

ISTVÀN ÉZSIÀS

HOMMAGE À KASSÀK

ACIER

03

Le fait qu'il ait connu le constructivisme classique ainsi que les tendances progressistes des années soixante s'est avéré une influence décisive à l'évolution de sa carrière.

L'art européen des années dix et vingt du siècle, ainsi que le constructivisme naissant dans les beaux-arts de la Russie du début du siècle, l'influence de Malévitch, Tatlin, Rodtchenko, ainsi que celle du Bauhaus sont des enseignements importants et représentent pour lui des principes qui fondent son art.
L'œuvre des figures du constructivisme hongrois, accompagnée d'un progressisme politique, de Kassàk et son cercle, ainsi que celui de Làszlo Moholy Naguy, György Kepes, puis, après la libération, celui de Dezso Korniss et de l'École Européenne ont servi de modèle à l'artiste. L'une de ses créations caractéristique de cette période d'Ézsiàs est "la petite plastique" faite en 1976, acquise par le Musée des Beaux-Arts de la ville de Gyor, dont le titre est: "Hommage à Lisitsky". Ézsiàs ne cache pas son attachement fort à cette période de l'histoire de l'art.
Le respect des traditions progressistes et de l'avant-garde tissent tout son art.

HA

La description et l'énumération ci-dessus ne mentionnent ni le nom, ni l'art d'une personnalité très importante: celle de Tibor Csiky.
C'était dans la sphère d'attraction de ce maitre ayant construit dans l'art moderne hongrois une œuvre ouvrant une nouvelle voie et créant une nouvelle école qu'Ézsiàs est devenu un adepte engagé de la sculpture géométrique-abstraite, structuraliste et pleine d'esprit constructif, et une fois pour toute l'artiste s'éloignant des conventions et méthodes de l'art plastique traditionnel, l'artiste des expressions autonomes matérialisées librement dans l'espace(...).

Tibor Wehner

Expositions personnelles

1992 Wilhem Lehnbruck Muzeum, Duisburg.
1993 Novohradske Muzeum, Lucenec.
1996 Kömendi Galéria, Budapest.
1998 Muzeul de Arta, Brasov.
Nemzelközi Modem Müseum, Hajduszoboszlo.
Csikàsz Galéria, Veszprém.
1999 Magyar Tudomànyos Akadémia, Budapest.
2002 K.A.S Galérià, Budapest.
2003 Laczko Dezsö Mùzeum, Veszprém.
Xantus Jànos Muzeum, Györ.
Kazinczy Ferenc Mùzeum, Sàtoraljaùjehly
Csoportos Kiàllitàsok.

Expositions collectives

1993 Collegium Hungaricum, Bécs-Györ.
1994 Kassàk Mùzeum, Budapest.
1996 Hungarian Art, Vilnius.
International MADI Symposion, Zaragosa, Madrid.
2000 Movimento Arte MADI-citta di portici Napoli, Villa Campolieto Ercolano.
FIDEM Weimar.
2001 Un jardin d'art, Paris.
2002 FIDEM Pàrizs.
2003 Veszprém, Modem Képtar.
2003 -04 Le cheminement de sculptures, Gigondas.



ISTVÀN ÉZSIÀS

HOMMAGE À KASSÀK

ACIER

03

Le fait qu'il ait connu le constructivisme classique ainsi que les tendances progressistes des années soixante s'est avéré une influence décisive à l'évolution de sa carrière.

L'art européen des années dix et vingt du siècle, ainsi que le constructivisme naissant dans les beaux-arts de la Russie du début du siècle, l'influence de Malévitch, Tatlin, Rodtchenko, ainsi que celle du Bauhaus sont des enseignements importants et représentent pour lui des principes qui fondent son art.
L'œuvre des figures du constructivisme hongrois, accompagnée d'un progressisme politique, de Kassàk et son cercle, ainsi que celui de Làszlo Moholy Naguy, György Kepes, puis, après la libération, celui de Dezso Korniss et de l'École Européenne ont servi de modèle à l'artiste. L'une de ses créations caractéristique de cette période d'Ézsiàs est "la petite plastique" faite en 1976, acquise par le Musée des Beaux-Arts de la ville de Gyor, dont le titre est: "Hommage à Lisitsky". Ézsiàs ne cache pas son attachement fort à cette période de l'histoire de l'art.
Le respect des traditions progressistes et de l'avant-garde tissent tout son art.

HA

La description et l'énumération ci-dessus ne mentionnent ni le nom, ni l'art d'une personnalité très importante: celle de Tibor Csiky.
C'était dans la sphère d'attraction de ce maître ayant construit dans l'art moderne hongrois une œuvre ouvrant une nouvelle voie et créant une nouvelle école qu'Ézsiàs est devenu un adepte engagé de la sculpture géométrique-abstraite, structuraliste et pleine d'esprit constructif, et une fois pour toute l'artiste s'éloignant des conventions et méthodes de l'art plastique traditionnel, l'artiste des expressions autonomes matérialisées librement dans l'espace(...).

Tibor Wehner

Expositions personnelles

1992 Wilhem Lehnbruck Muzeum, Duisburg.
1993 Novohradske Muzeum, Lucenec.
1996 Kömendi Galéria, Budapest.
1998 Muzeul de Arta, Brasov.
Nemzelközi Modem Müseum, Hajduszoboszlo.
Csikàsz Galéria, Veszprém.
1999 Magyar Tudomànyos Akadémia, Budapest.
2002 K.A.S Galérià, Budapest.
2003 Laczko Dezsö Mùzeum, Veszprém.
Xantus Jànos Muzeum, Györ.
Kazinczy Ferenc Mùzeum, Sàtoraljaùjehly
Csoportos Kiàllitàsok.

Expositions collectives

1993 Collegium Hungaricum, Bécs-Györ.
1994 Kassàk Mùzeum, Budapest.
1996 Hungarian Art, Vilnius.
International MADI Symposion, Zaragosa, Madrid.
2000 Movimento Arte MADI-citta di portici
Napoli, Villa Campolieto Ercolano.
FIDEM Weimar.
2001 Un jardin d'art, Paris.
2002 FIDEM Pàrizs.
2003 Veszprém, Modem Képtar.
2003 -04 Le cheminement de sculptures, Gigondas.

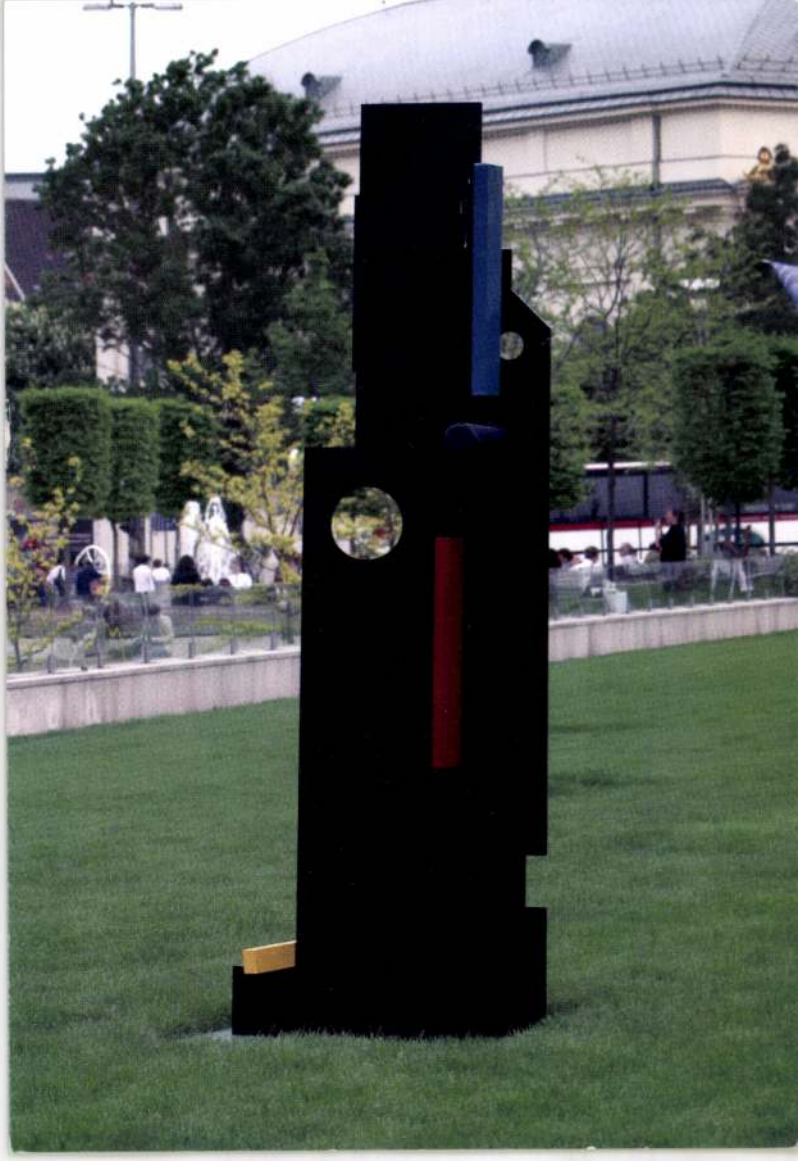

2004 Budapest
Erzsébet tér
Kortárs szoborkiállítás

Ézsiás István: EURÓPA - KAPU Színes acélszobor

Ézsiás István Budapest 1118 Hommona u.12/D
E-mail: ezsiasi@freestart.hu

Dokumentumtár

Rovatunkban a város kulturális életében meghatározó eseményeken elhangzott köszöntőket, ünnepi és avató beszédeket tesszük közé az utókor számára. Ezúttal V. Szatmári Ibolya, a Déri Múzeum igazgatóhelyettesének "Egy hortobágyi pásztor Tóth Bálint hagyatéka" címmel az alföldi pásztorművészet remekeiből és Tóth Bálint munkáiból válogatott kiállítás április 03-i megnyitóját idézzük.

Tisztelt Vendégek!

A napjainkban újbóli reneszánszát élő alkotói népművészet egyes ágazatai között a pásztorművészet egy sajátos és különleges területet képvisel. Ez a fogalom – pásztorművészet – jelenti egyrészről azoknak a tárgyaknak a körét, melyeket a tehetséges, igen jó kézügyességű pásztorok maguk készítettek el egészen az alapanyag megmunkálásától kezdve a legaprólékosabb díszítmények felviteléig. Ezek közé a tárgyak közé tartoznak pl. a pásztorok legfőbb jelvényei vagy címerei: a botok, a kampók, a karikások és a fokosok, de sorolhatnánk használati eszköztáruk egész sorát, mint pl. a fűszertartókat, a készségeket, a beretvatartókat, az ivó- és gyógyszeres edényeket, a bográcstartókat, tarisznyájukat, erszényüket, hangszereiket és viseletük sok egyéb darabját, mint a bocskort vagy más bőrruhákat is. Ezeket a tárgyakat főként saját használatukra készítették, de esetenként az ügyesebb kezű alkotók megrendelésre is készítették azokat. Sőt több olyan tárgy is szerepel munkáik között, melyek nem közvetlenül a foglalkozásukhoz kapcsolódtak, hanem a háztartásba, az otthonukba kerültek be, némelyek pedig, mint pl. a mángorlók, sulykok vagy csigacsinálók szerelmi ajándékként funkcionáltak. Klasszikus értelemben véve tehát a pásztorművészeti munkák jó része a pásztorok keze munkája révén születik meg. Szélesebb körű értelmezés szerint ugyanakkor a pásztorművészet fogalomköre magába foglalja a pásztorok által használt, a pásztorok számára speciális szakemberek által készített munkákat is, így pl. a réz- és fa fokosfejeket, baltákat, csiholóacélokat vagy a hímzett cifraszűröket, nyergeket is.

fotó: Horváth István



A pásztorművészetnek – mint más egyéb népi díszítőművészeti ágazatnak is - térségenként, tájegységenként meghatározó, sajátos és jellegzetes stílusjegyei születtek meg az idők során. Más stílusjegyek jellemezték, jellemzik így az alföldi, megint más az erdélyi, a kunsági vagy a bakonyi pásztorok munkáit. Egyéb alkotó népművészeti ágazathoz viszonyítva a pásztorművészet - különösen annak faragó művészete - abban a kivételesen szerencsés helyzetben van, hogy sajátos stílusjegyeinek elindítója, eredője, gyakran magas művészi színvonalú művelője is - igen pontosan feltárható, kikövetkeztethető, megállapítható a korábbi időszakokra visszamenően is. S ez köszönhető mindenekelőtt annak, hogy alkotóik nagy előszeretettel örökítették meg önönmagukat, önmaguk figuráját, alakját, nevét, monogramját egyaránt. Így vált ismert, stílus-meghatározó egyéniséggé a dunántúli faragó pásztorművészetben Király Zsiga, Kapoly Antal vagy Hodó Mihály neve is. A stílus-meghatározó egyéniségek kutatása, meghatározása az alföldi pásztorművészet körében még többségében várat magára. Ebben a munkában ez a most nyíló kiállítás talán az első lépések egyike is lehet.

Tisztelt Vendégek!

Úgy gondolom, Szabó Antónia alföldi pásztorművészetet bemutató, itt felsorakoztatott művészi fotóit és Tóth Bálint sajátkezű munkáit összevetve nyugodtan megállapíthatjuk, hogy az egykori hajdúszoboszlói számadó csikós, bojtár, majd juhász Tóth Bálint az alföldi – közelebbről is a hortobágyi – pásztorművészeten belül mindenképpen egy stílus-meghatározó, sajátos stílust kialakító egyéniségnek számít. Etekintetben Szabó Antónia Tóth Bálint személyisége, egyénisége, művészete, munkássága és életfilozófiája megismerését célzó választása rendkívül szerencsésnek mondható.

A több mint száz éve született (1896), ez évben éppen harminc éve elhunyt Tóth Bálint egy páratlanul tehetséges, igen összetett és sokoldalú – esetenként ellentmondásosnak is tűnő – egyéniség volt. Mindent tudott, amit egy hortobágyi pásztornak tudnia kellett, tudnia illett, sőt annál még jóval többet is. Páratlanul gazdag azoknak a tárgyaknak a köre, amelyeket saját maga el tudott készíteni, s nem is akármilyen formában és kivitelben. A kiállításon itt bemutatott, elsősorban múzeumi gyűjteményekben őrzött munkái felsorakoztatják szinte a pásztor



1943-ban születtem Magyarországon, Vináron. Képzőművészeti Főiskolát végeztem. Csaknem 20 évig restaurátorként dolgoztam a veszprémi Bakonyi Múzeumban.
Érmeimmel, kisplasztikáimmal a 80-as évek eleje óta rendszeresen részt vettem a Soproni Érembiennálén, a Pécsi Kisplasztikai Biennálén.
Többször jártam tanulmányúton Olaszországban, Németországban, Hollandiában, Franciaországban. Kiállítottam múzeumokban, galériákban.
A 70-es, 80-as évek óta veszek részt művésztelepek szervezésében és munkájában.
Jelenleg a Győri Nemzetközi Művésztelep, valamint a Győri Műcsarnok vezetője vagyok.
Műterem cím: 9022 Győr Király u. 4.

Ézsiás István

A hajdúszoboszlói
Nemzetközi
Modern Múzeum
és a Kovács Máté Városi
Művelődési Központ és
Könyvtár
szeretettel meghívja Önt
és művészetszerető barátait

1998. május 8-án
(pénteken) 17 órára
a Nemzetközi
Modern Múzeumba
(Bocskai u. 14.)

Ézsiás István

szobrászművész
kiállításának megnyitójára

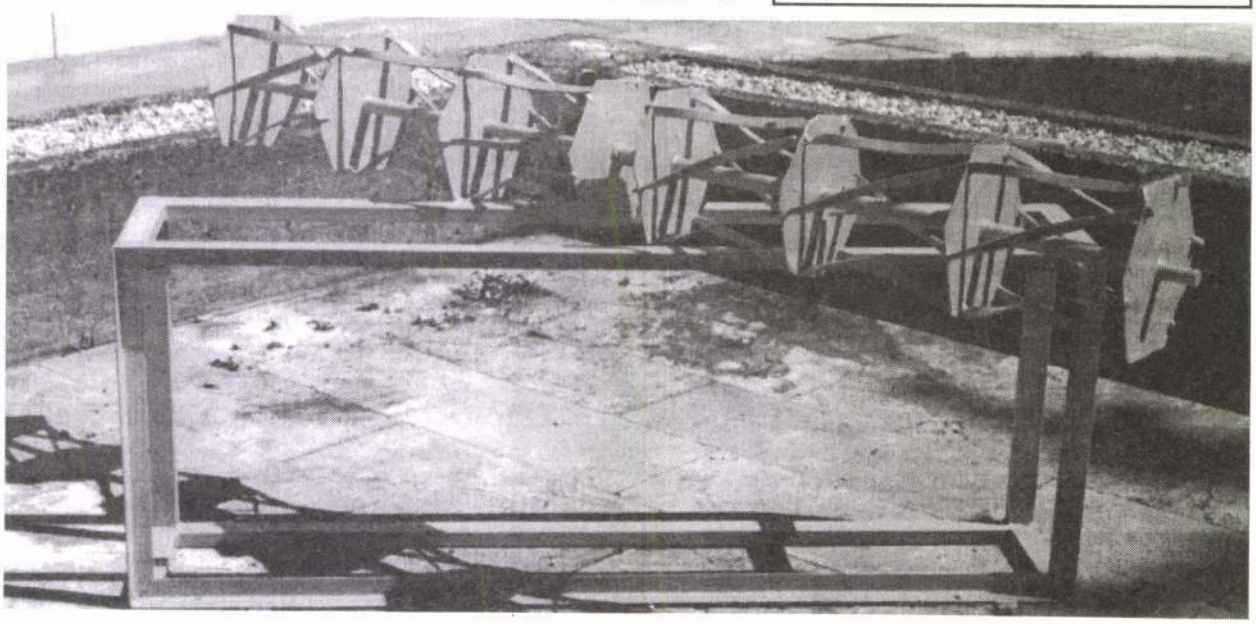

Ézsiás István kiállítása elé

„Ézsiás István szobrászati tárgyai, bár absztraktnak nevezhetők, nem titkolt rokonszenvről árulkodnak a természeti formák iránt, e tárgyak meglepő, olykor drámai módon reálisak, megalkotásuk, technikai kivitelezésük különleges energiát és kifinomult érzékenységet sugall. Annak ellenére, hogy kisméretűek, a kiállított darabok a művész monumentalitás-érzékére utalnak, amely magas fokú absztrakciós képességgel párosul. Ézsiás István komoly akadémikus felkészültség talajáról indult el s haladt tovább a maga egyéni alkotói útján, látszólag ellentmondásos szakaszokon át, amelyek azonban ugyanabba az irányba vezettek, ismételten igyekezvén megújítani, frissíteni alkotóművészetének forrásait, nem annyira a természetben, mint inkább az életerő fejlődésének kitapintása által, összefüggő művészi képvilág életre hívása céljával.
Ez a formaalkotó konok akarat végül is mindig elvezeti egy szabad, kötetlen képvilág megteremtéséhez, anélkül, hogy ez ártana művészi fegyelmezettségének. Az eredmény: a szerves, élő világ, a természeti szép magasrendű művészi megidézése, egy sajátos , egyéni alkotói nyelven. A modern szobrászművész. Barbara Hepwoth szavaival elmondhatjuk Ézsiás művészetéről: realista módon alkotva kielégítette szeretetvágyát az élet, a föld, az ember iránt, míg absztrakciós törekvéseiben felszabadította személyiségének belső rugóit, engedve a közvetlen érzékelés emócióinak : a részek megtalálták helyüket az egészben, a részletek az egység jeleivé emelkedtek.

Veronica Bodea Tatulea
(művészeti író, Brassó, Művészeti Múzeum)

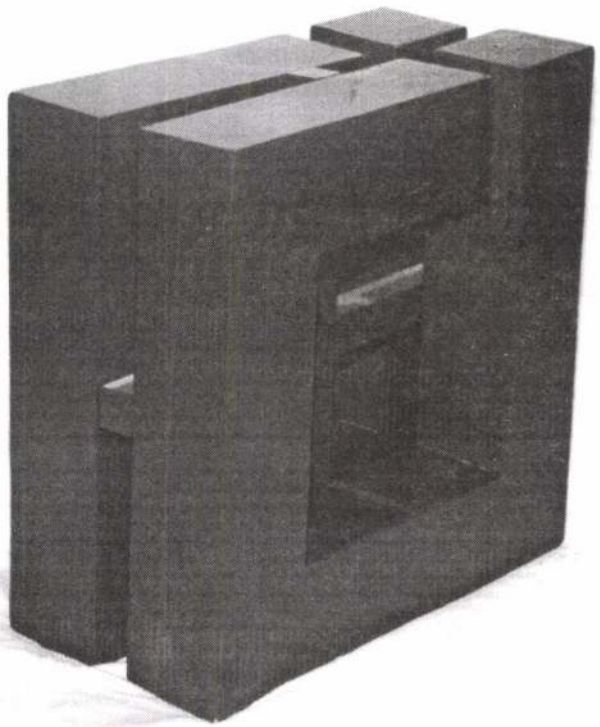

„Pályája Pápáról indulva Veszprémben, majd Győrött bontakozott ki. A konstruktivizmus szemléletét A. Tóth Sándor plántálta belé. Hosszabb ideje vasból, talált, vagy alakított, megmunkált idomokból, elemekből építi kompozícióit. Olykor színezéssel is fokozza a plasztikai hatást."

Salamon Nándor
a Szombathelyi Képtár
nyugalmazott igazgatója

„...Ézsiás, több egyéni és csoportos, hazai és külföldi jelentkezés után, most az utóbbi tíz év művészeti termésének legjavát gyűjtötte egybe. E válogatás tükrében egyértelművé válik Ézsiás István szoros kötődése a magyar művészetnek azon vonulatához, amely a konstruktivizmus ösvényeit követve - ennek legjobb húszas – harmincas évekbeli hagyományait ápolva –, a művészeti irányzatot lüktető, ideges korunkat jellemző további elemekkel gazdagította.
A hagyományőrzés, illetve az erre való utalás a nagy elődök: El Liszickij, Kassák Lajos, Moholy-Nagy László tiszteletére készült kisplasztikákon érhető leginkább tetten. Ugyanennek a tiszteletadó szándéknak a terméke Ézsiás István fém, tükör, textília és műanyag elemekből komponált, puritánul egyszerű és mégis drámai erejű alkotása, a korán elhunyt és mértékadó mesternek tartott Csiky Tibor szobrászművész emlékére..."

Almási Tibor művészettörténész
Győr, Xantus János Múzeum

SZEMÁN ERZSÉBET

KÖNYVAJÁNLATA

SZEREP ÉS ALKOTÁS

Női szerepek a társadalomban és az alkotóművészetben

Az utóbbi időben egyre több olyan kiadvány jelenik meg, ami a nőknek a történelemben játszott fontos szerepét hangsúlyozza híres asszonyok példáit felelevenítve (Erős asszonyok - gyönge férfiak, Nők a magyar történelemben) vagy a társadalmi helyzetükről szóló legújabb kutatási eredményeket tárgyalja (Szerepváltozások: jelentés a nők helyzetéről, 1997).

Jelen kötet erről a két oldalról egyszerre közelíti meg a témát. A két nagyobb fejezetből álló munka összesen huszonhat előadást tartalmaz, melyek 1996 tavaszán a Petőfi Irodalmi Múzeumban azonos címmel megrendezett konferencián hangzottak el.

Az első részben a nők helyét az alkotóművészetben bemutató írásokat csoportosítottak a szerkesztők. Várhelyi Ilona a Biblia nőalakjairól, S. Sárdi Margit a főúri költőnőkről, Fábri Anna a 19. századi magyar írónőkről, S. Nagy Katalin a nők képzőművészeti tevékenységéről, E. Csorba Csilla női fotográfusokról értekezett.

A második részben a ritka női szerepekről, a férfi és női életpályák összehasonlításáról, a nők műszaki és természettudományos oktatásáról és a századforduló magyar feminizmusáról olvashatunk tanulmányokat.

Nők és férfiak számára egyaránt érdekes és tanulságos olvasnivaló ez a fényképekkel illusztrált kötet. (Csokonai Kiadó)

ÁTVILÁGÍTÁS

(Válogatás hét év elbeszéléseiből és verseiből)

Az átvilágítás szó manapság leginkább politikai összefüggésben kerül elő. Miért lett egy irodalmi antológia címe? A könyv előszavában Pomogáts Béla ezt írja: "ahhoz, hogy érvényes és hasznos jövőképünk legyen, először is tudnunk kell azt, hogy mi történt velünk, tudnunk kell, hogy mindabban, ami történt, mi a mi felelősségünk, a mi mulasztásunk, a mi vétkünk". Ebben a számvetésben vállal szerepet a kötetben olvasható huszonöt irodalmi alkotás.

A Magyar Honvédség és a Magyar Írószövetség megújította a hagyományt, amely révén történelmi és katonai témájú művek kerülnek az olvasók elé. Nem pusztán a hadi események vagy a katonaélet leírására kell gondolnunk, hanem önismeretre és felelős közös cselekvésre mozgósító költeményekre és elbeszélésekre.

Tari István: Átvilágítás

Szirmait világítja
át a bujdosás nyári
fénye. Hímporos hártya
árnya rezdül: őrt áll ma
itt a némaság égi,
véreres szivárványa.

A történelmi múltat idézi Cseres Tibor novellája, amely a Don mellett játszódik; a "határőr székelyek" 1849-es kilátástalan küzdelmének állít emléket Beke György elbeszélése. Olvashatunk még a mohácsi csatavesztésről (Czegő Zoltán: Mohács némája), Mátyás király politikai csalódásairól (Tabák András: Anselmus barát látogatója), az egri vár védőinek későbbi drámáiról (Iszlai Zoltán: A csillag alkonya). A közelmúlt meghatározó eseményeiről, illetve a jelen aktualitásairól szól Szakonyi Károly, Görgey Gábor és Lázár Ervin egy-egy alkotása. A szlovákiai és jugoszláviai magyarok történelmi megpróbáltatásait idézik Gál Sándor, Kontra Ferenc, Majoros Sándor írásai. A kötet külön színfoltjai a lírai alkotások: Bella István, Györe Imre, Kiss Anna költeményei. (Zrínyi Kiadó)

AZ UTOLSÓ BOLDOG ÍRÓ

A Magyar írók Mikszáth Kálmánról alcímmel megjelent kötet még a tavalyi évfordulóra kiadott munkák sorába illeszkedik. Praznovszky Mihály vezetésével egyetemi hallgatók válogattak a nagy palócról szóló vallomások közül.

Az időrendbe állított írásokban először kortársai (Ambrus Zoltán, Jókai, Cholnoky Viktor) üdvözlik Mikszáth pályájának indulását. Több alkotó (Ady, Csáth Géza, Móricz, Móra, Krúdy) méltatja az író munkásságát a 40 éves jubileum alkalmából. Végül pedig tisztelői (Juhász Gyula, Németh László, Székely János) vallanak Mikszáth-élményükről.

Az összeállítás közel sem teljes – olvashatjuk az Utószóban –, ezért a kötet végén válogatott bibliográfia található a Mikszáthról szóló esszékből, versekből, paródiákból.

Az összeállítók Kosztolányitól kölcsönözték a címet, aki így írt Mikszáth Kálmánról:

Reá mosolygott utoljára az adoma tündére. Egy letűnt kedves kor krónikása, amelynek kedélyessége ma már csak mese, annak a történelmi félmúltnak az írója, amely lassankint kikopott az életből, de az emléke még mindig visszavisszatér. (1910)

Ajánlom ezt a könyvet a Mikszáth műveit szívesen olvasó diákoknak és irodalombarátoknak, hogy ezáltal gazdagítsák a regényei, elbeszélései nyomán róla kialakult képet. (Mikszáth Kiadó)

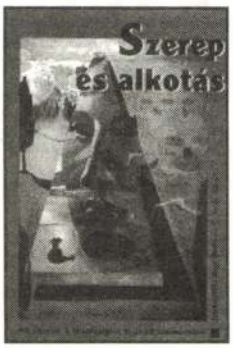





Tárgy: MADI - Ézsiás István
Feladó: "RADAR ART" <radarart@mve.hu>
Dátum: Thu, 31 Jan 2008 10:13:09 +0100
Címzett: <galavics@arthist.mta.hu>, <boreczk@arthist.mta.hu>, <orsi@arthist.mta.hu>, <david@arthist.mta.hu>, "Horvathne Acs Kato" <acs@arthist.mta.hu>, <teresia@arthist.mta.hu>, <isoram@arthist.mta.hu>, <nha@arthist.mta.hu>

RadaR Európai Kortárs Művészetért Egyesület és a
Ráday Galéria - Faur Zsófia
közös kezdeményezésének újabb állomásaként

Tisztelettel meghívjuk Önt



ÉZSIÁS ISTVÁN

képzőművész
EXPANSIO-á relief MADI című egyéni tárlatának megnyitójára
2008. február 21-én csütörtökön 18:00 órára
a Ráday utca 8. szám alá.

A kiállítást megnyitja: HERNÁDI Miklós író, műkritikus

A kiállítás megtekinthető: **2008. február 21. - március 16.**

Ráday Galéria - Faur Zsófia
1092 Budapest
Ráday utca 8.
www.raday-galeria.hu

4M RadaR Underground Station
1092 Budapest
Ráday utca 8.
www.radarart.com

Ézsiás István művészetét alapvetően határozta meg a klasszikus konstruktivizmus. Malevics, Tatlin, Rodcsenko, Liszickij - kellő távolságról szemlélve egységesnek tűnő - művészetfelfogása, Moholy Nagy László, Kassák és köre meghatározóan hatottak művészetére. A struktúraelvű, mértani absztrakt formavilág elkötelezettjévé Csiky Tibor mester iskolája hatására vált.
Ézsiás szakít a plasztikai konvenciók hagyományával úgy az anyagfelhasználás, mint a megmunkálási technikák tekintetében. A véső, kalapács helyét hegesztő és forrasztó szerszámok, eszterga, fúró, csapok veszik át. Fémből készült kisplasztikáin tiszta mértani formák összeillesztésének racionális rendjébe homorú és domború felületek találkozása visz dinamizmust. A zárt, arányos szerkesztéssel harmonikus rendszert alkot. Ézsiás István alkotóegyénisége a gropiusi alapmegfogalmazáson túlmutatva a kézművesség jellegzetes jegyeinek tüntető nyomaival együtt - a funkcionalitáson túli gondolati síkon

közelíti meg a valós világot.
Falra illeszthető kompozícióí az expresszív konstruktivitás jegyében, az elemeire lebontott formákból építkeznek újra. A kassáki képarchitektúrához közelítő látásmód az esztétikum és életforma ellentétét a formák, színek összhangjában, a geometrikus tisztaságban oldja fel.
Figyelemre méltóak az egymásra merőleges és egymással párhuzamosan elhelyezkedő hasábok által alkotott konstruktivista formakompozíciók, amelyeknél jellegzetes a színek és a hangsúlyos fekete alapösszhangja. A kompozíciók mindegyike a racionális rend és egyensúly, a kiszámíthatóság nyugalmának illúzióját keltenék, ha különböző színű átlátszó plexiüveg darabkák, a terek találkozását meg nem bontanák. Ez utóbbiak feltűnő színükkel, vagy átlátszóságukban megtörő fényükkel a tiszta geometria világában az esetit, az egyedit, mi több - a fény kvantumelméletét ismerve - a transzcendenst érzékeltetik.
Ahogyan a geometria egzakt törvényei a valós világ modellálására - az egyedi, a kiszámíthatatlan miatt - csak korrekciókkal alkalmasak, úgy jelennek meg a tökéletesen derékszögű és párhuzamos síkok metszésvonalaiban az áttetsző, tűnékeny testek.
Ézsiás István egységes koncepciót tükröző alkotásai - a konstruktivizmus deklarált pragmatikus céljainak ellenére - intellektuális mondanivalót és esztétikai értéket képviselnek.
Tóth Éva

Ézsiás István

Fontosabb csoportos kiállítások 1990-től:

1993 Art EXPO, Budapest (Ézsiás-Matzon)
1994 Formázott MADI kiállítás, Győr Műcsarnok
1994 Szabad Geometria Kassák Lajos Múzeum, Budapest, MADI
1994 Kisszobor Budapest, Vigadó Galéria
1994 Helyzetkép - Mai magyar szobrászat, Budapest Műcsarnok
1994 Holland-Magyar kortárs kapcsolat, Új Konstruktívok (Ézsiás István-Jan Baetsen)
1994 Maubeuge MADI Múzeum, Franciaország
1995 Nemzetközi MADI Fesztivál, Győr Vár Art Galéria-PSVMK-Műcsarnok
1995 Haris Galéria Rendváltozatok, Budapest
1996 Nemzetközi MADI Szimpózium és Kiállítás, Saragosa-Madrid
1997 Érem-határesetek, Budapest Galéria
1997 Livres Objet Biennálé, Győr Xantus Múzeum
1997 INSTITUT Francais-Vizivárosi Galéria MADI, Budapest
1997 Livres Objet Nemzetközi Modern Múzeum, Hajdúszoboszló
1998 MADI Kiállítás, Villa Campolieto Nápoly, Itália
1998 CHEPS-D'OEUVRE-Körmendi-Csák UNESCO-Genf, UNO City Bécs, Győr Műcsarnok
1999 Matova Yung Múzeum, Itália MADI
1999 MADI, Gorin, Franciaország
1999 MADI, Milano Arte Struktúra D1arta Moderna di Gallarate
2000 Magyar MADI művészek, Ráday Galéria, Budapest

Fontosabb köztéri munkái Győrben:

PSVMK Nemzetközi Szoborpark
Városi Könyvtár átrium udvar
MTA Regionális Kutatások Központja, Nyugat-magyarországi Tudományos Intézet



Az Akadémia Galéria
meghívja Önt, családját és barátait

ÉZSIÁS ISTVÁN
szobrászművész kiállításának megnyitására,

2000. március 10-én (pénteken) 17 órakor az
Akadémia Galériába
(Győr, Liszt Ferenc u. 10.
MTA Nyugat-Magyarországi Tudományos Intézete).

A kiállítást megnyitja:
Rechnitzer János
intézetigazgató.

A kiállítást rendezte:
Almási Tibor

Megtekinthető:
2000. április 7-ig,
munkanapokon 9-17 óráig.

Kiállítás-szervező:
Tóthné Hermann Judit
Tel: 96-516-572

ÉZSIÁS ISTVÁN SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1943. VINÁR (MO)

érmész, restaurátor

Budapesten Képzőművészeti Egyetemet végzett. Meghatározó mesterei: Amerigo Tot és Csiky Tibor voltak.

A művész ifjúkori éveiben mestere A. Tóth Sándor, a Párizsból hazatért zseniális művész és pedagógus volt. Csaknem két évtizedig a Veszprémi Múzeum munkatársa volt. (Veszprém megyéért arany-, Veszprém városáért ezüst fokozatot, valamint Miniszteri kitüntetést kapott.)

Több magyarországi művésztelep és szimpózium szervezésében vett részt: Győr-Rába, Ajka-Aluminium, Bakonyi Műhely, Veszprémi FMS, Zalaegerszeg, Csiky Tibor vezette Tokaji Művésztelep.

1985-től 1998-ig - Budapestre távozásáig - a Győri Műcsarnok és a PSVMK Art Galéria vezetője, valamint 1990-től a Győri Nemzetközi Művésztelep szervező titkára, majd 1993-tól művészeti vezetője volt.

Több ízben művésztelepi Nívódíjat, 1991-ben Győr Kultúrájáért ezüstérmet, 1994-ben a Magyar Képző és Iparművészek Szövetsége díját, 1996-ban a Nemzeti Kulturális Alap díját (Nagyatád), 1998-ban Győr Város Jubileumi ezüstérmét kapta a Nemzetközi Művésztelep vezetéséért.

Jelenleg Budapesten él, a párizsi központú Nemzetközi MADI művészcsoport kurátoraként dolgozik Dárdai Zsuzsával magyar MADI szimpóziumok szervezésében, a Művészeti Műhely Kőkapu Alapítvány elnöke.

Fontosabb egyéni kiállításai 1990-től:

1990 Borsos Múzeum M-Galéria, Győr
1992 Szombathelyi Képtár
1992 Wilhelm Lehnbruck Muzem, Duisburg
1992 Novohradske Múzeum, Lucenec (Szlovákia)
1993 Galéria Molen, Hengelo (Hollandia)
1994 Claude Dorval Galéria MADI, Párizs
1995 Német Nagykövetség, Budapest (Ézsiás-Matzon)
1995 Zichy Galéria, Győr (Ézsiás-Saxon)
1996 Körmendi Galéria, Budapest (Ézsiás-Matzon)
1998 Nemzetközi Modern Múzeum, Hajdúszoboszló
1998 Brasow Arte-Contemporan Modern (Románia)
1998 Parti Galéria, Pécs
1998 Városi Művészeti Múzeum, Győr
1998 Csikász Galéria, Veszprém
1998 OTP Bank Galéria, Budapest
1999 Zemplén Galéria, Sátoraljaújhely
1999 Magyar Tudományos Akadémia, Budapest

Jelentősebb országos kiállításokon rendszeresen részt vesz:

Magyar Szobrász Társaság
Kisplasztikai Biennálé, Pécs
Érembiennálé, Sopron
Országos Faszobrászati Kiállítás, Nagyatád

ÉZSIÁS ISTVÁN

HOMMAGE À KASSÁK

XANTUS JÁNOS MÚZEUM
Rómer Terem
9022 Győr, Nefelejcs köz

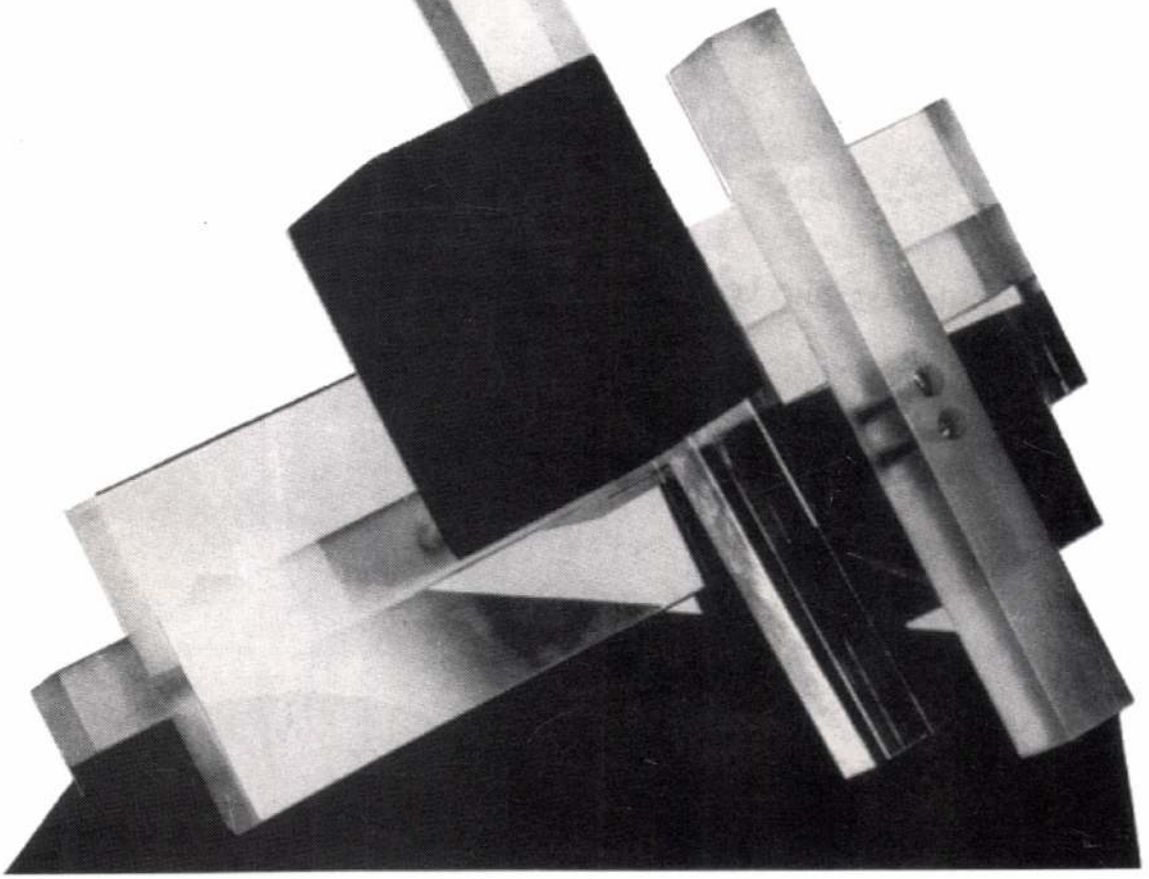

2003. május 15 – 2003. június 30

Notre contemporain, le sculpteur. Réflexions sur les oeuvres d'Ézsiás

„... Une légende encerde aujourd'hui „l'esprit d'équipe" de l'ancien Symposium Rába à Győr. Leur activité a inspiré à la fois de la sympathie compréhensive et de la répulsion réservée. Les membres de cette compagnie remarquable sont aujourd'hui promus – par leurs oeuvres – au rang des artistes de musée. La plupart d'entre eux sont restés fidèles à l'idée commune ...
Ce groupement a une importance particulière dans la vie d'István Ézsiás ...
L'un des visiteurs de l'exposition a saisi avec justesse l'essentiel des sculptures d'Ézsiás. (La possession des valeurs spirituelles et esthétiques se recelant dans cet art suppose a priori une pointe de compétence dans les sciences techniques, dans la connaissance des matériaux industriels, dans la multiplicité des techniques de façonnage et dans la géométrie descriptive.) Ce visiteur était en train d'examiner un parallélépipède peu articulé, composé de deux cubes réséqués. Cette composition matérialise un problème géométrique facile, en élevant l'objet taciturne au rang de l'artistique. La forme spatiale formée de parallélépipèdes en aluminium reflète une conception et discipline similaires."...

Par Nándor Salamon

„... Un caractéristique important de ce monde sculptural est l'établissement de la synthese compositrice du corps et du plan , de la masse et de la planche tranchée – de la lourdeur et de la légereté aérienne, ainsi que l'alternance des fermetures et ouvertures. La couche de peinture couvrant les surfaces a égalament un rÙle important sur ces sculptures: la couleur et le coloris, ou en cas d'utilisation des éléments en Plxiglas, la translucidité se perdant dans la fugacité.
Des accrochages ludiques, des ordres formels décoratifs, de la rusticité rejetant les subtiltés et ciselures, des déplacements, équilibres et ruptures d'équilibre illusoires, des axes déviants, des répétitions et variations, des formules de rythmes tirant sur les diversités, des systemes proportionnels gérés par des transferts, des champs de forces découpés en complexe, pulsatifs et intensifs, un monde objectal inépuisablement riche: aspects, cadres, dimensions qui se posent et sont susceptibles d'être désignés avec une précision relative, en approchant des fruits de L'activité sculpturale de vingt-cinq ans d'István Ézsiás."...

Par Tibor Wehner

Our Contemporary, the Sculptor. Thoughts about the art of István Ézsiás

„... In recent years, there has been a sense of mystery about the „team work" of the former Rába Symposium. Their activity induced friendly support as suspicious antipathy. The members of this outstanding company have meanwhile achieved a high exhibition standard through their oeuvres. The majority showed loyalty to the connecting principles, whereas others went through a spectacular change of style.
In the life of István Ézsiás, this group played a special role ...
He chose sculpture and became a herald of constructivism, the style uniting the era's technical background, material resources and wealth of forms int oan organic whole. One of the visitors approached the essence of Ézsiás's sculptures with remarkable insight. „The possession of such mental and aesthetical qualities expressed through these works," he said, „implies a good knowledge of technology, industrial raw materials, a diversity of working techniques and geometry." He was just observing a cuboid composed of two distorted cubes that transforms a simple mathematical problem into matter, giving an artistic value to the otherwise taciturn object."...

By Nándor Salamon

„... The essence of this kind of sculpture is a compositional synthesis of body and plane, mass and cross-section, weight and lightweight, a rhythm of doseness and openness, the covering colours of point, and – if plexi-glass is used – fading transparency... To describe the two-and-a-half-decide career of Ézsiás as a sculptor, we could resort to such notions as 'playful combats', 'decorative patterns', 'rusticity' (instead of sophistication) and ' elaborateness'; 'illusory shifts', 'balance and a lack of balance', 'deviating axes', 'recurrences and variations', 'rhythmic patterns abundant in varieties', 'systems of proportions controlled by transitions', 'pulsing, intensive fields of force shaped in hectic patterns', 'an infinitely rich store of objects: aspects, frameworks and dimensions'... Our endeavour to analyse and classify is, however, somewhat derailed by the revelation that beneath the rigid formal patterns, the stone-hard symmetries, the alienating industrial methods and rude surfaces, where emotions benevolently re-colour meanings, soft, lyric layers are being induced and the quest for a logical order is confined to the realm of illusions. Our prize is a sculpture full of vividness, ingenuousness, and inexhaustible richness."...

By Tibor Wehner

Győr, 1980

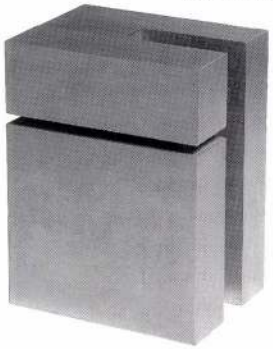

Ajka, 1980

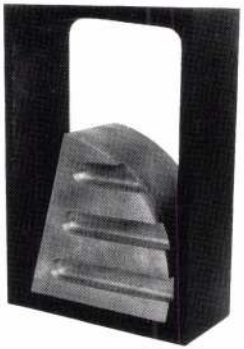

Győr, 1986



Ajka, 1982

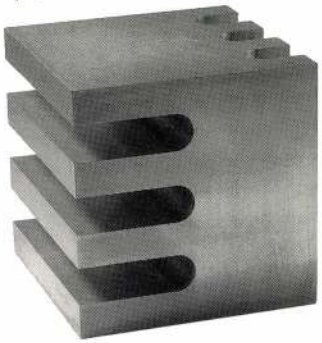



Madi plasztika, 2002

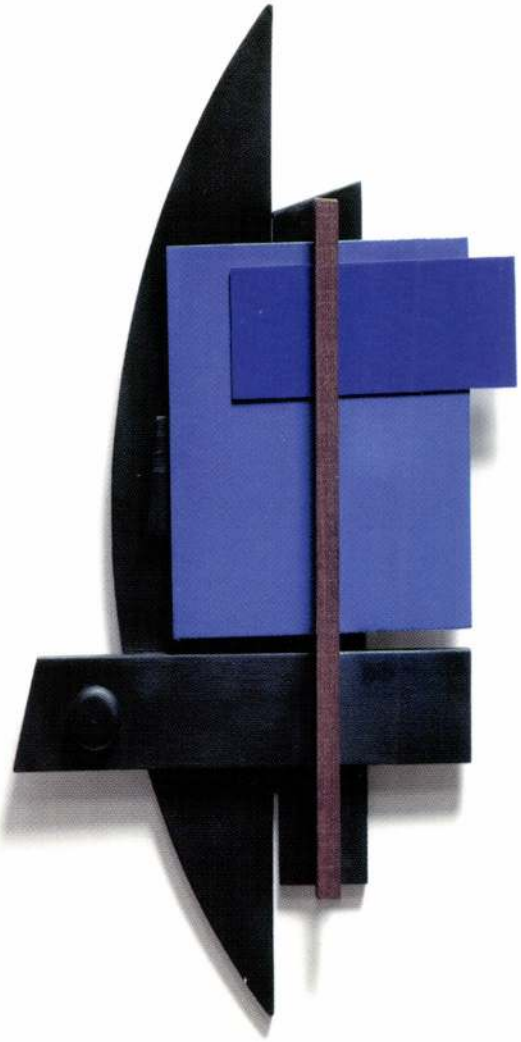

Madi relief, 2000



Madi relief, 1998

Győr, 1990

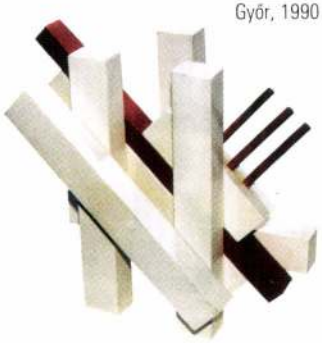

Budapest, 1998

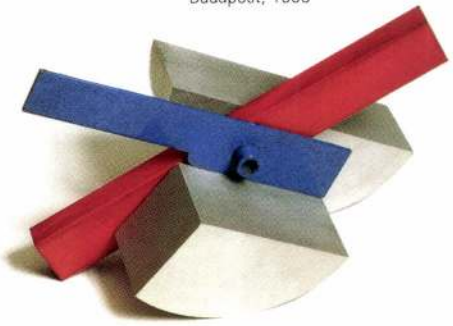

Madi relief, 2003

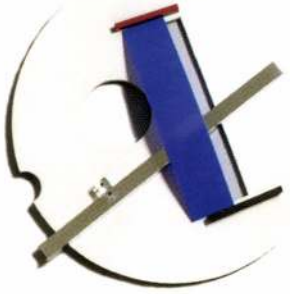



Madi szobor, 2002



Hommage à Malevics, 1985



Hommage à Kassák, 2000

Hajdúszoboszló, 1997

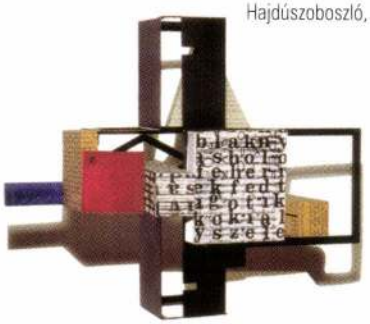

Budapest, 1980



Nyiregyháza–Sóstó, 1998

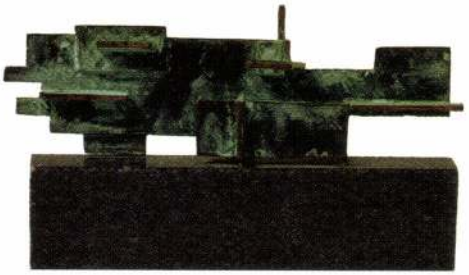

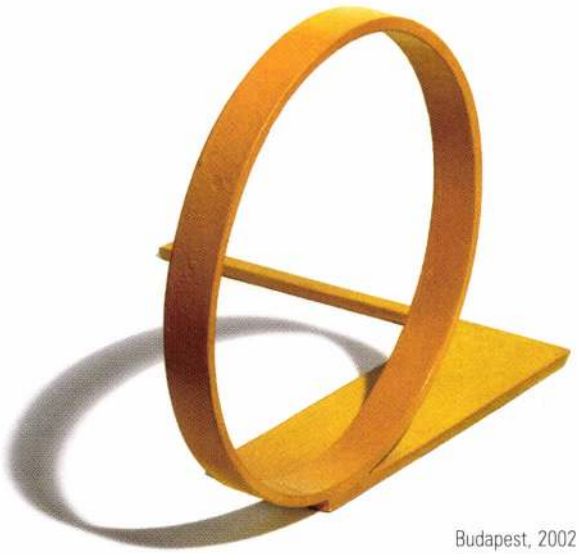

Budapest, 2002



Nagyatád, 2002



Nagyatád, 2002

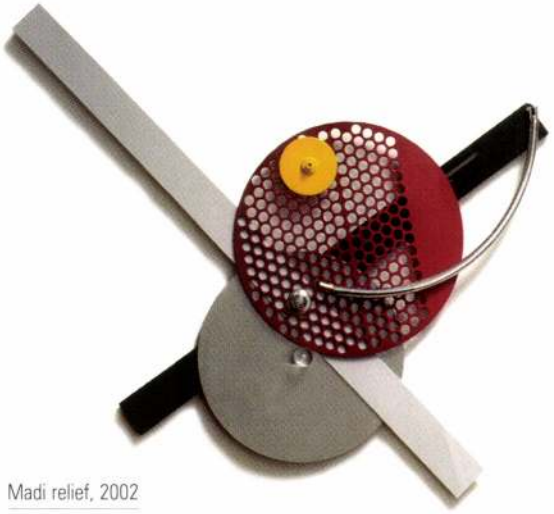

Madí relief, 2002



Budapest, 2002

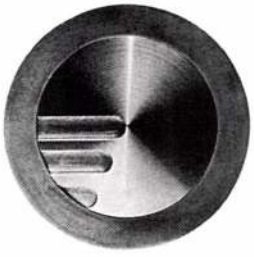

London, 1981



Budapest, 2002

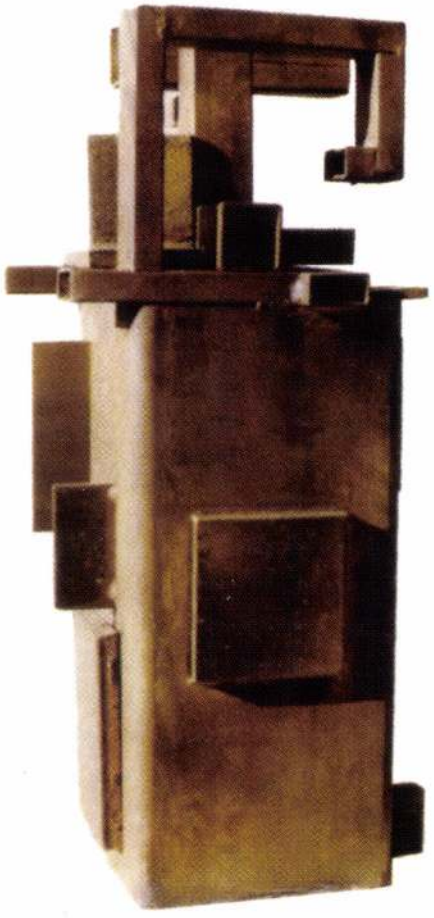

Duisburg, 1992



Hommage à Rodcsenko, 1985



Sopron, 2003



MNG–Budapest, 2002



Sopron, 2003

Egyéni kiállítások 1990-től (válogatás)

1990 Borsos Múzeum, M-Galéria – Győr; 1992 Szombathelyi Képtár; 1992 Wilhelm-Lehnbruck Múzeum – Duisburg (D); 1993 Galéria Molen – Hengelo (N); 1993 Novohradske Múzeum – Lucenec (SI); 1995 Somogyi Galéria – Pápa; 1996 Körmendi Galéria – Budapest; 1998 Muzeul de Arta – Brasow (R); 1998 OTP Bank Galéria – Budapest; 1998 Nemzetközi Modern Múzeum – Hajduszoboszló; 1998 Parti Galéria – Pécs; 1998 Ökollégium Art Galéria – Budapest; 1998 Városi Művészeti Múzeum – Győr; 1998 Csikász Galéria – Veszprém; 1999 MTA – Budapest; 2000 Akadémia Galéria – Győr; 2000 Kortárs Művészeti Képtár – Paks; 2000 Lavotta Galéria – Sátoraljaújhely (MADI művek Bányász Évával); 2001 Art'Ma Galéria – Dunaszerdahely (SI); 2002 Városi Galéria – Szigetszentmiklós (Matzon Ákossal); 2002 KAS Galéria – Budapest

Jelentősebb csoportos kiállítások 1990-től (válogatás)

1990 Győri Műcsarnok, Nemzetközi Művésztelep – Győr; 1991 Győri Műcsarnok, Meditáció IX. – Győr; 1993 Collégium Hungaricum, „Győri Napok" – Bécs (A); 1993 Young Hungaricum Artists, Imatra–Nurmes–Kuopio (FL); 1994 Győri Műcsarnok, „Formázott" Art MADI – Győr; 1994 Kassák Múzeum, „MADI" – Budapest; 1994 Galerie Claude Dorval – Paris (F); 1994 Nemzetközi MADI Múzeum – Maubeuge (F); 1994 Országos Faszobrászati Kiállítás – Nagyatád; 1995 Műcsarnok, Helyzetkép-Mai magyar szobrászat – Budapest; 1995 Nemzetközi MADI Fesztivál, Győr (Vár Art)–Budapest (Műcsarnok)–PSVMK; 1996 „An overwiev of the recent decades of Hungarian Art" – Vilnius; 1996 Nemzetközi MADI Symposion – Zaragosa, Madrid (S); 1997 Budapest Galéria, „Érem–Határesetek" – Budapest; 1997 Institut Francaise, Vizivárosi Galéria: "MADI" – Budapest; 1997 PSVMK szoborpark, Országos Szoborfesztivál – Győr; 1997 Nemzetközi Modern Múzeum, Livres Objet – Hajduszoboszló; 1998 Ernst Múzeum, a Vass Gyűjtemény: Konstruktívok – Budapest; 1998 Műcsarnok, UNESCO Genf uno City Bécs, „CHEFS d'Oeuvre" – Győr; 1998 Városi Művészeti Múzeum, „Euro-MADI" – Győr; 1998 Villa Campolieto, „Nemzetközi MADI Symposion"– Napoly; 1998 Young Múzeum – MADI, „Movimento Arte MADI" – Mantova; 1998 Espace Sculfert' „Exposition MADI" – Maubauge (F); 1999 Arte Struktúra „D'arta Moderna d'Gallarate Madi" – Milano; 1999 Loire Atlantique Madi '99 – Gorin (F); 1999 Santa Maria Capua, „MADI" – Vetere (I); 1999 Rippl Rónai Képtár, „Magyar Szobrász Társaság" – Kaposvár; 1999 Ercolano, „Madi international expositione" – Nápoly (I); 2000 Nemzetközi Modern Múzeum, „Geometrikus törekvések ma" – Hajdúszoboszló; 2000 Movimento Arte Madi /Citta di portici Napolí/ – Napoli (I); 2001 Rippl Rónai Múzeum, „Magyar MADI Csoport" – Kaposvár; 2001 Csepel Galéria, „Harasztÿ István és barátai" – Budapest; 2001 Műcsarnok, „Szobrászaton innen és túl" – Budapest; 2001 Mezőgazdasági Múzeum, „Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége – Budapest; 2001 Fény Galéria, „MADI – Olasz és magyar szobrászok" Budapest; 2001 Galéria Emilia Siciu, „MADI művészet határok nélkül" – Ettlingen (D); 2001 Károlyi-vadászkastély, Zempléni Művészeti Napok, „Hommage a XX. század" – Kőkapu; 2001 Palées de Rothschild, „un Jardin d'art" – Paris; 2002 FIDEM – „Monnie de Paris Medail" – Paris (F); 2003 Városháza, „Kortárs Magyar Szobrászat" – Kecskemét

Művei közgyűjteményekben

Magyar Nemzeti Galéria – Budapest; Laczkó Dezső Múzeum – Veszprém; Kassák Múzeum – Budapest; Nemzetközi Modern Múzeum – Hajdúszoboszló; Mobil MADI Múzeum – Budapest; Modern Képtár – Paks; Rippl Rónai Múzeum – Kaposvár; Xantus János Múzeum – Győr; Városi Művészeti Múzeum – Győr; Országos Faszobrászati Múzeum – Nagyatád; Nemzetközi MADI Múzeum – Maubeuge (F); Arte Contemporanul Museum – Brasow (R); Körmendi-Csák Kortárs Magyar Művészeti Gyűjtemény – Sopron; Városi Galéria – Nyíregyháza; Művésztelepi Gyűjtemény – Zalaegerszeg; Modern Képtár – Pécs; MTA Regionális Központ Gyűjtemény – Győr; Bányászati Múzeum – Tatabánya; Szombathelyi Képtár; Kékfestő Múzeum – Pápa; Nemzetközi Szoborpark – Győr; Nemzetközi Szoborpark – Kőkapu; Színházpark – Pápa; Zenélő Szobrok Múzeuma – Dunaújváros

Művei magángyűjteményekben

Körmendi-Csák – Budapest; Vass László – Budapest; Matzon Ákos – Solymár; Hernádi Miklós – Budakeszi; Harasztÿ István – Budapest; Rechnitzer János – Győr; Almási Tibor – Győr; William Frei – New York; Nemes-Szöllősi – Párizs; Salamon Nándor – Szombathely; Dr. Vörös Imre – Budapest; Stephan Kilár – Párizs; Dr.Tóth Gábor – Budapest; Szlaukó László – Budapest; Visi Gyűjtemény – Budapest; Dr.Horváth György – Győr; Kollár Tibor – Győr; Győri Endréné – Pápa

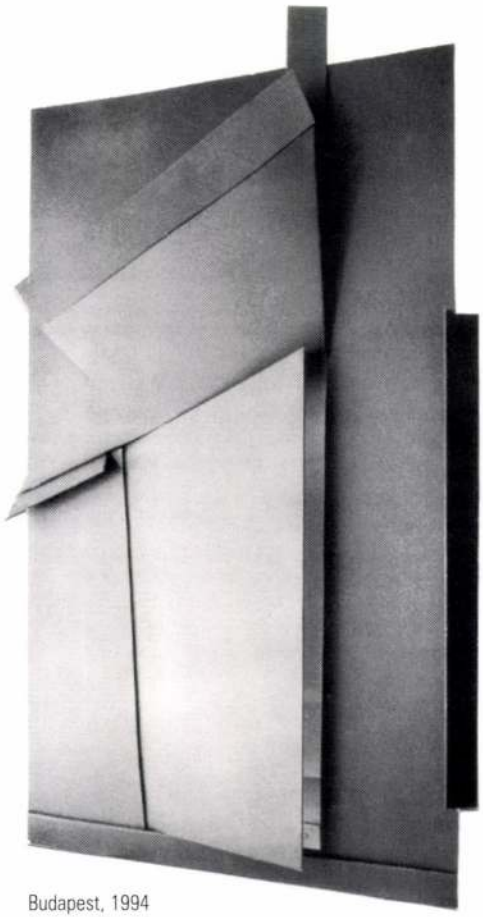

Budapest, 1994

Ézsiás István – a szobrász

Kétségkívül még mindig a magyar képzőművészet egyik legmarkánsabb vonulata az, amit hevenyészve, netán tendenciózusan konstruktivizmusnak szoktunk egyszerűsíteni; ráadásul tudva pontosan, mit értünk rajta. Mi több, nem is csak mit, de kit, sőt, kiket. Ugyanakkor mégiscsak igaz hogy az ilyen skatulyázások eleve félre sikerültek: jó, ha némi orientációt kihámozhatunk belőlük, hiszen el kéne végre dönteni/döntenünk, történeti kategóriaként alkalmazzuke, vagy stílust/stílusokat jelölünk vele.

Ugyanis, ha Ézsiás Istvánt a magyar konstruktivizmusba sorolom, semmiképpen nem tehetem történetileg – nem lévén megfelelő életkora (nem harangoznak, mivel nincs harang – utalnék a régi viccre), ám az elvitathatatlan, hogy pályája kialakítása során – egyedfejlődésben a törzsfejlodés – végigjárt bizonyos történeti vonulatot. (Már csak amiatt is, hogy ne kelljen újfent fölfedeznie a spanyolviaszt.) Ha komolyabban veszem ezt a skatulyázást, akkor inkább arra utalnék, milyen karakterű ez a művészet, a formaadás melyik karakterét választja. Egyszerűbben szólva: első lépésként eldöntendő, hogy természetelvű-e vagy elvontabb, ha pedig az utóbbi, akkor az építkezéshez vagy a szabad gesztushoz áll-e közelebb. Nos, mielőtt túlbeszélném a dolgot arra hagyatkozva, hogy fölvezetem, közölnöm kell a szigorú tényt, Ézsiás bizony több évtizede kiállító művész, az érdeklődők pontosan tudják, hogy legkivált ahhoz a vonulathoz lehet kapcsolni a magyar képzőművészetben, amelyet az imént a konstruktív jelzővel láttam el, de amelyet – ugye hallják! – megszabadítottam az *izmus* gyanús tömbösítésétől.

Mert bizony azt semmiképpen nem lehet szobrászunkra mondani, hogy egy izmusnak volna rabja, és nem tudna szabadulni annak kötöttségeitől. Inkább csak afféle kályha számára a konstruktív gondolat, amitől elindulhat, hogy megjelenítse mindannyiunknak: az építkezés szabályai jóval tágabbak, semhogy néhány kiművelt sasszéval letudhatnánk őket. Megnyilvánul ez már az anyagok kiválasztásában, a választott anyagok kezelésének technológiájában, és – magától értetődik – a kialakított formákban. Ha szigorúan vennénk konstruktív gondolkodásának történetiségét, akkor valahonnét Tatlin környékéről (kontrareliefek) származtathatnánk, noha egészen a rauschenberg-i pop-ig előreszaladva (*innét* persze vissza), ugyanakkor világosan kitetszik fegyelmezettsége, a kifejezés pontossága. Mert azért azt is illendő megjegyeznünk: különbség van a szobrász és a festő gesztusa között, az utóbbié akár minden kontrolt elveszíthet, míg a szobrásznak valójában *úgy kell tennie*, hogy gesztusszerű. Úgy, hogy összekacsintson velünk nézőkkel – alkotó partnereivel. Ézsiás pedig általában így tesz.

Fábián László



István Ézsiás' Skulpturen

„... Der Bildhauerkünstler Isván Ézsiás – dessen Werke gleichzeitig an die Häuser und Möbel des holländischen Konstruktivisten Rietveld, sowie an das ungeordnet aufgeladene Eisenmaterial einer Wagenladung erinnern, und trotzdem schon von weitem an ihrer Individualität zu erkennen sind - läßt jetzt sogar in zwei Győrer Ausstellungen einen Einblick in seine Schöpfungen eines Vierteljahrhunderts gewähren."...

„... Der ungarische Konstruktivismus der sechziger und siebziger Jahre – der aus der Quelle des Konstruktivismus-Aktivismus von Kassák Kraft schöpft und auf ihn zurückblickt, und in seiner Formgebung sowohl auf die frühe russische Avantgarde, als auch auf die holländische De Stijl Bewegung zurückgreift, oder auf den sich pausenlos vermehrenden Formenreichtum des Bauhauses – ist eine aus zwei Gründen weiterzuführende Tradition, ganz gleich, was auch die inzwischen zum Vorschein gekommenen, und nur in ihrem Durcheinander und ihrer Unausgereiftheit konsequenten Strömungen oder die neusten Presseattacken glauben machen wollen.

Erstens ist schon jetzt deutlich geworden, daß es sich um eine künstlerisch-ästhetisch vollwertige Kunstmit/telsammlung, um eine sich mit der Wirklichkeit permanent „deckende" Weltanschauung und eine Formenkultur handelt, die es bis zur klassischen Ausgereiftheit bringen kann und es sogar vielfach dazu bringen wird. Was natürlich nicht bedeuten soll, daß zum Beispiel die Organik von Henry Moore's Bildhauerkunst oder die Zerrissenheit in Brancusi's Werken keinen Platz unter der Sonne des Modernismus haben. Zweitens werden die heutigen Weiterführer des Modernismus auch moralisch über die Postmoderne gestellt, die zwar mit den Vorgängern scheinbar abgeschlossen hat, sie dennoch ausbeutet, und zwar durch eine aus all ihren Bewegungen herausleuchtende Geste, die den Bahnbrechern des Modernismus auch rückwirkend Gerechtigkeit widerfahren läßt, die von ihren totalitären Zensoren mit Gummiknüppeln und Genickschüssen davon abgehalten wurden, ein vollkommenes und abgeschlossenes Lebenswerk zu hinterlassen."...

Miklós Hernádi

Veszprém, 1985

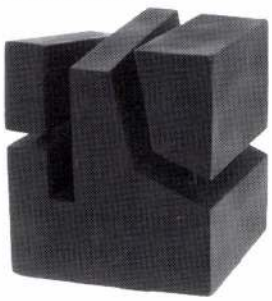

Győr, 1980

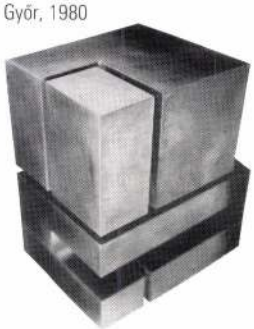

Duisburg, 1992



Győr, 1990

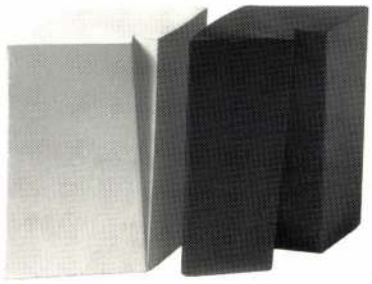

ÉZSIÁS ISTVÁN

HOMMAGE À KASSÁK

XANTUS JÁNOS MÚZEUM
Rómer Terem
9022 Győr, Nefelejcs köz



2003. május 15 – 2003. június 30

Notre contemporain, le sculpteur. Réflexions sur les oeuvres d'Ézsiás

„... Une légende encerde aujourd'hui „l'esprit d'équipe" de l'ancien Symposium Rába à Győr. Leur activité a inspiré à la fois de la sympathie compréhensive et de la répulsion réservée. Les membres de cette compagnie remarquable sont aujourd'hui promus – par leurs oeuvres – au rang des artistes de musée. La plupart d'entre eux sont restés fidèles à l'idée commune ...

Ce groupement a une importance particulière dans la vie d'István Ézsiás ...

L'un des visiteurs de l'exposition a saisi avec justesse l'essentiel des sculptures d'Ézsiás. (La possession des valeurs spirituelles et esthétiques se recelant dans cet art suppose a priori une pointe de compétence dans les sciences techniques, dans la connaissance des matériaux industriels, dans la multiplicité des techniques de façonnage et dans la géométrie descriptive.) Ce visiteur était en train d'examiner un parallélépipède peu articulé, composé de deux cubes réséqués. Cette composition matérialise un problème géométrique facile, en élevant l'objet taciturne au rang de l'artistique. La forme spatiale formée de parallélépipèdes en aluminium reflète une conception et discipline similaires."...

Par Nándor Salamon

„... Un caractéristique important de ce monde sculptural est l'établissement de la synthese compositrice du corps et du plan , de la masse et de la planche tranchée – de la lourdeur et de la légereté aérienne, ainsi que l'alternance des fermetures et ouvertures. La couche de peinture couvrant les surfaces a égalament un rÙle important sur ces sculptures: la couleur et le coloris, ou en cas d'utilisation des éléments en Plxiglas, la translucidité se perdant dans la fugacité.

Des accrochages ludiques, des ordres formels décoratifs, de la rusticité rejetant les subtiltés et ciselures, des déplacements, équilibres et ruptures d'équilibre illusoires, des axes déviants, des répétitions et variations, des formules de rythmes tirant sur les diversités, des systemes proportionnels gérés par des transferts, des champs de forces découpés en complexe, pulsatifs et intensifs, un monde objectal inépuisablement riche: aspects, cadres, dimensions qui se posent et sont susceptibles d'être désignés avec une précision relative, en approchant des fruits de L'activité sculpturale de vingt-cinq ans d'István Ézsiás."...

Par Tibor Wehner

Our Contemporary, the Sculptor. Thoughts about the art of István Ézsiás

„... In recent years, there has been a sense of mystery about the „team work" of the former Rába Symposium. Their activity induced friendly support as suspicious antipathy. The members of this outstanding company have meanwhile achieved a high exhibition standard through their oeuvres. The majority showed loyalty to the connecting principles, whereas others went through a spectacular change of style.

In the life of István Ézsiás, this group played a special role ...

He chose sculpture and became a herald of constructivism, the style uniting the era's technical background, material resources and wealth of forms int oan organic whole. One of the visitors approached the essence of Ézsiás's sculptures with remarkable insight. „The possession of such mental and aesthetical qualities expressed through these works," he said, „implies a good knowledge of technology, industrial raw materials, a diversity of working techniques and geometry." He was just observing a cuboid composed of two distorted cubes that transforms a simple mathematical problem into matter, giving an artistic value to the otherwise taciturn object."...

By Nándor Salamon

„... The essence of this kind of sculpture is a compositional synthesis of body and plane, mass and cross-section, weight and lightweight, a rhythm of doseness and openness, the covering colours of point, and – if plexi-glass is used – fading transparency... To describe the two-and-a-half-decide career of Ézsiás as a sculptor, we could resort to such notions as 'playful combats', 'decorative patterns', 'rusticity' (instead of sophistication) and ' elaborateness'; 'illusory shifts', 'balance and a lack of balance', 'deviating axes', 'recurrences and variations', 'rhythmic patterns abundant in varieties', 'systems of proportions controlled by transitions', 'pulsing, intensive fields of force shaped in hectic patterns', 'an infinitely rich store of objects: aspects, frameworks and dimensions'... Our endeavour to analyse and classify is, however, somewhat derailed by the revelation that beneath the rigid formal patterns, the stone-hard symmetries, the alienating industrial methods and rude surfaces, where emotions benevolently re-colour meanings, soft, lyric layers are being induced and the quest for a logical order is confined to the realm of illusions. Our prize is a sculpture full of vividness, ingenuousness, and inexhaustible richness."...

By Tibor Wehner

Győr, 1980

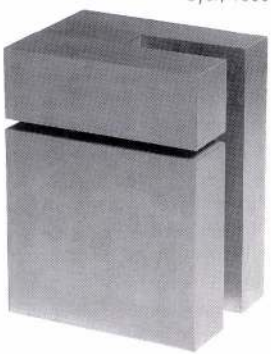

Ajka, 1980

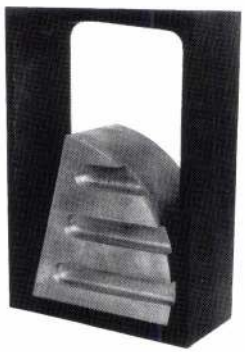

Győr, 1986



Ajka, 1982

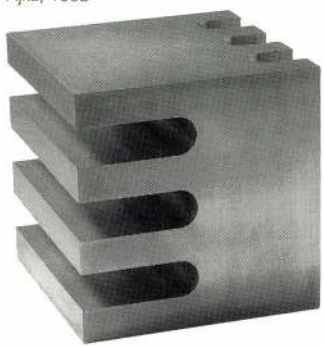

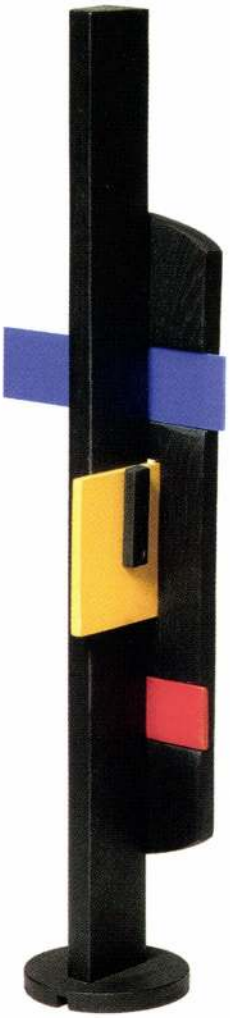

Madi plasztika, 2002

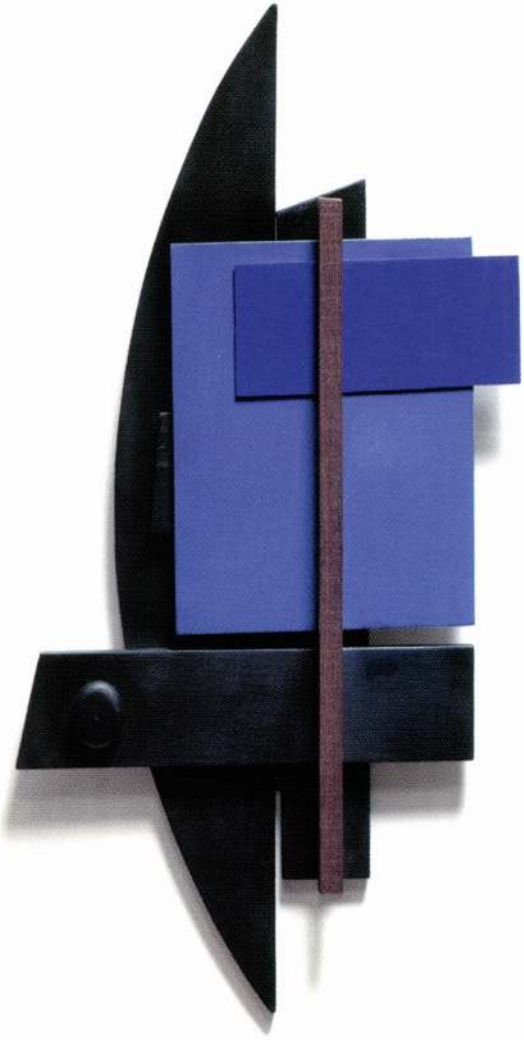

Madi relief, 2000



Madi relief, 1998

Győr, 1990



Budapest, 1998

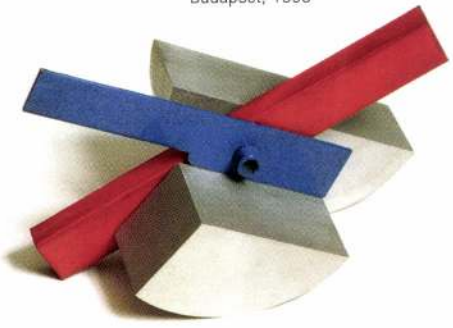

Madi relief, 2003





Madi szobor, 2002



Hommage à Malevics, 1985



Hommage à Kassák, 2000

Hajdúszoboszló, 1997

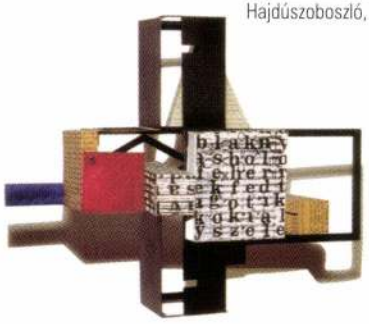

Budapest, 1980



Nyiregyháza–Sóstó, 1998

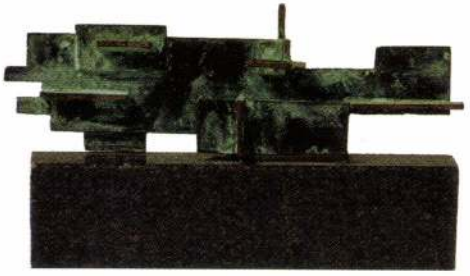

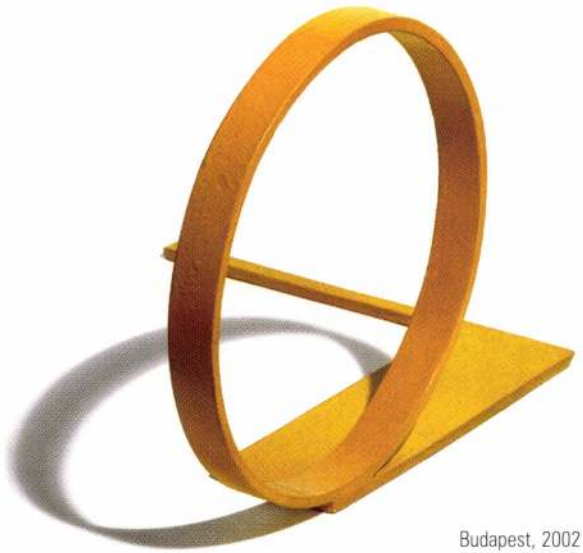

Budapest, 2002



Nagyatád, 2002



Nagyatád, 2002

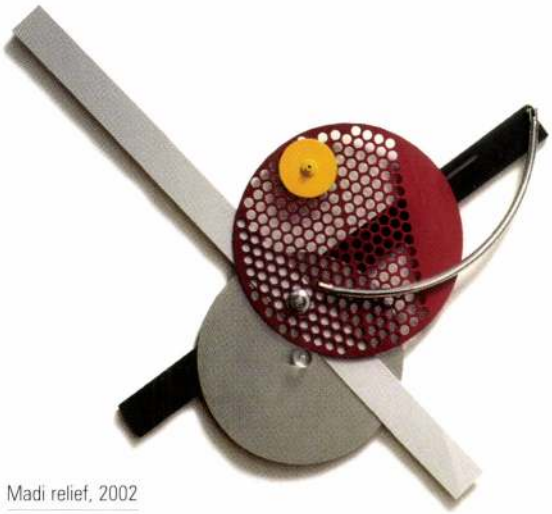

Madi relief, 2002

Budapest, 2002

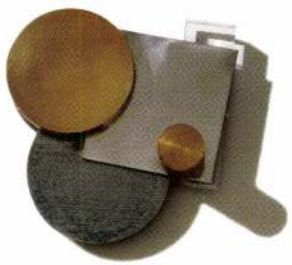

London, 1981

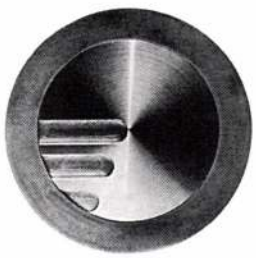

Budapest, 2002



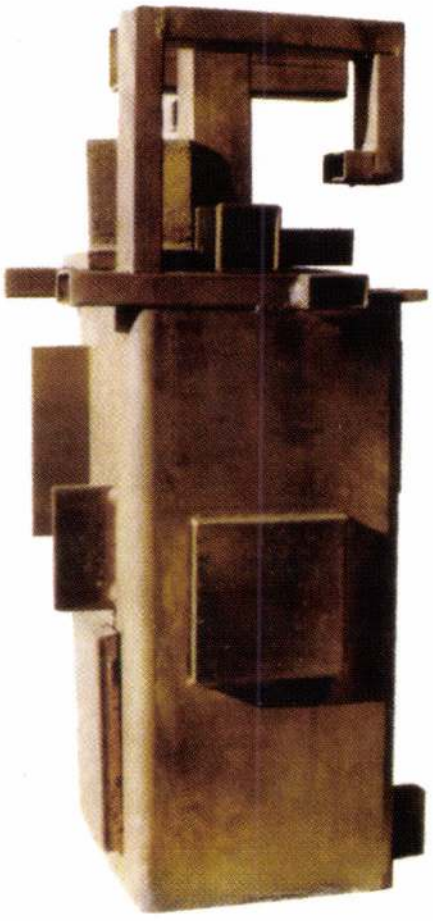

Duisburg, 1992

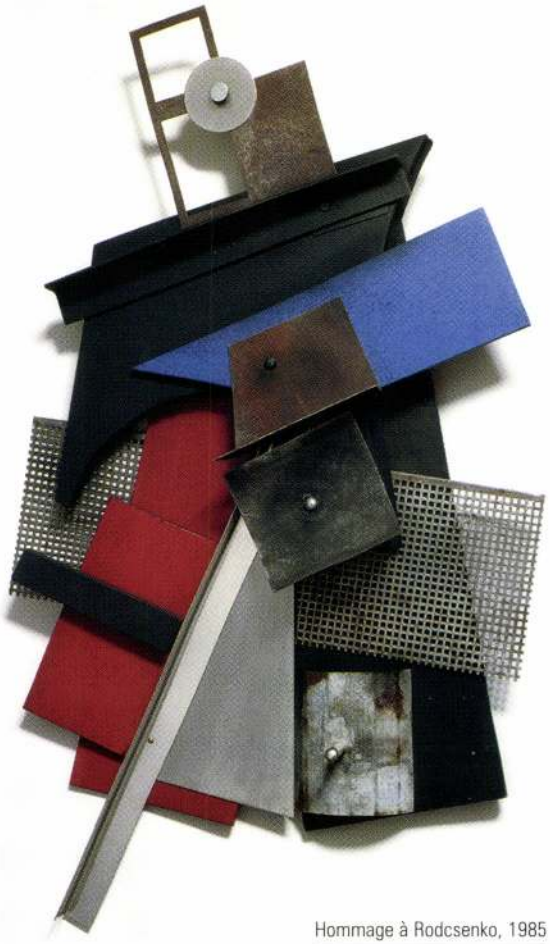

Hommage à Rodcsenko, 1985



Sopron, 2003



MNG–Budapest, 2002



Sopron, 2003

Egyéni kiállítások 1990-től (válogatás)

1990 Borsos Múzeum, M-Galéria – Győr; 1992 Szombathelyi Képtár; 1992 Wilhelm-Lehnbruck Múzeum – Duisburg (D); 1993 Galéria Molen – Hengelo (N); 1993 Novohradske Múzeum – Lucenec (SI); 1995 Somogyi Galéria – Pápa; 1996 Körmendi Galéria – Budapest; 1998 Muzeul de Arta – Brasow (R); 1998 OTP Bank Galéria – Budapest; 1998 Nemzetközi Modern Múzeum – Hajduszoboszló; 1998 Parti Galéria – Pécs; 1998 Ökollégium Art Galéria – Budapest; 1998 Városi Művészeti Múzeum – Győr; 1998 Csikász Galéria – Veszprém; 1999 MTA – Budapest; 2000 Akadémia Galéria – Győr; 2000 Kortárs Művészeti Képtár – Paks; 2000 Lavotta Galéria – Sátoraljaújhely (MADI művek Bányász Évával); 2001 Art'Ma Galéria – Dunaszerdahely (SI); 2002 Városi Galéria – Szigetszentmiklós (Matzon Ákossal); 2002 KAS Galéria – Budapest

Jelentősebb csoportos kiállítások 1990-től (válogatás)

1990 Győri Műcsarnok, Nemzetközi Művésztelep – Győr; 1991 Győri Műcsarnok, Meditáció IX. – Győr; 1993 Collégium Hungaricum, „Győri Napok" – Bécs (A); 1993 Young Hungaricum Artists, Imatra–Nurmes–Kuopio (FL); 1994 Győri Műcsarnok, „Formázott" Art MADI – Győr; 1994 Kassák Múzeum, „MADI" – Budapest; 1994 Galerie Claude Dorval – Paris (F); 1994 Nemzetközi MADI Múzeum – Maubeuge (F); 1994 Országos Faszobrászati Kiállítás – Nagyatád; 1995 Műcsarnok, Helyzetkép-Mai magyar szobrászat – Budapest; 1995 Nemzetközi MADI Fesztivál, Győr (Vár Art)–Budapest (Műcsarnok)–PSVMK; 1996 „An overwiev of the recent decades of Hungarian Art" – Vilnius; 1996 Nemzetközi MADI Symposion – Zaragosa, Madrid (S); 1997 Budapest Galéria, „Érem–Határesetek" – Budapest; 1997 Institut Francaise, Vizivárosi Galéria: "MADI" – Budapest; 1997 PSVMK szoborpark, Országos Szoborfesztivál – Győr; 1997 Nemzetközi Modern Múzeum, Livres Objet – Hajduszoboszló; 1998 Ernst Múzeum, a Vass Gyűjtemény: Konstruktívok – Budapest; 1998 Műcsarnok, UNESCO Genf uno City Bécs, „CHEFS d'Oeuvre" – Győr; 1998 Városi Művészeti Múzeum, „Euro-MADI" – Győr; 1998 Villa Campolieto, „Nemzetközi MADI Symposion"– Napoly; 1998 Young Múzeum – MADI, „Movimento Arte MADI" – Mantova; 1998 Espace Sculfert' „Exposition MADI" – Maubauge (F); 1999 Arte Struktúra „D'arta Moderna d'Gallarate Madi" – Milano; 1999 Loire Atlantique Madi '99 – Gorin (F); 1999 Santa Maria Capua, „MADI" – Vetere (I); 1999 Rippl Rónai Képtár, „Magyar Szobrász Társaság" – Kaposvár; 1999 Ercolano, „Madi international expositione" – Nápoly (I); 2000 Nemzetközi Modern Múzeum, „Geometrikus törekvések ma" – Hajdúszoboszló; 2000 Movimento Arte Madi /Citta di portici Napolí/ – Napoli (I); 2001 Rippl Rónai Múzeum, „Magyar MADI Csoport" – Kaposvár; 2001 Csepel Galéria, „Harasztÿ István és barátai" – Budapest; 2001 Műcsarnok, „Szobrászaton innen és túl" – Budapest; 2001 Mezőgazdasági Múzeum, „Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége – Budapest; 2001 Fény Galéria, „MADI – Olasz és magyar szobrászok" Budapest; 2001 Galéria Emilia Siciu, „MADI művészet határok nélkül" – Ettlingen (D); 2001 Károlyi-vadászkastély, Zempléni Művészeti Napok, „Hommage a XX. század" – Kőkapu; 2001 Palées de Rothschild, „un Jardin d'art" – Paris; 2002 FIDEM – „Monnie de Paris Medail" – Paris (F); 2003 Városháza, „Kortárs Magyar Szobrászat" – Kecskemét

Művei közgyűjteményekben

Magyar Nemzeti Galéria – Budapest; Laczkó Dezső Múzeum – Veszprém; Kassák Múzeum – Budapest; Nemzetközi Modern Múzeum – Hajdúszoboszló; Mobil MADI Múzeum – Budapest; Modern Képtár – Paks; Rippl Rónai Múzeum – Kaposvár; Xantus János Múzeum – Győr; Városi Művészeti Múzeum – Győr; Országos Faszobrászati Múzeum – Nagyatád; Nemzetközi MADI Múzeum – Maubeuge (F); Arte Contemporanul Museum – Brasow (R); Körmendi-Csák Kortárs Magyar Művészeti Gyűjtemény – Sopron; Városi Galéria – Nyíregyháza; Művésztelepi Gyűjtemény – Zalaegerszeg; Modern Képtár – Pécs; MTA Regionális Központ Gyűjtemény – Győr; Bányászati Múzeum – Tatabánya; Szombathelyi Képtár; Kékfestő Múzeum – Pápa; Nemzetközi Szoborpark – Győr; Nemzetközi Szoborpark – Kőkapu; Színházpark – Pápa; Zenélő Szobrok Múzeuma – Dunaújváros

Művei magángyűjteményekben

Körmendi-Csák – Budapest; Vass László – Budapest; Matzon Ákos – Solymár; Hernádi Miklós – Budakeszi; Harasztÿ István – Budapest; Rechnitzer János – Győr; Almási Tibor – Győr; William Frei – New York; Nemes-Szöllősi – Párizs; Salamon Nándor – Szombathely; Dr. Vörös Imre – Budapest; Stephan Kilár – Párizs; Dr.Tóth Gábor – Budapest; Szlaukó László – Budapest; Visi Gyűjtemény – Budapest; Dr.Horváth György – Győr; Kollár Tibor – Győr; Győri Endréné – Pápa

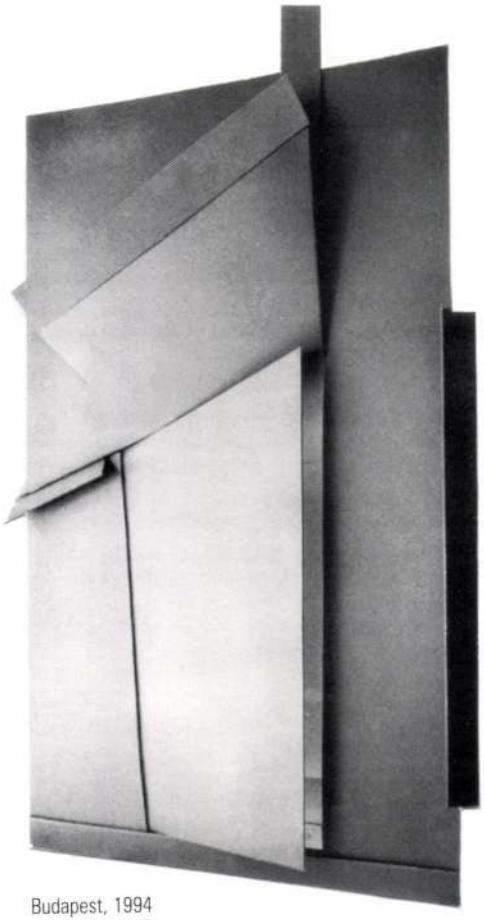

Budapest, 1994

Ézsiás István – a szobrász

Kétségkívül még mindig a magyar képzőművészet egyik legmarkánsabb vonulata az, amit hevenyészve, netán tendenciózusan konstruktivizmusnak szoktunk egyszerűsíteni; ráadásul tudva pontosan, mit értünk rajta. Mi több, nem is csak mit, de kit, sőt, kiket. Ugyanakkor mégiscsak igaz hogy az ilyen skatulyázások eleve félre sikerültek: jó, ha némi orientációt kihámozhatunk belőlük, hiszen el kéne végre dönteni/döntenünk, történeti kategóriaként alkalmazzuke, vagy stílust/stílusokat jelölünk vele.

Ugyanis, ha Ézsiás Istvánt a magyar konstruktivizmusba sorolom, semmiképpen nem tehetem történetileg – nem lévén megfelelő életkora (nem harangoznak, mivel nincs harang – utalnék a régi viccre), ám az elvitathatatlan, hogy pályája kialakítása során – egyedfejlődésben a törzsfejlodés – végigjárt bizonyos történeti vonulatot. (Már csak amiatt is, hogy ne kelljen újfent fölfedeznie a spanyolviaszt.) Ha komolyabban veszem ezt a skatulyázást, akkor inkább arra utalnék, milyen karakterű ez a művészet, a formaadás melyik karakterét választja. Egyszerűbben szólva: első lépésként eldöntendő, hogy természetelvű-e vagy elvontabb, ha pedig az utóbbi, akkor az építkezéshez vagy a szabad gesztushoz áll-e közelebb. Nos, mielőtt túlbeszélném a dolgot arra hagyatkozva, hogy fölvezetem, közölnöm kell a szigorú tényt, Ézsiás bizony több évtizede kiállító művész, az érdeklődők pontosan tudják, hogy legkivált ahhoz a vonulathoz lehet kapcsolni a magyar képzőművészetben, amelyet az imént a konstruktív jelzővel láttam el, de amelyet – ugye hallják! – megszabadítottam az *izmus* gyanús tömbösítésétől.

Mert bizony azt semmiképpen nem lehet szobrászunkra mondani, hogy egy izmusnak volna rabja, és nem tudna szabadulni annak kötöttségeitől. Inkább csak afféle kályha számára a konstruktív gondolat, amitől elindulhat, hogy megjelenítse mindannyiunknak: az építkezés szabályai jóval tágabbak, semhogy néhány kiművelt sasszéval letudhatnánk őket. Megnyilvánul ez már az anyagok kiválasztásában, a választott anyagok kezelésének technológiájában, és – magától értetődik – a kialakított formákban. Ha szigorúan vennénk konstruktív gondolkodásának történetiségét, akkor valahonnét Tatlin környékéről (kontrareliefek) származtathatnánk, noha egészen a rauschenberg-i pop-ig előreszaladva (*innét* persze vissza), ugyanakkor világosan kitetszik fegyelmezettsége, a kifejezés pontossága. Mert azért azt is illendő megjegyeznünk: különbség van a szobrász és a festő gesztusa között, az utóbbié akár minden kontrolt elveszíthet, míg a szobrásznak valójában *úgy kell tennie*, hogy gesztusszerű. Úgy, hogy összekacsintson velünk nézőkkel – alkotó partnereivel. Ézsiás pedig általában így tesz.

Fábián László

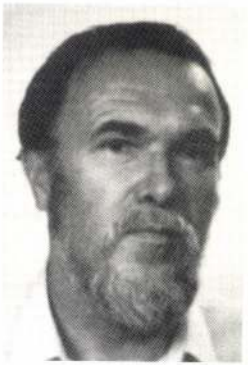

István Ézsiás' Skulpturen

„... Der Bildhauerkünstler Isván Ézsiás – dessen Werke gleichzeitig an die Häuser und Möbel des holländischen Konstruktivisten Rietveld, sowie an das ungeordnet aufgeladene Eisenmaterial einer Wagenladung erinnern, und trotzdem schon von weitem an ihrer Individualität zu erkennen sind - läßt jetzt sogar in zwei Győrer Ausstellungen einen Einblick in seine Schöpfungen eines Vierteljahrhunderts gewähren."...

„... Der ungarische Konstruktivismus der sechziger und siebziger Jahre – der aus der Quelle des Konstruktivismus-Aktivismus von Kassák Kraft schöpft und auf ihn zurückblickt, und in seiner Formgebung sowohl auf die frühe russische Avantgarde, als auch auf die holländische De Stijl Bewegung zurückgreift, oder auf den sich pausenlos vermehrenden Formenreichtum des Bauhauses – ist eine aus zwei Gründen weiterzuführende Tradition, ganz gleich, was auch die inzwischen zum Vorschein gekommenen, und nur in ihrem Durcheinander und ihrer Unausgereiftheit konsequenten Strömungen oder die neusten Presseattacken glauben machen wollen.

Erstens ist schon jetzt deutlich geworden, daß es sich um eine künstlerisch-ästhetisch vollwertige Kunstmit/telsammlung, um eine sich mit der Wirklichkeit permanent „deckende" Weltanschauung und eine Formenkultur handelt, die es bis zur klassischen Ausgereiftheit bringen kann und es sogar vielfach dazu bringen wird. Was natürlich nicht bedeuten soll, daß zum Beispiel die Organik von Henry Moore's Bildhauerkunst oder die Zerrissenheit in Brancusi's Werken keinen Platz unter der Sonne des Modernismus haben. Zweitens werden die heutigen Weiterführer des Modernismus auch moralisch über die Postmoderne gestellt, die zwar mit den Vorgängern scheinbar abgeschlossen hat, sie dennoch ausbeutet, und zwar durch eine aus all ihren Bewegungen herausleuchtende Geste, die den Bahnbrechern des Modernismus auch rückwirkend Gerechtigkeit widerfahren läßt, die von ihren totalitären Zensoren mit Gummiknüppeln und Genickschüssen davon abgehalten wurden, ein vollkommenes und abgeschlossenes Lebenswerk zu hinterlassen."...

Miklós Hernádi

Veszprém, 1985



Győr, 1980

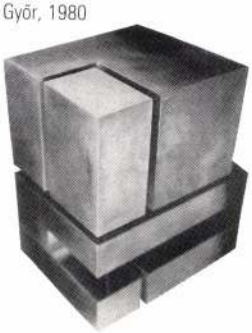

Duisburg, 1992



Győr, 1990

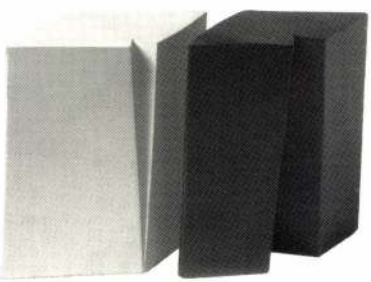

1943. augusztus 17-én született Vináron. 1974-78-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója. Hosszabb ideig a Veszprémi Múzeum munkatársa, majd a 90-es években a Győri Nemzetközi Művésztelep vezetője. 1999-től a Kőkapui Nemzetközi Művésztelep vezetője, 2003-ban Kőkapun az Európa-szoborpark létrehozója.

Egyéni kiállítások (válogatás):
1974 Nápoly, Capodimonte Galéria, (Tanulmányút: Italia-Ercolano)
1981 Veszprém, Fiatal Művészek Stúdiója
1988 Budapest, Műszaki Egyetem, R-Galéria
1990 Győr, Borsos Múzeum, M-Galéria
1992 Szombathelyi Képtár – Kortárs Galéria
1992 Duisburg (Németország), Wilhelm Lehnbruck Múzeum
1993 Hengelo (Hollandia), Galéria Molen
1993 Lučenec (Szlovákia) Novohradske Múzeum
1994 Budapest, Német Nagykövetség • 1994 Párizs, Claude Dorval Galéria
1995 Pápa, Somogyi Galéria
1998 Brasov (Románia), Muzeul de Arta • 1998 Budapest, Bank Center Galéria
1998 Veszprém, Művészetek Háza – Csikász Galéria
1999 Budapest, Magyar Tudományos Akadémia
2002 Budapest, Kortárs Alkotók Stúdiója • 2002 Paks, Kortárs Művészeti Képtár
2003 Veszprém, Laczkó Dezső Múzeum • 2003 Sátoraljaújhely, Kazinczy Ferenc Múzeum
2004 Győr, Xantus János Múzeum

Csoportos nemzetközi kiállítások (válogatás):
1981 Goldsmits Hall, The Modern Hungarian Medals – London Wolverhampton – Oxford
1988 Burg tussen West en Ost – Hedendagese (Hollandia) • 1989 Győr, Műcsarnok, Kelet-Nyugat • 1993 Young Hungarian Artits – Imatra – Nurmes Kuopio (Finnország)
• 1995 Festival MADI, Győr • 1996 An overwiev of the recent decades of Hungarian art, Vilnius • 1996 Zaragosa-Madrid 50 éves MADI jubileumi kiállítás, Centro de exposiciones y Congressos • 1997 Budapest, Institut Francaise (MADI) • 1997 Modern Múzeum, Hajdúszoboszló • 1998 Euro-MADI Művészeti Múzeum, Győr • 1998 Villa Campolieto, Nápoly-Ercolano • 1998 Mantova Young Museum „Movimento Arte MADI" • 1999 D'arta Moderna di Gallarate MADI, Arte Struktúra Milano • 1999 Loire Atlantique MADI '99, Gorin • 1999 MADI Santa Maria Capua • 2000 Movimento Arte Madi (Citta di portici Napoli) • 2001 Budapest, Fény Galéria MADI Italia-Ungarn • 2001 Ettlingen Galerie Emilia Siciu MADI • 2001 Paris „un Jardin d'art" • 2002 „Monnaie de Paris Medail" Paris, FIDEM • 2003 Veszprém, Nemzetközi Modern Múzeum • 2003 Gigondas „Festival Sculpture" (Franciaország) • 2003 Institut Hongrois de Paris „L'art Medailles"
• 2004 Miskolci Galéria Kőkapui Nemzetközi Művésztelep

Cím: 1118 Budapest, Homonna u. 12/D
Mobiltelefon: 06 20 974 48 50

HORVÁTH ENDRE GALÉRIA
(2660 Balassagyarmat, Rákóczi u. 50.)
2004. március 5-től április 29-ig



ÉZSIÁS ISTVÁN

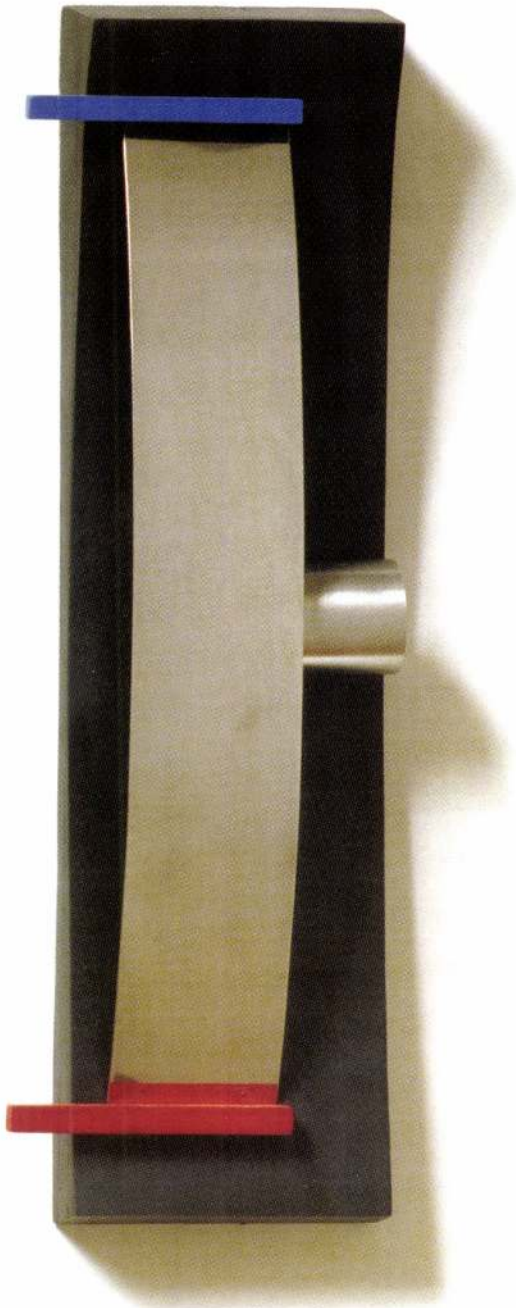

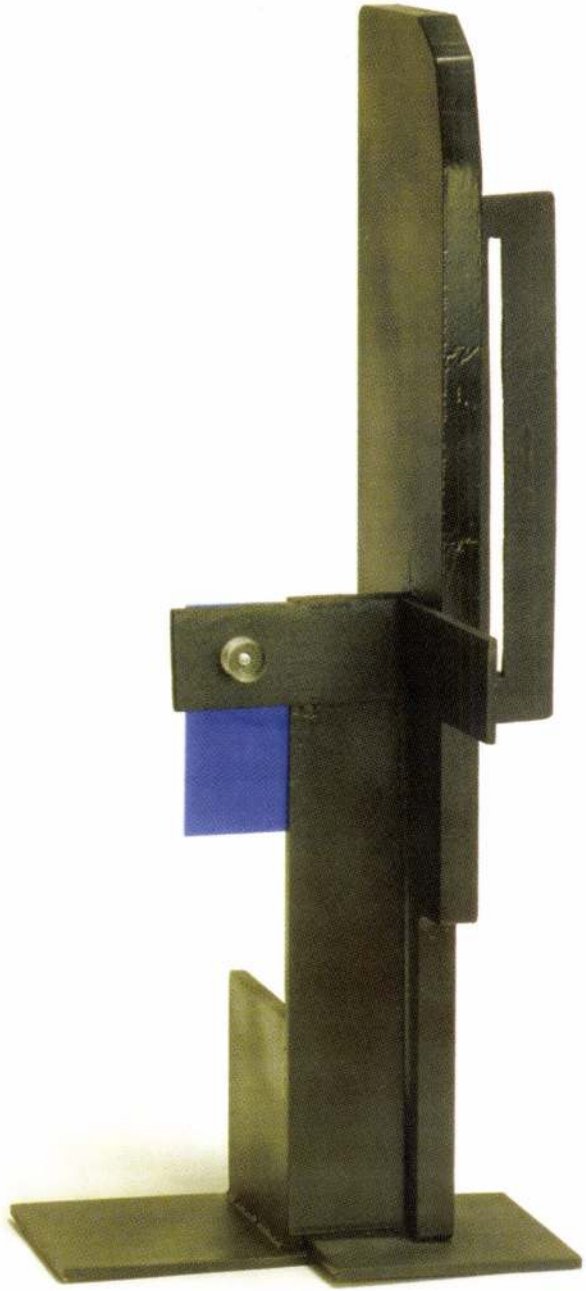

H.E.G.
Horváth Endre
GALÉRIA
Balassagyarmat
Rákóczi út 50.
Tel./fax: (35) 300-622

a balassagyarmati
Mikszáth Kálmán Művelődési Központ
meghívja

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész
kiállítására

2004. március 5-től április 29-ig
megnyitja: március 5-én, pénteken, 17 órakor
Matits Ferenc művészettörténész

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész
kiállítása

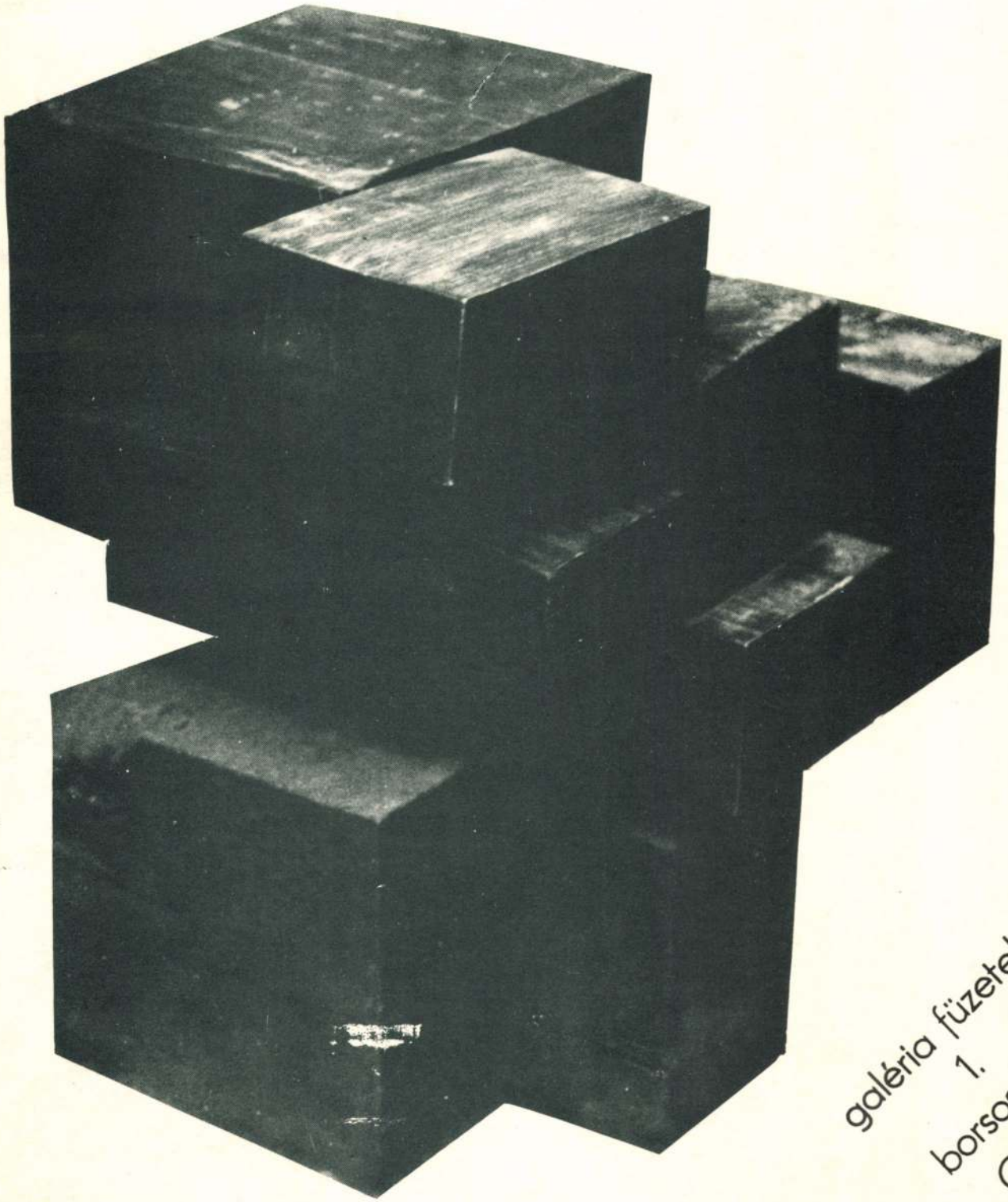

galéria füzetek
1.
borsos ház
GYŐR

Köszönetet mondunk a
Győri Lakatosipari
Szövetkezetnek, hogy
segítséget nyújtott
a kiállítás létrejöttéhez.

Katalógus előszó:
Almási Tibor művészettörténész

A kiállítást rendezte:
Almási Tibor

A kiállítást megnyitja:
N.Mészáros Júlia
művészettörténész

Fotók: Burián György
Laposa Tibor
Szertel Sándor

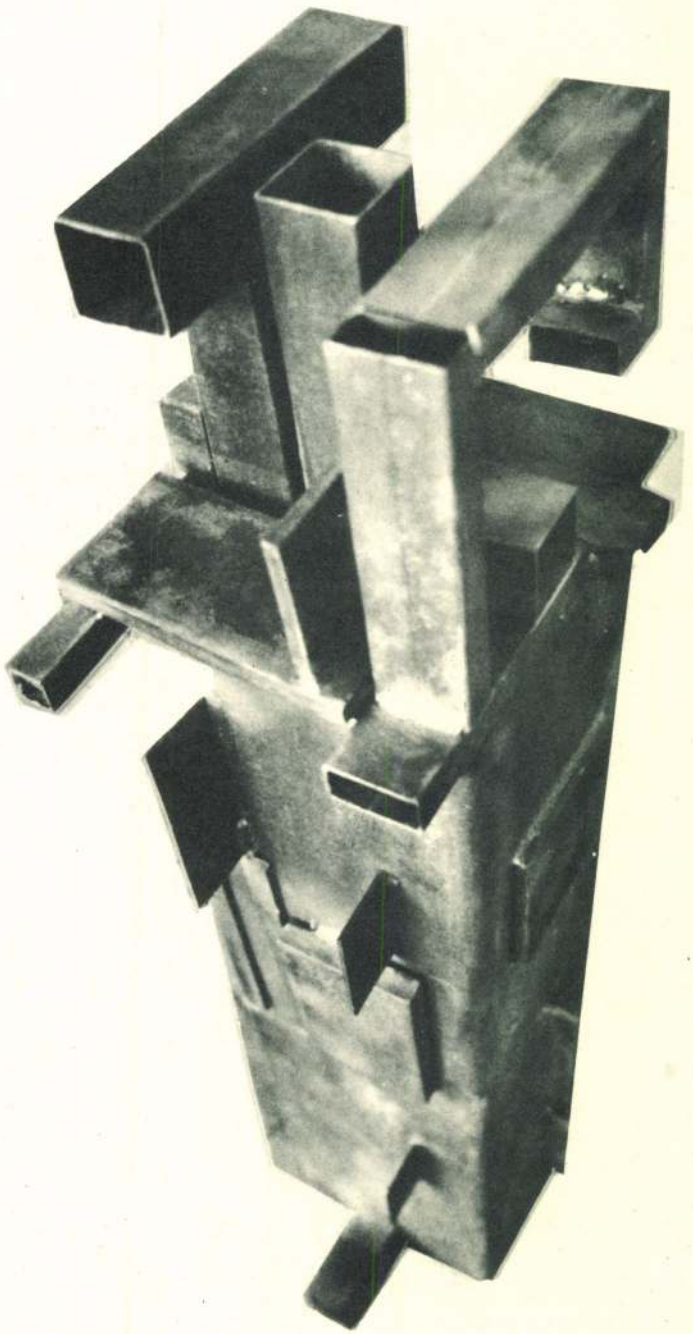

BORSOSHÁZ
PINCEGALÉRIA

XANTUS J. MÚZEUM
GYŐR

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész
kiállítása





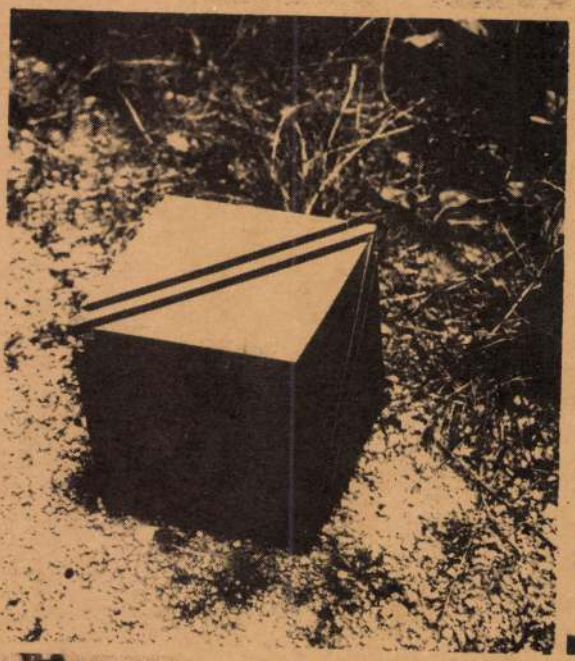





„mi a kazeszerétet a figurális vagy nem figurális művenetben" — az irásos-varrottas megjelenése a rajzban nekem is egy tökéletes válasz —

Köszönöm
Érsiás „prófétának" Amrigo tot.

Hagyományosság - korszerűség - ez a mai ideges világunk kétségekkel, vajúdásokkal terhes képzőművészetének kulcsmotívuma. Az öröklött értékek számbavétele egyszerű, elemi kötelesség, ezeknek új, járatlan utakon való továbbépítése ellenben mozgató, hajtó erejű szükségszerűség, mégpedig olyan egyedek, egyének felett álló, érvényesülő törvényszerű folyamat, amely nélkül nem volt, nincs és nem is lesz állandó kultúrkör-értékgazdagodás.

Ézsiás István sajátos tartalmi töltéssel felruházott és egyéni plasztikai nyelvezetre átültetett művei, a hagyomány és korszerűség tudatosan felvállalt követelmény nyújtotta végletek között keresik szuverén helyüket.

A művész a hagyományosság ösvényét járja, amennyiben-legalább is szellemiségben - alkotásai a század huszas-harmincas éveinek konstruktív vonalához kötődnek, de ezeket új, már korunkra jellemző eszmei, gondolati elemekkel, kisugárzóerővel ruházza fel.

A törvényszerűség rigurozitása nem csupán az alapvető igazságokhoz vezette el Ézsiást, hanem állandó jelenvalóságával meghatározta eddigi munkásságának egészét is. Az alkotó szobraiból világosan kiolvashatóak a törvényszerűségek fokozatainak lépcsőzetességei, a valamiből való kiindulásból, a valahová való megérkezésig vezető út egyes stációi. E fokról-fokra, az egyszerűtől a bonyolultig haladás olyan alkotói önfegyelmet követel, amelyben döntő szerep hárul a szervező, rendező elmére, a tudati elem állandó készenlétbe tartására, a koncentráció magas fokú igénybevételére. Márpedig ez az érzelmi elhatalmasodást háttérbe szorító szemlélet kiköveteli magának a konstruktív gondolkodást, megvalósítást.

És bár Ézsiás István sokoldalú alkotó, akitől nem idegen az érem- és festőművészeti önkifejezés sem, a tömör lényegkeresés-kutatás igénye, egész világlátása mégis a szobrász-elhivatottságot igazoló művekben tükröződik leghívebben vissza.

Az értelmi dominancia a képzőművészetben kétségkívül sokfajta humánus vonással szegényíti el az alkotások tartalmi palettáját, de ugyanakkor nyitva hagyja a lehetőséget arra, hogy a formák tudatos csoportosításával olyan struktúrális látvány-közeg születhessen, amely az öntörvények alapján folyamatosan érvényesülő civilizációs lüktetés lényegi és sűrített kifejezője lehet. A feltételes mód használata azért indokolt, mert a szerkezeti, geometrikus elemekből építkező szobrászat az öncélúság veszélyétől fokozottan fenyegetett, buktatókkal teli lidérc, olyan lágy, mocsaras terület, amelynek bizonytalan talaján az olcsó hatásvadászatra hajlamos emberfia, igencsak hamar a felületesség csapdájába esik.

Hogy Ézsiás Istvánt ez a veszély nem fenyegeti, arra garancia homo ludens mivolta, valamint kiapadhatatlannak látszó forrásból táplálkozó, időről-időre megújuló kísérletező hajlama.

A művész a játékos ember tipikus példája, aki képes felfedezni bármilyen tárgyban azokat az egyszerű formákat, amelyek önnön létükben vagy éppen más tárgyakkal való asszociációjuk révén egészen különös tartalmi hangsúlyt kapnak.

Hogy ez a játékosság tudatosan vállalt célszerűség, vagy csupán valahonnan a mélyrétegből magának utat törő ösztön, az tulajdonképpen lényegtelen az alkotói folyamat és végtermék szempontjából. A fontos az, hogy a játékosság hol alig tetten érhető utalásként, hol pedig jól körülírható - legtöbbször a formák és ezeken belül a pozitív-negatív formák dinamikus ritmikusságában testet öltő - jelenvalóságként, de mindenképpen állandó jelleggel érvényesül.

Ézsiás nem csak játékos, hanem ugyanakkor és ettől el nem választhatatlan kísérletező művész is, aki azonban nem azért járja körül a szobrászati matériák felkínálta lehetőségeket, mert még nem akadt rá arra az egyetlenre, amely kizárólagossággal képviselheti elképzeléseit, hanem azért, mert alkotó fantáziáját meglódítja mindenfajta olyan anyag és ezen túl az anyagok ötvözésében rejlő talányos kihívások is, amely/ek/ új ötleteket és szobrászati megoldásokat szülhet/nek/.

Bármilyen tartalmi töltéssel jelenjenek is meg, legyenek azok az intimitás világára utaló mikromolekuláris struktúrák, vagy éppen ellenkezőleg gigantikussá nőtt felépítményeket idéző konstrukciók, Ézsiás István makrokozmikus szobrai minden esetben a szűk falak határolta térből való kitörés kényszerűségének érzetét erősítik a nézőben.

Köztereken, távlatokat nyitó perspektívában lenne a helyük...

Almási Tibor
művészettörténész

ÉZSIÁS ISTVÁN
1943-ban született Vináron, Magyarországon. Hosszabb ideig restaurátorként dolgozott Veszprémben. Mesterének Csiki Tibort tartja. Több Művésztelep szervezésében és munkájában vett részt. Győr, Tokaj, Ajka, Encs, Hubertlak - Bakonyi szobrásztelep. Az utóbbinak 1983-ig művészeti vezetője volt. Jelenleg Győrben él és dolgozik, a Győri Nemzetközi Szobrász Művésztelep egyik szervezője és alapító tagja.

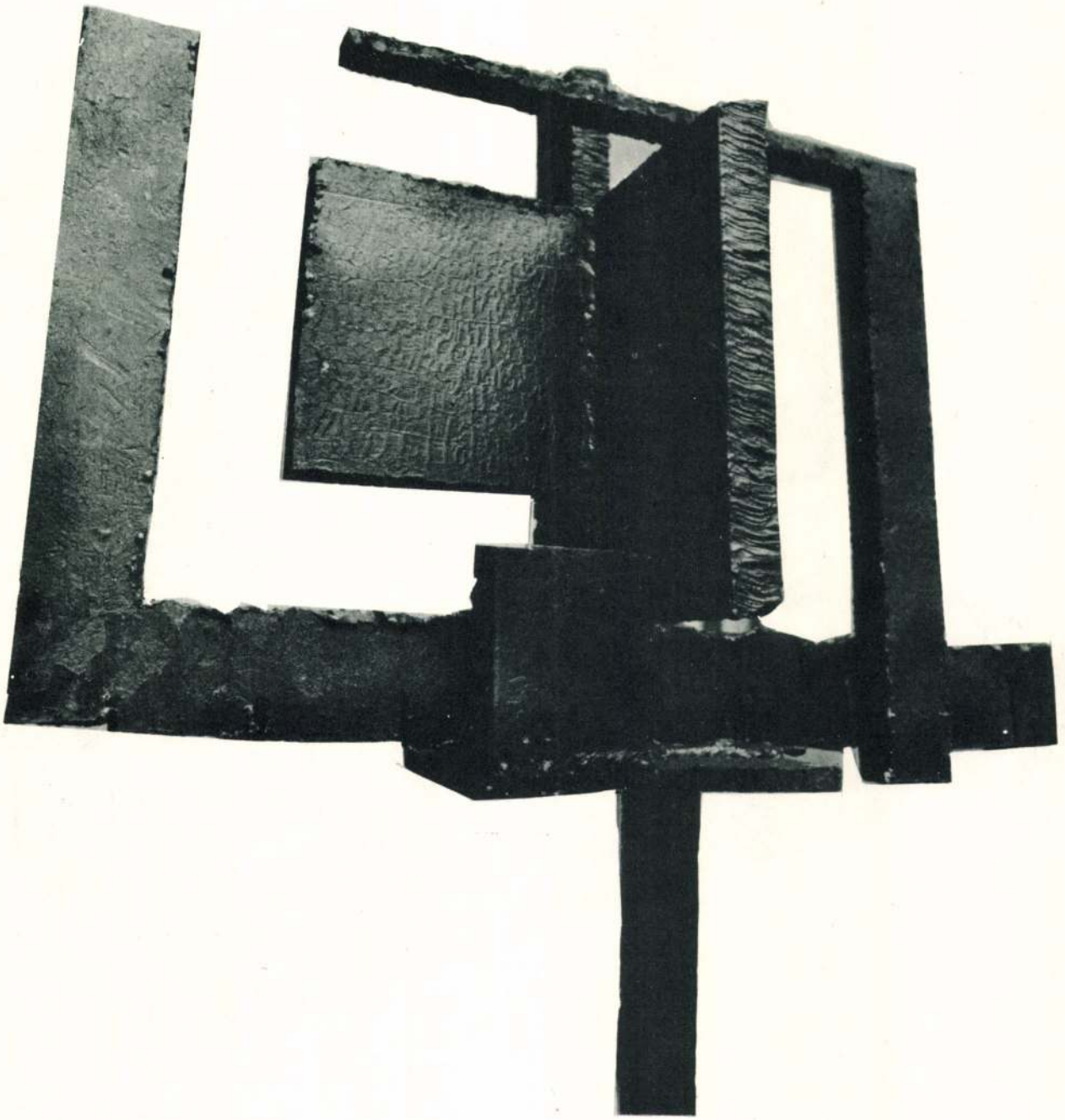

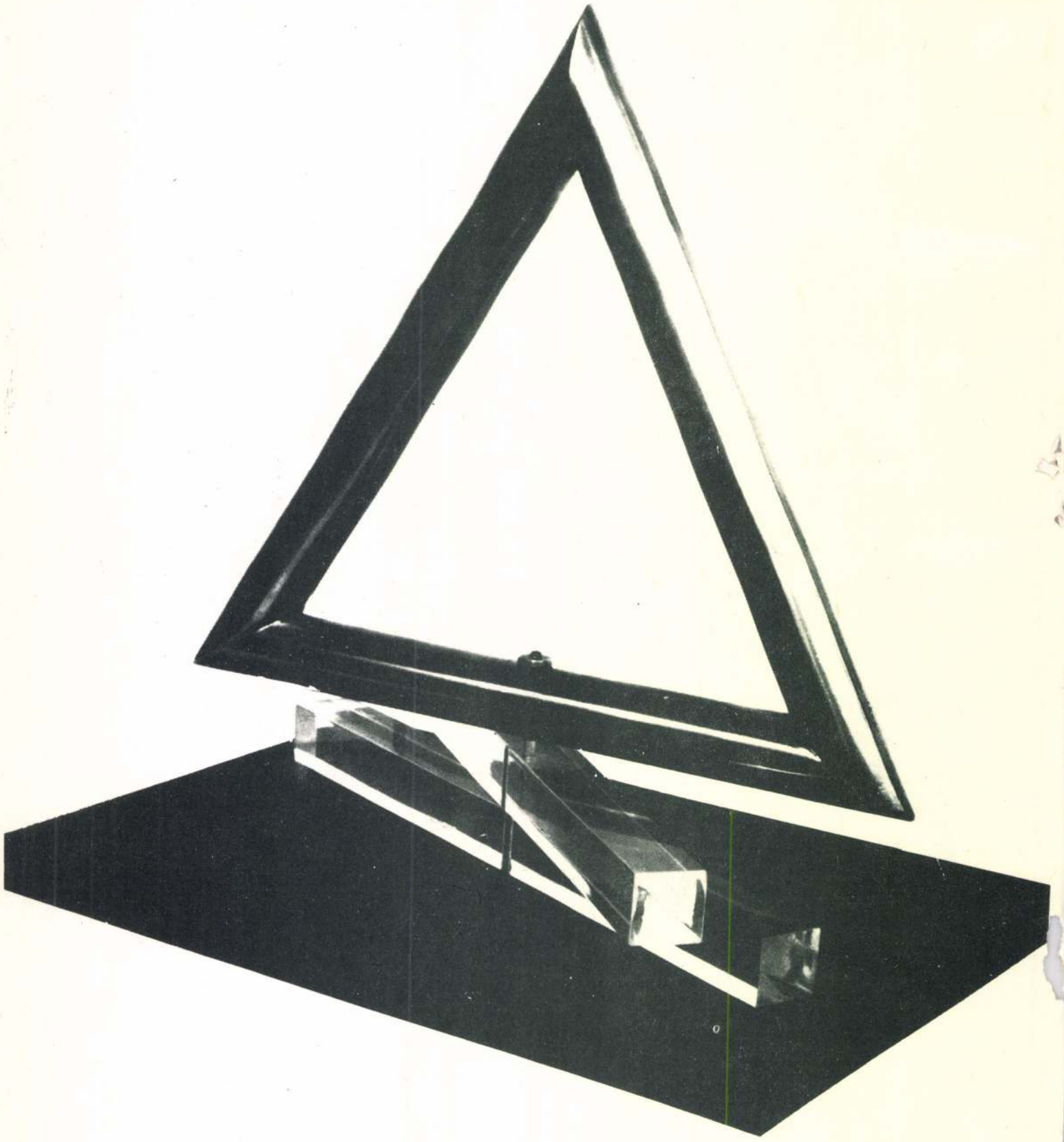

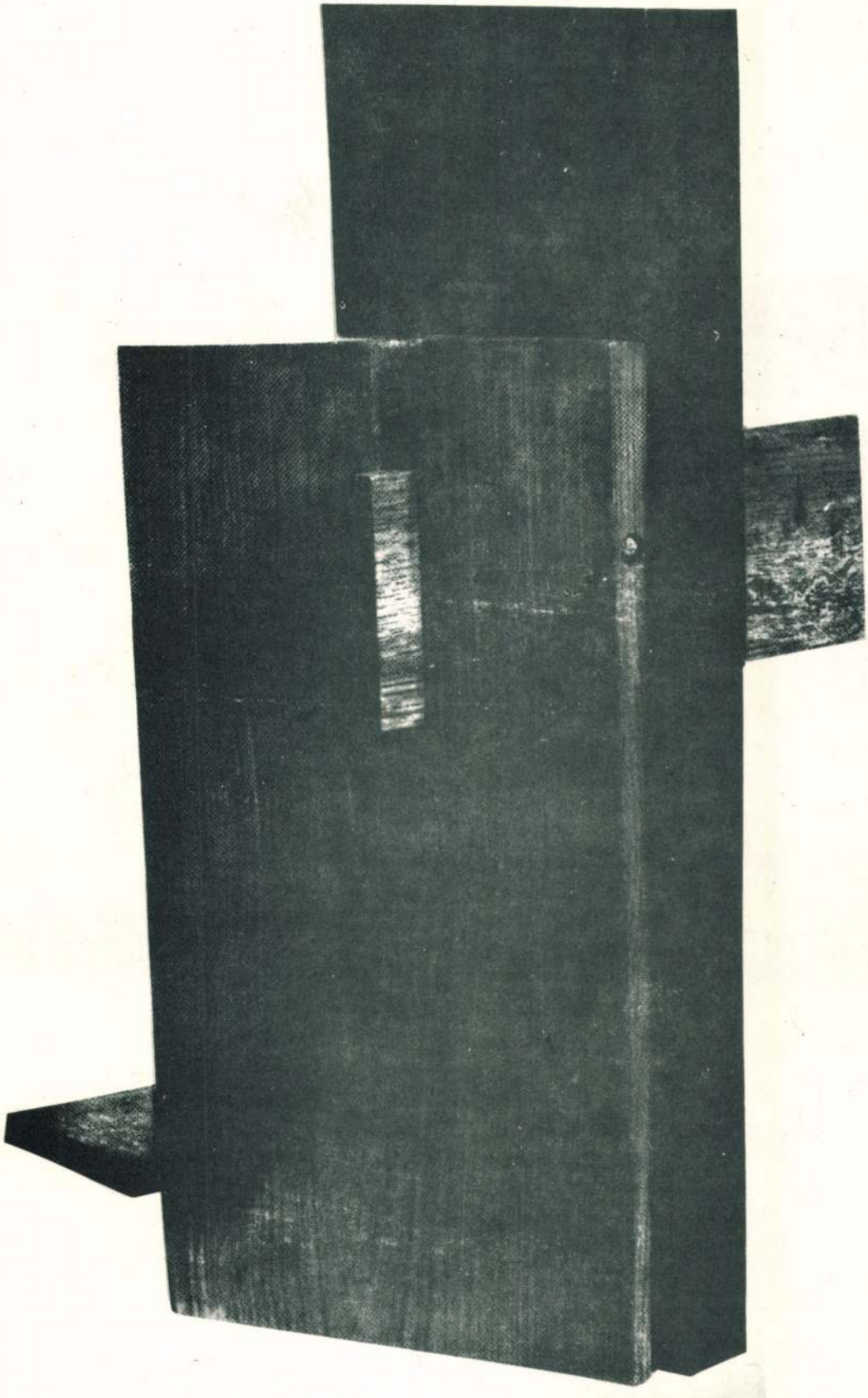

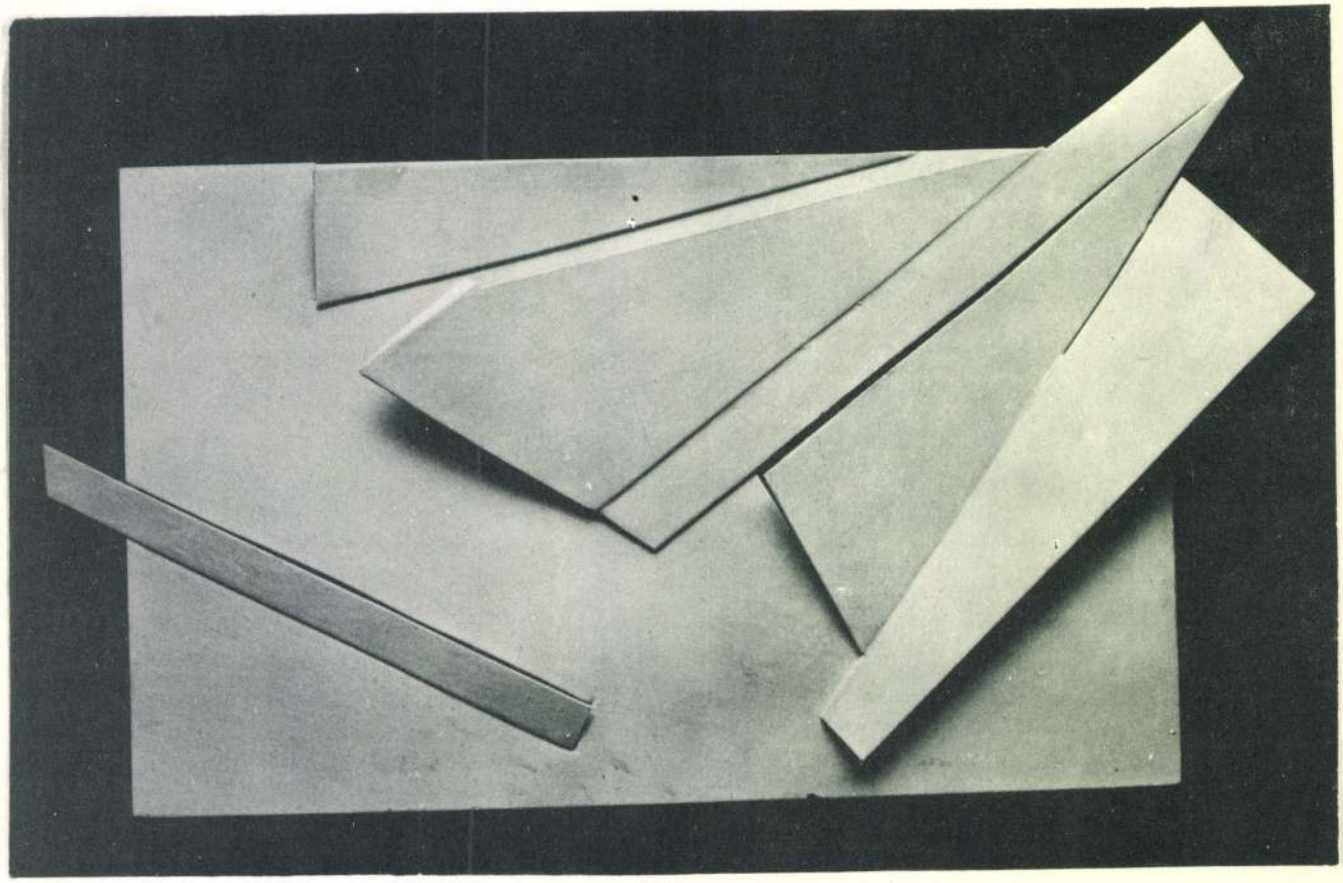

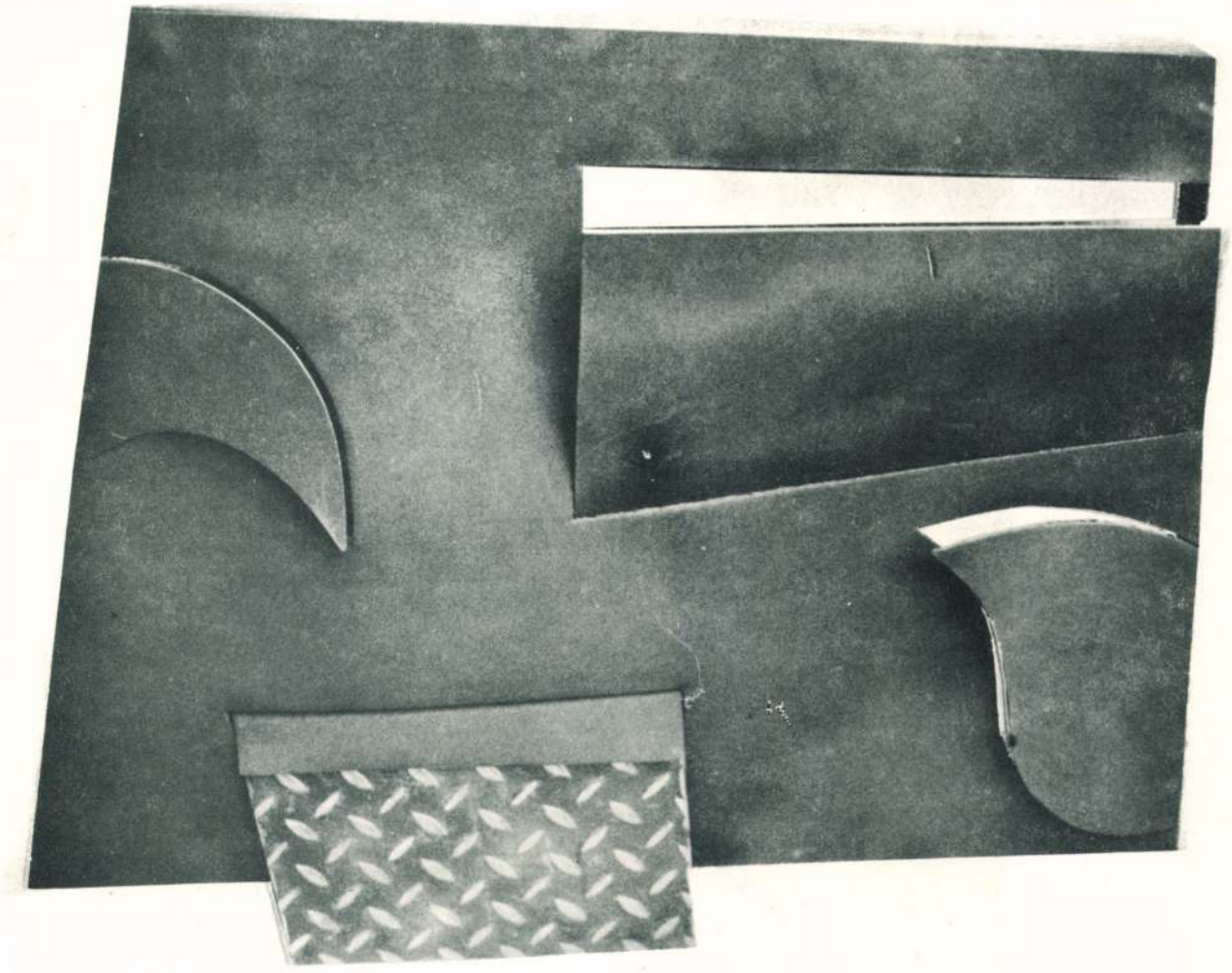

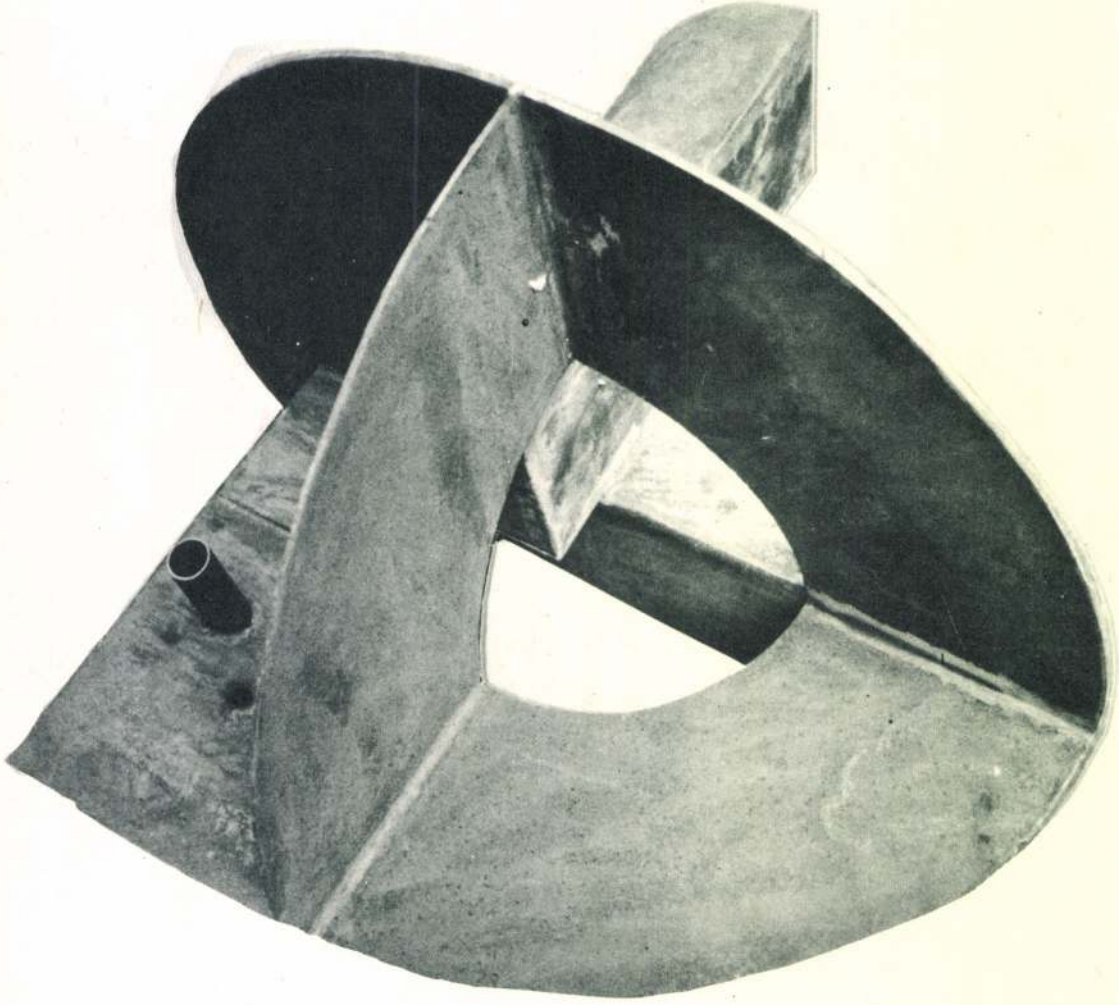

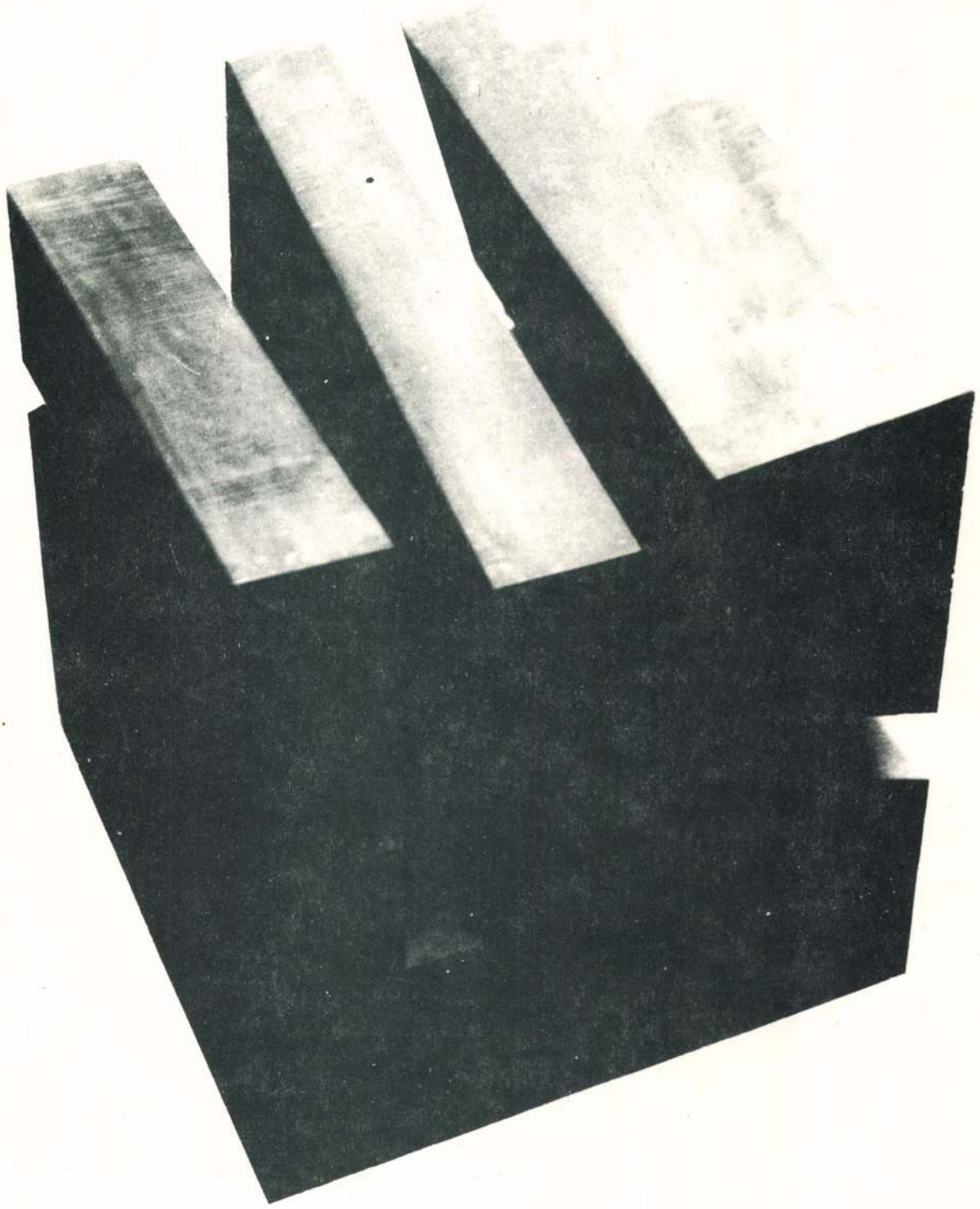

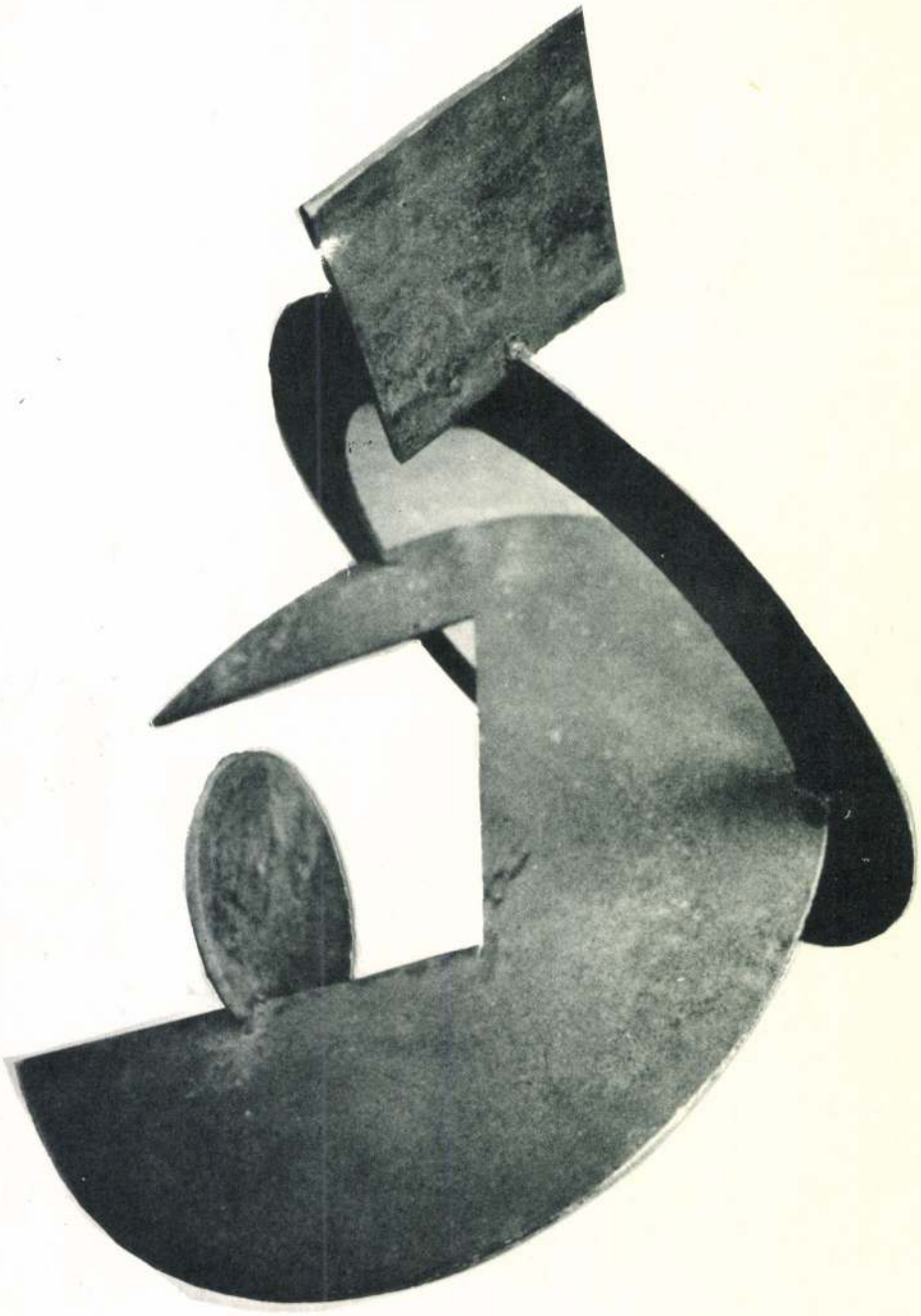

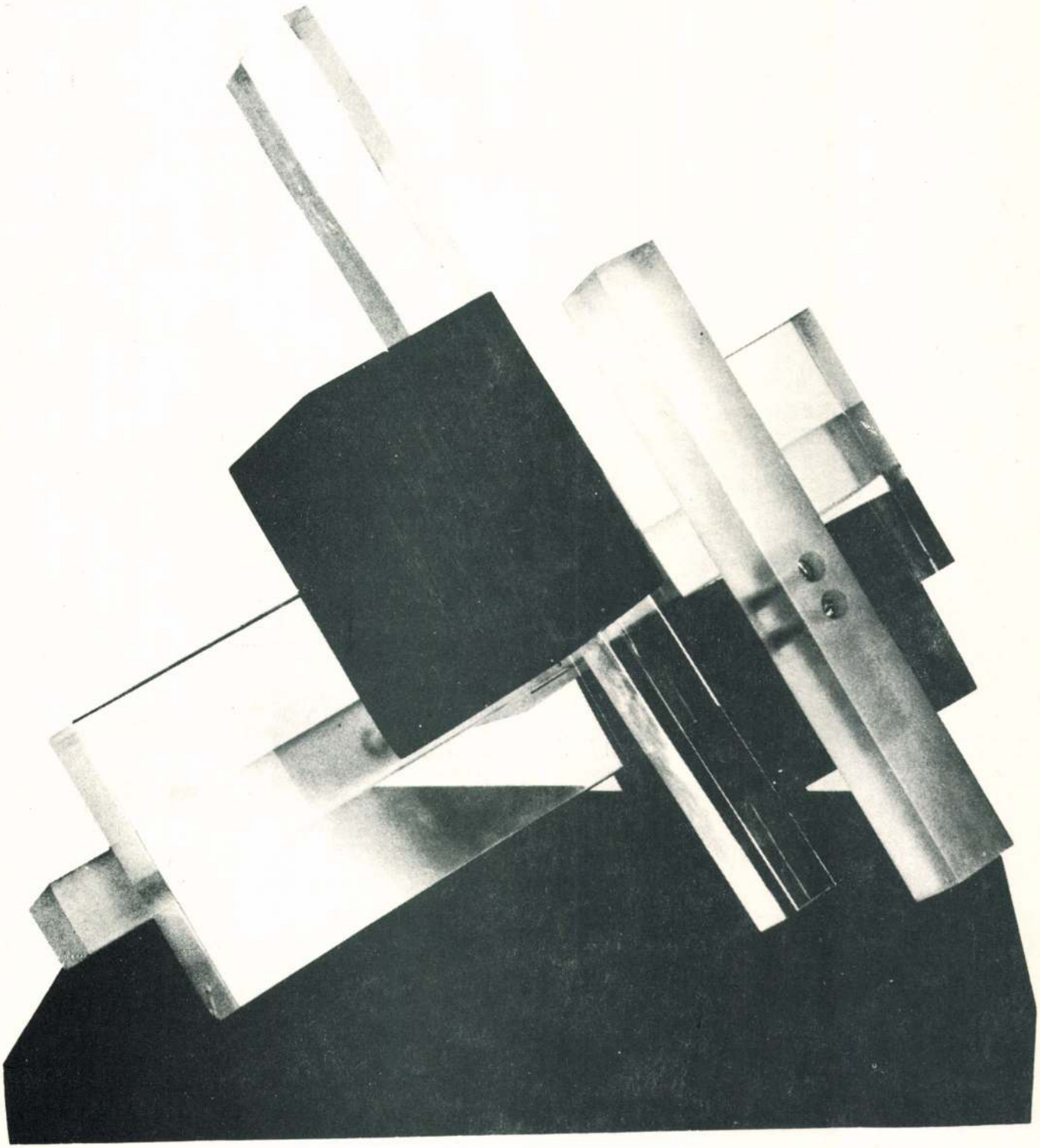

Tradicionality, modernity - this is the key-motive of our present excitable world's fine arts pregnant with uncertainties and indecisions. It's a simple primary obligation to take into consideration the inherited valuables, but on the other side, expanding them to new, unacquainted ways is a motive necessitiy, namely a normal course being above and getting across individuals without which there was, there is and there will bi no continuous value-enrichment of culture-complax.
István Ézsiás' works adorned with specific content filling and translated into individual plastic language the tradition and mmodernity have their sovereign place among extremes provided by a consciously undertaken requirement.
The artist follows the path of tradicionality, in so far - at least in intellectuality - as his works connect with the constructive line of the twenties-thirties of the century, but they are already attributed with ideal, mental elements and emissive power marking our area.
Ézsiás have been led by the rigorous regularity not only to the essential facts, but his whole activity up till now has been determined by this regularity with its permanent presence. The creators' statues show unambiguously the gradualness of degrees in regularity, and certain stations of the way leading from startingpoint of something to coming to somewhere. Moving step by step from simpleness to complexity demands from the creator such self-contro. in which the orginazing, arranging mind, having the factor of consciousness continually in reserve and extreme requisition of concentration play a determinative part. However this view which overshadows the rapid increase in emotions demands creative thinking and realization.
Although István Ézsiás is a versatile creator, who can realize self-expression even in medal and pictorial art, but demand on searching of pithy essentiality and his world wiew are reflected most accurately in his works certifying vocation for plastic arts.
In fine arts the content palette of the works is undoubtedly made poor with manifold humane features by the dominance of intelligence, but on the other way this dominance gives the possibility to such a structural view substance to be born by the conscious arrangements of the forms, which can be the substance and concentrated means of expression of civilization's pulsation continuing to exist on the basis of self-laws.
Using conditional mood is justified because the sculpture constructing from structural and geometric elements is an incubus threatened to a preater extent by risk of slefcentredness, full of difficulties and it'sa melting and swampy field, and on its uncertain ground man being susceptible to a facile attitudinizing falls very soon into the trap of superficialness.
István Ézsiás isn'tthreatened by such a danger, he is homo ludens, and this fact is guaranted even by his inclination to make experiments renewing periodically and sub - sisting on a source which seems inexhaustible.
The artist is a characteristic exemple of playful men, being able to find in everything the simple forms, which have special content emphasis by their own being or just through their association with other objects.
Whether this playfulness is an expediency shouldered consciously or it's just an instinct which pushes its way from somewhere in the depth, it isn't really an important fact from the point of the creative process and the final product.
It's an essential fact, however, that the playfulness cimes in some places across references which can be hardly taken in the act, and than, in other places across circumscribable presence - which is realized most often in forms, more exactly in dynamic thythmicity of positive and negative forms - but doubtless it exist continually. Ézsiás isn't just playful, but at he same time - and it's cannot be separated



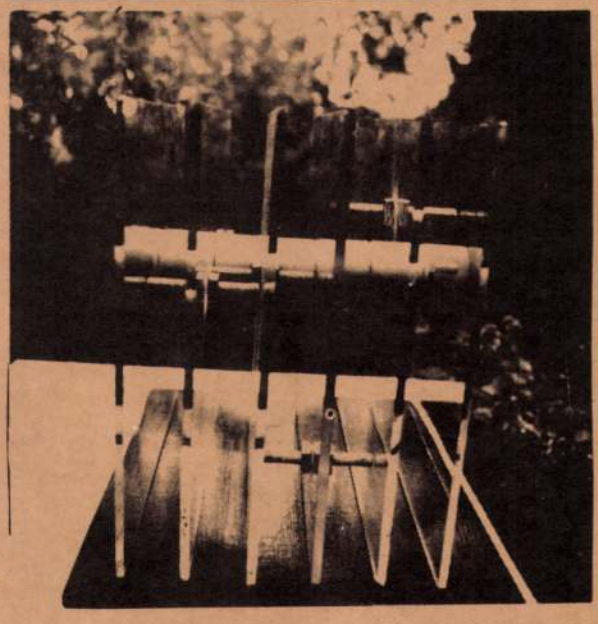

Pályája alakulására sorsdöntő hatásnak bizonyult, hogy megismerkedett a klasszikus nstruktivizmussal, illetve a hatvanas évek progresszív irányzataival. A század tízes-szas éveinek európai művészete, illetve a századelő orosz képzőművészetében meg-ülető konstruktivizmus: Malevics, Tatlin, Rodcsenkó, valamint a Bauhaus hatása fon-s tanulságok és művészetét megalapozó elveket jelentenek a mai napig is számára.

A magyar képzőművészetben politikai progresszióval párosuló konstruktivizmus alak-, Kassák és köre, illetve Moholy Nagy László, Kepes György, majd a felszabadulás án Korniss Dezső munkássága és az Európai Iskola példaképül szolgáltak számára. ős kötődését e művészettörténeti korszakhoz nem titkolja, a haladó hagyományok ztelete és az avantgarde egész művészetét átszövi.

A hatvanas-hetvenes évek magyar képzőművészete felzárkózott a világ művésze-hez. Az ekkor aktuális irányzatok az új geometria, a hard edge, az uj konstruktiviz-us, a concept, a pop-art, a minimal art.

Ézsiás István ebben a szellemi légkörben kezdte — ma kiteljesedő — művészi pályá-t. Kortársai közül Csiky Tibor, Bak Imre, Nádler István, Hencze Tamás, Heritesz Gá-or, Budahelyi Tibor, Nemes Ferenc, Kazimour Antal, Klicsu Lajos, Nagy Gábor, Do-ány Sándor, Juhász Gyula, Huber András jelentettek számára meghatározó élményt. Mesterei, barátai, szellemi társai ők, amit számtalan közös kiállításuk is bizonyít.

Restaurátor-szobrász pályája szempontjából fontos állomás volt a Képzőművészeti Fő-skola. Szakmai ismereteinek gyarapításában nagyon jelentős volt, hogy éveken át dol-gozott Győrben, a Művésztelep ,,Rába Szimpozionján'', valamint a Csiky Tibor által vezetett Tokaji szobrásztelepen.

1969-ben megismerkedett Amerigo Tottal, — ez a kapcsolat mind emberileg, mind művészileg meghatározó élmény, illetve több éven keresztül folyamatosan ható impul-zus volt számára.

A jelenlegi kiállítás — ha nem is a teljesség igényével — eddigi munkásságának szin-tézise. Ézsiás István technikai, művészi igényessége természettudományos látással pá-rosul, a geometrikus konstrukciók is újfajta organikus rendet nyernek — jóllehet, geo-metrikus formanyelvük sok tekintetben a régi.

,,Minden alkotómunka téralkotásra törekszik. Ám mi a tér, hogyan ragadhatjuk meg és hogyan hozhatjuk létre? A végtelen teret ugyan átéljük a mindenséghez való tartozásunk folytán, de teret csak véges eszközökkel tudunk alkotni. Oszthatatlan, egész énünkkel érzékeljük, lelkünkkel, értelmünkkel és testünkkel egyszerre, s így valamennyi szervünk közreműködésével alkotjuk meg. Az ember intuíciója, a mindenségből táplálkozó metafizikai ereje által fedezi fel a belső látás, a víziók és megérzések anyagtalan terét. A látásnak ez a tere az anyagi világban való megvalósításra ösztönöz: az anyagon a szellem és a kéz munkája lesz úrrá.''

(Walter Gropius)

- he is an experimenting artist that takes the possibilities offered by sculptural materials one after the other. This is so, not because he han't met the possibility, which exclusivenessly meets his ideas, yet, but because his creative interest is aroused by materials of every kind and also by the enigmatic challenge residing in alloyage of materials, which can result new ideas and sculptural solutions.
Whatever content filling István Ézsiás's macrocosmic sculptures have - could they be either micromolecular structures referring to world of intimity or just the opposite or contructions reminding us of gigantic superstructures - they in every case make stronger in viewers the involuntarx feeling of breaking free from the room bordered by by close walls.
These sculptures must stand on public squares, in perspective opening vistas...

Tibor Almási
historian

ISTVÁN ÉZSIÁS, Bildhauer
Győr, Rákóczi u. 25.

Er besitz den Abschluss der Hochschule für bildende Künste.
Zur Zeit lebt und arbeitet er in Győr.
Gründungsmitglied und einer der Organisatoren der Győrer
Künstlerniederlassung.

Ausstellungen:
1981 Budapest "Kunststpff in der bildenden Kunst" J Galerie
1981 Ajka, Stadtisches Kulturzentrum Künstler in der Industrie
1983 Veszprém, FMS Galerie
1983 Tata, Ausstellung Sommergarten der Plastiken
1983 Pécs, Landesbiennale der Kleinplastiken
1983 Pápa, Galerie Burgschloss
1983 Budapest, Kunsthalle - Hungexpo; I. Symposium der Bildhauerei
1983 J Galerie, Budapest "Ordnung"
1984 Nyíregyháza, András-Jósa-Museum
1984 Budapest, Galerie Bartók 32. "Meditation"
1984 Győr, János-Xantus-Museum
1984 Englisch-ungarische Ausstellung für Medaillien und Kleinplastiken
London Goldsmits Hall, Wolverhampton Art Gallery
Oxford, Christ Churc, Gateshead Shipéley Art Gallery
1984 Sopron, Landesbiennale für Medaillen
1985 Pécs, Biennale für Kleinplastiken
1985 Veszprém, Galerie des Bakon y-Werkes
1986 Balatonfüred, Balaton-Galerie
1987 Pécs, Biennale für Kleinplastiken
1987 Pápa, Museum für Blaudruck
1987 Sopron, Landesbiennale für Medaillen
1988 Győr, Jubilaumsausstellung der Künstlerniederlassung
1988 Eger, "Meditation V."
1988 Holland - OOST - Europese Kunst - Hedendaagse
1988 Hollandia "Burg Tussen West en Ost"
1989 Győr, Galerie der Stadtbibliothek
1989 Ausstellung der Künstlerniederlassung, Kunsthalle
1989 "Meditation VI." - Győr, Kunsthalle
199o. Kunsthalle Győr, "KRACHHH"
Ausstellung zeitgenössischer Künstler

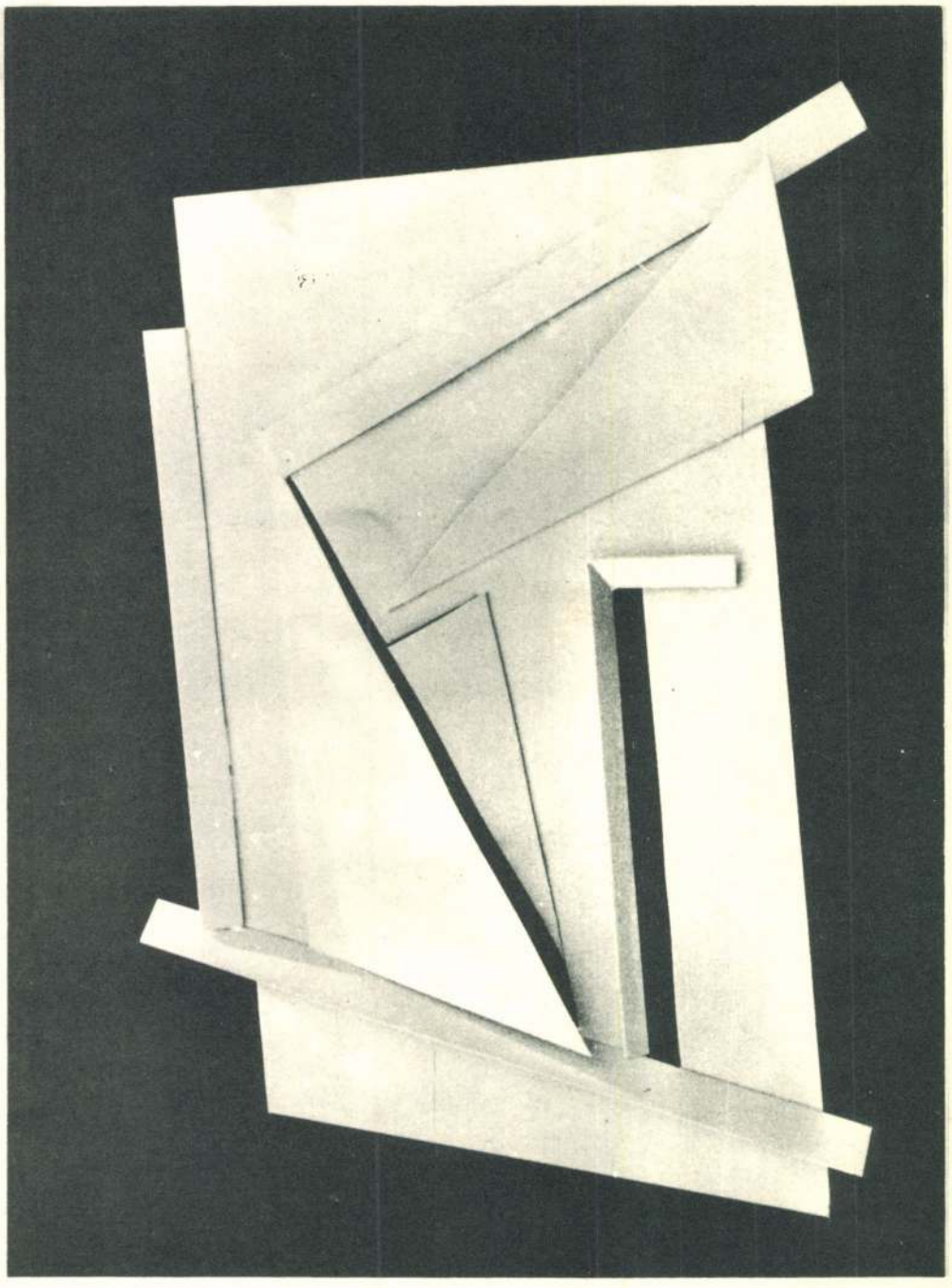

ESZTERGOM
SZT. ADALBERT-SZÉKESEGYHÁZ

TAKÁCS IMRE: ESZTERGOM ÉS A MŰVÉSZET-
TÖRTÉNET (SZÉLES GYÖRGY: AZ ESZTER-
GOMI SZT. ADALBERT SZÉKESEGYHÁZ.
ESZTERGOM 1998 ISMERTETÉSE)

BUKSZ 1999, 162-167



1–8.

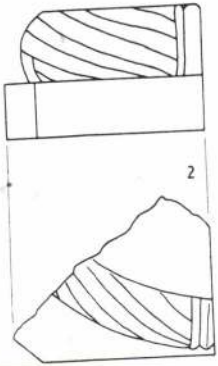

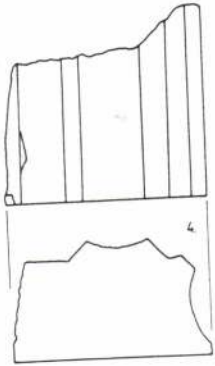

ESZTERGOM Vigília 1984/1.

Már a Felszabadítók útján haladtak, amikor Ottó a másik kettőhöz fordult. Fél szemmel az előttük lévő kis alakot nézte, aki furcsa, kacsázó járással ment. Fölösleges mind a hármunknak utána caplatni, hadarta, könnyebben észrevesz így együtt bennünket. Egyikünk menjen csak, kettő meg várja a Művész presszóban. Menj te, Jancsi, mondta Béla, te vagy a legfiatalabb!

Béla és Ottó leültek a kerti székekre. A napot eltakarták a fák, hosszú árnyékok feküdtek végig az úton. Béla sört szürcsölt. Ottó fröccsöt és nem bánta, hogy olyan jó ötlete fogant. Mi a csudának mentünk volna hárman annak a kelekótyának a nyomában! Az egész nem ér annyit, hogy az ember utánanézzen. De hát a hecc hecc és ki tudja, miféle dolog sül ki ebből. Csak a kíváncsiság tartotta ülve.

Talán egy óra telt el a várakozással. Jancsi bandukolt a kórház felől megnyúlt orral. Lezöttyent melléjük a székre. Rájuk nézett, mintha először látta volna őket. Na mi van? kérdezte tőle Béla türelmetlenül. Valami nem stimmel, mormogta amaz óvatosan, úgy, mint aki nagyon figyel rá, hogy mit mond. Furcsa egy ügy, ismételte meg. Mi nem stimmel? És egyáltalán mi van veled, úgy viselkedsz, mint akit megugrasztottak. A másik elhúzta a kezét a homloka előtt, álomból ébredő mozdulattal. Utána mentem, motyogta. Bement a kórházba. Na és? Egy ötvenest adtam a portásnak, mert az utamat állta. Azután kéretlenül is elmondott mindent. Hogy ide jár ez az ember, két éve béna és vastüdőben fekszik a felesége. Őhozzá jön mindennap. Ott ül mellette, a kezét fogja és órákig mesél neki egy szebb világról. Az asszony meghallgatja. Beszélni se tud. Azt mondja a főorvos, hogy bolond. A másik kettő megdöbbenve hallgatta.

Nahát, mondta Béla. És az a különös, ahogy kijött, folytatta Jancsi szinte magának. Amikor bement, körül se nézett, de ahogy jött kifelé, hiába húzódtam be a portásfülke belsejébe, messziről éreztem, hogy meglátott, szinte a falon át. Pedig odabent sötét volt. Behajolt az ablakon, és köszönt. Nekem köszönt. És olyan furcsa, fényes volt az arca, mintha átvilágítaná valami. Bolondokat beszélsz. Nem, tiltakozott a fiú. Határozottan nekem köszönt. Meg a portásnak is, külön. Az meg visszaköszönt neki. Na és, mi van abban. A neve, az a furcsa. Azt mondta a portás, viszontlátásra, Szeretet úr!

Szeretet úr? Az van a belépőjén is. A másik kettő rámeredt. Hogy hívják az új kollégát, bámult Bélára Ottó. Amaz megvonta a vállát. Mit tudom én. De hát valami nevet csak beírtatok neki, hiszen ti vettétek fel. Nem emlékszem. Ki figyel itt mindenféle névre.

A SZERKESZTŐSÉG KÖZLI: Kérjük kedves munkatársainkat, hogy lapunknak szánt kéziratait két példányban (egy másolattal) és a szabványnak megfelelő gépeléssel (egy oldalon 25 sorral, egy sorban 60 leütéssel, kettős sorközzel, megfelelő margóval) küldjék be, mert ezzel egyrészt megkönnyítik a nyomdai korrektúra munkáját, másrészt megkímélik a szerkesztőséget a kéziratmásolás többlet-költségeitől. – Kéziratokat és illusztrációkat, amelyeket nem mi kértünk, vagy előzetesen nem beszéltünk meg, nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. – Szerkesztőségi fogadóórák: hétfő, kedd, csütörtök 9–15,30 óráig.

ESZTERGOM FELSZABADULÁSA 1683-ban

300 évvel ezelőtt vívták vissza Esztergom várát a töröktől európai összefogással az egyesült osztrák, bajor és lengyel csapatok. Bécs városának felszabadítása mintegy jel és kezdet volt Buda visszafoglalásához. A visszavonulóban lévő törökök erődjeként állt Esztergom, amely a fővároshoz vezető úton, a Duna vonalán kulcspozíciót foglalt el.

Nem feladata e rövid megemlékezésnek, hogy méltassa I. Ince pápa kimagasló tevékenységét – aki diplomáciájával Sobieski János lengyel királyt megnyerte a török elleni harcnak, és aki jelentős anyagiakkal segítette a harcok kimenetelét –, sem pedig Szelepcsényi György érsek nagylelkűségének bemutatása – aki az ősi székhely és a magyar területek visszafoglalására vagyonának jelentős részét szánta.

Érdemesnek tűnik azonban az 1683. október 27–28 körüli napok eseményeinek felidézése. Egyesek ugyanis 28-ra teszik az esztergomi vár átadását, mások 27-re. Az átadás utáni hálaadás napja és lefolyása is tisztázandó. Célszerűnek mutatkozik a feldolgozások és források segítségével, a hozzánk közelebb eső kortól visszafelé haladva vizsgálni az eseményeket.

Október 9-én zajlott le a véres, jelentőségében kiemelkedő párkányi csata. Hadműveletileg Esztergom városának és várának bevételét könnyítette meg. Ezután megkezdődött a csapatok átszállítása a Duna másik oldalára és hadrendbe állítása. A törökök teljesen behúzódtak a vári erődítménybe.

Kiindulásul álljon itt Simor János esztergomi érsek saját kezű fogalmazással írt körlevele, amelyet 100 évvel ezelőtt adott ki az évforduló alkalmából, és amely a problémák foglalata is egyúttal: „Esztergom várának ostromlása és megvívása október 24-én vette kezdetét, és abban oly erő nyilvánult meg, hogy a törökök már október 26-ról 27-re virradó éjjel a vár átadását felajánlották... Amint a várat a törökök átadták és október 28-án kiürítették, azután a keresztény katonaság foglalta el. Elsőként a győztes seregek vezérei léptek be."[1]

Mikor kezdődött az ostrom? Az október 24-i dátum sem általánosan elfogadott. Acsády szerint „október 22-én kezdték meg a vívást, mely öt napig tartott".[2] Nyilván Katona művéből merített, aki ugyanezt írja: „október 22-én a harc megkezdődött".[3] Egyébként Acsády úgy tudja, hogy az ötödik napra (tehát 27-ére) a vár megadta magát, vagyis arra az eredményre jut, mint akik háromnapos ostromról írnak, és a kezdetet 24-ében jelölik meg. Pray ennyit hoz: „Esztergom 3 napos ostrommal visszakerült az uralom alá".[4] Palma csak megemlíti: „Esztergom és sok szomszédos vár a győztesek hatalmába került".[5] Valójában a szövetséges csapatok, a császáriak Lotharingiai Károly herceg vezetésével Szenttamás- és Szentgyörgyhegyen, Miksa herceg a bajorokkal Esztergomtól északra, a lengyelek Sobieski János királlyal az élen a Duna bal partján Párkánynál helyezkedtek el, illetve zárták körül a várost október 22 és 24 között. Október 24-én az ágyúzás megkezdődött. Háromnapi ostrom után a lotharingiai herceg a lengyel király nevében megadásra szólította fel az Ibrahim pasa vezette várőrséget. Mikor történt vajon a vár átadása?

Minden alapot nélkülöző, bizonyára elírásból származik Horváth Mihálynak az a megállapítása, hogy „a várbeli őrség is elveszté bátorságát, és szabad kiköltözés feltétele alatt a várat október 21-én megadta".[6] Acsády viszont – „október 27-én a vár megadta magát s másnap 4000 katona s valami 6000 főnyi polgári lakosság távozott Esztergomból"[7] – október 27-ére teszi a megegyezést és 28-ára a kivonulást. Klopp azt állítja, hogy „az egyezség október 26-án tartalmazta életük és vagyonuk biztonságát... a következő napig megtörtént a válasz. Este jelentette egy török parlamenter a kapituláció elfogadását".[8] Eszerint az egyezség 26-án már lezajlott volna – ez azonban kissé korai. Hammer nem tartja oly fontosnak az

esztergomi csatát, hogy pontos adatokkal szolgáljon a szövegben, csupán lábjegyzetben írja: „Rövid hír a meghódolt Esztergom városról és várról tartalmazza azon megegyezési pontokat, melyek ... október 27-én bekövetkeztek".[9] Turóczi László ezt írja: „október 27-én a várat átadták. Így Esztergom háromnapos ostrommal sok vér nélkül a királynak és a kereszténységnek visszaadatott".[10] Schmitt szintén amellett van, hogy „Lotharingiai ... a kormányzónak október 27-én hírül adta", a helyőrség családtagokkal elhagyhatja a várat.[11]

Limburg gróf, az események tanúja, 1683. október 27-én kelt levelében így tudósítja I. Lipótot: „Október 26 ... ugyanazon ez estén a Lotharingiai őfensége a várost és a várat megadásra szólítja fel, azzal a fenyegetéssel, azon esetben, ha nem adják meg oly hamar magukat, akkor nem lehet többé reményük kegyelemre. Erre fel a basa vagy a parancsnok 24 órai fegyvernyugvást követelt, de nem több, mint 6 órát kapott, ezt el is fogadta és megtartotta, és tüstént a következő módon kapitulált." A kivonulás részleteiről ezt írja továbbá: „Égő fáklyák, felvont zászlók, dobpergés nélkül kell kivonulni, amint meg is történt. ... A rettenetes időjárás és késői idő ellenére ez az ostrom szerencsésen és oly hamar végéhez ért."[12] Az október 27-én kelt átadási megállapodás pontjai közül a 7. figyelemre méltó: „Ezen megegyezési pontok végrehajtásánál a leghamarabb a várkapukat kell megnyitni, amint a fent nevezett kocsik és hajók útrakészen állnak, azonnal kell tehát kivonulni."[13] Döntő továbbá Lotharingiai Károly levele, amelyet október 28-án küldött császárához: „Tegnap este Esztergom egy háromnapos ostrom után behódolt. Amikor még ezen az estén az Esztergomban bárhol található élelmiszer és lőszer részleteit bírjuk, Őfelségének meg fogom küldeni."[14] Mindezekből kiderül, hogy a 26-áról 27-ére virradó éjjel – amint Simornál is olvasható – valóban folytak tárgyalások a szövetséges és a török csapatok között. Ha 26-án este a törökök nem kaptak egy napot megfontolás végett, akkor még aznap éjjel, vagy 27-én meg kellett kezdődnie a tárgyalásoknak, és ennek eredményeképpen születtek meg a feltételek, sőt a vár átadása a törökök kivonulásával be kellett hogy fejeződjön október 27-én.

Röviden meg kell emlékeznünk a hálaadásról és ennek módjáról. Klopp írja: „Amint a törökök kivonultak, a Herceg megengedte, hogy a dómot, minden harang kongásától és mennydörgéstől kísérve, az egyházi kánon szerint újra felszenteljék".[15] Itt nincs szó szentmiséről. Schmitt viszont állítja: „A megtartott mise után őfensége maga intonálta a Te Deum Laudamus-t"[16] – de mikor, erről nem ejt szót. Ám Wagner szerint: „A szertartásokat a régi márvány kápolnában, amelyet István király a maga síremlékéül emelt, ünnepélyes hálaadással végezték".[17] Hogy mennyire pontatlanul és mennyire csupán átvészi Ch. Boethiustól a megfelelő szövegeket, ezt éppen a Szent István sírkápolnájának említése bizonyítja. A várban, „amelynek dómjában az első magyar király, Szent István van eltemetve".[18] Nyilvánvalóak a tévedések, hiszen Szent István nem ezt a kápolnát emelte, és nincs benne eltemetve. Bakócz Tamás neve helyett említik tévedésből. Folytatva Ch. Boethiust: „... és bemenve egy török mecsetbe, ágyúk döreje közepette őfelsége a lengyel király, a fenséges Lotharingiai főherceg és más magas, főrangú személyek jelenlétében a Te Deum Laudamust-t énekelték".[19] Ugyanez a szerző másutt megjegyzi, hogy a győzelem másnapján énekelték el a himnuszt. Sobieski 1683. október 28-án azt közölte levelében XI. Ince pápával, hogy „két győzelmet a bécsin és párkányi vérengzőn kívül, midőn a Dunában vér folyott, megkoronázta az Úr a hadseregek munkáját úgy, hogy Esztergom, Magyarország prímásainak és érsekeinek ősi székhelye, a meredek sziklán lévő vár ... a kereszténységnek 3. napra megadással birtokába jött ... A mecset, mely 140 éven át a mohamedán vakhitnek szolgált, a szeplőtelen Báránynak felajánltatott ... abban Istenünknek az első, remegéssel tisztelt áldozatot Sz. Simon és Júdás apostolok napján bemutattuk."[20] Az ünnepség egyházi részről tehát az apostolok ünnepén, vagyis október 28-án történt. Ezt erősíti meg az a máig fennálló hagyomány is, amely szerint október 28-át a Bakócz-kápolnában évente megülik. A lengyel király nem ír Te Deumról, de fel kell tételeznünk, hogy a szentmise után elénelkelték a himnuszt, és azt maga Sobieski intonálta. Példaként állhatott előtte a bécsi, I. Lipót által megkezdett hálaének a győzelem után. Mint felszentelt királynak, ehhez joga volt. Egyébként a párkányi győzelem után a táborban is elénekelték.

A XX. századból csupán két véleményt idézek e témakörből. Leopold október 28-ára teszi a kivonulást és 29-ére a hálaadást, ő azonban csak futólag érinti az eseményeket.[21] Igen

értékes adatokkal szolgál – bár nem lehet vele mindenben egyetérteni – Némethy Lajos, aki kiváló történeti hűséggel dolgozta fel Esztergom török hódoltsági korszakát.[22]

Esztergom visszavételének 200. évfordulóját Simon János hercegprímás ünnepi misével és Te Deum-mal ülte meg 1883. október 28-án. Az esemény 300. évfordulóján, 1983 október 27-én Esztergom városa megkoszorúzta Sobieski János esztergomi emlékművét, a Vármúzeumban pedig megnyitották „Az esztergomi Vár és Esztergom története" című állandó kiállítást, amely a legrégibb koroktól a török kiűzéséig mutatja be a város históriáját.

Lékai László bíboros prímás október 30-án vasárnap hálaadó istentiszteletet celebrált az esztergomi Bazilikában, melyen a magyar püspöki kar tagjain kívül részt vettek a lengyel egyház főpapjai is, Józef Glemp bíboros prímás és Franciszek Macharski krakkói bíboros érsek. Az ünnepi szentmise után a jubileumi Te Deum a nemrég restaurált Bakócz-kápolnában csendült fel a lengyel főpásztorok jelenlétében, ahol 300 évvel ezelőtt Sobieski János intonálta a hálaadó himnuszt.

Jegyzetek. 1. *Circulares dioecesanae.* Strig. 1833. 131–133. p. – 2. Acsády I.: *Magyarország története I. Lipót és I. József korában.* Bp. 1898. In: Szilágyi S.: A magyar nemzet története VII. k. 425. p. – 3. S. Katona: *Epitome chronoligica.* Budae. 1798. III. 383–4. p. – 4. G. Pray: *Historia regum Hungariae.* Budae. 1801. III. 404. p. – 5. C. F. Palma: *Notitia rerum Hungaricarum.* Pestini... 1785. III. 363. p. – 6. Horváth M.: *Magyarország történelme.* Pest, 1872. VI. 145. p. – 7. Acsády i. m. 425. p. – 8. O. Klopp: *Das Jahr 1683.* Graz, 1882. 354. p. – 9. J. Hammer: *Geschichte des Osmanischen Reiches.* Pestini, 1830. VI. 423. p. – 10. L. Turóczi: *Ungaria suis cum regibus.* Tyrn, 1768. 490. p. – 11. N. Schmitth: *Imperatores Ottomanici.* Tyrn, 1764. II. 155. p. – 12–14. Leveleket közli Ch. Boethius: *Ruhm-beloberter Triumphleuchtender Kriegs-Helm.* Nürnb. 1688. I. 182–185. P. – 15. O. Klopp i. m. 355. p. – 16. N. Schmitth i. m. 156. p. – 17. F. Wagner: *Historia Leopoldi.* 1719. I. 628. p. – 18–19. Ch. Boethius i. m. 186. p. – 20. Levelet kiadta A. Theiner: *Monuments historiques de Russie Romae.* 1859. 256. p. ennek alapján Simor, Némethy. – 21. Leopold A.: *A Bakács-kápolna.* Eszt. 1932. 10. p. In: A Szűz-Anya örömei a Bakács-kápolnában. – 22. Némethy L.: *Emléklapok Esztergom múltjából.* Eszt. 1900.

BEKE MARGIT

KÖNYVJELZŐ

V. Korobov: VASZILIJ SUKSIN. „Megpróbálom magam elé képzelni azt a társadalmat, melyben mindenki művelt, ismeretekben gazdag és rendkívül figyelmes. Mindez valóban nagyon szép! De az a társadalom, amelyben mindenki jó a másikhoz, még ennél is szebb. Az meg már egyenesen csodálatos lenne, ha minden egyes ember egyszerre volna jó és művelt. Ám az még távol van!" Suksinnak ezek a szavai életszemléletének legjellemzőbbjét mutatják fel: a természetes ember- és földközeliséget. Belőle hiányzik az eredetiség hajszolása, vagy az önjelölt társadalomreformerek fontoskodó szerepjátszása. Helyette: a valóságnak humorral és bölcs iróniával megemelt, őszinte tiszteletét képviseli, amely egyedül az igazságra kíváncsi s nem a lényeget megkerülő vélekedésekre. De – mint az már lenni szokott – éppen a természetes észjárású ember elé tornyosul a legtöbb akadály; éppen az elementáris erejű tehetségnek – mint amilyen az író, filmrendező, filmszínész Suksin volt – kell megküzdenie a környezetében tenyésző legtöbb értetlenséggel.

Korobov könyve kronologikus rendben – főleg a művek megírásának és megjelenésének idejét szem előtt tartva – sorra megidézi a kortársi kritika Suksinnal szembeni ellenvetéseit: kezdve az óvatos, az oktatgató, majd a nyíltan szemrehányó támadásoktól a suksini művészetet szándékosan félremagyarázó bírálatokig. Persze, értő véleményeket is olvashatunk a könyvben; mint ahogy azt is megtudhatjuk Korobovtól, hogy a jelentős szovjet írók – köztük Jurij Trifonov, Leonyid Leonov és Mihail Solohov – kezdettől fogva jóindulattal és nagy figyelemmel kísérték Suksin tehetségének kibontakozását. A *Vörös kányafa*, a *Jöttem, hogy szabadságot hozzak* és sok más, Magyarországon is jól ismert művek 45 évesen, 1974-ben meghalt alkotóját Korobov könyve ezért nemcsak „újrafelfedezni" akarja, hanem a szovjet-orosz művészek között a méltó, a nagyobb elismerés rangjával kívánja kitüntetni. *(Gondolat, 1983)*

DE COLL LAJOS

Esztergomi festő, 19.sz.

Svatopluk eladja az országot a veszprémi vár udvarán, olaj

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. IX. Művészeti aukció. Bp. 1948. 10 1.

Megvéve az Esztergomi Museum Nánon 1956/59 tört ?

Esztergom

Rakaics Tamás sír-
kápolnája Esztergom-
ban. Fellner S. és
Prilszky X. építészek
Arch. Ért 1881.



Ektegom. Dr. Gerecze

1) Tobérsek templom alapraj 2 (ölbe)

2) h. Törinci templom alapraj a (hilággi) 1892 ásatás.

3) papszörelde tárlati képe

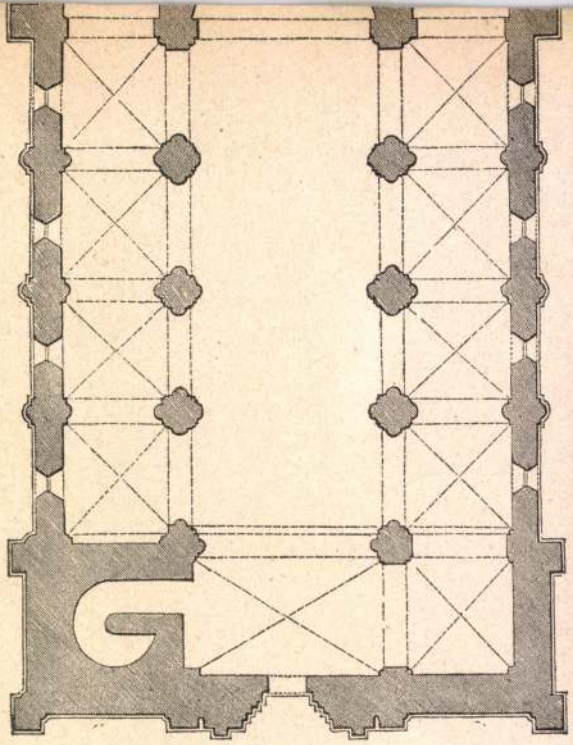

7.

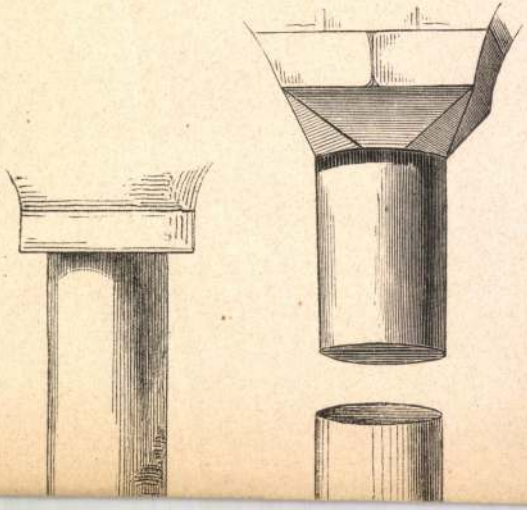

Esztergomi Bakócz-kápolna

Forbát Alfréd:

Az esztergomi Bakócz-kápolna régi kontrakta

Arch. Ert 1918–1919.

117–120. l.

ábrákkal.

Esztergom.

Vármegyeház

kapuzata

barok

Repr.

Arch. Ért. 1929.

215, 216. l.

Winnefeld VII. 39.

Esztergomi Bakács – kápolna

Gróh István: Az esztergomi Bakács-kápolna eredetéről. Arch. Ért. 1894. 325–334. l. két ábrával –

Hollandi festő, 1850 k. **(Holländisch,** ur

206. A TUDÓSOK (Die Gelehrten).
Karton. 23×33 cm.

Hollandi rézmetsző (Holländischer Kupf

207. ÁDÁM ÉS ÉVA.
Rézmetszet (Kupferstich). 25×19

Hollósy Simon (1857—1919).

208. ZRINYI KIROHANÁSA (Ausbru
Fa (Holz). 24×35 cm.

Hollósy Simon (1857—1919).

209. MOCSARAS TÁJ (Sumpflandscha
Vászon (Leinwand). 60×60 cm

Hölzl André, XVIII. sz. (Jh.).

210. MASSIMILIANO DE RINALDIS
Vászon (Leinwand). 83×67 cm.

Hondecoeter, Melchior (1636—1695) **utá**

211. SZÁRNYASOK (Geflügel).
Vászon (Leinwand). 91×112 cm.

Hooch, Pieter de követője (Nachfolger

212. AZ EBÉDNÉL (Am Mittagstisch)

). Jelezve (Bez.): Hatvany.

eines jungen Mädchens). Jelezve (Bez.): Hatvany.

): Hatvany.

nán (nach).

UMI JELENETEKKEL (Neun Radierungen mit Alt-

elfte XVII. Jh.).

ke).

otheose der Helden von 1848). Jelezve (Bez.): Hegedüs

Esztergom

Bakács-Kápolna

Dankó, Josephus:
De ortu progressuque
Capelle Bacsianae
commentariolum.
Strigonii 1875.

fd.

ıtem, hogy az egykori királyi vár terü-

Esztergom Bakócz-kápolna

ESZTERGOM

Főszékesegyház, Bakócz-kápolna

Éber László: Könyvismertetés. Történeti Szemle, VI–1918, 131 l.

Esztergomi Bakács-

kápolna

kegyépe

Repr.

Schaefer kegyh.

30-l.

Esztergomi ásatások

I.

Művészet (Kende)

1938. 21/2

ízve. Slaja oldalt fodritott, szakálla s baju-
já alól ingeének gallérja kilátszik, dolmá-
téje gazdagon zsinórzott. Jobb hóna alá rúj
r czimer van. Felirata

Trentsensky in Wien.

lak nagysága 15·6 cm.

Esztergomi Bakócz-
kápolna és fehér
márvány oltára
1507 és 1520
Repr.
Divald Magyművészet
182. l.

Esztergomi ágostonrendi templom és kolostor

Fallenbüchl Ágostr

42. és koll.

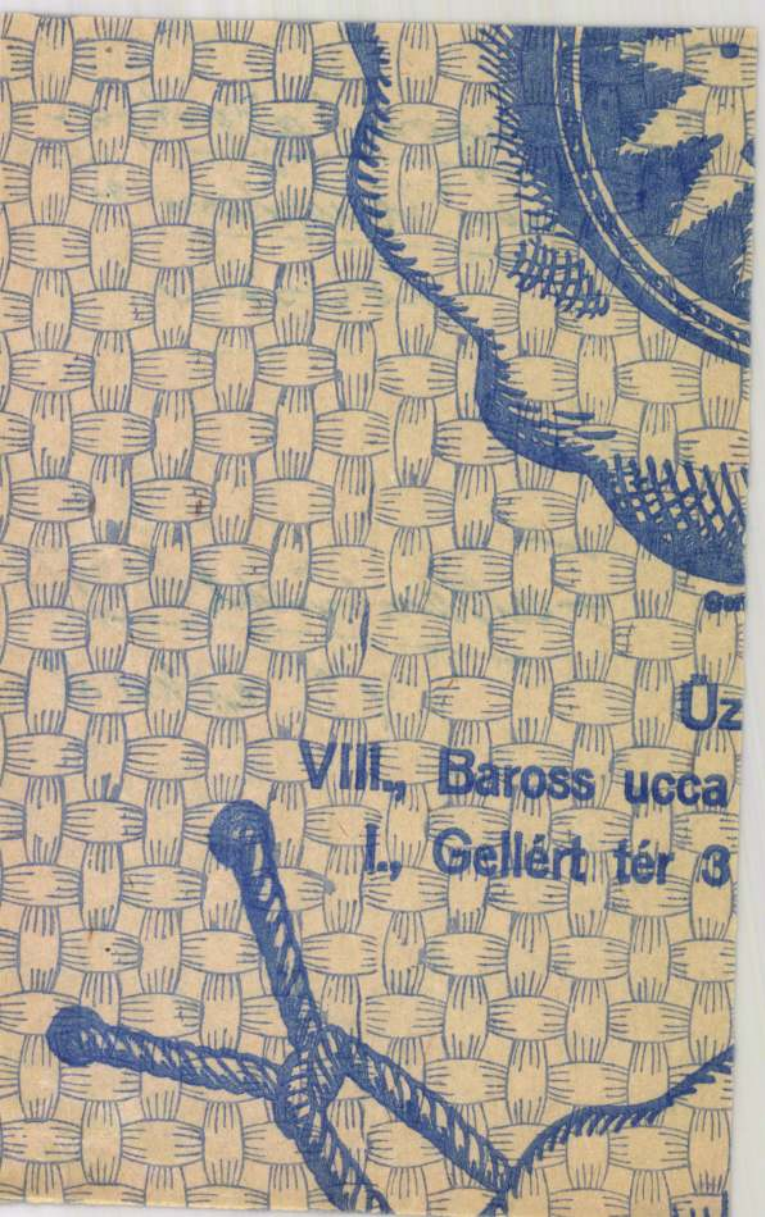
Üz
VIII., Baross ucca
I., Gellért tér 8

Esztergom

Jókai-utca 1. sz.

kapuja.

barok

Repr

Arch. Ert. 1929.

217. l.

Wlassics Gyula VII. 56



82.) Lastra di stufa smaltata. Fine del sec. XV. Esztergom, Castello Reale.



81.) Lastra di stufa smaltata. Fine del sec. XV. Esztergom, Castello Reale.



65.) Frammenti di un affresco. Fine del sec. XV. Esztergom, Castello Reale.



64.) Le quattro virtù cardinali. Fine del sec. XV. Esztergom, Castello Reale.

Esztergomi kir.
palota

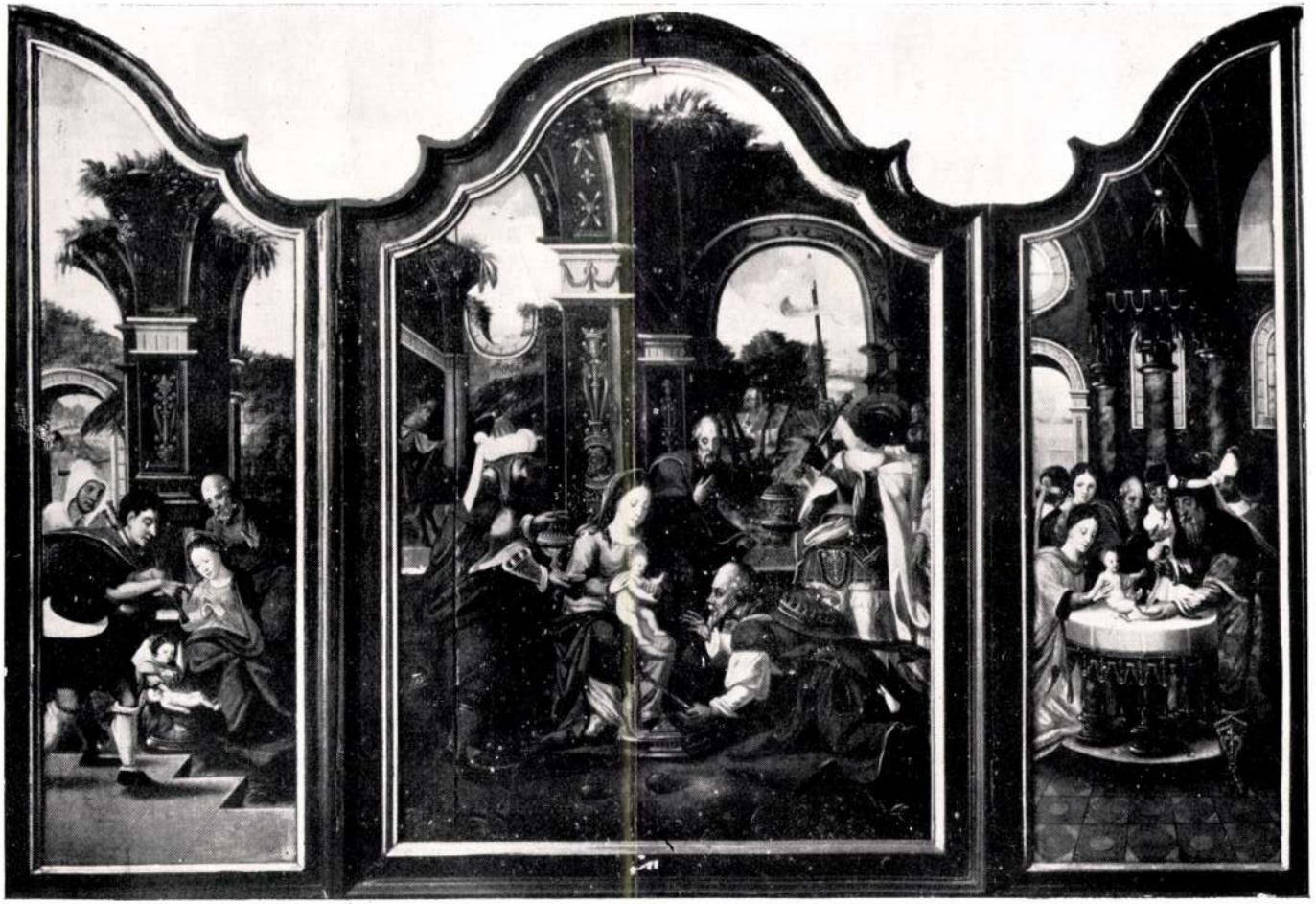

60.) Trittico dal comitato Hont. Prima metà del sec. XVI. Esztergom. Museo Cristiano.

Esztergomi Keresztény
Múzeum



31.) Facciata di una casa di Eperjes, sec. XVI.



73.) Calice di Benedetto Suky. Metà del sec. XV. Tesoreria della cattedrale, Esztergom.



72.) Calice. Fine del sec. XV, Esztergom tesoreria della cattedrale.

Esztergomi főszéker-
egyház



37.) Parte di edificio ornata con lo stemma di Tommaso Bakócz, Esztergom.

Esztergom

Bakócz Tamás ciniege

1546. OVALIS MEDAILLON, solnhofeni kő — Ovales Medaillon, solnhofener Stein,

1547. SZÜGYELŐ, bőrszij, aranyozott rézv Török, XVIII. sz. — Brustriemen, mit mit rotem Schnürzeug. Türkisch, XV

1548. KRISZTUSFEJ, fadombormű, tagoz Holzrelief in Holzrahmen. Österreich,

1549. ÉKSZERDOBOZ, békateknő, aranyoz — Schmuckkassette, Schildpatt, mit XVIII. Jh.

1550. OVÁLIS KÁMEO, achát, római császá mit Kaiserbildnis. Italienisch, XVII.

1551. MADONNA-SZOBOR, szinezett és XVI. sz. — Madonna, Holzfigur, far

1552. SZEPLŐTELEN MÁRIA, álló faszob sz. — Maria Immaculata, Holzfigur

1553. KÉT ÜLŐ ANGYALKA, fehérre fe chen, Holz, weiss bemalt und vergo

1554. SZENT MARGIT, sárkánnyal, szi Margarete, mit den Drachen, farbig

die vier Evangelisten Oben ein Kreuz. Byzantinisch,

nz. XIX. sz. — Postament, Onix und Bronz. XIX. Jh.

ástrom szobor. Olasz, XVIII. sz. — Maria Immaculata,

YEL, arabeszkes diszü, részben aranyozott ezüstverettel, nyergen arany-ezüst himzésü, barnáspiros bársonybori-el und Pferdegeschirr, Silber, teilweise vergoldet, mit keln und am Sattel braun-roter Samt mit Gold- und Jh.

oszlopidomu. XIX. sz. — Postament, grüner Marmor.

nbormű, aranyozott fakeretben. Magyar, bidermeyer. — dnis. Ungarisch, Biedermeyer.

tt fakeretben. Bécs, XIX. sz. e. — Seelandschaft, Bein.

ezüst disznócska. XIX. sz. — Spieldose, schwarzes Holz, h. Cca 500 gr.

t faszobor. Német, 1694. — Piéta, farbige Holzfigur.

Esztergomi nérecsegyház

Kiválóbb stvösmüvei

leírva és repr.

Pul Rad

II. 121 és kv ll.

Esztergomi vékeseghár

ESZTERGOM

Székesegyház

Márki Sándor: Pór Antal emlékezete. Századok, L – 1916, 338 l.

<Esztergomi szent
Anna templom>

lásd

Számord Ignác

Az < > és a vele
kapcsolatos inté-
zesek.
Esztergom 1901.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

< Esztergom - Nentgjorg -
mezői plébánia >

lánd

Perger Lajos:

< > története
Esztergom 1901.

Hol találtam: .....

192 .....

Esztergomi szent István első vértanú kápolnája és temploma

Pór Antal: Az esztergom-városi szent István első vértanúról nevezett prépostság története.

Bp. 1909.

f.d.

ól való eltérés miatt Mária fölemelt
ett kitekintést adott a távolban emel-
ntasztikus romokra. Gúlaalakú piramis
mas méretű vár donjonja tűnik elő a
ávolban.

zlat és a falkép Mária-alakja nagyjá-
egyezik, talán a freskón még patetiku-
inte rubensi alakká emelkedik. Jelentős
észlelhetők a színezésben is. A szín-
ezető színei a mélyen égő kék, vörös és
ények bár a falképen is helyet kaptak,
helyre szorultak, az egész falkép
ék, opalizáló alaptónusa mellett. Mária
ak színe üti meg először ezt a szín-
melyre harmonikusan felel Erzsébet
ik sárgás-zöld alapja. Különösen azon-
aloldalon lent ülő nő és leányának ru-
ngsúlyozza e színeket. A kora esti órák
erejét Mária ruhájának rózsaszíne,
stét átfonó kendőjének mély-kékje sem
egváltoztatni. Ugyanez a helyzet Szent
meleg, kávébarna ruházatának, vala-
elszórt piros, kék és sárga színfoltok-
endkívül jellemző és teljesen Maul-
e vall a fehér szín sajátos alkalmazása.
lanó fehérek világító erejét, festői ha-
ljes mértékben kiaknázza, sőt hatásu-
fokozza is. Szokatlan a freskótechniká-
onban Maulbertschnél már Sümegen is

Esztergomi Kent

Istvan - Kápolna.

l.

Szabóárpep

281. l.

282. l.

Nipekkel

Esztergomi vent

Lázár monostor

l.

Szabóárpép

30-l.

ült, a drezdai képtárban (1817-ik szám alatt) látható.
lat a 18-ik századból ered.

ra: Werner, a kép hátán következő felirás: E. Werner

Karoline Böttner, Krumau 1832.

Zurbaran Francisco után.

281. SZENT DOMOKOS (?).
Vászon. 63×49.5 cm.
Tavarnoki Stummer bárónő hagy

Ismeretlen művész, 17. század.

282. REMETE SZENT PÁLNAK EG
Vászon. 54×39 cm.
Tavarnoki Stummer bárónő hagy

Ismeretlen művész, 17—18. század.

283. MUNKA KÖZBEN.
Fa. 41.5×60 cm.

Ismeretlen, 18. század.

284. FÉRFI KÉPMÁS.
Miniatür papiron. 4×5 cm.

Ismeretlen művész, 18. század.

285. NŐI KÉPMÁS.
Vászon. 71×59 cm.

Ismeretlen művész, 18—19. század.

286. SZAKÁLLAS FÉRFIFEJ. (Valósz
Vászon. 45×35.5 cm.

Esztergomi régi templom

főkapujának maradványai

Forster Gyula cikke

a Magyarország Műemlékei

I. k. 1906. 131-135. l.

1939.év

előirányzott: 162 tényleges: 104

Előirányzat Zárószámadás

szerint

72.71o.- P 344.584.22 P

ndelkezések következtében a

látoztuk, mind a vakvégek meg-

. A tolózárakat csak a legszük-

évben megkezdett házicsap-cse -

tást és szerelést a nyári hóna-

javitási munkáknál az aszfalt-

yzatnál is jobban csökkentek, mi-

kozóval végeztettünk.

Esztergomi török felirat

l.
Arch. Ert.
1898.
288. l.

586. LEVESESTÁL FEDŐVEL, porcellán, brequin disszel. Bécs, 1750 k. — Supp Henkel und Lambrequindekor in Ima

587. KÁVÉSKÉSZLET, porcellán, faereze cukortartó fedővel, két csésze aljjal. fond Bilder nach Stichen. Zwei Kanne tassen. Wien, 1786.

588. VÁZA FEDŐVEL, porcellán, famille Porzellan, mit Dekor in famille rose

589. DISZEDÉNY, porcellán, bronzfoglala 1840 k. — Prunkgefäss, Porzellan, in F Französisch, um 1840.

590. KÉT KEREK FÖDELES TÁL, po Herend, XIX. sz. — Zwei runde gedecl und reliefiert. Herend, XIX. Jh.

591. KÉT SZELADON-VÁZA, zöld craqu európai. Kina. — Zwei Seladonvasen, g Fassung europäisch. China.

592. KÁVÉSKÉSZLET, porcellán, barnáss fedővel és 9 csésze aljjal. Bécs, 1827. dekor. Zwei Kannen, Zuckerbehälter

erezdes testtel, 3 alaku füllel és kiöntő csővel. Szines virágokkal. —30. — Kanne, Porzellan, gerippt und profiliert, mit Blumen-, 1725—30.

szobrocska. Höchst, XVIII. sz. — Stehender Chinese, farbige Jh.

llán, virágok közt medaillonokba foglalt szines kinai jelenetekkel. mit Krug, Porzellan, mit chinesische Szenen. Herend, 1867.

ŐVEL, porcellán, piros pikkelyes peremmel. Bécs, 1797. — orzellan, am Rand roter Schuppendekor. Wien, 1797.

lán, testén tájkép kobaltkék szinben. Kina. — Teebehälter ndschaft in Kobaltblau. China.

üllel, oldalán szinesen pásztorjelenet. Potschapel, XIX. sz. — Henkeln, auf der Wandung Schäferszene, farbig. Potschapel,

án, alsó része gerezdes, oldalán vörös szinben stilizált diszités. ge Schale, Porzellan, die Wandung unten gerippt, oben stili- h.

warzlot" festésü tájkép épületekkel és emberi alakokkal. Bécs, chale, Porzellan, auf der Wandung Landschaft in Schwarzlot- Wien, Periode du Paquier, um 1730.

Esztergomi török

épitészeti emlékek

l

Genttörökmüemel

319. l.

Téglasír, római VII. 190, 191

Esztergomi vár

Baranyay, Franciscus

Disquisitio etc.

Pest 1823.

U. az: Az esztergomi vár iránt ki fejthetendő régiségeknek.

Pest 1823.

Részletes könyvcímeket lásd a feldolgozott művek cédulái közt.

KÖNYVTÁRI SOKSZOROS
MUEMLEKEK

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Kedves B

Szives soraidra vála
a nagytétényi kastély felvétel
Elnökünk kijelentette, hogy a M
ja a felmérési munkáknak az ál
lüli költségeit és intézkedik

Csak a felvételi ter
tani, hogy a Munkás Manréza cé

Esztergom vára

Thury József:
A török történetírás
Esztergom visszavételéről 1595-ben. (Hadtörténelmi Közl. 1892.) 181. és kv. l.

(68.)

Deák Ferencz:

Térdig, ülve és csakn
ritett asztalra támaszko
fésüli bajusza törnött, m-
látszik, nyakkendője ro
lánca rövid. Felirata

„DEÁK F
Szül. 180

alól balra: „Kiadta özv
Középütt: „Utánny
s jobbra: „Ny. Légr

Könyvnat, az al

Ltfza 8
8

Esztergom vára

Gömöry Gusztáv:
Esztergom vár bevétele
1595-ben.
Hadtört. Közl.
1891: 462, 648. l.

~~Nádi hója IX. 118.~~

Esztergom vára

Gömöry = Hadtör-
vényszéki itélet az
Esztergomot 1605-ben
áruló módon átadott
császári tisztek és
legénység fölött.
Hadtört. Közl.
1893. 143 és kv. ll.

Knicsanin István:

A római sánc

A szerbek (ve
háton van ábrázol
dal előre mutat
~~settek~~ hevernek, a
~~nek~~ (társa van segits
balját ~~[illegible]~~ a kap
tömege küzd. Fe

Knić
Anführer der Se

Кне

Предводител
нЈевима."

sa vonalkerete
Középütt: „
gass
s jobbra: „
Könyom

Lt

Esztergom vára

1683-ban

Kép. repr.

Hadtört. Közl.

1939. 22. l.

Erődítményei

1705-ben Repr.

n. o. 24. l.



1103



999

Esztergom vára

Esztergom megvétele
1595-ben

Eszkorn rézm. repr.

Hadtört. Közl.
1939. 30. l.

Esztergomi vár

Lepold Antal:

Az eszte [illegible]
[illegible]
[illegible]

XX



4

Esztergomi várkápolna

XII. sz.

vörd

Magyar Művelődéstört

I. 489. l.

491. l.

493. l. képekkel.

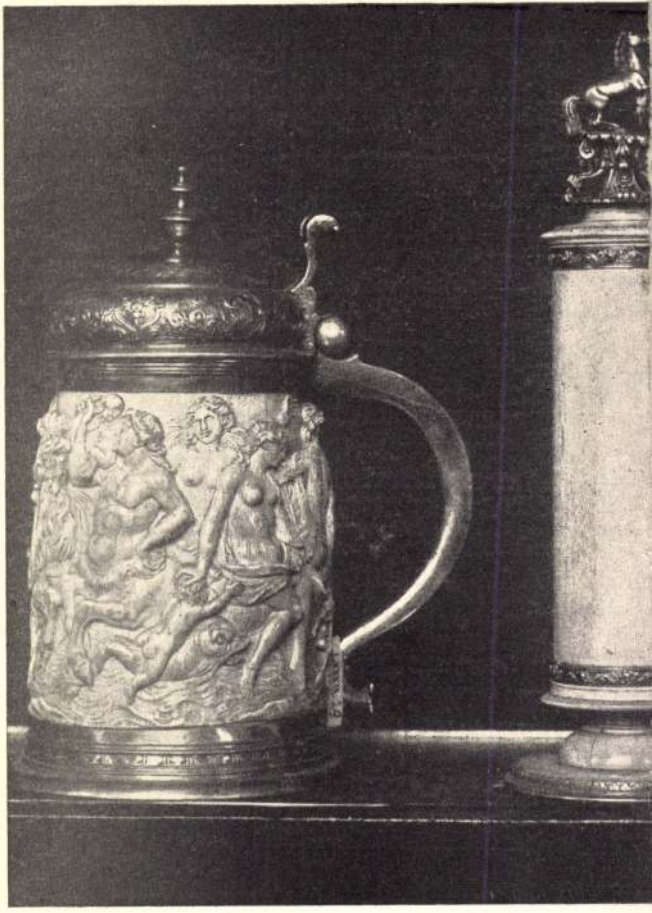

V. 106

V. 11

Esztergom várának
sorsja

Keje repr.

Marki Sandor dr

II. Rákóczi Ferenc
I. k. 1676 - 1707.
Bp. 1907. 536. l

HELYSÉG

BOLDOGKŐVÁRALJA

VÁRMEGYE

Abauj

A MŰEMLÉKKÉ NY
IRATOK SZÁMA

MŰFAJ

Zichy-Péchy-kastély.

gr.Zichy Meskó Jakab-
kastély.

Épül

Esztergom vára

Sós Elemér.

Esztergom vára és
ostromai.

Esztergom évlapjai.

II – VII. kötet

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Esztergom vára

Karffy Ödön dr: Egy 1531-iki jelentés az esztergomi állapotokról. Hadtört. Közl. 1913. 147. l.

Esztergom vára

Károlyi Ödön dr.

Esztergom 1532-ki
ostromához.

Hadtört. Közl.
1912. 93. l.

-dult
tojásdad medaillonban. Haja és körszakála (rövid, bajusza ki-
ékajtott, nyakkendője csokorra ~~[illegible]~~ kötöt, mellé-
lejű és órájának láncát nyakba vetetten viseli.
sorban:

JERŐ
TÓ."
"
· Gerő szintársulata" szimmel nyomtatott

tei a vonalkeretnek 8.2 : 6.2 c/m.
-ka L.
szinészet évkönyve. Pest, Athenaeum 1873.

593.

57/95 № 36.

Esztergomi vár

maradványai

Kepe repr.

Kilágyi: Mag. Nemzet

tört. VII. 425. l.

nyára óhajtják ők
amivel a propaganda
rint bizonyára már
vannak, hanem sok
rendű« dolgokra.
Mindenesetre hely
reméltó ez a célki
akkor is azt ajánlott
még fokozottabban
tanfolyam vezetőinek
csak vegyék elő a
s mindenekelőtt vi
őket, vajjon csakug
ják-e főzni a toj
ahogy éppen kívána
ne repedjen a héja.
kinek-kinek ízlése
éppen hogy átmeleg
fehérje már kissé
avagy az egészne
amolyan »kernweich
már a keményto jás
Folytatva a vizsgá
lasszanak el érdeklő
értenek-e a jelölt u
rántottasütéshez, érz
lönbséget a lepényszí
bart, lágy rántotta
ják-e, hogy egy ka
egy kis reszelt sajt
het rajta, ha a lába
jól elhabarjuk vele
egy viszont pár s

Entegomi hobrán 1780 körül M.D.K.

Boldog Özséb és Körösi Márk nobráinak alkotója, melyek egy Nep. ho. János noborcsoporthoz tartoztak.

Entergom városképi és műemléki vizsgálata. Bp. 1951, 5

Esztergomi Farkas

(Farkas)

esztergomi építész

XV. sz.

l

Hekler Ung

90. l

1409 VT. 1524/2

Végzés.

III Ker. bank m. szöv

javára Szentiványi Gyula

— elleni 400 kor. fill.

s járulékai iránti ügyében a VT. 1524/1409 számu végzés következtében foganatositott kielég. végrehajtásáról felvett ezen jegyzőkönyv tudomásul vétetik, és az eljárás körül felmerült költségek a 5 kor. 60 fillben ezennel meghatározott végrehajtói és 1 kor. fill. becsüs dijával együtt 22 kor. 48 fillben megállapittatnak.

Miről a felek értesittetnek, a bemutatott iratok pedig elvirotokhoz tétetnek birósági végre-

Esztergomi Farkas

Kőfaragó

(circumspectus vir magister Farkasius lapicida de Strigonio)

[illegible]

Bal XV-XVI. műv

II. 547. l.

Fenti felépíti Esztergomban a Szent István egyház Mária kápolnájának boltozatkoros chorusát 1495-ben Gosztonyi András prépost megbízásából.

Farkas esztergomi
kőfaragó
XV. u.

lásd
Esztergomi Farkas
alatt is.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Esztergomi Farkas

Farkas esztergomi érsek

(Farkasius de Strigonio) 1495.

lásd ott

Heckel Mátyás

118, 119. l.

Guth - Keled nemzetség VIII. 126.

MOK

22. Eszlényi János, miniátor.
(II. Ulászló idejéből.)

Radó Polikárp: E. Berkovits.
Magyar Könyvszemle. 1941. 406. l.

a városi uszodában

Vasárnap a kánikulai hőségben több mint háromezer vendége volt a városi uszodának. A strandszezon beálltával az uszoda vizét 4—5 naponként cserélik, s így a körülményekhez képest mindig tiszta és langyos víz fogadja a strandolókat.

A vízbeugrás következményeként több apró baleset is volt vasárnap a strandon. A strand-balesetek növekvő száma azt sürgeti, hogy felül kell bírálni a medence széléről történő ugrálás rendjét, s legalább a csúcsforgalom idejére megtiltani azt.

ó műsora

Csütörtök, július 2.

Kossuth-rádió: 8.15: Magyar operákból 8.55: Édes anyanyelvünk. 9.00: Énekkarok. 9.20: Időszerű nemzetközi kérdések 9.30: Verbunkosok, népdalok. 10.10: Oko Katica. Mesejáték. 10.47: Kamarazene 11.32: Kozmosz. 12.15: Tánczenei kokté 13.00: Gazdasági bédekker. 13.10: Zene karj muzsika. 14.10: Fátyol József klari nétozik. 14.25: Szvjatoszlav Richter zon gorázik. 15.05: Szeretve mind a vérpadig Folytatásos regény, XXII. rész. 15.25 Könnyűzene. 16.10: Negyven elszánt ku tató. Rádiójáték, IV. rész. 16.30: Sándo Judit és Svéd Sándor énekel. 17.05: Szán jeltávirat ... 17.20: Dallal, tánccal a v lág körül. 18.10: Villanófényben ... 18.1 Simándy József énekel. 18.40: Ifjú F gyelő. 19.00: Tánczene. 19.25: Tenge csillag. Elbeszélés. 20.20: Guck születés nek 250. évfordulója. 22.30: A Nemzetkö Zenepedagógiai Társaság konferenciáj ról jelentjük ... 22.50: Könnyűzene. 23.1 Egy katona megy a hóban. Költemén 23.40: Magyar nóták. 0.10: Liszt-művek.

Petőfi-rádió: 14.00: Straub: Tarka b lett jelenet. 14.25: Részletek Budai Cs datükör című daljátékából. 15.05: Zenak Pally énekel. 15.44: Pele-ütő. Dénk Mese. 16.00: Tánczene. 16.50: Mi törté az Ifjúsági Filmbizottsággal. 17.05: Dé utáni hangverseny. 18.15: Műfordító műhelyében. 18.40: Hanglemezgyűjtő húsz perce. 19.00: Mi történt a nagyvilá ban? 19.15: A Bartók vonósnégyes han versenye. 19.50: Népi zene. 20.20: Ism retterjesztő előadás. 20.35: Előszóval muzsikával.

Televízió. 18.08: Hírek. 18.15: Palett Kisdobosok és úttörők műsora. 18.45: jövő hét műsora. 18.55: Telesport. 19.2 Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 19.45: Na jegyzetünk. 19.50: Zenélő órák. Nyer ménysorsolás. 20.00: Parabola. 20.20: Francis úgy. Magyarul beszélő ang film. (14 éven felülieknek!) 21.45: Beszé getés a Magyar Rádió és Televízió kö véleménykutató osztályának munkatá saival. 22.05: Tv-híradó. 2. kiadás.

(A Magyar Rádió és Televízió a m sorváltoztatás jogát fenntartja.)

Esztergomi Ernő
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 7.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUN 30

DUNAÚJVÁROS

...sok

Az ismeretlenül ismert iparművész

Kevesen tudják, hogy öt éve városunkban lakik egy iparművész. Miért? Már azért is, mert *Esztergomi Ernő* „hivatalos" foglalkozása jelenleg tanár, szakrajzot tanít az Iparitanuló Intézetben. Miskolcról költözött Dunaújvárosba, Borsod fővárosában ötvösként dolgozott. Mivel foglalkozik egy iparművész? Esztergomi Ernő keze alól számtalan ízléses jelvény, köztük a Csepel kerékpár országosan ismert emblémája, ékszerek, dísztárgyak, fafaragások kerültek ki az Iparművészeti Főiskola elvégzése óta. Bár a dunaújvárosi öt év alatt megrendeléseket nem kapott, mégis találkozhatunk két alkotásával. Ő tervezte az ipari tanulók sapkajelvényét és ő mintázta meg az iskolája falát díszítő Makarenko-emlékplakettet. Mindezt fizetség nélkül, mondhatnánk társadalmi munkában, pedig a Makarenko-fej mintázása például 220 munkaórájába került. Ennek ellenére még azzal a jogával sem élt, hogy névjelét feltüntesse a táblán.

— A márványtábla megszerzése, az öntés elvégeztetése körüli nagy izgalomban, utánjárásban el is felejtkeztem a névjelemről — mondja Esztergomi Ernő szabadkozva, pedig nincs szégyenkezni valója a munkái miatt. Lakása olyan, mint egy kis múzeum: szépen faragott fadobozok, fa domborművek, fém dísztárgyak és ékszerek díszítik a szobákat.

— Az iparművész dolga nehéz, egy egész sor társszakma szükséges a működéshez, vésnök, öntő, kőfaragó, jelvénypréselő stb. Mégis, az elmúlt öt év alatt, megrendelések nélkül is dolgoztam, ahogy tudtam. Kedvtelésből, magáért a munkáért. Ha befejezem egyik faszobromat, akkor egy ezüst ivókészlet készítését tervezem, melyen miniatűr domborművek a Toldi egy-egy részletét ábrázolnák — mondja az iparművész. — Hogy mit éreztem a Makarenko-emléktábla leleplezésekor? Örömet. Nagyobbat, mint az 1957-es miskolci kiállításomon. A nevem nem hangzott el, nem került a plakettre, mégis megható volt. Éreztem, hogy maradandót alkottam, s ez többet ér minden fizetségnél és elismerésnél...

Zsiday Csaba

2004. június 11. Új Szó 11.

PALETTA

Megnyílt Esztergomban a Balassi Bálint-emlékév központi kiállítása. A négyszázötven éve született költő és végvári vitéz életművét bemutató történeti és irodalomtörténeti tárlat a Vármúzeum rondellájában tekinthető meg, június 27-éig. A tárlatot júliusban Egerben, augusztusban Sárospatakon, szeptemberben és októberben a lengyelországi Grosnóban és Krakkóban, novemberben Pozsonyban, decemberben pedig Prágában láthatják az érdeklődők.

Talán sikerül fölkeresednem,

tőlem.

Addig is, sőt azután is, min

szeretettel g

Arturo



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Esztergomi főtéres-
egyház

Széchi Deines esztergomi
érsek siremléke 1465.

Repr.

Magyarországtört

II. 403. l.
655. l.

Esztergom. Főszékesegyház

ESZTERGOM !

Főszékesegyház

Csernoch, Giovanni: I primati d'Ungheria nella relazione italo-ungherese. Corvina, Anno IV, Vol VII — 1924, 23 l. 4 l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai h
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább k
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Esztergomi Főmérnökségtől

Kenczler Hugó dr.:
Andrea Ferrucci
Babaics-oltára Esztergomban.
(Két képes táblával.)
Arch. Ért. 1908
289-305. l.

Esztergomi első
vékesegyház

l

Szabóárpép
18 – 20. l.

Első vékesegyház
átépítése
(a díszkapu)
u. o. 43 – 52. l.
képekkel

IRODALOM

– Rhé: Apollò és Hares-kalyi Vesprémben. (Unk. és Könyvt. Ért.) 24 old. 6 ábr. II köt

JEGYZET

Esztergomi céhek

Bakos Kálmán

Az esztergomi ipa-
ros céhek

Bp. 1932

MOBKSZ. 2022.

Esztergomi bazilika

Czobor Béla cikke

Forster Gyula - III. Béla

emlékezete c. műben.

4.Alrovat. Karbantartás.

Iétszám

1938.év
tényleges: 162

Kevesebb: 228.125.78 Pvel.

A takarékosságot előiró re

munkálatokat a legszükségesebbekre kor

szüntetésénél, mind az egyéb munkáknál

ségesebb esetben cseréltük ki, a mult

réket nem folytattuk. A hálózat tiszt

pokra leállitottuk. A vállalatba adot

burkolat-javitási költségek az előirá

vel minden javitási munkát egy vállal

Esztergomi bazilika

alaprajza

XVI–XVII. sz. várfelvé-
telek nyomán –

Repr. –

Divald Mag. művenl

23. l. –

M. KIR. JÓZ
MECH. T
NY

Esztergomi bazilika faragott kövei

l.

Arch. Ért. 1896. 242. l.

1513. PERZSARAJZU SZŐNYEG, indá
345×241 cm.

1514. BOCHARASZŐNYEG, vörös tükör

1515. PERZSA FUTÓSZŐNYEG, vörös
rotem Spiegel. 399×100 cm.

1516. SIRÁSZ-SZŐNYEG, ciprus disszel.

1517. NAGY KIRMANSZŐNYEG, csipké
Medaillon. 390×280 cm.

1518. NAGY BELFÖLDI SZMIRNASZŐN
rot.

1519. NAGY KUBASZŐNYEG, halvány
Farben. XIX. Jh. 385×296 cm.

1520. NAGY FERAHAN-SZŐNYEG, hera
Muster. XIX. Jh. 500×350 cm.

1521. KAZAK-SZŐNYEG, 12, kampós dis
XIX. Jh. 285×120 cm.

1522. BELUDSISZTÁN-SZŐNYEG, kock
muster. 180—120 cm.

1523. KIS KUBASZŐNYEG, kék tükrébe

. XIX. sz. — Schirasteppich, mit Cypressenmuster. XIX.

medaillonokkal. — Beschirteppich, mit rote längliche

vörös fülkével, kék boltmezővel, fehér kerettel. Jordesz,
Säulen, roter Nische, blauem Bogenfeld, weisser Bordüre.

daillonnal. XIX. sz. — Boccharateppich. XIX. Jh. 223×305

onnal. XIX. sz. — Afganteppich, mit Medaillone in fünf

isszel. XIX. sz. — Kasakteppich, mit Blätterdekor. XIX. Jh.

lizált virágdisszel. XIX. sz. — Pirotteppich, auf schwarzem
5×140 cm.

szinezéssel. XIX. sz. e. — Boccharateppich, in Dunkelrot.

ett, nagy szines virágokkal. — Biedermeyer-Teppich, mit
280×205 cm.

ében barna alapon szines virágkoszoruval. Louis Philippe.

Esztergomi bazilika
(XI. – XII. század)
maradványai.

2 oszlopfej; Trónus
nincs márványberakás-
os kartámlája, kő-
mennyezet párkányrész-
lete. Repr.

Divald Mag. univerzal.
26. l.

M. KIR. J
MEOH

Esztergomi bazilika

Czobor Béla dr: Az esztergomi elpusztult bazilika. Különlenyomat a III. Béla Magyar Király emlékereklye-kiadványából.

Bp. 1900.

A cikkben a porta speciosa legrégibb részeinek leírása.

ephedra distachya L.

csikófark

Esztergomi Biblia

Pauperosumból kiányzó első lap (Drezda) repr.

Biblia Pauperosum Bp. 1960. IX. o.

Esztergomi főszékes-
egyház kincstára

Czobor-Galay
II. 45. tabla

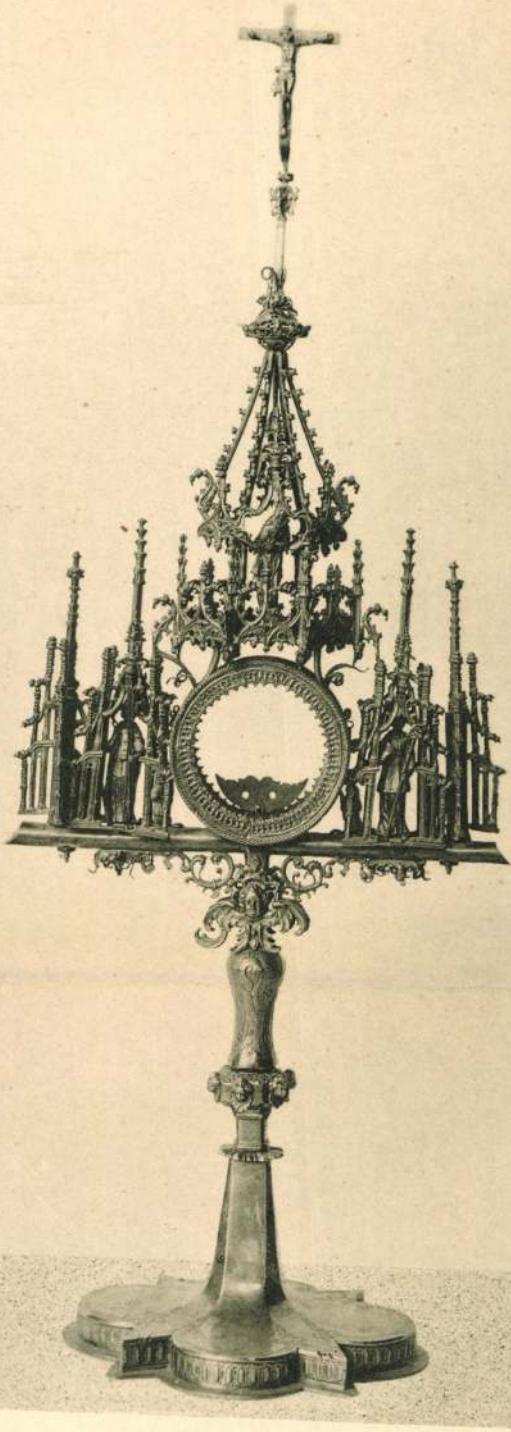

SZENTSÉGTARTÓ 1640-BŐL.

Aranyozott ezüst. Az esztergomi főszékes-egyház kincstárából.

Esztergomi főszékes-
egyház

Vitéz János síremléke † 1472.

Divald Magyarország
109. l.

Kedves

Mint mindég mosta
lócda a gyúfával m
zet. Nagyon sajnálom
at kelemetlen szége volt
többet, csak azért irtam
nének is úgy köldöm
tudom 100 p kaptam. m
aból tessék szíves a gyúfát
tödik nincsen fizetve
jár hazaebég szívün de
nálunk de nem adtam
Edes aszám nem engedi
meni. de nem kapunk
ign nem engednek. Tr

Esztergomi főnéges-
ezház

Széchi Dénes bíboros
érsek síremléke
+ 1465.

Repr.

Divald Magyarmuseum

106. l.
109. l.

Méltóságos



dr. Szentiványi Gyulánné

úrnőnek

Budapest.

VI. Lágymányos u. 16.

Lé...

Esztergomi főtéhesegyház

kincstára.

A Szelepcsényi féle

keresztt.

Keppel.

Török János: Ma-

gyarország primása.

Pest 1859. II. r.

302-303. l.

Esztergomi főszékesegyház

Vitéz János sírköve.

Török János:
Magyarország primása.
Pest 1859. II. r.
291.—296. l.

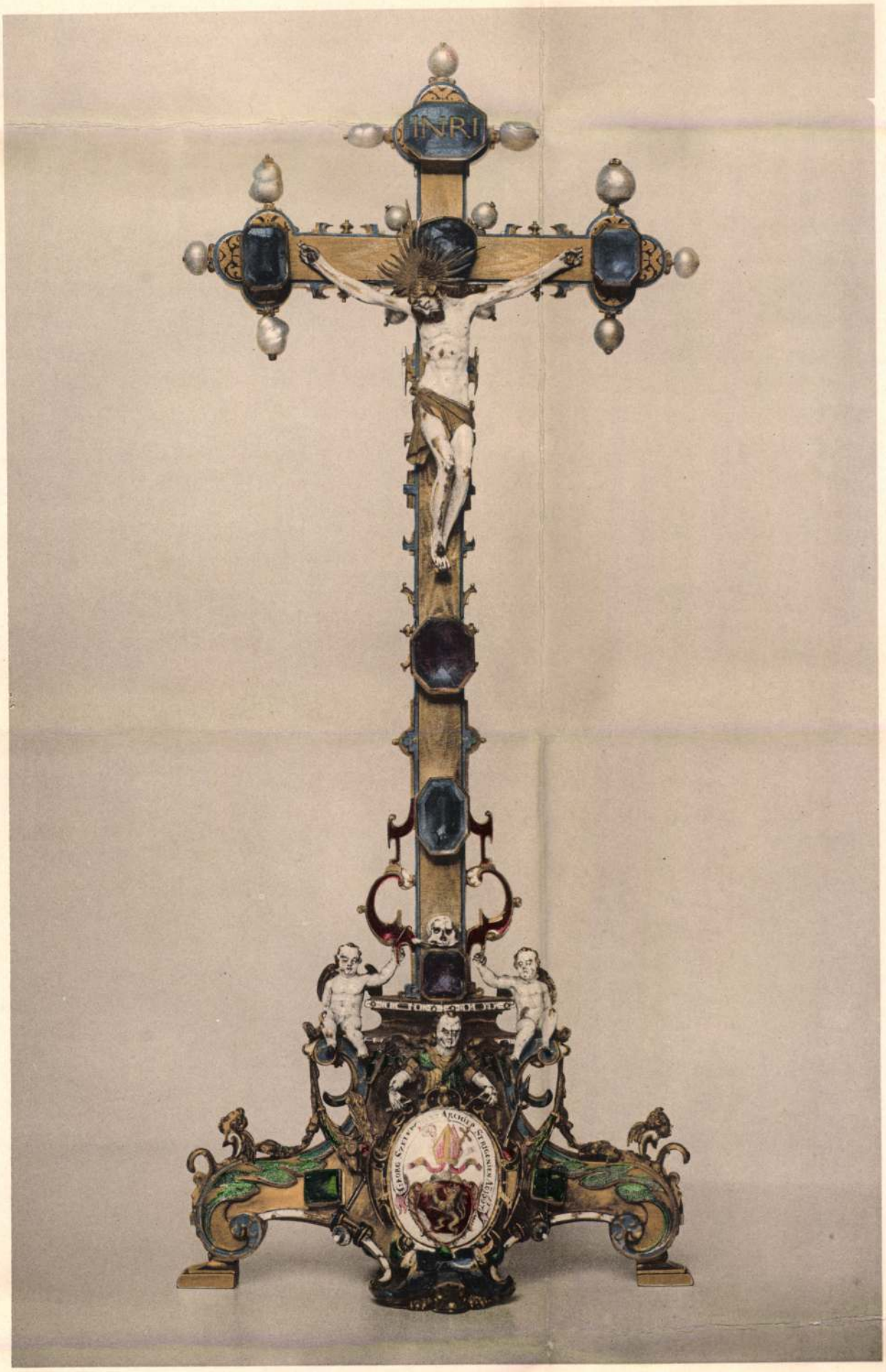
INRI

Esztergomi főszékes-
egyházi kincstár

Czobor-Szalay II.

Esztergomi főegyházi

könyvtára

Bakács-féle gra-
duale.

Török János: Magyar-
ország primása.
Pest 1859. II. r.
298—302. 2 képpel

Esztergomi főtéket-
egyház kincstara

Széchenyi Dénes-féle
sodronyzománcos
kelyhe XV. sz

l.

Arch. Ért. 1887
102. l
képpel
124. l.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

BOZÓ MIHÁLY
CSONGRÁD
Könyvnyomda, könyvkereskedés.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Esztergom ikonografiája

Tergina Gyula:
A régi Esztergom fa- és vérmetszetű képei
Esztergom és Vidéke
1880 júl. 18.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Esztergomi főnökesegház
románkori kövei.

l.

Arch. Ét. 1932-33.
112, 113. l. 114, 115. l.
képekkel.

~~Amerika VI. 98, 100.~~

ben veretni ki s a templomban fel-
. alatti APAFFY GERGELY, a másik, a
ozott ezüstből előállított vert munka.

MIHALIK JÓZSEF.

között. Nézetünk szerint ez a ma
általános egyházművészeti méltatás

A XV. századot megelőző
volt szó. Irodalmunknak e téren le
kozott vele. Ezekhez újabb emléke
leírnunk, csatolni nem lehet. Úgy l
számban való készítéséhez szüks
alakultak oly kedvezően, hogy még
értékes, művészi becscsel bíró. E
a míg a XIII. század úgyszólván
század pedig csak néhány darabo
százat is meghaladó számmal hird
áhítattal párosult önzetlen bőkezűs

Úgy tetszik, hogy a XV. sz
iránt viseltetett előszeretettel s ugy
és kedveltebb volt, mert lehetetlen
tetni, analogiákat, bizonyos egyöntet
ben észre nem venni, ha a magyar t
összehasonlítjuk. Ez a tény több köz
vezetés mellett jól begyakorolt mun
kielégítésére. Persze vannak kivétele

Esztergom irodalma

Sinka István:

Magyarország ár-
pádkori fő- és nék-
városa Esztergom.
Esztergom, 1936.
74 l.

Fév. Könyvt

R. 9. 439.027. sz.

BAKÓ JÓZSEF:
KÁPASZKODÓK, *regény*

BALLA PÉTER:
NÉPZENEI TANULMÁNYOK

BALLA PÉTER:
MAGYAR DALOSKÖNYV

DARVAS JÓZSEF:
„NINCS BOCSÁNAT"
József Attila költészetéről

FÉJA GÉZA:
NAGY VÁLLALKOZÁSOK KORA
A magyar irodalom története 1867-től napjainkig

FÉJA GÉZA:
DÓZSA

FÉJA GÉZA:
POLGÁR VAGY NÉP?

GULYÁS PÁL:
AZ ALFÖLD CSENDJÉBEN
versek

GULYÁS PÁL:
NYUGATON ÁT KELET FELÉ, *tanulmányok*
KALEVALA

KÉPZŐMŰVÉSZETI ÚTMUTATÓ

KODOLÁNYI JÁNOS:
A MAGYARSÁG KELETI HIVATÁSA

NAGY ISTVÁN:
A BOLDOG-UTCÁN TÚL
elbeszélések

NÉMETH LÁSZLÓ:
A MEDVE-UTCAI POLGÁRI
társadalomrajz

NÉMETH LÁSZLÓ:
A MINŐSÉG FORRADALMA
V—VI. k.

NÉPFŐISKOLAI ÚTMUTATÓ

SÉRTŐ KÁLMÁN:
ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEI

SINKA ISTVÁN:
ÚJABB VERSEI

SOMOGYI IMRE:
A FÜZFÁNFÜTYÜLŐ RÉZ-ANGYALÁT! *gazdaságpolitika*

Régi magyarság könyvei:

BORNEMISZA PÉTER:
ÖRDÖGI KÍSÉRTÉSEK
RÁKÓCZI FERENC EMLÉK-IRATAI

Esztergom irodalma

Bartek Lajos: Esztergom és vidéke.
Esztergom. 1889.

Findura Imre: Esztergom vármegye helyrajzi és statisztikai szempontból
Földrajzi Közlemények XXI. k. 1893. 207-229. l.

Dvihally Géza: Esztergom sz. k. város. Történeti és jelenkori ismertetés
Esztergom [1914?]

HÉTFŐI POLITIKAI LAP
V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 34.



Tek.

Európa Rt

Budapest

V. Rothermere u.12, IIIem. 2.

Esztergomi kir. kápolna és palota

ESZTERGOM

Kir. kápolna és palota.

Gerthon, Stephen: New aspects of hungarian romanesque art. The Hungarian Quarterly, V – 1939, 277 l. 278 l. 281 l. 284 l.

Der sonstige Kunstbesitz der Hauptstadt

Ausser den in den oben angeführten Museen aufbewahrten Objekten besitzt die Stadtgemeinde Budapest noch einen ansehnlichen, etwa 2000 Stücke umfassenden Schatz an Bildern, Statuetten usw., der heute in den verschiedenen Amtsräumen verstreut untergebracht und der von den führenden Künstlern des Biedermeier und der Romantik (Barabás, Borsos, Josef Molnár, Eduard Heinrich, Michael Kovács, Karl Markó usw.) bis zu den Allerneuesten die ganze ungarische und speziell Budapester der letzten hundert Jahre umfasst und dem infolge der grosszügigen Kunstpflege der leitenden Kreise der Hauptstadt ständig neues Material zufliesst.

Esztergom

Der Domschatz und das christliche Museum

Von: *Dr. Anton Lepold*

Esztergom (Gran), bis in die Mitte des 13. Jahrhunderts die Hauptstadt Ungarns, von 1000 bis 1543 und wieder von 1820 an der Wohnsitz des obersten ungarischen katholischen Kirchenfürsten, des Fürstprimas, wie auch des Erzdomkapitels, stand 1543—1595 und 1610—1683 unter türkischer Herrschaft. Nur ein kleiner Wohnraum der Festung aus dem XI. Jhd. (jetzt St. Stefanskapelle) sowie eine Renaissance-Seitenkapelle der alten Kathedrale überlebten die Türkenkriege. Sonst findet man nur spärliche Baureste aus der vortürkischen Zeit.

Die mittelalterliche Kathedrale von Gran war ungemein reich an Kirchenschätzen. König Ludwig II. veranstaltete vor der Schlacht bei Mohács (1526) in Esztergom eine grosse Versteigerung, an der Händler aller Nationen teilnahmen. Das erste Inventar des Domschatzes stammt aus dem Jahre 1528. Nach langen Wanderungen in oberungarischen Festungen kam der Schatz während der Türkenepoche schliesslich nach Nagyszombat, von wo er erst 1820 nach Esztergom zurückgebracht und in der Sakristei an der Nordseite des neuen Domes aufbewahrt wird.

In der Mitte der Schatzkammer befindet sich eine mächtige Vitrine mit erlesenen Meisterstücken der Goldschmiedekunst, während die an den Wänden entlanglaufenden Kästen kostbare Priesterornate, Altarbekleidungen usw. enthalten. Unter den bedeutendsten Werken der Goldschmiedekunst sind die folgenden Gegenstände hervorzuheben:

An erster Stelle ist da die byzantinische Friedenskusstafel (XI. Jhd.) zu nennen, eine vergoldete Silberplatte, die auf eine viereckige Holztafel genagelt ist. Auf der Platte sieht man wunderschöne Schmelzarbeiten, ähnlich den Zellenschmelzbildern auf der ungarischen Krone. Die Randverzierungen sind Arabesken und getriebene Heiligenbilder. Das goldene königliche Schwurkreuz (XII. Jhd.) ist ein mit Edelsteinen reich belegtes ungarisches Filigranwerk, das in den Jahren 1634 und 1790 restauriert beziehungsweise ergänzt wurde. Beachtung verdienen auch die Reliquienkästen, Hostienbehälter sowie Kruzifix und Leuchter aus dem XIII. Jhd. Beim kristallenen Standkreuz des Stefan Baráti stammt die den Kristall umrahmende gothische Fassung aus

A Múzeumból 1928. 8-9 sz.

bilder aus jener Zeit, in der auch die Stadtsilhouette durch Moscheen, Minarets und andere von den moslimischen Lebensgewohnheiten geforderten Baulichkeiten einen seltsamen orientalischen Aspekt erhalten hatte. Aus der neueren Zeit ist besonders das auf die Bauentwicklung von Pest bezügliche Material zu erwähnen, die zu Beginn des XIX. Jahrhunderts mit grossem Elan einsetzte und das ganze Stadtbild in klassizistischem Sinne umprägte. Von Spezialgebieten seien nur die dem Zunftwesen, der alten Kirchenkunst, dem Kunstgewerbe Pest-Ofner Provenienz und dem theatergeschichtlichen Material gewidmeten Säle angeführt.

Das mittelalterliche Lapidarium in der Fischerbastei

Hier befinden sich, leider nur magazinmässig aufgeschlichtet, die Steindenkmäler, architektorischen Zierformen, Grabsteine usw. aus der romanischen und gotischen Epoche, aus der Zeit der Renaissance und der türkischen Besetzung, die mit ihrer Ornamentik, mit ihren figural-plastischen Darstellungen und nicht zuletzt mit ihren Inschriften wertvolle, weil vollkommen stichhältige Belege für Geschichte und Kulturgeschichte des alten Ofen darstellen. Den wertvollsten Teil bilden die Funde vom Gebiet der alten Dominikanerkirche; von hier stammen die auch künstlerisch hochbedeutsamen Grabdenkmäler aus dem XIV. und XV. Jahrhundert. Hiezu kommen die gelegentlich der Restaurierung der Ofner Krönungskirche (fälschlich Mathiaskirche genannt) ausgewechselten gotischen Detailformen, ferner Zufallsfunde und die Ergebnisse eifriger Nachlese auf dem ganzen Stadtgebiet.

Sobald die Platzfrage, die durch den Ankauf des gräflich Károlyischen Palais schon in ein akutes Stadium gerückt ist, befriedigend gelöst ist, wird diese historisch und kunsthistorisch ausserordentlich wertvolle Kollektion im Rahmen des städtischen Museums ihre Aufstellung finden.

Das gräflich Zichysche Museum

Grundverschieden von den oben behandelten Sammlungen ist das städtische Zichy-Museum, das der bekannte Asienforscher Graf Eugen Zichy mit einer grandseigneuralen Geste der Stadtgemeinde Budapest testamentarisch vermacht hat.

Der bildkünstlerische Teil dieses Museums geht noch auf den Vater des Erblassers, Edmund Zichy zurück, der ein einsichtiger Sammler alter Kunst war. Als besondere Kabinettstücke sind zu erwähnen neben anonymen Florentiner und Paduaer Quattrocentisten, der Sienese Taddeo di Bartolo, einige Spätvenezianer, wie Moroni, Jacopo Bassano, eine Gruppe Bologneser Barockbilder, darunter ein schöner Guercino, dann niederländische Landschafter von gutem Klang, die beiden Ruysdael, Paul Brill, Roelant Savery, den klassischen französischen Porträtstil repräsentieren Largilliére, Rigaud, Lebrun, Greuze, denen sich die ungarischen Meister Johann Kupetzky und Adam Mányoki anschliessen. Von anderen alten ungarischen oder irgendwie ungarisch determinierten Meistern sind noch vertreten zwei Altarflügel aus einer oberungarischen Werkstatt des XV. Jahrhunderts, eine Pieta von Georg Raphael Donner, zwei grimassierte Hermen von Franz Xaver Messerschmied (die beiden letzten Meister haben bekanntlich lange Zeit in Pozsony gelebt) und drei romantische Landschaften von Karl Markó d. Ae.

dem 14., der Fuss aus dem XV. Jahrhundert, während das Wappen im Jahre 1607 verfertigt wurde. Alles ist ungarische Arbeit. Das Auge des Kunstkenners vermag sich an all den Herrlichkeiten kaum satt zu sehen. Da prangen drei Büffelhornprunkgefässe mit Greifenklauen, in vergoldetes Silber eingefasst; dort sieht man zwei Kannen aus dem Anfang des XV. Jhd., Geschenke des deutschen Ritterordens an Kaiser und König Sigismund, der die Prachtobjekte seinerseits an den Fürstprimas Georg Pálóczy verschenkte. Eine der Kannen ist ungarische Arbeit und befand sich im Besitze von Matthias Corvinus. Das vielleicht prunkvollste Goldschmiedekunstwerk der Welt ist aber der Kalvarienberg des Königs Matthias Hunyadi. Man sieht u. a. ein 72 Zentimeter hohes Standkreuz aus purem Golde, mit staunenswerter Plastik, Architektur und überreichem Schmelzwerk. Zahlreiche Perlen und Edelsteine vollenden die Pracht. Der gothische Oberteil ist um 1430 in Ungarn entstanden, der untere Teil ist um 1480 in Florenz auf Bestellung des Königs Matthias im Renaissancestil angefertigt worden. Der Meister ist unbekannt. Der Fürstprimas Hippolit von Este (1487—97) bestellte das apostolische Vortragkreuz bei Francesco Francia. Eine Spezialität der ungarischen Goldschmide war die Umrahmung der Schmelzfelder mit Goldfäden. Diese Technik kann an den gothischen Kelchen des Benedikt Suky (1440), Dionysius Széchy (1440—65) und Szakolca (XV. Jhd.) beobachtet werden.

Eine eingehende Besichtigung der Schatzkammer erfordert geraume Zeit, und auch dann muss man sich nur auf die Hauptstücke beschränken. Prächtige Spätrenaissancewerke sind der goldene Kelch und das sogenannte königliche Pacificale von Georg Szelepcsényi mit wunderbaren Schmelzbildern. Aus der Barockzeit verdient ein Kelch nebst Tasse und zwei Kännchen von J. J. Vogelhund (Augsburg, 1715) sowie der mit Granaten und gemalten Emailbildern reich belegte Khüenberg-Kelch aus Salzburg besondere Erwähnung. In dieser Gruppe befindet sich auch ein Kelch, den Maria Theresia dem Fürsten E. Esterházy zum Geschenk machte.

Unter den Kirchenparamenten findet man zwölf Kaseln und einen Vespermantel aus dem 15. Jhd. aus venezianischem und florentinischem Samt oder Brokat gefertigt, mit zumeist reliefartigen reichen Stickereien und Perlenbelag. Die Stickerei ist grösstenteils ungarische Arbeit. Ausserordentlich schön ist die Kasel des Thomas Bakócz (1510). Die Krönungs-Kasel, die reich mit Perlen besetzt ist, stammt aus dem 17. Jhd. Auch die brabantischen Spitzen aus dem 16. Jhd. dürfen nicht unerwähnt bleiben. Eine Vitrine in einer Fensternische enthält das Pontificale des Nikolaus Oláh (1543) sowie das Agramer Messbuch (1511).

In der Basilika bildet die Renaissancekapelle des Thomas Bakócz eine besondere Sehenswürdigkeit. In ihr findet man ein hölzernes Grab Christi aus dem 15. Jhd. (ungarische Arbeit), sowie ein Grabdenkmal vom Schüler Casanovas Giuseppe Pisani von Modena, die Krypta in aegyptischem Stil. Schliesslich sei hier noch eine Statue Stefans des Heiligen von Stefan Ferenczy (1838) hervorgehoben.

Sehr malerisch liegt am Donaufer das erzbischöfliche Palais, in dem sich das Christliche Museum befindet. Da fallen dem Besucher die Kunstsammlungen des Fürstprimas Johann Simor († 1891), des Bischofs von Nagyvárad Arnold Ipoly († 1886), der Herzogin San Marco, geb. Gräfin Mileva v. Nákó († 1921) und des im vorigen Jahre verblichenen Kardinal-Fürstprimas Dr.

Johann Csernoch ins Auge. Im ersten Saale fesseln ausserdem ungarische Bilder des Mittelalters. Der Altar des Thomas von Kolozsvár ist ein Meisterwerk seiner Art. Im zweiten Saale sind die italienischen Meister des 14. bis 17. Jhd. untergebracht. Johann Simor kaufte 1870 die Bertinelli-Sammlung an. Im dritten Saale begegnen wir Schöpfungen der deutschen und niederländischen Renaissance, ferner flämischen, deutschen und österreichischen Barockbildern. Flämische Gobelins und venezianische Spitzen wetteifern miteinander an Feinheit der Ausführung. In den folgenden acht Sälen bietet sich eine Fülle des mannigfaltigsten wertvollen Materials dem Beschauer dar. Japanisches und chinesisches Porzellan, Fayencevasen aus Delft, Glas- und Elfenbeinarbeiten, eine Dosen- und Uhrensammlung, Nippsachen, Holzplastiken, Teppiche, Münzen und Plaketten, ungarische Keramik und Stickerei: all dies ist nur ein Bruchteil der reichhaltigen Sammlungen. Auch alte Kachelöfen, Reliefs, Statuen, Wachsfiguren, archäologische Funde usw. verdienen vollstes Interesse. Im Hofe endlich sieht man römische Grabdenkmäler, Idole und Altäre, Siegesdenkmäler der Feldherren, Sarkophage und Baureste des mittelalterlichen Domes.

Eszterháza

Irta: *Csányi Károly.*

Vidéki kastélyaink legkiválóbbja, az a nagy U-alakú épület, amelyet Esterházy Miklós herceg, akit kora a »pompás« melléknévvel tisztelt meg, emelt Eszterházán a XVIII. század második felében. Az Esterházy-család gazdagságának megalapítója Esterházy Ferenc pozsonyi alispán volt (a XVI. században), aki anyja, Bessenyei Ilona öröksége révén használta először a galánthai előnevet. Felesége Illésházy Zsófia 1567-től 1590-ig tizenhárom gyermekkel ajándékozta meg. A tizedik gyermek, Miklós, a család páratlan gazdagságának tulajdonképpeni megalapítója, 1582-ben született és 1625-ben Magyarország nádora lett. Mint ilyen, kapta Borostyánkő, Kabold, Kőszeg, Szarvkő, Kismarton és Fraknó várakat a hozzájuk tartozó birtokkal együtt és II. Ferdinánd 1626-ban a fraknói grófi rangra emelte. Fia Pál (1635—1712) a kiváló katona, 1681-től az ország nádora, 1687-ben I. Lipót királytól a hercegi címet nyerte. A hercegi címet viselő Pálnak unokája volt Esterházy Miklós herceg, a kastély építője.

Az építési hajlam mindenkor a család kiváló tulajdonságai közé tartozott. Ez nyilatkozik meg kiváltképpen Miklós hercegben, aki 1764-ben meglátogatván Versaillest, elhatározta, hogy ahhoz hasonló kastélyt építtet. Elhatározását mihamarább tett követte, mert a kastély és a hozzátartozó francia park már 1766-ban készen állott. Azon a mocsaras területen régebben egy szerényebb vadászkastély emelkedett. Építője a kastélyt Eszterházának nevezte el.

De vajjon ki volt a tervezője és építője e pompás kastélynak? 1794-ben Pozsonyban jelent meg a »*Beschreibung des Hochfürstlichen Schlosses Eszterház im Königreiche Ungarn*« című nyolc rézmetszetes táblával díszített könyv, a szerző megnevezése nélkül. Ez a kastélynak és a többi épületnek leírását adja, de keletkezésének körülményeit nem említi és nem mondja meg közvetlenül

Esztergomi Keresztény Múzeum

Mária halála, fa-relief 1520 körül.

Repr.

Arch. Ért. 1935.

131. l.

Anonym, a XVII sz.

Fink és Finkenstein

Egy „Eigentlicher Anfang ü
czimű s kéthasábos német szö
az érdekeltek arczképei közti áb
karóba huzást teszi szemléthe
tó:

„Bleib Heid, Türk, Jüd ü
Und glaube, daß dein Gl
Rézmetszet, méretei 16·6:

Lelt. n. 14 ~~325~~ 326.
Lakl. 254–914
570–914–194.

Esztergomi kincstár

Czobor – Szalay II. k.



265. ábra. Széchy Dénes kelyhe. XV. század.
Az esztergomi székesegyház kincstáráé.

zománczczal diszített XV. századbeli kehely[1]
özölt restaurációja a zománczos mezőkben

m teljesen kiforgatta, mégis becses emlé-
ezüstkehely is,[2] melyet régebben, az egyik
ábra.)
nlített czimer képezi. Ezzel a czimerrel az
atáljuk, hogy a czimer nem Corvin Jánosé,
nelyhez fűzött régebbi s téves Corvin-tra-

5-ig knini, 1465-től 1466-ig zágrábi, végre
ággal a püspök donátiójának tekinthetjük.
kehely fenekébe bekarczolt CHU betűk is, a
mely szóból a többi betű le van súrolva.
k s ha nem a donátióra vonatkozó szokásos
ékbe bekarczolva, hogy azokkal a kehelynek
a győri székesegyház későbbi custosait a

nt kétségünk nem lévén, a kehely készíttetési
DEMETER 1466-tól 1480-ig ült a győri püspöki
nünk, föltéve, hogy Csupor azt nem knini
k is tartunk.

Esztergom műemlékei

Kőrösy László dr.

Esztergom.

Esztergom, 1887.

Jd.



209. kép. *Dávid-sorozat: Dávid és egy nő. Német, XVI. század.*

Esztergomi Mária-
halála relief

1520 k.

Repr.

Kampkörejkfassohr.

300. l.

Budapest, 1932. október 21.

Esztergomi Lyceum-
theca
Arch. Ert.
1901. 106, 107. l.

Kirchen des Mittelalters in Szeged.

(Auszug)

Das ungarische Tiefland stand anderthalb Jahrhundert unter türkischer Herrschaft. Als die verbündeten christlichen Heere an der Wende des 17. zum 18. Jahrhundert das Land vom Türkenjoch befreiten, war

vier mittelalterlichen Kirchen besteht heute nur noch eine, die anderen drei gingen in der Türkenzeit zugrunde, zwei wurden zwar wieder aufgebaut, sind aber seitdem auch verschwunden. Mit der Beschreibung dieser gewesener vier alten Kirchen befaßt sich die vorliegende Arbeit.

Die erste und älteste Kirche der Stadt stand gewiß inmitten der ältesten Siedlung, auf der im 13. Jh. mit Steinwällen unbauten Insel, in der königlichen *Festung*. Von dieser Kirche ist nichts übriggeblieben, sie kam zwar noch ziemlich unversehrt in die Hände der Zurückerroberer im Jahre 1686, wurde aber vernachlässigt, ging zugrunde und wurde dann später abgebrochen um einer neuen Festungsmauer Platz zu machen. Nur die Steine der Kirche sind uns zum Teil erhalten geblieben, sie waren im 18. Jh. in die Mauern der Festung eingemauert gewesen und kamen dann beim Abbruch der Festung zum Vorschein. Die ältesten Werkstücke stammen aus dem Ende des 11. Jh.'s. Nach einer, wahrscheinlich beim Tartareneinfall von 1242, erfolgten Zerstörung wurde die Kirche zu einer gotischen Hallenkirche um- oder neugebaut. Während der Türkenherrschaft diente die Kirche den neuen Herren als



Tekintetes

Europa Könyv és Hírlap
Szerentő Vállalat

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Budapest
V Rothermere
12 III [illegible]

Esztergom lástepe

a XIX nárad

elejéről

Repr.

Kiss Szikl Kath. Magy

245. l.

Esztergom XVI.

náradi látképe

Hufnagel sünne

Megjelent Brawn

Urbium praecipuo-

rum mundi Theat-

rum IV. k.

Repr.

Kretschmayer Henrikdr

Gritti Lajos 1480–1534.

M. Tört. Életrajzok

Bp. 1901.



Esztergom látképei

Esztergom 1543-ban.

Esztergom 1829-ban.

Esztergom 1859-ben.

Mind a ~~ét~~ három látkép ovalisfametszet s megjelent a köv. műben

Török János:

Magyarország primása. Pest, 1859. I–II. r.

Esztergomi kir. vár

l.

Csányi műemlékvesz

23, 54, 55, 56,
57. l.

tervrajzokkal

ZUPKÓ JENŐNÉ
KÖNYV- PAPÍR- ZENEMŰ- IRÓSZER
ÉS FOTOCIKKEK
SULEK

Esztergom nincsinlékei

Lepold Antal:
Vitéz János esztergomi
dolgozószobája.

Szépművészet

1944. 115–119. l.
képekkel

Esztergomi műemlékek

1.

Balogh Erdélyiren

nevén



Basch Gyula. Férfi arczkép.

Esztergomi műem-

lékek

Lepold Antal dr

és Homor Imre:

Esztergomi kalauz.

Esztergom é. n.

(1926 után)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Esztergomi müem-
lekek

Lásd
-2
Balogh Albin dr.
Törtenelmi séta
Esztergomban. 1930.

A növény neve: Jácint

Esztergom műemlékei

László

Flomor Imre:

Esztergom nevezetességei 1930.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Esztergom műemlékei

lásd

= Lepold Antal dr

Az Esztergomban feltárt műemlékek ikonográfiája.

Katolikus Szemle

1935, old. 623-630.l

Hol találtam: kertben

192 .....

Esztergomi nincen-
lehet

Etter Jenő dr
Esztergom
Bp. c. u.
7d.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Esztergomi műem-
lékek, tölcg barok-
házak

l.

Vécs Ottó: Esz-
tergom. Esztergom
1930.

Jd.

A növény neve: .....

.....

Esztergomi műem-

lékek

Barcza Brest 1924

186 — 192. l.

KÖNYVKÖTÉSZET KÖNYV-
ÉS PAPIRKERESKEDÉS
TOPOLYA



„Europa"

Film"- könyv-lapterjesztő és könyvkiadó R.

Nyomtatvány

Budapest, V.

Rothermere-u 12. III. 2.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Esztergomi műemlékek

és az irodalma

Lepold Antal dr. és

Lyka Lajos dr.:

Esztergomi műemlékek.

Esztergom é. n.

Id.

Irodalom 99–100

oldalon

Esztergom ostroma

1595

Egyhorn metszet

Ortelius Króni Eajabol

repr.

Ferenczy Zoltán

Rímay János

(1573.–1631)

Magy Tört. Elektr.

Bp. 1911.

	ebből	mezőgazdaság :
		erdőgazdaság :

hatóságnak	A Központi Bizottság döntése	Megjegyzés.
11.	12.	13.

Esztergomi ötvösczéh

Próbabélyeg, esztergomi ötvösczéhé

Muz és Kvt-Est VI. 290

das heutige übergroße Flachdach trotz der Reparaturen durchnäßt wird, werden wir gezwungen sein, ein Steildach auf das Gebäude anzubringen. Das große Dach muß man aber so gestalten, daß der Besucher darunter gehen kann. Durch dieses mit derart gehobenen Binderbalken konstruierte Dach könnte auch das fehlende Holzdeckengeschoß ersetzt und die ursprüngliche Massenform des Gebäudes wiederhergestellt werden.

Sándor MÓGA

AUTHENTIC REPRESENTATIONS OF ESZTERGOM FROM 1595

The destruction fo the Royal Palace of Esztergom was caused by the siege of 1595. The military expedition was result of an international collaboration, so it was a favourite subject of the news of the period. The war correspondents made drawings of Esztergom before the siege as well. The devastation of the siege was represented with harsh naturalism. Because of the destruction of the church land the pope was threatening with the stopping of his support. The authenticity of the engravings is proved by the circumstances of the siege, written sources and archeological facts. The engraving made before the siege may be considered as the representation of that state. It shows the „White tower" in the foreground to have been a two-storeyed Romanesque building. One storey is the vaulted room on ten metres of rubbish with double coupled windows, the other one is the loft with timber-roof. The arch-stones of both of the rooms were found in the scene or later built up. It shows the privy tower to have been one-storeyed as well, proved by archeological investigation. Other engravings also show the tower only one storey higher than the surroundings. G. Houfnagel takes care of the proportions perspectivically. The engraving of Meyerpeck is perhaps the most important from the point of view of the tower. In the interiour of the full height building three roofs are to be seen. The lower and the upper are plain roofs, while the central one is characteristically drawn vaulting. Two archeological facts have to be considered here. One is, that the present floor-level is on a ten metres layer of rubbish of the 12th century. The other fact is, that during the siege the side wall of the tower broke down, so the whole could be seen. Thus the engraving of Meyerpeck is is in accordance with the representation made before the siege, so taking into consideration that the stones of the vaultings were found it could be said that only the timber roofing of the two rooms can be reconstructed by authentic anastylosis made of original material. Considering that the present large flat roof is leaking although it is repaired again and again, it would most probably be necessary to raise a roof on the building. It should be constructed that way to allow visitors to see the inside. This way the impression of the original timber-roof could be given and the original form of the building as well.

ellenére beázik, az épületre előbb-utóbb magastetőt leszünk kénytelenek tenni. A nagyméretű tetőt pedig úgy kell kialakítani, hogy a látogató be tudjon menni alá. Az így megemelt kötőgerendázatú tetővel elő is állna a hiányzó fafödémes szint és ezzel az eredeti tömegforma (24. kép).

Sándor MÓGA

DIE AUTHENTISCHEN DARSTELLUNGEN ESZTERGOMS AUS DEM JAHRE 1595

Die Ursache der Zerstörung des königlichen Palastes von Esztergom war die kaiserliche Belagerung im Jahre 1595. Der Feldzug war das Ergebnis eines internationalen Zusammenschlusses und wurde deshalb von der zeitgenössischen Öffentlichkeit mit großem Interesse verfolgt. Die Kriegskorrespondenten haben Esztergom bereits vor dem Angriff abgebildet. Sie schilderten dann die Zerstörungen der Belagerung mit rücksichtslosem Naturalismus. Wegen der Zerstörung des kirchlichen Gutes drohte der Papst mit der Entziehung seiner Unterstützung. Die Umstände des Angriffs, Schriftquellen und archäologische Funde bestätigen die Authentizität der Stiche. Der vor dem Angriff entstandene Stich kann beinahe als eine Zustandsaufnahme betrachtet werden. Der im Vordergrund stehende romanische „Weiße Turm" ist zweigeschossig dargestellt. Das eine Geschoß war das auf der 10 m hohen Aufschüttung stehende, zu den doppelten Zwillingsfenstern gehörende, gewölbte Wohnraumgeschoß, das andere der mit einer Holzdecke versehene Dachbodenraum. Die Gewölbesteine beider Säle des Wohnraumgeschosses sind an Ort und Stelle, bzw. aus sekundärer Vermauerung zum Vorschein gekommen. Der Abortsturm ist eingeschossig dargestellt, was auch von der archäologischen Forschung bestätigt wurde. Die übrigen Stiche zeigen den Turm auch bloß um ein Geschoß höher als seine Umgebung. G. Houfnagel beachtet die Proportionen auf eine beinahe perspektivische Weise.

Der Stich Meyerpecks ist in Hinsicht des Turmes vielleicht der wichtigste. Im Innern des auch hier in voller Höhe stehenden Gebäudes sieht man drei Decken. Die untere und die obere sind Flachdecken, die mittlere ist aber ein charakteristisch gezeichnetes Gewölbe. Zwei archäologische Tatsachen gehören hierher. Erstens: das heutige Fußbodenniveau wurde auf einer nahezu 10 m hohen Aufschüttung aus dem 12. Jahrhundert errichtet. Zweitens: im Laufe des Angriffs ist die Seitenwand des Turmes in ganzer Höhe niedergestürzt, so wurde auch die 10 m hohe Aufschüttung sichtbar. Der Stich Meyerpecks steht in vollem Einklang mit der vor dem Angriff entstandenen Darstellung, deshalb, wenn wir auch die Tatsache beachten, daß das Steinmaterial der Gewölbe zum Vorschein gekommen ist, kann man sagen, daß von dem Turm bloß das Geschoß mit der Holzdecke fehlt.

Die Gewölbe der beiden Säle können aus dem ursprünglichen Baustoff, durch eine authentische Anastylose wiederhergestellt werden. Mit Rücksicht darauf, daß

A Fehér-toronyról viszont tudjuk, hogy az 1543-as török ostrom során a tetejére fölállított ágyúk alatt az egyik terem boltozata beszakadt. Az ágyúk dinamikus terhelése alatt a román keresztboltozat, amely egy tégla vastagságú és igen lapos szerkezet, könnyedén átlyukadhatott. Az egyik terem boltozatának sérülése nem jelentette a torony pusztulását. A török várparancsnok 1543—1595 között itt lakott, erre utal az, hogy a követeket ide nem engedték be. A sérült boltozatot javítás helyett inkább elbonthatták, és a helyére fafödémet építhettek, mert az sokkal biztonságosabb. A boltozat elbontását bizonyítja az a tény, hogy kő hevederívének minden tagja egy 1543 után befalazott falszakaszból került elő (26. kép). A másik terem (Vitéz-stúdió) boltívét viszont az 1934—1938-as ásatás során teljes egészében a helyszínen találták meg (25., 27. kép). Az utóbbi boltozatot láthatta és ábrázolta W. Meyerpeck a metszetén.

Ezek után a kérdés az, hogy az ostrom utáni metszetek mennyiben igazolják az ostrom előtt készült metszet hitelességét.

J. Houfnagel két irányból készített metszetet (7. rajz) a várról, szinte perspektivikus módon ügyelve az arányokra, ezért viszonylag kevés információja elég meggyőző erejű. Jól látszik, hogy a Fehér-torony ekkor még teljes magasságig állott, hiszen a kéményt is ábrázolja a tetején. Az is jól kivehető, hogy a zömök torony csak egy szinttel emelkedik ki a környezetéből. Ami igaz is, hiszen a fafödémes szinttel a torony valóban csak egy emelettel volt magasabb, mint a szomszédos épületek.

D. Custos metszete (8. rajz) sem szolgált több információval a torony tekintetében. Itt is jól látszik a kémény az épület tetején. Az a történeti adat viszont, hogy az ostromlók a torony szétlőtt oldalfalának törmelékén át jutottak be a várba, a haditudósítás szempontjából szintén fontos lehetett. Magyarázhatja ez a történeti adat azt is, hogy a következő metszeten W. Meyerpeck miért ábrázolja a tornyot aránytalanul nagynak.

W. Meyerpeck metszete (9. rajz) a torony szempontjából talán a legfontosabb. A szétlőtt oldalfalú torony jól érzékelteti a pusztítás mértékét, talán ez is közrejátszhatott abban, hogy szerzője kiemelten ábrázolta. A torony itt is teljes magasságban áll, háttérben a füstölgő kéménnyel. A torony szélein álló kis oszlopok az ostrom előtt lebontott fedélszék székoszlopai.

Az épület belsejében három födém látható. Az alsó és a felső síkfödémet ábrázol, míg a középső karakteresen megrajzolt boltozatot (10. rajz). Két régészeti tény tartozik ide. Az egyik az, hogy a mai padlószint egy 12. századi, közel 10 m-es betöltésre került. A másik tény az, hogy az ostrom során a torony déli oldalfala teljes magasságában ledőlt, így a 10 m-es betöltés is láthatóvá vált.

A metszeten ábrázolt alsó szint tehát a láthatóvá vált betöltött szint, a középső a Vitéz-stúdió karakteresen megrajzolt boltozatos szintje, míg a fölső a fafödémes szint, ahol Vitéz János csillagvizsgálója is helyet kaphatott.

W. Meyerpeck metszete így teljesen összhangban áll az ostrom előtt készült ábrázolással, ezért ha figyelembe vesszük azt, hogy a boltozatok kőanyaga is előkerült (26. kép), elmondható, hogy a toronyról csupán a fafödémes szint hiányzik.

A két terem boltozata az eredeti anyagból hiteles anastylosis-szal visszaállítható. Tekintettel arra, hogy a jelenlegi, túlságosan nagy felületű lapostető a javítások

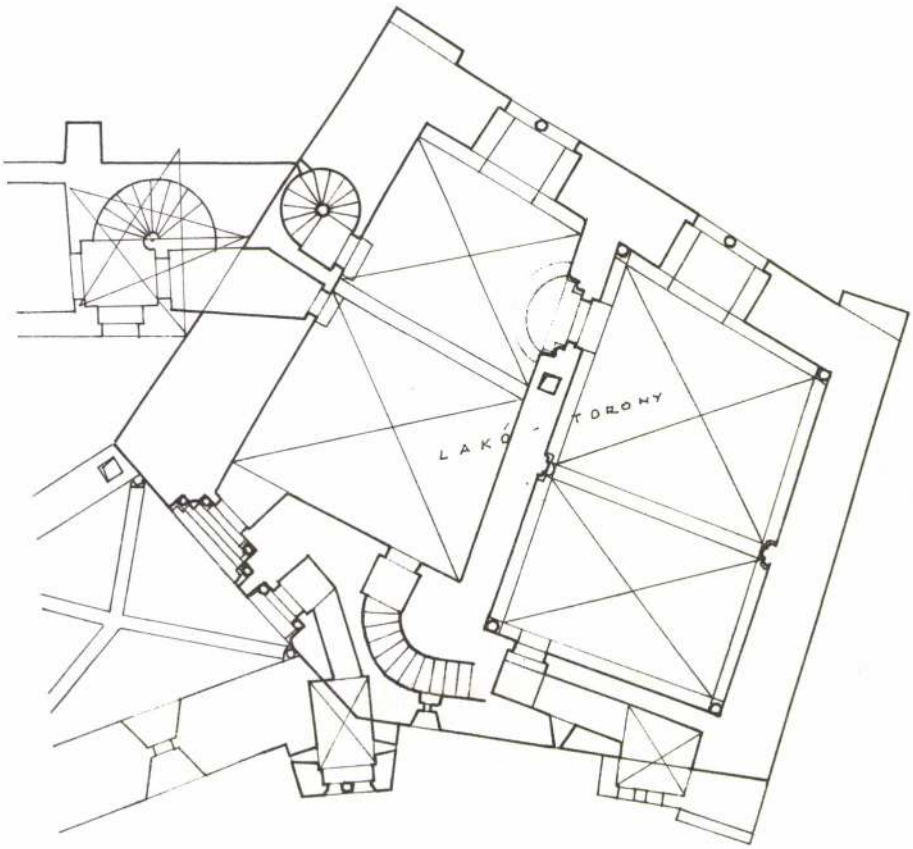

10. Esztergom, III. Béla palotájának rekonstrukciós alaprajza a harmadik építési periódus első szakaszában. (Várnai Dezső: Az esztergomi királyi palota építési szakaszai. Magyar Műemlékvédelem, 1971—1972. Budapest, 1974. 71. kép.)
Rajz: Várnai Dezső nyomán Koppány Tiborné

létét és használatát a lakóterekhez (Vitéz János dolgozószobája) kapcsolódó „privát" lépcső is bizonyítja. A metszet az épülethez csatlakozó árnyékszék-tornyot is egyszintesnek ábrázolja. Ez biztosan helyes, mert a 30 x 30-as keresztmetszetű lefolyó aknája a valóságban nem ágazik el, ezért kétszintessége kizárt.

A metszet tehát összeségében teljesen épnek ábrázolja a palotát. A korabeli követek, akik a török által elfoglalt várban jártak, alátámasztják ezt a megállapítást.

szen az nemzetközi összefogás eredménye is volt. A Pápa, aki pénzzel támogatta a vállalkozást, a korabeli haditudósítók ábrázolásából értesülhetett a császári katonaság vandál pusztításairól, amiért is támogatása megvonásával fenyegetőzött. Nem lehetett közömbös számára az egyházi birtokot képező palota szétverése. Nem volt tehát véletlen az, hogy a haditudósítók lerajzolták Esztergomot ostrom előtt is, az ostrom utáni pusztítást pedig kíméletlen naturalizmussal mutatták be. W. Meyerpeck a beazonosítás érdekében még az egyes épületrészeket is megnevezte a metszetén (9. rajz). Az ostrom körülményei tehát a metszetek hitelességét látszanak alátámasztani.

Nézzük meg ezek után, hogy mit is ábrázol az ostrom előtti ismeretlen szerző metszete (6. rajz), és annak hitelességét mennyiben támasztják alá írásos adatok és régészeti tények.

Az ostrom előtti metszet szinte állapotfelvételnek is tekinthető. Valamennyi számunkra fontos épületet teljes épségben, tetőzettel ábrázol.

A Vitéz-palotán jól látszik a nyeregtető, amely két végén oromzattal zárul. Régészeti bizonyíték hiányában analógiákra és erre a metszetre hivatkozunk, amikor azt állítjuk, hogy a Vitéz-palota nyeregteteje két oldalról oromfalas volt.

Az előtérben álló Fehér-torony is teljesen épnek tűnik, rajta tető látható. A lényegét tekintve téglalap alaprajzú, román kori épülethez jól illik a viszonylag enyhe hajlásszögű, két oldalról kontyolt nyeregtető. A homlokzatból ítélve az épület kétszintes lehetett. Az egyik a román ikerablakokhoz tartozó lakószint, a másik a háromszögű tetővel kiemelt kis ablakhoz tartozó padlástéri szint. Írásos adat szól arról, hogy Vitéz Jánosnak a fölső szinten csillagvizsgálója volt. A padlástéri szint



9. Esztergom, a vár ostroma. Wolfgang Meyerpeck metszete, 1595.
(Lepold Antal: Esztergom régi látképei. Budapest, 1944. 52.)
Reprodukció: Galacanu Efstatia



8. Esztergom, a vár ostroma. D. Custos metszete, 1595.
(Lepold Antal: Esztergom régi látképei.
Budapest, 1944. 16. kép.)
Reprodukció: Galacanu Efstatia

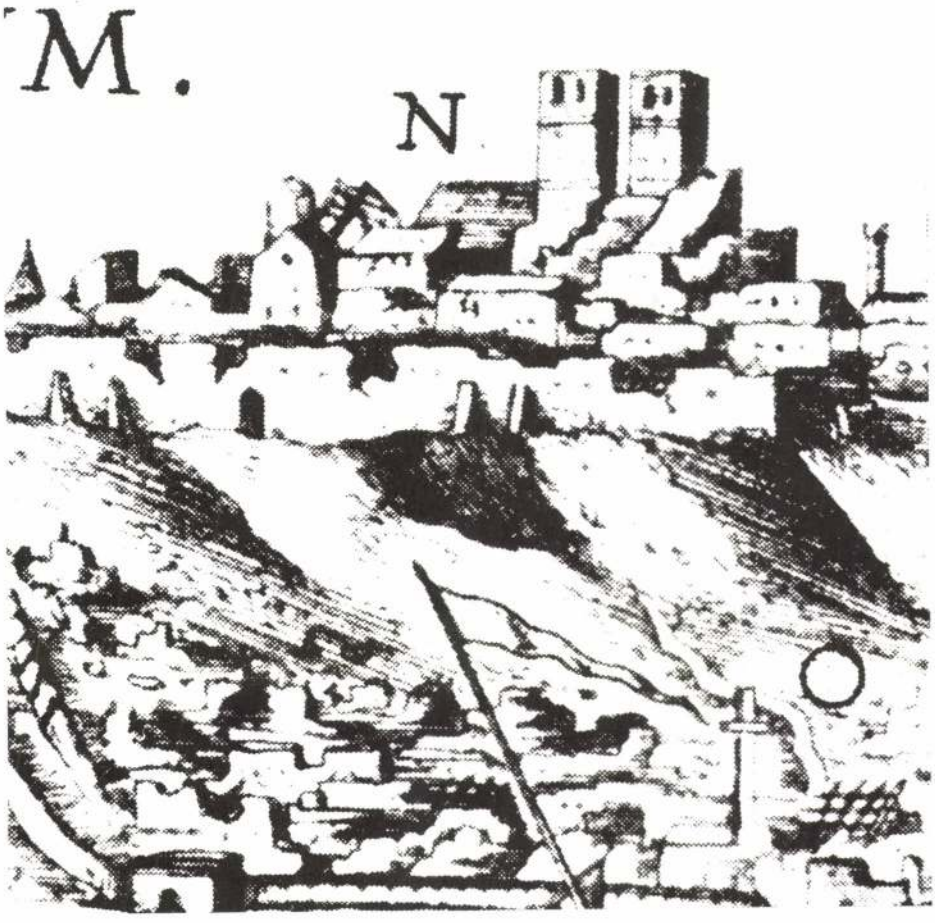

7. Esztergom, a vár délkelet felől. Jacob Houfnagel metszete, 1595.
(Lepold Antal: Esztergom régi látképei. Budapest, 1944. 19. kép.)

ESZTERGOM

Műemlékvédelmi Szemle
1993/1

Móga Sándor

ESZTERGOM HITELES ÁBRÁZOLÁSAI 1595-BŐL

Műemlékek kutatásánál és helyreállításánál mindig fontos adat a korabeli ábrázolás, különösen ott, ahol az épület sérült, vagy részben elpusztult. Esztergom is ilyen emlékünk, ahol a sérülés mértékének megállapításához régészeti eszközök nem mindig elegendők.

A palota pusztulása az 1595. évi Pálffy Miklós-féle ostromhoz és az utána történt erődítésekhez kapcsolódik. A vár ostromáról négy egymástól független ábrázolás készült. Függetlenek, mert egyik sem tekinthető a másik utánérzésének, másolásának, és írásos adatok is bizonyítják, hogy szerzőik jártak a helyszínen. Biztonsággal megtehették az ostromló sereg védelmében. A metszetek viszonylag nagy száma arra utal, hogy a korabeli sajtó nagy figyelemmel kísérte a hadjáratot, hi-



6. Esztergom, a vár ostroma. „Die Stat und Schlos Gran." Ismeretlen szerző metszete, 1595.
(Lepold Antal: Esztergom régi látképei. Budapest, 1944. 13. kép.)
Reprodukció: Galacanu Efstatia

megnyá

Esztergami

Esztergomi János

ferencrendi szerzetes

scriptor 1573

l. Tulajdonképen

Esztergami

Könyvkiáll. emlék

42. l

Az Úr adjon neki

Tállya, 1938. január hó 17.-én.

Esztergomi János

festő

hőre J. Mortier

Gentmüemlékei

275. l.

1951

BUDAPEST 914 JAN 20



Bizottságnak Torda

Nagybecskerek

Trencsén

Turócszentmárton

Székelyudvarhely

Nagyszőllős

Ungvár

Szombathely

Veszprém

Zalaegerszeg

Sátoraljaujhely

Besztercebánya

...em kőgyotárának Pozsony

...gyotárának Debrecen

62

főiskolák:

tek. Igazgatóságának Bpest, Ferenciek-tere

" " I. Lágymányos. Müegyetem

" " ~~Kolozsvár~~ Kolozsvár

Esztergami János
Pesto

EGER

Érseki ktár: Öszvegyontatvány, miniálta Esztergami János

Berkovits, Elena: Miniatori ungheresi nel „Dictionnaire des Miniaturistes". Corvina, ~~nuova seria, IV~~ 1941,

15, 47, ~~267~~ 267

Esztergomi János

ferencrendi szerzetes, miniátor

1490.

Karácsonyi János dr. Szt. Ferenc rendjének története Magyarországon ~~[illegible]~~ 1711-ig II. k. Bp. 1924.

623. l.

Magyar Könyvszemle

átírva 1879. 193. l.

cses misekönyvek drága kötései. Tartós és jó kötést keres ma a könyvbarát, jót és a könyvhöz illőt az anyagában, jót a kivitel tökéletességében. Jó, valódi bőrt a becses könyvekhez, papirt az olcsókhoz — hiszen az is lehet ízléses. Ami pedig a kötés díszítését, aranyozását illeti, e tekintetben a kevés több a túlsoknál. A szép bőr már magábanvéve művészi hatású, minek azt elrejteni a túlgazdag aranyozás, a fáradságos mozaik alá, mikor úgysem sokat látunk belőle, ha a könyvek egymás mellé állítva a szekrénybe kerülnek. Aldus idejében még könyvespolcok deszkáira fektették a könyveket úgy, hogy lapjuk látható volt, hátukat pedig egyáltalán nem díszítették. Ma a könyvhát díszítése majdnem fontosabb a táblákénál, mert a könyvhátak egyöntetű színe és diszkrét aranyozása adja meg a könyvtárnak többé-kevésbé harmo-

Esztergami János

miniator 1490

l.

Berk Miniatori

15. l.

ativoe

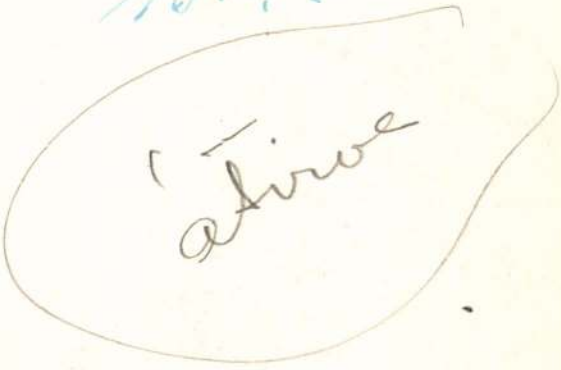

M. Könyvtemle

1879. 193. l. II.

~~1907.~~

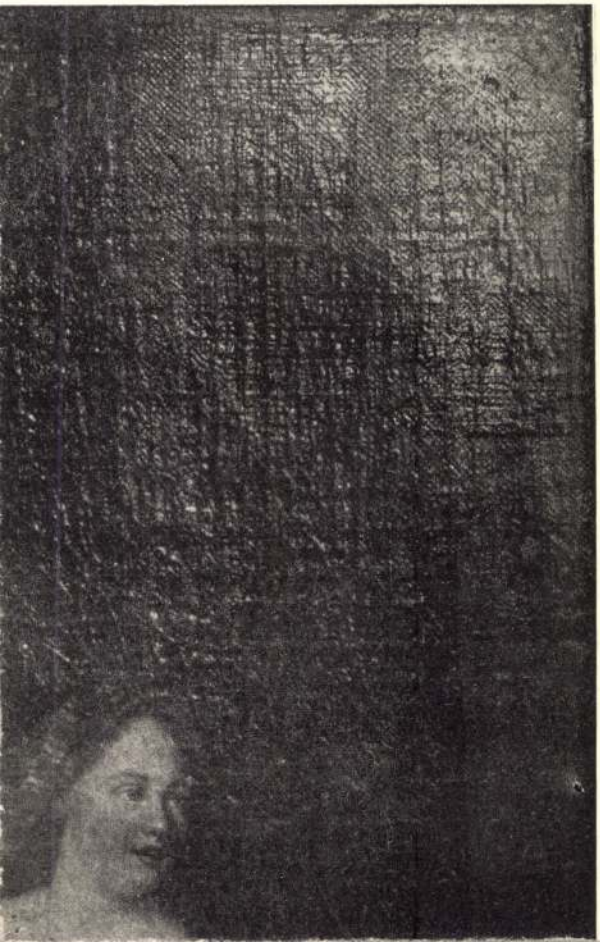

Esztergami János

miniator

1490.

lásd

Berkovits-Ezérvat

Nincs a Külcsban

Esztergomi Imre

ferencrendű szerzetes,
szerzetes, szántai
guardian
miniszter
1676.

Karácsonyi János dr.

Szt. Ferenc rendjének
története Magyarországon
1711-ig. II. k. Bp. 1924.

623. l.

Magyar Könyvszemle

1879. 193. l.

O Esztergomi István

Komaromi Hürszabó

XVIII n

l

Görffyszur

200 l

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB -3
VALÓSÁG
Budapest

ön. Az egyetlen korlát

1021

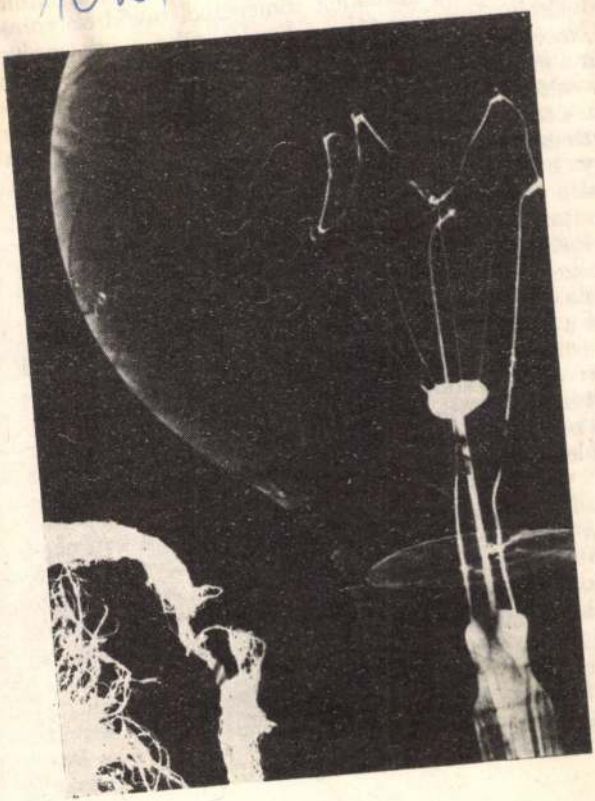

Eszter

eiből verbuválódtak
izárólag a kiemelkedő rangú
ak sírjaiban fordulnak elő.
járatokat szomszédai ellen,
ésével. A tárgyalt történeti
ag nem különböztek a többi
nat egy eleve halálra ítélt,
ellenkezőleg: a nomád tár-
szükségszerűen a gazdasági
gban nem előállítható ter-
eleillik az eurázsiai hadtör-
ovábbfűzve Tőkei megálla-
eesik) és az ókori köztársa-
utóbbinak a nomád társa-

dokolttá ennek a katonás-
épeknél a védelem mellett
sként az idegenbe vezetett
tlenül a társadalom belső
tését célozták; hanem az
ád életforma természetes
dított területen talált új
aló törekvést (l. Árpád
kájában egy — úgy lát-
egyúttal befelé az ország

gomi Katalin. Fotó

ESZTERÓ MARGIT ROZÁLIA

ESZTERÓ MARGIT ROZÁLIA

1951-ben született Komárdiban. 1990-től készít elektrografikákat. Az utóbbi hét évben több nemzetközi csoportos tárlaton szerepelt eredményesen. Idehaza négy önálló kiállítása volt. 1977-től készít olaj-, akvarell- és pasztellképeket. Budapesten él.

Művészetbarátok 2003 kiállítás a Pataky Galériában

2003. OKT. 20 - NOV. 15.

ein Johann/Jan

Esztergomi Katalin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JAN 31

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

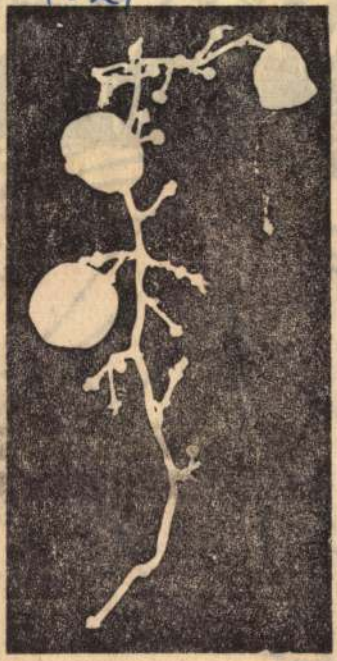

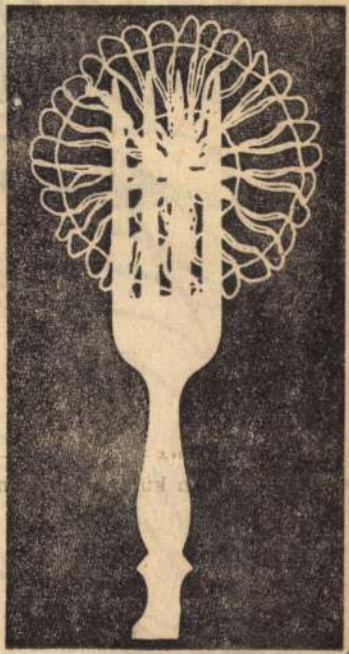

Esztergomi Katalin: Foto-grafikák

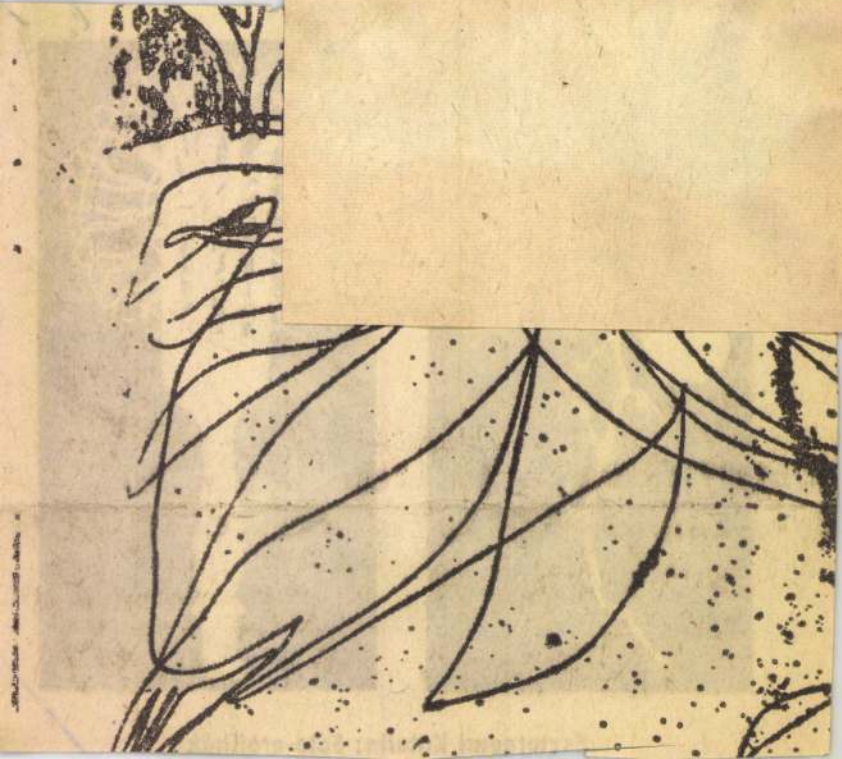

Esztergomi Katalin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 SEP 13

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

/1021

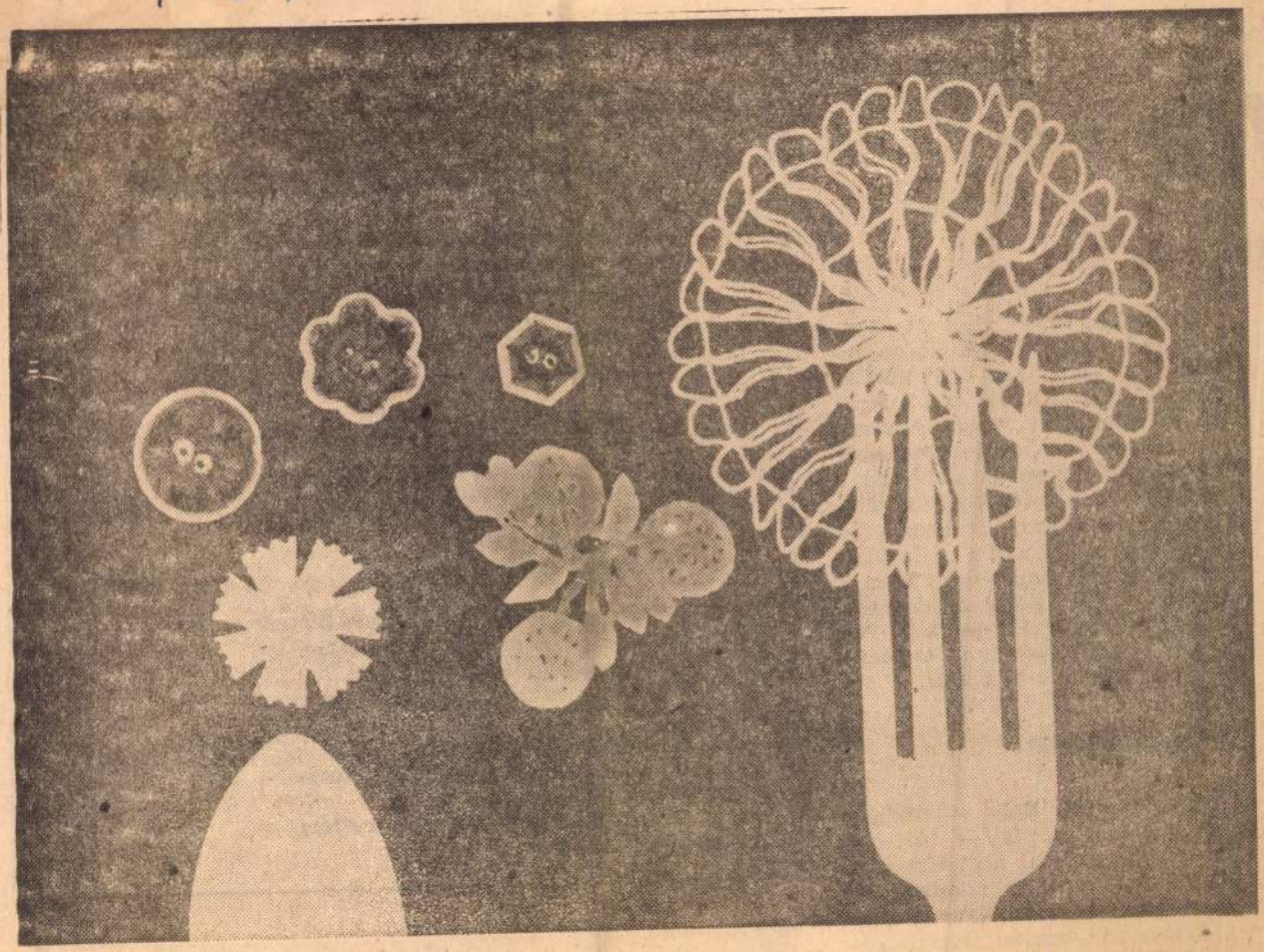

Esztergomi Katalin: Fotó-grafika

dik

LÁRA

Ebben az évben veszi át, Gropius felkérésére, az alapító (második) utódaként (az első Hannes Meyer, svájci építész volt) a Bauhaus vezetését. A nácik rövidesen — 1932-ben — a dessaui épületből távozásra kényszerítik az iskolát, s Mies van der Rohe Berlinbe telepíti, ahol azonban már nem tudja visszaszerezni korábbi jelentőségét. Hitlerék hatalomrajutásának évében (1933) pedig a Bauhaus működését meg kell szüntetni. Pályáját amúgyis befutotta, korszakformáló feladatát betöltötte.

Mies van der Rohe — miként Gropius és Breuer is — 1937-ben az USA-ba emigrál, ahol híre-neve alapján méltó megbecsülésben részesül, s egyre több olyan megbízást kap, melyben teljesen kibonthatja képességeit. Már a következő esztendőben meghívják a *chicagói* Illinois Institute of Technology ta-

TAKÁCS IMRE:

Álmomban

Álmomban arattunk veled
A nyár teljes volt
De ahogy egy kéve bekötése után fölnéztem
Könnyű szitakötő alakú helikoptert
Láttam északra tőlem
Röpült kelet felé

A nyugati égbolton pedig
Mintha félnapja ott lett volna
Fehér fátyolos szegélyével
Mintha egy hete jött volna
Hatalmas felhő sötétedett
Nem is fenyegetően
Csak lassú létezéssel

A mégegyszer ekkora Földgömb mezeje
A mégegyszer ekkora égbolt térségébe
Szélesvásznú láthatár fölé
Kétszeres kiterjedésű felhő érkezett el

És egyszerre fenyegetővé vált a mély-kék feketeség
Én könnyű alakod után kiáltottam
Menjünk haza
Álmomban természetesnek vettem
Menjünk haza

ESZTERGOMI Katalin

ÉS 1993 jan. 15

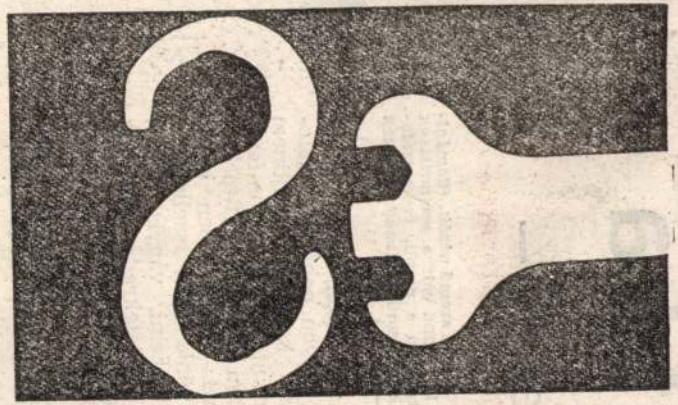

Esztergomi Katalin fotógrafikája

ıste in meyner Kunst
en, undt unterdienst-
mit dem Erpitten, da.
ichen, ich mich nicht
erthänigkeit, sondern
nassen vorhalten, dass
undt Ehren gereichen

i, Moldovei şi Ţării-
ęşti 1930, 304.)
z erdélyi kormánnyal
1948, 237.

olicos regni Transylv.
at, valószínűleg a 18.

m vólt az kálvinisták-
stationem tartar(orum)
en három esztendeig az
. M. [Bethlen Miklós?]
gó pro templo Bátoreo
uod fuit ante suum."
Collectio Hevenesiana,

ühelyek, XVI. század.

Esztergomi Katalin

"Bábuk" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 24.
XV. évf. 17. sz. 3. lap

Esztergomi Katalin

Fotóművének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. 17.
XV. évf. 29. sz. 11. lap

Esztergomi Katalin

Fotó (reprò)

Valòsàg, 1970. 2. sz. 74. l.

Esztergomi Katalin

Üzemcsarnok (riport)

Valóság, 1970. 3. sz. 18. l.

Esztergomi Katalin

Növények (vers)

Valóság, 1970. 8-12. 36. l.

Entergomi (ismeretlen mesterek) műhely

Lezenyoma: Ócsán, Erdélyben (pl. a gyula fehérvári nékesegyház kapuján)

Művénetörténet az általános gimnázium humán tagozatának 4. osztálya számára Bp. 1957.

93.o.

Esztergomi (ismeretlen mesterek) munkái

Esztergomi királyi palota (III. Béla)
Királyi vaskápolna mentélye (13. sz. eleje)

Művészettörténet a általános gimnáziumok humán tagozatainak 4. osztálya számára. Bp. 1957.
93. o.

MDK

Esztergomi mühely

A karcsai ref.templom korabeli alakjához a XIII. sz.elején egyhajos hosszházat kapcsoltak.

A magyarországi művészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 61.l.

MDK

Esztergomi mühely

a karcsai templom korabeli alakjához csatolt egyhajós hosszház.XII-XIII.sz./fénykép/

A magyarországi müvészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 62.l.

Eszterháza
kastély

ESZTERHÁZA

Kastély

Az e cimszó alatti sok cédulát áttettem

Jacoby
építőmester
cédulái
közé.

Kampis Antal: Könyvismertetés. Századok, LXVII – 1933, 73 l.

Eszterházy Károly racionalizmusa

KÁDÁR LÁSZLÓ

Vigilia 1999/6.

Kádár László Gábor (1927-1986). 1945 nyarán a ciszteri rend noviciusaként kapta a Gábor nevet. Teológusként történelem tanárnak készült. Rendje működésének felfüggesztése után újmisésként került az egri főegyházmegyébe. 1972-től veszprémi segédpüspök, 1975-től veszprémi megyéspüspök, 1978-tól egri érsek volt. A megváltozott körülmények között is megmaradt a történelem iránti érdeklődése. Az Érseki Levéltár gazdag anyagából Eszterházy Károly egri püspök tevékenységét választotta kutatási területéül. A tanulmány Hölvényi György közlése.

A felvilágosodás sokrétű szellemi áramlatának egyik leglényegesebb mozgatója a racionalizmus, melynek gyökerei mélyen nyúlnak vissza az emberi gondolkodás történetébe, hogy először nyíltan és saját névvel ellátva a 17. században jelentkezzék az európai szellemi életben. A kezdetben tisztán filozófiai áramlat a 18. században már világnézeti felfogássá szélesült, és a felvilágosodásban az élet minden területén éreztette hatását. Érthető, hogy éppen kiterjedt hatásköre miatt nagyon különböző reakciókat váltott ki az addig uralkodó világnézetek híveiben. Egyes területeken merev ellenállásba ütközött, más téren pedig alkalmasnak látszott arra, hogy egyes elemei beépüljenek az addigi rendszerbe, és azt az új idők követelményeinek megfelelővé tegyék. Végül bizonyos vonatkozásokban, sokszor tudat alatt, de ellenállhatatlanul formálta a különféle világnézetek híveit.

A következőkben a 18. századi Eger egyik nagy egyéniségének, Eszterházy Károly egri püspöknek alakján keresztül szeretnénk vizsgálni a racionalizmus eszméinek hatását azokon a területeken, melyek befolyása alatt álltak.

A 18. századi magyarországi társadalmi adottságok folytán Eszterházy kezében erkölcsi, politikai és gazdasági hatalma következtében olyan erők összpontosultak, melyek révén felfogását nemcsak vallási, hanem tudományos, irodalmi és művészeti téren is érvényesíteni tudta. Azt szeretnénk megvizsgálni, hogy ebben az oly sok téren ható felfogásban milyen szerepet játszott a racionalizmus.

Eszterházy Károly egri működése majdnem átfogja a 18. század második felét. 1762-ben lett egri püspök, és az is maradt haláláig, 1799-ig. A terület, ahol Eszterházy működött, kiterjedt Eger városán kívül az akkori egri egyházmegyére, mely magában foglalta Heves, Borsod, Abaúj, Sáros, Zemplén, Ung. Bereg, Ugocsa, Máramaros, Szatmár, Szabolcs vármegyéket, a Jászságot, a Nagykunságot és a hajdú városok egy részét. Családi birtokai révén pedig, művészeti téren Pápa és környéke is befolyása alatt állt. Ezeken a területeken Eszterházy hármas hatáskörben, különböző mértékben tudta érvényesíteni befolyását. Mint püspöknek az egész egyházmegye területén döntő szava volt vallási, kulturális, sőt bizonyos fokig politikai téren is, bár az utóbbi a jozefinizmus előretörése idején erősen gyengült. Mint Heves megye főispánja fokozottabban szólhatott bele a megye közigazgatásába is. Végül mint földesúrnak Eger városában és a püspöki birtokok területén

a gazdasági élet irányítása is a kezében volt. Birtokai egyben gazdasági bázisul szolgáltak tervei végrehajtásában.

Eszterházy Károly 1725-ben született olyan család gyermekeként, mely mindkét ágon a magyar főnemességhez tartozott. A püspök apja, Eszterházy Ferenc katonaként kezdte pályáját, majd borsodi főispán és tárnokmester lett. Anyja, Pálffy Szidónia a szatmari békekötés császári megbízottjának, Pálffy Jánosnak volt a leánya. Nyolcadik gyermek volt a családban, és az otthoni környezetben erőteljesen érvényesült a barokk vallásos szellem. A család férfi és nőtagjai közül számosan léptek egyházi pályára vagy vonultak kolostorba. Egyik nagybátyja, Eszterházy Imre, esztergomi érsek jelentősen befolyásolta támogatásával a papnak készülő fiatalembert.

Középiskoláit a jezsuiták pozsonyi hat osztályú gimnáziumában végezte, és még nincs tizenhat éves, amikor a nagyszombati egyetemre kerül, hogy mint papnövendék megkezdje filozófiai tanulmányait. Itt is a jezsuita rendszer szerint folyt a tanítás, skolasztikus módszerekkel, jelentős helyet biztosítva a nyilvános vitatkozásnak, melyek során Eszterházy többször kitűnt nagy tudásával, előadókészségével.[1] Bár az előadott tételek között a racionalista elvek nem kaptak helyet, de a megcáfolandó ellenvetések között már szerepeltek a cartesianizmus tételei. Ugyanakkor a racionalizmus közvetett hatására egyre nagyobb szerepet kapott a matematika és fizika oktatása. Nagy hatással volt a fiatal Eszterházyra az egyik jezsuita fizika tanár, Kéri B. Ferenc, aki tulajdonképpen a nagyszombati csillagvizsgáló megalapítója volt. Ő maga szerkesztett teleszkópot, mely még Londonban is feltűnést keltett, és Európa-szerte elismert csillagászati megfigyeléseket végzett.[2] Eszterházy érdeklődése a csillagászat és a természettudományok iránt ezekre az évekre nyúlik vissza.

[1] Hets J., Aurélián: *A jezsuiták iskolái Magyarországon a 18. század közepén*, 1938, Pannonhalma, 68.

[2] M. Zemplén Jolán: *A magyarországi fizika története a XVIII. században*, 1964, Bp., 214.

Bár a nagyszombati egyetem az ország legszínvonalasabb felsőoktatási intézménye volt, a család a legmagasabb szintű képzettséget kívánta megadni a tehetségesnek mutatkozó ifjúnak, ezért a filozófia és az első teológai év befejezése után a szintén jezsuita vezetés alatt álló római Collegium Germanicum Hungaricumba küldték Eszterházyt tanulmányai befejezésére. Bár az intézet célja nem a tudósképzés, hanem gyakorlati lelkipásztorok nevelése volt, a tehetségesebb növendékeket mégis az ún. theologia speculativa elsajátítása érdekében a Collegium Romanum előadásaira járatták. Eszterházyt kiváló nagyszombati tanulmányi eredményei miatt ennek a különleges kurzusnak a második évfolyamára vették föl. Itt lehetősége nyílt arra, hogy a jezsuita felfogáson kívül más teológiai irányzatokkal is megismerkedjen. Itt találkozott a Sorbonne jónevű tanárának, Henri Tournélynek (1568-1729) műveivel, akinek jelentős szerepe volt a janzenizmust elítélő Unigenitus bulla franciaországi elfogadtatásában. Bár műveiben a racionalizmus és janzenizmus ellen foglalt állást, kimerítően

foglalkozott mindkét irányzat tételeivel, és így Eszterházynak alkalma nyílt közelebbről megismerkedni a racionalizmussal.[3] Tournély dogmatikus volt, morálisban viszont egy másik, szintén francia szerző gyakorolt rá nagy hatást, Gabriel Antoine (†1678), akinek rigorizmusában janzenista befolyást vélnek fölfedezni a teológia történészei.

[3]Jedin, Hubert: *Handbuch der Kirchengeschichte*, 1970, Freiburg, 414.

Figyelemreméltó, hogy ez a két, a maga korában jelentős francia teológus, akik mindketten a 17. században éltek és Franciországban a racionalizmus szülőföldjén közvetlen kapcsolatban álltak az irányzattal, még ha ez a kapcsolat negatív volt is, milyen nagy hatással voltak Eszterházyra. Néhány évvel azután, hogy egri püspök lett, és megindította elődje, Barkóczy Ferenc által alapított püspöki iskola egyetemmé való átszervezését, a két francia szerző könyveit tankönyvként bevezette az egri teológiai oktatásba. Antoine könyvét Egerben is kiadatta, megjegyezvén azt, hogy annak idején, római növendék korában ezt a tankönyvet használták a római egyetemeken.[4]

[4]Egri Érseki Levéltár Archívum Vetus Protocollum consistoriale 1774. aug. 18. (Továbbiakban: PC)

Tanulmányain kívül Rómában két nagy egyéniség befolyásolta és alakította Eszterházy szellemi fejlődését. Az egyik maga az akkori pápa volt. XIV. Benedek nagy tudományos érdeklődése és felvilágosult francia körökkel (Voltaire, D'Alambert rokonsága) folytatott levelezése miatt még a nem egyházi történetírásban is mint a 18. század legfelvilágosultabb pápája szerepel, Eszterházy, aki nyitott szemmel figyelte a római eseményeket, nemcsak a pápa intézkedéseiben találhatott követendő példát, hanem közvetlen találkozások során személyesen is megismerhette a tudománykedvelő pápa szellemes, széleslátókörű egyéniségét.

Ha csak röviden is felsoroljuk mindazt, amit XIV. Benedek a tudományon és művészetek terén tett, lehetetlen nem észrevenni benne azt a mintaképet, akit Eszterházy főleg fiatalabb éveiben szinte minden részletében követett. Legnagyobb hatással Eszterházyra a pápának az a modern felfogása volt, amellyel az egyetemi oktatást gondjaiba vette. Ez a gondoskodás nemcsak a római egyetemekre terjedt ki, ahol olyan új tantárgyakat vezetett be, mint a racionalizmus hatására kialakult egyháztörténelem, hanem főleg szülővárosának, Bolognának egyetemét korszerűsítette nagyvonalúan. eltörölte a boncolásra vonatkozó 13. századi egyházi tilalmat, és nemcsak az anatómiai oktatást vezette be, hanem anatómiai múzeumot is létesített. Nyolcvanezer kötetre növelte az egyetemi könyvtár állományát, csillagvizsgálót építtetett, bevezette a felső-matematikai, fizikai és botanikai stúdiumokat. Ugyanakkor Eszterházy művészeti téren is követendő példára talált a pápa alakjában. Ő mérette föl és térképeztette Rómát először, és tudatos, ésszerű elvek szerint rendezte a város utcáit, különös gonddal a műemlékekre, és egész sor új művészeti alkotással is gazdagította. Mindehhez bizonyos liberális légkör járult, amit a pápa alakított ki maga körül, s melyben a kortársak a reneszánsz

újjáéledését vélték felfedezni. Ő vonta vissza a Galilei tételeire vonatkozó tanítási tilalmat 1754-ben, és enyhítette az egyházi cenzúrát is.[5]

Ugyanakkor még valakinek, az előzővel sok mindenben ellentétes hatása erősödik meg Eszterházyban a római évek során: Borromei Károlynak, a volt milánói érseknek a hatása, aki nem a közvetlen kapcsolat révén, hanem egy évszázada tartó, nagyon elterjedt és élő kultuszával hatott rá. Borromei Károly, akit az egyház hivatalosan szentjének tekintett, a tridenti zsinat határozatainak egyik inspirálója és első végrehajtója volt, és mint ilyen nagy hatással volt még a következő század püspökeire is. Hatása nálunk, Magyarországon is, épp a sajátos történelmi helyzet miatt a 18. század folyamán jelentkezett, számos magyar püspök őt tekintette eszményképének és a Károly keresztnév elterjedése szélesebb körökben is mutatja népszerűségét. Eszterházy maga is ezt a nevet kapta a keresztségben, és nem véletlen, hogy a főnemes család épp Károly nevű fiát szánta papi pályára. A különösen erős szálak, melyek a volt milánói érseket a Collegium Germanicumhoz fűzték, csak még jobban elmélyítették ezeket a benyomásokat.

Mi volt hatásának eszmei tartalma? A tridentinum reformjának végrehajtását a püspökökön kezdte. Pontosan előírta a püspökök kötelességeit, jogkörét, és lelkiismeretben tette őket felelőssé a rájuk bízott hívek lelki üdvéért, egyházmegyéjük szellemi és anyagi javaiért. Ez a felelősségérzet, amit Borromei példája is fokozott, mély gyökeret vert Eszterházy lelkében. Hiszen társadalmi helyzete szinte predestinálta arra, hogy előbb vagy utóbb püspöki székre kerüljön. A Germanicum névjegyzékébe ezzel a megjegyzéssel írták be a 19 éves papnövendék nevét: „capax cathedralium Hungariae". Eszterházy tehát kora ifjúságától kezdve tudatosan készült a püspökségre, és ebben a törekvésében talált követendő eszményképet Borromei alakjában. Ez a követés tudatos volt Eszterházyban, mutatja ezt nem csak az a hely, amit az általa létesített műalkotásokban biztosított a szent számára (domborművű arcképe az egri líceumi könyvtárban, oltárkép a pápai templomban, ahol a szent mellé önmagát is odafestette Eszterházy), hanem a kortársak tanúsága is.[6]

1748-ban ezekkel az eszmékkel és ennek a két nagy egyházférfinak sok vonatkozásban ellentétes hatásával a lelkében tért vissza Rómából Eszterházy, hogy néhány évi egyszerű lelkészi beosztás után a közéleti pályán kapjon helyet. Több éven keresztül a Helytartótanács vallásügyi és lelkészpénztári bizottságában működött mint tanácsos. Innen került 1759-ben a váci püspökség élére. Vác azonban csak néhány évet jelentett életében, 1762-ben az udvar az egri egyházmegyét kívánta Eszterházyra bízni. Nem könnyen vált meg Váctól, de végülis engedelmeskedett, és 1762 júniusában elfoglalta az egri püspöki széket.

[5] Pastor, Ludwig: *Geschichte der Papste im zeitalter des fürstlichen Absolutismus*, Freiburg, i.B. 1935. 101-160.

[6] Galla Ferenc: *Borromei Szt. Károly hatása Magyarországon*, Teológia 1938. 289., 1939. 46, 122.

A következőkben szeretnénk bemutatni Eszterházy majdnem négy évtizedes egri működésében azokat a tényeket, melyek közvetlenül vagy közvetve „racionalista" felfogásról, ízlésről vagy módszerekről tesznek tanúságot. Félreértések elkerülése végett szeretnénk hangsúlyozni, hogy Eszterházy következetesen és mindvégig meggyőződéssel ragaszkodott az egyház hivatalos tanításához és a 18. századi hivatalos katolikus felfogás korlátait sem elméleti, sem gyakorlati téren át nem lépte. Ennek ellenére sok vonatkozásban és árnyaltan jelentkezett tevékenységében a racionalizmus.

Eszterházy, mint láttuk, élethivatásának tekintette a püspökséget, méghozzá abban az értelemben, ahogy azt a tridenti zsinat megfogalmazta, mely szerint a püspök elsőrendű kötelessége egyházmegyéjében a hit igazságainak tanítása és védelme. Először ebben a vonatkozásban keressük a racionalizmus jelentkezését Eszterházy tevékenységében.

Már a 17. század végén, de még inkább a 18. század folyamán a racionalizmus a katolikus teológiában is új, addig nem ismert irányzatokat indított meg. Egyrészt a teológusok is észrevették, hogy az új filozófiai tan Descartes-tól kiindulva és a racionalizmust következetesen végrehajtva, a kinyilatkoztatás elvén álló teológiáknak új ellenfelévé válik, és keresték a védekezés lehetőségeit, másrészt új szempontok merültek fel a racionalizmus hatására, melyek a teológiának új ágazatait hozták létre. Így született meg egy egészen új szemléletű egyháztörténelem, a vallástörténet, a Bibliával foglalkozó segédtudományok egész sora, melyekkel együtt járt a keleti nyelvészet, főleg a héber nyelvtudomány fellendülése. Sajátos hatása volt a racionalizmusnak, hogy maguk a teológusok is bizonyos mértékig elfordultak a skolasztika spekulatív irányától, és figyelmüket inkább a gyakorlati kérdéseknek szentelték: így jött létre ebben a korban a lelkipásztorkodástan, az egyházi szónoklástan, a hitoktatás módszertana.

Eszterházy maga soha nem tanított teológiát, de megnyilatkozásai és terjedelmes ún. lelkipásztori körlevelei mutatják, hogy nagy érdeklődést tanúsított a fent említett teológiai stúdiumok iránt. Különösen érdekes ebből a szempontból az 1796-ban saját neve alatt kiadott utasítása a koraszülött és életképtelen gyermekek megkeresztelésével kapcsolatban, melyben a teológiatörténet az első magyar „medicina pastoralis" jelentkezését látja.[7]

[7] PC 1796. ápr. 28.

A racionalizmus hatását tükröző új teológai irányzatot látjuk érvényesülni azokban az intézkedéseiben is, melyekkel a papképzést kívánta korszerűsíteni. Megelőzve ebben a jozefinizmus ilyen irányú törekvéseit. Alig érkezett Egerbe 1762 nyarán, még az őszön bevezette az egyháztörténelem tanítását a teológiai iskolán, külön tanárt nevezett ki, és az előírt tankönyvek között ott találjuk Pray, Schmitt és Szentpétery mellett Laurenzio Berti műveit, akit határozott skolasztikusellenes felfogás és új irány keresése

miatt az, ún. történeti teológia és dogmatörténet úttörőjének tartanak.[8] Érdekes azonban az egyháztörténelem tanításához mintegy tíz év múlva, 1774-ben adott utasítása, amikor már a jozefinizmus papnevelési tervezete ellen védekezik. „Szükségesnek látom — írja —, hogy a történelem tanára kifejtse a vallás szerepét az emberiség földi boldogulásában, a kultúra fejlődésében, úgy azonban, hogy a növendékek soha ne tekintsék ez utóbbiakat végső célnak. A történelem a teológia része csak — folytatja —, és annyiban tárja elénk a földi boldogulást, amennyiben az örök élet céljait szolgálja. Vigyázzanak a tanárok, nehogy rossz katolikusokat, vagy pláne libertinusokat neveljenek iskolánkban."[9] Egyszerre kettős magatartást találunk itt. A vallás szerepét hangsúlyozza a földi boldogulásban, jellegzetesen felvilágosodott, racionalisztikus szemléletmóddal, de ugyanakkor már ott van benne a félelem, nehogy az említett elv libertinusokká tegye a történelemmel foglalkozó papnövendékeket.

[8]PC 1762. aug. 25. 1772. nov. 12. Jedin im. 576.

[9]PC 1774. júl. 28.

Az új irányzatok elfogadását jelentette a héber és görög nyelv, a bibliai földrajz bevezetése a Szentírás-oktatásba. Hiszen a Biblia eredeti szövegeinek a kutatására szintén a racionalizmus késztette mind a katolikus, mind a protestáns teológusokat. De a papképzés többi tárgyaiban is tapasztalható ez az új irányzat. 1773-ban kiveszi a használatból az addig itt tanító egri filozófia tanárnak. Berényi Sándornak a tankönyveit, és helyettük Horváth János műveit írja elő. Ez a Horváth János azonos azzal a nagyszombati fizika tanárral, aki a katolikusok közül elsőnek fogadta el a newtoni fizika elveit, és haladó szemlélete miatt a következő század hazai fizikai oktatására is nagy hatással volt.[10] A teológia két fő tantárgyában, a dogmatikában és morálisban is szakít az addig érvényben lévő szigorúan skolasztikus rendszerrel, és bevezeti a már említett két francia szerző műveit, a Sorbonne tanárának, Tournély-nek dogmatikáját és a szintén francia Antoine morálisát. A filozófiai és teológiai iskolán életbe léptetett újítások nem maradtak hatás nélkül az Egerben nevelődött egyházi és világi értelmiségre, és Eszterházy az évek során kényszerült több növendékét kizárni, ahogy megokolta, „modernista" eszméik miatt, mint Dajka Gábor és Povolni János esetében történt.

[10]PC 1773. okt. 18. Zemplén im. 254.

Sok tekintetben racionalista gondolkodásra vallanak Eszterházynak azok az intézkedési, melyekkel, szintén megelőzve a jozefinizmust, a vallásos élet megnyilvánulásaiból igyekezett száműzni minden barokkos érzelmi túltengést. Szigorúan dogmatikus alapon állva meg akarta tisztítani a vallásos életet minden olyan irracionalizmustól, amely támadási felületet adhatott a felvilágosult közszellemnek. Különösen az ún. nem hivatalos, népi jellegű ájtatosságokkal szemben volt bizalmatlan. Első egri intézkedései között találjuk azt a rendelkezést, amely egész sor búcsújárást, tipikusan barokk jelenséget, szüntetett meg, azzal az indoklással, hogy ezen a külsőségekben kimerülő tömegmegmozdulá-

sok inkább kárára vannak az ésszerűen meglapozott, tiszta hitnek, mint hogy az igazi vallásosságot szolgálnák.[11] 1766-ban ugyanilyen érveléssel tiltja meg az olyan ereklyék tiszteletét, melyeknek történeti hiteléhez kétely fért.[12] Kérlelhetetlen szigorúsággal kobozta el és semmisítette meg a búcsújáró helyeken sátrakban árult vallásos ponyvákat, ezeket a vallásos jellegű, egyházi jóváhagyás nélkül megjelent könyvecskéket, füzeteket. Az ilyen koholmányok, írja, nem csak a józan hitet veszélyeztetik, de alkalmat adnak a „modernisták"-nak a támadásra.[13] Az egyházmegyei statutumokban, melyeket elődje, Barkóczy léptetett érvénybe, de Eszterházy bővítve és kijavítva újra kiadott, előírja a papok számára, hogy a prédikációkban kerüljék a fölösleges szóvirágokat, ne érzelmi hatásra törekedjenek, hanem ésszerű, világos érvekkel bizonyítsák a hit igazságait. A felvilágosodás terminológiáját használja, amikor azt kívánja a szónoktól, hogy hallgatóik értelmének sötétségét világosítsák föl. A szónokok kerüljék a kitalált történeteket, mert azok az egyszerű emberek babonáinak jobban kedveznek, mint a tiszta hitnek.[14]

[11]PC 1763. ápr. 16. 1765. febr. 18.

[12]PC 1766. febr. 8.

[13]PC 1795. szept. 24., 1796. ápr. 16.

[14]Statuta Dioecesana Agr. 1767. 39.

Még erőteljesebb racionalista vonások jelentkeznek Eszterházy és a tudományok kapcsolatában. A racionalizmus hitt a tudomány erejében és a tapasztalható világ megismerésében. A 18. század felvilágosodását a vallással összhangba hozni törekedő teológusok a Biblia parancsából: Hajtsátok uralmatok alá a földet, veszik a kiindulás elvét, mely szerint a vallásos ember is törekedhet a természet megismerésére és meghódítására. Eszterházy Nagyszombatban, de még inkább Rómában, XIV. Benedek példáján látta ennek az elvnek megvalósítására tett kísérleteket. A pápa mondotta, hogy az egyház erejét nem világi hatalmának növelésével, hanem tudós férfiaknak Rómába való összegyűjtésével kell erősíteni. Ez volt Eszterházy szándéka is, amikor az egri egyetem megvalósításához hozzáfogott, amikor a püspöki iskolát orvosi fakultással bővítette, amikor korszerű, nagy anyagi áldozatokkal felszerelt csillagvizsgálót létesített. Ezért küldi egymás után három papját is Bécsbe, hogy csillagászatot tanuljanak, sőt arról is gondoskodott, hogy Bécsből hazatérve tudásukat itthon is továbbadják, ezért fiatal papokat osztott be melléjük. A fizikai oktatás számára külföldről hozatott műszereket, ásványtani, botanikai és állattani gyűjteményt hozott létre.

Szívesen vette és elősegítette, hiszen ez is a klérus tekintélyét erősítette, ha papjai közül valaki bármilyen világi tudományt elsajátított. Főleg a matematikát és a különféle mérési tudományokat tartotta kívánatosnak, hiszen ezekkel az ismeretekkel a pap nemcsak egyházának, hanem a falu lakosságának is hasznára lehetett.

Élete vége felé azonban, amikor többször került ellentétbe nemcsak a felvilágosodás hivatalos jozefinista formájával, hanem annak a szélesebb rétegekben is jelentkező hatásával, egyre na-

gyobb fenntartással nézte a tudományok terjedését és kételyei támadnak arról, hogy a tudományok felkarolásából az egyháznak haszna lenne. 1790. május 14-én írja Garampi bíboroshoz írt levelében: „Tapasztalatból tudom, hogy a világi tanok az iskolás ifjúságnak nem hogy hasznára nincsenek, de több helyen egyenesen kárára."[15]

[15]PC 1790. máj. 14.

Ennek ellenére azonban, amikor II. József halála után újra megnyithatja a több éven keresztül bezárt püspöki iskola kapuit, szinte az első évek lelkesedésével lát hozzá, hogy a fizikai szertár elkallódott műszereit újra meghozassa, a természettudományos gyűjteményeknek új szekrényeket készíttessen. Egy nagy értékű „mikroszkópot", amit az iskola bezárásakor magához vitetett, újra az iskola rendelkezésére bocsájtja. A csillagásztorony működését pedig mindvégig folyamatosan biztosította, saját személyi tulajdonának tekintvén azt.[16] Ekkor azonban már az a meggondolás vezette, hogy ha veszélyekkel is jár a tudományok művelése, jobb, ha az a saját, személyes felülegyelet alatt történik, és a tanárok és tankönyvek ellenőrzésével meg tudja védeni a növendékeket az „új elvek" káros befolyásától.[17]

[16]PC 1791. jún. 6.

[17]PC 1792. márc. 5.

A racionalizmusban gyökerezett az a felfogás is, mely szerint az emberi tudás hordozója és terjesztője a nyomtatott betű, a könyv. Eszterházy tervei között kezdettől fogva szerepelt egy világszínvonalon álló, nemcsak egyháziak, hanem világiak igényeit is kielégítő, minden tudományágat magábafoglaló könyvtár. 1762. szeptember elsején a líceum építése ügyében tartott megbeszélésen a létesítendő könyvtárt mindenki számára nyilvánosnak szánta.[18] Ugyanazt írta 1763. október 14-én Mária Teréziához intézett kérelmében: „Bibliothecam, quam pro omnium utilitate publicam esse cuperem."[19] Levelezését figyelembe véve azt kell mondanunk, hogy a könyvtár az, amire még a csillagvizsgálónál is több gondot és törődést fordított. A külföldi könyvek beszerzésénél Garampi bécsi nuncius, később bíboros volt segítségére, de ezenkívül római, bécsi ügynöke, egy párizsi pap és még sokan mások vásárolnak könyveket a számára. A könyvek beszerzését nem ötletszerűen, hanem átgondolt tervek szerint intézte. 1781. június 15-én minden egyes szaktanárral jegyzéket készíttetett az illető szakhoz beszerzendő könyvekről.[20] A könyvtár már Eszterházy korában rendelkezett a racionalizmus és felvilágosodás minden jelentős szerzőjének munkáival. Descartes-ot éppúgy megtalálták az olvasók, mint Spinozát, Leibnizet vagy a természetjog művelőit, Christan Wolffot, Grotiust, Puffendorfot, Thomasiust. De nem hiányzott Voltaire vagy Rousseau sem. A 18. században modernnek számító teológusok műveit éppúgy beszereztette, mint a korabeli természettudományos műveket. szükségesnek tartotta, hogy a tanárok eredetiben ismerjék az új eszmék hirdetőit. 1793-ban írta a kassai főigazgatónak, hogy az általa megküldött beszerzendő könyvek jegyzékében olyan ártalmas műveket talált, mint

[18]PC 1762. szept. 1.

[19]PC 1763. okt. 4.

[20]PC 1781. jún. 5.

Montesquieu és Mirabeau. Ezeknek a művei, folytatja, megvannak a líceum könyvtárában. A tanárok használják is ezeket a könyveket, hogy a bennük található tévedéseket megcáfolhassák.[21] Hogy a könyvtárat gazdagítsa, összeíratta a vidéki plébániák könyveit és a hiányzó műveket Egerbe hozatta. Több hagyatékot is megvásároltatott, mint az egyik Thurzó gróf francia titkárának könyveit,[22] elhunyt református lelkészek könyvtárait. Bár csak 1793-ban nyitotta meg a könyvtárat, de a sűrűn váltakozó tanárok révén sok könyv került ki vidékre és a könyvek visszaadására felszólító levelek nagy számából arra lehetett következtetni, hogy már a megnyitás előtt is sokan használták a könyvtárat.

[21] PC 1793. júl. 8.

[22] PC 1791. jan. 4.

De talán az eddigieknél is jobban szembetűnő Eszterházy racionalizmusa, racionalista gondolkodása, ízlése azokban a képzőművészeti alkotásokban, melyeknek nemcsak megrendelője, hanem valóban eszmei és művészeti irányítója is volt. A művészettörténeti kutatások ezt már eléggé föltárták. A bőséges levéltári anyag alapján megállapítható volt, hogy Eszterházy nem elégedett meg azzal, hogy az egyes megrendeléseknél a művészek számára kitűzze a témát, hanem részletesen előírta a kompozíciót, az ábrázolás módját, az építészek számára nemegyszer a szerkezetet, az arányokat. racionalizmusa főleg ezekben az előírásokban jelentkezik.

Az utasításokban használt fogalmak felismerhetően a racionalizmus eredeti szókincsére utalnak. Descartes-nál a dedukció alapjául szolgáló ismeretnek „világosnak" és „meghatározott"-nak kell lennie. Szerinte világos az, ami a figyelő elme előtt jelen van, és nyilvánvaló, határozott pedig az, ami minden egyébtől el van különítve, (Princ. I. 45. Med. III.). Nos Eszterházy utasításaiban, melyeket a festőművészeknek, Krackernak, Sigristnek, Maulbertschnek adott, mind a világosság, a felismerhetőség, az érthetőség, mind pedig a pontos meghatározás, az alakok körülhatárolása, elválasztása állandóan visszatérő kívánalmak. Nem tűrte a barokkban divatos, túlhajtott fény- és árnyékjátékot, neki világosan megrajzolt és jól felismerhető alakok kellettek, akiket a művésznek régészeti precizitással kellett korhű ruházatban ábrázolnia.

A pápai templom freskóinál Maulbertschet arra kényszerítette, hogy lemondjon minden barokkos érzelmi csapongásról, és a Szentírás történeteit véve alapul, innen kiindulva, racionálisan ábrázolja a megrendelt bibliai jeleneteket. Kerülnie kellett a művésznek a fantázia szüleményeit, a homályos és érthetetlen allegóriákat. Eszterházy szerint a képek célja az, hogy az értelmes nézők érdeklődését fölkeltsék és figyelmét megnyerjék. Ugyanazok a célkitűzések szerepeltek, mint láttuk, a papságnak adott prédikációs utasításokban. Ott sem érzelmi hatásra kellett a szónoknak törekednie, hanem ésszerűen fölépített beszéddel, világos, jól meghatározott fogalmakkal kellett a hallgatóság értelmére hatnia.[23]

[23] Szmrecsányi Miklós: *Eger művészetéről*, 1937, Bp. Garas Klára: *Magyarországi festészet a XVIII. században*, 1955, Bp. Heves Megye Műemlékei I.

Ugyanez a törekvés jelentkezik az építészeknek adott utasításokban is. Eszterházy tervbe vette egy új egri székesegyház építését, ami azonban nem valósult meg. Elkészült azonban a tervező építész számára adott részletes utasítás. Itt nemcsak azt kívánta meg, hogy az új templom a legracionálisabban szolgálja a benne végzendő egyházi funkciókat, hanem a méreteket és az arányokat is előírta. Külön pontban foglalta össze a mindenben érvényesítendő alapelvet: A templom legyen világos, áttekinthető, minden haszontalan szöglet, kiugró fal nélkül.[24] Racionálisan leegyszerűsített formák és célszerűen kiképzett belső terek jellemzik az általa építtetett falusi templomokat is.

[24]Szmrecsányi im. 259.

A művészettörténészek véleménye az, hogy Eszterházy ezekkel az előírásokkal megkötötte az alkotó művészek kezét, barokkos lendületüket megtörte, de ugyanakkor racionalista józanságát és célszerűségét rájuk kényszerítve új irányba, a barokkot túlhaladó klasszicizmus felé terelte őket.

Közvetett módon sok vonatkozásban jelentkezett még Eszterházy racionalizmusa. Jelen keretek között megkíséreltük bemutatni azokat a megnyilvánulásait, melyek egyrészt a legjellemzőbbek racionalizmusára nézve, másrészt amelyek az általa létrehozott művészeti alkotásokban, tudományos létesítményekben ma is szemléltetik egy 18. századi nagy egyéniség vívódásait és belső küzdelmeit, hogy harmóniát találjon a régi és új eszmék között.

Kádár László nem ismerhette a felvilágosodás Sebastian Merkle nevéhez fűződő katolikus újraértékelésének napjainkig nyomon követhető folyamatát. Ma már jelentős irodalma van a 18. század történészei között a XIV. Benedek pápa és Ludovico Antonio Muratori nevével fémjelzett szellemi mozgalomnak, melyet a szakirodalom „Preilluminismo"-nak, „Frühaufklärung"-nak, „Reformkatholizmus"-nak, leggyakrabban „Katholische Aufklärung"-nak. (Bernard Plongeron, Adam Wandruszka, Isnard W. Frank O. P.)

Az egri líceum három nagy freskója témájában és születési időrendjében jól illusztrálja Eszterházy Károly szellemi törekvésének útját. 1778-ban elsőnek készült el a könyvtárterem freskója. Ez a freskó a tridenti zsinatot ábrázolja, amely nemcsak a katolikus egyház, hanem Eszterházy életében is döntő jelentőségű volt, és kiindulási alapot adott egész életének. Kora ifjúságától kezdve tudatosan arra készült, hogy püspök legyen a tridentinum szellemében. A líceum időrendben másodiknak elkészült freskója a díszterem menyezetén a korabeli tudományokat kívánta bemutatni. A racionalizmus hatására fejlődésnek indult természettudományok együtt szerepelnek a teológiával és jogtudománnyal. Eszterházy tanulmányai során ismerkedett meg korának új eszméivel, és gondolkodásában, módszereiben, ízlésében sokat átvett a racionalizmusból, de nem lett hűtlen eredeti célkitűzéséhez sem. A kettő szintézisére törekedett, nem minden vívódás és belső küzdelem nélkül. Időrendben harmadiknak, 1792-ben készült el a líceum kápolna-freskója, mely a keresztény világnézet célját, az örök életet tárja a néző elé. Mutatja azt az eszmei célt, aminek érdekében Eszterházy megkísérelte összhangba hozni az új eszméket az életének alapot adó keresztény hittel.

Szép magyar vers

Kosztolányi Dezső

Már megtanultam

Már megtanultam nem beszélni,
egy ágyba hálni a közönnyel,
dermedten, élet nélkül élni,
nevetni két szemembe könnyel.

Tudok köszönni ostobáknak,
bókolni is, őrjöngve, dúltan,
hajrázni, ha fejemre hágnak.
Az életet én megtanultam.

Csak oly unott ne volna minden,
a jó, a rossz, amit a sors hoz.
Ennen-sebem is úgy tekintem,
akár egy esetét az orvos.

Mindazt, mi fáj és van, megértem.
Nekem jutalmat hát ki adhat?
Nem zöld kölyök vagyok. Megértem:
Halál, fogadj el a fiadnak.

Meliorisz Béla

Ki gondolta, hogy

veled maradok, hisz akkoriban még bölcs voltam,
vagy önmagamnak rokonszenves inkább, hittem, hogy
minden, ami van, el fog múlni, úgy éreztem, szerelmed
csupán tüneti kezelés, misztikus játék, melyről
mesélni lehet majd egyszer, mondjuk, képzelt ízed
érezve a számban, mesélni, mint bizonytalan hóesésről
egy hegyek közötti hajnalon vagy part menti kavicsokat
életre keltő szitakötő-tündöklésről, pedig már minden
bizonnyal elvesztem, cirógatott suttogásod és hosszú
comjaid selyme (nem hallgattam volna semmilyen
intelemre), lassan kerítettek be (vagy lassan bekerítettek)
az együtt töltött évek, örülve fogaink nyomának
cinkosokként hajszoltunk múlékony csodákat, ma sem
tudván, szerelemből mennyi a halálos méreg

Valamilyen nyomot hagyni

Eszteri Zsolt, a tanító képzőművész

Sohasem akart tanár lenni, sőt, családjában sem volt senki, aki tanított volna. 1978-ban érettségizett Pécsett az Építőipariban; technikus lett, szülői tanácsra, bár azon kívül, hogy szeretett rajzolni, nem volt sok köze ehhez a pályához. Közben az IH-ba járt rajzszakkörre *Horváth Dénes* festőművészhe-tanárhoz. Aztán kivitelezőkhöz került, Szigetváron és Szentlőrincen dolgozott. Kétszer megpróbálta az Iparművészeti főiskola belsőépítész szakát, de nem sikerült. Később felvették a Tanárképzőre, rajz–földrajz szakra. Két évig tanított Veszprémben, de nem érezte jól magát; Pécsnek mégiscsak más volt a légköre, amott még kiállítani sem nagyon lehetett.

1987 szeptemberében megüresedett egy állás az 1. Sz. Gyakorló Általános Iskolában, és akkor visszajött tanítani. Még kacérkodott grafikusi állással is, de, mint mondja, a tanárság szabadságfokával nehéz bármit is összevetni; itt, úgy érezte, megvalósíthatja önmagát. Hiszen szakmailag maximálisan szabad kezet kapott, csak az eredményességet várták el.

Hisz abban, hogy a jó pedagógus hagy valami nyomot, bár azt minimum húsz év távlatából lehet csak mérni. Ebben az iskolában meg nem is lehet csak úgy *eltanítgatni*, mert – lévén gyakorlóiskola – folyton jönnek az egyetemisták: az állandó készenlét követelmény.

Úgy tartja, hogy kétféle művész létezik, az egyik át tudja adni tudását, a másik pedig csak a műalkotásban tudja magát kifejezni. S bár fontosnak tartja a korábbi korok művészetét, de azt gondolja: a Bauhaustól kezdve már csak úgy szabad tanítani, hogy a kortárs művészetet megértsék a gyerekek. A jól tanító, kitűnő képzőművészekre rengeteg követendő példa adódik: ilyen volt többek között *Paul Klee* munkássága, aki ugyanolyan jelentőset hozott létre művészként, mint pedagógusként.

Nem kis probléma, hogy a művészeti közízlés legalább 80 évvel elmaradt, de ez a lemaradás nemcsak a művészetre igaz, az értetlenség és tudatlanság a tudomány több területén is hasonló. A gyerekek esetében, mint mondja Eszteri Zsolt, bíztató a helyzet, hiszen ők még nyitottak, át lehet őket hangolni, s majd húsz év múlva talán az ő gyerekeik más, nyitottabb, érdeklődőbb, kérdéseket feltevő családi légkörben fognak felnevelődni.

Eszteri Zsolt vallja, hogy másfajta felelősség tanítani, mint pusztán csak képzőművészeti alkotásokat létrehozni. Mert egy festő festhet rosszul, de tanítani csak jól szabad. Az iskola pedig nem az épülettől az, ami, hanem a tanártól, aki miatt érdemes a gyereket oda beiratni. Harmadik osztálytól tanít, s úgy gondolja, hogy a hat év alatt már lehet eredményt elérni.

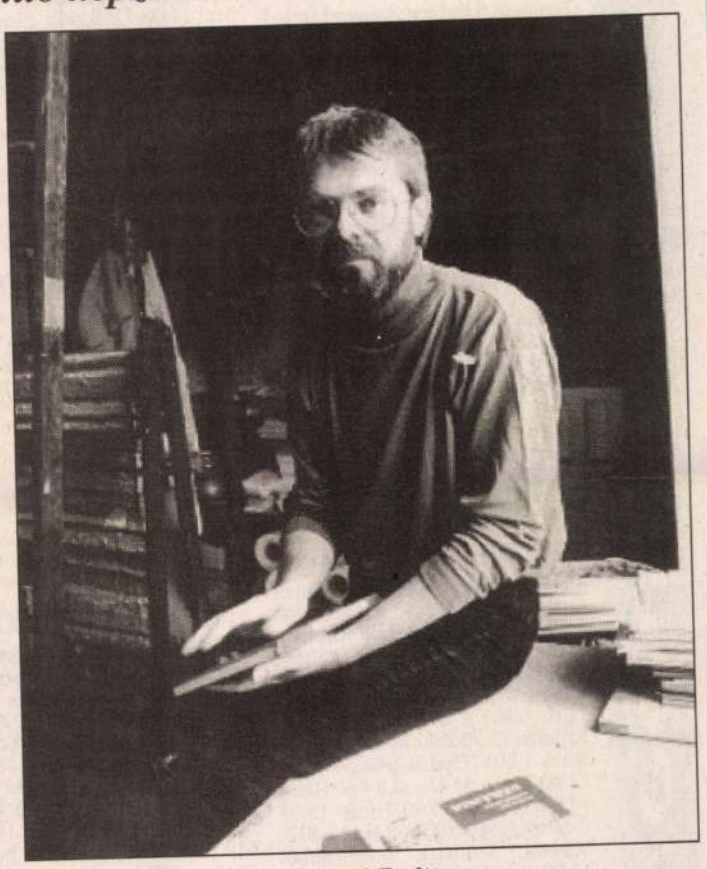

Eszteri Zsolt

Eszteri tizenöt éve kezdett el színelmélettel foglalkozni, ebből írta szakdolgozatát is. A Budapesti Műszaki Egyetemen két éve indult két és fél éves színdinamika szak, amelyre beiratkozott, hiszen ezt a szakot nyitották tették: nem csak építészeket képeznek már.

1983-tól vesz részt csoportos kiállításokon, melyek egy része kis híján botrányba fulladt, mert nem értették. Persze, mint mondja, nem túl meglepő ez, hiszen az előtte lévő ötven év művészetét sem értették. Aztán egyéni kiállítása volt Pécsett, a Műhely Galériában az utóbbi 4-5 év munkáiból, majd Ausztriában is kiállított, ahol tulajdonképpen jobban ismerik, mint itthon.

Cs. L.

A színház nem irodalom?

Nyílt Drámai Fórum Zalaegerszegen

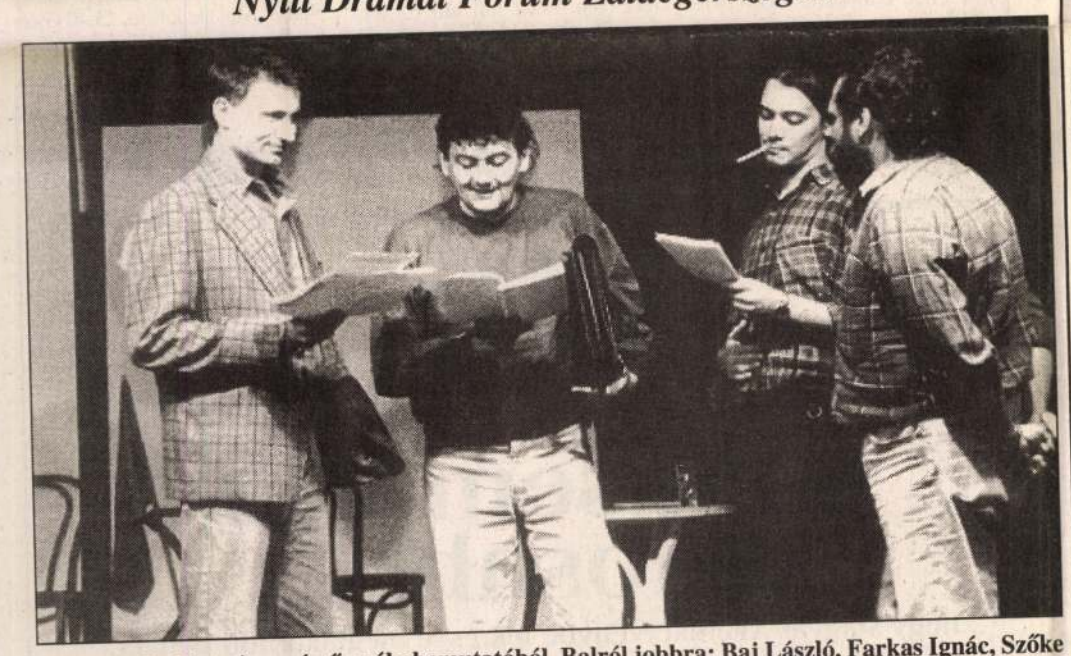

Jelenet a Godó, te árva című próbabemutatóból. Balról jobbra: Baj László, Farkas Ignác, Szőke Zoltán és a rendező, Soltis Lajos

A múlt hét végén kilencedik alkalommal rendezték meg a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban a Nyílt Drámai Fórumot, ahol drámaírók, dramaturgok, esztéták és kritikusok gyűltek össze, hogy a magyar drámaírás aktuális, konkrét kérdéseiről eszmét cseréljenek.

Mint az évek során már többször, ezúttal is új magyar drámák szerzői (e sorok írója is) voltak a tanácskozás résztvevői, s közben részt vehettek olyan műhelymunkákban, amelyben a kollegiális szeretet és a „vérre menő" szigorúság végletei között megmérettetett első zsengéjük vagy sokadik, megírt, de be nem mutatott művük.

Nánay István kritikus jelentős változásnak ítélte, hogy egyre több fiatal vagy annak mondott szerző drámája kerülhet színre, a színházak mind kevésbé ódzkodnak az új magyar drámától. Az idei Fórum tematikailag két részre bontva taglalta a legfrissebb termést. Németh Gábor „Leer", Méhes Károly „Godó, te árva" és Németh Ákos „Anita" című műveit mint színpadra váró vagy máris készülő lehetőséget vitattak meg. Kétségtelen, hogy e vita jellegéből és céljából adódóan némi „szadizmust" gerjeszt a bírálókban, és egy csöppnyi „mazochizmust" igényel a szerzőtől, de mindezt a két szó lehető legjobb értelmében, hiszen csak ezek megvalósulása esetén van igazi értelme a találkozásnak, beszélgetésnek. Németh Gábor és Méhes, a két „irodalomból érkezett" elsődrámás szerző (ez a minősítés elhangzott) művét egy-egy hevenyészett (ami nagyon kemény, három napi munkát jelentett) előadáson be is mutatták, tesztelvén azt, hogy a színpad mennyire bírja el a darabokat. Ez a munkafolyamat, mely első hallásra szinte felfoghatatlan tanulságokat rejtett író, rendező és színész számára, természetesen elsősorban a szöveggel való munkából állt, sokszor fájdalmas kihúzásokból, jelenetátcsoportosításokból, újraírásból. A legmeghökkentőbb új tudás a majdnem feddésként elhangzott „a színház nem irodalom" kitétel volt, mely végül is a szerzők által is elfogadtatott – hiszen kiderült, a színház valóban nem irodalom abban az értelemben, hogy nem íróasztal mellett készül.

A Fórum másik fő témacsoportja a gyermekszínház volt. Akik ebben a szakmában dolgoznak, egyöntetűen állítják, hogy a színházi szakmán belül másodrendű állampolgárnak érzik magukat, ráadásul a színházak és a kritika is alig fordít rájuk figyelmet. Ezúttal négy darabot elemeztek: Szabó Magda – Andics Tibor „Sziget-kék", Szilágyi Andor „Leánder és Lenszirom", Gabnai Katalin „Táltos János és Rákoss Péter „A mumus" című műveit. Sok kérdés vetődött fel, olyan alapkérdések, hogy mi tekinthető gyerekdarabnak, mint ilyennek vannak-e specifikumia, milyen zenét bír el egy gyerekeknek szóló zenés játék? Mind-mind olyan vitapont, melynek tisztázására még a négy zalaegerszegi nap sem bizonyult elegendőnek. Az azonban tény, hogy a hagyományosan, a legjobb darabnak jutalmul kitűzött (Shakespeare) Vilmos-körtét egy mese-szerző, Szilágyi Andor nyerte el a Nyílt Drámai Fórum résztvevőinek titkos szavazatai alapján.

M. K.

A Grafikai Műhely ismét dolgozik

Várják az alkotni vágyó művészeket

A Pécsi Grafikai Műhely több mint két évtizede Bizse János festőművész vezetésével, és a pécsi művészek határt nem ismerő munkájával jött létre. Céljuk az volt, hogy lehetőséget teremtsenek saját tevékenységük kiszélesítésére. Az ötlet annyira sikeresnek bizonyult, hogy Szentendrén és Győrben is létesült hasonló intézmény.

Ez év tavaszától, egy éves kényszerű szünet után a Grafikai Műhely ismét dolgozik. Miután 1990-ben a Pécsi Városi Önkormányzat szervezetileg a Pécsi Galériához csatolta, a Szent István tér 4. szám alatti épületből a volt pártház udvari épületeibe költözött. A helyiségeket grafikai munkák alkotására alkalmassá tenni az önkormányzat hathatós támogatása segített. Az átalakítás közel egy évet vett igénybe.

A Műhely elsősorban a helybeli művészeknek nyújt lehetőséget a tevékenységre. A hagyományos eljárások mellett (rézkarc, litográfia, fametszet, linómetszet stb.), szitanyomással is készíthetők nyomtatványok. A műhelyben két fős technikai személyzet biztosítja a megfelelő szintű munkát. Időről időre vendégművészeket is meghívnak az ország más pontjairól, illetve külföldről is. Az elmúlt években elsősorban fiatalok érkeztek, akik közül később többen is nevet szereztek maguknak. Jelentős kapcsolatok épültek ki lengyel, finn, és osztrák művészekkel. A volt Jugoszláviából is sokan érkeztek. A kölcsönös meghívásokkal a magyarok akkor is kijuthattak külföldre, amikor ez még akadályokba ütközött.

A vendéglátást jelenleg pénzügyi korlátok határolják körül. A művészek ösztöndíjára a Pécsi Galériának nagyon szűkös a kerete. Pedig a vendégek 5-5 példányban Pécsett hagyják munkáikat, amelyek, ha neves alkotókról van szó, nagy értéket képviselnek. A nyomtatványokból egy-egy a Janus Pannonius Múzeumba kerül, illetve öt évenként a Galéria kiállításon mutatja be őket. Szeptemberben például *Yves Boucher*, kanadai képzőművész dolgozott a Műhelyben.

Az egyetemi képzésbe is bevonták az itt található technikai berendezéseket. A JPTE rajzszakos hallgatói heti két alkalommal a sokszorosító grafika eljárásaival ismerkednek.

Pinczehelyi Sándor, a Pécsi Galéria és Grafikai Műhely igazgatója elmondta, hogy terveik között szerepel az ösztöndíjrendszer kiszélesítése, illetve a képek értékesítése is. Ezek a célkitűzések persze csak akkor valósulhatnak meg, ha pénzügyi, illetve adminisztrációs akadályok nem merülnek fel. Az igazgató sokkal több lehetőséget lát a Műhely hasznosítására, de ehhez az kell, hogy több pécsi művész kapcsolódjon be az alkotó munkába. Szeretné, ha az új helyen is ugyanolyan intenzitással folyna a munka, mint a korábbi években. Reméli, ehhez minél több partnerre talál majd a helybeli művészek körében.

Ujvári Gábor



Szőnyegkiállítás nyílott tegnap délután Pécsett, a Parti Galériában. A bemutatón egyaránt szerepelnek a keleti, kézicsomózású és a modern színes, nagyméretű szőnyegcsodák. Fotó: Laufer L.

a hétvége műsora

szombat

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Balettest (este 7 órakor) Somlay b.
Kamaraszínház: Micimackó (du. 3 órakor).
Bóbita Bábszínház: Cini Samu kalandjai (3 órakor). Vízügyi Ig. Önálló Szakszervezete és a Környezetvédelmi Felügyelőség részére.

FILM

Apolló: Sliver (erotikus film – 4, 6, 8).
Apolló klub: Live show (filmszatíra – f6), Van Gogh (f8).
Park: Aladdin (rajzfilm – 4, 6, 8).
Uránia: Célkeresztben (bűnügyi film – f4, hn6, 8).
Szigetvár: Összeomlás (fsz. Michael Douglas – 6, 8).

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30-8.10 Reggeli Krónika. Benne: Óránként hírek 5.40 Kertbarátok 6.00 Krónika. Sport 7.00 Krónika. Sport 8.25 Kopogtató 9.00 Hírek 9.05 Családi tükör 9.35 Régi híres énekesek műsorából 10.00 Hírek 11.05 Ismét a javából! 12.00 Déli Krónika 12.30 Faluról-falura 13.00 Hírek 13.05 Népdalkörök pódiuma 13.40 Tetten ért szavak 14.00 Hírek 14.05 Oxigén 15.00 Hírek 15.05 Csavargások 16.00 168 óra 17.40 A Venetói Szólisták felvételeiből 18.00 Esti Krónika 18.25 Szemle 19.00 Hírek 19.05 Sportvilág 19.40 Miska bácsi levelesládája 20.00 Hírek 20.05 Közvetítés a József Attila Színházból. Tévedések vígjátéka 22.00 Késő esti Krónika 22.20 Riportműsor 23.00 Hírek. URH: 8.30-10.00 Körzeti információs magazinok 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora 18.30 Szlovák nyelvű műsor 19.00 Román nyelvű műsor 19.30 Német nyelvű műsor 20.00 Horvát nyelvű műsor 20.30 Szerb nyelvű műsor 21.00 Hírek 21.05 Örökzöld dallamok 23.00 A BBC késő esti magyar műsora.

PETŐFI RÁDIÓ

5.03 Nyújtózkodó. Benne: Félóránként hírek 7.30 A szeretet közösségei 8.05 Ó, ó, ó nagymami... 9.05 Családi körben 10.00 Kölyökzene 10.30 Hírvidék 11.00 Hírek 11.03 Tor-túra 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hírpercek 13.10 Tükörben 14.00 Örökzöld filmslágerek 14.30 Daráló 15.00 Hírek 15.03 Magunkat ajánljuk. Benne: 15.05 Szórakoztató antikvárium 16.00 Szív küldi... 17.00 Hírek 17.05 4x4 - játék 18.00 "Ne bántsatok. Tisztulok..." 19.00 Hírek 19.05 Talpalávaló 20.00 Nemzetközi slágerlista 21.00 Hírpercek 21.10 Híres történetek 22.00 Hétéves az After Crying együttes 23.00 Hírek.

BARTÓK RÁDIÓ

6.00-8.59 Muzsikáló reggel Benne: Félóránként hírek 9.05 Zenei műsor 10.00 Hírek 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 11.00 Hangraforgó 12.00 hírek 12.05 A Bartók Rádió kívánságműsora 14.00 Hírek 14.05 Régi katalán muzsika II/2. 14.56 Zenei műsor 16.00 Hírek 16.05 Zeneház 17.30 Poggyász 18.00 Hírek 18.05 Quintesszencia 19.03 Így láttam Kodályt 19.35 Kapcsoljuk a Budapest Kongresszusi Központot kb. 22.00 Hírek. 22.05 Összkiadás.

PÉCSI RÁDIÓ

9.00 Jó pihenést! Szórakoztató magazinműsor. 11.00 Műsorzárás. 12.00 Szerb nyelvű műsor. 13.30 Horvát nyelvű műsor. 15.00 Dél–dunántúli hírmagazin. A Pécsi Rádió közszolgálati műsora. 16.00 A Pannónia Rádió szolgáltató és kereskedelmi műsora. 18.00 Regionális német nyelvű műsor. 19.30 A MR német nyelvű műsora Pécsről. 20.00 A MR horvát nyelvű műsora Pécsről. 20.30 A MR szerb nyelvű műsora Pécsről.

TELEVÍZIÓ

TV 1

6.25 Falutévé - faludoktorral. 6.45 Híradó. 7.00-8.15 Nap-kelte. 8.15 Jó reggelt adj, Istenem! 8.25-11.25 Kapcsolj be! 8.25 Narnia krónikája. Angol filmsorozat. 18/12. 8.55 Cimbória. 9.15 Tökjó. 9.40 Zöld béka. 10.05 Micimackó-klub. 10.35 Ki tud róluk? 11.00 Zenelánc. 11.05 Jóga (ism.) 11.30 Öregberény. VI/1. (ism.) 12.05 Szezám utca. 13.05 Panoráma (ism.) 14.05 LEG... LEG... LEG.. 14.35 A nagy küszöb. 15.20 Filmajánló. 16.10 Hőmérő. 17.05 Szerencsekerék. 17.40 A YES együttes. 18.20 Hongkong, visszaszámlálás. 19.12 Jó éjszakát gyerekek! 19.30 Híradó. 20.05 Telesport. 20.30 Miami Vice. Amerikai krimisorozat. A tékozló fiú. 22.10 Járom az utam... 23.05 Európai filmtár. Autostop. Olasz-svájci-orosz film. 23.55 Híradó.

TV 2

7.00 Napra-forgó. 8.00 Cigány Magazin. 8.25 Horvát nyelvű magazin. 8.50 Német nyelvű magazin. 9.15 Szlovén nyelvű magazin. 10.05 Szlovák nyelvű magazin. 10.30 Humánum. 11.00 Telesport. 13.00 Família Kft. 107. rész (ism.) 13.30 System '93. 14.00 Gaia. 14.25 Azok a csodálatos állatok. 14.45 Nagylátószög. 15.35 Lakner bácsi és száz gyereke. 16.40 Autó 2. 17.10 Gyerekeknek. 17.47 Új Lassie. Amerikai filmsorozat. 4. rész. 18.40 Mozart Esz-dúr quintett K.452. 19.10 Kék hírek. 19.30 Váratlan utazás. Kanadai filmsorozat. XIII/1. rész: Sarah hazatérése. 20.20 Rendhagyó társulati ülés a Fővárosi Operett Színházban. 21.20 Picasso-K kalandjai. 22.00 Híradó. 22.25 XX. századi portrék.

PÉCSI VTV

17.00 Rajzfilmek. 17.15 Fele–Más. 18.50 Rinaldó Rinaldíni. 19.30 Napló: Az elmúlt két hét eseményei. 20.00 Jó estét Pécs! 20.30 HTV film: Sziciliai kereszt. 22.15 Budapest Tv.

HBO

17.00 Tapsi Hapsi és vendégei. 17.30 Oroszlánok és hiénák. 18.30 Legenda. Am. film. 20.05 A sumo bajnoka: Chiyonofuji. Japán film. 21.10 Piszkos Harry. Am. akciófilm. 22.50 A szakasz. Am. filmdráma. 0.50 Emmanuelle 14.

DUNA TV

16.00 Hírek, műsorismertetés. 16.05 Kánon – Advent. 16.35 A Selyemút. Japán ismeretterjesztő filmsorozat. 17.30 Kapcsolatok. 18.15 Mesesarok. 18.45 Dunahíradó. 19.00 Bemutatjuk... 19.10 A Strauss dinasztia. Osztrák tévéfilmsorozat. 20.05 Évforduló. 20.10 Dunasport. 20.25 Veszedelmes viszonyok 1960–ban. Francia filmdráma.

vasárnap

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Bál a Savoyban (du. 3 és este 7 órakor).
Kamaraszínház: Micimackó (de. 10 órakor).
Bóbita Bábszínház: Hókirálynő (de. 10 órakor).

FILM

Apolló: Sliver (erotikus film – 4, 6, 8).
Apolló klub: Live show (filmszatíra – f6), Van Gogh (f8).
Park: Aladdin (rajzfilm – 4, 6, 8).
Uránia: Célkeresztben (bűnügyi film – f4, hn6, 8).
Művész Örökmozgó: Idő van (7).
Szigetvár: Turné (filmszatíra – 6, 8).

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00-8.24 Vasárnapi újság 8.30 Magyar daloskert 9.00 Hírek 9.05 Világóra 10.00 Hírek 10.05 Római katolikus szentmise közvetítése 11.00 Hírek 11.05 Gondolat-jel 12.00 Déli Krónika 12.20 Harminc perc alatt a Föld körül 13.00 Hírek 13.05 Énekeljünk együtt! 13.15 A szülőföld muzsikája 14.00 Hírek 14.05 Szonda 14.35 Mit üzen a Rádió? 15.00 Hírek 15.05 "Magyarországról jövök.."16.00 Hírek 16.10 Művészlemezek 17.00 Hírek 17.05 Irodalmi újság 18.00 Esti Krónika 18.20 Örökzöld operettdallamok 19.00 Hírek 19.05 Sportvilág 19.40 Magyar dallam 20.00 Hírek 20.05 Rádiófónia 21.00 Hírek 21.05 Állomások 22.00 Késő esti Krónika 22.20 Kapcsoljuk a stúdiót. URH: 8.30-10.00 Körzeti magazinok 15.00 Angol óra 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora 18.30 Szlovák nyelvű műsor 19.00 Román nyelvű műsor 19.30 Német nyelvű műsor 20.00 Horvát nyelvű műsor 20.30 Szerb nyelvű műsor 23.00 A BBC késő esti magyar műsora.

PETŐFI RÁDIÓ

6.03 Holnap hétfő 8.09 A Mikulás csizmája 9.00 Hírek 9.03 "Mikulásváró" 10.00 Karinthy Színpad 11.00 Hírek 11.06 Vasárnapi koktél 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hípercek 13.10 Királyi hétköznapok 14.00 Exporádió 15.00 Hírek 15.03 Nyomozó 16.00 Poptarisznya 20.02 Élettörmelék 21.00 Hírperecek 21.10 A Rádió Dalszínháza. Háromkirályok ajándéka 21.50 Jazz 23.00 Hírek.

BARTÓK RÁDIÓ

6.03-7.59 Népszerű muzsika 9.05 Évszázadok orgonamuzsikája 9.05 Híres operakarmesterek 10.00 Hírek 10.05 Új Zenei Újság 10.50 Kapcsoljuk a szombathelyi Bartóktermet 12.00 Hírek 12.05 Markó Béla versei 12.20 Operarészletek 13.10 Bécsi muzsika 14.00 Hírek 14.05 Jubilate Deo 15.00 Vonós kamaramuzsika 16.00 Hírek 16.05 Társalgó 17.00 Caruso, a nép énekese 17.40 Bach: 166. kantáta 18.00 Hírek 18.05 Szöveges zenei összeállítás 19.00 Szemle (ism.) 19.35 Szimfonikus zene 21.58 Hírek 22.03 Rádiószínház. Trisztán.

PÉCSI RÁDIÓ

8.30 Szerkesszük együtt. 10.00 Műsorzárás. 12.00 Szerb nyelvű műsor. 13.30 Horvát nyelvű műsor. 15.00 Dél–dunántúli magazin. A Pécsi Rádió közszolgálati műsora. 16.00 A Pannónia Rádió szolgáltató és kereskedelmi műsora. 18.00 Regionális német nyelvű műsor. Gruss und Kuss ismétlése. 19.00 Magyar nyelvű zenés sportmagazin. 19.30 A MR német nyelvű műsora Pécsről. 20.00 A MR horvát nyelvű műsora Pécsről. 20.30 A MR szerb nyelvű műsora Pécsről. 21.00 Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

TV 1

6.35 Falutévé magazin. 7.20 Mosómacik. Örökzöld gőzvasút. 7.45 A Biblia üzenete. 7.55 Hol-mi? 8.20 Halló vasárnap. 10.50 Növendékhangverseny. 12.05 Tévémagiszter. 13.40 Nóta-tévé. 13.55 Telesport. 15.55 Mikulás +. 16.20 Örömhír. 16.45 Walt Disney bemutatja: Csipet csapat. Polly. IV/2. rész. Kacsamesék (ism.) 18.30 Szerencsekerék. 19.00 A Hét. 20.00 Híradó. 20.20 Telesport. 20.40 Ötven perc Gyurkovics Tiborral. 21.30 A csajok. Francia film. 23.05-23.45 Nulladik típusú találkozások.

TV 2

7.37 Frici, a vállalkozó szellem. 29. rész (ism.) 8.02 Juli suli. 23.rész. 8.35 PC abc. 9.05 Alfréd a kacsa. 24.rész: Az elüldözött király. 9.35 Billy Webb csodálatos története. Angol tv-filmsorozat. VI/6. 10.52 Az ollócsőrű madár (ism.) 11.20 Lumen 2000. 11.50 Ameddig a harang szól. 12.00 SOrSok. 12.40 Gazdaképző. 13.15 Anyanyelvünk jövendője. 13.35 Magyarország ma. 14.20 Mesemondók találkozója. 8. rész: Gálaműsor. 15.35 K+P. 15.55 Telesport. 17.20 Delta. 17.45 Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.15 Minifesztivál 93. 18.32 Gyerekeknek. 19.01 Família Kft. 108. rész. 19.37 Baywatch. Amerikai tv-filmsorozat. XXII/1. rész: Pánik a Malibu-i mólón. 21.20 Mozart születésnapján. 21.55 Félrevert harangok. 23.30 Könnyek tengere. Balettfilm.

MECSEK TV

(Ma csak a megye kábelrendszerein) 18.55 A munkaügyi központ hírei. 19.00 Műsorajánlat. 1905 G–REAKTOR (20 perc RAP). 19.30 Magazin: Grácia divatklub, Üzletemberek egymás közt, Páratlan hétvége Pellérden, Baranyai párthíradó. 20.05 Fordan Pódium. Vendégünk Moravetz Levente. 20.45 Veszett kutya. Amerikai akciófilm. 22.40 Erotika.

BARANYA TV

(Ma csak Pécs kábelrendszerein) 19.00 Centromédia képújság. 19.10 PMSC – Tatabánya férfi kézilabda NB I.B. 19.20 Bodybuilding. 19.22 Siklósi Pelikán ; Dunaföldvár férfi kézilabda NB I.B. 19.37 Vizi-dili elődöntő. 19.47 Autókonferencia Pécsett. 19.57 Music World. 20.27 Kenyai diák Pécsett. 20.30 Miss Universe választás. 20.40 Harkány Humorfesztivál. II. rész. 20.55 A legyőzhetetlen Vutang. Film. 22.25 Pornó Portrék – Filmezés. 22.35 Centromédia képújság.

HBO

8.00–9.30 Tapsi Hapsi és vendégei. 17.30 Nagypapa karácsonya. Am. film. 19.15 Zenemánia: Elton John Barcelonában. 21.25 Drágán add az életed! Am. akciófilm. 23.40 Gyilkos túra. Am. kalandfilm.

Vegyes vállalat
FŐKÖNYVELŐT
keres, aki képes a cég könyvelési, pénzügyi és számviteli feladatainak önálló ellátására

Alkalmazási feltételek:
– legalább 5 éves szakmai tapasztalat
– számítógépes felhasználói gyakorlat

Előnyt jelent:
– felsőfokú szakirányú végzettség
– egy idegen nyelv (német, angol vagy francia) ismerete

Bérezés megegyezés szerint.
A szakmai önéletrajzot a következő címre kérjük:
Nova & CO. KFT
Mohács, Dózsa Gy. u. 6.
Telefon: 69/311-526
(10219)

Kémes – Cun – Drávapiski községek önkormányzata
PÁLYÁZATOT HIRDET
a megüresedett Kémes **KÖRJEGYZŐI állás betöltésére.**
Pályázati feltételek:
– állam- és jogtudományi, vagy igazgatásszervezői diploma
– legalább 2 éves szakmai gyakorlat
– büntetlen előélet
A pályázat benyújtható: 1993. december 31-ig
Fizetés megegyezés szerint.
Szükség esetén szolgálati lakás megoldható.
A pályázatot: Kiss Kálmán polgármester Kémes címre lehet benyújtani.
(10180)

Ha kellemes, harmonikus, jól funkcionáló lakásbelsőt vagy irodát szeretnél bátran keress fel bennünket.
Neked csak a bútorok vételárát kell kifizetnek, a tervezés, a házhoz szállítás és szerelés cégünk ajándéka mindazoknak, akik bennünket választanak
Szeretettel várunk a következő címen:
FOCUS SKANDINÁV LAKBERENDEZÉSI STÚDIÓ
Pécs, Marx u. 72. T./fax: 327-357
Komló, Városház tér 9. T.: 481-423
OTP HITELRE IS!
(9924)

Villamos berendezések és készülékek értékesítésével foglalkozó cég sürgősen
IRODÁT BÉRELNE
Pécsett
újonnan alakuló ügynöksége részére több éves időtartamra. 80-100 m²-es belvárosi, illetve belvároshoz közeli, külön bejáratú, önálló, jól megközelíthető, legalább 3 szobás lakást, családi házat vagy üzlethelyiséget keresünk.
Irodaházak vagy működő vállalatok irodái nem jönnek szóba.
Jelentkezésüket az alábbi címen kérjük:
Merlin Gerin VERTESZ Villamossági Rt.
Rudolf János ügynökségvezető
1116 Budapest
Fehérvári út 108-112.
(10066)

VÉGKIÁRUSÍTÁS
a Vasutas Művelődési Házban
Pécs Váradi Antal utca 6.
december 6-7-8 -án 8 - 19 óráig
RENDKÍVÜL KEDVEZÖ ÁRAK!
Erdélyi üvegáruk és fajátékok
Férfi és női bőr és műbőr övek
Társasjátékok
Bohókás ajándék különlegességek
Fém és bőr karkötők
Alkalmi ruhák és pulóverek

Holland bálásruhák vására
FAXION
Pécs, Ifjúsági ház
1993. december 6-án
8-16 óráig.
(10064)

Viki Turi
a Nevkóban
december 6-án, hétfőn
9-17 óráig
extra minőségű bálás ruhákból válogathat.
Bálabontás a nap folyamán többször.
(10051)

Vegyesvállalat
titkárnő munkakör betöltésére
olyan precíz, **megbízható hölgy jelentkezését várja,** aki rendelkezik:
legalább középfokú végzettséggel, egy idegen nyelv (német, angol vagy francia) ismerettel.
NOVA & CO. KFT.
Mohács, Dózsa Gy. u. 6.
Telefon: 69/311-526
(10218)

MAGYAR ÁLLAMKÖTVÉNY



Sohasem volt fontosabb...
...hogy Magyar Államkötvénybe fektesse megtakarított pénzét.

O&M

Többféle államkötvény van forgalomban, melyek között megtalálhatja azt, amelyik a legelőnyösebb Önnek.

Mit nyújtanak a Magyar Államkötvények?

Természetesen tökéletes biztonságot, ami azt jelenti, hogy az államkötvények kamataira és visszafizetésére az állam vállal garanciát.
Gyorsan pénzzé tehetők, mivel aktív másodlagos piacuk van, az MNB Főpénztárában és megyei Igazgatóságain, valamint egyes értékpapír-forgalmazó cégeknél adhatók és vehetők. A konkrét feltételeket a napilapok közlik, de a vásárlás helyszínén is megtekinthetők.
Kérje és figyelmesen olvassa el tájékoztatóinkat a forgalmazó helyeken!
Ez a táblázat röviden ismerteti az államkötvények feltételeit.

Értékpapír elnevezése	Lejárat	Kamatozás típusa	A kamat mértéke	Lejáratig hátralévő hónapok száma
Államkötvény **1994/A**	1994. 12. 01.	változó	1994. 05. 31-ig 25%	12 hónap
Államkötvény **1994/B**	1994. 12. 18.	fix	17,5%	12,5 hónap
Államkötvény **1995/A**	1995. 10. 06.	fixen csökkenő	1. év 21%, 2. év 17%, 3. év 14%	22,5 hónap
Államkötvény **1995/B**	1995. 11. 12.	fixen csökkenő	1. év 21%, 2. év 17%, 3. év 14%	23,5 hónap
Államkötvény **1995/C**	1995. 02. 01.	fix	17,5%	14 hónap
Államkötvény **1995/F**	1995. 07. 02.	fix	17+1,5=18,5%	19 hónap
Államkötvény **1995/G**	1995. 08. 10.	fix	19,5%	20,5 hónap
Államkötvény **1995/H**	1995. 09. 10.	fix	19,5%	21,5 hónap
Államkötvény **1996/A**	1996. 12. 28.	fix	16,5%	35 hónap
Államkötvény **1996/B**	1996. 01. 22.	fix	17,5%	25,5 hónap
Államkötvény **1996/C**	1996. 02. 10.	fix	17,5%	26 hónap
Államkötvény **1996/F**	1996. 05. 17.	fix	17,5+1,5=19%	29,5 hónap
Államkötvény **1997/C**	1997. 03. 01.	fixen csökkenő	1. év 18%, 2. év 17%, 3. év 16%, 4. év 15%	39 hónap
Államkötvény **1998/A**	1998. 03. 17.	változó	18,14%	51,5 hónap

MAGA A BIZTONSÁG

ETAIX, Pierre

Faber András: Vörös rajzok: Etaix a filmen és grafikán. = Filmvilág, 28, 1985, 9. 17-20. ill

ETHEY ISTVÁN (†1760)

veszprémi kőnyomató

TSz 2000/1-2. 103, 104

1907.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm, 979

Árva, vár. Homlokzati részlet.
1907.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm, 978

Árva, vár. Kéménykürtő lenyomata.
1907.
negatív: 94954

Árva, vár. Feljáró a sziklák felől.
1907.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm, 979

Árva, vár. Reneszánsz ajtó.
1907.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm, 979

Árva, vár. A kápolna homlokzati részlete.
1907.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm, 9795

Árva, vár. A kápolna homlokzati részlete.

Etlinger Mary

(Zichy Mihály
Miss Mary-e)
lásd Gerő Ödön
Lándor Tivadar,
és Londesz Elek - Zichy
Mihály élete, művészete
és alkotásai. Bp. 1903.
41. és kv. ll. 43. l. ösb.
67. l.



Rezi vár romjai.

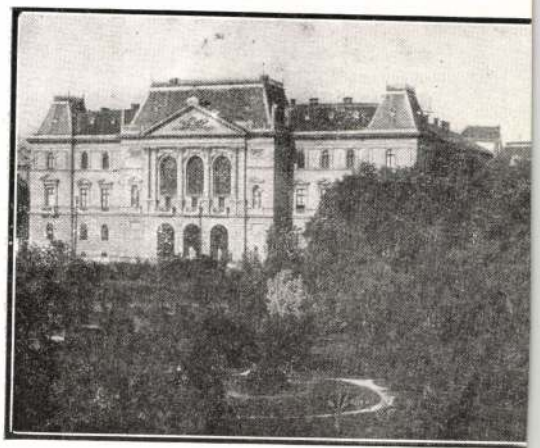

Veszprém. A vármegyeháza

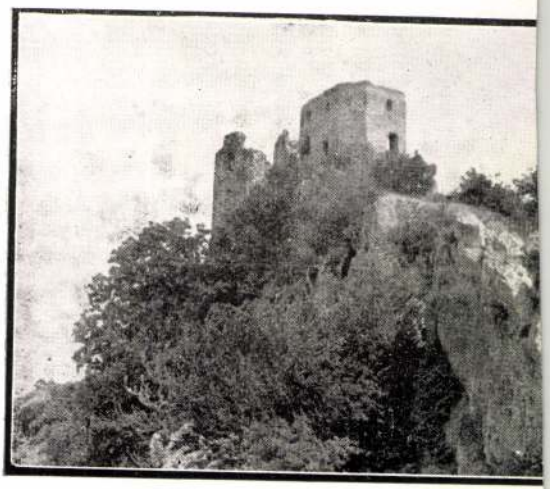

Csesznek vár romjai.

megvan

Estlinger Mária

(Zichy Mihály - Miss Mary-je)

utobb Eristoff hercegné-

festőnő

lásd

Művészet 1908. 129 l.

Többnyi megfordult

Magyarországon, itt

dolgozott is. utobb

Mary Kazak né-

ven szerepelt külföldi

főleg párisi tárlatokon

Szentpéteri népvándorláskori lelet

VIII. 148.

Ettlinger Mary

Zichy Miss Mary je
dr. Ettlinger orvos ud-
vari orvos leánya.

Lásd

Bodányi Ödön

Adatok Zichy Mi-
hály életéről és
működéséről.
Byp. 907. 119–120.
kör. ll.

ár.

A helyiség megnevezése		Jegyzet
honnan?	hová?	

Etlinger Mary

Bényi – B. Lupka:

Zichy M. Bp. 1953.
50.t. (Arc Keppel

Lendvai K.: Pári-
zsi levél. Mův. 1.
1908. 129, 130. l.

Lázár Béla: Zichy
Mihály Bp. é n.
66. l.

Etlinger Mary, fes-
tő. Atyja a cári udvar
orvosa és Zichy Mihály
festő barátja volt. Gyer-
mek korától Zichynél ta-
nult s később évek során
utitársa volt: Mi országon
is többszor tártozkodott
s Zichy Zalai birtokán
vázlatokat készített. Itt-
hon Miss Mary neven
ismerték. Mikor Zichy
megházasodott E-Jeru-
zsalemben ~~[illegible]~~ Aclepe-
dett le s onnan kereste
fel Palesztina (egyes) vidéke-
it, s tájképeket festett.
Utóbb visszajött s Erisz-
toff ng felesége lett.

[Egy évszámi nélküli
katalogus jegyzése szerint
Zichy Mihály az egyik szept
kollikása volt a festi [illegible]

E század elején állandóan Párizsban tartott s Mary Kazak néven szerepelt a kiállításokon. 1908 a párizsi Georges Petit-szalonban volt gyűjteménye kiállítása.

Lendvai K. Párizsi levél. Műv. 1. 129, 130. l. 1908.

Bérugi – B. Supka: Zichy Mihály. Bp. 1953. 1 Areképpel, 50 t.

M.D.K.

Paulus Ethnes

Kolozsvári ötvös

neve 1488-ban fordul elő leveltári okiratban.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966.Akad.kiad. 2 köt.

1.köt. 363 old.

M.D.K.

Stephanus Ethwes

kolozsvári ötvös

neve 1527-évi okiratban fordul elő, mint ahi 1526-ban a városbirót tisztséget viselte.

Balogh Jolán: A müvészet Mátyás király udvarában
Bp.1956. Akad.kiad. 2 köt.

1.köt. 363 old.

Michel Etienne

nyomtatta Colepinus Ambrosii: „Ambrosii Colepini etc. című magyar értelmezésű latin szótárt Lyonban 1587-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. Budapest, 1971

529 p

Michel Etienne

nyomtatta Calepinus Ambrosius: „Ambrosii Calepini etc. címü" magyar értelmezésü latin szótárt Lyonban 1586-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc, dr.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600. Budapest, 1971.

523 l

Michel Etienne

nyomtatta Calepinus Ambrosius: „Ambrosii Calepini etc." című magyar értelmezésű latin kótárt Lyonban 1585-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600.
Budapest, 1971

510 l

Michel Etienne

---

nyomtatta Calepinus Ambrosius: Ambrosii Calepini etc. "cimü magyar értelmezésü latin szótárt Lyonban 1588-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600.

Budapest, 1971

5411

Etl

M.D.K.

Kép a kőszegi patika berendezésében :

Szent Kozma és Damján,
Szüz.

Nékám Lajosné: A kőszegi patika, Bp. 1965. 8.l.

~~Ktt~~ Etl

festő

Repr:

A kőszegi patika két képe:

"Szent Kozma és Damján a patikusok védőszentje"

9. kép.

"Madonna-kép"

10. kép.

Nékám Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika.
Ip.műv.tud. Évk. III-IV.1960. 117-136.l.
130.l. 9 és ~~9~~ 10. kép.

Etl MDK

az 1744- évi bejegyzés szerint a
kőszegi jezsuita patikában volt ~~Etl/álta/~~
"Etl ur " által festett és ajándékozott két kép:
Szüz Mária
Szt Kozma és ~~Damjá/n/~~ Damján.

Nékám Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika.
Ip.müv.Muz.Évk. III-IV. 1960. 117-136.1.
122.1.

Etl MDK

festő

A kőszegi patikában maradt reánk két képe. A rendi évkönyv Dominus Etl-nek nevezi. tehát nem rendtag. Többet róla nem tudunk.

Mária képe.Karján a gyermekkel. Talán olasz képről készült.
Kozma és Damján képe. Önállóbb fogalmazás.

/Talán azonos / Ertl Mihálylyal , aki 1701 febr. 17-én nyert kőszegi polgárjogot./

Nékám Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.müv.Muz. Évk. III-IV.1960. 117-136.l.

134.l.

Éhli György, üvegfestő

– a 19 évvel ezelőtt alakult Bp-i Kerámia Iparművészeti Háziipari Szöv. egyik alapítója. Ma is dolgozik.

–: Sárból gyúrt millió
Magyar Hírlap, 1970. VI. 19. 21. p.

Éhli György

Emlékére

Sárból gyúrt milliók

Magyar Ifjúság 1970. jún. 19.

ELÜLTETETT KAVICSOK

Beszélgetés Ütő Gusztávval

December 8-ig látható a várbeli Fortuna Galériában az erdélyi Etna Csoport kiállítása. A megalakulás idén július 26-ra megy vissza, amikor a Szent Anna tóhoz meghirdetett II. performance napok (AnnART 2) résztvevői – Bob József, Damokos Csaba, Fazakas Gyula, B. Szigeti Pálma, Ütő Gusztáv, valamint a walesi Paul Davies – elhatározták, hogy a már korábban elkezdett alternatív művészeti gondolatot a kezdeményező Baász Imre (1941-1991) hirtelen halála ellenére is folytatják. Baász Imre a romániai kortárs művészet meghatározó alakja volt, képzőművész, díszlet- és borítótervező, performer – akinek egyénisége maga köré vonzotta a fiatalabb generációt, s jó eséllyel dolgoztak azon, hogy Sepsiszentgyörgy valóban kortárs művészeti és dokumentációs központ legyen. Ennek a törekvésnek nagyszabású rendezvénye volt 1991 májusában a Sepsiszentgyörgyön megnyitott Medium 2 nemzetközi képzőművészeti kiállítás, amelyre mintegy 120 alkotó jelentkezett. A beküldött művek bebizonyították, hogy a hagyományos, Magyarországon így is eléggé félreismert romániai művészet más dimenziókat is hordoz. Az Etna Csoport éppen ezért korábbi megnyilvánulásaik (pl. az 1986-os Madár című csoportos akció, vagy a Rajz/Szín/Forma témaelemző kiállítássorozat 1987-88) füzetszerű kiadását tervezi. A szeptemberi érsekújvári International Alternative Art Festival után most Budapesten is bemutatkoznak. A Fortuna-beli megnyitón a Medium 2 társrendezője, Ütő Gusztáv a Kelet/Nyugat fogalmakat próbálta értelmezni performance-ában.



***M.N.:* Hogyan alakult ki a performance-napok ötlete a Szent Anna tónál, és mi volt a menete?**

Ü.G.: Tavaly ilyenkorra kell visszamenni, amikor a forradalom után megpezsdült az itteni élet. Az ötlet Baász Imréé volt, akinek egyik lányát véletlenül épp Annának hívják, s gyakran jártak a tóhoz. A kráter, a tó mindig félreeső szigete volt az erdélyi magyarságnak. Imre éppen azért választotta művészeti megnyilvánulási helynek, s az időt is azért kötötte az Anna-naphoz, mert az Anna-napi búcsúkor sokadalom gyűlik össze. 1990. július 26-ra tehát meghirdettük a performance napokat, amire öt sepsiszentgyörgyi képzőművész jelentkezett: Baász Imre, Fazakas Gyula, Kopacz Attila, Damokos Csaba és én. Ez volt az alap; s most, idén a Mediummal párhuzamosan intéztük az AnnART 2-t is, amire már külföldieket is meghívtunk. Sajnos csak egyetlen nyugati jött el, Paul Davies walesi *land artos* művész, aki fantasztikusan komolyan vette a rendezvényt, s egy tízszer hétméteres felületen gyeptégla és kövek felhasználásával megcsinálta Európa térképét. Tavaly még csúfondárososkodtak velünk, nem értették, hogy ez most micsoda; idén viszont az egyszerű csíki katolikus ember is segített az Európa-építésben.

***M.N.:* A munkákra mennyire nyomta rá a bélyegét Baász Imre váratlan halála?**

Ü.G.: Az idei rendezvény valóban egy kicsit torz lett, mert nagyon közel volt július 19-e, a temetés napja. Én meg akartam csinálni egy a Kelet és Nyugat közötti nyitási folyamatot jelképező krátert, az Etnát, ennek menetét még Imrével is megbeszéltük. Eredetileg egy olasz művészt hívtunk, hogy ketten dolgozzunk, végül egyedül maradtam a gödörben a W és az E betű között, a West és az East között. Nem alakulhatott ki az a felszabadult, új kapcsolatok teremtésére jellemző vidám hangulat; mindez imádkozásba fúlt... Arról lett volna szó, hogy a végén a kráter körül vigadozunk, de ezt már nem lehetett; tehát a gödörben maradtam, a munkaruhámat levettem, öltönyben voltam alatta, ugyanabban, amelyet a temetésen viseltem. Amikor vetkőzni kezdtem, megszólalt az erősítőből Imre hangja: „Halló, itt Baász Imre, üzenetrögzítő rögzíti üzenetedet... Halló, úri Imre Baász, mesajul tua va fi înregistrat...” Ez ment igen nagy hangerővel, elég nyomasztó volt. Ráadásul a vége felé elkezdett esni az őszies, szomorú, nyálkás eső. Ezután következett Fazakas Gyuszi, aki egy manökenfejes építményt állított fel; a fej betört, vörös szájából hosszú papircsíkot húzogatott ki, amelyre napocskákat rajzolt, ezek egy idő után horogkeresztbe váltottak át. A végén megfogta az egész kb. tízenöt méteres szalagot, betette az építményen lévő zsákba, ott benzinnel belobbantotta s elégette a szalagot. Baász-Szigeti Pálma egy Finnországból küldött Baász-levelet írt fel papírdarabkákra, minden papírra egy szót, s ezeket cérnára fűzte fel. Maguk a papírok nagyon csúnyán elkészített üres gyászjelentők voltak; Imre szép szavai ezeken bizarrul hatottak. Utólag megkísérelte megegyüjtani a rózsét, de csak nagyon szar román gyufája volt, s kínlódássá vált az egész.

***M.N.:* Érdekes, mert a rózse Baász Imrénél alapvető motívum, a két Medium kiállításon is ilyen művei szerepeltek: A megmaradás esélyei 1981-ben, és a Tükörút 1991-ben.**

Ü.G.: Még „bántóbban” kapcsolódott elhez a furcsa mementóhoz Damokos Csaba, aki Imre tavalyi performance-át értelmezte tovább. Akkor Imre hosszú, fehér vászoncsíkot terített a földre, s egy leányt kitalált, furcsa, ruhába öltöztetett, majd derékig levetkőzött, kenyeret és kést tartott a szájában, letérdelt, s a két kezében tartott hatalmas horgokat igen agresszív módon beledöfte a földbe. A késsel levágott egy szeletet a kenyérből, és azt mondta: „Ha nem adsz kenyeret, nem kapsz kenyeret”, majd továbbment, s a következő stációnál megint ledöfte a két kampót, közben a lány ugyanazokat ismételte angolul, amiket Imre mondott: „Ha nem adsz vizet, nem kapsz vizet”, a következőnél: „Ha nem adsz szerelmet, nem kapsz szerelmet”, a negyedik stációnál pedig: „Ha nem adsz életet, nem kapsz életet”. Ezután mindketten felálltak, és a felszeletelt kenyérdarabokat kockára vágták, s a körénk gyűlt tömegnek úrvacsoraként szétosztották. Idén Damokos Csaba korhadt fenyőrudakból kapukat állított fel, egy hatalmas követ cipelt oda, és ugyanazzal a lánnyal, akivel tavaly Imre dolgozott, a fenti szövegeket felírták a kapukra feszített papírlapokra. Majd ezeket a lapokat gázsprayvel sorban elégette, a követ pedig átvitte a kapukon, s mikor túljutott rajtuk, csákánnyal kis darabokat pattintott le s elásta őket. Ezt folytatta egészen a tóig, ahol a vízben is próbált lyukakat csákányozni s a kődarabokat „elültetni”.

Aztán eljött még Csiky Sándor, egy helybéli jobb sorsra érdemes zenész, aki hangszerei segítségével csak hangokkal igyekezett felidézni Imrét. A marosvásárhelyi Bob József már nem ebbe a vonulatba tartozott, általánosabb (köz)érzeteket próbált kifejezni. Társával terpeszben szembeállták, kezükben vodkás üvegtel, s artikulálatlan hangokkal, mutogatással „beszélgettek” egymással. Közben lábuk között folyamatosan egy széles papíregsikot húztak keresztül, amelyre harmadik segítőjük festékbe mártott ecsettel szabályos függőleges vonalakat rajzolt, amelyekből beszámíthatatlan egészen a végtelenig, azaz a papíregsik végéig. A dobin tovább ütötték a tóba is. Mialatt a vodkát megitták, a helyszínen „talált” öreg zenész húzta a lakodalmast.

***M.N.:* Baász Imre halálával a már korábban elkezdett tevékenységi sor, ezek a láncszerűen összefűzhető dolgok menyiben folytathatók, mennyire van lehetőség ezt az irányzatot tovább vinni?**

Ü.G.: A temetésen felolvasott szövegből idézném, hogy „pótolható-e a pótolhatatlan?”. Tudjuk Imréről, hogy nagyon sok embert testesített meg, így őt pótolni nem tudjuk, de amit elkezdett, azt tízon-vízen át megpróbáljuk, persze bizonyos mértékig változtatva, végigvinni. Nagyon sokat tanultunk tőle, főként azt, hogy profi munkát kell végezni, legyen az egyszerű fényképelőhívás vagy összetett művészeti megnyilvánulás. A profit nem lejáratott értelmében mondom: ez nem feltétlenül a nikkelezett, sima felületet jelenti, hanem a művészeti átváltathatóságot. Ezért mondom, hogy 1994-ben lesz *Medium 3*, az AnnART-ot is minden évben megrendezzük. A lényeg az, hogy Imrével nem halt meg a gondolat, s folytatjuk, mert bebújt a bőrünk alá ez a dolog, ott motoszkál, s nem hagy nyugodni: ahogy Damokos Csaba az apró kavicsokat elültette, úgy mindnyájunkban el van ültetve.

Szücs György

FILM

BESSON, A SOKRÉTŰ

Luc Besson: Nikita

Luc Bessont illik manapság a posztmodern filmes nagyságok közé sorolni, Lynch, Carax és John Waters mellé. Lehet, hogy ő is a mozgóképes mesemondás azon mágusai közé tartozik, akik képtelenek igazán komoly képet vágni saját filmjük témájához, kajánkivülálló pózt öltenek magukra s csak nagyritkán (a melodráma eszközeivel) vallják be, hogy valódi viszonyuk merő szentimentalizmus: már képtelenek kamera nélkül élni.

Lehet, hogy így van, de lehet, hogy nem. Az is elképzelhető, hogy Luc Besson egy teljesen normális fickó, akit a filmesztéka mitomániája puffasztott mágussá, holott a lelkében egy slemil karakterjegyeit hordozza – bár kétségkívül furcsa filmeket csinál.

Elsősorban a **Nikita** (1990) vet föl ilyen dilemmát. A filmet ugyanis kétszer láttam, s mindkétszer más hatása volt. A még francia nyelvű változat pergőnek, expresszívnek tűnt, s olyannak, amelytől új életérzésre élhesen édes ájulatba lehet omolni. A magyar nyelvű verzionál főként azon röhögtem, hogy mi mindenen képes röhögni az előttem ülő négy bunkó. Sosem hibáztak: bámulatos érzékkel cikizték ki azokat a jeleneteket, ahol Besson elfeledkezett kötelező kivülállásáról, s ahol már-már maga is komolyan vette a banális Pygmalion sztorit. Nyers és durva hisszemutatók voltak rásokra volt szemem, kötözködő hangulatban lehettem. Nehezen viselhető, hogy Besson a filmidő olyan bakugrásait engedi meg magának, amiért egy főiskolást hármas alával küldenek haza. Bosszantó, hogy a rut kiskacsából pompás hattyúvá alakulás pszichológiai lehetőségeit nyegle nagyvonalúsággal oldotta meg, azaz nem oldotta meg sehogy. A behízelgően sima amerikai, vagy kvázi-amerikai thriller jelenetei csupán akkor telítődtek meg, amikor valaki személyes atmoszférájából vitt valamit a filmbe. Az öreg, bölcs nőt alakító Jeanne Moreau, vagy a Nikita közelítés feladatok közé tartozik, ezért a kétszer öt percért hálásak lehetünk Bessonnak. A Nikita hol kócos, hol jólfésült jelmezébe bújt Anne Parillaud törékeny alkata ellenére is képes elhitetni magáról, hogy elvetemült bűnözőként és hivatásos gyilkosként egyaránt megállja a helyét. Ez akkor is kiderült, valahányszor a hölgy polan rúgott valakit. Ezt az előttem ülő publikum mindannyiszor jólesó elégedettséggel kommentálta.

Talán mégiscsak posztmodern film lehet a Nikita, számos olyan réteget futtat, amelyet a különböző dolgokat igyekvő nézők eltérő jelenetnek a szépségét emelte ki, amikor a bérgyilkos Nikita könnyes szemmel ló le a távolból egy másik nőt (!), miközben a csukott ajtó mögül épp szerelmet vallanak neki. Illendően vele borzongok magam is, sajnos nem én vettem észre. Ilyen esetben még az is elhihető, hogy ez a film másról szólt, nem csupán egy bérgyilkossá, állami janicsárrá nevelt bűnöző történetéről.

A rendkívül fiatal (harminc körüli) Besson négy nagyjátékfilmet forgatott idáig, ha jól tudom, most újra **A nagy kékség**hez (1988) hasonló vízimisztikus filmen dolgozik. Ha majd behozzák isten bizony elmegyek, megnézem azt is.

BIA

ETNA CSOPORT

M. Naraucs 1991. nov. 24

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Etre Lajos

VILLAMOSGÉP
Budapest

1971 MÁR 27

1021

1971. ÁPRILIS 24.

A művelődési központ rendezvényeiből

KIÁLLÍTÁS

A művelődési központ emeleti folyosóján április 30-ig lesz nyitva Etre Lajos kerámikus gyűjteményes kiállítása.

ÓTÓRAI TEA, TÁNC

Ünnepi per

Az első aranyplakett tulajdonosa: a *Május 1. brigád* készülékgyári kollektívája ötödször ünnepelhette baráti körben az aranyjelvényes kitüntetést.

A bigádtagokon kívül néhány meghívott vett részt a

G. Etre Lajos

Horthy-szobrot avattak a pécsi karpaszományos honvédek

Pécs, október 3. *(A Pest tudósítójától.)* Pécsett az egyik karpaszományos század a Ferenc József laktanyában *meleg bajtársi ünnepség kertében avatta fel a Legfelsőbb Hadúr remek mellszobrát.* A karpaszományosok önkéntes elhatározásából született meg a szép gondolat. A szobrot magát *G. Etre* Lajos karpaszományos honvéd, szobrászművész és *Filep* Jenő karpaszományos honvéd, festőművész készítette. Avatóbeszédet dr. *Kelemen* Sándor karpaszományos honvéd mondott, kifejezve a nyolcas honvédeknek a Legfelsőbb Hadúr iránti törhetetlen ragaszkodását.

Pest. 1942. okt. 3

----------szám.

SZIGORUAN BIZALMAS!

ELŐADÓ—ELŐADÓNAK!

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva

Etrefalva Nógrad

(Tanicska)

1) Pásztor József - 1:100 alapraje 1:100

2) távlati kép üvegalatt 50 kr 886.

---

2) alapraje 1:50. 1887/49 kr

3) 1:50. 2 nézet. " ismeretlen szerző.

4) hasztely belső távlati kép. —

F.!

Egyéb rajzok Lux Kálmán nál.

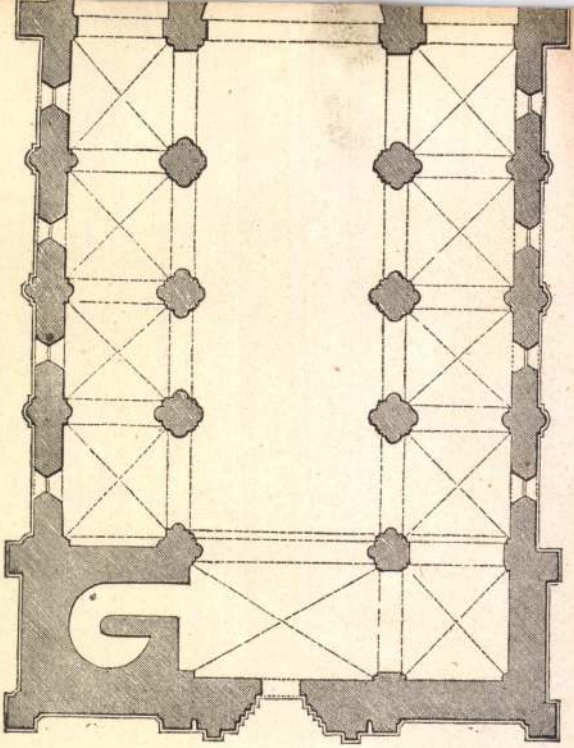

7.

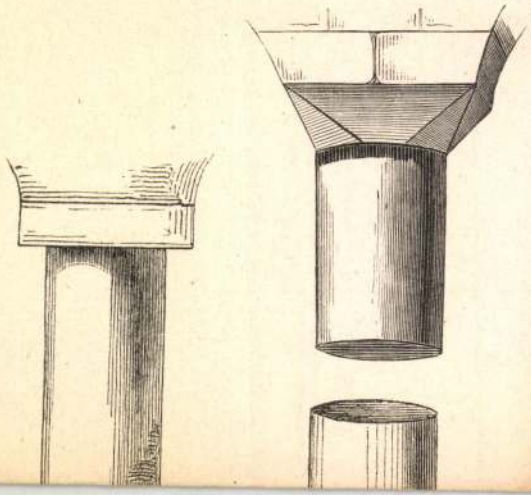

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍREK
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 NOV 8

Magyar Hírek

Etry Etel

1021



Turnhoutban vendégszerepelt a miskolci Avas Népi-együttes Tasnády T. Álmos (Belgium) felv.





Svédországból érkezett ez a kép, amely az 1975-ös svéd atlétikai bajnokságon készült. A dobogó legmagasabb fokán Turanda Puskás áll, aki tavaly óta a legjobb távolugró ebben az országban. (Edzője édesapja, Puskás Antal, 16-szoros magyar bajnok.) Turanda öccse pedig ifjúsági bajnok és válogatott rúdugró és távolugró

Bal oldali kép: Legújabb alkotásáról készült fényképet küldte el szerkesztőségünkbe Etry Etel olvasónk, aki Hollywoodban él

Hírösszefoglaló
Ifjúsági Magazin

Január 24.
23.30 Dél-Am. — 02.30 É-Am.
Honismereti műsor — ism.
00.30 Dél-Am. — 03.30 É-Am.
Szülőföldünk Krónikája
Pethő Tibor jegyzete
01.30 Dél-Am. — 04.30 É-Am.
Hírösszefoglaló
Sportmagazin. Szerkesztő: Szepesi György

Január 31.
23.30 Dél-Am. — 02.30 É-Am.
Honismereti műsor — ism.
00.30 Dél-Am. — 03.30 É-Am.
Szülőföldünk Krónikája
Pethő Tibor jegyzete
01.30 Dél-Am. — 04.30 É-Am.
Hírösszefoglaló
A magyar művelődés műhelyei

VASÁRNAP

Január 4.
23.30 Dél-Am. — 02.30 É-Am.
Hétről hétre, politikai magazin
00.30 Dél-Am. — 03.30 É-Am.
Rádiójáték. Szakonyi Károly: Adáshiba

Január 11.
23.30 Dél-Am. — 02.30 É-Am.
Hétről hétre, politikai magazin
00.30 Dél-Am. — 03.30 É-Am.
Mindenki kedvére — szórakoztató műsor

Január 18.
23.30 Dél-Am. — 02.30 É-Am.
Hétről hétre, politikai magazin
00.30 Dél-Am. — 03.30 É-Am.
Téli örömök — zenés összeállítás

Január 25.
23.30 Dél-Am. — 02.30 É-Am.
Hétről hétre, politikai magazin
00.30 Dél-Am. — 03.30 É-Am.
Ugye Ön is tudja? — a Honismereti rovat szórakoztató műsora sok rejtvénnyel!

AUSZTRÁLIA

MINDENNAP 11 ÓRAKOR
(Budapesti idő)

PÉNTEK
Január 2.
Szülőföldünk Krónikája
Olvasónapló
Január 9.
Szülőföldünk Krónikája
A magyar konyhaművészet
Január 16.
Szülőföldünk Krónikája
Hobby-sarok
Január 23.
Szülőföldünk Krónikája
Bay Zoltán a magyar holdszonda megalkotója

gel továbbítja leveleib
LÁGSZÖVETSÉGE H-

Olvasó

Kedves Olvasónk!

A MAGYAR HÍREK kéthetenként (évenként 26-szor) jelenik meg. Éves előfizetési díja — a postaköltséggel együtt — az egyes országokból a következő:

Ausztrália	**3,50 ausztrál dollár (légiposta-szállítással 7,— A $)**
Kanada	**5,— kanadai dollár (légiposta-szállítással 10,— Can. $)**
USA	**5,— dollár (légiposta-szállítással 10,— $)**
Anglia	**2,— font**
Ausztria	**96,— Schilling**
Belgium	**186,— belga frank**
Dánia	**29,— dán korona**
Franciaország	**23,— francia frank**
Hollandia	**13,— gulden**
NSZK	**15,— DM**
Svájc	**16,— svájci frank**
Svédország	**22,— svéd korona**

Minden fel nem sorolt országból az előfizetési díj az 5 dollárnak — légiposta-szállítással 10 dollárnak — megfelelő, a nemzetközi fizetési forgalomban elfogadott valuta.

Minden kedves előfizetőnknek év végén, a MAGYAR HÍREK KINCSES KALENDÁRIUM-át ajándékba küldjük meg.

Az előfizetési díjat kérjük a MAGYAR NEMZETI BANK-hoz a Magyarok Világszövetsége 232—90 171—2236 számú számlájára átutalni, vagy nemzetközi postautalvánnyal feladni. Az előfizetési díj — a fenti folyószámlára — csekk, illetve bank money—order beküldésével is kiegyenlíthető.

Felhívjuk szíves figyelmét, hogy az alant felsorolt országokból az előfizetési díjat a legegyszerűbben nemzetközi postautalvánnyal lehet elküldeni: Ausztrália, Belgium, Dánia, Egyesült Államok, Hollandia, Japán, Nagy-Britannia, Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Svájc, Svédország.

Az előfizetés megkönnyítése érdekében tájékoztatjuk kedves előfizetőinket, olvasóinkat, hogy helyben is előfizethetnek a MAGYAR HÍREK-re a KULTÚRA Külkereskedelmi Vállalat alábbi partnereinél:

ANGLIA: The Danubia Book Company, B. I. Iványi, 58 Chatsworth Road, London NW2 4DD. — AUSZTRÁLIA: Cosmos Book and Record Shop, 145 Acland St. St. Kilda, Vic. 3182. — Globe Book Co. 694—696 George St. Sydney, N. S. W. — AUSZTRIA: Rudolf Novák GmbH. Köllnerhofgasse 4 A—1011 WIEN I. — BELGIUM: „Du Monde Entier" S. A. Rue du Midi 162. 1000 Bruxelles. — BRAZÍLIA: Livraria D. Landy LTDA. Rue 7 de Abril. 01000. Sao Paulo. — DÁNIA: Hunnia Books and Music, Norrebrogade 182. I. tv. KOBENHAVN. — FINNORSZÁG: Akateeminen Kirjakauppa Keskuskatu 2. SF 00100 Helsinki 10. — FRANCIAORSZÁG: Société Balaton. 12. Rue de la Grange Batelíere, Paris IXe. — HOLLANDIA: Club Qualiton. Prinsenstraat 26., Amsterdam. — IZRAEL: Gondos Sándor, Béth Hakranot, Herzl 16. Haifa — „Hadash" Kölcsönkönyvtár. Nesz Ciona St. 4. Tel-Aviv (Kod No. 63904). — JUGOSZLÁVIA: Forum. Vojvode Misica broj 1. Novi Sad. — KANADA: Délibáb Film and Record Studio. 19. Prince Arthur Street West, Montreal 130. Que. — Pannonia Books, P. O. Box. 1017. Postal Station „B" Toronto. Ont. M5T 2T8. — Hungarian Ikka and Travel Service. 1234 Granville Street Vancouver B. C. — Europa Agency, 501—38 Avenue S. W. Calgary 6. Alberta. — NORVÉGIA: A/S Narvesens Litteratur Tieneste P. O. Box 6140 Etterstad, Osló. — NSZK: Újváry—Griff, 8000 München 81. Titureistr. 2. — W. E. Saarbach GmbH. Follerstrasse 2. 5. Köln 1. — Musica Hungarica 8 München 40. Agnestrasse 45. — OLASZORSZÁG: Licosa. Via Lamermora 45. 50121 Firenze — SVÁJC: Szenday

megírva

Etsedy Albert

Festők, szobrászok modellje, festães nepres versiro is volt; Nagyváradon élt, ott is halt meg 1912 júliusában.

Nagyváradi Napló

1912. jul. 10. (Etsedy Albert meghalt.)

U. 310.

1911.

Kursiv

olva

rafordult, de szembenéz. Balról el-
ajusza és körszakálla fekete. Szeme
si egyenruha zsinórzással és somgom-
tés disziti.

5.5:42 cm.
lis 11-én gróf Kreith Bélától 100
Kifizettetett 1911 április 12-én.--
10-én (1356-911).

Ø Etter, H. C.
rajzoló

Birckenstein. Erbz-
Herzogliche Handgriffe
etc. nüvenek rajzai
fentitöl.
E nüböl stannos metszet
repr.

Magyarnüvelödtört
III. K. 37, 634. l.
Egyébként lásd
Birckenstein alatt

1174. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, egy
virágos diszités. Davenport, XIX.
Gitterdeker, Davenport, XIX.

itett zöld venyigkoszoruval és felirattal. Berlin.
Porzellan mit Weinrebenkranz und Inschrift,

ágövekkel, XIX. sz. — Schale mit Untertasse,
nden. XIX. Jh.

anysávok közt galiciai vasmű látképe. Berlin
ával, XIX. sz. e. f. — Schale mit Untertasse. Auf
, um 1830. Die Untertasse aus Ellbogener Por-

ves mezőkben virágtövek. Francia, 1820 k. —
zweigen in Feldern. Französich, um 1820.

Berlin, XIX. sz. — Aschenbecher, mit Amorett

Ansbach, 1770 k. — Stehende Frauenfigur.

obrocska. (Carl Theodor.) Frankenthal, XVIII.
zw. H. XVIII. Jh.

zobrocska. Thüringia, XVIII. sz. v. — Mann

diszitéssel, tetején puttó. Ludwigsburgi jegy-
Ludwigsburger Marke.

alapu aranyfriz és arany alapon szines virág-
, zylindrisch, auf blauem Fond Goldfries und

porcellán, aranyfüzéres és szines virágos diszi-

Johannes Ettel, asztaloslegény

A győri aztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből: "Johannes Ettel von Menningen aus schwaben Dischler gezel". 103.old 1675-től

Batari Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Ettel, Johannes, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Ettel, Johannes, Menningen, Schaben, 1677 v. 78". 115.old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. x 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz, Győr, 1967,-A győri Múz. Évkönyve

MDK

H.C.Etter, réznetszö
XVII.sz.

122. rézmetszetét laponként egy-egy magyar vár ábrázolásával élénkiti melyek egyébként mérnöki kérdések megmagyarázására szolgálnak. /Éleskö, Korpona vára stb./

Szalay Katola: A tánc a képzömüvészetben.
A P.P.Tud. egy. dolgozatai. Bp. 1941 /Müv.tört. és Ker.rég.Intézet./

71.l.

H.C.ETTER ? rézmetsző

12.ábra.-Borostyánkő vára a középkorban.-Anthonie Ernst Buchard von Birckenstein mérnöl-alezredes könyvéből.Bécs Bécs.1686.-Mivel e könyvben egy metszet H.C.Ettertől van,valószinü,hogy a többit is ő készitette.--Fekete repr. Kép. 23.old.-Képekjegyzéke 41.old

BÉKEFI ANTAL: A vasi várak zenei élete a török megszállás alatt idejében 8.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966 1.szám Szombathely, 1966

H.C.ETTER ? rézmetsző

11.ábra.-Rohonc vára a középkorban.-Anthonie Ernst Buchard von Birckenstein mérnök-alezredes könyvéből. Mivel e könyvben egy Metszet H.C.ETTER-től van,valósz szinü,hogy a többit is ő készitette. Fekete repr. Kép.22.old. Képek jegyzéke 41.old.

BÉKEFI ANTAL: A Vasi várak zenei élete a török megszállás alatt idejében 8.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966 1.szám Szombathely, 1966

H.C.ETTER, grafikus

8.ábra.-Dudáló paraszt és családja.-A zenészek között ebben az időben mondig ott találjuk adudásokat, vagy régies mevükön tömlősinasokat is. Mind a törökök, mind a magyarok szivesen hallgatták őket. Ez volt a XVI. század első felében huszárainak hadimuzsikája. 18.old.

BÉKEFI ANTAL: A vasi várak zenei élete a török megszállás idejében 8.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
1.szám Szombathely, 1966

H.C.ETTER, grafikus

8.ábra. Dudáló paraszt és családja.-Anthonio Ernst Buchard von Birkenstein mérnök-alezredes könyvéből. Bécs. 1886.-A művész H.C.Etternek nevezi magát, a várak előterében jellegzetes magyar életképeket ábrázol.-E részlet Devecser c. képének előtereként szerepel.-Fekete repr. Szöveg 18.old. kép 19.old. Képek jegyzéke 41.old

BÉKEFI ANTAL: A vasi várak zenei élet a török megszállás idejében 8.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966
1.szám Szombathely, 1966

Etterné Kárász Erzsébet M.D.K.

Müve a kiállitáson festmények

Ősztehetségek kiállitása nyilik a csobánkai községi könyvtárban
Pest megyei H irlap 1965. dec. 25. 8.1.

Ettesi rk. templom

ETTES (Vográd)

R. k. tpl. 1733.

Maszlaghy Xavér: A karancsághi plebánia története. Magyar Sion, III. Esztergom, 1865, 927–928 l.

M. D. K.

Ettinger Mojos építész-tanár.

Balassa és Vác (1766-70.)

Pavillon terve, XVIII. sz. utolsó negyede. (rajz.)

Pesti piarista levéltár.

Mojzer Miklós: Architectura civilis.

Művészet. 1957. VII. é. f. 2-3. sz.

105. l.

Ö Etter Gyula

1885/86 I.

Ferkèpzomfoiskòvk

1932-33 79.e

hogy C. már a XV. sz.-ban is, Pesaro mintájára, készített fajanszokat. A XVII. és XVIII. sz.-ban a gyártás már nagyarányú volt s így az egyes darabok művészeti értéke igen különböző. A díszítés többnyire tájkép, mely az edények széleit szabadon hagyja s ezen amorettes girlandok láthatók. A színezés nem elég fényes, aranyozás gyakori. A festők közül a Grue-ek és Gentile-k váltak ki, a darabokat nevükkel vagy kezdőbetűikkel jelezték.

CASTIGLIONE (ejtsd: *(kásztillyóne)*, *Giovanni Benedetto*, melléknevén *„il Grechetto"*, génuai festő, * Génua 1616, † Mantua 1670. Bassano mellett egyike a legjobb olasz állatfestőknek. Vallásos és mitológiai tárgyú képeit legtöbbször az állatok kedvéért festi: Noé a bárkába ereszti az állatokat (Firenze Uffizi, Drezda, Bécs), Jákob és Lábán leányai (Génua, Pal. Bianco), Szerecsen tevével, tájképben, Háziállatok (München), Vadcsendélet (Róma, Doria képt.). Oltárképei jobbára génuai templomokban: Pásztorok imádása (Sta Lucia). Egyik legszebb munkája Szt. Jakab lovon a mórok ellen vonul (San Giac. Meggiore). Élete végén (1670) a mantuai herceg Mantuába hívja udvari festőnek, hol kevéssel utóbb meghal. Mitológiai képei: Bacchanálok, szatírjelenetek (Torino), Circe és Medea (Firenze, Uffizi). Mint karcolóművész egyike a legjelentékenyebbeknek a XVII. sz.-ban Olaszországban, különösen merész fényhatásainál fogva (Menekülés Egyiptomba, Az angyal hírül adja a pásztoroknak Krisztus születését stb.).

CATENA, tkp. *Vincenzo di Biagio*, velencei festő, * Velence 1470 körül, † 1531 után. Giov. Bellini követője, későbbi munkáin Giorgione hatása. Világos, áttetsző színezés jellemzi. Főmunkája: Szt. Krisztina (1520, Velence,

Etter Gyula

szül. Esztergomban 1866 júl. 7.

Rk. Gim. retts.

1885/86 I. első szakosztály

Hortobágyi puszta IV. 119

Ettinger Alajos pater

1766-67. 1767-68,

1768-69, 1769-70.

az épitészet és a

neinet nyelv tanára

volt az alábbi

kollégiumban

Gál István: A

kalocsai piarista

kollégium története. Bp. 1938

48, 49. l

Ettinger Alajos

pianista epitett

1745 - 1804

l.

Tragor Vácsmúcsa

56 l.

a Sötétpatak kedves, madárdalos völgyébe. Tekintetével végigsimogathatja a fenyvesek hamvas tűerdejét, a rezgőlevelü, nyekergő törzsü nyíresek pásztáit, az üdezöld hegyirét-szigeteket, és szinte átugorhat a közelében tornyosuló 587 m. magas Széleskőre, mely a csillámpala szeszélyes alakulataiban éppen olyan gazdag, mint a Kalaposkő.

Kipihenve és kigyönyörködve magunkat, Rohonc felé folytatjuk az útat. Az erdő erre csak olyan szép, mint a velemi oldalon. Csodálatos üdeségüek a növendék fenyők. Festői csoportokban gyülekezők a nyíresek. A régebbi vágásokban a tölgy bokoróriásai sátoroznak. A haragoszöld pázsitból kék, piros, sárga, fehér virágok ütögetik ki fejeiket. Az út lassan sülyed. Jobbról a Satzen-Riegel kúpja köszönt. Balról Szt. Pál kápolnája állit meg egy pillanatra. Majd feltünnek R o h o n c első házsorai és csakhamar benn vagyunk a Főtéren, I. Ferenc József és Erzsébet királyasszony bronzszobrainak lábainál, hogy rövid pihenőt tartva, jegyzetbe foglaljuk eddigi útunk megkapóbb élményeit.

Rohonc, ma Burgenlandhoz tartozik. Már a béke éveiben is egyike volt Nyugatmagyarország legnépesebb községeinek. Csaknem 4000 lakosából csak nehányan tudnak magyarul. Ez a feltünő elnémetesedés azonban nem annyira a közeljelen pángermán törekvéseinek, mint inkább a régmúlt idők szomorú hagyatékának tudható be. Nevezetesen annak az elhibázott nemzetiségi politikának, mely évszázadokon át nem törődött a magyarosítással.

Ettinger Alajos

wód
z

Thieme-Becker

XI. 64. l.

(Lyka)



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ettinger

l.

LykaMagyműl800-50
344.452.l.

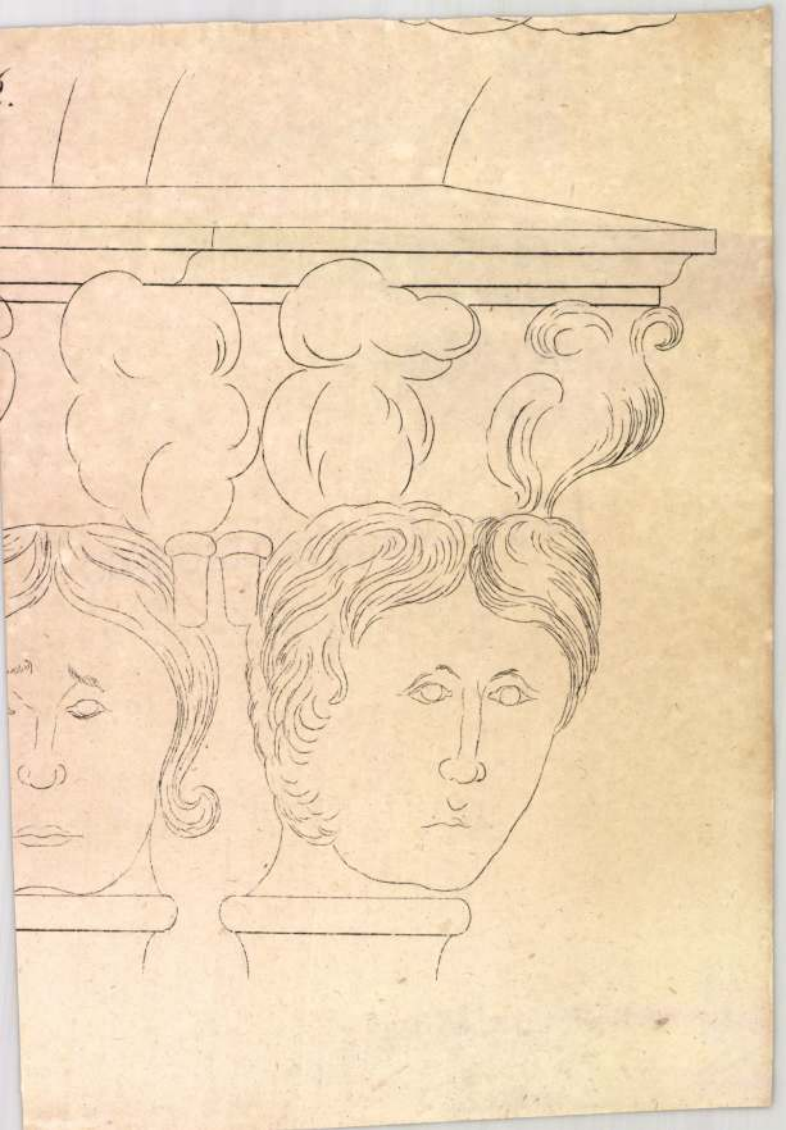

Ettinger Alajos

Lásd
z
Bierképtört

247. l.

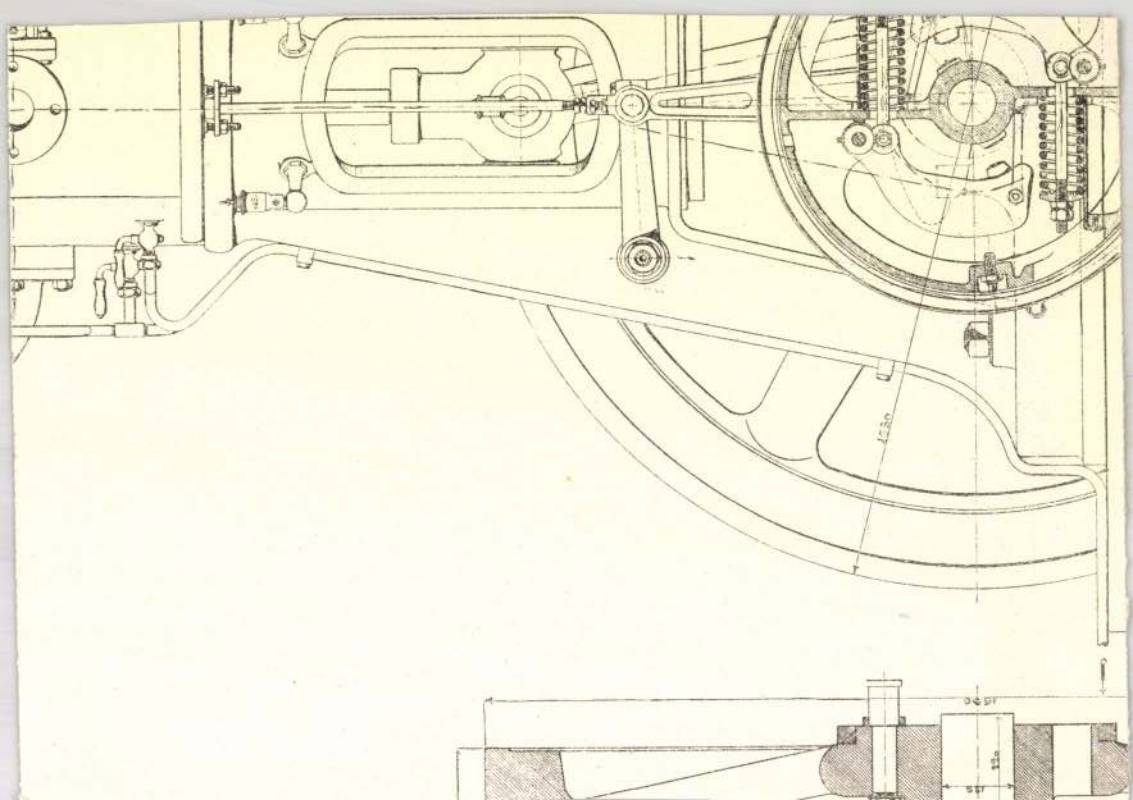

Ettinger Alajós

építész

1745 – 1804.

vrd

Katolikus Lexikon

II. k. Bp. 1931. 61 l.

IRODALOM

-Mő.Müeml.II.619.l.

-Képe :III.Béla eml.221.

JEGYZET

Ettinger Alajos

1779–1815

Ltáb III. 90

IV. 72. 149

Bulbocodium ruthenicum Bge

IX. 115.

Migazzi ä püspök, müpártoló

Művészet, I., 19o2. 78.

Ettinger Alajos

Budapest

Pest,
Ettinger Alajos épitész
születéshelye, 1745.

MŰVÉSZET
I. évf. 1902.
78.
"Adatok művészetünk történetéhez"

Budapest

Pesti piarista kollégium
Ettinger Alajos épitész müködésének és halálának helye
/1804/

MÜVESZET
I.évf. 1902.
78.
"Adatok müvészetünk történetéhez"

Bécs

A Theresianumban tanár:
Ettinger Alajos

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
78.
"Adatok művészetünk történetéhez"

V á c

A főiskolán az épitészet tanára
Ettinger Alajos

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
78.
"Adatok művészetünk történetéhez"

Müvészeti oktatás

A bécsi Theresianum tanára:
Ettinger Alajos épitész

M Ü V É S Z E T
I. évf. 1902.
78.
"Adatok müvészetünk történetéhez"

Müvészeti oktatás

A váci róm.kat.főiskolán
az épitészet előadója:
Ettinger Alajos kegyesrendi
főnök

M Ú V É S Z E T
I.évf. 1902.
78.
"Adatok..!"

Müvészeti oktatás

A váci főiskolán az épitészetről tart előadást
E t t i n g e r Alajos

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
78.
"Adatok müvészetünk történetéhez"

M. D. K.

Ettinger Alajos.
Cseklészi kastélyt ábrázoló akvarelle.
Igen gondosan készült ábrázolás.
Pesti piaristor levéltár.
Mojzer Miklós: Architectura civilis.
Művért. 1957. VI. é. f. 2–3. sz.
117. l.

M. D. K.

Ettinger Alajos.
Grotta terve.

Kupolával, félalaprajzzal, klasz-
szicizáló, igen kvalitásos darab.

Pesti piarista levéltár.

Mojzer Miklós: Architectura civilis.
Művért. 1957. VI. é. f. 2–3. sz.
117. l.

megvna

Ettlinger Ede festő

Perálltörtkepes

~~557~~ 1

ECTORA.

tisztjei a m. kir. honvédelmi miniszter
és csak az *a)* és *b)* pontok alatt em-

ági, erdélyi és jugoszláv középiskolá-
az ugyanezen egyetemeken hallgatott
állanak fenn, elismertetnek, illetve be-
se végett a magyar alkotmánytan, a
ar történelem és a magyar földrajz c.
ő ebből az öt tárgyból a félévvégi
legnagyobb tandíj és vizsgadíj ked-

államszámviteltanra rendkívüli hallga-
iratokat mellékeljék; (a *b)* alatti érettségi
[kereskedelmi, ipari stb. tanítóképző] érettségi

ber 20-ig bezárólag az illetékes kari dékán,
tben és a rendes beiratkozási időben beadott
csak az nyerhet, aki igazolt ok miatt a ren-
mely más főiskolán azért nem volt felvehető,
ékkal ellátott eredeti kérvény, vagy a dékán
a felvétel megtagadását kimondó határozat
sidónak tekintendő hallgató köteles a rendes

ctori engedéllyel sincs helye.
félév elején mind a négy tudomány-

Ettlinger Ede

Perálltörtképes

24, ~~479~~. l.
161.

Liedemann Emil
orsz. építészeti egyesület
arckepe (1849)

Liedemann Emilné
(1849

Ettlinger Ede

l.

Sejm. Kur. iratt.

122/1905.
321/1903.

Nő képe

412. Yacob Gerritsz Cuyp

Ettlinger Ede festő. 10979.

Derékon alól, jobbra fordulva, szembe néz. Csipőjére tett jobb kezében kesztyűt tart, balját pedig kardjának markolatán nyugtatja. Öltözete:tollas kalap, vállon átvetett kendő, szük ujjú kabát.
Jelzése alól balra: Sterio 848.

Aquarell, mér. 14.1:9.7 cm.

Szn. 115-905
123-905-1

444. Ettlinger Ede.

Működött a XIX. sz. első felében.

Liedemann Emil.

Derékon alólig, egy kissé balrafordultan áll. Kezeit karba tette, jobbjában pedig, melynek negyedik ujján gyűrűt visel, a hóna alá vett díszkardot fogja. Előrefésült haja, szemöldöke, bajusza és körszakálla szőke, szeme kék. Somgombú atillája sötétkék, bal hóna alá csapott fehér köpönyegjének gallérja piros prém és kardjának markolatán meg keresztvasán kettős láncz képez díszt. Fölül jobbra: »*Eduard 1849*« és a kép hátán: »*Liedemann Emil kir. orsz. építészeti igazgató*« olvasható.

Vászon, méretei 92·5 : 66·3 cm. — Lelt. sz. 444. — Értéke 200 K. — Szumrák Emil ajándéka 1892 május 23-án (91–892).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1894 : IX. 384. *Ismeretlen festő:* Liedemann Emil.

Ettlinger Ede

963. Ettlinger Ede.

Működött a XIX. sz. derekán.

Liedemann Emilné.

Csaknem térdig látható, kissé jobbrafordult, de szembe néz. Gyűrűs bal kezével fekete csipke fejkendőjét fogja s jobbjával piros nagykendőjét tartja. Középütt elválasztott, simára lefésült és oldalt fürtözött haja és szemöldöke fekete, szeme barna. Fejdísze sötét- és vállkendője carminvörös, ruhájának magas fekete derekát zsinór diszíti, szűk ujjain pedig visszahajtott fehér csipkekézelők alkalmazvák. A háttér sík vidék folyóval, a melyben a felhőzött égbolt tükröződik vissza. Jelzése fölül balra: »*Eduard 1849*« és a kép hátán: »*Bettina Liedemann geb. Hatzl*«.

Vászon, méretei 93 : 66 cm. — Lelt. sz. 963. — Értéke 300 K. — Szumrák Pál ajándéka 1905 február 8-án. — Bejelentetett 1906 feburár 6-án (30–906).

M. D. K.

ETTINGER, Michel

Vogel alkalmazottja 1802

L. S. Vogel 205.

Ettinger Zoltán

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel. Nagyszeben c.ceruzarajza

Nagyarság
1930.XI.9.

MDK

Ettinger Zoltán

Nagyszeben. Szines ceruzarajz

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkacsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 7.1.

M. O. V.

ETTL (OETL) Fülöp kőművesseged

1. ~~Kökény~~ v. Orom v. Pszt. hóra terve vesz. saját műve (1824.)

Lebontva.

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda építészetéhez a XIX. sz. első feliben Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 296. ls

Ettmayer, Ludwig

Ritter v.

1858

l.

Epergény 1929

55. l

ETTMAYER Josef építész

Porosny 1785

An 1998. 241.

'5
lvH ltsz. 97600

l, 18.század

686
lvH ltsz. 97.602

ovce; Sáros vm]

)3

ovce; Sáros vm]
ól

39

Etzel, Karl

A Bp.I.Fő u.5.sz. házat valószinüleg Karl Etzel tervezte. Az épüler helyreállitásáx és korszerüsitési tanulmánytervét Lipták Irán készitette.

Komárik Dénes: Rövid hirek budapesti épületekről. Műemlékvédelem. 1970.2.sz. 121-122.l.

121. l.

Etzenhoffer Johann MDK

Fővárosi Tört. Muzeum volt trinitárius templom és kolostor. (Kiscelli utca 108).
Johann Entzenhoffer bécsi épitész 1744-48 közt a kolostort, 1747-60 között a templomot épitette.
A kolostorrészt 1957-ben Horler Miklós és Pfannl Egon helyreállitotta. A templom romokban.

Repr. 155. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

83.1.

Eübli, Johanes, asztaloslegény

Győrben 1674- 1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Eübli, Johanes, Altnlembach, 1696". 115.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz, Győr, 1967,-A győri Múz. Évkönyve

magyar

Euchel József

pesti őrröntő

l,

Tör. Könyvt. Evk

X. 1940. 175. l.

Euchorn, Geronimus, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Euchorn, Geronimus, Hasfurt, Francken, 1694". 115.old. 1[illegible].jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93.old

Arrabona, 9.-Kantus János Múz, Győr, 1967,- A győri Múz. Évkönyve

Geronimus Buchhorn, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr utan: 2Anno 1694 Den 19 December 1st fremd gesessen Geronimus Buchhorn von Stadt Haus fort aus francken". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz.Győr, 1967.- A Győri Múz.Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Megjön

Eusebius Mihály

Otvös

XVIII. Lőcse

k-52.

KATHERINE K. MANSFIELD

EGY CSÉSZE TEA

Rosemary Fell nem volt éppen szépnek mondható. Nem, ezt senki sem állíthatta volna. Csinos? Nos, ha az ember részekre szedte... De miért legyünk olyan kegyetlenek, hogy akárkit is darabokra szedjünk? Rosemary fiatal volt, ragyogóan szellemes, rendkívül modern, kitűnően öltözött, bámulatosan jól ismerte az újabb és legeslegújabb könyveket, estélyeire a legélvezetesebb és legváltozatosabb emberek jártak, igazi fontos személyiségek és művészek... csodabogarak, Rosemary felfedezései, akik néha ijesztőek voltak, de néha igazán rendesek és mulattatók.

Rosemary két éve ment férjhez. Volt egy tündéri kisfia. Nem, nem Peter – Michael. És a férje imádta. És gazdagok voltak, dúsgazdagok, nemcsak éppen jómódúak: jómódúnak lenni undok, kispolgári dolog, és olyan ódivatú, mint a nagyszüleink. Nem, ha Rosemarynek kedve szotytyant ruházkodni, akkor úgy ment át Párizsba, mint más a Bond Streetre. Ha virágot akart venni, a kocsi megállt a Regent Streeten annál a csodálatos virágüzletnél, Rosemary bement és körülnézett a maga réveteg, egzotikus módján, és azt mondta: „Kérem ezt, meg ezt, meg ezt. Igen, valamennyi rózsát, ami a vázában van. Nem, orgona nem kell. Utálom az orgonát. Olyan formátlan." A segéd meghajolt, és eltette szem elől az orgonát, mintha belátná, hogy Rosemarynek igaza van: az orgonának csakugyan semmi formája. „Adja ide azokat a tömzsi tulipánokat. A vörös-fehér tigriseket." És a kocsihoz úgy kísérte ki a csenevész kis kifutólány, hogy roskadozott a fehér selyempapírosba csavart hatalmas kéve alatt, ami leginkább hosszú ruhás kisbabához hasonlított...

Egy téli délután egy Curzon Street-i régiségboltban vásárolt. Szerette ezt a kis üzletet. Először is, az ember majdnem mindig egyedül volt benne. Másodszor meg, a tulajdonos szinte nevetségesen örült, ha kiszolgálhatta. Felragyogott az arca, ha Rosemary belépett, kezét dörzsölgette, szólni is alig bírt örömében. Hízelgés, persze. De azért van mögötte valami...

– Tetszik tudni, igen tisztelt asszonyom – magyarázta halkan, tiszteletteljesen –, én szeretem a holmimat. Inkább meg sem válnék tőle, semhogy olyannak adjam el, aki nem értékeli eléggé, akiben nincs meg az a finom érzék. Pedig az bizony ritkaság... – És az ilyen magyarázatok után halkan szuszogva bontogatta szét a kis kék darab bársonyt, s vértelen ujjaival a pult üvegfedeléhez szorította.

Aznap egy kis szelence volt benne. A boltos külön félretette Rosemary számára. Még senkinek sem mutatta. Finom, zománcozott szelence volt, olyan gyönyörűen csillogott, mintha tejszínben égették volna. A födelén parányi emberke állt egy virágzó fa alatt, és egy még parányibb hölgyike karjával átfonta a nyakát. A hölgyike kalapja – muskátliziromnál nem nagyobb – egy faágon függött; zöld pántlika volt rajta. A két pirinyó teremtés fölött rózsaszínű felhőcske lebegett, mint őrködő amorett. Rosemary levette hosszú szárú kesztyűjét. Mindig levette a kesztyűjét, ha ilyen holmit vizsgálgatott. Igen, nagyon tetszett neki. Határozottan angyali. Igen, meg kell szereznie. S ahogy ide-oda forgatta a tejszínes fényű szelencét, ahogy nyitogatta-csukogatta, akarva, nem akarva feltűnt neki, milyen szép a keze a kék bársony háttér előtt. A boltos talán ugyanezt merészelte gondolni agya valamely sötét, hátsó kamrácskájában, mert ceruzát ragadott, áthajolt a pulton, és sápadt, vértelen ujjai félénken kúsztak Rosemary rózsás, csillogó kacsói felé, ahogy mutogatva mormolta:

– Ha szabad felhívnom asszonyom figyelmét: tessék megnézni a virágokat a kis hölgy ruháján.

– Elragadó! – Rosemary megcsodálta a virágokat. – De mi az ára? – A boltos egy pillanatig úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérdést. Azután halk mormolás ütötte meg Rosemary fülét:

– Huszonnyolc guinea, asszonyom.

– Huszonnyolc guinea. – Rosemary nem válaszolt. Letette a kicsi szelencét; begombolta kesztyűjét. Huszonnyolc guinea. Akármilyen gazdag is az ember... Tétován nézett a semmibe. Szeme megakadt egy potrohos teaforralón, amely mint kövér tyúk ült a polcon a boltos feje fölött, és hangja álmatagon csengett, amikor végre megszólalt: – Legyen szíves, tegye félre nekem. Majd...

De a boltos máris készségesen meghajolt, mintha nagyobb kegy nem is érhetne halandót. Félreteszi, hogyne, természetesen, akár örökre.

Az ajtó tapintatos kattanással csukódott mögötte. Kinn állt a lépcsőn és kinézett a téli délutánba. Esett az eső, és az esővel együtt hullott a sötétség, permetezett, mint a hamu. Hideg, kesernyés íz volt a levegőben, az imént meggyújtott lámpák bánatosan égtek. Bánatosan világítottak a szemben lévő ház ablakai is. Homályosan sárgállottak, mintha sajnálnának valamit. Járókelők siettek el mellette, gyűlöletes esernyők alá bújva. Rosemary szíve furcsán megsajdult. Szívéhez szorította muffját; azt kívánta, bárcsak ott lenne a kezében a szelence, hogy abban is megkapaszkodjék. Persze, ott állt a kocsija. Csak kettőt kell lépnie a járdán. Mégis állt, várt. Vannak az életben pillanatok, kétségbeejtő pillanatok, mikor az ember kilép a védett helyről, és körülnéz, és minden ijesztő és félelmetes. Nem kellene engedni az ilyen pillanatoknak. Haza kéne menni és teát inni – erőset, finomat. De abban a pillanatban, amikor Rosemary idáig jutott gondolataiban, sovány, fekete fiatal lány állt meg a könyöke mellett, mint az árnyék – ugyan honnan bukkanhatott elő? –, és halkan megszólalt, mint a sóhaj, majdnem, mint a zokogás:

– Nagyságos asszony, beszélhetnék önnel egy pillanatig?

– Velem? – Rosemary feléje fordult. Nagy szemű, kopott ruhájú kis teremtést pillantott meg; egészen fiatalnak látszott, Rosemarynél nem idősebbnek. Hidegtől kicsípett kezével fogta össze kabátja gallérját, és úgy vacogott, mintha most húzták volna ki a vízből.

– N-nagyságos asszony, kérem – hebegte akadozva. – N-nem adna nekem annyi pénzt, hogy egy csésze teát vehessek magamnak?

– Egy csésze teát? – A leány hangjában volt valami őszinte, közvetlen; nem a koldus hangja volt ez. – Hát nincsen pénze? Egyáltalában nincsen pénze? – kérdezte Rosemary.

– Nincs, asszonyom – hangzott a válasz.

– Milyen rendkívüli! – Rosemary a lány arcát kémlelte a félhomályban, a leány visszanézett rá. Furcsa, rendkívüli dolog! Valóságos kaland – legalábbis Rosemary annak érezte. Mintha egy Dosztojevszkij-regény részlete lenne ez a találkozás a szürkületben. Mi lenne, ha hazavinné magával a leányt? Mi lenne, ha olyasmit cselekedne, amihez hasonlót regényekben olvasni és a színpadon látni? Vajon mi történne? Jaj, de érdekes lenne! Szinte hallotta magát, ahogy utólag meséli majd ámuldozó barátainak: „Se szó, se beszéd, hazavittem magammal." Előrelépett, és azt mondta a szürkületbe olvadó kis alaknak.

– Jöjjön velem haza teázni.

A lány megdöbbenve hőkölt vissza. Még a vacogása is abbamaradt egy pillanatra. Rosemary kinyújtotta a kezét és megérintette a leány karját.

– Komolyan mondom – szólt mosolyogva. Érezte, hogy milyen közvetlen, milyen szívélyes a mosolya. – Miért is ne jönne? Jöjjön. Hazaviszem a kocsimon és adok magának teát.

– De... de hiszen csak tréfál, asszonyom – mondta a lány fájdalmasan.

– Nem tréfálok! – kiáltott fel Rosemary. – Szeretném, ha eljönne. Örülnék neki. Jöjjön.

A lány szájához emelte a kezét, tágra nyílt szeme rémülten meredt Rosemaryre.

– Ugye... ugye nem visz a rendőrségre, asszonyom? – hebegte.

– A rendőrségre? – Rosemary felkacagott. – Miért lennék olyan kegyetlen? Nem, csak azt szeretném, ha egy kicsit fölmelegedne és elmondaná nekem... nos, akármit, amit el akar mondani.

Az éhes embert könnyű rábeszélni. A sofőr kinyitotta a kocsi ajtaját, és a következő pillanatban már suhantak is az alkonyatban.

– Így ni! – mondta Rosemary. Diadalféle érzet töltötte el, ahogy kezét átfűzte a bársonyfogódzón. Így is mondhatta volna: „Megfogtalak!" – ahogy kicsi foglyára nézett, aki a hálójába került. De persze csak a jóindulat szólt belőle. Ó, a legeslegjobb indulat. Meg fogja mutatni ennek a lánynak, hogy az életben, igenis, történnek csodák, hogy a tündérmesék igazak, hogy a gazdagoknak is van szívük, hogy a nők mind testvérek... A lányhoz fordult, és lelkesen, melegen megszólalt:

– Ne féljen. Miért ne jönne velem haza? Elvégre is mind a ketten nők vagyunk. És ha nekem jobban megy sorom, joggal elvárhatja, hogy...

Szerencsére abban a pillanatban megállt a kocsi, mert Rosemary úgysem tudta volna befejezni a mondatot. Csengettek; a kapu kinyílt, és

(Folytatás a 18. oldalon)

VILÁGHÍR

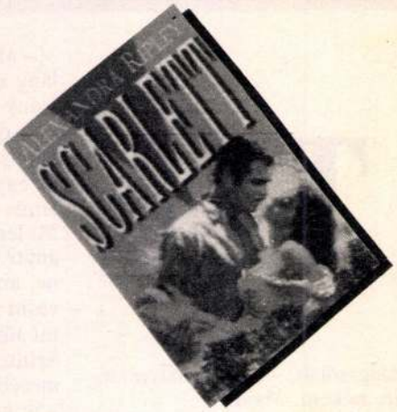

A SZERELEM ÉL



Alexandra Ripley

A hihetetlenül rafinált propagandakampány szeptember 25-én zárult *New Yorkban*, ahol is nemzetközi sajtókonferencián mutatták be a *Scarlett-et*. Ezzel a regénnyel folytatódik *Margaret Mitchell* szuperbestsellere, az *Elfújta a szél*, 55 év után. A szerző ugyan rég halott – egy részeg taxisofőr gázolta halálra 1949-ben –, de művét, minden idők egyik legnagyobb könyvsikerét nem hagyják nyugodni.

Miért most írták, iratták meg Scarlett O'Hara és Rhett Butler romantikus történetének folytatását? Mert az örökös, az írónő testvére, *Stephen* tisztában volt vele, hogy a 25 millió példányban (ennél több a Bibliából kelt csak el) megjelent mű szerzői joga 2011-ben lejár.

Halála után örökösei fedezték fel *Alexandra Ripleyt* és az ő 39 oldalas próbafolytatását találták a legmegfelelőbbnek – írja a *Cosmopolitan*. Ripley asszony korábban alkalmi munkákat vállalt, két lánygyermeket szült, és csak 40 évesen kezdett el írni. Ismeretes, hogy a Pulitzer-díjas Margaret Mitchell kategorikusan elutasította regényének folytatását. Az Elfújta a szél filmváltozata főszereplőinek – *Vivian Leigh, Clark Gable, Leslie Howard* – neve fogalommá vált. Milliók szerettek bele Scarlettbe, Rhettbe és Ashleybe. A filmet sokan többször is megnézték, még fél évszázad után is vetítik.

Alexandra Ripley a felkérésre nem mondott nemet, dicső kolléganője híres regényét hatszor elolvasta, mi több, 200 oldalt kézzel lemásolt belőle, hogy beleéljе magát a történetbe. Ott folytatta, ahol Mitchell abbahagyta, „...holnap is lesz nap" – mondja Scarlett Rhett távozása után. Hogy a szép, fiatal nő pontosan mit tervezett, azt a szerző nem árulta el, ennek ellenére Alexandra Ripley tovább szőtte a mesét. Bezárkózott virginiai farmjára. Tizennyolc hónap alatt akarta megírni Scarlett sztoriját, három év lett belőle. Elzarándokolt *Atlantába*, rengeteg emberrel beszélgetett, menetrendeket, színházi programokat tanulmányozott, korabeli újságokat, szakácskönyveket, régi leveleket olvasott, még az időjárás-jelentést is átnézte, tudta: minden fáradságot megér ez a regény, biztos, hogy szenzáció lesz.

„A szerelem él!" – ismételgetik a könyvterjesztők. Kétségtelen, hogy Scarlett felélesztése remek ötlet. Az idősebbek elábrándozhatnak... De mit szól e nosztalgiaregényhez az új generáció?

–szilágyi–

BUDAPESTI MŰVÉSZETI HETEK

FESZTIVÁL-JUBILEUM

Az idén *huszonötödik* alkalommal: *Budapesti Művészeti Hetek*. Ismét van miből válogatnunk. *Széchenyi István* születésének 200. évfordulóján kiállítással tiszteleg a „Legnagyobb Magyar" emléke előtt a *Magyar Nemzeti Múzeum* és az *Országos Széchényi Könyvtár*.

A *Nemzeti Színház* október 25-én mutatja be az *Egy szerelem három éjszakája* című musicalt, a *Madách* november 8-ától viszi színre a *Lear királyt*. Az *Arany János Színházban* az amszterdami *De Trust Theatre Company* vendégszerepel a *Platonovval* október 18–19–20-án. Október 21-én a *Szegedi Balett* vendégjátékát láthatják az *Operettszínházban*, október 28-án *„Táncművészek a táncművészetért"* címmel jótékony célú gálaestjét tekinthetik meg az *Operaházban*, november 2-án pedig a *Nucleodanza argentin balettegyüttes* lép fel a *Magyar Honvédség Művelődési Házában*.

A Budapesti Művészeti Hetek filmbemutatókban is bővelkedik. Érdeklődésre tarthat számot a *Julianus* című magyar–olasz produkció, mely *Kodolányi János* ismert regényéből született újjá, *Koltay Gábor* rendezésében. Díszbemutatója október 25-én lesz a *Budapesti Kongresszusi Központban*. November 2-án pedig a *Meeting Venus* (Találkozás Vénusszal) című *Szabó István*-filmet mutatják be ünnepélyes keretek között, az *Operaházban*. A hazai filmek mellett számos külföldi alkotás is a mozikba kerül.

PiHi

MOZI

A REMÉNY ÚTJA
SVÁJCI FILM
R.: XAVIER KOLLER

REMÉNYTELENSÉG, FEKETE MADÁR



Alighanem az amerikaiak rejtett bűntudata is kellett ahhoz, hogy a külföldi művek 1990-es *Oscar-díját* ez a film kapja. Természetesen bátor gesztus a hollywoodi álmok szabályaival ennyire szembeálló alkotásra szavazni, de az erkölcsileg fejlett gazdagok egyik lelki gyengéje mégis az, ha gazdagságukról bebizonyosodik: mások szegénysége az ára. *Svájcban* ráadásul külön hagyományai vannak az úgynevezett bevándorlófilmeknek. Készült már film a negyvenes évekből származó lelkiismeretfurdalásról, amikor is a németországi menekülteket fordították vissza *(A csónak megtelt)*, készült az állampolgárság megszerzésének viszontagságairól *(Hogyan csináljunk svájcit?)*, továbbá erről szól a leghíresebb svájci filmrendező, *Alain Tanner* fél életműve. (A *Rose Hill asszonyáról* néhány hónapja írtunk.)

Nos, *Xavier Koller* is a szociálisan érzékenyekre számít. Az ilyen filmekre szokás azt mondani, hogy „igen tisztességesek", ami a mozi nyelvére csak némi cinizmussal fordítható le: hogy tudniillik rosszabb esetben unalom, jobb esetben kellemetlen őszinteség áll a magasztos gondolatok szolgálatában.

A jóléti társadalom délibábjával tragédiába kergetett török család szívszorító történetéről is csak az nem rohan ki, aki együttérzéssel vegyes társadalomjobbító szándékokból jó adagnyival rendelkezik. Itt ugyanis nincs fekete és fehér, a rendező finoman adagolva osztja szét a szereplők között az összes jót, rosszat, naivitást, butaságot és emberséget. Nem az egyes emberek a hibásak, sugallja, hanem az egész rendszer.

Egyébként ha valaki úgy érezné, ironizálok a „tisztességes" film fölött, téved. Még ha kissé ellentmondásosan, egy kitalált történet áldokumentumaival is, de olyan dolgokról próbál tudósítani, amelyekről az autó- és mosóporreklámok hangzavarában sokan hajlamosak elfeledkezni. Más kérdés, hogy erről beszélni – egyébként magas színvonalon és *Ragályi Elemér* által gyönyörűen fotografálva – csupán a filmek és az európaiak feladata-e.

más

KIÁLLÍTÁS

SZENTENDRE
VAJDA LAJOS MÚZEUM

REMEKMŰVEK A PINCÉBEN

A teremőr néni azt mondja: nem volt sem ünnepélyes megnyitás, sem szónoklat, érdeklődő tömeggel. Déltájban mi voltunk az *Európa Iskola* szentendrei mestereinek aznap nyílott kiállításán az első látogatók. Nem a csinnadratta, talán csak egy plakát vagy eligazító felirat hiányzott.

Ezért is szeretnénk közhírré tenni, hogy mindenki tudja, aki *Szentendre* és a szentendreiek szerelmese: a *Vajda Lajos Múzeum* pincéjében végre együtt látható az 1945 és 48 között tevékenykedett Európai Iskola szentendrei mestereinek *kézjegye*. Teljességről, alapos áttekintésről – hely hiányában? – nem lehet szó. De így is öröm, hogy állandó otthont kapott *Bálint Endre, Szántó Piroska, Korniss Dezső* jó néhány, klasszikusként ismert, vagy csak ünnepi alkalmakkor, tárlaton látott festménye. Hogy ezentúl *folyamatosan* látható lesz a *Tücsöklakodalom* (Korniss), és lesznek, akik e bemutató hatására látogatnak majd el *Barcsay* vagy *Czóbel* önálló múzeumába.

S hogy mit bizonyítanak a kiállított, az életművekből kiragadott képek? Azt, amiről mostanában annyi szó esik: művészetünk (tegnapi) európaiságát, (mai) érvényét. Bálint Endre „1956"-ján a cím és az évszám azonos. A festő emlékműve mellett ott látható az 1968-as *Naplemente*, a mester Szentendréhez való, szoros kötő-

désének jó néhány megrendítő dokumentuma, szép motívuma. Szántó Piroska sem – csak – a virágok derűs festőjeként mutatkozik be: az 1952-es *Gyász és eső*, a haláltánc-hangulatú, megrendítő *Szerelmesek* a festő drámai erejéről vallanak.

A pincéből azután érdemes – újra – felzarándokolni az emeletre: Vajda Lajos alkotásait másodszor, tizedszer is megnézni. Utóvégre neki (is) köszönhető, hogy Szentendre – már régóta Európában van.

–földes–

FOTÓ

ATA KANDO: FÉNYKÉPEIM LEGÚJABB KORI TÖRTÉNETI MÚZEUM

ÚJRA ITTHON

Leánykori neve *Görög Etelka, Budapesten* született 1913-ban. Férjével, *Kandó Gyula* festőművésszel előbb *Párizsba* ment, majd *Hollandiában* telepedett le, és *Ata Kando* néven lett világhírű fotóművész.

Mostani kiállítása válogatás életművéből: a szülőföldről készített felvételek és a megrázó 1956-os riportfotók mellett a világ számos más országában készült képeit is kiállította.



Bár a fényképezés szinte minden műfaját kipróbálta, a divatfotótól a szociofotóig, nevét mégis az *Amazonas* mentén élő indiánokról készült fotói tették világhíressé. A dolog úgy kezdődött, hogy részt vett egy venezuelai néprajzi expedícióban, és az indiánok közé később többször is visszatért. Nyughatatlan természete, új iránti fogékonysága hajtotta, ezért járja be az egész világot.

HCs

SZÍNHÁZ

ROCKY HORROR SHOW BUDAPEST SPORTCSARNOK

A HAB A TORTÁN: A ZENE!

Richard O'Brien nagy sikerű horrorparódiájában minden benne van, ami felkeltheti az emberek érdeklődését: az élet titkának felfedezése, szerelem, szex, egy másik bolygó, lézerpisztoly, erőszak és halál. A történetben a különös ott kezdődik, amikor Brad és Janet egy transzvesztita kastélyába kerül.

Frank N. Furter, a transzvesztita a színpad szélén piros tűsarkú cipős lábait kecsesen egymásra rakva karcsú pohárból pezsgőt iszik. Body-buildinges, jóvágású szőke teremtménye az előző éjszaka kelt életre, máris lázad. „Én alkottam őt!" – ordítja angolul Frank, és vadul karon ragadja Rockyt. Egyszer csak a mi *Hobónk* jelenik meg a színpadon, feláll egy székre, és magyarul kezd el beszélni. Ez még csak a próba, *Gerry Tebbutt* újra beállítja a jelenetet, instrukciókat ad, a szereplők a lépéseket gyakorolják, majd egy intésre felhangzik a musical zenéje (amit már a *Radio Bridge* adásaiból is ismerhetünk), és kezdődik minden elölről. Legalább ötször-hatszor elismétlik ugyanazt, a tizenhárom angliai színész fáradhatatlanul dolgozik. Ők is részt vesznek az előadás létrehozásában, lelkesülten adják elő egy-egy ötletüket, nagyon jó a kapcsolatuk a rendezővel.

A *Rocky Horror Show* magyar változatának szereplői még soha nem dolgoztak együtt, Gerry Tebbutt gyakorlatilag Magyarországon állítja színpadra a musicalt. A Narrátor szerepére Földes



László (Hobo) kérte fel, aki magyarul mondja szövegét, hogy ezzel is világosabb legyen a színpadi történés. Az ő dolga, hogy feltegye a kérdést: amit a néző átél, nem egyéb-e, mint a képzelet szüleménye.

Az 1973-as bemutató után a Rocky Horror Show bejárta az egész világot *Frankfurttól Brazíliáig, Oslótól Tokióig*. 1975-ben film is készült belőle, amit Magyarországon is vetítettek. A mostani budapesti vendégszereplés után *Ausztria* nagyobb városaiban mutatják be a musicalt.

HCs

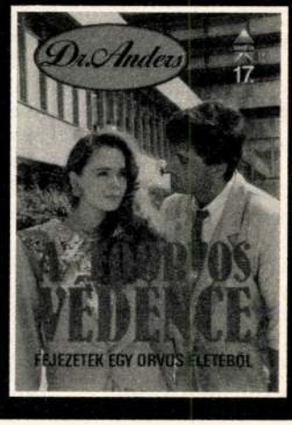

Mai rohanó világunkban könnyű, kellemes szórakozást ígérnek a havonta megjelenő

DR. ANDERS

(Fejezetek egy orvos életéből)
füzetek

Az erdei klinika népszerű sebész-nőgyógyász orvosa, Anders doktor és családja áll az izgalmas történetek középpontjában. A sorozat következő füzete:

A főorvos védence

Anders doktor hamar megkedveli az új segédorvost. Szabadnapján magával viszi egy baden-badeni kirándulásra. Még egyikük sem sejti, hogy ez a nap végzetes találkozást tartogat a fiatal orvos számára. Az elegáns szálloda teraszán fagylaltozás közben megpillant egy gyönyörű, angyalarcú, fiatal nőt, akibe azonnal beleszeret. A sors furcsa szeszélyei folytán megint Anders doktor kezében van a két ember boldogsága...

SZÓRAKOZÁS

**„Hős vagyok.
Mert még tartom a családomban a reményt.
Talpon akarok maradni,
bízva, hogy egyszer lesz munkám.”
(Lásd, egy munka nélküli asszony monológja,
lapunk 37. számában.)**

NŐK MUNKA NÉLKÜL

Nem körkép, csak néhány innen-onnan felcsípett adat:

A KSH legfrissebb, 1991. júniusi jelentése szerint a növekvő számú munkanélküliek között növekszik a nők aránya: a korábbi átlagos 37 százalékkal szemben 39,6 százalék; Budapesten és kilenc megyében 40 százalék fölött van.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében – országosan itt a legmagasabb a munkanélküliség – a nők *csak* 38,1 százalékkal vannak képviselve, bruttó munkanélküli-járadékuk átlagosan 5100 forint, 1000 forinttal alacsonyabb, mint a férfiaké, akik viszont az országos átlagnál 1500 forinttal kapnak kevesebbet.

Veszprém megyében a legutóbbi időkig a nehézvegyipar volt a foglalkoztatottság bázisa; ma az iparág, kissé szépítve a tényeket, stagnál. Veszprém városában és vonzáskörzetében 200 diplomásnak nincs munkahelye. Hogy az állástalan diplomások között mennyi a nő, arról nincs kimutatás, de bizonyára nem tévedünk, ha 40 százalékra becsüljük. A városban működő kutatóintézetekben további leépítés folyik, a Nehézvegyipari Kutatóintézet felszámolás alatt áll. Sokatmondó, hogy a megyében növekszik a munkanélküliség időtartama, a tavalyi, átlagosan három hónapról idén átlagosan öt hónapra emelkedett. Ez jelzi, hogy nincs mozgás, nincs olyan jelentős vállalkozás, ami felszívná, vagy legalábbis csökkentené a munkanélküliséget.

– A hazai munkanélküliség azért tragikus – mondták az *Országos Munkaerőpiaci Központban* még az év elején –, mert szemben a Nyugattal, nálunk ez gazdasági depresszió közepette zajlik. Új munkahelyek csak nagyon korlátozott számban keletkeznek.

Leépítések a hagyományosan női iparágakban: a bőr-, szőrme- és cipőiparban, a textiliparban. Itt 1989 és 1991 között 25 500-zal csökkent a foglalkoztatottak száma. Felszámolás alatt a Győri Textil Művek szentgotthárdi üzeme, a Pápai Textilgyár, Budapesten a KÉLTEX.

A pápai gyárban közel ezer ember dolgozik, 55 százalékuk nő, eddig elbocsátás még nem volt. A felszámolás hosszú folyamat...

Mindenesetre a nők itt sem passzióból és a luxusigényeik kielégítése végett dolgoznak, az átlagkereset – mint *Németh Károlyné* szb-titkár mondja – 8500 forint, a minimálbér közel 700 embert érintett, értsd 700 embernek volt havi 7000 forint alatt a bruttó bére.

Sárközi Istvánné, 35 éves, 20 évig állt a szövőgépek mögött, most az egészségi állapota miatt könnyebb munkát végez, malőrfűző:

– Két éve épültünk, fölvettük a sok kölcsönt. A férjem keresete megy a törlesztésre, három gyerekünk van, az én keresetemből élünk.

Egy kedves arcú, szemüveges, nyugdíjas asszony nem mondja meg a nevét; megkockáztatom a kérdést.

– *A társaság, a kollégák kedvéért dolgozik még?*

– A kollégáktól én nyugodtan elmennék sétálni. Egyedül élek. Meghalt az uram, Nem tudom, lakjak-e, vagy egyek a nyugdíjamból?

Egy-egy élet – néhány mondatban.

KÖSZÖNIK, ROSSZUL

– Mit lehet egy panelban csinálni? Reggel fölkelek, elindítom a családot. Napközben kötök, varrogatok. A gyerekek örülnek, hogy többet vagyok otthon, a kisfiam 13 éves, a kislányom hét, de az anyagi részét már ők is megérzik. Július elsején szűnt meg a munkaköröm. Az Áfornál voltam pénzügyi előadó. Ruházati eladó volt az eredeti szakmám, munka meg gyes mellett tanultam, kereskedelmi szakközép-iskolai érettségim van, elvégeztem egy könyvelői tanfolyamot.

– Járok munka után, volt olyan munkahely, ahol én voltam a huszadik, akit kiközvetítettek. A munkaadók nagyon visszaélnek a munkanélküliséggel, nekem elég magas volt a fizetésem, a legtöbb helyen alig valamivel adnának többet, mint a minimálbér.

– Ülök otthon, és gondolkodom. Tizenöt éves folyamatos munkaviszonyom volt, most menjek el takarítani? Lett volna állás egy magánvállalkozónál, reggel hattól délután háromig. A munka, az kellene. De a kereset bruttó tízezer forint, amiből nekem kellett volna fizetnem az adót, a tb-járulékot, munkaruhát. Maradt volna hatezer. Lassan a rezsire sem elég. Ez egy olyan állapot, amit nem lehet megszokni. A szomszédaink, azok még nem tudják. Úgy surranok be a lépcsőházba, pedig nem nekem kellene talán szégyellnem magam, hogy itt tartunk.

A szőke nő messziről harmincnak látszik, közelről, amikor fölteszem a szemüvegem, harmincnyolcnak. Ötvenéves. Mérnök. Huszonöt évig dolgozott egy kutatóintézetben. Kitüntetéses diploma, két felsőfokú nyelvvizsga.

– Megy az ember a folyosón, szól a személyzetis: B, legyen szíves, jöjjön be. Elétesznek egy minisztériumi papírt, egy listát, ott látja a saját nevét. „Nagyon sajnáljuk, szívesen dolgoztunk önnel...” Szétzúzták az osztályokat, aztán szétverték az intézetet. Itt egy értékes szakembergárda volt, amit mi csináltunk, arra továbbra is szükség lesz, az ember nem érti, hogy mi történik...

Állunk a munkaközvetítő folyosóján. B. arra vár, hogy bejusson az előadójához. Nem mintha állást tudnának neki ajánlani, de ez a szabály. Együttműködési kötelezettség van, aki munkanélküli-járadékot kap, annak 28 naponként meg kell jelennie.

– Olyan ez az egész, mint egy kihallgatás. Munkakerülőnek nézik itt az embert.

Székesfehérvár, lakótelep, egy átlagos magyar értelmiségi házaspár otthona. Sok könyv, kevés bútor.

Incze Gabriella, 32 éves matematikus. Számítógépes szakon végzett a debreceni egyetemen. A Videoton Komputer Kft.-ben dolgozott, programozóként. Június 20. óta munkanélküli.

– Erre, hogy ennyi munkanélküli lesz Fehérváron, senki sem készült fel. Nézem a városi tévét, a helyi lapokban a hirdetéseket. Ha véletlenül van egy állás, ismeretség útján kel el. Meg se hirdetett állásokra tízen-húszan jelentkeznek. Ilyen katasztrofális helyzet, mint itt, és mint a mi szakmánkban, sehol sincs. Százával, ezrével küldik el a diplomásokat. Szoftveresek (programozók) tömege kerül utcára. Én magamat nem tartom zseninek, egy tisztességes, lelkiismeretes munkaerő... voltam.

– Ennyi ember itt képtelen munkát találni. A Philips keres betanított munkásokat szalagsor mellé. De ez az elbocsátott társaság komoly szellemi tőkét képvisel, ne azt ajánlják föl, hogy menjen betanított munkásnak.

– Nem mondom, hogy koplalok, a férjem még dolgozik, de hát itt van ez az OTP-s lakás, törleszteni kell. És maga ez az állapot. Be kell járnom a munkaközvetítőbe. Mindig az jut az eszembe, hogy ez olyan mint a REF. A rendőri felügyelet. És olyan fölösleges. A diplomásokat nem a munkaközvetítő révén szerződtetik.

– Nem tudom, mihez kezdek. Egy egészen más szakmába belevágni? Újabb öt év egyetem?... Miből finanszíroznám? És 37 évesen pályakezdőnek

LÁNCZ Sándor: Az Európai Iskola. In: JPM Évk. XXVIII. (1984) 301 - 328. ill. G.

A nagyobb mennyiségü i
igénylő munkálatok esetében
elökészitése, kicsinyités,
vehető, egyuttal felhivom a
mót, hogy a másolást lehető

Ha valamelyik gép megh
értelemszerüen másik két gé
és a fénymásolást elvégezni.

Az esetleg felmerülő v
nak Pataki Gábor igazgatóhe

Budapest, 1991. V. 31.

Sz. A. [Szekely András]

Az ismeretlen Európai Iskola

Budapest Galéria

Új Tükör 1984 okt. 28. XXI. évf. 44. n. 24-25.

rancia irány fontosabb állo-
ni egy pillanatra sem kisér-
ódját nem érezte közel magához.

ezekre, az 1906 körüli pári-
művészete döntő hatással volt
és hallottak /H. Matisse,
kor még szobrász Modigliani.../
t Nagy-Bénya iránt."

a 7. számu un. müteremházak
án /Gráber Margit festőművész,
li közlése/ tudjuk, hogy ezen
digliani is, a magyar festő
s kábitószeres francia festő-
ei voltak Czóbel Béla és a
lajdonosa, Perlrott Csaba is.

Wagner István

Mi ismeretlen még?

[Az ismeretlen Európai Iskola c. kiáll.]

Bp

17/268

Magyar Hirlap. 1984. nov. 15. 6.

D 16.29 FILE:MU2 L:44-1 KEI789b 44

ıus Bécsben
-1930

GELLÉR KATALIN

EURÓPAI ISKOLA

Az Európai Iskola : Budapest Kiállitóterem, 1984. október 10-november 25. / [a katalógust irta és szerk. György Péter és Pataki Gábor] . - Bp. Budapest Galéria, 1984
39 p. ill.

| | | |

EMBER Mária: Az Európai Iskola tanulói.
= MN XLVII. 260. 1984. nov. 4. 7p.

– Bp. Budapest Kiállítóterem. Az ismeretlen Európai Iskola

A D A T

az MTA tudományos

1./ A rendezvény neve:.....

.....

2./ A rendező szervek:.....

3./ A tanácskozás ideje: /pontos

4./ A tanácskozás helye:.....

5./ Milyen időközönként van e tár

6./ A tanácskozás tárgya és célja

.....

7./ Mi indokolja megrendezését:..

.....

8./ A résztvevők száma:

Harangió Márta: Európai Iskola =
Esti Hírlap. XXIX. évf. 247. sz. 1984. okt. 19.
2. p.

Bp. Budapest Galéria

zettörténez Kutatócso

Európai Iskola

Szepesi Attila: Korniss tüvoskei, Bálint fehér mvadara: György Péter - Patali Gábor: Az Európai Iskola [rec.]. = Kortárs, 36. évf. 1. sz. 1992. 55-58. p. ill.

elemében, mikor a város vagy az ev. ref. egyház dolgairól kellett írni. Mindkettőhöz a legtisztább és legodaadóbb szeretettel ragaszkodott. Városa iránti szeretetét módjában lesz továbbra is kimutatni a hivatalos pályán, amelyen az olyan kitűnő munkaerő minden bizonnyal csak emelkedni fog. Részünkről őszintén fájlaljuk, hogy elveszítsük a hírlapírásban szerető, páratlan jó társunkat, csak az vigasztal, aki annyira közénk szokott, talán mégsem fog tőlünk elszakadni és ha írni kell az egyházról és a városról, amelynek ügyeiért ő olyan önzetlen becsületességgel tud lelkesülni, bizonyára nem fogja pihentetni szép tollát."

Az idézett sorok mutatják, hogy Zoltai kollégái tisztában voltak az ő megkövesedett ujságírói szenvedélyével, mely belőle többé nem párologhat el. Valóban Zoltai élete végéig megmaradt ujságírónak és hogy az igazságot kimerítsük, ujságolvasónak is. Nem volt olyan nap, amikor csak tehette, hogy városa összes ujságjait és a jobb fővárosi lapokat át ne nézze. Ez az időtrabló szokás a minden iránt való állandó érdeklődésén felül ujságírói életében gyökerezett.

Csak egy pillantást kell vetnünk azon írásainak jegyzékére, melyek a 90-es évek végén a saját lapjában és annak testvérujságjában megjelentek, láthatjuk, hogy a levéltárban feltűnően értékes tudományos munkásságot fejtett ki. Szinte önkéntelenül kérdezzük, mikor is volt ennyi munkára ideje? Ehhez járult még az is, hogy mint legnagyobb tudású és igen

György Péter – Patali Gábor: Az Europai iskola.

sec. BODRI Ferenc: Vizőrön után – sáncok körötl.

= Új Forrás, 24, 1992, 5. 40–51. ill

György Péter – Pataki Gábor

ver. FORGÁCS Éva: Szóval nemmel. –
Holmi IV. évf. 2. sz. 1992 304–310. p.

[rec.] György Péter – Pataki Gábor: Az Európai
Iskola. Bp. 1990



2. Budapest. A pesti egykori pálos (mai egyetemi) templom homlokzata, 1768—1771
Ép. Mayerhoffer András

A szentély megnyújtása ezen kívül az újonnan [illegible] tott főkáptalan befogadását is célozta. Az [illegible] adatokból és Patachich érseknek a helytartótanácshoz intézett levelezéséből derül ki, mennyire összefüggött a káptalan újjászervezése a székesegyház [illegible]. Mindkettőnek megteremtése egyben a restaurálás [illegible] jelentette.[6] Ahogy a káptalanban a középkori [illegible] érsekség folytatását és hatalmát kívánja megteremteni, a székesegyház felépítésében is a középkori [illegible] székesegyház régi fényének újraidézésére [illegible] az ősi templom „restaurációjáról". Patachich [illegible] felhívó leveleiben legtöbbször ez a szó szerepel: [illegible] „restaurálja" a székesegyházat, s „cum [illegible] decore maxime" építi. Az érseki székhely [illegible] és a nagykáptalan felállítása szinte feltételezte [illegible]. A káptalan minél előbbi létrehozásának egyik [illegible] hogy az építkezés gyorsan történjék, s az érsek a [illegible] mestereknek adott elismerés, majd ajándék [illegible] a művészi értékű munka elismerését jelenti [illegible] kentést is és a munka gyorsaságának elismerését. Alig van készen a hatalmas szentély, megtörténik az új káptalan felavatása (1738. aug. 15) és bár a [illegible] alig

ANNA MARGIT
(1913–1991)

1. *MÉZESKALÁCS, 1946*
   v. o. 64 x 43 cm
   Itsz.: 72.191
2. *FEJ, 1946*
   p. tempera, 575 x 450 mm
   Itsz.: 72.192
3. *MISZTÉRIUMJÁTÉK, 1971*
   v. o. 72 x 52 cm
   Itsz.: 84.65

BARCSAY JENŐ
(1900–1988)

4. *SÁRGA KÉP KERESZTTEL, 1949*
   farost, o. 17,2 x 28,5 cm
   Itsz.: 78.179
5. *KAPUÍVEK POMPEJI VÖRÖSBEN, 1971*
   v. o. 30 x 40 cm
   Itsz.: 78.200
6. *GYÁSZ, 1971*
   v. o. 30 x 40 cm
   Itsz.: 78.205

BÁLINT ENDRE
(1914–1986)

7. *LÁMPÁS CSENDÉLET, 1948*
   v. o. 46 x 55 cm
   Itsz.: 75.71
8. *SZENTENDREI HÁZ, 1948*
   fa, o. 21 x 25,7 cm
   Itsz.: 91.12
9. *„1956", 1956*
   v. o. 160 x 130 cm
   Balassi Bálint Múzeum, Esztergom
   Itsz.: 58.36
10. *KASTÉLY BLOIS-BAN, 1961*
    v. o. 39 x 42 cm
    Itsz.: 69.40
11. *MÁGIKUS ÉJJEL SZENTENDRÉN, 1966*
    v. o. 79,8 x 100 cm
    Itsz.: 76.43
12. *NAPLEMENTE, 1968*
    v. o. 120 x 39,5 cm
    Itsz.: 71.80
13. *FÜSTÖLGŐ, 1969*
    v. o. 30 x 60 cm
    Itsz.: 69.56
14. *BUSÓTÁNC, 1969*
    fa, o. 74 x 37,5 cm
    Itsz.: 72.11
15. *PROMÉTHEUSZ SZÜLETÉSE, 1970*
    v. o. 30 x 65 cm
    Itsz.: 70.52
16. *EGY SÍRKERESKEDŐ KIRAKATA, 1970*
    v. o. 50 x 98,5 cm
    Itsz.: 75.57
17. *SZENT FLÓRIÁN IGAZI DRÁMÁJA, 1976*
    v. o. 80 x 40 cm
    Itsz.: 82.43

CZÓBEL BÉLA
(1883–1976)

18. *MÁRIA OLVAS, 1945*
    v. o. 75 x 60 cm
    Itsz.: 75,91

HEGYI GYÖRGY
(1922)

19. *HAJÓ, 1946*
    v. o. 38 x 66 cm
    Itsz.: 85.299

KORNISS DEZSŐ
(1908–1984)

20. *BÖLCSŐ III. 1947*
    v. o. 21 x 29 cm
    Itsz.: 79.16
21. *TÜCSÖKLAKODALOM, 1948*
    v. o. 122 x 300 cm
    Itsz.: 88.13
22. *KÜZDÉS, 1949*
    v. o. 30 x 65 cm
    Itsz.: 70.86
23. *TRIPTICHON, 1976*
    v. o. 41 x 75 cm
    Itsz.: 76.42

SZÁNTÓ PIROSKA
(1913)

24. *HEGY ÉS NAPRAFORGÓK, 1946*
    p. pasztell, 390 x 316 mm
    Itsz.: 91.11
25. *RÓZSASZÍNŰ HOLD II. 1947*
    p. pasztell, 790 x 530 mm
    Itsz.: 69.54
26. *GYÁSZ ÉS ESŐ, 1952*
    p. szén, 1000 x 700 mm
    Itsz.: 83.103
27. *MAGYAR KRISZTUS, 1968*
    v. o. 100 x 60 cm
    Itsz.: 71.34
28. *SZERELMESEK (Csontzene), 1970*
    v. o. 60 x 102 cm
    Itsz.: 83.135
29. *LÁMPÁS, 1975*
    v. o. 100 x 34 cm
    Itsz.: 83.134
30. *OTTHONI LOVAK, 1975*
    v. o. 110 x 100 cm
    Itsz.: 76.26

VAJDA JÚLIA
(1913–1982)

31. *VÖRÖS KÉP I. 1974*
    v. o. 55 x 55 cm
    Itsz.: 76.47

EURÓPAI ISKOLA

1945-ben alakult meg és 1948-ban „önként" feloszlott az Európai Iskola nevű csoportosulás, amely a kor képzőművészetének legaktuálisabb problémáival azonosuló művészekből szerveződött. Nem lehet véletlen, hogy nevének megválasztásakor felmerült a Szentendrei Iskola elnevezés, hiszen számosan közülük bensőséges kapcsolatban álltak a várossal. Itt nem egyszerűen a hely kínálta pittoreszk látványhoz kötődésről volt szó, hanem a Korniss Dezső és Vajda Lajos által a 30-as évek közepén felvázolt, a különböző kultúrák kereszteződését hordozó városka és környéke ihlette szellemi program tudatos vagy öntudatlan továbbgondolásáról. A program magaz ún. konstruktív-szürrealista alkotásmódnak és a népi kultúrákban már töredékeiben, de még elevenen élő ősi világkép Bartók–Kodály fémjelezte úton történő felkutatásának összekapcsolásából állt, és ezzel egy régi vizuális identitástudatának, egyben a modern, európai léptékkel is mérhető magyar képzőművészetnek megteremtését célozta meg. Mindebből következik, hogy nem doktriner stiláris elvekkel való közösségvállalás jellemezte a szentendreieket, hanem – Bálint Endrét idézve – „egy olyan belső szabadságra való hajlandóság, ami kirekeszti a festészettől idegen tartalmakat, és beengedi azokat az áramlatokat, melyek ismeretlen és felfedezetlen világok felé sodorhatják azokat, akik vállalják egy ilyen kaland kockázatát." Természetesen szuggesztív intellektusa és meg nem alkuvó művészi etikája révén a 40-es években Vajda az akkor már kikristályosodott posztimpresszionista stílusban dolgozó Czóbelen kívül mindannyiukra hatott: hol a kéz emlékezik az ifjan elhunyt barát egy-egy, szenvedéstől átjárt, sűrűsödő vonalhálójára, hol motívumai bukkannak fel új összefüggésekben. Ennek ellenére kiteljesedő művészetük egyre karakterisztikusabban elüt egymástól. Barcsay az ikonokhoz hasonló méltóságteljes nyugalmat és időtlen belső ragyogást teremt geometrikus vagy konstruktív látványelemekből felépülő képein. Korniss nyughatatlanul keresi-kutatja az élmény megmutatásának, a tradicionális jelek jelentéskörének, egyben magának a vizuális nyelvnek a határait. Bálint magánmitológiájának sokértelmű torzó szereplői fájdalommal és szorongással teli álmokat és nosztalgikus emlékeket beszélnek el. Szántó Piroska pánantropomorf univerzumában minden képi motívum emberi állapotok, szenvedélyek, karakterek hordozója lesz. Anna Margit torzonborz babáinak, expresszíven ábrázolt bábjainak egyszerű, áttekinthető világába transzponálja és így kimondhatóvá teszi a kimondhatatlan traumákat. Konstruktív képalkotás, szürrealisztikus látomások és expresszív formák elütő csillagai körül kering szabálytalan ritmusban művészetük.

A jelzett kör szempontjából a kiállított művészek névsora nem teljes, többen kimaradtak most, mint pl. Fekete Nagy Béla; vagy van, akit csak egy-egy művel szerepeltetünk, mint pl. Vajda Júliát. Válogatásunknak sajnos nem tudományos ismérvek, hanem nagyon is gyakorlatias, objektív tények szabtak határt. A hely méretén túl sokkal fájdalmasabb volt azzal találkoznunk az előkészítés során, hogy ugyan Anna Margitnak, Barcsaynak, Czóbelnek múzeuma van a városban, de a többiek életművéből az eddigi gyűjtés alapján épp hogy csak ízelítőt nyújthatunk. Így csupán csak arra vállalkozhattunk, hogy jelezzünk néhány összefüggést, a meggyőzés egy ennél átfogóbb kiállítás feladata lehet, ahol feltárulkoznak a finoman, bonyolultan összefonódó, majd szétváló és szerteágazó utak.

Reméljük, tervünk egyszer megvalósul.

Mazányi Judit

A PEST MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
tisztelettel meghívja Önt,
tekintse meg az

EURÓPAI ISKOLA
SZENTENDREI MESTEREINEK

munkáiból rendezett állandó bemutatót
a Vajda Lajos Múzeumban (Szentendre, Hunyadi u. 1.)

A kiállítás 1991. szeptember 7-től hétfő kivételével
nyitvatartási időben látogatható.

EURÓPAI ISKOLA

M. Narancs III. évf. 11.
1991. máj 30. 11. p.

egy művészeti múze-
vagy ajándékoztas-
egy művet, a műveket
élőbb meg kell ismer-
közönségnek, majd a
lkumnak is. Ez vagy
zentatív kiállításával
tt színvonalas galéri-
t katalógusokban va-
ésével történhet. Ha
s ennek révén ismer
t és tudatosul a szá-
tossága, akkor a mű
jtési körébe kerülhet.
t mutatja, hogy ami-
a munkája egy jelen-
yújteményébe kerül,
lem figyelme is meg-
ánt és vásárolni kezd
ntig ha valaki vásá-
z munkáiból, azt jó
zemének köszönheti.
kább csak dekoráci-
kedelmi célból teszi.
szont, hogy egy mű-
leírt módon rangot
gyűjtők is folyamato-
zdik a képeit. Ez a
talában párhuzamo-
összefüggésben zaj-
gyűjtő, aki többnyire
műret is megvesz,
a művésznek, hogy
letó helyre kerüljön.
áknak tőkeerősségü-
hinniük kell a mű-
en, a művek kvalitá-
zatos üzlet, mert a
égek nagyon maga-
igényes és óvatossá-
efektetett pénz pedig
terül meg, és csak
zd el hasznot hozni.
t vonatkozik a kor-
művészetre.
észettel mégis köny-
ni, mert a műveket
em kell megvennie –
ár nem élő művész
anem bizományba
könnyen pórul is
nze, hite és energiá-
vész hírnevének föl-
ott, kárba veszhet,
szerződés lejártával
oségért átpártol a
, akinek ekkor már
ehézsége vele.
A művészet ellen-
árusító galéria, ahol
olyan képeket áru-
ek, dekoratívak, a
a bútorhoz szolgál-
úl. Itt történik a
negtévesztése, mert
szek az igaz meste-
l született művészi
atásvadász, más-

bemutató kiállítás anyagának, vala-
hogy úgy, ahogy a Santa Barbara
Museum of Art mostani kiállítása is
összeállt.

További problémát jelent az ille-
tékes magyarországi szervek nehéz-
kessége a nemzetközi műkereske-
delem kérdéseiben. Ez a "levédés"
rendszerében mutatkozik meg. Per-
sze egyeztetni kell a kulturális és az
egyéni érdekeket, de nem a hagyo-
mányos paradoxon alapján, amely
szerint „ha kiengedik a műveket, ki-
árusítják az országot, ha meg nem
engedik ki, akkor az egyén van aka-
dályozva magántulajdona szabad-
kereskedelmi áron történő értékesí-
tésében." Ma elvben minden művé-
szeti tárgy kiviteléhez engedély kell.
Ezt a Nemzeti Galéria szakbizottság
adja meg. Korábban, ha e bizott-
ság nem volt meggyőződve egy kép
eredetiségéről, úgy határozták meg,
hogy pl.: „hamis Vaszary – kivitelre
engedélyezve". Ez a rendszer arra
az értelmezésre vezetett, hogy ha
valamire nem írták rá, hogy hamis,
akkor azt eredetinek lehetett tekin-
teni. Újabban viszont egymás után
mennek ki az országból vadonatúj
papírra festett 1922-es aláírású és
más szempontból is jól felismerhe-
tően hamis művek. Ebben a helyz-
etben, ha a bizottság fél részt vál-
lalni a felelősségből, jó lenne, ha azt
a meghatározást alkalmazná, amit
a (ritka) tisztességes aukciós házak
szoktak: „attributed to", vagyis hogy
valamely „mesternek tulajdonít-
ható".

A kulturális érdekek és a piac
összekapcsolásának jövőbeni szán-
déka számos problémát vet föl. Elő-
ször is a kultúrpolitika olyan ága a
politikának, amelynek együttműkö-
dést kell keresnie a gazdasági élet-
tel. Ez nem könnyű, mert a művek
nem készülhetnek közvetlenül a pi-
acra, de hogy az alkotás létfeltételei
fennmaradhassanak, piacot kell te-
remteniük a maguk számára. A
műkereskedelem második csoport-
ját, amit művészeti iparnak nevez-
nek, a szabadkereskedelem találé-
konysága a helyére teszi. Az első
csoport esetében viszont, amellett
hogy nem lehet gyorsan meggazda-
godni, a szakmához is érteni kell.
Külföldi partnerrel kialakított
együttműködés esetén például elő-
zőleg tájékozódni kell, hogy milyen
a hitelképessége, hol és milyen rang-
ú helyen van a kiállítóhelyisége,
valamint hogy mit és mióta állít ki.
Hamar rá lehet jönni, ha az illető
giccsel kereskedik, ami igen káros
lenne a mi esetünkben: lejáratnánk

KÖNYV EURÓPAI ISKOLA

Pataki Gábor és György Péter több éves közös tudományos tevékenységének eredményeként a Corvina Kiadó XX. századi hazai művészeti áramlatokat, iskolákat földolgozó sorozatában megjelent az Európai Iskolát és az Elvont Művészek Csoportját bemutató kötet. E pillanatban, amikor a politikai érvrendszerben a kulturális hagyományokra való hivatkozásnak oly kitüntetett jelentősége van, nehéz megállni, hogy ne tekintsük ezt a munkát olyan művészeti, művészetfilozófiai esznék közvetítőjének, amelyek számára az európaiság nem merült ki a közös keresztény hagyományok hangsúlyozásában. Az 1945 októberében alakult Európai Iskola főként baloldali írók, gondolkodók és képzőművészek közössége volt. Működésüknek a sztálinizmus hazai térnyerése 1948 novemberében szabott végül határt. Rövid néhány esztendős tevékenységük során 37 kiállítást, számos vitaestet rendeztek, könyv-, illetve füzetsorozatokat jelentettek meg. Eleven kapcsolatokat ápoltak a kor képzőművészeti centrumában alkotó párizsi francia és magyar művészekkel, de a környező országok hasonló tendenciájú csoportjaival is. Pán Imre, Mezei Árpád, Kiss Pál, Kállai Ernő, Hamvas Béla elméleti ténykedése mellett olyan kiváló képzőművészek sora dolgozott, mint Anna Margit, Ámos Imre, Barcsay Jenő, Bálint Endre, Bokros Birman Dezső, Egry József, Gyarmathy Tihamér, Korniss Dezső, Lossonczy Tamás, Martyn Ferenc, Márffy Ödön vagy Vilt Tibor, és a sor még messze nem teljes. Vitáikon pedig gyakorta részt vett Szentkuthy Miklós és Weöres Sándor is.

A kötet egyik legkiválóbb fejezetében a megmaradt cikkek, publikációk, s részben a csoport máig élő résztvevőinek interjúi alapján megelevenednek a háború utáni rövid, vészterhes demokrácia elméleti vitái. A kiváló jegyzetanyaggal és dokumentációs melléklettel kiegészített rekonstrukció az európéer értékek visszaszorulásának, a racionalitás elsikkadásának szomorú folyamatát idézi föl. Az Európai Iskola tevékenységét bíráiók részéről esztétikai fejtegetésekbe bújtatott politikai álláspontok nyílvánultak meg. Hatalmi célokért mozgásba lendülő érdekcsoportok önkéntes komisszárjai, ideológiai hullámlovasok, konok fanatikusok és sértett bosszúvágyók csaptak le a gondolkodás és a művészet szabadságát hirdetők közösségére. Számukra egy fegyver maradt csupán, a vállalt gondolatok kifejtésének eleganciája. A stílus, amely életformában, műben, gondolatban egyaránt azonos. A megelevenedő egykori viták szereplői mintha ma is élénk résztvevői lennének közéletünknek, vagy ami még elszomorítóbb, mintha semmi sem változott volna. Mintha mi is, akik másfél évtizeddel az Európai Iskola elporladása után születtünk, ugyanazokkal viaskodnánk. A kifogás is gyakran azonos: az Európai Iskola képviselőit gyakorta vádolták kedélytelenségük, pesszimizmusuk miatt. Hol a nemzeti egység, a feltámadásgondolat híveinek, hol meg a hurráoptimizmussal rajzolt jövőkép dogmatistáinak korholását vívták ki polgári dekadenciájuk, a háborúban átélt borzalmak okozta morális válsághangulatuk miatt. Hogy ki jobban és ki kevésbé depresszív, ez persze lehet alkati kérdés, ám az optimizmus – túl az élet egyes napi praktikáin – öncsalás, ahogyan a pesszimizmus is az. Az optimistáknak szüntelenül emlékedett állapotra van szükségük, a minél nagyobb közösség élményének, biztonságérzetet adó erejére, meg pátoszra. Ennek pedig nem csak ellentétpárja létezik, mert aki nem bízik vakon valamilyen hittől vezérelve, nem csak pesszimista lehet. Az árnyalt gondolkodás, a tisztánlátás igénye persze minden hatalom számára ellenszenves törekvés. A „vissza Európába" vágyott réglúj állapota sokak fejében ma is azonos a keresztény hagyományok, intézmények és spirituális-ideologikus értékpreferenciák újraélesztésének föladatával, s akik így gondolkodnak, e föladatatot a neofiták kompenzációs túlzásaival teljesítik. Eközben az a kulturális sokszerűség – amelynek egykor az Európai Iskola is részese volt – amely mostanra, a nemzetállamok határvonalainak eljelentéktelenedésével a tágabb regionális hagyományokra ébreszt rá – ez a sokszerűség a korábban valóban meghatározó keresztény humanizmusból eredő, de azon túllépő szellemáramok meghaladásához is vezet. Ha mindez nem így lenne, nem történhetett volna meg, hogy a jegyzetanyagban több helyütt is olyan tanúk szóbeli közlésének hivatkozására lehet bukkanni, akik annak a kornak voltak a művészeti életet alakító, irányító tényezői, amely az Európai Iskola halálát okozta.

Bojár Iván András

"POFONÜTJÜK A KÖZÍZLÉST!"

V.V.Majakovszkij antimúzeuma Moszkvában, a Dzserzsinszkij téren, a KGB épületeinek gyűrűjében

Függőleges, vízszintes, diagonális erővonalak, síkok, ívek, szögletek. Kubista, futurista, konstruktivista hagyományok. (Kicsiben: NA-NE Galéria, Budapest.) Acélspirál, drótháló, plexi, üveg. Kockák, hengerek, kúpok, fény-szín-formatörések. Különálló helyiségek helyett architektonikus, plasztikus és festői formák szintézise.

Képzőművészek, kiállítástervezők, építészek, művészettörténészek közös koncepciója alapján, 1990-ben készült el ez a moszkvai köznyelvben csak „antimúzeumként" emlegetett, egyébként „szépirodalmi" besorolást nyert múzeum. (Svetlana E. Strijniova, a Majakovszkij Múzeum igazgatónője filológus, huszonkét éven át foglalkozott Tolsztojjal, ám tíz évvel ezelőtt ideirányították.) „Az öreg grófot felcserélték a mindenség szíve". Vaskályha, vasaló, versek, filmjelenetek. Mozi. „Majakovszkij nem külön-külön szerepeket játszott, (...) egyszerre valamennyit, s a szerepek ellentétét, az életet játszotta" (B. Paszternak).

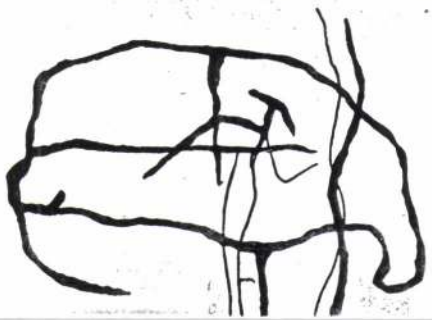

Harmadik szint. Utazások. Szellemi útrakelés marhakereskedői útlevéllel. Amerika, Kuba, Mexikó, Berlin, Párizs. Találkozás a művészettel, művészekkel – majd, elátkozva Amerikát, szerelmet vallott Párizsnak, és haza akart menni.

Második szint. Ám a korabeli politikai valóság nem kedvezett a forradalom és szerelem teljességére vágyó költőnek. Lenin halott, esztétikai mércévé a forradalom iránti hűség, illetve hűtlenség vált, „a szerelem csónakát szétrázták a mindennapok". 1930. április 14. „Telt torokkal adott hírt magáról, ahogy szokott" (B. Paszternak). Majakovszkij a halottas ágyon, ágyakon. Életnagyságú fehér és fekete gipszszobrok. Illúzió és valóság.

Első szint. Szembesítés. Hogyan tovább Majakovszkij nélkül? Disszonancia. Átlós, bizonytalan szerkezetek, felborult tárgyak, fejtetőre állított Lenin-kép, káosz.

A „kommunizmus" torzulásai. „Ilyen idő volt!" Önfelmentő mondatok. „Ilyen idő volt!" Viszockij, Szaharov halott. Lelkismeretmentesítés. A kisebbség és többség örökös egyenlőtlen küzdelme.

A földszinten a cári Oroszország jelzései. Forradalom előtti állapot – boruló értékrend. Ferdén sorakozó színházi székek, cirádás tükrök, csillárok... és a



CORVINA

MOST JEGYEZZE ELŐ!

György Péter–Pataki Gábor:

AZ EURÓPAI ISKOLA

Az új magyar festészet egyik legérdekesebb és legfontosabb korszakát igaz valójában mindmáig nem ismertette még senki. A szerzők monográfiája 1945–48 között, a szabadság 3 éve alatt fennállott művészeti iskolát tárgyalja.

Az Európai Iskola és az Elvont Művészek csoportjának tagjai voltak:

ANNA MARGIT, ÁMOS IMRE, BARCSAY JENŐ, BARTA LAJOS, BÁLINT ENDRE, BÁN BÉLA, BEÖTHY ISTVÁN, BOKROS BIRMAN DEZSŐ, BORSOS MIKLÓS, CZÓBEL BÉLA, DERKOVITS GYULA, DOMANOVSZKY ENDRE, EGRY JÓZSEF, FEKETE NAGY BÉLA, FORGÁCS HAHN ERZSÉBET, GADÁNYI JENŐ, GEGESI KISS PÁL, GYARMATHY TIHAMÉR, HAMVAS BÉLA, HAJDÚ ISTVÁN, HORÁNYI BÉLA, MARCEL JEAN, JAKOVITS JÓZSEF, KAMPIS ANTAL, KASSÁK LAJOS, KÁLLAI ERNŐ, KERPEL-FRONIUS ÖDÖN, MEZEI ÁRPÁD, PÁN IMRE, PÓR BERTALAN, ROZSDA ENDRE, SCHUBERT ERNŐ, SIRATÓ KÁROLY, SZÁNTÓ PIROSKA, VAJDA LAJOS, VAJDA JÚLIA, VILT TIBOR, WEÖRES SÁNDOR, ZÁDOR IMRE, ZEMPLÉNYI MAGDA, JACQUES DOUCET, CORNEILLE

A könyv ára: 2500 Ft
DE ha december 20-ig megrendeli telefonon vagy postán,
csak 1600 Ft

Cím:
Corvina Kiadó, 1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.
Telefon: 117-8379

1990. december I. évfolyam 3. szám
Főszerkesztő: SINKOVITS PÉTER

Beszélgetés Nagy Tibor New York-i galériással/ Interview with Tibor Nagy, a gallery-owner in New York

Városképek Pest-Budáról

Rajz 90

A Ferenczy család új kiállítása Szentendrén/New exhibition of the Ferenczy-family in Szentendre

Mátyás-kori kódexfestészet két budapesti kiállításon

Stúdióüveg-e a csehszlovák stúdióüveg?

Jelek és jelképek

Szerelem–Élet–Halál (ef Zámbó István)

Műterem, madártávlatból (Váli Dezső)

Néhány új hangvételű szobor (Húber András)

Szétépített metaforák (Beszélgetés Drozdik Orsolyával)

Timur és csapata (A pétervári újak)

Közeledés (Kőnig Frigyes)

Rosszkedvünk nyara (Hegedüs 2. László kiállítása)

Zsákcső (Magyar Gábor kiállítása)

NA–NE Galéria

Újabb szemérmetlen magyarázatpróba

A Procopius-gyűjtemény

Veszprém, Püspöki és káptalani levéltár (fotó Tihanyi Bence)

A lap a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Osvát Ernő Alapítványának támogatásával készült.

A lapot készítették: SINKOVITS PÉTER főszerkesztő,
TÍMÁR ÁRPÁD szerkesztő, SEBESTYÉN ILONA olvasószerkesztő,
LÓSKA LAJOS, PATAKI GÁBOR, P. SZABÓ ERNŐ rovatvezetők,
BENICZKY MIKLÓS művészeti szerkesztő, TAHIN GYULA fotó,
SZÁNTÓ ZSUZSANNA szerkesztőségi titkár.

Editor—in—Chief: PÉTER SINKOVITS
Distributor outside Hungary:
„Kultura" Hungarian Foreign Trading Company.
H–1389 Budapest, Pf. 149.

→ Bsd. Anna Margit fin
Műveszet 1985/4/55. old.

Európai Iskola: tagok vévsora

Alapítók: Kiss Pál, Kállai Ernő, Mezei Árpád
Pán Imre

Tagok: Anna Margit, Ámos I, Barcsay J,
Bán Béla, Bokros Birman D,
Csóbel Béla, Egry J, Forgách-Ham
Erzsébet, Losonczy Tamás, Martyn
Terenc, Márffy Ödön, Schubert Ernő
Vilt Tibor

Új tagok: Barta Lajos, Bálint Endre, Gyar-
mathy Tihamér, Dr Horányi Béla,
Marcel Jean, dr Harpel-Franius Ödön
Makarius Samer, Mondy Stefánia, Rozsda
Endre, Sirató Károly, Szántó Piroska

ka, bár igazi meglepetés nem igen akadt. Nyilván ilyennek szánták Bíró Iván kisplasztikáit, de ez a néhány kisbronz nem győzte meg a nézőt arról (bármily egyértelmű is a figurák szürrealizmusa), hogy az alkotó egyenrangú társa lenne Vilt Tibornak, Barta Lajosnak vagy Jakovits Józsefnek.

Az Európai Iskola igazi értelmének és jelentőségének felmérése így tovább várat magára. Igaz, erre a Budapesti Galéria méretei sem alkalmasak (kevésbé még a székesfehérvári termeknél is). A vállalkozás azonban az élmény egyszeri kellemességén túl is fontosnak bizonyult, mert végül is hozzájárult a kérdés „napirenden tartásá"-hoz.

Kovács Péter

A Biblia világa – az Ótestamentum

Grafikai kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

A Biblia ismeretét az írástudók között Szent Jeromos (Vulgata) fordítása, „angyali" latinja terjesztette el. Az értelmezés másik formája, vagyis a Bibliához való kapcsolat más módja az írástudatlanok számára a Biblia-illusztrációk sora maradt: a „Biblia pauperum", a „szegények Bibliája". Megjelenítették a Bibliát kódexekben illusztrálva, majd a könyvnyomtatás feltalálása után is láthatjuk jeleneteit nyomtatott képeken, és láthatjuk templomok falain, üvegablakain és oszlopfőin, s játszották eseményeit liturgikus ludusokban –, oltár előtt, majd vásártéren is. Ez a bibliás-kapcsolat hajdan milyen erős és termékeny volt, mutatja a Szépművészeti Múzeum grafikai kiállítása. Ízelítőt nyújt az intézmény gazdag gyűjteményének anyagából. A reprezentatív válogatás két irányból közelíti a Biblia ószövetségi ábrázolásait. Egyfelől követheti a látogató a Biblia könyveinek sorrendjét a Teremtés Könyvétől a Próféták könyvéig. Másfelől a Biblia-illusztrációk históriáját, s ez a történelmi áttekintés a XIV. századi „Biblia pauperum" ecset- és tollrajzait őrző pergamenttől Gustav Doré 230 illusztrációját tartalmazó 1866-os stuttgarti kiadású Biblia kötetéig ível.

A belépőt eligazító táblázat fogadja, az említett ószövetségi könyvek sorrendjét mutatva, mely egyúttal jelzi a katolikus és a protestáns Biblia-szemlélet különbözőségét. Luther ugyanis számos ószövetségi könyvet (ezáltal több ismert történetet), apokrifnak tartván, úgymond a héber hagyományokhoz kapcsolódva kirekesztett a kanonikus könyvek sorából, megfosztva ezzel a Biblia-kiadványokat és az olvasókat olyan híres alakoktól, mint például *Judit*. Jóllehet Judit „heroica" alakja, jelleme egzemplumként szinte képzőművészeti hagyománnyá vált különféle ábrázolásokban.

A kiállítás rendezése dr. Zentai Lóránd érdeme, aki egy kalauzul szánt ismertetőkiadványba írt eligazítót az érdeklődőknek; rövid, értékes összefoglalója mellől mindössze a katalógust hiányoltuk! Hiányzik a kronológikus és méretes felsorolása a látható grafikáknak, mely egyúttal nem csupán tudománytörténeti magyarázatokkal szolgálhatna, hanem a „technika" megjelölésével számos meglátásunkat segíthetné! Így az értőbb közönség is csak tallózva kapcsolhatja ismert vagy kevésbé ismerős Biblia-emlékeit a látottakhoz. Számos esetben ugyanis nem kizárólag korszemlélet vagy izlésváltás tükröződik egy-egy téma megfogalmazásában, hanem azt a művészi technika (rézmetszet, rézkarc, mezzotinto vagy lavirozás), az „eszköz" is meghatározza: líraibb vagy „elbeszélőbb" lesz-e a grafika, azaz a rajzosság, a kemény vonalak vagy esetleg festői hatások érvényesülnek. Maga a plakát és a meghívó stíluskülönbözése is ezzel kapcsolatos, de egyszersmind felfogásbeli különbséget, sőt szépségeszmény-változást is mutat. A *plakát* sugárzó szépségű Ádám és Éva alakjának rézmetszete a nagyhatású bolognai *reneszánsz* mester, *Marcantonio Raimondi* művét ismerteti meg az utcai járókelőkkel. A megnyitó meghívóján *Rembrandt* rézkarca kevésbé tetszetős, az eszményítéssel szemben emberközelibb művészi meglátást és

láttatást sugall. A *rézmetszet* és a *rézkarc* közötti tónusfinomságok különbözősége az említett „technikai" összefüggést vagyis inkább a disztinkciót hangsúlyozza. Az egyik nagyméretű fametszeten pedig a *nyomás*-technikai fogás (a dúcok egymás mellé illesztése) is érzékelhető.

Észre kell vennünk, hogy többnyire sokkal inkább azt a kort látjuk, amelyben a művész „illusztrálta" a Bibliát, semmint a Biblia (valójában kortalannak és időtlennek vélt) történés-idejét. A bibliai jelenetek (*szcénák!*) gyakran kortörténeti szempontból sok értékes látványelemet őriznek. Elsősorban az adott kor ruházatának és a viselkedés-módjának hű „élet"-képei jelennek meg. Ugyanígy játszották a latin nyelvű ludusokban is a bibliai históriát, vagy később a moralitások erkölcsi célzatú példázataiban: a régi bibliai múltban is korukhoz szólva, a mának morálját summázva, bírálva. (Lucas Cranach fametszetén a Paradicsom fáján korabeli címer „pajzsok" ill. tarsolyok függnek; Dürer Sámsonja és az oroszlán mögött a *veduta*-élmény, a háttér a művész-látta tájat és korabeli várrészletet adja.)

Több grafikával szerepel az egyébként is jelentős *Lucas van Leyden*, akire Dürer is nagy hatással volt. Ha egy-egy motívumot végigkísérünk, pl. a „bűnbeesés"-t, érteni véljük, a bibliai téma mindenkor ürügyül szolgált a művésznek saját érzései és kora megfogalmazására. Egy romantikus vöröskrétarajz után ha *Rodin* ecsetrajz-vázlatát szemléljük, Ádám és Éva sejlő körvonalaiban mintha híres ölelkező férfiai és női *(A csók* és *Örök tavasz)* villannának föl. Nem ritka, ha apokrif, vagyis nem bibliai szövegek is beleértelmeződnek és vetíttetnek a „bibliai" világképbe. Éppen Lucas van Leydentől látható: „Ádám és Éva siratja a megölt Ábelt", melynek forrása nyilván Biblián kívüli.

Ha az egyik sorozatot, Nicolas Chaporon 1649-ben Poussin irányításával Raffaello és iskolája vatikáni mennyezetfreskóiról készített másolatait követi a szemlélő, szinte teljes képet kap a Biblia teremtéstörténeti és történelmi anyagából. A rendezés egymás mellé rendeli az összefüggő „történeteket", látni engedi a különböző korok és művészek felfogását egyazon témáról, legyen az Ábrahám története, Izsáké, vagy Jákobé, Józsefé, avagy Lótnak és családjának, esetleg Noénak és a vízözönnek bibliai eseménytörténete.

Még egyszer hadd hivatkozzunk Rembrandt itt látható metszeteire, rézkarcaira. Sajátosan egyéni alakjai jól példázzák, hogy a bibliai köntösben is mindig önmaga lelkületét és környezetét rejtette el, tárta föl: Ábrahám és Izsák alakjában nemcsak korabeli élethelyzetet elevenít meg, hanem a mindenkori emberi szituációt; ugyanígy Tóbiás példázatában.

A női szépségeszmény változásainak ízlés-tükre, nem kizárólag Éva alakja, hanem a női test szépsége fel-feltündöklik a Zsuzsanna-történet ürügyén, Dávid és Betsabe kapcsán is mindig a koreszményt sugallva. A kortörténeti látványelemek (Mózes könyveinek alakjai, hadieseményei vagy a hőstörténetek figurái) a kiállítás érdekességét és értékét emelik. A Biblia világának e képzőművészeti (grafikai) bemutatója – miként dr. Komoróczy Géza megnyitójában is méltatta – nagyjelentőségű kulturális esemény. Reményét fejezte ki, hogy sokan fognak magával a Bibliával a kezükben is ide visszatérni, amíg látható ez a reprezentatív válogatás. Mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy a Biblia ismerete (és a keresztény ikonológia nélkül) a művészetek (zene, irodalom és képzőművészet) jelentős alkotásai „érthetetlenek" lesznek a „felnövekvő nemzedék" számára!

A középkori „szegények Bibliája": nekünk mai „Írás"-tudatlanoknak is *jó* példa lehet, ha vizuálisan indíttatva és lelkesítve is, de a Bibliát ismernünk illik, sőt olvasnunk kell!

Kelényi István

EURÓPAI ISKOLA

Vigilia 1985/3

Képzőművészet

Az ismeretlen Európai Iskola

A Budapest Galériában ősszel bemutatott kiállítás fiatal rendezői – *György Péter, Pataki Gábor* és *Szüts Miklós* – bevallottan is egy „szubjektív" kép megidézésére vállalkoztak. Ez a „szubjektív" kép – a feltárt anyag nagyrészt újszerű válogatása ellenére – nemigen különbözik attól a legendától, amely a művészetszeretők tudatában, sőt: a művészeti köztudatban az Európai Iskoláról már évtizedek óta él. Ez a „legenda" az idő múlásával már valóságosan fogható testet is öltött, s ugyanolyan fontos alakítójává vált hazai képzőművészetünk történetének, mint amilyen fontos és meghatározó volt az Európai Iskola tényleges léte a második világháborút követő rövid három esztendőben.

A csoportot 1945 őszén az ismert orvosprofesszor, Gegesi Kiss Pál irányításával Kállai Ernő, Mezei Árpád és Pán Imre alapították. Tagjai elsősorban művészek – Anna Margit, Barcsay Jenő, Bálint Endre, Bán Béla, Czóbel Béla, Egry József, Gadányi Jenő, Gyarmathy Tihamér, Korniss Dezső, Lossonczy Tamás, Makarius Samer, Márffy Ödön, Martyn Ferenc, Pór Bertalan, Rozsda Endre, Schubert Ernő és Szántó Piroska festők; Barta Lajos, Beöthy István, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Forgács Hann Erzsébet, Hajdú István, Jakovits József és Vilt Tibor szobrászok – voltak, de közéjük tartozott a gondolkodó Hamvas Béla, a költő Weöres Sándor, a kritikusok közül Kampis Antal és Mándy Stefánia, s egyáltalán nem utolsó sorban Kassák Lajos is. Ezen felül, mint szellemi őseiket, maguk közé számították Ámos Imrét és Vajda Lajost is. – A névsor persze nem egészen pontos, mert a tényleges munkában ennél többen vettek részt, s ugyanakkor a felsoroltak között akadtak, akik gyakorlati vagy más okokból nem, vagy alig állítottak ki együtt a többiekkel. A csoportból Kállai Ernő vezetésével 1946-ban hivatalosan is kiváltak az „absztraktok", akik aztán egy ideig a „Négy világtájhoz" címzett Semmelweis utcai galériában mutatták be műveiket. 1948-ban – engedve az egyre erősebb külső nyomásnak – az Európai Iskola önként feloszlott. Tagjainak egy része beállt a hivatalos művészetpolitika támogatóinak sorába, mások „kiskapukat" keresve igyekeztek modus vivendire találni, megint mások pedig a belső emigrációt választották, műtermük magányába húzódva barátok támogatásával és különböző művészeti segédmunkákkal tartva fent magukat. A hatvanas évekre az alapítók közül néhányan már meghaltak, mások külföldre távoztak, s az *iskola* többé már nem támadt új életre. Szelleme azonban annál inkább.

A hatvanas évekre teljesedtek ki igazán az Európai Iskolához kapcsolódó olyan életművek, mint Bálint Endréé és Korniss Dezsőé, s ez az évtized hozta meg az utánuk jövők – Ország Lili, Deim Pál – karakterének kialakulását is. Ennél is lényegesebb azonban, hogy ebben az évtizedben vált természetessé művészetünkben a sokszínű változatosság, amelyben Kondor Bélának ugyanúgy helye volt, mint az ekkor éppen kalligrafikus korszakát élő Kornissnak, vagy az apró méretű konstruktív remekeit alkotó Barcsay Jenőnek. Olyan *sokszínűség* volt ez, amelyben csak a létrehozott értékek minősége teremtett rendet. – S végül is éppen ez volt az Európai Iskola legfőbb szellemi hagyatéka! Az, amit minden esetlegességével együtt is jelez a fentebbi névsor, s amit mutat az a harmincnyolc kiállítás is, amelyet a csoport rövid fennállása alatt rendezett.

Az Iskola tagjainak nagy része a két világháború közti korszak művészetének a „kiközösítettjei" közül került ki, azok közül, akiket sem jobbról, sem balról nem illett komolyan venni. Valójában (bár ekkor

a fogalom még ismeretlen volt) egyfajta *undergroundot* képezett ez a társaság, melyet azonban nem a stílus egysége, hanem szemléletük nyitottsága fogott össze, bátorságuk a szakításra a rég bevett hagyományokkal, készségük a járatlan utak kereséséhez. Ez a magatartás vonzotta hozzájuk az olyan mestereket is, mint Czóbel Béla, Egry József vagy Márffy Ödön. Mindvégig toleránsak voltak minden valódi érték iránt. Ez alól nem kivétel az az „absztrakt" csoport sem, amely 1946-ban kivált közülük. Ennek bizonyítására elég, ha szellemi vezéreiknek, Kállai Ernőnek ezekben az években végzett írásos és gyakorlati tevékenységére utalunk. Valószínű, hogy éppen ez a tolerancia és nyitottság keltette fel ellenük egyik oldalról a szocialista realizmus stílusegységét hirdetők haragját, a másik oldalról pedig a volt greshamistákét, akik bár más módon, de szintén kizárólagosságra törtek. Jellemző (és persze érthető), hogy amikor 1953–54 táján bővíteni kellett-lehetett a „stílusegység" sáncait, abba szinte természetesen fért bele az utóbbiak kiegyensúlyozott polgári értékrendje, míg a többségükben balról, sőt jórészt az előző korszak munkásmozgalmából startoló „európai iskolások" eleven, minden új befogadására kész szelleme előtt zárva maradtak a kapuk. Nem az egyes emberek előtt, mert hisz a *dezertálókat*, a „megtérőket" mindig szívesen fogadták. Nem is egy meghatározott stílustörekvés előtt, mert hisz tudott volt, hogy kellő „önkritika" esetén, az alkotó „jószándéka" esetén mindenen lehetett „javítani", mindent lehetett „közelíteni" az elképzelt ideálhoz. A kapuk azonban az Európai Iskola esetében az élet előtt maradtak zárva, az ablakok a friss levegő előtt, a függönyök a nyitott szemű érdeklődés, a korlátlan tájékozódni vágyás előtt.

Furcsamód, a művészeti köztudatban nem ez a kép maradt fenn az Európai Iskoláról. A fogalom ma – és már régen –egy határozottabban *avantgard*, és éppen ezért stílusban is körülhatároltabb csoportosulás képét őrzi. Sokáig egyszerűen „az absztraktok" néven emlegették őket, pedig a szó valódi értelmében absztrakt művész nem sok akadt köztük. Újabban – tudva, de elhanyagolva, vagy éppen szégyenlősen elhallgatva az egyéb jellemzőket – inkább szürrealizmusukra irányul a figyelem. Ehhez valamilyen formában valóban a résztvevők többsége kapcsolódott, s ez megkönnyíti elhelyezésüket a művészettörténeti kaleidoszkópban. A „legenda" is erről az egyértelműbb, határozott arcélű avantgardról szól. Ezt a képet erősítették meg azok a kiállítások is, amelyekre 1956-ban Esztergomban és a budapesti Fészek Klubban került sor, majd Mándy Stefánia és Körner Éva vállalkozása is 1962-ben a Műegyetemen. Ezért okozott meglepetést 1973-ban a székesfehérvári Csók István Képtárban rendezett tárlat, amelynek rendezői a körülmények szabta korlátok (a bemutatóhoz adott tér, az akkor ismert emlékanyag) között igyekeztek objektívebb módon föltárni és bemutatni az Európai Iskolához kapcsolódó törekvéseket. A kiállításon jelentkező látvány egésze meglehetősen különbözött a „legendá"-tól. Az Iskola művészeinek tudatos célratörése helyett inkább optimista jövővárásukról tanúskodott. – Ez pedig nem művészettörténeti kategória, s a kutatás nem is tudott vele mit kezdeni. Valószínűleg ezzel is összefügg, hogy ismét több mint egy évtizedet kellett várni arra, hogy az Európai Iskola korszakának képeit újra együtt láthassuk.

A Budapesti Galéria kiállításának címe nagyon találó volt: „Az ismeretlen Európai Iskola". Lassan negyven évvel alapítása és gyors megszűnése után még mindig alig tudunk többet róla, mint hogy legújabbkori művészetünk történetében alighanem ez volt a legfontosabb vállalkozás. Ennél messzebb a mostani kiállítás rendezői sem mentek. Megelégedtek a „legenda" szürrealista változatának felidézésével. Új, hogy a falakról elhagyták a „főműveket", s helyettük a „hátország" erejét dokumentálták egyrészt a nagymesterek vázlatainak értékével, másrészt a kismesterek csapatának valóban nem elhanyagolható mennyiségű és minőségű termésével. A kiállítás így is érdekes, sőt szinte meghatóan szép is volt, bár talán egy kicsit zsúfolt (különösen a szobrászati rész). Sok volt a közönség számára eddig nem, vagy alig ismert mun-

Európai Iskola

A magyar képzőművészet történetében különleges helyiértéke van az Európai Iskola nevű társaságnak. Az 1945 és 1948 között működő művészcsoport a hazai szellemtörténet és képzőművészet ragyogó csillaga — tagjai mégis messze vannak attól az ismertségtől, szakmai elismeréstől, amely megilletné őket. Mert nem csak 1948-ban, a fordulat évében, a kommunista hatalomátvételkor érte őket a felfüggesztés és elhallgattatás kollektív igazságtalansága, de a későbbi fordulatok sem kedveztek számukra.

Mert legutóbb, a nyolcvanas évek végén, amikor az ország kiszabadult a szovjet provincia-létből, akkor a képzőművészeti „reneszánsz" a hatvanas években elhallgattatott, vagy szóhoz sem engedett nemzedékében találta meg a még feldolgozatlan szakmai múltat, s a már „történeti" értéknek számító Európai Iskola továbbra is homályban maradt.

Minderről szólnunk két aktualitás teszi indokolttá.

Nemrég a Goethe Intézet és a Magyar Tudományos Akadémia közösen szervezett háromnapos művészetelméleti konferenciát Kállai Ernőnek, az Európai Iskola egyik alapító vezéregyéniségének, a harmincas-negyvenes évek kiemelkedő művészetteoretikusának életművéről. A konferencia keretében az Európai Iskola művészei, Szántó Piroska, Jakovits József és Gyarmathy Tihamér személyes emlékeiket elevenítették föl, azután az életműhöz kapcsolódva berlini, pozsonyi, kölni, bonni, kasseli, torontói, hamburgi, düsseldorfi szakemberek mondták el véleményüket, a budapesti kollégák mellett. A tanácskozás segített feldolgozni annak a nagyszerű és szintén méltatlanul megtört pályának tanulságait, amely Kállai Ernő nevéhez fűződik: a Bauhaus, a század legnagyobb hatású művészeti iskolájának elméleti embere volt, majd miután úgy érezte, hogy a merev funkcionalizmuson túl kell lépni, akkor hazatért, s itthon egyéni bioromantikus elképzelései szerint vált egyik szervezőjévé az Európai Iskolának, majd az ebből kiváló Galéria a 4 Világtájhoz nevű absztrakt művészcsoportnak, hogy ezek betiltása után teljesen elfeledve és mellőzve éljen 1954-ben bekövetkezett haláláig.

Minderről és sok egyéb fontos részletről is olvashatunk a jelen írás másik témáját szolgáltató könyvben, amelyet az Európai Iskoláról jelentetett meg a Corvina Kiadó. A könyv szerzőpárosa György Péter és Pataki Gábor. A két fiatal szakember példamutató kötetet állított össze. A 276 fotóval illusztrált könyvben az Európai Iskola közvetlen és közvetett előzményeitől a benne résztvevő alkotók korunkig tartó alkotói munkásságáig, minderről képet adnak. A közölt szövegdokumentumokkal hitelesített, a szerzők által felrajzolt korképből megérthetjük annak a rövid hároméves



periódusnak a lényegét, amelyet az Európai Iskola tevékenysége átfog. Az iskola alapításának ezekben a napokban van évfordulója, mivel az alakulást jelentő okiratot 1945. október 13-án írta alá Pán Imre, Kiss Pál, Mezei Árpád, Kállai Ernő és Kassák Lajos.

Az alakulástól a bezárásig összesen 38 kiállítást szerveztek, részben a tagoknak, részben nagy elődöknek, illetve korábban itthon nem látott 20. századi klasszikusoknak, mint Arp, Bill, Chirico, Klee Miro — hogy csak néhányat említsünk.

Ők maguk, az európai iskolások elődként jelölték meg a magyar művészet nagy magányosait, Csontváryt, Gulácsyt, Nagy Baloghot. A két szerző a művészetelméleti összefüggések elemzésével feltárja a szentendrei körnek, Kassáknak és a Szocialista Képzőművészek Csoportjának előzményszerepét is. Kimutatják, hogy 1945-ben az Európai Iskola tisztán művészeti indíttatásából, azaz a művészet teljes autonómiájának jegyében fogalmazza meg programját, s csak legfeljebb a későbbiekben telítődik ez baloldalisággal — kinél erősebben, kinél sehogy. Mindenesetre az Európai Iskola igazi éve 1947, amikor magukat már meghatározták, de ebbe a meghatározásba nem játszott szerepet a napi politika. Azután 1948-ban, amikor a kommunista hatalomátvétel egyre közelebb került illetve megtörtént, a tendenc-írók, művészek és kritikusok olyan támadásba mentek át, hogy az európai iskolásoknak már csak a védekezés jutott — egészen a teljes visszavonulásig.

Rendkívül fontos fejezete a könyvnek a korabeli kritika áttekintése és értékelése. Ahhoz, hogy ezt a képzőművészetet saját korának megfelelően értékelni tudjuk, tudnunk, éreznünk kell azt a társadalmi környezetet, amelyben a művek fogantak. Hiszen éppen e kérdésben rejlik egyik kulcsa az európai iskolás művészeket ért kollektív igazságtalanságnak.

Nevezetesen abban, hogy a mai vagy tegnapi fiatal művészek számára időben oly távolra került az Európai Iskola, hogy az akkori művészi nóvum mára közhelyesen ismert lett, s azért elveszítette közvetlen inspiratív erejét. A történelmi-társadalmi szituáció pedig olyannyira más lett, hogy a 45—48-as korhangulat átélése-átérzése különleges empátiát és alapos ismeretet igényel. Ezekből a könyv legalább a pótolhatót, a megismerhetőt biztosítja.

A korabeli vitákat, támadásokat felelevenítve a mai olvasónak Andrássy, Kurta vagy Oelmacher egy-egy gondolata a megdöbbenés erejével hathat, s jelezheti, hogy jobbról és balról egyaránt támadták és támadhatták a korszerű művészetet, mivel politikailag „használhatatlan" volt.

A könyvben ilyen egyszerű igazságok olvashatók, s ezek felfedezhetővé teszik az Európai Iskola mára is érvényes tanulságait.

Például: az Európai Iskolánál a direkt politizálástól való elszakadás gondolata együtt jelentkezett a Közép-Európát művészileg összekötni szándékozó törekvésekkel. Ahogyan ma azon igyekszünk, hogy a régió kulturálisan se legyen kiszolgáltatva a nagyhatalmaknak, s ennek érdekében a közös identitástudat kialakításán, egymás jobb megismerésén fáradozunk, ugyanúgy ők anno 1947. megrendezték a cseh szürrealisták kiállítását Magyarországon és készültek a románok tárlatára; de sem ez utóbbira, sem a cserebemutatókra már nem kerülhetett sor. Az „Oszd meg és uralkodj!", valamint a zsdanovi teória, amely a primitív szocreált követelte meg a kultúrától, erősebb volt, mint egy maroknyi művész intellektuális szándéka.

A könyvből végigkövethetjük a szürrealisták és a nonfiguratívok szétválásának történetét, ráeszmélhetünk, hogy nincs élő szellemi élet viták nélkül, s hogy mégsem az a legrosszabb, ha az egyik művészcsoport nem hajlandó a másikkal többé együtt kiállítani. Az igazi rossz az, ha a politika beleszól abba, hogy ki kivel, mikor és hogyan állíthat ki.

CHIKÁN BÁLINT

18.40 Műsorelőzetes
18.40 Esti egyenleg
19.00 Tanaméra
VII/6.
John – Christopher Bowen (Rátóti Zoltán), Kneow Tak – Kay Tong Lin (Jakab Csaba), Chalfont – Bryan Marshall (Szokolay Ottó), Julie–Khym Lam (Györgyi Anna)
19.50 A hét műtárgya
Ámon papnő koporsója
20.00 Telesport
21.00 Stúdió'91
Kulturális hetilap
22.00 Híradó
22.25 Napzárta előtt
22.45 Utazás
a koponyám körül
Magyar film

RTL

6.00 Halló, Európa – Jó reggelt Németország!
8.35 Telebutik
9.00 Az Angyal visszatér (sor.)
Változások
9.45 Gazdag és szép (sor.)
10.10 Versenyfutás a halállal (sor.)
Szerelem
11.00 Telebutik
11.30 Vadrózsa (sor.)
12.10 Al Mundy (sor.)
Nizza pincéiben
13.00 Hírek
13.05 Hammer (sor.)
Sikerem titka
13.30 Kalifornia klán (sor.)
14.20 A Springfield-sztori (sor.)
15.05 Farkasok klánja (sor.)
Élete asszonya
15.50 CHIP's (sor.)
Hullámhegyek és völgyek
16.40 Rizikó – játék
(rajzfilmsor.)
14.25 Közkórház (sor.)
Ez az, Mr. Smith!
15.10 Szomszédok (sor.)
Esküvői készülődés
15.35 Teleüzlet
15.50 Daniel Boone (westernsor.)
Molly őrmester
16.45 Cagney és Lacey (krimisor.)
Bizalmatlanság és árulás
17.45 Az Addams család (sor.)
Választási hadjárat
18.15 Bingo – játék
18.45 Híradó, időjárás
19.20 szerencsekerék
20.05 Időjárás
20.15 Trapper John M. D. (sor.)
Döntés kockázattal
21.10 Hírek
21.15 A Fehér ló fogadóban (NSZK-osztrák film)
22.55 Hírek, sport
23.05 Újdonságok és történetek
23.50 Cagney és Lacey (ism.)
0.40 Így láttuk (ism.)
0.45 Trapper John M. D. (ism.)
1.35 Műsorismertetés

3sat

14.30 Klasszikusok
16.24 Beszélgetés
17.20 Minihírek
17.30 Wickie (rajzfilmsorozat)
18.00 Képek Németországból
18.30 Magazin
19.00 Híradó
19.30 Terra-X expedíció (sor.)
20.15 Kettőspont: AIDA
21.45 Kulturális magazin
21.51 Sport
22.00 Híradó
22.25 Az Oscar-díj (amerikai film)
0.20 Hírek

Műsorvezető: Sugár Ágnes

18.40 Esti egyenleg
19.00 Viharos október
19.10 Magyar rekviem (magyar film)
21.10 Kriminális Bűnügyi krónika
22.00 Híradó
22.25 Napzárta előtt...
22.45 Tízparancsolat (sor.)
X/6. Ne paráználkodj!

RTL

6.00 Halló, európa – Jó reggelt, Németország!
8.35 Telebutik
9.00 Az Angyal visszatér (sor.)
Önsajnálat
9.45 Gazdag és szép (sor.)
10.10 Versenyfutás a halállal (sor.)
Eszméletvesztés
11.00 Telebutik
11.25 A vad Rózsa (sor.)
12.10 Al Mundy (krimisor.)
Hercegnő
13.00 Hírek
13.05 Hammer (krimisor.)
Felülről nézve
13.30 Kaliforniai klán (sor.)
14.20 A Springfield-sztori (sor.)
15.05 Farkasok klánja (sor.)
Halálos randevú
15.50 CHIP'S (krimisor.)
Koboldok éjszakája
16.40 Rizikó – játék
17.10 Forró nyeremény – játék
17.45 Játssz velünk!
18.00 A vad Rózsa (ism.)
18.45 Híradó, időjárás
19.15 Knight Rider (sor.)
Csapda
Üldözöttek
16.45 Lottó (sor.)
Boston
17.45 Az Addams család (sor.)
Szellemek
18.15 Bingó – játék
18.45 Híradó, időjárás
19.20 Szerencsekerék
20.05 Időjárás
20.15 Szív küldi szívnek
21.10 Hírek, időjárás
21.15 A kastély börtöne (am. film)
23.05 Tévétükör – magazin
23.35 Hírek, időjárás
23.45 Szökésben (krimisor.)
Egy férfi bírát keres
0.35 Bonanza (ism.)
1.25 Műsorismertetés

3sat

14.30 Rock-pop
17.20 Minihírek
17.30 Állatmagazin
18.00 Képek Ausztriából
19.00 Híradó
19.30 Peter Voss (sor.)



Miriam Dreifuss, Carlos Werner

20.20 Külföldi tudósítások
21.00 dokumentumfilm
21.45 Kulturális magazin
21.51 Sport
22.00 Híradó
22.30 Klub-2 – talkshow utána Hírek
Titkos völgy (s
A titkos völgy a városba meg
18.15 Telesport

Műsorvezető: Kudlik J

18.35 Műsorelőzetes
18.40 Esti egyenleg
19.00 100 éves a Carr
IV/1. (dok.film)
19.55 Werder Breme
–Ferencváros
Labdarúgó
KEK-mérkőzés
22.00 Híradó
22.30 100 éves a Carr
IV/2. (dok. film)
23.25 Őszi leltár
Október 23. tis

RTL

6.00 Halló, Európa –jó reggelt, Németország!
8.35 Telebutik
9.00 Az Angyal vis
(sor.)
Látomás
9.45 Gazdag és szé
10.10 Versenyfutás
(sor.)
Veszélyesen e
11.00 Telebutik
11.25 A vad Rózsa
12.10 Al Mundy (k
Elárulva és el
13.00 Hírek
13.05 Egy apával t
13.30 Kaliforniai k
14.20 A Springfield
(sor.)
15.05 Farkasok klá
A szemkötő t
15.50 CHIP'S (krim
Mitchell és W

PROVIDENCIA
OSZTRÁK MAGYAR BIZTOSITÓ RT

NEM KELL AGGÓDNIA, SEGÍT A P

Életbiztosítás • Casco biztosítás • Kereskedelmi é
általános vagyonbiztosítása • Felelősségbiztosítás • Háztartási
Nagyvállalatok és üzemek egyedi biztosítása egyedi felté
Építés- és szerelésbiztosítás • Gépbiztosítások • Elektrom
Betegségbiztosítás

1146 Budapest, Hungária krt. 178-186. Telefon: 251-7688 • 1051 Budapest, Nádor

EU26 PAI ISKOLA
M.-Hungh. 1994. okt. 19. III.

III. évf. 2. sz

KÍSÉRLET EGY LEGENDA RACIONALIZÁLÁSÁRA

.PERNECZKY GÉZA

György Péter – Pataki Gábor:
Az Európai Iskola és az Elvont Művészek Csoportja
Corvina Kiadó, Budapest, 1990.
222 old., 256 old. ill., 900 Ft

A leglényegesebb, ami e művészeti csoportosulás kapcsán fél évszázad távlatából fölmerülhet, mindjárt a könyv bevezető részének első mondatában ott olvasható: „Az Európai Iskolát 1945-ben azok a fiatal művészek és teoretikusok alapították, akik azt hitték..." *Azt hitték.* És tovább: „...hogy a több évtizedes elhallgattatás, a visszaszorítottság, s végül nemegyszer az üldöztetés után eljött a szabadság, s a politikai demokrácia lehetőséget nyújt a korlátozások nélküli művészi alkotómunkára is."

1947–48-ban ezt már alig hihették, de még mindig megpróbálták magukkal elhitetni. Amikor aztán 1948 novemberében Anna Margit kiállításával az Európai Iskola a 38-ik tárlatához érkezett el, Gegesi Kis Pál, a csoportosulás egyik alapítótagja, s mindvégig talán leglelkesebb motorja, aki ennek a kiállításnak is a rendezője volt, nem sokkal a tárlat után azt is közölhette barátaival, hogy egyelőre ez lesz az utolsó ilyen esemény. Az *Elvont művészek csoportja*, amely az Európai Iskolából kiváló nonfiguratív művészeket foglalta magába (és amely lényegében azonos volt a *Galéria a 4 Világtájhoz* kiállítóival) már korábban, 1948 nyarán beszüntette működését. Folytatásra csak egyszer, egyetlen egy kiállítás erejéig került sor, a *Hét művész* tárlatára 1956 szeptemberében, amikor az Esztergomi Keresztény Múzeum adott otthont a magyar moderneknek. A csaknem két évtizeddel később, 1973-ban a székesfehérvári múzeumban rendezett Európai Iskola tárlatot – bár a csoport legtöbb tagja még élt – már inkább csak emlékkiállításnak nevezhetnénk. Az Európai Iskola ugyanis közben szétszóródott, s ez a retrospektív bemutató nem is törekedhetett másra, mint arra, hogy egy végleg történelemmé vált kísérlet eredményeit gyűjtse össze, és tegye a művészettörténeti értékelés mérlegére. És csak most, újabb tizennyolc év elteltével vehetjük a kezünkbe az első igazán komoly méretű összefoglaló munkát is, György Péter és Pataki Gábor monográfiáját. Két olyan szerző könyvét, akik az Európai Iskola nemzedékének már nem is a gyermekei, hanem az unokái lehetnének.

Természetesen azzal a megnyugtató érzéssel lapozgatunk most a kötetben, hogy tudjuk, *azt hisszük:* a visszanyert szabadság és a helyreállított politikai demokrácia lehetőséget nyújt majd arra, hogy az az úttörő munka, amit az egykori Európai Iskola tagjai végeztek, most már zavartalanul, s magától értetődő rutinszerűséggel folyjon tovább. Vagyis, hogy az unokák végre otthon érezhetik majd magukat annak a művészeti folytonosságnak a birodalmában, amelyhez az egykori Európai Iskola csak utat mutathatott, de ahová maguk a művészek – legalábbis mint szervezett közösség, mint csoport – tulajdonképpen nem érkezhettek el. Hogy a könyv egy olyan pillanatban jelent meg, amely sok tekintetben a második világháborút követő rövid koalíciós időszakra emlékeztet, vagyis amikor az ország megint a szabadság és a totalitarizmus tartományai közti senkiföldje fölött lebeg (s reméljük, hogy ezúttal az ellenkező, az Európa felé vezető irányban haladva), az ennek a kötetnek az elsőként megemlíthető, majdnem szívszorongatóan sokat sugalló aktualitása.

A másik kérdés, ami fölmerülhet, már inkább művészettörténeti. Fölvehetjük-e a fonalat ott, ahol az Európai Iskola elejtette, vagyis az egyetemes művészet kortárs főáramának a küszöbénél? Ahogy annak idején ők nevezték, az univerzális művészetnél?

Aligha, hiszen közben a modern művészet kora, az univerzalizmusnak ez a heorikus és utópisztikus fejezete körülbelül véget is ért. Ami nem csak azzal jár, hogy most már végleg csak egy újabb korszakváltás túlsó oldaláról, mintegy elégikus távolságból szemlélhetjük az egész Európai Iskolát, s vele azt a szürrealizmussal fűszerezett absztrakciót is, amely talán modern művészeti kultúrává növekedhetett volna Magyarországon, ha a csoportosulás tovább él. A probléma jelenleg még egy fokkal nehezebb, éspedig azért, mert a modern művészet korának a lezárulása egyúttal azt is jelenti, hogy ma már más elvárásaink vannak a kortárs művészettől, sőt más, teljesen új szempontjaink lehetnek az elmúlt fél évszázad ízlésének és művészeti áramlatainak a megítélésében is. De ha ez így van, képesek vagyunk-e még arra, hogy az Európai Iskolát, ezt az évtizedek víztükrén egyre távolabbra sodródó Oféliát, tényleg annak lássuk, ami egykor volt?

Közben ugyanis semmilyen szilárdabb kép nem alakult ki róla. Az Európai Iskola már megalakulása és működése néhány éve alatt sem jelentett a közvetlen környezete, vagyis a képzőművészeti közélet számára száz-százalékig komolyan vehető, „igazi" művészetet. Inkább csak rejtélyes játéknak, afféle Párizzsal kacérkodó extravaganciának számított. És a csoport kényszerű elhallgatása is csak legendák és pletykák továbbmesélésére ösztönző tragikomédiaként hatott, nem pedig annak, ami volt: – tragédiának. A működésüket körülvevő, furcsán irizáló fény kialakulásában természetesen az Európai Iskola művészei sem voltak egészen ártatlanok. Valami csodálatos antennájuk volt ugyanis ahhoz, hogy ne csak a párizsi iskola művészeti áramlatainak a kisugárzását érezzék meg, hanem ezzel együtt intuitív módon rögtön a montparnasse-i művésztársadalom bizarr szokásait, freudizmuson iskolázott pszichologizmusát és féltékenykedő belterjességét, illetve frakciózásait és intrikáit is átvegyék. Hogy annyi bizonytalanság, egymásnak ellentmondó adat és rejtélyes homály uraljon egy, a közeli múltban tevékenykedő művészcsoportosulást, mintha legalábbis egy ógyiptomi dinasztia családi életének a titkairól lenne szó, az ma már, az avantgard belharcainak az elültével, szinte érthetetlen dolog. Lehet-e egyáltalán hiteles monográfiát írni ilyenfajta megterheléssel, és aztán ráadásul úgy, hogy sok mű és még több dokumentum elkallódott vagy megsemmisült közben, és sok fontos szemtanú már halott?

Néhány évvel ezelőtt a csoport egyik tagjának, Barta Lajos pályafutásának a rekonstruálásakor magam is beletévedtem ebbe az irodalmi értékű – mert oly valószínűtlen és fantasztikus! – labirintusba. A Párizsban élő Rozsda Endrét hívtam fel Kölnből, hogy adatokat kapjak arra vonatkozóan: annak idején Budapesten miként is került sor a Bartával közösen rendezett Európai Iskola tárlataikra.

Rozsda rögtön elmesélte, hogy a művészcsoportot – vagy legalábbis a csoport nevét – tulajdonképpen Bartával ők ketten hívták életre. Sőt, az ő párizsi tapasztalataikból és az *École de Paris*-ra vonatkozó ismereteikből éltek aztán a többiek is, mert hiszen nem sokkal korábban ők ketten voltak azok, akik több éves tartózkodás után éppen visszajöttek Párizsból. Erről aztán eszébe jutott még, hogy a budapesti Rákóczi út árkádosítását is ő ajánlotta az illetékes magyar építészeknek. Kézenfekvő, hogy kerülhetett erre sor: a barokk árkádokkal ékes párizsi Rue de Rivoli szépségét és közlekedéstechnikai előnyeit csak olyanvalaki értékelhette igazán, aki maga is hosszabb ideig Párizsban volt.

És így, ebben a stílusban folytatódott tovább a forrásértékű nyilatkozatok sora, míg csak Rozsdában hirtelen fel nem merült a másik énje, az újra Nyugaton meghonosodott művész, aki már nem vágyik annyira Európa után, hiszen ott él, és időközben tökéletesen emancipálódott. Megkérdezte tehát, hogy miért érdekel az egész, és aztán azt ajánlotta, hogy ne foglalkozzak a dologgal, nem éri meg, hiszen az Európai Iskola a szerencsétlen körülmények miatt abszolút periférikus jelenség maradt, az egész próbálkozás valójában csak egy vidéki torzó volt. Az tette nehéz üggyé ezt a telefoninterjút, hogy tulajdonképpen minden fordulatában volt valami olyasmi is, ami az egyes motívumokat annyira elfogadhatóvá tette, hogy attól az egész történet is szinte már azonnal igaznak hatott.

Az Európai Iskola furcsa, megfoghatatlan alkatához tartozik, hogy a szeszélyesen bizarr és ellentmondásos tartalmú legendák valami kikerülhetetlen kényszerítő erővel továbbra is szinte maguktól kínálkoznak körülötte. Most például, amikor a György–Pataki féle monográfiát olvasom, szemembe ötlik egy megjegyzés arról, hogy az egyes kiállításokhoz annak idején olyan vitaestek kapcsolódtak, amelyeknek a vezetői többek között Kassák, Kállai Ernő, Mezei Árpád, Szentkuthy vagy Weöres Sándor voltak (micsoda érdekes esték lehettek ezek!), és ezeknek a rendezvényeknek a gyorsírással készült jegyzőkönyvei elvesztek, illetve rekonstruálhatatlanok. Az ide vonatkozó lábjegyzetből aztán az derül ki, hogy a jegyzőkönyveket valószínűleg nem is az Európai Iskola tagjai vagy barátai vezették, hanem – ki tudja? – talán maga a belügy volt az, aki ezekre a vitákra már akkor, a negyvenes években szorgalmasan sztenografáló megfigyelőket küldött ki. Hiszen aki tudott a jegyzetek létezéséről, és aki aztán később a szerzőket is – igen korrekt módon – értesítette erről (nyilván azzal a biztatással megtoldva, hogy érdemes lenne keresni őket), az a sokáig belügyminisztériumi alkalmazásban lévő Aradi Nóra volt. Persze, ha egy félmondattal többet írtak volna a szerzők arról, mi is volt Aradi Nóra szíves szóbeli közlésének a tartalma, akkor most nem törném a fejemet azon, hogy mennyi igaz a spontánul felmerülő feltevéseimből.

Ilyenfajta kérdések, hipotézisek és pletykák izgató fényű hálója fonja körül az Európai Iskolát. Egyszerre emlékeztet a pókhálókra és a történelem kérlelhetetlen erővel font acélhálóira. Minek bizonyul György Péter és Pataki Gábor monográfiája? Szellemvasútnak, széles történelmi pannót bemutató korszakábrázolásnak, vagy részletekbe menő és az összefüggések szakadozó szálait is kiegészíteni igyekvő művészettörténeti mozaikrakó munkának?

Tulajdonképpen egyiknek sem. A könyv jó, de elsősorban éppen azért, mert a szerzők alapmagatartása a józan redukció – más szóval, mert az egész anyagkezelés roppant tartózkodó. Művészettörténeti körökben köztudott, hogy a szerzők úgyszólván már a hetvenes évek vége óta, mintegy tíz esztendeig a kötet anyagának az összegyűjtésével és feldolgozásával voltak elfoglalva. Ennek az igen alapos kutatómunkának a gyümölcse azonban – most már nyilvánvaló – az lett, hogy belátták: az anyagnak csak a magja, a dokumentálhatóan biztos adatokból és a kézzelfogható művekből felépülő gerince használható. Mivel az Európai Iskola kiállításain részt vevő művészek skálája Egry Józseftől Czóbelen és Martyn Ferencen át Korniss Dezsőig, illetve – hogy a szobrászokat is megemlítsem – Bokros Birmantól Vilt Tiboron át Jakovitsig terjedt, ez a gerinc is igen bonyolult felépítésű és szerteágazó.

Ebből következett a második probléma: – ha az Európai Iskoláról van szó, akkor mi az, ami ebből a

múltba és a jövőbe messze kinyúló szövedékből a monográfia számára használható? Vajdát mint előképet biztosan nem lehet kihagyni. De akkor – szimmetrikusan – a csoport utóéletéhez sorolható Ország Lilit sem... Vagy mégis? És mi történjen azokkal a művészekkel, akik igazi kiteljesedésüket csak az Európai Iskola megszűnése után, mondhatnánk a csoport „lappangó továbbélésének" az évtizedeiben, esetleg hazájukhoz „hűtlenül", a külföldi emigrációban érték el. Ilyen művész volt részben Bálint Endre is, és persze Barta Lajos, vagy a haláláig változó és tovább érő Vilt Tibor.

A kárhogy húzzuk is meg a határokat, máris itt a harmadik, a következő komplikáció. Ez pedig a kvalitás és az értékelés kérdése. A különbségek ugyanis annyira nagyok, hogy ha tényleg figyelembe vesszük őket, azonnal megszűnik a lehetősége annak, hogy az Európai Iskola tagjainak a közössége a szemünkben valamennyire is azonos mércével mérhető művészcsoport maradhasson. Lehet-e Egry, Márffy, Bokros Birman nevét – márcsak a generációs különbségek miatt is – Martinszky Jánossal, a Losonczy házaspárral vagy Marosán Gyulával egy lélegzetre kimondani? Valamennyien tagok voltak. Vagy Korniss Dezső, a kiemelkedő jelentőségű festő, és Anna Margit, az önálló hangú és roppant érdekes „art brut" művész mellett ott tevékenykedtek azok az érzékeny rezonőrök is, akiknek a tehetségét már csak azért sem lehet igazán objektíven megítélni, mert nem tudjuk, mi lett volna belőlük, ha az Európa Iskola az indulás rövid szakasza után zavartalanul működhetett volna tovább, és így ők is megkapták volna azt a hátteret, ami a művészi fejlődés minimális előfeltételének számíthat „normális körülmények között".

A kvalitás-kérdés szinte már tabuszerűen kényes és megközelíthetetlen változata a politikai–közéleti szerepvállalásból adódó fordulatok és tragédiák dolga. Fekete Nagy Béla, aki mint hűséges párttag, már 1945-ben elfogadta a kommunista párt modernizmus elleni doktrínáját, de a szocialista realizmus koncepciójával nem értett egyet, az Európai Iskolába való belépése után inkább felhagyott a festéssel, nehogy konfliktusba kerüljön önmagával. Mások, így Bán Béla vagy Schubert Ernő nem voltak ennyire kényesek. Kultúrpolitikai szerepet vállalva a szocialista realizmus érvényesítésében, ők lettek az Európai Iskola igazi renegátjai, – a nevüket jobb körökben évtizedeken át egyszerűen illetlenség lett volna kiejteni. (A kép teljességéhez tartozik, hogy Bán 1956 után újra absztrakt festővé vált, de ebben a minőségében most már nem itthon, hanem inkább külföldön próbált új egzisztenciát teremteni.) Mennyire teheti magáévá egy monográfia a volt barátok és harcostársak csalódottságát, és vajon objektív marad-e még a kép, ha nem ezt teszi, hanem megpróbál az ilyen személyes döntések s a rájuk válaszoló morális ítéletek fölé emelkedni, és egyszerűen csak a tényeket ismerteti?

György Péter és Pataki Gábor talán az egyetlen lehetséges utat választották, hogy elkerüljék a biztos hajótörést: az Európai Iskolát nem úgy fogták fel, mint a magyar képzőművészet történetének egy tisztán esztétikai problémákból sarjadt autonóm fejezetét, hanem mint a tágabb magyar kultúra, illetve a képzőművészettel összefonódó gondolkodás és világkép, tehát a korszerű műveltség egy, a világháborút követő években igen jelentősnek számító kísérletét. Vagyis a hangsúlyt nem a művészi munka belső mozzanataira, erőfeszítéseire vagy eredményeire tették, hanem a polemikusan teoretizáló, illetve közéleti kérdésekre is reflektáló háttérre, arra, ami egy ilyenfajta művészcsoport létrejöttét és munkáját egyáltalán indokolttá és sikeressé teheti.

Ehhez már csak azért is joguk volt, mert az Európai Iskolát tulajdonképpen nem művészek alapították, hanem író, teoretizáló, vagy műpártolással és műkereskedelemmel is foglalkozó értelmiségiek (az alapító okiratot Pán Imre, Mezei Árpád, Kiss Pál, Kállai Ernő és a festéssel szinte már egyáltalán nem foglalkozó Kassák Lajos írta alá).

Ha ebből a szemszögből közeledünk a témához, akkor nem az a legérdekesebb kérdés, hogy például mit hasznosított 1945 után Korniss a Vajdával közösen eltöltött szentendrei évek eredményeiből (ez inkább egy Korniss-monográfia feladata lehetne), hanem hogy mennyiben felelt meg Korniss, Bálint vagy Martyn, esetleg Anna Margit és Rozsda Endre művészete Kállai Ernő ama elgondolásának, amit már a harmincas években papírra vetett és „bioromantikának" nevezett. Tulajdonképpen a *Bauhaus* optimizmusát és racionalizmusát kérdésessé tevő „poszt-Bauhaus" korszak gondolatai s tapasztalatai összegeződtek ebben a modellben. A második világháború után pedig olyan tágabb keretként is szolgálhatott ez az elképzelés, amelybe a krízis jellegzetes hangja, például a már egyszer meghaladottnak tekintett expresszionizmus, vagy az „eruptív" irányzatok stílusa – mi több, a közben megint érdekessé váló folklór is! – beleférhettek.

Érezzük, hogy itt nemcsak a modernizmus kér szót, hanem azzal együtt az eklektika és a legtágabb értelemben vett szintézis is programmá válik. Ennek a modellnek aztán tényleg a gyakorlat síkján megvalósult tükörképe lehetett a Nyugat-Európához való közeledésnek az a nemzedékeket átfogó, szinte „művészeti népfrontnak" tekinthető módja, amit az Európai Iskola már tagjainak megválasztásával megkísérelt: a Czóbeltől Vajdáig (aki Amossal együtt afféle posztumusz, ahogy hívták, „tiszteletbeli" tag volt), és a Márffy Ödöntől vagy Bokros Birmantól Szántó Piroskáig ívelő névsor. Ha nem lett volna a nagy időbeli távolság miatt annyira képtelenség, akkor talán Gulácsyt és Csontváryt is a tiszteletbeli tagok közé választották volna, s majdnem ezt a címet kapta Derkovits is, aki a *Szocialista Képzőművészek Csoportja* révén az egyik legfontosabb elődnek számíthatott. Az egykori szocialista művészek közül ugyanis többen az Európai Iskola tagjai lettek, ami egyúttal azt is jelentette, hogy rajtuk keresztül a kapcsolatoknak ez a bonyolult hálója egészen a Kassák-féle *Munka-kör*höz visszanyúlt!

Egy másik fonal, amit a monográfia szerzői a háttérből kiemeltek, a filozófiai és esztétikai értelemben vett felvilágosodás már-már posztmodern ízű kritikája volt. Ez a könyvben Horkheimer és Adorno gondolataival lép színre (a művészet hatalomellenessége és az esztétikai látszat mágikus, szellemi természetű aurája), hogy aztán a francia avantgard Minotaurusz-szimbólumának hazai interpretálásával folytatódjon (Pán Imre írása az ember kettős természetéről), illetve Hamvas Béla tradicionalisztikusan misztikus filozófiájához érkezzen el. Nos, e téma kapcsán nemcsak az érdekes, hogy az ilyenfajta – hol racionálisan fogalmazott, hol pedig irracionális misztikával előadott – gondolkodás már a harmincas évek közepétől tulajdonképpen azt a feladatot látta el nálunk, mint amit a freudizmus Franciaországban (vagyis, ha egyáltalán létezett magyar szürrealizmus, akkor annak az ideológiája volt), hanem az is figyelemreméltó, hogy ezt a furcsa, a keletet nyugattal ötvöző miszticizmust olyan kiemelkedő frók is képviselték, akik negyvenöt után szoros kapcsolatot tartottak a Vajda-féle szelíden okos, mondhatnám „racionálisan misztikus" szemlélet képzőművész-örököseivel, az Európai Iskola legjobbjaival. Ilyen író volt például Weöres Sándor.



Vajda Lajos: Önarckép koponyával, 1936

Még egy jelentős tradíciót említenék meg, amely a könyvben újra és újra szerephez jut, és ez Kassák Lajosé, a konstruktivizmust ekkor már maga mögött hagyó, de még mindig a klasszikus avantgard éberségét és következetességét képviselő, semmit sem felejtő és mindent az elmúlt évtizedek legjobb teljesítményeivel mérő tekintélyé. Kassák az Európai Iskolát – mint a „társszerzők" egyike – megalapította, de aztán ahelyett, hogy részt vett volna a csoport munkájában, visszavonult a hűvös megfigyelő, a kommentátor szerepkörébe. Már maga ez a gesztus is sokatmondó. Ha azonban az Európai Iskola kiállításairól írt kritikáit, vagy az 1947-ben a *Független Magyarország*ban közölt interjúját olvassuk (ebben Kassák a Horthy-korszak alatt feledésbe merült magyar avantgardról, „az elsikkasztott forradalomról" nyilatkozott), akkor arról is meggyőződhetünk, hogy ez a szikár elme győzte a versenyt a misztikusan érdekes tartalmú és mindenképpen frissebb évjáratú esztéták fejtegetéseivel is, sőt, Kassák roppant józan, és első tekintetre talán kevesebet ígérő sorai mellett nemcsak a fantáziadús Mezei Árpád vagy Pán Imre fejtegetései, de még Hamvas valóban mélyre ható írásainak az értéke is erősen relativizálódik.

Többek között azért is, mert ez utóbbiak azt a fajta izgalmat és pátoszt árasztják, ami a frissen megtalált modernizmus, az első szerelem sajátja, – valamikor, korai expresszionista korszakában maga Kassák is majdnem így fogalmazott. „Némelyik rajz dübörgő szédületében az ember elveszne, ha az egészet büszkén és egzaktan nem tartaná a matematikai konstrukció biztos nyugalma", – olvashatjuk például, és ki gondolná, hogy ez a mondat nem a *MA* valamelyik tízes évekbeli évfolyamából, hanem a majdnem taoista szelídségű Hamvas Béla egyik kritikájából való? Ugyanekkor, s ugyanerről a tárlatról – az Európai Iskola 1946-os első bemutatkozásáról van szó – Kassák látszólag egészen más dimenziókban mozogva, valójában azonban sokkal pontosabban fogalmazva, a következőket írta: – „A kiállítás megtekintése közben valóban éreznünk kellett, hogy a képek és szobrok között nem a megformált anyag, hanem az anyagot is összefogó, a formák között expresszív erőt sugárzó szellem is jelen van... Kétségtelen, az egész tárlat magán viseli a modern francia művészet racionálisan zárt és mégis kötetlenül szárnyaló jellegzetességeit."

S ha már itt tartunk, hadd térjek ki még egy részletre, noha ez kevésbé fontos, de roppant korfestő erejű, ha idézzük: a kiáltványok nyelvének, és egyáltalán a modernista mozgalmasdinak a sorsára, úgy, ahogy az 1945 után Magyarországon alakult. Ekkor már nemcsak Kassák, hanem Kállai is inkább a konszolidációt, az avantgard eredményeit betakarító szintézist tartották fontosnak.

Ennek a feladatnak az aktualitása annyira nyilvánvaló volt, hogy a legharcosabb fiatalok sem gondolkodhattak másként. De az, hogy ne húzzanak azonnal

záróvonalat a művészet eddigi története alá, és ne írjanak fel nagy betűkkel egy új izmust is, amit rögtön meghirdethetnek, vagyis, hogy ne kiáltványokban és jelszavakban gondolkodjanak, az szinte elképzelhetetlennek látszott. Kállai cikke, *A természet rejtett arca* és az új romantika változatait próbálgató „bio"-elméleteinek a sora is tulajdonképpen ezt az igényt mutatja. De még jellegzetesebb – s ma már egyenesen groteszknek tűnik – az, ahogy Pán Imre a szintézist sürgető új izmust elképzelte. Ez a Noé bárkáját, a mentés ótestamentumi motívumait jelképpé emelő „Noéizmus" lett volna. Furcsa neologizmusok sora tarkítja a fogalmazványt, mint például antiskizmatizmus, integralizmus, vagy Picassóval kapcsolatban nagyizmus, és a pszichoanalizmus ellenpólusaként pszichoszintézis. – „Kezdik a skizmákat egyesíteni" – jegyezte föl örömmel Pán. A „Noéizmus" kiáltványa aztán végül is csak vázlatos kéziratban maradt.

Megjelent viszont néhány más programatikus írás, éspedig nemcsak a ma már forrásértékű katalóguselőszavak sora, hanem néhány hasonló jelentőségű tanulmány is, mégpedig kisalakú kiadványokban: az *Index* című periodikában és az Európai Iskola könyvtára köteteiben. Mindkét sorozat nagyon töredékes maradt, de mégis jogosan tekinthetők Kassák lapjai óta a modern magyar képzőművészet legfontosabb megnyilatkozásainak.

Ha most aztán ezt a művészeti publicisztikát, amely minden korhozkötöttsége és esetlegessége ellenére is az akkori Európa maradandó értékű szellemi mozgalmaihoz kapcsolódott, a negyvenöt utáni Magyarország hivatalos közéletével, az először csak taktikázva „optimista", majd egyre inkább „népi demokratikus" és „pártos" kultúrpolitikai megnyilatkozásaival vetjük össze, akkor igen gyorsan olyan elfogadhatatlanul fájdalmas élményben lehet részünk, mint annak, aki alól váratlanul kirántották a széket. Először csak a „turáni magyarok" szószólója, Andrássy Kurta János szállt vitába a modernekkel (úgy látszik az átmeneti korok gyermekbetegsége ez a bombasztikusan buta és hígvelejű tősgyökereskedés), de a vulgárisan nemzetit aztán gyorsan a tetszetősebb, de veszélyesebb, mert több hatalmat maga mögött tudó egyetemesen „humanista" szépelgés normái követték (Bernáth Aurél jóvoltából), s csaknem ezzel egyidejűleg lépett színre a már valóban militáns, a művészeti vitákat csak ürügyül használó vulgármarxizmus is.

A sztálinista–rákosista kultúrpolitika megszilárdulásának fordulatai tulajdonképpen nem tartoznak a könyv témájához, csupán az Európai Iskolával közvetlenül vitázó cikkek közül idéznek a szerzők néhányat. Mégis sajnálom, hogy – legalábbis kivonatosan – nem fért be a kötet dokumentumanyagába a támadó cikkek legreprezentatívabbja, Lukács György ma már nehezen megközelíthető írása, *Az absztrakt művészet magyar elméletei* (*Fórum*, 1947. szeptember). Vagy annyira rossz ez a tanulmány, hogy kár lenne a papír érte? A szerzők az 1947-ben alakult brüsszeli „forradalmi szürrealisták" csoportja kapcsán a lábjegyzetekben visszatérnek erre a cikkre, s idézik Lukács egy, a cikk magyar megjelenését követően írt levelét, amelyben az illetékesektől felvilágosítást kért arra vonatkozóan, hogy vajon odaadhatja ezt az írását közlésre a brüsszeliekneк. „...Én csak annyit tudok, hogy nagyon zavarosak – de hogy állnak a párthoz? Nem trockista társaságé?..." Hála istennek, közben megint olyan messzire került tőlünk ez a hangvétel, hogy megborzongunk, ha olvassuk. Lukács, a nagy felkészültségű elme, és ez a bizantikus szervilizmus, ez az aggályoskodóan pedáns és kicsinyesen tüchtig vonalaskodás – ez így együtt micsoda katasztrófa...

Még egy tanulmány részletesebb idézését látnám szívesen a kötetben, Kállai Ernő *A természet rejtett arca* című írását, már csak azért is, mert ennek az újraközlésére nem került sor a *Művészet veszélyes csillagzat alatt* című Kállai-antológiában sem (Corvina, 1981). György Péter és Pataki Gábor kifejezetten kulcsszerepet adtak most ennek a tanulmánynak. Az Európai Iskola festőinek és szobrászainak a munkásságát méltatva – ezt a feladatot végülis valamiképpen csak meg kellett oldani – ugyanis három nagy témakörre osztva adnak áttekintést az 1945–48 közötti évek terméséről, és ezek közül az utolsó, bizonyos szempontból a legfejlettebbnek tekinthető, a nonfiguratív törekvéseket tárgyaló fejezet címe: *A természet rejtett arca*. Jó lenne tehát, ha az itt bemutatott anyagot össze tudnánk vetni Kállai eredeti soraival.

Tartsuk be azonban a sorrendet. *Élők és holtak* az első témakör címe, és valószínűleg ehhez is egy publikáció adta az ötletet, az Európai Iskola könyvtárának az a füzete, amelynek *Az Európai Iskola önarcképe* volt a címe. Egy-egy rövid vallomáshoz kapcsolt portrészerű rajz, illetve az ilyen megnyilatkozásokból összeállított antológiafüzér alkotta ennek a kiadványnak a tartalmát. Mivel az önarcképek között nemcsak erősen expresszív torzításúak, hanem konstruktivista sémává (Korniss) vagy absztrakt vonalrajzzá stilizált (Lossonczy Tamás) fejek is vannak, kézenfekvő volt ezen az úton továbbmenve az egész csoport emberábrázoló művészetét egyfajta egyetemes arcképcsarnokká, az élők és holtak galériájává kiegészíteni.

Mint az Európai Iskola csaknem minden megnyilatkozásánál, e galéria ikonográfiai alapképletének a megalkotásánál is Vajda Lajos a legnagyobb befolyást gyakorló előkép: – a szerzők igen ügyesen Vajda *Önarckép koponyával* című rajzával nyitják meg az idevonatkozó képanyagot. Az áttetszően tiszta, még a maszkok démoni világát is áttört szerkezetekkel és lebegő, és majdnem kifejezéstelen organizmusból felépülő formákkal ábrázoló Vajda-műveket aztán azonnal a sokkal naturálisabb és expresszionistább ihletettségű Ámos Imre, Bálint Endre és a sokáig kevéssé ismert, de meglepően erőteljes Bán Béla rajzai és festményei váltják fel. Az egész „arcképcsarnok" olyan, mint az éjféli harangkondulások döbbenetes sora. Csak

Anna Margit holdtányérhoz hasonló álomlátta babafejei vagy Kornissnak az *Illuminációk* sorozatába tartozó, majdnem kalligrafikus könnyedségű fejrajzai emelkednek újra e személyes élményt kifejező stílus fölé. Ők ugyanis szinte önmaguk fölött, a teljes általánosítás közegében lebegnek.

A legmarkánsabb csoport azonban nem is a rajzoké, hanem a szobroké. Bokros Birman és Forgács-Hann Erzsébet többnyire egészalakos figurái mintha egyetlen témát variálnának, s ez az alak, úgy érezzük, mintha egy tulajdonképpen soha meg nem valósult őstípusra lenne visszavezethető. Próbáljuk képzeletben összegyúrni Bokros *Dunamenti népek kórusát*, ezt a négy, göcsörtös fatörzzsé aszalódott figurát, a művész egy másik szobrával, a trónjára kötözött, a tűzhalált váró *Dózsa Györggyel*. Forgács-Hann még a Szentkuthy Miklósról készült expresszionista portréiban is valamiképpen ehhez a torzan igaz, és szinte fájdalmas jelzőoszloppá merevült emberképhez tér újra és újra vissza. Vilt Tibor e korszakban készült kisplasztikái pedig csak annyiban térnek el ettől a típustól, hogy mindig van valami muzikálisan groteszk is bennük. Éles cezúrát először csak Jakovits szobrainak a megjelenésével érzünk. Ezek totemisztikus alakzatok, szarvval ellátott, vagy a szexualitás megnevezhetetlen erejével átitatott bálványok.

Jelképteremtő, „szürreális" expresszionizmusnak nevezik a szerzők ennek a fejezetnek a tartalmát. Nem tudom, hogy érdemes-e a terminológián vitatkozni. Vegyük ki a sorból Vajdát, aki önmagában teljes világ, és mint ilyen, úgysem sorolható be sehova. Tény, hogy – talán az egy Korniss kivételével, aki többnyire a variációs technikából és a kollázsszerűen egymásravetített formákból indul ki, hogy aztán továbbra is a formateremtés zavartalanul tiszta, mondhatnám immanens lehetőségei között maradjon – a többieknek itt még sokkal több közük van az expresszionista (Jakovitsnál a szürrealisztikusan folklorista) tradíciókhoz, mint a szürrealizmus klasszikus, például a francia művészetből ismert tiszta formáihoz, vagyis az automatizmushoz, illetve a realitástól és a személyes élményektől elszakadó „paranoid" hallucinációkhoz.

De lépjünk tovább. A könyv következő fejezete az *Élet, ember, művészet* címet viseli, és ez a címsor a szerzők kezében olyan gyűjtőfogalommá válik, amibe elsősorban a tájképihletettségű művek és a természeti lényekké stilizált figurák illenek bele. Kezdjük az utóbbiakkal. Itt is néhány Vajda-mű képezi a sorozat nyitányát: *Békalány*, *Figura sok kézzel és ezüsttel*, vagy a sejtelmes hatású *Fekvő alak holddal* című kompozíció. Valóban jól rímel rájuk Zemplényi Magda *Nősténykordé*, Rozsda Endre őszi avarrá s hajszálgyökerek hálójává foszló *Női figurája*, de a Vajda-életmű közvetlenebb hatásához éppen ekkor közeledő Bálint Endre több képe is. És természetesen Vajda Júlia líraian tiszta *Pieta*-kompozíciói, amelyek mintha nem is az ismert bibliai jelenetet, hanem valami még közelebbit és álomszerűbbet ábrázolnának, – például a szárítókötélen átvetett, s mágikus lények körvonalaival kiegészített lepedőket, amint egy sem-nappal, sem-éjjel világításban a maguk sápadt fényét sugározzák.

A fejezet felépítése a szűkebb értelemben vett tájképeknél borul fel. Egry, Márffy, Czóbel, és részben, bizonyos naturálisabb képeivel még Barcsay is... Szükségtelen bizonygatni, hogy ők csak azért kerültek Vajda vagy Bálint szomszédságába, mert az Európai Iskola tagjai voltak, s így nem lett volna illő megfeledkezni róluk. Úgy érzem azonban, hogy egyszerűbb és tisztább dolog lett volna kimondani, hogy például Egryt vagy Márffyt csak emberi tartásuk, a modern törekvésekkel való szolidaritásuk késztette arra, hogy részt vállaljanak a csoport munkájában. Problémaviláguk és stiláris jellegzetességeik alapján nyilvánvaló, hogy egy sokkal korábbi nemzedékhez tartoznának. Barcsay is jobban jár, ha nem velük, hanem csak Gadányi Jenővel és Martyn Ferenccel osztozott volna ezen a fejezeten, mint a tájelemek absztrakt átkomponálója. És ebben az esetben Szántó Piroska természeti motívumokból összefűzött képei is jobban a helyükre kerültek volna.

Az *Élet, ember, művészet* című fejezet ugyanis aztán túllendül a tájmotívumokon is, és Korniss érett korszakának nagy kompozícióival, a *Kántálók*kal vagy a *Tücsöklakodalom*mal tetőzik. Semmi táj, de annál több szentendrei épületelem, kampós zsanér, ferde ablaktok, barokk ívben hajló vasalás. És ezek a formák megindulnak, s mint a bogarak, rajzani kezdenek. Kilép belőlük a magasba eresztett sárkány, felágaskodik a merev maszkra hasonlító bodobács, és zsákként dagad a dudás. Korniss egyszerre tekint Vajdára és Picassóra itt, de tulajdonképpen csak néhány formai elem hasonlóságában vagy a muzikalitás dobogó ritmusának az átvételében (lásd Picasso: *Életöröm*) emlékeztet rájuk. Valójában sokkal egyszerűbb alkat, s éppen ezeknek a példaképeknek a lényege, vagyis a metafizika hiányzik belőle. E képek ezért inkább az abszolút festők, a semmiféle „irodalmit" kifejezni nem akaró, de a színek és a formák nyelvét annál hibátlanabbul beszélő régi mesterek közelébe vonhatók. Mint például az angyalszárnyakat szivárványszínűre festő Fra Angelico rokonságába, vagy a fehér mandzsettákat, az asztalra dobott kesztyűket néhány ecsetvonással odarittyentő Frans Halsra. Mondom ezt, miközben tudom, hogy egyébként, külső megjelenésében, Korniss stílusa természetesen nem hasonlíthat rájuk.

Így érkezünk el a tökéletes absztrakcióig, a már idézett Kállai címsorig, *A természet rejtett arcá*hoz. Ebben a fejezetben Martyn Ferenc, Martinszky János, Gyarmathy Tihamér, Marosán Gyula, Zemplényi Magda, Rozsda Endre, Lossonczy Tamás és Fekete Nagy Béla képviselik a festészetet, s Lossonczy Ibolya valamint Barta Lajos a szobrászatot. E két szobrász munkássága meglepően hasonlít – az ívelő és hajladozó formák, a megcsavart vagy függő helyzetbe hozott forgástestek „áramvonala" és biomorf lágysága jellemző mindkettőjükre. Lossonczy Ibolya művészete néhány apró gipszmodell kivitelezésénél maradt, Barta azonban a későbbi évtizedekben a köztéri monumen-

tumokig növelte ezt a plasztikát, – persze nem itthon, hanem Németországban. E könyv lapjairól is leolvashatjuk már mindkettőjüknél Hans Arp formavilágának nyilvánvaló hatását. És amit a szerzők észrevettek, s a gravitációt kijátszó furcsa lebegésnek neveztek, azt – ahogy Barta visszaemlékezett – Giacometti korai, a harmincas években készült szürrealisztikus térszerkezeteinek (például: *Kastély hajnali négykor*) a megismerése, és a belőlük áradó metafizikus feszültség diktálta.

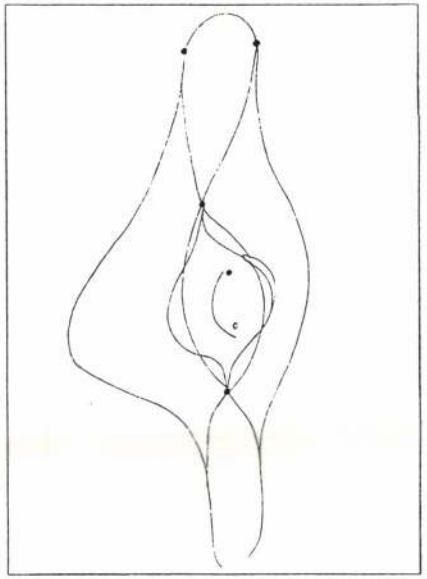

Lossonczy Tamás: Önarckép helyett

Sokkal nehezebb lenne a festők itt reprodukált művei alapján tárlatvezetést tartani. Többen csak az utolsó másfél-két évtizedben léptek újra a magyar nyilvánosság elé. Martinszky korán meghalt, Fekete felhagyott a festéssel, Marosán Kanadába származott, Rozsda párizsi művész lett. S hogyan állunk a művek volumenével, mit emelt ki, és mennyit takart el ez a válogatás? Ilyenkor bizony nagyon hiányzik, hogy a Nemzeti Galériában (tudom, helyhiány az oka) nincsen egy, a XX. századi magyar művészetet méltányos bőségben bemutató állandó kiállítás. A könyvreprodukciók ugyanis mindig annyira közös nívóra hozzák a képeket, hogy nemcsak a méretbeli különbségek tűnnek el, hanem az anyag érzékelhetősége is, – a nyomdatechnika letörli a felületről a festői faktúra kézjegyeit, és e faktúrával együtt vész el sok minden abból is, amit kvalitásnak nevezhetünk. Most is az a benyomásunk, hogy az apró eltérések ellenére is – ilyen például Martyn Ferenc korábbi, franciásan geometrikus, és későbbi, szürrealisztikusan organikus korszaka közti különbség, vagy Lossonczy Tamás jól észrevehető vonzódása a konstruktivizmushoz – ez egy nagyon, már majdnem túlságosan egységes hatású kollekció.

A hetvenes évek óta a legtöbb itt szereplő művész, a külföldre származottak is, retrospektív kiállítást kaptak Budapesten, sajnos azonban ezeket én nem láthattam. Így hát okosabb, ha olyan részletkérdésekhez szólok hozzá, amikhez a mondanivalómat személyes élmény indokolhatja. Ilyen például az a megfigyelésem, hogy Rozsda később sohasem festett olyan oldottan és felszabadultan, mint éppen az Európai Iskola körében töltött évek során. Talán ő és Korniss voltak azok, akik a kérdéses időszakban, s talán még az ötvenes években is, míg Rozsda nem emigrált, a felszabadultan dolgozó, a telivér festőt testesítették meg a Kárpát-medencében. Párizsi műtermében járva, és ott több évtized termését látva, ez volt a legnagyobb meglepetésem. Hirtelen úgy éreztem, igenis Pesten volt Rozsda keze a legkönnyebb, s bármily furcsa is, de ekkor volt az ecsetjárása a legfranciább. Úgy tudom, hogy minden jelentős képét magával vitte Párizsba, – nagy veszteség ez a magyar közgyűjteményeknek.

A másik megjegyzésem újra Vajda szerepét illeti. 1939–40-ben készült nagy szénrajzai indíthatták György Pétert és Pataki Gábort arra, hogy a természet metafizikájával kössék össze a magyar absztraktok táborát. Ha csak Vajda műveire tekintünk, akkor ez indokolt is. Szénrajzainak példásan rendben tartott, s mégis oly vadul amorf világa egy új természetet teremtett, egy, csak az ember által interpretálható világot, olyat, ami eddig nem ismert minőségű egzisztenciális alapot nyújthatott nekünk – vagy éppen ellenkezőleg, ezt az egzisztenciát fedte be, temette a szénfekete sárba.

Ezzel az ontológiai mélységű aktussal szemben az ő ihletű erejét követő Európai Iskola művészei – a legjobbak is – inkább csak korszerű kultúrát kerestek, és szerencsés esetben maradandó értékű festészetet vagy szobrászatot találtak. Ez rendjén is van így. A tanulság azonban az, hogy a természet szót túl könnyen vesszük a szánkra.

A romantika, a naturalizmus, meg az impresszionizmus és a többi hasonló áramlat után túl olajozott most a „természetlátás", a „természetmegérzés" vagy a „mágikus természet", s így a „rejtett természet" fölfedezésének és átélésének a mechanikája is. Az ontológiai értelemben vett természet azonban sokszor nem is hasonlít az erdőre, legfeljebb a születése és halála párhuzamos azzal, ami az erdők sajátja. Nem hasonlít persze az absztrakt módon megéreztetett másfajta fákra vagy erdőségekre sem, – ami organikus, az ugyanis azzal hat, hogy él, és ez az élet több is meg kevesebb is, mint az ember kultúrája. Van persze a művészetben is példa arra, hogy a mű nem kultúrát, hanem életet áraszt magából, s az ilyen művek hatása a legnagyobb, mert ezek képesek úgy pusztulni, hogy e pusztulás egyúttal a születésnek is a varázsszertartása.

Cézanne almái szolgálhatnak jó példaként erre, hiszen már megfestésük előtt is túl voltak azon a tartományon, ami a valóságos almák határa lehetett volna. Soha nem készültek el egészen, bennük ezért a természet még most is csak éppen megszületni készül – ez a megtorpanás Cézanne titka, és ettől képeinek a halhatatlansága. Vajda rajzai is hasonlók, de a varázs túlsó oldaláról. Az ő módszere az avarba hullott csutkák korhadásának a pillanata, fölemelve a földről és kifeszítve a papírra, az évszakok lassan elkopó és szertefoszló firmamentumára. A fizikai esendőségükön túl is pusztulók tehát, mert ez a metafizikájuk. Egy idő múlva csak az emlékük él majd tovább, ez lesz a sorsuk – s egyúttal a halhatatlanságuk – akkor is, ha megmaradnak. Az eredeti ugyanis ilyenkor önnön kópiájává válik. Nem a képfelületté nemesített enyésző természet, hanem csak a hatására keletkezett kultúra lesz kiállítva majd a múzeumok termeiben, az állagmegőrzés csodáiba csomagolva, gondosan légkondicionálva.

Talán túlfutottam e gondolatokkal az előttem fekvő könyv ismertetésén – vagy mégsem? Hiszen az Európai Iskola kapcsán is fontos lehet kitérni erre a kérdésre, az élet és a kultúra kettősségére, illetve hierarchiájára. S ha így tekintek a kötet tartalmára, akkor ki merem mondani azt is, hogy az Európai Iskola tényleg marginális jelenség volt. De elsősorban nem abban az értelemben, ahogy Rozsda ezt telefonon fejtegette, hanem annyiban, amennyiben végső soron minden kultúra a margón van csak (jobb vagy rosszabb margón). Igaz, néha a dolgok közepe is láthatóvá válik, de ezt a pillanatot roppant nehéz kultúrává konzerválni.

A monográfia fő erénye, hogy nem vesztette szem elől ezt a kettősséget. Az ontológiailag fontos hatások két csatornán érték el a negyvenes évek körül a magyar művészeket. Az egyik egy kivételes intuíciójú művész szuggesztív ereje volt, Vajda Lajos munkássága és különös erejű, magasrendű munkaerkölcsre kötelező halála. A másik a kortárs események, elsősorban a háború, és a jobbról-balról pusztító totalitarizmus kataklizmája. A szerzők – ahogy már jeleztem – ezt az utóbbit, a közéletet vették aktuális fonalként, hogy felfűzzék rá a művészek erőfeszítéseit is. Miközben a történetet állandóan Vajda példamutató műveivel, illetve azzal a komplexitással szembesítették, ami abban utolérhetetlen volt, de ami értelmet adott a többiek életének és munkájának. Tényleg kár, hogy az egzisztenciális és a kulturális eme találkozásának akkor, Magyarországon, nem lehetett hosszabb és termékenyebb kifutása.

Lehet, hogy ez az ítélet kissé túlságosan is lekerekítettnek hat most, és olyan, mint egy konstrukció. Hadd válaszoljam erre, hogy nem baj, hiszen a szóban forgó könyv is az, – sőt egyáltalán, mindig konstruálunk, ha a történelmet rekonstruáljuk. Hadd vezessem most tovább ezt a konstrukciót néhány olyan problémáig, amit a kötet már csak azért sem tárgyalhatott, mert túllépett volna a választott témáján.

Az egyik tárgykört így jelölhetném meg: a félelem szerepe, és különös, nagy stilizáló erővel rendelkező működése az Európai Iskola nemzedékében, – illetve ennek a lélektani komponensnek a fokozatos megszűnése abban az időben, ami körülbelül egybeesik a művészcsoport széthullásával.

Hangsúlyozom, hogy elsősorban nem az egyes emberek félelméről van itt szó, bár a szorongás soha nem lehet absztrakt, mindig személyes is. Ez a félelem két síkon is megvolt. Az egyik egészen eleminek számít-

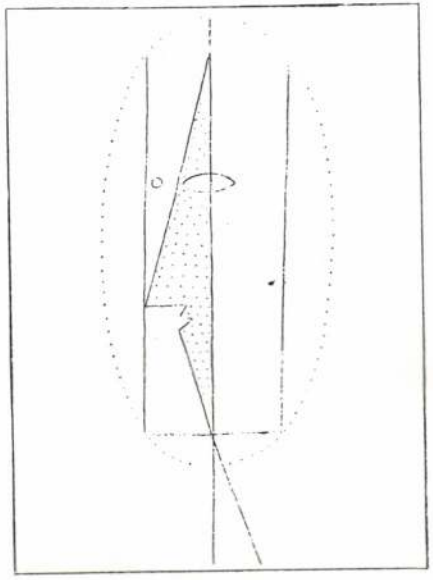

Korniss Dezső: Önarckép

hat, és lehet, hogy helyesebb lenne egyszerűen a művészek második természetté vált óvatosságnak nevezni: az egészen primitív értelemben vett egzisztenciális félelem lehetséges formáiról, az erőszaktól, a haláltól vagy a megaláztatástól való szorongásról van szó.

Ez az alapérzés az első világháborút követő két-három évtizedben az egész kelet-közép-európai térségben megvolt, egyre fokozódott, és egy darabig még a második világháború után is különös intenzitással volt jelen a művészek munkáiban. Példaként említhetném Bartók egyes lassú tételeinek (például a *Divertimento*nak) az iszonyatát, vagy József Attila neurotikus didergését. De a cseh szürrealisták széttört játékbabáit is, és a velük kifejezett veszélyt, pusztulást (György Péter és Pataki Gábor ezt a baba-motívumot tették meg a monográfia egyik fejezetcímévé!), vagy az ötvenes évek lengyel plakátművészetét, színházát, illetve a korai Vajda-filmek (például a *Csatorna*) pincehideg terrorat-

moszférájáť. Ez a félelem a kultúra egészét talán nem mindig jellemezte, de gyakran magasra csapott a moderneknél, a többet kockáztató, a messzebb, a semmibe kimerészkedő avantgardnál. És ne felejtsük el, hogy éppen az Európai Iskola művészei közül többen is zsidók voltak, de valamennyien legalábbis olyanfajta

Az Európai Iskola Körének kiadványai

Index Röpirat és Vitairat-Könyvtár:
1. Éluard: A FRANCIA KÖLTÉSZET A VILÁG SZÍNE ELŐTT. Ford.: Gereblyés László
2. Giedion: NÉPSZERŰTLEN MŰVÉSZET. Ford.: Kállai Ernő
3. Pán Imre: LÁTOGATÁS A HALOTT KÉPEINÉL
4. M. Proust: HOLDFÉNY SZONÁTA. Ford.: Erdély Éva
5. Apollinaire: PICASSO, A FESTŐ. Ford.: Bányai Marika
6. Baudelaire: AZ ISTENEMBER. Ford.: Bányai Marika
7. Hamvas Béla: YANTRA ÉS ABSZTRAKCIÓ (Lossonczy T. képei)
8. Pán Imre: EURÓPA EMLÉKEZETE
9. H. Read: SZÜRREALIZMUS. Ford.: Hamvas Béla
10. A. Breton: M. DE SADE. Ford.: Erdély Éva
11. AZ ISMERETLEN FRANCIA KÖLTÉSZET. A. JARRY. Ford.: Kemény Katalin
13–14. PICASSO MEGJEGYZÉSEI A MODERN MŰVÉSZETRŐL. KÖZLI: CHRISTIAN ZERVOS. Ford.: Bányai Marika
15. Füst Milán: ALADDIN ATYJA SÍRJÁNÁL
16. Pán Imre: METAPOÉZIS
17–18. HÉRAKLEITOS 131 FENNMARADT MONDATA. Ford.: Hamvas Béla
19–20. Agüelar: ÓDA LEONOR FINIHEZ. Franciául és magyarul. Mezei Árpád bevezető tanulmányával, ford.: Erdély Éva

művészek, akik így vagy úgy, de egy üldözött kisebbség tagjai, „absztrakt festők" vagy hasonlók.

A másik félelmet talán jobban megértheti a fiatalabb korosztályhoz tartozó olvasó is. Ez az üres vászon előtt érzett szörnyű érzés. Nem is mélylélektani értelemben, hiszen akkor kompenzálni lehetne magával a művészettel, hanem egyszerűen azért, mert a festővászon azokban az években az ilyen művészek számára egy vagyont jelentett. Csak kevesen tudtak olyan flegmák lenni, mint amilyen például néha Korniss volt, aki nekidurászkodott, és a lelkére vette, hogy egészen nagy felületű fehér vásznakat is arra használjon fel, hogy próbálgatás nélkül, azaz „alla prima" kezdjen festeni rájuk, vagyis, „örökre elrontsa" őket. A jelenség persze összefügg a fentebb említett általános félelemmel és a térség fokozódó elszegényedésével. (Érdemes lenne adatszerűen is utánajárni, hogy a századforduló nagyalakú képei után – valóságos tobzódás volt az – hogyan kisebbedtek évtizedről évtizedre a képformátumok. S legfeltűnőbben éppen a legjelentősebb festők esetében. Tudjuk, Vajdának már csak csomagolópapír jutott.)

A kétféle félelem néha eggyé vált, és ilyenkor Mrozek szelleme kísértett a műtermekben. Emlékszem, Korniss egyszer azzal fordult hozzám, hogy közölte, Bálint a spájzba búvva cipőpasztával titokban absztrakt képeket fest. Egy pillanatig nem is értettem a dolgot. De aztán rájöttem, hogy egyrészt nem is igaz (másrészt, átvitt értelemben, persze volt benne valami...), de különben is – úgy látszik – Kornisst azért izgatja annyira ez a dolog, mert attól tart, hogy ide juthat. Ha ők maguk nem is féltek, a félelem volt a szobatársuk ezeknek a művészeknek, míg csak éltek, és sok idejük telt el azzal, hogy bonyolult rítust építsenek ki köréje. A pletyka pedig a rítusokat tudomásul vevő, azt a maga irracionális fordulataival racionalizálni igyekvő „beszélgetés-terápia" volt.

Csak a hatvanas években színre lépő *Iparterv-csoport* fiataljainál nőttek meg hirtelen a képek méretei is. Néha hatalmas, az akkori viszonyok közt érthetetlenül drága felületekre dolgoztak. Velük szűnt meg ugyanis – elsősorban nem is az anyagi értelemben vett félelem –, hanem a tágabb horizont felől érkező állandó szorongás, a testrésszé szervült és metafizikává finomított nyomor. Vajda halálturában készült szénrajzaihoz nekik már nem sok közük lehetett. Kondor Bélát jobban ismerték, nagyon tisztelték is a bátorságáért, – talán Kondor volt a magyar művészetben az az erős ember, aki – mivel az idő megérett rá – jelképesen, de a közrend őreivel való bírkózásaiban néha fizikailag is, ledöntötte a félelem falait. Ugyanakkor le is nézték őt egy kicsit a fiatalok, mert nem volt elég modern. Talán ez volt az a pillanat, amikor – mint közvetlen hatást gyakorló művész – hosszú tusakodás után Vajda Lajos tényleg meghalt. Az Iparterv-tagok az információikat ugyanis már azokból a katalógusokból merítették, amelyeket a Váci utcai idegen nyelvű könyvesboltból hordtak haza. Ezek többnyire angol nyelvűek voltak. Az *École de Paris*-ról nem sok szó esett már, Picasso öregnek, érdektelennek tűnt, s a neoavantgard, majd a pop-art vagy a „koncept" volt az izgató.

Mi már ezt a kort éljük, s ez az egyik fal, ami elválaszt minket attól a lehetőségtől, hogy azzal a felajzott elfogultsággal tekintsünk az Európai Iskolára, amit ők maguk gyakoroltak nap mint nap, egymás közti érintkezésükben. Érdekes azonban, hogy bár változtak az idők, az Európai Iskola magja, illetve szellemi fényudvara hatékony maradt, és továbbra is előbukkantak olyan teljesítmények, amelyek mögé mint hát-

tér odakívánkozik ez a művészcsoport. Csak két példát említenék.

Az egyik: Lehet, hogy túl szubjektív érzések vezetnek, amikor Major János szeniális grafikai művészetét – az *Önnézés* címmel összefoglalható metszetek sorát, melyeknek a java még sokkal gyorsabban pusztult el, mint ahogyan Vajda életműve porlik – nemcsak a kezdődő Pop-korszak fanyar humorával, hanem az Európai Iskolával, annak bonyolult belterjességével és pszichologizmusával is rokonságba hozom. A másik példám Halász Péterék színházi vállalkozása, amely egy ideig színháztörténetet csinált New Yorkban. Ez a művészcsoport szintén valami olyasmi, mintha az Európai Iskola búvópatakká vált hagyománya bukkanna föl, egy tőle tulajdonképpen idegen helyen és időben, váratlanul.

És nem azért, mert külső körülmények is indokolhatják, hogy ilyen összefüggésre gondoljak – az például, hogy Bálint Endre fia, Bálint István tagja volt ennek a *Squat*-színháznak, hiszen ez lehetne véletlen is. Sokkal fontosabbnak tűnik a régről ismert nehéz atmoszféra újrateremtése, és a Moszkvától Varsón át Budapestig húzódó nagy pannó megismétlése, amiben még Andy Warhol is egy kicsit Csehov. A szláv–zsidó–görög és sváb–magyar hagyományok asztalát terítették meg nekünk e színházban azok, akik, mint mi, eme roppant problematikus tájnak a lakói, csakhogy az ő fejük fölött mintha vékonyabb fonálon függne az angyallal küszködő Jákob képe, ez az arany ikon. Furcsa export volt ez Amerikába, de néhány évig funkcionált. Olyan színházba tévedhettek be ott az emberek, amelyben a produkció, az angyallal való harc akkor is tovább tartott, ha a függöny már legördült. Mert az igazi előadás nem a „műsor" volt, hanem a zuhanásig fokozott szabadságnak és a totális kiszolgáltatottságnak a költői képzelet által létrehívott keveréke és fenntartása. És ez a mentális kötéltánc – bár a széksorokban ülők számára is láthatóvá vált néhány órára – tulajdonképpen nem a közönségnek folyt.

Ha ezután most egy nagy lélegzetet veszek, és újra az Európai Iskoláról szóló könyvre gondolok, akkor az 1948-ban kiélesedő vitákról szóló fejezethez kell visszatérnem, vagyis oda, ahonnan elindultam. Az optimizmust unos-untalan számon kérő akkori írásokra persze nem érdemes több szót fecsérelni. Érdekes azonban az a kérdés, hogy végül is mennyire volt tényleg „pesszimista" az Európai Iskola? Voltak-e a sötét horizontú tájat hitelesen fölidéző művei?

A kötetet dokumentáló képeket nézegetve az a benyomásunk, hogy a legjobb művek „sajnos" optimisták. Korniss *Tücsöklakodalma* – a korszaknak talán a főműve – nem alaptalanul emlékeztette már Körner Évát is Picasso *Életöröm* című pannójára, tele van fénnyel, muzikális ritmusú mozgással és elevenséggel. És ha Picasso életművében az *Életöröm* a tragikus ihlettségű *Guernica* napsütéses párdarabja, akkor azt kell mondanunk, hogy ez a szimmetria nem ismétlődött meg az 1945 után szervezkedő magyar moderneknél. Korniss művei közt, vagy az Európai Iskola többi tagjainál hiába keresnénk ilyen párdarabot. A korszakot átitató félelem vagy szorongás – amiről föntebb szóltam – inkább csak a kis formátumú alkotásokból olvasható ki. Ez a jajszó az egyalakos művek, a masz-

21–24. Kiss Pál—Mezei Árpád—Pán Imre: AZ EURÓPAI ISKOLA

Európai Iskola Könyvtára:
Független Nyomda
(Bp. é. n., 1946–47)

1–2. Kiss Pál: ÉLET, EMBER, MŰVÉSZET.
3–4. Pán Imre: BEVEZETÉS EURÓPÁBA.
5–6. Mezei Árpád: A PARASZTI LÉTFORMA EURÓPÁBAN
7–8. AZ ÚJ MAGYAR MŰVÉSZET ÖNARCKÉPE
9. Korniss Dezső: ILLUMINÁCIÓK, Mezei Árpád tanulmányával.
10–11. Pán Imre: POKOLI SZÍNJÁTÉK
12. Kiss Pál: A VALÓSÁGRÓL
13. Kiss Pál: A FORMÁRÓL
A tervek között szerepel még:
Baudelaire: ROMANTIKUS MŰVÉSZET
ELVONT MŰVÉSZET
Proust-fordítás
A FRANCIA ROMANTIKUS KÖLTÉSZET

Könyvek

Kállai Ernő: A TERMÉSZET REJTETT ARCA.
Misztótfalusi, Bp. [1947]
Hamvas Béla–Kemény Katalin: FORRADALOM A MŰVÉSZETBEN. ABSZTRAKCIÓ ÉS SZÜRREALIZMUS MAGYARORSZÁGON.
Misztótfalusi, Bp. [1947]
Kiss Pál: AZ EMBER FELÉ.
Egyetemi Nyomda, Bp. 1948.

kok és jelzőoszlopként a semmiben álló figurák sajátja. Éppen a nonfiguratív vagy erősen szürrealisztikussá stilizált művek esetében azonban még a kisebb kompozíciókon is megenyhül ez az atmoszferikus nyomás. Sokszor egyenesen dekoratív jellegű derűbe csúszik át a borús pátosz. Az Európai Iskola soha nem festette meg a maga *Guernicáját*.

Világos, hogy miért nem. Az, hogy 1945 után kezdték meg együttes munkájukat, inkább csak külső ok. A mélyebb magyarázatot Vajda Lajos 1940-ben lezárult

életműve adhatja, ő volt a besötétülő horizont ábrázolója. Vagyis az Európai Iskola csak a második fele volt egy nagyobb egységnek. Az első, spontánul kibontakozott súlyosabb felének – majdnem az egésznek! – a neve *szentendrei festészet*. A könyv igyekszik ezt Vajda és Ámos szerepeltetésével újra és újra hangsúlyozni. De a szerzők a csonkaságból eredő aránytalanságokat nem tüntethették el teljesen. Hiszen – ne feledjük – a csoport utóélete is lényegesen hosszabb, és sok szempontból fontosabb volt, mint az 1945–48 közötti szűk három esztendő.

Talán ki kellett volna mondani (hiszen a könyvben végig ott lappang), hogy az Európai Iskola – a végső ítélkezés tükrében – tényleg inkább csak a külső segítőtársak, a Kállaik, Gegesi Kiss Pálok és Mezei Árpádok találmánya volt, – azaz *művi képződmény*. És hogy a művészcsoportnak nem volt ideje arra, hogy túljusson a programvállalás e kezdeti korszakán.

Befejezésül néhány szó a könyv felépítéséről és külalakjáról. A több mint kétszáz oldalas szövegrész fele dokumentum: kiáltványok, katalóguselőszavak, levelek, és a korszak sajtójából válogatott írások. Ide, a dokumentumokhoz tartozik egy igen bőségesre duzzasztott, életrajzokat tartalmazó rész is, – az olvasó itt találhatja meg azokat az adatokat az Európai Iskola tagjairól, amelyek a csoport rövid működése előtti, illetve utáni időkre – és ez néha több évtizedet jelent! – vonatkoznak.

Hogy kik voltak az Európai Iskola tagjai, ez, bármennyire meglepi is most az olvasót, úgy látszik mindig is fogas kérdésnek számított. Annak idején kissé cseppfolyósan kezelték a szervezők az ügyet, ez érthető. Azt hiszem, az volt a szabály, hogy tagnak számított, aki eljött, vagy aki kiállított, kivéve természetesen azokat, akik azért jöttek vagy állítottak ki, mert csak vendégek lehettek. Az ebből származó konfúziókat még e könyvnek sem sikerült teljesen felszámolnia.

Néhányan, akik úgy szerepeltek az Európai Iskola Könyvtárának köteteiben mint tagok – például Mándy Stefánia, most hiányoznak az életrajzok közül. Talán mert nem művészről, hanem kritikusról van szó? Kállai, Mezei, Pán persze nem maradtak ki, hiszen ők voltak az alapítók. De hiába keresnénk Gegesi Kiss Pál életrajzát, holott ő volt az, akit nyugodtan nevezhetnénk úgy is, hogy fő-alapító!

Az Európában ide-oda utazgató, hol emigráló, hol pedig újra hazatérő művészek keresztbe-kasul vándorló művei közt rendet teremteni nem lehetett könnyű dolog. Nem csoda, hogy hiba még mindig található. A képanyagban szereplő *Hosszúnyakú nő* című szobor például a székesfehérvári múzeumban tényleg sokáig úgy volt beleltározva, mint Barta Lajos korai, a negyvenes évek elején készült alkotása, s ez áll most a könyvben is. Valójában azonban ez a mű egyike annak a két gipsznek, amit Rozsda csinált Párizsban, s amelyek Barta műveivel együtt – a párizsi években közös műtermük volt! – kerültek haza. Mikor aztán Barta újra nyugatra emigrált, az egész gipszkollekciót – Kölnből hazaüzenve – nagylelkűen a fehérvári múzeumnak adományozta. Csak amikor a művek fényképével a kezemben eléje álltam, és megkérdeztem, hogy vajon *ezek* is az ő szobrai-e (mert annyira mások voltak), kiáltott fel Barta nagy örömmel: – Hisz ez az a két szobor, amit Bandi Párizsban csinált, hát megvannak? Édes Istenem, mit szólna, ha tudná! (Semmit, – szigorúan be vannak leltározva.) Nem stimmel a mellette közölt Barta-rajz korai datálása sem. Ez a *Béka*, stíluskritikai alapon megítélve, nem születhetett az ötvenes évek vége előtt, de valószínű, hogy még későbbi.

Kétségtelen azonban, hogy az ilyen szúrópróbák ellenére, ez a könyv hősies munkát vállalt az Európai Iskola filológiai adatainak gyűjtésében és rendszerezésében. Ami még megütötte a szememet, az inkább a kiadó lelkén szárad. A művek elcserélésénél jóval egyszerűbb, de annál bosszantóbb hiba – hiszen elkerülhető lett volna –, hogy a jelen monográfia az Európai Iskola kiadványainak két csoportját, az Index Röpiratokat (1–24 füzet), és az Európai Iskola Könyvtára sorozat köteteit (1–13 kötet) tévesen, egymással fölcserélve idézi most az irodalomjegyzékben. A színes képeket is, úgy látszik, átcsoportosították szerkesztés közben, de aztán az új sorrendet nem vezették át a szövegrész képhivatkozásaiba. Csak eggyel csúszott el a képek egy részének a számozása, hát üsse kő!

Ahhoz képest, hogy ez a kötet korrekt külsejével, színhelyesnek látszó reprodukcióival, és egyáltalán azzal, hogy *megjelent*, a Corvina régi, Váci utcai aranykorára emlékeztető kiadvány (felelős szerkesztő Karátson Gábor), ezeket a megjegyzéseimet tulajdonképpen illendőbb lett volna leryelni. Még egy évvel ezelőtt is kis kártyák hullottak ki a Corvina egyéb kiadványaiból, amelyeken értesítették a T. Olvasót: ha ő is megrendeli az Európai Iskoláról szóló monográfiát, akkor talán összegyűlik annyi vevő, hogy meg is lehet a könyvet jelentetni. (Válaszlevlap mellékelve.)

A megrendelőlapot elvesztettem, így hát személyesen fáradtam be a Corvinába ígéretet tenni. Megvígasztaltak, hogy *ez* a könyv még előfizetők nélkül is megjelenik majd. Íme, igazat mondtak. Ami azonban az ezután sorra kerülő modern művészeti monográfiákat, illetve gazdáikat, az állami könyvterjesztőket és kiadókat illeti, nem vagyok optimista. ❑

SE TÚL, SE INNEN

ZENTAI MÁRIA

Dávidházi Péter:
„Isten másodszülöttje".
A magyar Shakespeare-kultusz természetrajza
Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1989.
377 old., 85 Ft

A félmondatoknak is lehet sorsuk. Arany János a *Szépirodalmi Figyelő* egyik cikkéhez írta e szerkesztői megjegyzését: „...méltánylani éppen annyi: *se túl, se innen*". Dávidházi Péter könyve első fejezetének a végén idézi a méltányos kritika követendő vezérelveként. Recenziócím pedig azért lett belőle, mert nehéz lenne rövidebben és pontosabban jellemezni Dávidházi könyvét. A félmondat előhív még egy szót: a túl és az innen közti határt, a *mértéket*.

A könyv címe paradoxon. „Isten másodszülöttje" a mértéktelen rajongás világából jövet magával a megtestesült hűvös mértékkel találkozik: „természetrajz". Nem divatos szó, talán már szokatlan is – értelmezésre hív fel. „A magyar Shakespeare-kultusz *természetrajza*" ígéri tárgya élő, szerves létformaként való felfogását; ígér *természet*tudományokat idéző objektivitást; ígér – a XIX. század kedves szavával – színes, képszerű, az elbeszélés és a leírás határán mozgó *rajzot*; és nem zárja ki a kultusz *történetének* a megismertetését sem: a természetrajzot régen természet*históriának* hívták. A cím azt mutatja, hogy a szerző számára nem áttetsző a nyelv, amelyen ír; önállóságát tiszteli, és nagyon tudatosan használja.

Nem tekinti magától értetődőnek vagy eleve adottnak már a „kultusz" szó jelentését sem. Az első fejezetet arra szánja, hogy szakszóként értelmezze, eredetét, történetileg módosuló jelentéseit, változó értékvonzatait tisztázza. A *szó* hozza magával a dolgot is; a kultusztörténeti kutatás mint szemlélet és módszer magyarázatát. A kutató sokszor heves, túlfűtött érzelmekkel, végletes ítéletekkel szembesül; nem könnyű a „se túl, se innen" helyzetének és hangjának a megtalálása és fenntartása. Ha a megértés reményében akar közeledni tárgyához, akkor még a kultusznak a racionalitástól legmesszebb távozó megnyilvánulásaival szemben sem lehetnek előítéletei, sőt, bizonyos mértékig *belülről* is meg kell tapasztalnia a kultusz lélektanát; ám a saját gondolkodása nem válhat kultikussá, hiszen – mint később részletesen kifejti – a kultikus gondolkodásra és nyelvhasználatra az jellemző, hogy racionálisan nem ellenőrizhető, tehát nem tudományos. Racionálisan megérteni és leírni valamit, aminek a gyökere nem racionális, működésének viszont megvan a maga belső logikája: ezt oldja meg Dávidházi annak a kutatói alapállásnak a következetes érvényesítésével, amelyet ő „rokonszenvező kívülállásnak" nevez, és amelynek legfontosabb emberi-tudósi összetevői – a könyv tanúsága szerint – a kíváncsiság, és a megértés vágya.

Az angol–amerikai kultúrkörben gyökerező kultusztörténeti kutatással Dávidházi Péter új módszert és új szemléletet hoz a magyar irodalomtudományba; szempontrendszere újrarendezi az ismert filológiai világot, nem sejtett kapcsolatokat világít meg, helyet talál korábban sehova sem illeszkedő tészleteknek a jelentésteli egészben. Köztes területen dolgozik, munkájában találkozik irodalom-, kritika- és művelődéstörténet: a magyar Shakespeare-recepció, a Shakespeare-fordítások, kiadások, előadások és a Shakespeare-szakirodalom vizsgálata; de szorosan hozzátartoznak szokatlan, nem-nyelvi jelenségek is, mint a *zárándoklat* vagy az *ereklyegyűjtés*. A kultusztörténeti szempontok érvényesítése nélkül reménytelenül értelmezhetetlen halmazzá esne szét a könyv érdekében megmozgatott óriási anyag.

A Shakespeare-kultuszt Dávidházi először az eredő helyen, Angliában vizsgálja. A kultusz létrejöttének feltételeit a XVIII. század közepe táján lejátszódó szemléletváltás, az angol irodalmi gondolkodás antiklasszicista irányú fordulata teremtette meg. A század első harmadában Shakespeare műveiben még sok kifogásolni valót talált a kritika; a századközép változó szellemi éghajlatában halkulnak, majd elhallgatnak a bíráló hangok. Maga a szigorú Samuel Johnson Shakespeare-kiadásának előszavában (1765) már megvédi a szerzőt a drámai hármas egységet számon kérőkkel szemben. A század utolsó harmadában pedig rohamos gyorsasággal terjed a *kivételező* kritikai bánásmód, amely az esetleges hibákat az egykorú közönség fejletlen ízlésének tett engedményekkel magyarázza, vagy egyenesen a *kritikus* gyarlóságának tudja be: „...ha nem értjük őt, az saját hibánk" – írja majd Coleridge a XIX. század elején. A rajongó dicséretek, a fokonként beszűremkedő vallásos kifejezéskészlet, a racionálisan egyre kevésbé ellenőrizhető hiperbolikus értékítéletek az irodalomtudomány sajátos módján, a *kultikus kritikai nyelvhasználat* ápolásával jelzik a kultusz életrevalóságát.

A színházi gyakorlatban korábban általános csonkítások – átírások – változtatások a szerző istenülésével párhuzamosan *szentségtöréssé* minősülnek át; a drámák hiteles és teljes szövegének megállapítása, a kiadások jegyzet- és kommentárszükséglete nagymértékben fel-

EURÓPAI ISKOLA

SEPARATUM

ACTA HISTORIAE ARTIUM

ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

TOMUS XXI

FASCICULI 1–2

S. LÁNCZ

L'ÉCOLE EUROPÉENNE (1945–1948)

BUDAPEST

1975

ACTA HISTORIAE ARTIUM

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEI

SZERKESZTI

VAYER LAJOS

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG TAGJAI

BOBROVSZKY IDA, ENTZ GÉZA, GARAS KLÁRA, GRANASZTÓI PÁL, MAROSI ERNŐ, RADOCSAY DÉNES, H. ZÁDOR ANNA

TECHNIKAI SZERKESZTŐ

RÓZSA GYÖRGY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: 1054 BUDAPEST, ALKOTMÁNY UTCA 21.

Az *Acta Historiae Artium* német, angol, francia, orosz és olasz nyelven közöl értekezéseket a művészettörténet köréből.

Az *Acta Historiae Artium* változó terjedelmű füzetekben jelenik meg. Több füzet alkot egy kötetet.

A közlésre szánt kéziratok a következő címre küldendők:

Acta Historiae Artium, Budapest 502, Postafiók 24.

Ugyanerre a címre küldendő minden szerkesztőségi és kiadóhivatali levelezés.

Megrendelhető a belföld számára az „Akadémiai Kiadó"-nál (1363 Budapest Pf. 24. Bankszámla 215-11488), a külföld számára pedig a „Kultúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalatnál (1389 Budapest P. O. B. 149 Bankszámla 218-10990) vagy külföldi képviseleteinél, bizományosainál.

Die *Acta Historiae Artium* veröffentlichen Abhandlungen aus dem Bereich der Kunstgeschichte in deutscher, englischer, französischer, russischer und italienischer Sprache.

Die *Acta Historiae Artium* erscheinen in Heften wechselnden Umfanges. Mehrere Hefte bilden einen Band.

Die zur Veröffentlichung bestimmten Manuskripte sind an folgende Adresse zu senden:

Acta Historiae Artium, Budapest 502. Postafiók 24.

An die gleiche Anschrift ist auch jede für die Redaktion und den Verlag bestimmte Korrespondenz zu richten.

Abonnementspreis pro Band: $ 40.00.

Bestellbar bei dem Buch- und Zeitungs-Außenhandels-Unternehmen »Kultúra« (1389 Budapest P. O. B. 149. Bankkonto Nr. 218-10990) oder bei seinen Auslandsvertretungen und Kommissionären.

«L'ÉCOLE EUROPÉENNE» (1945—1948)

par

S. Láncz

Le 13 octobre 1945, à Budapest, le professeur de médecine Pál Kiss, l'historien d'art Ernő Kállai, l'écrivain Lajos Kassák, l'esthète et psychologue Árpád Mezei, le poète et critique Imre Pán, signèrent la déclaration de programme ci-dessous et fondèrent par là l'École Européenne:[1]

«L'Europe et l'idéal européen sont en ruines. Nous cherchons les voies du renouveau. Nous devons décider, en 1945 après Jésus-Christ, s'il existe une école européenne dans le sens qu'il y eut une école grecque, latine, italienne, espagnole, hollandaise, française, anglaise; s'il en existe une, nous devons la «reconstruire», s'il n'y en a pas, nous devons tenter d'en créer une. C'est ce but que servent les conférences, expositions et publications de la première «École Européenne».

Nous cherchons la pierre philosophale, mais nous savons bien que ce n'est pas une matière chimique, mais une idée qui ne peut être produite que dans l'homme et dans la société.

A nos conférences et dans nos études nous posons les nouvelles idées fondamentales: nous scrutons les destins de la communauté européenne.

Nous suivons la grande tradition européenne: l'éternelle révolution dont le fondement indestructible est la vérité et la beauté.

Nous voudrions rapprocher notre époque de sa propre science et de son propre art; à nos expositions nous présentons les travaux des artistes en tête du progrès européen; dans nos publications nous communiquons les résultats de ces expériences par un résumé aussi bref que possible; et en tant qu'illustration, nous faisons connaître les œuvres des nouveaux maîtres vivants, et des grands pionniers.»[2]

*

Le tournant historique de la libération du pays a créé une nouvelle situation et de nouvelles possibilités même pour les arts. Leur visage a fondamentalement changé. Le fascisme et la guerre avaient décimé les rangs des artistes progressistes et communistes, la transformation révolutionnaire avait balayé les créatures du régime Horthy: tous ceux de l'école de Rome et de la Société des Arts Plastiques laquelle remontait encore au temps de François Joseph. Cela liquida, du moins pour un temps, l'académisme, le néo-classicisme et le naturalisme. C'est ainsi que l'on vit ressusciter l'art non-figuratif et surréaliste—ainsi que la deuxième vague de l'avant-garde—proscrits et persécutés auparavant et que de nouvelles tendances réalistes firent leur apparition pour arriver à leur épanouissement au printemps 1949 à l'exposition «Vers l'Art de la Collectivité».

La direction de la vie artistique revenait aux artistes progressistes. La révolution culturelle fut mise en œuvre pour intégrer dans la vie culturelle les classes travailleuses opprimées jusque-là. Alors commença à se former une nouvelle intelligentzia recrutée dans la classe ouvrière et la paysannerie et l'on procéda à l'éducation d'une nouvelle génération d'artistes, en premier lieu dans les collèges populaires artistiques.

Ces changements transformèrent dans ses fondements la vie artistique. La plus importante fut l'entrée en scène des différents courants d'avant-garde, auparavant inconnus du public, qui jouèrent un rôle de catalyseur dans toute la vie intellectuelle, particulièrement dans la critique. Les vues opposées se confrontèrent avec une violence croissante dans les périodiques et journaux de plus en plus nombreux, mais les larges masses restèrent perplexes devant les œuvres présentées. Cette incompréhension remonte, entre autres, à la césure qui arrêta après la défaite de la première dictature du prolétariat le grand épanouissement de nos arts, engagé au début du siècle et atteignant son apogée dans les affiches de la République des Conseils.

La contre-révolution de 1919 interrompit l'essor artistique de la période précédente; pour les

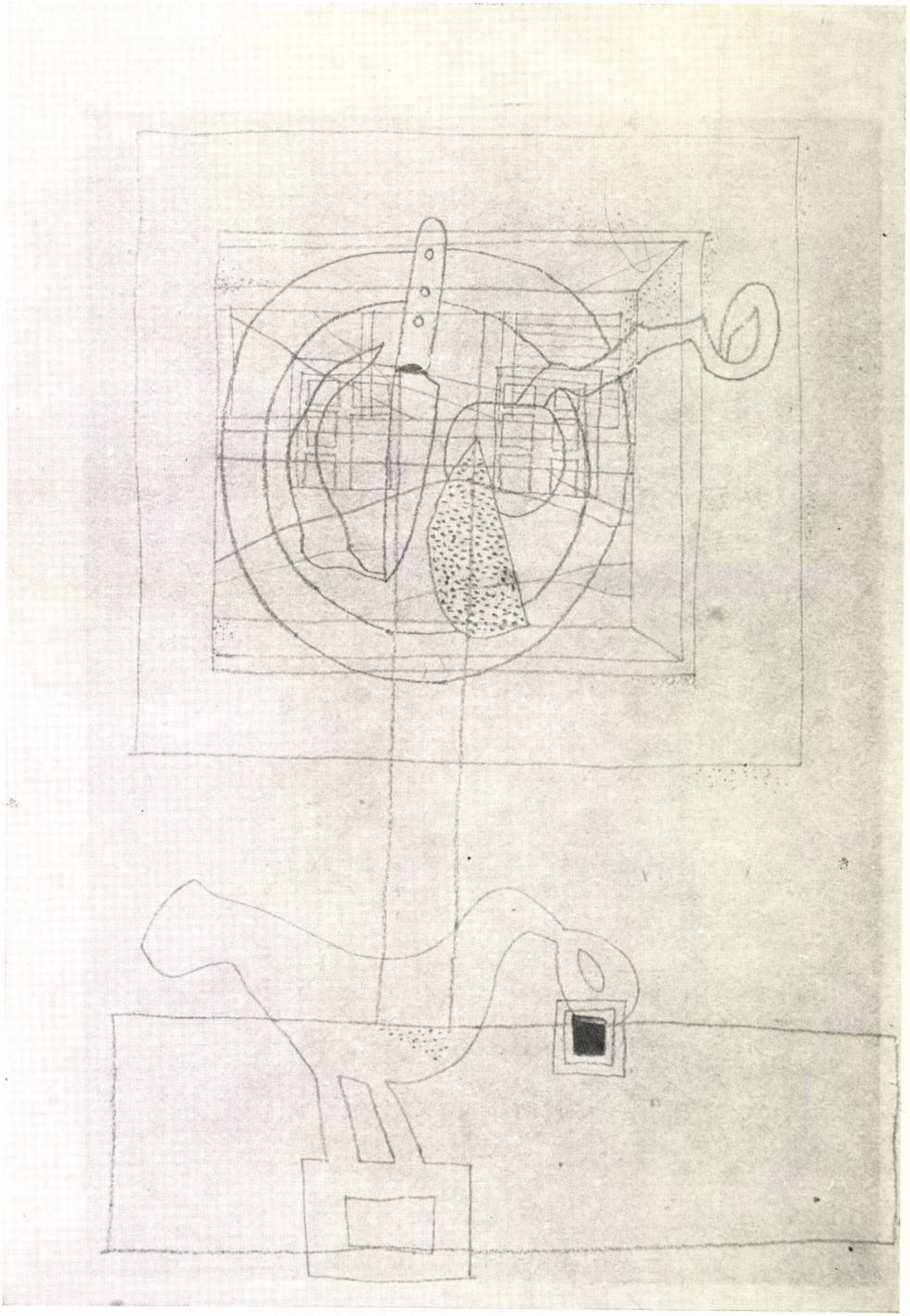

Fig. 1. Lajos Vajda: Nature-morte à l'assiette



Fig. 2. Lajos Vajda: Composition

meilleurs artistes il n'y avait qu'une issue: l ' é m i g r a t i o n, extérieure ou intérieure. La majorité des artistes appartenant aux «Huit» («Nyolcak») ou à «Aujourd'hui» («Ma») quittèrent le pays, et leur art resta isolé de la vie intellectuelle hongroise. Aussi importantes que fussent leurs œuvres, elles n'eurent pas et ne pouvaient pas avoir de répercussion[3] dans le pays (avaient èmigré Bertalan Pór, Béla Uitz, Lajos Kassák, László Moholy-Nagy, László Péri etc.). L'héritage spirituel des «Huit», première vague de l'avant-garde, et des activistes, dépérit chez ceux qui restèrent dans le pays et chez ceux qui leur succédèrent. Les nouvelles formes, que désormais rien n'alimentait du côté idéel, se relâchèrent, lentement au début, puis à un rythme accéléré. Le motif reprit son rôle décisif ,et ainsi la peinture hongroise revint lentement mais inévitablement à une version spécifiquement hongroise du post-impressionnisme, à la peinture «post-Nagybánya», et à un néo-classicisme exsangue, pseudo-monumental. La tension révolutionnaire des activistes finit par se diluer dans les différentes versions du principe de la fidélité à la nature.

De ce fait, l'évolution de l'art hongrois prit une direction opposée à celle qui prévalait dans les principaux centres européens. En général, on date de 1905 l'essor de la première vague de l'avant-garde; après un bref arrêt, cet essor d'avant-guerre se poursuivit au cours des années vingt, dans le dadaïsme, le constructivisme et le surréalisme.

En Hongrie, ce n'est que vers la fin des années vingt, au début des années trente, qu'une certaine atténuation du radicalisme contre-révolutionnaire permit l'opposition ouverte. Ce ne fut pourtant qu'un lent processus mis en marche par le concours de différentes circonstances. L'ascendant des émigrés revenus,[4] l'esprit de Bartók, la révolte des jeunes contre le conformisme des dirigeants de la vie scientifique et intellectuelle, tout cela créa une ambiance permettant à une élite de se révolter contre le régime féodal-capitaliste, et même le lui imposant comme besoin spirituel. Le début des années 1930 vit l'épanouissement des artistes socialistes, et dans la même situation historique survint — liée à Szentendre — la seconde vague de l'avant-garde hongorise; son courant surréaliste-

constructiviste (Vajda, Korniss), et sa branche spécifique, d'un expressionnisme teint de surréalisme (Ámos).

La base réelle des objectifs de l'École Européenne était fournie par cette peinture de Szentendre, par la mise en œuvre du programme de Vajda-Korniss, surtout dans l'œuvre de Vajda. Vajda, aussi bien que Korniss, avaient débuté par l'étude de l'art populaire où les dirigeait l'idée de retourner à la «source pure» et d'y puiser, mais dans leurs œuvres cette idée se trouva réalisée de façons différentes. Bientôt Vajda passa à des compositions constructivistes — surréalistes, et son œuvre fut clos en 1941, date de sa mort tragiquement précoce. Korniss fut empêche par les circonstances de déployer une activité continue, son œuvre, un univers populaire-surréaliste, ne put se réaliser qu'après 1945. Voilà pourquoi Árpád Mezei se référa à Vajda: «Des personnalités de premier plan, comme Lajos Vajda, étendent leur activité créatrice à une large sphère, aussi transforment-ils la notion qu'a l'homme de l'espace, du temps, des choses et des rapports humains . . .»[5] C'est juste en ceci que les artistes de grand talent réagissent avec une extrême sensibilité à la réalité, et que les choses transformées, ou en voie de se transformer, apparaissent dans leurs œuvres d'une manière originale. Cela offre un point intéressant pour l'analyse de l'art de Vajda. Les cataclysmes qui marquent notre siècle: les grands bouleversements sociaux, les régimes mi-fascistes ou entièrement fascistes, les dévastations spirituelles et matérielles causées par les guerres qu'ils ont fait éclater, ensuite la réfutation de vérités scientifiques premières, considérées auparavant comme immuables, les nouvelles vérités qu'on a mises à leur place, la connaissance toujours plus approfondie des lois de la matière, tout cela pris ensemble a radicalement transformé les vues de l'homme sur l'univers. Les artistes à leur tour se mirent à chercher de nouvelles lois. Werner Haftmann écrit dans son livre sur l'art du XXe siècle que, devant l'art moderne, on a l'impression de voir un immense laboratoire, où des intellects hors série découvrent de nouvelles lois, essayent de définir l'espace, font des expériences avec des correspondances variées. Cet art a rompu avec la manière décorative ou picturale-descriptive de l'espace, avec l'«Abbild», avec l'idée que «l'universel est l'agrandissement infini du cube représenté comme une scène de théâtre» (Francastel) avec, au centre, l'homme comme acteur. A la conception de l'espace euclidien, jadis irréfutable, succéda la conception de Lobatchevsky-Bólyai, et, parallèlement, la notion du temps se modifia aussi. «Le mouvement est l'essence du temps et de l'espace . . . l'unité de la continuité (du temps et de l'espace) et de l'intermittence (du temps et de l'espace). Le mouvement est contradiction, il est l'unité des contradictions . . .» dit Lénine. Un des problèmes cardinaux de l'art moderne est de représenter ce mouvement, de le rendre perceptible, d'exprimer le rapport modifié entre espace et temps. Cela amena l'art à détruire l'unité espace–temps jusque-là seule admise. En même temps l'expression des relations de l'homme s'est transformée: l'espace-cube vu individuellement, de l'extérieur, tel un théâtre, est vu désormais de l'intérieur du cube; c'est l'«Urbild» où le spectacle est démonté en ses éléments. Le thème a aussi changé: le motif est remplacé par l'objet et souvent la figure humaine devient presque un objet. Moholy-Nagy l'a formulé ainsi: «Au lieu de l'interprétation statique propre à l'art classique, il faut chercher à donner une interprétation dynamique de l'univers classique.»[6]

Toute cette évolution est facile à suivre dans l'art de Lajos Vajda. En 1934, il s'établit à Szentendre où vivait à l'époque sa famille. Dezső Korniss s'y installa également. L'amitié liée entre eux à l'Ecole des Beaux-Arts,[7] l'attirance qu'exerçait sur eux l'art moderne, les idées communes concernant la création d'un nouvel art, les poussaient à se mettre au travail en commun. Voici ce que Korniss en dit: « . . . nous nous sommes rendu compte que les racines de l'art moderne remontent à l'art populaire . . . Dès 1925, Béla Bartók a exercé sur nous une influence décisive dans cet ordre d'idées. En outre, j'ai découvert dès lors les collections du Musée Ethnographique et l'art plastique nègre. Conséquence naturelle, il s'ensuivit notre adhésion aux idées du socialisme . . .»[8]

Vajda, aussi bien que Korniss, s'initièrent aux idées socialistes dans le Cercle de Travail de Lajos Kassák, et, selon toute vraisemblance, c'est l'influence de ce dernier qui les avait rapprochés de l'avant-garde russe. Nous connaissons l'attrait de l'art populaire dans la Hongrie de l'entre-deux-guerres, il en fut de même pour l'avant-garde russe, une de ses sources fut l'art populaire encore vivant à cette époque. D'autre part, c'est l'exemple de Bartók et de Kodály qui s'imposa, d'autant plus que l'attrait de la théorie était renforcé par la pratique que représentaient les compositions.

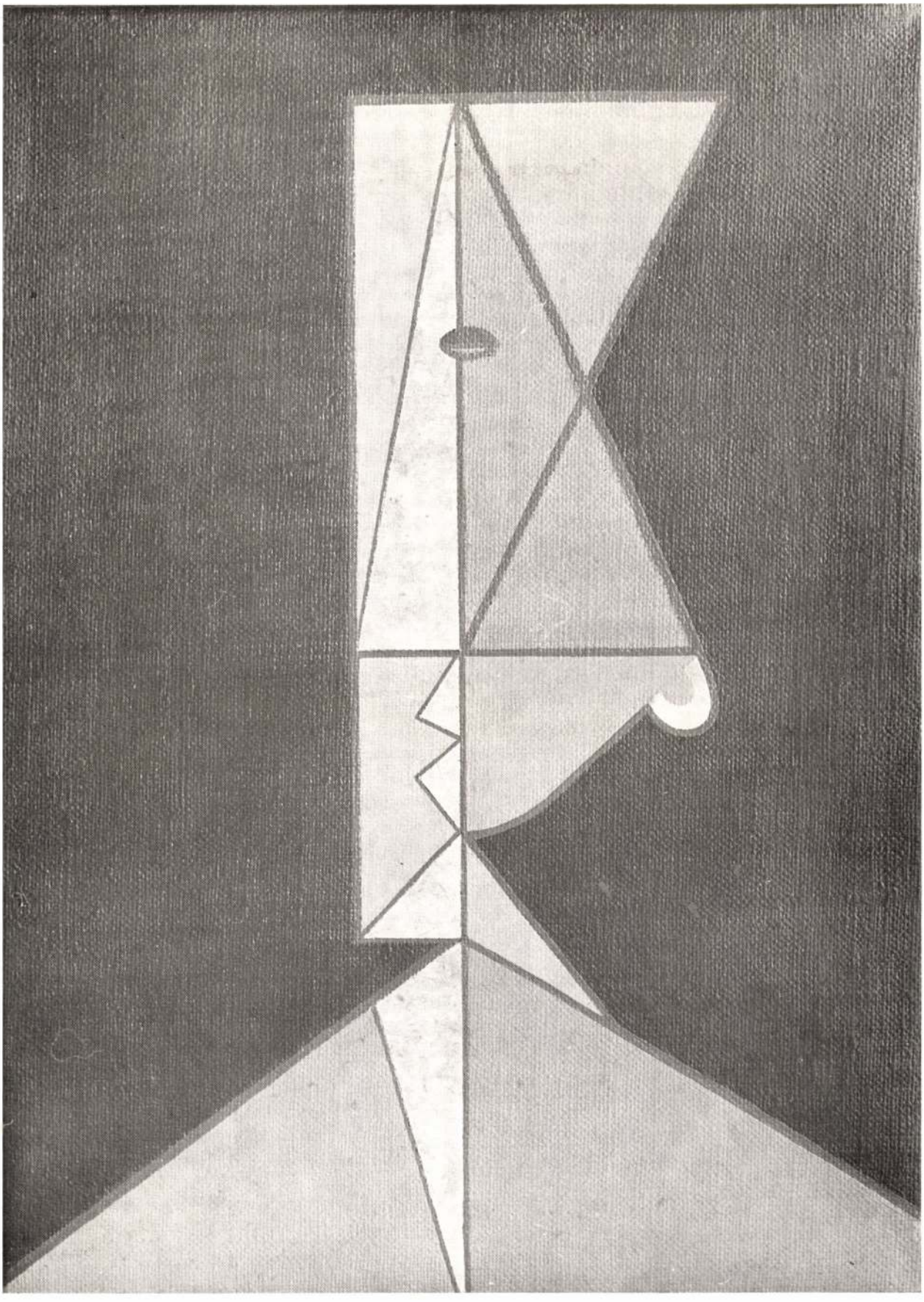

Fig. 3. Dezső Korniss: Tête

Cet exemple faisait miroiter devant les artistes la naissance d'un art homogène prenant ses racines dans la culture populaire — par ailleurs, indépendamment d'eux, Ferenc Martyn faisait, au début des années 40, les mêmes expériences dans sa solitude de Pécs — cela impliquait en outre la possibilité de mettre fin à la rupture que l'évolution bourgeoise avait apportée entre populaire et national, et de rétablir ainsi l'unité entre l'art et son public. Suivant l'exemple de Bartók, ils accueillirent à côté de l'art populaire hongrois, celui des peuples environnants (art populaire serbe de Szentendre), soulignant ainsi l'internationalisme de leur tendance dans une société saturée de mots d'ordre nationalistes et chauvinistes.

Or, ni Vajda, ni Korniss ne se rendirent compte de la différence fondamentale qui existait entre la première décennie du siècle, période de l'épanouissement de l'avant-garde russe, des débuts de Bartók et de Kodály, et la quatrième décennie de ce siècle, où eux débutèrent. Cette différence ne manqua pas d'influencer leurs possibilités et leurs buts. Vu les conditions de la Hongrie des années 1930, ils devaient travailler dans un isolement presque absolu, soutenus uniquement par la compréhension de quelques amis: ils travaillaient au milieu de difficultés douloureuses qui le plus souvent gênaient leur activité créatrice.

Le surréalisme se manifeste dans l'œuvre de Vajda avec des traits individuels. Sans déclarer la guerre à la raison, il veut ordonner ses visions dans un ordre constructif. Aussi, réunissant le principe constructif à la simultanéité, il fait entrevoir la possibilité d'un nouvel ordre dans l'image, ce qui n'a pas seulement prêté une couleur personnelle à son art, mais, dépassant les courants surréalistes universels, a fait apparaître un nouveau trait de l'art universel.[9]

Ainsi donc Vajda qui, dans ses œuvres de jeunesse datant d'avant son séjour à Paris, avait synthétisé l'art des «Huit», des activistes et de Nagy Balogh, résume dans ses œuvres de maturité les idées de l'art moderne et les développa dans des œuvres particulières, tout à fait personnelles, ne pouvant être comparées à rien d'autre et ne pouvant avoir été peintes par personne d'autre. Les chefs de file de l'École Européenne avaient donc raison de dire que l'œuvre de Vajda était propre à servir d'exemple aux artistes réunis dans cette école.

Quel était donc le programme de Vajda et de Korniss? Voilà ce que le premier en dit: «Un nouveau mouvement s'engagerait qui dépasserait les objectifs du KUT (Nouvelle Association d'Artistes) et s'opposerait à l'inefficacité des vedettes d'aujourd'hui. Je pense ici au quator de l'hôtel Gresham qui, avec sa peinture baveuse, cause des indigestions aux jeunes peintres d'aujourd'hui . . .»[10] Ailleurs il dit: « . . . Nous voulons faire à peu près ce que Bartók et Kodály ont déjà fait dans la musique . . . Nous tournons nos regards vers le passé, afin de prendre encore plus de force et de sauver les valeurs du passé pour les transmettre à l'avenir.»[11] Vajda est un modèle

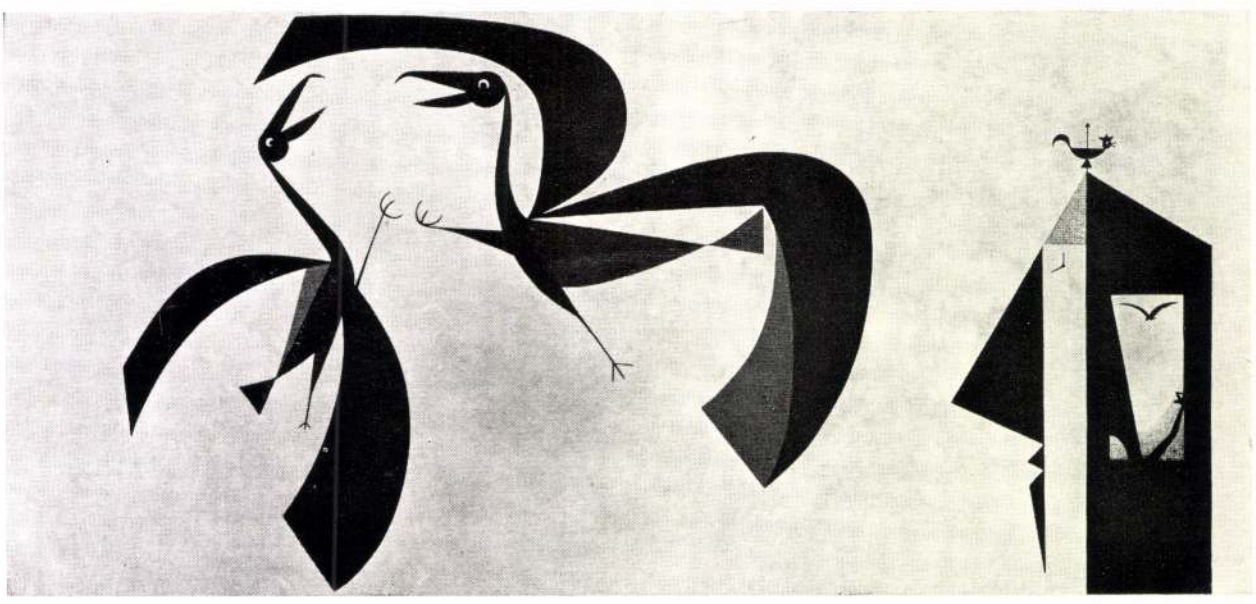

Fig. 4. Dezső Korniss: Lutte



Fig. 5. Dezső Korniss: Danse

exceptionnel de responsabilité collective, tels étaient avant lui Csontváry et Derkovits, et l'École Européenne les eut reconnus tous les trois comme ses prédécesseurs. Comment Vajda essaya-t-il d'atteindre le but fixé ci-dessus? « . . . l'accent principal sera mis plutôt sur la constructivité, sur la réalisation de l'image dans l'espace, aussi cherchons nous des thèmes qui répondent à nos vues, c'est-à-dire, tout ce qui est une unité close, de forme dépouillée. Des choses architectoniques, géométriques, avec ou sans figure humaine. Le paysage est inorganique, aussi n'est-il pas propre à exprimer notre message. Je fais des expériences pour voir l'effet que produisent différents objets, pris à des entourages divers, montés sur le même plan de tableau (schématique surréaliste constructive). Je m'attaque en outre à ce que pratiquaient jusqu'ici les théoriciens russes du film, à savoir l'effet qu'exerce un objet s'il est placé dans un autre objet «étranger».[12]

Et si maintenant, nous voulons dégager le programme à partir des œuvres-mêmes, il faut tenir compte de plusieurs circonstances. L'une est l'intention de retourner aux vieilles sources pures, unique possibilité du renouveau; une autre est le symbolisme des œuvres de Vajda. D'une part, le symbolisme cache la méfiance de l'artiste envers les capacités de cannoissance de nos sens et de notre raison, aussi veut-il exprimer davantage, autre chose encore que ne peut exprimer la repro-



Fig. 6. Endre Bálint: Prisonnier de guerre



Fig. 7. Jenő Barcsay : Quartier de ville avec deux personnages

duction des objets réels; d'autre part, il ne considère pas comme digne d'intérêt — ou considère comme devant être rejeté — le monde extérieur qui s'ouvre à ses yeux, car l'important pour lui est l'inconnu que cachent les phénomènes visibles; ou bien, il veut communiquer son univers intérieur, avec le reflet, modifié, qu'y reçoit le monde extérieur. Selon Rémy de Garmont « . . . le symbolisme . . . signifie dans la littérature le principe de l'individu, la liberté de l'art, l'abandon des formes assimilées . . .»[13] Voilà la racine du symbolisme de Vajda également. Il veut s'affranchir de la pression de l'art conformiste pour créer un nouveau monde, du moins en images. Aussi les motifs ont-ils un double sens: un sens tangible et un sens symbolique. Voilà pourquoi les objets possèdent une si grande importance dans l'art de Vajda, surtout dans la période des débuts. Grâce au «schématisme surréaliste constructif» il a créé un nouveau genre de relation entre les objets, en les sortant de leur «milieu habituel», modifiant ainsi leurs rapports dans l'espace et dans le temps, et en les groupant conformément au principe d'ordre propre à sa sphère de conscience. L'associativité du motif, la création du champ d'associations restent jusqu'au bout le principe essentiel, fondamental des tableaux de Vajda. Par là, Vajda a fait faire un immense pas en avant à la peinture hongroise: sans pour autant copier en épigone le cubisme, le surréalisme, le constructivisme, il en utilisa les nouvelles réalisations formelles pour construire ses œuvres, intégrant ainsi à l'art hongrois ces courants de l'art universel.

La nouvelle construction spatiale constitue une part substantielle dans l'art de Vajda. Une de ses notes, où il cite Malevics, s'y réfère: «L'espace est au fond un élément sans dimensions où la raison fait déployer ses propres formations.» L'espace à

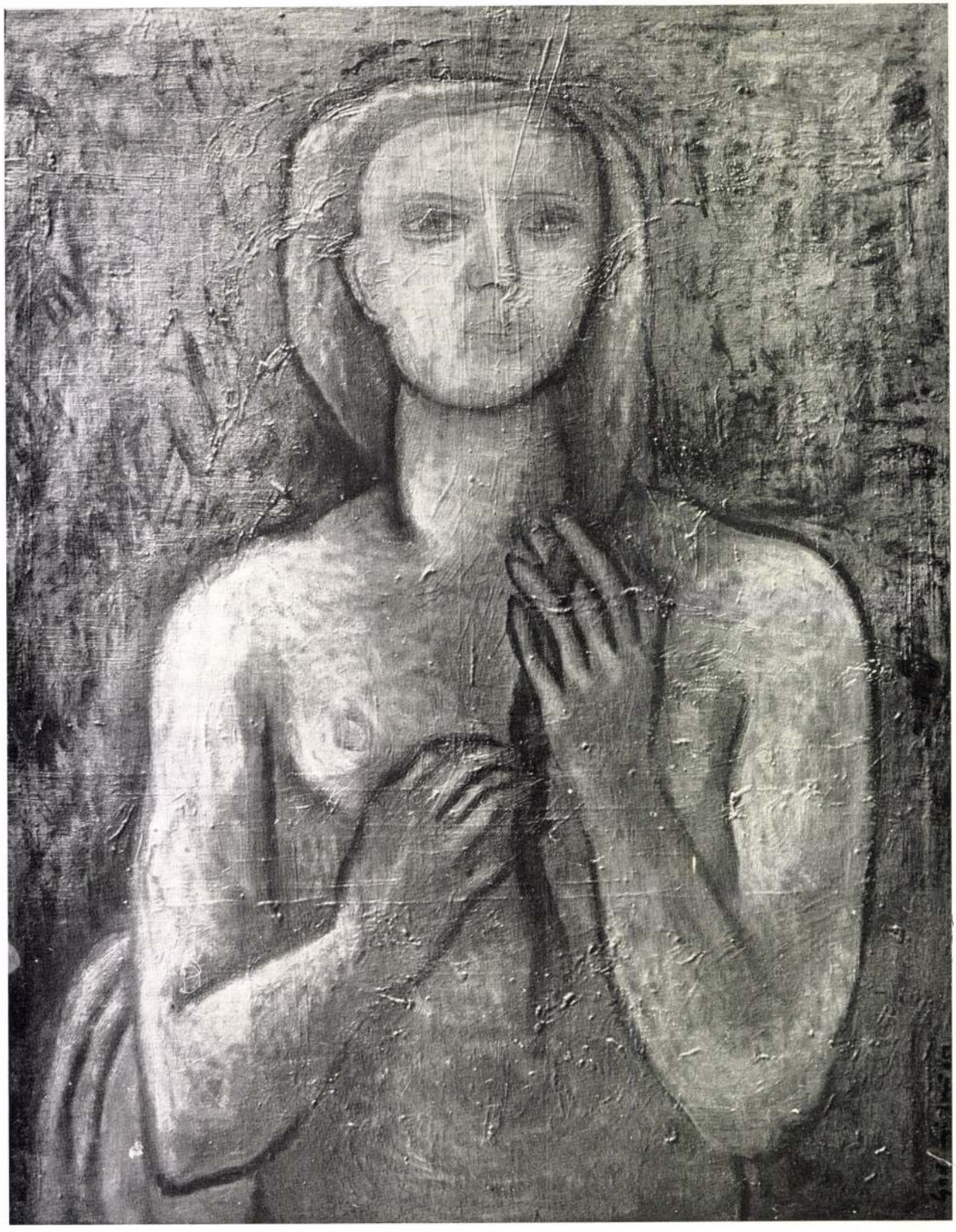

Fig. 8. Jenő Gadányi: Portrait de femme

la Vajda développe la notion irrationnelle de l'espace due au suprématisme et à la notion imaginaire de l'espace propre au constructivisme. Le rationalisme de Vajda se manifeste dans le composition où les motifs sont simples, leur ordonnance est extrêmement réfléchie, mais l'ensemble



Fig. 9. Piroska Szántó: L'ombre de la lune

de la composition n'en est pas moins compliqué et travaillé. Les figures géométriques changent de substance pour devenir des objets qui portent une signification multiple. En même temps, cette représentation de l'espace liquide les méthodes «traditionnelles» de la représentation spatiale, plus présisément celles qui, depuis la Renaissance, nous sont familières et ancrées en nous. Il rompt avec les notions telles que premier plan, arrière plan, haut et bas, proche et éloigné, et ses tableaux n'ont pas de fond non plus, et qui plus est, dans quelques uns de ses dessins tardifs le blanc et le noir acquièrent un sens inverse: l'espace infini est indiqué par le noir, tandis que les têtes flottantes, les corps cosmiques sont blancs, se qui introduit dans ses tableaux le concept de l'espace négatif, connu en sculpture.

Il disloque tout aussi bien l'ordre habituel de la représentation du temps. Le fait de voir comment ses périodes créatrices pénètrent de plus en plus loin dans le temps, toujours plus profondément «dans le puits profond du temps» est déjà insolite. Mais ce qui est absolument neuf dans l'art hongrois, c'est la manière dont il sort de la sphère de la mémoire les motifs pour les organiser dans un tout, en condensant ce qui est successif dans une *présence simultanée*, la manière dont il fait appel à l'intemporalité archaïque et moderne des icônes, et dont la modernité de sa dernière période s'entoure des brumes d'un passé primitif. La perception subjective du temps par le moyen d'une «manipulation» selon les besoins, c'est encore un renouveau que Lajos Vajda a apporté à la peinture hongroise.

Le parallélisme, chez Vajda, de la théorie et de la création est également un trait profondément moderne, propre au XXe siècle. Notre siècle est aussi l'époque des manifestes et des déclarations d'artistes, et ce précisément par suite de la prédominance du subjectivisme. Rien que ces manifestations suffiraient à donner un tableau fidèle de l'époque. Chez Vajda, nous voyons la même chose, contenue dans les lettres adressées à sa femme. Et ce qui est aussi très personnel chez lui, face aux grands créateurs de l'art universel, c'est l'expression «*sphére de thémes*», non utilisée depuis le cubisme. L'expression «fait référence aux formes, débordant de foi, du Moyen Age, à l'art cultique des peuples dits primitifs . . .»[14] Tout cela est organiquement lié à un lieu, à l'univers spéci-

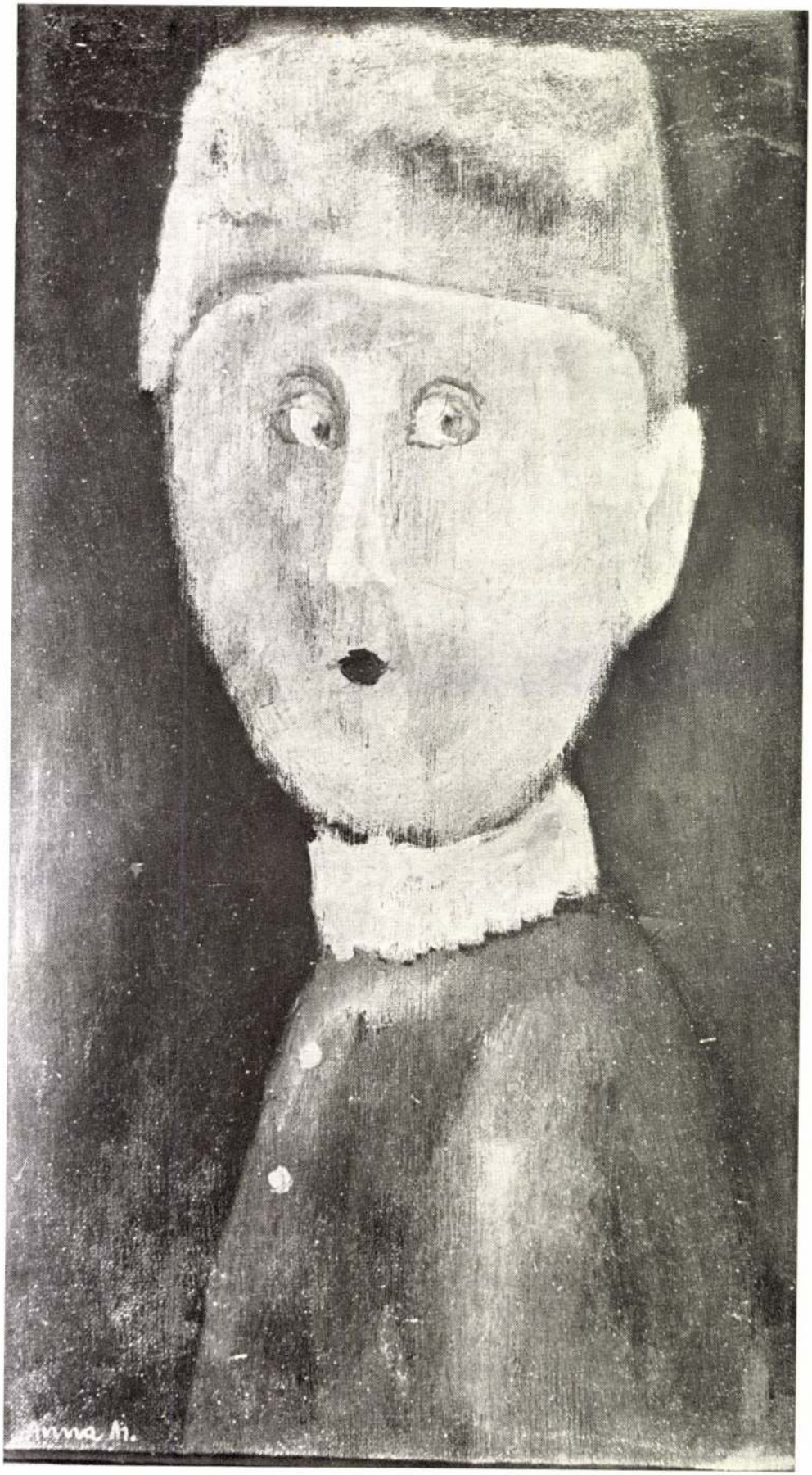

Fig. 10. Margit Anna: Garçon à la casquette rouge

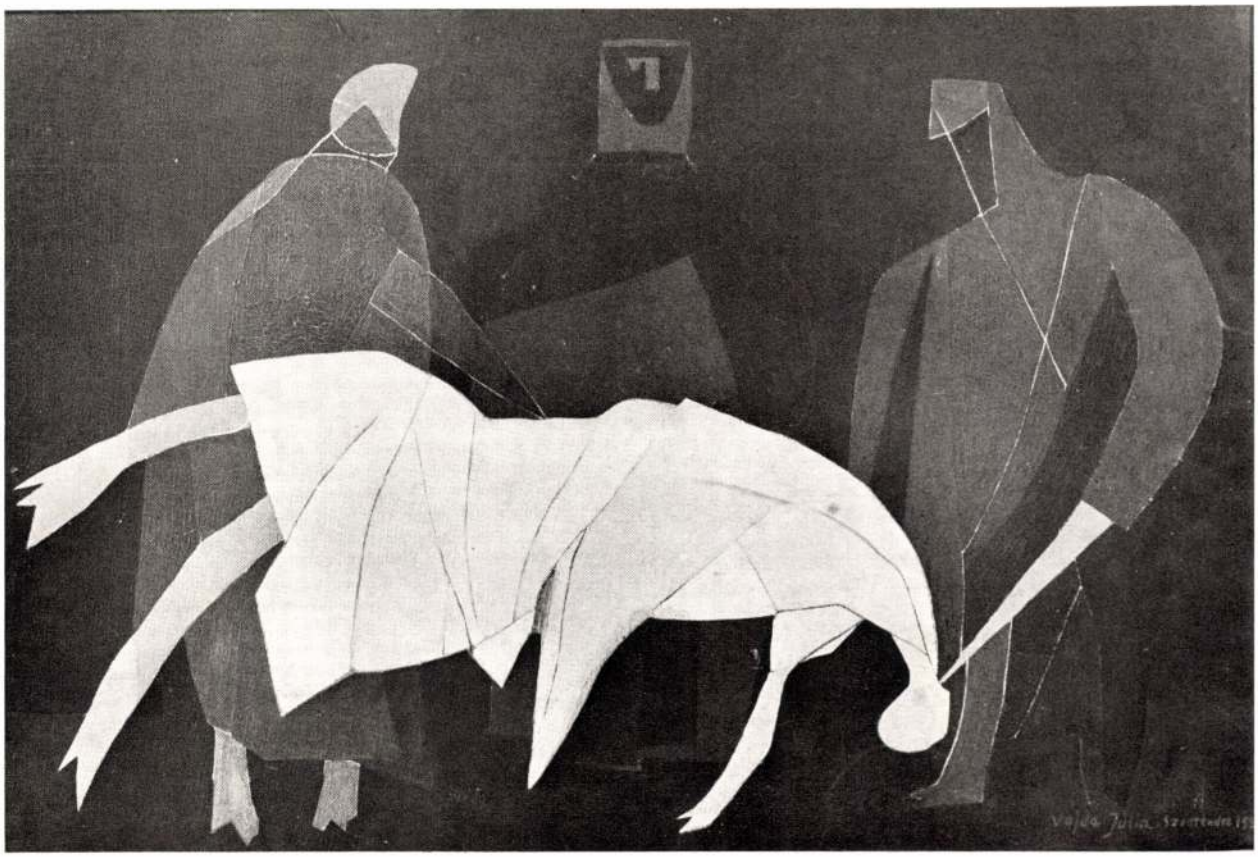

Fig. 11. Júlia Vajda: Pietà

fique de Szentendre, où le petit bourg était le point de départ et où la localité voisine, parfaitement close (du moins à cette époque-là) conservait les valeurs séculaires de la culture populaire matérielle. La ville même, son mode de vie, ses traditions, son art hongrois et serbe, ses édifices, ses coutumes, fournissaient les motifs porteurs et sources de symboles où «il cherchait le point de rencontre entre le champ psychique subjectif et le sens historique, social».[15] C'est à partir de là que Vajda voulait créer un art centre-européen qui puisse être le pont entre l'Orient et l'Occident. Árpád Mezei avait donc le droit d'écrire à propos des antécédents de l'École Européenne, dans un mémoire paru en 1960: « . . .L'artiste représente toujours les courants principaux de son époque, non pas en les adoptant passivement, mais en y participant activement . . . L'«École Européenne» . . . tendait très nettement à réunir les artistes en une école, homogène dans ce sens. Il était possible de se proposer un tel but car nous pouvions déjà nous appuyer sur l'œuvre de Vajda.»[16]

*

Les chefs de file de l'École Européenne étaient donc à même de proposer à leur groupe un but idéel commun, dont l'absence condamne nécessairement à l'échec tout groupement d'artistes. *Le but était le renouveau de l'art hongrois, et ce, en partant du programme de Vajda et de Korniss.* Cela impliquait à la fois une solution à un des plus grands soucis de tout mouvement d'avant-garde: l'œuvre de Vajda assimile ,donc elle représente d'importantes traditions picturales hongroises, ainsi, le rapport était facile à créer avec les traditions de l'art hongrois. De plus, les membres de l'École Européenne ne rompaient pas avec les traditions vivantes de cet art et, en pesant soigneusement ce qui convenait à leurs objectifs, ils assimilaient au groupe les grands prédécesseurs. C'est ainsi que du groupe des «Huit», premier groupe d'avant-garde en Hongrie, devinrent membres de l'École Européenne Bertalan Poór, vivant encore à Paris, ainsi que Czóbel et Márffy. Ils invitèrent également József Egry dont l'art réunissait des tendances constructivistes au principe qui conserve la nature comme point de départ et à un mythe spécifique, biblique-hongrois. Ils classaient

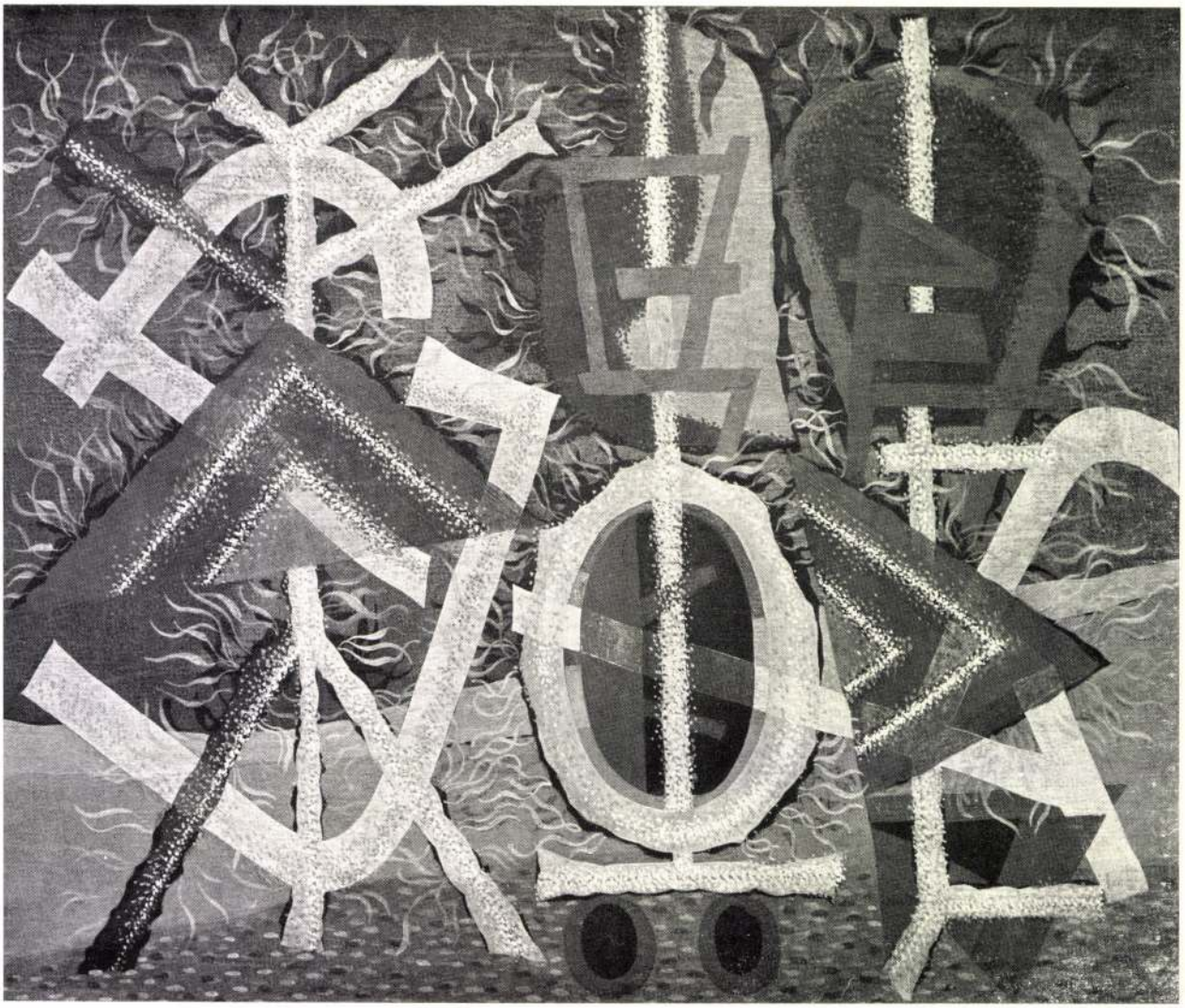

Fig. 12. Ferenc Martyn: Composition

aussi Csontváry et Derkovits, deux personnalités géniales de la peinture hongroise du XXe siècle, parmi les prédécesseurs du groupe. L'École Européenne acceptait par conséquent comme antécédent toute tendance rénovatrice qui se manifestait dans l'art hongrois depuis le début du siècle. Elle-même était un nouveau flux vigoureux de la deuxième vague de l'avant-garde hongroise, qui s'épanouit vers 1935, mais fut contrainte à une existence latente pendant les années 40.

Voilà ce que Árpád Mezei écrit sur les fondements de l'organisation du groupe: «Au moment de l'organisation du groupe, les fondateurs débattaient longuement entre eux la question de l'ampleur du mouvement . . .nous voulions atteindre que notre peinture moderne s'intègrât, dans le sens le plus large, au mouvement, nous cherchions à lui donner des bases solides du côté du passé et à la mieux faire accepter par le présent.» Il poursuit: « . . .nous pouvons définir ce que nous considérions comme critère d'appartenance à l'École Européenne. Premièrement, nous exigions que le peintre prît part . . . au travaux de l'école de Paris. Deuxièmement nous désirions que les peintres, compte tenu de la situation géographique et historique particulière de la Hongrie, réunissent ces tendances aux résultats d'autres conceptions, également importantes, créant ainsi des synthèses spécifiques, personnelles.»[17] Cette formule indique déjà un recrutement selon un certain principe qualitatif.

Le mérite d'avoir organisé le groupe, d'en avoir fixé le but, créé les conditions de débats, assuré l'atmosphère propre à la création, est le mérite immortel des chefs de file. Mais étant donné que leur activité était surtout de caractère litté-

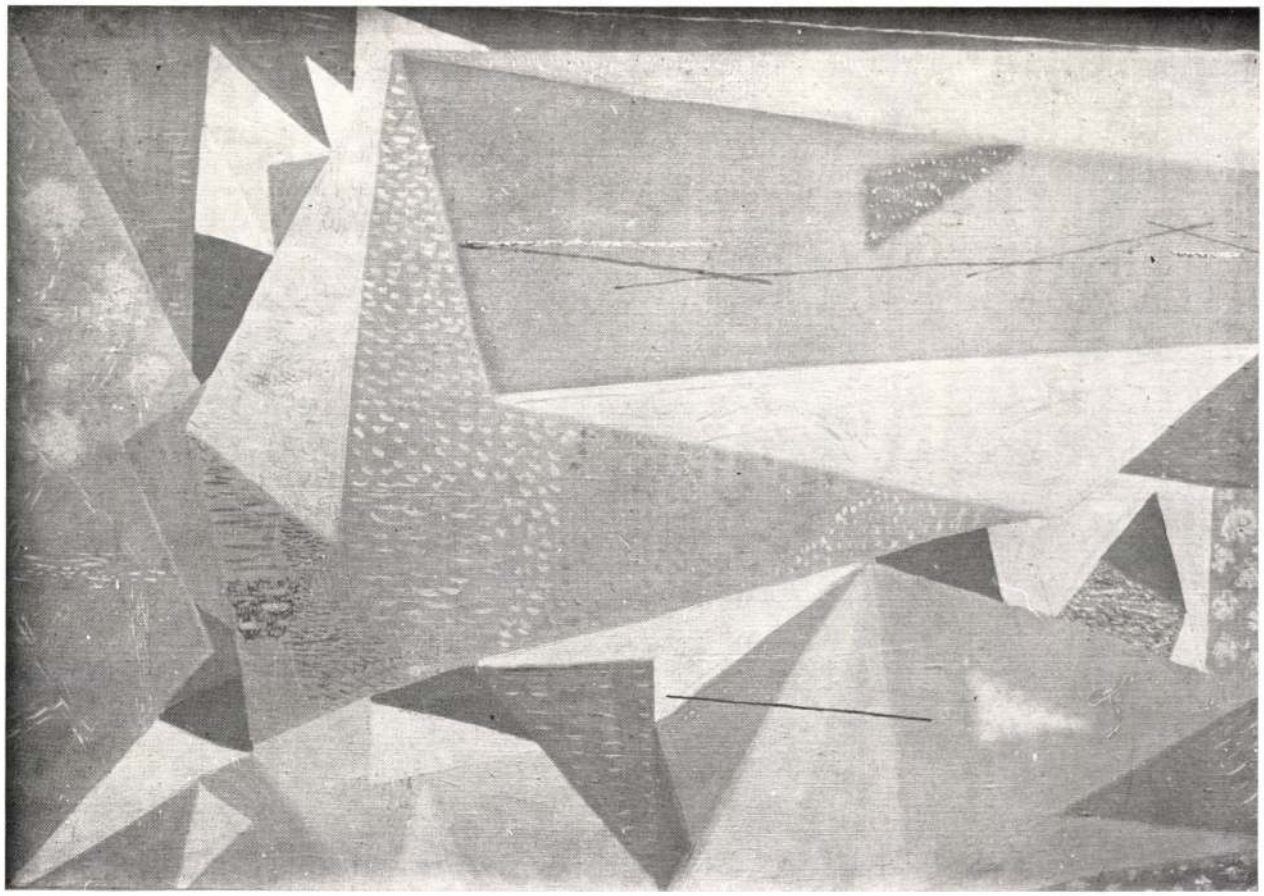

Fig. 13. Tamás Lossonczy: Composition

raire, nous ne pouvons pas nous y étendre ici. C'est avant tout dans l'activité créatrice des artistes qu'il convient de voir toute la portée de l'École Européenne, et cette activité était à peu près indépendante des publications des chefs de file, de leurs préfaces aux catalogues, même si, à défaut des cadres créés par eux, cette école n'avait pas connu, dans les années suivant la libération, le développement intense qu'elle connut, et n'était pas devenue la force spirituelle, le centre d'attirance (et aussi de répulsion) qu'elle fut.

*

Avant de passer à l'analyse de l'art des différents membres, nous présenterons un bref aperçu de l'histoire de l'École Européenne.[18]

Le domaine le plus important de l'activité de l'Ecole Européenne, engagée au printemps de 1946, fut l'organisation intensive d'expositions.[19] Au cours de sa brève activité de deux ans et demi, elle organisa trente-huit expositions, dont la plupart eurent lieu dans leurs locaux, 11, rue Üllői (comprenant deux pièces au premier étage, auxquelles s'ajouta, en été 1947, une troisième pièce plus grande). La trente-huitième exposition, la dernière, fut organisée en novembre 1948.

A ces expositions les membres présentaient leurs œuvres et celles de leurs «parents» spirituels. A plusieurs reprises furent organisées des expositions de groupes où figuraient des nouvelles œuvres de tous les membres de l'École. Les expositions individuelles également étaient plus ou moins régulières, Endre Bálint, par exemple, exposait chaque année ses peintures, tout comme Erzsébet Forgács Hann, tandis que Dezső Korniss, Endre Rozsda et Lajos Barta eurent ensemble deux expositions pendant toute la durée de l'activité du groupe. Margit Anna eut deux expositions individuelles, tandis que Béla Bán exposa une fois ses peintures et une fois ses œuvres graphiques. Piroska Szántó et Dezső Bokros-Birman n'exposèrent qu'une fois leurs œuvres. Seules les œuvres graphiques de Gadányi figuraient dans le Művészbolt (Boutique des Artistes) où étaient également exposés des dessins de Lajos Vajda, des œuvres en original

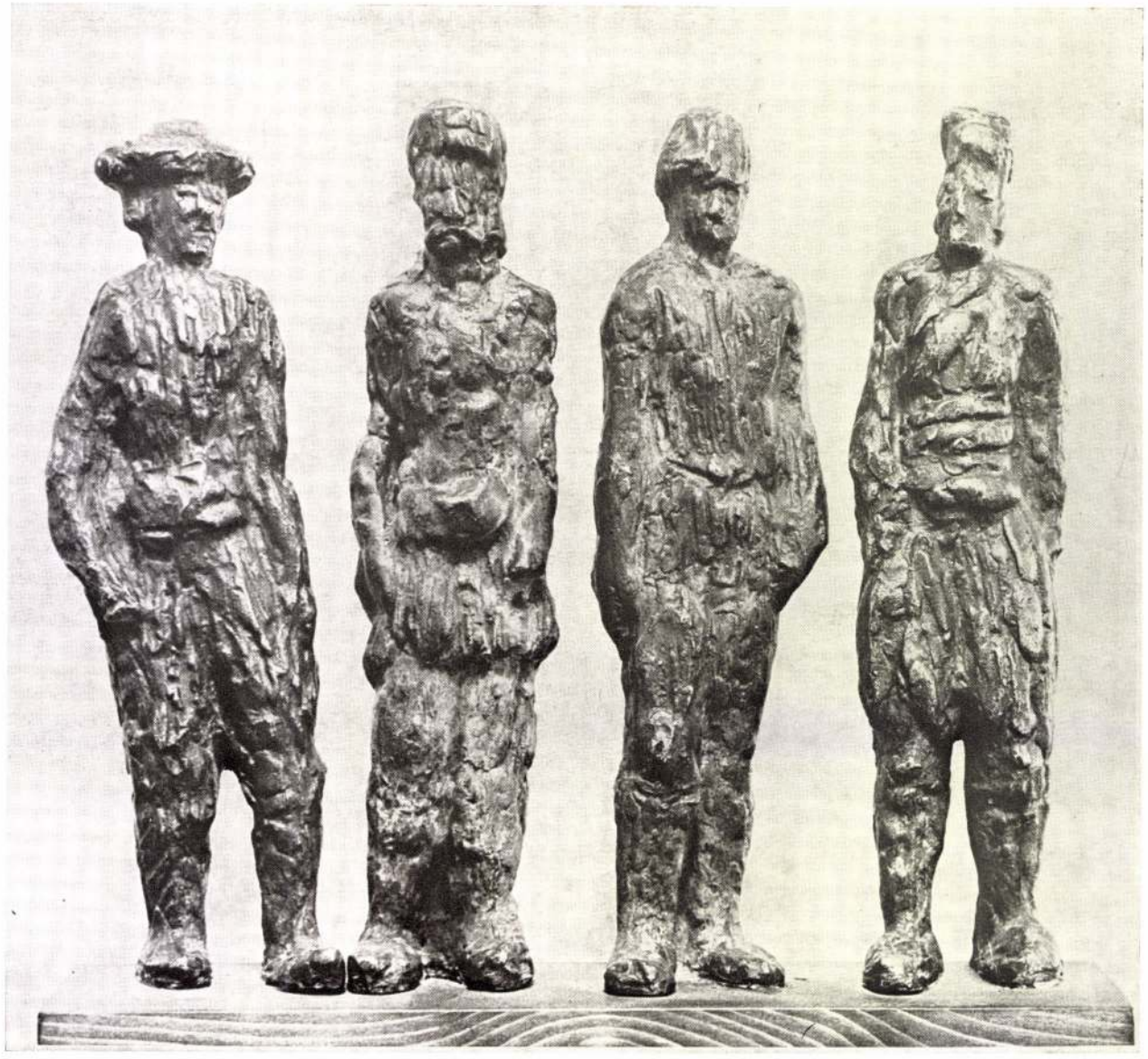

Fig. 14. Dezső Bokros-Birman : Chœur des peuples danubiens

et en reproduction de Paul Klee. C'est l'École Européenne qui organisa en juin 1946 l'exposition intitulée «Evolution de Gyula Derkovits»: c'était la première présentation, après la libération du pays, des œuvres du grand artiste socialiste, décédé prématurément. Plusieurs fois, furent organisées des expositions d'œuvres des jeunes peintres qui avaient adhéré au mouvement. Les expositions étaient régulièrement accompagnées d'«entretiens», qui avaient lieu le jour de la clôture, ils étaient dirigés soit par Béla Hamvas, par Lajos Kassák et par un des trois membres de l'état major de de l'École.

Le groupe, qui, fondé à l'automne 1945, se présenta au printemps 1946, ne tarda pas à se scinder en deux. Un groupe de peintres non-figuratifs quitta l'École à cause des artistes qui en étaient membres mais qui ne reniaient pas l'art figuratif. En mai 1946, sous la direction d'Ernő Kállai, de Tamás Lossonczy et de Tihamér Gyarmathy, ils fondèrent le «Groupe des Artistes Abstraits» et organisèrent dans l'ancienne Galerie des Arts la «Première Exposition du Groupe Hongrois des Artistes Abstraits.»[20]

Organiser des expositions ne constituait qu'une des activités, bien que la plus importante, de l'École Européenne, laquelle faisait paraître différentes publications; elle avait lancé deux séries: la «Bibliothèque de l'Ecole Européenne» comprenant des travaux théoriques d'auteurs hongrois, la Bibliothèque de Tracts et d'Ecrits Polémiques, appelée «Index» (la plupart des brochures de quatre

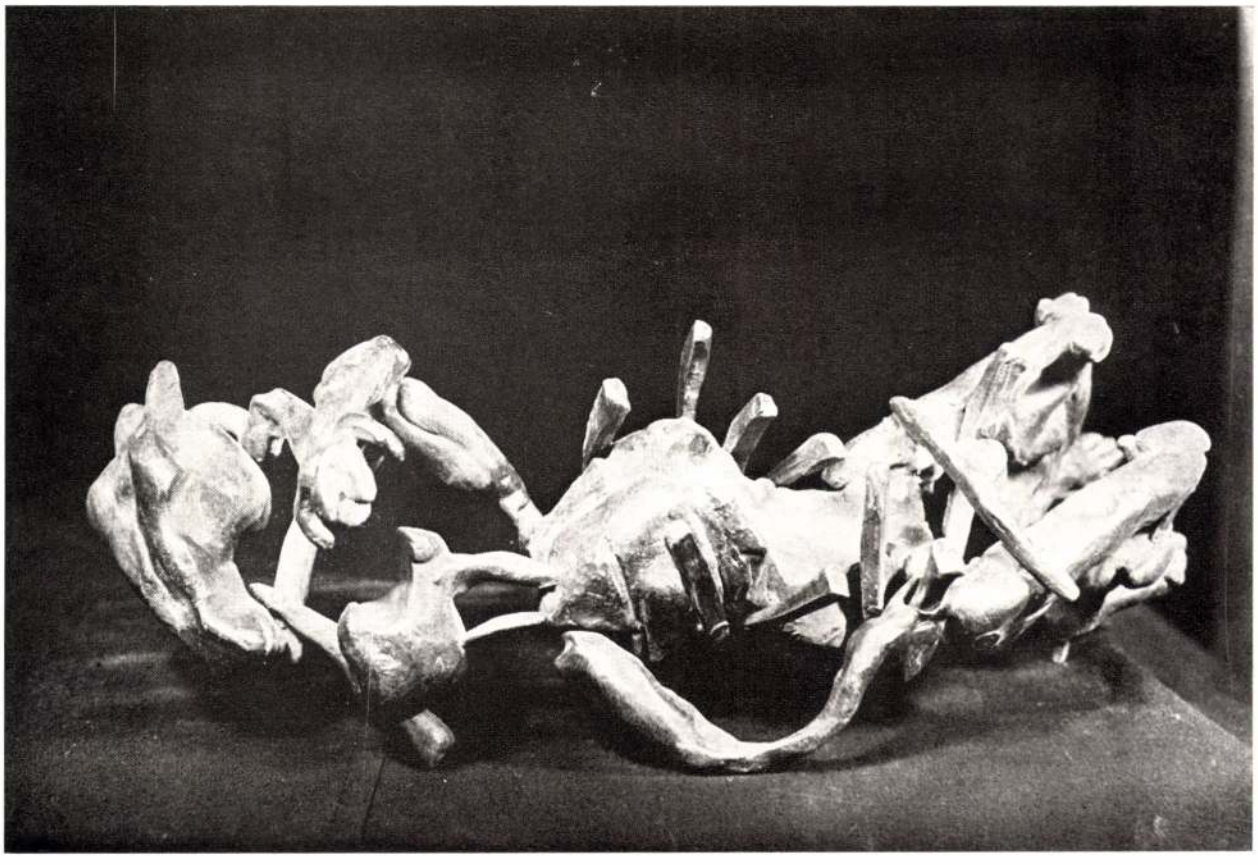

Fig. 15. Tibor Vilt: Centaure

pages) comportant un choix d'écrits, entre autres, d'Eluard, de Giedion, d'Apollinaire, de Baudelaire, de Breton, de Read, de Jarry et de Picasso, ainsi que des morceaux choisis de la poesie et de la prose de Sándor Weöres, Milán Füst, Imre Pán.[21] Elle organisait en outre des conférences sur des sujets littéraires et sur la théorie des arts, dont quelques-unes furent ensuite publiées dans la revue «Alkotás» (Création) (rédacteur Kassák).

Les manifestations de l'Ecole Éuropéenne exerçaient leur influence sur toute la vie intellectuelle hongroise. La presse contemporaine publiait régulièrement des critiques sur leurs expositions, leur activité théorique jouait un rôle de catalyseur et provoquait de vifs débats. Grâce à leurs amis français, leur activité eut aussi des échos en France. Dans les «Cahiers du Sud», Claude Serbanne analysa à plusieurs reprise leurs expositions. Dans le «Centaur» des Pays Bas, parut un article d'Árpád Mezei consacré à leur activité. Endre Bálint et Béla Bán furent invités à l'exposition surréaliste organisée en 1947 à Paris. André Breton offrit sa contribution pour l'organisation à Paris d'une exposition de l'École Européenne et il accepta d'écrire la préface du catalogue. Le groupe fut invité à Paris, à Zurich, à Prague et à Bucarest pour organiser des expositions. Pendant l'isolement de l'après-guerre, ces relations revêtaient une importance considérable puisqu'elles permettaient de faire connaître sur le plan international l'École Européenne, et par elle un groupe interessant d'artistes hongrois.

Nous en comprendrons encore mieux la portée si nous ne perdons pas de vue que dans la France victorieuse, libérée du pouvoir nazi, et représentant toujours le centre de la peinture, il y eut fort plu d'expositions en 1946. L'«événement artistique» de l'année fut la grande exposition d'André Marchand, déclaré successeur de Picasso. Les événements essentiels dans le domaine des expositions eurent lieu à New York. Dans cette Europe dévastée par la guerre, seule l'exposition rétrospective de Paul Klee à la Tate Gallery de Londres pouvait compter comme un événement artistique. Ce n'est qu'en 1947 que la vie artistique recommença: riche exposition surréaliste de la Galerie Maeght peut être considérée comme une ouverture dans l'après-guerre. Compte tenu de tout ceci, on attribuera une portée

encore plus grande à la vive activité de l'École Européenne.

Avant de passer à l'activité des différents artistes, il convient de noter que chacun d'eux restait fidèle à sa personnalité intime, à son monde intérieur et à ses vues, l'École Européenne et le Groupe des Artistes Abstraits leur assurant les possibilités d'organisation et d'exposition, et une propagande convenable dans les conditions de l'époque. Et pourtant, malgré les différences dans la manière de voir, l'acceptation du programme de l'École Européenne leur servait de dénominateur commun. Cette manière de voir différait fondamentalement de tout ce que l'art hongrois avait produit jusque-là, et c'est justement ce qui donna son importance à l'École Européenne et au Groupe des Artistes Abstraits: les œuvres des maîtres appartenant à ces deux groupes, tout en voulant sauvegarder la tradition, apportaient un renouveau à l'art hongrois.

Malgré les différences visibles, on peut constater quelques caractéristiques communes chez ces peintres. L'art de presque tous est associé à Szentendre où, à part Endre Rozsda, ils séjournèrent plus ou moins longtemps pendant des années. Ce n'est pas uniquement le spectacle de cette ville, construite serrée sur une éminence, mais aussi son esprit qui les influençait. Éva Körner résume ce que cette ville signifiait pour nos artistes: «Szentendre n'était pas seulement un modèle pour la construction de formes et d'images, il servait en outre de base pour la constitution d'un univers intellectuel, qui embrassait tous les problèmes compliquée et contradictoires de la vie présente, tout en offrant des inspirations pour créer des lois qui dépassent ce chaos. C'était aussi un esprit actif proposant un idéal humain et un idéal de vie à partir d'un héritage culturel, particulier à ce point de rencontre des cultures orientale et occidentale, il offrait de nouvelles sources pour la culture du présent, l'élaboration, pour la peinture, d'un langage national qui soit en même temps international.»[22] Cet esprit, où s'ajoutait chez les uns la participation au mouvement ouvrier, chez les autres une sympathie pour les idées de ce mouvement, a laissé son empreinte sur le groupe entier, et cela s'est vu avant tout au comportement de ses membres. Ils se sont rendu compte des contradictions extrêmes et anachroniques du régime féodal-capitaliste hongrois, et ils se sont prononcés contre. Dès avant la libération du pays ils étaient tous opposés à l'esprit rétrograde de la politique officielle dans les arts et à toutes les tendances qui le servaient (il convient d'y classer non seulement le néo-baroque et l'École de Rome, mais aussi le courant post-Nagybánya devenu conformiste). Ils s'associèrent aux recherches de l'art moderne, étant convaincus que c'était le nouvel art de la nouvelle époque, certains d'entre eux allèrent jusqu'à l'identifier à l'art du socialisme. Dans l'ambiance affranchie d'après la libération du pays ils poursuivirent, avec une conviction encore plus profonde, leur activité ressentie toujours comme progressiste. Tout naturellement, cela conduisit à une parfaite hétérogénéité, l'art de chacun d'eux étant attaché à d'autres traditions, soumis à d'autres influences et exprimé de manières différentes.

Les «vieux» mis à part, on peut classer en trois groupes les peintres appartenant à l'École Européenne. *L'aile surréaliste* comprenait Dezső Korniss, Margit Anna, Endre Rozsda, Júlia Vajda. Tous s'efforcèrent à détruire le système traditionnel de signes et à créer de nouvelles significations ou d'anti-significations, par la voie d'un «parataxis» radical («principe du collage»). L'illogisme qu'impliquent les associations libres propres aux rêves fit son entrée dans l'art. Derrière le manque apparent de système dans les phénomènes visibles, l'artiste en découvre la substance, mais s'en effare et, par une ordonnance subjective des éléments du spectacle, il exprime ses sentiments, son humour sarcastique, ses cauchemars ou même ses épouvantes. Une des thèses fondamentales de leur art est celle de Taine qui dit que l'hallucination, quelqu'anormal que cela paraisse, est l'essence de notre vie spirituelle.

On n'irait pas très loin dans l'analyse caractérologique des artistes, si cela n'impliquait que la confrontation de leurs œuvres avec celles des grands maîtres connus sur le plan international. La présence de quelques traits communs ne fait pas de doute; l'explication en est à chercher dans les aspirations communes et, peut-être, dans les conditions de vie semblables. Il est facile d'établir de nombreuses analogies entre, par exemple, «l'univers d'insectes» de Dezső Korniss et le microcosmos de Miro ou les tableaux d'Yves Tanguy; ou de comparer aux «100 000 colombes» de Max Ernst «la Lutte» de Korniss; ou encore de constater la parenté entre les tableaux de Margit Anna et de certaines œuvres de Victor Brauner. Il faut cependant souligner avec bien plus de vigueur les traits qui les distinguent, et qui ont leur origine dans l'art populaire hongrois ou dans les spécificités de la peinture

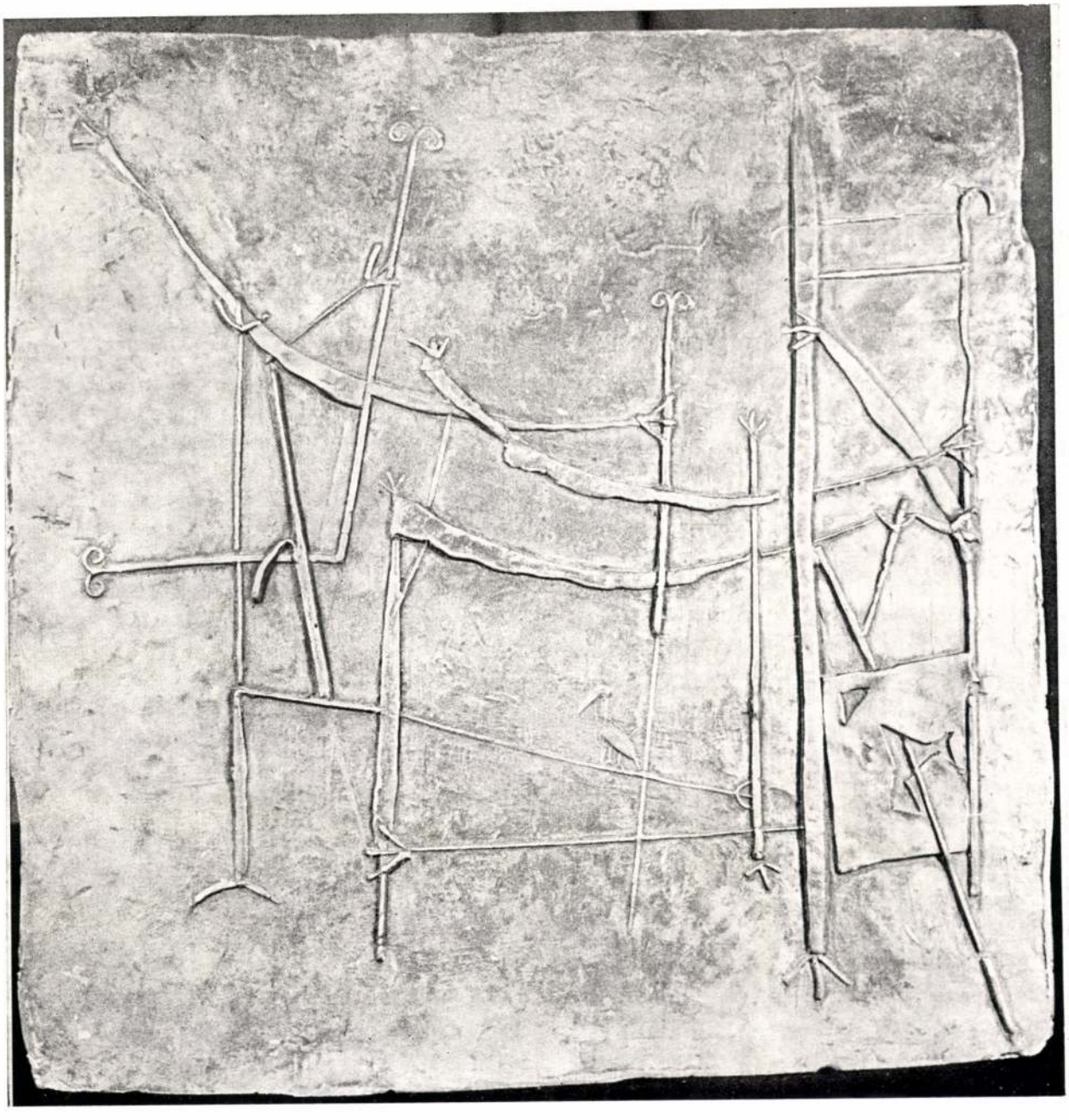

Fig. 16. Tibor Vilt: Crucifix

hongroise. Korniss subit profondément l'influence des formes propres à l'ornementation hongroise, celle du rythme de la musique populaire hongroise, Margit Anna de son côté celle des marionnettes populaires. Chez tous les deux, un trait caractéristique est l'utilisation du coloris, et par là le symbolisme des couleurs, de l'art populaire.[23]

L'aile expressioniste-symboliste (Jenő Gadányi, Béla Bán, Piroska Szántó, Endre Bálint dans ses tableaux de jeunesse) se tenait aux traditions de l'expressionnisme et du fauvisme vivantes dans l'art hongrois, et restait attachée à la substance sensorielle du spectacle. Il est incontestable que l'érotisme de Duchamp a laissé une forte empreinte sur Bán et que Bálint subit l'ascendant de Braque tout en associant ses formes à un coloris rappelant les fauves. L'art de Gadányi et de Piroska Szántó est marqué par la fidélité à la nature, ce qui est, par ailleurs, un trait caractéristique de la peinture hongroise en général.

Le *constructivisme* est représenté par Jenő Barcsay et Ernő Schubert, bien que — comme nous l'avons déjà fait ressortir dans ces brèves caractéristiques — les principes constructivistes s'obser-

vent dans les œuvres de plusieurs maîtres, sans pour autant constituer le trait typique de leur art. Barcsay cherchait à exprimer sa pensée en saisissant la structure des éléments du spectacle; l'art de Schubert évolua selon les principes du constructivisme abstrait remontant à Cézanne.

La différence entre les peintres et leurs conceptions se manifeste aussi dans la fréquence des motifs identiques interprêtés de façon divergente. Un «thème» typique des tableaux de Piroska Szántó est par exemple la tige de maïs, dont la danse nuptiale au clair de lune, est légère et sensuelle. Dans les tableaux de Jenő Gadányi par contre, la tige s'élève jusqu'à devenir presque un arbre et exprime par là une sensibilité tragique.

C'est d'ailleurs le rétrécissement de la sphère des thèmes qui marque ces œuvres. Les principaux sujets choisis sont le paysage et la nature morte et c'est presque toujours la structure qui est mise en relief. Le paysage est parfaitement «transcrit», c'est en général une structure décorative. En gros, c'est une rue ou des collines. Leur coupe est le plus souvent étroite, quelquefois réduite à un seul élément qui doit représenter toute la vue de la rue ou du paysage accidenté. La figure humaine y est fort rare, s'il y en a, elle ne constitue qu'un élément structurel. Maisons, objets, arbres et plantes, donc aussi bien les objets sans vie que les phénomènes de la nature vivante deviennent antropomorphes. Il faut y ajouter la particularité que les figures humaines, tout comme les objets et les phénomènes de la nature sont porteurs d'un sens symbolique.

Une place de choix revient parmi ces artistes aux «grands vieux» du groupe et en même temps de l'art hongrois vivant, à József Egry, Ödön Márffy, Béla Czóbel. *József Egry* (1883—1951), déjà gravement malade, travaille très peu à cette époque. Les tableaux exposés datent de sa seconde période, d'après 1919. Les éléments du monde visible, de la région du Balaton, habillés de tons pastellisés d'une extrême délicatesse, s'ordonnent en image où il construit un univers panthéistique. *Ödön Márffy* (1878—1959) suggère le spectacle fixé à travers des couleurs brumeuses, voilées; ce sont les visions de l'artiste devenu subjectif, replié sur lui-même, solitaire. *Béla Czóbel* (né en 1883) montre des véléités typiquement parisiennes, mille liens l'attachent à l'Ecole de Paris. Ses œuvres sont marquées par une structure vigoureuse, les objets et les figures sont encadrés d'un large contour et de cette bande jaillissent les couleurs. Plus tard, celles-ci deviennent plus détendues, plus molles.

Margit Anna (née en 1913) montre une certaine parenté avec les œuvres des néo-primitifs. Les associations surréalistes liées aux formes abstraites sont essentielles dans ses œuvres. Sa thématique se réduit à la figure humaine, les thèmes picturaux habituels comme le paysage et la nature morte y sont totalement absents. L'action manque également, les tableaux n'ont qu'un personnage, à tête de melon, à cou en triangle et aux seins de pommes. parfois pourvu d'un attribut (filet, croix etc.). C'est le coloris qui porte la pensée: s'écartant des tons locaux, s'adressent à l'art populaire et sont appliquées sur des formes néo-primitives rappelant les marionnettes.

Endre Bálint (né en 1914) traverse à cette époque une période où il cherche sa propre voie, une période de changements de style. En 1945 il fixe ses souvenirs de guerre dans des dessins décoratifs évoquant les montages surréalistes, et ayant un sens symbolique. Bientôt, il passe à une manière rappelant celle des fauves pour peindre ensuite, sous l'influence de Braque, des natures mortes synthétiques conçues dans l'esprit du cubisme. Il ne tarde pas à fondre ces deux styles et à produire des natures mortes décoratives, hautes en couleurs. A la fin de l'époque en question, il se met à peindre des tableaux dits «monômes» qui constituent déjà la transition à ses travaux ultérieurs, surréalistes.

Béla Bán (1909—1972) a des tableaux de conception expressive où il transforme à l'extrême les formes du corps, jusqu'à ce qu'elles s'interpénètrent et se présentent comme une masse amorphe. Ces compositions sont construites sur le rythme des couleurs foncées, ardentes.

Jenő Barcsay (né en 1900) construisait à cette époque des œuvres géométriques constituées des éléments qu'offraient les rues de Szentendre. Ces œuvres absolument abstraites, atteignent les extrêmes de Mondrian, mais la charpente noire, large d'un doigt, entoure des couleurs pleines, grasses. Les objets du monde environnant sont rendus par un tracé mouvementé et capricieux. Cette période est close par le carton monumental d'une mosaïque, les Femmes.

Jenő Gadányi (1896—1960) ne se détache jamais complètement de la nature visible. Ses tableaux sont articulés par des contours épais à l'intérieur, desquels apparaissent les formes amorphes, géométriques ou organiques. Les motifs sont toujours porteurs d'un sens symbolique.



Fig. 17. Erzsébet Forgács-Hann: Accroupi

Dezső Korniss (né en 1908), un des chefs de file de l'École Européenne, part de l'art populaire pour se créer un univers pictural souverain. Cette période est caractérisée par trois séries produites parallèlement: monotypies d'une conception constructiviste-cubiste, appelée d'après Rimbaud «Illuminations»; des tableaux ayant la même conception, divisés en deux plans, exécutés à la peinture laquée, et construits sur les valeurs significatives des couleurs. Les plus importants en sont la Psalmodie et les tableaux dits «d'insectes» où les êtres du microcosmos, placés dans la perspective du macrocosmos, sont anthropomorphisés. Ces derniers sont marqués par un caractère de conte joyeux, par une ordonnance basée sur le rythme de la musique populaire. Ce cycle est résumé et clos par la «joie de vivre» de la peinture hongroise: «Noce de Cigales».

Endre Rozsda (né en 1913) construit ses tableaux abstraits à l'aide de plusieurs couches superposées, ou de formes organiques juxtaposées. Il y a des formes qui reviennent à plusieurs reprises, ce sont des quadrilatères irréguliers, des courbes évoluant en ondes, des formations rappelant les coquilles du rococo.

Ernő Schubert (1903—1960) se caractérise par une composition décorative constructive, par des couleurs intenses. Les volumes projetés sur le plan s'ordonnent selon les valeurs de tons. Pendant la période en question il produisit relativement peu de tableaux, son activité s'étendait avant tout sur la politique des arts et sur la pédagogie.

Piroska Szántó (née en 1913) est fortement attirée par la nature. Des formes végétales, sensibles et souples, peuplent ses tableaux en tant que représentants de figures humaines. Le champ d'associations de ses motifs est fort riche. La végétation, d'une lascivité toute féminine, revêt des formes soit expressives, soit décoratives-constructives.

Júlia Vajda (née en 1913) subit, dans sa carrière, l'empreinte de la personnalité de son mari, Lajos Vajda. Partie des conceptions «post-Nagybánya», elle évolua vite vers un univers constructiviste; elle y garda encore la forme des objets, tout en les présentant avec des couleurs s'écartant du ton local ou sous un angle différent de l'habituel. Vers la fin de la période décrite, elle peignit, inspirés par l'art populaire, «des tableaux blancs» dans la note surréaliste.

Passant aux sculpteurs, il convient de noter leurs traits communs, à savoir, que chacun s'occupait de petite plastique et que dans leurs œuvres, ils se prononçaient tous contre l'académisme conformiste et le néo-classicisme. La sensibilité des uns (Bokros-Birman, Forgács-Hann, Vilt) fut marquée par les horribles souvenirs de la guerre qui venait de finir. Ils s'exprimaient avec des figures humaines et restaient généralement dans les cadres de l'expressionnisme, bien que déjà à cette époque Vilt l'eût dépassé: ayant remplacé les volumes par des composants en forme de bâtonnet, il faisait des sculptures selon la conception surréaliste. Lajos Barta et József Jakovits dépassèrent les principes de Hildebrandt et de Maillol; au début, leurs sculptures étaient encore surréalistes, mais dans la seconde partie de notre période, ils formulaient des impressions spatiales dans des formes plastiques abstraites.

Lajos Barta (né en 1899) créa sa sculpture non-figurative sous l'influence des formes simplifiées à l'extrême de Brancusi et d'Arp. Ses œuvres sont construites sur quelques thèmes de base: ensemble d'une forme ovée et d'un prisme, combinaisons de formes coniques placées dans l'espace et dont les sommets déterminent des surfaces pouvant être décrites mathématiquement.

Dezső Bokros-Birman (1889—1965) produisit pendant cette période-là les meilleures de ses œuvres, porteurs d'idées de collectivité qui, selon ses propres mots, «sortent d'une vision socialiste du monde». Ses figures sont ramassées, leur surface est mouvementée, modelée pour produire des effets de clair-obscur. Sa composition à plusieurs figures, le Chœur des peuples danubiens, est la première apparition de l'espace scénique dans la sculpture hongroise.

Erzsébet Forgács-Hann (1897—1954) fournit, avec ses œuvres de «gothique monstrueux», les exemples extrêmes de la sculpture hongroise expressionniste. Ses portraits sont asymétriques, avec des surfaces tourmentées, des proportions déformées. Ses figures en pied suivent la structure amoncelée, élancée vers le haut comme un point d'exclamation, connue chez Giacometti, mais le volume de la figure est toujours conservé.

József Jakovits (né en 1913) révèle dans son art, au cours de la période en question, plusieurs conceptions. Ses premières œuvres sont des sculptures surréalistes conçues sous l'influence des arts archaïques, plus tard il fait des sculptures en bois simplifiées à l'extrême (parents éloignés des formes percées de Barbara Hepworth). Après 1947, il s'intéressa aux problèmes des espaces qui s'interpénètrent et qui entrent dans des formes corticales.

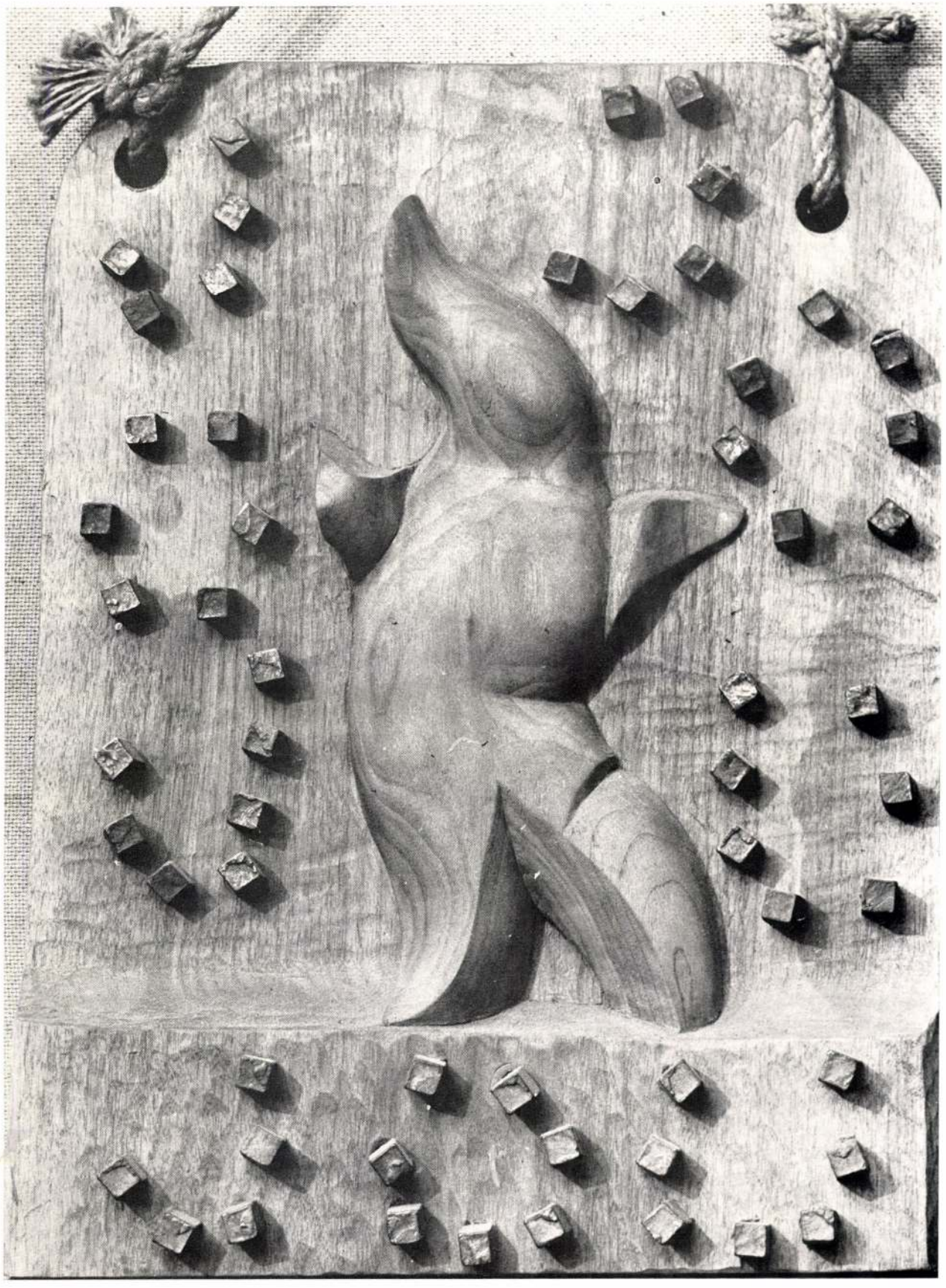

Fig. 18. József Jakovits: Composition

Tibor Vilt (né en 1905), l'autre chef de file de l'Ecole Européenne, fut fortement touché par les tragédies causées par la guerre. A cette époque-là il sculpta des têtes frappantes de matérialité, construités à partir de formes géométriques, et aussi des figures «déchirées», évoquant le surréalisme genre Picasso. Pour l'exposition du groupe «Vers l'art de la Collectivité»[24] il exécuta la figure d'un ouvrier, coiffé d'une casquette, tenant à la main un livre, imposante sculpture de formes classicisantes.

*

Les membres du *Groupe des Artistes Abstraits* professaient des idées quelque peu différentes et suivaient donc d'autres voies, bien que les deux groupes ne puissent pas être nettement distingués, étant donné que certains membres de l'École Européenne étaient aussi partisans des formes abstraites. Cependant, ces derniers, à quelques exceptions près, ne dépassèrent pas les cadres de la représentation imitative, tout en s'étant affranchis de la vision dominant depuis la Renaissance. C'est qu'ils étaient convaincus que la conception selon laquelle l'image doit être fondée sur la réalité visible, conception en étroite relation avec la Renaissance, donc avec l'entrée en scène de la bourgeoisie — et qui avait opposé aux figures symboliques des époques précédentes la réalité du monde environnant — devait disparaître avec la fin du règne de cette classe sociale. Les artistes affiliés à l'École Européenne avaient rompu, eux aussi, avec la représentation «traditionnelle» des structures spatiales et, par conséquent, avec la représentation «traditionnelle» du temps, et se basaient sur un nouvel ordre dans les rapports entre les signes. De leur côté, les membres du Groupe des Artistes Abstraits partaient de l'idée que la révélation des rapports sociaux complexes et de l'ordre caché de la société, le dégagement du système des corrélations entre les choses, ne sont pas nécessairement liés à la représentation plastique de ces choses. Les formes et couleurs qui s'y réfèrent, leur choix, leur groupement et leur ordonnance, ont la même valeur sémantique que la représentation des êtres et des objets mêmes. Aussi sont-ils d'avis qu'il suffit de saisir l'existence des objets. Les formes qui y servent d'intermédiaires peuvent tout aussi bien être organiques qu'anorganiques. Ces formes-là également portent des informations esthétiques. George Santayana se réfère à ce que « . . . l'œuvre d'art émet des informations esthétiques, non seulement par sa matière et sa forme, mais aussi par sa *sphère d'associations.*»[25]

La caractéristique commune dans les œuvres des «artistes abstraits» est que les formes n'évoquent pas de représentations d'objets et n'offrent pas au spectateur de point de repère thématique. Il y règne une sorte «d'accent romantique de sensibilité et de suggestivité» (Kállai). En général, elle restent ouvertes et souvent on y découvre des éléments capricieux, enjoués. Les tracés et les couleurs sont construits sur un rythme déterminé et leur ensemble indique des rapports spatiaux — et par là, le plus souvent des rapports de temps. Chez un nombre d'artistes, comme Martyn, Martinszki, Gyarmathy, on décèle nettement l'attachement aux impressions venues de la nature. Gyula Marosán et Magda Zemplényi suggèrent par les formes abstraites et par les arabesques, des représentations cosmiques, fantastiques, libres comme des rêves. L'ordonnance rigoureusement géométrique des œuvres de Tamás Lossonczy révèle un ordre cosmique imaginaire; dans les dessins combinatifs, structurés de Béla Fekete, se manifeste la conception d'une construction spatiale d'un équilibre délicat.

Béla Fekete (né en 1905) prend comme point de départ les formes les plus simples: avec des lignes, il construit des compositions en plan. Ces lignes, tracées par deux ou par trois, serpentent sur le plan en le définissant, et réalisent en même temps un mouvement en leur qualité de nouveaux points s'adaptant aux autres points.

Tihamér Gyarmathy (né en 1915) peint des tableaux à un ou plusieurs centres. Dans les premiers, la base est fournie par les couples de couleurs opposées qui produisent chez le spectateur un effet d'espace. Dans les derniers, plusieurs systèmes de relations se trouvent juxtaposés et ainsi nous avons un ensemble d'espaces non délimités, à différentes structures. L'élément décisif de ces œuvres est l'équilibre à l'intérieur des centres, produit par la rencontre rythmique des éléments géométriques.

Tamás Lossonczy (né en 1904) peignait, au début de la période traitée, dans un esprit abstrait, des tableaux expressionnistes à plusieurs conches. Par la suite, il créa des constructions abstraites fondées sur un ordre de variations coloriques dans des triangles jumelés. L'univers des formes, le caractère sériel de ses œuvres restent inchangés, seules les couleurs sont variables et il cherche à en utiliser l'effet psychologique.

Ibolya Lossonczy (née en 1906) se proposait de créer, à l'aide de ses plastiques en plâtre, une série variable. Rappelant la micropopulation du fond des mers ces petites formes compactes ou cannelées, à deux couches, à deux ou trois appendicules, déterminent l'espace.

Gyula Marosán (né en 1915) peint des fonds divisés en deux ou trois bandes verticales, devant lesquels apparaissent, rayonnants, s'épaississant et s'espaçant, des systèmes de lignes revêtant des formes paraboloïdes, contournées et ondulantes et destinés à représenter l'espace cosmique.

Ferenc Martyn (né en 1899), personnalité éminente dans le Groupe des Artistes Abstraits, produit tantôt des œuvres imitatives, tantôt des œuvres fondées sur des formes abstraites, encore que ces dernières se réfèrent aussi à une vision première des choses. Il divise le monde visible en plans superposés comme des strates, les formes partielles révèlent la mer, des voiliers, des figures, mais l'essentiel de la composition reste la fragmentation. Dans la dissociation des motifs il va jusqu'aux formes géométriques, et leur construction est destinée à présenter la substance structurelle de la chose vue. Les titres des tableaux (souvenir) doivent remplacer l'élimination du facteur temps.

János Martinszky (1909—1949) subit dans son évolution à cette époque l'influence décisive de Ferenc Martyn qui le fit passer des tableaux postimpressionnistes, à des quasi-paysages abstraits, flottants. L'attachement à la nature visible apparaît dans l'articulation traditionnelle en profondeur, dans l'utilisation de la ligne d'horizon. Vu sa mort précoce, son art n'eut pas de la possibilité s'épanouir pleinement.

Magda Zemplényi (1916—1966) créa, avant la guerre, des œuvres dans l'esprit des Fauves pour, au cours de cette période, adopter un univers abstrait, décoratif, construit sur des motifs d'arabesques, univers qui montre bien des analogies avec celui de Gyula Marosán.[26]

*

Un des objectifs de l'École Européenne était d'imposer un développement culturel large et rapide. Les efforts faits pendant le quart de siècle écoulé depuis, les soucis actuels de notre politique culturelle suffisent à démontrer l'irréalisme de cet objectif. Les moyens propres dont disposait l'Ecole pour atteindre ce but n'étaient pas et ne pouvaient pas être suffisants, puisqu'il est impossible de rattraper pendant deux ou trois ans des retards séculaires. Pourtant, leurs méthodes étaient énergiques et ils faisaient preuve de beaucoup d'esprit de suite, bien que leur sphère d'action ne fût pas, et dans les conditions de l'époque ne pût pas être assez large.

Les théories des chefs de file, les œuvres des artistes étaient exposées à des attaques dont la violence ne faisait que croître. Dans les luttes idéologiques intensifiées en 1948—49, tout ce qui était opposé à l'idéologie marxiste-léniniste fut durement critiqué. Cette position, juste en elle-même, fut déformée par des attitudes et des vues sectaires, suites du dogmatisme. On s'en prenait même à ce qui n'était que le développement organique des traditions nationales. Le rôle des arts reçut une interprétation vulgarisée, on professait des idées fausses sur le rapport entre l'art et le public (idéalisé). Dans cet esprit on s'attaquait à tout ce qui ne correspondait pas à ces conceptions.

Dans le cas de l'École Européenne non plus on ne faisait pas de distinction, ni entre les idées souvent anti-marxistes des chefs de file et les œuvres exposées, ni entre les différents maîtres et les différentes œuvres. Les attaques étaient dirigées contre l'ensemble du groupement. József Révai y donna le signal dans son discours d'inauguration à l'exposition de Bertalan Pór de retour de Paris (qui même, si ce n'était que de loin, était membre du groupe), en soulignant que les artistes devaient rester sur la base du réalisme et s'adresser aux larges masses.[27] Ceci fut suivi par les articles et livres de György Lukács[28] qui disséquait les théories en effet discutables et devant être discutées, et prouvait, à partir d'une conception esthétique centrée sur la littérature, leur caractère erronné. Les critiques parues dans les journaux adoptèrent, elles-aussi, un ton de plus en plus intolérant. Ajoutons encore les conceptions d'uniformisation de la politique culturelle, selon lesquelles tous les artistes devaient se grouper dans la même organisation. Sous le coup de ces circonstances, l'École Européenne se déclara dissoute à la fin de 1948, après le Groupe des Artistes Abstraits qui avait déjà cessé son activité.

*

Longtemps, les opinions furent partagées quant à l'appréciation de l'École Européenne, ce qui provoqua plus d'un débat soutenus aussi par dif-

férents préjugés. De nos jours, un certain point de vue permettant d'apprécier l'activité de ce groupe, s'est plus ou moins formé.

Après la fin de la guerre, ce groupe réunit la majeure partie des artistes doués qui voulaient créer un nouvel art, en partant aussi bien de la tradition hongroise que des tendances modernes de l'art universel, désireux d'être à la fois nationaux et universels. Du point de vue idéologique, ils étaient également progressistes, ennemis du régime anti-humain et anti-art de l'entre-deux-guerres et partisans de l'ère nouvelles ouverte par la libération, dont l'esprit affranchi favorisait leur art. Suivant l'exemple des prédécesseurs ou des collaborateurs de Szentendre, ils se proposaient de représenter la réalité, tout en fondant dans leurs œuvres les tendances figuratives et non-figuratives.

Comme cela ressort de notre analyse, les différentes personnalités ont déterminé le caractère de l'œuvre de chacun d'eux. Le surréalisme enraciné dans l'art populaire de Korniss, la totalité néo-primitive du Moi chez Margit Anna, le symbolisme constructif créé par Jenő Gadányi à partir de motifs empruntés à la nature, le constructivisme s'élevant jusqu'au monumental de Jenő Barcsay, l'héorïsme expressif de Tibor Vilt et de Dezső Bokros-Birman, représentent autant d'approches différentes de la réalité hongroise de l'époque. Il n'y a, certes, pas de doute que la majorité d'entre eux, comme le montrent leurs déclarations, professaient des idées bourgeoises progressistes, et que leur art, n'étant pas dans sa totalité un art de collectivité, le reflète également, pourtant cet art aurait pu contribuer à former un art neuf, complexe, s'acheminant vers un art collectif, socialiste.

L'École Européenne, en tant que groupement, cessa d'exister à la fin de 1948. Les maîtres cependant poursuivirent leur travail, et leur art de se modifier, d'évoluer. Certains d'entre eux n'exposèrent pas pendant longtemps, d'autres n'exposèrent plus du tout, leur œuvre n'en est pas moins devenu une part organique de l'art hongrois de leur époque. Leur rôle historique est indiscutable: ils voulaient faire sortir de l'impasse la peinture hongroise bloquée dans l'illusionnisme et la sculpture hongroise étouffée par un pseudo-monumentalisme romantique, et les rendre vivantes, variées, modernes, grâce à leur aspiration de synthèse. Ils essayaient de renouver avec l'évolution artistique interrompue en Hongrie en 1919, de reprendre la direction représentée par Derkovits, Ámos et surtout Lajos Vajda, en y adaptant les tendances contemporaines, universelles. Vu la brièveté du temps, les buts idéologiques incertains et les circonstances défavorables, ils n'y réussirent que partiellement.

Le tournant politique a condamné à l'avortement les initiatives de l'École Européenne, ce qui ne diminue pas leur valeur et ne fait pas disparaître les œuvres créées. L'activité de l'École Européenne et du Groupe des Artistes Abstraits s'intègre organiquement dans l'évolution de l'art hongrois. Leurs œuvres entrent dans la peinture et sculpture hongroises contemporaines et constituent une tradition pour l'évolution future.

NOTES

[1] Les signataires étaient: Pál Kiss, mieux connu sous le nom Pál Gegesi Kiss, médecin, chercheur en psychiatrie infantile. Par sa femme sculpteur, Erzsébet Forgács Hann et par ses amis artistes, il était étroitement lié à la vie artistique. Sa collection d'art moderne est une des plus importantes de Hongrie.

Ernő Kállai, historien de l'art, s'était lié avec le cercle de la revue «Ma» (Aujourd'hui) pendant son émigration à Vienne en 1919. Bientôt, il se rendit en Allemagne où il enseignait dans le Bauhaus et assumait les fonctions de rédacteur de son périodique. C'était un connaisseur éminent des tendances artistiques modernes et il se trouvait en tête de la lutte pour le renouveau de l'art hongrois.

Lajos Kassák, écrivain, peintre, rédacteur des périodiques de l'avant-garde «Tett» (Action, 1915—1916), et «Ma» (Aujourd'hui 1916—1925) était l'organisateur et le porte-parole des tendances avant-gardistes.

Árpád Mezei, psychologue et esthète, débuta dans le cercle de la revue dadaïste «IS» (Aussi) (ce «tract» était à peu près l'unique organe des tendances dadaïstes en Hongrie; avant tout interprète du Dada littéraire, il parut en 1924—25), ensuite il subit l'influence de Freud et de la psychanalyse et en chercha les incidences plus générales, valables dans les différents domaines culturels. Figure de proue dans la littérature théorique surréaliste.

Imre Pán, à côté de Károly Kristóf, était le plus important poète de «IS», éminent représentant de la poésie surréaliste hongroise. Son activité de théoricien et d'organisateur est inséparable de toute l'activité de l'avant-garde hongroise.

[2] Programme de l'Ecole Européenne. Manuscrit.

Les artistes, membres du groupe:

Margit Anna, Jenő Barcsay, Endre Bálint, Béla Bán, Béla Czóbel, József Egry, Jenő Gadányi, Dezső Korniss, Ödön Márffy, Bertalan Pór, Endre Rozsda, Ernő Schubert, Piroska Szántó, Júlia Vajda — peintres; Lajos Barta, István Beöthy, Dezső Bokros-Birman, Miklós Borsos, Erzsébet Forgács-Hann, István Hajdú, József Jakovits, Tibor Vilt — sculpteurs.

Au début appartenaient à l'École Européenne les peintres Béla Fekete, Tihamér Gyarmathy, Tamás Lossonczy, Sameer Makarius, Ferenc Martyn, devenus par la suite membres du Groupe des Artistes Abstraits.

Parmi les artistes énumérés ci-dessus, à cette époque Bertalan Pór, István Beöthy et István Hajdú vivaient à Paris et ne participaient pas aux travaux du groupe, Miklós

The *Acta Historiae Artium* publish papers on history of arts in English, German, French, Russian and Italian.

The *Acta Historiae* appear in parts of varying size, making up volumes.

Manuscripts should be addressed to:

Acta Historiae Artium, Budapest 502, Postafiók 24.

Correspondance with the editors and publishers should be sent to the same address.

The rate of subscription is $ 40.00 a volume.

Orders may be placed with "Kultúra" Foreign Trade Company for Books and Newspapers (1389 Budapest P. O. B. 149 — Account No. 218-10990) or with representatives abroad.

Les *Acta Historiae Artium* paraissent en français, allemand, anglais, italien et russe et publient des travaux du domaine des recherches sur l'histoire des beaux-arts.

Les *Acta Historiae Artium* sont publiés sous forme de fascicules qui seront réunis en volumes.

On est prié d'envoyer les manuscrits destinés à la rédaction à l'adresse suivante:

Acta Historiae Artium, Budapest 502, Postafiók 24.

Toute correspondance doit être envoyée à cette même adresse.

Le prix de l'abonnement est de $ 40.00 par volume.

On peut s'abonner à l'Entreprise pour le Commerce Extérieur de Livres et Journaux «Kultúra» (1389 Budapest P. O. B. 149 — Compte-courant No. 218-10990) ou à l'étranger chez tous les représentants ou dépositaires.

«*Acta Historiae Artium*» публикуют трактаты из области искусствоведения на русском, немецком, английском, французском и итальянском языках.

«*Acta Historiae Artium*» выходят отдельными выпусками разного объема. Несколько выпусков составляют один том.

Предназначенные для публикации рукописи следует направлять по адресу:

Acta Historiae Artium, Budapest 502, Postafiók 24.

По этому же адресу следует направлять всякую корреспонденцию для редакции и администрации.

Подписная цена — $ 40.00 за том.

Заказы принимает предприятие по внешней торговле книг и газет «Kultúra» (1389 Budapest P. O. B. 149. Текущий счет № 218-10990), или его заграничные представительства и уполномоченные.

INDEX

L. Vayer: Deux portraits du Felice Brancacci 3
Anna K. Eörsi: Lo studiolo di Lionello d'Este e il programma di Guarino da Verona ... 15
Klára Garas: Bildnisse der Renaissance III. Der junge Raffael und der alte Tizian. ... 53
Ann Tzeutschler Lurie: Pictorial Ties between Rembrandt's Danaë in the Hermitage and Orazio Gentileschi's Danaë in the Cleveland Museum of Art 75
S. Baumgarten: Présence de la Hongrie 83
Enikő D. Buzási: 17th Century Catafalque Paintings in Hungary 87
L. Molnár: Wiener Porzellanfiguren aus dem 18. Jahrhundert und die Herender Varianten 125
O. Mezei: József Nemes Lampérths unbekannte Berliner Bilder und deren Platz in seinem Lebenswerk 151
S. Láncz: L'École Européenne (1945—1948) 167

RECENSIONES

Vizantia. Recueil d'études en hommage de V. N. Lazarev *(Z. Kádár—Ilona Kovanecz)*.. 195
Rózsa Gy.: Magyar történetábrázolás a 17. században (Darstellung der Ereignisse der ungarischen Geschichte im 17. Jahrhundert.) — *(P. Voit)* 199
N. Pevsner: Some Architectural Writers of the Nineteenth Century *(Anna Zádor)* 202

75.2331 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Európai Iskola

KARÁTSON Gábor: Az Európai Iskola. = Art, 5.sz. 1991 március 11.p.

rec. György Pétek-Pataki Gábor: Az Európai Iskola. Bp., 1990

Európai Iskola

György Péter - Pataki Gábor: Az Európai Iskola és az Elvont Müvészek Csoportja. Bp. : Corvina, 1990

rec. LÁNCZ Sándor = Müvészettörténeti Értesitő, 40, 1991, 3-4. 226-231.

SZÜCS György: Iskola - korszakhatáron. = uo. 231-233.

ezt az évszámot Wiener életrajzi adataival egyeztetni) és a 11. ábrán látható mesterjegy található. Ez hasonlít a Toranová által a keresztről publikált jegyhez, de el is tér attól.



11. ábra.

Wiener további két munkájáról rendelkezünk még adatokkal. 1927-ben két empire stílusú gyertyatartóját állították ki[75] és árverésen szerepelt 1968-ban egy fedeles, talpas urnája.[76]

Igló

Kísérletképpen az iglói Albert Knisner műveként határozom meg azt a magángyűjteményben lévő, NF monogramos hat kávéskanalat[77], melyen a 12. ábrán látható mesterjegy és a 13. ábrán látható próba szerepel. A mesterjegy rendkívül hasonlít a K:799^{B}jegyhez, míg a próbajegy, eltekintve a keresztbetett bányászék és -kalapács hiányától, jellegében hasonlít a kizárólag ettől a mestertől ismert K:788-próbához. Az említett jegyen kívül Kőszeghy még két mesterjegyét ismeri az iglói mesternek. A különálló

Európai Iskola

MAZÁNYI Judit: Európai Iskola szentendrei mestereinek állandó kiállitása, Vajda Lajos Muzeum. = Múzeumi Magazin, Hírlevél XII.évf. 10.sz. 1991. 9.p.

Szentendre, Vajda Lajos Muzeum, kiáll.

A külföldi festményeket meghatározták és eredetiségét felülbírálták a Szépművészeti Múzeum részéről:

Cifka Péterné
dr. Illyés Mária
dr. Nyerges Éva
dr. Rózsa Györgyné
dr. Ruzsa György
dr. Tátrai Vilmos
dr. Urbach Zsuzsa

A magyar festményeket védettségi szempontból ellenőrizték a Magyar Nemzeti Galéria munkatársai.

A festményeket felvette:

Detre Tamás

Európai Iskola

RÁDAI Eszter: Feloszlatott festők : Kassák civil kurázsija /beszélgetés György Péterrel/. = 168 óra, III.évf.20.sz. 1991. május 21. 24-25.p. ill.

Európai Iskola

birtokról készítettek urbáriumot,
en - mondjuk egy megyén belül -
ít megállapítani az urbáriumok
esebb esetben is csak a nagybirtok-
eg, a megyének akkora része na-
szép- és kisbirtok együttes ará-

r urbáriumokról van szó, felku-
adásuk és feldolgozásuk az u-
esen fellendült és fontos ered-
fentiek alapján összefoglalóan
y országos érvényü számok ezek-
nsem nyerhetők, csak olyan fény-
nti hasonlat értelmében, amelyek

Európai Iskola

CHIKÁN Bálint: Európai Iskola. = Magyar Hirlap, 24.évf. 246.sz. 1991. okt. 19. melléklet III. p.

rec. Pataki - György P. könyvéről

asza: a korszakunkban már folya-
készülő müvek stilusváltása.
atkozásai.
matikai változásai.
szétosztott festészeti anyagának
ának kérdése.
et stilusjellemzői.

i és a mintaképek forrása.
ge:
, a veduta stb.

Pataki Gábor Európai Iskola

BOJÁR Iván András: Európai Iskola. = Magyar Narancs, III. évf. 11.sz. 1991. május 30. 11.p.

[rec.] György P- - Pataki G. könyvéről

Európai Iskola

- földes- : Remekmüvek a pincében
= Magyar Nők Lapja III évf. 41. sz 1991
okt. 12. 6-7p.

- Szentendre: Vajda L. Mir.
Európai Iskola Szentendrei mesterei c. Ziall

Kálvin véleménye szerint 2
zöttünk, az annyit jelent,
saját személyében jelenne
szerepével bizonyos mérték
szerint ott kell állnia az
a szószékan is. A gyülekeze
urasztalán elhelyezett Köny
tekintélyes, méltóságteljes
az idők folyamán, régi, XVI
fektetnek az urasztala közé
nyörködtető ujszövetségi ci
művészi tipográfia miatt.

Isten Igéjének a hirde

Európai Iskola szentendrei mestereinek mun.
rendezett állandó bemutató, Szentendre; Vajda
Múzeum. 1991.szeptember 7-től. A kiáll. rend.
Mazányi Judit. H.n., k.n., 1991 [6] p.

Esztergomi régi
székesegyház

Forster Gyula báró

Az esztergomi „szép
templomi” főkapujá-
nak maradvá-
nyai. Magyarország
műemlékei. I. k.
Bp. 1905. 131 —
135. l. képekkel

Esztergomi románkori
emlékek

l.

GerMRE
826, 827. l.

szemöldöke dus,

és sima karimáju érem előlapján van 1912

bbrafordultan, ~~mellig,~~ arczélben
kkel ábrázolva. Haja göndör, baju-
sszu. Öltözete: mintázott vért, Kör-

a lerombolt ~~város~~ varos látképe fölött:

1911 évi

bronzutánzatú dombormű, méretei
Lelt.sz.1342.-- A római művészeti
nybiztosának, Miklós Ödönnek ajándéka
K (195-912).

.n. 274-912
,lelt.8472.
5-912-1.

323

1864

Kiállításunk az idén májustól augusztusig Szekszárdon megrendezett életműkiállítás bővített változata. A kiállított műveket Benedek Katalin és Kiss Joakim Margit művészettörténészek válogatták.

Kiss Joakim Margit

A Szombathelyi Képtár kiállításai

Fiatal osztrák képzőművészek
IX. 13–X. 13.

A Graz-i Neue Galerie régiónk kiemelkedő jelentőségű kortárs gyűjteményével rendelkezik. A gyarapítás szempontjai között fő szerepet játszik az „egyetemesség" kívánalma. E nézőpontból vizsgálja az osztrák képzőművészet teljesítményeit is, figyelemmel az eredetiségre, a korstílus megjelenési formáira és a frissességre. Ezzel magyarázható, hogy Prof. Univ. Dr. Skreiner igazgató úr irányításával a mai osztrák művészet, a fiatal alkotók méltó képviseletet kapnak a kollekcióban. Szombathelyen az osztrák Kulturális Minisztérium támogatásával, e gyűjteményrész legjelentősebb munkáiból kapunk válogatást.

Michael Hedwig (Bécs) festőművész
IX. 24–X. 20.

Michael Hedwig kiállításával kapcsolatban utalnunk kell az 1990 nyarán a St. Lambrecht apátságban szervezett közép-európai művésztalálkozóra. A történelmi környezetben bemutatott közös tárlaton két magyar művész, a kőszegi Tornay Endre András szobrászművész és a győri Radosza Attila grafikus mutatkozott be. A cseh és német művészek társaságában ott találkoztunk Hedwig megnyerő, erőt kifejező festményeivel. A meditációk keretében személyesen is megismerkedtünk az alkotóval. Akkor fogalmazódott meg a szombathelyi kiállítás gondolata. Esztendeje látogatást tett képtárunkban a művész, és kedvező tapasztalatai nyomán elfogadta invitálásunkat. Szerény viszonzása e bemutató a kis „magyar csapat" St. Lambrecht-i meghívásának, vendéglátásának.

Salamon Nándor

VAJDA LAJOS MÚZEUM, Szentendre
Európai Iskola Szentendre mestereinek állandó kiállítás

1945-ben alakult meg és 1948-ban „önként" feloszlott az Európai Iskola nevű csoportosulás, amely a kor képzőművészetének legaktuálisabb problémáival azonosuló művészekből szerveződött. Nem lehet véletlen, hogy nevének megválasztásakor felmerült a Szentendrei Iskola elnevezés, hiszen számosan közülük bensőséges kapcsolatban álltak a várossal. Itt nem egyszerűen a hely kínálta pittoreszk látványhoz kötődésről volt szó, hanem a Korniss Dezső és Vajda Lajos által a 30-as évek közepén felvázolt, a különböző kultúrák kereszteződését hordozó városka és környéke ihlette szellemi program tudatos vagy öntudatlan továbbgondolásáról. A program ma az ún. konstruktív szürrealista alkotásmódnak és a népi kultúrákban már töredékeiben, de még elevenen élő ősi világkép Bartók–Kodály fémjelezte úton történő felkutatásának összekapcsolásából állt, és ezzel egy régi világ vizuális identitástudatának, egyben a modern, európai léptékkel is mérhető magyar képzőművészetnek megteremtését célozta meg. Mindebből következik, hogy nem doktriner stiláris elvekkel való közösségvállalás jellemezte a szentendreieket, hanem – Bálint Endrét idézve – *„egy olyan belső szabadságra való hajlandóság, ami kirekeszti a festészettől idegen tartalmakat, és beengedi azokat az áramlatokat, melyek ismeretlen és felfedezetlen világok felé sodorhatják azokat, akik vállalják egy ilyen kaland kockázatát."* Természetesen szuggesztív intellektusa és meg nem alakuló művészi etikája révén a 40-es években Vajda az akkor már kikristályosodott posztimpresszionista stílusban dolgozó Czóbelen kívül mindannyiukra hatott: hol a kéz emlékezik az ifjan elhunyt barát egy-egy szenvedéstől átjárt, sűrűsödő vonalhálójára, hol motívumai bukkannak fel új összefüggésekben. Ennek ellenére kiteljesedő művészetük egyre karakterisztikusabban elüt egymástól. Barcsay az ikonokhoz hasonló méltóságteljes nyugalmat és időtlen belső ragyogást teremt geometrikus vagy konstruktív látványelemekből felépülő képein. Korniss nyughatatlanul keresi- kutatja az élmény megmutatásának, a tradicionális jelek jelentéskörének, egyben magának a vizuális nyelvnek a határait. Bálint magánmitológiájának sokértelmű torzó szereplői fájdalommal és szorongással teli álmokat és nosztalgikus emlékeket beszélnek el. Szántó Piroska pánantropomorf univerzumában minden képi motívum emberi állapotok, szenvedélyek, karakterek hordozója lesz. Anna Margit torzonborz babáinak, expresszíven ábrázolt bábjainak egyszerű, áttekinthető világába transzponálja és így kimondhatóvá teszi a kimondhatatlan traumákat. Konstruktív képalkotás, szürrealisztikus látomások és expresszív formák elütő csillagai körül kering szabálytalan ritmusban művészetük.

A jelzett kör szempontjából a kiállított művészek névsora nem teljes, többen kimaradtak most, mint pl. Fekete Nagy Béla; vagy van, akit csak egy-egy művel szerepeltetünk, mint pl. Vajda Júliát. Válogatásunknak sajnos nem tudományos ismérvek, hanem nagyon is gyakorlatias, objektív tények szabtak határt. A hely méretén túl sokkal fájdalmasabb volt azzal találkoznunk az előkészítés során, hogy ugyan Anna Margitnak, Barcsaynak, Czóbelnek múzeuma van a városban, de a többiek életművéből az eddigi gyűjtés alapján épp hogy csak ízelítőt nyújthatunk. Így csupán csak arra vállalkozhattunk, hogy jelezzünk néhány összefüggést, a meggyőzés egy ennél átfogóbb kiállítás feladata lehet, ahol feltárulkoznak a finoman, bonyolultan összefonódó, majd szétváló és szerteágazó utak.

Reméljük, tervünk egyszer megvalósul.

Mazányi Judit

EURÓRAI Iskola

Muzeumi-Hír-1991/10
levél

Eustach

Eustachius, Tobias

Késmárki ötvös

1713.

Lásd

Bruckner Győző dr.

A késmárki céhek jog- és művelődéstörténeti jelentősége

Miskolc, 1941.

347. l.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Eustachius Tobiás

ötvös

1715–1720 Késmárk

Kapmagyarországi ötvösök 16 l.

Campigny h. m. X. 49.

Eustach ↑ Tobias
(Eustachianus)

Otvos

Löcse XVIII.

K - Sz.

M.D.K.

EUSTACHIUS, Johannes aranymúvesszegéd

Kismárkrőe szórmazik

Lorenz Lievert: Sebastian Hann 7. l.
Brukenthalischen Museum II. Hstadt 1932.

78

Eustach

Eustachius) Gáspár

ötvös

1720 Késmárk

Kapmagyarországötvösök 16 l.

Camenforagás X. 52.

Eustach l. még

Eystach

Átutalás
megvva

Eüthwes (Ötvös) János

budai ötvös

Albert király idejében, ki a magyarokat végkép ki akarta zárni a budai biröi hivatal viselésébül. Fenti ez ellen nyilt lázadást szitott, mire eltünt a városból. 8-napra a Duna vetette ki holttestet. A budai magyarság boszut forralt, rátámadtak a németekre és sokat megöltek. A tettesek-nek a király kegyelmet adott.

Les Pbreg 32-l.

lásd még Ötvös János alatt is

HELYSÉG

BUDAPEST

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Szobro

KOR

1692.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Szentháromság-tér.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Szentháromság-szobor.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

Johanes Bübll,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,anno 1696 dem Ersten Julÿ: "Item Johanes Bübll aus Alten lembach gebirtig ein Dischler geselle". 111.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93-old

Arrabona,9.- Antus János Múz.Győr,1967.- Győri Múz.Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Hübbl,J./Johanes/,asztalosl egény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosl egények jegyzéke származás szerint:"ALTENLEMBACH:Hübbl,J.". 121.old

Batári Ferenc: Asztalosl egények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Szentus János Múz.Győr,1967.a Győri Múz. Évkönyve

MDK

Eüerböeleg/?/István,ötvös
/Stephan Eüerböeleg?/.

Valószinüleg elferditett név.
A czéhkönyvben felsorolt elhalt mesterek között a 43-ik.

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX.sz.-ban.
Mus.és Kvt.Ért.1918. 41-53.l.

EVA, Siegfried, pozsonyi ávtalonegéd

S. Ekwa, Tischlergesell, 58 éves felesége meghalt.
(1833, 622 l)

—

S. Eva, Tischlergesell, † 75 éves korában, Pozsony,
1846 február 2. (1846, 147 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

(Evangelikus templomok és templom erődok)

Lux Géza: Középkori eredetű (). Kny Evangelikus templomok. 4-r 122 kép 69 l. Bp. 1944.

Gent (1437)

együttesen, a munkák végleges befejezésekor számolandó el.

Budapest, 1935. május hó 9.-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Kisfaludy Kálmán s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

min.iroda s.tiszt.



EVE ART

ART FRANKFURT '92
27.03.1992.-31.03.1992.
Internationale Kunstmesse

KÜNSTLER

Péter KOVÁCS
György KOLLÁR
Zsolt MÁTHÉ
Miroljuba GENDOVA
István MAZZAG
Georgios TZORTZOGLOU
János VÉGVÁRI
Károly VILHELM
Ferenc BOLMÁNYI



Galerieleitung: Éva TÓTH
eveART Galerie
H-1068 BUDAPEST, Király u. 98/b
Tel.: (36-1) 122-84-66
Fax: (36-1) 121-46-67

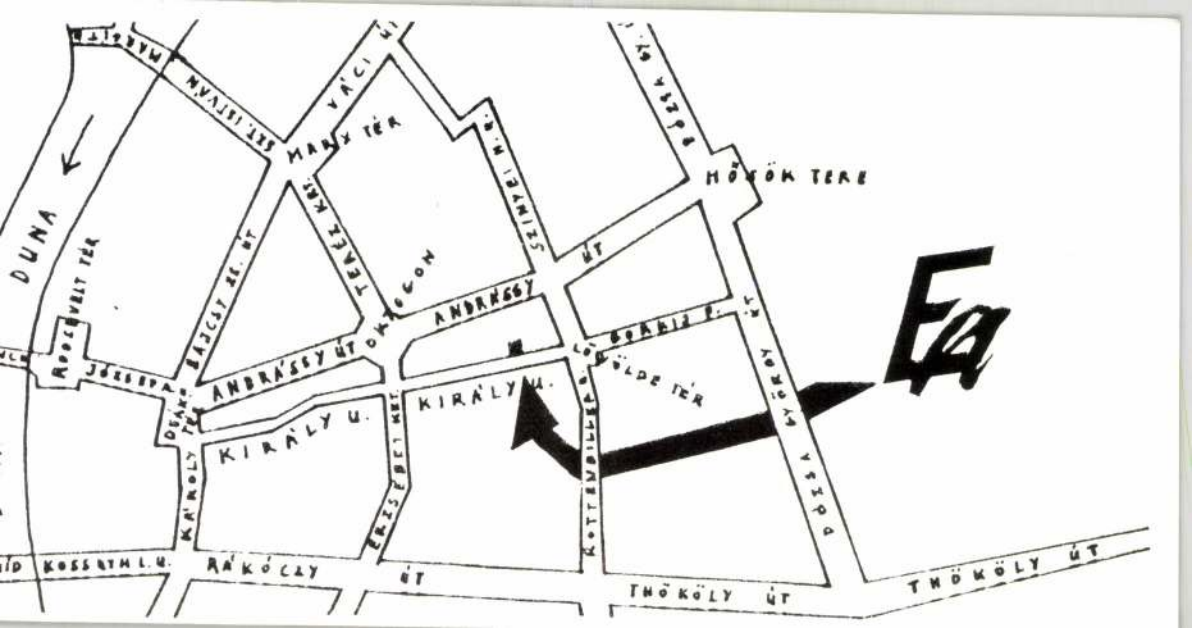
DUNA
MARX TÉR
HŐSÖK TERE
ANDRÁSSY ÚT
KIRÁLY U.
RÁKÓCZY ÚT
THÖKÖLY ÚT
Ea

EVE ART

BUDAPEST ART EXPO
1992. március 22-26.

Közgazdaságtudományi Egyetem
1093 Budapest, Fővám tér 8.

MŰVÉSZEK / KÜNSTLER

BAKSAI József
GENDOVA Mira
KOPASZ Tamás
KÖVES Éva
MAZZAG István
MÁTHÉ Zsolt
SZURCSIK József
SZENTGYÖRGYI József
TENK László
VILHELM Károly
VÉGH András

Galériavezető / Galerieleitung: TÓTH Éva
eveART Galéria
H-1068 Budapest, Király u. 98/b
Tel.: (361) 122-84-66
Fax: (361) 121-46-67

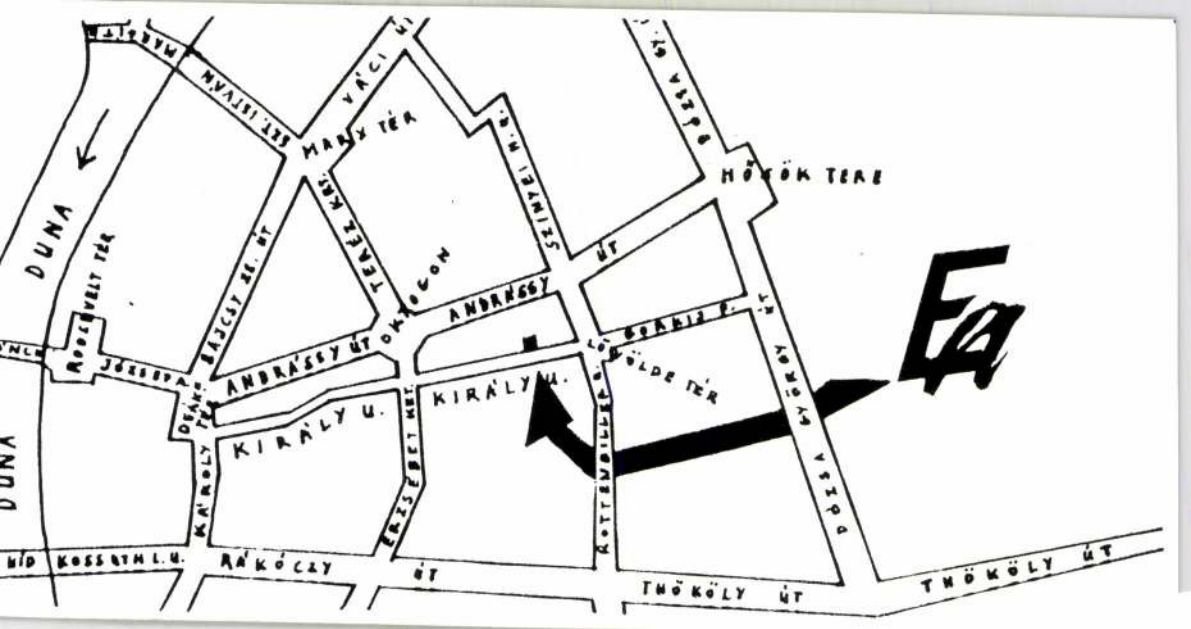

DUNA
DUNA
MARX TÉR
HŐSÖK TERE
ANDRÁSSY ÚT
KIRÁLY U.
KIRÁLY U.
RÁKÓCZY ÚT
THÖKÖLY ÚT
THÖKÖLY ÚT

EVE ART
Galeria



EVE ART

EINE PRIVAT GALERIE IN DER STADTMITTE

GALERIELEITUNG: EVA TOTH

Ungarische Malerei des 20. Jahrhunderts. Ausstellung prominente ungarische zeitgenossische Künstler-Öl, Aquarell, Zeichnung und Plastik.
KÜNSTLER: József Baksai, Ferenc Bolmányi, István Boros, József Gaál, Mira Gendova, Katalin Iványi, László Kácser, Zsolt Máthé, András Végh, Károly Vilhelm, Georgiosz Tzortzoglou, Tamás Szabó.
Ihr zuverlässiger Kunsthandelpartner in Ungarn.

A.: H-1068 Budapest, Király u. 98/B
T.: (36-1) 122-84-66 F.: (36-1) 121-46-67

Mo-Fr: 10-18 Uhr
Sa: 10-14 Uhr oder Terminvereinbarung

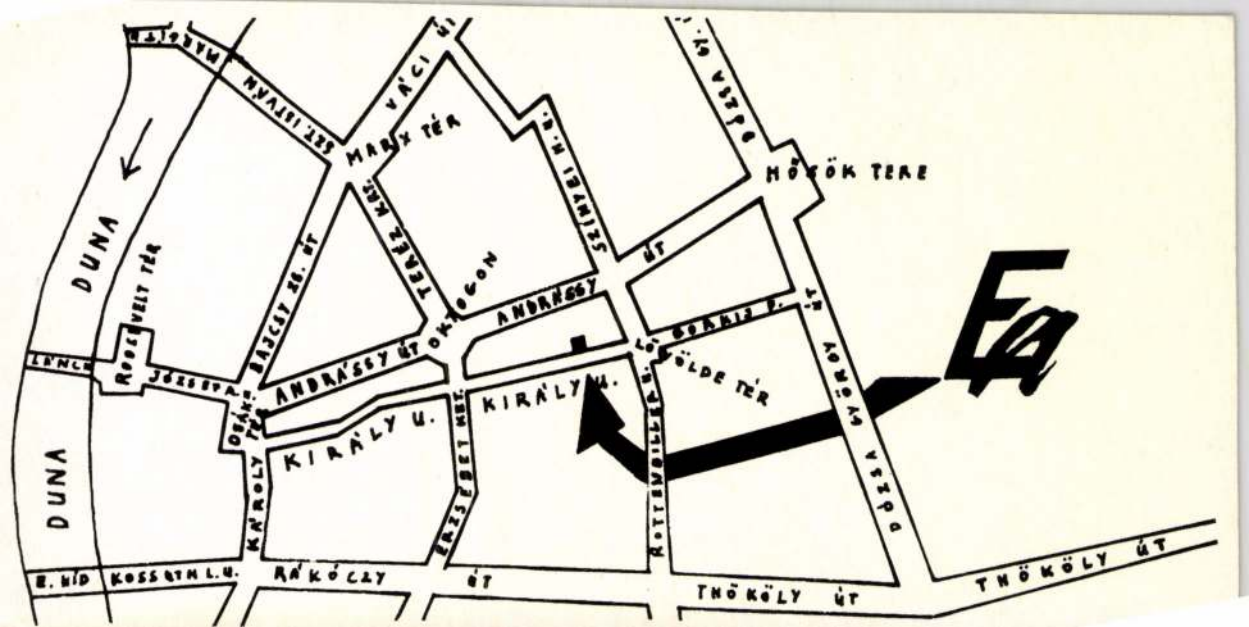

DUNA
DUNA
MARX TÉR
MÖGÖK TERE
ANDRÁSSY ÚT
KIRÁLY U.
KIRÁLY U.
ANDRÁSSY ÚT
KÁROLY TÉR
ERZSÉBET KRT.
ROTTENBILLER U.
LÖGÖLDE TÉR
DÓZSA GYÖRGY ÚT
THÖKÖLY ÚT
THÖKÖLY ÚT
RÁKÓCZY ÚT
KOSSUTH L. U.
E. HÍD
JÓZSEF A.
RÓSEVELT TÉR
BAJCSY ZS. ÚT
TERÉZ KRT.
VÁCI ÚT
SZÍNYEI K. U.
DÓZSA GY.

eveART
GALLERY

H–1068 Budapest, Király u. 98/B.
Phone: (36-1) 122-8466, (36-1) 121-4667
Fax: (36-1) 121-4667

EVEART GALLERY

Budapest, 1992.januàr 10.

Köszöntjük Önt,

s ezúton ajànljuk figyelmèbe beszàmolónkat az ART HAMBURG Nemzetközi Képzőművészeti Vàsàrról, amelyen Magyarorszàgról az eveART Galéria vett részt.

Màsodik alkalommal került megrendezésre az ART HAMBURG 1991. december 7-11 között a hamburgi Vàsàr- és Kongresszusi Centrumban, melynek mottójàul a rendezők ezévben a "Talàlkozàsok" cimet vàlasztottàk. A 10.000 m^2 kiàllitàsi területen 13 ország mutatta be műveit, elsősorban fiatal művészek alkotàsait. Ezúttal a hangsúly arra esett, hogy a Kelet és Nyugat művészi értékei közel kerüljenek egymàshoz, talàlkozzanak a különböző orszàgokból érkezett művészek, galériàsok gyüjtők, làtogatók, s talàlkozzanak a különböző művészeti irànyzatok. 70 galéria vett részt a Vàsàron többek között, Csehszlovàkiàbol, Izraelből, Lengyelorszàgból, Hollandiàból, Franciaorszàgból, Ausztràliàból, Oroszorszàgból.

Az eveART Galéria elsősorban az àltalunk tàmogatott illetve felkutatott fiatal tehetséges festők és grafikusok részére kivànt lehetőséget adni a nemzetközi bemutatkozàsra Baksai József, Boros Istvàn, Kàcser Làszló, Gaàl József, Màthé Zsolt, Tzortzoglou G, Gendova munkàinak kiàllitàsàval.

A középkorosztàly kitünő képviselőinek Ivànyi Katalin, Végh Andràs, Vilhelm Kàroly, Szabó Tamàs festményeivel művészeink itthoni egyéni törekvéseiből kivàntunk egy kis betekintést adni, ugyanigy a 90-ben elhúnyt Bolmànyi Ferenc munkàival.

A làtogatók nagy érdeklődést tanusitottak a magyar művészek munkài iràntt, és standunkról tiz képet vàsàroltak a gyujtők és érdeklődők. Szakmai részről ugyancsak elismeréssel nyilatkoztak a kiàllitott anyagról, s néhàny európai galériàval felvettük a kapcsolatot cserekiàllitàsok szervezése érdekében.

Tóth Éva
Galériavezető

HUNGARO STUDIO
Arts Management Ltd.

Szellei Tibor

Rácheven, az Ady Endre gimnáziumban megnyílt a nemzetközi szolidaritás szemléjéhez kapcsolódó tárlat, középiskolások, köztük fiatalok művei. Rajzai szerepelnek a tárlaton.

Lassai Miklós: Képzőművészeti világhét. Pest Megyei Hírlap, 1946. szept. 22.

Revers
Textó

Der Ungar 1843. aug. 4.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

megirva

Evinger Antal
festő

E v i n g e r A n t a l .

II. fiumei kiáll.

Bárkák, olajf,

Odaliske, olajf,
Laguna holdfénynél, olajf,

Nemzeti Szalon

Evinger Antal

festō

irod

Krück. I. 286. l.

Róma 4. n. II. 234.

EVINGER ANTAL festő, grafikus (1849–?)

Főként egyedi megrendelésre készülő díszalbumokat illusztrált.

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón.
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

Evva István, festő; szül. 1878 ápr. 14-én Gyulaházán (Szabolcs megye). A Nagybányán Réti István és Thorma János vezetése alatt végezte művészeti tanulmányait, s kiállított a Nemzeti Szalonban. Egyébként főszolgabíró Szabolcs megyében.

Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 164. l.

festőiskolában

1910.

Anatan Firenzében. Velencében Rómában és Magyarban volt tanulmányuton.

~~I [illegible]~~ Nyíregyházán gyűft.

kiállítása volt s szerepelt a Nemzeti Szalon tárlatain (Mándoki tájrészlet stb)

Szabolcs megye ~~szolgál~~ közigazgatási tisztviselője volt s irodalommal is foglalkozott szerkesztette a Szabolcs megyei Almanachot és egy kötet elbeszélést adott ki.

M.D.K.

EVVA István kéző

1910-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. bp. 1954. 329.l.

Evva István MDK

Mándoki tájrészlet, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. Nyiregyházi kiáll.

MDK

Evva István,

1910-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 86.

Ø Evva István, apagyi

festő, földbirtokos

geb. am 14 Apr. 1872 in Gyulaháza als Spross einer altadeligen Familie, absolvierte seine Kunststudien in Nagybánya, Florenz Venedig, Rom und Neapel und erzielte mit einer Kollektivausstellung ein Ehrendiplom. E. der als Oberstuhlrichter im Dienste des Szabolcser Komitates steht, beschickt fleissig die Kunstausstellungen der Hauptstadt und ist auch schriftsellerisch mit Erfolg tätig. Munkái közöl ökv. lásd a Szabolcsmegyei Almanachot.

ired

Z

Krück. I. 287. l.

Rue Raynouard Párisban II. 234.

Erdő István

Nagybányai k. k.
1912.

86

Trencsénvármegye VI. 239–250

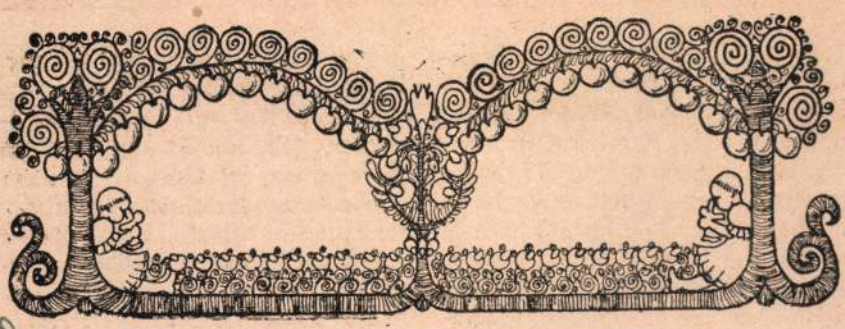

F

Fabchich, Josef, Übersetzer, geb. in Kőszeg 1753, gest. 1809 in Győr, übersetzte die Werke Pindars, Aischylos, Sophokles und mehrerer altgriech. Lyriker ins Ungarische. Auch als Gelegenheitsdichter genoss F., der sich dem Professorenstande zugewendet hatte, in Bekanntenkreisen einen Ruf.

Faber, Agidius, Reformator, geb. in Ungarn, wurde um 1527, auf Empfehlung Martin Luthers, zum Seelsorger in Mecklenburg-Schwerin berufen. Hinterlassene Werke: *Der Psalm Miserere I.* (1531), *Von dem falschen Blut und Abgott* (1533); zu beiden schrieb Martin Luther Vorworte.

Fabian, Ambros, Übersetzer, geb. in Bozzai 1809, gest. 1878 in Sopron als Benediktinerpater. Er übersetzte kirchenhistor. Werke und Erzählungen ins Ungar.

Fábián, Daniel, Kanzelredner, geb. in Gyulafehérvár 1810, gest. 1894, wurde ref. Seelsorger, publizierte in jüngeren Jahren zahlreiche polit. Artikel und galt als einer der bedeutenderen Kanzelredner Siebenbürgens, dessen Predigten auch in Druck erschienen und in den Kreisen der Kalviner noch heute vielfach als Erbauungsbücher verbreitet sind.

Fábián, Gabriel, Schriftsteller und Übersetzer, geb. in Vörösberény 1795, gest. 1877 in Arad, nahm seit den 40-er Jahren am polit. Leben Ungarns teil, von dem er sich 1869 hochbetagt zurückzog. F. war ein warmer Förderer der Literatur und zeichnete sich besonders durch seine klassischen Kunstübersetzungen der Frithjofssage, Ossiáns, Ciceros, Flaccus', Horaz's u. s. w. aus. Sein Heldengedicht: *Buda haragja* (Der Zorn Budas, 1823) blieb unvollendet. Ausser den obgenannten Übersetzungen sind noch die folgenden Werke F.'s allgemeiner bekannt: *Hafiz persa költő Diván-jából ghazelák és töredékek* (Ghazelen und Bruchstücke aus dem Divan des persischen Dichters Hafiz, 1824), *A demokratia Amerikában* (Die Demokratie in Amerika, nach E. Tocqueville, 1841/3).

Fábián, Gaspar, Architekt, geb. am 2. Jan. 1885 in Székesfehérvár, absolvierte die Budapester Polytechnik, an der er 1908 das Architektendiplom erhielt. Von einer im Auftrage des Unterrichtsministers unternommenen Studienreise 1910 zurückgekehrt, war F. Assistent bei den Budapester Architekten Aigner, Kaiser und Nagy. Er er-

Evva, Ludwig, Theaterdirektor, geb. am 17. Aug. 1851 in Fegyvernek, gest. 12. Okt. 1912, widmete sich der Professorenlaufbahn und wurde 1871 in der Bibliotheksabteilung des Nationalmuseums angestellt. Aus dieser Zeit stammen zahlreiche, Aufsehen erregende histor. Studien über die altungar. Musik, welche die Aufmerksamkeit Eugen Rákosis auf den jungen Enthusiasten lenkten. Rákosi stellte E. an seinem Volkstheater an, dessen Sekretär er auch nach dem Tode Csepreghy's wurde. Als Eugen Rákosi 1881 von der Leitung des Volkstheaters zurücktrat, übernahm E. die Direktion dieses Theaters, dem er in den 80-er und 90-er Jahren einen solchen Aufschwung verlieh, dass es die erste bedeutendste Volksstück- und Operettenbühne der Hauptstadt wurde. 1896 zog sich E. ins Privatleben zurück.

Evva, Stephan, v. Apagy, Maler, Grundbesitzer, geb. am 14. Apr. 1872 in Gyulaháza als Spross einer altadeligen Familie, absolvierte seine Kunststudien in Nagybánya, Florenz, Venedig, Rom und Neapel und erzielte mit einer Kollektivausstellung ein Ehrendiplom. E., der als Oberstuhlrichter im Dienste des Szabolcser Komitates steht, beschickt fleissig die Kunstausstellungen der Hauptstadt und ist auch schriftstellerisch mit Erfolg tätig. Selbständige Werke: *Szabolcsmegyei Almanach* (Szabolcser Almanach), *Elbeszélések* (Erzählungen), *Költemények* (Gedichte). Er ist beständiger Berichterstatter des *Magyar Politikai Hiradó* (Ungar. Polit. Anzeiger).

Exner, Kornel, jurid. Schriftsteller, geb. am 3. Juli 1867 in Beregszász, ist Gerichtsrat beim Verwaltungsgerichtshof, seit 1895 Redakteur des Fachorganes *Pénzügyigazgatás* (Finanzverwaltung) und seit 1907 öffentlicher ausserordentlicher Professor an der Budapester Universität. Selbständige Werke: *Az egyenes adók reformja* (Die Reform der direkten Steuern, 1897), *Jövedéki büntetőjog* (Gefälls-Strafrecht, 1896), *Dolgozatok a pénzügyi jog köréből* (Aufsätze aus dem Gebiete des Finanzrechtes, 1904), *Magyar pénzügyi jog* (Ungar. Finanzrecht, 1910). Dieses wurde als das beste der in den Jahren 1907/12 erschienenen finanzwissenschaftlichen Werke von der Ungar. Akademie der Wissenschaften preisgekrönt.

Exner, Leo, Pädagoge, geb. am 11. Apr. 1863 in Sümeg, absolvierte 1883 die Budapester Lehrerpräparandie und dann die Bürgerschul - Lehrerpräparandie, an der er 1886 die Befähigungsprüfung ablegte, worauf er nach Kapuvár als Bürgerschullehrer berufen wurde. Im Jahre 1892 absolvierte E. den Lehrkurs zur Ausbildung von Professoren der Kindergärtnerinnen - Präparandien und wirkt seither in Hódmezővásárhely. Mit seinem trefflichen Werke: *Gyermekfoglalkoztató* (Beschäftigung der Kinder, 1913) sicherte E. sich einen Platz in der Geschichte der ungar. Pädagogik. Er ist auch als Autor von Kinderliedern geschätzt.

Erva Zsolt
Szücs Endre

Tervük III. díjban részesült a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei családi lét tervpályázaton (1974)

Magyar Építőművészet 1974/4 3.old.

Evva Zsolt
Szücs Endre
Tabajdi Attila

Terval IV. díjban részesült a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei családi ház tervpályázaton (1974)

Magyar Épitőmüvészet 1974/4 3.old.

Ewn Janos

Nobrais
XVII. n

lásd

Korrespondenzblatt

Ewn. Johann

Kisszette Fleischer András
alabástrom epitaphiumát
1676-ban. Telenlega
Bonkental-Muzeumban
Nagynebenben.

vód

Ewn, Johann
nebrán

Fleischer András
epitaphium 1676.
Alabastrom. Bruken-
thal Muzeum.

leiwa:

Kimakowicz, M. v.
Siebenbürgische
Alabaster Skulpturen.
Korrespondenzblatt
des Vereins für sieb-
Landeskunde 1911.
51. l.

Kulönnyomata
MoB könyvtár
1182. n.

Nagyarit további
irodalom,

Ewn, Johann

Möckesch, S.: Die Pfarrkirche der A. C. Verwandten zu Hermannstadt. 1839. 74. l.

in Siebenbürgen. Strassburg, 1906. [redacted] 151. l. Roth V. kompl.

Geschichte der deutschen Plastik

Itt tevésen fa szobomak irva Fleischer András alabástrom epitaphiuma 1676-ból.

vel.

Iszkusstvo folyóirat-jegyzéke/:

dal; 1952: 2.szám, 51.oldal; 3.szám,
7.oldal; 1953: 4.szám, 41.oldal,
1954: 2.szám, 43.oldal, 12.szám,

KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖNYVEI:

dal, 7.szám, 47.oldal, 9.szám, 47.ol-
ldal; 1953: 4.szán, 45.oldal, 6.szám,
47.oldal; 1954: 1.szám, 3o.oldal,
1.szán, 43.oldal.

dó: MSZT.

Fel.: a Prop.Terjesztő vezetője.

EWERS Wladimir

M.D.K.

1930-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Róti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

MDK

Ewoutsz., Hans

Antwerpeni mil. festo; Angliában tevékenykedett

halott párt ábrázoló festménye 1560-ból való.

Dulwich College, Képtár

(ill)

Pigler, A. Portraying the dead

Acta Historiae Artium IV Tom. 1956. 460.

M.D.K.

Johannes Ewthwews/Ötvös János,ötvösm.

Thúróczy János,Magyar Krónikájában emliti:"Élt akkor a városban/Buda/egy Ötvös János/Johannes Ewthwews/ nevü nagytekintélyü magyar ember,az első polgárok egyike..." 136.o.

H.Kolba Judit: Ötvösadatok a magyar Krónikákban.135.o.

Folia Archaelogica,XVII.1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ.Bpest.

Ötvös János/Johannes Ewthwews/, ötvösm. H.O.K.

Thuróczy János, Magyar Krónikájában említi: "Élt akkor a városban /Buda/ egy Ötvös János/Johannes Ewthwews/ nevü nagytekintélyü magyar ember, az első polgárok egyike ..." 136.o.

H. Kolba Judit: Ötvösadatok a magyar Krónikákban. 135.o.

Folia Archaelogica, XVII. 1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bpest.

Ø Exekias mester

láid

Genthon István:

Exekias mester
farchai.

Magyar Csillag

1942. 9. 7.


BUDAPEST
42 VIII. 25
6

Exeli Lilian

MDK

Konech v Norval, gipsz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Exeli Lilian
műve:

Konech v. Norval. Patinázott gipsz.Mgt.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 31.l.

M.D.K.

Ekely Lilian, szobrászmű

Skót terrier békával c.
műve szerepelt a „Herend 100
éves" kiállításon

36

"Herend 100 éves" kiállítás katalógusa.

Bp. 1939. 36.old.

Exeli Liliari.

kerámikus

M.D.K.

herendi szobra :

Scottch terrier berával 64×112 mm sines

Róka, álló 88×130 " " "

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 16.old.

M.D.K.

Ekely Liliane kerámikus

herendi szobra :

Csau-csau Kulya 87×104 mm jelzés nincs
Kulyacsoport (négyes) 60×125 " " jelzés nincs

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 15.old.

Exeli Lilian MDK

Konech v. Norval, gipsz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Exelly Lilian

Sz. 1902. nov. 2.

Sternberg

(Nemétvarsány)

Bory Jenő

Megrova

Exely Lilian br
Nobrais

l.

Ruzicska Hend
64. l.

ıus Bosch (van Aken).

460—1464 közt. † 1516-ban.

)űnök legdőrébb alakulásait osto-
kerek fürdő és azontúl tengerbe
használó asszonyok közül egy a

és egy épen kimászik. A vízből
ık, míg a disznókon, szarvasokon,
más állatokon meztelen férfiak
) nagy golyóban, mint a csolnak-
legkülönfélébb jelenetei folynak le.
kicsapongások szemlélhetők s a
i jelenet van megörökítve. Itt-ott
ínzások tüntetvék fel.

158 cm. — Vétetett 1894 szeptember
ól 400 lirán (370 K). — Elszámol-
8–95). — Az elszámolásra nézve lásd
november 28-iki 61301 sz. min.
ímolást elfogadta az 1900 november
az 1901 augusztus 26-iki 373 eln.

i lajstr. 23. l. — Verzeichniss N° 238.

III

79 (1323).

602 (64).

79

Exeli Lilian

IV. é.

Nobránati nak

Ferkèpzomfoiskèvk

1933-34. 46. l.

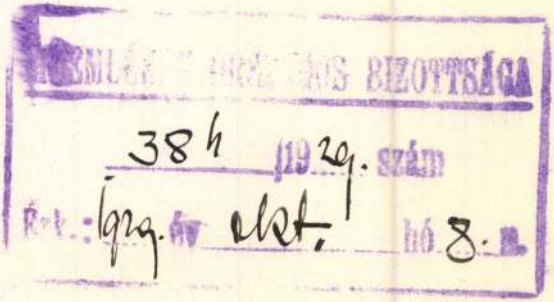
BIZOTTSÁGA
38h 1929. szám
1929. okt. hó 8.

Ekely Lilien

10,2913. II. – 1931/32

Ferképzomfoiskèvk

1932-33 79. l.

CARSTENS, *Asmus Jacob*, német festő, * Sankt Jürgen 1754, † Róma 1798. Ifjúságát Kopenhágában és Lübeckben töltötte, 1790. a berlini akadémia tanára lett, de 1792. végleg Rómába költözött. Az antik művészet és Michelangelo hatása alatt fejlődött ki C. sajátos stílusa, mely elűt a szigorú klasszicizmustól. Művei nagyrészt színtelen kartonok, amelyekben a festői elem teljes mellőzésével, monumentálisan felfogott kompozíciókkal iparkodott olykor túltengő gondolatainak kifejezést adni. Többnyire az antik körből merített művei (főleg a weimari és berlini múzeumokban) mély egyéniség érdekes nyilvánulásai és erős hatást gyakoroltak a korra. — Irodalom: *Fernow* (Leipzig, 1806, új kiad. Hannover 1867).

CARTELLIER (ejtsd: *kártöllié*), *Pierre*, francia szobrász, * Párizs 1757, † u. o. 1831. A napoleoni idők és Lajos Fülöp korának egyik nagyrabecsült mestere. Nagyszámú emlékművet készítettek vele, így I. Napoleon és XIV. Lajos márványszobrait (előbbi a versaillesi galériában, utóbbi a kastély főudvarán), az Arc de Triomphe du Carousselnek a Louvre felőli basreliefjét (Ulm kapitulál) stb. — Irodalom: *Eméric-David* (Párizs, 1836).

CARTOUCHE (francia), ornamentális motívum, amelynek középrésze feliratok, monogrammok vagy emblémák elhelyezésére szolgál. A gótikában a C. szalagdarab, amelynek végei becsavarodnak. Különösen a barokk és rokokó-művészetben játszik nagy szerepet, mint pajzsszerű idom, amely gazdag levél- vagy virágdísszel van körülfogva s rendkívül változatos és mozgalmas rajzú lehet.

CARRUCCI, *Jacopo*, l. *Pontormo*.

CARYATIDÁK, l. *Kariatidák*.

H. Exeli Lilian

szobrász

A Műcsarnok 1936. máj-jun kiállitásán Konech v. Norval patinázott gipszszobra volt kiállitva.

Műcs. kiáll, 1936 tól
Pipics 112. l.

69.

208. Adriaen van Nieulant.
Sz. Antwerpenben 1587-ben † Amsterdamban 1658/9-ben.

Az első emberpár vétke.

671
F pedig

E kép a paradicsom-kertet ábrázolja azzal a forrással, a melybol négy folyó szakadt ki. Az előtérben elefántot, lovat, kecskét, szarvasokat, majmot, oroszlánt, macskát, nyulat, tigrist, rókát, szarvasmarhat, kutyát, galambot, struczmadarat, egyszarvút; a középtérben disznót, mosómedvét, pulykát, tehenet, tevét, kakast és tyukot, a háttérben különféle vizen uszó madarakat látunk. Közelebb a tudás fája alatt Ádám ül, míg Éva áll, gyümölcsöt szakit és azt baljával Ádámnak adja át.

Fa, méretei 36:54 cm. —
A Nemzeti Muzeumból.

Exner Károly, éremvéső; szül. 1850 jan. 28-án Nyitrán. 1868—74-ig a bécsi képzőművészeti akadémián Radnitzky vezetése alatt végezte tanulmányait, s egy ízben megnyerte a Gundel-díjat. 1880—82-ben Berlinben és Párisban volt tanulmányúton. Visszatérve Budapesten telepedett le, ahol évek során számos sport és egyesületi érmet készített. 1896-ban az országos kiállításon egy kollekcióval vett részt, s ez alkalommal a millenniumi nagy éremmel tüntették ki.

Jelentékenyebb művei:

1. A Hunnia Magyar Bicycle Club versenyérme. 1891. Bronz.

2. I. Ferencz József koronázásának 25. évfordulójára készült emlékérem. 1892. Ezüst és bronz.

3. A német, osztrák és magyar méhészek XXXVII. vándorgyűlésének díjérme. Budapest, 1892. A méhészet terén szerzett érdem elismeréseül. Bronz.

4. Ugyanaz, kisebb alakban.

5. A Magyar Úszó Egyesület vesenyérme. 1893. Arany, ezüst, aranyozott réz és bronz.

6. Ugyanaz, kisebb alakban.

7. A Budai Kerékpár Egylet versenyérme. 1893. Ezüst és bronz.

8. Ugyanaz, de nagyobb az előbbinél. Arany, ezüst és bronz.

9. Magyarország ezeréves fennállása emlékére rendezett torna- és sportversenyek dí-

29. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség szolgálati érme. Ezüst.

30. A Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara kitüntető érme iparostanonczok részére. Ezüst.

31. A Magyar Vívómesterek Egyesületének versenyérme. Ezüst és bronz.

32. Ugyanaz, kisebb alakban.

33. A Magyar Kerékpáros Szövetség túraverseny érme.

34. Az O. M. E. E. (Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület) érme. Ezüst.

35. A budapesti VI. ker. állami főreáliskola tornaversenyének érme. Ezüst és bronz. Tervezte Dörre T. Véste Exner.

Gohl Ödön: Budapest újabb emlékérmei. Budapest, 1905. — *U. az:* Magyar iskolák érmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1909. 83, 84, 85, 97. l. — *U. az:* Magyar orvosok emlékérmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1911. 18. l. — *U. az:* Magyar egyházi emlékérmek. *Numizmatikai Közlöny.* 1911. 128. l. — *Numizmatikai Közlöny.* 1905. 80, 98. l. — 1906. 145, 146. l. — 1908. 79, 179. l. — *Siklóssy László dr.:* A modern magyar éremművészet és művelői. (1817—1910.) *Numizmatikai Közlöny.* 1910. 50. l. — *Szentgáli Károly:* Társulatunk jubileumi emlékzsetonja. *Numizmatikai Közlöny.* 1911. 72—73. l.

ja. 1896. Arany és ezüst. Tervezte Morelli. Véste Exner.

10. Az Országos Úszó Egyesület versenyérme. 1897. Ezüst és bronz.

11. A Magyarországi Torna Egyletek Szövetségének versenyérme. 1900. Ezüst és bronz. Tervezte Damkó J., véste Exner.

12. Ugyanaz, kisebb alakban.

13. A Balaton Úszók Egyesületének versenyérme. 1900. Arany, ezüst és bronz.

14. A Budapesti Athletikai Klub versenyérme. 1900. Ezüst és bronz.

15. Ugyanaz, kisebb alakban.

16. A Budapesti Sport Club versenyérme. 1900. Arany, ezüst és bronz.

17. A siketnémák váczi orsz. intézete 100 éves fennállásának emlékére készült érem. 1902. Ezüstölt réz.

18. Sátor Nelli. 1866—1902. Ezüst emlékérem.

19. A budapesti IV. katholikus nagygyűlés tagjainak jelvénye. X. Pius. 1903. Britannia fém.

20. A Budapesti Polgári Lövész Egyesület versenyérme. 1904. Ezüst.

21. A Magyar Nemes Kanáritenyésztők Országos Egyletének díjérme. 1904. Arany, ezüst, bronz.

22. A magyar tanulók országos tornaversenyének versenyérme. 1905. Ezüst és bronz. Kiadta a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

23. A szatmári baromfi kiállítás díjérme. 1905. Ezüst és bronz.

24. Schweidel József szabadságharczi tábornok zombori emlékünnepe alkalmából készült érem. 1905. Ezüstölt bronz.

25. Thököly Imre hamvainak hazahozatala emlékére készült zseton. 1906. Ezüstölt bronz.

26. Zichy Gyula gróf pécsi püspök bérmálási emlékzsetonja. 1906. Ezüstölt réz.

27. Az 1906-iki tordai háziiparkiállítás díjérme. Ezüst.

28. A Magyar Numizmatikai Társulat jubileumi emlékzsetonja. 1911.

Exner Károly

Sz - Sz

451 - 52. l

Exner K

lásd

Csányi K.: Bpi kiújítás 1850 — és Kiúvisek érem-és pl. kiáll. az Szem. Mus.-ban. 1924.

Cs-erem 61. l.

több nüve felsorolva

u. o. 72

Exner Károly
1850 – 1919

tésére tudomés és további eljárás
céljából másolatban megküldöm.

ktatásügyi miniszternek jelen kelet

zámv. VII. és csekkosztályhoz intézett

számvevőséget, hogy V a r j u . . .

gazgató

. . . . . .

Magyar Nemzeti Muzeum . . . . . :/

. . . . . .történt hivatalos

ált utiköltségeiről és napidijairól

em által érvényesitett utiszámlája

a r m i n c k e t t ő . . . . . .P

n, muzeumi őr részére /Bpest,M.Nemzeti

ra és vissza történt hivatalos utja al-

ségei és napidija fejében /26/ Huszonhat

L. Kovászyné Viktória. Fejezetek a magyar éremművészet történetéből. Bp.: 1999 Argumentum, M. Numizmatikai Társulat

*Névmutató**

Alföldi János 94
Asszonyi Tamás 135, 138, 140–142, *153*

Beck Ö Fülöp 25–26, *38*, 40, 44–45, 47, *52–54*, 61, 64, 67, 70–72, 76, 96–99
Berán Lajos 46, 48, 62, 64, 66, 73, 93–94, 96, 98–106, *113–118*
Bernsee József 13
Bethlen Gyula 42, 50
Bezerédy Gyula 44, 50
Boehm József Dániel 10, 12–15, 17, 19–20, 24, *30–31*
Boldogfai Farkas Sándor 95
Borsos Miklós 98, 132–133, 137, 139–140, *146*
Bödy Kálmán 95
Brüll Moritz 13
Budahelyi Tibor 135, 138, 142, 144, *159*

Czinder Antal 124–131, 134, 140–142, *147–150*

Csikszentmihályi Róbert 133, 137, 141, *154*
Csíkvári Péter 136, 138
Csiky Tibor 136, 138, 142, *159*
Csillag István 46, 50, 61, *77*, 98
Csiszér János, Zs. 94, *119*
Csúcs Ferenc 95, 98, *120*

Edvi Illés György 97
Egyed Emma, Sz. 98
Esseö Erzsébet 74, 76, *119*
Exner Károly 22, 26, *34*, 93

Ferenczy Béni 124, 132, 139–140, 144, *146*
Ferenczy István 10, 12, 17, *28–30*, 92
Fémes Beck Vilmos 68–71, 74, 76, *80–82*, 96
Friedrich Ferenc 142, 145

Gaál István 98
Gáti Gábor 98, 141, 143, 145, *160*
Gerl Károly 15–17, 19, 21–22, *31–33*, 93, 98

Hafner Arnold 45, 48, 50, 61–62, 73–74
Holdas György 143, 145, *160*
Horváth László 144, 145

Ispánki József 97–98
Iván István 98

Jittner Antal 13
Juhász Gyula 47, 50, *77*

Kallós Miklós 98
Kalmár János 142, 145
Karl Henrik 11–12, 16, *28*
Kenéz László 133, 137, *157*
Kiss György 98, 142, 144–145, *160*
Kiss Kovács Gyula 140–141, 145, *159*
Kiss Nagy András 98, 133, 136–137, 140–142, 144, *156*
Kovács László, Cs. 135, 138, 144, *158*
Kövesházi Kalmár Elza 65, 76

Ligeti Erika 134–135, 137, 140–141, 144, *155*
Lóránfi Antal 15–17, 22, 25, *35*
Lugossy Mária 136, 138, 142–144, *157*

Madarassy Walter 94, 9[illegible] *122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *3*[illegible]
Merényi Gina 98
Mester Jenö 98
Moiret Ödön 62, 65–67,
Murányi Gyula 42, 47, 5[illegible]

Nagy István János 135, 1[illegible]

Palotás József 135, 138,
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10, [illegible]
Reisner József 19, 21–22
Reményi József 46, 50, [illegible] 73, 76, *84–85*, 94, 97
Renner Kálmán 98, 110–
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–[illegible] 92–93
Schwartz István 15–17, 1[illegible]
Seidan Wenzel 9–10, 14,
Soltra E. Tamás 144–145

* A névmutató csak a magyar éremművészek neveit tartalmazza.

EXNER Károly

Exner

"Ciemvéso"

in numeris Sandig de Med. Ex.

l'Medicina Faludi.

1382, 1383, 1384. 7

1929

Exodus (görög *exodos*, a. m. kivonulás), Mózes második könyvének a neve. Szól Izraelnek egyiptomi rabságáról, Mózes neveltetéséről, prófetai elhivatásáról, a kivonulásról, fölszabadulásról, a tíz igének kinyilatkoztatásáról a Szináj hegyén, az arany borjúról, a pusztai szentély felállításáról.

Exogámia (görög), a. m. kívülről házasodás. Egyes vad népeknél vallásos törvény írja elő, hogy csak idegen törzsbeliekkel házasodhatnak össze. Fejlődésben megelőzte az *endogámia*, a törzsön belüli házasodás. Az E.-t előidézhette a nőhiány (ezért kellett idegen törzsből rabolni v. vásárolni a feleségeket) és az ember természetes nemi hajlama.

Exogén (görög), a. m. külső eredetű, valamely szervezeten v. anyagon kívül keletkezett; ellentéte az *endogén*, belső eredetű. E. eredetűek pl. a legtöbbször a járványos heveny fertőzőbetegségek.

Exogonium, a szulákfélék családjába tartozó növénynemzetség. Mintegy 15 faja Amerika trópusi tájain él. A mexikói *E. purga* szolgáltatja a gyógyászatban fontos jalapa-gyökeret *(Tubera jalapae)*. Ebből készül a *Resina jalapae* nevű gyógyanyag.



Exogonium purga.

Ex opere operato (latin, a. m. az elvégzett dologból kifolyóan), kat. teológiai szakkifejezés. Annyit jelent, hogy a szentségek, mint a kegyelem eszközei, Krisztustól nyert objektív erejüknél fogva hozzák létre a lélekben a kegyelmet, ha a felvevő nem zárja el lelkét. Eszerint az elvégzett szentségi jel *(opus operatum)* a kegyelem létrehozó oka és nem a felvevő egyéni cselekedetei *(opus operantis)*. L. még *Szentség*.

Exophthalmus, görög eredetű orvosi műszó, a. m. szemkidülledés. Oka legtöbbször a Basedow-betegség v. szemgödri gyulladások és daganatok. Sokaknál családi vonásként található, kóros jelentőség nélkül; ilyenkor a szemgödörben felhalmozódó zsírszövet okozza.

Exorbitans (latin), a. m. túlzott.

Exorcismus *(ördögűzés)*, a kat. Egyházban használatos szertartás. Célja a gonosz lélek hatalmának megtörése Isten segítségével. Az E. lehet: 1. *Ünnepélyes*, melylyel a megszállottból űzik ki az ördögöt. Ez csak előzetes vizsgálat után és a püspök engedélyével végezhető. 2. *Közönséges E.*, mellyel egy személyt a bűn hatalmából v. egy tárgyat a profán használatból kivonnak és Isten szolgálatára rendelnek (keresztségnél, vízszentelésnél).

Exorcista, l. *Egyházi rend.*

Ex oriente lux (latin), a. m. keletről jön a világosság.

Exosporium, a növénytanban a spórák falának külső hártyája. A virágporszem *(pollen)* külső hártyáját is E.-nak nevezik.

Exostosis (latin), a. m. csontkinövés. Néha csonttörés utáni csontheg-túlképződés miatt, de sokszor kimutatható ok nélkül keletkezik, bármely csonton.

Exoterikus, l. *Ezoterikus.*

Exoterm, olyan vegyület v. folyamat, melynek elemi alkatrészeiből való képződése, ill. lefolyása hőfejlődéssel jár; ezt úgy is kifejezhetjük, hogy *képződéshője* (l. o.) pozitív. Közönséges és alacsonyabb hőmérsékleten az E. vegyületek általában állandók. Ellentéte: *endoterm.*

Exotikus (görög *exotikos*, a. m. külföldi, idegen), idegenszerű, más világrészből való.

Expandált parafa, az olyan parafa, amelyből légritkított térben történt kezelés útján a természetes parafa párolgó részeit eltávolították. Ezáltal a parafa térfogata kétszeresére növekszik s így az a b nnefoglalt apró légcellák hatása alatt a természetesnél is nagyobb hőszigetelőképességet nyer. Az E.-rögökből kátrányos kötőanyaggal hőszigetelő építőtáblák készülnek.

Expanzió (latin *expansio*), a. m. kitágulás, kiterjedés. A fizikában főként gázokkal és gőzökkel kapcsolatban alkalmazott kifejezés. *Expanziós gép*, l. *Gőzgép.*

Expatriálás (latin *ex patria*, a. m. a hazából), a haza területének végleges elhagyása, ill. valakinek erre való kényszerítése. Minthogy ma az ország területéről kitiltani általában csak külföldi állampolgárokat lehet és a belföldinek az ország területén feltétlen tartózkodási joga van, az E. inkább csak mint önkéntes számüzetés jöhet számba. Az expatriált kérheti elbocsátását is az állampolgári kötelékből, sőt az állampolgárság elvesztése bizonyos tartamú távollét után elbocsátás nélkül is bekövetkezhetik. Az E.-tól megkülönböztetendő az állampolgársági jog megvonása.

Expectorantia (latin), a gyógyszerészetben a köptető orvosságok gyüjtőneve.

Expectoratio (latin, szószerint a. m. a kebel kiürítése). 1. Ömlengés, a szív legbensőbb titkait szavakkal feltáró megnyilatkozás. 2. Orvosi értelemben a tüdőben, ill. a légutakban képződött v. odajutott váladéknak kiköpéssel befejeződő kiürítése. Az E.-nál fontos szerepe van a hörgők nyálkahártyáját fedő csillószőrök kifelé irányuló állandó mozgásának, valamint a köhögésnek és krákogásnak. Normális körülmények közt nincs észrevehető E.

Expediálás (latin *expedire*, a. m. rendbehozni, végrehajtani), elintézés, kézbesítés.

Expenznóta, l. *Ügyvédi költségjegyzék.*

Experimentum (latin), a. m. kísérlet. *Experimentál*, a. m. kísérletezik.

Expertise [—íz], francia, a. m. szakértői vizsgálat, szakértői vélemény.

Expertus (latin), a. m. tapasztalt, szakértő. *Experto credite*, idézet Vergilius *Aeneis*éből (XI. 283), a. m. annak higyjetek, aki kitapasztalta.

Explanatio Leopoldina, l. *Artikularis helyek.*

noscímer ábrázolása. A kötés belső könyvtáblájába ragasztott első E.-ek Wolsey angol bíboros (*1475, †1530) és W. Pirckheimer



A dubniczi Illésházi-könyvtár exlibrise, XVIII. sz. vége.

könyveit díszítették. Az utóbbi E.-ét állítólag Dürer Albrecht metszette 1511-ben. A XVI. sz.-ból származik a legrégibb magyar E. is: Teilnkes János pozsonyi könyvgyűjtőé. A XIX. sz. elejéig az E. kevés kivétellel mindig címeres volt, azóta egyre inkább tért hódított a jelképes E., mely valamilyen szimbolikus jelenetet ábrázol rézkarcban, litografiában, fametszetben v. más sokszorosító eljárás segítségével. Az apró grafikának ez a műfaja gyűjtés tárgya is, a gyűjtők csaknem minden országban E.-gyűjtő egyesületekbe tömörültek, amelyek egymás közt cserét folytatnak. Ilyen hazánkban a *Magyar ex-libris-gyűjtők és grafikabarátok egyesülete* Budapesten, újabban más városokban is (Debrecen, Szeged). A budapesti és a debreceni egyesület szakfolyóiratot is ad ki. 1903 óta E.-kiállításokat is rendeztek. Irodalom: *Varjú* Elemér: Magyar könyvgyűjtők E.-ei, Magyar Könyvszemle, 1895. Kis magyar E.-bibliografia, Könyvtári Szemle, 1934.



Sassy Attila exlibrise, jellemző a háboru előtti grafikai izlésre.

Exmouth [ekszmausz], város Angliában, Devon grófságban, az Exe tölcsértorkolata mellett. Látogatott tengeri fürdő, halászat. (1931) 14.600 lak.

Exner *Felix Max*, osztrák meteorológus, *1876, †1930. 1916-ban a bécsi egyetem geofizikai tanára lett. Elméleti meteorológus, különösen a ciklonkeletkezés problémájával foglalkozott. Főműve: *Dynamische Meteorologie* (2. kiad. 1925).

Exner *Károly*, vésnök és éremművész, *1850, †1919. Bécsben Radnitzky tanítványa volt. Különösen sportérmeket és egyéb alkalmi emlékérmeket készített.

Exner *Kornél*, közgazdasági szakíró, *1867. Nyugalmazott egyetemi rendkivüli tanár, 1920-ig a pénzügyminisztérium államtitkára volt. 1895-től 1920-ig a „Pénzügyigazgatás" c. szaklapot szerkesztette, számos adóügyi és pénzügyi jogi tanulmánya jelent meg. *Magyar pénzügyi jog* c. művét a M. T. Akadémia jutalomban részesítette.

Ex nihilo fit nihil, latin közmondás, a. m. semmiből semmisem lesz.

Exoascus *(Taphria, Taphrina)*, a tömlősgombák nemzetsége. A spórákat viselő tömlők nincsenek terméstestbe zárva, hanem a gazdanövény epidermiszében helyezkednek el szorosan egymásmellett. Fajai közül nevezetes az *E. pruni*, a *bábaszilva* (l. o.) okozója. Más fajok a nyirfán, égeren, gyertyánon és a nyárfán feltűnő eltorzulásokat idéznek elő. A *bábaseprő* (l. o.) néven ismeretes eltorzulások egy részét is az E. idézi elő.

Exochorda, a rózsafélék családjába tartozó növénynemzetség. Mintegy 3 faja K.-Ázsia lakója. Az *E. grandiflora* pompázó kínai díszcserje, a kertészetben szép virágaiért is szívesen alkalmazzák napos területek díszítésére. Laza talajban jól fejlődik minden ápolás nélkül. Szaporítása meglehetősen nehéz, legkönnyebben saját gyökerére oltva v. zöld dugvánnyal megy.

Exocoetus, *repülőhal*, a makrancsuka-félék *(Scombresocidae)* családjába tartozó tengeri csontoshal-nemzetség. Mellúszói annyira megnövekedtek, hogy miután a vízből mintegy kivetette magát, segítségükkel a víz

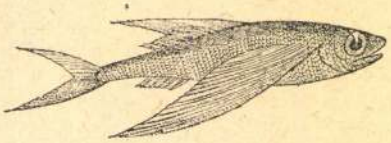

Exocoetus volitans.

színe fölött egy darabon tova tud lebegni. A „repülés" pályája 1—2 m-nél nem magasabb, a távolság a szél iránya s az állat nagysága szerint változó, rendesen 20—30 m, legkedvezőbb esetben 150—200 m. A Földközi tenger egyetlen repülőhala a 30—35 cm hosszúra megnövő fecskehal *(E. volitans)*.

Uj Idők Lex. A. k.

Exner Károly

vénok

l

Erredéves [illegible] kiáll. katal

1896.

XV. cs. X 36. l

Papír-ipar
Sokszorosító ipar.

Exner

E. 2. *Károly*, éremvésző, * Nyitra 1850 jan. 28., † Budapest 1919 aug. 23. Bécsben Radniczkynél, Berlinben és Párizsban tanult, azután Budapesten telepedett le. Főleg sport- és egyesületi érmeket készített.

K. G. I. 297 c

T. 6124.

közti területen a pétervárad
k térrajzban feltüntetve. A
, Dubiz, Werowitscha, Baniz,
, és Marka látképei ~~kínnak~~
ben:

acht
in
5. August

6 cm.

-95

Exner Károly
éremvésző.

Exner Károly, éremvésző, Nyitráról, 17 éves korában, 1868 okt.-ben iratkozott be és 1874 júl.-ig az éremvésők szakosztályán Radnitzky tanítványa volt. 1873-ban a Gundel-díjat kapta.

lásd Fleischer Béla 40. l.
104.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

13) A magyar vivómesterek Egyesületének versenyérme kissebb alakban ,

Exner Károly hiányzó éremleirások)

1) Hunnia Magyar Bycicle Club Versenyéreme 1891. Bronze.

2) I.Ferenc-József koronázásának 25 évi évfordulójára készült emlékérem.

3) A magyar uszó Egyesület versenyérme 1893. Arany,ezüst, arany,réz, és bro

4) Ugyanez kissebb alakban.

5) A Budai kereékpáregylet versenyérem 1893,nagyobb v.kissebb hiányzik, a kissebb ezüst és bronz, a nagyobb earabyozott ezüst és bronz.

6) Országos Uszó Egylet Versenyérme,1897, Ezüst és Bronz.

7) A Budapesti Athletikei Club versenyérme, 1900.ezüst és bronz.

8) Ugyanez kissebb alakban.

9) Sátor Nelli. -1866-1902) Ezüst emlékérem.

10) A budapesti polgári lövész egylet versenyérem,1904, ezúst.

11) A magyar kerékpáros Szövetség, Turaversenyérem.

12) A magyar országos Ebtenyésztési Egylet(O.M.E.E.) érme, ezüst.

Miskolci Sparm

Miall. 1904

Ermek

Pecsétviasz –

lenyomatok

a céldácokról

Bpi Gyujtok és kiu vesek
érem - és pl kiáll.
1924 (Iparm. kiaz.

Váci) Siketnémák Int. 100 éves jub. é (1902) br
h. a. kiáll. jutalomérme (1902)

Glück Frigyes tiszteletére a „M. Szakácsok Köre" (1913) vert ez. pl

---

a Föv Sörfőző megyitásának
emlérme (1914) vert br

Váci) Siketnémák Int. 100 éves jub. ipar-
kiáll. érme (1902) vert br
Schweidel József emlérme (1900) vert br

Gyarekép medaillon (1879) önt. br

MDK

Exner Károly~~n~~, Nyitra Gundel-dij

1873. 1. dij

Bécsi képzőm. akadémia magyar ösztönd. névsora
Fleischer Bécs,

101. l.

MDK

Exner Károly, Nyitra

1873. Gundel I. dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.

Fleischer, Bécs. lol.l.

Ø Exner György

asztalos, fafaragó

M. Képzőművészek
Szabadszervezete
1948. december

Badacsony, pasztell,
Falurészrészlet "
Csendélet, of.
Fürdőzők, pasztell
Gyárváros "
Kohóminkás, fazo-
bor

Kidd. tm.

Postabélyegző kelte.

nát inditja el a Magyar-Szovjet Tár-
észeti és Iparmüvészeti Tudósitó. Az
hónapra három iv terjedelemben közölte
ilatkozásait, a Szovjetunióban megje-
kiválasztott cikkek és tanulmányok
foglaló lapszemlét adott a szovjet
ágából. Megemlékezett a Tudósitó a
sabb hazai eseményeiről is, az utóbbi
zatot sokszorosit, mely a haladó nyu-
amely a baráti országok kiadványaiból
zeinknek és a müvészet barátainak a
azokat a módszereket, ahogyan a szer-
oblémáit - elméleti sikon, illetve
Sikerült néhány szakmai kérdésre vo-
fejtést a magyar nyilvánosság elé
dolgában is. Igen tanulságosnak mu-
ől kialakult cikksorozat, mely több
képalkotás legfontosabb mesterségbeli,
yvillusztrációk készitésével kapcsola-
tető fejtegetések a Tudósitóban, az
hosszabb vitának, eszmecserének ki-

Exner György festő

MDK

Neve megemlítve.

Martyn Ferenc: „Pécsi munkásfes-
tők és szobrászok kiállítása"

Dunántúli Napló. 1948. V évf. dec. 18.
4. l.

MDK

Exner György faszobr. asztalos

Fürdőzők, paszt.

Gyárváros, "

Kohómunkás, faszob.

Pécsi és baranyai munkásfestők és szobrászok kiáll.
Pécs, 1948, dec.

MDK

Exner György faszobr. asztalos

Badacsony, paszt.

Falurészlet, "

Csendélet, of.

Pécsi és baranyai munkásfestők és szobrászok kiáll.
Pécs, 1948, dec.

Exner Károly
ezmész

M.D.K.

15.) Önarckép. Bronz.
16.) Férfikép mas. Bronz.

Fővárosi képtárkiállitásai XLIV.: Magyar érem is plahetkmű-
vészet 1800 sól napjainkig. 13 lap, Budapest 1949.

MDK

Exner Károly, ötvös

Budapesten készitett igen sok egyleti, kiállitási és sportérmet.

Dr. Procopius Béla: A Magyar Emlékéren- és Plakett-
művészet. MI.1934. 126-127.1.

Exner Károly

wod

Hu Prmagyerém

207, 213. l. XVIII. tabla

indulok uj alkotmányos küzdelembe,
gitimizmus lánglelkű apostola: Grige
királyság megváltó eszméjének. És
nyugalmat, békét, becsületes demokr

Ezért fordulok barátaimhoz, h
lakozzanak hatalmas, lelkes táborun
igaz ügyet, harcoltam a főváros auto
sok ezer embertársamon, joggal ké
harcolni az elnyomatás veszedelme el

És kérek mindenkit, akit közös

nek semmit, amig igazolt ember
Griger Miklós és az én nevem

Budapest, 1935 március haváb

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Exner Károly

Cremvéro

l.

Lykarrobi 96-14

átrátunk a szárad fordulón.
1896-1914
1954

78 l.

Exner Károly

vésnök

l.

Num. Körl

1941. 5. l.

17. l.

1285. Et

A Kr. e. I

Női alak.

Az ábrázoltnak feje és
jére támasztotta. Ruháját d

Terracotta, magassága 2
1894 szeptember 13-án M. Rocc
— Elszámoltatott 1895 augusz
molásra nézve lásd az 54347–
61301 sz. min. előadmányi ive
1900 november 28-iki 4561
26-iki 373 eln. sz. leirat (46

Jegyzet. L. az 1896-iki la
— Preisliste № 195.

III 3

Pl.
Vét. 1894.

Exner Károly

~~Éltető Béla~~

mintárta

Exner K.

véste

A váci siketnéma intézet nár éves fennállásának emlékére 1902-ben vert érem. — Ugyanez alkalombol rendezett intézeti kiállitás jutalom érmei fentiektől. ired.

Trag (gr. Váci) érdekessége.

36. l

Vác, 1923

Gohl Ödön Magyar iskolák érmei 115. sz

Numizm. Közl. X

S1 - S2

Exner Károly

A M. Numizmatikai Társulat 10 éves fennállásának emlékére vert zseton. Szentgáli Károly tervei után véste fenti.

Zimmermann Lajos

dr. 1907–1926. A 25 éves Magyar Numizmatikai Társulat.

Numizm. Közl.

1926. II. l. képpel

A. Szent György
(Külső kép.)
Fára húzott vászon, tempera, 150×73 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos 1934-ben.

MAGYAR FESTŐ 1650 körül
Capistranoi Szent János Nándorfehérvárnál (54. kép)
Réz, ovális, olaj, 40×31 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos 1933.

MAGYAR FESTŐ, 1670 körül
Szelepcsényi György prímás arcképe
Miniatür, pergamenen, ~~00×00~~ cm.
A prímási levéltárból.

MAGYAR FESTŐ, 1680 körül
Ali, az utolsó esztergomi basa
Vászon, olaj, 61×46 cm.

MAGYAR FESTŐ, 1700 körül
Kálvária és passiojelenetek (55. kép)
Vászon, olaj, 122×100 cm.
A pesti angolkisasszonyok (azelőtt dominicana-apácák) kolostorából.
A passiojelenetek Dürer-nyomán.

MAGYAR (?) FESTŐ 1710 körül
Kuruc csatajelenet

Kuruc csatajelenet
Vászon, olaj, 60×65 cm.
Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar

Exner Károly

éremvésős

Prokopius Béla

gyűjtése.

Fordítás

E X N E R K Á R O L Y akadémiai művésznök

Született: Nyitrán 1850.

Scheid G.A. céghez alkalmazásba lépett: 1908. julius hó 1-én

Meghalt: 1919. augusztus hó 23-án.

Exner A. szobrász

III. Verseny-érem./Millenáris sportverseny/. Kerek mezőben Hungária magy. koronával. Baljén egyesitett cimerpaizs. Szélén: TERV MORELLI G. Jobbról: VÉS EXNER K. Hátlap: Pálmaág között: Balról: /MAGYARORSZÁG/ EZERÉVES FENNÁLLÁSA/ EMLÉKÉRE/ RENDEZETT/ TORNA/, Jobbról: ÉS/ SPORT/ VERSENYEK DIJA/ 1896. Elöl utólag vésve: MAGYARORSZÁG_ÉVEZÓS_BAJNOKSÁGA/. Fent: MEÁK GY. Arany. 39 mm. szögletes. 178.old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

EXNER KÁROLY, vésnök

A Magy. Numizmat. Társ. Lo éves fennállása alkalmából Szentgáli Károly antik motivumok felhasználásával egy k 27 mm. átm. zsetonnt trvvezet, Exner ezüstbe és bronzba vé véste. Elől: MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULA körirat, babérban VOT X. /votis decennalibus/. Hátul római hadigálya, MCMI-MCMXI. Előlap a római köztársaság, hátlap a csácsárság korát idézi. 2. ábra. 29. old

dr. VARANNAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Társulat emlékérmei 29. old

AZ ÉREM, XXVIII. évf. 1972. 1. szám. Bp.

EXNER KÁROLY, vésnök

A Magy.Numizmat.Társ.10 éves fennállása alkalmából Szentgáli Károly antik motivumok felhasználásával egy kv. 2, mm.átm.zsetont tervezett. Exner ezüstbe és bronzba véste. Elöl:MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT körirat,babérban VOT X/votis decennalibus/.Hátul római hadigálya MCMI-MCMXI. Előlap a római köztársaság,hátlap a császárságot idézi. 2.ábra. rekete repr. 30.old

dr.VARANNAI GYULA:A Magyar Numizmatikai Társulat emlékérmei 29.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

EXNER,Károly,vésnök és Morelli Gusztáv,vésnök

A milleniumi sportérmet készitették,Exner vésett,mémis az ezüst érémen a két müvész nevén kivül egy "M.M" poncolás is szerepel,ami csak a forgalomba fozót jelentheti. 74.old. 9.jegyz

GARAM JENŐ: Sportérmeink a XIX.század második felében 73.old

NUMIZMATIKAI KÖZLONY,LXII-LXIII.évf. 1963-64. Akad.kiadó,Bpest.1964

EXNER KÁROLY,vésnök és DÖRRE TIVADAR,grafikus

Az iskolák egyszerü kivitelü sportérmeket veréttek, csak a budapesti VI.ker.főreáliskola érmét tervezte müvész:Dörre és véste EXner. 76.old. 24.jegyz

GARAM JENŐ: Sportérmeink a XIX.század második felében 73.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXII-LXIII.évf. 1963-64. Akad.Kiadó, 1964

EXNER KÁROLY,vésnök,1850-1919

Nyitrán született,Bpesten halt meg.1900-ig 20 sportérm
met készitett.Tágabb értelemben ő a modern magyar érem
és plakettmüvészet megalapitójaxihoz számit,mint sport
éremkészitőre pedig ez a megállapitás még fokozottabb
mértékben illik. 74.old. 15.jegyz

GARAM JENŐ: Sportérmeink a XIX.század második felében 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXII-LXIII.évf.1963-64. Akad. kiadó, Bpest.1964

EXNER KÁROLY,vésnök,DAMKÓ JÓZSEF,éremművész

A Magy.Orsz.Tornaegyletek Szöv.1900 máj.3-án elnöki ülésén elfogadta a Damkó által készitett nagy gipsz éremmintát.A véséssel Exnert bizták meg,aki annak előlapjára a Damkó által tervezett dombormüvet,hátlapjára egy koszorut és a szövetségi cimert véste. 2 nagy arany,5 nagy ezüst,40 kis ezüst,60 bronzérem készült. 77.old. 31.jegyz

GARAM JENŐ: Sportérmeink a XIX.század második felében 73.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLONY,LXII-LXIII.évf.1963-64. Akad. kiadó, Bpest.1964

Exner Károly †

Geboren am 28. Januar 1850 zu Nyitra, Gestorben am 23 August 1919 in Budapest absolvierte seine Studien an der Akademie der bildenden Künste in Wien von 1868–1874 unter Leitung Radniczky's und errang einmal den Gundel-Preis. In den Jahren 1880–1882 auf Studienreisen in Berlin und Paris, liess er sich zurückgekehrt, in Budapest als Stempelschneider und Graveur nieder, viele Sport und Vereinsmedaillen mit einer, das gewönliche künstlerische Niveau der Graveure übersteigenden künstlerischen Fähigkeit verfertigend. Im Jahre 1896 an der ungarischen Millenniums-Ausstellung mit einer Collectiv-Ausstellung seiner Werke teilnehmend wurde er mit der grossen Millenniums-Medaille ausgezeichnet. Von 1908 bis zu seinem Tode arbeitete er als Graveur der Firma Scheid G. A. in Budapest. Exner gehört in weiterem Sinne auch zu den Begründern der modernen ungarischen Medailleur- u Plaketteurkunst.

Hu Pr magyérem 207. ~~[illegible]~~ 213. l

dupl. Igen sok müve fekvoroba.

T. 4091.

ző rangfokozatú három tengerész-
hajóépitő gyalogságot látunk, mig
k föl. Felirata:

LLERIE U. SCHIFFBAU-CORPS

tner
und Eigenthum der Kunsthandlung Alois

nér. a vk. 33.6 : 25.3 cm.
er: Die k.k. Oesterreich´sche Armée
irung in Wien.

5.

Ex nor Károly

Eremkiáll. Kat

1924. 72

V

~~Braille-Könyvtár VI. 223~~

Exner Károly

vésnök

mill. nagy érem

l

Közlezrktáll

1422. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Exinger

Meinl Gyula

közvetlen kávébehozatal



Exinger terv

Szerkesztésért felel: **Kende Béla.** — Kiadásért felel: **Erdős Imre**

Exinger



A nagymúltú cég régi tradicióit jól érzékeltető új Meinl-plakát

Terv.: Exinger
Nyomta: Bakács Litográfia

Reklamélet
1933. 7 22.

JACOBUS EXLER, lakatosmester

A táblázatban nem szereplő mesterek adatai:
Jacobus Exler, lakatosmester 1749. júl. 29-én lett szegedi polgár. -/Josephus Exner lakatosmester szerepel 1740-től./.-37.old

T. KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX. századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

JOSEPHUS EXLER, lakatosmester

A táblázatban szerepel:

Josephus Ezler, lakatosmester, származása ismeretlen. 1750-től 1761-ig van adatunk róla. 1759-ben nősült, 1759-ben céhmester. Palánkban lakott, egy háza volt. -36.old.után

T. KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX. századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

JOSEPHUS EXLER, lakatosmester

FÜGGELÉK:.- 1740.febr,1-én polgár.A polgárosító irat származása helyét nem közli,a mestert magyarnak irt 1759.jan.15-én-valószinüleg másodszor-házasodik,fel ségül véve Kronmajer özvegyét,Anna Máriát.Ugyanez é ben ő a céhmester. 36.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

MDK

Exler György, építész

Megemlíti az író a „hírneves építészt."

Szeberényi Lehel: Farkasok évada, emberek emlékezete 8-9

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 23

megírva

Exler Jenő

kir. műszaki főtanácsos
a Dohányjövedéki
közp. Igazgatóság
építési ügyosztályának
osztályfőnöke

Budapesten

t. évi. 20-án.

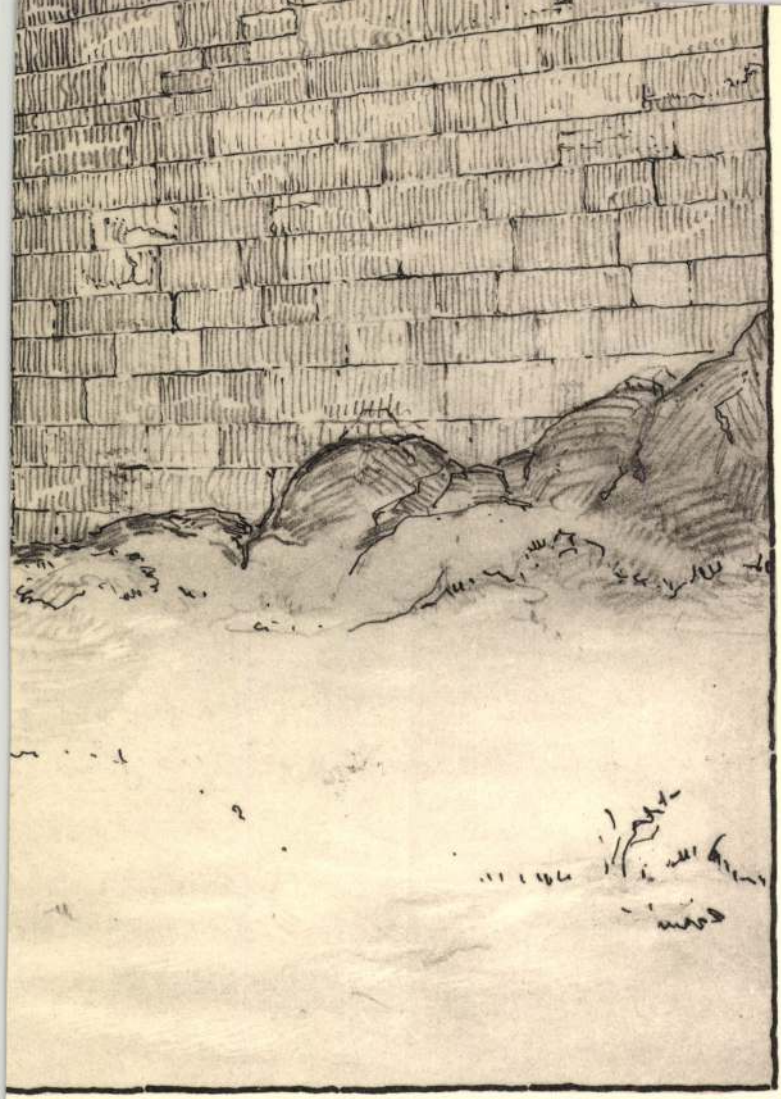

SYRAKUS • HAUPTTOR BEIM EYRYALOS

Exler J.

épitéz

soproni pénzügyi

palota 1925

l.

Thirfelsödunaútul

127 l.

Willendorf b. m. IV. 217

Ø – Exner Jenő

minéritész Bpest

1925, sopron pénz-
ügyi palota.

Csatkösl –





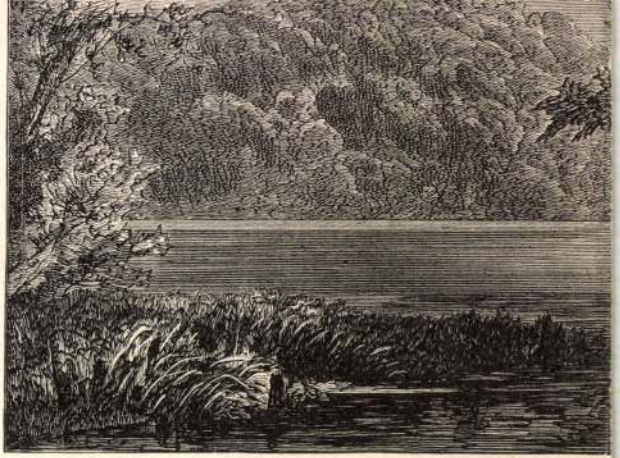

Bilder von der Insel Rügen. Nach

cona. 5 Hünengrab bei Mukran. 6 Fischer auf Mönchgut. 7 Strand bei Saßnitz. 8 Fischerboote auf Mönchgut. 9 Saßnitz vom Fa
19 Opferstein bei Herthaburg.

M.D.K.

Exler J.

Pénzügyigazgatóság /180 helyiséggel/ 1925-ben épült Exler J. és Zobel L. tervei szerint. Sopron, Erzsébet u. 15.

Dr. Heimler Károly: Sopron topográfiája utca és házjegyzékkel. Sopron. 1936. 187-188. l. lábjegyzet.

nagyszentmihályi Zobel Alajos,min.tan.
és Exler Jenö müszaki főtanácsos .

Az uj soproni Pénzügyi Palota. Fentiek tervezerint épült.

5 kép közölve.
2 kép: A palotát átvevö bizottság.

Az uj Soproni Pénzügyi Palota.

Nemzeti Ujság. 1927. máj.3. 2o.1.

MDK

Exler Jenő, építész

Uj épitkezési eng. Épitő Ipar, 1910. aug. 28.

347. l.

MDK

Exler Jenő épitész

Építőipar, 31.sz. 1908.aug.2. 31o 1.

Exler Jenő épitész, főmérnök

Kinevezések. Épitp Ipar, 1909, okt.31. 406.l.

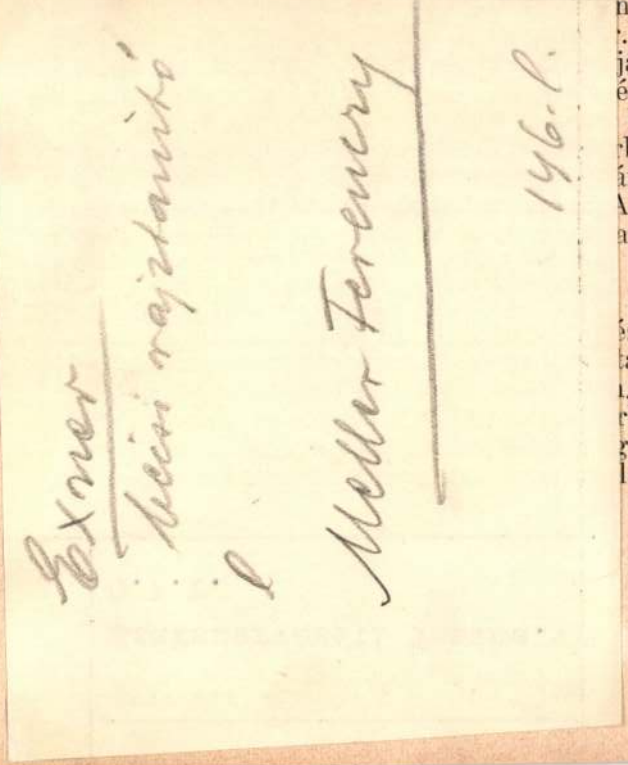

n megkezdett logikai tanul-
. professzor vezetése alatt.
jával és ezzel kapcsolatban
évei foglalkozott. Később
logikai irodalom történetére
ban annak bibliográfiáját
ámára a megfelelő adatokat
Athenaeumba. A tanév első
a bölcsészettudományi dok-

kath.), 400 pengős ösztön-
se alatt folytatta az 1848—
tanulmányait. Dolgozatának
, a Nemzeti Múzeumban, a
ban gyüjtötte össze. Tanul-
anyagi helyzetével, a libe-
lásával, a magyar kormány

történet- és kultúrfilozófiai tanulmányait. Előkészítette egy e tudományok egész problematikáját rendszeresen tárgyaló mű anyagát. Ennek egy fejezetét a történeti tényezők rendszeréről a Filozófiai Társaságban bemutatta. (Szövege a Századokban jelenik meg.) Egy a Magyar Szemlében megjelent tanulmányban a barokk lényegére vonatkozó újabb felfogásokat elemezte. Emellett kilenc kisebb cikket és tizenhét könyvismertetést írt. Ösztöndíjas évében megjelent tanulmányai és cikkei: „A harmincévesek generációs problémája" (Protestáns Szemle, 42. évf., 211. sk. 11.), „A művelt ember" (u. o., 43. évf., 266. sk. 11.), „Egy évfordulóra" (Nyugat, 27. évf., I. k., 387. sk. 11.), „Elefántcsonttorony és világnézet" (u. o., 26. évf., II. k., 174. sk. 11.), „Harc a szellemért" (Protestáns Szemle, 43. évf., 216. sk. 11.), „Korunk jelszava" (u. o., 43. évf., 5. sk. 11.), „Magyar filozófia" (u. o., 43. évf., 327. sk. 11.), „Pauler Ákos" (Nyugat, 26. évf., II. k., 170. sk. 11.), „Újabb felfogások a barokkról" (Magyar Szemle, 19. k., 146. sk. 11.), „A történeti tényezők rendszere" (Századok), „Liberálizmus és etátizmus" (Társadalomtudomány).

Exner rajzoló

Dunánszky Lőrinc tőle sajátította el az építészeti rajzolást

Művészettörténeti Értesítő
15. old. 1972/1

„Höllőmunkás" Ecner Alajos munkásfestő

Magyar Kurzet 1950.
juli. 27. 4. old.

A Magyar Képzőművészeti Kiállítás zsűrije megkezdte a vidéki kiállítások megbirálását.

Exner Ernő

született Budapesten 1897
szeptember 1-én,
meghalt ugyanitt 1928
november 8-án.

Ernst Ernő festő

Nagyságos Uram!

Engedje meg, hogy ezt a könyvet, melyet boldogult fiáról emlékére, az ő műveiből állítottam össze, ezennel tiszteletteljel megküldjem.

A könyv Ernő fiam festményei közül néhány reprodukciót is tartalmaz s éppen ezeket vagyok bátor kegyes figyelmébe ajánlani.

Tisztem azt pedig Aba Novák Vilmos festőművész tanácsára, aki a képek eredeti-jét lakásomon látva - kijelentette, hogy azok

határozott tehetségről tanuskodnak –
és hangsulyozta, hogy a munkákra hívjam
fel Nagyságod figyelmét.

Igaz örömet szerezne nekem, hogy – ami kor
ideje engedi – engem becses látogatásával
megtisztelne sa képeket itt lakásomon meg-
tekintené, és így a mondottakról személyesen
is meggyőződhetne.

Kiváló tisztelettel

Exner Kornélné Lendvay Ilona
ny. államtitkár neje.

Budapest 1938 okt 19.
II. Zsigmond király útja 9. II. 11.
Telefon 15-16-69

Exner Kornélné

Exner Kornélné

Hangok a multból. Fiaim emléke.

I. Exner Sándor: Versek. Budapest, 1937. 8-r, 54, 2 l. Arcképpel és képes táblákkal.

II. Exner Ernő: Kyrie eleison. Uram irgalmazz. – Esztétika — Filozófiai képsorozat a művészetek világából. Budapest, 1937. 8-r, 134, 2 l. Arcképpel és képestáblákkal, a festőművész Nagy életrajzával. I–II. egybekötve, fűrve.

I. 4. p. h.

1.50

Exner Ernő festő; v. 1897
szept. 1., Bpesten, mh. 1928
nov. 8. nagymott. Körejü
kolai és egyetemi tanulmá-
nyai után külföldi tanulmány
utakon vett. Mint festő auto-
didakta. Müvei [ ]

PROPAGANDAANYAG TERJESZTŐ
Budapest
VI. Révay-u. 16.

1955 kezdetével ötödik évfolyam
ság kiadásában megjelenő Képzőmüvé
elmult esztendők folyamán hónapról-h
a szovjet képzőművészeti élet megny
lent és a szerkesztőbizottság által
teljes forditását, ugyanakkor össze
sajtó és szakirodalom művészeti any
képzőművészet és iparművészet fonto
időben pedig egyre több olyan dolgo
gati művészettel foglalkozik, vagy
való. A Tudósító elősegitette művés
tájékozódását, megismertette velük
zők a képzőművészet fejlődésének pr
konkrét birálatokban - tárgyalják.
natkozóan szerteágazó, sokirányu ok
tárni, igy például a plakátművészet
tatkozott a kompozició értelmezésér
mint tiz hozzászólásban taglalta a
eszmei mozzanatát. Legujabban a kön
tos feladatokról olvashatók szemlél
első közlemények után ugyancsak egy

(Kozmikus táj, Egyedül a viharban, Szemvedés, A virág telkre, Háron ellobbanó élet, Vízió, Beethoven, Derékbe tört élet.)

—

Esztétikai ~~munkájá~~ a filozófiai kérdőrozatokból álló munkájának teljes Kyrie nővéjét eleison. ~~[illegible]~~ a edes anyja adta ki. (1937. ben)

—

Exmer K.-né Landvay J.: Hangok a multból. Bp. 1937. Képekkel és K.E. arcképével.

bontakozása várható e tárgykörben.

Ha rendkivül korlátozottan is, sérletet tett a forditásban közread csatolni. Ennek a lehetőségnek foko további számok sikerének arányában talánosabb tájékoztatást kivánnak n kezések mellett szélesebb teret kap kritikusainak és müvészeinek irásai emberek tanulmányai, birálatai. A T teljesiteni nevében rejlő hivatását tani a magyar képzőművészet, iparmü földi eredményekről, a fejlődés érd tói erőfeszitésekről. Az előfizetés adhat arra is, hogy a sokszorositás állitás, előnyeivel lehessen fölcser sását teszi élvezhetőbbé, de a képz velésével is jár.

A Képzőművészeti és Iparmüvész befizetési lap felhasználásával a P tési ára 1 évre 36.- Ft, 1/2 évre 1

< Exner Ernő >

festő könyve

< > Kyrie eleison. Uram irgalmazz. Esztétika. — Filozófiai képsorozat a művészetek világából. Bp. 1937.

Exner Ernő
festő

laid

Exner Kornélné
Lendvay Ilona
Hangok a multból.
Fiáum emlékei
Bp 1937

Könyvtáramban

Exner István

pesti könyvkötő

l. Novák IV.

98-l.

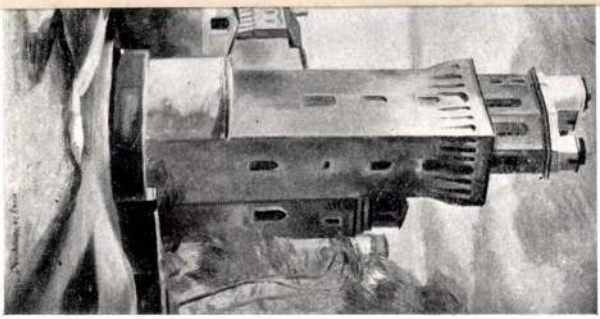



Jane Poupelet : *Bue coricato.*

nagyvá

Exner István

pesti könyvkötő

1792.

zród

z

Gárdonyi 1917

45. l.

55. l.

[1] *KAPOSSY JÁNOS: Maulbertsch sümegi freskóműve.* Arch. Ért. 1930, 176—193. l.

[2] *DIVALD KORNÉL: A bogoszlói kápolna.* Művészet 1913, 64. l.

[3] *KAPOSSY JÁNOS: A barokk mennyezetfestés emlékei Székesfehérvárott.* Magyar Művészet. 1930, 437. l.

[4] *BEDY VINCE: A győri székesegyház története.* Győr, 1936. c. kötetben Somogyi Antal: A győri székesegyház művészete. 109—146. l.

[5] *PIGLER ANDOR: A pápai plébániatemplom és mennyezetképei.* Bpest, 1922.

Exner (Eksner)

István I.

pesti könyvkötő

1794-ben nyert pol-

gárjogot Pesten

erőd

Némnyomdászok

61. l.

Exner István II.

1826-ban lett pol-

gárra Pesten

u. o. 61. l.

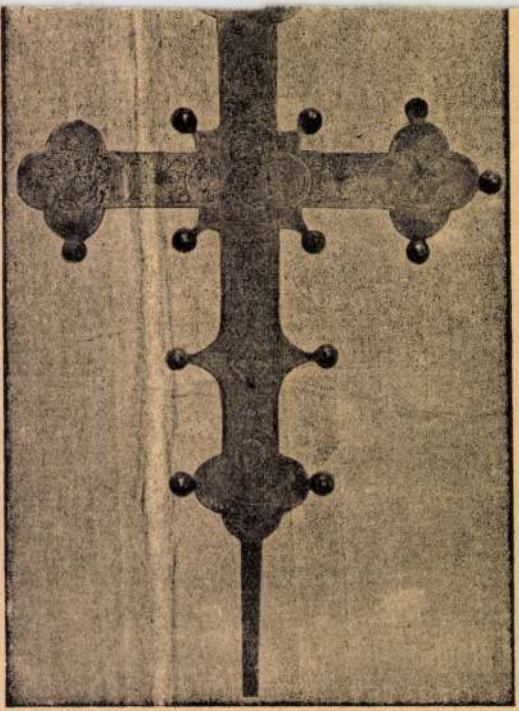

237. kép. *Körmeneti kereszt hátoldala. Olasz, 1363.*

Exner István

könyvkötő

Pest 1794.

l.

Romhányi

84. l.

Exner István

pesti könyvkötő

XVIII. n.

l.

Romhányi

85. l.



296.

Exner István, cipészmester

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adattára. 1871-ben szül.1888-ban szabadúl.Mint segéd Pécsett dol gozott,majd 1898-ban átvette atyja üzletét. 164.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történe téből az 1930-as években 149.old

A Jan.Pan.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

EXNER János kőmüves. Egerben 179o-ben kimutatható.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Exner János, kőműves

neve Egerben 1730-ban kimutatható.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

322. old.

MDK

Exner Lajos pécsi asztalos

Pogány Ö.G: Az ifjuságí képzőmüv. és iparmüv. kiáll. SzN. 1950. jun. 17. 4 l.

magíva Exner Lajos

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Dunántúli Napló. Pécs.

Megjelent: 1949 JUN - 5

A Képzőművészeti Szabadiskola kiállítása a Városi Múzeumban

A Képzőművészek Szabadszervezete Pécsi Csoportja a város Szabadművelődési Felügyelőjével 58-ik kiállításaképpen bemutatja a *Martyn* Ferenc vezetése alatt létesített Képzőművészeti Szabadiskola ezidei anyagát jól csoportosított összeállításban.

A szabadiskola résztvevői: Berkes Sándor, Exner Lajos asztalos, Fekete Jánosné háztartásbeli, Hahn István kiskereskedő, Kazár Tibor műszaki rajzoló, Kiss Tibor tanuló, Major József bányász, Marján Gellért városi kisegítő munkás, Merkle István tanuló, Németh Ágnes tanuló, Öry Ferenc Zsolnay-gyári edényfestő, Robitschkó Anna háztartásbeli, Scherdán Péter városi kisegítő munkás, Zsongor Ágoston, Meszhart műsz. rajzoló. A Szabadszervezet által meghívottak: Gombás Ottó orvostanhallgató, Keserü Ilona tanuló, Tarai Flóra és Tarai Teri tanulók, Wassenszky Tibor fogtechnikus és Zengővári Lajos bányász, mázai vájár élmunkás, aki ezúttal munkásszobraival mutatkozik be. A többi kiválasztott anyag nagyrésze szénrajz, fej- és alakstudium. De kiváló akvarellkompozíciók is vannak.

A kiállítást Martyn Ferenc festőművész rendezte és az június 5-én, pünkösdvasárnap 12 órakor nyílik s az érdekesnek ígérkező tárlatot Bod László budapesti festőművész nyitja meg. Látogatható 10—1-ig és 3—6-ig.

ségesen tekintenek egymásra a házastársak, hol kis gyermekét öleli magához, hol nagyobb, már felnőtt leányával fűzi össze tekintetét; és e csoportokon sokszor ott találjuk a szolgálóleányt is hosszú ruhájában, fején a turbánszerű fejkötővel, hol mint aktív résztvevőjét a reliefen lejátszódó jelenetnek, hol mint annak csöndes szemlélőjét, mindkét esetben azonban ugyanazon szeretettel és bensőséggel kapcsolódva a többi szereplőhöz mint megszokott és kedves családtag. Az a megkapó ezeken a síremlékeken, hogy minden résztvevő nagy természetességgel van ábrázolva és így teljesen híjjával vannak a beállítás erőltetettségének,

[4] *Gerke:* Griechische Plastik. Berlin, 1938. S. LVII, LXIX, Taf. 201. Ugyanitt lásd a vonatkozó irodalmat.

[5] V. ö. *Rodenwaldt:* Das Relief bei den Griechen, S. 65.

[6] A fej nem portrészerű. Az attikai és athéni síremlékek hosszú sorában nem találunk egyetlen valódi portréként felfogható ábrázolást sem. Az alakok mind a Kr. e. V—IV. század tipikus arcvonásait viselik, így e fej is.

[7] *Diepolder:* Die attischen Grabreliefs, Berlin, 1931. S. 32, Abb. 7.

[8] L. *Rodenwaldt*, id. m. S. 65, Abb. 74.

[9] L. *Diepolder*, id. m. S. 42, Taf. 37.

[10] L. *Diepolder*, id. m. S. 44, Taf. 41.

[11] L. *Rodenwaldt*, id. m. S. 65, Abb. 75.

[12] Az attikai síremlékeknek ezt a stílusváltozását szépen foglalta össze *Rodenwaldt*, id. m. „Attische Grabreliefs" című fejezetében (S. 60—67.), valamint *Diepolder*, id. m. „Das 4. Jahrhundert" fejezetében (S. 29. skv.). — A fejlődés végét különben Aristonautes, valamint Pamphile és Demetria síremlékei jelzik, amelyek fülkében elhelyezett valóságos szobrok. (L. *Rodenwaldt*, id. m. Abb. 78—79.) — A mi leányfejünk ezeknél korábbi időből való, a Kr. e. 390—380 körüli évekből.

Exner Lajos

Független Néplap, Pécs
1949 JUN. - 5

93

MŰVÉSZET

A Szabadiskola kiállítása

A pécsi Képzőművészeti Szabadiskola évvégi kiállításán 15 növendék és 7 meghívott kiállító szerepel, rajzokkal, pasztellel, illetve vízfestménnyel. A pécsi Szabadiskola nagyon jelentős munkát végzett eddig a képzőművészeti nevelés terén s a mostani kiállítás is arról tanuskodik, hogy az ízléscsiszoláson kívül néhány igen tehetséges fiatalt indít el.

A felsorolást a hölgyekkel kell kezdeni, nem udvariasságból, hanem mert erősen kimagaslanak az elég népes mezőnyből. Németh Ágnes Olvasó nője és Tarai Flóra akvarelljei a legszebb reményekre jogosítanak. Mellettük Keserű Ilona finom rajzai, Robitschko Anna és Rónafalvi Jánosné valóban festői látása dícsérendő Berkes Sándor, Marján Gellért, Öry Ferenc, Gombás Ottó jeles képekkel szerepelnek. Fejlődésük útját megjósolni nehéz, de ez nem csak tehetségüktől, hanem szorgalmuktól és lelkesedésüktől is függ.

A többiek közül elsősorban Exner Lajos, Fekete Jánosné, Kiss Tibor, Scherdán Péter, Zsongor Ágoston, Tarai Teri, Wassenszky Tibor és Zengőváry Lajos érdemel említést. Zengőváry ezúttal kerámiákkal szerepel; félő, hogy a technikai eljárások labirintusában elveszti izmos tehetségét.

A többiek, Háhn István, Kazár Tibor, Major József, Merkle István, Zsámár Tibor jó munkát végeztek s ha nem is jelentenek mindenkor nívót, dícsérendő, hogy az olcsó, hatásvadász giccs helyett a komoly és elmélyülő, valóban festői munkát választották.

A pécsi Szabadiskola ezévi kiállítása ismét szép bizonysága annak a lelkes és eredményes munkának, amit a pécsi képzőművészek pedagógiai téren végeznek.

(csányi)

qui témoigne
titres de cel-
qui parurent
Florence au
de Bruxelles
(1915); minia-
Beaux-Arts
nnu de l'ate-
s Sciences de
abás (1923);
s sur la cul-
ie médiévale
uck der Cor-
de Csukárd,
Corvina (avec
ne Fraknóy,
publié égale-
scrits à enlu-
zéchényi du
ciens biblio-
sur peinture



ebben az előnytelen környezetben és rossz felállításban a fej finom szépségét.[1]

Ezután hamarosan ismét a raktárba került. Innen és most már véglegesen a törvény szabadította ki,[2] mely elrendelte, hogy a múzeumok a tulajdonukban lévő, de meghatározott gyüjtési szempontjaik miatt ki nem állítható értékes műtárgyaikat a társintézményeknek adják át. Így került

[1] A fejet eddig ketten publikálták: Hekler Antal, Die Sammlung antiker Skulpturen, Budapest, 1929. S. 153, Abb. 152, és Wollanka József, az Arndt—Lippold szerkesztette „Photographische Einzelaufnahmen'i című vállalatban Nr. 3175 alatt. Mindkettő csak pár sorban, érdemben nem méltatva e szobrunk jelentőségét. Hekler közzétételében a fénykép hibás, amennyiben a szobrot bevésett pupillával ábrázolja, amelynek a szobron nyoma sincs.

[2] Az 1934. évi VIII. tc. A fej négy éve került a Szépművészeti Múzeumba.

elő két-két kis hajfürt, és a homlok fölött látszik végig egy keskeny sáv a hajból, melyet eredetileg színezéssel érzékeltettek. A turbánt is kevés részletezéssel élénkíti a művész, csak hátul a tarkó fölött látszik erősebb gyűrődés, s elől a homlok vonalával párhuzamosan mélyed be kissé a turbán anyaga. A nyak teljesen síma felületben végződik; azonban nehéz volna eldönteni, hogy a törés helyét csiszolták-e így le, vagy eredetileg így készült-e már a szobor? Ez utóbbi esetben a fejet talán úgy illesztették rá a nem teljes kerekdedségében kifaragott törzsre; ezt azonban csak mint föltevést említhetjük, bizonyítani a szobor jelenlegi állapotában alig lehetne.[3]

Ha e finom arányokban, nemes szépséggel kifaragott leányfejnek legközelebbi rokonait

[3] Wollanka leírásában ezt mint határozott tényt említi, szerintem ezt semmi sem bizonyítja.

A pécsi Betlehem

Messze földről csodájára járnak

Pécs, 1942 dec. hó.

A mecsekalji városnak történetében mindig voltak olyan események, amelyek feléje terelték az egész ország figyelmét. Hogy mást ne említsünk hirtelenében, mint lüktető kulturális életét, nagyszabású szociális intézményeit, amelyek mintaképül szolgálnak szerte az országban és nagy művészetszeretetét. Talán ez is közre játszott abban, hogy most a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából Pécs ismét országos érdeklődés központjába került, ami pedig ezt a vonzóerőt adja, nem más, mint a ferencesek pécsi Betleheme.

Kétheti serény rendezési munka után a pécsi ferencesek templomában már készen áll az egész országban és minden túlzás nélkül Róma után egész Európában egyedülálló, páratlanul szép és arányaiban impozáns

betlehemi sziklabarlang,

amelynek szegényes jászolában az Ur Jézus jelképesen megszületett.

A sziklabarlangot eredeti nagyságban, több mint 60 négyzetméternyi területen a főoltár előtt helyezték el, ugyhogy az a márványoltárt teljesen eltakarja és ilyen nagyméretű egyházművészeti remekmű

Román kivül csak Pécsett látható.

Hogy ma Pécs ezzel a gyönyörű Betlehemmel dicsekedhet, az P. Eördögh Alfonz ferences házfőnök érdeme, aki elmondotta, a gondolat felvetője P. Schrotti Pál ferences tartományfőnök volt: Kapisztrán provinciában valahol épüljön meg egy a rómaihoz hasonló betlehemi sziklabarlang. Ez 1936-ban volt. Utána a gondolat feledésbe került, majd 1940 szeptemberében P. Eördögh a város és az ország társadalmának áldozatkészségében bízva, hozzákezdett a gyönyörű terv megvalósításához.

— Az első évben öt figura készült el — meséli P. Eördögh, 1941-ben nagy ütemben haladt tovább a munka és ma a bárányokkal együtt

60 alak áll teljesen készen.

Minden figura tekintet nélkül nagyságára, egy-egy önálló rönkből készült és eddig *kb. 40 ezer kg. hársfát, nyárfát és fűzfát használtunk fel.* Igy elkészült pl. egy hatalmas elefánt, amelynek üres belsejében két ember fér el és elkészítésén nyolc ferences barát négy hétig dolgozott.

A beszélgetés során megtudjuk P. Eördögh házfőnöktől, hogy amit a templomban látunk, mind a ferencesek házában készült. A nagyoló munkát a testvérek végezték, a finomabb szobor munkát pedig az ő biztatására Exner Lajos pécsi fiatalember, aki istenáldotta tehetségével itt fejlődött szobrásszá, továbbá *Kulai* József és *Toronyi* Antal szobrászművészek. Az arcleséstés *Sebestyén* István országoshírű szoborfaragó munkája. A szoborcsoportozat hátterét alkotó Betlehem város képét ábrázoló kulisszát Kaszás Antal és társa templomfestők festették teljesen díjtalanul.

Két év munkájával két szoborcsoportozat készült el: az Úr Jézus születése a sziklabarlangban és a három király hódolata a kisded Jézus előtt. Az elsőnél a Szent Szűz a jászolnál áll, míg a másodiknál már ölében tartja a Kisdedet. A jászolos kép január 6-ig látható, az ezt váltó kép február 2-ig marad meg.

P. Eördögh Alfonz házfőnök nagy lelkesedéssel beszél távolabbi terveiről és hangoztatja, hogy a munka még nincs befejezve és a közönség adakozásától függ annak továbbfejlesztése. Az idén 10 angyal készül el és ha sikerülni fog Advent első vasárnapjától február végéig minden ünnep megszemélyesitve kerül majd a hívek elé.

Még két érdekes dolgot tudtunk meg. Az elsőt a plébánia történetkönyvében is megerősítették. Egy 40 év körüli férfi, aki mintegy 17 éve meghasonlott önmagával, megtagadta az Istent és nem lépte át a templom küszöbét, tavaly karácsonykor nővére kérésére, szolására egy pillanatra mégis betért a templomba. A tátvány annyira lenyügözte, hogy

sirva fakadt, hangosan zokogni kezdett,

majd a templom falának dőlve, még hosszú ideig keservesen sírt, papot keresett, meggyónt, megáldozott és azóta buzgó templomlátogató lett.

A másik eset a nyáron történt. Egyszerűen öltözött ruhájú nénike jött be és az irodában a házfőnököt megkérdezte, hogy gyüjtenek-e még a Betlehemre. Hogyne, mondotta P. Erdögh, mire az asszony egy kis gyűrött ujságpapir csomagot adott át neki. A házfőnök megköszönte, meg se nézte, mi van benne, csak letette íróasztalára, a nénike pedig eltávozott, majd később, amikor ideje engedte, szétnyitotta a csomagot.

10 darab 100 pengős volt benne.

A nagylelkü adakozó nevét még ma sem tudják.

A közönség áldozatkészsége, a ferences barátok lelkes munkájával igy készült el a pécsi Betlehem, amelyet a karácsonyi ünnepek alkalmával Pécsre érkezett idegenek sohasem mulasztanak el megtekinteni, páratlan szépségének hirét messze az országba szétviszik, hogy milyen monumentális alkotás hirdeti Pécsett a ferencesek templomában Isten szolgálatában végzett művészi munka dicsőségét.

— dr. pi. —

ALTISZT DETEKTIV DÍJNOK KALAUZ KALAUZNŐ POSTÁS POSTÁSNŐ RENDŐR stb. stb.

KEVÉS ISKOLÁVAL IS

TÖBBSZÁZ NYUGDÍJAS ÁLLÁSRA JELENTKEZHET!

Mit kell benyujtani, mennyi a fizetés, családi pótlék nyugdíj? **Azonnal rendelje meg P 1.20 postabélyeg** beküldésével a

„KÖZALKALMAZOTT AKAROK LENNI!"

című könyvet.

Kapható: **Dániel Zsuzsa** főbizományos,
Budapest, VI., Nagymező-utca 36. Telefon: 319-853



Részlet a pécsi Ferences Betlehemről

Tettek — tervek

A Kállay-kormány félesztendős munkássága és politikája

Ezen a címen érdekes füzet jelent meg, amely összefoglalja a Kállay-kormány félesztendős működésének eredményét. A füzet átlapozásakor szemünkbe ötlik, hogy milyen munkateljesítmény áll a kormány mögött és hogy ezekben a nehéz időkben mennyit valósíthatott meg munkatervéből. Ennek a rövid cikknek a keretében kiemeljük a könyvecske legfontosabb részleteit.

Külpolitikánk természetesen a háborúban való részvétel jegyében áll. Ebben a magyar hazáért és az európai kultúráért vívott küzdelmes harcban halt példaadó önfeláldozással hősi halált vitéz Horthy István kormányzóhelyettes. A bensőséges részvét, amely e súlyos megpróbáltatás alkalmából Kormányzó Urunk és az egész magyarság iránt megnyilvánult, megmutatta, hogy Európa tisztelettel és becsülettel méltatja Magyarország önfeláldozó védőharcát. A Kállay-kormány külpolitikai téren hagyományos magyar, ugyanakkor európai politikát folytat a legszorosabban együttműködő szövetséges és baráti államokkal, de kapcsolatai a többi európai államokkal is barátságosak és megértőek. A kormány féléves működése azt igazolja, hogy gazdaságpolitikája töretlen folytatása az előző kormányok által megalapozott magyar és szociális gazdaságpolitikájának.

A szociális gondoskodás elsősorban a harctéren küzdő honvédek hozzátartozói felé fordul.

A keresztény kereskedelem hiteligényeinek kielégítésére szolgáló 20 millió pengős keretet legutóbb 30 millió pengőre emelték. A tokajhegyaljai szőlősgazdák részére egymillión hitelkeretet nyujtottak. Munkásosztályunk lakásviszonyainak javítására nagyszabású lakásépítő akció indult. A belföldi árszínvonal tartására jelentős összegekkel járult hozzá az állam, igy például a kenyér árának rögzítése, illetve legutóbbi csökkentése csak sokmilliós állami áldozattal vált lehetségessé.

A közellátási politika nagy nehézségekkel birkózott meg.

A kormány a magyar árpolitika és gazdasági élet minden területére kitejedő intézkedéseket foganatosított. Sor került átmeneti korlátozásokra. A legnagyobb feladatot rótta a közellátási kormányzatra az új termés betakarítása és elszámolása. A mezőgazdasági dolgozók, akik nehéz testimunkát végeznek, pótfejadagot kapnak. A közellátás egyforma elbánásban részesítette az ország egész lakosságát, de a hadbavonultak hozzátartozói kedvezményeket kaptak. Az árpolitikai intézkedések azt a célt szolgálják, hogy az árak a gazdasági élet minden vonalán arányos összhangban álljon. Az árellenőrzést fokozatosan meg kellett valósítani.

Sokat tett a kormány a magyar gazdáért és mezőgazdaságért.

hiszen Kállay Miklós miniszterelnök a magyar agrárgondolat egyik előharcosa. Elkészült a tízéves gazdasági és pénzügyi munkatery. Számos mezőgazdasági célú törvényjavaslaton kívül a kormány nagyszabású tavaszi vetőmagakciót, valamint minőségi vetőmagakciót kezdeményezett. Igyekeztek előmozditani a méhészek, a selyemtermelők és gyümölcstermelők helyzetét. Birtokpolitikai célokra a kormány 60 ezer hold mezőgazdasági területet és 139 házas belsőséget szerzett meg. A kereskedelem és közlekedés terén szabályozták az üzleti zárórát, intézkedéseket tettek a gazdasági élet kereszténvesítése érdekében, fejlesztették a vasúti hálózatot, a kiépítetlen bekötőutak építésére két és félmillió pengőt fordítottak.

De a viszonyokhoz mérten sok jelentős intézkedés történt a magyar iparosért

is és ezen a téren a termelői munka biztosítottnak tekintendő. Közmunkákkal és egyébbel támogatták a kisipart, hitelakciókat léptettek életbe a kisiparosok és kiskereskedők javára. A belügyi kormányzat gondoskodott arról, hogy a városok háztartási helyzete állandóan egyensúlyban legyen. Nagyon sok történt az egészségvédelmi szolgálat terén, úgy tüdő-, mint nemibeteggondozó intézetek létesültek, kórházak épültek, szaporodtak a mentőállomások, a kormány rendeletileg

megoldotta a bányanyugbér biztosítását.

Zölkeresztes cukor-, tej- és szappanakció indult és erősen felkarolták a kisdedóvást. A magyar művelődésért is sok történt. Igyekeztek felkutatni és védeni a tehetségeket, népiskolákat készülnek felállítani és biztosítják a népoktatás zavartalan menetét. A honvédelmi tárca keretében rendkivül fontos volt a zsold felemelése és a felemelt hadisegély azonnali folyósítása.

A megvalósított nagy tetteknek csak egy kis részét tudtuk itt kiemelni, de már ebből is kitűnik, hogy milyen hatalmas munkát végzett félesztendő alatt a kormány.

— **Sok a hamis tej, kolbász és fűszerféle.** A Fővárosi Élelmiszervizsgáló Intézet beszámolójából kitünik, hogy Budapesten még mindig sűrűn előfordul élelmiszerhamisítás. Az intézet az idén 21 ezer 445 megvizsgált élelmiszerminta közül 3462 esetben talált kifogásolnivalót. Legtöbb hamisítás a tejnél fordul elő. A megvizsgált tejminták egyötödrésze kifogásolhatónak bizonyult. Ugyanez a helyzet a tejfelnél is. Erősen hamisítják a fűszerféléket is, 258 vizsgálat során 95 hamisítást fedeztek fel. Érdekes, hogy a paprikahamisítást sikerült megfékezni. A tavalyival szemben egyharmadára esett a hamis paprikaminták száma.



CUKOR ÉS ZSIR

MEGTAKARITAST jelent a 100 képes VÁNCZA kincses receptkönyv. Ingyen küldi a VÁNCZA GYAR, Budapest, 10-es posta

VÁNCZA sütőpor

FRISS UJSÁG
POLITIKAI NAPILAP
Budapest, VI., Nagymező utca 3

Előfizetési ára:
Egy hónapra . . 1 pengő 20 fillér
Negyedévre . . . 5 pengő 50 fillér

Hirdetések felvétele:
Hétköznap 2 óráig, a vasárnapi számba szombat dél 12 óráig.

FRISS HIREK

DECEMBER **25** Péntek N.-karács.

NAPIREND: A Nap kel 7 óra 31 perckor, nyugszik 15 óra 57 perckor. A Hold kel 18 óra 49 perckor, nyugszik 9 óra 08 perckor.

VÍZÁLLÁS: A *Duna* Budapest—Paks között és Gombosnál árad, máshol apad; alacsony vízállású. — A *Tisza* Tiszafüred és Zenta között árad, máshol apad; alacsony vízállású.

Az elsötétítés ideje:
lakóházak 8 óra
járművek 11 óra

Lélekmentés

ez alatt a cím alatt a Friss Ujság olvasói hétről-hétre különböző emberi sorsokkal találkoznak e lap hasábjain. Válságba jutott emberi sorsokkal, akiket iparkodunk erőnk és tehetségünk szerint jobb útra téríteni. De ha körülnézünk a milliós város ezerarcu életében, rá kell döbbennünk, hogy nemcsak egyes emberi sorsok, hanem tömegsorsok egész városrésznyi területek lakóinak és különösen gyermekeinek sorsa is hasonló válságok és örvények szélén tántorog. Nemrégen hangos társadalmi és irodalmi harc kezdődött és győzedelmeskedett a fiatalkoruak képzeletét rontó ponyvairodalom ellen. A népnevelés úttörői és apostolai rájöttek arra is, hogy nem leég az iskola a faluban és a tanyán, hanem egészségházat és művelődésházat is építeni kell, ahol szórakoztató és felvilágositó módon tovább folyhat a felnőttek lelki táplálása és nevelése. De a nagy jóakaratú közművelődési igyekezetben elfeledkeztünk két dologról: elfeledkeztünk először a kültelekről, ahol a legtöbb veszedelem fenyegeti a serdülő ifjúságot és elfeledkeztünk a kültelket és a tanyát járó népnevelő vándormoziról. Szerény véleményünk szerint valóságos lélekmentő hivatása és kötelessége lenne mind a kettőnek. De elsősorban nemcsak a falunak, nemcsak a tanyának van szüksége művelődésházakra, hanem a külteleknek is, ahol szórakoztató és népnevelő előadások keretében komoly lélekmentés, mégpedig tömeglélekmentés történhetne. Azért sürgetjük mi a kültelki művelődésházat, hogy otthont teremtsünk a kültelken az ismeretterjesztő népnevelő mozinak, amely ellensúlyozhatná a kalandorfilmek lélekrombolását. Ezt a két népnevelő értéket nem szabad kiejteni a kezünkből, mert a tömeglélek mentésének elsősorban a kültelken kell megindulni.

— **A FRISS UJSÁG legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek után december 29-én, kedden reggel a rendes időben jelenik meg.**

— **Miniszteri biztos az OTI orvosi szolgálatának javitására.** A belügyminiszter *Keleti* József dr. m. kir. egészségügyi főtanácsost, a MABI főorvos igazgatóját az Országos Társadalombiztositó Intézethez az orvosi szolgálat javitásával kapcsolatos teendivalók ellátására miniszteri biztosul kiküldte.

— **Vitézavatás Bácskában.** Bácsbodrog vármegye Vitézi Székkapitánya 14 bácskai vitézt avatott fel. A felavatottak valamennyien tűzharcosok.

— **Vangesingvei** nankingi miniszterelnök tokiói tárgyalásai végetértek. Tárgyalásai szerint Kinának Japánnal való szorosabb együttműködése keretében az lesz a feladata, hogy szállitsa a szükséges nyersanyagokat és támogassa japán hadműveleteit.

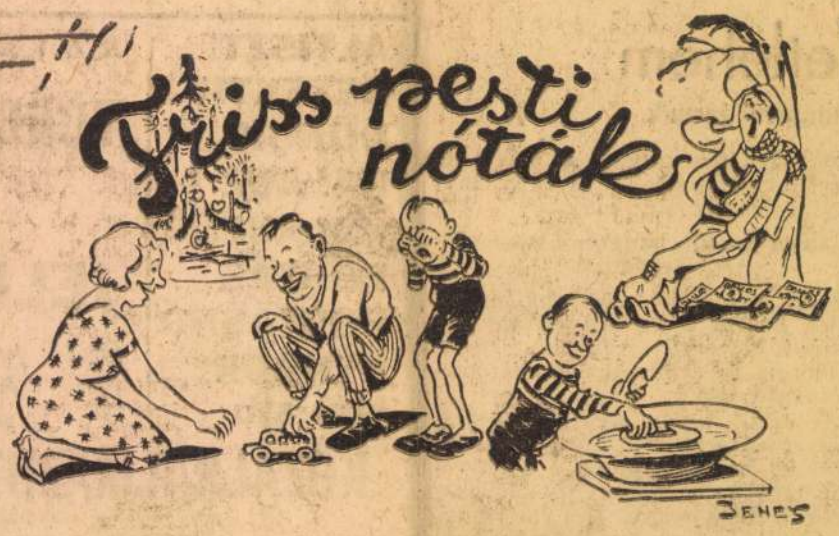

Édesanyám, kedves apám
Nagy az én kérésem,
Az angyalka egy kis autót
Hozott tegnap nékem,
Kedves jó szüleim, ne értsenek félre,
Szeretnék én is, én is,
Szeretnék én is, én is —
Játszadozni vélel

Édesanyám, kedves apám,
Rém bánatos lettem,
Mikor maguk tegnap este
Leguggoltak kelten,
Autómat járatták körbe a szobába,
Nékem meg azondták, hogy
Bújjak be az ágyba!

Édesapám komótcipőt
Kapott karácsonyra,
S a papucsot rátettem a
Vizzel telt lavórra.
Cirkálónak, sej-haj, ezt én kineveztem,
S bosszúból a papucsot,
Bosszúból a papucsot
El is süllyesztettem!

— **Karácsonyi és ujévi szolgálat a MABI-ban.** A Magánalkalmazottak Biztositó Intézete értesiti az érdekelteket, hogy december 25-én és 26-án a hivatalaiban és rendelő intézeteiben teljes munkaszünetet tart. December 31-én a rendelések félháromtól kezdve szünetelnek. A december 25-én esedékes táppénzt az intézet december 24-én számfejti.

— **Könnyitsék meg a házfelügyelők élelmiszerjegykiosztás körüli munkáját.** Az élelmiszerjegyek kiosztása és kezelése rendkivül nagy feladatokat ró a budapesti házfelügyelőkre. A jegyek átvételénél és a fölösleges élelmiszerjegyek visszaszolgáltatásánál hosszú időt töltenek várakozással az élelmiszerjegyfiókok hivatali szobáinak ajtaja előtt, a hivatalokban pedig lázas munka folyik, hogy az átvett jegyek átszámolására alig jut idejük. Amikor azután a lakók között szétosztják a jegyeket, gyakoriak a viták és panaszok. A lakók eskü-vel állitják, hogy kevesebb jegyet kaptak, mint amennyi megilleti őket, a házfelügyelő pedig hiába megy vissza a jegyfiókhivatalba, mert ott nem pótolják a hiányzó élelmiszerjegyeket. A házfelügyelők aláirásukkal igazolják a fiókokban, hogy hiánytalanul átvették a jegyeket, de arra már nem adnak nekik időt, hogy az átvett jegyeket gondosan megszámolják. Igy aztán nem tehet mást a házfelügyelő, mint odaadja a saját jegyét a panaszkodó lakónak. A házfelügyelők méltán kérik, hogy a jegyek átvételénél tegyék lehetővé, hogy nyugodtan átszámolhassák az átvett darabokat s találjanak olyan megoldást, hogy hiány esetén ne őket tegyék felelőssé a lakók és az élelmiszerjegyfiókok.

Margit-créme
csodás szépségápoló!

— **Halálos szerencsétlenség az aranybányában.** A felsőbányai aranybányában a föld mélyén eddig ismeretlen körülmények között megsérült *Kuhajda* András bányamunkás. A nagybányai OTI-kórházba szállitották, ahol másnap meghalt. A szerencsétlenség körülményeinek tisztázására vizsgálat indult.



Boskó Bertalan

Az Alsógödi Polgárok Asztaltársasága most tartotta tízéves fennállásának évfordulóját és a fillérekből összespórolt pengőkből egy 12 gyermekes család egyik gyermekének uj cipőt vettek. Ezen kivül a fronton honvédek részére 2000 darab cigarettát gyüjtöttek. Az ünnepségen *Boskó* Bertalan elnök mondott ünnepi beszédet, megköszönte a tagok támogatását és áldozatkészségét. Az ünnepség után közös vacsora volt.

— **Kolozsvár polgármestere a közönség segitségét kéri a feketepiac letörésére.** Kolozsvár polgármestere felhivást intézett a város közönségéhez, hogy vegyen részt a feketepiac elleni küzdelemben. Az áru felhalmozása, elrejtése, annak a megállapitott áron felüli eladása a mai időkben egyenlő a hazaárulással — mondja a felhivás. A hatóság tehetetlen az árdrágitókkal szemben, ha a nagyközönségben nincs arra készség, hogy segitsen. A polgármester felhivja Kolozsvár közönségét, hogy az egymás közötti suttogó panaszkodás helyett minden esetben tegyenek jelentést a legközelebbi rendőrnek.

CSILLÁRT VOGELTÓL, Károly-krt 28. (Városháza) és Mária Terézia-tér 1.

— **Lopott karkötőórát ajándékozott menyasszonyának.** Tek László 21 éves pápai fiatalember, aki a postai fuvarozó szolgálatában állott mint kocsis, ellopott egy postacsomagot. Otthon felbontotta és órákat talált benne. Egy karkötőt menyasszonyának ajándékozott, két kocsistársának is adott egy-egy órát, egyet megtartott magának, kettőt pedig eldobott. A bíróság a tolvaj postakocsist négyhónapi fogházra itélte.

NŐI ÉS GYERMEK **TÉLIKABÁTOK**
NÉMETH BÁLINTTÓL DOHÁNY-U. 26. III. 28

— **XII. Pius pápa** rendeletet adott ki, amelynek értelmében mindazok, akik légitámadás alatt áhitatos lélekkel mondják a Jesu miserere mei (Jézusom irgalmazz) kezdetü imát, teljes bünbocsánatban részesülnek.

— **Szalonnát drágitott, tizhónapi börtönt kapott.** *Miklián* Pálné vecsési hentes a szalonnát a megengedett árnál drágábban árusitotta. Tizhónapi börtönre, 500 pengő pénzbüntetésre és 200 pengő vagyoni elégtételre büntették.

— **A gibraltári repülőtéren** egy ketmótoros amerikai harci repülőgép leszállás közben átfordult és darabokra tört. Két pilótája sulyosan megsebesült.

— **Adományok.** A következő adományok érkeztek a *Friss Ujsághoz*. A Vöröskereszt részére a Kazinczy u. 49. számú ház lakói. Luczaty Istvánné gyüjtése 36 pengő 6 fillért, özv. Bencze Pálné, Molnár utca 22. 5 pengőt, „Nem, nem, soha" asztaltársaság, Verseny utca 16. 20 pengőt, a „Báthory" asztaltársaság, Andrássy út, Mücsarnok kávéház 50 pengőt, „Megkoplalom" asztaltársaság, Gróf Haller u. 24. 50 pengőt, „Szebb jövő" asztaltársaság, Várna utca 3. 50 pengőt küldött. A mentők részére „Van hely" asztaltársaság, Zugló, 20 pengőt, a „Nem, nem, soha" asztaltársaság, Verseny utca 16. tizenöt pengőt, a „Szebb jövő" asztaltársaság, Várna utca 3. 25 pengőt juttatott el hozzánk. Lélekmentésre „83 éves székelynek" Pataki Irén 6 pengőt, özv. Méritzné pedig 2 pengőt küldött. Az adományokat továbbitottuk.

— **Házasság.** *Csomor* Jolánka és *Tarcsy* Károly ma d. u. 4 órakor tartják esküvőjüket a XIV. ker. rónautcai református templomban. (Minden külön értesités helyett.)

— **Razzia a villamosok lógósai ellen.** Az esti órákban nem mindennapi razziát tartott a rendőrség Budapesten. A főkapitányság dr. *Gyuricza* detektivcsoportjának tagjai a villamosokon lógó potyautasokat ellenőrizték a körutakon. Az utóbbi időben, különösen a fiatalkorúak, valósággal sportot csináltak a lógásból a villamosok lépcsőire, sőt ütközőire is felkapaszkodtak és igy zónáztak az egyik megállótól a másikig. Ha a kalauz a közelükbe ért, menetközben is leugráltak a robogó villamosról és ilyen módon már nem egy szerencsétlenség történt. Az esti razzia során 74 lógóst szedtek le a detektívek a villamosokról és a potyautas társaságot bevitték a főkapitányságra. Itt mindegyiknek a nevét felirták és atyai hangon megdorgálták őket. A megijedt, szepegő fiatalkorúakat figyelmeztették arra, hogy testi épségüket veszélyeztetik a lógással, majd pedig megfenyegették mindegyiket, hogy ha még egyszer lógáson kapják őket, súlyos büntetést fognak kapni. A gyerekhad ünnepélyesen megigérte, hogy többé nem fog lógni a villamosokon, mire az egész társaságot elengedték a rendőrségről.

— **A hegedü** kiváló szakemberei és óriási választék *Sternberg* hangszergyárban, Rákóczi út 60.

— **A „Kisgazdaság"**, *Nagy* Ferenc kisgazda képviselő szaklapja karácsonyi száma gazdag tartalommal jelent meg. Mutatványszámot dijtalanul küld a Kisgazdaság kiadóhivatala, Budapest, Nagymező utca 51. szám.

— **Kétszázhetvennégy gyermeket ruháztak fel Óbudán.** A dr. *Hüttl* Károly III. kerületi karácsonyi gyermekfelruházási akció 274 gyermeket ruházott fel az idei karácsonykor. A szegény családoknak tyúkot, sertéshust, babot, borsót, burgonyát, kenyeret, ruhaanyagot és játékszert juttattak. Az ünnepségen dr. *Nádas* Zoltán püspöki tanácsos mondott beszédet, majd a műsorban dr. *Kézdy* László, *Kuttenberg* Erzsike, *Kőhalmi* Mária, *Szőnérfy* Emma, *Halpert* Jenő, *Udvardi* János, *Kovács* Ferenc és *Riesz* Ernő szerepeltek. A záróbeszédet dr. *Hüttl* Károly mondta.

— **Pesti vendéglősök külföldön tanulmányozták a záróra ügyét.** A vendéglős ipartestület négytagu bizottságot küldött Németországba, ahol a vendéglátóipari üzemek háborúval kapcsolatos helyzetét tanulmányozták. Több nagyvárosban jártak és főként a zárórával és az élelmiszerjegyekkel kapcsolatos vendéglátóipari megoldásokat tanulmányozták. A bizottság tagjai most érkeztek haza és tapasztalataikról jelentésben fognak beszámolni a szakma tagjainak.

ARATÓ PÁL **hirdetőiroda**
VII, Erzsébet-krt. 14
telefonszáma változatlanul **422-550**
Kérem szives előjegyzését, mert az uj telefonkönyvből a bejegyzés kimaradt!

— **Tilos a kenyérgabona őrlése kézidarálón.** Kormányrendelet jelent meg, amely szerint kenyérgabonát (búzát, rozsot, kétszerest) kézidarálón vagy bármilyen berendezésü (köves, kalapácsos és egyéb) takarmányőrlő gépen darálni vagy más módon feldolgozni akár a maga, akár a más részére — tilos. A közellátásügyi miniszter a földmivelésügyi miniszterrel egyetértve eltilthatja, illetve megakadályozhatja a kézidaráló egyéb célra való használatát. Kézidarálót vagy takarmányőrlő gépet csak az vásárolhat, aki mezőgazdasági foglalkozást üz és ezt a községi elöljáróság bizonyitványával igazolja.

— **Megölte a pálinkaivás.** Szamosszeg határában egy férfi holttestét találták az út szélén. A nyomozás megállapitotta, hogy a halott *Székely* Mihály szamoskéri gazdasági cseléd. Nagymennyiségü pálinkát ivott, útközben rosszul lett és meghalt.

Exner Lajos

festő Pécs -

1953 őszén kol.
kiállítása volt
Pécsett.
Katalogusa nem
volt.

Király János
közlése.

Nagyságos Úra

Épen tegnap 22. én irtam
templom ismertetését
és intéző
úrnak és a Lapterjeszto
és nekem voltak Besserzési a
megküldé
Pápp intéző, 25 a Bess
re bizonyságba. Én nem
jó lesz felajánlani.

E levél a postán
hogy valami X Vil
este Körösbegyre. Hát
vett dolgaimat intézem a

Exner Lajos, szobrász és festő. Asztalos mesterséget tanult, majd x

1941–1942. a ferencesek pécsi Betlehemének mint szobrász dolgozott.

1948–49 A pécsi Képzőművészeti Szabadiskolában tanult rajzolni és festeni.

~~Ülő nő c. szénrajzával és Röpgyűlés c. szűcs rajzával Bpesten a Nemzeti Szalonban rendezett ifjusági ipar Képző- és iparművészeti kiállításon 1949. a pécsi Képzőművészeti Szabadiskolának a pécsi muzeumban rendé~~

x a pécsi ferencesek szakok mitelyeben ~~[illegible]~~ a szobrászati

rek kiállításan 1950 febr. a
M Dolgozok Pártja nagypécsi
pervezete számára készült
falikepek pályázatán.
1950. jun. az Ifjúsági
képző- és iparművészeti
kiállításon (Bpest Nemzeti
halon) [1953 őszén
önálló kiállítása volt
Pécsett.

V vett rezit

MDK

Exner Lajos

Megemlitve mint kiállitó.

/városképei/

-di- : Jegyzetek a "Tizenkilencek" kiállitásáról.

Dunántuli Napló 1958. okt. 15.

MDK

Exner Lajos faszobrász

Pécsi és Bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950 máj.

MDK

Exner Lajos

szerepelt a pécsi kiállitáson.

"László-forrás"

Molnár Imre: A "Független" képzőművészek kiállitása.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1957. dec. 8.

Exner Lajos

MDK

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos üzletében rendezett kiállitáson.

--: Pécs és Baranya megyei képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló 1964 máj. 30.

M.D.K

Ex ner Rajos
festő

Részt vett a kiállításon.

—: Megnyílt a tanácsköztársaság emlékére. –
Dunantúli Napló, 1959 márc. 22-5 lap.

M.D.Y

Ex-nec hajós
festő

A tarlaton rezit vett.

– di – : Jegyzetek a tizenkilencek kiállításáról.
Dunantúli Napló, 1958. ~~nyt~~ okt. 15 – 5 lap

MDK

Exner Lajos
festő

Rezit vett a tárlatban.

G. L.: A Magyar Szovjet Társaság szikkiérában.
Dunantúli Napló, 1955. jun. 2-4 lap

Exner Lajos.

„Darukezelők" c. képe szerepelt a Baranyamegyei Képzőművészek kiállításán. (említve.)

Déldunántúli Napló, Pécs, 1952. Szept. 21.

L 98

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Exner Stephanus

Foglalkozás: könyvkötő mester

Szárm.hely: Pest

Hitfelekezet: R.k. Csal.állapot: nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1826 X-7.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 6

EXNER, Stephan, pesti könyvkötő

S.E., Buchbinder in Pest, könyveket ajánl megvételre. (1797, 10, 30, 47 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Exner Lajos

MDK.

Exner Lajos, Plathy György és Őry József festőművészek kiállitása. /Debitzky István./.
Dunántuli Napló. 1953. Nov. 1.

M.Heil Olga-Kiss Dezső- Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

243.l.

Exner Lajos festő

MDk.

Nene megemlítve.

„Megnyílt a pécsi képzőművészek első őszi tárlata."

Dunántúli Napló 1950 VII ext. szt. 10.4. f.

– Exner Lajos festő MDb.

„Mecsek Flóra-tetőn" – t említi.

Debitzky J. A. Képzőmüv. Szövetség pécsi csoportjának akvarellkiállítása.

Dunántúli Napló: 1953. X. évf. okt. 11. 6. l.

4J

Ezner Lajos

M.P.K

Pécsett, a „Pécsi utcák, pécsi házak" c. kiállításon szereplő festményei.

-ny-: „Pécsi utcák, pécsi házak"
Naplò, 1900. máj. 28 – 2. lap

Ecker Lajos MDK

A Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos utcai üzletében állított ki műveiből.

Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása
Napló, 1964. máj. 30. 3. lap

MDK

Exner Lajos asztalos

Pécs

Ülő nő, szén

Röpgyülés, sz.rajz

Ifjusági Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950.jun. 14.1.

Exner Lajos festő MDK.

„Traktoroslány", „Kovácsműhely" c. művét
„emeli ki.

„Megnyílt a déldunántúli festők és
szobrászok kiállítása".

Dunántúli Napló. 1950. VII. 07. júl. 23. 4 l.

Ekner Lajos festő

M. Dh.

Neve megemlítve.

„Munka a művészetben"

Dunántúl; Napló. 1950. VII évf. febr. 24.
4. l.

Exner Sajos festő" KDK

Neve megemlítve.

„A déldunántúli képzőművesek nagyrabá-
sú kiállítása."

Dunántúli Napló 1950. VII évf. júl. 25-4.

Ekner Lajos festő

MDk

Neve nyomtatva.

„A Képzőművészeti Szabadiskola örökre."

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. máj. 25.

6. l.

Exner Lajos MDK

Részt vett az 1957 évi pécsi Őszi Tárlaton.

"Deák utcai építkezés"

-di-: Gondolatok az őszi tárlaton.
DUNÁNTULI NAPLÓ, Pécs. 1957. nov. 21.

Ekner Lajos festő MDh.

„Dankczelők" c. naturalista képpel szere-
pel.

„A képzőművész kiállítás tanulságai"

Dunántúli Napló 1952. IX. évf. szept. 21. 6. l.

Exner Lajos festő. MDK.

Munkás festő: „Az átépítés" - t említi.

Debitzky J.: „Exner L. Platthy és Ory képkiállítása".

Dunántúli Napló: 1953 nov. 3. X évf. 41.

Ecner Lajos munkásfestő

Magyar Kurzet 1950
Juli. 27. 4. old.

A Magyar Képzőművészeti Kiállítás
zsűrije megkezdte a vidéki kiállítá-
sok megbirálását.

Exner Lajos fiatal festő Pécs.

Szab.Nép.1950.138.jun.17. 4.l.

Ekner Lajos fazzobrász MDh

Megemlítve.

„Ezret és fejtőkalapács Munkacsfestők a szabadiskolán"

Dunántúli Nyelv 1948 V évf. dec. 25 13 l.

Exner Lajos, festo

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitasok 1945-1974 között:

1953-ban rendezett kiállitas:-Csoport kiallitas/Exner L
Lajos,Ory József,Plattky György/.- 384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a
Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Exner Lajos

– a Jan. Pan. Múz. csoportos kiállításán vele részt 1953-ban Ory József, Platthy György mellett

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Erk. 1974 XIX

M.D.K.

Irene Exner-Hell, festőnő

porsonyi származásu. Egy porsonyi
Család otthonában lévő képéről em-
lités történik

Grailich, Elsa: Pressburger Inte-
rieurs, Bratislava-Pressburg, 1930
19. old.

Eybl, Franz

Gróf Károlyi
György archepé
fenntől, litogr.
repr

Gyula vázos
tört.
1938

Scherer F:
I. 463. l, kép

5 Szeptember

Okt

MDK.

Eybl rajzoló.

"Kossuth 1841." /kép/

Vasárnapi Ujság, 1902. 49. évf. 37. sz. 594. l.

MDK

Eybl

Fáy András iró

Tört. Közcs.graf.kiáll. 1907. 109. l.

Eybl MDK

metsző

"Klauzál Gábor"

Eybl 1842 ben készült metszete alapján
Valero selyemre nyomva.

5.kép.

SZAKÁCS MARGIT: A VALERO-GYÁR. Bp. 1958.

MDK

Eybl metsző

"Klauzál Gábor"

Eybl 1842 ben készült metszete alapján Valero selyemre nyomva.

SZAKÁCS MÁRGIT: A VALERO-GYÁR. Bp. 1958.

21.l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 91 l.

Név: Eijbel Johann

Foglalkozás: puszkamüvesmester

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1691 VIII. 2. elött (?)

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

MDK

Eybel

festménye Kossuth Lajosról, 1841-ből
– repr.

(Kossuth Lajos leveléből.)

Nők Lapja, Bp. 1954. március 18. [6. l.]

MDK

Eybel

Csapó Dániel, lit.u.ny.

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

MDK

Eybel rajza után

Teleki László, kőnyom.

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

MDK

Eybl rajza után

Szemere Bertalan, kőny.

Lantos tudom. antiqu. 1939. okt. 46-49 l.

MDK

Eybl

br.Vay Miklós, kőnyomat

Tört. Képcs.graf.kiáll. 19o7. lo9. l.

MDK

Eybl

gr,Teleki László

Tört. Képcs.graf.kiáll. 1907. 109. l.

MDK

Eybl

Deák Ferenc

Tört. Képcs. graf. kiáll. 1907. 11o. 1.

MDK

Eybl ~~[illegible]~~

Kossuth Lajos, of.

Csányi Ernst iparm. 4o. 1.

Andrásfalva, Bukovina

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Exner Lajos

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1963 MÁR - 5

1021



Ma már elvétve találkozhatunk faszobrászokkal. Igaz, a faragott bútorok iránt sem volt érdeklődés és kereslet. Néhány hónapja a Pécsi Faipari KTSZ-ben ismét rendeléseket kapnak stíl-bútorokra, melyeket fafaragásokkal díszítenek. Exner Lajos faszobrász széklábakat díszít. Szokolai felv.

... délután három órakor ünnepélyes keretek között adják át az új szakszervezeti tagsági könyveket a KPVDSZ József utcai Petőfi Sándor Művelődési Otthonában. Az ünnepeltek között van Nagy Géza elvtárs, aki már 1902 óta, valamint Gergely Lajos és Tarlós Ödön elvtárs, akik már 1919 óta tagjai a szakszervezetnek.

— **Verekedés közben hátbaszúrták** vasárnap este Varga Gergelyt az I. kerületben. A mentők nem életveszélyes állapotban szállították az I. számú sebészeti klinikára.

— **Március 26. és 30. között** tartják meg a termelési tanácskozásokat a Baranya megyei Építőipari Vállalatnál.

— **Felszíni vizek felhasználása** öntözésre a mezőgazdaságban — címmel tartanak előadást március 8-án este öt órakor a TIT Bartók Béla klubjában. Előadó: dr. Szűcs Endre a Baranya megyei KÖJÁL igazgatója.

— **Új műlemez nyílt** az idén Új-Mecsekalján, Kertvárosban és Vasas II-n a Pécsi Fényképész KTSZ.

— **Forgó rakodó dömper érkezett** a napokban a 12. számú Autóközlekedési Vállalathoz. A dömperhez a közeljövőben kombinált rakodó szerkezetet is kapnak, amely közvetlenül a vagon-

— **528 ezer forint szövetkezeti osztalékot** fizettek ki szombaton a Pécsi Kesztyű- és Bőrkonfekció KTSZ mérlegmegállapító közgyűlésén, amelyen öt dolgozó kapott kiváló oklevelet, illetve jelvényt. Huszonhat dolgozónak pedig — akik már tíz éve dolgoznak a szövetkezetben — pénzjutalmat nyújtottak át.



Kép szöveg nélkül.

Magyar

Eybeck (Einwöck)

Ferenc.

Buda

1849 - 1873

l.

Kolbkártyás

Kolb J. M. kártyafestők adatai. Függelék Régi játékkártyák c. kötethez. (Hungaria Könyvek 6.) Bp. 1939.

etü Bizottság!

üggyel kapcsolatos beadványra tisz-
kolozsvári u.n. Bethlen bástyával
ámu telken 19o7 évben lebontott bás-
ezése az idei évben elvégezhető an-
az akadémiai templom helyreállitási
okban folyamatba tétetnek s melynek
ető minden külön regieköltség nélkül
tyarésznek helyreállitását is elvégez-

s tervet egyik kolozsvári utam alkal-

Eybeck Ferenc

(Eibenböck Ferenc)

kártyafestő Buda

1860 – 1873

lásd

Tanulmányok Budapest I.

T. Bp. 1932. 140. l.

Vagy L.: Régi pesti és budai játékkártyák.

Erybeck Ferenc

kártyafestő Buda

1849

Lásd

Tanulmányok Budapest I.

140. l.

Eybl, Franz

~~Einsle Antal~~

festmenye után
rajzolta =

Kern M.

Kőrerajzolta =

Eybl Franz

József nádor arc-
képe.

Repr

V. Jos.

Fraknói Szechi Ferenc

281. l. mellett

1754-1820.
M. Tört. Elet. 1902

Megjelent a Magy Nem-
zeti Muzeum múltja
és jelene c. műben is-

és jövőt termékenyítő festői hagyomány mindenütt és mindig is egy-egy ilyen biztos lépésből szokott alakulni.

Kállai Ernő

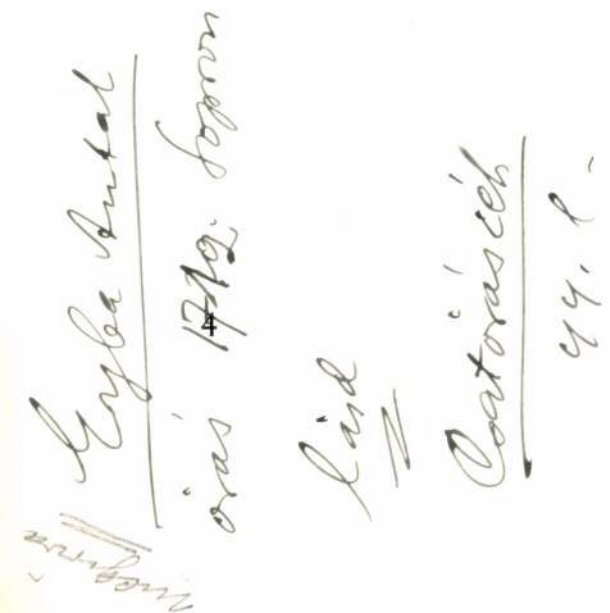



1. KAPÁLÓ ASSZONYOK

Éyas Kovács József.

Alföldi Tárlat Békéscsabán

M. Nemzet.

1987.IX.12.

Eyas Kovács József, festő

EYAS KOVÁCS JÓZSEF FESTMÉNYEI

Munkácsy Mihály Múzeum, Békéscsaba

A mintegy félszáz mű arról tanúskodik, hogy a realistaként induló művész számára az absztrakt vált a mondanivaló kifejezésére alkalmas formanyelvvé. Eyas Kovács nem mondott le a természeti formákról, de átértékelte őket. A külvilág, a látvány kínálta témák lényegét inkább csak sugallni próbálják alkotásai, semmint megjeleníteni. A témához való ragaszkodás alig érezhető, a művek a dolgok mögötti rejtett szerkezetekkel, árnyalatokkal keresik mindazt, ami a rejtőzőből, a nem egyértelműen adódóból a rajzolás és a festés eszközeivel megragadható.

Motívumai, túl azon, hogy önmagukra utalnak, a lét folyamatának jelenségeit közvetítik. Az állandóságban rejtőzött változékonyság megragadása indítja kalandra fantáziáját. Parányi rezdülések, meditatív mozdulatok jellemzik a lét-törvények felfedezéséért, megragadásáért vívott küzdelemben született képeket. Művészete egyszerre könnyed és fegyelmezett. Amikor emlékezetes szimbólum létrehozására törekszik, mintegy az ősi művészetek stilizált vissza-visszatérő jelképeit alkalmazza. Eközben a létrejövő mű képe az ékírás, rovásírás ősformáinak vonásaival gazdagodik.

Többnyire nincs konkrét cselekvés vagy történés festményein, címeket is nehéz ezeknek az alkotásoknak adni. Művészetének alappillére a szín: az ábrázolt világ színés fényviszonylatokká szűrődve jelenik meg alkotásain. A színkezelés érzékenysége, sokrétűsége festészetének olyan erénye, amely többet mond el a dolgokról, mintha természetelvű vagy balladisztikus lenne. Számos képen a művész saját nevének kezdőbetűi az alkotás egynegyedét is betöltik: képi motívumként szolgálva elsősorban.

Cs. Tóth János

Heti ajánló

Új Tükör

3

XX III/3



ZSAROLÓ ZSARUK

Színes francia film

Claude Zidi termékeny alkotói pályájának állandó kísérője a siker. Kellemes élményt nyújtó kommersz vígjátékai — *Ahová lépek, ott fű nem terem; Éretlenek; Titokban Hongkongban* — nem kecsegtetnek váratlan fordulatokkal, nem lepnek meg újszerű humorukkal vagy műgondról árulkodó alaposságukkal. Zidi munkáit egyenletes színvonal, rutinos színészvezetés, felszínesen könnyed jellemábrázolás és cselekménybonyolítás jellemzi. Az 1985-ös év legjobb francia filmjének járó César-díjat is elnyert *Zsaroló zsaruk* remek pillanatokban bővelkedő vígjáték, mely semmiben sem módo-

Exter

T. Ferencz Józseflovassági tábornoki ruhában:

Térdig, állva, hétnyolcsad jobbra. Balról elválasztott haja simára van lefésülve, kipödrött bajusza kicsiny s szakála nincs. Jobb kezét csipőjére teszi s kereszt baljában kócsagos kalpagját tartja. Nyakra valója felett az aranygyapjas rendet viseli s jobb vállától balcsipője felé a Mária Terezia rend szalagja vonul. Dolmánya, vállravetett prémes mentéje s nadrágja gazdagon zsinórzott s oldalán kard lóg. Balra a párnán a keresztbe fektetett kardon és jogaron a koronát látjuk. Felirata a kép alatt három sorban:

„T. Ferencz-Jósef,
Austriai Császár, Magyar Király
'stb. 'stb."

s balra: „Exter sc."
Fametszet, az alak nagysága 23.5 cm.
Metszette: Exter.

Ltsza 7944

191/93 N° 1313.

Ø báró Exterde Kálmán

Gyitéa

Kül: Arad 1901.

Oklevelet nyert 1925.

Nérjegyzműegyetem b. c.

Trágó Eszter III.

, b, b, b, b, b, b, b, b, b, b, b,
Zab, Zab, Zab, Zab, Zab, Zab, Zab
, bank, bank, bank, bank, bank, ba
bőr, bőr, bőr, bőr, bőr, bőr, bőr
, buza, buza, buza, buza, buza, bu

bajos, bajos, bajos, bajos, bajos
bátor, bátor, bátor, bátor, bátor
bazár, bazár , bazár, bazár, baz
bőség, bőség, bőség, bőség, bőség
bukás, bukás, bukás, bukás, bukás

darab, darab, darab, darab, darab
bona, gabona, gabona, gabona, gabo
áboru,háboru, háboru, háboru, hábor
dit, buzdit, buzdit, buzdit, buzd

EYAS KOVÁCSA JÓZSEF (festő)

SZILÁGYI András: Eyas Kovács József müvészetéről.
Uj Auróra, 1987.2.sz. 64-67. p. ill.

-

Az egyes korszakok periodizáci

I. 163o -

A barokk művészet meghonosodása és

A barokk művészet megjelenése
történeti feltételekhez és körülmé
németországban, Ausztriában vagy C
máció, a katolikus restauráció mű
meghonositói az első szakaszban a
olasz művészek.

Terjedését főpapi, főuri támo
felében a nyugati, rekatolizáló or
rációt tudatosan erősitő alapitvá

Eyas Kovács József művészetéről

Eyas Kovács József magára hagyatva élő művész, elzártsága nemcsak topográfiai értelmű, távol van a magyar képzőművészeti élet nyilvánosságától. Kiállításokon kevés alkalma volt magát megmutatni szerénysége és az őt kísérő értetlenség, meg nem értettség miatt. Éppen ezért régen várt, hiányt pótló vállalkozás (sokak számára újszerű és reveláló erejű) volt a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum által rendezett életmű-kiállítás. Érdemes figyelemmel kísérnünk e rejtőzködő életutat. Kovács József 1933-ban született Makón. A család hamarosan a román nemzetiségű Kétegyházára költözött. Ez a peremhelyzet a maga monotóniájával – mikro szinten – társas kapcsolatrendszerét is behatárolja. Így érthető, hogy a különbözőség, a kiválás tudatát a motivációs bázis valóságos terepét az iskola adja meg számára – amit természetesen mindig jeles eredménnyel használ ki. A békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnáziumba járó ifjú 1951-ben iratkozik be Mokos József esti iskolájába. A késő nagybányai szellemben tanító festőtől kap további biztatást a rajz, grafika területén. 1953-ban jelentkezik a Képzőművészeti Főiskolára, ahova csak a Szegedi Pedagógiai Főiskola évei után vették fel, 1956-ban. Szegeden Winkler László személyében olyan mestere lett, aki nem erőszakolt senkire semmiféle alkotó módszert vagy látásmódot, időt és lehetőséget adott mindenkinek saját egyénisége megtalálásához, amit igyekezett szisztematikusan továbbfejleszteni. Kovács Józsefre Winkler pedagógiai módszere virágzóan hatott. Az amúgy is rejtőzködő, szerény, kifelé nehezen megnyíló alkatnak megerősítést jelentett a külső, hiteles bírálat. A stúdiumok – a klaszszikus görög művészet, majd a reneszánsz – esztétikai szemléletét átformálják. Itt alapozza meg klasszikus rajzi felkészültségét, elkezdi tanulmányportrék-sorozatát, amelyekből sajnos, ma már kevés maradt meg, de hitelesítik a befogadó számára is a későbbi periódus építkezését. A Képzőművészeti Főiskolán 1962-ben végzett – szintén jeles eredménnyel – grafika szakon. Itt Barcsay anatómiai órái revelációként hatottak rá. A mester is nagyra tartotta tanítványa tehetségét, tanársegédnek szerette volna megtartani. Zaklatott idők voltak az intézmény életében, kezdetben Fónyi, Szőnyi s az őt helyettesítő Domanovszky és Bernáth korrigáltak a festő szakon – majd végleg Fónyinál maradt. A festés sok gyötrelme nem hozta meg számára a vágyott és remélt eredményt. Önmagával való elégedetlensége a grafika szakra viszi át, ahol Ék Sándor, Csanádi András voltak tanárai. Évfolyamtársai Bálványos Huba, Lenkei Zoltán, Gyulai Líviusz. Mint megszállott, szorgalmas különc, Grúber Bélával közös műtermet kapnak, rokon lelkek, jól megértik egymást. Folytatja a ceruzatechnikával készített portréremekeit. Hagyományos esztétikai értékrendet követve, kifejezve általános emberi érzéseket, elmúlást, szorongást, örömöt, bánatot. Meg kell említenem életének később tragikussá váló eseményét. Az ellenforradalmi események idején egy lámpaoszlop alatti fényben – valószínűleg véletlenül – rálőttek. Ez a döbbenetes élmény, és a majd hozzátapadó események zavart leképezése a Szent Ferenc-i ártatlanságú embert is bűnösnek véli. Így a történelem sodra az ártatlant is vétkesnek tartja – a parnasszusi magaslatról lerántja. Egy állítólagos fotón

beszédes ritmusát. Az első élményt, melyet harmincnyolc éve látott dunántúli akvarelljei hagytak bennem: a vakító fehér présházak felett merengő ég zománcragyogását azóta gazdag változatokban újra és újra fölleltem képein. Zöldek, barnák egymásba játszatása, de néhány sáfrányszínű folt is elég volt neki ahhoz, hogy egy-egy táj atmoszféráját fölidézze. A hajdani választott mester, Barcsay törvénykező kontúrjai, hatalmas tereket átfogó tektonikája a tanítvány kezén benépesült az organikus világ váratlan, burjánzó alakzataival, sásélű, rügyekként duzzadó vagy páfrányokként leveledző formákkal. De ezekben a szinte automatikusan szövődő látomásokban nem a véletlen uralkodik, nem az érdekeskedő anarchia. Varga Hajdunak sikerült a természetet olyan újmódian és egyénien absztrahálnia, hogy a tér elemeinek konstruktív rendjét nem adta föl, elvonatkoztatásaiban is megőrizte az élő matériák melegségét, a lélegző organizmus félelmességében is emberi mozdulatait.

Fülep Lajos 1966-ban megnézte Varga Hajdu Fényes Adolf–termi kiállítását, azt mondta rá: ilyen kifinomult ízlésű, szenzibilis festőnk talán sohase volt, mint ez a somogyi parasztgyerek.

Íme a művészi pályán sokszor magára hagyott, méltó megrendelésekhez, kedvezőbb munkakörülményekhez sohase jutott alkotó „mellékágon" is képes volt elsőrendűt, senkiéhez sem hasonlíthatót létrehozni.

A széttört világ szándékoltan torzított, vagy hevenyészve fényképezett leletei, e tehetetlenségre valló idézetek közt az ő leleményes kalligráfiája a dolgok összetartozását, a természet, az ember, és az általa teremtett tárgyi környezet egymásra utaltságát hirdeti. Felelősen félti az ösztönösen érzékelt kozmogóniai rendet, a legparányibb mozzanatokban is a szintézist keresi, de nem menekül a dekoratív idillek, vélt harmóniák önnemző romantikájába. Vegetatív látomásaiban, szervesen feszülő-bontó íveiben, a kifejezés választott pólusa felé tóduló ábráiban mai önmagunk lelki drámáit tükrözi. S ha létezik olyan művészi komplexum, mint a síkra vetített húrok zenéje, ezekről a hihetetlen finomsággal megmunkált felületekről valóban muzsika árad. Mégpedig nem a képzőművészet denaturált „elektronikus zenéje". Ha engedjük magunkra hatni ezeket a ritmusokat, érezzük, látjuk: nem a spirográf játékos szimmetriákban rétegződő geometrikus legyezői hullámzanak egymáson, hanem mindig a közvetlen emberi gesztus a korlátok, falak szorításában is újraszülető, küzdő, eleven kedély szólal meg bennük. Valami olyasféle atavisztikus élmény varázslatába kerülhetünk, mint amikor Bartók vonósnégyeseit hallgatva a szólamok szövedéke mögött ráismerünk a népdalok hangzásvilágára.

Fodor András

MARGÓ

Dömötör János, a hódmezővásárhelyi Tornyai Múzeum igazgatója könyvet írt Koszta Rozália festőművészről. A Békés Megyei Tanács kiadói gondoskodásával a megyei könyvtár nyomdájában készült (színes mellékletekkel gazdagított) kötet kitűnő tanulmányt ad az érdeklődők kezébe a Gyulán élő festőművészről, megrajzolva gyermekkorát, tanulmányi éveit, művésszé válását, értékelve eddigi pályájának jelentőségét és egyediségét a magyar képzőművészetben.

A könyv szemelvényeket is ad a Koszta Rozáliáról megjelent kritikákból, felvillantja a kortársak megnyilatkozásait, kiállításainak teljes jegyzékét közli.



Eyas Kovács József: Tanulmány I., Tanulmány II.



ellenforradalmi gyülekezetben felfedezni vélik arcmását, amit nehezen tud tisztázni. A főiskola után a megélt eseményekkel terhelten Tatabányán, majd Kunágotán rajzot oktat, de egészségi okok miatt visszatér édesanyjához Kétegyházára. Szenzibilitása, neurózisra hajlamos alkata a későbbi pszichés traumák hosszan tartó elektrosokkos „elkezelése" betegségre kárhoztatják. Az alkotást nehezen gyógyuló vállcsonttörés is akadályozza. Így lényegében a tehetségesen induló művészpálya a kiteljesedés előtt megakad.

Az újrakezdésre 1960–70-ig kellett várni. Megváltozott a kor embere, az individualizálódás társadalmi méretű a hetvenes években. Intellektuális indíttatású festészetet teremt, elfordul a hagyományos esztétikai értékrendtől a képi struktúra analizálásának irányába. Kovács József aktivista, majd konstruktív képeket fest. Az Eyas előnevet ekkor veszi fel, etimologizálása szerint jelentése: első eredetű, egyigaz. A kiindulási alapot, bázisértéket Kassák képi architektúrái jelentik számára. Véleménye szerint az ember lényege, hogy keres, cselekszik, menekül és kozmoszegészben láttatja az embert. Rendszeresen ír, s ezt a gondolati tevékenységet, lecsupaszítást az alkotás szükséges hordalékának tekinti. Versek, esztétikai nézetek, önvallomások születtek így. Kísérleti plasztikákat is készít, amelyeket saját és mások versei ihletnek (Ady, József A., Pilinszky, Weöres).

A hetvenes évektől kialakul a festő sajátos jelrendszere, befelé forduló, önépítéses, intellektuális festészet teremtődik. Ugyanakkor észre kell vennünk, hogy festészete a fogalmi birtokbavételnek már ellenáll. Itt a szűk, behatárolt környezet és a

festő képépítési fantáziájának kozmoszegésze konfrontálódik. A kreatív jegyek találkoznak össze a gesztusteremtés manifesztációs igényével, új formákat indukálva, beépítve gyakran olyan pop-artban is használatos jegyeket, illetve jeleket, alkalmazva számokat (3, 9), betűket, szignóvariációkat, madárbélyegzőt. A szabad asszociációra építve immár sajátos kalligrafikus képi rendszert hoz létre, amelyek variálódnak újabb és újabb kompozíciós összefüggésekben. A képértelmező számára leginkább zenei analógiák nyújtanak némi bizonyosságot, mert az alkotói folyamat improvizációs jellege ezekkel a lírai érzésekkel, érzeményekkel tartanak rokonságot. Számára a pszichikai automatizmus belső, kontrollált szabadságát adja ez a gátját törve áradó alkotói folyamat. Stíluskategóriát tekintve ez az absztrakt expresszionizmus spontán, minden konvencionális kódot szétfeszít, új festői formanyelvet indukálva. Az automatikus festés-írás gesztruális technikája egy-egy zene által állandósult domináns hangulatnak, kedélyállapotnak dokumentumai. Tulajdonképpen az idő-pillanat emlékművévé objektiválódnak a festői gondolatok elvonatkoztatott, absztrakt szimbólumokat teremtve. Vallomásában szemének legkedvesebb a narancssárga, fehér, kobaltkék–világos szín összefüggése. Például szolgál számára a kínai, a japán festészet, ahol a festő költő is egyben. Létfilozófiája szerint az univerzum tér-idő összefüggése az einsteini világ egészben foglalkoztatja. Értelmezése szerint a kor emberének a teret az idő hatványán kell felfognia és értenie, s ezáltal vizuális szinten, egy új absztrakt kultikus ideát kell keresnie. A tér „szeme" figyel bennünket. A nyugalom az univerzumban csak látszólagos, a mozgás állandó és örök. A művész előtt az alkotás új lehetőség, a világ komplex formakeresésének szerves tisztázása. Kartonra festett temperaképeinek kalligrafikus ikonográfiája ösztönzi az embert a végtelen felé: „eljön a hajnal és a kozmosz formatartalommá válik, mint egy műalkotás..." írja prózaversében. A művész véleménye szerint a formatartalom öröklődik, mint az élő anyag a fejlődésben, amit a természet a végtelenben strukturál. Ezért fontos számára a képzőművészeti múlt, hagyomány figyelembevétele.

Az újabb kalligrafikus képek már nem absztrakt expresszionista módon megfogalmazottak – bár áttűnések, áthatások természetesen vannak –, hanem leegyszerűsített, szikár, a tárgyszerűségtől elszakadt gesztus, zárt viszonylatrendszer, amely teljesen hiteles, manipuláltság, mesterkéltség nélküli. A zenei dodekafónia személyiségen átszűrt képi kivetítése a C-dúrtól a D-dúr skáláig ciklusba szervezve. Ezekről a képekről utólag sajátos partitúrát készít a művész. Rendkívül érdekes a véletlen megjelenítése, illetve az organikus formák és események a véletlenen alapuló rendjének felfedezése a képben. A hétköznapi tudat szintjén gyakori megállapítás: „krikszkrakszokat" rajzolni mindenki tud. Ugyanakkor a sokaságból kiválasztott ember mégis képtelen spontán, véletlen vonalak húzására, ha csak nem kap a kísérletet tevő személy minden egyes szakasz „megoldására" jelentős időt. Az abszolút véletlen mozgás nemcsak hogy létezik, de képe sokkal valószerűbben hat, mint a szabályokkal tarkított hétköznapi tudat igyekezete. Igaz a paradoxon, hogy a véletlen az ismeretlen birtoklásához áll a legközelebb. A képek tanulmányozása során érzékelhető, látható a festő



Eyas Kovács József: Tanulmány III.

euforikus öröme, felszabadultsága. A művész – új csillag az égen – ki rendszerbe szervezi a kor által involvált formát. Mint prózaversében írja gondolati, metafizikai paradoxonként.

„Amikor egyszerre jön az este
az éjszaka a reggel a nappal
az új csillagok jönnek az égre
akkor öröklét pislog a végtelenben"

Az utolsó periódusában festett képei a szellemi közeg hiánya ellenére szerves, szubjektív, abszolút módon alanyivá váló művésszel szembesítenek bennünket. Azt gondolom, máig igaz Szőnyi Istvánnak, egykori mesterének ez a megállapítása – „olyan tehetséges, mint Kondor, csak kissé meg van kavarodva". A megállapítás óta eltel 30 év alatt Eyas Kovács József különös, értelmes, jelentős művészetet hozott létre szerzetesi magányában. Művészetének megfejtése további figyelmünkre érdemes. ***Szilágyi András***

Eyas Kovács József: Kép IV.

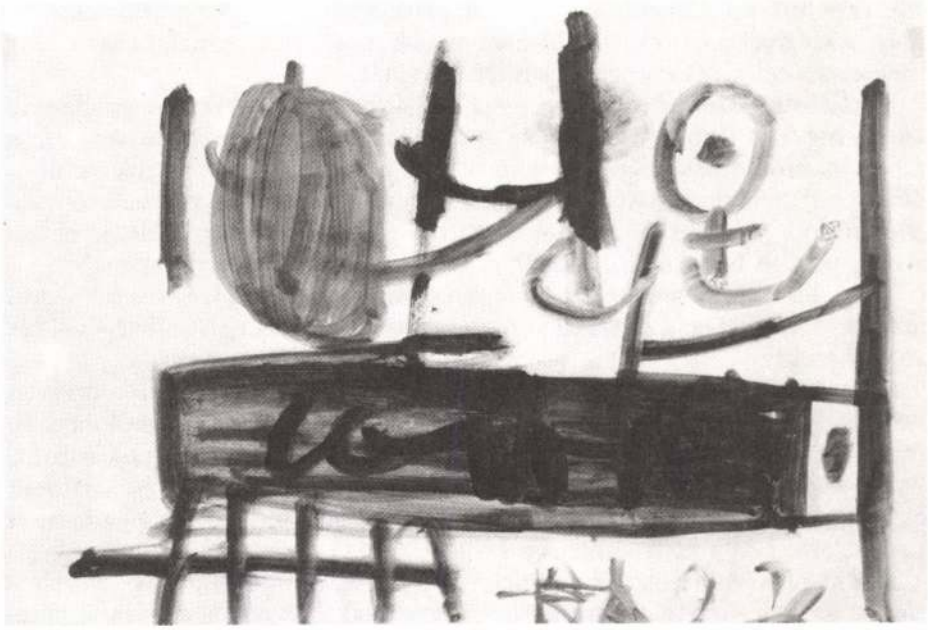

Schéner Mihály

Építészet, textilművészet

Csete György építészmérnök

Napjainkban sok szó esik az építészetről az egész világon. A ma embere fészkét, otthonát keresi, ahol jól érezheti magát. Valójában ez az egyszerűnek tűnő vágy igen összetett és egyre bonyolultabbá váló problémákat vet fel. Egyenkénti, és még inkább komplexitást igénylő megoldásuk súlyos terheket ró a tervezőkre és építtetőkre. Nemcsak anyagi problémákról van szó, hanem az egyre növekvő és pusztító tevékenységek leküzdéséről is, amelyek ma már az országhatárokon keresztül-kasul pusztítják Földünket.

Környezetünk, építkezéseink nehézségei, útkeresése társadalmi problémává nőttek; szinte az egész világra nehezedő koegzisztenciális megoldásokat, útkeresést jelentenek. A sok rossz példa nyomán egyre jobban kiderül, hogy a környezet és az épület összhangjának megteremtése nélkül nem lehet megteremteni a ma emberének igazi otthonát.

Sokféle építészeti törekvés van ma a világon. Természetesen mindegyik a mai, modern ember harmonikus otthonát akarja megteremteni, úgy tűnik azonban, nincs manapság egyedül üdvözítő út. Ha összehasonlítjuk a különböző építészeti megoldásokat, gyakran feltűnik, hogy egymásnak teljesen ellentmondó esztétikai, formai és téri megoldásokat képviselnek ebben a még inkább bonyolódó, alapjában is súlyosbodó összetett helyzetben.

Nemcsak az építészeknek, hanem az egész társadalomnak egyre fokozódó gondja az építkezés: a frusztráció nyugtalanságával és idegfeszültségével hat az emberekre.

Bizony nem mindegy, milyen az ébredésem, és mire ébredek, milyen kedélyállapotban kezdem a napot. Ha nyugodt, kellemes otthonból indulok munkába, ahol már korán reggel a természet szépségével is találkozom, virágokkal, különböző színű fákkal, melyeknek formái is olyan sajátosan egyéniek, és a madarak énekével, akkor már reggeli induláskor olyan pluszt kapok, ami véd a kellemetlenségektől.

Azt hiszem, hogy ebben a sokféle, bonyolult, ellentmondásos, de mégis eléggé gazdag építészeti konstellációban a viták helyett úgy orientálódha-

Exterde Kálmán épitész

Magyar Müvészet 1925.169-171.o.
Y.E.:A Müegyetem épitészhallgatóinak kiállitása.

Szinyei Merse Pál festő.

Népszava XXXVIII.1910 ápr.5.
80 sz. 6 lap.
A Szinyei kiállitás Münchenben

AZ EXPRESSZIONIZMUS

Ha igaz, hogy a művészet az emberiség lelkiéletének a tükörképe, akkor eljövendő századok emberisége sajnálkozó csodálkozással fogja szemlélni a mai kor művészetének a termékeit, mert e kor művészete egy életformájában és lelki egyensúlyában teljesen megbomlott nemzedék eredménytelen küzködését tárja elébe.

Az örök Eszményt annyiszor megtagadó emberiség lelkesebb része megbontott világnézetének spirituális és okkultista elemeihez menekül. Másik része a lelki élet vallásos megújhodásának még a reményét is kétkedéssel fogadja, mert nem tudja elképzelni, hogy a keresztény középkor kollektív, hierarchikus szelleme és szervezete még egyszer és a mai gépcivilizáció közepett föltámadhasson. Tehát összetett kézzel és fáradt kedéllyel várja a tudomány új csodáit, melyek a spirituális képzelgésektől végrevalahára megszabadítsák.

A szemlélődés e két véglete közt élnek a fáradt és fásult lelkű nagy néptömegek szomorú, sőt kétségbeejtő kilátástalansággal, mert az isteni Ige se a háború, se a béke áldozata útján nem akar testet ölteni. Bármerre néznek, egyetlen támaszuk saját lelkierejök lehetne, ettől azonban megfosztotta őket az a sok szenvedés, amit átéltek és amit maguk körül látnak. Ezeknek a sorsa még nehezebb, mint azoké, akik ráérnek a bölcselkedésre, mert megélhetésük nehéz küzdelmét az ünnepnapok verőfénye is alig enyhíti; mert nagy részüknek az ünnep is csak szabadságot jelent és nem lelki megtisztulást. Csak a gép pihenését jelenti és nem az élet, a hit és a művészet szépségeiben való elmélyedést.

Az élet szépségeit nem látják a sok gond miatt; a hitét a semmi eszményben nem hívő lélekgyilkosok miatt; a művészetét nem láthatják, mert amit e néven maguk körül látnak, idegen előttük.

Az olasz renaissance az örök ifjúság és a mindentudás jegyében indult meg s ha a formális szépség irányában eljutott is Giorgioneig, Tizianig és a Lionardo Monna Lisájának a mosolyáig, testi szépségkultusza megölte a lelki szépségét, mely a középkor életharmóniájának, egységes világszemléletének megostromolhatatlan központja volt.

A 19. században vigaszul kínálkozó pozitívista világnézet művészete a naturalizmus lesz, mint a szellem tagadásáé; a materializmusé pedig az impresszionizmus — és mind az egyén és nem a tömeg nevében, és mind az egyén és nem a tömeg lelkiszükségletének a kielégítésére. A néptől régen elszakadt az a nemes, etikai művészet, amelyik addig hozzá, csupa érzéssé vált énjéhez szólt: oka a népnek elég volt, hogy a renaissance vallásos művészete áhitatának őszinteségében kétel-

Magyar Szemle 1929 V. k. 1. f.

kedjék; Michelangelo titánjait nem értette meg; a barokk és rokokó pazar pompájú művészete szegénységét juttatta eszébe; az impresszionista festészet verőfényes tájképein pedig csak a Spinoza hívei födöztek föl panteista himnuszokat és zsoltárokat: az ő lelki életüknek ehhez a művészethez sem volt semmi köze, mert a művész csak művészetére és önmagára gondolt és nem a névtelen milliókra.

Az impresszionizmus művészete tehát szintén arisztokrata művészet volt, természetesen nem a születés, hanem a szellem arisztokráciájáé és csak a szem hedonisztikus esztétikai és nem a lélek etikai élménye kívánt lenni. Stílusa a formátlanság stílusa volt s mert lelki tartalma sem volt, el kellett jönnie a visszahatásnak, mely a formátlanság helyébe formát, stílust, s a lelki ürességek helyébe lelki tartalmat követelt. Ez új idealizmus művészete lesz az expresszionizmus. Ez „idealizmus"-elnevezés azonban nem az etikai megújhodást jelenti, hanem az anyagelvűséggel ellentétben a szellemiséget. És nem a kedély, a szív életét, hanem a képzeletét, mely szellemiségének tudatában a természet anyagi valóságát megtagadja. Mert csak a szellem élete értékes, állandó, a naturáé változó, esetleges, — amint azt az impresszionista kép fényesen bebizonyította, hisz főtémája éppen a változás volt: a pillanatról-pillanatra való változás, amit a festő színes gyorsírással igyekezett megrögzíteni.

Az expresszionizmus e szellemisége új stílus forrása akart lenni, de mióta modern kiinduló pontjától, a van Gogh, a Gauguin és a Cezanne művészetétől eltért, egyelőre csak új, komplikált látási módszer lett (Chagall: Én és a falu, Meidner: Én és a város): modorosság, ami még nem stílus. Új stílus forrásává csak akkor lehet, ha majd a kialakulandó egységes világnézet tartalma megtalálja azt a művészi formát, mely nem arisztokrata, hanem tömegművészetté teszi; amely előtt megnyílik az új emberiség lelke, hogy a szépséggel erőt, az eszményben való hittel életigenlést szívjon belőle, mint ahogy a középkor embere a maga korának egységes érzelemélményű művészetéből erőt meríthetett arra, hogy szenvedélyeit féken tartsa, sőt legyőzze.

A 19. század utolsó és a 20. század első tizedeinek művészettörténete ilyenformán az új stílus-keresésnek a története. A tartalom, az új szellemiség, mint visszahatás adva van. Csak az a kérdés, milyen formában nyilatkozzék meg, hogy az emberek milliói saját lelkiképükre és hasonlóságukra ráismerjenek?

A stíluskeresés eddig fölmutatott eredményében azonban a nagy tömegek éppúgy nem ismernek önmagukra: küzdelmeikre, örömeikre és könnyeikre, mint ahogy az impresszionista természetszemlélet képzőművészi alkotásaiban nem akart a materialista világnézet emberisége se saját lelki tartalmatlanságára ismerni... Amikor rá kezdett ismerni, a fiatalok már új forradalmat hirdettek.

Nem az a fontos, hogy az új visszahatásnak mi a neve: futurizmus, expresszionizmus, kubizmus, taktilizmus, konstruktivizmus, képarchitektúra, valori plastici vagy dadaizmus, — a fontos a visszahatás forradalmi ténye.

Forradalmi tény volt az impresszionizmus is, amikor a festészetben a magát kiélt irodalmi tartalmat és annak formátlan formáját

szétrobbantotta. Legtanulságosabb természetesen az, hogy amit helyettük tartalomul és egyben formául nyujtott, a fényt, a színben sziporkázó atmoszférát, az élő és életet adó levegőt, első közönsége éppoly tiltakozással fogadta, mint az ő visszahatásának, az expresszionizmusnak a bemutatkozását fogadtuk mi.

Az impresszionista művészi szemléletnek egy megszívlelendő eredménye azonban mégis volt: az emberek egy részét megtanította „látni". A megígért új monumentális stílust azonban nem tudta megvalósítani, mert fejlődésében nem egyszerűsödött le, hanem ellenkezőleg: tudományos, kémiai festészetté lépett elő.

Ha az „impresszió" a külső világ hatása volt a szemre, mint az ember színélményfelfogó eszközére, az „expresszió" — éppen ellenkezőleg — a lélek tartalmának a kivetítése a külvilágba, melynek valóságait a saját szellemiségéhez akarja absztrahálni. Amint azonban a szem optikai élménye belső, lelki élménnyé csak akkor lesz, ha nemcsak a szem, hanem a kedély, a szív is tudomást vesz róla, azonkép az expresszionista művészet csak akkot éri el célját, ha a lelkiélménynek lelkiélményül való elfogadtatása, szuggerálása sikerül.

Az impresszióra a lét törvényei érvényesek, az expresszióra nem: se tér, se idő, se logika nem korlátozza; még az álomképnél is rendezetlenebb és öntudatlanabb; sőt túlzásaiban a fizikai és lelki élet látható anarchizmusa a festészetben és a szobrászatban; mondatba nem kapcsolt fogalmak szeszélyes játéka és egyben nihilizmusa a költészetben, és a vad népek erotikus sikongása és mozgása a zenében és táncban. Mindegy: volt, van és lesz. Lehetetlenség tudomást nem venni róla. És éppúgy le kell vele számolni, mint romboló hatalommal, mint a halállal, mely nemcsak az egyén pusztulását jelenti, hanem az Élet új formáját is előhívhatja.

Mint a középkori keresztény világnézetnek az aszkézis csak egyik formája, de egyben tartalmilag fölséges költészetének és művészetének legfőbb forrása volt, azonkép a modern expresszionizmus is „lehet" a forrása olyan világnézetnek, — és mint ennek formája, olyan művészi szemléletnek — mely a zilált lelkű modern embert etikailag és társadalmilag is olyan új és nemes egységbe foglalja, melyet a tudomány „vívmányai" nem szétrombolnak, hanem épp ellenkezőleg megerősítenek.

Az expresszionizmus eredete ősi, mint a Teremtés. Megtaláljuk, mint művészi tartalmat, formát és világnézetet egységben, elválaszthatatlanul a primitív népeknél, a keletieknél, a hinduknál, az egyiptomiaknál, az óceániaiaknál, a négereknél, az ősamerikaiaknál és általában a nép és a gyermek művészetében; és megtaláljuk a keresztény lelkiség legklasszikusabb korában, a középkori misztikában, meg Dürerben, Grünewaldban, a barokkban, Grecóban, Michelangelóban és Tintorettóban is. De hogy ma mit akar kifejezni, még nem tudjuk. Uj életet kellene kifejeznie, új emberi eszményt, a sok külső és belső harc után békét, békét, békét, megnyugvást az életben és embertársainkban: olyan új optimizmust, mely a sokat szenvedett emberiség lelkét a szépség ethizált esztétikai örömével évszázadokra megtöltené.

Az az expresszionizmus azonban, mely eddig a művészetekben

megnyilatkozott — elenyészően csekély kivétellel — se tartalmánál, se formájánál fogva nem életképes. Eljárásában logikus az, hogy a természetutánzás régi eszméjét megtagadja; hogy — mint a visszahatás egy másik stílus-törekvése — mint „kubizmus" az impresszionista-kép széttépett formáját újra vissza akarja állítani s a valóságnak a térrel együtt abszolútumát akarja adni; hogy mint „futurizmus" tudomást vesz az életnek, mint folytonosan változó fizikai és lelki mozgásnak a dinamikájáról; de mikor mint „festői expresszionizmus" ő is a naturából indul ki, szimbolumait ő is belőle variálja és mégis abszolutumra törekszik, ellenmondásba jut saját elméletével. Ahol és kinél pedig nem jut, mint az orosz Kandinskinál, ott a kavargó, formátlan, fölcikázó szenvedélyes színharmóniák előtt tanácstalanul és részvétlenül állunk: hiába várjuk, hogy a „kép" megszólítson. „A művészet vágyódás Isten után", mondta Jawlenszky, a szláv expresszionista festőművész; de bizony a legtöbb expresszionista kép előtt nem tudjuk, nem érezzük, sőt még csak nem is sejtjük, — bármennyire ismerjük is a színszimbolumok jelentőségét, — hogy a művész az alkotás pillanatában mit érzett, mit gondolt; hogy mint Isten küldötte, mint „látész", mit akart nekünk „kinyilatkoztatni".

Irodalmi hitvallásában mindenik iránynak volt igaza, még a legforradalmibb futurizmusnak is. Mikor a futuristák fiatalos túlzással még a mult legértékesebb művészi alkotásainak is hadat üzentek, hogy „hamvas, szűzies, érintetlen" művészetet teremtsenek, mely a földrajzi határok nélkül is mindenütt megtermi az eredeti és önálló nemzeti művészetet — elméletben gyönyörű cél volt. Abban is igazuk volt, mikor hangsúlyozták, hogy minden kornak legyen meg a maga művészete; hogy nem igazi műalkotás az, mely a multhoz viszonyítva — akár romboláson át is — nem jelent fejlődést; hogy a festőknek új színeket kell kikeverniök, a költőknek új hangokat kell megcsendíteniök; hogy a mai fejlett ízlésű és raffinált idegzetű embernek más festészet, más szobrászat, más zene és más költészet kell, mint a régi korok emberének: de igazukat nem tudjuk követni a régi kultúrák művészi emlékei teljes elpusztításának a gondolatáig.

De az elmélettől a valóságig nagy az út; legalább is akkora, mint az ő művészetüktől addig a természetig, amelynek utánzásától olyan nagyon irtóztak.

Képzőművészetüknek főtémája a mozgás dinamikája volt: a test és a lélek rohanó életének pillanatnyi keresztmetszetét akarták megfesteni. Severini a boulevard-t festette meg ilyen értelemben; Russolo a forradalmat, egy éjjel emlékét; Boccioni a rugalmasságot, a nevetést az utca hatalmát; Carrà egy anarchista temetését, a rázós kocsit, a hold mozgását; Severini a nyugtalan táncosnőt, — de mikor Balla az absztrakt sebességet, Severini egy táncosnő dinamizmusát, Boccioni az izmok spiralisos kifeszülését mozgás közben akarja megfesteni, lélekzetünk eláll ilyen irtóztató nagy akaraton — és ilyen kevés eredményen.

A mozgás szintézisét nem érték el, mert amit nyujtottak, még a legsikerültebb alkotásban, az anarchista temetésében sem egyéb,

mint a kinematográf egymásra torlódó képe, vagyis a mozgás analízise.

Kétségtelenül „mozgás", de nem abszolút, hanem annak csak szimbolumokkal való nehézkes körülírása, ami még nem a mozgás dinamikája, aminthogy a kaleidoszkóp zűrzavara se képszemlélet, mert azzá csak akkor lesz, ha figurái előre megállapított lehetőségek szerint elrendeződnek.

Mint életszemlélet, mint világnézet a futurizmus már nem volt olyan ideális, mint elméleti programmjában: a rohanó életkiélés, a „minden órának leszakaszd virágát" hedonisztikus életelve készítette elő a „dadaizmus" brutálisan romboló nihilizmusát, mert a nagy kiélés után nem is következhetett más, mint az életnek és a művészetnek, az élet és művészet minden értelmének és céljának a tagadása.

Az új stíluskísérletezések közt a természethez tudatosan csak a kubizmus tér vissza. A kubista festőt nem érdekli a fény- és atmoszférajelenség; nem az abszolút mozgás problémája; se a lélek belső, víziós világa. Hangsúlyozni kívánja a tért, de nem a régi festészet három dimenziójával, hanem csak kettővel: a magasság és szélesség dimenziójával. A képnek szerinte képszerűnek, sík művészetnek kell maradnia, ami természetesen csak úgy lehetséges, ha az ábrázolandó tárgyat geometrikus formává torzítja, mikor is annak — különösen „rálátásos", „felülnézetes" beállítás alapján nyert — mélységei a valódi tér mélységeit nyujtják. A dolgok térbeliségét tehát nem plasztikus megformálással akarja éreztetni, hanem a síkok szerkezeti összefüggésével, mert az szerinte állandóbb és tárgyilagosabb plasztikusságot jelöl, mint az, amelyet illúziókeltéssel, vagyis szín és vonaltávlattal lehet elérni. Elve megvalósítása miatt a festészet régi téma-körét azonban annyira megszűkítette, hogy végül egész birodalma a csöndélet, az állat és az ember maradt és csak a német Marcnál csendült csaknem expresszív erővel muzsikává a szín, másnál minden szürke és élettelen. Mert a színezés nem fontos, csak a síkok elhatárolására való és nem öncél, mint az impresszionizmusban. Végeredményül tehát a futurizmus az abszolút mozgást, a festői expresszionizmus az abszolút lelki élményt és a kubizmus az abszolút tért akarta kifejezni.

Legtöbb realitás mégis a kubizmusban volt, mert elfogadta Dürer tételét, hogy a művészet a természetben van; de kozmikus szerkesztésmódja egyoldalú és erőszakolt lett, mikor Picassóval elhagyta első mintáit: Cezanne-t, Matisse-t és Deraint és fejlődésének további folyamán a valóságtól ő is elszakadt, üres spekulációvá és egyszerű aszimmetrikus ornamentikává vált, mint az expresszionizmus. (Soffici: Egy palack dekompozíciója, Bortnyik: Kassák arcképe.)

Az elszakadás a három dimenziótól a primitív népek és a gyermek naiv művészetéhez vitte vissza a csoport néhány művészét. A történeti fejlődés klasszikus műemlékei közül csak az egyiptomit fogadták el, mert a kubizmus elvét látták benne megtestesülve. A néger plasztika is ihlette őket a formaadás organizmus-nélküliségével és a kifejezés félelmesen titokzatos elevenségével. Hogy e művészetek más világnézetnek a kifejezői, azt vagy nem vették észre, vagy nem érde-

kelte őket. A fő az volt, hogy elvük történeti igazolására hivatkozhassanak, mint az expresszionisták.

A német expresszionizmus a gótikán és Grünewaldon át új életre keltette az Isten után való vágyódást is. Nolde (Utolsó vacsora, Pünkösd ünnepe, Sírbatétel), Rohlfs (Próféta) és Nauen (Az irgalmas szamaritánus) érzésük teljes áradatát őszintén, belső kényszerből bízták a színre. Lélekszemléletük megnyilatkozása még a túlzásokban sem bántja az érzés szentségét (A. Weisberger: Jeremias); sőt, mikor hihetetlen kevés eszközzel még a tragikus fönséget is éreztetni tudják, meghajlunk előttük. Igaz, de ők visszatértek a természethez, mert fájdalommal tapasztalták, hogy csak annak formáival és színeivel tudja a művész érzéseit és gondolatait másokkal is közölhetővé tenni; hogy aki elszakad tőle, az elszakad az emberiségtől is, vagy monumentalitás nélkül való dekoratív művészetben oldódik föl.

Az impresszionizmus személytelen művészet volt s ha technikai megoldásban a temperamentumon át meg is érzett az egyéni kézírás, nem válhatott olyan egocentrikussá, mint az expresszionizmus, mert ha a művész saját hangulatával benne is volt a képben, az a kép elsősorban mégis csak a természet másolata volt. Amelyik percben azonban a kívülről jövő optikai élmény lelkiélménnyé is vált és ez olyan erővel jelentkezett, hogy a természet szemlélete előtt is önmagát tükrözte a képen, abban a pillanatban az impresszionizmusból expresszionizmus lett. Ez az expresszionizmus nem reakció, nem forradalmi tény, hanem egyszerűen a líra érvényesülése az epikával és a drámával szemben. Ebben az értelemben Böcklin is expresszionista és az minden művész, kinek érzelmi élete fokozott, szenvedélyes. Az erős lelkiélmény erős kifejezést kíván: Böcklin színlátomásait nem fejezhette ki a Puvis de Chavannes színeivel, és Nolde vagy a francia Rouault Krisztus feje nem lehet a Ráfaelé és viszont.

Amikor az expresszionista művész az emberi testet és részeit valósággal megtöri és még a merev csontokat is meghajlítja (Schrimpf: Fametszet, Strohmeyer: A hegedűs), hogy kifejezze külsőleg azt a képet, amelyet belülről, lelkileg érezve lát, ugyanazt cselekszi, amit a gótika és a barokk művésze cselekedett, sőt még Botticelli is, mikor a három grácia közül a balfelőlinek a nyakát gótikusan meghajlítja; vagy mint utolsó műveiben Michelangelo, Bernini Szent Magdolnájában vagy Rodin Balzacjában és Hodler nagyon sok művében cselekedett, csakhogy az érzés erős hullámzását kifejezze. Hogy Schrimpf mindnyájukon, sőt még a néger plasztikán is túltesz, mikor nemcsak az élő, hanem a holt organizmusokat, az épületeket is összevissza ferdíti, csakhogy a hídon talán gyilkosság és öngyilkosság előtt álló nőnek és gyermekének lelkiállapotát éreztesse, csak természetes, mert érzése még dinamikusabb, mint régibb korok művészeié volt.

Az új festészet stíluskeresésének irányai iránt a szobrászat is kezdett érdeklődni. Az impresszionistából lett nagytehetségű és minden irányt végig próbáló Picasso elkalandozott a szobrászatig is; Archipenko, a szobrász pedig a reliefszerű fölépítés és festői hatások felé fejlesztette a plasztikát. Mivel azonban a szobrászat nem szakadhat el teljesen a valóságtól, mert az abszolút felé törekvésében köti

az anyag és annak statikai törvénye, az új szobrászat se Archipenko, se a még merészebb Belling műveiben nem ért el olyan messzi absztrakcióig, mint a festészet, az egyetlen Csákyt kivéve. Az új szoborból is az emberi testre emlékeztető torz, bár ritmikus figura lett (Archipenko: A tánc) s ha néha dacol is a statika törvényeivel (Herzog: Extázis, Furioso), legtöbbször kivillan deformált anyagából az emberi gesztus (Herzog: Én, Elragadtatás, Jaques Lipschitz: Ülő nő, Belling: Dreiklang, Rosso: Ecce puer).

Bizonyos, hogy a kísérletezők a mintázást újszerűvé, az anyagot hajlékonyabbá, a plasztikai felfogást egyszerűbbé tették, de ez úton csak az anyaggal való játékig juthattak el és nem addig az új plasztikai stílusig, mely az ember lelkét is tudomásul veszi. Haller, (Álló ifjú, Hoetger (Alvás), Barlach (Elhagyott), sőt Lehmbruck is még lelkükkel küzdő embereket alakítanak; az érzés intenzitása csaknem szétrobbantja belülről a formát, vagy torzzá nyujtja az anyagot, de a magyar Csáky „Kompozíció"-ja jelentésében már teljesen elvont konstrukció: a saját elméletében megmerevedett kubizmus a legcsekélyebb tartalmi és formai értelem nélkül: teljes diadala a természettől való elszakadásnak. Lehet, hogy ez szobrászat, de bizonyos, hogy nem művészet; legalább is nem az a művészet, melyhez az emberi léleknek valami köze és amely az új lelket kifejező új plasztikai stílus kiinduló pontja lehetne. Csáky legújabb iránya azonban már lehet valamikor az.

A klasszikus szobor síma bőrfelületét eltorzító, primitív, durva, elnagyolt technikai megoldás frisseségével, közvetlenségével, egyszerű plasztikai nyelvével a monumentalitás csiráit rejti magában, igaz; de újra csak ínyenceknek, esztétáknak való, kik a szoborban a belső energiák expresszív megnyilatkozását megérzik és megértik, de nem a nagy tömegeknek, kik a lélek győzelmében már az anyag legyőzésének az örömét is keresik.

Kétségtelen, hogy az expresszionizmusban a gótika szelleme ébredt újra, de még Grünewaldnál és Grecónál is torzultabb formában, ellentétben a klasszikai szellemmel, mely a természetből indul ki, de nem azért, hogy annak formáit eltorzítsa, mint a futurizmus, a kubizmus és a festői expresszionizmus, hanem épp ellenkezőleg, hogy formáit és színeit harmonikus egységbe vonja. A klasszikai eszmény megtalálhatta a maga harmóniáit, de hogy találja meg a szenvedély dinamikájával telt lelkiélmény? Jelentkezése erőszakos, követelő; tehát erőszakosan, a formai kellemmel és kalligrafikus szépséggel nem törődve fejezheti ki csak önmagát, s nem azért tagadja meg a természetet, mert előbb annak lelkét elhanyagolta, hanem azért, mert a szenvedély nem válogat, mert a robbanásig feszült érzésnek nincs ideje arra, hogy a természet formáit és színeit megfigyelje, utánozza. Igenis, az így értelmezett expresszionizmusban megvan az új stílus lehetősége, s ha eddig senki sem alkotta meg, annak legfőbb oka az, hogy még nem érkezett meg az a nagytehetségű modern művész, aki égő hevében megteremtse azt a művészi formanyelvet, amelyet a természet formái és színeinek szolgai utánzása nélkül is megérthetünk.

A művészet nem önmagáért van, hanem eszköz a művész kezében

érzésének, világnézetének a kifejezésére. Még a gyermeknek se „játék", — mint ahogy azt még Schiller gondolta — hanem nagy és szent dolog, mint a primitív népeknél. Mert ott, a gyermeknél, a nyiladozó lelkiélet naívul bájos bizonyságtétele; itt, a primitív népeknél, még ennél is több: az öntudatra még nem jutott ember Végtelenhez való viszonyának a kifejezése. A gyermek és a népművész előtt a természet, tehát az élet minden megnyilatkozása a végtelenség szimboluma. A tudatos művész újra alkotja e szimbolumokat és zsenijének varázserejével arra kényszeríti embertársait, hogy vele lássanak, halljanak, gondolkozzanak és érezzenek. Tagadhatatlan, hogy a legújabb kor művészei a nagy tömegeket még nem tudták velüklátásra, -hallásra, gondolkozásra és érzésre kényszeríteni. A nagy tehetség és az egységes világnézet hiányán kívül ennek az is az oka, hogy eddig alkotott szimbolumaik nem tökéletesek, ami újra csak azt bizonyítja, hogy az elmélet a művészetben nem járhat mérföldekkel a gyakorlat előtt. A sok új irány programmja eddigi eredményében annyira összezsugorodott, hogy a progresszivitás elvének hangoztatásán kívül alig maradt egyebe. Kétségtelenül ez is az oka annak, hogy sokan már az expresszszionizmus bukásáról beszélnek. És mégis bizonyos, hogy a fiataloknak mindig igazuk volt és a jövőben is igazuk lesz. Hisz ha nem lenne, fejlődés se lenne, az egész élet holttá merevednék. Tehát ma is igazuk van, s bár céljukat még nem érték el, küzdelmük eddig sem volt hiábavaló: a futurizmus a mozgásban nyilvánuló lelki és fizikai energiáknak az impresszión túlmenő megfigyelésére terelte a művészek figyelmét; a kubizmus az impresszionizmus illúziós képformájáról a szerkezet törvényeinek szigorúbb keresésére és a festői színhatások helyett a tartalmasabb formahatások föltételeinek a vizsgálására, tehát a forma kifejező értékére, továbbá a rajzbeli értékeknek és az anyagszerűség éreztetésének a fontosságára hívta föl a figyelmet; az expresszionizmus a renaissance szép forma-, vonal- és színharmóniakultuszával és az impresszionizmus tiszta festői, optikai művészetével ellentétben újra a belső szemléletet, az ember titokzatos lelkiéletét teszi a művészet tárgyává. Az új ember lelke azonban bonyolultabb, mint amilyen a középkori emberé volt; tehát az új misztika új tartalma jogosan keres a középkoritól is eltérő új kifejezési formát. Hogy ezt megtalálhassa, újra „körültapogatta" a sejtelmesnek és a lelkiélet szenvedélyig fokozódó dinamikájának a határait. E határokon innen a művészet még „érthető" érzésközvetítés; túl azonban a lélekből kivetített „abszolút" élmény „abszolút" kifejezése helyett — legalább is eddigi eredményében — csak a szuggesztió bizonytalansága jelentkezett. De a körültapogatással eddig is tágította a művészet határait. A modern civilizáció szelleme keresi a maga stílusát az építészetben és iparművészetben külföldön már figyelemreméltó eredményt elért új konstruktívizmusban, mikor ez a technikai csodák korának építészeti anyagára: az acél, a beton és üveg alkalmazási lehetőségeire gondol.

Az impresszionista kép egyéni, rámába foglalt szobadísz volt. Az új lelkiség képe — tekintet nélkül arra, hogy irányának mi lesz a neve — a tömegre, az utcára és a nagy tömegek még meg nem épített hatalmas nagy termeinek falaira festett freskó lesz, melyben

a renaissance arisztokrata „egyesített művészete" demokratikussá válik és a középkor templomának őszinte, mély áhitatára és egyben az élet nemes szépségeinek az élvezésére ihleti az új embert.

Ám az impresszionista kép sem fog végkép eltűnni, mert olyan tiszta festői értékek vannak benne, melyekért a művészek legjava évszázadokon át küzdött; de kétségtelenül módosulni fog: napfényes ragyogása életigenlést fog kifejezni, s a végtelenséget éreztető tere túlemelkedik az optikai és technikai öncélúságon, ahová diadalmámorában jutott és új tartalommal fog megtelni, amint azt Klinger és Uhde régen megkísérelte.

E sokirányú és lázas stíluskeresés közt csaknem észrevétlenül húzódik meg egy szép, nyugalmas sziget: a Henry Rousseau világa. Semmi izgalom, semmi belső zaklatottság: harmónia mindenütt, a mesebeli őserdő harmóniája. Muzsika zeng fűben, fában, virágban, levegőben és soha nem látott állatokban. Mi ez? Olyan naív gesztus, mely a legraffináltabb mester szerkesztő tudásán is túltesz. Olyan dilettantizmus, mely keresetlen eszközeiben a legnagyobb mesterek technikai tudásával versenyez, hogy a másik pillanatban elmosolyodjunk gyerekes tudatlanságán.

Világos, hogy a természettel való kapcsolata benső. De hol van ez a természet? Csak az ő lelkében. Ez is „realizmus": „új realizmus". Mert megjelenése igaz: poétikusan igaz.

Műveiből látszik, hogy Istennek és nem tanítóinak jóvoltából lett festőművész. Ha taníttatták volna, bizonyára impresszionista lett volna: hátrahúzódott volna a modell elől. De íme, annyira közel megy hozzá, hogy az ember a fa levelének az erét is, az állat szőrének a selymét, sőt a szem szelíd tekintetének a melegét is érzi. Mint Dürernél. De a magyar származású nagy német művésznél minden primitívsége ellenére is monumentálisabb. Vagy talán éppen azért az.

Nem „műfestő, hanem „népművész"; annak tudásával, ennek jámbor, legendás együgyűségével. Bizonyos, hogy nehány követőjével oázis a nagy pusztaságban. De még nem tudjuk, hogy iránya vajjon a jövő igérete-e, vagy csak múló divat, mint az Ingreshez való legújabb visszatérés.

Kandinski és Henry Rousseau mai világszemléletünk két véglete: a szellem és a valóság, az idealizmus és a realizmus, az okkultizmus és a természettudomány, a spiritiszta széánsz és a kémiai kísérlet, a templom és a gépgyár: de ki mondhatná meg, hol, mikor és ki fogja a két világszemléletet egy olyan harmadikban kiegyenlíteni, melyben meglesz a forradalomnélküli expresszionizmus érzésintenzitása, mint új művészi ihletnek a forrása, és meglesz a hitnek és tudománynak olyan kibékülése, melynek művészi megnyilatkozásában a kifejezés esztétikai tökéletessége és az egységes világnézet etikai kategórikus imperatívusa életerőt, életörömet fokozó harmóniában egyesül, hogy megalkossa az új emberiségnek azon új szimbolumait, melyek előtt ész és szív egyformán és boldog alázattal meghódol?

GLATZ KÁROLY

AZ ÁLLAMÉLET UJ SZEMLÉLETE

Az Államélet szemléletéből több, egymással sok vonatkozásban érintkező és egymást kiegészítő államtani és államjogi diszciplina meríti tárgyát. Ezek a diszciplinák — anyaguk és problémakitűzéseik feldolgozására — eltérő metódusokat alkalmaznak; alapvetésük és kiinduláspontjuk — a célbavett tudományos feladatokhoz képest — változó, néha apriorisztikusan befolyásolt, avagy éppen múló jelenségek és mozzanatok hatásából fakadott, úgyhogy az államtudományok terén — még a háború után átélt tapasztalatoktól is eltekintve — a krízisnek avagy legalább is az átmeneti állapotnak szimptómáit elvitatni alig lehetséges. A jogászmetódusokkal dolgozó közjogász részére, kinek munkamódja alig változott, ez a rezignált megállapítás talán kevésbbé érvényes. Aki azonban a jogtételek értelmén túl elvi csoportosítással kívánja feldolgozni az államélet jelenségcsoportjait, aki az államéletben nem dogmák tenyészetét, hanem a szociokratikus erők működését látja s aki a statikus államszemlélet összeomlása után a szociokratikus erők legmagasabb összetevődését, az államot, ezeknek az erőknek méltánylásával óhajtja megérteni, felneszelő kíváncsisággal fordul dr. Smend Rudolfnak, a berlini egyetem közjogászának „Verfassung und Verfassungsrecht" címen megjelent új kísérlete felé, amely nem jogászi, hanem szellemtudományi metódussal megalapozott államtanra épült államjogtan követeléséből indul ki.

Smend felismeri, hogy az állam életét éppúgy nem lehet kauzálisan az egyesekéből levezetni, mint ahogy a liberalizmus „Staatsfremdheit"-ja — talán a szabadságjogok fellengős imádatában — indokolatlanul szigeteli el az egyént az államtól, mint külön célegységtől. A kollektivitás — szerinte — nem az egyesek sorösszefüggése és nem is céltani (teleológikus) alakulat, melyet az egyesek közösségi érdekeik szolgálására helyeznek működésbe. „Die Kollektivitäten sind nur das Einheitsgefüge der Sinnerlebnisse der Individuen." Az így, tárgyi különvalóságától megfosztott államban tehát az egyes nem „szubstanciális támaszpont", ahogy azt eddig gondolták, mert az egyes a közösség szociális és szellemi életében való részvételre — éppen ellenkezőleg — a közösség révén nyer ösztönzést. A közösség nélkül az egyénnek szelleméleti kialakulása el sem gondolható.

Az állam, mint a hozzátartozóknak a köteléke, tisztára szemléletbeli realitás. Az állam állandóan változó, mindig újjáéledő és folyvást aktualizálódó egységszövedék, melyet minden államtag pillanatról-pillanatra formál. Az államnak, hogy realitása kérdésessé ne vál-

AZ UJ MŰVÉSZET ÉS A KÖZÖNSÉG

SOHASEM volt oly nagy az ellentét a művészet és a közízlés között, mint napjainkban. Általános a panasz, hogy az új művészet érthetetlen, hogy a műalkotás elvesztette kapcsolatát azzal, akinek készül, a közönséggel. Kivételképpen csak az építészetet lehet említeni, mely az újításaiban rejlő egészséges praktikummal mind nagyobb és nagyobb tábort gyüjt maga köré. Ezzel szemben az úgynevezett ábrázoló művészetek s a közízlés között áthidalhatatlan szakadék tátong, hasonlóan a zenéhez és az irodalomhoz, mely ugyanezekkel a bajokkal küzd, ha nem oly nagy mértékben is.

A szakadás nem régi keletű, körülbelül a háborús esztendők óta vált akuttá, a legegyszerűbb szemlélő előtt is nyilvánvalóvá. Tíz-tizenöt év óta a látogatók — kiki temperamentuma szerint — fejcsóválva, fogcsikorgatva vagy mosolyogva nézik a kiállítások képeit és szobrait. Kitört a harc a művész és a vásárló között s noha az utóbbi számszerint és tekintélyben erősebbnek látszik, mindeddig nem aratott diadalt. A művészek továbbra is kitartanak állásfoglalásuk mellett.

Aki e harc láttára meg tudja őrizni tárgyilagosságát, nem tételezheti fel, hogy szerte a világban valamennyi új festő és szobrász a pathológia birodalmába tartoznék. Azt sem hiheti, hogy a közönség értelmi színvonala mélypontig süllyedt volna. A szakadás okát nyilván másutt kell keresni.

A nagy per évtizedes iratcsomóiban nehéz rábukkanni az igazságra. Felperes és alperes egyaránt vádolja egymást. Legegyszerűbb, ha emlékezetben visszatérünk a multba s a kérdést annak genetikáján keresztül próbáljuk megvilágítani.

Az európai művészetben — melynek történetét éljük — a mult század második feléig teljes volt a harmónia a művészet és a közízlés között. A műalkotások megértéssel találkoztak, nagy általánosságban azt is lehet mondani, hogy a kiváló műveket koruk felismerte és rendkívüli becsben tartotta. Nemzetektől nemzetek vették át a vezetést, az olasz művészet hosszú uralma után a XVIII. században a francia szerezte meg a marsallbotot s azóta valamennyi jelentékeny, internacionális stílust eredményező megmozdulás francia földről indult el hódító útjára. A rokokó, klasszicizmus, romantika s végül a naturalizmus után 1870 körül az impresszionizmus bontotta ki szárnyait s szállott el a kontinens felett. Közöttük az időrendben legutóbbi impresszionizmus az, mely a kétely, a viszály, a hosszú harc csiráit elhintette. Az impresszionizmus jelentkezése döntő fordulat volt,

Magyar Szemle 1931. XII. k.

melynek súlyát a maga kora nem ismerte fel s melynek végzetes hatására máig nem mutattak rá.

Az európai művészet az impresszionizmusig a tárgyi képzetek alapján állt, azaz a természet egyes részleteinek képzeteit használta fel alkotásaiban. Ezt a hosszú ideig uralkodó irányzatot imitatív művészetnek is lehet nevezni, mert a természetben látott és lehetőség szerint leutánzott formákból alakította műveit. Csupán lehetőség szerint, mert amennyiben a tárgyias formák ellentétbe kerültek a mű absztrakt kívánalmaival (kompozíció, tónus stb.), egyszerűen átalakította azokat. Például idézhetjük Michelangelo Éj-nek nevezett fekvő női aktját, melynek egyik lába 10 cm-nél hosszabb, mint a másik, idézhetjük Paolo Ucello freskóinak zöld alakjait. Tulajdonképpen ezek a változtatások is az imitatív művészet érdekében történtek: adott környezetükben a valóságérzést fokozták.

A mult század második felében jelentkező impresszionizmus az analitikus és történelmi szemlélet korának gyermeke volt. A tudomány valamennyi ágában meginduló hatalmas revíziós mozgalmak nem maradhattak hatástalanul a művészetre sem. A kivirágzó történelmi szemlélet lehetővé tette, hogy a művész megértsen más szempontokat is, necsak a magáét. A festők ráeszméltek, hogy a korstíluson kívül, melyet minden időkben addig egyedül üdvözítőnek tartottak, van más, éppoly jogosult stílus is. Ez a megismerés rendkívül sokat ártott a hitnek s ez az oka annak, hogy az impresszionizmus szemlélete merőben elválik az előző korokétól. A Courbet nevével összekapcsolt naturalizmussal együtt a művészeti kultúra is eltűnt egyidőre s helyét a művészeti civilizáció váltotta fel — hogy Spengler meghaladott, de részleteiben helytálló frazeológiáját használjuk.

Mi volt az impresszionizmusban az a merőben új elem, ami a nagy fordulat kovászává vált? Az európai művészet az imitatív jelleghez ragaszkodott s a tárgyi képzetek alapján állott. Vele szemben az impresszionizmus ha nem vetette is el, de háttérbe szorította a tárgyi képzeteket s helyébe az atmoszférát helyezte. Az impresszionista kép — gondoljunk legtisztább, legjellegzetesebb példáira, Monet és Renoir vásznaira — nem az embert és a növényzetet festette, hanem azt a réteget, mely a festő és a tárgy között elterül: az atmoszférát. Az impresszionizmus az atmoszférának mint világképnek művészete. Itt, ezen a szűk résen csúszik be a szempontbeli absztrakció, hogy egyre nagyobb és nagyobb részt követeljen a művészi munka processzusában.

Ezt az elhatározó fordulatot a közönség nem vette észre, mert az impresszionizmus atmoszférafestésével elérte, hogy a képek rendkívül erős valóságérzést szuggeráltak. A levegővel, fénnyel átitatott festmények elfeledtették a szempontbeli absztrakciót s azt is, hogy az új irányzatot már csak egy vékony szál köti össze az előbbi művészettel. Elvetette a tárgyi képzetek nagy részét, elvetette azokat az absztrakt kívánalmakat (formai és színbeli kompozíció), melyek a régi műalkotásokat egybetartották. Jelentékeny ellenállás nélkül diadalmaskodott, nem keltett nagyobb megbotránkozást, mint bármelyik előző új stílus beköszöntése, amely minden időben kiváltotta a konzervatív hajlamúak visszatetszését.

Az impresszionizmust követő reakció (az úgynevezett poszt-impresszionizmus s az ebből sarjadó absztrakt irányok) részben az előző szemlélethez fordult, részben — mint ilyenkor történni szokott — átvette a támadott fél vívmányait. Szemünk láttára zajlott le ez a rendkívül érdekes színjáték, amely végül a művészt és a közízlést elválasztotta egymástól. Az impresszionizmus hamar elbukott, mert az atmoszféra mint világkép sokáig nem tarthatta magát, formai változatai hamar kimerültek. A reakció, az erjedés kora, mely bukásával megindult, a világháború idején érte el válságos pillanatait.

Az erjedés többféle skolasztikus irányzatot termelt, az úgynevezett izmusokat. Köztük a legjelentékenyebb a kubizmus és az expresszionizmus. Magyarországon leginkább a futurizmust vélik ismerni, legalább is a laikus közönség az új képekhez többnyire a „futurista" jelzőt fűzi. Meg lehet említeni, hogy az olasz földből sarjadt futurizmus azzal szerezte meg e nagy szóhasználati népszerűségét, hogy mindent tagadott. Mindent tagadott, tehát nagy felzúdulást keltett s nevét sokan megjegyezték. Ennek az anarchisztikus s még hozzá programm nélküli iránynak alig van köze a művészethez, időálló alkotásai nincsenek.

Máskép áll a dolog a kubizmussal és az expresszionizmussal. Ezekről szólva engedtessék meg, hogy szemléletüket, képalkotási módjukat egy egyszerű tárgyon, a vizespoháron mutassuk be.

Mikor a kubista festő poharat fest, illetve a pohár festői egzisztenciáját meg akarja mutatni, nem az ábrázolandó tárgy vizuális jegyeihez fordul, hanem a saját tudatához. Ugy is mondhatnánk, hogy nem a látott, hanem a tudott formákat akarja ábrázolni. Önmagában a vizespohár színtelen, átlátszó, felül nyitott, belül üres hengeres test. Hajlataiba a külvilág, a fény, a levegő és a színes környezet olykor érdekes, torzult formákat fest, apró reflexekkel borítja be, köszörült széleit megcsillogtatja. Ezek az apró alakzatok — melyek, hangsúlyozzuk, merőben a környezettől függnek — emelik a vizespohár térbeli hatását, szuggerálják azt az érzést, hogy test és nem síkidom. A kubista festő nem törődik ezekkel a színes és fényes térbeli jegyekkel, hanem a tér illúzióját a pohár változtathatatlan tulajdonságaival akarja érzékeltetni. Tudja, hogy a pohár pereme szabályos kört ír le, ezt a kört úgy ahogy van, átteszi a képre, alája rajzolva egy másik kört, mely a talp területét jelenti, összekötve a kettőt jobbról-balról egy-egy érintő egyenessel, a falakat jelentő vonallal. Nem bánja, hogy a perspektíva szabályai szerint a pohár felső peremét és talpát távolról nézve ellipszis alakúnak látni. Számára a pohár festői egzisztenciájának legjelentősebb ügye nem a csillogó anyag és a játszi fény, hanem a téri forma, a hengeralak. A hengert hangsúlyozza a perem körének megrajzolásával. Ezt a szabályos kört csak más látószögből konstatálhatnám, amire itt, tekintve, hogy a festő a pohár falát is ábrázolta, nem került sor. Igy hát a kör csak a tudatban van meg. A művész azt rögzítette meg, amiről tudott, de amit ábrázolás közben nem látott. A pohár egzisztenciájából azt ragadta ki, ami éppen nem festői: a tudott, nem a látott formát.

Ezzel az egyszerű példával próbáltuk megvilágítani a kubizmus-

nak a tudatra s nem a vizuális képzetekre támaszkodó szemléleti módját. Az expresszionista festő felfogása merőben más. Neki a pohár csak ürügy. Nem érdeklődik festői egzisztenciája iránt, de nem azért, mintha azzal szemben a tudatra hivatkozna. Az expresszionista művész szubjektív szemléletű. Problémája nem a „pohár", hanem „én és a pohár". Érzelmi alapon fest; kifejeződésre, nem ábrázolásra vágyik. A pohár megfestése alkalmat ad, hogy érzelmeinek gátját áttörje. A képen szereplő alakzatok teljesen lényegtelenek, a pohár helyén ugyanily joggal önarckép, tájkép vagy kompozíció állhatna. Semmi sem indokolja, hogy éppen a poharat választotta, egyik sem saját festői egzisztenciáját mutatja, hanem a festő szubjektív temperamentumát. A két absztrakt irányzat, a tudatra támaszkodó kubizmus és az érzelmes, szubjektív expresszionizmus világnézetével elárulja faji hovatartozását. Az előbbi a francia és spanyol, az utóbbi a germán és szláv kultúrából sarjadt.

Az izmusok felléptével teljessé vált a törés a művészet és a közönség között. Ezek a skolasztikus irányzatok csak kezdetben maradtak oly korlátok között, hogy velük kapcsolatban a vizespohár példáját fel lehetett hozni. Idők folyamán végkép elvetették a természet formarendszerét és absztrakt módon igyekeztek ábrázolási céljaikhoz jutni: az elvont térhez egyik oldalról, másik oldalon a természeti formák tolmácsolása nélküli szubjektív kifejeződéshez. Ettől kezdve az addig is egyoldalú definíciót jelentő munkájuk magánüggyé vált. A közönség joggal tért napirendre e kísérletezések felett. Nem érthette meg, hogy miről van szó. Az expresszionista és kubista képek nem ébresztenek oly asszociációkat, melyeket a néző azonosíthatna képzeteivel. Az izmusok, e nem annyira értékes, mint kortörténetileg jellegzetes irányok, elbuktak ezen a síkos kövön.

Előre kellett ennyit bocsátani, mielőtt a levitézlésük óta jelentkező új művészetre kerülne sor. A genetikai vizsgálódások azt látszanak bizonyítani, hogy a művészet és a közízlés harcának előidézésében nem annyira a művészet, mint a spekulatív korszellem volt hibás, mely a kísérletező, elméleti jellegű irányzatokat elhatalmasodni engedte. Azóta csaknem tíz év elmúlt. Új művészet jelentkezett, melynek nincs sok köze az izmusokhoz, sőt részben azok ellenhatásából fejlődött ki. A közízlés mégsem barátkozott meg a művészettel.

Az idegenkedés egyik oka kétségtelenül az izmusok riasztó hatásának emléke. Kísért a mult. A közönség fél a modern művészettől, amellyel keserves tapasztalatai voltak. A másik ok — és ez a hatalmasabb — még mindig a régi, imitatív és tárgyi képzetek alapján álló művészethez való ragaszkodás.

Esztétikai fogalmak sohasem éltek tisztán a közönség gondolatvilágában, ma sem élnek. A művészethez vonzódó laikus kívánságai úgyszólván teljesíthetetlenek. A közízlés még ma is a tárgyias szemlélet alapján áll, legfontosabbnak azt tartja, hogy a művész minél erősebben tapadjon a természeti formákhoz. Az irodalmi kultúra jóval fejlettebbnek látszik, mert a színházlátogatók pl. nem követelik, hogy a színdarab egy ad hoc párbeszéd változtatásnélküli, gyorsírásos lejegyzése legyen. Ugy látszik, a fotografálás elterjedése nem-

hogy elválasztotta volna a művészetet az ábrázoló ipartól a közönség szemében, hanem a kettőt még erősebben összekapcsolta egymással.

Ezen a ponton az új művészet nem engedhet célkitűzéseiből. A festő számára a természet nem cél, hanem eszköz, a művészet nem másolja, hanem szabadon alakítja mondanivalóját. A művészi valóság szuggesztív ereje nem a természeti formák lerögzítéséből fakad, hanem a festő vizuális képzeteinek a szemlélőjével való harmóniájából.

A művészet körében jólismert, érdekes példát említhetünk arra, hogy a művészi valóság mennyire nem tárgyi realitáson alapszik. Ha a szemlélő oly közel áll egy tájkép elé, hogy az látókerületét teljesen betölti, érezni fogja a kép átmenetekkel teli mélységét. Ha azonban távolodik a képtől, mely mondjuk, nem a falon függ, hanem rézsút a sarokban, festőállványon áll, a kép mélysége eltűnik s az ábrázolás síkszerűvé válik, dekoratív tarka folttá devalválódik. A festmény a fal síkján téri képzeteket ébreszt, de azokat azonnal elveszti, ha a környező reális térrel bárminő kapcsolatba kerül. A világgal való összefüggésében elveszti téralakító erejét. Látható, hogy a realitás és a művészi valóság két különféle fogalom, melyet nem lehet összetéveszteni egymással. A mélységi illúziónak nem megfelelő környezetben való eltűnése nem azt bizonyítja, hogy ily illúzió nincs, hanem csak azt, hogy a művészi valóság nem tűri a külvilág realitásának versenyét. Ez az illúzió minden idők művészetét absztrakttá változtatja, abban az értelemben, hogy megnyilatkozása a való világéval nem azonos vagy azzal éppen ellentétes.

Az új művészetben, bár az izmusokkal nem sokban vállal rokonságot, még mindig sok az absztrakció s ez a közízlést gyanakodóvá teszi. Igy például a való világ formái, a tárgyias képzetek ma sem nyilvánulnak meg oly tisztán, mint az impresszionizmus előtti festői kultúrákban. A mai festőművészet ragaszkodik a kép-értelműséghez s valóban ez a pont az, mely biztos alapul kínálkozik. A kiindulás bizonyára egészséges, ha a legfontosabb probléma megoldásán fáradozik. Ujból a vizespohár egyszerű példáját vesszük elő, hogy bemutathassuk a törekvés helyességét s megmagyarázhassuk azokat a ma is jelentkező formai különösségeket, melyek a tárgyi képzetek alapján álló közízlést megzavarják.

Említettük már, hogy nem a pohár a téma, hanem annak festői egzisztenciája, azt is, hogy a kép célja a kép-értelműség, nem a pohárértelműség. Megjelenik a pohár a képen, azaz a síkon egy alakzat. A kép szempontjából az a fontos, hogy a pohár és a környezet teljesen összeforrjon, a kettőt ne lehessen egymástól izolálni. Ez egyúttal azt is meghatározza, hogy a pohár hova kerüljön a kép síkján. A cél érdekében a festő arra kényszerül, hogy a vizuális jegyeket az egész kép értelmében alakítsa. Esztétikai egységet más módon, mint egyértelművétevéssel nem lehet elérni. A pohár egyértelművé válik környezetével, az alakzat a síkkal, tehát az alkotási processzus során a pohár vizuális jegyeinek — ha azok más irányúak, mint a képé — meg kell változniuk.

Ez a kiindulópont a probléma legmélyét érinti s így továbbfejleszthetőnek ígérkezik. Ugyanekkor megmagyarázza azokat a tárgyi képzetek szemszögéből érthetetlen torzulatokat, melyektől az új művészet egyelőre nem szabadulhat. Ma a festő inkább formátlan üvegeket, rézsút meredő asztallapokat, horpadt vagy lapos fejeket fest, semhogy a kép céljait feladja. A két tendencia összeütközéséből csak a kép kerülhet ki diadalmasan. A deformációk a cél érdekében történnek s jobb ha a festő a tárgyi képzeteket nyirbálja meg, mintha lemondana a műalkotás sajátos törvényszerűségeiről.

Fejlődéstörténeti szempontból páratlan színjáték az új művészet kibontakozása. Míg az izmusok letűntéig az európai művészet az utolsó ötven évben mindig több és több fegyvert adott ki kezéből, az új szemléleti mód felfelé ível. Nem szabad félreérteni, hogy részben még éppen a tegnapi izmusokhoz kapcsolódik, hiszen — hogy nagy példát idézzünk — az európai festői kultúrának katakombákban kivirágzó első zsengéi is átvették a pogány római stílus formanyelvét. A szellem gyökeresen ellentétes az izmusokéval. Az analitikus és történelmi szemlélet helyére az összefoglalás vágya lépett s néhány generáción belül az új művészet leveti rosszul szabott, divatjamúlt ruháit. Ezzel a tisztulásával, de főkép célkitűzésének egyenességével és emelkedett művészi szellemével hamarosan eltünteti a közte és a közízlés között tátongó szakadékot.

Az út, melyet eddig a mosoly és a felháborodás csóvái világítanak meg, keskeny, meredek és kövezetlen : fáradságos, de az igazak útja.

GENTHON ISTVÁN

< Expresszionizmus

a magyar >

Trilkovszky Béla =

< 7 Forum

(magyar rév.)

1937. 54, 55. l.



A konyha

Velővel töltött zsemlyeszeletek rántva

Négy drb vizeszsemlét meghámozva, keresztben ceruzavastagságu szeletekre vágjuk, a zsemlyeszeleteket egy tálba helyezzük és tejet öntünk rá. Egy borjuvelőt gondosan megtisztitunk a hártyáktól és apróra vagdaljuk. Kevés finomra vágott hagymát piritunk zsirban, ha világosra megpirult, beledobjuk a velőt, sózzuk, törött borsot és vágott petrezselymet hintünk rá, jól lepiritjuk, végül egy egész tojást keverünk hozzá. Ha kissé kihült, ezen velőből egy-egy kávénkanálnyival adunk két szelet zsemlye közé, a töltött zsemlyéket tojásban és zsemlyemorzsában meghempergetjük, forró zsirban kirántjuk. Mártással vagy jobb főzelékkel feladjuk.

Hideg gyümölcsös rizs (6 személyre)

Tizenkét deka tisztára mosott rizst vaniliás tejben, nagyon puhára főzünk. 2 lap (körülbelül 1 deka) fehér gelatinet hideg vizben kiáztatunk, azután 1 deci forralt tejben feloldva, a kihülőben levő rizsre szürjük. Ha kihült, egy kanálka rumot öntünk hozzá és 2½ deci tejszinből vert habot, melyet jól megcukrozunk. Egy megfelelő vagy több kisebb formát szárazra megtörülve, kirakunk különböző befőtt gyümölccsel, a rizst betöltjük és hideg helyre állitjuk. Ha eléggé megkocsonyásodott a formát meleg vizben megmártjuk és a rizst a tálra kiboritjuk. Cukrozott tejszinhabbal spricceljük. Külön málnaszörpöt vagy hasonló gyümölcsöt adunk hozzá.

Rizsfelfujt almával (6 személyre)

Husz deka tisztára megmosott rizst 1—1½ liter tejben, melybe negyed vaniliát, 3 deka vajat, csöpp sót, 6 kockacukrot adunk, puhára főzünk. Közben néhány almát meghámozunk és szeletekre vágunk. 5 deka vajat habosra keverünk 4 deka cukorral és 4 tojássárgával. A 4 tojás fehérjéből kemény habot verünk 4 deka porcukorral. A megfőtt és kissé kihült rizst a tojássárga keverékhez vegyitjük, azután pedig a tojáshabot vegyitjük hozzá. A megfelelő edényt zsirral vagy vajjal kenjük, finom morzsával hintjük. A rizsfélét betöltjük, ráhelyezzük az almaszeleteket, megcukrozzuk kissé, 4 deka mazsolát hintünk rá, betöltjük a rizs másik felét is és mérsékelt tüznél a sütőben megsütjük.

KONYHAÜZENETEK

Budapesti vendéglős. Savanyu, azaz ecetes paprika eltevése: a megmosott és letörülgetett paprikákat berakjuk az üvegekbe. A kereskedelmi forgalomban használatos ecethez öntünk forralt vizet hidegen (5 liter ecethez 1½ liter vizet véve, hogy ne legyen nagyon savanyu, kellően megsózzuk és a paprikákra öntjük, egész fekete borsot és néhány szelet tormagyökeret adunk még bele. Az üvegeket nyitottan az éléskamrába rakjuk, 5—6 nap elteltével feltöltjük ecettel az üvegeket és bekötözzük.

Ecetes ugorkák eltevése. A frissen szedett ugorkákat megmosva egy zománcozott edénybe rakjuk. Erős ecetes vizet forralunk megfelelően sózva és a forró ecettel leforrázzuk az ugorkákat. Az üvegek aljára meggyfalevelet, borsfüvet teszünk, rárakjuk a teljesen kihült ugorkákat (legjobb este leforrázni és éjjelen át ugy hagyni), közbe tormaszeleteket és egész fekete borsot adunk, felülre szőlőleveleket adunk, ráöntjük a hideg ecetes vizet, lekötözzük, 2—3 napig a napra állitjuk, azután a kamrába elrakjuk.

Dr. S. J.-né, Pécs. Paradicsom eltevése. Az érett paradicsomokat megmossuk, széttördeljük és tiszta zománcozott edényben jól elfőzzük. Ekkor szörszitán átnyomjuk, ha nem elég sürü, kissé beforraljuk, tisztára kimosott üvegekbe töltjük (ne nagyon forrón) tiszta fehér ruhával és pergamenttel jól lekötözzük. Lehetőleg olyan mély edénybe rakjuk, melyet be lehet fedni széna vagy ruha közé, harmadrészéig vizet töltünk rá, ruhával és födővel betakarjuk és a forrástól számitva 10—25 percig kiforraljuk.

Érdeklődő uriasszony. Érthetetlennek találjuk, hogy az eltett barackbefőttje megfeketedik, annál is inkább, mivel az általunk közölt eltevési mód számtalanszor ki van próbálva. Talán az edény nem volt megfelelő? Vagy igen éretlenek voltak a gyümölcsök és nem főzte meg eléggé őket? Esetleg nagyon meg voltak az üvegek töltve? Vagy a kipárolás nem volt elegendő az üvegek nagyságához mérten?

Podruzsik Béla

A válás

— Mit csinál az ikertestvére?

— Ne is kérdezze! A fickó a fogházban ül váltóhamisitás miatt. *Nem vagyunk ikrek többé.*

(Meggendorfer Blätter.)

Levél az expresszionistákhoz

Gyümölcsszüret idején, az ember olykor önkéntelenül is megkivánja, hogy a sok iztelen és érett falat után valami iztelen és zöld almába harapjon. Igy éreztem én, amikor annyi értékes és szép óra után, azt mondtam magamhoz: „kössünk el valami izléstelenséget". És erre Önökkel kezdtem foglalkozni. Sok nehézségbe ütköztem, mint ahogy sok nehézségbe ütközik a zulukafferekkel kulturális alapon hadakozó misszionárius. Többek között például bizonytalanná vált most is a tollam, amellyel e cimzést leirtam: Levél az expresszionistákhoz. De erről is Önök tehetnek, mert amikor e kellemetlen mellékzengésü gyüjtőnév alá akartam foglalni az összes félmüvelt, betegvérü és megalomániás törekvéseket a konstruktivizmustól egészen a dadaizmusig, akkor borzadva gondoltam azokra a megvető gunykacajokra, amelyeket most a kávéházi Walhallákban trónoló dinamisták, szuperfuturisták és a többi alosztályok ma született képviselői felém lövelnek, mert nem tudom a nevüket és összetévesztem őket más irányokkal. Én tehát beskatulyáztam Önöket egy főnév alá, mint ahogy az ember nem analizálja a cipőjére rátapadó piszok minden egyedét — hanem szomoruan kijelenti: „ez a cipő piszkos, vegyük munkába!" Bocsássanak meg humorizáló kedvemért, várjanak türelemmel, hiszen ha pár percig Önökkel kell foglalkoznom — ugyis elhagy e humor. Bocsássák meg azonkivül szük szellemi horizontomat, amellyel Önöknek a „végtelenségbe térjesült horizont-titkok" mágikus birtokosainak, kellemetlenkedem itten ironizáló modorban; hiszen jó, jó, tudom én, hogy minden tojás azt hiszi magából: belőle csirke lesz s én nem nevetnék még azon sem, ha a záptojás is ezt hinné magáról — mint az Önök esetében — és e véleményét irodalmi revübe foglalná, avagy Georg Kaiser, Ernst Toller és ama szomoruan komikus emlékezetü Kossák Lajost nyerné meg prófétájául — bocsássanak meg, már be is láttam tévedésemet, annál is inkább, mert ebben is különbözni akarok Önöktől, akik sohasem látják be tévedéseiket, pedig egész életük, sőt létjogosultságuk is ebből áll. Különben is, sokkal komolyabb a dolog, mint ahogy általában hiszik, nem elég az őrültre ránevetni: nézd, ez egy bolond" — hanem ártalmatlanná kell tenni. S ez komoly munka.

Mert avval, hogy Önök élnek, hogy papirt fogyasztanak, hogy plakátokon mulattatják a közönséget, többet nem árulnak el, minthogy a kor szeszélyes bohócainak, a halódó világ rosszul sikerült és értelmetlen sóhajainak tarsuk Önöket. De szomoru és meg kell akadnunk azon, hogy Önök, akiknek minden szellemi hadjáratuk az impotencia és a guny waterlói vereségébe fulladt, Önök a jövő müvészet fóruszainak állitsák be magukat a fiatal és ugy sem elég életerős nemzedék elé. Mint szellemi, csuf uzsorások, ugy vetik rá magukat az elgyengült emberiségre és a tehetségtelenség velejáró egyetlen tehetségével, értelmetlen bohóctorkukkal ugy kinálják silány, romboló termékűket a lábbadozó világnak, amely még nem elég erős ahhoz, hogy önmaga alkosson. Önök kihasználják a világégés konjunkturáját és a romok alól kihalászott értékekre, amiket apáink alkottak, groteszk és mérges legyekként rászállnak és azokat bepiszkitják, mert félnek a csillogásuktól: Önök, akik a tehetségtelenség sarjából burjánoztak elő. Legyek zümmögése az Önök irodalma és müvészete, s hogy zümmöghetnek, ezt a szerencsés, szomoru körülményt csak annak köszönhetik, hogy az emberi géniusz még alszik. Még nem ébredt fel, de első sóhajtására, Önök elfognak tünni. Artikulátlan müvészetük belecsapódik majd a mocsárba és a géniusz első sóhajtására ezren fognak felsóhajtani — mint egy rossz lidércálom után. Ma nem tudjuk, milyen a dráma, a festészet jövője. S ez a tudatlanság — ez az Önök szürete. De csak gyuljon fel az ismeretlen horizontok mélyén az első isteni szikra, csak jöjjön valaki, aki nem szétdarabolni, hanem meggyógyitani akarja a kulturát — Önök mint rossz, farsangi mészérosok, elfognak sodródni oda, ahova valók: ligeti kikiáltókká, cirkuszi zsonglőrökké!

A mai atmoszféra kedvez önöknek, elhiszem, — de a mai atmoszféra a csalóknak, szemfényvesztőknek és az emberi szenvedés meghosszabbitóinak kedvez. A bolsevista Oroszországban kikiáltották Majakowszkyt, a futurista-dinamista költőt — a legnagyobb orosz zseninek. Majakowszkyt... Tolsztoj és Dosztojewszky után. Ime: álszocializmus és álmüvészet. Mindent, amit önök csinálnak, áloriginalitás és ezt az áloriginalitást, az érvényesülni akarás tragikus vergődését, az értelmetlenség misztikus, rejtélyes sejtetését: („ha ti ezt megértenétek!") — mindez a most olvasni és irni tanuló, a gyermekcipőkben járó széles néptömegek félmüvelt fantáziájában alkalmas helyet is találhat. De csak addig, ameddig jönni fognak olyanok, akiknél a görcsös rángatódzás, a rothadt intellektus beteges pózai helyett egyetlenegy isteni lendület és mozdulat fog mindent pótolni: a tehetség. Amiben Önök olyan, de olyan nincstelenek. A sejt, a protoplazma, csak ugy fejlődhetik és él tovább utódaiban, ha benne van a sejtmag. Ez a nucláus, ez hiányzik Önöknél. Önök szájgyakorlatokat végeznek és vonalanarhiában tobzódnak — de hiányzik mindenükből: a lélek és a gondolat, megtalálják a formájukat, mert hevületükben, sulyukban, rezgéseikben öntudatlanul is megformálják maguknak foglalatukat. De Önök a lényegtelenebbik résszel, a formafoszlányokkal szórják tele az emberiség fáradt, megpróbált öntudatát; beleerőszakolják az emberekbe kiagyalt, lélektelen és raffinált termékeiket, de hiába, hiába... az Eszme az, ami kell, ami termel, ami gyujt; az ókor müvészi mámort, elragadást — s Önök, Önök mondom: el fognak tünni. Ma, a szenvedések nagy idején — hány gondolatnak és ujszerü felfogásnak kellene a fájdalom kovácsmühelyéből kikerülnie, ma sok dolga van az üllőnek; de hitvány anyagot kalapálnak csak s Önök még élnek?

Gerhart Hauptmann az Önök irányáról kijelentette: „ez a tehetségtelenek szocializmusa". S Ivan Goll, a párisi expresszionisták előtt azt felelte egy Gerhart Hauptmannról kérdezősködőnek: „nem ismerem ezt az embert". Ivan Goll nem ismeri Gerhart Hauptmannt, tehát és ezzel a mondással akarta elintézni őt és azokat, akik az emberi szellemben még hinni merészelnek. Az udvari bohócok gőgje nem komikus? Ebben az esetben nem. Mert vannak, akik fanatikusok és ez a fanatizmus megdöbbentő. A nagy rothadásban, ami ma végigjárja a világot, nagy szüretje van a miazmáknak. Az Ivan Gollok, mielőtt el fognak tünni, sok értéket el fognak tüntetni a zagyvaságok tengerében. Önök nélkül Moissi nem huzott volna frakkot a dán királyfi testére. De bárhogyan erőlködnek és bármennyire is el szeretnék hitetni a világgal, hogy Önök müvészeket csinálnak, senki sem fogja elhinni Önöknek s ha megszünik minden szépség és minden józan szó az Önök kakofóniájában, nos, akkor megszünt a müvészet: a mester letette a hegedüvonót, s utana pedig végigszaladt egy egér a hegedü hurjain. Ezek a hangok már az Önök produktumai — de nem a müvészeté, expresszionista apostolok!

Balla Borisz

Készpénztőkéjét
a legelőnyösebben kamatoztatja és gyümölcsözteti a **Róth Bank**
Budapest, Vilmos császár-ut 45. Főnnáll 1905. év óta.

Részletfizetésre is!!
Gyékánygarnitura spanyolnád betéttel ..... K 1,800.000
Olcsóbb kivitelben ..... K 1,500.000



Kerti butorok fából, vasból. Kerti ernyők és nyugágyak óriási választékban.
Hermann Gyula Magyar Kosárfonógyár R.-T.
Főüzlet: Budapest, V. kerület, Lipót-körut 15. (Vigszinházzal szemben.) Telefon: 92—96. — Fióküzlet: I. kerület, Horthy Miklós-ut 10—12. Telefon: József 86—77.



Eredeti Puch-kerékpár
70.000 korona heti részletekben előleg nélkül kapható
Singer Dezső V., Váci-ut 18

Grafológia

Titus. Sok állhatatosságot nem igen látok önben. Nyugtalan, labilis természet. A mellékelt irás határozott karakterü lány irása. Önállóságra hajló, szókimondó. — *Viandante.* 1. Ügyes, kedves, finom izlésü, határozott egyéniség. 2. Választékos, szerény, önérzetes, komoly jellem. 3. Sokoldaluan müvelt, de nyugtalan vérü, szenvedélyes egyén. — *Árpád.* Hirtelen váltakozó hangulatok, erős érzések irányitják. — *Lelkierő. Sok* akarat, önuralom, kitartás jellemzik, bár néha-néha sötéten lát mindent. — *Fehér liliom.* Jóindulatu, nagyratörő, józan gondolkozásu egyén. — *Mária.* Én szenvedélyesnek, anyagiasnak látom. Külsőségekkel törődik csak. No. 1. Zárkozott, megfontolt, fölényes. No. 2. Alkalmazkodó, praktikus, törekvő egyén. — *Igaz-e, hogy megváltoztam.* Nem egész bevégzett jellem, sokat formál még rajta a környezete. Remélem, a szép és jó hatások hagynak majd nyomot egyéniségén. — *Szegény székely nép.* Erénye, amint látom, a türelem és a szerénység. Szükségük is van különösen az elsőre az asszonyoknak. Nyugodt, higgadt meggondolások egyensulyozzák életét. — *Küzdés.* Sok akarat, reális gondolkozás, egyenes jellemü egyén. A mellékelt irás jól fegyelmezett, képzett, a sorssal megalkudni tudó nő irása. — *Lóbarát.* Vonásai bizony azt árulják el, hogy nagy szenvedélyek viharai dulnak lelki életében. Sokat küzd, harcol ellenük, de legtöbbször zátonyra jut jóakarata. Távoltartja mindezek által az embereket magától és igen kevesen értik meg. Az emberek a külső dolgokból itélnek, csak kevesen kutatnak mélyebben. Egy igazi, megértő, okos, sok akarattal biró lányka ráncba szedheti majd, ha szereti őt annyira, hogy hallgat az okos szavára. Jó tulajdonsága: az őszinte, meleg szive. — *Fehér szegfü.* Nyilt, bátor fellépésü, energiával biró lány. Nem ijed meg a maga árnyékától. — *Lehullott a rezgő nyárfa...* Sok vágyódással, érzéssel biró lányka. Igen jól leplezi szentimentális természetét. A mellékelt irás állhatatos, kemény jellemü férfiué, ki sok önuralommal rendelkezik. — *Jellemportré.* Józan életfelfogás, praktikusság, alaposság jellemzi. Igen jól alkalmazkodik mindenkihez. — *Emília.* Félénk, szerény fellépése miatt sok mellőzés, fájdalom érte. Mások akaratát teszi magáévá mindenben. — *Corlis.* Koránál fogva még nem eléggé elfogulatlan. Nem igen mozog emberek között s ha igen, hidegen hagyják. Komoly, zárkozott jellem. — *Ella.* Még igen sok megfigyelésre, határozottságra van szükség. Bátortalan, szerény. — *A. C. szerénye.* Sok komolyság, akarni tudás, lelkes érzések jellemzik. — *Mindig, Soha.* Hirtelen határoz, gyorsan cselekszik és ez sokszor baj. Nem eléggé kitartó. Még elég fiatal ahhoz, hogy körültekintőbbé, higgadtabbá váljon. — *Vidéki ügyvéd neje.* Hideg, fölényes, okos természet. Hinni, bizni nehezen tud. — *Előre.* Finom izlés, alapos müveltség és erős akarat jellemzi. — *Ignosce!* Meleg, őszinte, határozott férfi lélek. Önagysága vonalai hirtelen változó hangulatokat, munkás, értékes életet sejtetnek. — *Tosca.* Szekszárd. (Kénytelen vagyok a városka nevét ideirni, mert ez a jelige többször előfordult már.) Elég erős, érdekes jellem. Nagyon is egyéni. — *Virginia.* Gyenge akaratu, könnyen csüggedő lányka. Érzései vezetik mindenben. Tanácsom az, hogy mivel a férfiak leteszik a harcot, ha elértek valaki szeretetét, ne mutassa ki szerelmét neki soha. — *Pál.* Ügyes, gyorsfelfogásu, jól alkalmazkodó férfi. — *Mimóza.* (Ez is olyan jelige, melyre a közelmultban többször válaszoltam. Baj lesz ezért a válaszokkal. E válasz naposvárra szól.) Kiforratlan, határozatlan egyéniség még. Jóindulat, őszinteség füti. — *Szunyog Rózi.* Szenvedélyes, férfias vonásai vannak. A mellékelt irás fellengzős, könnyen lelkesedő egyéné. — *Panni.* Határozott, komoly, csiszolt egyéniség. — *g. A. T.* Meleg szivi, de gyenge akarat, befolyásolhatóság jellemzi. — *Kalifornia. 3.* 1. Temperamentumos, értékes, érző egyén. 2. Meggondolt, józan, lelkes karakter. 3. Szentimentális, hangulatos, kedélyes lélek.



— Igazán olyan kényelmes ember az ura?

— Az? Hallgasson ide! Egy hét óta hever már egy leveleződlap az iróasztalán és azt mondja, még mindig nem tudta elolvasni, mert *nem a szöveges oldalával felfelé fekszik...*

(Goblin, Toronto.)

60. szám

Kereszt-rejtvény

Közli: Kalocsay Rudolf, Budapest

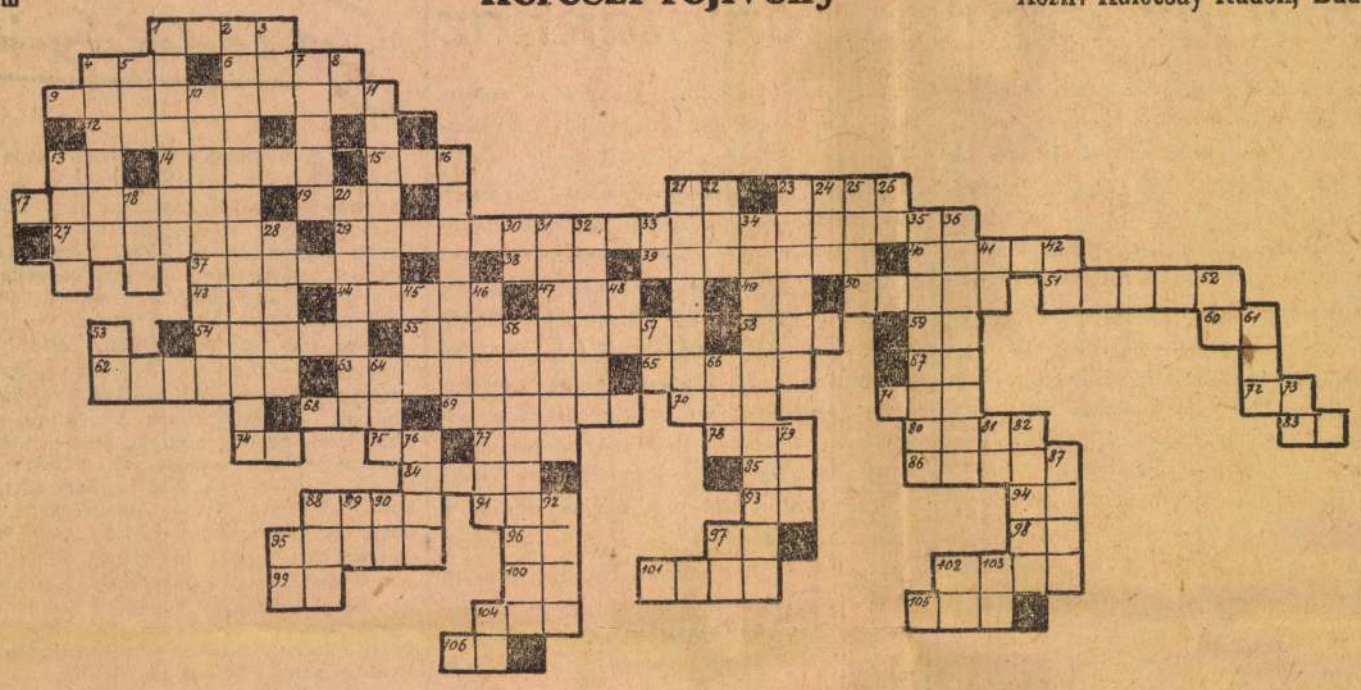

Vízszintes sorok:

1. A testnek fontos szerve.
4. Magánhangzójának hozzáadásával becéző női név.
6. Mérges gáz.
9. Ilyen hangu énekes is van.
12. Olyan hely, ahová számokat irunk.
13. Görög betü.
14. Terjesztői sok bajt okoznak.
15. Költészet egyik kelléke.
17. Jeles publicista.
19. Helyhatározószó.
21. Mutatószó.
23. Amit hallunk.
27. Napernyő; idegen nyelven.
29. Egy magyar ima.
37. Olasz erőditmény.
38. Idegen pénznem.
39. Gonosztevő.
40. Minden épületen található.
43. Égi test.
44. Európai nemzet.
47. Afrikai állat.
49. A galvanizmus megalapitójának monogrammja.
50. Tatár ital.
51. Zenei szerzemény.
54. Gyám; más kifejezéssel.
55. Kevés fényüzési cikk van ilyen.
58. Ázsiai állam pénze.
59. Helyhatározó rag.
60. Személyes névmás.
62. Megszünt állami tisztviselői állás.
63. Közlekedésre alkalmatlan terep.
65. Lelki állapot.
67. Gyermek teszi.
68. Ifjusági iró.
69. Ázsiából származó rostos növény.
70. Ilyen korcsolya is van.
71. Vizi növény.
72. Gazdasági épitmény.
74. Ásvány.
75. Magánhangzójának hozzáadásával mutatószó.
77. Törvény; idegen nyelven, fonetikusan.
78. Már nem használatos ősi magyar szó.
80. Buzatermék.
83. Fém.
84. Fényérzékeny és gyulékony lemez.
85. Nem valódi.
86. Ha jó megnevettet bennünket.
88. Európai nemzet.
91. Levegő; idegen nyelven.
93. Állathang.
94. Aki könyörületes . . .
95. Férfi név.
96. Személyes névmás.
97. Kenőcs-féle.
98. Személyes névmás.
99. Ami hibátlan . . . .
100. És; idegen nyelven.
101. Női név.
102. Rossz szellem.
104 Korszak; idegen nyelven.
105. Férfi név.
106. Helhatározó rag.

Függőleges sorok:

1. Erdélyi fürdőhely.
2. Jura korszakban élt vizi ragadozó hüllő.
3. Ut; idegen nyelven.
4. Afrikai állat. (Kis helyesirási hibával).
5. Tejtermék.
7. Hires filmszinésznő neve.
8. Egy magánhangzóval kiegészitve, fontos fehérnemü.
10. Egy szentnek előneve.
11. Vannak bak- magas- és ranglétrán való . . .
13. Öreg férfiak kisérője.
16. Mitológiában szereplő, őrjöngő nők.
18. Az időnek része. (Ékezethibával).
20. Ókori itáliai tartomány.
21. Sokan kétségbe vonják, hogyan van . . .
22. Kutya teszi.
23. Mondai alak; tragédiai hős.
24. Bátoritás; idegen nyelven, fonetikusan.
25. A test egyik része.
26. Magánhangzójának hozzáadásával „ur" lesz törökül.
28. Északvidéki vármegye.
30. Ugyanaz, mint a 85. vizszintes.
31. Szentek életének elbeszélése.
32. Zamatos gyümölcs.
33. Türelmetlenséget kifejező szó.
34. Egy felhivás: Fizessen elő a . . .
35. Ügykör; idegen nyelven.
36. A kis Antillák szigete.
41. Személyes névmás, idegen nyelven.
42. Igy ejtünk egy mássalhangzót.
45. Nyelvtani fogalom.
46. Prózai müfaj. (Ékezethibával)
48. Közlekedési hely.
52. Igealak; harmadik személy.
53. Rag.
56. Gőznyomás mérő.
57. Házi állat.
61. Ugyanaz, mint 5.
64. Igy buzditják a lovakat.
66. Ilyen szabó is van.
73. Házi állat.
76. Közlekedési társaság cimének röviditése.
79. Helyhatározó szó.
81. Görög betü.
82. Hegedükészitő család.
87. Kikötő város Arábiában.
88. Igealak; harmadik személy.
89. U. a., mint a 100. vizszintes.
90. Személyes névmás.
92. Idegen hangzásu női név.
95. Igy ejtünk egy mássalhangzót.
97. Testünk fontos szerve.
102. Erősitő szó.
103. U. a., mint 74. vizszintes.
104. Személyes névmás.

Az 59. számu kereszt-rejtvény megfejtése

Vízszintes sorok:

1. Vegy, 4. Étek, 8. Filé, 10. Esős, 12. Igyátok, 13. Közé, 15. Fürj, 17. Óv, 18. Jókai, 20. Át, 21. Éle, 23. Láz, 26. Sic, 28. Kapu, 31. Este, 33 Ez, 34. Jézus, 35. Az, 36. Alj, 38. Ölt, 40. és 42. M. M. (memento mori), 41. Kut, 43. Süt, 45. Süt, 47. Vikár, 49. Botol, 51. Én, 52. Vérem, 53. Ró, 56 Üdvözlégy, 57. Öcs, 59. Mária 63. Ecce, 64. Homo.

Függőleges sorok:

1. Vi 2. Eliz, 3. Gégéje, 5. Teofil, 6. Eskü, 7. Kő, 8. Fakó, 9. Rá, 11. Sujt, 14. Övé, 16. Ráz, 19. Krisztus, 22. Lép, 24. Ács, 25. Éke, 27. Fez 29. Aza, 30. Ujj, 31. Eső, 32. Tat, 37. Lyuk, 39. Leüt, 43. Sin, 44. Táv. 45. Som, 46. Tor, 47. Vég, 48. Rézöntő, 49. Beoltás, 50. Lóg, 54. Ad, 55 Ég 58. Cár, 59. Móc, 60. Akó, 61. De, 62. No.

Kép- és betürejtvények megfejtése

1. Nyelvében él a nemzet.
2. Gondnok.
3. Halálfélelem.

Rejtvény-posta

K. L., Pécs. Nem tudhatjuk, hogy szabadságideje alatt kedvezni fog-e önnek a szerencse, mert mi a sorsolást igazságosan, minden protekció nélkül hajtjuk végre. Még az is résztvesz a sorsolásban, aki csak egy rejtvényt fejt meg. A sorsolás határidejére nincs terünk, az egy kicsit hosszadalmas dolog. Mindenesetre a lehetőségig igazságos. — *K. M., Budapest.* Most tervezünk egy irredenta rejtvénysorozatot s ha tervünk nem ütközik akadályokba, az ön rejtvénye a sorozatban második lesz, tehá még augusztus hónapban viszontlátná. — *K. I., Körmend.* Levelét rendeltetési helyére juttattuk. — *Emericus.* Most szépek és mutatosak, de nem hibanélküliek. Kijavitjuk őket és a közlendők közé tesszük. — *B. Béla.* Nagyon sok a hibája, sajnos, nem közölhetjük. Hiányzik a tussal elkészitett rajz és a megfejtés. Azon a papiron, amelyiken a rajz van, nem szabad más irásnak lenni. Ha a 42, 44, 73, 107 és 110 számoktól balra eső egy-egy fekete kockát megsemmisiti, az alábbi feltételek mellett ujra beküldheti. 1. Tussal készitett rajz, számok a kockák bal felső sarkában. 2. Számozott rajz a szöveggel. 3. A meghatározások. 4. Megfejtés. Mindezt külön papirra s annak is csak az egyik oldalára irva. Hivatkozzon 66. számra.

B.-né, Antwerpen. A sors kedvezett önnek. A nyereményt átadtuk. A kedvezményezettek köszönetüket küldik. — *A. E., Parád.* Levelét a rejtvényhez csatoltuk s annak idején majd kijavitjuk. Az augusztusi megjelenést nem igérhetjük biztosan, mert akkorra egy irredenta sorozat közlését tervezzük. Azok után hamarosan sor kerül reá.

Kép- és betürejtvények

1.

XIII. Alfonz, Ottó, Vilmos, Szulejmán, Emánuel, Nikita

2.



3.



Tudnivaló a rejtvények megfejtéséhez

A megfejtők között különféle jutalmaka: sorsolunk ki. A megfejtéseket 1926 julius 31-ig kell a *Magyarság* szerkesztőségébe beküldeni. Kérjük a megfejtőket, hogy az ilyen levelekbe semmit ne mellékeljenek és a boritékra feltünő betükkel irják rá REJTVÉNY

Kik nyertek a rejtvény-megfejtők közül?

A *Magyarság* julius 11-iki mellékletében közölt rejtvények megfejtői között **a következő nyereményeket osztottuk ki:**

1. Két üveg gyümölcskonzerv az **ELSŐ KECSKEMÉTI KONZERVGYÁR RT.** kecskeméti gyárából.
   Nyerte: Hidvégi István, Batthyány-utca 61.

2. Egy doboz **OVOMALTINE** ápszer **DR. WANDER** gyógy- és tápszergyárából, X. Keresztúri-ut 30—34.
   Nyerte: Elmann Ödön, Zalaegerszeg.

3. Egy doboz **Bermo** csokoládédessert a **DIANA** ipari és kereskedelmi r.-t. csokoládégyárából, VII., Angol-utca 19.
   Nyerte: Koczyán Nusi, Budafok, Péter-Pál-utca 100/a.

4. Egy doboz **Arnea** nemes vitamintápszer a **DIANA** ipari és kereskedelmi r.-t. csokoládégyárából, VII, Angol-utca 19.
   Nyerte: Bánrévy György, Szemlőhegy-utca 2.

5. Egy nagy és egy kis doboz **Yes** porcellán pouder szépitő szer azon színben, amely a megfejtő taintjének megfelel. A megfejtő válogathat a következő színekben: **Fehér** (White) **Rózsa** (Pink) **Halványrózsa** (Pale Pink) **Sárga** (Cream) **Halványsarga** (Pale Cream) **Természetes** (Natural) **Napbarnított** (Sunburnt).
   Nyerte: Hausler Sári, Lázár-utca 18.

6. Egy-egy darab **Miracle** emaillcrém és **Miracle** gyógyszappan **POLLÁK SÁROLTA** kozmetikai intézetéből, Andrássy-ut 38.
   Nyerte: Czetzné, Kisdiófa-utca 7.

7. Egy csomag „Teaskanna" tea **R. Seelig és Hille** Hamburg magyarországi vezérképviseletétől: Havas Menyhért, Andrássy-ut 86.
   Nyerte: Konkoly Ferenc, Pestujhely, Ilona-utca 28.

8. Egy tégely száraz **Diana**-crém a **Diana ipari- és Kereskedelmi rt.** gyárából és egy üveg **Marvel Chypre** kölniviz a **Marvel Illatszergyár Rt.** gyárából (VII.-Angol-utca 19.)
   Nyerte: Zoltán Jolán, Fiumei-ut 21—23. I. 41.

9. 3 darab **vizitfénykep** dijmentes felvételre jogositó utalvány **KOSSAK** fényképészeti műtermébez, IV., Kossuth Lajos-utca 12.
   Nyerte: Ifj. Worischek Ernő közgazdász, Kispest, Batthyány-ut 62.

10. 1 darab **borotva tokban, Lever Kalman** borotva és késgyárából, Rákóczi-ut 61.
    Nyerte: Morvay Imre, Kecskemét.

11. Utalvány az egyetlen magyar kézimunka ujságnak a „Tündérujjak"-nak negyedévi dijmentes küldésére (Kiadóhivatal IV. Szervita-tér 8.)
    Nyerte: Kováts Margit, Székesfehérvár, Kegl György-utca 20.

12. Két csomag **imperial-fügekávé, Dikk Fidél és Társa** gyümölcs-, főzelék-, konzerv- és kávépótlékgyárából, VIII., Vig-utca 25.
    Nyerte: Tóth Gyula gépészmérn. hallg., Dombóvár, Erzsébet-utca 55.

13. Egy darab **töltötoll, Turcsány Antal** töltőtollgyári lerakatából, Üllői-ut 2. Calvin-tér mellett.
    Nyerte: Garasos Pál, Szolnok.

14. Egy doboz **borápoló-készlet dr. Jutassy kozmetikai gyógyintézetéből.** (IV., Kossuth Lajos utca 4. I/4.,
    Nyerte: Hoglicz Bella, Győr.

15.  Egy darab napvédőszemüveg, tokban, látszerésztől. IV., Ferenciek-tere 2, V. Fürdő-utca 7.,
    Nyerte: Kimel Gyula, Szombathely.

A nyereményeket a budapestiek átvehetik kedden délelőtt 9 és 2 óra között a MAGYARSÁG kiadóhivatalában. VIII., József-körut 5. Vidékieknek postán elküldjük.

(Kérjük t. olvasóinkat, hogy a kisorsolt nyereményeket a megjelölt időben vontosan vegyék át, mert ellenkező esetben a következő vasárnap ujra kisorsoltatnak, mint ahogyan az át nem vett nyereményekkel eddig is történt.)

Novella, amelynek hiányzik a vége

A multheti novellarejtvény megfejtése

A működvelő detektiv cimü novella-rejtvényünk befejezése olyan sokféle fordulatra adott alkalmat, hogy a sokszáz beérkezett megfejtés közül alig akadt egy-kettő, amelyik az eredeti befejezést csak részben is megközelitette volna, de azért mind érdekes és olvasóink élénk fantáziájára mutat.

Itt közöljük a legsikerültebb befejezéseket:

1.

Az épitészt rögtön előhozták, a felügyelő bocsánatot kért, s ostoba félrevezetésről beszélt. Végül én dadogtam bocsánatkérő szavakat, de midőn tekintetem balfülére esett, kétség vett rajtam erőt s felkiáltottam:

— Ez mégis Brand füle!

— Ez tény — szólt közmeglepetésre az épitész. — Balfülemet gránát vitte el, s az elitélt Brandét ültették helyébe. Büszke nem vagyok reá, de nem válogathattam!

Lesujtó pillantást vetve a felügyelőre, emelt fővel távoztam.

Stobbe Ferenc
okl. gépészmérnök, Budapest,
VII., Teleky-tér 6. III. 37.

2.

— Ilyen blamázs! — sápadozott Müller felügyelő.

S direktorom is megsemmisitő pillantásokat lövelt felém.

Én azonban rendületlenül kitartottam a meggyőződésem mellett és unszolásomra a rendőrség ujabb táviratot menesztett a fegyintézetbe, melyben a személyazonosság kétségtelen megállapithatása céljából Brand fülképletét is közölte.

S néhány óra mulva már megérkezett a következő válasz:

— Brand balfülét, közvetlen a halála előtt, saját beleegyezésével, operativ uton átültették a „betörőkirály" néven ismert Fisch fegyencnek baleset következtében elveszitett fülkagylója helyére. Fisch legutóbb megszökött a fegyházból. Kérjük letartóztatni.

A sürgöny szövege tehát lényegében igazolta feltevésem alaposságát s igazgatóm ismét hálásan szorongatta a kezem, mert ujraéledt benne az a valószinüség, hogy éleslátásommal egy tervezett betöréstől mentettem meg a vállalatot.

Szabó Miklós,
Budapest, VIII., József-körut 23.

3.

A sürgöny megérkezése után sem adtam fel a reményt. A bünügyi nyilvántartóban meglévő rablógyilkos fülképletével Müller felügyelővel együtt tanulmányozni kezdtük ujból Fischerkopf-Brand füleit s arra a felfedezésre jutottunk, hogy a balfüle a fülképlettel megegyezik s alatta régebbi eredetü forradás volt látható, mig jobbfüle teljesen elütő.

Müller felügyelő kikérdezte a balfül alatt látható forradásra nézve, melyre azt a választ kapta, hogy jobbfüle a sajátja, mig a balfület mintegy másfélévvel ezelőtt párbajban elvesztette s az orvosok fülátültetéssel adták a balfület. A balfül tényleg a valódi Brandé volt. Elbocsátottuk.

Placsintár Emilné,
IX., Üllői-ut 41. III. 39.

*

Alább közöljük A működvelő detektiv eredeti befejezését:

Értelmetlenül, leesett állal néztünk össze. Müller felügyelő azonban felkiáltott:

— Van itt még egy megjegyzés!... Brand halála előtt beleegyezett egy operációba, amelynek során két fülét levágták s azt Fischerkopf épitész fejére ültették át, aki egy robbanásnál mindkét fülkagylóját megsértette...

...Ez volt a vége működvelő detektivkarriéremnek...

*

Érdekes megfejtést küldött még be: *Téglás* Géza dr., Budapest, Villányi-u. 4. — *Brenner* Tivadar tanitó, Kerepes. — Ifj. *Szentkirályi* György, Sümeg. — *Takács* Lajos és *Kovács* István betüszedők, Budapest, Podmaniczky-u. 32. — *Madáchy* Istvánné, Miskolc, Horváth-u. 15. — *Losonczy* Mária, VIII., gimn. o. t., Szentes. — *Tóth* Gyula gépészm. hallg., Dombóvár, Erzsébet-ut 55. — S nagyon sokan még, akiknek neveit helyszüke miatt, sajnos, nem közölhetjük.

Minden háziasszony tudja már, hogy az **IMPERIAL-fügekávé**-bó csak feleannyi kell, mint más kávépótlékból

A 2. DEBRECENI KORTÁRS ART EXPO
szakmai védnökei:

a Magyar Képző-és Iparművészek Szövetsége
Kelet-magyarországi Területi Szervezete

a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Hajdú-Bihar megyei csoportja

Médiaszponzorok:

DTV HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ FM RÁDIÓ

Rendező:
KÖLCSEY FERENC MEGYEI
KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZET
4026 Debrecen, Kálvin tér 2/a
Tel.: 52/413-977 Fax: 52/416-040

Expo Art

2. DEBRECENI KORTÁRS

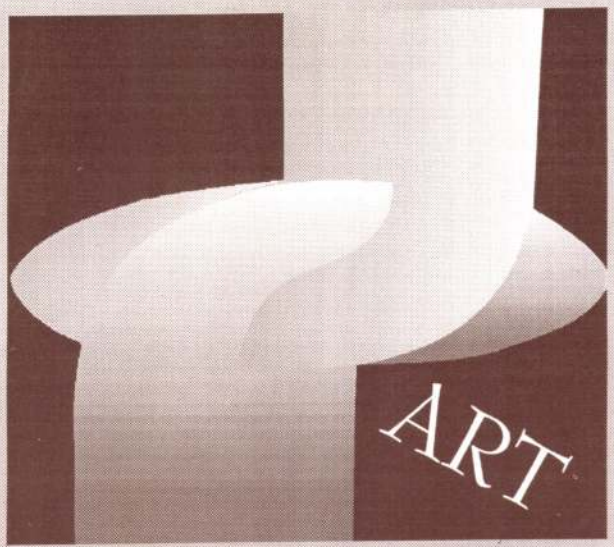

EXPO

2000. április 27-30.

A Kölcsey Ferenc Megyei
Közművelődési Intézet
szeretettel meghívja Önt,
családját és művészetszerető barátait

a

2. DEBRECENI KORTÁRS ART EXPO

megnyitójára

2000. április 27 - én 14 órára

a Bartók Terembe.
/Aranybika Szálloda épülete,
Debrecen, Piac u. 11-15./

Megtisztelő részvételére számítunk!

Megnyitja:

Várhegyi Attila
politikai államtitkár
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Közreműködik:
a **TALAMBA ütőegyüttes** - Debrecen
Művészeti vezető:
Szabó István

Nyitva tartás:
április 27-én 14-19 óráig
április 28-29-én 10-19 óráig
április 30-án 10-16 óráig

Kedvezményes vásárlási lehetőség !

A kiállító művészek felajánlott alkotásaiból a látogatók körében ajándéksorsolást tartunk
április 27-28-29-én 17.30 órakor,
április 30-án 15.00 órakor.

2. DEBRECENI KORTÁRS ART EXPO kiállítói:

Egyéni művészek:

Csuta György	Békés
Dévényiné Pál Katalin	Debrecen
Fehér Csaba	Mikepércs
Gonda Zoltán	Debrecen
Győri László	Debrecen
Józsa János	Debrecen
Katona Bálint	Debrecen
D. Király Sándor	Debrecen
Komiszár János	Debrecen
Kovácsné Nuridsány Éva	Debrecen
Kunkli Irén	Debrecen
Ludvig Zoltán	Nagykanizsa
Makláry Kálmán	Hajdúszoboszló
Máthé András	Debrecen
Ördög Zoltán	Debrecen
Pelles Róbert	Telki
Sipos Zsófia	Debrecen
Szilágyi Imre	Debrecen
Tamus István	Debrecen

Galériák:

ARTE Galéria	Budapest
Egri Galéria	Eger
Holló László Galéria	Debrecen
Kiss Galéria	Debrecen
Kortárs Galéria	Debrecen
Kortárs Galéria	Kecskemét
MŰ-TEREM Galéria	Debrecen
Medgyessy Terem	Debrecen
Patak Galéria	Szigetszentmiklós
Tiziano Kft	Debrecen

Művészeti társaságok:

AKT Képzőművészeti Társaság Debrecen

GRÁF Fotóstúdió - Seres Géza Debrecen

Gyöngy Ház Zománcműhely – Debrecen

Hortobágyi Alkotótábor Hortobágy – Debrecen

Vámospércsi Művésztelep és Grafikai Műhely Alapítvány Vámospércs

Művészellátók:

Péter Képkeretezés Debrecen

Művészellátó Bolt Debrecen

Művészeti lapok:

MŰÉRTŐ Művészeti Műkereskedelmi Havilap	Budapest
ÚJ MŰVÉSZET	Budapest

Esztergom F.M.é.192

rajztanárok. K. Kaán

TOLNAY KÁROLY

Ferenczy Béni, a modern klasszikus

Három Firenzében őrzött rajzáról

Nyolcvanadik születésnapját ünnepli május 27-én Tolnay Károly művészettörténész, a Michelangelo-kutatás firenzei központjának, a Casa Buonarrotinak igazgatója, Bosch és Brueghel művészi világképének új útakat törő kutatója, az 1910-es évek magyar értelmiségének legjobbjait egyesítő „Vasárnapi Társaság" utolsó élő tagja. Bár fiatalon elhagyta Magyarországot, az élő magyar művészettel és különösen a Ferenczy-testvérekkel, Noémivel és Bénivel való kapcsolata sohasem szűnt meg. Születésnapi köszöntésképpen közöljük most elsőként – csekély rövidítéssel – legújabb, magyarul írott tanulmányát, amely teljes szövegével egy Ferenczy Béni munkáit bemutató albumban fog megjelenni.

A *klasszikus* jelző úgy értendő, hogy sohasem volt túlzó utánzója a legmodernebb izmusoknak, és ha fiatal korában itt-ott követte is a kubizmust és az expresszionizmust, azok csak kísérletek voltak és rövid epizódok a pályáján. Példa erre a még ismeretlen, korai, 1917—1919 közötti, fiatal nőt ábrázoló rajza, amelyen a XVI. századbeli pontormói manierizmus karcsúságát ötvözi a kubizmus külső felületekről jövő modellátásával. Nagy kultúrája és olvasottsága megőrizte a túlzásoktól, a józan arány és nem az excentrikus volt az, amit a művészetben, az irodalomban és a tudományban egyaránt szeretett. Egészében mindig reakcióellenes, modern művész volt, akinek ideálja a mediterrán szépség. Párizsban első mestere Bourdelle volt, akinek neoarchaikus szobrai hatottak is legkorábbi, párizsi kisbronzaira, később a kiegyensúlyozott Maillol, az érett Renoir és Cézanne lettek a modern művészetben az ideáljai. Művészi egyéni kifejlődésében azonban ugyanolyan szerepet játszott a régi mesterek művészete. Leonardo volt talán az első, akit követett, hogy saját útját megtalálja. A családi és nagybányai hagyományokhoz híven természetimádó volt ő is. De a realizmus (természet ihlette realizmus) nem külsődleges volt, nem a dolgok külső megjelenítésére szolgált, hanem a bennük lüktető ritmusra és harmóniára. Ezt példázza az a korai rajz, amely két fiatal, zsenge lányt ábrázol a fejlődés két különböző fázisában, és ahol — mindkét esetben — a körvonalak ritmusában, a növés, az organikus kifejlés közvetlen kifejezést talál. Ez a rajz nem kivételes eset, hanem beletartozik egy láncolatba. Olyan rajzokba, amelyek főleg fiúkat ábrázolnak, a tárgyuk azonban ugyanez: a bimbó, mielőtt kinyílik.

Leonardo inspirációja volt talán az első és a legelhatározóbb a régi művészeké között . . .

Művészetének másik fontos forrása a Michelangelo által inspirált monumentalitás volt. Rajzokat is készített Michelangelo után; egy ilyen rajza a capitóliumi Palazzo dei Conservatori egyik oszlopfőjét ábrázolja (ionikus oszlopfő); dinamikája messze túlmegy az ókori és reneszánsz mintaképeken. A rájuk nehezedő súly alatt a voluták szinte fájdalmasan összecsavarodnak rajta, felettük szenvedő kifejezésű maszkok vigyorognak. Miközben Béni ezt az én kérésemre lerajzolta (mert akkor, 1946—1947-ben épp erről dolgoztam), elragadta a kezét a michelangelói nagyság, amint vonalainak a ductusa, a plasztikus fény-árny kezelés is mutatja. De Michelangelo nemcsak ilyenformán jelenik meg a Béni művészetében (hogy közvetlenül michelangelói motívumokat rajzol), hanem megjelenik egy *új látásmódban* is, ahol a nagyságot a formák teljes kifejlődése adja, és ez megjelenik számtalan változatban a második felesége, Erzsi után készült, Gaia-szerű aktokban. Remekbe formált, teljesen kifejlődött életorganizmusok. (Ennek a michelangelói vénának a modern szobrászatban nyugaton a legjobban megfeleltek a rodini és mailloli aktok.)

Portrében szintén nagy művész volt Ferenczy Béni. Noémi-feje (1917), Ady-, Wilde János-, Bartók- és Louise de Vilmorin-feje remek — az utóbbi egyedülálló az egész oeuvre-ben, a Béni által imádott francia szellemnek és érzékiségnek egyszeri és tökéletes kifejezése. Az Erzsi-portréknál, különösen az 1936-os fejben a despiau-i ihletés nyilvánvaló.

Még arra szeretnék emlékeztetni, hogy a Vasárnapi Társaság vezető tagjaival (Fülöp Lajossal, Lukács Györggyel, Balázs Bélával, Mannheim Károllyal, Lesznai Annával) Ferenczy Béni szívélyes baráti kapcsolatban volt. És noha ő — emlékezetem szerint — nem jött el soha a kör összejöveteleire, mégis úgy érezzük, hogy a szellemi affinitás következtében hozzátartozott ehhez az áramlathoz, és ő volt a szobrászatban nálunk a „második klaszsziká"-nak a megvalósítója.

Végezetül még egy megjegyzés: Ferenczy Béni egyike a nagyon kevés művészeknek, aki az élete utolsó évtizedében nem ismételte saját érett korának művészi vívmányait és ideáit (ez szinte általános szabály), vagyis nem lett szklerotikus manieristája saját érettkori stílusának, hanem egy új *ultima manierát* fejlesztett ki (a XVI. századi Lomazzo kifejezésével élve, aki ezt Michelangelo Paolina kápolnabeli freskójára alkalmazta, és arra, ami még ezután következett). Ebben az *ultima manierájában* Ferenczy Béni felszabadította magát korábbi mediterrán klasszikus kötöttségeitől, és visszatért a gyermekkori nagybányai természetimádathoz (lásd két könyvét a fákról és a virágokról), hogy teljes őszinteséggel új formai szabadsággal, úgyszólván nyitott formákkal idézze művészeti témáit, amelyeket egykor „leírt" és most *evokál*, de azzal együtt, ami a tárgyakat transzcendálja és egyben körülveszi.

Tudjuk, hogy 1956-ban milyen szörnyű csapás érte Ferenczy Bénit: megbénult jobb oldalára és megnémult. És tudjuk — Hubay Miklós volt az első, aki ezt hangsúlyozta —, hogy amit a csapás után alkotott, nem egy beteg ember megnyilvánulása, hanem egy sajátosan új fejlődési korszak kezdete nála. A természeti (fizikai) katasztrófán, a megsemmisülésen diadalmaskodott a szellem, és ilyen értelemben betegsége nyilván segítette is az *ultima maniera* kifejlesztésében, ami csak a kevés legnagyobbaknak adatott meg (például Michelangelónak és Tizianónak). Ennek az új stílusnak legreprezentatívabb műalkotása az, amelyet Hubay Vergílius nyomán *Aranykor*-nak keresztelt el. Egy felszabadult, a faágak közt egyensúlyt kereső kis siheder alakja, nyílt formákkal jelezve, akiben mintegy megtestesül a néma és béna Ferenczy Béni legfőbb vágya: a szabadon lebegés.

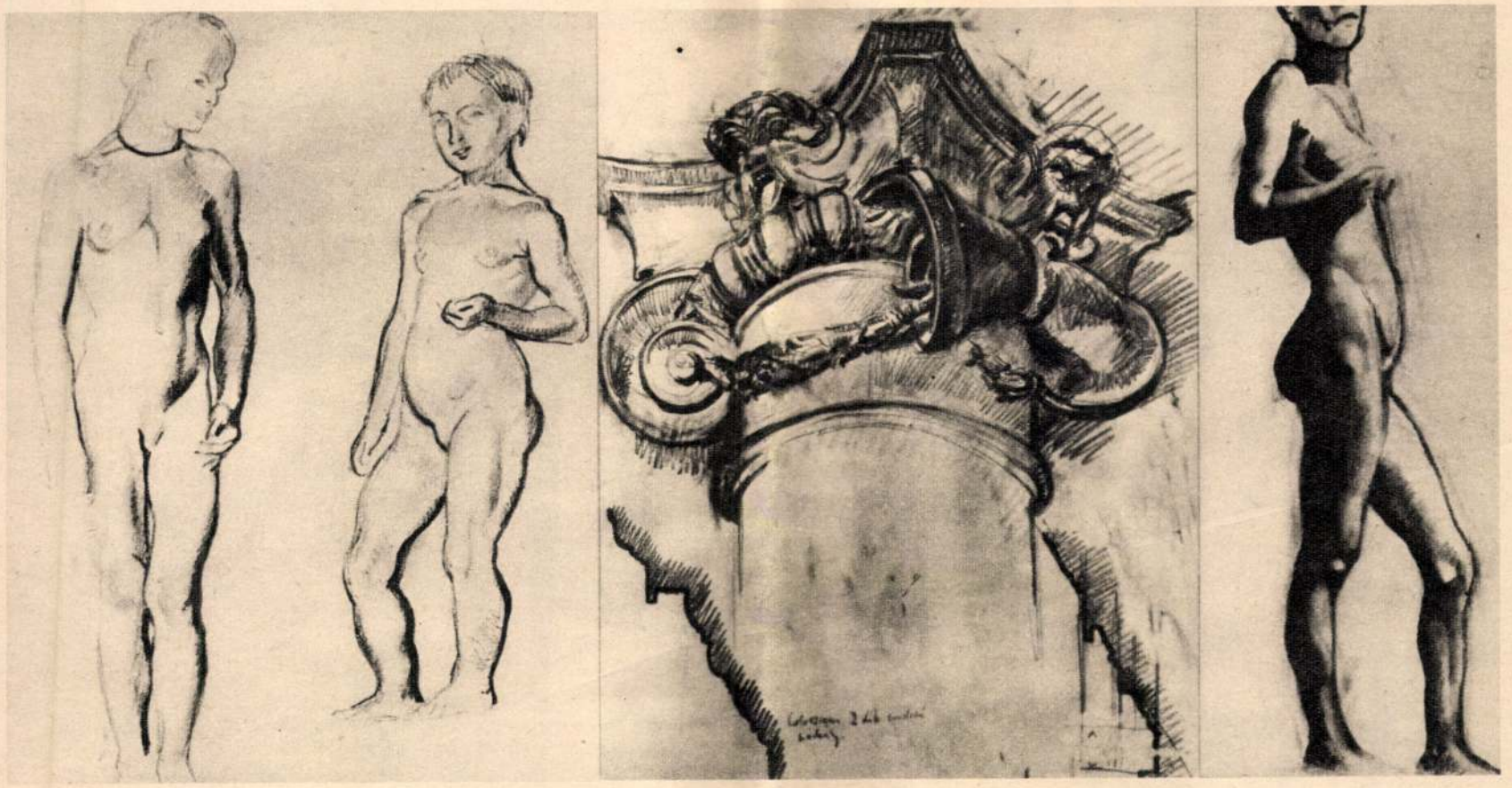

Új Tükör
1979. május 13. XVI. évf.
19. szám

Feltámadás Esztergomban

Hogy Jézus Krisztus feltámadt-e a harmadik napon, annak az eldöntése *hit* kérdése. De hogy az esztergomi Keresztény Múzeumban őrzött „koporsó"-ja feltámadt és új életre kelt 1979 húsvétján, az bizonyos — hogy mást ne mondjak, magam is láttam Varga Dezső docens és restaurátor munkatársai művét, a korszerű elvek szerint helyreállított *garamszentbenedeki úrkoporsót.*

Közel félezer éves ez a kerekeken gördülő templomocska, amelyet az Evangélium jelenetei és a tizenkét apostol alakjai díszítenek. Megannyi remeke a quattrocento szellőjétől megérintett közép-európai gótikának. Mert Garamszentbenedeket ugyan jó ideje Sváty Benadiknak, sőt, Hronsky Benádiknak hívják, az úrkoporsó mégsem a szlovák művészet öröksége, mint ahogy nem is egészen a magyaré. Alkotói, akik aligha sejthették, hogy majdan milyen csinos restaurátornők fogják kiigazítani a szobrok repedéseit, valószínűleg német nevet viseltek. Mégsem látjuk nyomát a szobrokon a német gótika harsányságának, pontos szigorúságának. A Mátyás-korabeli Magyarország reneszánszot és gótikát elegyítő, cseh, román, német, magyar és olasz hagyományokat összefogó, majdhogynem internacionális művészetének csodálatosan szép emléke ez a kicsiny épületmodell.

A restaurálás során az úrkoporsót több száz darabra szedték szét. Eltávolították róla azokat a kiegészítéseket, amelyeket száz éve, a neogótika idejében illesztettek a szobrokhoz a restaurátorok, akik akkoriban úgy vélték, jobban ismerik a régi művészetet, mint maguk a régiek. A szobrok egy része így most „törött"; de ezért éppúgy nem teszünk szemrehányást nekik, mint ahogy a milói Vénusznak sem szoktuk hiányolni a karját. Későbbi kiegészítés csak annyi maradt, amennyi az építmény szilárdságához feltétlenül szükséges.

A helyreállított úrkoporsó a múzeumban

A sírnál virrasztó katona, a pokol tornácára alászálló Krisztus, a három kedves arcú Mária, a külön-külön egyéniségként, szinte portrészerűen ábrázolt tizenkét apostol és az úrkoporsó többi szobra a legjobb társaságba került a Keresztény Múzeum termében: a falról a garamszentbenedeki templom főoltára, Kolozsvári Tamás mester műve néz vissza rájuk. A félezer évvel ezelőtti magyarországi művészet legnagyobb kincsei kerültek egymás mellé.

SZ. A.

A három Mária Krisztus sírja mellett







Pál apostol szobra



Így helyezkednek el az apostol-szobrok a csipkés „építészeti" háttérben

SZELÉNYI KÁROLY (CORVINA ARCHÍVUM) ÉS BISZTRAY KÁROLY (MTI) FELVÉTELEI



Krisztus a pokol tornácán megszabadítja Ádámot és Évát

Kultúránk a világban

Tánc-siker Hollandiában

Krisztina de Châtel, avagy Chatel Krisztina másfél éve megalakult táncegyüttesével — amely hollandokból áll — egyre több sikert arat Hollandiában. Krisztina Budapesten indult, akkor még művészi tornával, majd hivatalos engedéllyel távozott külföldre, hogy Németországban, az esseni *Volkwangschule*-ban képezze tovább magát, mivel az a műfaj, amely iránt az első perctől fogva szinte ösztönösen vonzódott, abban az időben még nem létezett Magyarországon; sehol senki nem tanította. Arról a kimondottan avantgarde irányzatról van szó, amely az egykori *Bauhaus*-tag, Oskar Schlemmer modern színjátszásról és balettről alkotott elképzeléseinek egyenes továbbgondolása, technikai kibontakoztatása, a mai ember életérzésének megfelelő újraértelmezése. Ez az irányzat az emberi test és izomzat lehető legtökéletesebb működtetésén alapuló mozgásművészet; a testek és mozdulatok, a hely- és helyzetváltoztatások előidézte térbeli eltolódások, a tánc- és képzőművészet ötvözete. Németország után Hollandia következett: 1969-től Chatel Kisztina Koert Stuyf és Ellen Edinoff amsterdami balettstúdiójában tanult tovább, majd 1977-ben teremtette meg saját, Hollandiában addig előzmény nélküli műfaját, az úgynevezett *minimális táncot*. A „minimális tánc" a főleg amerikai eredetű „minimális zene" térbeli megjelenítése és rokon a „minimális" képzőművészettel, illetve azzal a színházzal, melynek legkiválóbb képviselője az amerikai Robert Wilson.

Chatel Krisztina a holland közönség előtt két műsorral: a *Voltage Control I* és *II*-vel mutatkozott be, tánckompozícióinak alapját az amerikai Philip Glass zenéje alkotta: vele Robert Wilson is gyakran együtt dolgozik. A *Voltage Control II*-ben azonban már másfajta zenei indíttatás is szerepel: Lodewijk de Boer, holland rendező-író-hegedűművész-zeneszerző erre a bemutatóra komponált műve. A holland sajtó kezdettől fogva nagy elismeréssel írt a magyar művésznő szólótáncosi, rendezői és koreográfusi tevékenységéről.

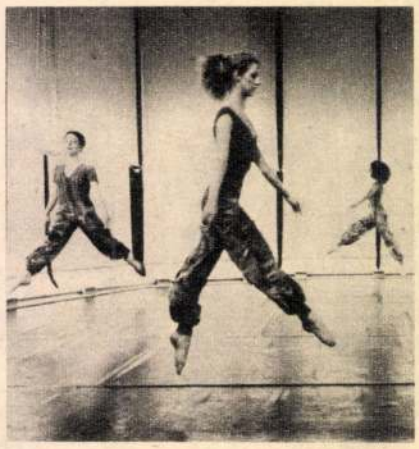

Az előtérben Chatel Krisztina

„Chatel Krisztina táncszerzeményei azokban a pillanatokban a legérdekesebbek, amikor a mozgás megfagy és a mozdulatlanság benyomását kelti, akár a hagyományos keleti színházban. A magas, hosszú lábú, hosszú karú Krisztina, mint szólista, akkor a legizgalmasabb, amikor testén váratlan cikcakkmozgások hullámzanak át, mintha villanyütés érné, vagy ha két karja úgy pattan ki a törzséből, mint a villám" — méltatta Luuk Utrecht, a *De Volkskrant* tánckritikusa, Chatelnek és együttesének első fellépését, 1977-ben. „Philip Glass zenéjére Chatel Krisztina kidolgozott egy egészen újfajta táncstílust, amely váratlan fordulataival a nézőt szinte az utolsó pillanatig fogva tartja" — állapítja meg egy évvel később, Krisztina második turnéja alkalmából Hans Vogel, a *Het Parool* recenzense.

Chatel Krisztina jelenleg harmadik műsoron dolgozik. Úgy érzi: az amerikai „minimális" zene koreográfiai lehetőségeit kimerítette, ezért más irányba szeretne elindulni. Annak idején részt vett a *Balázs Béla Stúdió* kísérleti sorozatának egyik filmjében is, amelyet Bódi Gábor rendezett. Akkor ismerte meg az *Új Zenei Stúdió* és főleg Vidovszky László munkásságát. Most a stúdió zenéjére akarja új műsorát koreografálni. Nagyon örülne, ha egyszer itthon, Magyarországon is bemutathatná együttesével eddig elért művészi eredményeit.

DEDINSZKY ERIKA



Avança, condenado à morte!

Por Miklós Radnóti

Avança, condenado à morte!
a sebe acolta o gato e o vento,
antes do teu, cumpre-se o destino
das árvores negras, e o caminho
embranquece e curva-se de medo.

Mirra, ó folha do outono!
Mirra, universo abominável!
do céu sibila uma brisa gélida
e sobre as ervas hirtas e férreas
lançam sombras os gansos selvagens.

Ó poeta, sê puro como
as gemas das montanhas nevadas
trespassadas pelo vento, sê límpido
como o terno Jesus pequenino
das piedosas e velhas imagens.

E sê duro também como os grandes lobos,
sangrando das feridas rasgadas no corpo.

1936

(Tradução literal de Zoltán Horas
versão de Teresa Balté)

poesia e já conhece a sua futura mulher, Fanny.

Licenciou-se em Línguas e Literatura Húngara e Francesa, mas, em 1935, requereu o diploma por ser de ordem judaica. Viveu de lições particulares, de traduções e de trabalhos ocasionais. Em 1931, porém, o seu elevado talento literário foi notado, e Babits convidou-o a colaborar na revista «Nyugat».

Nos últimos períodos do «numerus clausus» para o ensino superior, foi chamado pelo Serviço de Trabalho Obrigatório e, em 1944, levado para o Campo de Forçados de Bor, onde morreu.

O assassinato com uma bala na nuca durante uma marcha forçada para a Alemanha foi também do seu gosto. Ainda em Novembro de 1944, o poeta traçou a última vez, com mão firme, estas suas últimas rudes.

«Só em 1947 o cadáver foi encontrado, numa vala comum. Nem dois bolsos de inverno estavam sem livros. Num deles encontrou-se o caderno com os últimos versos. Na primeira página, uma indicação do húngaro, grego-grego, alemão, francês e inglês: «Poesias do poeta húngaro Miklós Radnóti, com a ordem de vida e teor chegar à Gisela Ortutay, professor da Universidade de Budapeste».

O seu modo de morrer pode ser efectivamente comparado ao dos melhores, ao dos mais importantes do Holocausto Europeu.

Além à preocupação desta e doutras obras literárias, Rósa Kárpáti, no testamento que redigiu a 10 de Junho de 1945, e a última providência que o autor tomou para a publicação dos seus versos e as outras providências a tomar, pede a Kárpáti que faça chegar o manuscrito a um editor húngaro, e o último pedido é o de que o livro seja publicado sem qualquer prefácio ou epílogo.

Os poemas aqui publicados, a excepção de «Avança, Condenado à Morte» e «Mirra», foram-nos fornecidos pela viúva do poeta, Fanny Gyarmati, que os traduziu para português, com a ajuda de Teresa Balté, a quem agradecemos.

Radnóti em 1941
Fotografia de Gisela Zsuzsi

Magyar—portugál irodalmi kapcsolatok

1978 májusában a legnagyobb példányszámú lisszaboni napilap, a *Diário Popular* közölte Radnóti Miklós: *Járkálj csak, halálraítélt* című versét. A fordítás Teresa Balté portugál költőnő és dr. Rózsa Zoltán, az ELTE bölcsészkari docensének munkája.

— Magyar—portugál irodalmi kapcsolatok terén melyikünknek van több „adóssága"? — kérdezem Rózsa Zoltánt, aki nyolchónapos ösztöndíjjal tartózkodott Portugáliában, mint az ELTE portugál szakának vezetője.

— Nem kis büszkeséggel mondhatom, nekünk van kevesebb. Igaz, jó néhány portugál könyvtárban találtam század elején fordított Jókait. Móricz, Mikszáth, Hercegh Ferenc műveire is rábukkantam; ám ezen kívül alig-alig tudnak rólunk. Ezzel szemben tény, hogy nálunk Greguss Ferenc már 1865-ben lefordította a portugálok nagy költőjének Camões-nek *Luziádák* című nemzeti eposzát. A későbbiek során többek között Szabó Lőrinc, Majtényi Zoltán, Kálnoky László, Somlyó György, Hargitai György és a Brazíliában élő Rónai Pál tolmácsoltak a régebbi portugál lírából. Eça de Queiros, Ferreira de Castro, Aquilino Ribeiro, Fernando Pessoa, Carlos de Oliveira és mások ugyancsak jelen vannak a hatvanas évek elejétől műveikkel Magyarországon. Hogy ennek ellenére a luzitán kultúra mégsem tudott jelentőségéhez mérten beépülni a magyar kulturális köztudatba? Hiányzott egy olyan fórum, amely létével, munkájával és élénk, állandó portugál kapcsolataival ezt biztosíthatta volna. Az egyetemen a portugál szak — egyebek között — éppen ezt a „hídszerepet" fogja betölteni.

— Úgy tudjuk, hogy egy antológia tervével tért haza...

— Nemcsak a tervvel, hanem vagy nyolcvan nyersfordítással. Történt ugyanis, hogy a nálam levő három verseskötetnek óriási sikere volt mindenütt. Az irodalmi szalonokban, ahol megfordultam, kézről-kézre adták őket. Látva a lelkesedést, írtam a Kulturális Kapcsolatok Intézetének új verseskötetek küldése ügyében. Rendkívül gyorsan megérkeztek a kért könyvek, magyar, spanyol, francia, vagy olasz nyelven. Illyés, Juhász Ferenc, Csoóri Sándor, Páskándi Géza, Kosztolányi, Füst Milán, Nagy László, Károlyi Amy — gazdag volt a választék. S ekkor érkezett meg az a bizonyos Radnóti-kötet is, melynek egy verse még májusban megjelent... Ezekből készítettünk ott nyersfordításokat. Egészében véve, költészetünk hatással volt a portugálokra, akiknek lírájára inkább egyfajta befelé fordulás, elzárkózás jellemző. Talán ezért szerették meg oly nagyon Petőfit, és bizonyos, hogy ezért jelent meg a későbbiekben még négy-öt Radnóti-vers is...

— Kik vállalták a magyar irodalom ottani tolmácsolását?

— Teresa Balté, aki elsőként fordította Radnótit. Petőfit Yvette K. Centeno, Juhász Gyulát és Juhász Ferencet Pedro Támen „vállalta". Egito Gonçalves József Attilát fordít. José Gomes Ferreira, a portugál irodalom „nagy öregje" például egyáltalán nem szokott idegen nyelvből tolmácsolni, de amikor megismerte József Attila néhány versét, lefordította a *Favágó*-t.

JÁRAI JUDIT

A „Járkálj csak, halálraítélt" és Radnóti rövid életrajza a Diário Popular című nagy lisszaboni napilapban

Francia folyóirat Krúdyról

E rovatban beszámoltam már arról a módszeres tevékenységről, amelyet egy magyar-francia író, Beregi Tivadar, azaz Théodore Beregi végez csaknem fél százada, kultúránk franciaországi hírét terjesztve. Újabban az *Art et Poésie* című folyóiratban közölt tanulmányokat századunk magyar íróklasszikusairól, így a Nyugat nagyjairól, Adyról, Füst Milánról, Kassákról, Radnótiról és Illyésről. E „magyar sorozat"-ban jelent meg Krúdy portréja.

Beregi azzal igyekszik érzékeltetni francia olvasóival Krúdy sajátos művészetét, látás- és ábrázolásmódját, hogy Proustra utalón őt is „az eltűnt idő nyomában" járónak mondja, aki hol elsuhanó, álomszerű képekben, hol aprólékosan realista, mégis varázslatos hangulatú ábrázolással idéz föl egy múltba süllyedt világot. Hősei különös és különc alakok, a társadalom peremén élnek, valami álmatag ködben, kiábrándultan és illúziók nélkül, s mégis örökké ábrándokat hajszolva. Akaratuk azonban csak a pillanatnak feszül, s nem is lázadnak, mert bénult tehetetlenség vagy keleties fatalizmus béklyózza őket. Krúdy nőalakjai is kettős arcúak: érzéki szenvedély és érzelmes-regényes gyöngédség vonásait váltogatják. Életviszonyaik, környezetük szürke középszerűsége és titkolt elvágyódásuk rácsai közt vergődnek. Az író nem elemzi teremtményeinek lelkiállapotát és cselekvésreakcióit, hanem viselkedésükkel, szavaikkal azonosulva érzékelteti a beleélés szuggesztív erejét.

A tanulmány is jelzi, hogy a romantikus ábrázolásmód, valóság és álomvilág egybemosódása eltakarja a kor súlyos problémáit, de Krúdy keserű iróniája szociológiai okfejtárás és nyílt társadalombírálat nélkül is kifejezi vélekedését koráról, s érezteti együttérzését az élet peremére vagy mélyére szorultak iránt.

„Talán éppen a kiábrándultság táplálja az író gyötrő nosztalgiáját a múlt, egy talán soha nem volt kor után, amelyet képzelete varázsol elénk páratlan szín- és részletgazdagsággal s összetéveszthetetlenül egyéni stílusművészettel. Bámulatos termékenységű életművének új meg új híveit nemcsak egy letűnt világ melankólikus bája vonzza, hanem az írói megjelenítés különös zamata is. Ez Krúdy egyre növekvő népszerűségének és hatásának egyik forrása" — írja Beregi.

KOVALOVSZKY MIKLÓS

ESZTERGOM

reken, próbáljuk meg az uralkodást — *ennen vágyiankon*. Aki komolyan gondolkozik az olyannyira óhajtott dolgokon, csakhamar mosolyogva látja be semmiségüket s végre is eljön a perc, amikor az elérhetetlen után való sóvárgás egészen elcsendesedik bennünk. Az így szerzett boldogság fölér a föld minden javával, — végzi okfejtését a boldogság „tudományának" alaptétele.

Nincs mit tagadni: aki komolyan hitte, hogy könyvből meg lehet tanulni a boldogságot, bizonyára némi csalódással teszi le Finot könyvét. Mi más az ő tanítása, mint a hordóban lakó és tenyeréből ivó Diogenes bölcseségének modern példákkal illusztrált, új kiadása? A buddhizmusról pedig talán ne is beszéljünk. Holott Finot a buddhizmus határtalan borúlátását még a német filozófusokon keresztül is kárhoztatja. S mégis: Buddha tanítása a megsemmisített vágyról csupán a végső következtetés levonásában különbözik Finot derűlátó bölcseletétől. És még ehhez a derűlátáshoz is szó fér, mert hiszen a vágyak megtagadása közelebb jár a borulátáshoz.

A tétel tehát egyáltalán nem új. Nem volt az már húsz esztendő előtt sem. Ellenben bizonyító érvei között újszerűen hat az a váratlan beállítás, hogy az emberiség szellemi vezetői — a legnagyobb írók, költők és filozófusok — mennyire *sötéten* láttak mindenkor s milyen változatos formáit mutatták fel a kétségbeesésnek, az élettel való elégedetlenségnek. Vegyük csak a franciákat, akiknek pedig a legderűsebb, legharmonikusabb életfelfogás megteremtését tulajdonítják. Mit hirdetnek íróik és bölcselőik? La Rochefoucauld, La Bruyère, Chamfort egyöntetűen vallják azt, amit az elfogott faun sugott Midas királynak: Az élet nem éri meg, hogy végigéljük! Scarron, az aforizma mestere meg éppen így összegezi az élet nyomorúságát: „Az ember belépése a világba aljas és szégyenletes. Szégyen okozni és dicsőség megszüntetni az életet. Mikor létrehívják, elrejtőznek és eloltják a gyertyát. De pompát rendeznek és gyertyát gyujtanak, mikor kimúlni látják." Voltaire sem vigasztalóbb ennél: „Nem tudom, milyen az örök-élet. Annyit azonban tudok, hogy a földi élet rossz tréfa." Diderot szerint „csak fájdalomban és könnyek között élünk". S ugyanígy beszél Bossuet, Racine, Corneille, Chateaubriand, Musset, Sainte-Beuve, Lamartine, Stendhal, Taine, Baudelaire, Flaubert, Maupassant, Renan, Zola, a két Goncourt, Lecont de Lisle és Anatole France. Ragyogó névsora a legsötétebb pesszimizmusnak. S hol van még az angol Swift, az orosz Gogoly, Tolsztoj és Dosztojevszkij, az olasz Leopardi, a spanyol Cervantes, a német Schopenhauer, vagy a magyar regényírás atyamestere, Kemény Zsigmond?

Az emberben akaratlanul felvetődik a kételkedő kérdés: vajjon ezek a lángelmék mind tévedtek volna az élet megítélésében? Mindnek kormos üveg lett volna a szemén s csupán Monsieur Finot kissé németes, nyárspolgári optimizmusa, aranyközéputas bölcselkedése födné a csalhatatlan igazságot? Nehéz elhinni. De akinek kedve, meg ideje van hozzá, kipróbálhatja a „boldogság tudományát" saját magán — gyakorlatban. Mondom, így nyaralás közben, sok mindenre ráér az ember.

Ki elmerengett...

— Storm —

Ki elmerengett lágy karokban,
Koldus szegénnyé sose rokkan,
Bár zord magányban távol halna,
A boldog perc lebegne rajta,
Mit árasztott a kedves ajka —
S fölötte holtan él hatalma.

SEBESI ERNŐ

Favágók

— Elbeszélés —

Írta: **Ifj. Hegedüs Sándor**

Az erdőt jártam. Élveztem néma csendjét, rejtélyes homályát. Hallgattam a madarak énekét, amellyel madárnyelven meséltek egymásnak. Egyszerre csak ütemszerű koppanásokat hallottam, fejszecsapások voltak. A hang nyomán mentem s favágókat találtam, akik a ledöntött szálas fáit fűrészelték és ölbe hasogatták. Leültem közéjük egy fatönkre, elnéztem munkájukat. Déltájban megpihentek, tarisznyáztak és beszélgettek. Csendes, egyszerű hangon meséltek egymásnak.

— Aztán igaz vo'na, hogy a Nagy Mihály fia hazajött volna hat év után Amerikából! — szólt az egyik.

— Igaznak igaz! — felelte a másik.

— Aztán az is igaz, hogy egy hét múlva megint visszapördült tengeren túlra?

— Úgy, ahogy mondja kigyelmed.

— Aztán hogy lehet az?

— Hát éppen csak úgy, — hogy megtudta az igazat.

— Aztán mi volt az az igazság, amit meg kellett neki tudnia?

— Hát tudja komám uram, a dolog úgy történt, hogy mikor három év előtt Nagy Mihály eltemette a feleségét, a Jóska gyerek anyját, egészen magára maradt, mert a fia Amerikába volt, a felesége meg már akkor a gyep alatt. Nem volt az öregnek senkije, aki gondozza. Aztán mikor elhajtotta tehénbornyát a vásárra, Kistelekre, — a vásár után hazahozott magának onnét egy fehér cselédet. Mert hát az urasági gulyás is hajtott fel oda marhákat, és éppen vele volt a Julis lánya. Az meg elszegődött Nagy Mihályhoz mindenes lánynak. Dolgos lány volt, ügyes lány volt. Megtetszett az öregnek, — mert nagyon jól elgondozta.

— Értem már, értem...

— Hát úgy vo't éppen, ahogy kigyelmed gondolja... Tavasszal aztán a Gulyás Julcsának kisgyermeke született.

— Hát persze... persze.

— Idáig rendin is volt a dolog, csak az volt a hiba, hogy az öreg nem tudatta a dolgot Jóska fiával. Mert vagy azt gondolta, hogy az úgysem jön haza, vagy meg talán úgy okoskodott, hogy elég lesz akkor is megtudni a gyereknek az igazat, ha haza vándorol... Ebből lett aztán a baj.

— Micsoda baj?

— Mert hát egy napon jött ám — levél a Jóska gyerektől, hogy hazajön. Az öreg Nagy Mihály igen megijedt erre, ki is tette a Julcsát a pajtába a gyerekkel együtt, ő meg egyedül maradt benn a házban... Aztán úgy is lett, hogy egy este megjött a Jóska gyerek.

— Aztán örült neki az apja?

— Hát örült is, meg nem is, mert nagyon szurkolt, hogy mi lesz akkor, ha Jóska megtudja az igazat, hogy van egy új osztályrészese... Első este csak megvoltak szépen. Jóska egyre az édesanyja után kérdezősködött, az öreg Nagy Mihály meg felelgetett neki rá: „Bizony Jóska itthagyott ő bennünket!..." „Dehát mi baja volt... Az orvos nem tudott rajta segíteni?" „Nem tudott azon egyik se segíteni, pedig hívtam a városból is orvost. Adtak is be neki mindenféle orvosságot, de használni egyik sem használt. Má' én csak úgy látom fiam, ha valakinek eljön az ideje, hogy meghaljék... annak hiába hívnak orvost, meg adnak be orvosságot, annak betelik a sorsa, úgy ahogyan rendölve volt, aztán elmegy... Ő is elment... Te se voltál itthon, messze voltál, ő meg még messzebbre ment, magamra maradtam vén fejemmel, üres lett a ház..."



X. Szűz Mária szobra a régi esztergomi kálvárián

A boldogság tudománya

Írta: Kárpáti Aurél

Különös könyvet olvastam az este. Tudós mezbe öltöztetett értekezés a „boldogság tudományáról". Mert ilyen is van. Igaz, ez a ma rendkívül időszerű „tudomány" nem éppen régi keletű. Alig két évtizedes multra tekinthet vissza. Az első világháborút követő általános elernyedés napjaiban találta ki és foglalta rendszerbe egy francia író: Jean *Finot*, akinek nevét főkép a fajok problémájáról írott könyve tette ismertté. De ha új is ez a szokatlan tudomány, talán mégsem egészen érdektelen.

Ahogy ebből a hamar elsárgult könyvből látom, Monsieur Finot egyáltalán nem volt rokona Candide nevelőjének. Már mint Pangloss tanár úrnak, aki tudvalevően azt vallotta, hogy a mi létező világunk minden lehető világok közt a legjobb, mivel minden a legtökéletesebben van benne elrendezve. Sőt, a boldogság tudományának szerzője szinte szöges ellentétben áll a csúfondáros ferney-i remete derék filozofusával. Derűlátó bölcselete ugyanis azon a sarkalatos tételen épül föl, hogy e világ rossz és tökéletlen, a mindent lebíró emberi akarat azonban mégis tökéletessé, tehát boldoggá teheti azt. A harc szép és a remény nagy — mondja Platon szavaival s száz meg száz borúlátó könyv ellenében, egyetlen kötetbe sűrítve igyekszik bebizonyítani állításának igazságát. Hogy milyen sikerrel? — az más lapra tartozik. De hogy érdekes kísérlete figyelmet érdemel, annyi bizonyos.

Finot abból indul ki, hogy a boldogság *bennünk* van. Azt mondja: ha végigéltük az élet egynémely viharát s gondolkozni kezdünk a dolgok fontosságán, meglepődve ismerjük fel azok jelentéktelenségét. Bizonyos idő multán a legmélyebb erkölcsi szenvedések is elhalványulnak — az elmélkedés tiszta fényénél. Életünk nagy drámáinak közvetlen hatása alatt olykor még öntudatunkat is elveszítjük. Azt hisszük: nem tudjuk s nyilván nem is akarjuk ezeket túlélni. Ám mi történik később, a megpróbáltatások után? Érzelmeink csodálatos módon megváltoznak. Hová lesz az „örökös" szenvedés? Úgy eltűnik, mint a tavalyi hó. A múló idő további szakaszán fájdalmunk mélysége betemetődik, alakja formátlanná mosódik. Úgy, hogy alig ismerünk rá. Már lassankint nem is tudjuk: mi volt benne olyan rettenetes? S egyszer csak elérkezünk oda, hogy fölényesen, megbocsátón, elnézőn kezdünk mosolyogni az elmult szerencsétlenségeken. Mit bizonyít mindez? Semmi mást, mint hogy szenvedéseinknek forrása enmagunkban van. Életünk boldogsága, minden, ami széppé és vonzóvá teheti számunkra az életet: elsősorban *saját magunktól* függ. Az igazi boldogság titka pedig abban rejlik, hogy a *magunk* életét éljük. Ez a boldogság megegyezik az erkölcstannal. Teljes összhangban van a legnemesebb szociális törekvésekkel. A külvilág — írja Finot — rezgésbe hozza érzékenységünket s ez úgy reagál rá, mint zongora a művész érintésére. Bensőnknek édes vagy szomorú hangjai, bár a külvilág kottajegyeit szólaltatják meg, mégis csak bennünk vannak. S éppen ebből a megismerésből bontakozik ki a vigasztaló igazság. *Külső körülményeket* nehéz legyőzni, sokszor lehetetlen. *Egyéniségünk alakítása*, gondolkodásmódunk megváltoztatása azonban hatalmunkban áll. Ha tehát nem uralkodhatunk a tárgyakon és az embe-



XI. Sirató asszony a régi esztergomi kálvárián

sabbak lettek, így jobban szolgálják az életet. De ez a világ legnagyobb tévedése. A nő célja egyetlen. Ez az egyetlen cél nagyobb mindennél, amit ma próbálnak. Egyszerűségében is a legnagyobb ez a világon: anyának lenni.

Eliz kis mozdulatot tett, de aztán nem felelt. Lenézett maga elé a szőnyegre.

— A nő semmiféle cselekedete, semmiféle eredménye nem mérhető ehhez. — A kegyelmes úr egyszerűen, hangsúlytalanul beszélt. — Isten magukra bízta az élet legnagyobb feladatát. Magukra bízta a létezés titkát. Azt bízta magukra, hogy maguk tartsák fent az életet, a világot. Azzal az egyszerű, hétköznapi ténnyel, hogy gyermekük legyen. A legnagyobb férficselekedet sem mérhető ahhoz, hogy egy anya fájdalommal megszüli gyermekét. Miért akarják elhitetni magukkal és a világgal, hogy szerény férficselekedeteket mívelni rangosabb, méltóságosabb, nagyobb dolog, mint gyermeket adni a férjüknek, a nemzetüknek?

Eliz hallgatott.

— Én igenis visszaviszem magukat minden erőmmel a házassághoz és a gyermekhez — folytatta a miniszter s most csaknem komor volt a hangja. — Visszaadom magukat örök hivatásuknak, a létezés fenntartásának.

— A létezés fenntartásának — mondta halkan, alig hallhatóan Eliz.

— Ilyen nők, mint maga — a kegyelmes úr most jóságosan beszélt, de szánakozva —, csupa egészség, csupa szépség. Hogyne, nagyon érdekes hivatást űz. Izgalmasat, tetszetőset. De egy ilyen fiatal lányt igazán boldoggá tesz az, ha ilyen csodaszép helyen, napsütésben, fenyvesek közt azon töri a fejét, hogy éjszakai órákban találkozzék egy öregedő férfival és szépségét, varázsát esetleg arra használja fel, hogy ettől az öregedő férfitól a hivatása érdekében mindenféle politikai titkokat tudjon meg?

Eliz felnézett. A miniszter hangja most már sajnálkozó, lenéző volt. Eliz szégyenkezett, de nem tudott mit mondani.

— Miért teszi ezt? — folytatta a kegyelmes úr. — Mert bizonyára nem tartozik senkihez. Gyökértelenül él a világban, éppen csak létezik, s a hivatása, a büszke hivatása elkápráztatja a szemét. És méltatlan, szánalmas vállalkozásokba hajszolja. Miért nem tartozik senkihez? Egy ilyen nő. Hát még nem találkozott soha férfival, aki megdobbantotta a szívét, aki túlnőtt a többin, akihez érdemes volna odaszegődni élettársnak?

Eliz gyorsan lélekzett, szeme, ajka mozdulatlan volt.

— Valahol csak van egy férfi — mondta még csendesebben a gróf. — Komoly és derék fiatal férfi, magához való. Talán már ott is van a maga lelke mélyén, csak maga eddig szégyelt ráismerni, mert hát maga csak a nagy önállóságában, a híres hivatottságában tetszeleg. Nem az én feladatom, hogy ráébresszem: ki az? Csinos-e? Fiatal? Az okos homloka tetszett meg magának vagy a szép szeme? A derekassága, a jósága, a férfiassága? Gondolkozzék csak: nem jobb volna most ővele együtt lenni, sétálni itt az erdőben, vitorlázni a tavon, együtt, egymás mellett kacagni a hegytetőn a napsütésben, mint itt egy száraz, unalmas öreg úr politikai fejtegetéseit hallgatni?

Eliz szepegve, egyszerre könnybelábadt szemmel nézte ezt a „száraz, unalmas öreg urat", akinek őszes fejéről olyan ezüstfény derengett, mintha jóságos apja lenne.

A miniszter lassan felállott, lenézett rá.

— Ez a maga élete? — szólt csöndesen, csodálkozva. — Induljon el és keresse meg a másik életét. Az igazit. Kedves Barna Péter.

Meghajtotta fejét, fölvette a javaslat példányait és lassan kiment a szalonból.

Künn megkondult a déli harangszó, lentről, a faluból jött a hang, vékonyan. Eliz csöndesen szipogott, könnyeit törölgette.

Szólt a falubeli kis harang és szólt a szomszéd városban is; egyszerre szólt most az egész világon.

Az *Igazság* főszerkesztőjének szobájába is behangzott egy nem messzi templomból ez a déli harangszó.

A főszerkesztő nem volt egyedül a szobájában. Lomniczyt hívatta az imént; a fiatalember ott állt íróasztalával szemben.

— Te azt óhajtottad a multkor tőlem, hogy kérjem meg számodra Török Eliz kezét — mondta a főszerkesztő halkan, asztalán rakosgatva.

— Ez volt a tiszteletteljes kérésem.

— Határoztam — szólt a főszerkesztő.

Percig most csönd volt a szobában. A főszerkesztő ismét, mindennél erősebben érezte, hogy ez a csönd a szobájában elviselhetetlen; a falakból ridegség árad, az élet teljesen megállott, hiába künn az utcazaj, hiába dübörögnek fel este az egész épületet megrázkódtató nyomdagépek. Valami kihullt innét, valami hiányzik Pontosan három nap óta.

A főszerkesztő felállt asztala mellett.

— Határoztam — mondta mégegyszer, gyorsan, türelmetlenül és szenvtelenül. — Meg fogom kérni Eliz kezét.

Most ránézett munkatársára és valamivel csendesebben befejezte:

— Csakhogy... nem neked.

VÉGE.



IX. Mária Magdolna alakja a régi esztergomi kálvárián



VIII. A régi esztergomi kálvária (1827)

egy példánya, még pedig azon az oldalon kihajtva, amelyen egy Barna Péter-cikk volt.

Eliz lassan, fokozatosan a haja tövéig elvörösödött. Egy szempillantás alatt leigázva, megsemmisítve érezte magát. Szeme tágranyílt, a torka elszorult.

— Excellenciád tudja, hogy én vagyok Barna Péter? — kérdezte halkan, kicsit rekedten, megdöbbenve.

A miniszter csöppet felkapta a fejét, hátratámaszkodott a karszékben. Most az ő szeme is, pillanatra, kerekebbre nyílt. Aztán elmosolyodott:

— Nem, ezt nem tudtam. De annál jobb. Tehát maga az a Barna Péter? Azt hittem, csak Török Eliz, az *Igazság* munkatársa.

Ez nagy ütés volt. Eliz ujjai közt szétmorzsolódott a cigaretta. Szerette volna utólag leharapni a nyelvét. Átkozott ostobaság volt, hogy ez kiszaladt a száján. Élete első, egyetlen, óriási baklövése. Jóvátehetetlen.

— Honnan tudta meg excellenciád, hogy én ujságíró vagyok? — kérdezte, el sem titkolt, keserű, keserves haraggal.

— Egy miniszternek jól értesültnek kell lenni — mosolygott még mindig a gróf. — És maga honnan tudta meg, hogy mi készül az én törvényjavaslatomban?

Eliz fölkapta a fejét, dacosan nézett rá:

— Egy ujságírónak is jól értesültnek kell lenni.

A miniszter elismerően biccentett.

— Barna Péter. Barna Péter — mondta és tűnődve nézegette a lányt. — Sosem hittem volna, hogy az nő lehet. Jó tolla van, elismerem.

A lány szigorúan nézett az asztalra, az asztalon az ujságra; a dícséret csöppet sem tette büszkévé, inkább elkeserítette; valami lenézést, a győztes kegyes símogatását érezte benne.

— Tehát Barna Péter — folytatta a miniszter — az én ostorozó, heves, gyűlölködő ellenfelem. Miért ellenem ez a szívós, rettentő harag, kedves Barna Péter?

Minden szava olyan, mint egy szelíd korbácsütés — lázongott Eliz egész belseje.

— Én nem lehetek az ön ellenfele, kegyelmes úr — felelte. — Ennél sokkal jelentéktelenebb ember vagyok, sokkal kisebb pont ezen a világon. És én nem ön ellen gyűlölködök, nem excellenciádra haragszom.

— Hanem? — A kérdés őszinte és kíváncsi volt.

— Csak arra a törvényjavaslatra, mely igaztalan, lesujtó, ártalmas lesz. Én minden dolgozó nő feljajdulását szerettem volna azokban a cikkekben excellenciád értésére adni.

A kegyelmes úr szelíden megingatta a fejét:

— Vajjon csakugyan olyan igaztalan, lesujtó, ártalmas lesz az a törvényjavaslat? — A miniszter zsebébe nyúlt, kivette a javaslat gépelt példányait, egyet odatett az asztalra Eliz elé. — Itt van, tessék. Ez is egyik oka volt, hogy kérettem. Maga az egyetlen ember, aki rajtam kívül már ma ismerni fogja a javaslatot. Ezt Barna Péter kapja tőlem, aki csaknem annyit gondolkozott és dolgozott ennek a javaslatnak az ügyében, mint én. Csakhogy ő az északi sarkra tévedt, míg én a mérsékelt égövre törekedtem.

Eliz, kezében az irattal, most megfeledkezett minden mai kudarcról, szégyenről, sérelemről. Ujságíró volt megint, csak ujságíró, aki a legsötétebb csendből egyszerre kikerült a legnagyobb, legizgalmasabb esemény fénylő rohamába.

A javaslat, az eredeti, a hiteles, a végleges javaslat, itt van a kezében! Mohón kezdte olvasni.

Csend volt.

A miniszter néha ránézett, néha a napfényes fákra künn, néha még azokon is túlra, a semmibe, a mindenségbe.

Aztán Eliz ismét letette az iratot az asztalra.

— Ez más — mondta csendesen.

— No lássa.

— Konciliáns, emberibb, igazabb — gondolkodott hangosan Eliz.

— Magam is azt hiszem.

— De azért alapjában, az egésznek a mélyén csak ott van valami igazságtalanság — kapta fel a fejét a lány újból.

— Igazságtalanság? — A kegyelmes úr úgy elnyujtotta ezt a szót, mintha most hallaná először az életben, minden betűjét külön meg akarná ismerni. — Mert igazabbá és boldogabbá akarom magukat tenni?

— Akaratunk ellenére?

— Maguk époly kevéssé tudják, mit akarnak, mintha épp most kergették volna ki mindnyájukat a paradicsomból és egyelőre mindenféle útvesztőkben tévelyegnek, csak a visszafelé vezető utat nem találják. — A kegyelmes úr jóságos hangon beszélt. — Háború és más körülmények kiverték magukat onnan és belehajszolták olyan álruhákba és olyan ál-életcélokba, amelyeket büszkén és megadóan viselnek, de a lelkük mélyén dideregnek tőle.

Eliz makacsul rázogatta a fejét:

— Nem így van, ezt csak a férfiak képzelik.

A miniszter szelíden, bölcsen legyintett:

— Elhiszem, hogy becsülettel dolgoznak. Elhiszem, hogy itt is, ott is, amott is megállják a helyüket. Elhiszem, hogy azt gondolják, ezzel nagyobbak, hatalma-

Új Idők 1943. 32. 27

Eybl, Franz

Revai. XX. 214.1.

Eybl, Franz

Pukanszky Béla – Souvenir de Pilismarót. Tükör 1939, 210 f.
(Kopjel)

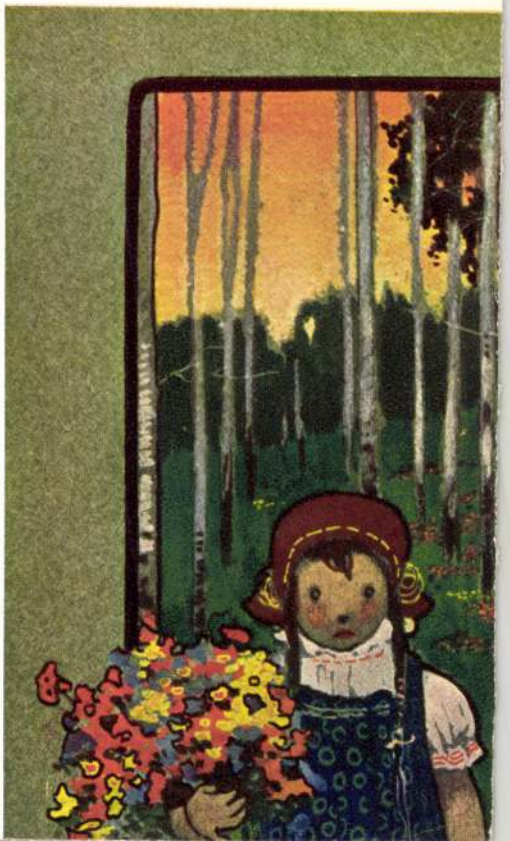

richten möchten, und Hr Conti blieb vollends unverständlich. Eben so vermißten wir an den übrigen Mitwirkenden die sonst so rühmliche und stets nach Gebühr gewürdigte Präzision. Destomehr befriedigte die instrumentale Ausführung und das szenische Arrangement. Das Ballet erhielt beifällige Aufnahme, besonders wurde Herrn Kolofchanzky und den Kleinen: Toth und Schuller, welche einen schwäbischen Tanz höchst characteristisch und drollig ausführten, anhaltender und verdienter Beifall. Das Maskenconzert dürfte als bedeutungslose und die Dauer der Oper über die Gebühr verlängernde Beigabe künftighin füglich weggelassen werden.

— Im deutschen Theater wurde an demselben Abende die lange entbehrte Oper: „Szapáry" zur Darstellung gebracht, was, verbunden mit dem Umstande, daß Mad. Mink zum Erstenmale als neu engagirtes Mitglied dieser Bühne auftrat, ein ziemlich zahlreiches Publicum anzog. Ueber die Ausführung der Tondichtung befragt, zuckte unser Referent verlegen die Achseln, und brach nur ungern sein mysteriöses Schweigen. Seine Erwartungen, meinte er, seien durchaus nicht befriedigt worden, welches Urtheil durch die Thatsache gerechtfertigt werde, daß mehrere, früher mit Lebhaftigkeit zur Repetition geforderte Nummern, diesmal nur einmal, und zwar unter mäßigem Beifalle gesungen wurden.— Die Partie der Helene — meinte unser Referent — erfordere eine Sängerin, die eine kraftvolle Höhe mit Energie zu entwickeln vermag; Herr Stoll habe nur in manchen Stellen seine schöne Stimme und angemessenen Vortrag entfaltet, Mad. Baum sei oft schwankend und unsicher gewesen, Herr Hirsch aber hätte durchaus Fiasko gemacht. Den Letztern entschuldigen wir damit, daß er vielleicht noch nicht ganz von seiner Heiserkeit hergestellt war.

— (Nationaltheater.) Samstag den 11. Sept. findet die Benefize-Vorstellung des Sängers und Regisseurs Herrn Konti Statt. Es wird gegeben: der erste Act aus „Belizar," der zweite Act aus „Lucrezia Borgia" und der zweite Act aus dem „Liebestrank." — Fräulein Henriette Carl, kön. preußische Kammersängerin, wird aus besonderer Gefälligkeit für den Benefizianten die Antonina im „Belizar," die Titelrolle in „Lucrezia Borgia" and die Adina im „Liebestrank" als letzte Gastrolle singen.

(Aus der Kunstwelt.) In der Musikalien- und Kunsthandlung des Herrn Ehrenreich ist neu erschienen: das wohlgetroffene Bildniß Sr. Fürstl. Gnaden des Reichsprimas und Erzbischofs Joseph v. Kopácsy, nach der Natur gezeichnet von C. Eybl. Korrekte Zeichnung, würdevolle Haltung, sind die hervorspringendsten Eigenschaften dieses Portraits. Ueberhaupt sind mehrere vortreffliche Bilder in jüngster Zeit in dieser Kunsthandlung erschienen, die die Beachtung aller Kunstkenner verdienen. Zum Gedeihen dieser Handlung trägt sehr viel der Kunstsinn und die tüchtige Sachkenntniß des Herrn J. Neumann bei, der als Geschäftsführer sich beachtenswerthe Verdienste um diese Handlung erworben. — s.

Wiener Börsen-Course.

4. September 41.

		Conv. Mze.
Metaliques	à 5%	107
idem	à 4%	97½
idem	à 3%	—
Darlehen mit Verlos v. J. 1834		—
" " " " 1839		—
Bank-Actien das Stück		—
Kaiserliche Dukaten		—

Lotto-Ziehung

Markt-Preise.

der Körnerfrüchte in Pesth

am 7. Sept. Pesther Metzen, Grosch. W.W.

Weizen	168	bis	195
Halbfrucht	140	—	145
Roggen	120	—	124
Gerste	100	—	105
Hafer	66	—	74
Kukurutz	90	—	120

Früchten-Preise.

Preßburger Metzen W. W Groschen

	Comorn den 3. Sept. best.	mit.	ger	Temesvár den 4. Sept. best.	mit.	ger
Weizen	110	104	100	124	105	—
Halbfrucht	95	86	78	90	—	—
Korn	73	71	68	—	—	—
Gerste	60	57	54	46	—	—
Hafer	48	47	46	35	—	—
Kukurutz	56	53	50	57	—	—
Hirse	84	—	—	—		—

Bühnen-Repertoir.

Pesth, deutsches Theater.

8. September.

Sommertheater.

8. —

Ofner Arena.

8. —

Wasserstand der Donau

(in der Brunnmaschine zu Ofen)

am 7. Sept. Früh 8 Uhr 5' 4" 3''' ober 0

Meteorologische Beobachtungen	Zeit der Beobachtung	Barometer auf 0° Reaumur reducirt Pariser Maaß	Wiener Maaß	Thermometer Reaumur.	Wind.	Witternug.

Eybl, Franz

K. k. Poststall-Amtsanzeige.

Ich habe die Ehre dem verehrten Publicum, insbesondere aber den pl. t. Reisenden hiemit anzuzeigen, daß ich von 1. September l. J. an, das k. k. Poststall-Amt für Ofen und Pesth übernommen habe.

Ein wohleingerichteter Marstall und verläßliche Postillions bürgen für pünktliche schleunige Beförderung. Das Poststall-Amt befindet sich in Pesth, Hatvanergasse Nr. 585, im vormals Eckstein, nun Jankovits'schen Hause, in Ofen aber im k. k. Postamte, wohin sich die pl. t. Herren Reisenden mit Bestellung der Pferde gefälligst wenden wollen.

Wilhelm Strausz,
k. k. Postmeister.

Im Verlage der Unterzeichneten ist so eben erschienen:

Synonymisches Handwörterbuch

der englischen Sprache für die Deutschen. Nach den besten Originalquellen bearbeitet und durch zahlreiche Beispiele aus älteren und neueren Musterwerken erläutert von

Dr. H. M. Melford.

Mit einem Vorwort vom Geh.-Hofrath Wagner in Marburg.
Gr. 8. Velinpapier. geh. Preis 4 fl. C. M.

Vereinfachte englische Sprachlehre.

Erste Studien vor dem Gebrauche der Wagner'schen neuen englischen Sprachlehre für die Deutschen.

Von

Dr. H. M. Melford.

Mit einem Vorworte vom Geh.-Hofrath Wagner. 8 geh. Preis 40 kr. C. M.

Den Freunden und Lehrern der englischen Sprache empfehlen wir beide ausgezeichneten Werke. Durch das „Synonymische Wörterbuch" ist eine entschiedene Lücke in der englisch-deutschen Literatur ausgefüllt und die „Vereinfachte Sprachlehre" wird allen Denen eine sehr erwünschte Erscheinung sein, welche das Bedürfniß fühlten, vor dem Gebrauche der vortrefflichen englischen Sprachlehre vom Wagner, sich einer kürzeren Grammatik desselben Geistes, beim Unterrichte zu bedienen.

Zugleich machen wir auf die nachstehenden neuen Auflagen werthvoller Schulbü-

---

Bei **Gustav Heckenast,** Buchhändler in Pesth, ist zu haben:

Felelet

Gróf Széchenyi Istvánnak

Kossúth Lajostól.

Pest 1841. 1 fl. 40 kr. C. M.

Neu erschienen sind bei Gustav Heckenast in Pesth:

Gedichte

von

Betty Paoli.

(Dedication an Nicolaus Lenau.)
8. auf eleganten Maschinenpapier geh. Preis 1 fl. 20 kr. C. M.

wail. J. E. Hilscher's Dichtungen.

Originale und Uebersetzungen aus

Byron, Moore, Goldsmith, Southey, Waller, Lamartine, Ariosto, Foscolo.

Herausgegeben mit einem Vorworte von

L. A. Frankl.

Mit Hilscher's Portrait 8. Velinpap. 2 fl. 40 kr. C. M.

Da ich mich bald nach Eröffnung meiner

Knaben-Erziehungs-Anstalt

aus Mangel an Raum in die Lage versetzt fand, mehreren Knaben distinguirter Familien eine Aufnahme in dieselbe ablehnen zu müssen, so gebe ich mir hiemit die Ehre den respect. hochgeehrten Eltern und Vormündern gebildeter Familien aller Stände die gehorsamste Anzeige zu machen, daß ich diese meine Knaben-Erziehungs-Anstalt für das kommende Schuljahr (welches am 1. October 1841 beginnt) um Vieles vergrößert, sie

to take action purely by the threat which Panslavism directed at her life and by the feeling that she was obliged once more to defend her right to the thousand-year-old kingdom, even at the cost of much blood. It was the same interests and the same great idea which guided her in this war as in the old wars against the Mongols and the Turks. Her fate was also the same: the destruction of the Kingdom, the collapse of her power, and in defiance of all the principles of national self-determination, millions of her people thrown under a foreign dominion. Even when they were fashioning Hungary's prison at Trianon, she was grappling with Bolshevism which had tried to establish a Moscovite reign of terror and revolution in Central Europe. *It was the Hungarians who broke this Bolshevik venture — and Europe rewarded them with the Treaty of Trianon!*

Taken as a whole, the history of Hungary is one of ceaseless fighting against odds in defense of the interests and existence of European civilisation. She bled herself white for that Europe which after her collapse rewarded the unflagging efforts of nine hundred years in Europe's defence with a Carthagenean Peace. But just because all our great wars were inspired by the motives we have described, the unshaken hope of our nation is founded upon a solid rock. Europe, we feel, will one day give us justice and by our own inherent strength we shall rise above the dangers which threaten our very existence!



Lotaringia ed Eugenio di Savoia ebbero miltissimi soldati ungheresi che versarono il loro sangue nelle battaglie combattute sotto tanto grandi comandanti e nel grande esercito della Europa media gli ungheresi ebbero la parte che ha la punta di diamante nelle macchine perforatrici.

Alla metà del XIX. secolo un'altra volta la spada magiara risplendette in difesa della civiltà europea e della libertà democratica. Le rivoluzioni del 48 in Germania, in Italia ed in Francia si sottomisero alla potenza della Santa Alleanza e furono abbattute dal peso della reazione degli elementi borghesi e conservativi. Solamente la nazione ungherese continuo' a lottare per le idee progressiste, per la libertà del popolo e per la libertà, più di un anno, contro la coalizione degli austriaci e dei russi. Questo possente sforzo degli ungheresi non solo spezzo' l'alleanza delle razze straniere aizzae ad arte contro di noi, ma dimostro' anche che ai piedi dei Carpazi e nella valle del Danubio gli ungheresi rappresentano l'unico fattore militare e politico, che significa l'elemento di potenza, di ordine e di disciplina. Nella secondo metà del secolo la nazione ungherese aderi' al gruppo delle potenze tedesche, perchè contro il panslavismo, essa doveva appoggiarsi ad un fattore, che gli assicurasse l'esistenza e la sua posizione di potenza di fronte alle potenza occidentali alleate alla Russia. Per gli ungheresi la partecipazione alla guerra fu decisa solamente dal fatto che il panslavismo le minacciava nell' esistenza e perchè senti il dovere di riscattare un'altra volta col sangue il diritto di proprietà della nazione millenaria. In questa lotta gli ungheresi furono condotti dal medesimo interesse e dal medesimo grande pensiero che li ispiro' nelle lotte precedenti contro i mongoli e contro i turchi. Anche il suo destino è stato uguale quale premio di tale sua lotta: la distruzione del paese, il crollo della sua posizione di potenza.

La storia degli ungheresi quindi è si puo' dire, tutta una continua tragica lotta contro forze più grandi di loro, che significavano nel medesimo tempo serii pericoli per la civiltà europea. L'Ungheria venne rovinata e distrutta per quella Europa che dopo il crollo la premio' con una pace cartaginese per gli sforzi che aveva fatto per novenent anni di seguito in difesa della cultura europea.

nánt: országának pusztulása, hatalmi állásának összeomlása és a nemzetiségi önrendelkezési jog megtagadásával, vérei millióinak idegen uralom alá jutása.

Még akkor is, amikor már ácsolták számára a trianoni börtönt, még akkor is az európai civilizációért harcolt a magyar nemzet a bolsevizmussal szemben, amelynek moszkvai vezérkara itt akarta berendezni középeurópai forradalmasító központját. A magyar középosztály és parasztság ellenállásán megtörött a bolsevista hullám, — és a kifosztott, elalélt ország viszonzásul megkapta a nyugati hatalmaktól a trianoni béke diktátumát.

A magyarság története egészben véve tehát egy szakadatlan drámai küzdelem, nálánál nagyobb erők ellen, amelyek egyúttal az európai civilizációra is veszedelmet zúdítottak. Elpusztult és tönkrement azért az Európáért, amely az összeomlás után karthagói békével jutalmazta meg kilencszázéves véres erőfeszítéseit az európai kultúra védelmében. Éppen azért, mert nagy harcainkat ilyen eszményi motorok hajtották, teljesen reális és szilárd alapokon nyugszik a nemzetnek az a megingathatatlan reménye, hogy Európa igazságot fog szolgáltatni és hogy önerejével előbb-utóbb biztosan felülkerekedik a létét ostromló veszedelmeken. A magyar nemzetre szüksége van Európának, szüksége van mindazoknak a hatalmaknak, amelyeknek érdekeit veszélyeztetné, ha a Duna völgyéből eltűnnék az a nép, amelynek politikai művészete és katonai ereje egyedül tudja biztosítani az egyensúly állapotát az itt ütköző népi erők között.





Louis Kossuth, the leading genius of the war of liberty in 1848. After the suppression of the Hungarian movement by Austria, with the aid of Russia, he went abroad in order to interpret the case of Hungary. In England, America and Italy he was received with enthusiasm and succeeded to secure the support of lord Palmerston, Cobden, Cavour, Garibaldi, Webster, and many other prominent English and American statesmen and generals for the Hungarian case. — Luigi Kossuth il capo della guerra per l'indipendenza del 1848, il quale dopo che gli austriaci, con l'aiuto dei russi, ebbero soffocata la lotta per l'indipendenza, fece opera di agitazione in favore dell' Ungheria all' estero. Egli fu accolto festosamente in Inghilterra, in America ed in Italia e riuscì ad ottenere l'appoggio di Lord Palmerston, Cobden, Cavour, Garibaldi e di molti altri uomini di stato e militari per la causa ungherese. — Kossuth Lajos.

threat involved in this movement and against the alliances which Russia had formed in the West. As for Hungary's part in the Great War, she was moved

decisivo non furono capaci di mettere in campo e di manifestare utta la loro forza spirituale e fisica per cacciare definitivamente i turchi. Ma Carlo di

ugyanaz az érdek s ugyanaz a nagy gondolat vezette, mint korábbi harcaiban a mongol és a török áradat ellen. Sorsa is ugyanaz lett e küzdelmek jutalma gya-



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Eybl F.

I. Ferenc József császár
1847-ben.
Fenti körajzatán
repr.
Magy Verecke
I. 277. l.
lit

WETZSTEIN PÉTER
hadirokkant és lapterjesztő
— PÉLMONOSTOR —

Eybl

l.

Lykanomzromantika
53. l.

Gybl

l

LykaMagyműI800-20
105, 132-3, 359,
406, 504, l.

2.

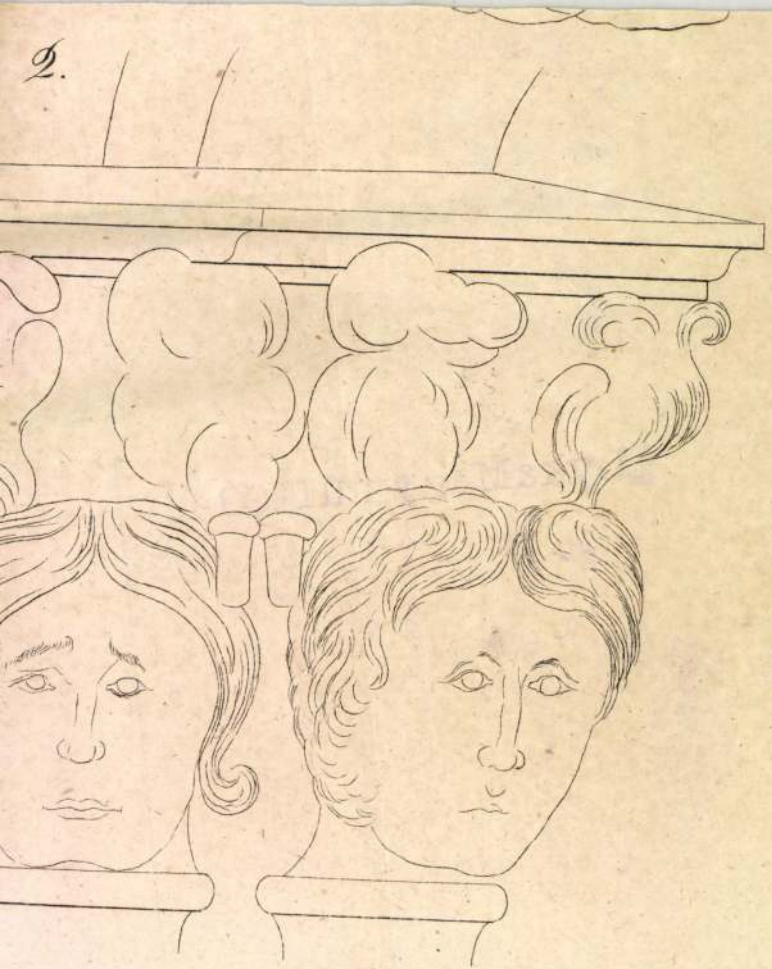

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

~~Franz~~ Eybl., Franz

Életrajza:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának ismertető lajstroma. Buda. 1870. 149 l.

Fenti képcsarnokban, tőle Hagymát, áruló tót fiú. c. képe. (149 l.)

tőben, Szigfiget és Csobánc látképe ... portreja.
Szines kőnyom. fol.

612 **Kölcsey** Ferenc. Einsle A. után kőre metsz. Eybl F. Nyomt. Leykun A. Bétsben. Kônyom. fol. (Nagyon szép ritka lap.)

613 **Kollonics** Leop. a Colonitz... Archiep. Collocensis. C. W. exc. in Nürnberg. Rézm. 4⁰

614 **Kossuth** Lajos. Rajz. Eybl 1842. — Nyomt. Leykun A. Bécsben. Kőnyom. fol.
(K. aláírásának facsimiléjével). — Nagyon szép lap.

Lautos
X.
Aukció

Eybl Franz

Kutatásainak fő tár
lönösen a festészet és a r
magyar táblafestők felfede
kép publikálása.A régi mag
lapitása.Magyar ötvösség.E
feldolgozása és kiadása.A
ténck összefoglalása olasz
nyelvü tanulmányok.A római
nográfiája.Módszertani tan
a modern müvészetről.Nemze
Külföldi előadások.

ben.

Pálffy János hagyom.
Bazin 134.

4-én + Weimarban 1553 október 16-án. T: 22.

ja

L és hozzásimuló

kissé bal rafordultan, de szem-
a fehér gyolcson fekvő L gyermek Jézust
Hullámos szőke
skeny fekete pánt szoritja, ingvállát
lár fogja össze, kék palástja térdeit
iros. Mögötte lombos bokrok és fák van-
ó mentén fekvő tornyos erődöket bolt-
i össze, mig jobbról a szikla tetején
en pedig hegyes vidék terül el. Az égbolt

(88.3:60.5) cm. — Sráma a törzsbel-
rtéke 16000 K.

127

a das Jesukind säugend. Öhlgemälde
cm. breit, 88.2 cm. hoch.

pag 690

125

g. 92. N° 34. Nulf

16.000

Eybl F.

laid

Kremsépliszeratura

mer D: Rm.

186-l. virágos-
nertje

187. 1925.



Európa"

"film. könyvterjesztő R. T.

Budapest

VI. Eötvös utca

Eybl Franz

Kopácsy József her-
cegprimás archépe
körajz
repr.
Kiss Sikl ay A. Nath Magyar.

260. l. 1902

564/1947.VI/1.ü.o.sz.iratával

a alkalmazottai részére f.hó 8.-án

t visszaküldöm azzal,hogy azokat

zdasági hivatala utján megkaptuk.

r 8.



Eybl

litografiái

repr.

Jo Bri Ra

1848. Az 1848/49-i m. tab.

hare Tört. hegyben 86 és kv-ll.

1898

országban a törvénykönyveknek és jogrendszereknek a legtöbb állampolgár még a nevét sem ismeri, hírét sem hallotta, nálunk arról panaszkodnak a költők és az írók, hogy a *Corpus juris* a Biblia mellé s talán elé merészkedett a család asztalán és viszonylag igen sokan tudják, hogy kell bánni vele, mit hol lehet megtalálni benne. Panaszkodnak, mert nem marad elég idő és pénz az új könyvekre, nyelvpallérozó, korszerű szépirodalomra.

De akárhogy is van a dolog : a magyar embert közvetlenül érdekelték a jogi problémák, talán azért is, mert oly nehéz közjogi kérdéseket adott fel neki sorsa. A mohácsi ütközet után hosszú évszázadokon át nemcsak a csatatéren, de a zöld asztal mellett is folyt a harc az ősi jogok védelméért s ezek középpontjában — így vagy amúgy — mindig a magyar Szent Korona országainak viszonya áll az örökös tartományokhoz. Ennek a több mint háromszázados küzdelemnek az oly kevéssé jogi alapokon álló Béccsel végül is egy lángeszű magyar jogász, Deák Ferenc vet véget a mesterien előkészített kiegyezéssel. Beszéde az úgynevezett felirati vitában mintha a politikai és jogi érzékkel és gyakorlattal oly bőkezűen megáldott magyarság bölcseségének összefoglalása lenne. A jog nem üres forma itt, nem makacs ragaszkodás ősi igényekhez, hanem a józan ész és az igazságérzet természetes szövetsége, amely csak diadalt arathatott.

Hiszen vele szemben nem volt komoly ellensúly. Vagy csak addig, amíg a háborúk emberfölötti fáradalmai tartottak. A magához tért Magyarországnak aránylag rövid idő alatt diadalmaskodnia kellett, mert alkotmányának szerves fejlődésével, ezeréves egységével nem mérkőzhettek azok a részint megvalósíthatatlan álmokból (a monarchia népeinek teljes egységesítése), részint gyorsan változó, szeszélyes napi politikából adódó elgondolások, amelyek a bécsi kormányt időnkint irányították.

De a magyar politikai irodalom — a tudományos is, a gyakorlatba kapcsolódó is — minden más ponton is szokat anul érdekes és nagyon sokszor egészen magas színvonalú. Még olyan magyaroknál is, akiket egyébként a közjogi kérdés kevésbbé érdekelt. Széchenyi és Kossuth szellemi párviadala csodálatosan lebilincselő lehet különösen a külföldi olvasónak, hiszen olyan sokoldalú, amilyen ritkán találkozik és olyan drámai, hogy az avatatlan nézőt is lebilincseli s megérteti vele, hogy nem politizálási düh hevíti ezeket az embereket, hanem egy ősi közösség

EÖTVÖS JÓZSEF
Arcképe. Kőrajz





Der Einfluß

der

herrschenden Ideen

des 19. Jahrhunderts

auf den Staat.

Von

Joseph Freiherrn von Eötvös.

Wien, 1851.
Verlag von Fr. Manz.

Politikai főművének német fordítása, címlap

J. le m. gennes

Hankiss 90. l. 1941

Eybl Franz

Розоцвет

l.

Forum

1934. 308. l.

Eybl Franz

Báró Eötvös József
arcképe, készült 1842
Repr.

Ferenczi Zoltán

Báró Eötvös József.
1813–1871. M. Tört. Élet.
Bp. 1903. 107 l.

6358.	4 drb. 8.5x8.5-ös diapositiv /:Beküldött negativokról:/

azaz Tizenkettő aranypeng

Ezen számlában feltüntetett ár a 4560/1931
számu rendelet értelmében ARANYPENGŐ
értendő.

Fizetendő: számla vételekor.
Vi.

Eybl Ferenc

l.

Ernst Kulfmeister

L.: Az E. Mus. leíró lajstr. I

m. vonatk. művei

1919

(l. nevmut.)

tő vállalat

udapest

Rothermere ucca 12.

Eybl F.

Fáy András arcképe
Kőrajz 1841.

Repr.

Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. é. n. 318. l.

HELYSÉG

Budapest

VÁRMEGYE

ÖRZÉSI HELYISÉG

Uj szt. János kórház kertje.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Szobrok.

KOR

1912.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Hűvös László

SZEMÉLYI VONATKOZ

Bárt Wodian

EGYEB ADAT

TÁRGY

Bárt Wodianer Albert emlék.

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

Eybl F.

Deák Ferenc arck. 1842
könyomat
Repr.
Domanovszky Sándor
Magyar mindelődéstört-
v. k. Bp. é. n. (45) l.

Kossuth Sajos 1842-ben
Repr
n. o. (46.) l.

(318)

Képekkel

stellung von falschen Pässen abgegeben und bei den Gaunern im nördlichen Deutschland in großem Ansehen gestanden zu haben scheint, in Detmold auf seinem Durchzuge mit seiner Zuhälterin, nachdem man ihn seit 1842 vergebens verfolgt hat, von der dortigen Polizei verhaftet worden ist.

*** Der französische Staatsrath hat die wichtige Ordonnanz erlassen, daß die Besizer von Grundstüken, welche in Folge von Eisenbahnbauten an Werth gewinnen, in Zukunft zu einer entsprechenden Geldvergeltung dieser Wertherhöhung gehalten werden sollen.

*** Die Schriftstellerin Georg Sand (Frau von Dudevant) hat sich von dem Klaviervirtuosen Chopin, mit dem sie fünfzehn Jahre lebte, getrennt.

*** Ein Pariser Zahnarzt zeigt für das bevorstehende Neujahr an, daß er ausgezeichnet schöne u. zu Neujahrsgeschenken passende Zähne vorräthig habe.

Lokal-Zeitung.

Theater.

Deutsches Theater. Der ausgezeichnete und mit Recht beliebte Schauspieler und Charakterdarsteller, Hr. Bergmann, hat zu seinem Benefiz, welches Sonnabend, am 18 d. M., stattfindet, Schiller's „Jungfrau von Orleans" gewählt, durch welche Wahl er nicht nur der so talentirten Anfängerin, Dem. Guttmann, welche diesen Abend als Johanna debütiren wird, in einer ihr zusagenden Rolle vor dem Publikum zu erscheinen Gelegenheit gibt, sondern zugleich seinen durchgebildeten ästhetischen Geschmak, so wie seine Achtung vor dem Publikum bethätigt, von dessen Kunstsinn nicht anders zu erwarten steht, als daß es durch zahlreichen Besuch das künstlerische Streben des Benefizianten lohnen werde. —pi

Lokalbemerker.

— In Jos. Wagners Kunsthandlung in Pesth ist so eben das Portrait Sr. k. k. Hoheit des durchlauchtigsten Erzherzog Franz Joseph in ungarischer Husaren-Uniform erschienen. Dieses Bild, von Cybl's Künstlerhand nach der Natur auf Stein gezeichnet und bei dem k. k. Hoflithographen Herrn A. Leykum in Wien gedrukt, ist ein wahres Meisterwerk und dürfte bald in keiner Portraitensammlung von Bedeutung mehr fehlen. Die sonstige Ausstattung ist sehr elegant. Der Preis ist auf chinesischem Papier 1 fl. 40 kr., auf ord. 1 fl. 20 kr. C.M.

— Jute Jedanken! Du ehrlicher Verkäufer „juter Jedanken", wer kennt dich nicht? Noch seh' ich dich vor mir, dich, den geistreichsten aller Buchhändler, wie ich dich damals um Mitternacht traf, als ich mit einigen guten Kameraden von einem lustigen Gelage nach Hause eilte. Mit dem zerknitterten Hute auf dem weintrunkenen Kopfe, das Gesicht nicht vom Unmuthe, sondern von dessen Feinde geröthet, deine wahrhaften Mordgeschichten, Lieder ꝛc. unter dem sicher fassenden Arme, taumelst du dahin, daß dir die Landstraße zu schmal wurde, u. ich weiß auch, die Welt würde dir damals gleich einem Eroberer zu enge gewesen sein! Als ich dich damals sah, da wurde der in mir oft aufgetauchte Gedanke zur festen Wahrheit: „Nur der Dumme u. der Trunkene sind am glüklichsten!" — Dieser Alte, an den wol nie eine so lange Rede gehalten wurde, u. der beiläufig gesagt, den „fliegenden Blättern" als Original zu einer nie versiegenden Ausbeute werden würde, ist allen Wirths- und Kaffehausbesuchern in Pesth sehr bekannt. Mit grauenhaften Mordgeschichten, Liedern, lustigen und traurigen Inhaltes, zieht er von Kneipe zu Kneipe u. bietet den Gästen diese seine „juten Jedanken" feil, unter jenen, denen er oft zu einer freilich sehr relativen Belustigung dient, findet sich immer Einer, der ihm eine Halbe Wein zahlt, die der gute Alte sodann, auf einem Fuße stehend und in einem Zuge leeren muß. In diesem Kunststüke, welches er 7—8 Mal an einem Abende produzirt, und dem er seinen alltäglichen, für ihn eben nicht sehr kostspieligen Rausch, zu verdanken hat, soll er es zur Virtuosität gebracht haben. Man sagt sogar, er würde nicht um ein Königreich ein Glas Wasser über die Lippen bringen. Da wir zufällig nicht im Besize eines Königreichs sind, konnten wir ihn noch nicht auf die Probe stellen. — Nun geschah es, daß der gute Mann in einer Nacht der vergangenen Woche in P...'s Kaffehaus, eines der beliebtesten Lokale, in seinem gewöhnlichen trunkenen Zustande hineingetaumelt kam, u. mit fast unverständlichen Worten erzählte, er wäre angefallen und beinahe beraubt worden. Wahrscheinlich hatte sich ein Spizbube seinen bewußtlosen Zustand zu Nuze gemacht, ihn seiner Habseligkeiten zu berauben, worin er aber, wer weiß wie? gestört wurde. Denn der Trunkenbold vermißte später sein Saktuch und wird, zum Bewußtsein gekommen, vermuthlich noch mehrere Effekten zu suchen gehabt haben. In der einen Hand hielt er seine Börse mit dem Inhalte seiner Tageseinnahme, in der andern das Paquet „juter Jedanken" krampfhaft fest. Gewiß hatte er diese im Schreken des ersten Ueberfalles mechanisch vor der Hand des Gauners zu retten gesucht. Hr. P..., der seinen Gästen, wegen seiner freundlichen Zuvorkommenheit wohl bekannte Kaffesieder, ließ dem Armen Labung reichen, hielt ihn so lange bei sich, bis er im Stande war, den Weg nach Hause zurükzulegen. Da der glükliche Unglükliche in einem derartigen Zustande diese menschenfreundliche uneigennüzige Behandlung nicht zu würdigen im Stande ist, wollen wir in seinem Namen dem wakern Kaffesieder herzlichen Dank abstatten, aber zugleich seine etwaigen Angehörigen aufmerksam machen, welcher Gefahr der Inhaber „juter Jedanken" ausgesezt ist, wenn er in einem solchen Zustande um Mitternacht sich nach seiner weit entlegenen Wohnung begibt. —fm—

— Die „Életképek" schreiben: „Noch eine Sache, in Betreff C. Hugo's, können wir nicht mit Stillschweigen übergehen. Sein „Baron und Banquier" ist nach der neuesten Entdekung, dem Sujet nach, gänzlich, den Situationen nach, aber stellenweise einer Novelle des französischen Schriftstellers Bassancourt entlehnt. Ganze Ideen und Dialoge stimmen mit dem französischen Originale überein, sogar die Namen sind dieselben, Granville und Mirmont, es spielen darin gleichfalls drei Personen und die Begebenheit beginnt, verlauft und schließt eben dort, und auf dieselbe Weise, wo und wie dies im

Drama der Fall ist. Jedenfalls — und hierin müssen wir ganz beistimmen — hätten wir es gerne gesehen, wenn C. Hugo dies selbst eingestanden hätte, bevor noch die Blätter ihre Meinung über das Stük aussprachen, und so hätte er uns durch unsere Kritiken nicht kompromittirt, die ihn besonders einer Sache (der Invention des Dramas) wegen lobten, welche eigentlich das Verdienst eines dritten, von ihm verschwiegenen Autors ist. Barancourt ist eben einer der nicht am häufigsten genannten Namen in der ausländischen Literatur, aber es war dennoch Unrecht, von einem ganzen Publikum vorauszusezen, daß nicht ein Einziger darunter das fragliche Stük gelesen haben werde. Nun kam die Mystifikation (da das Ganze vielmehr eine Uebersezung ist, kann man es kein Plagiat nennen) an den Tag, u. wir wissen nicht, ob die Reihe an uns sei zu erröthen, die wir Hrn. Hugo loben ließen, oder an Hugo, der dieses Lob annahm." — (Wir übersezen diese Notiz aus den „Életképek" u. hoffen, der geschäzte Dichter C. Hugo werde sich zu vertheidigen wissen. — Nicht überflüssig möge aber hier die Erinnerung sein, daß auch Shakspeare viele seiner Dramen nach Novellen bearbeitete.) 5.

— Der schon erwähnte kürzlich in England erfundene Gebrauch des Chloroforms zur Erzwekung einer verläßlichen u. zugleich unschädlichen Narkose, als Ersaz des Schwefeläthers, wird nun auch in Pesth angewendet werden, da dem Hrn. Stadtapotheker Wurzler die Zubereitung des Chloroforms so schnell gelang, daß Herr Zahnarzt Granichstädten (obere Donauzeile, Coburg'sches Haus) es bereits bei Zahnoperationen von heute an appliziren wird. Die Verfahrungsart ist sehr einfach und das Ganze für Leidende von höchster Wichtigkeit.

— Vorgestern versuchte ein Bauer — wahrscheinlich zum ersten Male in der Hauptstadt — mit seinem von vier Ochsen bespannten Wagen, geradezu durch das sogenannte Pariser-Haus in der Herrengasse zu fahren. Die Ochsen waren bereits nicht ohne große Anstrengung in die elegante Halle eingedrungen, u. nur der Wagen leistete noch bei dem beengten Passe Widerstand, als die Bewohner der Kaufgewölbe erschrekt herbeieilten und den kühnen Ochsenlenker nöthigten, sein Vorhaben aufzugeben. Nur mit Mühe gelang es, die armen Thiere zu einer rükgängigen Bewegung zu bringen und dem Bauer, der nicht viel klüger schien, begreiflich zu machen, daß dieses Gäßchen keine Passage für vierfüßige Ochsen sei. 4.

— Lezten Montag, da Hr. Volkmar als Stephanoff im Kotzebue'schen „Benjovsky" auf der Ofner Bühne gastirte, fielen im Parterre drei Damen — beileibe nicht auf einmal — in Ohnmacht. Ob ihnen das ängstlich besorgte Mitleid mit Benjovzky's Loos oder die leidigen so oft verpönten Mieder so sehr die Brust beengt, wagen wir nicht mit Gewißheit zu behaupten. 5.

— Im Laufe dieses Monats soll der zwölfjährige Pianist, Ignaz Jeiteles, Sohn des Bassisten des hiesigen Kultustempels und Schüler des Herrn Frommer, unter Mitwirkung mehrerer Künstler, in einem Privatkonzerte sich hören lassen. Da dieser unstreitig talentbegabte Knabe, zu seiner ferneren Ausbildung, das Wiener Konservatorium zu besuchen gedenkt, so werden alle Kunstfreunde auf dieses Konzert aufmerksam gemacht, und es steht zu erwarten, daß die Theilnahme, zur Unterstüzung eines wirklichen musikalischen Talentes, sich bedeutend gestalten werde. 4.

— Lezten Sonntag trug sich in Ofen folgendes schrekliche Ereigniß zu. Ein Maurergeselle ging mit seinem Eheweibe und seiner größeren Tochter in die Kirche und sperrte seine zwei kleinen Kinder in die Stube ein, welche sie, damit die Kleinen nicht kalt haben, heizen ließen, und legten zugleich neben dem eisernen Ofen einen Strohsak zum Troknen. — — Nach einer Stunde entsteigt aus der Wohnung des abwesenden Maurers ein Rauchqualm hervor, die Nachbarn eilen herzu, sprengen die Thüre und erstiken fast von dem herausströmenden Rauch; einigen gelang es jedoch in das halbbrennende Zimmer zu treten. Doch mit Schreken und Geschrei kehrten sie zurük; „die Kinder brennen!" — Nachdem die Stube gelöscht war, konnte man erst die Kinder sehen, das kleinere war erstikt, das größere jedoch ganz bis auf die Beine verbrannt. Wer beschreibt das Entsezen der Eltern, als sie nach Hause kommen u. die Folgen ihrer Unvorsichtigkeit sehen. 1.

— Stephan Heller, ein in Paris lebender geborner Pesther, welcher allgemein nächst Chopin als der poesiereichste Pianoforte-Komponist geachtet wird, hat sein achtundfünfzigstes Werk: „Reveries," jezt erscheinen lassen. 4.

— Nachrichten aus Preßburg zufolge, befinden sich die HH. Landtags-Abligaten J. v. Türnböck und Franz v. Hasmann aus Ofen besser und sehen ihrer vollkommenen Genesung entgegen. 1.

— Der Wiener löbl. Handelsstand, jeden gemeinnüzigen edlen Zwek durch generöse Spenden reichlich unterstüzend, hat dem Komité zur Errichtung des Josephsdenkmals in Pesth 100 fl. C. M. übersendet. 4.

— Die Zöglinge des Wiener Blindeninstitutes veranstalteten in ihrer Kapelle am 14. d. M. eine feierliche Requiem-Messe für den verstorbenen Patriarch-Erzbischof Pyrker. 4.

Beilage.

Pariser Stikmuster u. Patronen. Wir übergeben hier die neuesten Dessins und Schnitte. Die ersten zwei Zeichnungen, rechts, stellen einen Pantoffel dar. Stikerei mit farbiger halbgedrehter Seide auf Sammet, Gros de Naples oder Kachemir. — Dann folgt ein Kragen, neuester Form, Plumetis-Stikerei auf Mousselin; die Blumen müssen erhaben gehalten werden; die gewölbten Zaken werden mit Schnürchen eingefaßt. — Daneben befindet sich ein artiges Körbchenflechterei-Muster. — Links oben: Saktucheke. Plumetis-Stikerei auf Batist. — Links unten: Nadelkissen. Soutache-Stikerei auf Gros de Naples.

Halbjähriger Preis 4 fl., postfrei 5 fl. — Prachtausgabe 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbureau zu Ofen (Fischerstadt, Nr. 77, nächst der Schiffbrüke), in den Kunsthandl. der HH. C. Miller J. Wagner u. Treichlinger u. in J. G. Weißenbergs Papierhandl. (Servittenplaz) in Pesth u. allen k. k. Postämtern

Ofen, gedrukt in der königl. ungar. Universitäts-Buchdrukerei.

Schule. Auch ihr fehlte es nicht an vielen Beifallsbezeugungen. — Ueberraschend war auch Hr. Rusch, der, wegen fortwährender Unpäßlichkeit des Hrn. Stoll, die Parthie des Sever übernahm. Wenn gleich mit keiner hohen Tenorstimme begabt, sang er doch auf seine Weise mit Deutlichkeit, Gefühl, Ausdruk und Schmelz der Stimme, was ihm große Theilnahme des Publikums zuzog. — Die Leistung der Mad. Mink als Norma ist zu bekannt, als daß wir hier noch etwas hinzuzusezen hätten. Chöre und Orchester gingen scharmant und die ganze Vorstellung war eine höchst befriedigende. Das Haus war gut besucht. D.

Nationaltheater. Heute wird die allerliebste Oper: „der schwarze Domino“, zum Benefiz der gefeierten Gesangskünstlerin Dem. Henriette Carl, wiederholt. Die Oper dürfte in allen Theilen noch vollendeter als das erste Mal dargestellt werden.

— Morgen, Sonntag, gastirt Demois. Revie zum dritten Male auf dieser Bühne und zwar in einem neuen Singspiele mit Musik vom Kapellmeister Görgl. Bei dem gesteigerten Antheil, den das Publikum an dieser Gastin nimmt, läßt sich abermals ein volles Haus erwarten. Es ist unglaublich, mit welcher Schnelligkeit eine Novität der andern auf dieser Bühne folgt. Dem. Revie erscheint jedes Mal in einem neuen Stüke, das immer auf das Sorgfältigste in die Szene gesezt wird. Die H. H. Szerdahelyi, Szentpetery und Szigligeti unterstüzen die liebenswürdige Gastin auf das Wirksamste, so daß es an Hervorrufungen und Beifallsspenden nie fehlt. T.

— Am 7. d. M. ließ sich Dem. Corradori (vom Theater in Oedenburg) in ein Paar italienischen Arien hören. Eine ziemlich schöne Stimme, nur zuweilen etwas schrillernd, ein Vortrag mit etwas Koloratur u. eine sehr schöne Gestalt sind Eigenthum dieser Sängerin, über die man aber, bevor man sie nicht in einer ganzen Parthie hört, noch kein festes Urtheil fällen kann. Indessen fehlte es nicht an Applaus und Hervorruf. D.

—

Musik.

Sechste Produktion des Ofner-Pesther Musikvereins. Einen, dieses ganzen löblichen Unternehmens würdigen Beschluß, machte am 3. d. M. diese lezte Darstellung Volle Anerkennung und Dank aller Kunstfreunde und unseres ernst strebenden Publikums, den verehrlichen P. T. Mitgliedern dieses herrlichen Vereins, insbesondere diesmal Hrn. Kapellmeister L. Schindelmeisser, welcher zuerst die Wahl zu der daselbst aufgeführten Gluck'schen „Iphigenia“ in Anregung gebracht hatte! — Gleich den Leistungen der neulich stattgehabten Darstellung waren auch diese ausgezeichnet; Chor u. Orchester hielten sich waker, und der Glanzpunkt war diesmal wieder Fräul. Uffer, welche in der Titelparthie durch ihre schöne, hohe und kraftvolle Stimme das Publikum zu stürmischem Applause hinriß. Das Tonstük selbst betreffend, hält sich Referent zu unberufen, um über dieses Meisterwerk irgend ein Wort zu erwähnen; anstaunen, bewundern nur mit allen Anwesenden konnte er diese himmlische Schöpfung, in welcher Gluck sich selbst übertroffen zu haben scheint!! — Eine neue Ouverture von einem Herrn Volkmann, wie auch ein Kriegerchor von Emil Titl, beide mehr von Effekt, als wirklich werthvollen Gehaltes, wurden vom Publikum mit lebhaftem Beifalle aufgenommen, und der Chor zur Wiederholung verlangt. Vergnügt ging das Publikum aus dem Saale, jezt erst den Hochgenuß einer großartigen Musik fühlend! Rekn.

Zweites Konzert des Hrn. Micheuz. Dieses fand am 7. d. im Redoutensaale Statt. Einen traurigen, harten Stand hat jezt ein Konzertgeber. — Der Frühling ist da, und Ruhe will schon das, in der diesjährigen Saison gar zu sehr hergenommene Publikum — insbesondere hat der Klavierspieler einen schwierigen Kampf zu kämpfen, wenn er sein vollzähliges Auditorium jezt versammelt wissen möchte, jezt, nachdem man das non plus ultra eilf- und zwölfjähriger Kinder gehört und bewundert hat. Hrn. Micheuz gings schlecht mit seinem Unternehmen, leer war der Saal, mager die Ernte; was wir um so mehr bedauern, als er ein Klavierspieler nicht unbedeutender Art ist. Er hat eine ziemliche Fertigkeit in der linken Hand, die aber vereint mit dem andern Pedal in seinen Kompositionen zu häufig in Anspruch genommen werden, und dadurch die unangenehmsten Disharmonien entstehen. Von seinen sämmtlichen Pieçen sind die werthvollsten: die Fantasie aus Hoven's „Turandot“ und eine nach der zweiten Nummer zugegebene Etude, welch beide der Versammlung auch am Meisten gefielen.

Rekn— —

—

Kunstanzeige. Die Bildnisse JJ. k. k. Hoheiten des Erzherzogs Stephan und der höchstseeligen Erzherzogin Hermine, Ersterer nach der Natur, Leztere nach Einsle's gelungenem Porträte, von Cybl auf Stein gezeichnet, sind in Wagners Kunsthandlung so eben erschienen, und ziehen die Aufmerksamkeit und Bewunderung aller Kunstfreunde auf sich.

Modenbild. Nro. 16.

Paris, 27. März. Erste Longchamps-Moden. Kapote mit einem Schleier. Kleid von Poult de Soie. Neuester Shawl, farbig gestikt.

Halbjähriger Preis 4 fl. mit Postversendung 5 fl. — Auf Velinpapier mit ersten Kupferabdrüken 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Festung, außerhalb des Wasserthors), in den Kunsthandl. der HH. Ehrenreich u. Neumann, C. Miller u. J. Wagner in Pesth u. bei allen k. k. Postämtern.

Ofen, gedrukt in der königl. ung Universitätsbuchdrukerei.

tantesten Erfolg. Das Haus war, troz den enormen Preisen, in allen Theilen überfüllt, darunter die Elite der höchsten und hohen Gesellschaft, und der Beifall stürmisch. Saphir bewies wieder, wie sehr er der Günstling der Wiener ist, und die Wiener, wie unermüdet sie auch in ihren Gunstverleihungen sein können.

*** Die italienische Opernsaison in Wien ist mit Mercadantes „la Vestale“ eröffnet worden, welche Oper aber eine sehr kühle Aufnahme fand. Die zweite Vorstellung fand vor einem minder zahlreichen u. minder strengen Publikum mehr Zeichen des Beifalls.

*** Man schreibt aus Paris: „Noch selten hat ein Musikstük hier so viel Sensation erregt, als Musards sogenannte „Satans-Quadrille.“ Sie war nicht nur im ganzen Karnaval en voque, wo man blos nach dieser und nach keiner andern tanzen wollte, sondern man hört sie jezt noch überall, an allen öffentlichen Orten, in Quartetten, Quintetten und mit ganzen Orchestern spielen; eben so wie sie in allen Privathäusern fast die einzige Piece ist, die die zarten Hände der Pianistinen in Bewegung sezt. Auch haben bereits mehrere Kompositeure dieses artige Thema zu Phantasien, Variationen u. s. w. benüzt.“ *)

*** Nach Montpellier ist von der französischen Regierung die Weisung ergangen, Mad. Lassarge in ein Irrenhaus zu bringen. Der treffende Beschluß wurde in Folge eines Berichts gefaßt, den ein vom Justizminister zur Untersuchung des Krankheitszustandes der Unglüklichen eigens abgeschikter Arzt erstattet hatte.

*** Interessant ist die Anzahl von politischen Zeitungen, welche in der Schweiz erscheinen, im Ganzen nämlich siebenzig und einige, von denen fünfundvierzig liberal und fünfundzwanzig klosterfreundlich u. aristokratisch sind. Sie erscheinen jede Woche 133 Mal. Wochenblätter und Monatschriften sind hiebei nicht eingeschlossen.

*** Jean Paul nennt irgendwo die Manier, selbst Wörter zu schaffen, oder aus mehreren ein Substantiv zu bilden: „Die Wörterselbstzusammenzimmerungsunausstehlichkeit.“

*** Die von Gustav III. von Schweden mit der Bestimmung hinterlassenen zwei Koffer, daß sie erst fünfzig Jahre nach seinem Tode feierlich geöffnet werden dürfen, werden nach Ablauf jenes Zeitraums, am 30. April d. J. zu Upsala aufgethan werden.

*** Eine Million Thaler kostet das Denkmal, welches dem verstorbenen König von Preußen errichtet wird, und in einer gußeisernen Friedrich-Wilhelmsbrüke über die Weichsel besteht.

*** Der Komiker Scholz, am Theater an der Wien, hat sich ein Benefizstük geschrieben, unter dem herausfordernden Titel: „Das Mädl aus der Stadt.“ — Das Vorstadtmädl dürfte dem Stadtmädl wohl den Rang ablaufen und besser ziehen. Geht auch öfter im Leben so.

*** Kürzlich ist in Irland der Marquis v. Hertford gestorben, den man wohl als einen der reichsten Privatmänner der Welt betrachten konnte. Ungeachtet er Legate von nahe an 6 Millionen Gulden in Geld und als solches auch sein prachtvolles Hotel mit allem reichen Inhalte vermacht hat, behält sein Sohn, nach Bezahlung dieser Legate, noch immer ein Vermögen, dessen Jahresertrag sich auf 1,200,000 Gulden beläuft.

*** Die 12 armen Männer, an welchen der König von Baiern die übliche Fußwaschung am Gründonnerstage vollzog, hatten ein Gesammtalter von 1090 Jahren. Der älteste, ein ehemaliger Schullehrer, war 102 Jahre alt; zwei zählten 92, zwei 91, zwei 89, drei 88 Jahre.

*** Man berechnet, daß in Frankreich von 1792 bis 1842 einschließlich im ganzen vierzehn Mill. 12,000 Soldaten unter die Fahnen getreten sind.

*) Diese „Satansquadrille“ von Musard ist bereits der Redaktion des Spiegels aus Paris zugesandt worden, und schon mit unserer nächsten Nummer erhalten sie unsere geehrten Abonnenten als Musikbeilage.

Lokal-Zeitung.

Theater.

Deutsches Theater. Am 7. d. „Norma.“ Herr Draxler, vom k. k. Hofoperntheater nächst dem Kärnthnerthore: Oroviſt, als erstes Debut; Dem. Mittermayer: Adalgisa zur dritten Gastrolle. Hr. Draxler ist eine Gesangsnotabilität ersterer Größe. Eine herrliche, in allen Lagen gleich reines Metall bietende Stimme, durchdringende Kraft, gleichmäßiges Tragen und ausdauerndes Halten der Töne, sind Vorzüge, die ihm in hohem Grade eigen sind, und mit denen er eine frappirende Wirkung auf die Zuhörer ausübt. Er dominirte stets die Chöre, ohne einen Augenblik dem Wohlklang etwas zu vergeben u. seine Gesangsmanier ist gewählt u. geschmakvoll. Rauschender Beifall und wiederholter Hervorruf ward ihm zu Theil, und die große Arie im zweiten Akte mußte wiederholt werden. — Dem. Mittermayer entwikelte auch als Adalgisa ihr schäzbares Gesangstalent und ihre ausnehmend gute

Schluß noch die Bemerkung, daß das Piano, worauf R. spielte, ein Produkt aus dem Atelier des Hrn. J. Pachl ist, und durch seinen Silberklang sich besonders auszeichnet. Rekn — —

— Dienstag, den 8. März, Vormittags, wird in der Pesther Stadt-Pfarrkirche, zur Gedächtnißfeier der höchstseligen Prinzessin Hermine, Mozarts unsterbliches Requiem exekutirt werden. Die Ausführung dieses Meisterwerkes steht unter der Leitung des verdienstvollen und für Verbreitung klassischer Musik unermüdet thätigen Regenschori Hrn. Franz Bräuer, und wir haben daher einen eben so seltenen, als großartigen Kunstgenuß zu erwarten.

— Der berühmte Flötenvirtuose Briccialdi, von einer schweren Krankheit genesen, wird Dienstag den 8. März, Abends 5 Uhr, sein Abschiedskonzert im Redoutensaale geben.

— Ein erfreuliches musikalisches Talent, der junge Pianist Hr. Leopold Kern, Schüler vom Professor Fischhof in Wien, ein geborner Pesther, befindet sich seit einigen Tagen wieder in seiner Heimath. Wir hatten Gelegenheit, ihn in einem Privatkonzerte zu hören und eben so sehr seine technische Fertigkeit als seinen gebildeten Vortrag zu bewundern. Wir freuen uns, ihn nächstens (bei dem Konzerte der Herren Arnstein und Preiser, das Sonntag Vormittags im Theater stattfindet) öffentlich zu hören. Sdr.

☞ Industrie. (Für Haushaltungen). Die rühmlichst bekannten Sparherde (Kochmaschienen) des Hrn. A. Pokorny erhalten fortwährend Verbesserungen und neue Zwekmäßigkeiten, und Hr. Pokorni zeigt sich eben so unermüdlich darin, als sein Erfindungsgeist sich stets im schönsten Lichte erprobt. Nicht nur daß seine neuesten tragbaren Sparherde, geeignet für die kleinste Haushaltung, so wie für die größten Palais u. Hotels, Alles an sich haben, was zur Bequemlichkeit, Oekonomie, Reinlichkeit und Anwendbarkeit nur erforderlich ist, so sind sie auch noch so elegant adjustirt, daß sie jedem Orte, wohin sie placirt werden, zur wahren Zierde gereichen. Allen Hauseigenthümern, Hausfrauen, Gastwirthen ꝛc. können wir diese Maschinen, die sich vor allen andern vortheilhaft auszeichnen, bestens empfehlen, und Jedermann kann sich von ihrer Preiswürdigkeit selbst überzeugen. (Die Hauptniederlage befindet sich an der Donau, im „Wurmhofe.“)

Kunstanzeige. Der Kunsthändler Wagner in Pesth hat so eben höchsten Orts die Erlaubniß erhalten, das von Einsle meisterlich gemalte und höchst wohlgetroffene Portrait Ihrer k. k. Hoheit der höchstseligen Prinzessin Hermine zu ediren. Bereits hat der berühmte Maler Hr. Fybl das Portrait trefflich auf Stein gezeichnet und das Publikum dürfte bald im Besize eines eben so schönen Kunstwerkes, als eines längst gewünschten theuren Andenkens sein. Als Pendant hiezu wird auch nächstens, ebenfalls bei Hrn. Wagner, das Portrait S. k. k. Hoheit des Durchlauchtigsten Hrn. Erzherzogs Stephan, nach der Natur auf Stein gezeichnet, von Franz Eybl erscheinen.

Literarisches. In der k. Universitätsbuchdrukerei zu Ofen ist so eben erschienen und bei Kilian u. Comp. und Kunsthändler Miller zu haben: „Thränen des Schmerzes am Sarge Ihrer k. k. Hoheit der Durchl. Erzherzogin Hermine“, von And. v. Brechtenberg, Professor und Improvisator.

Benefiz. (Pesth.) Die liebenswürdige Schauspielerin, Mad. Schindelmeisser, hat künftigen Montag, den 7. Mai, ihre Einnahme, wobei Scribe's so hoch berühmt gewordenes neuestes Werk: „Fesseln“, bekannter unter dem Titel: „Eine Kette“ gegeben wird.

Benefiz. (Nationaltheater.) Montag, den 7. März, zum Vortheil des Hrn. Szerdahelyi, zum ersten Male: „Négy huszár és gyermekharisnya“ („Vier Husaren und der Kinderstrumpf“), Gesangsposse in 3 A. von Hopp, übersezt von Poezkes.

— Mittwoch, den 9. März, findet, zum Vortheil des Hrn. Bartha, die zweite Vorstellung von „Lánez“ („eine Kette“ von Scribe) Statt.

Heute, Abends 5 Uhr, findet das erste Konzert des Hrn. Akustikers Kaufmann im Redoutensaale Statt.

Morgen, Sonntag, Abends 5 Uhr, drittes Konzert des eilfjährigen Piano-Virtuosen Rubinstein im Redoutensaale.

Dem Verfasse des uns eingesandten Artikels, unterzeichnet: „Christian Siehdichvor“, bitten wir, sich uns zu nennen, sollten wir von seiner Einsendung Gebrauch machen. d. Red.

Modenbild. Nro. 11.

Paris, 20. Febr. Neueste Soireen- und Gesellschaftsanzüge. Da in Paris bis jezt noch keine Frühjahrsanzüge zum Ausgehen erschienen, so begnügen wir uns einstweilen Anzüge für die Soireen-, Konzert- und Gesellschafts-Toilette zu liefern. Denjenigen unserer geehrten Leserinen in der Stadt und auf dem Lande aber, die bereits andere Toiletten benöthigen, empfehlen wir vorläufig die Arbeiten des Hrn. Mindszenty (Gr. Brükengasse „zum Elephanten“, 2. Stok), der alle Aufträge nach den lezten Wiener Modellen schleunigst und zur vollkommenen Zufriedenheit besorgt.

Halbjähriger Preis 4 fl. mit Postversendung 5 fl. — Auf Velinpapier mit ersten Kupferabdrüken 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Festung, außerhalb des Wasserthors), in den Kunsthandl. der HH. Ehrenreich u. Neumann, C. Miller u. J. Wagner in Pesth u. bei allen k. k. Postämtern.

Ofen, gedrukt in der königl. ung Universitätsbuchdrukerei.

Hälfte der Gesammtbevölkerung aus. Die Zahl der jezt in der Union stimmbefähigten Deutschen wird auf 400,000 veranschlagt; demnach gibt es mindestens so viele deutsche Familien. In New-York geben sie bei den städtischen Wahlen 3500 Stimmen ab, und wenn sie einig sind, immer den Ausschlag.

Etwas von Allem. Bei dem lezten Karnevalsballe in der Pariser großen Oper hatten sich unerkannt gebliebene Schelme den Spaß gemacht, in den Logen wie in dem Tanzraume starke Quantitäten einer eigenthümlichen Pfefferart zu verstreuen, so daß die Musik von einem allgemeinen Nießkonzerte übertönt wurde. Originell!

*** Die Kunstreitergesellschaft der Madame Laura de Bach und Soulier gibt gegenwärtig in Warschau mit großem Beifalle Vorstellungen. Im Sommer wird sie Pesth und später auch Wien besuchen.

*** Die Tänzerin Taglioni hat nach einem dieser Tage zu Petersburg im kaiserlichen Hoftheater aufgeführten neuen Ballet, vom Kaiser Nikolaus eine Brustnadel mit Türkisen u. Diamanten, im Werthe zu 10,000 Rubel, zum Geschenke erhalten.

*** Man schreibt uns aus Wien, daß die Regisseure des Hofburgtheaters Scribe's „La chaine" zum Benefizestük gewählt haben, u. am 19. d. zur Aufführung bringen. Wir gehören nicht, wie ein Referent der Eleganten Zeitung, zu Jenen, welche es bedauern, wieder ein Meisterwerk von unsern Nachbarn jenseits des Rheins ansehen zu müssen, und erfreuen uns des Guten, woher es auch immer komme; allein, die Regisseure des ersten deutschen Theaters dürften wohl passender und zweckmäßiger gehandelt haben, wenn ihre Wahl sie auf ein deutsches Originalwerk geleitet hätte, wie dies bisher noch immer der Fall gewesen.

Lokal-Zeitung

Theater.

Nationaltheater. Am 2. d. ward, zum Benefiz des Hrn. Erkel, dessen schöne Nationaloper: „Báthori Mária" gegeben. Leider scheinen die Demonstrationen gegen die Oper ihre Früchte getragen zu haben, denn das Haus war leer. Uebrigens dürfte man wohl auch keine großen Erwartungen von der Exekutirung gehegt haben und in der That ist diese auch größtentheils mittelmäßig ausgefallen, was um so fühlbarer war, da man früher die Hauptparthie von Dem. Carl hörte. Indessen zeigte ein Theil des kleinen Publikums einigen Enthusiasmus und Dem. Langh erhielt einen Kranz! F.

— Am 3. d. versammelte der kleine Virtuose Anton Rubinstein ein ziemlich ansehnliches Publikum in diesem Theater, und entzükte durch das Außerordentliche seiner Leistung eben so wie in seinem vorhergegangenen Konzerte. F.

Ofner Theater. Am 3. zum ersten Male: „Der Zufall als Eheprokurator oder die Begossenen", Lustsp. in 3 A. von Pilipp Weil. Wenn gleich kein Lustspiel, doch eine recht artige Posse mit vielem Lachstoff und guten Situationen. Zwei Herren, deren Köpfe durch Zufall aus dem Fenster eines Hauses mit einem Glas Wasser regalirt werden, kommen in das Haus, um sich zu beschweren, finden aber daselbst zwei hübsche Mädchen, die ihren Unmuth beschwichtigen; es entspinnt sich ein Liebeshandel, und zum Schlusse werden zwei Paare daraus. Dies der kurze Inhalt des kurzen u. durchaus kurzweiligen Stükes, das sehr gefiel. Gespielt wurde mit vielem Fleiße. Vorzüglich nennen wir Dem. Jaritz, Mad. Enders und Hrn. Fröhlich, die sich besonders auszeichneten. D.

Musik.

Konzert des eilfjährigen Pianisten Anton Rubinstein (Schüler des berühmten A. Villoing) aus Moskau. Vergangenen Dienstag fand endlich das erste Konzert des schon so lange in unseren Mauern erwarteten Klavier-Virtuosen Rubinstein Statt, welches allen auf's Höchste gestellten Erwartungen vollkommen entsprach, ja diese um so eher übertraf, als er Piecen, die wir zu wiederholten Malen und vortrefflich von seiner Vorgängerin (Sophie Bohrer) hörten, auf eine neue, originelle und überraschende Weise vortrug. Rubinstein durchdringt sein vorliegendes Tonstük mit der größten Präzision und Nüance, seine Hände spielen nicht, sie fliegen über die Tastatur, wir hören dabei majestätische, scherzende Musik, den Gesang, die Deklamation, mit einem Worte: wir fühlen in seinem Spiele die höchste Charakteristik, welche man nur immer mit zehn kleinen Fingerchen auf ein Instrument auszudrüken vermag! Die Fantasie über Motive aus „Lucia" von Liszt trug er auf eine Art vor, wie wir sie nur vom Komponisteur selbst gehört zu haben uns erinnern. Die Etuden von Henselt spielte er so sanft und lieblich, daß die Zuhörer eine Aeolsharfe zu vernehmen glaubten; dagegen zeigte er uns wieder in der Ausführung der Mosesfantasie seine technische Geläufigkeit, seinen markigen Anschlag und nicht ermüdende Force. Stürmischer Applaus und häufiger Hervorruf waren die schönsten Zeichen der lebhaftesten Ueberraschung des zahlreich versammelten Publikums, das sich diesmal zum Besuche dieses Konzertes gleichsam das Wort gegenseitig zu geben schien. — Als Beigaben wurden uns 2 Gesangsstüke gebracht: „Erkennen" von H. Proch und ein Lied von Hackel, welch' lezteres Herr Varray mit schöner und umfaßreicher Baßstimme vortrug. Mit wahrem Vergnügen sehen wir den ferneren Konzerten dieses jungen talentreichen Pianisten entgegen, und wünschen, daß sich auch diese zur Ehre unseres hiesigen Geschmakes vollkommen realisiren mögen! — Zum

vermehren sich ebenfalls auf eine schreckliche Weise. Das Gefängnißsystem haben unsere Philanthropen so angenehm hergestellt, daß eine Menge müßiger Individuen das behagliche und sorgenlose Leben im Gefängniß der Freiheit, vor Hunger zu sterben, indem sie Arbeit suchen, vorzieht."

---

siger Laune und ergözten sehr das Publikum.

M.

— Am 28. Febr. zum ersten Male: „Treue Liebe", Schausp. in 5 A. v. Ed. Devrient. Graf Ferdinand von Wartenau hatte seine frühere Geliebte, ein Mädchen Namens Maria, das er längst todt glaubte, vergessen, und steht auf dem Punkte, sich mit einem andern Mädchen zu verloben. Mit dem Verlobungsfest ist ein Maskenball verbunden, wobei der Graf einer Maske, die er für seine neue Braut hielt, viele Schönheiten und Worte voll heißer Liebe zuflüstert. Aber wie groß ist sein Entsezen, als die Maske die Larve vom Gesichte nimmt und er seine todt geglaubte erste Geliebte erkennt! Die Sache macht sich ferner dergestalt, daß die neue Braut zu Gunsten der alten das Feld räumt, und Marie, die das Bild treuer Liebe repräsentirt, wird glüklich durch die Hand des Grafen. Dieses Alles ist mit einer beträchtlichen Quantität von Gejammer und Gewinsel, Sentimentalitäts-Phrasen und Mondscheinnacht-Schwärmerei aus den guten alten Zeiten der Siegwarte und Werther durchwebt, und dazu kommt eine gute Dosis von Unwahrscheinlichkeiten, was Alles das Stük für Diejenigen annehmlich macht, die an solchen Ingredienzien Geschmak finden können. — Indessen ist es nicht zu läugnen, daß der Verfasser den Bühneneffekt kennt, und besonders die Damenwelt zu rühren und zu fesseln versteht. Der dritte Akt ist unstreitig der beste. — Mad. Kalis war in der Hauptrolle ausgezeichnet, voll rührender Wahrheit. Mad. Grill (Amalie) war liebenswürdig wie immer. Hr. Dietrich (Graf) spielte sehr ergreifend. Recht nett war auch die Benefiziantin, Dem. Schmidt, in ihrer kleinen Rolle. Volles Haus. Sdr.

Nationaltheater. Morgen, Donnerstag, gibt der eilfjährige Virtuose Anton Rubinstein ein Konzert im Nationaltheater..

— Samstag, zum Vortheile des Hrn. Szentpetery: „A Láncz" („Eine Kette"), Lustspiel in 5 A. nach Scribe von P. Vajda und Ig. Nagy.

Morelly in Madras. Unsere Leser in Pesth und Ofen werden sich noch des Walzer-Orpheus Franz Morelly gewiß sehr freundlich erinnern, denn noch im vorjährigen Karneval haben seine elektrischen Bogenstriche die ganze schöne Welt beider Städte zum Tanze hingerissen; auch werden unsere sämmtlichen Leser wissen, daß wir seiner Zeit ankündigten, daß dieser auch in Wien rühmlich bekannte Geiger u. Komponiteur einen gar weiten, weiten Ruf nach Madras in Indien erhalten habe und diesem auch gefolgt sei. So abentheuerlich, seltsam und unglaublich diese Nachricht gar Manchen geschienen, so hat sie sich nicht nur bestätigt, sondern einer seiner Freunde in Pesth erhielt bereits ein Schreiben von ihm, datirt: „Madras, den 20. Nov. 1841", aus dem wir hier einen für die Oeffentlichkeit geeigneten Auszug mittheilen: „Wir reisten von London am 19. Juni 1841 auf einem guten Segelschiffe ab, und nach einer Fahrt von 121 Tagen langten wir zu Madras an. Hier haben wir jezt wie in Europa Winter. November, Dezember, Jänner, Februar sind die Regenmonate. Der hiesige Regen ist aber fürchterlich und da man in den Wohnungen keine Glasfenster, sondern blos Jalousien hat, so wird man sehr damit molestirt. Madras ist eine sehr weitläufige große Stadt; aber die schönsten steinernen Paläste bilden mit den gleich daneben liegenden Hütten der Malaien u. Armenier einen unangenehmen Kontrast. Kommt ein Schiff an, so rudern ihm gleich 10 bis 20 Boote entgegen; alles wimmelt von Menschen, was uns Ankommenden, die wir so lange Niemanden sahen, einen eben so seltsamen als erfreulichen Anblik bot. Die Menschen sind hier alle schwarzbraun, mit Ringen an Arm, Ohren, Nasen, Fußfingern, u. mit gelb und weißgestreiften Stirnen. Die Vornehmen tragen lange weiße Talare, die Niedern gehen fast halb nakt mit ganz entblößten Beinen; man glaubt sich unter Wilde versezt, und doch sind sie weit entfernt davon. Sie sprechen außer der malajischen Sprache auch englisch, treiben Handel und lassen sich zu allen Dienstgeschäften brauchen. Viele sind Christen, und das schwarze Militär, zu Fuß und zu Pferd, ist wirklich recht gut anzusehen. Auf jedem Posten stehen zwei Mann, ein Engländer und ein Schwarzer, der leztere ist ebenfalls ganz adjustirt, nur ist er entweder barfuß, oder er trägt blos Sandalen. Gleich nach meiner Ankunft brachte man mich in einem Palankin zum Gouverneur Lord Elphinston. Dieser wohnt in

einem Palaste von wahrhaft orientalischer Pracht. Die europäischen Theater übertreiben mit ihren Dekorationen, wenn sie indische Paläste darstellen, nicht im geringsten. Man hat Mühe durch das Gewühl der Dienerschaft, Leibgarde u. s. w. zu dringen. Ich selbst wohne im Fort St. George, am Hauptplaz, habe ein großes Haus und eine Menge Dienerschaft zu meiner Disposition. Nachmittags produzirten sich zwei Musikbanden vor meinem Haus; sie sind nicht so stark wie die europäischen, aber in ihren Leistungen nicht viel zurük; sie haben alle Maschieneninstrumente und die neuesten europäischen Musikstüke. Meine Bande ist keine Militärbande, sondern die Bande des Gouverneurs. Ich bin auf sechs Jahre engagirt und erhalte, außer freier Wohnung, Bedienung und Beköstigung, jährlich 700 Pfd. Sterling. — Bei Ihnen beginnt nun bald die fröhliche Karnevalszeit. Vielleicht erinnert sich meiner zuweilen die lebenslustige Pesther Welt, ich werde gewiß ihre freundliche Aufnahme nie vergessen und wünsche nur einstens wieder in ihrer Mitte aufgenommen zu werden. — Von Zeit zu Zeit erhalten Sie noch mehrere Nachrichten aus diesem fernen Welttheile von Ihrem Franz Morelly.« (Wir werden nicht unterlassen daraus den verehrlichen Lesern des Spiegels Auszüge mitzutheilen.)

Der Akustiker Kaufmann aus Dresden, der seine höchst merkwürdigen Musikmaschienen Sonnabend öffentlich produziren wird, hat wegen seiner großen musikalischen Erfindungsgabe die Aufmerksamkeit der größten und berühmtesten Männer auf sich gezogen und selbst Goethe hat ihm seiner Zeit alle Bewunderung angedeihen lassen. Die vier musikalischen Automate, die er hier hat, nennt er: 1. »Chordaulodion«, ein Flöten- und Saitenwerk; 2. »Symphonion«, besteht aus Flöten, Klarinetten, Flageoletts, Pianoforte, Schallstäben, Trommel und Triangel; 3. »Salpingion«, ein verbessertes Trompetenwerk; 4. ein »Trompet-Automat«, ein merkwürdiges, staunenerregendes akustisches Experiment. Alle diese Instrumente bringen eine unvergleichliche Wirkung hervor, und versezen den Hörer in die angenehmste Stimmung. Ueberdies besizt Herr Kaufmann noch ein Tasteninstrument, das er »Harmonichord« nennt, dessen Metallsaiten fast überirdische Aeolstöne hervorbringen. Man muß dies Alles selbst hören, um sich einen Begriff von diesen herrlichen Schöpfungen in dem Bereiche der Töne bilden zu können.

Bildende Kunst. Das Unternehmen des Herrn Kunsthändler Wagner in Pesth, berühmte ungarische Zeitgenossen im Portraite herauszugeben, schreitet rasch vorwärts. Außer Deak, Bezeredy und Klauzal sind bereits Franz v. Pulszky und Baron Joseph v. Eötwes vollendet, und unter der Presse befinden sich Exz. Bischof Lonovics und Exc. Graf Jos. Teleki. Alle diese Bilder, von Cybls Meisterhand auf Stein gezeichnet, und in Wien bei Leykum lithographirt, sind wahre Prachtwerke, wie sie in dieser Art bei uns noch nicht vorgekommen. Wir wünschen dem wakern Verleger bei seinem preiswürdigen Unternehmen den besten Erfolg.

Benefiz. (Ofen.) Der verdienstvolle Kapellmeister Hr. Görgl hat Sonnabend, den 5. d. sein letztes Benefiz. Gegeben wird: „Scherzfunken, Lustschwärmer und Wizraketen", Quodlibet mit Gesang in 1 Akt vom Regisseur Seydl. Hierauf „12 Mädchen in Uniform", Vaudeville von H. Angely. Dem. Kolb als Sophie. Dem. Revie wird nach ihrer Krankheit zum ersten Male die Bühne betreten und im 1. Stüke ein großes Quodlibet von Görgl vortragen. Das am Schlusse vorkommende „Assemblee-Quodlibet" ist neu von Seydl. Die Exerzitien und Evolutionen der 12 Mädchen sind präcis eingeübt. — Vor Anfang des Vaudevilles: große Schlachtouvertüre vom Kap. Görgl. Somit des Interessanten genug, um dem seit drei Jahren als Kompositeur und Kapellmeister hier so thätig gewesenen Benefizianten eine reiche Theilnahme voraussagen zu können und zu wünschen.

Musikbeilage: Rhapsodie pour le Pianoforte, composés par Adolphe Henselt.

Halbjähriger Preis 4 fl. mit Postversendung 5 fl. — Auf Velinpapier mit ersten Kupferabdrüken 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Festung, außerhalb des Wasserthors), in den Kunsthandl. der HH. Ehrenreich u. Neumann, C. Miller u. J. Wagner in Pesth u. bei allen k. k. Postämtern.

Ofen, gedrukt in der königl. ung. Universitätsbuchdrukerei.

⁂ Aus dem niederländischen Indien wird geschrieben, daß unter den europäischen Soldaten der dortigen Armee die Selbstmorde zunehmen, und zwar deshalb, weil sie sich mit dem „Glükmachen“ daselbst in der Regel getäuscht sehen.

⁂ Seit Jahren haben sich in Frankreich die Wolfe nicht in so zahlreichen Rudeln gezeigt, als jezt, besonders in den Ardennen. Auch auf den Hunsrüken streifen sie umher, und einige sind bei Oberwesel ins Rheinthal hinabgekommen.

Lokal-Zeitung.

Ofen. So eben langt aus Wien die höchst betrübende Nachricht von dem am 13. Abends erfolgten Ableben Ihrer kais. kön. Hoheit der Durchlauchtigsten Frau Erzherzogin **Hermine** ein.

Theater.

Deutsches Theater. Am 12. d. zum ersten Male: „Geld“, ernst-komisches Charakterbild mit Gesang in 2 A. v. F. Kaiser. Musik v. A. Müller. (Benefiz des Hrn. Kalis). Das Stük ist nach Bulwers „Money“ gearbeitet, und da wir das Original nicht kennen, so können wir auch nicht entscheiden, was in dieser Bearbeitung dem Engländer und was dem Deutschen angehört, wenn es auch fast gewiß ist, daß die vorkommenden Trivialitäten der Leztere zu verantworten hat. Die Hauptidee, so wie die Szenirung, ist, wenn auch nicht neu, doch sehr gelungen und das Ende befriedigend, was dem Stüke wohl einige Haltbarkeit verleihen dürfte. Der moderne (?) Wahlspruch: „Geld ist nur Chimäre“, wird hier durch eine wahre Anschauung des Lebens bekämpft, indem bewiesen wird, daß Geld das leitende Prinzip aller Handlungen ist, und als Beleg wird ein junger Mann vorgeführt, der troz seiner Geistesgaben und seines liebevollen Herzens, wegen seiner Armuth überall zurükstoßend behandelt wird, und der dann, durch Erbschaft zum Millionär geworden, wieder alle Herzen gewinnt. Im Taumel des Reichthums aber bewahrt er immer sein klares Bewußtsein und, um die Wahl seines Herzens zu prüfen, spielt er scheinbar den Verschwender und gibt sich dann als verarmt aus. — Dieses Alles ist mit Wiener Wizen, und nicht von der besten Sorte, gespikt, was der schönen Hauptidee und der geschikten Durchführung großen Eintrag thut. Nichtsdestoweniger kommen noch gute Elemente genug vor und das Stük machte einen vortheilhaften Eindruk. Sehr verständig, mit Fleiß und Routine spielte Hr. Kalis die Hauptrolle. Hr. Zöllner gab den quekfilbernen Charakter des „Rumpler“ mit großem Aufwande von Humor und Laune. Aeußerst komisch war Hr. Rott als Solizitator. Besonders erregte sein Erscheinen in Trauer ein anhaltendes Gelächter. — Die Damen Baum und Schmidt waren löblich. Das Haus war leer. J. Sdr.

— Gegenwärtig gastirt auf dieser Bühne Hr. Leo, vom Stadt-Theater in Magdeburg. Bereits sahen wir ihn als Daniel im „Erbvertrag“, welche chargirte Rolle er mit gehöriger Mäßigung und ergreifender Wahrheit spielte. Am Gelungensten waren die lezteren Akte, wo er sich großen Beifall erwarb. Seine Vielseitigkeit beurkundete er in den später gegebenen Rollen: „Müller im „Liebesprotokoll“ und „Vatel“ in „Ehrgeiz in der Küche.“ Im ersten Stüke bewährte der Gast eine schöne Darstellungsweise auch in diesem Genre. Das leztere Stük aber liegt außer dem Zeitgeschmake und langweilte vom Anfang bis zu Ende.

— Die Gesangsvirtuosin Dem. Henriette Carl ist aufgefordert worden, auf der deutschen Bühne, in der Benefiz-Vorstellung des Herrn Schindelmeisser („Guido und Ginevra“) als Gast aufzutreten. Man weiß nicht, ob sie dieser Aufforderung Genüge leisten werde, gewiß aber würde es der Wunsch aller Theaterfreunde sein. Man weiß, daß die „Ginevra“ eine ihrer herrlichsten Kunstleistungen ist.

Ofner Theater. Auf dieser Bühne kommt nächstens ein neues Lustspiel von Philipp Weil, betitelt: „die Begossenen“, zur Aufführung.

Musik.



Erstes Konzert der Sophie Bohrer. Ein namhafter Ruf und das ungetheilte Lob der Wiener Journale gingen der jungen Künstlerin voran; sie rechtfertigte beides vollkommen. In ihrem ersten Konzerte, das am 12. d. im kleinen Redoutensaal bei einer sehr gewählten Versammlung stattfand, spielte sie drei Piecen und bekundete jedesmal ein höchst ausgezeichnetes Talent, eine staunenerregende Fingerfertigkeit, eine für ihr zartes Alter bewunderungswürdige Kraft und Ausdauer, so wie einen meisterlichen, bedeutungsvollen Vortrag. In Thalbergs Phantasie über die Serenade und den Menuet aus „Don Juan“ machte sich ihre Künstlerschaft hauptsächlich geltend. Das war in Wahrheit eine Fülle schöner Nüancen, eine verständige klare Auffassung und eine wahre charaktervolle Wiedergebung des Thalberg'schen Geistes. Sie mußte unter stürmischem Applause, der nach jeder Piece sich wiederholte, die Schlußnummer der lezten Piece repetiren. Seit Liszt hat hier auf dem Piano fast Niemand gleiches Furore erregt, und die junge Künstlerin verdient es auch. — Noch sang Mad. Nusch das „Schneeglökchen“ recht gemüthlich. Herr Stoll sang eine Romanze aus Schindelmeissers „Malvina“ wirklich schön. Stimme und Vortrag waren ausgezeichnet. R.

 I. feler.

Briccialdis erstes Koncert. In einer Zeit, wo die Violine und das Klavier alle übrigen Instrumente größtentheils aus der Gunst des Publikums verdrängt, muß ein Künstler bedeutende Vorzüge entwikeln, will er mit andern Klängen Saal und Säkel füllen. — Herr Briccialdi ist völlig der Mann hiezu. Er bietet Kunstgenüsse, die ihm unstreitig unter den größten Flötenspielern der Gegenwart eine erste Stelle anweisen. In den sämmtlichen, von ihm vorgetragenen drei Piecen wimmelte es von Schwierigkeiten und den heikeligsten Passagen. Briccialdi hüpfte über alle mit einer Grazie und Sicherheit hinweg, daß Herz und Ohr in Entzüken schwammen. Er entlokte seinem Instrumente so sanfte, liebliche, maienschöne Töne, daß man ein liebendes Mädchen klagen, kosen, scherzen zu hören glaubte. — Die Intervallen füllten Fräulein Ufer und Dem. Langh mit zwei Gesangspiecen mit Beifall aus. Der Konzertgeber ärntete den verdientesten, rauschenden Applaus. Schade, daß, wegen zu spärlicher Annoncirung, das Konzert so schwach besucht war. z.

Konzert des Hrn. Eisner. Dieser treffliche, schon länger bei uns weilende Horniſt gab Sonntag um die Mittagsstunde ein Konzert im Redoutensaale, das ein ziemlich beträchtliches Auditorium versammelte. Er ließ sich in drei Piecen, wovon zwei von ihm selbst komponirt, hören, und bewährte den großen Meister seines schönen Instrumentes. Was diesem nur an Zartheit, Milde, Gesang und Schmelz innewohnt, weiß der Künstler mit ungemeiner Sicherheit hervor zu beschwören und bringt damit eine erstaunliche Wirkung hervor. Diese Töne dringen in's Innere, berühren die Saiten des Gemüthes und erheben das Herz zu höheren Sphären. Besonders bewundert man sein Piano und Pianiſſimo, und wie er das successiv verhallende Echo imitirt. Großer Beifall lohnte diesem wahrhaften Virtuosen. — Außerdem hörten wir noch Dem. Urbany, die eine italienische Arie mit frischer Stimme und guter Methode sang; den talentvollen jungen Pianisten V. Adler, der ungarische Variationen, über ein Thema aus Bartay's „Csel" von Erkel mit ungemeiner Fertigkeit und künstlerischer Auffassung vortrug. Das so wohltönende Piano, auf dem er spielte, ist von Hrn. Pachl in Pesth, dessen Arbeiten so manche vielgerühmte Wiener übertrifft. Hr. Stoll trug die Tenorparthie zu dem Liede: „der wandernde Horniſt" sehr schön vor. Mad. Grill deklamirte gut. Aber auch die beste Deklamation langweilt — darum keine Deklamationen mehr in den Konzerten!

M.

Kunst. Bei dem thätigen Kunsthändler Hrn. Jos. Wagner erscheinen jezt Bildnisse berühmter Ungarischer Zeitgenossen. Diese werden von dem hiezu eigends nach Pesth gekommenen berühmten Portraitmaler, Hrn. Fr. Eybl aus Wien, nach der Natur auf Stein gezeichnet und in Wien bei Leykum lithographirt. Bereits ist das Portrait des hochverehrten Landtags-Deputirten, Hrn. Franz Deak fertig und man bewundert die charakteristische Aehnlichkeit, die Schönheit und die meisterliche Ausführung dieses wahrhaften Kunstwerkes. Dieses Unternehmen gereicht Hrn. Wagner zur höchsten Ehre und verdient alle jene Aufmunterung, die es bereits findet.

Lokalnotizen. Das Pesther Stadthaus wird im nächsten Sommer um einen Stok erhöhet werden. Es wäre in der That Zeit, daß unser sein sollendes erstes Haus der Stadt ein stattlicheres Ansehen erhalte

— In einem Hause in der Basteigasse in Pesth soll es „umgehen." Man will des Nachts darin allerlei Töne vernehmen. Man hofft, daß Jemand bald dieses neue „Gespenst auf der Bastei" erlösen werde.

— Nach ungarischen Blättern hätte in Pesth im lezten Karneval ein slavischer Ball stattgefunden, wobei waker gezecht, gefucht und gerauft worden wäre — Dinge, die bei nicht slavischen Bällen zuweilen auch vorkommen.

— Die Mädchen scheinen dieses Jahr hier gerathen zu wollen. Nach dem Verzeichniß im lezten Kundschaftsblatte wären im Monat Jänner 146 Mädchen und nur 31 Knaben geboren worden. Wenn das kein Drukfehler ist und es so fort geht, so dürften die Mütter um ihre heirathslustigen Töchter sehr besorgt werden.

☞ Donnerstag, den 17. Febr., Mittags 12 Uhr, findet das zweite Konzert der berühmten jungen Pianistin Sophie Bohrer statt. Bei dem außerordentlichen Erfolge, dessen ihr erstes Konzert sich erfreuete, läßt sich mit Recht eine gesteigerte Theilnahme erwarten. Besonders machen wir aufmerksam auf die berühmte „Lucia-Phantasie" von Liszt, auf die Kadence von Thalberg, das „Ave Maria" von Liszt und eine Etüde von Chopin, blos auf den schwarzen Tasten gespielt. Auch wird sie auf allgemeines Verlangen die große Don Juan-Phantaüe von Thalberg vortragen.

Benefiz. (Ofen.) Zum Vortheile des geschäzten und beliebten Schauspielers und Komikers Hrn. Tr oſt kommt Sonnabend, den 19. Febr. Nestroy's lange nicht gesehene und beliebte Posse: „Zu ebener Erde und erster Stok" zur Aufführung. Aus Gefälligkeit für den Benefizianten wird Dem Kolb darin mitwirken.

Beilage: „Der Schmetterling." Nro. 4.

Halbjähriger Preis 4 fl. mit Postversendung 5 fl. — Auf Velinpapier mit ersten Kupferabdrüken 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Festung, außerhalb des Wasserthors), in den Kunsthandl. der HH. Ehrenreich u. Neumann, C. Miller u. J. Wagner in Pesth u. bei allen k. k. Postämtern

Ofen, gedrukt in der königl. ung Universitätsbuchdrukerei.

sovies nebst andern mehr; für Lingerie bei Uhl »zur weißen Kaze« (Waitznergasse). Neueste Kleiderstoffe von Linon, Moll, Vapeur, Organdie, in der Großhandlung des Hrn. S. Kolinsky (Marktplaz, im Hause »zu den zwei Türken«). Wollstikereien, Spizen und Blonden treffen Sie in großer Auswahl bei der »Fürstin Eßterházy« (wer könnte daran zweifeln?), F. S. Pichler (Waitznergasse) unterhält ein schönes Lager. Die renommirtesten Damenschneider, die wir mit dem besten Gewissen empfehlen können, sind die Herren Rosmanith (Rathhausplaz) und Mintszenty (Gr. Brükengasse). — Außer diesen zählt Pesth noch sehr viele. Für Parfümerie gibt es nur einen Lueff, wie es nur einen Sullier in Paris gibt. Frische Blumen liefern, in köstliche Sträußchen gebunden, Mussil (Dorotheen-Gasse) und die Wittwe Bene (Königgasse). — Die Herren sollen schneller befriedigt sein. W. Macho, Schneider (Herrengasse), die Brüder Karczak, Huthändler (Waitznergasse), und der geschikte Schuhmacher J. Erlesbek (Servittenplaz) adonisiren Sie comme il faut. — Was noch fehlt, ergänzt Zograff »zu den drei Pesther Mädchen« (Waitznergasse). Ihr Kopf- und Barthaar können Sie ruhig den geschikten Friseuren, die oben für Damen angezeigt sind, überlassen. — Somit für dies Mal genug. Zeit und Gelegenheit werden uns auch bald auf andere Gegenstände der Industrie kommen lassen. Daß indessen unser »buntes Pesth,« so wie der »Lokalbemerker,« auch Gutes zu stiften vermag, erhellt daraus, daß wir seit kurzer Zeit, o Wonne! keine Drehorgeln in der innern Stadt mehr hören, das verdient den lautesten Dank, den wir hiemit unserer wachsamen Behörde mit Freuden zollen. — Eine zweite Wohlthat ist die so eben endlich erfolgte Abschaffung des schändlichen »Hanfelspiels.« Diese wahre »Höllen,« wie sie nur in den sündhaften Schlupfwinkeln Londons noch vorkommen, sind nun bei uns zernichtet; so mancher rüstige Handwerksgeselle, so mancher brave unerfahrene Jüngling ist jezt wieder sicher, nicht meuchlings ausgeraubt zu werden. Dank, tausend Dank dafür! — Kein Hanfel- (eigentlich Handziel-) Spiel mehr, und mit dieser freudigen Nachricht schließen wir für heute unser »buntes Pesth.«

v. Sz.

Die französischen Berg- und Hirtensänger gaben am 15. d. ein »großes National- und Pastoral-Konzert« im Redoutensaale, das ein zahlreiches Publikum versammelte. Diese Produktion verdient eben so wegen ihres wohlthätigen Zweckes, als wegen ihrer Originalität alle Beachtung. Obwohl diese Melodien unser Gehör etwas fremdartig berührten und bei dem Vortrag nicht immer die gehörige Harmonie beobachtet wurde, so haben sie doch, durch ihre Eigenthümlichkeit und durch einige laut gewordene wirklich schöne Stimmen, größtentheils Herz und Gemüth angesprochen, und auch eine gewisse Sehnsucht erwekt, mit diesen idyllischen Gesängen vertrauter zu werden. Vorzüglich gefielen die Bagneraise, die Catalanne, der militärische Marsch, die Barcarole und der Schlußgesang. Der Eindruk, den das Ganze hervorbrachte, war nicht unangenehm und eine Wiederholung dürfte ihn noch verstärken.

D.

Karnevalzeitung. Der am 16. in den Redoutensälen abgehaltene »Schüzenball« war, wie alle Jahre, sehr belebt. Obwohl das Publikum hier viel gemischter, und die Eleganz bei weitem nicht so vorherrschend, als beim »Frauenverein-Ball« war, so gab es doch Unterhaltung genug und die Tänze währten bis nahe am Morgen.

— Der erste »Negligeeball«, den Hr. Hayder in seinen schönen Lokalitäten, im Hotel »zum Tiger«, am 14. d. M. veranstaltete, versammelte wegen des Schüzenballes zwar nur ein kleines, aber sehr gewähltes Publikum, das sich ungemein amüsirte und viel tanzte. Der Tanzsaal und die zahlreichen Nebensalons waren mit besonderer Eleganz ausgestattet.

Sdr.

— Nun kommen die Bälle des Herrn Emmerling. Bedenken Sie, schöne Leserinen, der Fasching ist heuer gar so kurz; zwei Redouten sind bereits vorüber — es waren schöne Redouten; aber was sind sie gegen die, die Hr. Emmerling veranstalten wird? Nächsten Sonntag ist der dritte maskirte Ball im Redoutensaale. »Das Blumen-Devisen-Fest, oder Fortuna im Rosenschmuke« nennt sie Hr. Emmerling; damit verbindet er auch eine Floraspende à la Döbler und einen Damenpreis, bestehend aus einem goldenen Blumenstrauß. Blumen und goldene Blumen! Also wir sehen uns, schöne Leserinen, die Leser werden dann auch nicht ausbleiben.

Der berühmte Maler, Herr Franz Eybl aus Wien, unstreitig der Erste seines Faches in der Residenz, ist vor Kurzem in Pesth angekommen, um für Rechnung des Kunsthändlers Hrn. Wagner mehrere der berühmtesten Ungarn auf Stein zu zeichnen, wovon man sich wahre Meisterwerke zu versprechen hat.

Der Aufsaz des Hrn. Fr. L. „aus dem Tolnaer Comitat" kann aus besonderen Rükfichten nicht aufgenommen werden. Die betreffende Sache ließe sich indessen sehr leicht ausgleichen.

Beilage: „Der Schmetterling." Nro. 2.

Halbjähriger Preis 4 fl. mit Postversendung 5 fl. — Auf Velinpapier mit ersten Kupferabdrüken 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Festung, außerhalb des Wasserthors), in den Kunsthandl. der HH. Ehrenreich u. Neumann, C. Miller u. J. Wagner in Pesth u. bei allen k. k. Postämtern.

Ofen, gedrukt in der königl. ung. Universitätsbuchdrukerei.

10 Tr., Weingeist- und Nelkenwurzel-Tinktur, von jedem 1 Loth.

⁂ Man schreibt aus Wien: „Der Bau der Eisenbahnen auf Staatskosten soll sicherem Vernehmen nach schon mit Eintritt des nächsten Frühjahres begonnen werden.“

⁂ Die Ausgabe der neuen Banknoten erfolgte in Wien am 30. und 31. v. M. Der Zudrang war außerordentlich, und es wurden in den lezten zwei Tagen 21 Millionen neue gegen alte Banknoten ausgewechselt. (Auch in Ofen war am 3. Januar, wo die Ausgabe begann, der Zudrang außerordentlich. Die Macht der Neugierde.)

⁂ Man schreibt jezt in den Pariser höheren Zirkeln keine förmlichen Einladungskarten mehr, sondern verfaßt sie ungefähr so: „Madame ** oder Herr ** werden den ** zu Hause bleiben.“ Dies gilt als Einladung.

Lokal-Zeitung.

Theater.

Pesther deutsches Theater. Am 15. kam, zum Benefiz des Hrn. Crombé, das Ballet „Sylphide“ zur Aufführung. Die Handlung dieses Ballets ist eben so sinnig angelegt, als mit Effekt durchgeführt; eben so verrieth die hiesige Inszenesezung Geist, Takt und eine Berechnung der zu Gebote stehenden Mittel. In der Ausstattung von Seite der Direktion war ebenfalls Pracht und Geschmak nicht zu verkennen, und besonders imponirend erschien das Feenschloß im zweiten Akte. — Hr. Crombé entzükte wieder im hohen Grade durch die schwebende Leichtigkeit und das flugartige Erheben seiner Pas und Pirouetten, so wie durch die Präzision und Sicherheit seiner Bewegungen. Das große Pasdedeux im 2. Akt erregte vorzüglich stürmischen Applaus. Ihm würdig zur Seite stand Dem. Wirdisch, die als Sylphide bewies, daß sie noch immer Grazie, Mimik, Plastik und große Agilität genug in sich vereint, um Ansprüche auf den Namen Tanzkünstlerin machen zu können. Sie erhielt ebenfalls große Anerkennung. Uebrigens waren die Gruppirungen, Choraltänze und sonstige Arrangements sehr lobenswerth, und man sah, daß eine tüchtige Leitung viel zu leisten im Stande ist. Das Haus war voll. Am 17. ward das Ballet bei vollem Hause wiederholt. J. Sdr.

Nationaltheater. Dem. Carl erschien am 14. d. als Lucrezia Borgia in Donizettis Oper und begeisterte das Publikum an diesem Abend in hohem Grade. Sie sang mit einem Feuer, einer Energie und legte so viel Leidenschaftlichkeit in ihr edles Spiel, daß der höchste dramatische Effekt nicht verfehlt werden konnte, und der Succeß der Oper ward schon durch diese treffliche Leistung bedingt. Auch sonst ging Alles gerundet zusammen. F.

Buntes Pesth. Troz Schnee und Regen sind wir das bunte Pesth durchwandert, um Ihnen, geehrte Leserinen, unserem Versprechen gemäß, die besten Adressen für Ballbedürfnisse zu verschaffen. Zuerst führte uns das Geschik in die reiche Masken-Niederlage des Ober-Garderobiers Michael Krommer. — Da hängen sie in reicher Auswahl, die Amazone nächst dem alten Mütterchen, die Tyrolerin nächst der Vestalin, die Norne, die Fanni Elsler und der Fra Diavolo, alle so still und friedlich nebeneinander. — Welch' Unheil werden sie aber anstellen, wenn diese Kleidungsstüke belebt werden? Wie viele: „Grüß Dich Gott,“ „Bist du auch da?“ oder „Gehn's, Sie Schlimmer!“ werden wir zu hören haben! Die Masken auf den Bällen, geehrte Leser, werden täglich weniger; das kommt daher, weil man im wirklichen Leben so vielen Masken von Freundschaft und Liebe begegnet. — Die Masken im Leben aber unterscheiden sich von den Masken auf Bällen dadurch insbesondere, daß diese, sobald sie die Larve herabnehmen, oft die niedlichsten Gesichter zeigen, während jene demaskirt gar abscheulich anzusehen sind. — Und nun kehren wir zu den verheißenen Adressen zurük, die wir hier mit dem besten Wissen und Gewissen niederlegen. *) Das Haupt, dieser Generalissimus über sämmtliche Gliedmaßen des übrigen Körpers, soll auch, wie billig, hier den Reigen beginnen. Für schöne Frisuren empfehlen wir Herrn Joh. Poplein (Servittenplaz), Mich. Jankovits (Schlangengasse), und Jakob Günter (Herrengasse). Da aber auch Blumen, Häubchen, Federn und sonstiger Schmuk ein schönes Köpfchen zieren, so empfehlen wir die schönen Blumen der Mad. Moser „zur Flora“ (Herrengasse), den geschikten Federschmüker Jungwirth (Schlangengasse); für Bonnets u. s. w. Mad. Therese Khern (Gr. Brükengasse), Mad. Josephine Klimt (Waizнergasse); für Gold, Juwelen und sonstigen Schmuk die Herren Staindl (Schlangengasse) und Szigethi (Schlangengasse). Endlich gehören auch zum Kopfpuze Kämme, dafür die Wiener Kammfabrik-Niederlage (Waizнergasse). Nun kommen wir auf Korsets, Oudinot-Rökchen, Schuhe, Strümpfe und Handschuhe. — Ganz vorzüglich empfehlenswerth sind die Ball-Korsets von Hrn. Palofnek (Servittenplaz); ächt französische leichte Oudinot-Roßhaar-Rökchen bei P. Martini, Kurentwaarenhändler (Waizнergasse).— Die schönsten Ballstrümpfe bei Fabrizius, „zu den drei Grazien.“ Für Damenschuhe empfehlen wir die Herren Purmann (Servittenplaz), Reitter (Schiffgasse), Wehrant (Parisergasse). Damenhandschuhe von allen Stoffen bei Alter, „zur Prinzessin Sophie“ (Waizнergasse). Für Ball-Roben sind viele und schöne Etablissements vorhanden: die Herren Alter, Fabrizius, Weidenhoffer, Krait-

*) Die Verfasser der Rubrik „buntes Pesth“ bringen die Adressen, wie sie ihnen von Sachverständigen aufgegeben worden sind; sollte indessen Einiges übergangen worden sein, so belieben es die geehrten Leser der Beschränktheit des Raumes zuzumessen; die Redaktion ist jedoch erböthig, die Adressen, sowohl in diesen als andern Zweigen der Industrie nachzubringen, falls sie ihr angegeben werden. D. R.

Eybl Franc

prod

Der Ungar. 1842. I.

füles. 190. l.

Erybl Franz
rajzoló

Der Ungar 1842. nov. 7.
hirdetés

Kalmár

Eybl Franz
rajzoló

Der Ungar 1842. nov. 16.
hirdetés

Kalmár

Hirkelis

1144 Pesther Tageblatt 1842.

Theresia Weissenfels,

Marchande des Modes aus Wien,

innigst dankend für den in den vergangenen Märkten ihr geschenkten Zuspruch, hat zugleich die Ehre einem hohen Adel und geehrten Publicum auch in diesem Pesther Leopoldimarkt ihr in einer reichen Auswahl der jetzigen Jahreszeit entsprechendes, nach dem neuesten Geschmack der Pariser und Wiener Moden assortirtes Waarenlager von Damen-Putzartikeln aller Art von allen Stoffen und Farben, als Sammt, Atlas und Seidenhüten, Putz-, Halbputz-, Moll- und Negligés-Häubchen, Chemisetten, Krägen und anderen mehreren in dieses Geschäft einschlagenden Gegenständen um den billigst gestellten Preisen gehorsamst anzuempfehlen.

Ihre Verkaufshütte befindet sich auf dem neuen Marktplatz, Frauengasse, erste Abtheilung.

Feinster ungarischer Champagner

vom g. Güter-Director Herrn Baptist Aigerman in Preßburg, am Hauptplatz im eigenen Hause Nr. 8, welcher berühmte Champagner bisher nur in Kisten gegen vorhinein eingesandtes Geld von Preßburg aus bezogen werden konnte, ist nun auch in einzelnen Bouteillen mit den eigenen sehr eleganten Etiquettes und den Korkbrand des Erzeugers ganz echt in der k. k. Wiener Kamm-Niederlage in Pesth, Waiznergasse Nr. 436, die große Bouteille à 1 fl 12 kr. C. M zu haben. — Auch werden da Bestellungen auf größere oder kleinere Kisten übernommen.

Franz Neiner,

Mignon-Blumen-Fabrikant aus Wien,

empfiehlt sich bei seinem gegenwärtigen Marktbesuch mit seinen Erzeugnissen verschiedener blumenverzierter Gegenstände, welche sich besonders zu Festgeschenken, Schützenbeste ꝛc. eignen; eine Auswahl von heiligen und weltlichen Bildern, blumenverzierten Billeten ganz neuer Art, und mehreren Galanteriegegenständen zu den billigsten Preisen.

Verkaufs-Locale: Im Gasthofe zum König von Ungarn, 2. Stock Thür Nr. 28.

Fertige Damenkleider.

Andreas Senger, Schneidermeister,

empfiehlt sich zum gegenwärtigen Leopoldimarkt mit einer großen Auswahl nach den neuesten Wiener Journalen und aus den modernsten Stoffen verfertigter Damen-Mänteln Crispins und Oberröcken zu den billigsten Preisen.

Verkaufslocale am neuen Marktplatz, in der Wienergasse, zweite Abtheilung in der obern Eckhüte

Bei Joseph Wagner,

am Servitenplatz im gräfl. Teleky'schen Hause ist neu erschienen:

Portrait: Sr. Exc. Baron Alois Mednyánszky,

nach der Natur auf Stein gezeichnet von Franz Eybl. Pr. auf weißen Papier 1 fl. 20 kr. auf chinesischen P. 1 fl. 40 kr. C. M.

Echte

Makintosh-Röcke zu 18 fl. C. M.

sind zu haben in der Handlung zu den drei Grazien, Waiznergasse, in Pesth.

Anzeige

von der Pesth-Eperieser Eilfahrts-Anstalt.

Dienstag den 8. November

beginnen zwischen Pesth und Eperies die Winterfahrten, bei welchen während der Reise zu Gyöngyös und Miskolcz übernachtet, mithin die ganze Reise von Pesth nach Eperies oder retour in drei Tagen hinterlegt wird.

Um jedoch auch während den Wintermonaten die Mitteln zur Comunication möglichst oft darzubieten, hat sich die Anstalt durch erneuerte Vermehrung ihrer aufgestellten Bespannung in den Stand gesetzt, den ganzen Winter hindurch wöchentlich fünf Mal und zwar Sonntag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag und Samstag zeitlich früh sowohl von Pesth als auch von Eperies mit den bekannten Reise-Batards abzufahren.

Eperies im Monat November 1842.

pr. Pesth-Eperieser Eilfahrts-Anstalt.

Carl Mathaeides

Director.

Zur Beachtung!

Auch der Mehlverschleiß der Joseph-Walzmühle in der Leopoldstadt bei der Stadtwage übernimmt zur Bequemlichkeit und Sicherstellung der Hauswirthschaften die Mehleinwinterung von heute an bis zum 15 März unter folgenden Bedingungen. Jede Hauswirthschaft kann sich auf ein ihr beliebiges Quantum und Gattung von Mehl, Gries oder Kleien zu den an dem Tage der Bestellung bestehenden Preisen vormerken, und bezahlt eine verhältnißmäßige Darangabe gegen einen Versicherungsschein, auf welchem das bestellte Quantum und Gattung verzeichnet ist, welche dann zu jeder beliebigen Zeit im Ganzen oder theilweise gegen Bezahlung des accordirten Preises in Empfang genommen werden können. Auch ist allda trockenes reines Kornmehl zu billigem Preise zu bekommen.

Maculatur-Papier zu 1 fl. 18 kr., und ganz großes zu 2 fl., im einzelnen Ries, bei größerer Abnahme zu 1 fl. 48 kr. C. M. verkaufen Landerer & Heckenast, Hatvanergasse Nr. 583.

Bei **Gustav Heckenast** in Pesth ist zu haben:

Erinnerungen aus und an Frankreich

von

Ida Gräfin Hahn Hahn.

2 Bände. 8. brosch. 4 fl. 30 kr. C. M.

Frische Siebenbürger Kerzen und Seife

von der bekannten vorzüglichen Qualität sind auch im Laufe dieses Leopoldi-Marktes zu haben in der Niederlage des

J. S. Friedrich Liedemann in Pesth,

neben dem Dampfschiffs-Bureau.

In der Blumen-Fabriks-Niederlage der Anna Schneider, Badgasse im Groß'schen Hause, ist zum Verkaufe ausgestellt um den Preis von 25 fl. C. M. (die Vase einbegriffen)

ein großer Tafel-Aufsatz,

aus 50 Stück verschiedenen feinen Kunstblumen, getreu nach der Natur versertigt, welcher mit der Belobung des ersten ungarischen Gewerb-Vereins betheilt wurde.

Bei Borrosch et André in Prag ist erschienen und bei Gustav Heckenast in Pesth zu haben:

Memoire über die böhmische Kohlenbahn.

4. Prag 1842. br. 40 kr. C. M.

Schwarz und gefärbte Seiden-Sammt,

wovon ich ein vollkommenes Lager besitze, erlaube ich mir hiermit zu den billigsten Preisen zu empfehlen.

Ergebener

Johann Ludwig Fischer,

in der Wienergasse Nr. 199.

Karlowitzer Tropfwermuth,

(mousseux,)

ganz vorzüglicher Qualität, ist in Bouteillen und in kleinen Gebünden zu bekommen, in der in- und ausländischen Weinhandlung des

Anton Koszgleba,

Theaterplatz Nr. 152.

Bemerkung: Die Bouteillen müssen mit gleicher Aufmerksamkeit, wie bei stark mouss.rendem Champagner geöffnet werden.

Ausgezeichnetster

Carlowitzer Tropfwermuth

in ein Eimergebünd und in Bouteillen ist billigst zu haben bei

Liszka & Höffler,

Spezereiwaarenhändler in der Leopoldgasse „zum blechernen Hut" in Pesth.

Lizitation.

Vom nächsten Mittwoch d. i. den 9. l. M angefangen werden am neuen Marktplatz in der Eckhüte, gegenüber dem gräfl. Steinleinschen Hause mehrere Parthien weiße und gefärbte Wiener Zwirn parthienweis lizitando verkauft.

Drei Magazine, Stallung auf 2 Pferde, nebst Wagenremise

sind in der Göttergasse Nr. 218 sogleich zu verlassen. Das Nähere darüber bei der Hauseigenthümerin daselbst zu erfragen.

Eine sehr bequeme

Parterre-Loge

im deutschen Theater ist für jede zweite Vorstellung im laufenden Abonnement vom 1 November l. J. bis Ende März 1843 zur Benuzung zu überlassen. Darauf Reflectirende belieben sich am Servitenplatz, Sziklay'schen Hause Nr. 654, Hauptstiege, im 2 Stock, links über den Gang zu erkundigen.

Frische Zufuhren von Carlowitzer Tropfwermuth

sind so eben angekommen und werden in 1 und 2eimrigen Gebünden so auch in Bouteillen billigst verkauft bei

Ignaz Prückler,

am Sebastianiplatz beim weißen Wolf in Pesth.

Circa 200 Eimer bester Qualität

Carlowitzer Tropfwermuth

sind angekommen und in größern und kleinern Gebünden äußerst billig zu haben in der Spezereihandlung zum weißen Löwen in Pesth Landstraße Eck der 3 Trommelgasse.

Eine Gewölb-Stellage

sammt Pudel und Schreibpult nebst zwei Hänglampen sind um billigen Preis zu haben bei A. W. Heigel, in der Dreißigstgasse, im v. Ullmann'schen Hause.

Franz. Sprachunterricht.

Ein gebürtiger Ungar, Lehrer der französischen Sprache, der sich in diesem Fache längere Zeit in Paris ausbildete, den Unterricht in ungarischer und deutscher Sprache zu geben fähig ist, wünscht noch einige Stunden zu besetzen. Die Adressen sind in der Buchhandlung des Herrn Gustav Heckenast zu bekommen.

Die Leinwäsch-Niederlage

des löbl. Pesther Frauen-Vereins besteht fortwährend wohl assortirt bei F. B. Liedemann, zur schönen Ungarin, und wird der Aufmerksamkeit der geschätzten Abnehmer bestens empfohlen.

Blumen-Bouquets

sehr schöne zu den Preisen von 3 kr. bis zu 1 fl. C. M. so wie auch andere blühende Blumen in Töpfen und Rosenstöcke das Stück zu 6, 10 bis 20 kr. C. M. wie auch Blumenzwiebeln sind stets vorräthig zu haben bei

Juditha Bene,

Königsgasse, im eigenen Hausgarten.

200 Centner Cigarren-Blätter

vom Jahre 1840 sind während der Marktzeit zu verkaufen. Auskunft ertheilt der Hausmeister des Hauses zum weißen Schiff.

Ein ganz neues

Wiener Fortepiano

vom vorzüglichsten Meister mit 6½ Octaven und englischen Saiten ist um billigen Preis zu verkaufen im Tüköry'schen Hause, Baadgasse Nr. 23 Auskunft beim Hausmeister.

Marie Lombardi,

Marchande des Modes,

in der kleinen Bruckgasse, gibt sich die Ehre, einem hohen Adel und hochgeehrten Publicum ergebenst anzuzeigen, daß sie durch ihre in Wien wohnende Tochter M. Grasselli wöchentlich zwei Mal die neuesten und elegantesten, sowohl Pariser als Wiener Putzgegenstände erhält. Und daß sie für die gegenwärtige Wintersaison mit einer ganz besonderen Auswahl von Damenhüten nach dem letzten Journale, als auch Putz- und Negligée-Häubchen französischer Coiffüres, Chemisetten-Colliers und Manchetten sowohl von Brüßler als Blonden im reichhaltigen Vorrathe versehen ist. Mit dem Ersuchen sie mit dem mehrjährigen in sie gesetzte Vertrauen auch ferner zu beehren, verbürgt sie wie stets mit echter und möglichst billig gestellter Waare bedienen zu wollen

Fremden-Anzeige.

König v. Ungarn. HH. Kittenwaitz, Schuhmacher. — Fürst Eszterhazy. — Horváth, Fiscal. — Hornbacher, Fabricant.

Weiß. Schiff. HH. Georgovits, Pfister, Biro, Rosz, Böll, Zöller, Bachmeyer. Stagelschmidt u. Dranlien, Kaufleute.

Palatin HH. Benkner, Petrisch, Zettel, Spitzer u. Melitzky, Kaufleute.

☛ **Beilage: Fortsetzung der Nachrichten.**

Kleine Stadtpost.

Pesth. Vor einiger Zeit bestiegen ein Herr und eine Dame, begleitet von einer Zofe, zu Komorn, das Dampfschiff. Der Conducteur ersuchte die Reisenden um ihre Billets, worauf ihm zwei Stück eingehändigt wurden. Auf die Bemerkung des Conducteurs, daß ja drei Personen sich eingeschifft, er also auch um drei Billete bitten müsse, erwiederte der eingestiegene Herr, daß er und seine Frau der Norm nach, zusammen 100 Pfund an Gepäck frei haben, da sie nun ganz ohne Bagage seien, so haben sie an dessen Statt die Zofe mitgebracht, die ganz gewiß keinen Zentner wiege. Der Conducteur wollte zwar dieser drolligen Erklärung mit Einwendungen begegnen, ward aber von der übrigen Reisegesellschaft, bei welcher dieser drollige Fall die größte Heiterkeit erregte dadurch davon abgehalten, daß ihm durch diese ein Billet auf dem zweiten Platz zu Gunsten der Zofe bezahlt wurde.

— Man liest im „Pesti Hirlap“: „Wie man hört, soll in der Theresienstadt binnen wenigen Wochen noch eine deutsche Theaterbude errichtet werden. Nun beklage man sich noch wegen Mangel an Hinneigung zur Nationalität in unsrer Stadt! Man sagt, daß auf der Fronte des neuen Theaters der Genius des städtischen Fortschrittes auf einem Krebse sitzend zu sehen sein wird, mit der Aufschrift: „Avance.“ — Wir unsrerseits glauben, daß diese Unternehmung, was auch ein deutsches Blatt von dem Theaterbedürfnisse jener Vorstadt schwatzen mag, auch in pecuniärer Hinsicht sich nicht rentiren wird. Und wozu sollte auch bei uns ein Vorstadttheater nöthig sein, wenn die erste Bühne sich hauptsächlich nur durch die Posse soutenirt, und auch nicht die hinlänglichen Mittel besitzt, um uns ein gediegenes Schauspiel vorführen zu können.

— Dem Vernehmen nach, soll hier vor einigen Tagen, in Folge eines Fingerzeiges der Wiener Polizei, ein Kaufmann arretirt worden sein, der seit längerer Zeit eine Niederlage von gestohlenen Waaren hielt, welche ihm Wiener und Pesther Kaufmannsdiener aus den Handlungen ihrer Prinzipals zubrachten.

— Nachfolgendes ist die Statistik der hiesigen ungarischen Zeitungen, wobei nur diejenigen Exemplare gerechnet sind, welche durch die Post versendet werden, und mehrere der größeren Journale eine bedeutende Anzahl von Pränumeranten (das Pesti Hirlap 442) in den beiden Nachbarstädten zählen.

	Exempl.
Die Nemzeti Ujság versendet mit der Post . .	450
Der Jelenkor	894
Der Világ	1244
Das Pesti Hirlap	3670
Das Athenaeum	438
Religio és Nevelés) Kirchl. Zeit.	758
Protestans iskolai lap) Kirchl. Zeit.	505
Magyar Gazda (Oeconom. Zeit.)	749
Regélő	647
Orvosi tár (medicinisch)	196

— Der Redacteur des Pesti Hirlap sagt bei Gelegenheit einer Replik von seiner journalistischen Thätigkeit: „Wir dürfen behaupten, daß es in ganz Europa keinen Redacteur einer Zeitung gäbe, der für sein Journal so viele eigene Beiträge (es ist eine andere Frage: ob gute oder schlechte) lieferte, als wir schreiben.

— (Theatralisches.) Madm. Pixis beschloß Samstag den 5. Nov. in der Rolle der Beatrice, in den Ghibellinen den Cyclus ihrer Gastrollen auf der deutschen Bühne. Wiewohl wir vor nicht langer Zeit erst Gelegenheit hatten, die eminente Künstlerin, Mad. Hasselt-Barth in derselben Partie zu hören und zu bewundern: wußte sich dennoch Frln. Pixis, besonders in dem schönen Duette des dritten Actes, vielen Beifall zu erringen. Die Ursache, warum diese renommirte Sängerin nicht überall durchdringen konnte, mag wohl darin gelegen sein, daß ihr Part, und überhaupt die ganze Oper, heute um mehrere Töne zu tief gesetzt war, wodurch sie wahrscheinlicherweise verhindert wurde, den ganzen Fond ihrer Stimmmittel zu entfalten. Madms. Wirnser (Isabelle) gab uns den erfreulichen Beweis, daß sie täglich bedeutende Fortschritte in der Kunst mache, und wenn diese anmuthreiche Sängerin fortfährt, einen so unermüdeten Fleiß auf die Ausbildung ihrer schönen Stimme und auf eine regelrechte Mimik zu verwenden, wird sie bald der Liebling des Publicums werden; und wenn es nun der Direction noch gelänge, für erste Partien eine Sängerin von Ruf zu acquiriren: so dürften die Theaterfreunde hinsichtlich der weiblichen Besetzung der hiesigen Oper zufrieden gestellt sein. — Herr Draxler (Marcell) hatte an diesem Abende eine schwierige Stellung. Das Piff-Paff-Lied seines Bruders (vom Kärnthnerthore) war noch in zu lebhaftem Andenken, als daß er, trotz der bemerkbaren Transponirung, hätte reussiren können; auch spielte er mit zu wenig innerem Gefühl und Feuer. Indessen hatte er in der Sortita, wie auch in dem Segen (im 5. Acte) einige gelungene Momente. — Herr Stieghelli (Raoul) sang, einzelne, durch Forcirungen hervorgebrachte Mißtöne abgerechnet, sehr lieblich, und wurde zugleich mit dem geschätzten Gaste hervorgerufen. Der Kapellmeister, Hr. Grill, scheint nicht auf die Repetition irgend einer Nummer vorbereitet gewesen zu sein, sonst hätte er sich gewiß nicht bei der Wiederholung einer Arie der Madms. Wirnser, zum Ergötzen des Publicums sowohl, wie der vortragenden Sängerin, einigemal aus dem Tacte bringen lassen. Das Haus war, trotz der Beliebtheit dieser Oper, fast leer.

Fünftes Verzeichniß

der milden Geschenke, welche für die am 20. November l. J. zum besten des Armen-Kinderspitals abzuhaltende Tanzunterhaltung eingesendet wurden.

Frau Elise v. Takácsy ein goldenes Armband. Frl. Helene v. Takácsy ein Kästchen mit silbernen Nährequisiten. Frl. Euph mie v. Sissány eine goldene Bracelette. Frl. Elise v. Sissány einen silbernen Strickballon sammt Stricknadelbehälter. Frl. Constanze v. Sissány ein silbernes Nähnecessaire. Fr. Anna v. Nagy-Sándor von Kalotsa einen grüngeschliffenen Pokal mit silbernem Deckel. Frau Charlotte Grünhut ein silbernes Strickkörbchen mit Stricknadelbehälter. Fr. Amalie v. Veszerle-Turcsányi in Ofen einen silbernen Theeseicher. Frau Charlotte v. Forinyák-Turcsányi in Ofen einen Blumentopf von Fayance. Frau Anna Cahen eine silberne Lockenbürste. Frau Elise Wanko ein Zuckerkörbchen von feinen Porcellain. Fr. Josephine v. Bártfay einen silbernen Strickhacken. I. G. G. ein silbernes Besteck. Frau Regina Boskovitz eine silberne Zuckerzange. Fräul. Henriette Kaergling ein schönes Oelgemälde.

(Fortsetzung folgt.)

*

Bitte und Berichtigung.

Der Unterfertigte mußte mit Bedauern vernehmen, daß die letzte Zusendung von Eintrittskarten zu der am 20. Nov. l. J. zum Vortheile des Pesther Armen-Kinderspitals abzuhaltenden Tanzunterhaltung, zu verschiedenen, eben nicht günstigen Bemerkungen Anlaß gegeben habe, welche um so mehr Beachtung und Rechtfertigung verdienen, als es nicht zu läugnen, daß die Güte des Publicums für dieses wohlthätige Unternehmen bereits in so hohem Grade in Anspruch genommen wurde, was indessen durch das Vertrauen an dem so oft und so glänzend erprobten unbegränzten Wohlthätigkeitssinn der edelmüthigen und vom wahren Geiste der Menschenliebe und Barmherzigkeit durchdrungenen Bewohner beider Schwesterstädte einigermaßen entschuldigt werden könnte. — Nachdem also der Unterfertigte vorerst jenen Umstand zu berücksichtigen bittet, daß bei den vielen und vielfältigen Geschäften, welche die Ausführung des großartigen Unternehmens erheischen, sich sowohl in der Form der Briefe, als auch hinsichtlich der Zahl der zugesendeten Eintrittskarten Irrungen eingeschlichen haben könnten, ersucht er zugleich, bei dem aufrichtigsten Bedauern dieses Umstandes, jenen Briefen keine andere Deutung zu geben, als die einer freundlichen Bitte um freundliche Beihilfe zur Vertheilung der Eintrittskarten und ungenirte Rücksendung bis 19. d. aller jener Billet's, welche Jemand nicht behalten wollte. Indem der Unterfertigte überzeugt zu sein glaubt, daß die glänzenden Arrangements und großartigen Nebenumständen den heurigen Catharinenball ohnehin zu einem höchst glänzenden Feste gestalten, und den Eintrittskarten an und für sich großen Absatz bereiten werde, schließt er mit dem aufrichtigen Wunsche, ja mit der innigen Hoffnung, es werde ein etwa zu starkes Inanspruchgenommensein, oder so leicht sich an jedes große Unternehmen anschließende Fehlgriffe, mit dem Auge der Nachsicht, der Liebe und Wohlthätigkeit für den edlen Zweck betrachtet und das Gute der Sache jetzt und in Zukunft großmüthig gefördert werden. —

Pesth am 7. November 1842.

Adolph v. Frankenburg,
Vereins-Secretär.

Nachrichten.

Ankunft  **Abfahrt**

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends
Abfahrt nach **Wien** Früh 7 Uhr } **Täglich.**
Ankunft von **Orsova** Vormittag den 13., 17. Nov.
Abfahrt nach **Orsova** bei Anbruch des Tages den 12. Nov.

Der Remorqueur Erös fährt jede zweite Woche nach Semlin und Drenkova.

Tanz-Unterricht.

Zur geneigten Beachtung!

Alle mir zukommenden Aufträge ersuche ich in der Kunsthandlung der Herren Ehrenreich und Neumann auf dem Servitenplatz in Pesth gefälligst aufzugeben

August Wolf,
Tanzlehrer.

Von dem früher angezeigten und als gut anerkannten

Hühneraugenpflaster der Gebrüder Leutner aus Schwatz in Tirol,

sind frische Sendungen angekommen, und sind in Pesth bei Herrn J. Chr. Hassenstab, Materialwaarenhändler, Servitenplatz, zum schwarzen Hund, — in Ofen bei Herrn Peter Nikolits, Spezereihändler, Wasserstadt, zum goldenen Hirschen, und bei Herrn Leopold Vogel, Schnittwaarenhändler, Festung, Rathhausplatz, zu haben.

Das rühmlichst bekannte

Heilmittel gegen Hühneraugen und Frostschäden,

erfunden von M. Richter ist sowohl in dessen Quartier, Leopoldgasse Nr. 183, als auch bei Herrn Ignaz Zograf. Waiznergasse, zu den drei Pesther Mädchen zu bekommen.
Preis 2 fl. C. M. Abnehmer im Großen bekommen einen angemessenen Rabatt.

Eine große Partie ganz neuer sehr wohlfeiler

Hosenstoffe und Westen

ist eben wieder angekommen, und in meiner Niederlage, große Brückgasse zum englischen Wappen, zum Verkaufe ausgelegt.

W. Wilh. Iszer.

Eybl, Franz

zul 1806. apr. 1.
Bécs
† 1880. apr. 29. u. o

Lemberger, Ernst

Meisterminiaturen aus fünf Jahrhunderten. Strassburg, 1911. (Künsler-Lexikon der Miniaturmalerei)

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Eybl Franz

Palóczy László
arczeje, Jenni Kó-
rajza után
repr -

Zichy Szék

349. l.

191 Rávász Jenő VIII Kőfaragó u. 11.

84. Lázár Lajos, VII., Thököly út 61.
85. Dr. Lechner Jenő, I., Mészöly u. 4.
86. Lederer Rudolf, V, Ferencz József rakp. 21.
87. Dr. Lehel István, IV., Reáltanoda u. 7.
88. Dr. Lénárd Vilmos, IV., Veres Pálné u. 10., IV. 4.
89. Liebmann Árpád, II., Zsigmond u. 5., fsz. 2.
Litthauer Carl, Berlin †
90. Loványi Gyula, IV., Bécsi u. 3.
91. Dr. Lukinics Imre, VIII., Nemzeti Múzeum Széchenyi Könyvtára
92. Máté István postafőtiszt, Kecskemét
93. Dr. Matolcsy Sándor, Kaposvár, Gr. Tisza István u. 10.
94. Mátyás Jenő, II., Apostol u. 16.
95. Dr. Melczer István, VIII., Gyulay Pál u. 16.

Eybl Franz

Beöthy Ödön
archeje, fenti kö-
rajza utan 1842
Repr.

Zichy Széth

359. l.

útján tájékoztatja az érdeklődőket a szakmába vágó kérdések felől;

d) időszakonként összejöveteleket, előadásokat, kiállításokat és könyvaukciókat rendez;

e) szerződésileg igyekszik bel- és külföldi társulatok és kiadóvállalatok kiadványait, műlapokat, folyóiratokat stb. a tagok számára előnyösen megszerezni.

f) pályázatok és más alkalmas eszközök útján törekszik művészileg értékes hazai kiadványok, tipografiai, grafikai termékek és könyvkötészeti munkák előállítását támogatni;

g) végül hazai nyilvános és magán könyvtáraink bibliofil szempontból értékes anyagának ismeretét, gyarapodását, hozzáférhetővé tételét bibliografiai kiadványaival, könyvtár-katalógusok készítésével és más alkalmas eszközök útján előmozdítja.

Eybl Franz

Kossuth Lajos
arckeje, fenti
körajza utan
1843

repr.

Zichy Szch

393.l.

12. Dr. Brüll Dániel, IV., Deák Ferenc tér 3.
13. Csányi Károly, I., Ábel Jenő u. 14.
14. Cserna Juliska, IV., Egyetem u. 3.
15. Dr. Csiky József, Debrecen, Belklinika.
16. Csiky Mária, VIII., József körút 36.
17. Dr. Dégen Árpád, VI., Vilma királyné út 26.
    Déri Frigyes †
18. Dr. Dobay Aurél, VI., Eötvös u. 7.
    Dr. Domokos Lajos, †
19. Dr. Domony Móric, VI., Bajza u. 32.
20. Dr. Egerer Gedeon, VI., Vilmos császár út 21. II.
21. Dr. Eisler Mihály József, V., Nádor u. 5.
22. Dr. Eisler Mihály Józsefné, V., Nádor u. 5.

2130. Franz Eybl.

Sz. Wienben 1806 április 1-jén. † ugyanott 1880 április 29-én.

Saját arczképe.

E vázlat mellig, kissé jobbrafordultan, szembe nézve, és tojásdad medaillonban ábrázolja a művészt. Széles karimájú kalapja szürke; haja, szemöldöke, szeme, bajusza és szakálla barna. Nyakkendője piros, kabátjának hajtókája széles, köpenyege galléros.

Vászon, méretei 79 : 63·2 cm. — Lelt. sz. 2130. — Delhaes István hagyománya 1893 augusztus 21-én (465–901). — Értéke 100 K. — Átvétetett 1902 január 3-án és 4-én (340–902). — A hagyományt elfogadta az 1902 április 10-iki 3883 sz. leirat (340–902).

III. 288.

288 (2130).
611 (147).

Hagy. 1902
Delhaes

Haag

EYBL FERENC-nek, a nagy kort elért festőnek (1806—1880) litografiai munkásságáról igen kevés adatot közöl Wurzbach Lexikonja (IV k. 119—120. l.) Megemlíti, hogy 1842-ben bécsi irodalmi notabilitások arckép-ciklusát kezdette meg. Későbbi litografiái közül csupán királyunk, Zsófia főhercegnő s Radetzky arcképeit említi meg. Hevesi Lajos szintén nem sorol föl ennél több adatot. (Oesterreichische Kunst im 19-ten Jahrhundert. Leipzig 1903. 73. l. és 93. l.). Nem lesz érdektelen megtudnunk, hogy Eybl 1842-ben nemcsak Bécsben, hanem Pesten is egy arckép-ciklust tervezett s ez utóbbi helyen főleg politikai életünk kitűnőségeit kezdte litografálni.

A Pozsonyban megjelenő Századunk, 1842. évi február 14-iki számában (13. sz. 188-ik hasáb) örömmel emlékezik meg e vállalatról. „Művészetünkről csak ritkán szólhatunk — kezdi cikkecskéjét O. L. jegyű munkatársa* — mert szomorító panaszokkal nem szeretjük a nemzeti csüggedést nevelni; most, habár csak egyik ágában is, mert nem egészen hazai művészetünké a dicsőség, örvendeztető adatokkal szolgálunk".

Wagner József pesti műárúsé volt az érdem, hogy ismét nemzeti vállalatba fogott. Szerencsés volt több nagy hazánkfiának engedelmét kinyerni arcképeik kiadására s e célból Eyblt Bécsből Pestre hozatta. Ez év elején Eybl annyira haladt munkájában, hogy Deák Ferenc, Klauzál Gábor, Bezerédj István, Pulszky Ferenc és b. Eötvös József arcképei már is kőre metszettek, sőt Deáké Leykum intézetében nyomtatva meg is jelent.

Még a következők fognak elkészülni: gr. Teleki Józsefé, Lonovics József püspöké, Majláth György országbíróé, gr. Battyhány Lajosé és gr. Dessewffy Aurélé.

Megjegyzi aztán a Századunk, hogy Wagner „ki vállalataiban mindig nemzeti célt szokott kitűzni, ezt itt sem vesztette el szemei előtt s a haza méltányos leend buzgó fia iránt, ki a művészetet hazánkban elterjeszteni tehetsége szerint eléggé fáradozik". Erre a vállalkozásra szükség is volt, hogy ily jeles férfiak arcképeit hív másolatban bírjuk, „mert a mult (1839/40) országgyűlés alatt s után az ifjú társulat által kiadott arcképek bizony csak torzképei voltak (!) inkább mint hív másolatai a köztiszteletben álló férfiaknak".

E tudósításban csak az a kár, hogy írója nem említi meg: milyen ifjú társulat adott ki litografiákat közéletünk kitűnőségeitől 1839/40-ben?

* Hihetőleg Orosz László, 1848 előtt Pozsony megyének főjegyzője.

Művészet 1905. 348 l. (E. F.)

ségünket Wagner kiadó Eybl mesterkéze alatt. Va-
egyik Bezerédj, a másik Klauzál arcképe, „mellyek
hasonlatossága éppen semmi kivánandót nem hagy;
kivált az arcvonások szellemi kifejtése (hihetőleg
kifejezése) annyira hív az eredethez, hogy szinte
hallani Bezerédjt az örök igazságot védeni! Való-
ban, ha ily tökéllyel folytatandik e hazafiui vállalat,
nemsokára olly gyűjtemény birtokában látandják
magukat hazánk jeleseinek kedvelői, melly semmi
versenytől nem tarthat, biztos lehetvén, hogy tisz-
telete tárgyainak képeit leghűbb másolatban bírják".

A legközelebb megjelenő képek közt ott lesz gr.
Teleki Józsefé, mely a tudósító szerint „különös
remekségűnek mondatik". Ez oknál fogva nem két-
kedik, „hogy a nemzet illy dicséretes törekvést élénk
pártolás által gyámolitand".

Már maga az a tény, hogy egy pesti kiadó oly első-
rendű erővel, mint aminő Eybl a maga korában volt,
egy ily nagy vállalatba mert bocsátkozni, jele volt
annak, hogy a 40-es évekkel hazánkban a művé-
szi életre új időszak vette kezdetét. Eybl előkészítette
azoknak a talaját, kik ezen téren később nevesekké
váltak s bizonyára nagy hatással lehetett Barabás-
nak művészetére is, ki 1840 elején költözött Kolozs-
várról Pestre. (Emlékiratai. Kiadja Kézdi-Kovács
László. Budapest, 1902. 192. és köv. l.) —177

aki 1666 január hó 3-án mint esztergomi érsek halt meg. A viaszöntésben tanítómestere alighanem Neuberger Dániel, kaiserlicher Wachsbossierer volt, aki a főpap udvarában is megfordult. Lippay telepítette le Pozsonyba 1654-ben Müller János Jakab, nürnbergi jeles skófiumhímzőt. —169

PRETZSCHNER TÓBIÁS. Drezdában született az 1603-ik év október hava 17-én. Apja, József, ugyanott erszénygyártó. A fiú Altman Dánielnél Prágában, majd Gerholdt Mátéнál Lignitzben tanulta a képfaragást. Az 1643-ik évben Eperjes városának polgára. —170

SICHA GYÖRGY LUKÁCS. Császári építőmester, aki Kassán az 1668—1677-ik években építette a katonai szertárat s a város déli részén a citadellát. Több magyarországi vár és város látképét is bírjuk tőle, így Szerencset (1663), Tokajt (1664), Kallót (1665) és Putnokot (1670). —171

SZELEPCSÉNYI GYÖRGY. A XVII. század közepén Magyarország primása s műszeretetéről több korunkra maradt kiváló egyházi ékszer tanuskodik, melyek az esztergomi primási kincstárban őriztetnek. Maga is művész s rajzónja örökítette

melyhez egész életében, jó- és bal-sorsában egyaránt hű maradt. Eleinte csendélet-, majd arcképeket festett s mikor már e téren is meglehetős gyakorlatot szerzett, a tájképfestésre adta magát. A 30-as és 40-es években gyakran megfordult Ausztriában, Németországban, sőt Norvégiában is s mindenünnen került egy-egy érdekes vázlat, amelyet itthon nagy gonddal és szeretettel festett meg. Lassanként a történeti festészet terére is átcsapott.

A szabadságharc Alsó-Kubinban találta s ugyancsak sok munkát adott Demjánnak, az orvosnak, akinak nagy része volt abban, hogy a felvidéken tartózkodó orosz csapatok között kitört járványbetegség nem öltött a valónál is borzasztóbb mérveket. Hónapokon át úgyszólván ki sem mozdult az általa létesített járvány-kórházból, fáradhatatlanul gyógyítva, gondozva betegeit. A járvány elfojtása körül szerzett érdemeiről nem feledkeztek meg Oroszországban, honnan 1850-ben magasabb rendjel is érkezett számára.

A csend és nyugalom helyreálltakor újra kedvenc foglalkozásához, a festéshez fordult s 1852-ben Alsó-Kubinban bekövetkezett haláláig kizárólag a szentkép-festésnek élt. E nemben alkotta meg legnevezetesebb művét is, mely jelenleg az alsó-kubini plébánia-templomban áll s Krisztust ábrázolja a kereszttel. Ismert művei a következők:

1. Gyümölcs-csendélet. Festette 1830-ban.
2. Saját arcképe, 1831-ből.
3. Alsó-Kubin. Tájkép, 1836-ból.
4. Aetna. Tájkép 1838-ból.
5. Iván nagyherceg a fogságban. Az a jelenett, midőn a vasra vert fogoly orosz nagyherceget menyasszonya fekete orosz nemzeti ruhában börtöne rostélyainál meglátogatja. A herceg az ablakra könyökölve, fájdalommal néz ki kedvesére, ki arcát elfedve keservesen sir. E kép tönkrement. Festette 1840-ben.
6. Hollandi zsiványok. 1840.
7. Napoleon. 1846.
8. Weilburg bei Wien. 1846.
9. Die Spinnerin am Kreutz — Bécs mellett. Nagyméretű vászon. Festette 1846-ban.
10. Wartburg. Nagyméretű vászon, 1846-ból.
11. Norvég kastély. 1850-ből.
12. Krisztus a kereszttel. 1851. Az alsó-kubini templomban levő kép első terve.
13. Krisztus a kereszttel. Oltárkép az alsó-kubini plébánia-templomban. Festette 1852-ben.

Az 1., 2., 3., 4., 7., 8. és 11. számmal jelzett képek jelenleg Jenek Rezső főerdész tulajdonában Zsitkócon (Zalamegye) vannak. —175

Eybl, Franz

Heckenast Gusztáv
arcképe 1852.
Blachunka László
tulajd.

Jml

3118

347

16. Ismeretlen.

(A XVII. század második feléből.)

Szerzetes-szent koronás csontváznál.

A biboros teritővel letakart pamlagon fehér lepelbe burkolt csontváz fekszik fején zárt koronával. A tetem felé jobbról ~~egy egész alakban ábrázolt~~ szerzetes közeledik, kit zavarba ejtett a hat Cherubtól körülvett és a felhők közül kibontakozó »I H S« monogramm, melynek középső betüjét kereszt ékesiti. Fejét, mely elől kopaszodik, dicskör diszíti; előre fésült haja, bajusza és szakálla őszbevegyült; szemöldöke és szeme barna. Szük újjú reverendája és álló galléros köpenyege fekete. Szemközt az ablakon át a szabadba nyerünk kilátást, hol folyótól szelt hegyes vidék terül el; a földön pedig ~~a~~ keresztbe tett kard, ~~és~~ jogar, ~~közt~~ korona és ~~mellette~~ bibornoki kalap fekszik. ~~Fölül jobbra~~ A menyezet draperiája barna L rojtozata és bojtos zsinórja piros. Felirata a fekvőhely támláján két sorban: »TU NE ISABELLA TU NE AUGUSTA.« Igen rongált.

L míg

Vászon, méretei 156 : 104 cm. T

~~A znyóváraljai zárda oratoriumából 1872. — Magy.~~

Pesther Tagblatt 1842. aug. 885. (Hirdetés)

Váltóügyvédvizsgálati hirdetés.

(2)

A' tek. kir Váltó-Feltörvényszék ezennel közhírré téteti, hogy kik a' legkö zelebbi köztörvényszüneten váltóügyvédi vizsgálatot kivánnak letenni, köz-ügyvédi hit levelökkel és erényességökről szóló bizonyitványokkal támogatandó folyamodásukat a' t k. Váltó-Feltörvényszékhez, ennek igtatói hivatalába folyó évi october elsejétől ugyanazon hó 15-dikéig adják be. — Költ Pesten 1842. Aug. 18-dikán.

Fogarasy János,
törvényszéki tanácsjegyző.

Bei Gustav Heckenast ist erschienen und zu haben:

Der ungarische Wechsel-Codex

nach den
gesetzlichen Vorschriften über Handels- und Fabrikswesen, Erwerbs-Gesellschaften, Sensale, Frachter, Intabulation und Concurs-Ordnung.
Nach der
Gesetzgebung des ungarischen Reichstages 1840
übersetzt,
und mit Erläuterungen, Anmerkungen, deutschen und ungarischen Wechselformularen, so wie mit einem vollständigen alphabetischen Register versehen
von
Hermann Klein.
gr. 8. In Umschlag geheftet 2 fl. C. M.

Gerichtliche Lizitation.

Anmit wird zur öffentlichen Kenntniß gebracht, daß die zu Girines, löbl. Zempliner Comitates kraft des am 19. März l. J. sub Nr 1325 erflossenem Bescheid des löbl. kön. Pesther Wechselgerichtes zu Gunsten der Wiener Großhändler J. Figdor et Söhne gepfändeten circa 2700 Stück Schafe von feiner Wolle, circa 10,000 Metzen verschiedene heurige Körnerfrüchte, zwei Schiffmühlen auf dem Sajó-Fluße und bei 200 Geschirr verschiedene ausländische Gewächse, nachdem die Concursmasse des Schuldners, welche die auf den 25. Juli d. J. anberaumte Lizitation dieser Fahrnisse hinderte, nunmehr von dieser Opposition gänzlich abgestanden ist, am 12. September l. J. öffentlich versteigert werden Kauflustige werden zu dieser Lizitation mit dem Beisatze eingeladen, daß die Lizitation im obbezeichneten Orte Girines und zwar zwischen 9—10 Uhr am festgesetzten Tag ganz bestimmt vorgenommen werden wird.

Georg v. Füleky,
Stuhlrichter des löbl. Zempliner Comitats als Exequent.

Die k. k. ausschl. priv.

Goldschmid'schen Scharf-Apparate

der Herren Goldschmid et Comp. von Berlin und Straßburg, in Wien am alten Fleischmarkt, im Baron Sina'schen Hause Nr. 692, 3. Stock, sind echt zu haben bei

Joseph Seefeldner,
Schlangengasse in Pesth.

So eben ist erschienen und bei Gustav Heckenast in Pesth zu haben:

Das österreichische Privilegienrecht

in politischer, civilrechtlicher und technischer Beziehung erläutert. Nebst einem Anhang über die bezüglich der Donauschifffahrt, Dampfmaschinen und Eisenbahnen erlassenen gesetzlichen Bestimmungen. Von **L. J. Skarda,** Doctor der Rechte.
Wien 1842. brosch. 3 fl. C. M.

Die hohe Ehre, welche diesem Werke widerfahren ist, daß der niederösterreichische Gewerb-Verein nach vorgenommener Prüfung desselben die Dedikation dieses Werkes angenommen hat, spricht für dessen Brauchbarkeit. Die Recension ist in der Wiener Zeitung am 5. August d. J. zu lesen. Der Druck ist prachtvoll und die Formulare sind sehr schön lithographirt.

Zur besondern Beachtung.

Die Niederlage des höchst wichtigen, erprobten Heilmittels für
Hühneraugen und Frostschäden
befindet sich von nun an (außer der Wohnung des Erfinders) einzig und allein in der Handlung des Ignaz Zograf zu den drei Pesther Mädchen in der Waiznergasse in Pesth.

Die Damenputzwaaren-Niederlage

der
Aloisia Csalay,

in Pesth, Schiffgasse Nr. 664 im ersten Stock, empfiehlt einem hohen Adel und geehrten Publicum ihr gut assortirtes Lager von den neuesten Damenputzgegenständen zu äußerst billigen Preisen.

Höchst billig und nach dem neuesten Geschmacke

befindet sich zur geneigten Auswahl eines verehrungswürdigen Publicums ein **ganz neuer bedeutender Vorrath** von den modernsten Pariser Sommerbinden **à la Liszt,** Eszterházy-Cravats von färbigen und schwarzen Seidenstoffen, Boa-Maschen von Atlas und Grosgrain, nebst allen Sorten Militär-Cravats ꝛc. ꝛc. in der
Haupt-Cravatten-Fabriks-Niederlage

des
Ignaz Zograf,
zu den drei Pesther Mädchen, Waiznergasse in Pesth.

In derselben Niederlage werden auch Cravates zum Ueberziehen und zur Ausbesserung übernommen, und da sich die Fabrik in demselben Hause befindet, so ist der Eigenthümer in die angenehme Lage versetzt, seine verehrten Abnehmer mit jeder beliebigen Quantität erwähnter Artikel, in der schnellsten Zeit und zu dem billigsten Preis bedienen zu können.

Caffeehaus-Eröffnung
in Brünn.

Da mir das durch Ableben des Herrn Valentin Flöry in der hiesortigen Vorstadt Kröna erledigt gewordene Caffesiederbefugniß zu Theil ward, so bringe ich dessen begonnene Ausübung in dem ganz neu renovirten und meublirten Locale des Vorbesitzers zur Kenntniß des geehrten Publicums mit der weitern Bekanntgebung, daß, nachdem mein Etablissement ein Versammlungsort der Handelsleute ist, ich nicht unterlassen werde, alle Commissionsgeschäfte mit der größten Bereitwilligkeit zu besorgen, um sowohl hiedurch als durch Verabreichung guter und genuiner Getränke mir die volle Zufriedenheit der pl. Herren Gäste zu erwerben.

Joseph Ferdinand Krauss.

Gasthof
zum König von Ungarn in Pesth.

Der Eigenthümer des Gasthofes **zum König von Ungarn,** vielen Anforderungen entgegen kommend, läßt denselben von Jakobi dieses Jahres an, **selbst administriren.**

Dieser Gasthof, bekannt durch seine ausgezeichnete Lage, ist ganz neu, nicht übertrieben luxuriös, doch so eingerichtet, daß ihn jeder Gast mit Zufriedenheit verlassen wird; besonders wird für Reinlichkeit und gute Bedienung gesorgt sein, und da der Eigenthümer **blos seine Regiespesen und den gewöhnlichen Zins in Anspruch nimmt,** so sind auch die Preise **billigst gestellt.**

In jedem Zimmer befindet sich der Tarif, sowohl des Zimmers, wie auch der Caffeehaus-Getränke, Stall- und Fouragen-Preise, so, daß sich jeder Gast nöthigen Falls die Rechnung sebst machen kann.

Um jeden Willkührlichkeiten der Kellner vorzubeugen, ist die Einrichtung getroffen, daß die Rechnungen täglich, auch jene der Speisen und Getränke specifisch eingereicht werden.

Schließlich bittet der Eigenthümer, die pl. t. Passagiere wollen sich von den Karrenziehern, Eilbauern und Postillons nicht irre führen lassen, da diese wahrscheinlich Alles anwenden werden, diesen Gasthof zu verdächtigen, indem solche vom Eigenthümer wegen Zubringung von Passagiers keine Trinkgelder erhalten.

Bedeutenden Zuspruch entgegen sehend, empfiehlt sich achtungsvoll die Administration des Gasthofes

zum König von Ungarn.

Eine Wasserbodding

von 325 Eimer aus gutem Holz verfertigt mit eisernen Reifen beschlagen, ist zu verkaufen. Näheres im Libasinszky'schen Hause in der Herrengasse.

Ein Stall auf 5 Pferde

und Wagenremise im Hause in der Herren- und Grenadiergasse Nr. 455 und 462 ist täglich zu beziehen. Auskunft ertheilt daselbst der Hausmeister.

Lose
auf das Dominical-Gut Geyerau,
wovon die Ziehung schon den
3. September d. J.
erfolgt, sind billigst zu haben in der Expedition dieses Blattes, Waiznergasse Nr. 15 rückwärts im Hofe.

Vorzüglicher Champagner

ist billigst zu haben bei

Carl Gross,
am Josephsplatz im Groß'schen Hause in Pesth.

Eine Gouvernante

von gesetztem Alter, welche der französischen Sprache vollkommen mächtig ist, findet sogleich in einem anständigen Hause Unterkunft. Näheres in der Expedition dieses Blattes.

Ausverkauf.

Am neuen Marktplatz, Frauengasse, 2. Hütte, rechts, werden gegenwärtigen Johanni Enthauptungsmarkt verschiedene Leinenwaaren bedeutend unterm Fabrikspreis verkauft.

Wohnung.

In Pesth, Neustadt, in der angenehmsten Lage, in der Windgasse Nr. 144, sind 5 Zimmer im ersten Stock sammt Zubehör auf Michaeli zu verlassen.

Zur Erlernung

der Blumen-Fabrikation werden Lehrmädchen und Arbeiterinen aufzunehmen gesucht, darüber ertheilt nähere Auskunft Samuel Köhler zum Ackermann, Rathhausplatz in Pesth.

Zu verkaufen

ist eine Dampfmaschine von ausgezeichneter Arbeit, 6—8 Pferdekraft. Das Nähere zu erfragen bei Hrn. H. C. Knutzen, Maschinen-Fabrikant, Königsgasse Nr. 743, oder bei Herrn Franz Gräfl, in der kleinen Brückgasse in Pesth.

Caviar

ganz frisch und besonders billig ist zu haben in der Spezereihandlung von

Liszka et Höffler,
in Pesth, Leopoldgasse, im Hause zum blechernen Hut.

Seifensiedergarn

ist zu verkaufen bei Anton Koszgleba, in Pesth, am Theaterplatz, im Baron Sina'schen Hause Nr. 152.

Echter Saazer Hopfen

billig zu bekommen bei

Anton Koszgleba,
in Pesth.

Fremden-Anzeige.

Jägerhorn. HH. Taphazy, Stuhlrichter. — Sachy, Elleck u Szabo, Grundherren. — Wargony, Ablegat. — Hendrey, Truchsess.

Beilage: Fortsetzung der Nachrichten.

Wir erlauben uns in Bezug auf die Aufführung an diesem Abende einige Bemerkungen hinzuzufügen. Wenn es auch wahr ist, daß diese Tondichtung zu den gehaltloseren italienischen Compositionen gehört, so freuten wir uns doch nicht wenig auf die Darstellung, da die gefeierte Gastin in der Partie der Elaisa allerorten so grandiose Erfolge erzielte. Und in der That sind unsre Erwartungen durch diese großartige Leistung noch übertroffen worden. Wenn auch die Stimme nicht mehr jene Vollkraft besitzt, die in letzterer Zeit als nothwendiges Bedingniß künstlerischer Vollkommenheit fälschlich angenommen wurde, so muß man doch den seltenen, reichen Vorzügen der ausgezeichneten Künstlerin den Tribut tiefster Bewunderung zollen. Diese geistvolle Oeconomie in Beherrschung und Vertheilung vorzüglicher Mittel, die wirksame Benützung des herrlichen **Mezza voce**, die glänzenden, jedoch mit Maaß und Umsicht gebrauchten Fiorituren, der ausdrucksvolle, in den Momenten wild aufgeregter Leidenschaft, wie ruhiger oder sentimentaler Stimmung immer kunstbelebte Vortrag, die characteristische Haltung im Spiel, die meisterhafte Mimik verliehen der ganzen Leistung das Gepräge vollendeter Meisterschaft, das den unwiderstehlichsten Eindruck auf das äußerst zahlreich versammelte Publicum machte. Wenn auch alle Nummern, in denen die Virtuosin mitwirkte, von vorzüglichem Interesse waren, so verdienen doch das Quartett im ersten Acte, das Duett mit Bianca im zweiten Acte, so wie jenes im dritten Acte, endlich das Duett mit Viscardo im vierten Acte besondere Erwähnung. Eines der Duette mußte wiederholt werden, und die geschätzte Gastin wurde sowohl bei offener Scene als nach den Actschlüssen stürmisch applaudirt und gerufen. Man sieht den ferneren Gastspielen mit Ungeduld entgegen. D. R.

Nachrichten.

Ankunft  Abfahrt
der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends
Abfahrt nach **Wien** Früh 7 Uhr } **Täglich.**
Ankunft von **Orsova** Vormittag jeden Montag und Freitag.
Abfahrt nach **Orsova** Früh 4 Uhr jeden Sonntag und Donnerstag.

Außerdem fährt das Waarenschiff **Árpád** jeden Mittwoch früh 6 Uhr nach Preßburg und Wien. Auf diesem Boote zahlt eine Person bis Wien am ersten Platz nur 6 fl. 30 kr., am Verdecke 4 fl., bis Preßburg am ersten Platz 4 fl. 40 kr., am Verdeck 3 fl. C. M.

Der Remorqueur **Erös** fährt jede zweite Woche nach Semlin und Drenkova.

Neueste  Erfindung
einer k. k. ausschl. priv.

Haarwuchskraftpomade.

Die Wirkungen der Haarwuchskraftpomade, seit der kurzen Zeit ihres Erscheinens, sind von so glänzendem Erfolge, daß der Gefertigte mit Recht behaupten kann, ihm sei in dieser Hinsicht fast das Unmögliche gelungen.

Die Eigenschaften: Bewirkung eines geschmeidigen, dichten, schön dunkelglänzenden Haares; Erhaltung der Haare in ungezwungen fester Ordnung, Reinigung der Haut überhaupt, insbesondere von Schuppen; Erzeugung eines dichten Haarbodens bei Kindern; allmählige Beseitigung der durch Austrocknung krank oder grau gewordenen Haare, und Ersetzung derselben durch einen gesunden, kräftigen Nachwuchs; endlich Verbreitung eines zarten, kaum merklichen Aromas, verschmelzen hier zu einem so überraschenden Gesammteindrucke, daß ein mit dieser Pomade durchgeriebenes Haar, selbst einem greisen Haupte jugendlichen Reiz gewährt. Da diese Pomade überdies die Kopfwäsche nicht beschmutzt, sich wegen ihrer Festigkeit zur Verschickung eignet, für die Gesundheit ganz unschädlich und unter allen Mitteln dieser Art dennoch das allerbilligste ist, so dürfte sie wohl keine gerechte Anforderung unbefriedigt lassen.

Um allen Verfälschungen vorzubeugen, ist das Haupt-Depot bei Herrn Eduard Gumprecht, bürgl. Glasermeister, Badgasse Nr. 23, und bei Herrn P. Jankovits, Schiffgasse, nur ganz allein echt zu bekommen

Wenzel Schwarz,
Handelsmann und Inhaber mehrerer k. k. ausschl. Privilegien aus Wien, alte Wieden Nr. 12.

Mousseline de laine à 4 fl. C. M.

nebst einer großen Parthie **Percails** zu herabgesetzten Preisen empfiehlt ergebenst

Franz B. Liedemann,
zur schönen Ungarin.

Actien-Amortisirungs-Edict. (1)

Vom dem k. Wechselgerichte zu Pesth, wird auf Ansuchen der Carolina Géczy, geb. Balogh, hiermit bekannt gemacht, es seien ihr 2 Stück k. k. priv Wollenzeug- und Feintuchfabrik-Actien, namentlich de dato 1. August 1812 Nro 12 und 13 verloren gegangen, in Folge dessen wird der Inhaber dieser Actien hiermit aufgefordert, sich binnen 45 Tagen von heute an gerechnet, bei dem Wechselgerichte zu melden, da sonst diese Actien für amortisirt erklärt werden würden. Gegeben zu Pesth, aus der bei dem k. Wechselgerichte erster Instanz am 25. August 1842 abgehaltenen Rathssitzung.

Verlorenes goldenes Bracelet.

Auf dem Wege von der Göttergasse bis an die Donau, oder bei der feierlichen Grundsteinlegung daselbst am 21. d. M. gerieth ein goldenes elastisches Bracelet mit drei Carniolsteinen besetzt, in Verlust. Der redliche Finder beliebe selbes gegen eine angemessene Recompence in der Expedition dieses Blattes abzugeben.

Zur gefälligen Beachtung!

Vermög eingetretener Hindernisse kann die für den 4. und 8. September angekündigte Lizitation der Michael Muzsik'schen Weingärten noch nicht abgehalten werden. Dieselbe wird jedoch acht Tage vor der dort zu beginnenden Weinlese statt finden.

N. F Ebner,
Masse-Curator.

K. k. ausschl. Privilegium.

Waldstein, Opticus,

Besitzer der optischen Institute
in München und Wien,

macht hiemit die ergebenste Anzeige, daß er vielseitigem Wunsche entgegen kommend, in seiner Wohnung,

im Gasthofe zum Jägerhorn Nr. 45, 2. Stock

eingetroffen, und sich während einigen Tagen hier aufhalten wird.

Die Vorzüglichkeit seiner Augengläser, so wie die eigenthümliche Bestimmung derselben ist von der k. k. Gesellschaft der Aerzte in Wien und von berühmten Autoritäten des Auslandes für bewährt gefunden worden.

Optische Instrumente sind in allen Dimensionen vorhanden.

☞ Auch sind Apparate zur Verfertigung Daguerre'scher Lichtbilder nach der neuesten Einrichtung des Prof. Petzwald vorhanden, und werden durch einen eigens dafür bestimmten Portraitisten Portraits sowohl einzelner Personen als ganze Gruppen abgebildet.

Verlorne Lose, vor deren Ankauf gewarnt wird.

Folgende 5. schwarze Nr. 5731, 140629, 94930, 66292, 133146 und ein rothes Gratislos Nr. 151589 zur Ausspielung der Herrschaft Geyerau am 3. September, am 19 d. in der Parfumerie-Handlung, Schiffgasse zur Minerva, gekauft, sind verloren worden, der redliche Finder wird ersucht, solche gegen eine Recompence bei M. Lueff zur Minerva abzugeben, indem die gehörigen Vormerkungen schon gemacht worden sind.

Franz Steindl's Meubel-Magazin,

Königsgasse Nr. 830,

empfiehlt eine schöne Auswahl der feinsten Meubel nach den neuesten Formen und auf das trockenste und beste gearbeitet, zu möglichst billigen Preisen.

Brüder Lackenbacher,

Großhändler in Pesth,

zeigen ihren werthen Geschäftsfreunden an, daß dieselben ihre Wohnung und Comptoir aus der drei Kronenaasse, Dernheimer'schen Hause, in das Wieser'sche Haus, an der oberen Donauzeile, nächst dem Brückenbau Nr. 33 verlegt haben, und daß bei denselben fortwährend zu haben sei:

echt Syrmier **Slivovitz,**
neue türkische **Zwetschken,**
Seim-**Honig,**
40 bis 50000 Eimer **Binderholz,** von 1 bis 100 Centner, und
Blauholz.

Ein Compagnon wird gesucht

in eine seit mehr den zwanzig Jahren dahier in Pesth bestehende Schnitthandlung, und zwar mit einem Capital als Einlage von 2000 bis 3000 fl. C. M.; auch kann derselbe die Geschäftsleitung übernehmen. Nähere Auskunft hierüber ertheilt sowohl mündlich, als auch auf frankirte Briefe Herr Ludwig Wilhelm Forster, zum goldenen Anker in Pesth.

Oeffentlicher Dank.

Bei stets geregelter Lebensweise wurden meine übrigens gesunden Zähne trotz mehrfache angewandten Mitteln derart locker, daß ich jeden Augenblick ihr gänzliches Ausfallen befürchten mußten. Eine Anzeige des erst kürzlich aus Paris rückgekehrten Herrn Doctor und Zahnarzt Friedrich Turnovszky bewog mich, seine Hilfe anzusuchen, und er hat mir mittelst einer hier noch gänzlich unbekannten goldenen Maschine (die Jedermann bei mir in Augenschein nehmen kann,) dieselben dergestalt befestiget, daß meine gehegten Erwartungen bei weiten übertroffen wurden, indem selbe nicht nur fest stehen, sondern wieder alle frühern Functionen verrichten.

Ich fühle mich daher verpflichtet, dem Herrn Doctor sowohl meinen wärmsten Dank öffentlich darzubringen, als auch seiner Geschicklichkeit, und zarten schonenden Behandlungsart wegen bestens anzuempfehlen.

Adam Kostyál.

In Joseph Wagner's Kunsthandlung
ist zu bekommen: das wohlgetroffene Bildniß

Ignaz v. Végh,

von F. Eybl nach der Natur gezeichnet und lithographirt. Preis auf weißen Papier 1 fl., auf chin. 1 fl. 20 kr. C. M.

In Kost und Erziehung

werden Kinder aufgenommen bei einer achtbaren Familie in Ofen. Hierauf Reflectirende pl. t. Eltern und Vormünder erfahren die nähere Adresse in der Expedition dieses Blattes.



12. SZÁM. 1894. BUDAPEST, MÁRCZIUS 25. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetesi feltetelek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre 12 frt, félévre 6 · | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt, félévre 4 · | Csupán a POLITIKAI UJDONSAGOK { egész évre 5.—, félévre 2.50 | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

KOSSUTH LAJOS MEGHALT.

Elvégeztetett. Az ékesszólás diadalainak, a dicsőséges harczoknak, az idegenek földjén való bújdosásnak, a lemondás keserű napjainak, az évek és a nehéz munka által elgyengített test kínos vergődésének immár vége van. A férfiú, ki nemzete sorsának intézésében oly kiváló részt tartott kezei között; kinek neve, több mint negyven év óta, mint egy magasra fölemelt harczi lobogó állott a világ előtt, a mely körül táborok csoportosultak, hogy alatta vagy ellene küzdjenek; ki a rég elfeledett magyar névnek újra hírt és becsületet szerzett a földgolyóbis mindkét oldalán; s a ki végre Itáliának egy csendes városába visszavonulva, s nemzete sorsának fejlődését onnan is aggódó, szerető gonddal kisérve, lázas siettséggel dolgozott, hogy a nagy küzdelem nyomait be ne lepje az elfeledés pora: örökre lehunyta fáradt szemeit. Nemzeti nagy átalakulásunk harmadik nagy, vezető alakja is elment társai után oda, a hol nincs többé harcz, nincs ellentét, mert minden világos, s múlt és jövendő egybefolynak.

Alig két évvel ezelőtt, a kilenczven éves aggastyánt, születésének évfordulóján, egész nemzetének hálás szeretete kereste föl, hogy örömének, hálájának koszorúját lábaihoz tegye. S ma a nemzet millióinak serege, könnybe borult szemmel ismét Turin felé néz, ama kiterített ravatalra.

«Ha óriás fát dönt ki a vihar,
Utána zúg-búg a nagy rengeteg:
Utánad úgy sir, zokog a magyar.»

Mert egymás után dőlnek ki az őrtállók, a próféták, a bölcsek, a tanácsadók, s Te azok között az utolsó valál.

Nemzeti történelmünknek egy tündöklően fényes fejezete záródott be Kossuth halálával. Ama kor főbb szereplői — alig egy-kettő kivételével — immár mind a sírban nyugosznak; most már minden a történelemé, a miénk. Kossuth egy rendkivüli, kivételes egyéniség volt s kivételes sors jutott neki osztályrészül. A Gondviselés választotta ki, az emberek milliói közül, hogy az Időnek egy pontján végrehajtsa azt, a mire a magyar nemzetnek szüksége volt. A középkori feudalis, félig holt Magyarországból, melyet feil[illegible] a belső és külső bajok hátra vetettek, kellett egy élő, új czélokért küzdő, a modern jog és szabadság alapjain álló nemzetet teremteni, mely Európa többi mívelt nemzeteihez hasonló legyen, s azokkal versenyt haladhasson. Száz kéz égett a munkában; a költők, a politikusok: a nemzet legjobbjai remélő szívvel vettek részt abban. S az elsők közt legelől ott küzdött Kossuth. De az ellenfél is összeszedte minden erejét; mindenki érezte, hogy döntő harcz készül. És ekkor a Gondviselés kivülről egy segítő társat küldött a nemzeti átalakulás, a köz-szabadság küzdő bajnokainak, a februári párisi forradalomban. Minden attól függött, lesz-e valaki, a ki a segítőtársat fölismeri s az eszmék közösségének szövetségét elfogadja. Kossuth fölismerte a jelt, megértette az idők szavát s mert és tudott azok szerint cselekedni. *Mert.* Ebben volt nagysága, végzete. És ezentúl a vezér nem lehetett más, csak ő. A kiváltságok eltörlésének, az emberek jogi egyenlőségének, az európai közszabadságnak (liberalismus) nagy eszméit ő vette fel legerősebben magába, úgy hogy azok tényleg vele egy-



1841-iki arczképe.

Kossuth Lajos

gyé lettek s ékesszólásának varázsával azoknak csodálatos erőt adott. S ez eszmék és ő ettől fogva egyek. Ezek teszik a helyzetnek, nemzetének urává; ezek adnak neki erőt, bátorságot a válságos napokban; ezek viszik, irányozzák minden tettében, következetesen, végzetesen. Ez eszméket megvalósítja egy pillanatra Magyarországon és úr általok; elszántan védelmökre kél, midőn azok megtámadtatnak, és magával ragadja nemzetét. S midőn külsőleg leveretik is, ő az eszme lobogóját magával viszi, bujdosó társaival, idegen népek közé; mig itthon, a vérrel és könnyel áztatott föld rögei közé, az érte vívott küzdelemben betapostatott az úgy, hogy a megtermékenyített anyaföldben kicsirázott s kihajtott újra, a legelső napfénynyel. Őt magát pedig vitte tovább az eszme, csodás viszontagságokon Törökországon, Anglián, Amerikán keresztül Olaszországba, el Turinig, a sírig. S ez eszmék lobogóját el nem ejté egy pillanatra sem; tartotta öreg, reszkető kezeiben; s utolsó nyilatkozata nemzetéhez a hűségre intés volt ez eszmék iránt. S arról lehet beszélni, hogy vajjon a liberalis vagy konzervativ elvek hasznosabbak-e a népek kormányzásában (úgy hiszszük: egymást felváltva és kiegészítve mind a kettő szükséges, bár Magyarországnak e tekintetben is kivételes helyzete van); de hogy *akkor* Magyarországot csak *azon elvekkel* lehetett átalakítani és életben tartani: azt a történelem szeme látja már most is s később még tisztábban meglátandja.

S azért, a mit tett Kossuth a magyar föld népéért · jutalma lőn akkora szeretet · ·thatatlan bizalom személye iránt e nép részéről, a minővel talán történetünk egy alakja sem dicsekedhetik. Mátyás csak *igazságos* volt, de ő *Kossuth apánk:* mindenn, a mit a szív szeretetben és tiszteletben adhat, e névben benne van; — a ki csak *izen, s mindnyájunknak el kell menni!* Nyugodott-e fejedelmi hatalom valaha erősebb, mélyebb, igazabb alapon? S a Kossuth nevéhez fűződött e varázsnak nem árthatott sem ellenség, sem jó barát. Változatlanul megmaradt az akkor is, midőn ama név egy másik, a nemzet előtt nem kevésbbé tiszteletre méltó névvel jött ellenkezésbe. Valami ős, kiirthatatlan ösztön súgta a magyar népnek, hogy azt a nevet ne hagyja cserben. Kossuth nagy illuziókat ébresztett, nagy csalódásokat és fájdalmakat szerzett: de a nemzet helyes ösztöne megérezte, hogy amaz illuziók egy ki nem vesző nagy gondolatot is foglaltak magukban; s hogy a szenvedésekért a mit maradandóúl cserében kapott, az bőven felér az érte fizetett árral, sőt fölözi azt. A magyar nép ezen mély, naiv, rendületlen ragaszkodásánál Kossuth személye iránt, megindítóbbat nem ismerek sem a történelemben, sem a költészetben.

De mindezekért nagy árt is kellett fizetnie. A nagy átalakulások, a forradalmak vezetőin, a kik mernek a maguk felelősségére egyet fordítani a világ tengelyén: a *végzet* uralkodik. Ki egyszer a Gondviselés munkáját a kezébe vette, hogy sietteti a világ fejlődését: nem ülhet le ismét a közönséges emberek asztalához, hogy velök vidáman koczczintson. A nagy *Cromwell Olivér,* talán a legnagyobb a forradalom-vezetők közt, a míg egyik kezével rakja le a mai Anglia nagyságának alapjait: a másikkal folytonosan védni kénytelen saját személyét, méltóságát, hatalmi jogát. S holta után a hatalom visszaszáll az elűzött méltatlanokra. *Danton* és *Robespierre* a vérpadon vesznek el; örökösük *Napoleon,* leggyűlöltebb ellenségének foglyaként hal meg, szivében megtörötten. *Garibaldit* kicsi hija, hogy meg nem öli saját nemzete egyik katonájának golyója, a kinek s hozzátartozóinak számára ő egy egységes, szabad hazát teremtett. A mi átalakulásunk vezérei közül *Deák* mindig a jog s a positiv törvények alapján állott s azért életében a tragikumnak nem volt helye. De *Széchenyit,* ki az eszmék forradalmát kezdé, merészen, s szintén a maga felelősségére: tragikuma a döblingi tébolydába, majd az öngyilkosságba űzte. *Kossuth* életének java részét, szinte negyvenöt évet abból, idegenek közt, bujdosásban tölt, küzdve ezerféle bajokkal; — s idegen földön — Turinban hal meg. «Van valami az emberben» — mondja valahol Carlyle — «a mi magasabb és becsesebb az életnél: a lélek igazsága és becsülete; s ha a kettő összeütközésbe jő, az igaz ember habozás nélkül az utóbbit áldozza fel.»

Kossuth, az emberi szivekre való nagy hatását első helyen rendkivüli szónoki képességének köszönheté. S e téren, egy pontban, páratlanul áll az egész világtörténelemben. A világ nagy szónokai mind csak egy nyelven, saját népüknek nyelvén voltak képesek varázs-hatalmukat gyakorolni. *Demosthenes* csak az ő szeretett Athenéjének nyelvén mennydöröghetett Fülöp ellen; *Cicero* csak római nyelven volt képes megalkotni művészi szerkezetű beszédeit; *Burke* és *Sheridan* csak a hatalmas, erőteljes angol nyelven tudták elragadni London és a britt szigetek közönségét; s *Mirabeaunak,* midőn titáni harczát vívja a monarkhiáért, a *Corneille* és *Bossuet* nyelve ömlik ajkairól. S idegen népek közé hirtelen áthelyezve, alighanem a némaság lett volna szerepük. *Kossuth,* tudtunkkal, az egyedüli, a ki két — egymástól oly végtelenül különböző nyelven — egyaránt nagy szónok volt; ki szónoklatával épp úgy lázba és elragadtatásba hozta a pesti vagy debreczeni országgyűlést, mint London, vagy Edinburgh, vagy New-York összegyűlt ezreit; s a kinek beszédein a Tisza partján felnőtt turáni eredetű fiú s a kelta, angolszász és norman vérvegyülék hatalmas anyagú terméke, a mai angol tanuló az etoni középiskolában: egyformán lelkesül.*

És ez a szónoki hatalom nála mindig nagy eszmék szolgálatában áll. E csodás, varázsos isten-adományát, mely gyakran a gonoszság, durva önzés, eszeveszettség vagy delirium ártó fegyvere: ő soha le nem alacsonyítja. Még ha ellenfelei ellen támad is: az megmarad tisztának, nagynak, nemesnek. Bizonyos komoly, fenköltmeltóság van előadásában, melyhez hasonlót csak az angol szónokoknál találunk. Érzi saját fontosságát, de érzi a felelősséget is, a mely minden szaván nyugoszik, mikor szól. S ha egyszer a szenvedély kitört: ellenállhatlanúl magával ragad.

Kossuth nemcsak beszédeiben szónok: leveleiben is az; s az csaknem minden megnyilatkozásában. Nehány levele a legszebb szónoki alkotások közé tartozik. S az utolsó levél, melyet pártjához, nemzetéhez intézett egy nagy vitás pörben, még egyszer összehozza őt régi barátjával, majd ellenfelével: Deákkal. A negyvenes évek nagy liberális mozgalmának képe villanik fel egy pillanatra előttünk, midőn a korszak két kimagasló vezér-alakja, sok-sok év múltán, megaggva, összetörve, még egyszer felemeli szavát, mindakettő mintegy végrendeletként, utoljára, ugyanabban a dologban; s intésük egyformán hangzik s a szó értelme ugyanaz, a mi régen vala. A kik oly sok dologban különböztek egymástól, ebben az egyben, utolsó nyilatkozatukban ismét egyetértenek. A kiket véralkat, gondolkodás, az élet útja úgy szétválasztott: ismét találkoznak, lelkeik egyesülnek egy nagy intésben.

A mit a Kossuth és Deák korának nagy énekese, *Arany,* oly szépen mond Széchenyiről, de egyszersmind minden igazi nagy emberről a világon: Kossuthnak is méltán sírfelirata lehet:

> Nem hal meg az, ki milliókra költi
> Dús élte kincsét, ámbár napja múl;
> Hanem lerázván, a mi benne földi,
> Egy éltető eszmévé finomúl,
> Mely fenmarad s nőttön nő tiszta fénye,
> A mint időben, térben távozik;
> Melyhez tekint fel az utód erénye,
> Ohajt, remél, hisz és imádkozik!

Ez eszmét óvni, védni, tisztán megőrizni az utódok számára; fejleszteni azt hazaszeretetben, eltűrésben, komoly munkában, csüggedetlenűl, nemzedékről-nemzedékre; emlékezni rá minden felkelő napon, tűrni és dolgozni érte, hogy minden ivadék, ha csak egy lépéssel is, közelebb legyen hozzá, mígnem egyszer majd valósággá leszen: ez Kossuth igaz híveinek föladata. De híven, de tisztán, az *ügy,* az *eszme* és nem *önmagunk* szeretésével, hogy, — ismét Arany szavait idézem*, — se «merő szokássá», se «olcsó malaszttá», se «kül csillogássá», se «nyerészkedéssé», se «kishitűvé», se «káromkodássá» szent imád ne váljon! De mint «szirt a habok közt, hűséged megálljon!»

Ez eszme s az ahhoz való hűségreintés Kossuth hagyatéka nemzetének. Bizonyára elég nagy és gazdag hagyaték, s a nemzet méltán borulhat le a hagyományozó sírjára.

De Kossuth halála nemcsak a mi veszteségünk: az egész emberi családé. Ő nemcsak a mienk, de a világé is volt, jobban, mint eddig akármelyik magyar államférfi. A szabadság ügyét az emberiség közügyének tartá, a melyben a népek egyaránt vannak érdekelve, s a hol egyiknek a sorsát a másikétól elválasztani nem lehet. S ha valakinek, úgy az ő dőltének hallásakor «a népek millióinak» szive dobban meg, el egész Amerika ős rengetegeiig.

> «Óh világ!
> Te voltál e szarvasnak erdeje.
> S ő szíved volt, világ!»

És most, föl a gyászlobogókkal; sírjanak a tárogatók; tompán dobogjanak a dobok; hajoljon meg minden fő: a nemzet nagy halottját temetik, a ki hazáját igazán szerette, eszméjéhez hű volt mind az utolsóig s igaz és egész ember volt, nagy válságokon keresztül, utolsó lehelletéig, mint csak a kevesek és választottak.

B. F.

* Az angol középiskolák tankönyveiben Kossuth beszédeiből is vannak közölve részek, mint mintái az izgató szónoklatnak.

* «Rendületlenül.»

GRÓF APPONYI ALBERT GRÓF DESSEWFFY AURÉLRÓL.

A Kisfaludy-társaságnak közelebb tartott ünnepies közülése alkalmával gróf Apponyi Albert egy rég elhúnyt jeles magyar publiczista, szónok és államférfi, gróf Dessewffy Aurél emlékezetét elevenitette föl, a ki a Kisfaludy-társaságnak egyik alapító tagja volt. Gróf Apponyi szokott ékesszólásával elmondott tartalmas beszédben méltatta ez egykori jelesünket, kinek ez alkalomból arczképét is közöljük lapunkban, s életrajzából is följegyezzük a következő vázlatos adatokat.

Gróf *Dessewffy* Aurél 1808-ban született a zemplénmegyei Nagy-Mihályon. Nagy miveltségű atyja, gr. Dessewffy József, és anyja, gr. Sztáray Eleonora a leggondosabb nevelésben részesitették; már tiz éves korában görögül olvasta Homeros Iliászát és sok helyét könyv nélkül is tudta, s már mint serdülő ifju szeretett a közügyekben buzgón részvevő köztiszteletű atyja kiséretében a megyegyülésekre járni. Kazinczy Ferencz, atyjának jó barátja és házának gyakori vendége nagy befolyással volt a minden szép és jó iránt fogékony ifju izlésének, tollának és nyelvének nemesitésére. Gróf Dessewffy Aurél iskoláit Kassán elvégezvén, a politikai ismereteket az életből és gyakorlatból tanulta meg: 1828-ban udvari kanczelláriai fogalmazó lett Bécsben, hol a legelőkelőbb társaságokban forgott, és a mellett folyvást nagy szorgalommal képezte magát; 1832-ben Budán a helytartótanácsnál nyert titkári állást. De már az 1830-iki rövid országgyülésen is jelen volt, mint Reviczky kanczellár segéde s az országgyülésről naplót irt a király számára. A főrendiházban 1833-ban foglalta el helyét, a hol első felszólalásával magára vonta a figyelmet. E mellett részt vett az Akadémia tanácskozásain s az 1838. nagy vizáradás után tevékenyen működött a nyomor enyhitésén. A büntetőtörvénykönyv kidolgozására alakult bizottságnak is tagja lett, s ekkor nagy tanulmányutat tett Angol-, Franczia- és Németországban. Midőn visszatért a külföldről, Kossuth «Pesti Hirlapja» már megindult, s gróf Dessewffy Aurél a «Világ»-ban, a konzervativek közlönyében szállt sikra a «Pesti Hirlap» ellen. Széchenyi eszméiért ő is lelkesült, de az átalakulást csak a törvényes formák szemmel tartásával hitte czélravezetőnek. Az 1832—36-iki és 1839—40-iki országgyülésen mint a konzervativ tábor vezértagja működött, s bár a haladás volt az ő zászlajára is irva, de egyszersmind a kormány ingadozó s ingerültségre gerjesztő politikáját is őszintén birálta. Nagyobb tanulmánynyal, tisztultabb gondolkozással egy magyar publiczista sem vett tollat kezébe az idétt és senki sem volt, a ki magasabb szempontból birálta volna az ellenzék és kormánypárt küzdelmeit, mint ő. Izgatott munkássága gyönge idegzetét korán megrontotta s alig 34 éves korában, 1842 febr. 9-én meghalt.

Gróf *Apponyi* Albert gr. Dessewffy Aurélról mondott magas szárnyalású, szónoki szépségekben gazdag, az ő megszokott kitünő hangsulyával előadott s a jelenvoltakat elragadó emlékbeszédének főbb részei igy szólanak:

Dessewffy Aurél gróf 1842 február 9-ikén hunyta be szemeit, alig tiz évre terjedő politikai működés után. Azok az eszmék, a melyeket hirdetett, népszerűek nem voltak; tényleges sikert el nem ért. És mégis azt látjuk, hogy a történelemnek egyik legkérlelhetetlenebb elve, a «væ victis» elve, vele szemben nem érvényesült; mert koporsója fölött fegyverszünetet kötöttek a pártok és az egész nemzetnek gyásza követte őt sirba; emlékét megörökitették nem egyedül az ő politikai barátai, de megörökitették legjelesebb ellenfelei: egy Pulszky Ferencz, egy Csengery Antal; sőt az a nagy férfiú, a kivel ő a legkiméletlenebb harczait vivta, *Kossuth* Lajos, halála után e szavakat irta a «Pesti Hirlap»-ban: «Mennyi ész, akarat, tettvágy, mily lángoló érzelem, mennyi remények s mi fényes jövendő voltak e névhez csatolva!» És a politikailag szintén az ellentáborban álló nagy költő *Vörösmarty* Mihály e szép distichonban emelt neki emléket:

Nem veszténk-e nagyot? kérdjük most aggva magunkban
S a szent nemzetiség angyala sugja: igen.

Mi lehet, t. társaság, annak magyarázata, hogy a kit politikai pályája, a kit pártállása, a kit irányzatai minden tekintetben a legyőzöttek közé soroztak, hogy az nemcsak kortársai általános bámulatának és szeretetének tárgya legyen, hanem hogy az ő emléke, mint egy rokonszenves, mint egy dicső emlék ragyog a mai korban is?

Ennek magyarázatát kétségen kivül nagyrészt az ő egyéniségének varázsában kell keresnünk. Kortársai, a kik vele érintkeztek, e varázsnak hatása alól nem tudták magokat kivonni; és ennek hatalmát érezzük mindannyian most is, midőn csak holt betükben szól hozzánk az ő szelleme. Ez a varázs állott először az ő sokoldalúságában. A sokoldalúság, t. társaság, nagyon különböző természetű. Gyöngébb, hétköznapi egyéniségeknél a sokoldalúság az ellaposodásnak, a fölületességnek, az erők szétzüllésének forrása; erőteljes egyéniségeknél azonban a sokoldalúság nem egyéb, mint az emberben rejlő összes erőknek érvényesülése, mint annak a latin mondásnak a megtestesülése: «Homo sum et humani nihil a me alienum puto». Ezt kétféleképen lehet lefordítani: «Ember vagyok és senkit, a ki emberi alakban előttem megjelenik, tőlem idegennek nem tartok». És lehet lefordítani igy is: «Ember vagyok és semmiféle emberi tulajdonság, semmiféle emberi erő tőlem nem idegen». És Dessewffy Aurél a «Homo sum et humani nihil a me alienum puto» mind a két értelmének megfelelt.

Hogy a mi emberi volt, az az ő szivéhez közel állott, azt keblének talán legjobb barátaitól sem sejtett, titkos sebeit föltárva, végrendeletében igy irja meg: «Kora végemet csupán azért sajnálom, mert megfoszt a lehetőségtől, hogy hazám, szüleim és jóakaróim várakozásának megfelelhessek.

Ezentúl könnyű szerrel válok meg az élettől, mely talán önhibám által, kevés és gyér öröm mellett sürű és mély keserűségeket nyújtott. Barátim jóakaratát köszönöm, ellenségeimnek megbocsátok, bocsánatot kérek azoktól, a kiket megbántottam. Emlékezetemet szüleim és barátim kegyességébe ajánlom. Ne legyenek igazságtalanok hamvaim iránt; szivem melegen buzgott érettük, az emberiségért és a hazáért».

Hogy sokoldalu volt és hogy semmi emberi tőle idegen nem volt abban a második értelemben is, azt az ő egész életének folyama tanusitja. Hisz ez a férfiu a magyar tudós társaság tanácskozásaiban vezérszerepet játszott, a politika mindkét mezején: úgy az országgyülési vitákban, mint a sajtónak terén az első sorokban fáradhatatlanul küzdött, a mellett nem volt a nemzet társadalmi életének az a mozzanata, a mely kikerülte volna figyelmét. De nem csupán a sokoldalúságnak varázsával birt, hanem birt a valóban jó, nemes, embertársai iránt rokonszenves szivnek varázsával, s ez nyilvánul még legkiméletlenebb polémiáiban is. Semmi önösség ebben a férfiuban nem volt; nemcsak a szivnek az önösségét nem ismerte, de nem ismerte az észnek önösségét sem. — Az egyéniségnek a varázsán kivül van még egy körülmény, a mely biztositotta Dessewffy Aurélnak kortársai szeretetét és biztositja emlékének is, ma már úgy lehet mondani, népszerűségét és ez az volt, hogy az ő szellemi világa és az ő törekvései tulajdonképen nem is állottak olyan nagyon távol a nemzet akkori többsége vezetőinek a törekvéseitől; a különbözetek, az eltérések sokkal inkább a módszerre, mint a lényegre



Eybl rajza után készült könyomat az országos képtárban.

GRÓF DESSEWFFY AURÉL.

vonatkoznak. Semmi haladási eszméje annak a kornak nem volt, a melyet Dessewffy Aurél lelke magába fel ne vett volna. A vallási kérdéseknek felfogásaiban is álláspontja a tiszta lelkiismereti szabadság álláspontja volt; a társadalmi átalakulásnak, a föld felszabadításának kérdésében Dessewffy Aurél előtt sem lebegett más czél, mint azok előtt, kiknek megadta a gondviselés, hogy a felszabadítást tényleg keresztülvigyék. Kimutathatnám, hogy a szavazati jognak kiterjesztését is átérezte, mint feltétlen társadalmi és politikai szükséget; de egy feltételtől tette függővé: a választási tisztaság elvének komoly garancziákkal körülbástyázásától.

Dessewffy Aurél először határozott ellensége volt minden törvénytelen lépésnek és azért, valahányszor a megyék akár a választási jogosultság kiterjesztése tekintetében, akár a büntetőjogi eljárásnak a modern elvekhez alkalmazása terén oly lépést tettek, a melyet érdemileg helyeselt, de a törvényes formák mellőzésével tették, úgy találta, hogy az alkotmány garancziáinak ez az áttörése több veszedelmet hoz az országra, mint a mennyi hasznot ez az így elért vívmány teremt.

«Nem tudjátok, — igy szól épen a választási jog illetéktelen kiterjesztésének alkalmából Pestmegyében, — nem tudjátok, hogy a mi törvényhozásunk a nemzet és a korona közreműködésére van alapítva és hogy veszedelmes előzményt állapít meg az, a ki e törvényhozási tényezőknek egyikét mellőzni akarná? Mert mit szólnátok, hogy ha egyszer megfordítva állana elő a sor és hogy ha a korona tenné azt, a mit most ti tenni akartok, hogy t. i. a maga jószántából, a maga egyoldalu akaratából, a nemzet közreműködésének mellőzésével akarna törvényeket alkotni?»

Dessewffy Józsefnek, Kazinczy Ferencz barátjának fia volt és igy már gyermekkorában körülvették őt azok a benyomások, melyek a magyar nemzeti ügy, a magyar nemzeti fejlődés, a magyar nyelv és irodalom iránti lelkesedést támaszthatták benne. És, t. társaság, az ő különben rideg, kimért, minden külső diszt majdnem szándékosan kerülő stilje akkor tud ragyogóvá válni, akkor emelkedik valósággal a költői lendület magaslatára, mikor a magyar nemzetiség, a magyar nyelv ügyéről szól.

T. társaság! Ime látjuk, hogy korának mozgató erőivel Dessewffy Aurél tulajdonképen ellentétben nem állt és innen van az, hogy a 48-at közvetlenül megelőző nagy korszakhoz tartozik ő nemcsak azon véletlen folytán, hogy abban a korszakban született, de mert ennek a korszaknak szellemi részese volt, mert a korszak harczaiban, törekvéseiben, a korszakba eső nemzeti fejlődésnek előrevitelében tényező volt, nem kerékkötő, nem akadály, hanem egyik tényező, úgy, hogy annak a kornak nimbuszából teljes igazság szerint az ő fejére is egy fényes sugár ráesik, annak a kornak a nimbuszából, t. társaság, a mely korra megindulás nélkül visszagondolni, a mely kornak emlékeivel megindulás nélkül foglalkozni lehetetlen.

Előttem, midőn e korra visszatekintek, mindinkább világossá válik Madách történelmi philosophiájának egyszerü igazsága. Szomorúan látom igazolva e történelmi philosophiát, hogy ha azokat a büszke elméket, hogy ha az akkori kor nagyjainak látnoki sejtelmeit, azoknak a vivmányoknak, a melyekért küzdöttek, hatásáról és jövőjéről összehasonlítom azzal, a mivé ezek a vivmányok a mai gyakorlatban, a mai nemzedéknek életében törpültek.

Bocsánatot kérek, t. társaság, hogy kénytelen vagyok egy ilyen disszonancziával, vagy mondjuk, egy ilyen szomoru accorddal befejezni beszédemet. Lehetetlen, hogy a vonatkozásokat a közt a hősi kor közt és a törpe jelen közt ne lássuk, lehetetlen, hogy azokról hallgassunk, ha őszintén és annak a komolyságnak megfelelően akarunk szólani, a mely komolyságnak a megtartására engem a társaság iránt érzett tiszteletem is indít.

S ha a jövőbe akarunk tekinteni, itt is Madách vezetésének engedem át magamat.

Midőn Madách végig vezetett bennünket az emberiségnek a történetén addig a pontig, a mely pontig az a multhoz tartozott, és midőn előre vet egy pillantást, mely az illuzió és a desilluzió váltakozó jelenetein keresztül kétségbeejtő véghez vezet, a költő egyszerre lerázza magáról a pesszimisztikus hangulatot és egy utolsó szóban az emberiséget mégis bizalomra inti. Mondottam ember — igy szól az Úr — «küzdj és bizva bizzál». Költeményének logikájából ez a bizalom nem következik, megindokolni nem tudja, de mint erkölcsi lényének és hazafiságának egy kategorikus imperativusa áll elő.

A bizalmat a jövőben, t. társaság, megindokolni én sem tudom; de kifejezem, mint erkölcsi lényünknek, mint hazafiui érzelmünknek kategorikus imperativusát. (Hosszantartó zajos éljenzés és tetszés.)

SARDOU «MARCELL»-JE.

Először előadatott a Nemzeti Szinházban február 4-én.

Echegaray nagy sikert aratott «rágalom»-darabja után megint egy «rágalom»-darab. Sardou «*Marcell*»-je, a melyet nehány évvel ez előtt adtak Párisban. Mind a két darabban egy fiatal leányról van szó, a kit hírbe kevernek s mind a kettőben győzelemre jut az ártatlanság. Vérmérsékre egymástól homlokegyenest elütő két nemes lélek sorsát állítja elénk a szinpad két vezérszelleme: Echegaray és Sardou, egymásnak korra nézve is társai. Amaz most tölti be hatvanötödik évét, Sardou másfél évvel idősebb. Echegaray — a kit «Galeottó»-jának Madridban 1881-ben történt előadatása óta mint előkelő szellemet ismer az egész müvelt világ s a ki akkoriban már drámái egész sorozatával hazájának első rangú irója volt — csak nehány éve jutott el hozzánk; a Sardou nevével a Nemzeti Szinháznak egy virágzó időszaka kapcsolatos.

A hetvenes évek közepétől számított tiz éven át ő volt Dumas-val együtt a vonzerő. Minden egyes új alkotásuk eseményszámba ment. Szellem sziporkázott a szavukból s a csevegés mesterei voltak. Dumas finom agyát egy-egy társadalmi kérdés kötötte le s annak hátterével alkotta meg rendkivül egyszerü eszközökkel, úgyszólva hatásra számítás nélkül, darabjait. Sardou a szinpad ismeretének mestere volt. Számítással épített és oly ügyesen tudta fokozni az idegek húrjainak feszítését, hogy a néző nem vette észre az ő intéző kezét, hanem a helyzetek természetes folyományaként tekintette a dolgot. A két mesteren egyaránt csüggött a szinész és a közönség. Amaz, mert csillogni tudott általa; ez mert önmagát látta szellemük alkotásaiban. Az a kor kissé kényesebb volt a szó megválogatásában. Ők keresettség nélkül, ízléssel tudták kifejezni sikamlós mondandójukat is, és nevük a szellemi előkelőséget jelentette a szinpadokon. Ép úgy a miénken is.

Én meglehetősen össze-vissza jártam a külföldi szinházakat s akkoriban úgy találtam — lehet, elfogultság volt — hogy a mi szinházunk, a bécsi «Burg»-ét leszámítva, bármelyikkel versenyezhet a franczia szellem tolmácsolása tekintetében; és pedig nemcsak egyes kitünőségek, hanem az összjáték szempontjából is. Hangsulyozom az összjátékot, mert egy szinháznak, mint testületnek értékét az ő szellemi légkörének egyöntetüsége állapítja meg. A genialitás és a tehetség a Gondviselés adománya, az általuk teremtett szinpadi légkörhöz illeszkedni tudás a szinházi testületnek érdeme. Ott van egészséges szellem, a hol senki se kicsinyli feladatát, — még ha az, az ő jogosult ambicziójára nézve csekély is; — ott, a hol a jelentéktelen szerepet is jelentékenynyé avatja a kötelesség érzete. A szinpad szellemi légkörének egyöntetüsége nélkül hiába egy-egy csillogó művész. Igazi művészi élvezet csakis zavartalan összhangból eredhet.

Ilyen élvezetet nyújtó előadásokra emlékeztet engem a Nemzeti Szinháznak az az időszaka, a melynek úgyszólva kizárólag a franczia adták a jelleget, köztük első sorban Sardou. Alkotásai: Dóra, Odette és Fedóra lázba ejtették a közönséget. Azok minta-előadások voltak. Nem egyes kiválók győzelmei, hanem az egészé. Ma mintha csak a hivatás szeretetének akkori hevét ellanyhította volna az elernyedt idegek kora, — ma az egyesek tündöklésének időszaka járja.

No de az élet hullámzásból áll. Ma le, holnap föl és viszont. A hol annyi tehetség van: előbb-utóbb bizton megjő az üdvös fordulat; de nem fölösleges rámutatni arra, hogy valami helyreütni való van. Azt gondolom, maga Sardou mester is igy gondolkozik az ő «Marcell»-jével; a mely nagyon nehezen kezdődik, úgyszólva minden felvonásban újra kezdődik és a figyelem lekötése nélkül ér véget. Nem lehet melankolikus érzés nélkül gondolni különösen a legutóbbi hiányra. Hát annak a mesteri kéznek ereje is lanyhulna már, a mely annyi biztossággal tudta szőni az emberek érdeklődését fölkeltő fonalat, vagy hogy csak egy múló rosz hangulat szüleménye a «Marcell», a ki részvétre érdemes helyzete mellett se tudja maga iránt érdeklődésre hangolni az embert.

Marcell fölolvasónő egy aranylelkü öreg bárónénál, a kinek két fia van. A helyzet világos és nem új. Az egyik minden esetre beleszeret a leányba annyival inkább, mivel a főuri házaknál alkalmazott hölgyek a szindarabokban következetesen szebbek mint a családi környezet, ha csak azért is, hogy a rangkülönbséggel való ismert szerelmi harcz megvivására annál biztosabb legyen az alkalom. A fiúk egyike rendesen érzelgős, a másik születésére előítéletes. Amaz a szerelmet képviseli, ez a születési harczot. Itt sincs különben.

De hát mivel harczolni a lány ellen, a ki vakító szépsége mellett a jóság maga; helyesebben mondva: mivel ábrándítani ki az elkábult fivért? Az előkelő házban vendégül nehány rokon és ismerős tartózkodik; férfiak, nők, — az utóbbiak túl a tavaszvirág korán. Nyilvánvaló, hogy a szép «Marcell» rájok nézve vetélytárs s hogy ők kész fegyvertársai annak, a ki őt útjokból elteszi. Az adott helyzetben az előítéletet képviselő fivérnek. De Marcell jelenében nincs hiba, hát a multat fürkészgetik. Ott meg aztán egy egész regényt ad a kezökbe Sardou. Igaz-e, nem igaz-e ennek a leánynak az a regénye, — e fölött tereferélnek négy felvonáson át. A vendégek úgyszólva azért, hogy elszórakozzák az időt, az előítéletes fivér meg annyira a belső meggyőződés hijával, hogy szinte az ellenfele segédtársának tartja őt az ember és teljes lelki megnyugvással néz az ártatlanság sorsa elé, annyival is inkább, mivel a két fivér aranylelkü mamája egy perczre se hisz abban a «folt»-ban, a melylyel nemcsak vádolják, hanem a melyet magára is vesz az a derék leány.

Hajszálszerű és mindig elszakadással fenyegető fonál szövi ezt a regényt a darabhoz. Az ember alig birja összeilleszteni. Elmondom röviden a regényt. Marcell egy könnyelmü katonatiszt fivérével Algirban tartózkodik. Egyugyanazon házban laknak. Fönn a fivér, egy emelettel lejebb a nővér. Egy éjjel éjfél után erős zajt, szóváltást és lövést hall kártya közt dorbézoló fivére szobájából a leány, kirohan s egy menekülő férfival találja magát szemben, a kit a fivére revolverrel üldöz s a ki a nyitott ajtó által nyújtott alkalom önkénytelen felhasználásával ép abban a perczben rohan az ő szobájába, a melyben a revolver újra eldördül. A lövés talál s a férfit Marcell szobájában lelik a zajra összefutók. A helyzet az ő szemükben világos. A megsebesitett férfi szeretője a leánynak. A tettes felhasználja a helyzetet és a nővére meggyalázójának büntetőjeül állítja magát oda, holott hamis kártyázás miatt fogott fegyvert reá. A leány föláldozza magát a fivéréért, a kit az esküdtszék, mint nemes tettet művelőt, föl is ment a bünösség terhe alól. Ez a nemes fivér aztán elhal valahol; Marcell fölolvasónő lesz; a megsebesített kártyás pedig fölépül. Eddig a regény, a melyet a fölépült kártyással sző a drámához az iró.



35. SZÁM. 1891. BUDAPEST, AUGUSZTUS 30. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | egész évre 12 frt | fél évre ... 6 « | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | félévre ... 4 « | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 6 frt | félévre ... 3 « | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó

1848/49-KI EMLÉKEK.

A szabadságharcz emléktárgyainak kiállításából.

Kossuth Lajos követté választása 1847 okt. 17-én.

Az óriások harczának mondható az a küzdelem, melyet az úgynevezett ébredési korszak idején a magyarországi politikai pártok, t. i. a bécsi udvarhoz szító konzervativ párt és a nemzeti haladás zászlaját lobogtató szabadelvű párt vivtak egymás ellen. Amaz az udvari döntő körökben, a Bécsben székelő kormányban, tehát a hatalomban, ez a nemzet fölébredt közérzületében találta legfőbb támaszát, s kettejök között alig volt képzelhető megalkuvás.

József nádor, a bölcs és előrelátó államférfiú, attól kezdve, hogy a konzervativ párt a kormánynyal egyesült és szorosabb összeköttetésbe lépett az udvari körökkel, mintegy a pártok fölé emelkedve, kizárólag arra használta föl tekintélyét, hogy a két párt közti ellentéteket enyhítse. Ámde ez az engesztelő befolyás megszünt 1847 január 13-án bekövetkezett halálával, s midőn V. Ferdinánd király József főherczeg fiát, István főherczeget, nevezte ki Magyarország királyi helytartójává, — nyilván abból a czélból, hogy a legközelebbi országgyülés nádornak megválaszsza, — a szabadelvű ellenzék is újabb reményt merített a közeli győzelemre s annál nagyobb hévvel fogott hozzá a választási előkészületekhez, mennél nagyobb erőt fejtett ki a kormány az adminisztrátori rendszer segítségével a konzervativek mellett.

Ez óriások küzdelmében is titánként emelkedett ki *Kossuth* alakja, ki mint fiatal ügyvéd s távollevők követje jelent meg a pozsonyi diétán s az «Országgyülési tudósitások» czimmel megjelenő irott hirlapjával indítá meg azt a hódító hadjáratot, mely épúgy, mint az általa utóbb kiadott «Törvényhatósági tudósitások», a szabadelvű eszméket terjeszté el szerte az országban, csodás hatást keltve, s a közvéleményt magával ragadva.

A bécsi kormány szemében szálka kezdett lenni ez a mozgalom. Metternich kormánya, a mint hűtlenségi pörbe fogatá s börtönre vetteté *Wesselényi Miklóst* az örökváltság tárgyában mondott beszédeért, valamint az országgyülési ifjuság több tagját a reformtársulat alakitásáért: épúgy bánt el Kossuthtal is. Katonasággal fogatá el zugligeti nyaralójában s kiragadva családja köréből, börtönre vetteté, hol két évig sinylett s honnan csak a király kegyelmi szava szabaditá ki.

Kossuth Lajos, mint a nemzeti ügy martirja, tekintélyben, népszerűségben megnövekedve, lépett ismét a küzdőtérre s megalapitá a «Pesti Hirlap»-ot, mely az ő kezében a szabadelvű párt harczainak leghatalmasabb fegyvere lett.



KOSSUTH LAJOS 1841-KI ARCZKÉPE. — EYBL RAJZA.

A megyegyűléseken már előbb is hatalmas befolyást gyakorolt ékesen szóló szavával; most ezt a hatást megtizszerezte ragyogó tollával. Az ősiség eltörlése, telekkönyvek behozatala, bank fölállitása, czéhek és egyedáruságok megszüntetése, általános birtoklási s hivatalviselhetési jog, papság és nemesség adózása a megyei házi pénztárba, népnevelés, sajtószabadság, vásárok rendezése, polgári és büntető törvénykönyv, esküdtszék, a közigazgatás elválasztása az igazságszolgáltatástól, népképviseleti rendszer, s majd a felelős parlamenti kormány: ezek voltak azok az eszmék, a melyekért küzdött s melyeknek megérlelésére senki ő nála többet nem tett.

Ő volt lelke a védegyleti mozgalomnak is, melynek czélja volt Magyarországon ipart teremteni s Ausztriával szemben kimenteni a hazát abból a gyarmati viszonyból, melyben az századok óta sinylett.

A mit Kossuth ez irányban s a mindinkább lábra kapó adminisztrátori rendszer ostorozásában kifejtett, az emberi erőt túlhaladó munka. Pedig ő a hatalomnak ezernyi eszközével szemben csak tollal és élőszóval dolgozott. De mig élő szava előtt csak a megyék termei s az egyleti gyülések voltak nyitva: a legtermékenyebb tér, melyen az általa hintett magvak legbiztosabban fölsarjadzhattak volna, t. i. az országgyülés terme, el volt előle zárva. Kossuth, a nemzet nagy többségének vezére, ő, a ki a szabadelvű párt programmját, a hires «Ellenzéki nyilatkozat»-ot szerkesztette, még akkor nem is volt országgyülési követ.

Érezte e helyzet hamis voltának sulyát a párt, érezte a nemzet, s hatalmas mozgalom indúlt meg, hogy Kossuth Lajos az őt megillető helyet az ország törvényhozásában foglalja el. Pestmegye, az ország vezérvármegyéje állitá föl egyik jelöltjének, Szentkirályi Móricz mellé.

Lett erre zavar és megütközés a kormány és a konzervativ párt köreiben. Kerestek embert ellene, a kivel megbuktatni lehessen. Meg is környékezték Patay Józsefet; de ez kijelenté, hogy inkább kiköl-

tözik akár a megyéből is, semhogy olyan ember ellen lépjen föl, mint Kossuth. Igy fogták meg aztán jelöltnek Balla Endre megyei főjegyzőt, ezt is akarata és világos tiltakozása ellenére.

De azért megtörtént mellette minden erőfeszítés, a mire a hatalom képes.

Ám Kossuth hivei sem maradtak veszteg. A választás napján, 1847 okt. 17-én, megteltek Pest város utczái zajos csapatokkal s roppant néptömeg vonult a vármegyeház felé. A menetet büszke ménen, kerek kalappal, hosszú vörös tollal, fekete gubával, nem kisebb ember vezette, mint Batthyány Lajos gróf, a szabadelvü pártnak vezére a főrendi házban s mellé sorakoztak, szintén nemzeti diszben, Teleki László gróf, a fiatal Podmaniczky Frigyes báró és számos előkelőség, miközben a nép lelkesen énekelte:

Kisütött a nap sugára
Kossuth Lajos ablakára,
Egy halálom, egy életem:
Kossuth Lajos a követem.

A választás, az ellenpárt minden erőlködése daczára, fényes eredménynyel végződött. Kossuth 2950 szavazatot kapott, Balla 1315 szavazatával szemben s most már Kossuth Lajos a karok és rendek gyülésén az ország szivéhez szólhatott, szive vágya szerint, a mint Isten tudnia adta, nyiltan, szabadon.

Ezt a választási jelenetet, melyhez hasonló alig fordult elő addig Pest városában, mutatja egy azonkori képünk.

Kossuth Lajos arczképeiből.

Általánosan tudva van, hogy Magyarország volt kormányzója egész a legutóbbi időkig bizonyos idegenkedéssel viseltetett arczképének megörökítése ellen. «A mit a természet, — szokta mondani, — enyészetnek szánt, legyen az enyészeté. Nem az ember gyarló porhüvelye az, a mit a természet az örökkévalóságnak szánt. Minek azt megörökíteni?» S e fölfogásához oly szivóssággal ragaszkodott, hogy évtizedek multak el, a nélkül, hogy még csak egy fényképirógépet is maga elé bocsátott volna, annál kevésbbé volt rábirható, hogy festőnek üljön.

Csak midőn meggyőződött róla, hogy tiszteiőinek nem szerezhet nagyobb örömet, mintha egy-egy arczképével, esetleg saját névaláirásával ellátott arczképével tiszteli meg őket, akkor engedte rábeszéltetni magát, hogy nehány fényképet vétessen le magáról, melyeket Turin legkitünőbb fényképirója, Ambrozetti, kiváló gonddal készített. A jég ekként meg levén törve, kivételesen megtette Parlagi Vilmának, hogy egynehányszor ült neki, ezt is inkább csak azért tette, mert egy nőnek a kérését nem akarta megtagadni.

A közfelfogás azonban nem osztozott a nagy hontalannak abban a nézetében, hogy az a külső, melylyel a természet a földi embert e világra állitá, annyira értéktelen valami, hogy jobb, ha elenyészik; hanem megemlékezvén arról, hogy az ember nem csupán eszes lény, de érzéki lény is, egészéhez tartozik érzékelhető része is s voltakép csak ez az érzékelhető rész az emberben rejlő égi szikránah az a közege, mely által e földön megnyilatkozhatik. Az eszme maga is csak az érzékek utján terjeszthető és közölhető. Becses része, lényeges része tehát az embernek földi külseje s a művészetek nem fejlődtek volna ki soha, ha ezt a becsét föl nem ismerik.

Le is rajzolták Kossuth Lajos arczvonásait hazánkfiai közül is többen, — például Kimnach László derék művészünk, az irók és művészek társasága által rendezett 1883 évi turini kirándulás alkalmával épen a Vasárnapi Ujság számára, — s ha nem is közvetlen szemlélet utján, de legalább a meglevő fotografiák nyomán, szobrokat is készítettek róla.

De hogy egy férfiúnak, a ki a világtörténetben oly kiváló szerepet játszott, s az emberi tehetségek kifejlesztésében oly rendkivüli szinvonalra emelkedett, mint Kossuth, külseje iránt is méltó érdeklődéssel viseltetik a világ: azt alig bizonyíthatja valami jobban, mint az, hogy az 1848/9-ki emléktárgyak kiállításában egy egész nagy termet foglalnak el a Kossuth Lajos képei s a hazánkon kivül, Ausztriában, Francziaországban, Angliában, Amerikában, Olaszországban és egyebütt, részint önálló cartonokon, részint illusztrált lapokban megjelent különféle Kossuth-képek száma magában e gyüjteményben mintegy háromszázra tehető. S mennyi lehet még e gyüjteményen kivül!

Lapunk is több képét közölte már Kossuthnak, köztük nem egy olyan másolatot, mely eredeti felvétel után készült. Kimnach László már említett rajzán kivül csak azt az egyet emeljük ki még ezuttal, melyet Kossuth maga küldött ajándékba a megboldogult dr. Halász Gézának, s melyet tulajdon fia, Ferencz rajzolt.

A szabadságharcz emléktárgyainak kiállításán, az u. n. Kossuth-teremben látható képek közül ezuttal ismét bemutatunk nehány érdekesebbet.

Egyik közéleti pályájának első idejéből, 1841-ből mutatja Kossuth Lajost, karosszékben ülve, körszakállal, a róla nevezett kivágott bő újjú atillában, kihajtott inggallérral. E kép egy akkor igen jó nevü bécsi művésznek, Eybl-nek a műve, Leykam A. nyomdájában nyomatott Bécsben 1841-ben, s Wagner József adta ki.

Egy csoportos kép, melynek főalakja Kossuth, a szabadságharcz főbb szereplőit ábrázolja. A kormányzó alakjától balra látható *Aulich* tábornok, mögötte fölül *Dembinsky*, jobbra *Bem*, *Görgei* s mögöttük *Perczel* Mór. E kép Párisban jelent meg Goupil, Vibert és társa kiadásában s a következő aláirást viseli: «Les derniers soutiens de la Hongrie». (Magyarország utolsó főnntartói.)

Egyik kép, mely Kossuthot egész álló alakban, kardosan, vállán mentével, kezében Magyarország szabadság-chartáját tartva mutatja, szintén franczia munka. Lecauchie rajza után Thomasin véste aczélba, valószínűleg az emigráczió első idejében.

Az Éjszak-Amerikában Kossuthról ottani 1852 évi körútja alkalmával megjelent nagy számú képek is közül bemutatunk egyet. E kép strucztollas kalappal tünteti föl Kossuthot, s bár kevéssé látszik találónak, keletkezése helyénél és körülményeinél fogva mindenesetre érdekes.

Nem kevésbbé tarthat figyelemre számot Kossuthnak egy itt szintén bemutatott másik képe, mely arról nevezetes, hogy azon az Amerikában, New-Yorkban nyomatott bankón látható, melyet Kossuth 1852-ben nyomatott s mely «a független magyar kormányt» kötelezi, hogy fönnállása után egy évvel az előmutatónak egy dollárt fizessen ki.

A jelen sorozat berekesztéseül bemutatjuk Kossuthnak egyik legújabb arczképét, mely szintén a már említett Ambrozettinak Turinban készült fényképei közül való.

Végül bemutatjuk Kossuth Lajos díszkardját, turini rajz után. E kard kétszeres történeti emlék. Bethlen Gábor erdélyi fejedelemé volt, melyet ez a török szultántól kapott. Kossuth az erdélyiektől kapta ajándékba s ez volt az oldalán, mikor mint az ország kormányzója az esküt letette. A kard hüvelye ezüst domborművü, markolata elefántcsont, s ugy ez, mint a hüvely korálokkal van diszítve. A kardhoz tartozik egy ehhez hasonló ízlésben készült tőr is, melyet Kossuth a karddal ugyanazon tokban őriz.



Bethlen Gábor kardja és tőre, melyet Erdélyből 1849-ben küldtek Kossuthnak ajándékúl.

VISSZFÉNY.

Fehér holdvilágnak ezüst karimája
Világos kék égbolt nagy mezejét járja,
Elterül az alkony párás ködös leple
Az egész fennsíkot hullámával lepve.
Hullámzik a ködös esti pára fátyol
Kis városka felett. ott a völgyben távol.
Óriás hegylánczot lassan beborítja,
Éles körvonalát lágyabbra simítja.
Esti alkonyatba virágillat téved,
Füszeres illatja erős hegyi légnek, —
Éles, erős szinben, mezei virágok.
Kavicsos hegyi út, a melyen most járok.
Vetés van mellette, de szegény a földje
Nem nőhet a szeme, éretlen a zöldje.

Képzelgő gondolat, áldás-e, vagy átok?
Este hegyek közt is délibábot látok;
Pitypalaty szólalt meg — ösmercs hang szárnyán
Messze repül lelkem, haza felé szállván,
Messze, oda, hol az *én* nyelvem beszélik,
Hol aranyos mezőn nehéz kalász érik:
Homok uton járok, mely szélesen halad
Poros két akácz-sor szürkés zöldje alatt.
Akácz törzsek barna vonalán keresztül
A tágas nagy mező arany fénye rezdül.
Fényes, napsugaras, aranyos az alap,
Sötét árnyék rajta egy közelgő alak:
Csendesen jár, lassan, örül a napfénynek,
Vidor sugárja van jó öreg szemének,
Hófehér hajfürtjét a szél el-elkapja:
Községünk agg. tisztes, református papja.
Itt élt csendben vagy egy fél századon által
Meg volt elégedve élettel, világgal.
Várta évről-évre a körte érését;
Örömmel figyelte szivek ébredését;
Ha egy fiatal párt áldva összeadott
Gyermekesen örült, dicsérte a napot.
Hogyha nyugalmasan, csendesen temetett,
Nem búsult, nem itélt e *múlt* élet felett.
Olykor szólt: «hisz' egyszer mindenki bevégzi,
De a meddig lehet, jó a napot nézni.»
Gyermekded volt, bölcs volt, — most közeleg felém,
Vidám nyugalmas fény árad széjjel szemén.



FERENCZ JÓZSEF FŐHERCZEG A NÁDOR-HUSZÁROK EGYENRUHÁJÁBAN. — Eybl 1847-iki rajza.

látos lánynak a nyelvén, hogy még csupán most juthattam a szóhoz.

— Hallom, hogy menyasszony vagy, — fordultam Hilda felé, mert válaszra sem akartam méltatni a kérdezősködéseiket. — Gratulálok. Remélem, most már belátod, hogy igazságtalan voltál velem szemben, a miért úgy féltékenykedtél . . . ok nélkül.

— Bizony, édes Matild, — kezdett tüzelni egyszerre az asztal mellől, a hol Gábris bácsiékkal állott, az anyuskám, — már bocsáss meg, de az igen csúf eljárás volt tőletek, hogy így bántatok (és hevesen rám mutatott) ezzel a szegény gyermekkel!

— Hogy bántunk vele? — forgatta a szemét a néni.

— Mit? Mit? — szólt közbe sebesen Gábris bácsi. — Bántotta valaki? Éjszaka hazajöttünk, hát látom, hogy itt hagyott bennünket a faképnél.

— Igazán, hát mért mentél el? — nyújtotta felém a nyakát Tilda, a ki bizonyára abba az utolsó szalmaszálba kapaszkodott (de ebbe is csak utólag, a mikor már késő volt), hogy ha velük maradok, Jákob Áron talán sohasem kéri meg Hildát.

— Mert kiutasítottátok! — kiáltotta szinte ingerülten a mama.

— Kiutasí-tot-tuk? — csapta össze a kezét Matild néni. (Kicsoda? Ez nem igaz! — hadarta ugyanekkor a bácsi, s elkezdte idegesen és gyors ütemben kopogtatni az ide-oda rázódó czipője sarkával a barnára festett padlót, miáltal az egész ember úgy rezgett, minha drót lett volna befűzve hátul a nyakába és azon rángatták volna valami zsinórpadlásról).

— Kicsoda? Hát Matild! Azt mondta neki tegnap délután, jobb lesz, ha összecsomagol és hazamegy! Igen! És miért? Mert egy ostoba hirt olvastatok felőlem az ujságban és azt hittétek, hogy Viczának az anyja sikkasztó! Ez csúfság volt tőled, Matild, már bocsáss meg! Ez csúfság volt tőled!

A bácsi hátracsapta a kezét és most már rohamlépésben tipegte körül az asztalt. Úgy látszik, helyeselni röstelte előttünk a dolgot, roszalni pedig nem merte, hát bölcsen a középutat választotta (az asztal körül), idegesen darálva:

— Én nem tudok semmit. Én csak annyit tudok, a mennyit az ujságban olvastam . . .

— Még ha az volnék is, — folytatta jó fenhangon a mama (Nem tudok semmit, nem tudok semmit! — szaladgált körben a bácsi, míg a libák kinyújtott nyakkal, gágogásra készen néztek az anyusra), — akkor is mindenki másnak szabad lett volna elfordulni ettől a szegény gyermektől azokban a nehéz órákban, csak épen tinektek nem, Gábris, a kik a rokonai volnátok, vagy micsoda! (Mi épen most vontuk kérdőre Viczát, hogy miért nem jött Pujra velünk tegnap! — tátották ki a csőrüket a libák. — Nem tudok semmit, nem tudok semmit! — tette meg ép az utolsó fordulót az asztal körül a bácsi.)

A néni, a ki a támadás első pillanataiban szemmelláthatólag zavarba jött és kapkodott a szó után, most végre összeszedte magát, és csipőre tett kézzel (jó nagy csipeje volt) odaállt anyus elé.

— Na, tudod, Irén, nem akartam szólni . . .

— Hallgass, kérlek, hallgass, kérlek! Legalább a gyerekek előtt! — rázta a sarkát Pereszlényi úr.

— Csak beszélj, kérlek! — biztatta idegesen az édesanyám.

— Mamácska, kimenjünk? — kérdezte egy ütemre, álszenteskedőn, a két undorító liba, s (Menjetek, menjetek! — integetett nekik az apjuk.) belém kapaszkodván (No gyere, Vicza! — hanem: «Eh!» én ellöktem őket magamtól) sunyin lesütött szemmel kitapogtak a szobából.

— Nem akartam szólni (Ostobaság, kérlek, — dobolt most már az ujjával is az asztalon az ura. — Csak beszélj, csak beszélj! — türelmetlenkedett, mintha tükön állna mezitláb, a mama), hanem ha te úgy rám támadsz, hát most már én is megmondom, a mi a szivemet nyomja.

Oda lépett a fiókos szekrényhez s levett a tetejéről egy ujságot, a melyikről, mikor rápillantottam, rögtön láttam, hogy egy aznap reggel megjelent úgynevezett hétfői budapesti lapocska (alig félórával előttünk érkezhetett meg a póstán), és azt a két szélinél fogvást, hamar szétterpesztvén maga előtt, gúnyosan, gőgösen és kihivólag rávert a begörbített mutatóujja perczével a nyomtatott papirosára:

— Lári-fári! Ez nem sikkasztás! Ez ma jött!

S újra két kézre kapván az ujságot, minden szót különösen hangsulyozva, olvasta:

«**(Az eltűnt pénzeslevél)** dolgában ma érdekes fordulat történt. A főkapitányságon ugyanis vasárnap reggel megjelent egy korosabb úr, a ki nem akarta megnevezni magát, és azzal a kijelentéssel, hogy a tizezer koronás levél eltűnése miatt vizsgálat alatt levő özvegy Vitaliszné (a ki mellesleg szólvást viruló szép asszony) csak végzetes tévedésnek az áldozata lehet, deponálta az elveszett tizezer koronát. A gavalléros adakozónak az ügyeletes tisztviselő előtt természetesen mégis csak meg kellett mondania a nevét, a melyet azonban a rendőri sajtóiroda, maga az adakozás teljesen magánügy lévén, nem közöl a nyilvánossággal. A rendőri nyomozás különben már megállapított annyit, hogy özvegy Vitaliszné bűnösségét illetőleg nem forog fenn semmi alapos gyanúok, s így már meg is szüntették a bűnügyi vizsgálatot a meghurczolt póstahivatalnoknő ellen, a ki most már csak saját fegyelmi hatóságának fog felelni szarvas mulasztásáért.»

— Ez ma jött. Hát csak ezt akartam megmondani neked, Irén, — lebegtette a kezében az ujságot Pereszlényiné. — Eredj ki a lányokhoz, Vicza! (Csak maradj, — szorította meg a csuklómat anyám. — Még mindig nem értelek, édes Matild, — szólt a nénihez bizonytalanul.) Nem értesz? Hát . . . (Ne fecsegj ostobaságokat! — dörmögött erélytelenül a bácsi. — Mi közöd másnak a magánügyeihez?) . . . hát, hogy a kiért korosabb gavallérok csak úgy hipp-hopp kifizetnek tizezer koronát, annak, haha (ezt a szót nem nevetve, hanem csak úgy könnyedén hadarva, szinte trillázva mondta, miközben fitymálón kapta magasra a fejét, és oly szaporán fejezte be a mondatot, mintha attól félt volna, hogy ha nem siet, hát a torkába fojtják) nincs is szüksége rá, hogy sikkassz . . .

Ezt a szót azonban, hogy «sikkasszon», már nem mondhatta ki teljesen. Anyám hirtelen eleresztvén a csuklómat, mint a tigris ugrott neki Matild néninek, s rekedt kiáltással vájta bele a tiz körmét a menten szétborzolódó frizurájába:

— A gyermekem előtt mersz te ilyet mondani rólam?! Te! Te! . . .

Gábris bácsi meg én ijedten ugrottunk oda. Én, őszintén szólva, a hajtépázásban akartam segíteni az én jó anyuskámnak, mert — noha nem értettem meg teljesen Pereszlényiné czélzását, — az anyus eddig még soha nem tapasztalt dühének a láttára bennem is, akár a kutyakölyökben, vad indulatok ébredtek. A két liba, a ki valószinűleg az ajtó mögött hallgatódzott, utálatos visítással rontott be a szobába. A másik ajtón Flóra dugta be a megrettent képét, hogy megint rögtön visszabújjék. Ebben az alig egy perczig tartó irtózatos zűrzavarban, a melyikben mindnyájunkból kitört az, a mi kinekkinek a lelke mélyén rejtőzött, az én drága jó

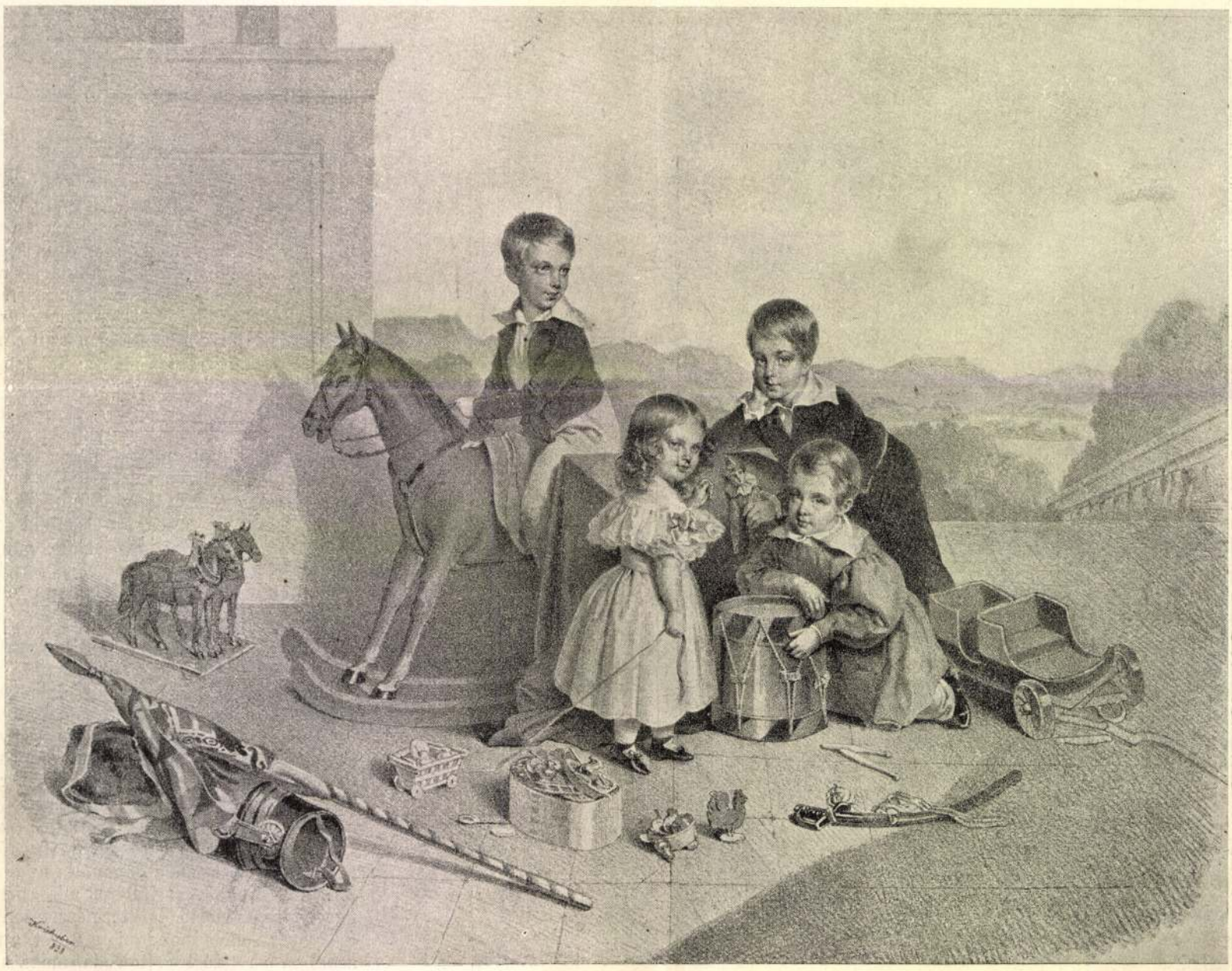

FERENCZ JÓZSEF ÉS TESTVÉREI: FERDINÁND MIKSA S KÁROLY LAJOS FŐHERCZEGEK ÉS MÁRIA ANNA PIA FŐHERCZEGNŐ. — Kriehuber 1838-iki rajza.

a kis Montenegró fejedelme, ki az idén félszázados uralkodásra tekint vissza, aztán György görög király, a ki negyvenhét éve és Károly romániai király, ki negyvennégy éve uralkodik.

—a —ly.

ÉN.

I.

Az Ur lantot adott kezembe,
Villámló tüzet a szivembe
S megmutatá az utam,
Én azt a lantot messze dobtam
S az igaz útról lefordultam
Azért, mert gyáva voltam.

Járomba hajtám daczos főmet,
Kerülve mérgét éles kőnek,
Tövisnek, vízmosásnak,
Ott járok, hol ezernyi szolga,
A kinek ép' csak az a dolga:
Nyomába lépni másnak.

Megcsap olykor még egy lehellet,
Ösmeretlen, lázas szerelmek,
Szép harczok riadója,
De lelkem ernyedt, lábam fáradt,
És elhessegetem az árnyat —
Mert azután: mi volna?

Kenyér, kenyér, Te könnytől ázott,
Bús, kegyetlen megalkuvások
Során ép elegendő,
Sovány vagy, rosz vagy, — Ámde biztos!
S a gyáva csak azt nézi: mit hoz
Mit igér a jövendő!

Lelkem eladtam. Dalom is csöndes.
Oh, nemsokára egész' csönd lesz
S az álmok se kisérnek —
Kolduskenyér! Ide, hadd messem!
Szememre senki mit se vessen,
Én megfizettem érted!

II.

A hangulatok rabja vagyok én,
Fél sikerek és nagy bánatok hőse,
Eltemetett remények siratója
S új álmok kergetője.

Szivemben nincsen akarat
És a lelkemben elszántság se, semmi.
Diadalmas harczokról álmodom
S nem tudok mást, csak tervelni, pihenni.

Sok drága szép melódiám
Itt zsong a lelkem mélyén dalolatlan
Oh, el akartam már dalolni százszor
És százszor félbehagytam.

Szerelmem is csak fél szerelem,
Nagy boldogság, ok nélküli harag,
Csupa kétkedés, csupa kérdezés
S elkábulás egy forró csók alatt.

Lázas homlokomra teszi
Liljom kezét az, a kit szeretek
S csitít beczéző szóval, mosolyogva
Akár egy szegény, beteg gyereket.

Farkas Imre.

BIMBÓVÁRÁS.

Varrogat a feleségem,
Irnék én... de csak őt nézem.
Őt vigyázom úgy félszemmel,
És egészen a lelkemmel.

Szive szinte az ujjában —
Úgy elmerült a munkában.
Ölén ruha, szalag, csipke,
Mind oly bájos, oly piczicske...

Ajkán most halk mosoly rebben...
— És mosolygunk mind a ketten,
S megreszketünk mind a ketten,
Mint a tikkadt fák a kertben.

Melyek, bár még kétes árnyak
Között, de már arra várnak:
Mikor áldott, szép hajnalban
Harmat hull majd... s bimbó pattan...

Lampérth Géza.

VICZA REGÉNYE.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta **Zsoldos László.**

XI. FEJEZET.

A gyanu.

Az uralkodóknak van meg az a jó szokásuk, hogy ha még úgy gyűlölik is egymást, összeölelkeznek, sőt össze is csókolódznak, a mikor találkoznak. Ilyen császártalálkozások jutottak az eszembe, a mint anyuskámmal belépvén Gábris bácsiék lakásába, láttam a bácsit, meg különösen Matild nénit tárt karral sietni a mama elé, a kit mind a ketten magukhoz öleltek és megcsókoltak.

— Isten hozott! Hogy vagy, te szegény aszszony?

A libák már nem voltak ilyen császáriasak. Ők csupán a szertartásos kézcsókra szorítkoztak (miközben a szögletes válluk közé húzták be a nyakukat), s aztán énnekem estek, csókra csücsörített szájjal:

— Szervusz, Vicza! — czuppantott Hilda. — Te ugyan szépen megszöktél tőlünk! (Oh, a képmutató!)

— Mért nem jöttél velünk tegnap Pujra? — csattantotta a képemre a vértelen ajkát Tilda.

— Bizony, — sandított epésen a nénjére Hilda, — kár, hogy nem voltál ott. Szegény Tilda egész idő alatt unatkozott magában.

— Oh, kérlek, — tiltakozott amaz, gyűlölködő pillantást vetvén a hugára, — az állatorvos nagyon kedves ember! Nagyszerűn mulattunk!

Mindez oly gyorsan pörgött le a két drága-



813. l. kép

48. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, NOVEMBER 27.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre ... **12** „ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre ... **8** „ | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre ... **5** „ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KLAUZÁL GÁBOR.

1804—1866.

Most november 18-án volt századik évfordulója annak, hogy a negyvenes évek nagy nevű politikusa, az első magyar felelős kormány tagja, *Klauzál* Gábor született. Ez évfordulót megünnepelte Szeged város polgársága, mely Klauzált annak idején képviselőjéül küldte az országgyűlésre; Budapest főváros pedig emléktáblával fogja megjelölni az egykori Károly-kaszárnya, a mai központi városháza ama szobáját, melyben a kitünő államférfiú száz évvel ezelőtt mint egy katonatiszt fia született.

Klauzál Gábor Pesten 1804 november 18-án született, a belga származású Clauzel-családból. Ősei azonban nem voltak eredetileg belgák, hanem cseh eredetűek s a huszita üldözések korában menekültek Belgiumba. Klauzál atyja: János vissza is tért Ausztriába, midőn nővére férjhez ment Pöck báró tábornokhoz Brünnben, s az osztrák hadseregbe lépve, az Esterházy-huszároknál ezredesi rangig emelkedett és 1793-ban «szlakoviczi» előnévvel magyar nemességet is nyert. A napoleoni háborúkban Pesten a polgárőrség brigadérosa volt, majd kilépve a hadseregből, Csongrádmegyében telepedett meg, hol a Károlyi grófok gazdaságában lett gazdatiszt. Babarczy Irmát vette nőül, kitől négy fia született, és pedig Imre a legidősebb, kiváló nemzetgazda, a ki irodalmilag is működött, egy második, a ki orvosi pályára lépett, a harmadik József, a ki katonai pályára lépett s 1848-ban mint őrnagy harczolt a honvédek soraiban s végre a negyedik, *Gábor*.

Gábor Pesten a kegyesrendiek gimnáziumában végezte iskoláit, majd a jogi pályára lépett s 1824-ben ügyvédi vizsgát tett. Mindig az első tanulók közé tartozott, s igy senkit sem lepett meg, hogy már ügyvédi vizsgája letétele után, 1824-ben, Csongrádmegye előbb első aljegyzőjévé, majd egy év múlva ülnökké választotta. S még ugyanazon évben táblabiró lett. Ugyanakkor meg is nősült, egy szegedi gyógyszerész leányát, Prezecska Máriát vevén nőül.

Közszereplésének első idejéből megemlítjük, hogy Deák Antallal, a «haza bölcsének» bátyjával együtt őt küldték ki a horvát részekbe nádori biztosúl, 1831-ben a Csongrádmegyében garázdálkodó rablóbandák megfékezésére felállított rögtönitélő bíróság tagja lett s ugyanazon évben a kholera-járvány leküzdésére alakult «egészségre ügyelő állandó bizottság»-ban is buzgón működött.

Ily módon a közfigyelmet már korán magára vonta, s nem is csoda, hogy az 1832—36. és az 1839—40-iki országgyűléseken Csongrádmegye Klauzált találta legérdemesebbnek arra, hogy követéül küldje az alsó táblára, hol mint a szabadelvű ellenzék tántoríthatlan és ragyogó ékesszólású tagja rövid időn a legjelesebb politikusok sorába emelkedett, igazi «*vir consilii plenus*» — a mint egy hazánkat abban az időben bejárt angol utazó hölgy, Miss Pardoe nevezte. A sérelmi politika egyik leglelkesebb bajnoka volt Deák Ferencz oldalán s Kossuth Lajos, Wesselényi Miklós báró és Lovassy László hűtlenségi perei alkalmával lángoló szavakkal kelt a közszabadságok védelmére. Követtársai bizalma, Deákkal, Bezerédyvel, Pázmándyval, Eötvössel és Pulszkyval együtt a büntető törvénykönyv előkészítésére kiküldött bizottság tagjai sorába jelölte, melynek munkálata azonban már a jövő, 1843-iki országgyűlésre maradt örökségül.

«*Klauzál — kalauzul áll*» — ezt a szójátékot csinálta reá egy az 1843/4-diki országgyűlés tartama alatt megjelent röpirat. És ez az ósdi szójáték találóan jellemzi közéleti szereplését Klauzálnak, a ki mindenütt elől állt, a hol a polgárosulás eszméit bele kellett csepegtetni az elfásult közvéleménybe. Ott találjuk Deák oldalánál Kehidán, mikor az 1843/4-diki



KLAUZÁL GÁBOR. *Eibel 1842. évi rajza után.*

válaszfeliratot éjeken át bezárkózva együtt fogalmazta meg a haza bölcsével s később is mindvégig sürű levélbeli érintkezésben maradt Deákkal, a ki az ismert választási visszaélések miatt tudvalevőleg nem vállalta el a követséget a 43-diki pozsonyi diétán.

A nagy reform-országgyűlésen a szabadelvű ellenzék bizalma leginkább Klauzálban összpontosult 1832 óta. A közvélemény őt mindjárt Deák után sorozta érdemben s tekintélyben, s erre érdemessé is tette úgy kiváló szakismerete, mint nagy szorgalma és feddhetetlen jelleme. Mint szónok inkább a tárgy gondos és minden oldalú megvilágításával tünt ki, de a nemzet százados sérelmeinek a hazafias bú melegségével, a fájdalom sajátságos melankholiájával tudott hangot adni. Ritkán szólott úgy, hogy tapsvihar ne követte volna beszédét.

Általában azt tartották, hogy ha Deák az országgyűlés esze, úgy Klauzál a szive. De ez csak a szónoki előadás külsőségeire vonatkozott, a mennyiben Klauzál szónoki sajátságai inkább a szivhez szólottak, mint Deák nyugodt és higgadt modora, rendíthetlen logikája. A mellett Klauzál beszédeinek hatását fokozta egész külső megjelenése is; olasz, vagy ha úgy tetszik arab jellegű arcza, nagy fekete szeme, fájdalmasan megtört, fátyolozott, panaszos hangja, melyben mintha a nemzet százados siralma visszhangzott volna, mint czigány húrjain az édesbús nóta, Csengery szavai szerint. Bár gyakran a keserű hangulat kitöréseitől sem tartóztatta meg magát, tüzét mindig nemesen tudta mérsékelni s szava sértővé, gúnyolódóvá soha sem fajúlt.

Hosszú parlamenti pályáján csak egyszer volt keményebb összetűzése, Rohonczy sopronmegyei követtel, mikor attól provokálva, erős támadásban részesítette azokat a követeket, kik az udvari kegy, a czímek és rangok által megtántorítva, derekukat beadták s az országgyűlés vége felé fordítottak egyet a köpenyeiken.

Sokszor kellett Klauzálnak szembeszállni az ósdi előítéletekkel azokban az időkben, a mikor a nemesség makacs ragaszkodása kiváltságaihoz oly nagy volt, hogy akadt főúr, a ki a pesti Lánczhid eszméjét azzal torkolta le, hogy «inkább átúszsza — úgymond — a Dunát egy Corpus Jurison, semmint hogy a kényelmes hidon egy krajczárt fizessen.» És Klauzált ott találjuk mindenütt, a hol a felvilágosultság, a haladás, a kor eszméi érdekében agitácziót kifejteni, meggyőzni, rábeszélni volt szükség. Sorban tör lándzsát az esküdtszékek mellett, a kerületi napló, az országgyűlés Pestre áttétele érdekében. Nagyhatású volt fellépése, mikor 1844 február 14-ikén egy indítvány tárgyalásánál Andrievics Ignácz horvát követ az országgyűlés megelőző határozata ellenére latinul kezdett szólani, Klauzál felállott s erélyesen szólt oda a szónoknak: «Ki mer ott latinul szólani? (Az elnökhöz fordulva) Nagyméltóságod, méltóztassék határozatunkat fentartani!» mire a latinul megszólalt követ egyszerre meglapulva hallgatott el.

Nagyratörő eszméinek a gyakorlati kormányzat terén való kipróbálására, sajnos, kevés ideje maradt. Az 1843—44-diki országgyűlés bezárása után követi pályája megszakadt, az utolsó rendi országgyűlésen nem játszhatott már szerepet, megbuktatták a csongrádmegyei kormánypártiak. Ez időben a helyhatósági és társadalmi életben vett élénkebb részt, megalakitotta 1845-ben a Szeged-csongrádi takarékpénztárt, s közreműködött a Széchenyi által kezdeményezett Tiszavölgyi társulat megalapításában. De az első felelős magyar kormány megalakulásánál Batthyányi Lajos miniszterelnök figyelme feléje fordult s neki ajánlta fel a földmívelésügyi, ipar- és kereskedelmi tárczát. Klauzál ekkor épen Pesten volt, részt vett a márcziusi mozgalmakban s igyekezett Nyáry Pállal a megindult áradatot féken tartani. Márczius 17-ikén ő vezette fel a népet a helytartótanácshoz, követelve a czenzura eltörlését s az államfoglyok szabadon bocsátását. Ő készítette a kérelem teljesítése után az első sajtószabályzatot, majd Nyáryval, Rottenbillerrel s Pulszkyval a nemzetőrséget szervezte.

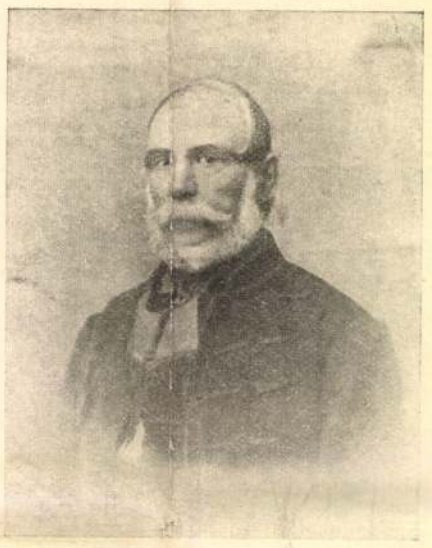

Barabás Miklós 1864-iki fényképe után.

KLAUZÁL GÁBOR.

A fölajánlott miniszteri tárczát elfogadta s alig pár hónapi működése alatt nagy tevékenységet fejtett ki tárczája körében. Majd az 1848-diki országgyűlésre két helyen is követté választatva, hozzá látott a kodifikáló bizottságok szervezéséhez, a kereskedelmi és iparkamarák felállításához, a kereskedelmi bíróságok, a telekkönyvi hivatalok, a földhitelintézet létesítéséhez. Azonkívül legfontosabb gondja volt Ausztriával szemben a magyar piacznak vámtarifák útján való megvédése, Ausztriával szemben a vámvonal felállítása.

Mind e törekvéseinek megvalósulását lehetetlenné tették a bekövetkezett események. A miniszterium szeptember 10-ikén történt lemondása után visszavonúlt a közélet küzdelmeitől s tétényi szőlőjében, majd Szeged környékén gazdálkodott. A szabadságharcz után ő sem kerülhette ki a rendőri üldözést. Még 1849-ben, első neje halála után másodízben nősült, Schmidt Emmát, az aradi vértanúk egyikének, Nagy Sándor honvédtábornoknak menyasszonyát véve nőül, kitől három gyermeke született: Emma, Gábor és Mária. Ez időből (1859) Deák Ferencz így ir róla Pulszkyhoz: «Klauzál — mint tudod — nős. Egy fia, egy leánya, Kis-Tétényben derék szőlője s kertje van; nagy borász, kertész, egészen ennek él és családjának.»

Csak az 1860—61-iki rövid országgyűlésen tért vissza újra Klauzál a politikai pályához, mint Szeged I. kerületének követe. A felirati párthoz csatlakozott s Deák javaslatát nagy hatást keltő beszédben támogatta.

Az 1860—61-iki országgyűlés után is Szeged I. kerülete hű maradt Klauzálhoz s 1865-ben megint csak őt küldte fel egyhangúlag az országgyűlésre. Már ekkor Klauzált egészen megtörte huzamos betegeskedése, mindazáltal még mindig tekintélyes szerepet vitt Andrássy, Deák, Eötvös és Szentkirályi oldalán, s tagja lett úgy a közösügyek tárgyalására kiküldött, valamint a válaszfelirati bizottságnak is. E tárgyalásokon azonban már alig vehetett részt, mert betegsége gátolta.

Az országgyűlésnek a kitört porosz-osztrák háború folytán történt elnapolása után kistétényi nyaralójába vonúlt Klauzál. Nemsokára Szegedre, majd onnan Kalocsára utazott, hogy gyermekei iskolai vizsgáján jelen legyen. Itten Szabó Mihály káptalani ügyész házánál érte a halál. Tüdőgyuladást kapott, mely 1866 augusztus 3-ikán éjjeli 11 órakor kioltotta nemes életét.

Holttestét Szegedre vitték s rendkívüli részvét és országos gyász mellett temették el a belvárosi temetőben.

SZABOLCSKA MIHÁLY ÚJ KÖLTEMÉNYEIBŐL.

Ábrándok, álmok.

Négyszem között vagyok első szeretőmmel,
A vadvirág termő, leveles erdővel,
Csodás, nagy szépsége ma is csak a régi,
Gyönyörüség nézni!

Nem tudok betelni halk susogásával,
Szemrehányó, édes, panaszos szavával.
Lehajló lombjával megsimítja orczám,
Ugy beszélget hozzám:

«Minek is volt engem elhagyni tenéked?
Abból, a mit igért, mit adott az élet?
Hát megérdemelte a világ, hogy elhagyj?
Hát igy boldogabb vagy?...

Lásd, minek álmodtál, minek ábrándoztál?
Hát melyik világ az, a mit megváltottál?
Nagy szeretetedért szived közepébe:
Mit kaptál cserébe?»...

Hallgatom, hallgatom panaszos beszédit,
Felelni szeretnék nekik, ha tudnék mit.
Hallgatom szótlanul... tovább ábrándozva,
Tovább álmodozva.

Édes apám.

Szegény jó apámnál, egész életemben
Derekabb embert én sohasem ösmertem.
Hivalkodó formán, a diákkoromban,
A «tudományom»-mal előhozakodtam:
Csak legyintett a kezével:
— «Mi az a te tudományod?
Sohse láttad Kossuth Lajost,
Se' a magyar szabadságot!»

Mikor egy-egy nótám később eltaláltam,
S a hirrel, a névvel már-már hirben álltam:
Ugy egyszer, vagy másszor ezt ő is hallotta,
De ügyet se vetett az egész dologra...
Csak legyintett a kezével:
— «Már ez is dicsőség nektek?
Hát a kiket Branyiszkónál,
Isaszegnél eltemettek!?»

Mikor elbeszéltünk a világ soráról,
A szegény embernek tenger sok bajáról,
S hogy a gazdagoknak milyen más az élte:
Ő ezt a beszédet szörnyü mód lenézte,
S haragosan legyintett rá:
— «Mordózom a gazdagságát!
Hát Damjanics melyiköknek
Veregette meg a vállát?!»

Mikor utoljára hajoltam reája,
Figyelni utolsó, elhaló szavára:
Akkor is csak az volt, a ki életében
Nem a haláltól félt, más járt az eszében:
— «El ne felejtsd ráiratni
Édes fiam, a fejfámra:
Honvéd voltam, magyar honvéd.
A szabadság katonája.»

Esztétika.

Folyik a nagy vizsga javában
A felsőbb leányiskolában.
Egy barna kislány — szeme napsugárból —
Nem tud felelni az esztétikából.

Gyönyörű kis fejét butácskán
Lehajtja mondhatatlan árván,

Eybl, Franz

l. Mary N M Cent

18, 19, 23, 44. l. 45,
64, 65, 73, 75,

1885. MÁRKUS EVANGELISTA, szine
Evangelist Markus, farbige Holzfi

1886. LOVAGSZOBOR szinezett fa áll
bal kezében kard. Magyar, XV—
in gotischer Rüstung. Ungarisch,

1887. SZENT RÓKUS, hársfaszobor, kag
Lindenholzfigur. Österreich, XVII

1888. ÁLLÓ NŐI ALAK, faszobor, az ar
ben gabonakalászok. Német, XVII

1889. MÁRIA A GYERMEKKEL. fafa
mit dem Kinde. Holzfigur. XVII

1890. MÁRIA IMMACULATA aranyozo
— Maria Immaculata, vergoldete

1891. PIPA ÉS SZIVARSZIPKA, tajték
Zigarrenspitz, Meerschaum, mit S

1892. ÁLLÓÓRA, paliszanderfa, empire
mit Bronzebeschläge. Wien, empi

1893. DISZPIPA, cserép, négyes szárra

1894. KÉT CSÉSZE ALJJAL, szaru, ar
tassen, Horn, mit Bronzehenkel.

1895. NECESSAIRE, tegezalak, achát,
Necessaire, köcherförmig, Achat,

1896. KEREK MEDAILLON, puszpán
fakeretben. Német, empire. —

Eybl Ferenc bécsi portré-litográfus /1806-1880/.Életrajzat,magyarvonatkozásu irodalmát és kőrajzainak felsorolását közli Sz-Szi. Lex.Az itt felsoroltakon kivül tudomásunk van még a következő kőrajzairól: Batthány Kázmér gróf,térdkép,20x30 cm.Kun S.32-46.- Kossuth Lajos, 1841.M.T.Kcs.Kat.648.- Kölcsei Ferenc.Einsle után.M.T.Kcs.Kat.391.- Takács Gáspár arcképe.Pomori Thewrewk József:Magyar Anthologia.I.Pozsony, 1832.cimlapjával szemben.- Ismeretlen férfi arcképe.Vahot:Remény I.köt. 1851.cimlapja előtt.-

/X/ /X/ Wurzbach: Allg. Lex.....

er itt a szolá-
sos önreklám

Eybel, Franz
irod

Der Ungar 1842.

I fólio 358. l.

a Bpesti Szépmüvészeti Muzeum ban van i Ismeretes Martonicz András testőrkapitányt ábrázoló akvarell miniatürje -

Eybl és Pettenkofen

Emléklap József nádor félszázados alkotó munkásságának évfordulójára (1846)
fentiek műve Magyar szöveggel.
Repr.

nincs cid

Lestyán Sándor

József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776–1847.
Bp. 1943.

szernagyot ábrázolja a magyar nemes testőrség díszruhájában, Szendrei János dr. gyűjteményében van.

Bayer József: Művészet 1905. 348. l. — *Csányi Károly:* A budapesti amateur gyűjtemények kiállításának lajstroma. Budapest, 1907. 272. l. — *Czakó Elemér:* Művészet. 1902. 230. l. — *Ernst-Múzeum.* Ideigl. katalogus. Budapest, 1912. 27, 28. l. — *Életképek.* 1846. I. 827. l. — *Hevesi, Ludwig:* Österreichische Kunst des XIX. Jahrhunderts. Leipzig, 1903. 73, 93. l. — *Honderű.* 1843. II. 734. l. — 1846. I. 55. l. — 1846. II. 158. l. — *Honművész.* 1841. 402, 404. l. (Pesti műkiállítás). — *Lajstroma,* A pesti művészeti egyesület által 1841-ben a városi tánczterem épületben kiállított művek —. Pest, 1841. — *Ormós Zsigmond:* Adatok a művészet történetéhez. Pest, 1859. 252. l. — *Peregriny János dr.:* A M. N. Múzeum képtárának leíró katalogusa. Budapest, 1900. 276. l. — *Regélő.* 1842. I. 107. l. — II. 273, 554, 1018. l. — 1843. I. 693. l. — II. 1078, 1430, 1647. l. — *S. F.:* Pesti művészeti egyesület. *Athenaeum.* 1840. I. 638. l. — *Századunk.* (Pozsony.) 1842. 13. és 20. sz. — *Szépművészeti Múzeum.* A modern képtár lajstroma. Budapest, 1908. 101. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai kiállításának leíró lajstroma. Budapest, 1907. 92—95, 105, 109, 110—113, 115. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1876. 102. l. (Deák Ferencz 1842-iki arczképe.) — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1858. IV. k. 119—120. l.

Egybl

E y b l , Franz bécsi portré-litográfus,1806-1880.Életrajzát,a rávonatkozó irodalmat és magyar vonatkozásu kőrajzait közli Szendrei-Szentiványi Lex.I.....l.Az itt felsoroltakon kivül tudomásunk van még a következőkről:

Batthány Kázmér gróf,térdkép,kőnyomat.22-30 cm.-Kun S.32-46.
Kossuth Lajos,1841-M.Tört.Képcs.Kat.648.sz.
Kölcsei Ferenc.Anton Einsle után.-M.Tört.Képcs.Kat.391.sz.
Takács Gáspár arcképe.Ponori Thewrewk József:Magyar Anthologia,I.Pozsony, 1832.Címlapjával szemben.-
Ismeretlen férfi arcképe.Vahot:Remény I.kötet /1851/ címlapja előtt.

54. Ugyanaz »Majláth György« névaláírással. Wagner J. tulajd. Pesten.

55. Mednyánszky Alajos báró arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

56. Ugyanaz, írás előtt.

57. Németh György arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 842.

58. Palóczy László arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843.

59. Papp Szász Lajos arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajdona Pesten.

60. Pázmándy Dénes arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

61. Pulszky Ferencz arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

62. Pyrker János László egri érsek arczképe. Méretei: 31·3 : 23·3 cm. Jelzése: Eybl 844. Wagner József tulajd. Pesten.

63. Ráday Gedeon gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 846. Wagner József tulajd. Pesten.

64. Raus József arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 841. Wagner J. tulajd. Pesten.

65. Rocheforti Vaulhier Leopold arczképe névaláírással; magyar díszben ábrázolva. Ívrét. Jelzése: Eybl 845.

66. Rott Károly arczképe. Felirata: Carl M. Rott / Regiseur des k. städt: Theaters in Pesth /. 4.-r. Jelzése: Eybl 846. Verlag u. Eigenthum von Jos. Wagner in Pesth.

67. Sándor Móritz gróf arczképe. Ívrét. Jelzése: Eybl 845.

68. Stephan / Erzherzog von Oesterreich. / Ívrét. Jelzése: Eybl 846.

69. Stettner Máté arczképe. Felirata: Makkos-Hettyei / Stettner Máté / Udvari Tanácsos /. Ívrét. Jelzése: Eybl 842.

70. Széchenyi István gróf arczképe. Írás előtt. Méretei: 29 :21·7 cm. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

71. Ugyanaz, »Gr. Széchenyi István« névaláírással.

72. Szécsen Antal gróf arczképe névaláírással. Méretei: 53·7 : 34·6 cm. Jelzése: Eybl 845.

73. Szécsen Antal gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelz.: Eybl 846. Wagner József tulajd. Pesten.

74. Szemere Bertalan arczképe névaláírással. Méretei: 33·2 : 24·8 cm. Jelzése: Eybl 843. Wagner J. tulajd. Pesten.

75. Szent-Iványi Károly arczképe. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner J. tulajd. Pesten.

76. Szögyény László arczképe névaláírással. Méretei: 27 : 22·4 cm. Jelzése: Eybl 845. Ehrenreich Ádám tulajdona.

77. Szutsits Pál püspök arczképe. Felirata: Paulus Mathias Szutsits / Episcopus Bosnensis (czímer) seu Diakovariensis / et Syrmiensis. / Ívrét. Jelzése: Eybl 833.

78. Takács Gáspár arczképe. Felirata: Néhai / Kis Jókai / Takács Gáspár /. 8.-r. Jelzése: Eybl 832.

79. Teleki Domokos gróf arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

80. Teleki József gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842.

81. Teleki László gróf arczképe. Méretei: 32·1 : 24·7 cm. Jelzése: Eybl 842.

82. Teleki László gróf arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 843. Wagner József tulajd. Pesten.

83. Ugyanaz írás előtt.

84. Teleki Sámuel gróf arczképe névaláírással. 8.-r. Jelzése: Eybl 842.

85. Teleki Sámuel gróf arczképe. Felirata: Graf Samuel Telekÿ. 4.-r. Jelzése: Eybl 1839.

86. Tremmel János arczképe. Felirata: Johann Christian Tremmel / Prediger an der evang. Gemeinde zu Pressburg / und Senior des Ministeriums /. Ívrét. Jelzése: F. Eybl litho. 1831.

87. Valmrath Antal arczképe. Felirata: Antonius Valmrath / Administrator Ecclesiae Posoniensis Ad Sanctissimum / Salvatorem. / Ívrét. Jelzése: Eybl 843.

88. Vay Miklós báró arczképe névaláírással. Méretei: 52·4 : 33·8 cm. Jelzése: Eybl 843.

89. Vay Miklós báró arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843. Wagner József tulajd. Pesten.

90. Vidos József arczképe névaláírással; alatta: Vas Várm. Köv. / Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

91. Wenckheim Béla báró arczképe névaláírással. Méretei: 27·4 : 21·4 cm. Jelzése: Eybl 842.

92. Wesselényi Miklós arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

93. Gregor Witzenberger arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 846.

94. Zichy Ödön gróf arczképe. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 832.

95. Zsedényi Eduard arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843. Wagner József tulajd. Pesten.

Az egykorú hírlapok jelentéseiből ismeretesek még: Mária Dorottya főherczegnő arczképe; a fiatal József főherczeg arczképe s végül Batthyány Kázmér gróf képmása. Valamennyi Wagner József pesti műárús kiadásában 1846-ban jelent meg. Egy kis genreképe, a Hagymát áruló tót fiú (1835) a budapesti Szépművészeti Múzeum tulajdona, egy miniatur aquarellje pedig, mely Martonicz András báró testőrkapitányt és tábor-

10. Bónis Samu arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

11. Brunswick József gróf arczképe, a név alatt hat sor írással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

12. Büky László k. kamarás arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Verlag von Carl Streibig in Pressburg.

13. Csajághy Sándor püspök arczképe. Felirata: Alexander Csajághy / Episcopus Csanadiensis. / Ívrét. Jelzése: Eybl 1853.

14. Ugyanaz, a püspök névaláírásával.

15. Csapó Dániel arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

16. Czindery László arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

17. Cziráky Antal gróf arczképe. Felirata: Cziráki és Dénesfalvi / Gróf Cziráky Antal /. Ívrét. Jelzése: Eybl 841.

18. Czudar László arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 846. Wagner József tulajd. Pesten.

19. Deák Ferencz arczképe névaláírással. Méretei: 30 : 23·6 cm. Jelzése: Eybl 842.

20. Dessewffy Aurél arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

21. Dessewffy Ferencz arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 846.

22. Dolezsálek Antal arczképe Anton Doležálek felirattal és még 3 sor német szöveggel. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 841.

23. Eötvös József báró arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

24. Esterházy József arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 847.

25. A posonyi ideiglenes nemzeti őrtársainak, — drága / viszonyoknak és hálás, szíves barátságnak emlékeül / Gróf Eszterházy Kazimir. Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

26. Ugyanaz írás előtt.

27. Fabinyi János arczképe. Felirata: Fabinyi T. János (névaláírás) / Orvos tudós s Szemész tanár. / Kis ívrét. Jelzése: Eybl 842.

28. Fáy András arczképe névaláírással. 8.-r. Jelzése: Eybl 841. Wagner József tulajd. Pesten.

29. Ferencz főherczeg arczképe. Felirata: Ferencz / Austriai főherczeg (névaláírás). Ívrét. Jelzése: Eybl 847.

30. I. Ferencz József arczképe. Felirata: Franz Josef I / Kaiser von Oesterreich. / Méretei: 35·4 : 26·4 cm. Jelzése: Eybl 849.

31. Filtsch Károly arczképe. Felirata: Carl Filtsch. Ívrét. Jelzése: Eybl 841. Wagner József tulajd. Pesten.

32. Forray András báró arczképe. Felirata: Soborsini Báró Forray András / Ő cs. kir. Fölsége aranykulcsos hive, s nemes Csanád Vármegye Főispánja. / 4.-r. Jelzése: Eybl 845.

33. Frankenburg Adolf arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 851. A »Hölgyfutár« cz. lap 1851. évi melléklete.

34. Ljudevich Gaj arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

35. Dr. Grosz arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 844.

36. Hunkár Antal arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

37. Hunyadi Kálmán arczképe. Ívrét. Jelzése: Eybl 842.

38. Járy György arczképe. Felirata: Járy György / Pest város főbírája. / Ívrét. Jelzése: Eybl 841. Wagner József tulajd. Pesten.

39. József nádor arczképe felirat nélkül. Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Wagner József tulajd. Pesten.

40. Ugyanaz a következő felirattal: Ausztriai cs. k. Főherczeg / József / Magyarország Nádora. / Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Wagner József tulajd. Pesten.

41. Ugyanaz, a háttérben Budapest látképével.

42. Károlyi György gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

43. Klauzál Gábor arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

44. Ugyanaz írás előtt.

45. Kopácsy József herczegprímás arczképe. Felirata: Kopácsy (czímer) József / Magyarország Primása, / és Esztergami Érsek / sat: / Ívrét. Jelzése: Eybl 841. Ehrenreich Ádám tulajdona.

46. Kostyál arczképe. 4.-r. Jelzése: Eybl 842.

47. Kossuth Lajos arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

48. Kubinyi Ferencz arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843.

49. László József arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 850.

50. Lonovics József csanádi püspök arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

51. Lónyay János arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Wagner József tulajd. Pesten.

52. Lónyay Menyhért arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner J. tulajd. Pesten.

53. Majláth György országbíró, a főrendiház elnökének arczképe. Írás előtt. Méretei: 30·5 : 23·6 cm. Jelzése: Eybl 842.

10. Bónis Samu arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

11. Brunswick József gróf arczképe, a név alatt hat sor írással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

12. Büky László k. kamarás arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Verlag von Carl Streibig in Pressburg.

13. Csajághy Sándor püspök arczképe. Felirata: Alexander Csajághy / Episcopus Csanadiensis. / Ívrét. Jelzése: Eybl 1853.

14. Ugyanaz, a püspök névaláírásával.

15. Csapó Dániel arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

16. Czindery László arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

17. Cziráky Antal gróf arczképe. Felirata: Cziráki és Dénesfalvi / Gróf Cziráky Antal /. Ívrét. Jelzése: Eybl 841.

18. Czudar László arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 846. Wagner József tulajd. Pesten.

19. Deák Ferencz arczképe névaláírással. Méretei: 30 : 23·6 cm. Jelzése: Eybl 842.

20. Dessewffy Aurél arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

21. Dessewffy Ferencz arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 846.

22. Dolezsálek Antal arczképe Anton Doležálek felirattal és még 3 sor német szöveggel. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 841.

23. Eötvös József báró arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

24. Esterházy József arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 847.

25. A posonyi ideiglenes nemzeti őrtársainak, — drága / viszonyoknak és hálás, szíves barátságnak emlékeül / Gróf Eszterházy Kazimir. Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

26. Ugyanaz írás előtt.

27. Fabinyi János arczképe. Felirata: Fabinyi T. János (névaláírás) / Orvos tudós s Szemész tanár. / Kis ívrét. Jelzése: Eybl 842.

28. Fáy András arczképe névaláírással. 8.-r. Jelzése: Eybl 841. Wagner József tulajd. Pesten.

29. Ferencz főherczeg arczképe. Felirata: Ferencz / Austriai főherczeg (névaláírás). Ívrét. Jelzése: Eybl 847.

30. I. Ferencz József arczképe. Felirata: Franz Josef I / Kaiser von Oesterreich. / Méretei: 35·4 : 26·4 cm. Jelzése: Eybl 849.

31. Filtsch Károly arczképe. Felirata: Carl Filtsch. Ívrét. Jelzése: Eybl 841. Wagner József tulajd. Pesten.

32. Forray András báró arczképe. Felirata: Soborsini Báró Forray András / Ő cs. kir. Fölsége aranykulcsos hive, s nemes Csanád Vármegye Főispánja. / 4.-r. Jelzése: Eybl 845.

33. Frankenburg Adolf arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 851. A »Hölgyfutár« cz. lap 1851. évi melléklete.

34. Ljudevich Gaj arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

35. Dr. Grosz arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 844.

36. Hunkár Antal arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

37. Hunyadi Kálmán arczképe. Ívrét. Jelzése: Eybl 842.

38. Járy György arczképe. Felirata: Járy György / Pest város főbírája. / Ívrét. Jelzése: Eybl 841. Wagner József tulajd. Pesten.

39. József nádor arczképe felirat nélkül. Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Wagner József tulajd. Pesten.

40. Ugyanaz a következő felirattal: Ausztriai cs. k. Főherczeg / József / Magyarország Nádora. / Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Wagner József tulajd. Pesten.

41. Ugyanaz, a háttérben Budapest látképével.

42. Károlyi György gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

43. Klauzál Gábor arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

44. Ugyanaz írás előtt.

45. Kopácsy József herczegprímás arczképe. Felirata: Kopácsy (czímer) József / Magyarország Primása, / és Esztergami Érsek / sat: / Ívrét. Jelzése: Eybl 841. Ehrenreich Ádám tulajdona.

46. Kostyál arczképe. 4.-r. Jelzése: Eybl 842.

47. Kossuth Lajos arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

48. Kubinyi Ferencz arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843.

49. László József arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 850.

50. Lonovics József csanádi püspök arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

51. Lónyay János arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 845. Wagner József tulajd. Pesten.

52. Lónyay Menyhért arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner J. tulajd. Pesten.

53. Majláth György országbíró, a főrendiház elnökének arczképe. Írás előtt. Méretei: 30·5 : 23·6 cm. Jelzése: Eybl 842.

54. Ugyanaz »Majláth György« névaláírással. Wagner J. tulajd. Pesten.

55. Mednyánszky Alajos báró arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

56. Ugyanaz, írás előtt.

57. Németh György arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 842.

58. Palóczy László arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843.

59. Papp Szász Lajos arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajdona Pesten.

60. Pázmándy Dénes arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

61. Pulszky Ferencz arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

62. Pyrker János László egri érsek arczképe. Méretei: 31·3 : 23·3 cm. Jelzése: Eybl 844. Wagner József tulajd. Pesten.

63. Ráday Gedeon gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 846. Wagner József tulajd. Pesten.

64. Raus József arczképe névaláírással. 4.-r. Jelzése: Eybl 841. Wagner J. tulajd. Pesten.

65. Rocheforti Vaulhier Leopold arczképe névaláírással; magyar díszben ábrázolva. Ívrét. Jelzése: Eybl 845.

66. Rott Károly arczképe. Felirata: Carl M. Rott / Regiseur des k. städt: Theaters in Pesth /. 4.-r. Jelzése: Eybl 846. Verlag u. Eigenthum von Jos. Wagner in Pesth.

67. Sándor Móritz gróf arczképe. Ívrét. Jelzése: Eybl 845.

68. Stephan / Erzherzog von Oesterreich. / Ívrét. Jelzése: Eybl 846.

69. Stettner Máté arczképe. Felirata: Makos-Hettyei / Stettner Máté / Udvari Tanácsos /. Ívrét. Jelzése: Eybl 842.

70. Széchenyi István gróf arczképe. Írás előtt. Méretei: 29 :21·7 cm. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

71. Ugyanaz, »Gr. Széchenyi István« névaláírással.

72. Szécsen Antal gróf arczképe névaláírással. Méretei: 53·7 : 34·6 cm. Jelzése: Eybl 845.

73. Szécsen Antal gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelz.: Eybl 846. Wagner József tulajd. Pesten.

74. Szemere Bertalan arczképe névaláírással. Méretei: 33·2 : 24·8 cm. Jelzése: Eybl 843. Wagner J. tulajd. Pesten.

75. Szent-Iványi Károly arczképe. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner J. tulajd. Pesten.

76. Szögyény László arczképe névaláírással. Méretei: 27 : 22·4 cm. Jelzése: Eybl 845. Ehrenreich Ádám tulajdona.

77. Szutsits Pál püspök arczképe. Felirata: Paulus Mathias Szutsits / Episcopus Bosnensis (czímer) seu Diakovariensis / et Syrmiensis. / Ívrét. Jelzése: Eybl 833.

78. Takács Gáspár arczképe. Felirata: Néhai / Kis Jókai / Takács Gáspár /. 8.-r. Jelzése: Eybl 832.

79. Teleki Domokos gróf arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

80. Teleki József gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842.

81. Teleki László gróf arczképe. Méretei: 32·1 : 24·7 cm. Jelzése: Eybl 842.

82. Teleki László gróf arczképe névaláírással. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 843. Wagner József tulajd. Pesten.

83. Ugyanaz írás előtt.

84. Teleki Sámuel gróf arczképe névaláírással. 8.-r. Jelzése: Eybl 842.

85. Teleki Sámuel gróf arczképe. Felirata: Graf Samuel Telekÿ. 4.-r. Jelzése: Eybl 1839.

86. Tremmel János arczképe. Felirata: Johann Christian Tremmel / Prediger an der evang. Gemeinde zu Pressburg / und Senior des Ministeriums /. Ívrét. Jelzése: F. Eybl litho. 1831.

87. Valmrath Antal arczképe. Felirata: Antonius Valmrath / Administrator Ecclesiae Posoniensis Ad Sanctissimum / Salvatorem. / Ívrét. Jelzése: Eybl 843.

88. Vay Miklós báró arczképe névaláírással. Méretei: 52·4 : 33·8 cm. Jelzése: Eybl 843.

89. Vay Miklós báró arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843. Wagner József tulajd. Pesten.

90. Vidos József arczképe névaláírással; alatta: Vas Várm. Köv. / Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Wagner József tulajd. Pesten.

91. Wenckheim Béla báró arczképe névaláírással. Méretei: 27·4 : 21·4 cm. Jelzése: Eybl 842.

92. Wesselényi Miklós arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

93. Gregor Witzenberger arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 846.

94. Zichy Ödön gróf arczképe. Kis ívrét. Jelzése: Eybl 832.

95. Zsedényi Eduard arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 843. Wagner József tulajd. Pesten.

Az egykorú hírlapok jelentéseiből ismeretesek még: Mária Dorottya főherczegnő arczképe; a fiatal József főherczeg arczképe s végül Batthyány Kázmér gróf képmása. Valamennyi Wagner József pesti műárús kiadásában 1846-ban jelent meg. Egy kis genreképe, a Hagymát áruló tót fiú (1835) a budapesti Szépművészeti Múzeum tulajdona, egy miniatur aquarellje pedig, mely Martonicz András báró testőrkapitányt és tábor-

Eybl Ferencz, osztrák festő és kőrajzoló; szül. 1806 ápr. 1-én Bécsben; megh. 1880 ápr. 29-én u. o. A bécsi képzőművészeti akadémián tanult, s eleinte a genrefestésre adta magát, később azonban arczképfestéssel foglalkozott. Arczképei közül reánk nézve különösen Kossuth Lajos képmása bír érdekkel, mely jelenleg az Ernst-Múzeumban van. 1841-ben fogott komolyabban a grafikához, s ez időtől kezdve igen sok kőrajza jelent meg. 1843-ban a bécsi képzőművészeti akadémia tagjává választotta. A 40-es években E.-t sokat foglalkoztatták pesti és pozsonyi műárúsaink, különösen Wagner József és Streibig Károly. Az előbbi különben állandó megrendelői közé tartozott, s 1842—1843-ban a népszerűbb magyar törvényhozók arczképgyűjteményét vele rajzoltatta. A megrendelt képekhez szükséges eredeti felvételek készítése végett a művész gyakran időzött Pozsonyban és Pesten, s a magyar sajtó ilyenkor mindig rokonszenvesen emlékezett meg róla.

Magyar személyeket ábrázoló kőrajzai a következők:

1. Albrecht Mihály arczképe. Felirata: Albrecht Mihály / Szabad Királyi Pozsony város volt polgári Ma- / gyar őrsereg Százados Parancsnoka. Alább: hálás emlékül / az osztály tagjaitól 1848. Julius 12-én. / Ívrét. Jelzése: Eybl 848.

2. Andrássy György gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Kiadta: Wagner József, Pesten.

3. Babarczy Antal arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 848. Kiadta: Wagner József, Pesten.

4. Bartakovics Béla egri érsek arczképe. Felirata: Kis Apponyi / Bartakovics Béla / Egri Érsek / Csász. Kir. Valóságos Belső Titkos Tanácsos. / Ívrét. Jelzése: Eybl 1852.

5. Ugyanaz. Méretei: 34·3 : 22·8 cm. Jelzése: Eybl 1852. Melléklet az »Eger« cz. hetilap 1864. 2. számához.

6. Bartay Endre arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 841.

7. Batthyány Lajos gróf arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajdona Pesten.

8. Beöthy Ödön arczképe névaláírással. Ívrét. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.

9. Bezerédy István, képviselő és philantrop arczképe. Méretei: 30·5 : 23·5 cm. Jelzése: Eybl 842. Wagner József tulajd. Pesten.



Eusebius M[illegible]
zad közepén Lőcsén élt.
Arch. Ért. 1902. 285. l.

Eustach (Eustachius) Tóbiás, öt-

Eybl Franc

1806-1880

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

Zil.

1937

SZEPTEMBER

Vasárnap	12	Mária n.
Hétfő	13	Notburga
Kedd	14	Sz. † felm.
Szerda	15	Hétfájd. sz.
Csütörtök	16	Kornél
Péntek	17	Sz. Ferenc
Szombat	18	K. József

Franck kávépótlékkal ízesített
Kneipp – malátakávé *nem luxus*

FEJFÁJÁS ELLEN
BERETVÁS PASZTILLA

HARMATKÁSA
Krompecher-féle finom gyermektápdara. Az üzletekben árusított búzadara helyett. 1 doboz 80 fillér.

Nélkülözhetetlen tudnivalókat közlünk naptárunk 57—64. lapján.

Eybl Franz

l. Hevesi L.: Oesterr.

Kunst im 19. Jht.

73,93-l.

Leipzig 1903

S1 - S1

~~Római borostyángyöngy~~ VIII. 126.

Eybl Franz

l'Arv. Csarn. 99. aukc-Eat

Eybl Franz

Szemere Bertalan
archeje, körajz
repr.

Bod Gárd
II. 325 / –

átiroc

Eybl

Ferenc József főherceg
a nádor-huszárok egyen-
ruhájában, lito
1847 bol, repr.

Vas Zjs. 1916.758.l

Szentesi főgimnázium V. 228

– polgári leányiskola V. 228.

Eybl, Franz

Lied

Ernst-Muzeumaukcioja II.
16. l 27, 29. l. 238. l.

Eybl, Franz

1806 – 1880)

Lith.

Vayer Szechenyi kipe

99. l. – 100, 101. l. 103. l. –

108. l. – 109. l. (Tölb-

Stör)

A.M.N.M. KÖN. TÁRA





Kohlmann

Eybl, Franz

vrád
z

L. iti

Vayer Széchenyi
ism. [illegible] Kéjsmára.

D tuli tremle 69. l.
kopci
Sitbek. 1942

1213

1213. Spany

A XVII. szá

Spanyol királyi herczeg

Egész alak, áll, kissé jo
kezében parancsnoki botot, balj
tett kalapot tart. Jobb vállától
vonul, melyen az aranygyapja
Hosszú szőke haja vállaira
széles gallérját csipke szegély
köpenyének bő ujjait csokorra k
köntöse fehér brokát, piros na
ér, félczipőjén szalagcsokrok v
oldalán kard lóg. Balról az as
terítő borít, a párnán korona
trón félrevont függönyei láthat
át a szabadba tekintünk, hol k

Vászon, méretei 190 : 115
tett 1895 július 4-én E. Costanti
— Elszámoltatott 1895 augusztus
számolásra nézve lásd az 54347-
28-iki 61301 sz. min. előadmányi ív
az 1900 november 28-iki 4561 (63
26-iki 373 eln. sz. leirat (464–9

Jegyzet. L. az 1896-iki l
Nº 252. — Preisliste Nº 252.

III.

Vét. 1895

Eybl Franz

b.

Végvári Szolnoki

9. l

Kiváchel

1852-1952

1952

(Ans) Whose son is this boy? I am the son of my parents. Whose daughter is this girl? She is the daughter of his father and mother. Thomas is the only son of his parents. The children of Thomas' uncle are his cousins. I have also three cousins. The name of the boy is Robert.

7½

Gybl Franz

Bezerédj István
archeje. 157. l.

Gróf Teleki Domon-
kos archeje 165. l.

Repr.

Vértesy Jenő

Kölcsey Ferenc.
Magy. Tört. Elektr.
Bp. 1906.

Tybl F

Zichy A: gr Szécsényi, István életrajza. M. Tört. Élet.

I. k. Bp. 1896

195, 349, 359, 393, 421, 425, 431, 437, 443, 453, 464, 527, 539, 563, 575, 579, 593. l.

II. k. Bp 1897

9, 71, 105, 298

(képekkel)

Erdey Viktor

Réskarcolok tagja

Műcsarnok

1932 febr. – márc. kiill. 340.

Eybl Franz

Grof Czirákyt utat
archeje, fenti kö-
rajza után
repr.

Zichy Széch

195. l.

A zsinati képviselői megbízásokra elre
többséget lelkészi helyre tizenegyen, világi
megbízást két, tanítóképviselői megbízást pedig
ségekre az E. T. értelmében a legtöbb szavaz
mának kétszeresét kitevő számmal megneveze
szavazatok beküldésének határidejéül 1947 feb

Nyomatékosan kérjük az Esperes urak
gekből begyüjtendő szavazólapokat feltétlenül
választásának végleges megállapítása után mé
séges lesz, az eredményt tehát a szavazólapo
nélkül minél előbb meg kell állapítanunk.

Lelkészi képviselőül választandó 3 tag
pótválasztásra kitűzetnek: 1. Bakó László, sz
István, nagyszalontai em. esperes; 4. Tamás F
lédy Sándor, egyetemi tanár; 6. Böszörményi

Világi részről választandó 5 képviselő.
tásra kitűzött 10 jelölt: 1. Dr. K. Nagy Zoltán,
ítélőtáblai bíró; 3. Dr. Kölcsey Ferenc, egyhá
gyei gondnok; 5. Dr. Széll Gyula, egyházmegy
ügyész; 7. Dr. Szesztay András, egyházker. vi
tanácsbíró; 9. Dr. Halasy Nagy József, szeged
gazda, nemzetgyűlési képviselő.

Középiskolai tanárképviselői megbízáss
Dr Gaál László, karcagi gimn. igazgató és
intézeti igazgató közül.

Tanítóképviselőül választandó 1 tag, Sz
gyarmati tanítók közül.

Debrecen, 1947 január 13.

DR. SZENTPÉTERI KUN BÉLA s. k.,
egyházkerületi főgondnok.

Városi nyomda, De

Eybl Franz

Majlath György
archége, fenti
Korajza
Repr

Zichy Szech

421. l.

delt választás eredménye szerint a szükséges
elyre öten kapták meg, míg tanárképviselői
egy jelölt nyert. A többi zsinati képviselői tiszt-
tot nyert jelöltek közül a választandók szá-
dő jelöltekre a pótválasztást elrendeljük és a
uár 20-át kitűzzük.
t, hogy a megjelölt időpontig az egyházközsé-
eküldeni méltóztassanak, mert a rendes tagok
póttagok választásának elrendelése is szük-
valamennyijének beérkezésére való tekintet

A nyert szavazatok számának sorrendjében
gedi lp.; 2. Pap Béla, karcagi lp.; 3. Perecz
erenc, egyházker. missziói lelkész; 5. Dr. Czeg-
enő, szentesi lp.

A nyert szavazatok sorrendjében pótválasz-
eker. világi tanácsbíró; 2. Dr. Szabó Mihály,
megyei gondnok; 4. Jármy Béla, egyházme-
i gondnok; 6. Dr. Gavallér Lajos, egyházker.
ági főjegyző; 8. Dr. Csáky Lajos, egyházker.
i egyetemi tanár; 10. Veress Menyhért, kis-

l választandó 1 tag, a legtöbb szavazatot nyert
j. Porzsolt István, kálvineumi tanítónőképző-

endy István, debreceni és Fodor Jenő, fehér-

RÉVÉSZ IMRE s. k.,
püspök.

recen. 1947—130.

Eybl Franz

Gróf Ráday Gedeon
archgie, fenti kö-
rajza
repr.

Zichy Széch

425. l.

BUDAPEST, 1940 junius 7.
IX. RÁKOS-UTCA 10
TELEFON: 82-5-95

!

tel kifejeznem szerencsekivánataimat
zottsága nevében budapesti érseki hely-
Kérem, Szivesk edjék a Müemlékek Orszá-
yelmében és pártfogásában részesite-
gem mindig a legnagyobb készséggel
rtozó müemléki ügyek szolgálatára ál-

Eybl Franz

Gróf Teleki László
arcképe, fenti Kö-
rajza
repr.

Zichy Szech

43 I. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

ELNÖK

Méltóságo

Legyen szabad mély tis
ugy magam,mint a Müemlékek Orsza
nökké történet kinevezése alkal
gos Bizottságának ügyeit nagybe
ni,mint ahogy a Bizottság és cs
fogunk Méltóságod és a hatósága
lani.

Eybl Franz

Báró Eötvös József
archeje, fenti kö-
rajza, repr.

Zichy Szech

437. l.

Méltóságos és Főtisztelendő

Dr. H a m v a s E n

apostoli protonotariu

Eybl Franz

Deák Ferenc arc-
kepe, fenti kö-
vajza utan

repr.

Zichy Szech

443. P.

őszinte nyilvánitását

urnak

ános érseki helynök

Budapest

Eybl Franz

Bezerédi István
arcképe, fenti kő-
rajza után
készült.

Zichy Géza

45-3. l.

Eybl Franz

Pulszky Ferenc
képmása, fenti
körajza, repr.

Zichy Szech

464. l.

Eybl Franz

Szögyényi Marich
László arcképe
fenni kőrajza
után
repr.
Zichy Széch
527.l.

Eybl Franz

Klonrád Gábor
archeje, fenti kő-
rajza után
repr.

Zichy Szécsi

539.l

Eybl Franz

Gróf Széchen Antal
arczeje, fenti
kórajza után
repr.

Zichy Széch

563.l

Erbel Franz

Lónyay Menyhért
arcképe, fenti
kőrajza után
repr.

Zichy Szécsi

575. l

Eybl Franz

Báró Wenkheim
Béla archépe
fenti Kőrajza
utan
repr.

Zichy Szech

579. l.

Eybl Franz

Gróf Batthyány
Kázmér arczépe
fenti körajza
repr.

Zichy Szék
593. l.

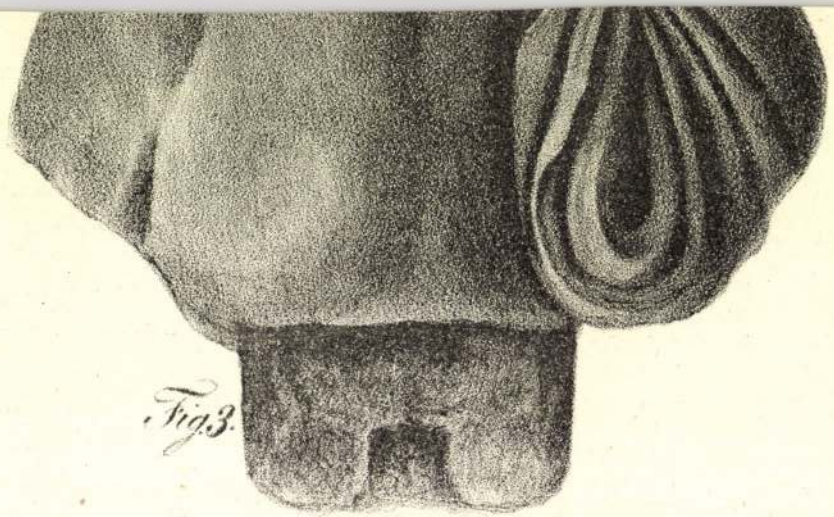

Fig. 3.

Eybl Franz

Báró Vay Miklós arc-
képe, 1843.
kőrajz, repr-

A: gr

Zichy Szécheni Lehár

II. 9. l.

életrajza
M. Tört. Élet
I. k 1896
II. k 1897

8

2004. Zemplényi Tivadar:
Sz. Eperjesen 1864. novem

Ünnepen.

besnyői

A erdős vidéken, az előtérben jó
népe imára tódul. Némelyek a lépcső
asszony a templom ajtajában telepe
koldusok térdelnek. Balról pedig a
nyári ruhában és ~~piros~~ sznes ernyővel. Sz
rül, sátorosok kinálják a vásárfiát

Vászon, mér. 100:139.5
Vétetett az 1901: V. 15-én a
koronán. (247/901.) Elszámoltatott

Az elszámolást elfogadta a
(554/901.)

Letétképen átadatott a szo
(1446-908).

904: IV. 29.

34044-901

Eybl, Franz

Bónis Samu archépe, fentitól kórajz repr.

Zichy Szech
II. 71. l.

Hunkár Antal archépe, kórajz fentitól
u.o. 72. l.

Szemere Bertalan archépe, fenti kórajza repr.
u.o. 95. l.

-én.

ó partján egy csolnakban két férfi [illegible]
a másik kosárral kezében indul kifelé.
nellényt v[illegible], az utóbbi pedig kala-
[illegible]ében ludak tanyáznak. A háttérben
szik kivilágitott ablakkal. A derült
a vizben visszatükröződik. Jelzése alól

5 cm.
elt 34044 sz. rendelettel 7000 koro-
II. 19-én (247/901.).
-1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

Eybl Franz

Pázmándy Decius arch.

Fenti körajza 1842

Repr.

Zichy Szech II. 105. l.

637.

magas csucsára felvezető kanyargó ösvényen
védei haladnak fölfelé a jobbra elhelyezett ágyú-
teréh lobogóit szűz Mária képe s Magyarország
hidon áthaladó honvédektől balra iszonyú tűz
dig az orom tövében elterülő lapályon Deym
nyszegezve támadó honvédekkel, kik az osztrá-
ár már kiszorítottak. A csata szinhelyét a hold
n a ~~bás~~ parancsot osztogató tiszt közelében, ki-
k, megsebesült tisztet vezet egy közlegény.

méretei 64.3 : 90 cm.

ereklyemuzeumból. 107/95. № 84.
z ezredéves Kiállításra engedtetett át, (151/96)
rkezett vissza (419/96)

107/95. 84.

Eybl Franz

Gróf Széchenyi István
arckeje, cultúrá

Zichy Szech
II. 298 l.

Kossuth Lajos és menekült tr

Ez a kép a konstan
hol a magyar emigrat
lából megjöttek. A m
lönféle csoportokban
Térben balra egy tr
fekvő kutya van és
rakott két kerekű koc

Olajfestés, mérete
Másolat a T. K
Az 1848-diki

Eybl Franz, osztrák festő és kőrajzoló; sz. 1806 ápr. 1. Bécsben, mh. 1880 ápr. 29. ugyanott. A bécsi képzőművészeti akadémian tanult. Elemi és életképeket, utóbb arcképeket festett s több száz arcképet litografált. 1843 a bécsi [képzőm] akadémia tagjává választotta. ~~Magyar személyeket ábrázoló~~ A népszerű biedermeier grafikust az 1830-40-es években Wagner József pesti és Streibig Károly pozsonyi kiadók [gyakran ~~többször~~] foglalkoztatták, s á mégbízások telnyesítése céljából többször dolgozott Pozsonyban és Pesten. Kossuth tapasztal. természet után egy olajfestményt és 1841. valamint 1842. egy-egy kőrajzot készitett. ~~A közélétben szereplő~~ Magyar kiválóságokrot készitett (kőrajzat a Szendrei — Szentiványi lexikonban

L96

E jegyzék, kiegészítésül közöljük
van felsorolva, ~~Nem szerepelnek az 50 évelőtt kö-~~
~~szült jegyzékben~~ pesti Erkel Fe-
renc (1841), Galántai Fe-
kete János (1833), ~~Hecke-~~
~~nast Gusztáv (1852)~~ Hild
József (1841) és Végh Ig-
nác (1842) ~~litografált~~
~~arcképeit és Heckenast~~
~~Gusztáv olajfestésű arcké-~~
~~pe (1852)~~ is készített kö-
rajzokat.
Hasymát ásuló horvát
fin (1835) c. életképe, Ön-
arcképe, és Martonicz An-
drás testőrkapitányt
ábrázoló akvarell mi-
niatűrje a ~~[illegible]~~
bpest Szépművészeti
Muzeumban van.

Ferenc

Eybl ~~Antal~~

Jeskö

l.

Csatkai sopronmüeml.

II. 97. l.

Sopron, 1935.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Rybl Franz
rajzoló

Leo Ungar 1843. dec. 27.
(Perth. Ofner Notizen.)

Kalmár

Erkel Ferenc

lásd

Szabad Művészet

1952. 9. sz. 415. l.

(Vége)

Vayer Lajos

cikke

Kossuth a mű-

vészetben.

43733.szám.

Jelen sz.és kelt alatt uto
hogy Möller István müemlékek o
a kolozsvári szentferenczrendi
tainak ujbóli meginditása a sz
ev.ref. templomok megvizsgálás
mával felmerült útiköltségei é

Eybl Franz

1842 januárjában
Wagner József pesti mü-
kyerkedő meghiváslára
Pestre érkezett több kéjvi
sclonek (következ)
köre rajzolása végett.

Der Ungar

1842. | 76. l.
I. félév

Eybl Franz
1806 - 1880

Leab I. 103, 131.
II. 67
III. 104
IV. 30, 49, III. 149.

Eybl Franz

l.

Magyaróvár

28.l.

vállalt az iránt, hogy
behajtási eljárást bes
összeget behajtana, az
ján fizetendő összegbe

Az egyezség
előtt a kincstártól ba
tott vagy befolyt össz
pezték, hanem az O. P,
hogy ezen naptól kezdv
sát a kir. Kincstárto

Ezek alapján
a melyek 1912 évi okt
szautalandók. Ezen idő
azonban jogosan megil
tár javara és a pénzto
kolmával beszámitás to

Kérjük tehát,
venni és bennünket arr

F. Eybl festő, litografus M. D. K.

Az ötvenes években hatott a magyar
arcképlitográfiára.

Női arkép: 3. ábra

Gerni, A magy. Törajz. 1960 26.

EYBL, Franz

Szóltala lenített parkéról beszámoló

RÓZSA Mária: A bécsi Der Wanderer magyar vonatkozású közleményei, 1814-1850. = Magyar Könyvszemle, 1991. 1/2. 70.p.

817.
Fauck, A.: Anleitung zum Geb
1877, Arthur Felix

127.
Haem erling, Konrad: Der Man
Berlin, 1938, Deutscher Verl

987.
Handel, Vilmos: A parlamenta

716.
Haenel, Erich-Tscharmann, He
Neuzeit. Leipzig, 1907, Webe

807.
Haenel, Erich-Tscharmann, He
Leipzig, 1908, J.J.Weber

EYBL, Franz

MASITS László: Kölcsey Ferenc hiteles ábrázolása.
= Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1988 (1990) 316/
323. p.

319. p. ill

Anton Einsle után FRANZ EYBL (1806—1880): Kölcsey Ferenc, 1840. Litográfia, papír. 440×315 mm. J.b.l. :„Einsle A. után" J.k.l.: „Nyomt. Leykum A. Bétsben" J.j.l.: „Kőre metsz. Eybl F." Felirata: „Kölcsey Ferencz" Alatta: „Pesten Wagner Jósef tulajdona" Bp. MTKcs. Ltsz.: 5573. MTKcs. 53.646 sz. harmadpéldány.

Eybl, ~~Józef~~ Ferenc

XXIV. aukció
A Gyűjtő 1915. 172. l.
Beöthy Ödön kézzel
szinezett könyvmatu
archeje, 80.—

Lebény

25

EYBL FERENC

Batthyány Lajos grófot ábrázoló
litográfiáját említik.

Kondics József: Sárvár és a sárvárak a
magyar képzőművészetben
I. rész

Vasi Szemle 1983. 4.

Eybl F. festő M.D.K.

megfordult Pozsonyban. Portréfestés
sel és rajzolással foglalkozott

Gerevich, A magy. könyvajz. 1960 16.

EYBL, franz litográfus

CENNERNÉ Wilhelmb Gizella: Teleki László arcképei.
=
Folia Historica 14. (1989)
29.p.

EYBL, Franz

Hild József portréja, 1941 - grafika

Válogatás Füst Milán műgyűjteményéből. Bp. : PIM, 1992 (kiállítási katalógus)
leirása

rán fogta a kelyhet, hálát adott,
jtotta tanítványainak: "Igyatok eb-
én vérem, az újszövetségé, amely
bocsánatára" /Máté evangéliuma, 26,
áldozat bemutatásakor az Egyházban
g használtak kelyhet, ám ennek a-
táson ment át az idők folyamán, s
huzamosan több fajtája jött létre.

án egyszerű poharat használt és az
a példáját. A II.-III. század folya-
alix/ a liturgia ünnepélyesebbé vá-

Eybl F. festő M.D.K.

István főherceg arcképe – litogr. –
több mint 500 példányban

arcképei 1.40 forintért kelteh el a
negyvenes évek elején.

Gerosi, A magy. Zörajz. 1960 45

Eybl.F. M.D.K.

Fáy András arcképe /litográfi/repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
141.1.

MDK

Eybl

Szerencsy István arcképe, rajzolta M.Kern. lit.

Pesther Handlungszeitung, 1841.aug.14. 218 l.

MDK

Eybl

Költsey arcképe, Einsle red. után lit. Eybl

Pesther Handlungszeitung, 1841.aug.14. 218 l.

MDK

Eybl Ferenc, 1806-80.

Kossuth Lajos képmása, of.

Br.Martonicz András testőrkapitány képmása, vf.

Ernst Muz. aukc. Árv. közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

21 l.

Grafika.

Kossuth Lajos arcképe, élet után lit.

Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1841. aug. 14.
218. l.

Budapest.

Akad.Értesitö.1877.

Emlékérem József nádor születésének 100 éves évfordulója alkalmával.
23.l.

Poprádi r.k.templom freskóiról.XIV.sz
23.l.

Muzeológia

N e m z e t i M u z e u m
Müller János ajándéka:
Mybl F.képe:Hagymárus tót ifju

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
230.
"Müller János."

Grafika.

Kossuth Lajos arcképe, rajz.

Eybl festménye után.

Pesther Handlungszeitung. 1841. jun. 30.

183.1.

Grafika, litográfia.

Csapó Dániel arcképe, litográfia.

köre rajzolta Eybl Ferenc.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 30.
146. l.

Eybl F. grafikus.

Pesti Hirlap. 1843. 311. sz. 886. l.
319. sz. 48. l.
336. sz. 199. l.

Grafika. Litográfia

Eybl Ferenc kőrajzai

Pesther Handlungszeitung, 1843.
dec. 13. XVI. 78./313.

Eybl festö. grafikus.

Pesti Hirlap. 1841. 53. sz. 448-49. l.
58. sz. 492. l.

Eybl Ferenc grafikus.1841.

Pesti Hirlap.1842.118.sz.116.l.
136.sz.283.l.
143.sz.345.l.
150.sz.415.l.
168.sz.570.l.
193.sz.788.l.

Eybel Franz, grafikus

Életképek, 1846.I. 827.

Mi hir Budán?

Grafika. Litográfia.

Andrássy György arcképe, litográfia.

rajzolta Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 20.
129-130. l.

Budapest.

Tud. Akadémia. Értesitöje. 1850.

Alanyi világszemléletröl. Szontágh. 14/23

Mármaros-i freskók. 235. l.

Grafika, litográfia.

Beöthy Ödön arcképe, litográfia.

rajzolta és lit. Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. aug. 10.
267. l.

Grafika, litográfia.

Batthyány Lajos arcképe, litográfia.

Eybl készitette.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 20.
129-130. l.

Budapest.

Akad. Értesitö. 1851. I.

Obudai Kiscellről. 21. l.

Grafika.Litográfia

Eybl litográfiája József nádorról

Pesther Handlungszeitung,1846.
febr.21.XIX.10./39.

Grafika, litográfia.

Bezerédj István arcképe, litográfia.

Eybl rajzolta.

Pesther Handlungszeitung. 1842. febr. 26
62. l.

Grafika, litográfia
Büki László arcképe, Eybl

Honderü, 1846. I. 55.

Heti szemle

Grafika, Litográfia.

Déák Ferenc arcképe, litográfia.

rajzolta Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. febr. 12.
47. l. febr. 26.
62. l.

Grafika, litográfia.

Filtsch Károly életu. lit. Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1841. aug. 14.
218. l.

Budapest.

T. Akadémia Értesitö. 1874.
Emlékérem, Magy. Nyelv Szótár befejezése
alkalmával. 136. l. 166. l. 246. l.

Grafika, litográfia.

Eötvös József arcképe, litográfia.
Eybl rajzolta.

Pesther Handlungszeitung. 1842. márc. 5.
7. l.

Grafika. Litográfia.

Fáy András arcképe életután lit. Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1841. aug. 14.
218. 1.

Budapest.

Akad. Értesitö. 1879.

Henszelmann I. elöadása. 35-36. l.

Grafika, litográfia
József nádor arcképe, Eybl, Leykum-
nyomda

Hondeрü, 1845. II. 475.

Heti szemle

Grafika.Litográfia.

Hild József életu.lit.Eybl.

Pesther Handlungszeitung .1841.aug.14.
218.1.

Budapest.

Akad. Értesitö. 1875.

Szótár emlékérem. 165. l.

Grafika, litográfia
József főherceg arcképe, Eybl

Honderü, 1846. II. 158.

Heti Szemle

Grafika, litográfia.

Hermina fhcgnö arcképe, litográfia.

Eyb1tö1.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 20.
129-130. 1.

Budapest.

Arch.Értesitö.1854.

Romai "Tabula creta" Abrudbányán.75.l.
Aszód-i cserép edények pogány sirokból
/N.Muzeumban./ 131.l.
"Magyar.Kronika " a N.Muzeumban.178.l.
/képes/

Grafika, Litográfia.

István fhcg. arcképe, litográfia.

Eyb1töl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 20.
129-130. l.

Budapest.

Akadémia Értesitöje. 1855.

Mátyás kir. pajzsának másolatáról. 316. 1

Grafika, litográfia.

Károlyi György arcképe litográfia.

köre rajzolta Eybl F.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 30.
146. l.

Grafika, litográfia
István főherceg arcképe, Eybl

Honderü, 1846. II. 158.

Heti Szemle

Grafika, litográfia.

Klauzál Gábor arcképe, litográfia.

Eybl rajzolta.

Pesther Handlungszeitung. 1842. febr. 26.
62. l.

Grafika, Litográfia.

Mailáth György arcképe. litográfia.

Eyb1töl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. ápr. 20.
129-130. 1.

Budapest.

M. Tud. Akadémia Értesitöje. 1852.

A czófalvi arany csákányokról Értekezet
254. l.
Mátyás kir, szobra Budissinben. 289. l.
Mágy. kápolna Achenben, szobrokkal. 293. l.

Grafika, litográfia
Mária Valéria arcképe, Eybl

Honderü, 1846. II. 158.

Heti Szemle

Grafika, litográfia

Mária Dorottya arcképe, Eybl

Honderü, 1846. II. 158.

Heti Szemle

Grafika, litográfia.

Lonovics József arcképe, litográfia.

rajzolta Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. márc. 19.
80. l.

Budapest.

Akadémia Értesitö.1858.

"Régiségtani bizottmány" felállitása
68.l. és 141.

Henszelmann: A góth stilusról.544.l.

Grafika, litográfia.

Pázmándy Dénes arcképe, litográfia.

életután rajzolta és litografálta
Eybl Ferenc.

Pesther Handlungszeitung. 1842. jun. 8.
191. l.

Grafika, litográfia.

Pulszky Ferenc arcképe, litográfia.

Eybl rajzolta.

Pesther Handlungszeitung. 1842. márc. 5.
7. l.

Grafika, litográfia.

Széchényi István arcképe, litográfia.

természet után rajzolta és litografálta
Eybl Ferenc.

Pesther Handlungszeitung. 1842. máj. 14.
163. l.

Grafika, litográfia.

Wesselényi Miklós arcképe, litográfia.

rajzolta és lit. Eybl.

Pesther Handlungszeitung. 1842. aug. 10.
267. l.

Grafika, litográfia
Törvényhozók arcképei, Eybl Franz

Honderü, 1843. II.k. 734.

Pesti Salon

Grafika.

Piltsch Károly arcképe, rajz.

Eybl festménye után.

Pesther Handlungszeitung. 1841. jun. 30.
183.1.

Budapest.

Akad.Értesitö.1888.
Lotz Károly Ak.diszterében freskói.
132.l.

Grafika.

Fáy András arcképe, rajz.

Eybl festménye után.

Pesther Handlungszeitung. 1841. jun. 30.
183. l.

Budapest.

Akad. Értesitö. 1889.

Mikó János XV. sz.-beli festö. 23. l.

Önálló táblakép - Életkép

Ybl Ferenc:
Hagymaárus tótifju.
/1845/

MŰVÉSZET
I.évf.1902.
230.
"Müller János"

Festészet.

Fáy András arcképe, festmény készitette Eybl Fer. festö.

Pesther Handlungszeitung. 1841. jun. 16. 164. l.

Budapest.

Akad.Értesitö.1890.

"Mátyás kir.tudósai körében." festmény
/Lotz Károly./ 174.l.
Bibliai üvegfestmény.398.l.
"Árpád honfoglalása" Munkácsy 709.l.

Grafika.

Kossuth Lajos arcképe.

Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1848.63.sz.468.l.

Grafika.

Klauzál arcképe, köre rajzolta Eybl.

Pesti Hirlap. 1842. 115. sz. 87. l.

Grafika.

Bezerédi arcképe köre rajzolta Eybl.

Pesti Hirlap. 1842. 115. sz. 87. l.

Grafika.

Beöthy Ödön arcképe Eyb1t51.

Pesti Hirlap.1842.168.sz.570.1.

Grafika.

gr.Batthyány Lajos arcképe.

Eybltöl.

Pesti Hirlap.1848.63.sz.468.l.

Grafika.

Kossuth Lajos arcképe kész.Eybl Ferenc kőbe metszve.

Pesti Hirlap.1841.58.sz.492.l.

Grafika.

gr.Andrássy György arcképe, köre rajzolta Eybl.

Pesti Hirlap.1842.136.sz.283.l.

Grafika.

Filtsch Károly arcképe, köbe metszve Eyb ltöl.

Pesti Hirlap. 1841. 58. sz. 492. l.

Grafika.

Kubinyi Ferenc arcképe, Eyb1tö1.

Pesti Hirlap.1843.319.sz.48.1.

Grafika.

Hild József arcképe, köbe metszve Eyblt öl

Pesti Hirlap. 1841. 58. sz. 492. l.

Grafika.

Ferenc József fhcg.arcképe. Eyb1töl.

1847.

Pesti Hirlap.1847.1007.sz. ? l.

Grafika,

Fáy András arcképe, köbe metszve Eybl.

Pesti Hirlap. 1841. 58. sz. 492. l.

Grafika.

Déák arcképe. rajz.Eybl Ferenc.

Pesti Hirlap.1842.115.sz.87.l.
118.sz.116.l.

Grafika.

b.Eötvös arcképe,köre rajzolta Eybl.

Pesti Hirlap.1842.115.sz.87.l.

Grafika.

Pyrker János L.érsek arcképe, Eyb1től.

Pesti Hirlap.1844.335.sz.189.l.

Grafika

Pázmándy Dienes arcképe, Eyltöl.

Pesti Hirlap.1842.150.sz.415.l.

Grafika.

Pálóczy László arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1843.311.sz.886.l.

Grafika.

Pulszky arcképe, köre rajzolta Eybl.

Pesti Hirlap. 1842. 115. sz. 87. l.

Grafika.

Perczel Móric arcképe.

Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1848.63.sz.468.l.

Grafika.

br. Mednyánszky Alajos arcképe Eyb1töl.

Pesti Hirlap. 1842. 193. sz. 788. l.

Grafika.

br. Wesselényi Miklós arcképe Eyb1töl.

Pesti Hirlap. 1842. 168. sz. 570. l.

Grafika.

Zsedényi Eduárd arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1843.319.sz.48.l.

Grafika.

b.Wesselényi Miklós arcképe.

Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1848.63.sz.468.l.

Grafika.

Verebi Végh Ignác arcképe Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1842.174.sz.628.l.

Grafika.

b. Vay Miklós arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap. 1847. 319. sz. 48. l.

Grafika.

b. Wenkheim Béla arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap. 1843. 311. sz. 886. l.

Grafika.

gr. Teleki László arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap. 1846. 319. sz. 48. l.

Grafika.

Szemere Bertalan arcképe, Eybltöl.

Pesti Hirlap.1844.336.sz.199.l.

Festészet.

Fáy András arcképe, fest. Eybl.

Pesti Hirlap. 1841. 53. sz. 448-49. l.

Grafika.

Szerencsy István arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1843.311.sz.886.l.

Grafika.

gr.Szécsényi István arcképe, Eyb1töl.

Pesti Hirlap.1842.143.sz.345.l. 348.l.

1105. NAGY NÉGYSZÖGŰ VIRÁGTARTÓ, hasonló a 1104 számhoz. 40.—

1106. NAGY VIRÁGTARTÓ, porcellán, kobaltkék diszitéssel. Japán. 40.—

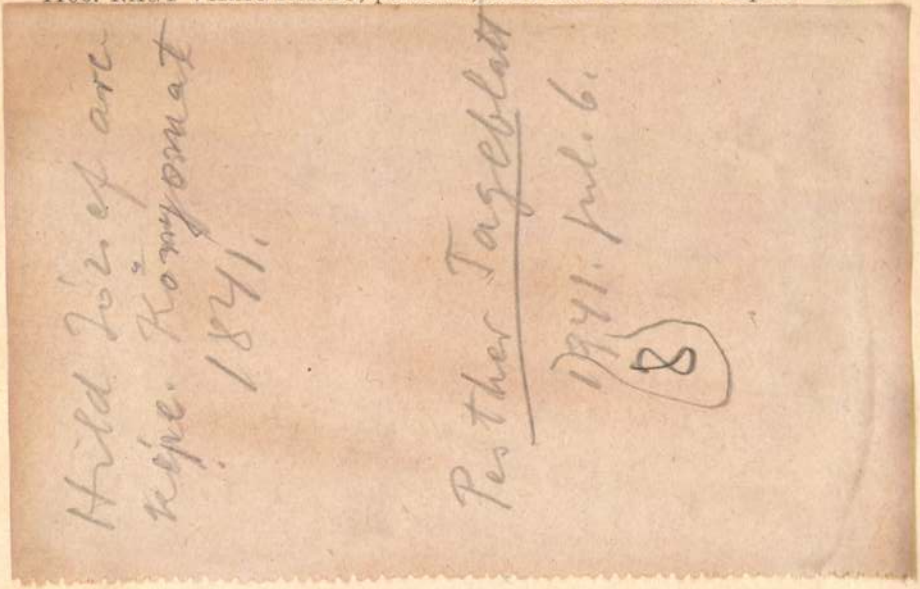

1076. LEGELŐ LÓ, öntött bronz. Kina. 18.—

1077. TEATARTÓ, cloisoné. Japán, XIX. sz. 15.—

1078. PU TAI (Jólét Isten), öntött bronz. Japán. 15.—

1079. KIS DOBOZ, sárgaréz, vésett alakokkal. Perzsa. 8.—

1080. ÜLŐ KINAI FÉRFI, ónöntvény, ezüstözve. Japán. 10.—

1081. KÉT BÁRD, bronz, vasnyéllel, fekete zománcdisszel. Kina. 20.—

1082. SITA, alabástromszobrocska. India. 25.—

1083. FEKVŐ ZEBU (Nandi), szinezett alabástrom. India. 35.—

1084. HAMMÁN-SZOBOR, fehér kő, szinezve és aranyozva. India. 30.—

1085. DHARUMA, szines porcellánszobrocska. Japán. 30.—

1086. LAMPÁS, NÉGYZETES, márványos mázu cserép. Japán. 12.—

1087. LAKSHMI, alabástrom, lótuszvirág-trónuson ül. India. 35.—

1088. VÁZA, porcellán, kobaltkék tájképpel. Kina, XVIII. sz. 45.—

1089. KWANON, fehér márvány, ülő szobra. Kina. 30.—

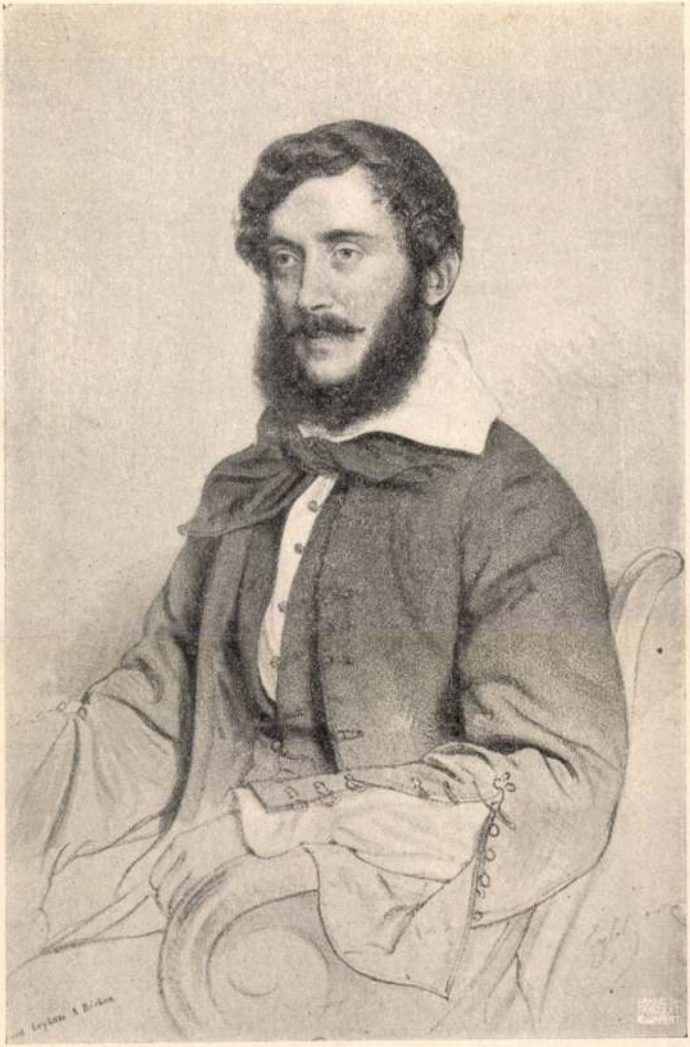

Eybl 1841. évi rajza.

594
Vas. Ujs. 1902. 594. f.



1852-ben Amerikában készült daguerreotyp után.

1903 Leffel

den időt. Ott a magánúton való komoly tanácskozásokra alig értek rá az emberek.

A két Deák testvér, a mikor országgyűlésre ment, nem szerette saját vármegyéjében a jobbágyok előfogatát használni. Rendesen saját lovaikon utaztak Devecserig irnokukkal, hites jegyzőjükkel, tiszti huszárjukkal együtt.

Az első állomás mindig Nyirlak volt. Ott volt a jó «Miska sógor» és rokon, Oszterhuber Mihály s szelídlelkű felesége, Bogyay Amália. Ez a Mihály az én mostani házigazdámnak, Ferencznek volt édes apja s Oszterhuber Józsefnek, Deák Klára férjének testvéröcscse.

Kemény, bátor fiú egykor. Már 16 éves surján legény korában nemesi inzurgens s a nagy Napoleon elleni harczokban vitézségi érdemrenddel kitűntetett. Szép nagy kort ért, 1876-ban, 82 éves korában halt meg. A hagyomány úgy emlékezik róla, hogy ezelőtt negyven évvel, a mikor József bátyját és Deák Ferenczet is rablók támadták meg s fosztották ki Puszta-Szent-Lászlón: őt is megtámadták nyirlaki kastélyában. Akkor már 70-ik életévében járt, de azért eltorlaszolta magát, puskára kapott s a rablókat diadalmasan verte vissza.

Jó gazda, birtokszerző s a mellett értelmes, tanúlt, olvasott ember volt. Egy darabig főszolgabirája is volt a vármegyének.

Deák Antal is, Deák Ferencz is nagyon kedvelte őt. Ámbár Deák Ferencz nem töltött nála annyi időt, mint bátyjánál Józsefnél. A mi természetes. Hiszen édes Klári nénje ott volt József oldalán.

Nem kell azon csodálkozni, hogy oly sok és becses ereklyét találtam Nyirlakon Deák Ferencztől és nemzetségétől.

Ott vannak a családi arczképek díszes keretben.

Idősb *Deák* Ferenczé, a haza bölcsének apjáé.

Ott van a haza bölcsének anyja is: Szarvaskendi *Sibrik* Erzsébet.

Ott van anyai öreganyja, *Bertha* Klára, a híres győri alispánnak, Sibrik Antalnak felesége.

Ott van a hódító szép asszony, Deák Gábornak felesége: Hertelendi és Vindornyalaki *Hertelendy* Anna, Deák Ferencznek apai öreganyja. Nagy története van e szép és híres asszonynak.

Ott van Nyirlaki *Tarányi* József is, pusztaszent-lászlói uraság, a «kedves sógor és rokon és hű barát» mint Deák Antal szokta leveleiben nevezni.

Nejének, *Deák* Klárának nincs meg arczképe. Valamint *Deák* Antalnak sincs.

A Deák-nemzetség arczképei egykor a söjtöri, azután a kehidai kastélyok termeit ékesítették. A mikor Deák Kehidát gróf Széchenyi Istvánnak eladta: ezeket az arczképeket Puszta-Szent-Lászlóra, Klári nénjéhez és sógorához vitette.

Ott van még *Deák* Ferencznek is egy színezett arczképe 1837—38. körüli időből. Ezt Deák maga ajándékozta emlékül sógorának. Nagyon hasonlít első kőnyomatos arczképéhez. Hajadon fővel, fehér mellény, fekete zsinóros atilla, vastag fekete selyem nyakkendő. Egyetlen arczképe Deáknak, melyen bajúsza kissé ki van pödörve.

Ott van még a haza bölcsének egyik egykori tajték pipája, valamelyik Szápáry gróf emlékajándéka. Faragványai kurucz alakokból.

De a haza bölcsének sok faragványa is van ott. Egy nagyobb papucs, melyet dévajkodva adott Miska sógorának, mivelhogy feleségének, Bogyay Amáliának nagy volt a szava a háznál. Papirvágó kés, kalapács a lópatkoláshoz, mesterileg faragott kulcsok, kis papucs és tojás:



Eybl 1842. évi kőnyomata után, az Országos Képtár gyűjteményéből.

DEÁK FERENCZ.

mindegyik faalapon. Mindez természetesen szálkátlan puha fából faragva.

Végül két ajtós alacsony ruhaszekrény. Pesti közönséges asztalos munka. Maga Deák Ferencz csináltatta s küldte Puszta-Szent-Lászlóra 1856-ban fehérneműi számára.

Használta is 1870-ig.

Az Oszterhuber-család nyirlaki ága 1868-ban királyi engedélylyel németes hangzású neve helyett fölvette dédanyja Tarányi Anna után a kihalt ősi Tarányi nevet. 1895-ben pedig az egészben nagy terjedelmű birtokukat báró Bánffy Dezső hitbizományi birtokká alakította. A jószágok feje: Nyirlak.

Bánffy kormánya — úgy tudom — több hitbizományt nem engedett. Deák nagy emléke volt ebben is az egyik főok.

Ha már az alkotmány megengedi a hitbizományt: az én kedves házi gazdám megérdemelte e kiváltságot. A haza bölcse annyi nyugalmat, a természet szelíd örömeinek akkora teljességét sehol nem élvezte, mint a Tarányi-család kebelében, főleg Puszta-Szent Lászlón.

DEÁK FERENCZ EMLÉKEZETE.*

Születésének századik évfordulóján.

Irta LAMPÉRTH GÉZA.

Mint a fenséges gránit bérczoromra
Völgyi vadrózsák szirmát, levelét
Erdő szivéből szél ha felsodorja,
Dalom virági úgy szállnak feléd...
Emlékezés e dal, hódolat, hála,
Mit hozzád küld az ország hű szíve:
Deák! — jogaink fenséges kőszála,
Bölcseink bölcse, híveink hive.

... Száz éve: új század hajnal sugára
A mi egünkön árnyba, ködbe fúlt.
Ólmos felhőkből ám — édes csudára! —
Aranyeső langy permetege húllt.
S ős ugarunk sokáig meddő méhe
Kalászba érlelt annyi dús magot...
Halmos-völgyes szép Zalánk televénye
— Aldott érte! — dicsőnk, téged adott.

Onnan indúltál férfi erejével,
Ifjú szívvel a harczmezőre ki:
Hol *maradiság* makacs seregével
Vívtak *haladás* bátor hősei.
Súlyos fegyvered' ott hogy megsuhintád,
Mély döbbenéssel az ellen fogad,
Bajtársid serge hódolva tekint rád
S küzdő helyet a vezér-sorban ad.

A zászlót ott aczélkarral emelted,
Melyen ragyogtak új, nagy jelszavak:
— Ébredj magyar! — s nézd, *hogy* bilincsbe vertek
Sok százados mély álmaid alatt!
Hord bús nyakad egyszerre két igát is:
Egy *idegent* vonsz egész nemzetűl;
Keserves terhivel az *ősi* másik
Csak a szegény jobbágyra nehezűl.

A nemzet lelke vasbékóba verve
Senyved-sorvad századok óta már.
S hová lett, jaj, mivé lett édes nyelve,
E sasröptű zengő aranymadár!
Lánczot vertek az irásra, a szóra,
Rab: meggyőződés, hit és gondolat.
Föl! itt az idő, az utolsó óra:
Szétzúzni igát, békót, lánczokat!

És zúztad, törted — nem játszi pengével,
Mely könnyen hajlik és két éle van —
De ős jogunk hatalmas pőrölyével
Lassan sújtva, ám, czélra biztosan.
Rendületlen, ha derűlt, ha viharzott,
Követéd meggyőződésed', hited',
Le nem verének gáncsok és kudarczok.
Diadalmámor el nem széditett.

* A Kisfaludy Társaság által Budapest székesfőváros pályadíjával jutalmazott óda.

Néhány évvel később, 1842-ben rajzolta le Deákot a bécsi *Eybl*, a ki a régi magyar országgyülések nevezetesebb tagjairól készített Posonyban arczképeket. E kép annak idejében kőnyomatban széltében el volt terjedve az országban; lapunkban közölt mása az Országos Képtárban őrzött példány után készült.

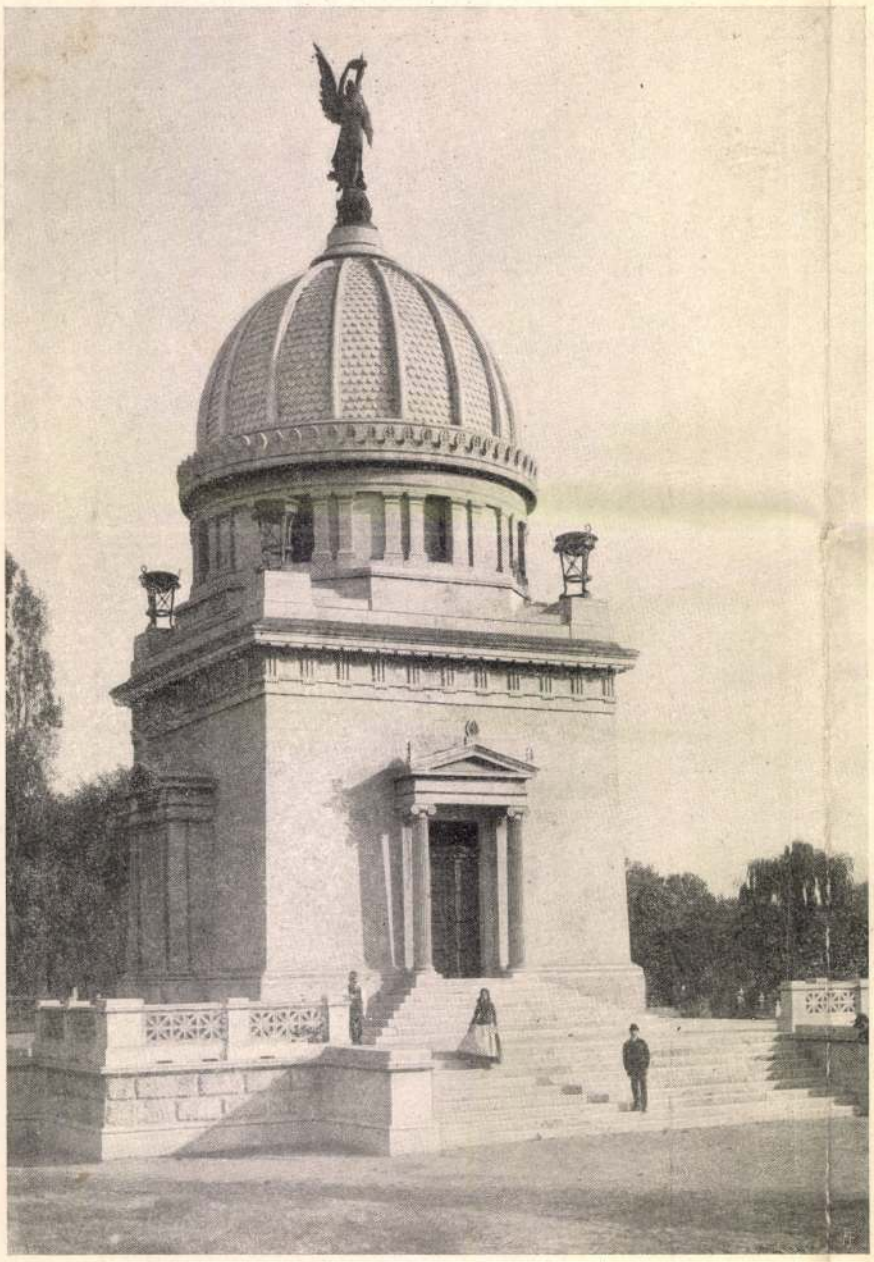

Klösz György fényképei után.

DEÁK FERENCZ MAUZOLEUMA A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN.



DEÁK FERENCZ SZOBRA BUDAPESTEN.

Bölcs hadi tervvel mentél csak előre,
S híven, lelkesen utánad, veled
A számra kis, de hitre és erőre
Megtörhetetlen hősi hadsereg,
Minden közember: aranyszív, vasjellem!
A vezértársak: Széchenyi, Kossuth,
Jog és Igazság!... Hát ki állhat ellen?
... Már fény derengé át a zord borút.

Ébredt a hon dermesztő nagy álmából,
Szív megdobbant és megfeszűlt a kar,
S hazugsággal virágzott vasjármából
Bár elcsigázva, kitört a magyar!
Nyelvét, ez édes, elorzott szent kincsét
Visszaviván, új erőt nyert vele;
A jog ösvényén így vezetted ismét
Múltjához méltó jövendő fele.

Erős szived, melyet jégpánczél zára
Hiú köznapi gyönyörök előtt,
Ünnepórán, hű lantosod dalára,
Föllengző édes hevűlésbe jött.
S ihletet nyerve tőled a költő is
Új dal fogant lelkében, szent, csodás,
S követte zászlód a harczokba ő is,
Mint érczszavú riasztó harsonás!

A nagy nemzeti *újjászületésnek*
Rózsásan pirkad ifjú reggele,
Kihalt berkünkben felcsendűl az ének,
Munka-zaj döng a mezőkről bele.
Ledől tőle a *kiváltságok* vára,
Mint kürt lerontá Jérikó falát,
S nemes versenyben, a hon közjavára,
Az úr a pórnak testvérjobbot ád.

Örömmel nézted: harczra, verejtékre
Mint jő a békés aratás kora.
S nyugat felé im felrobog az égre
...ész-vemhes felhők sötét tábora...
...gdördül... vén Európa összerezdül...
...ogva-zengve kitör a vihar,
S kalászidon is zúgva ront keresztűl
Czikázó, gyújtó villámaival.

A tűzben-vészben higgadt vezetőre
Nem hallgatva, ösvényedről letért,
S *hadak útján* vitte serged' előre
Más vezér — bár egyazon eszmeért.
Gyönyörűn indúlt az út... égre törvén,
Csillaggal, félistennel, volt tele!
De jaj, a végén tátongott az örvény,
Rémlett bitófák sötét erdeje...

Halál-hörgés hallik... s hit-, reményvesztett
Szivek jajja az örvényből, a hol
Dicső harczában már-már holtra sebzett
S mélységbe sujtott nemzet fuldokol:
— Elpusztulunk e sugártalan éjbe,
Ha lehullottak mind a csillagok...
Te megjelensz. Szavad lezeng a mélybe:
— Nem hullt le mind, egy fönragyog: a jog!

S néped vigaszt lel a te nagy hitedben,
Figyel rád vágyva: Mester, mondd tovább!
— S tanítod hinni egyre teljesebben,
Mert csak a bízó hit tehet csodát.
Evangéliomos könyved a *történet*,
Erőd forrása, dús kutfője ez.
Föltárod azt s kik már elepedének,
Üde ital millióknak csörgedez.

Mutatsz a multra: tele gyászszal, búval!
Idézed a göröngyös Golgotát:
Nemes fején a tövis-koszorúval
Járta e nemzet századokon át!
S bár veszni látszott, nem volt soha veszve,
Ha kardja eltört, harczmódot cserélt:
Villogtatá a bölcseség, az eszme
Törhetlen, tiszta, örök fegyverét.

— Idő, szerencse is hoz segedelmet,
Ha nem tépjük fel balgán önsebünk,
S a gyülöletnél, mely lázongva gerjed,
Nagyobb lesz tűrő honszeretetünk.

Czélhoz érünk! — bölcs tanitásod hangzik —
Ha jó uton, bár lassan haladunk,
És nincs ügyünk elesve soha addig,
Míg el nem hagyjuk csüggedve magunk.

S hogy ndul néped — át kétsége árnyán —
A merre pirkad uj élet-remény,
Már nem Ikárusz gyönge viasz-szárnyán,
Az alkotmány szilárd vas-szekerén:
Előre, biztos utirányt mutatva
A kereket lenditi őserőd,
Am vasmarokkal a küllőkbe kapva
Fékzed a vészes meredek előtt.

S ha kisértés zeng, ha baljóslat károg.
Ha fenyegetnek, egy a válaszod:
— Én a *törvények* gránitutján járok,
Az én vezető csillagom a *jog!*
Mélyre, magasba egyaránt elhangzón
Zengett szavad, a bölcs, az ihletett
S mint diadalmas husvéti harangszó:
Föltámadást, uj éltet hirdetett!

... Véget ért a bús nagyszombati éjjel.
Fölvirradt husvét vidám hajnala,
Hátrált a harag durva fegyverével,
Mosolygva jött a béke angyala.
A merre még egy sajgó sebet látott:
Virágival lágyan befödözé...
S a legszebb — könnye-áztatta — virágot
Zokogva tette hűlt szived fölé.

A gyászt hirdető siró harangszóra
Hogy elnémúlt az ellentét, viszály!
S koporsódnál, bánatban egybeforrva
Áldva borult le nemzet és király.
Lehetett volna gazdag pályabéred:
A mit csak adhat földi hatalom,
S egyszerű fenség! a mivel beéred:
Könny és virág csak a ravatalon.

A dal elhal.. Nem az áldás, a hála,
Mit emlékedre hű szivünk dobog.

Ernst Muzeum aukciói XVI.

Eybl Franz (1806—1880).

61. EGY HUSZÁR KÉPMÁSA.
Vászon. 68×55.

Eybl Franz (1806—1880).

62. HAGYMÁT ÁRULÓ TÓT FIU. Jelezve balra: Eybl 1835. (Ugyanezen kép a Szépművészeti Múzeumban.)
Vászon. 24,5×30,5.

Felsőolaszországi festő (17. század).

63. KRISZTUS VISZI A KERESZTFÁT.
Vászon. 84×103.

Felsőolaszországi festő (17—18. század).

64. 2 darab CSENDÉLET.
Vászon. Mindegyik kép mérete 67×103.

Felsőolaszországi festő (18. század).

65. EGY SZERZETES KÉPMÁSA.
Vászon. 75×64.

Felsőolaszországi festő (18. század).

66. TÁJKÉP.
Vászon. 86×122.

Feti Domenico (1559—1624).

67. VÉN KOLDUS.
Vászon. 47×35.

Fidler Anton (19. század).

68. 2 darab CSENDÉLET. Mindegyik kép jelezve lent jobbra: A. Fidler 1860.
Fa. Mindegyik kép mérete 21×26,5.

Flamand festő (16. század).

69. A PIHENŐ SZENT CSALÁD.
Fa. 67×50.

Flamand festő (1600 körül).

70. FÉRFI KÉPMÁS.
Fa. 110×87. Illusztr. I. táblán.

Flamand festő (16—17. század).

70/a. SZ. ANTAL KISÉRTÉSE.
Réz. 31,5×26. Illusztr. cimlapon.

Floris (de Vriendt) Frans (1516?—1570).

71. PÁRIS ITÉLETE.
Fa. 59×81.

Francia festő (18. század).

72. LEÁNY KUTYÁVAL.
Fa. 45,5×31,5.

Claesz Pieter (1597?—1661).

49. CSENDÉLET.
Fa. 65×77.

Cornelisz van Haarlem (1562—1638).

50. DIANA ÉS KALISTO.
Fa. 50×80.

Crane Walther (1845—1915).

51. SÁRKÁNY. Fent balra: Aschemon the Dragon, lent: for Kálmán Györgyi Walter Crane Budapest oct. 15. 1900. Lent a baloldalon a művész jelzése.
Tollrajz. 27,5×39.

Daffinger Moritz Michael (1790—1849).

52. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent balra: Daffinger.
Vizfestmény. 19×14,5.

Dean John (1750—1798). George Morland után.

53. 2 darab szines metszet:
1. „THE TRIUMPH OF BENEVOLENCE."
2. „THE POWER OF JUSTICE."
Mindegyik lap mérete 53×38.

Diaz de la Pena Narcisso Virgilio (1807—1876.) modorában.

54. A TAVASZ. (A párisi Sedelmayr-gyűjteményből.
Lemezpapir. 36,5×28.

Dietricy (Dietrich) Christian Wilhelm (1712—1774).

55. PIPÁZÓ PARASZTOK.
Fa. 11,5×17,5.

Dolci Carlo követője.

56. SZ. JÓZSEF A GYERMEK JÉZUSSAL.
Vászon.

Dughet Gaspard (1613—1675).

57. OLASZ TÁJ.
Vászon. 63×86.

Einsle Anton (1801—1871).

58. A BŰNBÁNÓ MAGDOLNA. Jelzés lent jobbra: A. Einsle pinx. 840.
Vászon. 80×63,5.

Emerich L. (19. század).

59. OKTÓBERI HANGULAT. Jelzés lent jobbra: L. Emerich.
Fa. 44,5×55.

Eybl Franz (1806—1880).

60. FIATAL LEÁNY KÉPMÁSA.
Vászon. 36×30,5.

EYBL, *Franz*, osztrák festő és litográfus, * Bécs 1806., † u. o. 1860. A bécsi akadémián tanult, 1853 óta a Belvedere-képtár őre volt. Az osztrák biedermeier egyik jellemző és vonzó képviselője, akinek képmásai és genreképei (példa a budapesti Szépműv. Múz.-ban levő Hagymaárus fiú) annak idején éppoly kedveltek voltak, ahogy ma a gyüjtők részéről nagy kereslet tárgyai.

+ 1880.

E. G. I 297. l.

T. 6126.

bpartján látjuk Peter-Wardein
omló csapatok hadi mozdulatai
ölött és alatt hadi naszádokat
elirata alól balra az irattekercsen:

HT
ter-
ein
Aug.
6.

10.3: 8.7 cm.

-95

724. 8. 1898

Auguszta királynék, továbbá gr. Zichy Ferencz győri püspök, Pázmány Péter, Rudnay, Kopácsy, Simor herczegprimások, Hadik és Nádasdy hadvezérek eredeti egykorú olajfestményekben. A szabadságharcz alakjai közül Szemere Bertalan miniszter, Asztalos Sándor és Földváry, a váczi hős arczképein kivül különösen Kossuthnak 1848-ban Eybeltől festett képmása igen érdekes, már csak azért is, mert a nagy embernek ez az egyetlen arczképe abból a nevezetes esztendőből. S hogy a magyar történelem milyen tág értelemben van felfogva ebben a gyűjteményben, legjobban mutatja két kis mesteri arczkép, melyeket Ernszt Lajos nagy áldozatok árán szerzett meg művészeti értékükön kívül különösen azért, mert a magyar történethez némi vonatkozásuk van. Két persa követ arczképei ezek, a kik 1605-ben követségben voltak Rudolf magyar királynál. Könnyen meglehet, hogy ezeket az arczképeket az udvari arczképgyűjtemény számára készítette bizonyára valamely franczia művész. A bécsi császári gyűjteményben kétségkivül ma is kész örömmel fogadnák e két finom kis darabot.

Az irodalomtörténeti arczképgyűjtemény nevezetességei közül különösen a Petőfi arczképeire büszke tulajdonosuk. S ez érthető is, ha elgondoljuk, hogy a tüneményes pályájú nagy lantos külsejéről épen olyan legendák keletkeztek, a minők titokzatos eltünéséről támadtak. A Petőfi igazi hű arczképe még mindig kérdéses, és igy az Ernszt gyűjteményében levő eredeti példányok már ezért is igen becsesek. Ez a gyűjtemény őrzi ugyanis Barabás Miklósnak Petőfiről 1846-ban fölvett tusrajzát, mely után Tyroler elterjedt aczélmetszete készült. Azonban a Barabás eredeti rajzának és az említett metszetnek összehasonlítása után kitünik, hogy Tyroler sok változtatást engedett meg magának. Egyébként a Barabás rajza is csak annyiban tekinthető adatnak, a mennyiben természet után készült, csakhogy a Barabás akkori eszményitő modorában. Talán közelebb járnak az igazsághoz Petőfinek Orlaytól való képei, melyekből kettő van a gyűjteményben. Az egyik egy mellkép, a másik pedig az, a mely «Petőfi Debreczenben» czimmel több rendbeli sokszorosítás révén nagyon elterjedt. A hideg szobában merengő költőt ábrázolja. A Petőfi arczképeinek sorozatát Ernsztnél a Jankó Jánostól való czeruzarajz egészíti ki, a mely a fenmaradt daguerreotyp után készült s kétségkivül szintén igen becses adat Petőfi hű képmásának megállapíthatásához. A nagy költői triász másik két tagja is egykorú arczképekkel foglal helyet a gyűjteményben. Vörösmartyt Barabás 1836-iki akvarelljében láthatjuk, mely egyike a művész legsikerültebb alkotásainak; Arany János emlékét pedig ugyancsak a nagyjaink arczképezésében fáradhatatlan Barabás 1865-iki rajzán kivül Székely Bertalannak egy későbbi olajfestménye is őrzi. Művészeti szempontból azonban talán Kazinczy arczképe a legkiválóbb az irodalomtörténeti arczképek között. Az alakbeli csín és kellem emberét Kreizingernek igazán finom ecsete öreg korában mutatja be. Azonban az ősz haj alatt domborodó nyílt homlok, az élénk tüzű szemek, s az egész arczon elömlő szellemes mosoly ritka elegancziával tüntetik fel az érdekes, mindig ifjúi elevenségü iró egyéniségét. A század elején angol arczképezők előkelő realizmusára emlékeztet bennünket ez a kép. Az iró, a ki a minél finomabb formák aprólékos keresgélésében annyira fáradhatatlan volt, oly festő tolmácsolásában jelenik meg előttünk, a ki a finomságoknak erőt tudott kölcsönözni, a mit irodalmunk nagynevű reformatoráról nem lehet mindig elmondani. Kazinczyra vonatkozólag azonban egy más emléket is őriz az Ernszt gyűjteménye. Ez a hiúságról is híres költőnek egy levele, melyhez arczélének saját keze által vont vázlatrajza van csatolva. Jellemzők a Cserei Miklóshoz intézett levél következő sorai:

«Profilomat, mely minden hozzáértőknek itéletek szerint a legtökéletesebb rajzolás, azért küldöm, hogy ha ezt Rostnak felküldened tetszenék, felküldhessd, mert ő a cuprum után dolgoztathat belé szemet fület, etc. Meg kellenék irnod, hogy a haj római módra legyen csinálva, mint p. o. a Napoleon pénzein. Nem gondolom, hogy en face valami jót csinálhasson a cuprum után is kőben a véső».

Az irók és költők közül említsük még föl Gvadányi, Orczy Lőrincz, Berzsenyi, Kölcsey, Toldy Ferencz, Lisznyay Kálmán, Jókai, Madách Imre és Csiky Gergely neveit, kiknek szintén egykorú képmásai találhatók a gyűjteményben. Madáché és Csiky Gergelyé a Jankó érdekes rajzaiban.



Eybl festménye.

KOSSUTH LAJOS 1848-BAN.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Nem kevésbbé gazdag a *magyar művészek arczképeit* tartalmazó csoport, s itt úgyszólván mindenik darab nagy értékű műalkotás. Ernszt ezeket illetőleg — mint már említettük — arra törekszik, hogy lehetőleg minden nagyobb művész önalkotta arczképpel legyen képviselve. Igen tanulságos az ilyen gyűjtemény, mint jól tudják, a kik a hires florenczi képcsarnokban, vagy a Louvrenak abban a termében megfordúltak, a mely az ilyen sajátkészitésű arczképeket foglalja magában.

Képzőművészetünk jelenkorát úgyszólván egészen magában foglalja a gyűjtemény. A sort a nagynevű tájképfestő, Markó Károly arczképe kezdi meg. Barabás ifjúkori (1834-ből való) arczvonásait azon a csoportképen látjuk, a mely Velenczében készült úgy, hogy ott Kozima Sándor és Burghardt barátjaival együtt időzvén e találkozás emlékeül Barabás Kozimát és Burghardot, Kozima pedig Barabást lerajzolta egyazon lapra. De legbecsesebb a kezdődő magyar festészet nagyjai közül Brocky Károlynak finom aquarellfestésű arczképe. Igazi mesteri mű a miniatur modorú arczképfestésben. A tőlünk oly hamar elszakadt költői lelkű művész gyöngéd kedélye tükröződik erről a képről, mely a gyűjteménynek valóban egyik nevezetessége. Értékes alkotások Jankó, Izsó és Lotz Károly arczképei. Lotztól kettő is látható. Az egyik még a Rahl-féle iskola hatásának világos nyomaival, mig a későbbi már a leendő nagy freskófestőt mutatja be a maga saját modorában. Mindmegannyi az ecset jókedvében készült termék, a melyekben a művészek lelke leplezetlenül nyilatkozik. Úgy mutatják be magukat, a milyenek legőszintébb perczeikben voltak. Ez arczképek egy része nem is volt a nyilvánosság elé szánva, s csak az Ernszt Lajos utánjárásával és áldozatkészségével lehetett ezeket igy összegyűjteni. Az őszinteség szempontjából különösen Székely Bertalan fiatalkori arczképe érdemel kiválóbb figyelmet. Az önérzetnek, a művészi erő tudatának olyan hatalmas kifejezése ez, mely pompás világitásával a legnagyobb mestereket juttatja eszünkbe.

Azonban a művészeknek szánt terem egyik falán főleg négy egymás mellé helyezett arczkép vonja magára a látogatók figyelmét. Négy nagy mester beszél hozzánk ezekről, mindenik a maga saját eszközeivel mutatván be magát. Munkácsy a maga őserejével mintegy minden számitás, elemzés nélkül vetette papirra érdekes fejének jól ismert vonásait; a genie biztosságát árulja el rajta a legbizonytalanabbnak látszó vonás vagy árnyékolat is. Horovitz már az elemzés embere; a legnagyobb tudatossággal rajzol meg minden egyes vonalat, hogy épen az jöjjön ki a képből, a mit művészlelke és értelme kiszámított. S ehhez modorának előkelősége, gondos finomsága járúl. És mily érdekes látni, mikor az a művész, kinek lélektani érzéke már oly sok különböző egyé-





VISELET-KÉPEK A XVI. SZÁZADBÓL: MAGYAR LOVAS VITÉZEK.



PÁRVIADAL MAGYAR ÉS TÖRÖK VITÉZ KÖZT.

(Egyetlen ismert példány.)



MAGYAR VISELET A XVII. SZÁZADBÓL.



MAGYAR LOVAS VITÉZ 1613-BÓL.



MAGYAR HARCZOS A XVII. SZÁZADBÓL.

ERNSZT LAJOS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJTEMÉNYÉBŐL.

Vas. Ujs. 1910. 930. l. lap





ERKEL FERENCZ 1841-BEN. — Eybl kőrajza.

ERENCZ.

r 7-ikén, hogy Békés-
Gyulának, úgyneve-
Erkel Ferencz meg-
az a teremtő láng-
ndenki egyértelműen
tó tehetségnek ismer
jban: az operában,
merész újító, irt ma-
ncz operája, a maga
volna helyét a világ
ban; valóban csak a
tt ehhez, — így lett a
sége egyedül hazájáé.
sú Beethoven a né-
egnagyobb dicsősége.
yaiban is megvan az
dat, hogy valamelyik
származott hozzánk.
szeretet és tisztelet
Beethovennal hason-
László» gyászindulója,
ászénekkar, a «Bran-
ül egyszerű csirából
»-ja: nemcsak stilus,
ató szerkesztési mo-
egész érzéstartalmu-
mindig nagyhatású
Beethovenhez mél-
fényes zenei tehet-
ezzel némileg rokon-
az ezeket lelkesített
kművein csiszolódott
mit csak irt, az mind
tparancsoló s egyben
igéz meg. Klasszikus
még leghatalmasabb
világosan látható a
bizonyos mértéktar-
kinek szabadon csa-
adi . . .» hattyúdalá-
almos néma jelenetéi-
úcsúzik kis fiától), a
an, minden magya-
jul czigányos, «vad
ává. A «Névtelen hő-
k dagadó hullámokra
ge már-már Wagner

hármat julius 2-ikán a szinpadon énekelték el, s a közönség döntött: Egressy Béni és Travnyik János himnusza felett az elsőséget annak adta egyhanguan, a melyikről a jeligés levél utólagos felbontásakor kiderült, hogy Erkel költötte. Ennek a népitéletnek az utókor is igazat ad.

Erkel azonban legnagyobb, mint operaszerző. Jelentős dátumok — és nehezen hozzáférhetők, azért szolgálatot teszünk közlésükkel mindenkinek, a ki a magyar zenei kultúra iránt érdeklődik, — hogy melyik dalműve mikor került először szinre. A legelső magyar zenéjű opera korántsem — mint sokan hiszik — Ruzitska József «Béla futása» volt; ez csak énekekkel tarkított szinjáték volt (Kolozsvárott 1821-ben mutatták be); az elsőség Erkel legelső szinpadi műveé: az 1840 augusztus 8-ikán szinrekerült «Bátori Mária» czimű opera dicsősége. Még húsz év múlva is műsoron volt; megnyitó zenéjét (zongorán négy kézre) ma is nagy hatással játsszák. Szöveget Egressy Béni irta, a «Hunyadi László» és «Bánk bán» szövegirója. Ezek ma is elragadó, hódító szépek; a még itt-ott olaszos hatásra valló «Hunyadi . . .» 1844 január 27-ikén, a «Bánk . . .» 1861 márczius 9-ikén került szinre, szinte mámorba ejtve közönségüket. Már 1862 junius 26-ikán mutatták be a vezérek korában játszó «Saroltá»-t (Káldy Gyula operaigazgató 1901 január 24-ikén feltámasztotta); de sok szépsége a «Bánk bán»-nak csak mintegy visszhangja volt. A Jókai darabjából irt «Dózsa György», 1867 április 6-ika óta csak tiz előadást ért, szövegének bántó volta miatt. Az Obernyik nagyhatású «Brankovics György»-éből irt dalmű azonban, 1874 május 20-ika óta, ma is műsoron van. Azután jött még a Nemzeti Szinházban a «Falu rossza» ünnepelt költőjének, Tóth Edének szövegére irt 48-as tárgyú «Névtelen hősök»: 1880 november 30-ikán; egyenesen méltatlanság az intéző hatalmaktól, hogy az Operaházban nem adták elő. Az Opera új, fényes palotájának megnyitására tervezték Erkel utolsó operáját, az «István király»-t, de a magas kora miatt már csak lassan dolgozó nagy zeneköltő nem birt a kellő időre elkészülni; félévvel később, 1885 márczius 14-ikén mutatták be. Nem említet-

Eybl Ferenc

EYBL FERENC bécsi portré-litográfus (1806—1880). Életrajzát, magyarvonatkozású irodalmát és kőrajzainak felsorolását közli Sz-Szi. Lex. Az itt felsoroltakon kívül tudomásunk van még a következő kőrajzairól: Batthány Kázmér gróf, térdkép, 20×30 cm. Kun S. 32—46. — Kossuth Lajos, 1841. M. T. Kcs. Kat. 648. — Kölcsey Ferenc. Einsle után. M. T. Kpcs. Kat, 391. — Takács Gáspár arcképe. Ponori Thewrewk József: Magyar Anthológia. I. Pozsony, 1832. címlappal szemben. — Ismeretlen férfi arcképe. Vahot: Remény I. köt. 1851. címlapja előtt. —

Wenn verzogen, erbitte mit neuer Adres

En cas de changement d'adresse prière

If moved please return giving new addr

A Gyüjtő
1915. 107. l.

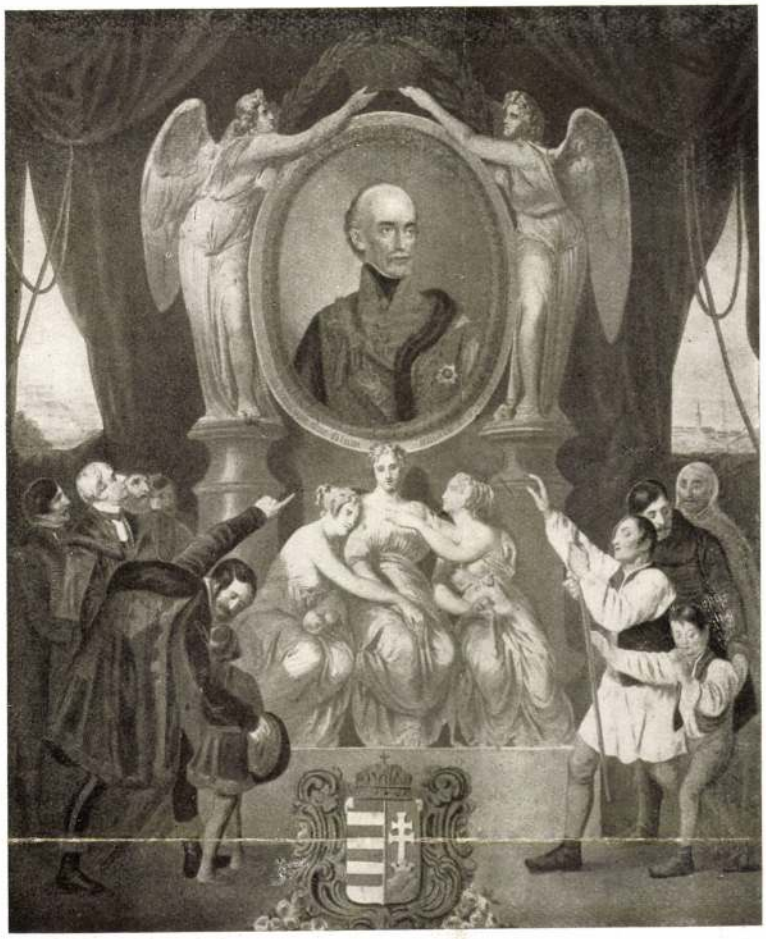

777. EYBL és PETTENKOFER: József nádor arcképe, a vakokra vonatkozó allegóriával.
Eybl und Pettenkofer: Erzherzog Palatinus József mit einer Allegorie zur Hilfe der Erblindeten. 1846.
XXII. Kunstauction der Sanct-Georgs-Innung.

A modern képanyaghoz érdekes és értékes antik képek csatlakoznak. Ezek közül nem egynek eredete a XVI. és XVII. századra nyulik vissza. Paolo Veronesere emlékeztet egy nemes egyszerüségü női arckép, mig egy »Dávid és Góliát« cimet viselő kép szemlélésénél önkénytelenül Caravaggio jut eszünkbe. Egy kitünő férfi arckép a pasztellfestés ősének, Rosalba Carie-ránának van joggal tulajdonitva, Guiseppe Maria Crespi kezétől pedig »Páris itélete« cim alatt egy igen szép kompoziciót láthatunk. Raffael művészetét u. n. Bridgewater madonnájának egy korabeli kópiája hozza elénk.

A biedermeierkedvelőknek sok örömet fog okozni egy páros arckép, mely Eybl Ferencnek, a Magyarországon is sokat működött bécsi mesternek műve. Kortársának, Einslenek egy bájos akvarellje pedig egyenesen a XVIII. század mestereire emlékeztet. Fügertől is látunk egy szép kompozicióvázlatot. A közelmultban elhunyt Jettel-t egy rendkivül friss tájkép képviseli, mig a

mi halottjaink közül Zichy Mihály, Paál László, Bihari Sándor, Feszty Árpád, ifj. Lechner Ödön szerepelnek jelentős művekkel.

Külön kell szólnunk a grafikai anyagról. Mindenekelőtt örömmel kell regisztrálnunk, hogy tagtársaink örömmel és — ha szabad magunkat igy kifejezni — hálával fogadták grafikai tagilletmény-kiállitásunkat, a melyen tudvalevőleg egy-egy eredeti grafikai művet dijtalanul bocsátottunk rendelkezésükre. Számosan azonban a háboru okozta akadály következtében nem vehették igénybe ezt a rendkivüli kedvezményt, miért is kiállitásunk anyagát ez alkalommal ismét rendelkezésre bocsájtjuk: az elkésetteknek méltóztassék most választani; de most aztán igazán, mert kiállitásunk lezajlása után csupán azt az egy mentséget vesszük figyelembe, hogyha valakit tényleg harctéri szolgálat akadályozott.

A grafikai anyaghoz rendkivül gazdag egyéb mű csatlakozik. A Kupezky-metszetekből, sajnos, ezuttal már csak néhány lapot mutathatunk be. Igen szép kollekció képviseli azonban Vorstermann Lukas XVII. századbeli jeles rézmetszőt, ki különösen Tiziano és Palma műveit mutatja be szakavatott vésővel. Bartalozzit két kitünő szines metszet képviseli, mellette pedig öt bravuros litográfiát látunk a XIX. század elejének kitünő angol kőrajzoló-jától Lake Price-től. Kriehuber és Barabás litografiáit szintén örömmel fogja üdvözölni az a közönség, amely a Biedermeier-kor igazán művészi termékeit szereti.

A képanyagnál még változatosabb és gazdagabb az iparművészeti anyag. Különösen rendkivül sok szép ezüst tárgy gyült össze ez alkalommal, közöttük régi magyar ötvösmunkák, ékszerek, valamint pesti bélyeggel ellátott ezüsttárgyak. Az ezüsttárgyakhoz egyéb ötvösművek, — világiak és egyháziak egyaránt — csatlakoznak. A képek és ékszerek közt középhelyen áll egy XVIII. századi miniatür, melynek gyémántos kerete külön is érdeklődésre tart számot. Régi babák gyüjtői öt igen finom darabra fognak akadni.

A keramikai résznél már csak a katalógus részletezésére kell utalnunk. Képviselve látjuk itt az összes jeles régi porcellángyárakat. Elmult aukciónkon külön pohár-árverést kellett rendeznünk. Most a kiállitásnak ezt a részét nem különitjük ugyan el, bár a változatos pohár-kollekció felér a multkorival.

Külön kell megemlitenünk, hogy soha annyi régi butordarab nem volt aukciónkon, mint mostan. Ennek részletezésébe azonban már nem bocsátkozunk. Aki érdeklődik iránta, szintugy aki másfajta tárgyak iránt érdeklődik, bizonyára áttanulmányozza katalógusunkat és elfárad aukciónkra. Biztosithatunk mindenkit, hogy talál olyasmit, ami gyüjtése, vagy érdeklődése körébe vág.

777. »ÉVBL S. PETTENKOFER«, KÖRE IRTA«, József Magyarország nádora. Szines lithográfia 45
Lásd az illusztrációt a 107. lapon.

TAGTÁRSAINK A LEGNAGYOBB HÁLÁRA KÖTELEZIK A SZENT-GYÖRGY-CZÉH IGAZGATÓSÁGÁT, HA A GYÜJTÉS ÜGYE IRÁNT ÉRDEKLŐDŐ ISMERŐSEIK NÉVSORÁT KÖZLIK. (VIII., ÜLLŐI-UT 14. SZ.)

Kriehuber mellett Bécs egyik legjobbnevű, s kétségtelenül legtehetségesebb arcképlitográfusa *Franz Eybl.* Már 1820-tól kezdve kísérletezett Senefelder új grafikai eljárásával, kőre rajzolva a bécsi társadalmi és politikai élet több kiválóságát, valamint a kispolgárság számtalan tagját. Fejlődésének tetőpontját a 40-es években érte el, amikor Wagner pesti és Streibig pozsonyi műkereskedő hívására Pozsonyba és Pestre jött, s számtalan arcképlitográfiát készített, amelyek Bécsben Mansfeldnél és M. Trentsenskynél jelentek meg. Művészete a bécsi biedermeier arcképlitográfia színvonalán áll. Stílusának elevenségét, frisseségét fokozza a rajz könnyedsége, látszólagos befejezetlensége. A fejet aprólékosan dolgozza ki, de a mellet és a karokat már csak néhány vonással vázolja. Ez a vázlat-

hatású rajztechnika nem az ő találmánya. Előtte már sokan használták, a XIX. század elején Ingres, a francia klasszicizmus egyik vezető mestere is több ilyen portrét készített (23). Eybelnek legtöbb portréján megtaláljuk ezt a sokszor már modorosan kihasznált rajztechnikát. A 40-es években kb. 100, magyar politikusokat, írókat, stb. ábrázoló kőrajza jelent

majd 1830-ban „Ung. Königstrachten“ c. sorozatokat. Ezeken kívül több, önálló magyar vonatkozású kőnyomatos arcképe jelent meg. Eybl jóval több magyar kőrajzot készített, míg Kriehuber hatása kétségtelenül jelentékenyebb.

Az osztrák történeti és genre-festők is igyekeztek magyar témákat feldolgozni. Első helyen kell köztük megemlíteni Johann Nepomuk Geiger „akadémiai képíró“-t, aki — mint Balás P. László igen jellemzően írja — „megszimatolta a magyarok lelkes érdeklődését nemzeti multjuk iránt, s nekifeküdt a magyar történelem és a magyar viselet tanulmányozásának“ (25), hogy magyar történelmi képeket fessen, illetve kőrajzban sokszorosítson. Magyar- és Erdélyország történetét bemutató 17 lapja nagy sikert aratott, pedig e rajzok alatta

históriai tekintetben is akarja, mert ennek célja nem artistai, hanem históriai, gondolja meg, melly kincsnek tartanánk, ha Nemzetünknek minden félszázadjaiból birnánk ily Gyüjteményt.“ Manschgó közepes rajzoló, stílusa a bécsi korai biedermeier arcképfestőkhöz, Fügerhez és a fiatal Liederhez kapcsolódik. Művészi értéke nem nagy. Jelentőségét ismét a közön-

Exstirpatio (latin orvosi műszó), a sebészetben valamely szerv v. daganat gyökeres kiirtása.

Exstirpator, fogatos talajművelő eszköz. Három v. négyszögletű vaskeretbe, két sorban 7—11, mélyen járó fog van szerelve. A talajt 5—15 cm mélyen porhanyóvá teszi, anélkül, hogy megforgatná.

Exsudatio (latin), a. m. kiizzadás. Orvosi értelemben l. o. A földtanban a talajnedvesség párolgása; következtében a földrétegek felületén üledékek képződhetnek.

Exsudativ diathesis, a szervezetnek a rendestől eltérő olyan reagálóképessége, mely felületes gyulladásokra, hurutos nyálkahártya- és bőrbetegségekre, továbbá tápszertúlérzékenységre hajlamosít. Különösen a gyermekkorban gyakori.

Exsudatum, l. *Izzadmány.*

Exsultet (latin, a. m. örvendjen), a kat. Egyházban a nagyszombati szertartások keretében szokásos húsvéti örömének.

Extázis (görög, a. m. elragadtatás), a magasabb misztikus lelkiéletnek egyik megnyilvánulása. Az E.-ban az érzékszervek megszüntetik működésüket, ezzel egyidejűleg a lélek működése rendkívüli módon felfokozódik, magával Istennel jut benső kapcsolatba, sokszor látomásokban, kinyilatkoztatásokban is részesül. Az általános szóhasználatban azt az állapotot nevezik E.-nak (extatikus állapotnak), amikor az ember az elragadottság legfelsőbb fokán egészen „magán kívül" van.

Extemporálás (latin), a. m. rögtönzés.

Extemporale (latin), a. m. rögtönzés; olyan írásbeli dolgozat (nagyobbára fordítás), amelyet a tanulók minden előzetes készülés nélkül tartoznak elvégezni.

Extenzió (latin *extensio,* a. m. nyujtás), orvosi eljárás a tört végtag-csonkok egymásba illesztésére. A kar és láb törésekor a két törésvég egymástól eltávolodhatik, egymás mellé tolódhatik és egymásba is furódhatik. Az E. a legalkalmasabb eljárás a törésvégek egymásba illesztésére és ez adja a legszebb ortopédiai eredményeket is. Az egybeillesztés után az E.-t nem szüntetik meg rögtön, hanem a gyógyulásig fenntartják. Az E.-t leginkább ragtapasszal végzik; a bőrre erősített ragtapaszra csiga segítségével súlyokat függesztenek. Ha a csontba szöget vernek, dróttal történik a húzás. Ezek az eljárások az alsó törésvég nyujtására valók. A másik törésvég húzására, az *ellenhúzásra,* a test súlya szolgál, ezt fokozzák még azáltal, hogy a testet rögzítik v. lejtőn fektetik. A test súlya a súlyokkal ellenkező irányba húz.

Extenzitás (latin: *extensitas*), a. m. kiterjedés. *Extenzív,* nyelvújítási szóval „külterjes", a. m. a kiterjedésre törekvő; nagy területre ható; sokat, de felületesen felölelő v. megmunkáló; ellentéte: *intenzív* (l. o.). Így beszélnek extenzív földművelésről, állattenyésztésről; ez mezőgazdaságilag alacsonyabb fokot jelent az intenzív földművelésnél, ill. állattenyésztésnél. L. még *Extenzív fajták.*

Extenzív, l. *Extenzitás* és *Intenzív.*

Extenzív fajták, az állattenyésztésben a többnyire legelőn tartott, ritkán istállózott, a kultúrfajtáknál csekélyebb tej-, hústermelő képességű, de edzett, ellenálló, kitűnő igaerőtermelő, viszontagságot tűrő parlagi háziállat-fajták megjelölése. E. egyaránt előfordulnak a szarvasmarhák, lovak, baromfik közt. Ilyen E. nálunk a magyarmarha, a parlagi lovak, a racka- és cigájajuh, a mangalica sertés, a parlagi baromfi.

Exter-féle prés, l. *Brikett.*

Extérieur [—őr], francia, a. m. külső, a külső megjelenés.

Externátus, olyan tan- és nevelőintézet, amelynek növendékei az intézeten kívül laknak, tehát bejárók. A mi nyilvános iskoláink csekély kivétellel E.-ok. Az E. ellentéte az *internátus* (l. o.).

Extern-sziklák, 40—50 m magas homokkősziklák a teutoburgi erdő közelében, Horn mellett. Az 5 szikla közül nevezetes a szélső K.-i, nagyméretű domborművel (a Keresztlevétel és a Bűnbeesés), valószínűleg a XII. sz.-ból. Ez a német románkori szobrászat legnagyobb méretű műve; nagyon megviselt állapotban maradt ránk.

Exterritorialitás, l. *Területenkívüliség.*

Extinctio (latin), a. m. kioltódás; a csillagászatban a csillagok fényének a légkör fényelnyelése által okozott csökkenése. Legnagyobb, ha a csillag a horizontban van, mert ekkor megy át fénye a legvastagabb levegőrétegen; legkisebb a zenitben. Az E. függ az észlelési helytől (füstöt termelő gyárak közelsége), időjárástól (vízpáratartalom), hőmérséklettől s a csillag fényességétől.

Extra (latin, szószerint a. m. kívül), rendkívüli, különleges.

Extractio, l. *Extrahálás* és *Foghúzás.*

Extraditio, l. *Kiadatás.*

Extra dry, l. *Pezsgő.*

Extrafokális felvétel, az olyan fénykép, melynél a képet szándékosan „életlenre" állítják. Pl. csillagfényképeknél a fókuszsíkon kívülre teszik. Ezért a csillagok képei az E.-eken pontok helyett kis korongok. Az élesre állított felvétel a *fokális felvétel.* A régebbi csillagászati *fotométer*eken (l. o.) csak E.-eket lehetett kimérni, azért készítettek E.-eket.

Extragalaktika, a Tejútrendszeren kívül levő égi objektumok neve. Az E.-k *csillagködök* (l. o.), legbehatóbban *Hubble* foglalkozott velük. Mozgásukat l. *Csillagok mozgása* alatt.

Extrahálás (latin *extractio,* a. m. kivonás, kihúzás). 1. Az a művelet, mellyel bizonyos oldható anyagokat, zsiradékokat és éterikus olajokat, továbbá a legkülönfélébb egyéb anyagokat a megfelelő oldószerekkel, pl. benzinnel, szénszulfiddal, benzollal, triklóretánnal stb., esetleg alkohollal v. vízzel,

alkalmas berendezésekben (extraháló készülékekben, diffuzőrökben stb.) az őket tartalmazó anyagokból kivonják. Az E.-t a zsiradékok, az illatos anyagok nyerésénél, a cukoriparban, festőanyag-, cserzőkivonat gyártásánál, a kémiai iparban, a gyógyszerek készítésénél, a ruhatisztító üzemekben stb. alkalmazzák. 2. L. *Foghúzás.*

Extra Hungariam non est vita, si est vita non est ita (latin), a. m. Magyarországon kívül nincs élet, v. ha van is élet, az nem olyan. Régi közmondás; a XVI. sz. elején említik először.

Extrainsularis glykosuria, az a cukorvizelés, melyet nem a hasnyálmirigy szigetsejtjeinek megbetegedése okoz. Idetartozik az ideges eredetű, agysérülés, agyrázkódás, túltáplálás, terhesség okozta cukorvizelés. L. még *Cukorbaj* és *Cukorvizelés.*

Extrakció, l. *Extrahálás* és *Foghúzás.*

Extraktum, l. *Kivonat.*

Extraordinaria cognitio (latin), a. m. rendkívüli ügyvizsgálat. A római jogban az az eljárás, mikor a vizsgálatot a császári hivatalnok vezette és ő is ítélt. Ez az eljárás a római császárkorban eleinte a rendes eljárás mellett jött szokásba, de az V. sz.-ban már kiszorította a régit.

Extraordinarius (latin), a. m. rendkívüli.

Extrapoláció, l. *Interpoláció* (matematikai értelemben).

Extrasystole, orvosi műszó, a szívnek a normális üteme mellett fellépő külön összehúzódásai. A szív irányítója a *sinus*-csomó, az innen kiinduló ingerek a szívet szabályos összehúzódásra késztetik. A szív más rekeszeiből is kiindulhatnak összehúzódást kiváltó ingerek: a pitvarból, atrioventrikuláris csomóból, kamrákból stb. A leggyakoribb a kamrából kiinduló ú. n. *ventrikuláris E.* Jellemző rá: a *kompenzatorikus pauza.* A kamrából kiinduló inger korai szívösszehúzódást vált ki, az utána jövő normális főinger a szívet az összehúzódás állapotában találja s így hatás nélkül eltünik, az összehúzódást követő normális szünet a korai összehúzódás és a sinuscsomó ingere közti idővel meghosszabbodik. Ez idő alatt a beteg szíve táján sajátságos ürességet érezhet, majd a kompenzatorikus pauza után, a hosszabb időn át való megtelítődés következtében, a rendesnél nagyobb szívdobbanást. A pitvarból és az atrioventrikuláris csomóból kiinduló inger elnyomja a sinuscsomó főingerét, tehát nincs utána kompenzatorikus pauza, hanem a szív egész alapritmusa változik meg. Az E. felismerése regisztráló készülékkel (kardiográf) történik.

Extravagáns (latin), a. m. különc.

Extravagantes, l. *Corpus Juris Canonici.*

Extrém (latin *extremus*), a. m. szélsőséges, végletes.

Exuma-szigetek, a Bahama-szigetekhez tartozó, kicsiny korallszigetcsoport. Területe 253 km², kb. 3000 lak. Sókivitel. Angol birtok.

Ex ungue leonem, latin közmondás, a. m. körméről ismerni meg az oroszlánt. Innét az *oroszlánkörmök* kifejezés, a. m. a tehetségnek már korán megmutatkozó jelei.

Exuvia, a vedlés alkalmával levetett testtakaró, pl. a kígyók egészben v. nagy darabokban lehámlott bőre, a rákok és rovarok kinőtt s azért levedlett chitinváza.

Exuviae (latin), a legyőzött ellenségtől elvett fegyverzet neve a régi rómaiaknál.

Eyb *Albrecht von,* német humanista, *1420, †1475. Plautus német fordítója; evvel, valamint *Ehebüchlein* (1472) és *Spiegel der Sitten* (1511) c. műveivel a nemzeti nyelvű, moralizáló német humanizmus egyik úttörője.

Eyb *Ludwig von,* német történetíró, *1417, †1502. Albrecht v. E. bátyja, Albrecht Achilles brandenburgi őrgróf bizalmasa volt. *Denkwürdigkeiten* c. munkájában Brandenburg történetével foglalkozott.

Eybl *Franz,* bécsi festő, *1806, †1880. Az osztrák biedermeier-festészet egyik mestere. Rendkívül gondos megdolgozású festményeinek tárgya a polgári és népi élet jellemző alakjai *(Eprészleány; Fonó nő; Hagymaárus horvát fiú,* utóbbi a Szépművészeti Múzeumban), azonkívül képmások. Litografált arcképeinek száma mintegy 400, ezek közül kb. 100 magyar vonatkozású (törvényhozók, mágnások, közéleti híresség).

Eyck, németalföldi festők. *Hubert,* *1370 körül, †1426. *Jan,* *1390 körül, †1441. A németalföldi festészet legkorábbi nagymesterei. Hubert életéről keveset tudunk, öccse, Jan 1422-től 1424-ig Jánosnak, Hollandia grófjának szolgálatában állt, 1425-ben Jó Fülöp udvari festője lett, 1431-től Brüggeben működött. Korai közös munkájuknak (1414—17) tartják az 1902-ben Turinban felbukkant és később elégett imakönyvtöredéket és a Milanóban később talált, ugyanehhez az imakönyvhöz tartozó töredéket. Ezek rendkívül frissen és merészen festett, tájképi háttérrel ellátott miniaturákkal vannak díszítve. A régiesebb stílusú, de minőségre kiválóbb ábrázolásokat Hubert, a későbbi stílusúakat Jan munkáinak tartják. E töredékek a németalföldi festészet szempontjából alapvető jelentőségűek és bennük van az E.-ok művészetének lényege: a természet mélyreható ismerete, a tárgyilagos valóságábrázolás tökéletessége. Későbbi közös munkájuk a híres genti szárnyasoltár (Szt. Bavo templom), amelyet a rajta levő felírás szerint Hubert kezdett el és Jan fejezett be 1432-ben. (Egyes részei a XIX. sz.-ban Berlinbe kerültek, de a békeszerződés Németországot ezek visszaszolgáltatására kötelezte). Arra nézve, hogy a testvéreknek milyen részük volt ebben a munkában, csak feltevések vannak. Dvořak szerint Hubert és Jan két nemzedéket képviselnek és munkájukat stíluskritikai alapon úgy választja szét, hogy az oltár felső részének három főalakját és az alsó résznek mintegy felét Hubertnek, a többi részt pedig Jannak tulajdonítja. (L. a *Gent* címszóhoz tartozó

Ujdonok Lex. IX. k.

Irod: Bakay 1938, 8–9, 84, oeuvre Kat. sz. 23.
Kiáll: Műcsarnok 1937–38; Magyar biedermeier kiállítás Kat. 12.sz.

Sz.J.

317. Erkel Ferenc képmása, 1855 *65.*

o., v., 132x98 cm
Jelezve j.l.: Giergl A: Budán 855.
MNM TKCs ltsz. 210

Erkel Ferenc (1810–1893) zeneszerző, karmester és zongoraművész, a magyar nemzeti opera megalapítója. Fontos szerepet játszott a főváros zenei életében, közreműködött a Filharmóniai Társaság és a Zeneakadémia megszervezésében. A művész alkotás közben ábrázolta, mintegy az ihlet perceiben. Előtte kottalap, kezében toll, azonnal képes lejegyezni az eszébe ötlő dallamot. Az asztalon a kép keletkezési évéig megírott főműveinek kottái láthatók, a háttérben Beethoven mellszobra.

Irod: ThB XV. Leipzig 1922, 376; Bakay 1938, 85, 36.sz. 10.kép.

R.Gy.

HORA JÁNOS ALAJOS (Zsombolya, 1812 – Pest, 1868) arckép és életképfestő

Bécsben tanult, Friedrich von Amerling tanítványa volt. 1841 előtt Bécsben és Párizsban élt hosszabb ideig, de már 1837-től volt Pesten műterme. 1842–43-ban Kolozsvárott dolgozott, onnan Bukarestbe is eljutott, majd ismét Pestre költözött, s ott dolgozott haláláig.

EYBL FERENC (FRANZ) (Bécs, 1806 – Bécs, 1880)

Osztrák festő és kőrajzoló. A bécsi akadémián tanult. Eleinte zsánerképeket, később arcképeket festett. 1841-től igen sok kőrajza jelent meg. 1842-ben Wagner József pesti, és Treibig Károly pozsonyi műkereskedő hívására jött Magyarországra. Megbízták neves emberek arcképeinek megrajzolásával és litografálásával, melyeket megjelentettek Bécsben, Pesten és Pozsonyban. 1843-ban a bécsi Akadémia tagjává választották. 1841-ben már kőre rajzolta Kossuth-ot. 1848-ban megfestette Kossuth Lajos arcképét.

Irod: MTA MKCs Lyka hagyaték; MTA MKCs Lexikon gyűjtemény.

315. Gróf Széchenyi István képmása, 1842 *43.*

litogr., p., 401x276 mm
Jelezve j.l.: Eybl 842
Felirata b.l.: Nyomt. Leykum A. Bécsben. k: Gr. Széchenyi István (aláírás). Legalul: Wágner József tulajdona Pesten.
MNM TKCs ltsz. 4988

Eyblnek a negyvenes években magyar kiadók számára készített képmáslitográfiái közül az egyik legsikerültebb, egyben Széchenyinek is egyik legkvalitásosabb portréja. A kor stílusának megfelelően a kompozíció legkidolgozottabb része az arc és a mellrész. A test térdig látható, a kezek és a test alsó része kidolgozatlanabb. Eybl arcképstílusa Barabás litográfiáira is hatott.

Irod: Vayer 1942, 31.sz.; Rózsa-Spira 48.sz.

R.Gy.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCs (MNG) Kp. 1981.





Eybl Ferenc

több kőrajza
repr.

Szilágyi: Magy. nemzet
tört. X. képek
jegyzéke

Eybl Franz

Tovább

~~Egger Vilmos 46. l. [illegible]~~

~~Ehrenreich S. Adam~~

~~20. l. 31. l. 32. l. 35. l. 38,~~

~~Einsle Anton 38. l. 46. l.~~

~~47. l. (Löbbner)~~

~~Eisenhut Ferenc 41. l.~~

~~Endrei Sándor 48. l.~~

~~Engelbrecht Martin~~

32, 33. l.

Eybl Franz, 38. l. 50,

51, 52. 53, 57. l. 58. l.

l. Tört Képes katal. 1922

Franyosmegyes, vár

43

zágos Bizottsága

ány { száma: 26.089/1943. alisp. sz. 19
kelte: IX. 15. 19 43.
beérkezése: IX. 24. 19 43.

tek száma:

elintézett szám:

száma:

száma:

asta:

Eybl, Franz

l.

Ernst Lasos m. tot. ou uit: M N Meer hiel VII/1932.

Verzuim Hö Ernst gezijt

VI/II. 35, VI/III. 49

e a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
yzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
iselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
zdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
asági megélhetést veszélyezteti.
a eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

us zászlaját a fővárosban!

ályért, Hazáért"

Eybl Ferenc

Széchenyi István Eybl
fő archépét mondja
legromabbnak.

Vas. Ujs. 1891. 633. l.
(Széchenyi-képeink.)

1894. évfolyam, XXVIII. kötet, VII. tábla.

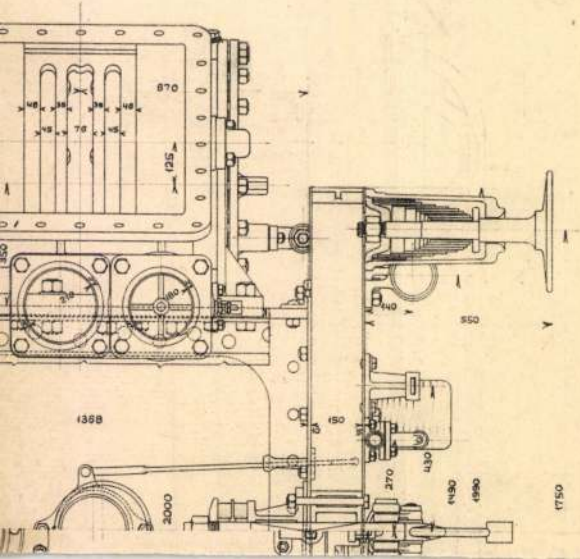

Eybl, Franz

Kossuth Lajos 1848-ban, fenti festmeinje, repr.

Vas. Lip. 1898. 7241.

Ernst Lajos gyüte-meinjében.

DUNSZT GYULA KON

BUDAPEST, V., TÜKÖR-UTCA 5. SZÁM. TELEFO

T. Cím !

A súlyos gazdasági helyzet a háztartásokat is
kényszeríti. Ha olcsón és jól akar étkezni,

DUNSZT GYULA kony

BUDAPEST, V., TÜKÖR-UTCA 5. TELEF

Eybl Franz

festö

l.

Mansdebrkiäle

105. 27. 1939

№ 21.

159

4263. ~~J.D. de Heem.~~ de Pieter Claesz

~~Sz. Utrechtben 1606-ban † 1683/4~~

Sz. Burgsteinfurtban ~~működött Ha~~

~~deczembe~~

Csendélet.

Egy, részben fehér teritővel asztal
tányér, ezek közt egy gyümölcs-sz
tes csiszolt boros- és egy közöns
serleg és egy jobbra döntött ezüst
megkezdett pástétom van kanállal;
rakott nyelű kést támasztottak, e
másikára pedig három szem olajbog
~~és leszelt része balról látható~~
és a serleg félig tele öntve van

Fa, méretei ~~57.2:78.4~~ 57:79 cm. —
~~Gróf Pálffy János hagyománya~~

Jegyzet. Száma a törzsleltár

61

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~
~~J.D. de Heem: Stilleben, i~~
~~bei Plach 1853.-- 56 hoch 76 b~~

22 (4)

Nag

ÉZSIÁS István

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, Pécsi Galéria, 1991. A kiállitást rend. és a kat. szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

Eybl Ferenc, grafikus

1841-ből való litográfiája a legrégibb Kossuth-portré.

Paruczki Béla: A monoki Kossuth múzeum

68-73.

Élet s Tudomány, Sp. 1975. jan. 10.

XXX
2,

Bizottságunk kiadványainak költ-
ségeire legutóbb 6110/1915. okm. nám alatt
1500 korona utaltatott ki, ~~mégen felül~~ mégből a nyomdai
a tajtó alatt levő IV. kötetben megjelenendő
dolgozatok íróinak kérésére az írói díjak
nagyrént kifizettetvén, 812 korona 07 fillér
túlkiadás merült fel.

A IV. kötet kiadását a rendkívül
nehéz nyomdai viszonyok késleltették, de
a munkálatok annyira előhaladtak, hogy
a kötet most már rövid időn belül
napvilágot fog látni.

A kiadványok számára újabban kéni-
tett klisékről a Sokmorosító Ipar r. t. a
./. alatt csatolt két számlát nyujtotta
be. E klisék egy réne a IV. kötetbe,
másik, nagyobb réne Möller István mű-
egyetemi tanárnak a gyulafehérvári néhes-
egyházról írt nagy cikkéhez és fontos ugy tanulmányához
készült, amely ugyanczak a IV. kötetbe
volt szánva, azonban nagy terjedelme
miatt és mert a szerző ~~dolgozata~~ még nem készült el
~~befejezésére hosszú időre volt szüksége~~,
az V. kötetre maradt.

Ezek előrebocsájtásával van
szerencsénk a Magas Minisztérimot
kérni, hogy a Sokmorosító Ipar r. t.
számlájának kiegyenlíthetése végett

Eybl Franz

l

A MMMK cók. 1951

1952 134, 135. l.

D. Szemző P:

képrövidítések

és a PH.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Eybl

magyar előhelőségek-
ről készített archeyen
repr.

Bilagyi: Magy. nemzet
tört. IX. k.
X.
kiegek

M.D.K.

Eybl, litográfus

Az ő litográfiájával szemben Marastoni 1841-ben készült daguerreotipiája kossuthról nem oly lágy, hanem jellegzetesebb, csontosabb. 198.o.

Fejős Imre: Kossuth fényképei. 197.o.

Folia Archaeologica. VIII. 1956. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1956

MDK

Eybl festőm.

Hild József arcképe, rajz, Eybl festménye után

Pesther Handlungszeitung, 1841, jun. 3o. 183 l.

Eybl, Franz, grafikus
litografus
(1806-1880)

MDk

A litografálás egyik bécsi mestere. Magyarországon is megfordult és magyaroknak is dolgozott. Eybl kb. 100 magyar politikus és író portréját rajzolta meg.

Kéki Béla: A litográfia
A Könyv,
[Könyvbarát], bp. 1955. március

112-115

V/3

MDK

Eybl F.

Kossuth Lajos arcképe 1881, 1844

Szinnyei VI. 1125-1126 l.

MDK

Eybl Franz

Gr.Szécsen Antal, cs.és kir. főudvarnagy./+1896/
Kőnyomat. "Eybl. 845."

Báró Wenckheim Béla, Magyarország miniszterelnöke./+1879/.Kőnyomat."Eybl.842."

Tört.Képcs.lajstr.1907. 113, 115.l.

MDK

Eybl Franz

Bartakovics Béla, egri érsek./+1873./
Kőnyomat."Nyom.egri kősajton.-Eybl 1852."

Szőgyény-Marich László, főtárnokmester, a főrendiház elnöke./+1893/ Kőnyomat."Eybl.845."

Majláth György, országbiró,a főrendihaz elnöke /+1881/ Kőnyomat."Eybl 842."

Tört.Képcs.lajstr.1907. 112, 113. l.

MDK

Eybl Franz

I.Ferenc József 1849-ben. Kőnyomat.M.35.4-26.4 cm. Jelz.: Eybl 849.

Tört.Képes graf.kiáll. 1907.

MDK

Eybl Franz, 1842.

Eötvös József br. arcképei és szobrai. Szinyei II.
1355.l.

HDK.

Eybl Ferenc festő /1806-1880/

"Nőiképmás" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz., 1939. december.

30.l.

Eybl, grafikus

MDK

Schönerer M. arcképe. ~~[illegible]~~ Körajz.
Fekete repr. 45 old.

Perkovátz Bósog-Kubinszky Mihály: Széchenyi István
Bécsujhelyi vasut épitése. 44.o.

Soproni Szemle?helytört.Folyóirat.1957.Ai.Kiadja
Sopron Város Tan csa.

MÜVTÖRT DOK.

EYBL FERENC festő

Népszabadság 1957.
224.sz.IX.22.7.lap.

MDK

Eybl Ferenc

Tört.Képcsarnok graf.kiáll. 1907. 92.l.

Eybl, F. M.D.K.

Kölcsey Ferenc arcképe / litográfia Einsle festménye után/repr.

[illegible] Magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
335.l.

EYBL, Franz litográfus M.D.K.

/1806-1880/ bécsi müvész

Deák Ferenc arcképe /1842/ repr.

Cennerné Wilhelmb Vizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp .962. 291.l.

EYBL, Franz litgráfus M.[illegible].K.

/ 1806-1880/

1842-1843-ban többször ellátogatott Pozsonyba, hogy egy pesti kiadó részére arcképsorozatot készitsen a kor vezető politikusairól.

Széchenyi István arcképe. /1842/ repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 289.l.

EYBL, Franz litográfus M.D.K.
/1806-1880/

Ljudevit Gaj arcképe. /litográfia/ repr. 18481

Cennerné "ilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 309.1.

EYBL, Franz , litográfus M.D.K.
/1806-1880/ bécsi mester.

Wesselényi Miklós arcképe.
/ litográfia/ 1842. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 268.l.

EYBL, Franz litografus M.D.K.

/ 1806-1880/

Teleki László arcképe. /litográfia/ 1843. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 311.l.

MDK

Franz Eybl, béci grafikus

Pozsonyban sorra megfestette a diéta kiváló követeit, s így Széchenyi István képmását művészien oldotta meg, közelebb került a sohasem nyugvó, önmagát emésztő nagy egyéniség helyes felfogásához.

A kép címe: Széchenyi a karosszékben. Repr. 423.

Eybl sokféle változatban elterjedt képmása az eredeti erényeivel nem bírtak.

ifj.Mayer Lajos:Széchenyi István képmásai.
Tükör.1941.IX.évf.9.sz. szept. 423.l.

MDK

Eybl.graf.

biztos kezü müvész, csomó finom litográfiája: Bónis,Batthyányi, Teleki László,Wesselényi,Eötvös, Pulszky, Klauzál kedves,ismerös arcai köszöntenek róluk.

Dr.Kramer Dezsö: Horánszky Lajos könyvtára II. Könyvtári Szemle.1915.ápr.-aug. 111-119.l.

MDK

Eybl Ferenc, festő 1806-1880

Deák Ferenc arcképe, 1842.

cred. körajz

Szent György Céh, XXIX. műv. graf. aukc. - 1919.
IX. 29 - X. 2. - 1 Gyűjtő. V. évf. 5 sz. - Kül. sz. - 66 l.

Ø Eyermann D

Erenkiall i Eat

1924. 130

~~Bögre, római II. 207~~

Eybl, Franz (1806-1880)

„Női képmás" o.v. 100 x 78 cm

J.l.j.: F. Eybl 859 (Restaurált)

Védett. Szakértői ár: 40000 Ft.

BÁV 53. Képaukció Bp. 1989. de

Eybl, Franz (1806-1880)

„Férfiképmás" o. papír 46x38 cm
J. l. b.: F. Eybl. (Szerelt) Védett.
kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 51. Képaukció katalógus, Bp. 1980. május

Franz Eybl

litográfiája: „Széchenyi István gróf."
48. sz. reprodukció. 1842.

Rózsa György – Spira György. Negyvennyolc
a kortársak szemével. Budapest, 1973.
5751

Franz Eybl

Litografiája Anton Einsle festménye nyomán: „Lölsey Ferenc." 60. p. reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével. Budapest 1973.
575 1.

Franz Eybl

litografiája: „Palóczy László." 536. p.
reprodukció. 1843.

Rózsa György – Spitzer György: Negyvennyolc a
kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Franz Eybl

litográfiája: „Szögyény László" 485. sz.
reprodukció. 1845.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével, Budapest 1973.
5751

Franz Eybl

ceruzarajza vízfestékkel: „Ferenc József"

460. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Franz Eybl

Litografija: „Teleki László gróf." 453. p.
reprodukció. 1843.

Rózsa György - Spira György: Nagyvennyolc
a kortársak szemével. Budapest 1973. 57. 51

Franz Eybl

litografiója: „Szent-Iványi Károly"
450. sz. reprodukció. 1848.

Rózsa György – Spira György: Negyvenmúlt a kortársak szemével, Gondolat 1973. 575 l

Franz Eybl

litográfiája: „Hunkár Antal." 446. sz.
reprodukció. 1848.

Rózsa György - Spira György: Negyvenyolc
a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Franz Eybl

litográfiája: „Beöthy Ödön." 346. sz. reprodukció. 1842.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével. Budapest 1973.
5751

Franz Eybl

litográfiája: „Majláth György." 324. sz.
reprodukció. 1842.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Franz Eybl

litográfiája „Klauzál Gábor" 176. sz. reprodukció. 1842.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével Budapest 1973. 375 l

Franz Eybl

litográfiája „Kossuth Lajos". 96. p. litográfia. 1841.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyok a kortársak szemével. Budapest 1973. 5751

Franz Eybl

litográfiája „Dessewffy Aurél gróf." 1842.
100. sz. reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyole
a kortársak szemével. Budapest, 1973. 575 l

Franz Eybl

Litografiája „Deák Ferenc." 1842. 71. sz.
reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével. Budapest 1973.
575 l

Franz Eybl

litográfiája: „Wesselényi Miklós báró"
64. p. reprodukció. 1842

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a költészetben zeneével. Budapest 1973.
575 l

Franz Eybl

litográfiája: „Bezerédj István" 63.
sz. reprodukció 1842.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével. Budapest 1973.
575 l.

EYBL FRANZ, grafikus /1806-1880/

A Soproni Muz. grafikai gyüjteményében kb. 100 portré, sok Széchenyi ábrázolás.-Ezek jegyzéke:
9./.-Eybl Franz /1806-1880/, 1842.-Kőrajz. Nyomga: Leykum a. Bécsben. Kiadó: Wagner József, Pest.-37.5+27.5 cm.
Előkép: Andrássy. 166.old.
Széchenyi István, térdkép, ül.

DAVIDNÉ ASKENOSY ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc múzeum grafikai gyüjteményének története 157.old

ARRABONA, 14. A Xantus János Múzeum Évkönyve, Győr, 1972

megírva Eybl Franz

l.

R:a

Bedőlitogr. feltalá-

21. l.

lásának 15o.
inb. alk. rend.
Kiáll. katal.
1949 dec.

Eybl Franz

Csapó Daniel
arckepe 1842
Fenti kőrajza
repr. -
Bod Gárdonyi!

I. 79. l.

Bezeredy István
(1796-1856)
M. Tört. Eletr
I. k. 1917. 79. l.
II. k. 1920 325. l.
(képek)

IRODALOM

[illegible] 1935. [illegible]

JEGYZET

Eybl Franz

1806 - 1880.
festö, litogr.

b. g.)

Bielz Portrkatalog der

Siebenbürger 141, 310, 642 u.
Sachsen.

Hermst.
1936

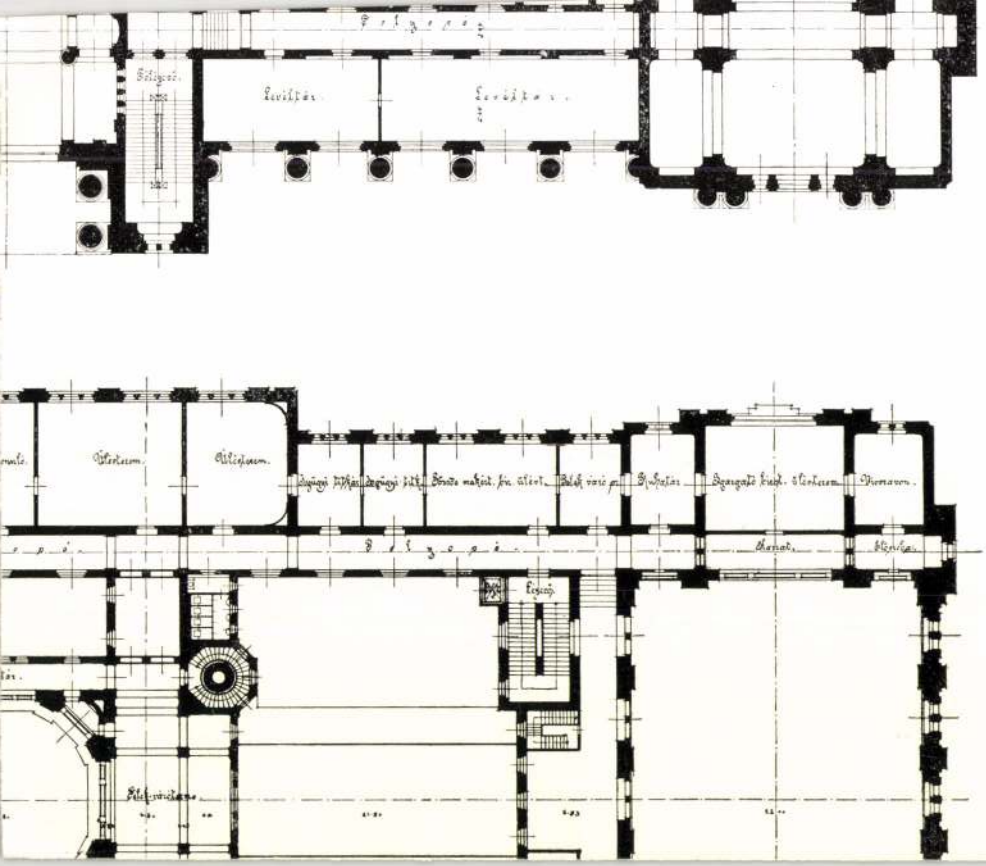

Eybl Franz

báró Eötvös József
arckepe.
fenti litogr. 1842 bot
Repr.
Budapest 1945. I ész.
131. l.

a szentsége és "érinthetetlens
véleménybe, hogy lényegbeli kr
zott el az utolsó hónapokban."
a hadsereg, mint a régi volt b
kicserélni való lenne még benn
hogy mi folyik a hadseregben.
katonáknak és hogyan parancsol
nyilvánosságot követeljük. Rag
hoz. Semmiféle olyan katonai é
nem engedheti meg. A népnek el
a reá kényszeritett hallgatásb

oOo

Az esti Szabad szó vezé
a reggeli Szabad szóban megjel
ügyében" cimű cikket.

oOo

Eybl Franz

lásd
i

Csánky: A XIX és
XX. sz. Külföldi
mesterei
Bp. 1939. 4 o. l.
Repm. muz. kat.

Eybl

Kossuth Lajos:

Térdig, ül és kissé jobbra fordult. Mind két kezével a támlás szék kárfájára nehezedik. Előre fésült haja hullámos, bajusza kicsiny, leberetvált álla körüli szakálla hosszú. Ingének lehajtott gallérja széles, nyakkendője egyszer van át körve, mellénye szétáll, ~~zsinóros~~ kabátja hasított újjú zsinóros. Felirata a kép alatt aláírásának másául:

„Kossuth Lajos m.p."

alól balra: „Eybl 842."
jobbra: „Nyomt. Leykum A. Beisben".
s legalól középütt: „Wágner József tulajdona Pesten."

Könyomat, az alak nagysága 29 cm.
Köre rajzolta: Eybl.

Lasza 2733. (kö. nyom.)
8624 (chin. pap.).

107/95 № 19.

Fekete János: (1774. jan. 22. † 1831. jul. 26.).

Derékig látható kissé balra fordult. Előre fésült haja homloka felett fürtözött, barkója és bajusza kicsiny, szakálla leberetvált. Nyakkendője alól ingének álló gallérja ~~[illegible]~~ kilátszik, atillája és vállra vetett prémszegésű mentéje, melynek vállvető, és össze ~~[illegible]~~ körötte zsinóros és gombjai nagyok. Felirata a kép alatt, de a czimer fölött, alairásának másakép:

„Galanthai Fekete János".

Könyvmat, az alak nagysága 10.8 m.
Körcsajzolta: Eybl.

P. Thewrewk József. Magyar Anthologia. Pozsonyban, Belnay örököseinél, 1833. II. köt. Czímlap. L. pag. 118.

Ltsza: 8560

57/95 N° 3.

Frigyes fhg:

Térdig, állva, hétnyolczad jobbra. Rövid haja simára van lefésülve s sem bajusza, sem szakála nincs. Leeresztett jobb kezében keztyűjét tartja s keztyűs baljával a derekát szorító szolgálati jelvényt fogja. Nyakra valója felett szalagon az aranygyapjas rendet viseli s mellét ~~az érdemkeresztet~~ a Maria Terezia rend díszíti. Kettős eleju kabátja vállrojtos s nadrágja oldalt paszomantesikú. Oldalán kard lóg. A lépcsőn túl, melynek pillérjén virágedény áll, a szabadba nyilik kilátás, hol a tér küepén oszlop van. Teliratai a kép alatt hat sorban:

Friedrich

Erzherzog Von Oesterreich,

Ritter des goldenen Vliesses und des Marien-Theresien-Ordens

k.k. Linienschiffs Capitain,

Oberst und Inhaber des Infant. Reg. N° 16.

&c. &c.

alól balra: „Eybl fec. 839."

s jobbra: „Gedr. bei Joh. Höfelich."

Könyvmat, az alak nagysága 21.1 cm.

Ltfa 7619.

55/93 N° 1265.

László József:

Derékon alól, ülve, hatnyolczad balra. Jobb felől elválasztott haja gündör, bajusza kicsiny s arcza leberetvált. Ingének s kabátjának galléria lehajtott, nyakkendője csokorra van kötve s kivágott velleinye hajtókás. Felirata a kép alatt aláirásának másaul:

„László József"

balra: „Ged. bei A. Leykum in Wien"

jobbra: „Eybl 850."

Könyvmat, az alak nagysága 20.5

Rajzolt: Eybl 1850.

Ltpa 2412

Kopácsy József:

Térdig, ülve, szemközt. Gyűrűs jobb kezével a szék karfájára támaszkodik s baljában könyvet tart. Fején caputiumot hord, haja hosszú s ~~[illegible]~~ bajsza v szakála leberetvált. Hermelines cappaja alól, mely felett a szt. István rendet, melynek csillagja mellét is díszíti; s az ékköves keresztet láncon viseli, csipkealjú karinge kilátszik. Felirata a kép alatt részben czimertől megszakítva négy sorban:

„Kopácsy... József
Magyar Ország' Primása
és Esztergami Érsek"
's a't:"

alól balra: „Eybl 841"
jobbra: „Ged. bei A. Leykum in Wien"
s legalól középütt: „Ehrenreich Ádám' tulajdona
Pesten a' Serviták piaczán."

Könyvmat, az alak nagysága 22.5 cm.
Köre rajzolta: Eybl.

Ltsa 8175 (chin. pap.)

126/94. N° 58.

11559

I. Ferencz József.

Csaknem térdig és állva van ábrazolva. Jobb kezét csipőjére támasztotta, baljában pedig kardjának markolatát fogja. Öltözete: egyenruha köpenynyel, szolgálati jelvénynyel és rendjelekkel. Felirata a kép alatt:

FRANZ JOSEF I.
Kaiser von Oesterreich.

alól balra: Ged. bei A. Leykum in Wien
jobbra: Eybl 850
legalól pedig: Druck, Verlag und Eigenthum der Kunsthandlung
Alois Leykum,
k. k. Hof-Lithograf in Wien
Eigenthum, mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kőnyomat chinai papiroson, magassága 28 cm.

Sz. n. 265-912
642-912-14
Át. lelt. 8343.

10939

V. Ferdinand.

Derékon alól, kissé balra fordul, az osztrák császári koronázási öltözetben, mely fölött nyaklánczon az aranygyapjas rend jelvényét, a mellen pedig a Mária Terézia, a szent István, a Lipót és a vaskorona rend nagykeresztjeit viseli. Jobb kezében jogart tart. A háttérben balról párnára helyezett korona köti le figyelmünket. Felirata a kép alatt két sorban:

FERDINAND 1-er
Empereur d' Autriche, Roi de Hongrie et de Bohème &c.

alól balra: Inst. Lithogr. de L. Mohn, Wienne.
jobbról a bal könyöknél: Eybl 44 644.

Kny., magassága 11.2 cm.

Szn. 173-904
634-904-74

11080

Zsófia főherczegnő.

Térdig, jobbrafordultan ülve és szembe nézve tojásdad medaillonban van abrazolva. Hermelines palástját vállravetetten hordja. Felirata három sorban:

SOPHIE
Erzherzogin von Oesterreich
geb. Prinzessin von Baiern.

alól balra: NACH D. NATUR GEM. V. A. EINSLE
jobbra: LITH. V. FRZ. EYBL.
legalól balra: VERVIELFÄLTIGUNG VORBEHALTEN
középütt: VERLAGS-EIGENTHUM VON A. PATERNO´S WE & SOHN IN WIEN.
jobbra: GEDR. BEI J. RAUH.

Kny. chp., mér. a medaillonnak 31.6:26.3 cm.

Szn. 66-907
650-907-13

Eybl Franz

Az nyákb kiadásból kihagyva

10993

Dr. Grosz.

Derékig, kissé balra fordul. Öltözete zsinoros kabát, csokorra kötött nyakkendő és kivágott mellény. Felirata a kép alatt aláirásának másakép:

Dr. Grosz.

a jobb karnál: Ged. bei A. Leykum in Wien.
a balnál: Eybl 844.

Kny., mag. 18.4 cm.

Szn. 7-906
234-906-1

Eybl Franz

I. Ferencz József. 10718.

Csaknem térdig, balra, huszárezredesi egyenruhában, vállra vetett mentével, karbatett kezekkel. Baljában kardját tartja. Nyakravalója felett az aranygyapjas rend jelvényét viseli. A háttérben az asztalon forgós csákó van. Felirata aláírásának másakép:

Ferencz
Austriai Főherczeg.

alól balra: Ged. A. Leykum
k.k. Hof-Lithograph.
jobbra: Eybl 847.
legalól középütt: Wágner József tulajdona, Pesten.

Kr., mér. 29.1: 22 cm.

Sz.n. 59-901
251-901-11.

Eybl, Franz

Majláth György:

Térdig, ül, kissé balra néz. (Kezeit ölében ~~egymásra teve tartja~~ Egymásra tett) mylegtartja. Haja, bajusza és leberetvált álla körüli szakálla rövid. Nyakkendőjét csokorra kötöz, fehér mellénye kettős elejű, álló gallérú kabátja zsinóros. A szék, melyen ül, karfás. Felirata a kép alatt aláirásának másául

„Majláth György"

alól balra: „Nyomt. Leykum A. Bécsben"

jobbra: „Eybl 842"

s középütt: „Wágner József' tulajdona, Pesten."

Könyomat, az alak nagysága 27.2 c/m.

Körcsajzolta: Eybl

Ltpa 8629 (kör. nyom.)

2 (chin. papir).

107/95 N° 24.

Eybl ~~[illegible]~~ Fr

Károlyi György gróf:

Térdig, ül~~ne~~és (balra néz~~ne~~. Bal kezét térdén pihenteti. Előre fésült haja fodritott, bajusza ki van pederve, legye kicsiny és álla körüli szakálla rövid. Ingének gallérja ~~kissé~~ látszik, nyakkendője rojtos, egyelejű kabátja és prémes felöltője, melynek vállvetője lelóg, zsinóros. A karfásszék, a melyen ül, párnázott. Felirata a kép alatt aláírásának másaul:

„Gróf Károlyi György"

alól balra: „Nyomt. Leykum A. Bécsben",
Középütt: „Wágner József' tulajdona, Pesten."
s jobbra: „Eybl 842."

Könyomat, az alak nagysága 25.5 cm.
Köre rajzolta: Eybl

Ltsza 2067 (chin. pap.)
8621 (köz. nyom).

107/95 № 16.

Eybl

Pulszky Ferenc:

Derékon alól, kissé balra néz, ül. Kezeit a támlás szék párnázott karfáján nyugtatja. Bal felől elválasztott haját előre fésülte, bajusza és szakálla pelyhezik, legye kicsiny. Nyakkendője körül van csavarva, melleúye szétáll, álló galléru kabátja zsinóros. Felirata a kép alatt aláirásának másául:

„Pulszky Ferenc"

alól balra: „Nyomt. Leykum A. Beisben."
Középütt: „Wágner József' tulajdona, Pesten."
s jobbra: „Eybl 842.

Könyomat, az alak nagysága 24.2 c/m.
Köre rajzolta: Eybl.

Ltsza 3 (chin. pap.).
8641 (kö. nyomás)

107/95 № 36.

Eybl

Wenckheim Béla:

Térdig, ~~[illegible]~~ balra fordul~~[illegible]~~ tanúl. Fodrijtott hajat, hegyesre pedrett bajuszt s úgynevezett Kossuthszakált ~~[illegible]~~ visel. Bal kezét, melylyel a szék karfájára támaszkodik, térdén juhenteti. Nyakkendője mellét is fedi, mellénye hajtókás, órájának láncza rövid, ~~[illegible]~~ kabátja egyelejű. Felirata a kép alatt aláírásának másaképp:

„B. Wenckheim Béla"

alól balra: „Ged. bei A. Leykum in Wien"

jobbra: „Eybl 842"

s legalól középütt: „Wágner Józseftulajdona, Pesten".

Könyomat, az alak nagysága 24.4 cm.

Köre rajzolta: Eybl

Ltsza 5594 (chin. pap.)

8646 (kör. nyom.)

107/95 № 41.

Eybl

Beőthy Ödön:

Derékon alól, kissé balra néz, ül. Kezeivel a szék karfájára támaszkodik. Haja és bajusza ősz, szakálla leberetvált. Ingének gallérja lehajtott, nyakkendője csomóra kötötte, mellénye hajtókás, egyelejű kabátja zsinóros. Telirata a kép alatt aláírásának másául:

„Beőthy Ödön"

alól balra: „Nyomt. Leykum A. Bécsben"

Középütt: „Wágner József tulajdona, Pesten."

s jobbra: „Eybl 842."

Könyomat, azalak nagysága 27 cm.

Köre rajzolta: Eybl

Ltsza 353. (chin. pap.)

8615 (Köz. nyomás).

Szögyényi László:

Derékig, csaknem szembe. Haja göndör, bajusza kipödrött s leberetvált álla körül szakált kor. Zsinóros kabátja prémes. Felirata a kép alatt alái-rásának másaképp:

„Szögyényi László"

balra: „Gedr. bei Joh. Höfelich"

jobbra: „Eybl 845"

a legalól kiépült: „Ehrenreich Ádám' tulajdona."

Környomat, az alak nagysága 20 Cm.

Körerajzolta: Eybl 1845.

Lsha 4051. (chin. pap.)

39/94 № 252.

Takács Gáspár: (1786. okt. 18. + 1831. szept. 19.).

Derékig, hétnyolczad balra. Rövid haja göndör, barkója s kipödrött bajusza kicsiny, szakála leberetvált. Körülcsavart nyakkendője fekete, dolmánya s prémes mentéje gazdagon zsinórzott s a rajtok lévő gombok nagyok. Felirata a kép alatt három sorban:

„NÉHAI
Kis-Tókai
TAKÁCS GASPÁR"

alól balra: „a' Bécsi Köm. Int."
s jobbra: „Eybl
832."
Könyomat, az alak nagysága 11.3 cm.
Metszette: Eybl.
Ltsza 2144.

P. Thewrewk József: Magyar Anthologia. Pozsony, Schnischeknél, 1832. T. köt. Czimlap. L. pag. 124.

5222

Klauzal Gábor:

Derékon alól, ülve s kissé balra fordulva. Egymásba téve tartott kezeit ölében nyugtatja. Jobbról elválasztott haját előre fésüli, bajuszt és Kossuthszakált hord. Nyakkendője csokorra kötött, mellénye szétáll s kabátja zsinóros. A széknek csak párnás karfái láthatók. Feliratta a kép alatt aláírásának másául:

„Klauzál Gábor"

balra: „Nyomt. Leykum A. Beisben"
jobbra: „Eybl. 842"
s alól középütt: „Wágner József 'tulajdona, Pesten."

Könyomat, az alak nagysága 26.4 c/m.
Köre rajzolta: Eybl József.

Ltsza 5223. (köz. nyom.).

107/95 № 4.

Zsedényi Eduard:

Csaknem térdig, állva, ötnyolczadra jobb felé fordulva. Jobb kezét baljának kezefején pihenteti, melylyel előrevett kardjának markolatát fogja. Előre fésült hajat, bajuszt és szakált hord. Mellét is fedő nyakkendője fehete, mellénye hajtókás és egyelejű kabátja zsinóros. Felirata a kép alatt aláírásának másaképp:

„Zsedényi Ednárd"

balra: „Nyomt. Leykum A. Bécsben",
jobbra: „Eybl. 843."
salól középütt: „Wágner József tulajdona, Pesten."

Könyomat, az alak nagysága 28.3 cm.
Köre rajzolta: Eybl J.

Ltsza 4731. (köz. nyom.)

107/95 Nº 5.

Sándor Shóricz gr:

Derékig, hatnyolczad balra. Előre fésült rövid hajat, bajuszt és leberetvált álla körül szakált hord. Nyakkendőjébe melltű van szúrva, kivágott hajtókás mellénye koczkás, órájának zsinórja rövid s kabátjának lehajtott gallérja és hajtókája széles. Felirata

alól balra: „Ged. bei A. Leykum in Wien"
s jobbra: „Eybl 845."

Kőnyomat, az alak nagysága 22 c/m.
Kőre rajzolta: Eybl 1845.

Ltsa 8151 (chin. pap.).

57/94 № 17.

Eybl

Albrecht Mihály:

Térdig, állva, kissé balra fordulva. Jobb kezével, melyen baljával pihenteti, előreveti kardjának markolatát fogja. Rövid hajas, bajusza és barkós lord. Nyakkendője fekete, dolmánya és nadrágja zsinóros, derekán szolgálati jelvény övezi, bal kaján nemzeti színű karkötő van. Felirata a kép alatt kézirással:

„Albrecht Mihály
Szabad királyi Pozsony város' volt polgári Magyar Őrsereg' Századosa s' Parancsnoka"

legalól jobbra: „ hálás emlékül
az osztály tagjaitol
1848. Julius 12én"

balra: „ Nyms. Leykum A. Beisten"
s jobbra: „ Eybl. 848."

Kőnyomas, az alak nagysága 32 cm.
Köre rajzolta: Eybl J.

Lapa: 48ii. (kö. nyom.).
8613 (chin. pap.).

Kiv. a 8605 tól.

Dessewffy Ferenc:

Térdig, párnázott támlássiékben ülve s balra fordulva van ábrázolva. Oldalt elválasztott haja göndörített, bajusza hegyesre pödrött s körszakálla rövid. Ingének gallérja látszik, fekete nyakkendője csokorra kötött s házi köntöse prémmel bélelt. Gyűrűs bal kezében egő szivart tart. Felirata a kép alatt aláírásának másaképp

Dessewffy Ferenc

balra: Nyomt. Leykum A. Bécsben.

jobbra: Eybl 846.

Könyomat, az alak nagysága 20·7 cm.

9832 (ch. p.).

Sz. N. 38/98
112-98-187.

Witzenberger Gergely:

Derékig, ~~[illegible]~~ s balra fordulva van ábrázolva. Előre fésült hajat és bárkót visel, bajusza s ~~[illegible]~~álla leberetvált. Körülcsavart nyakkendőjét csomóra kötötte s lehajtott galléru kabátja be van gombolva. Felirata

a jobb karnál: Ged. bei A. Leykum in Wien
s a bal vállnál: Eybl 846.

Könyomat, az alak nagysága 15 cm.

9941 (ch. n.).
9942 (k. ny.).

Sz. N. 502-3/98
112 - 98 - 1034/5.

Rott K. M.

Derékon alól s balra fordulva. Haját előre fésüli, bajusza lebe-
retvált s álla körüli szakálla gyér. Ingének gallérjá lehajtott, nyak-
kendője csomóra kötött, fehér mellénye ki van vágva s kettős elejű
kabátjának hajtókája széles. Szemüvegének zsinórjás nyakába vetetten
hordja. Felirata a kép alatt két sorban:

CARL M. ROTT
Regiseur des k. Städt: Theaters in Pesth

a jobb karnál: Ged. bei A. Leykum in Wien.
a bal könyöknél: Eybl 846.
s legalól: Verlag u. Eigenthum von Jos. Wagner in Pesth.

Könyomat, az alak nagysága 18 c/m.

9916.

Sz. N. 477/98
112-98-793.

Bartay Endre:

Mellig látható s nemközt néz. Haját oldalt előreférüli, bajusza hosszú, szakálla leberetvált. Körülcsavart nyakkendője csokorra van kőrve, mellénye kivágott s egyelejű kabátja zsinóros. Felirata a kép alatt aláírásának másakép:

Bartay Endre

balra: Ged. bei A. Leykum in Wien

jóbbra: Eybl 841.

Könyomat, az alak nagysága 14·5 c/m.

9813.

Sz. N. 337/98

112-98-52.

Stettner Máté. 10297.

Derékig, balra, diszmagyarban. Mellét a szent István rend jelvénye disziti. Felirata a kép alatt három sorban:

Makkos-Hettyei
STETTNER MÁTÉ
Udvari Tanácsos

alól balra: Ged. bei A. Leykum in Wien.
jobbra: Eybl. 842.

Kny., chp. mag. 17.5 cm.

Szn. 47-99.
116-99.

Filtsch Károly. 10676.

Derékig, kissé jobbra fordul, de balra tekint. A gyermek öltözete lehajtott széles gallér, rojtos nyakkendő és testhez álló egyelejű kabát. Felirata: Carl Filtsch.

a jobbkarnál: Eybl 841.
a balnál: Ged. bey A. Leykum.
legalól középütt: Eigenthum und Verlag von Jos. Wagner in Pesth.

Kr., mér. 15: 11.4 cm.

Sz.n. 159-901
187-901-4.

10883.

Wernhardt Pál br.

Térdig, áll és szembe néz. Jobb kezében tollas csákóját tartja, baljával pedig kardjának markolatat fogja. Katonai egyenruhát visel, melén hat érdemkereszttel és érdem-rendel, derekán tábori övvel. Felirata:

PAUL FREYHERR VON WERNHARDT,
commandirender General in Siebenbürgen.

alóljobbra: Eybl. 840.
legalól középütt: Herausgegeben von M. Trentsensky in Wien.

Kőny. mér. 28.0: 20.0 cm.

Sz. n. 107-904.
436-904-3.

A háttérben balról talapzaton nyugvó oszlop látszik.

Menter J.

Derékig, kissé balra fordulva. Haját előre fésüli, bajusza leberetvált és álla körüli szakálla rövid. Nyakkendőjébe meltű van beszurva, mellénye kivágott s kabátjának hajtókája széles. Felirata a kép alatt alá-irásának másaképp:

Jos. Menter

alól balra: Eybl lith. 845.
jobbra: Gedr. bei A. Leykum in Wien.
s legalól: Verlag u. Eigenthum von Jos Wagner in Pesth.

Könyomat, az alak nagysága 19·5 cm.

9899.

N. N. 459/98
112 – 98 – 613.

Forray András b.

Derékon alól, hétnyolczad jobbra, állva. Hullámos haja rövid sarcza s bajusza leberetvált. Jobb kezében, melynek fejére balját teszi, előre vett diszkardját tartja. Ingének gallérja álló, nyakkendője körül van csavarva, vállra vetett prémes mentéjé s atillája zsinóros s derekát zsinór öv szorítja. Feliratai két sorban a kép alatt:

„Soborsini Báró Forray András
Ő es. kir. Fölsége aranykulcsos hive, s nemes Csanád Vármegye Főispánya."

alól balra: „Eybl 845"
s jobbra: „Ged. bei A. Leykum in Wien."

Könyomat, az alak nagysága 22 cm.

Ltsza 43. (körönséges nyomás)
8387 (chinai papiroson)

152/93 № 8

Frigyes főhg:

Térdig, állva, hétnyolczad jobbra. Simára lefésült haja rövid s sem bajusza, sem pedig szakála nincs. Leereszett jobb kezében kesztyűjét tartja s baljával a derekát szorító szolgálati jelvényt fogja. Nyakra valójá felett az aranygyapjas s mellén a Mária Terezia rendet hordja. Kettős elejű kabátja vállrojtos s nadrágja pascománt csikú. A háttérben lépcső feljárat van kaktuszszal s balra oszlop van tetején szárnyas oroszlánnal. Felirata a kép alatt hat sorban:

Friedrich.

Erzherzog von Oesterreich,

Ritter des goldenen Vließes und des Marien-Theresien-Ordens,

k.k. Linienschiffs-Capitain

Oberst und Inhaber des Infant. Reg. № 16."

&c &c."

s alól balra: „Eybl fec. 839."

s jobbra: „Gedr. bei Joh. Höfelich"

Könyomat, az alak nagysága 21.2 c/m.

Körerajzolta: Eybl

Ltsa 7619 (köims. nyom) 55/93 № 1265

7948 (chin. pap.)

191/93 № 399.

Frankenburg Adolf:

Derékig, ülve, hétnyolcad balra. Pápaszemet, simára lefésült hajat, bajuszt s Kossuthszakált hord. Körülcsavart nyakkendőjé csomóra van kötve, mellényének egyik gombja nyitva áll, s kabátja zsinóros. Jobb vállán át kardhordó zsinórja van átvetve s díszkardjának csak egy répe látható.

Felirata a kép alatt aláírásának másakép: „Frankenburg Adolf"
alól balra: „Nyomt Leykum"
középült: „Hölgyfutár 1851"
s jobbra: „Eybl 851."

Könyvnat, az alak nagysága 19 cm.

Rajzolta: Eybl 1851.

Ltpa 1511.

Wernhardt Pál. 10330

Térdig, áll és szembe néz. Tábornokki egyenruhát visel, jelvényeit részben szalagon, részben mellén viseli. Jobbkezében tollas kalapját tartja és baljával kardjának markolatát fogja. Felirata a kép alatt két sorban:

PAUL FREYHERR VON WERNHARDT
Commandirender General in Siebenbürgen.

jobbra: Eybl 840.
és legalól középütt: Herausgegeben von M. Trentsenszky in Wien.

Kny., chp., mag. 27 cm.

Szn. 31-900.
125-900-16.

11654

Eybl:

Hermina főherczegnő.

Térdig, jobbra fordultan és karfás széken ülve van ábrázolva. Gyöngysor nyakéket, kivágott ruhát és prémes felöltőt visel. Felirata a kép alatt:

HERMINA

Ausztriai cs. k. Főherczegnő

alól balra: Eybl 842

jobbra: Ged. bei A. Leykum in Wien.

legalól középütt: Wagner József tulajdona, Pesten.

Könyomat, chinai papiron, mag. 27·8 cm.

Ln. 13749.

Szakl. 25-914.

91-914-500.

Ka 10.

11618.

F. Eybl:

Haynaŭ.

Térdig, kissé balrafordultan állva, katonai egyenruhában, rendjelekkel és derekán szolgálati jelvénnyel van ábrázolva. Kezeit előrevett kardján nyugtatja. Felirata a kép alatt:

„FELDZEUGMEISTER
Freyherr von Haynaŭ";

alól balra: „N. d. N. g. von W. Skallitzky,
középütt: „Ged. bei A. Leykum in Wien,
jobbra: „Eybl 849."
legalól: „Eigenthum mit Vorbehalt gegen den Nachdruck.
Wien, bei Jos. Bermann."

Könyomat, méretei a chinai papirosnak 33·1: 25 cm.

Szaklelt. 260-914.
897-914-6.
Lelt. n. 14440.

6. K.

Bartakovics Béla:

Derékig, hétnyolczad jobbra. Fején caputium van, sarcza s bajusza leberetvált. Collaréjának ligulája széle s cimadájának gallérjá felett kettős lánczon feszületet látunk. Feliratai a kép alat négy sorban:

„Kis Apponyi
Bartakovics Béla
Egri Érsek
Csász. Kir. Valóságos Belső Titkos Tanácsos"

balra: „Nyom. egri kőszajtón"
jobbra: „Eybl 1852"
s legalól balra: „Melléklet az „Eger" czimű hetilap 1864. évi 2-ik számához."

Könyomat, az alak nagysága 17.2 c/m.
Rajzolta: Eybl 1852.

Ltsza 932.

Csajághy Sándor:

Térdig, ülve, hétnyolczad balra. Fején caputium van, haját előre fésüli s arcza s bajusza leberetvált. Gyűrűs jobb kezét térdén pihenteti s baljával a támlásszék karfájára támasztja. Colláréjának ligulája széles, karinge csipkéből való, cappája hermelines s a nyakába vetett láncon feszületet visel. Felirata a kép alatt két sorban aláírásának másául:

„Alexander Csajághy
Episcopus Csanadiensis"

balra: „Ged. bei A. Leykum in Wien"

s jobbra: „Eybl 1853."

Könyomat, az alak nagysága 26.7 cm.

Rajzolta: Eybl 1853.

Ltsza 1975. (chin. pap.)

Czindern László:

Mellig, balra. Pápaszemes hord, haját jobbról választja el, bajusza kicsiny s arcza leberetvált. Fekete nyakkendője mellét is fedi, mellényének három gombja látható s széles hajtókájú kabátjának gallérja le van hajtva. Felirata a kép alatt aláírásának másául:

„Czindern László"

alól balra: „Nyomt. Leykum A. Bécsben"

s jobbra: „Eybl 848".

Könyomat, ~~chinai pa~~ az alak nagysága 11.8 c/m.

Kőre rajzolta: Eybl 1848.

Ltfa 8079 (chinai papiros.).

39/94 № 440

magyar

Eykenwelter Liebhard

korszaki sárosi ernik

XV. sz.

Irod

Langer M.: A magyar és külföldi bibliofilia története Bpest, 1936. 58. l.

Egkenfelder Lenárt

a XV. század közepén Sopronban működik mint jegyző, később mint másoló és gyűjtő nevezetes Pozsonyban.

Csatkai Endre: Régi soproni könyvgyűjtők, könyvesboltok és olvasókabinétek. Magyar Könyvszemle 1939. 54. l.

Eykenwelter
Liebhard

pozsonyi városi
írnok a XV. században
végrendeletében 36 kö-
petről intézkedik, amelyek
nagy részét maga má-
solta.

Gulyás Pál. A könyv-
tossa Magyarországon
a legrégibb időktől
napjainkig. Magyar
Könyvszemle 1923.
49. P.

Egkenvelter L i e b h a r d, könyvmásoló és miniator. A XV. század végén Pozsonyban élt, hol mint városi írnok (jegyző) működött. Nagy kedvvel foglalkozott a könyvmásolással és festéssel s évek során át olyan tekintélyes könyvtárt készített magának jobbára sajátkezűleg írt és festett művekből, a mely annak idején bizonyára ritkította párját. Végrendeletében E. egyenként sorolta fel könyveit, s ebből tudjuk, hogy e művek nagyrészt szentírási, szónoklati és hittani, kis részben pedig bölcsészeti, jogi, orvosi és történeti tartalmúak voltak.

Ortvay Tivadar: Pozsony város története. Pozsony, 1903. II. k. IV. r. 342—346, 360. l.

betűfestő
[Sopronban, majd



Egkenvelder

Liebhartus

pozsonyi városi

jegyző 1442-1454

ha Eell, lásd

Orlvay Tiradar

Pozsony város tört.

III. k. Pozsony 1894

435. l.

(Nevada), Grand Canyon National Park—Yuma—Phoenix (Arizona), El Paso—San Antonio—Houston (Texas), New Orleans (Lousiana), Jackson—Vicksburg (Mississippi), Memphis—Chattanooga—Knoxville (Tennesee), Cincinnati—Dayton (Ohio), Pittsburgh (Pennsylvania), Washington D. C., Baltimore (Maryland), Philadelphia (New Jersey), New York. Meglátogatta e városok vízügyi hivatalait és vízierőtelepeit s tanulmányozta a Colorado, Columbia, Mississippi és Ohio, valamint számos kisebb folyó szabályozását és árvédelmét. Németországi körút után szeptember végén érkezett haza.

Dr. Lissák Kálmán (1908, Budapest, róm. kat.), egyetemi magántanár, debreceni élettani és általános kórtani intézeti adjunktus, a Rockefeller-alapítvány orvostudományi ösztöndíjával a Harvard-egyetem élettani intézetében dolgozott dr. W. B. Cannon professzor mellett. Bekapcsolódva az intézet munkájába, az autonóm idegrendszer fiziológiájával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott, különös tekintettel a kémiai mediációkra. Kutatásainak eredményeit az alábbi közleményekben tette közzé: „The effect of calcium on the output of sympathin in the frog's heart" (Am. Journ. Physiol. 123 : 256, 1938.), „Observations on the mode of action of piperidinomethylbenzodioxane, 933F" (u. o., 123 : 404, 1938.), „Chemical mediators in the aqueous humor" (u. o., 124 : 271, 1938.), „The influence of piperidinomethylbenzodioxane (933F) on the action of sympathin" (u. o., 124 : 62, 1938.).

Egkenuelder, Liebhart

Porsony XIV. z.

wód

Valjavec. I. Jahrg.

Heft 1. 17. l. 18. l.

19. l.

Átutalás megírva

Eynsetzer János

l. János (Kőfoglaló drága)

MDK

Eysenkölbl, vzobrán mester

1721 ben. kerül hozzá Conti Antal a luganoi C. Peter Antal fia, ki már régelben Sopronban élt (hadi lábon a kőfaragókkal).

Csatkai Endre: Néhány ujabb adat a soproni művészet tört.-éhez. - Magy. Művészet. - 1929.

~~([illegible])~~ 236-238. l

Eysenkölbl Jakab, kőmüves

1748-ban Sopronban az Uj utcai Lackner alapitványi házban/Fundations Haus/ Kamper Jakabbal együtt 50 ft-ot kapott./Tjk.1748.157.lap/-. 172.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez s a művészet egyéb ágaihoz III.Az ifj.Dorfmeister.Építészet,kőfaragók,szobrászok 168.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Eysenkölb Jakab, kőmüves

Ballauf György kőmüves mostohafia. Sopronban 1728-ban Mostohaatyjával és Schauer kőmüvessel együtt a Hátsó kapu hidjat tervezi. 172.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez a a müvészet egyéb ágaihoz III. Az ifj. Dorfmeister. Épitészet, kőfaragók, szobrászok . 168.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. 23. évf. 1969
Sopron

MDK

Eypeldauer bábsütö-család

1740 óta Sopronban dolgozott s ütöfáit Szalay Ágoston szenvedélyes gyüjtö magához váltotta/1860-1864 között a soproni váltótörvényszék elnöke/. Távozásával elvesztek a céhek fémkorsóival s sok más/sal Sopron számára.

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban. Magyar Müvészet. 1928. 7.sz. 577-587 l.

Eysenkölb, kőmüves

Sopronban dolgozott. Özvegyét elvette Ballauf György kömüves, aki 1700-han lett polgar. Stauffeni születésü. Meghalt 1729-ben- 172. old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez s a müvészet egyéb ágaihoz III. Az ifj. Dorfmeister. Épitészet, kőfaragók, szobrászok 168. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. 23. évf. 1969
Sopron

Eysenbarth József

óráz Veszprém

rokokó szekrényára

lód

Csányi Műbarát

101. l.

laid megiva

Eisenbarth József

alatt.

Ajutalás megyve

Eysenkölbl, l.

Eisenkölbl.

id. Eysenkobl Lőrinc

sopronni mester, a bükki Szapáry kastélyban az építkezést irányítja.
18. n.

Sándy Péterné: Bük, volt Szapáry-kastély helyszállítása
Műemlékvédelem, 1968/1. 16. o.

Lyse/Lise/,Lorentz,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg é-
nyek jegyzéke:"Lise/Lyse/Lorentz,Lahr,Breisgau,1693.
1.18.,Al.22.,".115.old.15.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.szá-
zadban- Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri
Múz.Evkönyve

Eysenköbl Lőrinc id.

soproni kőművesmester épitette 1696 körül a bühi kastélyt; az elpusztult Lunkányi-ház is tőle származik.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

22 l

MDK

Eysenkölbl család 18. sz. szobrász

Csatkai E: Soproni szobrászat. Magyar Müvészet, 1928, 7.sz. 539 l.

Lorenz Lyse,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,October 1692 # Jahr után:"Anno 1693 den 22 Novembris ist fremdt gesessen Lorent Lyse Von Lonr in breysgau". 109.old

Patári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Antus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Eysenkölbl János Mihály szobrász

+1764.

Csatkai E: Soproni szobrászat. Magyar Művészet, 1928, 7.sz. 539 l.

MDK

Eysenkölbl Lőrinc szobrász, 18.sz. e.f.

kőszegi Mária oszlopot faragta

Csatkai E: Soproni szobrászat. Magyar Müvészet, 1928. 7.sz. 539 l.

MDK

Eysenkölbl Lőrinc szobrász

kimutatható 172o-tól +1762.

Csatkai E: Soproni szobrászat. Magyar Művészet, 1928, 7.sz. 539 l.

Eysenkölbl Lőrinc, építész

ar Fogarasi László: Bük 528-529

Élet és Tudomány, Bp. 1977. ápr. 29. XXXII/17

Eysenkölbl Lőrinc Zöfaragó

a büki kastély építőszeként

említve

Kelényi György: Kastélyok, zúriák, villák
1974 Corvina
109. old.

EYSENKÖLBL LŐRINC,

Müködése ismeretes Kőszegen a XVIII.század második felében. 99.old.

CSATKAI ENDRE: Páris Mihály soproni szobrasz munkái a sitkei templomban 99.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XXI.évf. 1967. 1.szám. Szombathely, 1967

EYSENKÖBEL LŐRINC id.
építőmester

Bük

Műemlékek

TKM 619

12.old.

Eysenschneyder

Jakab

bélyegmester l.

Jakab:

JACOB EYSENSCHNEIDER,vésnök

A kasssai pénzverőház fennmaradt számadáskönyvéből tudjuk,hogy 1527-ben ő volt ott a vésnök, 19.jegyz. 40.old

HUSZÁR LAJOS: János király dénárai 38.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,L-LI.évf. 1951-1952.
Bpest.Egyetemi Nyomda 1952

JACOB EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I.FERDINÁND ezüst pénzei.Vastag/piefort/DÉNÁR/8 garas/.
Elől:FERDINANDUS DEI GRATIAE REX HUNGARIAE.Középen cim
mer;címert.Hátúl:A Madonna körül:PATRONA HUNGARIAE,jobbj
ján,ritkábban balján a gyermek,jobb-és balról verdejegy.
Átm:16-18 mm.Súly:4-7.5 gr.Vast:2-3,5 mm.-KÁSSA.Verdeje
C-liliom.127.szám.1528.25.old. Vésnök:Eysenschneider

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei I.1.Fer-
dinand,-Miksa

A Magyar Éremgyűjtők Kiadványsorozata.-o.sz.
2.csoport. Bp. 1972.

JACOB,EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I.FERDINÁND ezüst pénzei.Vastag veretü/piefort/DÉNÁR/cse
gely./8 garas/.Elöl:FERDINANDUS R.VNGARIE.Hátúl:A Madon
na körül:PATRONA VUNGARIAE.Jobján a gyermek.Elöl középe
pen a cimer.-Hátúl jobb-balról verdejegy.-Átm.16.5-23 mm
Vast:3 mm.Súly:4-6.6 gr.-KÖRMÖCBÁNYA,Verdejegy: K-B-
136.szám.1547.-25.old. Kép 26.old. Fekete repr.-IXX
Vésnök: Füessl.

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei-I.-I.Fer-
dinand,-Miksa

A Magy.Éremgyüjtők Egyesületének Kiadványa.-6.szám
2.csoport. Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I. FERDINAND ezüst pénzei.-DÉNÁR.-Elől:FERDINANDUS DEI GR GRATIAE REX UNGARIAE.Középen cimer.Köriratot,cimert kettős vonal,ill.gyöngykör övezi.-Hátul:A Madonna körül PATRONA HUNGARIAE.jobb-és balról a verdejegy.A gyermek altalaban a Madonna jobbjan,ritkanban baljan.-Átm:15-16 mm. Súly: 0.5-0.6 gr.-KASSA.Verdejegy=C-liliom.-Év cimer fölött.1527. 37.szám.-Vésnök: Eysenschneider. 18.old 1528.42.szám.Év.cimer fölött.

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei,-I.-I.Ferdinánd, Miksa

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata, 6.sz.-2.csoport
Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, vésnök

I.FERDINAND ezüst pénzei.-DENAR..-Elöl:FERDINANDUS DEI GRATIAE REX REX UNGARIAE.Középen címer.Körirat,címer kettős vonal,ill.gyöngykör övez.-Hátul:A Madonna körül PATRONA HUNGARIAE,jobb-és balról verdejegy.A gyermek általában a Madonna jobbján,ritkábban baljan.Atm: 15-16 mm.Súly: 0.5-0.6 gr.-KASSA.Verdejegy: U-liliom.Év körirat ban.1529.1528.-43.szám.Vésnök: Eysenschneider. 18.old.Kép 23.old. fekete repr.

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei.-I.-I.Ferdinánd, Miksa

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata, 6.sz. 2.csoport
Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I.FERDINAND ezüst pénzei.-DÉNÁR.-Elöl:FERDINANDUS DEI GRATIAE REX HUNGARIAE.Középen címer,köriratot,címert kettős vonal,ill.gyöngykör övez.-Hátul:A Madonna körül:PATRONA HUNGARIAE,jobbján,ritkaban baljan a gyermek,jobb- és balról a verdejegy..Átm: 15-16 mm.-Súly: 0.5-0.6 gr.-KASSA,verdejegy: C-illiom.-75.szám, 1532.és 77.szám, 1533.Év köriratban. -VÉSNOK: EYSENSCHNEIDER. 19.old.

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei.-I.-I.Ferdinánd, Miksa

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata. 6.sz. 2.csoport
Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I.FERDINÁND ezüstpénzei.-DÉNÁR.-Elöl:FERDINANDUS DEI GRATIAE REX UNGARIAE.Középen címer,köriratot,címert kettős vonal,ill.gyöngykör övez.-Hátul:A Madonna körül PATRONA HUNGARIAE,jobbján,ritkábban baljan a gyermek.Jobb- és balról a verdejegy.Átm: 15-16 mm.-Súly: 0.5,-0.6 gr.-KASSA,verdejegy: C-liliom.-1529.Év köriratban.-49.szám. Vésnök: Eysenschneider. 18.old .16.szám 1530.Év köriratb

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei.-I.-I.Ferdinánd, Miksa

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata. 6.sz. 2.csoport
Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I.FERDINAND ezüst pénzei.DENAR.-Elöl:FERDINANDUS DEI GRATIAE REX UNGARIAE.Középen cimer,köriratot,cimert két ös vonal,ill.gyöngykör övez.-Hátul:A Madonna körül PATRONA HUNGARIAE,jobbján,ritkábban balján a gyermek.Jobbés balról a verdejegy.Átm: 15-16 mm.Súly: 0.5,-0.6 gr. KASSA,verdejegy: 6-liliom.-Év körirattan 1528.-45.szám Vésnök: Eysenschneider. 18.old. Kép 25.old.

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei.-I.-I.FERdinánd, Miksa

Aź Éremgyüjtők kiadványsorozata, 6.sz. 2.csoport Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, éremvésnök

I.FERDINAND/1526-1664/ ezüst pénzei.-OBULUSOK.-Elul a c
mer,rolotte év v.anélkül.A cimer két oldalan,esetleg fö
lötte ,v.az év előtt és után pont v.ötlevelü rózsa van.
A cimerpajzsok egyenesvonaluak,v.homoru oldaluak,A Mador
donna glóriaja kör v.ellpszis.-Atm:11.5-12 mm.Súly:0.22-
0.35 gr.-KASSA:5.sz.-Veretejegy:C-liliom,1527.--6.sz.
verdejegy:C-liliom.1528.vert.Vésnök:Eysenschneider.16.ol

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei.-I.-I.FER-
dinánd, Miksa

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata, 6.sz. 2.csoport
Bp. 1972

JACOB EYSENSCHNEIDER, vésnök

I.Ferdinánd részére dolgozó verdék,működési dejük. KASSA,1527-1535.- Vésnök:Jacob Eysenschneider.-Pénzverő tiszt:Ösze Janos 1526-1527.- 11.old

ZALÁNI BÉLA: A Habsburgok magyar veretei I.-I.Ferdinánd.Miksa

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata 6.sz.2.csoport.
Bp. 1972

EYSKER ÁBRAHÁM, pénzverdei inas

Körmöcbányán 1564/65-ben az éremvésőnek/Richter Lukács saját személyére és egy segéd után heti 4 forintot fizettek. A két bélyegvasmetsző, Spaltenkhail János és Richter Bálint, valamint az ihaskodó Eysker Ábrahám évi bére ugyanekkor 234 forint volt, /104-104-26/. 38.old

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremvésők és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében 35.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950
Egyetemi Nyomda, Bpest. 1950

EYSKER ÁBRAMÁM, éremvésnök tanuló

Körmöcbányán 1564/65-ben Richter Lukács éremvéső mellett még tanuló. 1580-1601 között már éremvéső. 14. jegy
38. old

Dr. PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremvésők és emlékérmek kérdéséhez a XVI. század első felében
35. old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

EYSKER ÁBRAHÁM,éremverő

Katz Viktor könyvében az 1530-as évektől a századvégig megállapitotta a körmöcbányai éremverők sorát. Közöttük szerepel Eysker Ábrahám neve is.1580-1601. között. 1.jegyz. 36.old

Dr.PAULINYI OSZKÁR: Adatok a körmöcbányai éremverők és emlékérmek kérdéséhez a XVI.század első felében 35.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLIII-XLIX.évf. 1949-1950
Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

Ábrahám megyma

Eysker Ábrahám,
cremvesö l.

Eisker A.

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

weichingi Scheuchenstuel Vilmos selmeci kamaragróf. Szül. 1549. megh. 1587. Felesége Zandegger Lucia, szül. 1561. 1565 óta kamarai tisztviselő. 39. Cimeres érem 1580, Eyskertől. Av: Kétsoros körirat, A férfi, Cimer meztelen fiu, sisak, sisakdisz. mezőben: 15-80. Rev: Két sor körirat. A Nő, cimer sisak, sisakdisz, mezőben: 15-80. Levélszegély. Ezüst, 37 38, 39, 42 mm. 17.55, 19.95, 20.55, 21.40, 21.50, 29.30 gr. 13. old.

ZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. Bp. 1940. jan-dec

ABRAHAM EYSKER, éremmüvész

334.-RUDOLF.--E/.RVDOLPHVS.II.ROM:IMP:AVG: Mellkép j.vé
fodros gallér.--H/./Nem ismeretes/.--É.n.-verőtőről ké-
szült lecsapat 46 mm,ólom.Eysker müve.-22.old. Feket
epr.58.old

HUSZÁR GAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré-
gibb időktől 1880-ig.I.Ujkor.1526-1637-ig.

A Magy Éremgyüjtők Egy.Kiadása.-5.csoport,10.sz.Bp. 1
1973.

ABRAHAM EYSKER, éremmüvész

334.-RUDOLF.--E/.RVDOLPHVS.II.ROM:IMP:AVG.-Mellkép j. vért,fodros gallér.---H/./Nem ismeretes/.-É.n.-verőtő ről készült lecsapat 46 mm.ólo,.-Eyker müve.-22,old. Kép. 58.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637-ig.

A Magy éremgyüjtők Egy.Kiadása.-5.csoport,10.sz.Bp. 1 1973.

EEYSKER ABRAHAM, éremvésnök

Egger György körmöci kamara pénztárosa /1587-ig/. 1587-1595 kamaragróf Selmecen. -43. Címeres bárca 1583, Eyskert től. Av: Felirat, sisak, sisakdisz. Rev: Felirat, 1583, oval cimer. Ezüst, 28 mm. 4.75 gr. 13. old.

SZIGETI ISTVÁN: régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec.

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

von Haus dr. Zoppl József csász. tan. Alsó Ausztria kancel
lárja. Felsége hirschbergi Saly Eufruzsina. -37. Cimeres
érem 1579, Eyskertől. Av: Felirat A férfi, cimer, két sisak,
sisakdisz, mezőben: 15-79. Rev: Felirat, A nő, cimer, sisak, si-
sakdisz. -Ezüst, 37 mm. 12-13. old.

SZIGETI ISTVAN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

von Haus dr, Zoppl József csász. tan. Alsó Ausztria kancellárja. Felesége hirschbergi Saly Eufruzsina. 38. Címeres bárca év nélk. Eyskertől. Av: Körirat szalagon. A férfi, címer két sisakkal. Rev: Szalagon felirat. A nő címer sisakkal.. Ezüst, 25 mm. 12-13. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉRME, IX. évf. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

id. schrotensteini Schrötl György, csász tan. Alsóausztriai kamarai könyvelő. 1601-ben lovag. -42.-Arcképes csegely 1593, Eyskertől. Av: Felirat, 1593, szakállas mellkép j. Rev: Felirat, cimer sisakkal, sisakdisszel. Csegely, 19+ 24, 20+27 mm. arany, arany, 1,2 dukát, ezüst, 5.70 gr. 13.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉRME, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

neideggi Starasser Márton, .Felesége Pyrhing Eufemia.
55 44. Cimeres érem, 1585. Eyskertől. Av: AFelirat, a férj,
cimer sisakkal, sisakdisz. mezőben: 15-85. Rev. Felirat, a
feleség. Cimer sisakkal, sisakdisz. mezőben: 15-85. Ezüst
38 mm. 24.35 gr. 14. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi kormocbanyai személyi érmek 1. old

AZ ÉRME, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

id. schrotensteini Schrötl György csász. tan. Alsóausztriai kamarai könyvelő. 1601-ben lovag. -41. Arcképes csegely 1583, Eyskertől. Av: Felirat, 158[illegible], szakállas mellkép j. Rev Felirat, 33 részes címer sisak, sisakdisz. Ezüst, bronz cs csegely. 33+44 mm. vonalszegély, mellkép nagyobb-külföldi mestertől. 35+46 mm. levélszegéllyel, mellkép kisebb, Eyskertől. -12.50, 13.80, 14, 14.15, 14.40, 14.50, 15.60, 15.90, 16.60, 17 gr. 13. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, érevésnök

---

id. schrotensteini Schrötl György csász, tan. Alsóausztria kamarai konyvelő. Felesége Éva. 1601-ben lovag. 40. Arcképes csegely 1582, Eyskertől. Av: Felirat, férj, feleség mellképe szemben. Mindkét oldalon a csegely sarkaiban "15-82". Rev: Felirat, Címer, sisak, sisakdisz. A csegely sarkaiban di disz. Ezüst, ólom csegely. 33+41, mm. 39. 5+53 mm. 23. 70, 24, 24. 30, 25. 50, 26. 10, 26. 30, 55. 80, 67. 20, 73. 50 gr. 13. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöchányai személyi érmek l. ol

AZ ÉRME, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

Münch Márton, megh. Bécsben 1589. Hivatalnok a pozsonyi sókamaránál, kamarai könyvelő Körmöcön, uvvari fillérmeste 46. Cimeres érem év. nélk. Eyskertől. Av: Körirat, két sorba Rev: Felirat, a bünbeesés, Ádám és Éva a tiltott gyümölcsből esznek. Levélszegély. Ezüst. 36, 36.5, 37 mm. 18, 19.75, 21.30, 21.40, 21.50, 21.90 gr. 14.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbanyai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM.éremvésnök

---

kielmanseggi Kielmann András,selmeci bányapolgár.Kamara titkár,szepési,komáromi kapitány.Felesége hirschbergi Saly Anna.47.Cimeres érem 1588,Eyskertől.Av:Felirat,a férj.4 részes cimer 2 sisak,mezőben:15-88.Rev:Felirat a feleség,4 részes cimer sisak,sisakdisz.Ezüst,37,38 mm. 14.old. Kép

SZIGETI ISTVÁN:Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

kielmanseggi Kielmann András, selmeci bányapolgár, kamarai titkár, szepesi, komáromi kapitány. Felesége hirschbergi Saly Anna. 47. Cime es érem 1588, Eyskertól. Av: Felirat, a férj, 4 részes cimer 2 sisak, mezőben: 15.88. Rev: Felirat, a feleség, 4 részes cimer sisak, sisaldisz. Ezüst, 37, 38 mm. Fekete repr. 14. old.

SZILÁGYI IVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1. old

AZ ÉRME, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

grünbücheli és adenothi Gienger Marx/Miksa?/.1585-87 bá
nya és főerdőmester Alsóausztriában.1587-ben beszterceb
bányai prefektus.Felesége königsteini Stweickh Anna.45.
Cimeres érem 1586,Eyskertől.Av:Felirat,A férj,négyrésze
~~felirat~~ címer,sisak,sisakdisz..Rev:A feleség.Felirat,
címer,sisak,sisakdisz,mezőben 15-86..Ezüst,32,35 mm.
17.40,17.50 gr. 14.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmochanyai személyi érmek 1.old

AZ ÉRME, IX.évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

---

pruzendorfi Weizer Zsigmond. 1589 körül selmeci városi t
tanácsos. Felesége hirschbergi Saly Zsófia. 162?-ben baró
1638-ban magy. nemességet kap. 1638-ban gróf. Címere. é
érem év. nélk. 1589, Eyskertől. Av. Felirat, a férj, 4 részes
cimer 2 sisak. sisakdisz. Rev. Felirat, a feleség, 4 részes
cimer, sisak, sisakdisz, Ezüst, 36.5, 37 mm. 20.70 gr.
15. old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmocbanyai személyi érmek 1. ol

AZ ÉREM, IX. évf. BP. 1940. jan-dec

EYSKER ABRAHAM, főéremvésnök

1575-1579 éremvésnök, 1579-1601 főéremvésnök Körmöcön. Richter Lukács utóda. Eysker György körmöci városbírónak a fia volt. 4.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. BP. 1940. jan-dec.

NICKL MILICZ, éremvésnök

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

Érmei: dr. Zoppl Józsefről	1579-ben.
Scheuchenstuel Vilmosról	1580, /1583/-ban.
id. Schrötl Györgyről	1582, 1583, 1593, /1601/-ben
Egger Györgyről	1583-ban
Strasser Mártonról	1585-ben

5old.

ZIGETI ISTVÁN: Régi kormcobonyai személyi érmek 1.old

AZ ÉREM, IX.évf. BP. 1940. Jan-dec.

EYSKER ABRAHAM, éremvésnök

Érmei: Gienger Marxról		1586-ban
Münch Mártonról	megh.	1589-ben
Kielmann Andrásról		1588 /1611/-ben
Welzer Zsigmondról		1589-ben

5.old.

SZIGETI ISTVÁN: Régi körmöcbányai személyi érmek 1.old.

AZ ÉREM, IX.évf. Bp. 1940.jan-dec.

MDK

Eysler Tamás hadimérnök

városszabályozási terveket készített Győr részére 1567 tavaszára. (Salm Egon főkapitány megbízásából?)

Borbíró - Valló: Győr, Bp. 1956. 103. l.

MDK

Gysler Tamás építén

1568. augusztusában Tata várának ujjáépítési bizottságában szent ven. (11. lap)

1567-ben Győr várának erőditési munkálatát veceti. Segédje Süess Orbán.

A bécsi erőditmények főfelügyelője. (13. l.)

1565-ben Kölbel Benedek építésszel Trencsén várát vizsgálja felül. (22. lap)

Faller Jenő: Tata várának építéseiről. Tata, 1928.

MD K

Eysler Tamás
építész

a bécsi erőditmények felügyelője
az 1560as években a győri szakértő
bizottság szakértő-mérnök irányitója
volt.

Jenei Ferenc: Régi győri házak
Bp. 1959. 7.o.

Benigno után a győri bástya rendszer
épitkezéseinek vezetője.

U.O. 8.o.

Ø Eysler Thomas

lásd

Hadtört Közl

1933. 161. l.

lásd Eisler J.

alatt

69-1-93

Eybner, Erasmus Niklas

Könives

(1443 – 1444)

l. Hoffmann Posonij

28 l.

Hoffmann Südost

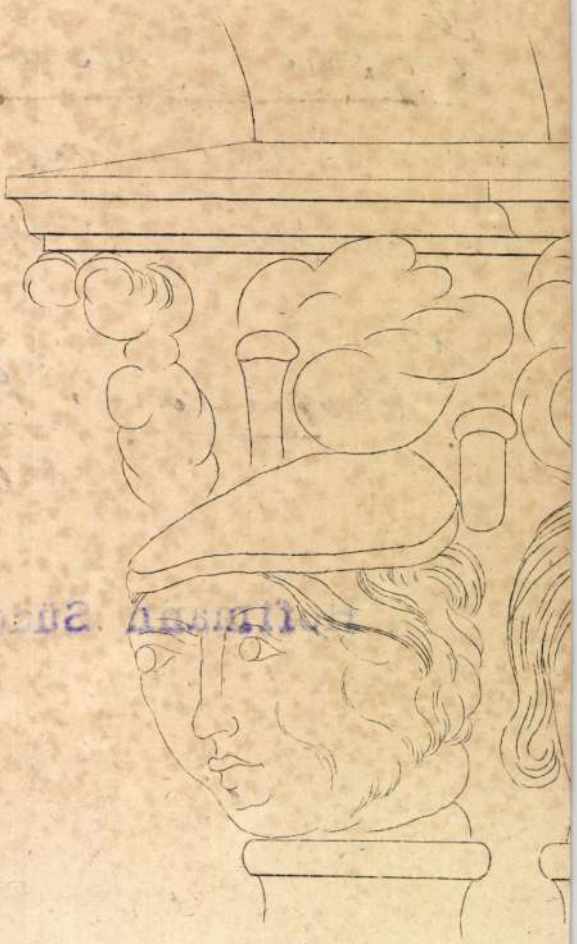

M.D.K.

Eysner Niklas, kőműves

neve 1443-1444-ben szerepel a pozsonyi számadási könyvekben.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 28. old.

MDK

Eyssen Károly építőmester

Építő Ipar 1909. márc. 7. 93. l.

magyar

Eystach Samuel I.

ötv

l.

Könnagyötvj.

1458. r –

Eystach I. Sámuel

ötvös Nagyszeben

Kőmagyötvj

261. l.

1458

S&E Samuel Eystach I, M 1722, †1757. (B: III,17. Gy: 123.) Műve

nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

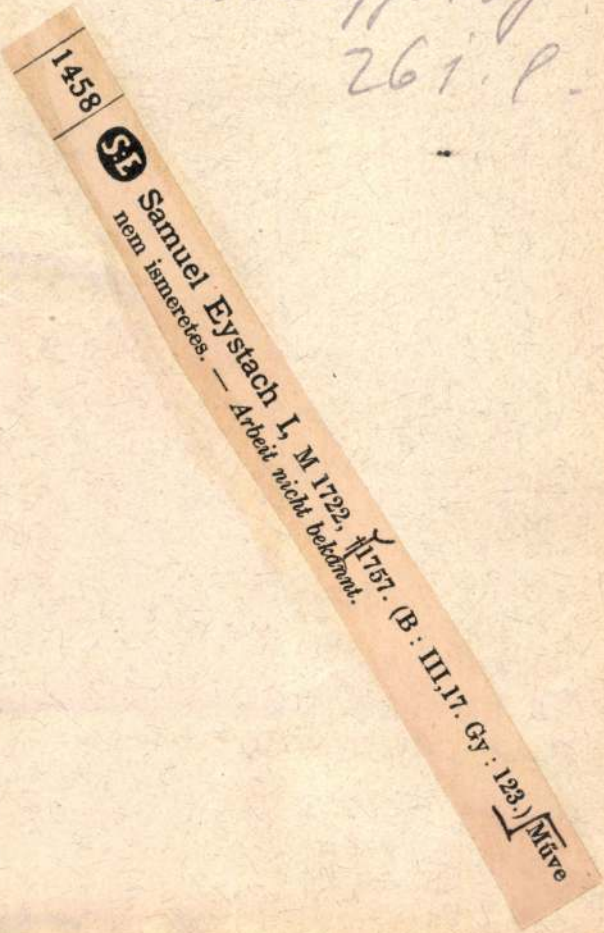

nai iskola.

zázadból.

ülke, szélein csavart oszlopok-
s tympanon, melyben angyalt
és bal kezében mondatszalag-

ORIA CHRISTI« csak egyes betűi
ták) tetői alatt imádkozó angya-
virágok képezik. Az alapkőnek
atát két czimer szakítja meg.
etei 128 : 65 cm. — Lelt. sz. 1147.
-án A. Glisentitől 400 lírán, vagyis
1894 deczember 17-én (279–894).
az 1895 márczius 26-iki 12620 és
min. előadmányi ivet. — Az elszá-
vember 28-iki 4561 (635–900) és
eln. sz. leirat (464–901).
jstr. 6. l. — Verzeichniss № 12. —

10

Fyster István, festő

Sopronban Lackner Kristóf temetésekor 1672.jan.4.92 címerrel díszitette ki a templomot és a temetés útvonalát, társával, Gemeine Schidttel együtt. 168.old.

Kovács József: A Lackner Kristóf felett tartott gyászbeszéd és temetésének számadása 167. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965 Sopron

EYTHER Georgius M.D.A.

mercatorum magister

Zágráb

30 sodal

1952)

Kövért. (Kapossy János: Epitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135.l.

BUDAPEST, 19

ÜGYINTÉZŐ:

ELŐADÓJUK:

IKT. SZÁMUNK:

Ezekel –

– Ézsaiás

lémiai Ny.

~~Ent~~

mintha egy ódon szálló ablakából szemlélnénk az óvárost. S hogy a külsőség a dominánó e kiállításon, azt elsősorban a vendégkönyv tükrözi leghívebben, ahol a bejegyzések kevésbé a képekkel, inkább az újszerű és meglepő körítéssel foglalkoznak. A művész ezzel játékos kulcsot is adott a nézőknek, akik eddig ismeretlen ajtókat is kinyithattak a festve meghódított világban.

BALOGH FERENC

IFJ. ÉBER SÁNDOR KIÁLLÍTÁSA A BAJAI TÜRR ISTVÁN MÚZEUMBAN



ÉDESANYÁM

A bajai Duna-part és tágabb környéke, az ártéri erdők világa hazánk jellegzetes tájai közé tartozik. Nem szokás idegenforgalmi látványosságként emlegetni, de aki hosszabb ideig benne él, s nem csupán a város életével érintkezik, előbb-utóbb fel kell fedezze, hogy ez a világ mindmáig őriz valamit a természet háborítatlan erejéből, békés nyugalmából, abból a múltból, amikor az ember és a természet kapcsolata egyszerűbbnek, zavartalanabbnak tűnt. Nem az Alföld, és még nem Pannónia; sík vidék, de a síkság közismert jellegzetességei nélkül, az erdők és vizek világa, egyik a másikat eleve feltételezi. A fák törzse az árvizek nyomát hordozza egész éven át, a füzek léggyökereket eresztenek, a talajt — különösen nyáron — vadul burjánzó vízparti növények lepik el. A varázslatot mindehhez a hatalmas folyó és kiágazásai teremtik meg a holtágakkal és morotvákkal meg a rajtuk és köröttük hömpölygő csönddel, ködde l és párával. Az ember itt idegen; zárt világ ez még mindig, legfeljebb rövid pihenőhely a csónakon odavetődők számára.

Ifj. Éber Sándor ezt a világot fogalmazza át képein több évtizede. Nemcsak művészetet csinál, úgy érzi, kötelességet is teljesít, amikor a pusztuló és pusztulásra ítélt világot a jelennek és jövőnek menti át, hiszen — mint írja — „szabályozzák a Dunát, nem nőnek új kristály-homokú zátonyok, ritkán pihen meg rajtuk a vízimadár,... a mesehangulatú morotvákat feltölti az iszap, betelepíti az erdész; vízmosta partok ritkábban szakadoznak; faragott, büszke nyakú halászbárkák sorából már csak egyet ringat a Sugovica". A művész a jelenhez tapad, de úgy, hogy a múltat is mögéje varázsolja: van is valami egymásba forgatása a múltnak és jelennek, még rekvizitumokra sincs szükség, hogy az időbeli átfedésnek tökéletes illúziója

KIÁLLÍTÁSI NAPLÓ

EZÜST GYÖRGY KIÁLLÍTÁSA A BÉKÉSCSABAI MŰZEUMBAN

A tartalmi szándék határozta meg Ezüst György új kiállításának rendezését, a kiállításra érkező látogatót mégis meghökkenti az eléje táruló látvány. Az eddig megszokott elrendezésű képek helyett kocsikerekeket, ajtót, ablakot és deszkákat pillant meg. S csak az első felocsúdás után látja meg a képeket.

Ha Ezüst György meglepetést akart elérni — sikerült! A rendhagyó „körítés" híre gyorsan terjedt, és sokak figyelmét felhívta kiállítására, talán azokét is, akik egyébként távol maradtak volna. Ámde a külsőségek túlhangsúlyozása könnyen pirruszi győzelemmé válhat. Kétségessé teszi a látvány burka alatt meghúzódó tartalmat, amely *önmagában is jelentős*, és szemlélésére érdemes időt fordítanunk. A gondos elrendezés alkalmat adott arra, hogy a képek jellegzetességei felfokozott hatást váltsanak ki; ez a kiállításnak mindenképpen érdeme, és ha szokatlan is, a siker nem vitatható el.

A termékeny Ezüst György — „viharsarki" festő. Jakuba János tanítványa volt, hatása alatt tovább fejlesztette az alföldi festészet nagy hagyományait. Ez nem csupán tartalmi és lírai motívumokban jelentkezik, de technikában is előbbre lépett. Mélyebbre hatolt az alföldi látványban és a felszínes jelenségek mögül mindinkább kihámozza az állandót, bár az ecsetjén átszűrt világ még mindig — s talán örökre — *romantikusnak* hat. Hagyományos kompozícióiban, vissza-visszatérő témáiban, mint a „Disznóölés" vagy a „Tanyák" inkább érzelmi fűtöttségről beszélhetünk, amelyet vitalitással telített friss színérzékkel közvetít. Újabb portréi elmélyültebbek, általában domináló színű háttérrel. Ilyenek a „Kislány lámpával", a „Vízparton" és a fára festett „Piroska".

A nagy elődök látásmódja még eluralkodik egyik-másik képén (Zsilipnél, Tanyaudvaron), ahol szinte eltűnik az e kiállításon premierként jelentkező papírkollázstechnika, amely egyébként igen jól érvényesül és indokolt a „Jugoszláv falu", „Csabai templom", „Piac a templom előtt" stb. képein. Az alkotó nem kerülheti meg a valóságot, de a valóságábrázolás igényét sem lehet szó szerint venni, ezért szerencsésebb megoldású az impresszionista hangvételű „Avignon", mint a „Dobozi hídnál", ahol ez utóbbin, mint egyszerű fotón, csak a valóság látleletét kaptuk vissza. Ezzel szemben tartalmilag is sűrítettebbek a „Tanyán" és a „Nyitott kapu" parasztasszonyai, akik talán éppúgy a magányossággal küszködnek, mint az „Egyedül" töprengő férfialakja. E képeken a színeknek, formáknak, foltoknak szerepe, funkciója van, semmi nem ütközik ki a környezetből, de összhangot teremtő erejük nyilvánul meg. Bár minden mű csak önmagával egyenlő, mégis érdekesnek tűnik, hogy míg egyes képei hallatlanul mozgalmasak (Disznóölés, Kapálók), addig a „Beszélgetés" és a lovas kocsis „Tanyaudvar" merevnek tűnik, megfagyottnak. S ez újabb megállapításra is alkalmat ad.

Ezüst Györgynek e kiállításon közönség elé tárt anyaga nem egységes nyelvezetű; a képek keverednek mind témában, mind technikában. A paraszti élet valóságát indokolatlanul vegyíti útiemlékeivel. Kedvezőbb lett volna külön-külön bemutatni ezt a két heterogén csoportot, mert külföldi fogantatású képein inkább a külső látvány nyert rögzítést, hazai témái bensőségesebb ihletésűek. Vitathatatlanul szépek üde olasz tájképei (Tengerpart, Velence) és a két francia kikötő, ahol a most meghódított papírkollázs-technika játékos finomsággal érvényesül.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni: a művészet megújulása csak az érzések, gondolatok frisseségétől, eredetiségétől várható. Ez a tartalmi szándék jelentkezett mind a kiállítás megjelenítésében, mind a képek tartalmi, technikai újdonságaiban. Ezüst György önmaga keresésében még nem találta meg végleges hangját. Fiatal korát tekintve talán szerencsés is ebben, mert felfedezései elevenen hatnak és élményszerűek a néző számára. Újjáteremti a sokszor látott csabai templomot és a parasztudvarokat, egyben elénk varázsolja távoli tájak látványát és hangulatát. Ez utóbbiból szeretném kiemelni a „Jugoszláv táj I"-et, ahol ötletes volt a külső dekorálás, illúziókeltő,

Ezüst György: Nyitott kapu



Ezüst György: Az avignoni híd

1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-060, 337-748, 340-726

Ezüst György

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
196. DEC 2

1021

Kamaratárlat az új gimnáziumban

Békéscsabán, az új gimnázium KISZ-alapszervezete rendezésében a város képzőművészeti életét, alkotóinak munkásságát beszélték meg a klubdélután fiatal résztvevői. A szombat délutáni foglalkozásra mintegy 60 érdeklődő diák jött el, s hallgatta meg Ezüst György és Lipták Pál festőművészek előadását munkájukról, alkotásaikról, a város művészeti életéről. Nagy érdeklődéssel tekintették meg a Lipták Pál alkotásaiból rendezett kamaratárlatot is.

kilenc óra körül a város központját, különösen a földalatti megállóhelyeit birtokukba veszik a fiatal, 15—18 éves, jobb szó hiányában úgy mondom, huligánok. Ezek a vegyesen fiúkból és lányokból álló falkák adják az esti város egyik döntő színképét. Hogy mi marad utánuk? Szemét, piszok, emberi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged

1021
1970 JAN

Irodalmi és kulturális folyóirat

Tisza táj



XXIV.
ÉVFOLYAM
1970.
JANUÁR

Ezüst György

1

EZÜST GYÖRGY: PORTRÉ

MEGHÍVÓ

A Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága
tisztelettel meghívja Önt és ismerőseit

1995. április 28-án 15 órára

a Munkácsy Múzeumba
(Békéscsaba, Széchenyi u. 9. sz.)

EZÜST GYÖRGY

festőművész

60. születésnapja alkalmából rendezett
kiállítás ünnepi megnyitójára.

A tárlatot megnyitja:

DR. BERECZKY LORÁND

a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

A kiállítás megtekinthető: 1995. május 28-ig,
hétfő kivételével, naponta 10–18 óráig

gel, így a módosítást nem fogadták el. Viszont érvényben maradt még a 209/1997 (VI. 12.) sz. határozat, melyet korábban közöltünk. A január 1-jétől keletkezett lakbérhátralék kifizetésére XII. 31-ig 6 havi részletfizetési lehetőséget kapnak a kérelmet benyújtók.

3 Dr. Balázs Péter képviselő az önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásának feltételeiről szóló 24/1993. (XII. 23.) számú önkormányzati rendelet módosítására tett javaslatot. Ez a rendelet megosztja a bérbeadói jogok gyakorlását a képviselő-testület, a Lakásügyi Bizottság, valamint a polgármester között. Balázs Péter indítványa szerint a bérlőkijelölési, illetve bérlő-kiválasztási jogról, a lakáscseréhez való hozzájárulásról és a hozzájárulás megtagadásáról is a képviselő-testület döntött volna. A képviselők azonban a javaslatot nem fogadták el.

4 Ezután a Pannonia Sacra Általános Iskola, mint intézmény 1997. augusztus 29-i megszüntetéséről és a Városmajor u. 31/A. szám alatti ingatlan egyházi bírálása következett. Valamennyi fellebbezést elutasították, a döntések így jogerőssé váltak.

10 Nyílt formában folytatódott a testületi ülés. Az OTP Ingatlan Rt. tett vételi ajánlatot a Tündér u. 18., Hableány u. 5. sz. ingatlanon lévő önkormányzati tulajdonú hányadra. *Dr. Papp Endre* képviselő nehezményezte, hogy – bár e napirend a meghívóban még zárt ülésként volt megjelölve – a képviselők elfogadták a nyílt ülésre tett javaslatot. Szerinte az önkormányzat vagyonát érintő érdekek sérülhetnek ezzel. Végül több hozzászólás után a vételi ajánlatot elutasította a testület.

11 Hasonló ügyet tárgyaltak ezt követően: a Globex Holding Rt. szerette volna megvásárolni a Kútvölgyi út 60–62. sz. alatt épülő önkormányzati tulajdonú épületet. A képviselők eléggé egyértelműen foglaltak állást: nem kívánnak foglalkozni a Globex ajánlatával.

12 Dr. Mitnyan György adott tájékoztatást az ÁPV Rt. belterületi földek után járó ön-



Vajon melyik lehet az a zenemű, amelyik minden pártnak megfelel!

top travel Mobil

Velence a megunhatatlan... Re

EZÜST GIÁM

Hegyvidék 1997 VIII. 13

likítása.

A résztvevők elhatározták a kerületi ismertető-füzet elkészítését, amely – főként a rászoruló polgárok számára – egyértelmű tájékoztatást ad problémáik orvoslására, a támogatást és támaszt nyújtó szervezetek munkájáról. Szintén fontos egy XII. kerületi problématérkép megalkotása is, amely a hosszú távú szociálpolitikai stratégia alapja lehet.

Mindezen munkákat segíti egy közhasznú információkat is integráló, központi adatbázis létrehozása, amely elkészítését a Népjóléti Iroda már elkezdte.

A szociális szakma, a segítők, önkéntesek számára igen fontos – főként mentális – szakmai segítség nyújtását vállalták a Családterápiás és Családsegítő Központ munkatársai. (Tanfolyam, továbbképzés vagy tréning és netán esetmegbeszélő csoport formájában a szociális területen tevékenykedők koeddig nem említett – résztvevői:

az önkormányzat Egészségügyi és Szociális Bizottsága részéről *Németh Mária*, a német kisebbség képviseletében *Dicsőné Helmly Mária*, az önkormányzat minden szociális intézményének vezetője, az ÁNTSZ, a kerületi védőnők, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Városmajori, a Farkasréti és Felső-krisztinavárosi Plébániák, a Református Egyházközség, az Evangélikus Egyház, a Létminimum Alatt Élők Társasága képviselői, munkatársai.

(A II. Szociális Kerekasztal időpontja: 1997. szeptember 10., 16.00 óra. Helye: a XII/2. sz. Gondozási Központ, Budapest XII. Szépkilátás u. 1. Jelentkezés: Nagyné Szabó Enikőnél a 155-0973/138-as mellékű telefonon.)

Nyitrai Imre
irodavezető

Megvalósult egy jó kezdeményezés

Nemzetközi művésztelep

A XII. kerületben 1997. augusztus 11–23-ig első ízben működik majd egy nemzetközi művésztelep.

Az ötlet gazdája *Ezüst György*, a szlovák kisebbségi önkormányzat elnöke, aki az Önkormányzat támogatásával és szponzorok bevonásával valósítja meg tervét. Az eddig résztvevőnek jelentkező 23 művész a Széchenyi úti Pedagógus Szállóban és a Fülemile úti Ifjúsági Táborban teljes ellátás mellett alkothat. A francia, szlovák, román, német, grúz, ausztrál, osztrák és ukrán szobrászok és grafikusok augusztus 22-én a XII. kerületi Művelődési Központban zárókiállítást rendeznek, melyet *dr. Mitnyan György* alpolgármester nyit meg. A művészek az itt készült anyagokból a kerületi Önkormányzatnak ajándékoznak egy műalkotást. Ezt megelőzően, augusztus 19-én *dr. Udvardy-Nagy István* polgármester fogadja a művészeket. A 14 nap alatt sor kerül egy balatoni kirándulásra és a XII. kerületben lakó művészekkel történő találkozóra is.

Amennyiben ez az alkotótábor sikerrel zárul, a jövőben magyar művészekkel is bővülhet a résztvevők köre.

Hegyvidék

A XII. KERÜLETI POLGÁROK LAPJA — MEGJELENIK KÉTHETENTE — XXVII. ÉVFOLYAM 17. SZÁM 1997. SZEPTEMBER 10.

BUDAKESZIERDŐ – CSILLEBÉRC – FARKASRÉT – FARKASVÖLGY – ISTENHEGY – JÁNOSHEGY – KISSVÁBHEGY – KRISZTINAVÁROS
KÚTVÖLGY – MAGASÚT – MÁRTONHEGY – NÉMETVÖLGY – ORBÁNHEGY – SASHEGY – SVÁBHEGY – SZÉCHENYIHEGY – VIRÁNYOS – ZUGLIGET

Újra itt van...

Újra itt a szeptember, s vele együtt a tanévkezdés. Az 1997/98. tanév során várhatóan 1331 fő óvodás korú gyermek, 4451 fő általános iskolás és 2096 fő középiskolás korú tanuló látogatja majd a XII. kerületi Önkormányzat által fenntartott oktatási-nevelési intézményeket. (Végleges adatokkal csak az októberben beküldendő statisztikák után rendelkezünk.)

Az elmúlt tanév végén 580 nyolcadikos tanuló fejezte be kerületünkben az általános iskolai tanulmányait. Szeptembertől közülük 420-an gimnáziumban, 116-an szakközépiskolában tanulnak tovább, a többiek szakmunkás- vagy szakiskolában. A gyermekek nyaraltatásáról a kerületi és iskolai táborok gondoskodtak. A kerületi szervezésű Napközis Táboron (Fülemile út) és a szántódi Ifjúsági Táboron kívül számos iskolai tábor (kerékpáros, vízi, vándor, nyelvi stb.) szervezését vállalták az iskolák. Amíg a gyermekek kipihenték az elmúlt tanév fáradalmait, az iskolákban, óvodákban nem állt meg az élet: folytak az éves beruházási és felújítási munkálatok. Tanévkezdésig 100 millió Ft-ot költött erre a célra az Önkormányzat, s az év végéig hátra van még közel 25 millió Ft-nyi munka. Átadták végre a Zugligeti Általános Iskola tornatermét, mely modern elemeivel is csodálatosan illeszkedik a környezetbe. Folytatódott a Kós Károly Általános Iskola műemléki rekonstrukciója – hogy csak a legnagyobb beruházásokat említsük. Sok intézményünkben történt fűtés-korszerűsítés, nyílászáró szigetelés, elkészült a Táncsics Mihály Gimnázium tetőszigetelése.

Új igazgatója van a Kiss János Általános és Középiskolának 1997. augusztus 1-je óta, Fidler Gábor személyében. Újabb 5 évre kapott megbízást a képviselő-testülettől *Biernaczky Szilárdné*, a Zeneiskola igazgatója; *Kovács Zsuzsa*, a Süni Óvoda és *Major Aranka*, a Zugliget Óvoda vezetője.

A nyugdíjkorhatárhoz közel álló *Bártfai Csabáné* – Normafa Óvoda – vezetői megbízását a közoktatási törvény értelmében pályázat kiírása nélkül 2 évvel hosszabbította meg a testület.

A keresztény szellemiségű Pannonia Sacra Általános Iskolát 1991-ben alapította a XII. kerületi Önkormányzat képviselő-testülete. Mint ismeretes, eleinte az Alkotás utca 45. szám alatt egy bölcsődéből átalakított épületben kapott az intézmény elhelyezést. Az emeletráépítések ellenére a gyorsan fejlődő iskola „kinőtte" az épületét. Végleges elhelyezésére a Csaba u. 16. szám alatti iskolában került sor az elmúlt ősztől. A most induló tanévvel a közoktatási törvény előírásainak megfelelően az iskola fenntartása átadásra került az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyének. A kerületi Önkormányzat közoktatási megállapodás megkötésével kívánja segíteni további működését.

Újdonság még, hogy az Alkotás utca 45. szám alatt 1 éve működő Herman Ottó Általános Iskolának logopédiai profilt engedélyezett a képviselő-testület. Olyan ép értelmű, részképesség zavarokkal küzdő kisgyermekek kerültek (logopédiai szűrés után) felvételre az iskola első és második évfolyamára, akiknek a normál általános iskolai képzés mellett huzamosabb ideig van szükségük beszédfejlesztésre. Az iskola profiljának megváltoztatása felmenő rendszerben történik. A korábban már ide beiratkozott tanulók képzését a profilváltás még nem érinti.

A fenntartó önkormányzat a kerületi oktatási-, nevelési-, kulturális- és sportintézmények vezetői számára 1997. augusztus 27-re kerületi tanévnyitó értekezletet szervezett, melyre a Művelődési Központ kupolatermében került sor.

Az 1997/98. tanév megnyitása alkalmából *Dr. Udvardy-Nagy István* polgármester köszöntötte az intézmények vezetőit és kívánt sok sikert, erőt az elkövetkezendő tanév feladataihoz. Ezek közül a legkiemelkedőbb az iskolák számára a NAT bevezetésével járó pedagógiai programok, illetve ezek részeként a helyi tantervek kidolgozása, a nevelő-testületekkel való elfogadtatása, illetve a képviselő-testület általi jóváhagyattatása. Bár a nevelő-testületek már jó egy éve dolgoznak a programokon, sok feladat van még hátra.

Az elkészített pedagógiai programokat – a törvény szerint – a fenntartó szakértővel köteles véleményeztetni. A szakértő vizsgálja majd a program megvalósíthatóságát, a NAT-tal való kompatibilitását, a költségvetési igényeit és nem utolsó sorban azt, illeszkedik-e az elfogadás előtt álló XII. kerületi közoktatási koncepcióhoz.

A nevelő-testületek által elfogadott és a képviselő-testület által jóváhagyott pedagógiai programok, illetve helyi tantervek alapján a munkát 1998. szeptember elsejével kell megkezdeni.

Rostáné Zentai Ildikó
Oktatási és Közművelődési Iroda

Rendőri ellenőrzés az iskoláknál

Az Országos Rendőr-főkapitányság vezetése elrendelte, hogy szeptember folyamán – a tanévkezdethez kapcsolódóan – a kerületi kapitányságok fokozott rendőri jelenlétet biztosítsanak a frekventáltabb helyeken fekvő iskolák előtt. A XII. kerületi Rendőrkapitányság a helyi Polgárőrség segítségét igénybe véve látja el ezt a feladatot, amelynek célja kettős: egyrészt a drogmegelőzés, másrészt a közlekedési balesetek megelőzése. Az iskolák előtt ebben az időszakban sűrű közúti ellenőrzésekre is számítani lehet – tájékoztatta lapunkat Majsai György, a XII. kerületi Rendőrkapitányság vezetője. *(s.)*

Képek a Művésztelepről

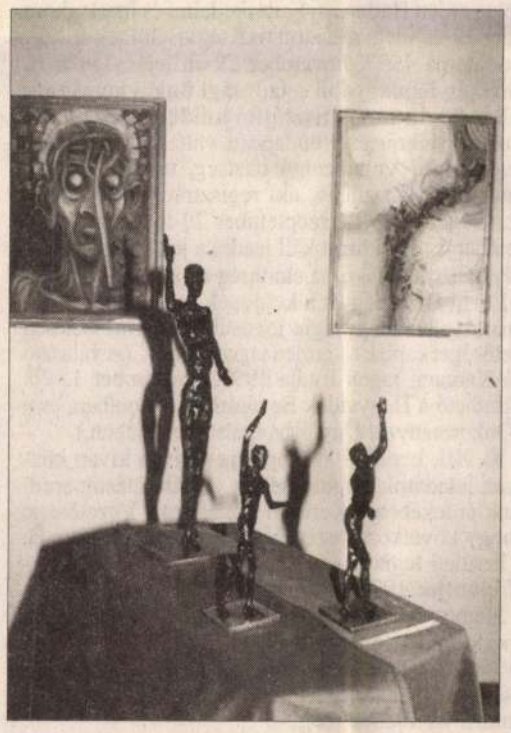

Bezárta kapuit az első XII. kerületi Nemzetközi Művésztelep, s véget ért a résztvevő művészek kiállítása is. Elérkezett a számvetés ideje. Dr. Mitnyan György alpolgármester a kiállítás megnyitóján, egyebek között a következőket mondotta: „Nem tudok róla, hogy valamelyik fővárosi kerület olyan nemzetközi tábort hozott volna létre, ahová a világ minden tájáról érkeztek volna vendégművészek. Miért vállalkoztunk erre az egyedülálló kísérletre? A múlt században és e század elején is pezsgő kulturális élet folyt errefelé. Ennek feltámasztásában jelentős állomás lehet a művésztelep, melyet – a siker láttán – a jövő évben is szeretnénk létrehozni."



Dr. Mitnyan György és Ezüst György

A művészi siker természetesen az idő függvénye. *Wildner Gábor* alpolgármester, még a polgármesteri fogadáson, elmondta: „*Olyan esemény ez, melyet csak hosszabb időtávlatban nevezhetünk történelminek. De ilyen és ehhez hasonló események kellenek, hogy valóban európaiak legyünk. A szakmai oldal mellett* – mondta – *az emberit is mérlegre kell tennünk. Jó érzés például az a tudat, hogy három földrészről érkeztek hozzánk művészek.*"

Kilenc ország művészei gyűltek össze a Pedagógus Szállóban és a Fülemile úti ifjúsági táborban. Ennek ellenére senki sem szigetelődött el nyelvileg, legfeljebb az újságíró érezhette néha úgy, mintha Bábelben lenne. Legtöbben Szlovákiából, Ausztriából és Ukrajnából (Kárpátaljáról) jöttek, részint a közelség, részint a korábbi kapcsolatok miatt (csaknem mindegyiküknek volt már hazánkban is kiállítása). Jövőre persze tovább szélesíthető a kör.

A kiállítás megnyitóján *Ezüst György* festőművész, az alkotótábor megálmodója és megszervezője mutatta be a kiállító művészeket a szép számban összegyűlt közönségnek. Néhány vendégművésszel interjút is készítettünk.

„*Egy művésztelep sikere* – mondta *Albert Trendl*, az egyik (magyar származású) ausztriai vendég – *nemcsak a résztvevők művészi kvalitásán múlik, hanem azon is, hogy az összegyűlt művészek mennyire becsülik egymást, s maguk is igyekeznek-e jó hangulatot teremteni.*" (Azért némi szerencse és jó szem is szükségeltetik. Albert Trendl például pompás témát talált a szálló mellett: egy foszló kérgű, kiszáradt fát, mely különböző antropomorf képzettársításokra adott lehetőséget.) A jó hangulat megteremtését szolgálta a városnézés, a szentendrei kirándulás, a balatoni körút és a tábortüzes ismerkedési est is, melyen *Stefan Buban*, szlovákiai művész bemutathatta, hogy nem csak festeni tud jól, hanem énekelni is. Később elmondta, hogy elsősorban azért fogadta el a meghívást, mert – bár sok „plain air" táborozáson volt már – ez az első eset, hogy a tábor városon belül van. Különösen azt tartotta jónak, hogy közelről és távolról is érkeztek vendégek, s alkalmuk volt megtekinteni a Nemzeti Galériát is.



Egy másik szlovák művész, *Ignac Kolcak* elmondta, hogy három éve (ismét) vezet egy plain air tábort Szlovákiában, így tudja, mekkora munkát jelent a szervezés; ezért köszönetét tolmácsolta Ezüst Györgynek és minden közreműködőnek. „*Kellemes meglepetést jelentett számomra* – mondta – *az ideális környezet. Három év alatt létrejöhet a kerületi gyűjtemény. Ha akadnának szponzorok, akik megvásárolnák a képeket az állandó tárlat részére, akkor kevesebbe kerülne a tábor az önkormányzatnak, és tovább tarthatna.*" (Az ugyancsak szlovák *Andrej Smolákkal* nem beszéltem, de hallottam róla, hogy a festészet mellett ő is foglalkozik művésztelep-szervezéssel, s jelentős galerista is.)

Peppi Spiss, tiroli festőművész egyebek között ezt mondta: „*Szeretem az ilyen táborokat, mert otthon minden eltereli az ember figyelmét. Ez a hely gyönyörű, s a kertben is lehet dolgozni a friss levegőn.*" (Ausztriában egy akciófestészet alkalmával traktorral festett egy óriási vászonra, melyet aztán feldaraboltak. Nálunk csak a kezével alkotott.) Egy másik osztrák festő, *Egidius Golob* négy magyarországi művésztelepen vendégeskedett már, és állította, az itteni felveszi velük a versenyt. (Egyik kritikusa azt írta róla, hogy „kritikus a beállítottsága és a logikája", így nem tekinthető udvariassági gesztusnak a dicséret.) *Jane Sweet*, ausztráliai művésznő közölte, hogy magyarországi tapasztalatai mély benyomást tettek rá. Külön kiemelte a Jókai Klubot, melynek erkélyéről az étkezések alkalmával festői kilátásban volt részük.

A három neves ruszin festő – *Odárká Dolgos, Vásil Becá* és *Dánilic Tárász* közül (mea culpa!) a csinos Odárkát próbáltam százszavas lengyel szókincsemmel szóra bírni, de aztán – mint nevéből sejteni lehetett – kiderült, hogy ennyit ő is tud magyarul. Mint megtudtam, egyebek mellett ő illusztrálta édesapja, *Ivan Dolgos* „Próza" című regényét is. Az olasz *Marisa Cortesetől* annyit tudtam meg, hogy faliképeket is fest, s várja a megrendeléseket.

A művésztelepen három fiatal „művészpalánta" is részt vett. Egyikük, *Carla Supernova* így beszélt: „*Különleges a hely, gyönyörű a környék és a város is inspiráló. Több kontaktusra nyílna lehetőség, ha egy helyen lenne a tábor.*"

Az interjúalanyok kiválasztása nem művészi kvalitásuk szerint történt. Ha tudnék németül, kifaggattam volna például *Éva Mazzucco*-t, akinek munkáiból élő múzeum létesült Salzburg közelében. A Párizsban élő *János Orgonást* pedig azért nem idézem most, mert feleségével, *Madeleine Flaschnerrel* közös kiállításra készül a kerületben. Úgyszintén *Szirmay-Bayer Erzsébet* német nemzetiségi művész is.

Ezüst György összegzésképpen elmondta, hogy a két hét alatt 25 művész dolgozott a táborban, 120 munka született, s ezek közül 89-et ki is állítottak. A művészek, a megállapodásnak megfelelően, egy-két alkotásukat a kerületnek adományozták. „*A kiállítás* – vélte Ezüst György – *magáért beszél. Úgy érzem méltán szponzorálta az OTP Bank és az osztrák Raiffeisen Unicbank Rt. Köszönet az Önkormányzatnak, mindazoknak, akik a művésztelep gondolatát támogatták, biztosították a szükséges anyagiakat vagy – mint Buda Antal, az ifjúsági tábor gondnoka – segítettek a táborozás megszervezésében.*"

A tábor résztvevői osztrák, szlovák és kárpátaljai művésztelepekre kaptak meghívást a szervezéssel megbízott művészektől.

Kérész Gyula

A résztvevő művészek



Ezüst György

Tisztelt XII. kerületi vállalkozók és lakosok!

Felhívjuk a kerületi vállalkozók és lakók figyelmét arra, hogy lehetőség van a kerületi önkormányzat és a HE-BA Kft. által a Polgármesteri Hivatalban közösen működtetett távfelügyeleti központba való bekötésre korlátozott számban. Jelentkezőket lakossági és közületi részről is szívesen fogadunk. Akár meglévő, akár létesítendő riasztórendszerek csatlakoztatására is van mód.

Riasztás jelzés esetén a szolgálat ellátásának módja a következő: 2 fő fegyveres kivonuló járőr az adott címre megy (néhány percen belül), és megteszi a helyszínen a szükséges intézkedéseket.

A jelentkezés határideje, a hirdetés megjelenésétől számított 30 nap.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a HE-BA Kft.-nél munkaidőben a következő telefonszámokon: 213-02-95; 06-30-443-185; 06-30-443-186

XII. Kerületi Önkormányzat
HE-BA Kft.

Nyílt nap a budai vízművekben

A különleges adottságú, jó levegőjű budai hegyvidéken a lakosságot ivóvízzel ellátó létesítmények is rendkívül látványosak, ugyanakkor fontos funkciót töltenek be: tiszta vizet juttatnak a legmagasabban fekvő lakásoknak is.

Megér hát egy kis kirándulást, hogy ön is részt vegyen a Fővárosi Vízművek Rt. három budai létesítményét bemutató nyílt napján.

Szeptember 27-én, szombaton 10 óra és 14 óra között tárt kapukkal fogadja önt is a XII. kerületi Kékgolyó utca és Istenhegyi út sarkában lévő Krisztinavárosi Vízmű, a Diana utca 10/b. alatti Vízmű gépház és az Eötvös utcában található víztorony.

A budapesti ivóvízzel, környezetvédelemmel kapcsolatos tanácsadáson túl vetélkedők, tombola, filmvetítés és a társaság kiállítóbusza várják az érdeklődőket, akik a vízmű szép parkjában sportolhatnak piknikezhetnek, tanulva szórakozhatnak.

A három helyszín között a Vízművek különbusszal szállítja a látogatókat.

Jótékonysági koncert

A Városmajori Katolikus Ifjúsági Egyesület a Városmajori plébánia támogatásával **kárpátaljai fiatalokat** lát vendégül **Magyarországon** 1997. szeptember 24–28. között. Negyvenöt tizenéves és felnőtt fiatal vendégünk többek között megtekinti Budapest nevezetességeit, előadásokat hallgat magyar történelemből, találkozik – például táncházban – anyaországi fiatalokkal, megtekinti az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékmúzeumot. Utazásuk, programjaik költségeinek fedezéséhez támogatókat keresünk, s részben már találtunk is. A XII. Kerületi Önkormányzat és a kerületi Művelődési Központ jóvoltából, művészbarátaink ingyenes fellépésével

Szent Ferenc napi jótékonysági koncertet szervezünk
1997. október 4-én 18 órakor
a XII. kerületi Művelődési Központban
(volt MOM kultúrház, 1124 Csörsz u. 18.)

A klasszikus, elsősorban barokk zene, valamint költemények kortárs zenei feldolgozását adó műsorunkban fellépnek:
Kállay Gábor operaénekes
Jelinek Gábor operaénekes
Caritas Collectio kamarazenekar
Wekerle-telepi Szent József kórus
és további neves művészek.

Mindaz, aki résztvesz a koncerten, túl azon, hogy egy kellemes zenei élményben lesz része, a jegy megvásárlásával a kárpátaljai fiatalok magyarországi utazását támogatja.

A jegyek 500–1000–1500 forintos áron ***megvásárolhatók*: Városmajori Jézus Szíve Plébánia (1122 Bp., Csaba u. 5.) minden nap de. 10–12 és 16–18 óra között. Új Ember könyvesbolt** (V. ker., Ferenciek tere, Kárpátia udvar) H–Cs 8.30–16.30, P: 8.30–14.00, **Fortissimo öt jegyiroda** (1136 Bp., Hollán Ernő u. 7. az ODEON ART-VIDEO galériáján) tel: 359-5395, 339-8468, H–P: 10–18 óráig.

A jegyek megrendelhetők: IX. 20-ig a Városmajori Katolikus Ifjúsági Egyesület címén. (1122 Budapest, Csaba u. 5.) telefon 212-4656.

A koncert támogatói: Budapest XII. Kerületi Önkormányzat, M és M Goldprint Kiadó, Reklám és Nyomdaipari Kft., Városmajori Márton Áron Alapítvány, Új Ember.

A koncertet a Városmajori Katolikus Ifjúsági Egyesület szervezi.

Zürichi fiatalok hangversenye kerületünkben

Október 4-én, szombaton este 7 órakor a Farkasréti Mindenszentek Plébánia templomban (Hegyalja út 139.), **október 5-én**, vasárnap délelőtt 11 órakor a Városmajori Gimnázium (Városmajor u. 71.) előadótermében kerül sorra az a hangverseny, amelyen többek közt *Vitali:* Ciaccone szólóhegedűre, *Bach* Brandenburgi Koncert és a Svájcban élt *Veress Sándor* Erdélyi táncok című művei hangzanak el. A zenekar a XII. kerületi Zeneiskola meghívásának tesz eleget. Minden érdeklődőt és zenekedvelőt szeretettel várnak.

HELYREIGAZÍTÁS

Hadiözvegyek és Hadiárvák figyelem! Akiknek férje, vagy szülője szovjet hadifogságban vesztette életét, keressék fel a budapesti, illetőleg a megyei Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalokat és az 1992. évi XXXII. ill. az 1997. évi XXIX. törvények alapján jelentsék be kárpótlási igényüket. **Beadási határidő** az 1997. VIII. 13-iki számunkban közölt Szeptember 8. dátummal szemben, egy hónappal később van, **október 7.**-én. Az időpont be nem tartása jogvesztő hatályú! Nem részesülhetnek kárpótlásban azok, akik e törvény alapján, a magyar államtól, már részesültek kárpótlásban. A kitöltendő nyomtatványokat a Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalokban lehet beszerezni és kitöltés után a csatolt borítékban, postán kell visszaküldeni. Tel.: 201-3327, Tóth Albert.

Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetségének XII. ker.-i Elnöksége

Caritas Alapítvány

Egyesületünk ***Caritas Alapítványán*** belül megalakult egy olyan ***Egység***, melynek keretében irodai munkavállalási lehetőség van, mintegy 30–40 fő részére. (Később bővülni fog a foglalkoztatás milyensége, ahol iskolai végzettség nem lesz feltétlenül szükséges.) Tekintettel a felelősségteljes, komoly irodai munkára, elsősorban azok *pályázását* várjuk, akik úgy érzik, hogy tudnak vagy tudnának számítógépen (írógépen rendszeresen, hosszú távon dolgozni. (Betanítunk!) Az érettségi kötelező! A munkahelyre- és visszaszállításról igyekszünk gondoskodni. Tolókocsival közlekedők is jelentkezhetnek. Munkaszerződést kötünk. Erkölcsi bizonyítvány szükséges!

Részletesebb felvilágosítást – lehetőleg személyesen, félfogadási időben (minden hét keddje 8–17 óráig) – az MBE irodájában, vagy **Kovács Bélánétól a 291-38-28 telefonszámon 9–11 óráig** lehet kérni.

A **PÁLYÁZÓ LAP** az alábbi címre küldendő: **Mozgássérültek Budapesti Egyesületének Caritas Alapítvványa 1134 Budapest, Hegedűs Gyula u. 43.**

FELHÍVÁS a B. K. I. K. Tagjai részére

A gazdasági kamarákról szóló 1994. évi XVI. tv. szerint megalakult köztestületi Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1994. november 29-én megválasztott tisztségviselőinek és küldötteinek mandátuma 1997. november 29-én lejár. Így **a B. K. I. K., az ország legnagyobb gazdasági önkormányzata 1997. november 20-án tartja tisztújító küldöttgyűlését.** Ez az esemény szinte valamennyi budapesti vállalkozót, gazdasági szervezetet érinti. Valamennyi tisztség, testületi tagság esetében választó és választható, aki regisztráció és tagdíjfizetési kötelezettségének 1997. szeptember 20-ig eleget tett.

1997. november 5.–10. között kell leadni a jelöléseket a Kamara elnökhelyettese, alelnöke, az elnökség tagjai, az Ellenőrző Bizottság, az Etikai Bizottság és a küldöttek személyére. A jelölésre a Kamara valamennyi tagja jogosult, de természetesen erre külön lehetőséget kaptak a kerületi tagcsoportok. (A választó és választható Kamarai tagok listája 1997. szeptember 1.–20. között megtekinthető a Hegyvidék Bevásárló Központban, és a XII. kerületi Önkormányzat Ügyfélszolgálati Irodájában.)

A B. K. I. K. XII. kerületi tagcsoportja aktívan kíván közreműködni ezen feladatok megoldásában. A választások eredményességének érdekében a Kerületi Tagcsoport Vezetősége úgy döntött, hogy következő vezetőségi ülésére meghívja a B. K. I. K. XII. kerületi tagjait.

Az ülés időpontja: 1997. szeptember 17. 17 óra

Helye: A Hegyvidék Bevásárló Központ – Tanácsterem (1124. Budapest, Apor Vilmos tér 11.)

Kérjük kerületünk valamennyi Kamarai tagját, hogy az ülésen javaslatok leadására, és a jelölések egyeztetésére minél nagyobb számban jelenjenek meg.

B. K. I. K. XII. kerületi Tagcsoport Vezetősége

Őszi szemétszüret

(1997. szeptember 20.)

A Takarítási Világnap alkalmából – az elmúlt évekhez hasonlóan – az országos nagytakarításra szeretnénk megint hívni mindenkit. Szeptember 20-án szedjük össze a szemetet környezetünkben közösen!

Minden felelősen gondolkodó ember tudja, hogy nem elég csak a védettnek nyilvánított állatokért, növényekét, geológiai képződményekért tevékenykedni, hanem fontos a település, a közvetlen környezet tisztántartása is. Az alkalmilag szerveződő és a már meglévő – iskola, egyesület, társadalmi közösség – csoportok válasszanak ki egy-egy területet, amelynek megtisztítását tűzik ki célul. Érdemes előre megbeszélni a polgármesterrel vagy a területért felelős erdésszel, hogy hol gyűjtik a szemetet. Hiszen az összegyűjtött szeméthalmok időbeni elszállításáról szintén az Önkormányzat vagy az illetékes erdészet gondoskodik. Az is jó megoldás, ha ezen a napon a család vagy egy baráti társaság kirándulással összekötött szemétgyűjtésre indul.

A tökéletes az, ha egy-egy településen valaki – például tanár, erdész, polgármester, természetvédelmi szakember, cserkészvagy úttörővezető, vállalkozó vagy a kocsmáros – vállalja a szervezést, előre beosztja a jelentkezők között a legszemetesebb területek kitakarítását, irányít és ismertté teszi a helyi elektronikus és írott sajtóban a tudnivalókat. Aztán ugyanitt beszámolnak a történtekről.

A Fővárosban a Budapesti Erdészet segíti a Főváros csodálatos természeti környezetének takarítását, amelyhez előzetesen gyűjtőzsákot ad és elszállítja az összegyűjtött hulladékot az előre egyeztetett helyszínekről. (Budapest Erdészet Vezető: Bakon Gábor, telefon: 210-1996.)

Végül, ami nem fontos, de jó játék, ha megírják levelezőlapon szeptember 20. után, hogy kik, hányan és hol szedték a szemetet. Az iskolaigazgató, a polgármester, az erdész vagy az egyesületi vezető aláírásával hitelesítse a lapot. Pontos címet írjanak, mert postán küldjük a résztvevők között kisorsolt könyveket.

Cím: Nemzeti Egészségvédelmi Intézet – Szemétszüret
Budapest, Pf. 8.
1378
Tájékoztatás: NEVI MoSa
131-4142 telefonon
131-6112 faxon

1802. szeptember 19.

195 éve született Kossuth Lajos

Kossuth Lajos a nemzeti függetlenségért, a feudális kiváltságok felszámolásáért, s a polgári szabadságjogok biztosításáért vívott XIX. századi küzdelem legnagyobb alakja volt. Nevéhez fűződött az Iparegylet megalakítása, valamint a gazdasági önállóság előmozdítására az első magyar Iparműkiállítás megszervezése. Kezdeményezője volt a Magyar Kereskedelmi Társaság, a Gyáralapító Társaság és a Védegylet megalakításának. 1848. március 17-től ő volt a gróf Batthyány Lajos vezette első magyar felelős kormány pénzügyminisztere, majd 1848 októberétől a Honvédelmi Bizottmány elnöke. A kormány lemondása után, 1848 novemberétől a végrehajtó hatalom a Bizottmányra szállt, amely őt választotta elnökévé. Így a szabadságharc alatt döntő befolyást gyakorolt az események menetére. A Habsburg-ház 1849. április 14-i trónfosztása után ő lett Magyarország kormányzója, ideiglenes államfője. 1849. augusztus 11-én Aradon lemondott és Görgeyre ruházta a hatalmat, majd az augusztus 13-i világosi fegyverletétel után emigrációba kényszerült, de élete végéig harcolt a magyar ügyért.

Emlékalbum a kerületről

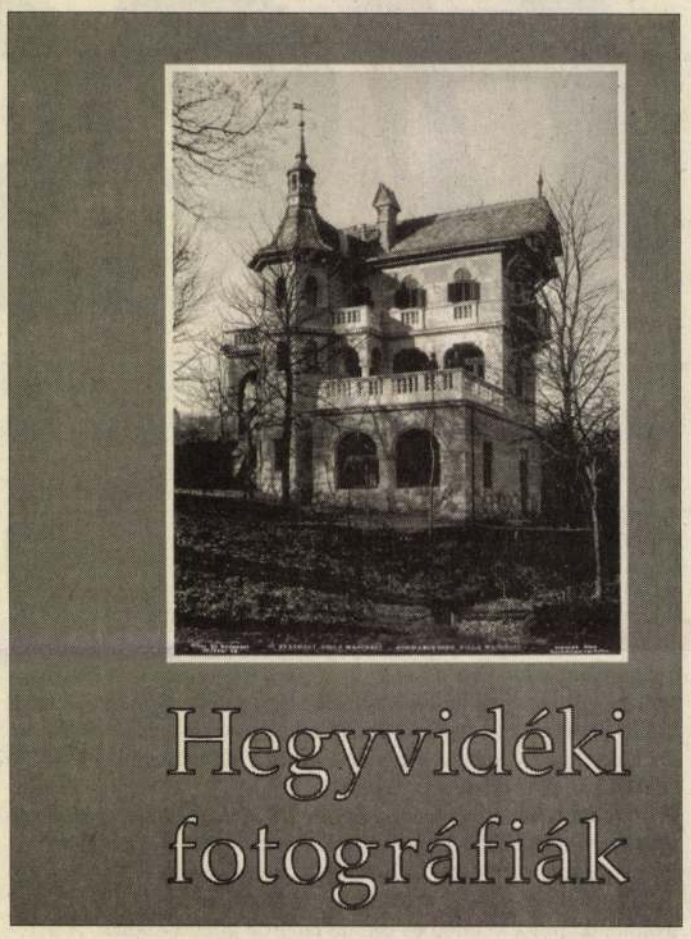

Sokak szerint Budapest legszebb kerülete a XII., amely a természeti kincsekben gazdag budai hegyvidék és a rohamléptekkel terjeszkedő főváros egymásra találásából született. A másfél évszázados kapcsolat számos építészeti, kulturális és természeti értékkel gazdagította a fővárost.

Ennek bemutatására vállalkozott a Hegyvidék, a XII. kerületi polgárok lapja, amikor belevágott egy helytörténeti képes album elkészítésébe. Az idén szeptemberben megjelent kiadvány közel száz oldalon követi nyomon a jellegzetes zöldövezeti városrészek kialakulását, az utcák és terek metamorfózisait, a közel százötven régi fénykép és képeslap, valamint a helyi sajtó korabeli szövegei alapján.

---------- MEGRENDELŐ ----------

A könyv kapható október 1-től a könyvesboltokban 1800 Ft-ért, valamint kedvezményes áron (1500 Ft) megvásárolható a Hegyvidéki Bevásárló Központ könyvesboltjában (XII., Apor Vilmos tér 11. Telefon: 224-0609).

A kedvezményt csak e megrendelő felmutatása esetén tudjuk biztosítani.



Negyedik alkalommal került megrendezésre augusztus 20-án a Várkert Casinó törzsvendégei részére az esti tűzijáték megtekintésével egybekötött *kerti mulatság*. A tűzijáték kezdete előtt új hajó keresztelésére is sor került, amely a Katalin nevet kapta. A tűzijátékot már ennek a hajónak a fedélzetéről tekintették meg a vendége, egy-egy pohár pezsgő mellett. A tűzijáték után a vacsorához és a tánchoz a zenét a Bergendy szalonzenekar és női vokálkara szolgáltatta.

Az idei rendezvény műsora keretében részleteket is hallhattunk az „István a király" című rockoperából.

A rendezvény alatt folyt a játéktanítás és a casinójátékok, amelyekben értékes nyereményeket is nyerhettek a szorgalmas tanulók, illetve a szerencsések.

Harsányi György

topMobil travel
AKCIÓ! UTÓSZEZONI AKCIÓ! AKCIÓ! Üdülés Asprovaltán, Európa egyik legtisztább vizű, az európai kék zászlóval többszörösen kitüntetett tenger partján. Utazás: luxus autóbusszal. Elhelyezés: apartmanban. Időpont: 1997. szeptember 20–27. és szeptember 27–október 04. Részvételi díj: csak 16.000,- Ft/fő
1074 Budapest, Hársfa u. 2.
Tel./fax:
351-7200, 342-3982

megyeszerte

A Vasas Szakszervezetek Csongrád megyei Szövetsége *november 6-án 16 órakor* találkozót szervez a HÓDGÉP és METRIPOND nyugdíjasok Vasas Szakszervezeti tagjai, valamint mindazon érdeklődő munkaviszonyban álló és munkanélküli jogviszonyban állók részére, akik alapítói akarnak lenni a Hódmezővásárhelyi Városi Vasas Szakszervezeti alapszervezetnek. A találkozó helye: Városi Ifjúsági Park.

Vásárhelyen a Susáni Olvasókör Kertbarát klubja november 3-án este 18 órakor előadást rendez az Olvasókörben. Előadó: dr. Borbáth Árpád főorvos. Kérik az érdeklődők megjelenését.

Nótaest. November 4-én szombaton 20 órai kezdettel a hódmezővásárhelyi Petőfi Sándor Művelődési Központban fellépnek: Kovács Apollónia, Máté Ottilia, Karcagi Péter, Buday Béla délelőtt 10 órakor tartják a makói József Attila utcai Városi Klubban.

Helyreigazítás. A makói József Attila Művelődési Központ tévesen adta meg az időpontot a makói Zenés Esték sorozatban Carla Cristinc Huber és Kemény Erzsébet zongoraestjére. A helyes időpont: november 3-a, péntek, este 7 óra, a Gyermek és Ifjúsági Ház díszterme.

Temetői megemlékezés. Csongrádon ma csütörtökön délután 4 órakor lesz koszorúzás a temetőben. A kegyelet koszorúi az önkormányzat, a helyi pártok képviselőinek jelenlétében, katonai tiszteletadással kerülnek a hősök sírjára.

Kiállítások Csongrádon. A Városi Galériában november 3-án, pénteken este 6 órakor Ezüst György festőművész és Ezüst Zoltán grafikusművész alkotásaiból nyílik kiállítás. A tárlatot dr. Tabajdi Csaba, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára ajánlja majd az érdeklődők figyelmébe.

EZÜST György
Reggel Délibáb 1985. nov. 2

Kedvező

A Skót Gárda szín pompás katonai tiszteletadása fogadta tegnap a brit miniszterelnök hivatalánál Horn Gyulát.

A magyar kormányfő, aki egynapos látogatásra érkezett kedd este Londonba, mintegy háromnegyedórás, a Downing Street által „szívélyes hangulatúnak és baráti jellegűnek" minősített megbeszélést tartott vendéglátójával.

John Major szóvivője a tárgyalás után az MTI tudósítójának elmondta: a találkozó elsődleges napirendi pontja Magyarország EU- és NATO-tagságának előkészítése volt. A brit kormányfő „erőteljes hangsúllyal" emlékeztetett arra, hogy London elkötelezett híve az európai szervezetek bővítésének, és utalt arra, hogy ezt legutóbb személyesen is kifejtette a mallorcai uniós csúcsértekezleten.

Major biztosította Horn Gyulát arról, hogy brit részről mindent megtesznek, ami ebben az ügyben megtehető.

Horn Gyula közölte: pontosan ismeri a kedvező brit álláspontot az EU és a NATO bővítésével kapcsolatban, s „többször is kifejezte köszönetét" Major személyes hozzáállásáért. A két vezető politikus megállapodott abban, hogy fenntartják a kapcsolatot e kérdésben – közölte a Downing Street szóvivője az MTI-vel.

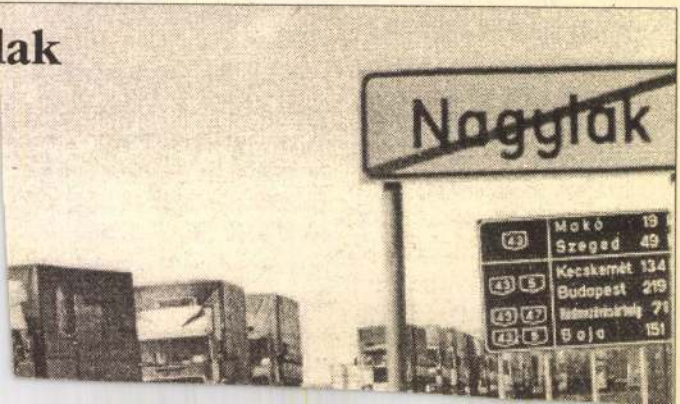

Csongrád

Ezüsték a Galériában

Ezüst György festőművésznek fiával, *Ezüst Zoltán* grafikusművésszel nyílt kiállítása a Csongrád Városi Galériában. Sajátos, kettős tükörképet láthatunk apa és fia, két művész, két teljesen különálló világot ábrázoló alkotásaiban.

A népművészet tiszta szín- és formavilága, az Alföld sajátos atmoszférája lett meghatározója Ezüst György képteremtő logikájának. Kísérletezik a technikák sokaságával, a kép öntörvényűsége azonban mindig a racionális hatásokat erősítette a festésben, pár éves kalandjai az izmusokkal rendre visszatérítették a szülőföld megtermékenyítő, elkötelezett, tradíciószabta világába.

Faludy György mondta róla egyik kiállításának megnyitóján: „Sok mindenért szeretem Ezüst György képeit, de legfőképpen két okból. Először mert modern, vagyis utat talált a valóságvesztette festői világból a valóságba, abba a valóságba, mely több látomást érlel, több fantáziát és víziót ad, mint a figurálatlan szerkesztés labirintusának bármelyik kicsavart szöglete. És szeretem Ezüst képeit, mert visszaadja nekünk azt, amit évtizedek óta és nagy általában elvettek tőlünk a festők: a szépséget. Az emberi lét értelmező kérdéseit feszegeti munkáiban. Alkotásait a gondolatok keresése, a valóság és álom, a mítosz és a fény, a puszta forma, a lélek és a test örök ellentéteinek kutatása, ábrázolása jellemzik. (Ezüst György és Ezüst Zoltán kiállítása november 25-éig tekinthető meg.)

(lovas)

EZÜST György festő
Leggyek Délibáb 1995. nov. 8.

…árga ez a víz, a jódtól? …erdezem.

– Nem, ez a víz jozanos.

– Akkor nyilván jód lehet benne, ugye? – firtatnám tovább, ámde nem igazán érkezik válasz, mire beletöröljük kezünket a szintén sárga törülközőbe, s utunkat a *Héjja Testvérek Kft.* emeleti irodája felé vesszük. *Héjja István* nyugdíjas agrármérnök és Buzder Mihály telepvezető a házigazdáink, *dr. Héjja István* állatorvos, az agrármérnök fia később érkezik. Nyilván a vágóhídról, a birodalmából.

– Héjja úr, az tudvalévő, hogy korábban a Csongrádi Állami Gazdaság sertéskombinátja működött itt, csak éppen a privatizáció menetéről keveset hallani. Mikor is vették meg?

– Egészen pontosan 1993. július 21-én került a birtokunkba.

– Mennyiért?

– Nem titok: 82 millió forintért, abból 42 millió forint volt a disznók ára. Huszonhatmillió forint készpénzzel rendelkeztünk, a tömindenestül, a terméssel, a mezei leltárral együtt. Jelenleg több mint 1200 hektár termőföldet bérlünk, amelyen megtermeljük a takarmányt, a búzát, az árpát, a kukoricát. Árpát kellett hozzá vennünk, de sokkal több búzát eladtunk annál, amennyi árpát vásároltunk.

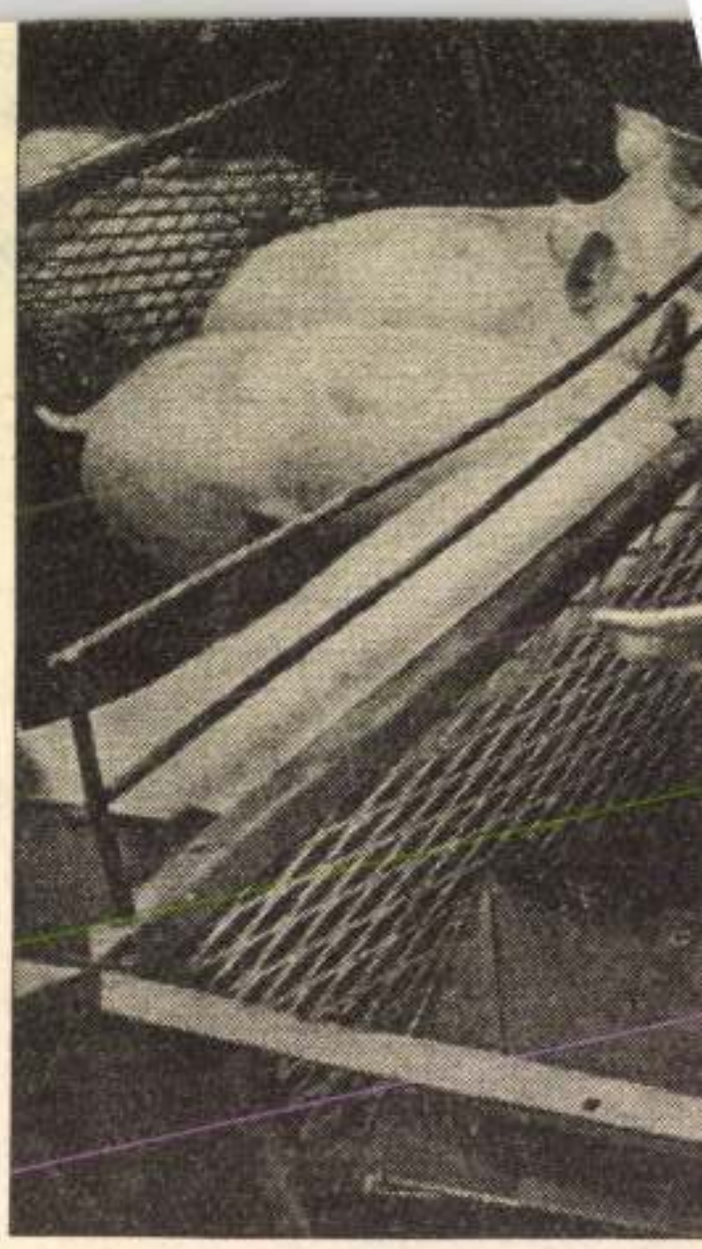

– Csongrádi a Héjja család?

EZÜST György

Városképek

MEGHÍVÓ

Lovasképek

Tisztelettel várjuk Önt, és családját

egy nagyszabású festmény és szoborvásárra!

Dózsa Művelődési Ház
Budapest, XVII. Pesti u. 113.

Időpontja: 1997. február

28-án pénteken, 10-19 óráig

március 1-én szombaton, 9-19 óráig

március 2-án vasárnap, 9-17 óráig

Készpénzes fizetés esetén nagy kedvezmény!

Neves művészek, több mint 200 alkotásából választhat, kedvező fizetési feltételekkel, kamatmentes részletre is !

Alkotóink között:

Csikós A., Macskássy I., Sipos I., Puskás I., Mág T., Somogyi Soma L., Herpai Z., Forrai G., Ezüst Gy., Szabó J., Szanthoffer I., Balogh E., Hunyadi I., Vizer J., Vágfalvi O., Várkonyi J., Ujváry L., Csáky L., Ridovics P., Fajka J., Stehlik J., Strissowszky Sz. Paróczi A., Somogyi G.,

Érdeklődésüket tisztelettel köszönjük.

a vásár rendezői

Csendéletek

Érdeklődni lehet:

(06-30) 469-306 (06-30) 572-230

Tűzzománcok

Tájképek

Ezüst György

HEGY

gyvidék

MEGJELENIK KÉTHETENTE XXIX. ÉVFOLYAM 16. SZÁM 1999. AUGUSZTUS 25.

ASRÉT – FARKASVÖLGY – ISTENHEGY – JÁNOSHEGY – KISSVÁBHEGY – KRISZTINAVÁROS
ÉMETVÖLGY – ORBÁNHEGY – SASHEGY – SVÁBHEGY – SZÉCHENYIHEGY – VIRÁNYOS – ZUGLIGET

Akció az árvízkárosultakért

Festőtábor a Fülemile úton

Immár harmadik alkalommal rendezték meg a Nemzetközi Művésztelep-et augusztus 9–22. között. A XII. kerületi Önkormányzat által támogatott eseményre ebben az évben a világ számos országából 26-an fogadták el a meghívást. Ezüst Györgytől a tábor fő szervezőjétől először arról érdeklődtem, hogy az előzőekhez képest változott-e valamiben az idei tábor?

– A mostani Művésztelep tulajdonképpen folytatása a megindított gondolatsornak, amiben szerettük volna kiválasztani külföldön azokat a magyarokat, akik kiszakadtak és itt visszatérve ismét a hazai tájjal ismerkedhetnek. Színesedik a paletta, hiszen a törzstagokon kívül több új művész érkezett Ausztriából, Ausztráliából, Szlovéniából, Ukrajnából, s idén először vett részt a munkában egy XII. kerületi és egy innen elszármazott festő. A programokban újítás volt, hogy Szentendrén kívül ellátogattunk Zebegénybe, valamint megcsodáltuk a Dunakanyar gyönyörű tájait is. Szerencsés egybeesés, hogy most volt a napfogyatkozás, amit Szántódról nézhettünk végig. Majd minden művészre olyan mély hatást gyakorolt az égi jelenség, hogy alkotásaikon is megörökítették.

– Az új részvevők hogyan szereztek tudomást a Művésztelepről?

– Egy évet vett igénybe a szervezés. Meg kellett keresni azokat a kapcsolatokat, amikkel ide lehet csábítani a művészeket, hiszen Magyarországon és külföldön szánnos alkotótelep létezik. Nagy a szerepe annak is, hogy többen egynásnak ajánlják a tábort. Külön hangsúlyt fektettünk a stílusbeli sokszínűségre, amit az augusztus 19-től a XII. kerületi Művelődési Központban megtekinthető kiállításon a közönség is láthat.

– A hazai alkotótáborok sorában hol tudná elhelyezni a Hegyvidékit?

– Nem szeretnék öntelt propagandát mondani a táborról, de a lehetőségei, a táji adottságai, a nemzetközisége, valamint az, hogy a fővárosban található, úgy érzem, hogy az elsők közé sorolja. Ahhoz azonban, hogy hosszú távon is eredményes Művésztelep jöjjön létre, jó lenne, ha az önkormányzat komfortosítaná a faházakat. Így ugyanis a területet más célokra is jobban lehetne hasznosítani.

– A tábor idén egy felhívást tett közzé az árvízkárosultak javára.

– Valamennyiünket megrázott ez a tragédiasor, s mivel a legtöbb képzőművész pénzzel sajnos nem tudja támogatni a rászorultakat, alkotásaikat talán szívesen felajánlanák e nemes célra. Itt szeretném megjegyezni, hogy örömmel vesszük azoknak a műveit is, akik nem szerepeltek a Nemzetközi Művésztelep munkájában. Az alkotásokat szeptemberben aukcióra bocsátjuk, s a bevételt az árvízkárosultaknak adjuk.

– Hol tart annak az albumnak a kiadása, melyben a 3 év termését lehet majd megtekinteni?

– Komoly ígéretet kaptunk az önkormányzattól a megvalósításra, s ha minden jól megy 2000 májusában meg is jelenhet. Ez azért is hasznos lenne, mert szó van arról, hogy a Nemzetközi Művésztelepen készült alkotásokból esetleg Ausztriában tárlatot rendezhetünk.

Ketten a művészek közül

A III. Nemzetközi Művésztelep munkájában idén először vett részt az Ausztráliából érkezett *Tania Würsig*. Pályáját kosztümtervezéssel kezdte. Tíz éve azonban annyira beleszeretett a festészetbe, hogy szakított a tervezői munkával. A fiatal festőnő édesanyja ismerőse révén szerzett tudomást a táborról, s mint mondta, nagyon örül, hogy itt lehet.

Régi ismerősünk az Ukrajnából érkezett *Vaszil Beca*. A Szkotarszkében született festő az Ungvári Iparművészeti Szakközépiskola és a Szentpétervári Képzőművészeti Akadémia elvégzése után főleg realista műveket készített. Később egyre élénkebben foglalkoztatta az avantgárd világa. Alkotásait az élénk fantáziája, a színérzék és az expresszivitás jellemzi. Képein rendszeresen előbukkan a szülőföld szeretete. Volt már kiállítása Ausztriában, Finnországban, Csehországban, Szlovákiában, Németországban, Franciaországban és Magyarországon. A Nemzetközi Művésztelepről szólva elmondta, hogy mindig szívesen tér vissza, mert jó a társaság, szép a táj és sok tapasztalatcserére nyílik lehetőség.

Janzsó Tamás



Vaszil Beca



KIÁLLÍTÁS A MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN

Augusztus 29-ig látható a XII. kerületi Művelődési Központban a III. Nemzetközi Művésztelepen készült festményekből rendezett tárlat. A kiállítást *Gyurkovics Tibor* Kossuth-díjas író nyitotta meg. A kerületi Önkormányzat képviseletében *Lovas Pál* tanácsnok, helyi képviselő további támogatásáról biztosította a résztvevőket.

Gyurkovics Tibor és Lovas Pál

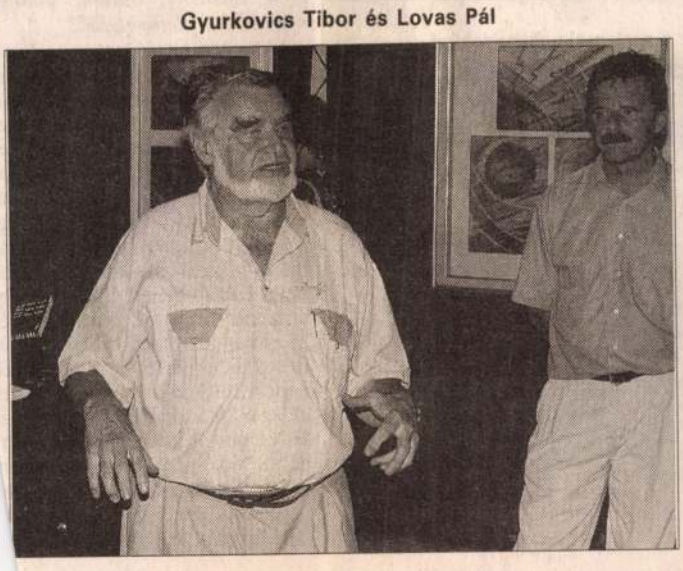

Ivan Matiko festménye

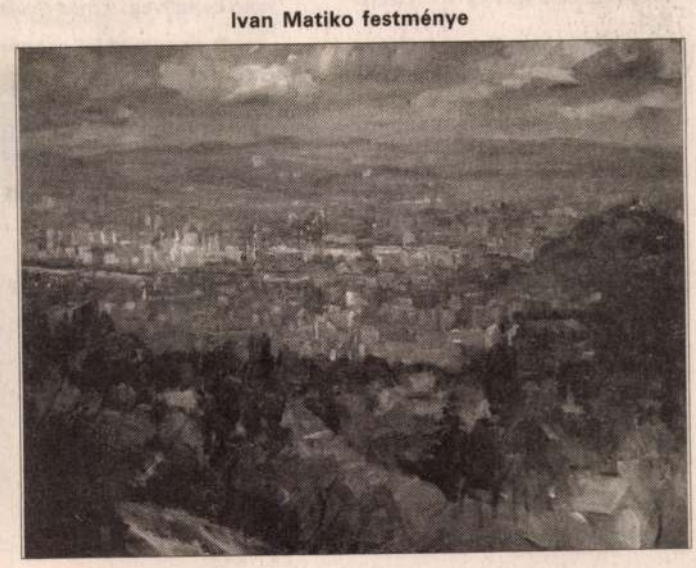

Vásárolni kell, nem eladni

Dr. Kosztolányi Dénes a Vagyongazdálkodási és Vagyonhasznosítási Bizottság elnöke is azok közé tartozik, akik a rendszerváltás óta képviselőként dolgoznak a kerületi önkormányzatban. Talán nem kell őt bemutatni, már csak azért sem, mert az utóbbi időben sokat szerepel(t) az országos médiában is. Mi viszont ezúttal „szűkebb hazája", a XII. kerület fejlődése érdekében végzett tevékenységéről kérdeztük.

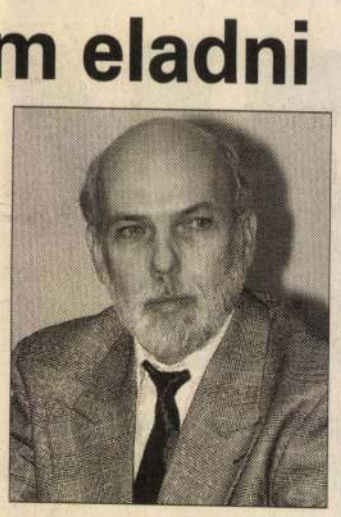

– Ön az előző ciklusban a városrendezés területén dolgozott, szorosan együttműködve a vagyonnal gazdálkodó bizottsággal. Segíti ez a jelenlegi munkáját?

– Úgy érzem, ebből a szempontból szerencsésen alakult az önkormányzaton belüli pályafutásom. Már akkoriban is olyan rendezési terveket készítettünk, melyeknél a városrendezési célok nem kiszolgálói voltak a vagyongazdálkodásnak. Az önkormányzatnak vásárolnia kellett, nem eladnia. Most én bátorítom a városrendezési bizottság elnökét, hogy hasonlóan gondolkodjon a kerület fejlesztéséről. A bizottságom feladata, hogy előteremtse azokat a forrásokat, eszközöket, melyekből megvalósíthatóak a tervek.

– Milyen elvek alapján dolgoznak?

– A mi esetünkben a vagyongazdálkodás nem csak profittermelést jelent. Persze, szeretnénk nyerni az üzleteken, de nem a hagyományos spekulatív üzletelés a cél, sokkal több szempontot kell figyelembe vennünk. Azzal a szemlélettel kezdtük a munkát, hogy szinte egy fillér nem mehet működési költségekre. A bevételeket vissza kell forgatni, lehetőleg a törzsvagyonba, de legalábbis ésszerű beruházásokba. Erre példa a visszavásárolt Fogas étterem, és szerződéskötési szakaszban van a Pilisi Parkerdőgazdaság Csillagvölgyi kiskastélyának önkormányzati megvétele. Célunk egyrészt, hogy növekedjen a vagyon, minél több önkormányzati tulajdon legyen, másrészt az önvédelem, hiszen ezáltal könnyebb befolyásolni azt a tulajdonosi kört, amely a kerületben céget, telephelyet vagy bármi mást kíván működtetni. Nagyon jó a kapcsolatunk az Állami Vagyonügynökséggel és a Kincstári Vagyonkezelő Igazgatósággal, két fő partnerünkkel. Épp az ÁPV Rt. tett nemrégiben százmillió forintos ajánlatot a Mártonhegyi út 18. számú, volt BM-kutyafuttatóra, ami az eddigiekhez képest igen kedvezőnek számít. A hasonló üzletekből befolyó pénzeket különböző önkormányzati projektekre gyűjtjük.

– Az elmúlt években a városrendezési bizottság elnökeként sokat foglalkozott a MOM-beruházással kapcsolatos kérdésekkel, rengeteg tárgyaláson vett részt. Mi a véleménye a fejleményekről?

– Példa nélkülinek tartom, hogy egy minden érdekelt által elfogadott, jogerős építési engedélyt az ügyészség megóvjon, a közigazgatási hivatal pedig hatályon kívül helyezzen. Önkormányzatunkat új eljárásra utasították, pedig egyetlen jogszabállyal, előírással nem ütköztünk. Különböző érdekcsoportok munkálkodását sejtem emögött. A beruházás késleltetése havonta többmillió forint veszteséget jelentett a kerületnek. Ráadásul minderről velünk, az önkormányzattal nem is egyeztettek. Bizonyítékként hivatkozom arra, hogy az ismételten kiadott építési engedély – fellebbezés nélkül – azóta jogerőre emelkedett és végre megindulhatott az építkezés.

– Érdemes talán a polgárokat tájékoztatni más kerületi nagyberuházásokról is. Hogyan áll a Nagyenyed utcai tömbrehabilitáció ügye?

– Egy vezető nemzetközi cég készíti el a megvalósítási tanulmányt, a terület funkcióját nem kötöttük meg. A beruházással kapcsolatban, sajnos, ki kell térnem a főváros kerületünk elleni módszeres fellépésére. Itt is – és korábban másutt is – az Önkormányzat megállapodott a beruházóval, miszerint az vállalja, hogy minden utat, ami az építkezés során megrongálódott, felújít. A főváros tudott arról, hogy így jártunk el a MOM Park környékén is, ennek ellenére zajlott nyár elején az Alkotás utca és a Nagyenyed utca azon szakaszainak felújítása, amelyek az építkezések során újból nagy terhelést kapnak. Mi ez, ha nem pazarlás? Ráadásul nem lett volna szabad Budára egyszerre „ráengedni" azt a káoszt, mikor az ütemterv még három részről szólt. A párbeszédet hiányolom a fővárossal, hogy a hasonló eseteket elkerüljük. De visszatérve a nagyobb beruházásokhoz: közeli céljaink közt szerepel az Expressz Szálló, a Böszörményi út 20–22. szám alatti irodaház és a mögötte lévő tömbbelső együttes végleges rendezése, valamint a Martinovics-hegy teljes visszavásárlása. Jó lenne elmozdítani a holtpontról a már tíz éve stagnáló Hegyvidék Bevásárló Központ helyzetét is, valamint keményen



A XII. kerületi Önkormányzat küldöttsége a tiszaújlaki Rákóczi-emlékműnél (elöl dr. Kovács Elemér)

„Itt minden érdekes"

Vendégek Kárpátaljáról

Kerületünk – mint azt időről időre hírül adtuk – élen járt a kárpátaljai árvízkárosultak megsegítésében. Kárpátalját azonban nemcsak az árvíz sújtotta, egyéb bajok is nyomorítják a lakosságot. Az állami alkalmazottak például hónapokig nem kapnak fizetést. Egy sportiskolának, mely kosárlabdában a legjobb lánycsapattal büszkélkedhet, egyetlen labdája van. Ez is közrejátszott abban, hogy a XII. kerületi Önkormányzat meghívta a nagyszőllősi Sportiskola és a magyar gimnázium 14 tanulóját a normafai gyermektáborba. A gyerekcsoport kísérője *Boldog Éva* testnevelő tanár, az ukrán válogatott egykori tagja volt. A gyerekekért két – ruhaneművel, játékkal megtömött – mikrobuszt küldött az önkormányzat. Az adomány elsősorban kerületi óvodákból, a Pannonia Sacra iskolából és a farkasréti református gyülekezettől származott. A Bocskai István iskola tanárai már korábban átküldtek hat kosárlabdát, az „alsódianás" gyerekektől begyűjtött ruhaneműt pedig akkor adták át, amikor a nagyszőllősi gyerekek edzésre mentek az iskola tornatermébe. Más iskolák szeptemberre ígértek sportszereket.

A „Kárpátalja" szó hallatán idehaza mindenütt a legnagyobb segíteni akarással találkoztak a szervezők. Három múzeum ingyenes belépőt biztosított (sajnos csak a Nemzeti Múzeumra és a Történeti Múzeumra jutott idő, a Nemzeti Galériára már nem), s ingyenesen utazhatott a csoport a Gyermekvasúton is. A lányoknak különösen egy gyermekvasutas ikerpár – *Balázs* és *Tamás* – nyerte el a tetszését, le is fényképeztették magukat velük (2. kép). A szerencse is közrejátszott abban, hogy a táborozás jól sikerült: a Gyermekvasútnál éppen avatták az új vasutasokat (így a vendégek is látszottak a tévében), a Bazilikában éppen egy pompázatos esküvő zajlott, a Vajdahunyad várban pedig éppen élelmiszer-vásár volt, kóstolóval.

Nagyszőllősön a XII. kerületi Önkormányzat képviselői adták át az adományt. A küldöttséget, melyet *Gonda Attila* kulturális tanácsos vezetett, fogadta Nagyszőllős polgármestere is. A magyarországi vendégek – az egyetlen kárpátaljai magyar könyvesbolt tulajdonosának, *dr. Kovács Elemér*nek a kalauzolásával – ellátogattak egy-két árvízsújtotta községbe, a romvárról nevezetes Husztra és megtekintették a Tiszaújlak határában lévő Rákóczi emlékművet (1. kép). E tájon zajlott le az az ütközet, amelyben a magyar és ruszin felkelőkből álló kuruc csapatok első győzelmüket aratták, s átkeltek a Tiszán. Az ütközetről Jókai Mór „Szeretve mind a vérpadig" című regényének második fejezetében olvashatunk. Az emlékművet 1945 után lerombolták, s 1989-ben állították fel újra.

A nagyszőllősi gyerekek elismerően nyilatkoztak az ellátásról és a programról. Egyikük megjegyezte: „Itt minden érdekes, még az emberek is."

Fotó és szöveg: *Kérész Gyula*

A nagyszőllősi csoport a gyermekvasutasokkal



Kisebbségi önkormá

„Egy kult

Benkő Dánielről mindenkine rok zenéje, Bakfark Bálint va műsorai juthatnak eszébe. ősei révén örmény származ seli e kisebbség érdekeit, a mény kisebbségi önkormá és tehetséges fiatal zené tam faggatni származás feladatairól.

ՍԻՐԵԼԻ Բ
ՁԵՋ ՈՂՋՈ
ԹԱՂԱ
ԻՆՔՆԱՎԱ

– Milyen létszámú az örmény kisebbség itt a kerületben?

– Hál' istennek erre nem tudok válaszolni, tudniillik a pontos szám azt jelentené, hogy lajstromba vagyunk véve. Nálunk Magyarországon – valószínűleg máshol is – rossz íze van az ilyen lajstromozásoknak. Akkor kérdezik ezt, amikor nincs probléma a népcsoporttal, majd – erre láthatunk példát a svábok esetében is – tragikus dolgok következhetnek. Ugyanez a gondolat folytatható a vallás tekintetében is. Furcsálltam is, mikor a kisebbségi elnököket megkérdezték: a kerületben hol, milyen sűrűségben élnek a kisebbségiek, hogy baj esetén tudják őket értesíteni. Ne aszerint értesítsék az embereket, hogy milyen kisebbséghez tartoznak.

– Hogyan látja a kisebbségek helyzetét manapság?

– Tavalyelőtt volt egy hatalmas koncertturnénk a Benkő Consorttal Belgrádtól a tengerpartig, tehát a mai Jugoszlávia területén. Látszólag szélcsend volt, s rá egy évre kiirtják egymást... Az ok: más identitásúak. S ez még nem lenne baj, de szítják köztük az ellentéteket. Sose tudhatjuk, hogy nem jön-e egy újabb „dolgozat", mint 1992-ben, mely kiszabadította a szellemet a palackból. S ez nagyon kellemetlen volt néhány kisebbségnek. Ha egy közéleti ember megengedheti magának, hogy különbséget tegyen ember és ember között, akkor ez az utca emberére hat és ökölbe szorított kezet eredményezhet.

– Milyen a kapcsolata a helyi örményekkel? Egyáltalán mit tudhatunk róluk?

– Jól ismerem őket természetesen, de nem az a dolgunk, hogy őket külön számon tartsuk, hanem a kerület egészét ismerni kell. Egy kisebbségi képviselőt nem a saját kisebbsége választ meg, hanem a kerület összpolgársága. Szemben a legtöbb kisebbséggel, mi nem vagyunk határosak az anyaországgal, ebből következően nincs ott magyar kisebbség. Vándor nép az örmény, határokon keresztül jöttek. Gyakorlatilag egy kulturális szín vagyunk, nem egy elkülönülő etnikai csoportokban élő társaság.

– Hogyan kerültek hozzánk az örmények? Van esetleg valamilyen esemény, dátum, amihez köthető az idejövetelük?

– Az örménység – hasonlóan a zsidósághoz – évszázadokon át tartó vándorlás során jött Európába. Az örmények sokfelé menekültek hazájukból az üldözések elől. A volt Szovjetunión kívül Iránban és Törökországban van nagyobb örmény népesség. A törökországi vonal igen sajnálatos, hiszen itt volt a genocídium a század elején, amikor többszázezer örményt kiirtottak néhány nap alatt. Az örmény kultúra sokkal előbbre volt a környező népek kultúrájánál, ők vették fel először államvallásnak a kereszténységet. A másik vonal az erdélyi, oda nagyon sok örmény ment. Az én családom Szatmár németiből jött, ez jelentős rés ben örmény település volt. Vo

EZÜST György

CS. TÓTH JÁNOS

Tájak 1998/3

Tájak és mítoszok képi nyelve

(Beszélgetés Ezüst Györggyel és Ezüst Zoltánnal)

A táj emberi történelem, a tárgy emberi sors. Átalakul a világ, amikor a művész a tájban benne élő, azt formáló embert és tárgyait ábrázolja. Olykor megtorpanunk, amikor apa és fia úgy gondolkodik képzőművészként, tájról, tárgyról, hogy az embert nem hajlandó megkerülni. Térkonstrukcióikban helyet kapnak figurák, mintegy végzetesnek ítélve a test és lélek, a táj és tárgyak erőszakos szétválasztását. Ezüst György alföldi festőnek mondható, aki életútja során szinte egy pillanatra sem tért le e maga választotta útról. Magától értetődik a kérdés, miért?

— A modern művészettörténet kategorizáló módszerével stiláris elemekbe kapaszkodva próbálja értelmezni a képzőművészetet. Az analizálás mint megközelítés a formát kiüresíti, s a mítosz nem kap benne teret. Én csak akkor tudok festeni, ha átélem a képem témáját, különben hazugságnak érzem az egészet. Békéscsabán születtem 1935-ben, amikor még Európa legnagyobb falujának említették a települést. A vidékkel, az emberek mentalitásával, a téli fagyokkal, az olvadásokkal, a föld szentségével korán megismerkedtem. Csaba megőrizte szlovák jellegét, nyelvében és motívumaiban még sok dolog hordozta, őrizte akkortájt a Felvidékről betelepültek kultúráját. A virágzás, a lombhullatás, az ünnepek, az egykori népélet mindennapjai voltak.

— *Síkság, tanyák, lovak, nádasok, nem kevés motívum ez a mai információzuhatagban?*

— A paradox ebben az, hogy a sok információ nem vezet el a megismeréshez, talán mert nem hordoz igazi információt. Olyan, mintha a nap huszonnégy órájában folyamatosan valami szürke permet lenne a szemünk előtt — hogy ne lássuk a valóságot. Egy tanya önmagában nem jelenti az alföldiséget, hiszen megannyi színben, sőt mozgásban szoktam motívumként használni. Minden művész, de minden ember számára lényeges a kötődés: meghatározza életútját, a magával hozott mentalitást. Amikor elkerültem Békéscsabáról, akkor kezdtem igazán érezni, hogy mennyire kötődöm oda. Természetes, hogy a szimbólumok és az ott ért hatások elkísérnek és ugyanilyen fontos a csabaiak puritán életvezetése.

— *Így már érthető, hogy az Egri Pedagógiai Főiskola és a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után visszatért Békéscsabára, s érzékelhető képein Jakuba János Csaba iránti gondolatisága, érzékenysége, de a dinamizmus, a mozgások elevensége már ekkor is megjelenik a műveken. A* Legeltetés *(1995) képén ilyen vonások*

A maja és azték világ motívumait átültettem munkáimba és az így készült, részben absztrakt, valamint sejtelmes, sötét tónusú képeimből rendeztek tárlatot Kubában, amit értően fogadott a helyi publikum. Ez a kb. harminc mű komoly állomás eddigi munkásságomban, mert bebizonyította számomra, hogy az ember miként tud újra és újra berendezkedni az univerzumban. Azt is megtapasztaltam, hogy az ősi kultúrák is használták a non-figuratív elemeket.

— *Rajzai még a szimbolikus értelmezésnek ugyan lehetőséget adnak — néha organikus növényi vagy antropomorf képződmények sejlenek fel —, de ezek a jelek igen tág értelmezési teret hoznak létre.*

— Kiindulópont képeimen a faktúra, amit csak inspirációnak fogok fel, és ebből bontom ki a képet. Sokat nyertem az ilyen metódussal. A grafika költőiség, a festészet, a zene, de eleve ellene vagyok a vizuális művészetben a kategorizálásnak. Szeretek egyfelől belenyúlni minden technikába, másfelől izgat a lebegés, a kiismerhetetlen. A manualitást jobban kedvelem, mint az eszközökkel létrehozott dolgokat. Annak ellenére mondom mindezt, hogy mostanában elég sok számítógépes grafikát készítek. Elgépiesedett világunkban a manuális műfajok mellett voksolok, de nem tiltakozom a jelenleg modern kifejezési formák, a video, a neon, a diaporáma és a többi komplex művészeti stílus ellen.

— *Budapesten, a Hilton Hotel Dominikánus Termében egy olyan tárlatot láthattunk Öntől, ahol a sajátosságként jelzett mítosz és az emberi világra nehezedő törvények konfliktusa volt tetten érhető.*

— Az álom és a misztikum keveredik képeimen. Azon túl, hogy mindig érdekelt a különféle kultúrák egymásra hatása, szellemi izgalommal töltött el a belső világ, a realitáson túli szféra. Ez a felfogás az, amiben adekvátan kifejezhetem gondolataimat. Úgy ítélem meg, a hétköznapi dolgok mellett él bennünk egy képzelt sejtelmes lényeg, ami ritkán nyilvánul meg. A vonal és a színek minden kifejezési lehetőséget magukban rejtenek, ami emberi kézzel ábrázolható. Ezt tartom művészetem küldetésének.

— *Mintha képein több sík lenne felfedezhető, ezek az áthatások a különféle időben zajló történéseket hivatottak egy nevezőre hozni?*

— Grafikai szakon fotót duplikáltam, létrehozva ezzel különös térbeli és időbeli egyidejűségeket. A digitális kultúra a képekkel, a vizuális motívumokkal szabályozatlanul bánik. Most, amikor technikailag mindent lehet, most kellene roppantul ügyelnünk arra, egy-egy kép mikor, milyen kontextusban és mit jelent.

— *Édesapja festészetben teljesítette ki mondandóját, miért a grafikában látja a művészi gondolat lehetőségeit?*

— A grafika is festmény, mert a fekete-fehér szigorú párosának elveire épít. Apa képei kétségtelenül színgazdagok, nálam inkább belülről jönnek a képek. Valószerűtlen álmok ezek, amelyeknél fontosabb a kontraszt a színes-

ségnél. Az életben található tárgyak, jelek hol megmutatkoznak, hol sejtelmesen elfordulnak, kivilágosodnak és elsötétülnek a rájuk vetülő fény-árnyék álomjátéka szerint. Alkotóként nemcsak a fragmentált jellegük alapján tekintem az álmokat vágóképnek — és így szürreális disszonanciának —, hanem a megnyugtató feloldozás helyett a megoldatlanság feszültségével is hatni akarok.

— *Az ember legrégebbi vágyának egyike a repülés. Az űrkorszakban mintha kezdene megszűnni e dolog kultikus jellege. Miért szentelt mégis egész sorozatot az Ikarusz-témának?*

— Ősidők óta foglalkoztatja az embert a fölfelé törekvés, a repülés, a zuhanás. Mitológiák épülnek köré, Leonardo például művészileg próbálta megfogalmazni a semmihez sem hasonlítható érzést: a repülést. Ma ez azt jelenti, az ember kiszakad a földi alapközegből, elrepülhet a gondolattal és a fizikai valóságban is létrejöhet ugyanez. A békéscsabai gyermekkorom, a fővárosi életem ugyanígy egy repülés állomásait jelentik.

E SZÁMUNK SZERZŐI

ANGYALOSI GERGELY (Budapest)
BAGU LÁSZLÓ (Ungvár)
BECSY ANDRÁS (Szeged)
BERNICZKY ÉVA (Ungvár)
BOGÁR ZOLTÁN (Debrecen)
CS. TÓTH JÁNOS (Békéscsaba)
CSERNA-SZABÓ ANDRÁS (Szentes)
GRÓH GÁSPÁR (Budapest)
GYÖRKE ILDIKÓ (Budapest)
HANZÓ ILDIKÓ (Szarvas)
JUHÁSZ ERZSÉBET (Újvidék)
KIBÉDI VARGA ÁRON (Amszterdam)
KIRÁLY LEVENTE (Budapest)
PARDI ANNA (Budapest)
PEER KRISZTIÁN (Budapest)
PINTÉR LAJOS (Kecskemét)
RESTYE ILLÉS (Gyula)
SARUSI MIHÁLY (Békéscsaba)
SIMAI MIHÁLY (Szeged)
SUDÁR BALÁZS (Szeged)
VASY GÉZA (Budapest)
VÍG BERNADETT (Békéssámson)

Sokszorosítás korszerűen

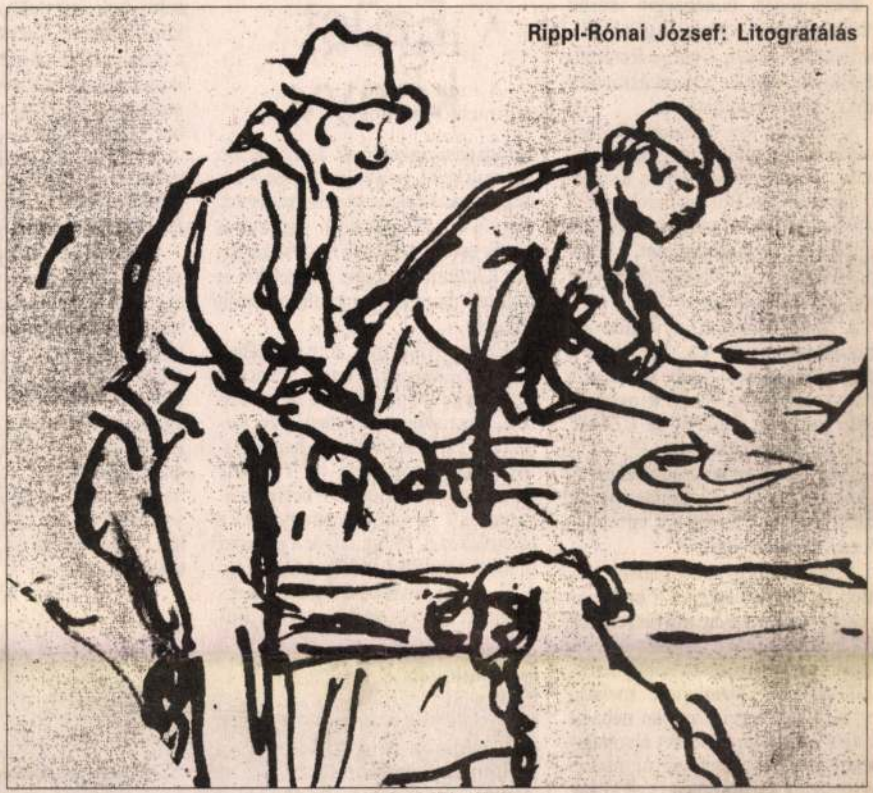

Rippl-Rónai József: Litografálás



EZÜST Gyorgy

A litográfia feltalálásának 200. évfordulójára jelent meg egy érdekes kötet a Miskolci Galéria igényes kiadásában, viszonylag megfizethető áron (kötve 2300 Ft). A technikákra fogékony korunkban egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a képzőművészeten belül is a megcsinálás módjának műhelytitkai, a laikusok számára alig ismert rejtelmei iránt. A litográfiát (görög szóból eredően kőírást, kőrajzot jelent), magyarul kőnyomatként is szoktuk nevezni. Valójában a nagy újítás abból állt, hogy nem hagyományosan vésve, metszve rézlapra, vagy fadúcra, hanem egyszerű sík felületre, azaz speciális bajorországi kőre vitték speciális anyaggal az ábrázolást. Onnan vegyileg, a víz és a zsír taszító hatása révén a festéket megkötő rész nyomtatása útján került át a papírra a kép. Azonos minőségben a régi sokszorosító technikákhoz képest sokkal több lapot lehetett lehúzni kézi, illetve gépi sajtó útján. Ez az eljárás nemcsak a kiadványok modern dömpingjének múlt század végi kezdetéhez vezetett, immár a színes kőnyomattal, hanem a századforduló dekoratív stílustörekvésével találkozva legjelesebb művészeink érdeklődését is felkeltette.

Így kezdett Rippl-Rónai József Párizsban litografálni és ezt a gyakorlatot átplántálta 1900-as hazatelepülése után Budapestre is. A modern, kísérletező művészek körében vált igazán népszerűvé a litográfia századunk első

Ezüst könyv

Bensőséges ünnepségre került sor nemrégiben a Hotel Agro kiállítói termében *Ezüst György* festőművész kiállítására és a munkásságáról szóló könyv bemutatójára.

A tárlatot *dr. Mitnyan György* polgármester nyitotta meg. Kiemelte Ezüst György fáradhatatlan szervező egyéniségét. Elismeréssel szólt a művészeti tábor megteremtőjéről, méltatta közéleti szereplését, a kerület művészeti életében betöltött meghatározó szerepét.

A Móra Ferenc Könyvkiadó Rt. vezérigazgatója *dr. Cs. Tót János* a könyv születéséről szólt, dicsérte a könyv szerzőjét a kiadó a nyomda lelkes szakmai gárdáját az EZÜST KÖNYV létrehozásában.

Egri Mária művészettörténész – a kötet szerzője – mutatta be az Ezüst György életpályáját tartalmazó művészi albumot.

„Ezüst György pályájának kezdetén figurális olajképei a hatvanas évek kortárs magyar művészetének általános vonásait viselték – olvashatjuk egyebek között a könyvben. – Kiállításokkal bizonyított mesterségbeli képességei azonban néhány év alatt az alföldi festészet élvonalába emelték, ugyanakkor új utakra ösztönözték. A hetvenes évek közepére körvonalazódnak, érlelődnek meg azok a stílusjegyek, amelyek Ezüst művészetét lényegében meghatározzák, rangos helyét a kortárs művészetben kijelölik. Fő erőssége a képszerkesztésében rejlik. A rálátásos, felülnézeti kompozíció, a képen megjelenő sűrűn egymás mellé, egymásba épített motívumok, tárgyak, figurák viszonya, a több nézőpontú terek, különböző idők egy kompozíción belül történő megjelenítése szerkesztői módszereinek bevált eszközei.

A művész mindig nagy súlyt helyezett a képek felületeinek megdolgozására. Lényegében a kollázsok is manipulált felületek voltak, megfelelőek a művész mázas butellákat, korsókat, tékákat, festett ládákat, virágdíszes órákat felhasználó dekoratív csendéleteihez. Különös jelentőséget kapott Ezüst bonyolult „felületkezelő" technikája azoknál a kompozícióknál, ahol a kép témája, befogadása igényli az asszociációt. Az emlékező, múltidéző statikus képek, vagy a folyamatokat, mozgást, időmúlást megjelenítő dinamikus képek esetében jutnak fontos szerephez a különféle érzéki képzeteket is felidéző horzsolt-rongyolt-koptatott rétegek.

Ezüst György művészetének inspiratív közege a múlt. Nemcsak saját megélt tapasztalatai, de szüleinek, nagyszüleinek valamilyen formában reá, kései örökösre hagyományozódott emlékezete is. Többféle formában és módon kér helyet magának, tör fel lénye legmélyéről ez az emlékezet. Megtaláljuk a paraszti munka, az alföldi vidék, a föld, a tanyák többé-kevésbé átírt képi megjelenését művészetében, hol reálisabb, hol elvontabb, szürreális képi közelítésben. Ösztönzi munkásságát a tárgyi népművészet és a folklór, az ikonfestészet és a mitológia. Pályája során festményein keverednek, sajátos Ezüst-stílussá érlelődnek a „klasszikus" stílusjegyek, olyan remekeket teremtve, mint például portréi között a *Tóth Menyhért*, a *Faludy György*, *a Sütő András*.

Ezüst György nemcsak fest, rajzol, de kritikákat ír, kiállításokat szervez, tanít. Képeinek határainkon kívüli elismerése példázza, hogy a művészet nyelve internacionális. Hogy a művész hamarabb talál rá földrajzi tájegységeket, egymástól távolabb élő embereket, gazdasági, humánus érdekeket összekapcsoló kommunikációs hangra, mint a tudósok, politikusok. Hogy a művész tevékenysége híd, amelyen át az emberek egymáshoz találnak."

(Egri Mária megnyitó beszédéből)



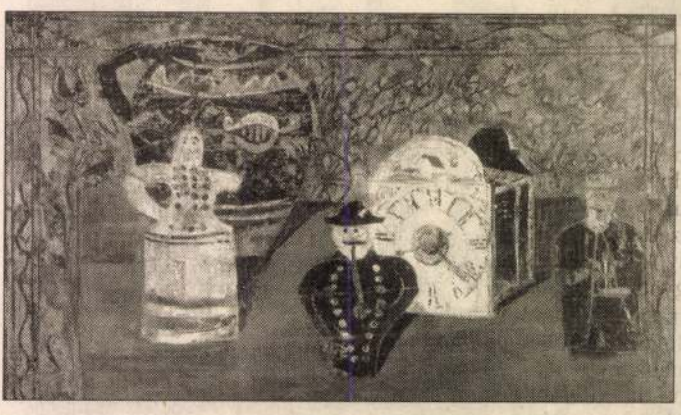

A kép „kötelessége"

EZÜST GY Zoltán

1999. április 13., kedd • Vapi Hagarom

A 33. Magyar Nyelv Hete

Nyelvünk esélyei a harmadik évezredben

Ünnepi megnyitóval kezdődött tegnap a Nógrád megyei Salgótarjánban a 33. alkalommal megszervezett magyar nyelv hete. A rendezvénysorozatot a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat hívta életre, s a programok között ezúttal is nyelvművelő előadások, vetélkedők szerepelnek. A magyar nyelv hetét *Hámori József*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának vezetője nyitotta meg, majd az Anyanyelvápolók Szövetségének elnöke, *dr. Grétsy László* tartotta meg nyitó előadását Nyelvünk esélyei a harmadik évezredben címmel.

Különös színfoltja a rendezvénynek, hogy három tankönyvkiadó is bemutatkozik egy kiállításon. Az ötvenedik jubileumát ünneplő Nemzeti Tankönyvkiadót *dr. Ábrahám István* vezérigazgató képviselte a megnyitón. *Kékes Mária* a Közismereti Tankönyv Szerkesztőség kiadványait mutatta be. *Esztergályos Jenő* az ország legnagyobb magán-tankönykiadója, az Apáczai Kiadó ügyvezetője lapunk kérdésére elmondta, könyvműhelye először vesz részt e rendezvénysorozaton, s jelenlétüket azzal kívánták emlékezetessé tenni, hogy a jeles alkalomból több iskolát és tanulót támogatnak könyvcsomagokkal.

A magyar nyelv hete keretében a TIT Salgótarján mellett, Szécsényben, Balassagyarmaton, Bátonyterenyén szervez előadásokat, vetélkedőket. Az április 17-i zárónap eseményeire Pásztón kerül sor, ahol *dr. Benkő László*, a TIT elnöke összegzi majd a hét eseményeit. A II. Országos Mikszáth prózamondó versenyhez kapcsolódva ugyancsak 17-én adják majd át a nyerteseknek járó jutalmat.

-AI

Magány és kapcsolatok

Ezüst Gy. Zoltán tárlata

A rendszerváltozás utáni években megváltoztak a mecenatúra formái. A művészetek állami támogatása háttérbe szorult – mondta *Környei László*, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára annak a kiállításnak a megnyitóján, amelyet az Antenna Hungária Rt. Átrium Galériájában rendeztek *Ezüst Gy. Zoltán* grafikusművész munkáiból. Ebben a helyzetben – folytatta a helyettes államtitkár – megnövekedett annak a támogatásnak a jelentősége, amelyet különböző magánszemélyek, intézmények adhatnak új művek megszületéséhez, megalkotott értékek bemutatásához. Különösen azért, mert az elmúlt években az iskolákban, Kölnben, Helsinkiben és Bécsben. Tanulmányútjai során Európán kívül Kubában, Mexikóban is kutatta a kifejezés lehetőségeit, jelrendszereit. A művészt a görög mitológia is inspirálta, benne az ember magasra törését és tragikus bukását jelképező Ikarosz-legenda. Képzettsége miatt is közel állnak hozzá a sokszorosító grafika európai tradíciói, s az a vonalkultúra, szemléletmód is, mely a hatvanas-hetvenes évek magyar grafikájában (elsősorban *Kondor Béla* művészetének köszönhetően) jelent meg. A munkásságát meghatározó tradíciók újabb rétege a színház, a farsangi mulatságok világához kötődik, maszkos alakjainak egy része mintha a

róvíz-tároló gázbojlerek

és 125 literes kivitelben,
ény nélkül, maximum
íz. Üzemmód: automatikus.

)rszágos szervizhálózat!

BB MELEG VÍZ!

ık kedvezmények!
knak,
eknek
nény!

MAGYAR ÁRU

gyártó és Forgalmazó Kft.
ıpest X., Noszlopy út 9–13.
4315, tel.: 262-0968, 263-0223.

Sárga Vonal 2000 Országos Szaktudakozó Kft.

Ha Ön terméket,
szolgáltatást, gyártót,
forgalmazót, iparost
vagy mesterembert keres,
akkor hívja bizalommal
mindennap 8–20-ig a
Sárga Vonal 2000
Országos Szaktudakozót!
A Sárga Vonal mindenkinek megfelel.

HÍVJA FEL!
GYŐZŐDJÖN MEG RÓLA!
Tel.: (06-1)397-9797

Ha Ön vállalkozó vagy cégvezető,
és szeretné tevékenységét
országosan ismertté,
hatékonyabbá tenni,
mi telefonos diszpécser-
és teljes körű
internetszolgáltatásunkkal

ebben is segítünk Önnek!

Kérjen részletes tájékoztatást a
318-2985, 06-20-953-8559
telefonszámon.

Tisztelt Olvasó!

HIRDESSEN NÁLUNK!

Napi **MAGYARORSZÁG**

lai művészeti oktatás is nehéz helyzetbe került, feladatainak egy részét az olyan bemutatók vállalhatják át, mint amilyenekre az Antenna Hungária Átrium galériabeli kiállítássorozata ad lehetőséget.

A galéria tegnap megnyílt ötödik kiállításán látható művek alkotója maga is pedagógus. Ezüst Gy. Zoltán (1963–) 1987-ben végzett a Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szakán, majd művészettörténetet tanított a Toldy Gimnáziumban. 1983-tól a műveit bemutatták, többek közt

XVIII. századi velencei karneválok szereplői közé tartozna. A többféle réteg egységét az expresszív, lírai meditációval a test, a női akt szépsége iránti érzékenység biztosítja. Erdeklik az áthatások, a tér- és a különböző technikák, anyagok ötvözésének lehetősége. Kiállításának megnyitóján – mintegy a művekben megfogalmazódó nyitottság szellemében – jól illeszkedtek a programba a *Péczely Rita* által fuvolán előadott középkori, reneszánsz dallamok.

P. Sz. E.

Ezüst György

Magyar Nemzet

2001. VII. 3

Ezüst György képei

A VISUAL ART HYATT SzalonGalériában (V., Roosevelt tér 2.) július 6-án, pénteken este 19 órakor nyílik meg Ezüst György festőművész kiállítása. A művész munkái elsősorban az Alföld népének életét örökítik meg. Rendezte: Klacsmann Péter galériavezető, megnyitja: Mitnyan György polgármester és Egri Mária művészettörténész. Zene: Szabó Tamás és Nemes István. (K. P.)

Ezüst György kiállítása

Szegeden a Képcsarnok Vállalat Kárász utcai kiállítótermében pénteken délután *Pogány Ö. Gábor*, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója megnyitotta *Ezüst György* békéscsabai festőművész kiállítását.

Csendéletek, portrék, hazai, itáliai, jugoszláviai város- és tájképek, a tiszántúli táj tanyái, falvai; életének eseményei: javarészt ez a képek tematikája. Összesen *harminchárom* mű.

A megjelenítés az ábrázolt dolgok belső erővonalait ismerő, strukturálisan határozott, kulturált színvilággal bíró szemléletmódra enged következtetni. Józan realitás és poézis egyszerre jellemzi ezeket a képeket. A *Kertészetben* prózai helymeghatározó című képen az ég súlyosan és fenyegetően lila, a *Faluszéle* fehérhomlokú házai tótágast állva tükröződnek a pocsolyában. A *Két fűzfa télen* elhagyatott magányossága, a *Disznóölés* kéken csikorgó fagyos hajnala mind ezt a kettősséget mutatja. A portrék közül különösen a *Ligeti bácsi* szuggesztív, *Apám* című festménye szálkásan szürke színeivel, a *Kettősportré* mély, meleg tónusaival tűnik ki.

Pogány Ö. Gábor megnyitó beszédében több izben utalt Ezüst György festészetében a békéscsabai, tiszántúli „couleur local"-ra. Ám „vidéki" festőnek lenni nem azt jelenti, hogy a szűk pátria adta lehetőségekkel lehet élni csupán — ahogy ezt Ezüst festészete is bizonyítja — hiszen számomra veszprémi és soproni városképei is hitelesek és meggyőzőek.

Átértékelésre szorulna tehát a sok művészt érzékenyen érintő fővárosi-vidéki megkülönböztetés, aminek országunkban és korunkban, a gyorsvonatok és rakéták korában már amúgy sem sok jelentősége van. Alföldi hagyományokhoz hű festészet ez úgy, hogy közben az európai örökséget is szervesen beépíti művészetébe.

Kulka Eszter

1967 MÁR 6

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DELMAGYARORSZÁG

VETŐM

mindig

megrendelheti

tavaszi vetőburgonya-

szüks

A mezőgazdasági nagyüze
állami gazdaságok,
termelőszövetkezetek

burgonya vetőgu

illetményföldek,
háztáji és
egyéni termelők terü
ellátjuk

ELŐST György

4

Új szignál a könyvtárban

Könyvtárkiadványok szerkesztői tanácskoztak tegnap a megyei könyvtár szervezésében. (3. oldal)



TVR EXTRA

Heti rádió-, tv-műsor

Kudarc nélkül az iskolába

A kardoskúti óvodában igyekeznek biztosítani minden gyermek optimális fejlődését. (4. oldal)



ALAPÍTVA: 1945-BEN

A HAZA MINDEN ELŐTT

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

KÖZÉLETI NAPILAP

1995. SZEPTEMBER 21., CSÜTÖRTÖK ÁRA: 23,50 FORINT (2,50 FORINT ÁFÁVAL) L. ÉVFOLYAM 222. SZÁM

BALÁZS-LAMBÉRIA Centrum!

Lambéria
I. o. 800 Ft + áfa
II. o. 680 Ft + áfa

Hajópadló és ereszdeszka:
I. o. 1100 Ft + áfa
II. o. 860 Ft + áfa

Telephely: Gyomaendrőd, II. ker. Blaha L. u. (Szarvasi úton a városhatárban.) Tel./fax: 06 (60) 384-045.

(1159)

HÍREK

Helytörténet. 1848—49 hőseire emlékeztek tegnap Battonyán azzal a kiállítással, amelyet *dr. Szabó Ferenc* nyitott meg a Népek Barátsága Könyvtárban. A megyei múzeumi szervezet igazgatója kiemelte: a forradalom és szabadságharc helyi tényeinek feltárásában nagy szerep jutott két helytörténésznek, Silló Józsefnek és dr. Takács Lászlónak. Sokak számára az újdonság erejével hatott a megnyitóbeszédnek az a része, amelyben dr. Szabó a Battonyán eltemetett újságíró-politikusról, Verhovay Gyuláról szólott.

Kossuth-szobor. Régi — akár történelminek is mondható — adósságát teljesíti Gyula városa, amikor október 19-én, a Kossuth téren (a nemrégen még „Csillagként" ismert helyen) felavatják Kossuth Lajos szobrát. A polgármesteri hivatal kéri a vállalkozókat, hogy a szobor Gyulára szállításához nyújtsanak segítséget.

Közhasznú munka. Füzesgyarmaton a polgármesteri hivatal jelenleg hetven közhasznú munkást alkalmaz, akik a 90 nap ledolgozása után ismét jövedelempótló támogatásra lesznek jogosultak. A szociális foglalkoztatottak elsősorban a község arculatának szépítésén tevékenykednek.

Megtisztul Gyula? Hétfőn a gyulai képviselő-testület illetékes bizottsága a szennyvíz-tisztítómű létesítésére benyújtott pályázatokat tekintette át. Mint kiderült, 15 pályázó 18 tervvariációját lajstromozhatták, valamennyit alkalmasnak ítélték arra, hogy a képviselők asztalára kerüljön. A testület október 2-i ülésén tárgyal majd a pályázatról.

Szüreti bál. Vésztőn a Sinka István Művelődési Központ szeptember 30-án szüreti bálat rendez. A mulatság délután lovaskocsis, népviseletes felvonulással kezdődik, majd este bállal zárul.

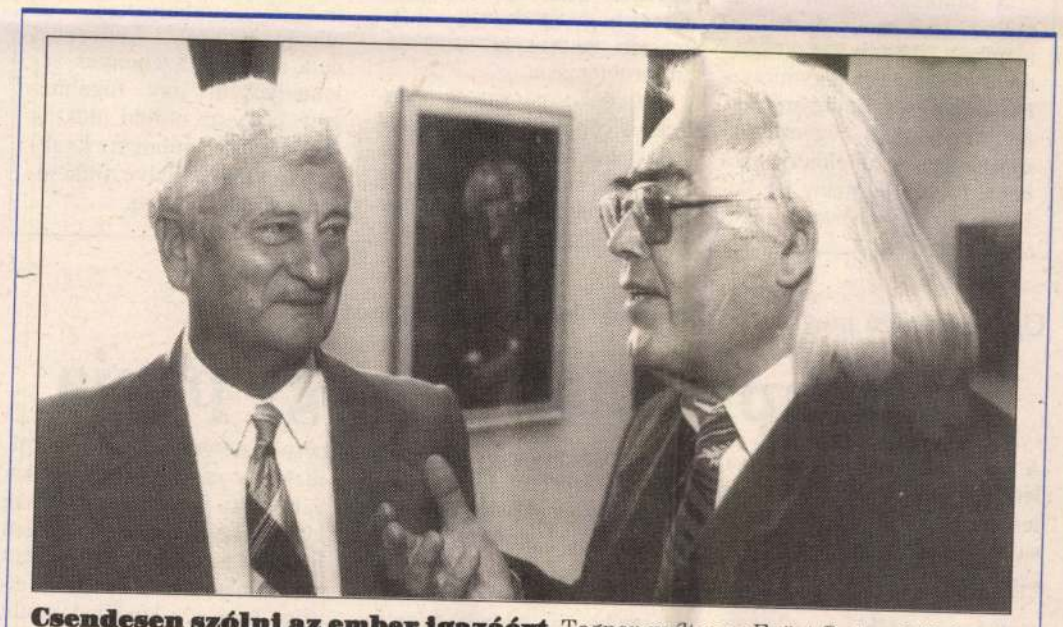

Csendesen szólni az ember igazáért. Tegnap nyílt meg Ezüst György békéscsabai származású festőművész tárlata a Békési Galériában. A felvételen a festő és Banner Zoltán művészettörténész. (Tudósításunk a 3. oldalon)

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

Forgalomirányítók országos versenyére készülnek a rendőrök

Bot és tükör a gyakorláshoz

A közlekedési rendőr mesterségéhez ma is hozzátartozik a karos forgalomirányítás. Furcsán hangzik a kijelentés, hiszen ha csak a megyeszékhelyen végigtekintünk a Bartók Béla úton, megszámlálhatatlan jelzőlámpa sorakozik a közlekedők feje fölött. Vannak azonban helyzetek, amikor a legkorszerűbb lámpa sem helyettesítheti a rendőrt az útkereszteződésben. Mint például mostanában, hiszen Békéscsabán egyre sűrűbben találkozhatunk forgalomirányító rendőrökkel. Ők valamennyien a Közlekedési Rendőrök Karos Forgalomirányító Versenyének országos döntőjére készülnek, amely szeptember 28—29-én lesz Békéscsabán. A tréning javában tart, tegnap például az ország elismerten legtapasztaltabb, legprofibb szakemberével, a Békés megyéből elszármazott Uhrin Pál alezredessel, a Budapesti Rendőr-főkapitányság közlekedésrendészeti főosztályának osztályvezetőjével dolgozhattak együtt a fiatalok. A gyakorlást az eső, illetve beszélgetésünk szakította félbe. Három versenyző és a „házigazda" Balta János alezredes társaságában mindenekelőtt a forgalomirányítás jelentőségéről érdeklődtünk.

A kezdeteket és a fejlődés állomásait Uhrin Pál foglalja össze:

(Folytatás a 3. oldalon)

Ártatlanul a fogdában

„Tizenhárom nap alatt tizenhárom évet öregedtem"

„Kedves bátyám és családod! Azzal kezdem levelem, hogy itt nem a legjobb. Nem hasonlít egy háromcsillagos szállodához. Hárman vagyunk egy cellában, két fiatal srácchoz tettek be. Remélem, nemsokára megjön a laboratóriumi eredmény, és kiengednek, mivel semmi közöm a gyilkossághoz. Az újságból értesültem, hogy mivel vádolnak. Még azt sem tudom, hogy mikor temetik Gábort. Nagyon nehezen telnek a napok, sőt az órák is. Remélem, nem kell itt lenni harminc napig, bízom az igazságban. Azt majd megbeszéljük, hogy a malacokkal mi legyen. Sokat gondolok a szabadságra, puszillak benneteket. Ferenc."

A fenti levelet Vágási Ferenc, 40 éves, dobozi lakos elmondása szerint hétfőn este írta bátyjának, Istvánnak a rendőrségi fogdában. Elküldenie már nem kellett, ugyanis e nap éjszakáján szabadlábra helyezték. Kiderült ugyanis, hogy testvére, Vágási Gábor gyilkossági ügyében ártatlan. Kezdetben őt gyanúsította a rendőrség a bűncselekménnyel, és tizenhárom napot töltött kétségek között a fogdában.

— A tizenhárom nap alatt tizenhárom évet öregedtem — mered maga elé, amikor Dobozon, a megbeszélt helyen találkozunk. — Negyven évet leéltem, de nem gondoltam, hogy ilyen megtörténhet velem. Engem itt mindenki ismer, és az egész falu a szájára vett. Most menjek oda mindenkihez, és mondjam el, hogy nem én követtem el ezt a szörnyűséget, hogy ártatlan vagyok? Szenvedett István testvérem és családja is. Csodálkozik, hogy még a történtek hatása alatt vagyok, és azt sem tudom, kiheverem-e valaha?

— *A rendőrségen miként búcsúztak el öntől?*

— Amikor kiengedtek a fogdából, egy olyan rendőr kért elnézést tőlem, akit addig nem is láttam. Rátette a kezét a térdemre és azt mondta: a rendőrség is tévedhet. Rendesek voltak, hazahoztak, de aztán egy napig csak hullt a könnyem. Egy bocsánatkéréssel nálam nincs elintézve az ügy, kártérítésért fordulok a bírósághoz. Nem haragszom én senkire, egészen más érzés ez. Csak az tudhatja, aki átélt már ilyesmit.

—Ó

Suchman: „Jogellenes cselekedetek saját hasznukra"

Vége a keresztapaságnak?

Korábban már beszámoltunk arról, hogy Homoki János, a Független Kisgazdapárt országgyűlési képviselője a miniszterelnökhöz interpellált kedden Még meddig rabolhatják a magyar népet a „kunágotai keresztapák"? címmel.

A képviselő tudomása szerint idén márciusban összesen 35 millió forint prémiumot vettek fel a Békési Gabona Rt. vezetői, Zsíros Géza volt vezérigazgatónak ebből 1 millió 383 ezer jutott, miközben a vállalat százmilliós veszteséget hozott össze. Az interpelláló folytatta a milliók sorolását: Zsíros Géza a távozásakor nem végkielégítést, hanem 24 havi bérének megfelelő kártalanítást kapott 4,8 millió forint összegben. Még 1993-ban gépvásárlásra 4 millió 190 ezer forint kamatmentes kölcsönt, míg 1994 tavaszán infrastrukturális beruházásra 10 millió 400 ezer forintnyi vissza nem térítendő támogatást kapott. Mit kíván tenni a kormány az ilyen és ehhez hasonló tevékenységek visszaszorítása érdekében? Ki a felelős a Békési Gabona Rt. 1994. évi mérlege meghamisításának, ugyanis a vállalat veszteségére csak utólag derült fény? Kik állapították meg a prémiumok és a kártalanítás összegét? Név szerint ki engedélyezte Zsíros úr számára az említett kölcsönt és támogatást? Lesz-e felelősségre vonás és vissza kell-e majd téríteni a jogtalanul felvett pénzeket? — tette fel kérdéseit Homoki János.

Már az interpellációban is sok vaskos megállapítás hangzott el, de az igazi parlamenti bombák csak ezt követően robbantak. A miniszterelnök megbízásából válaszoló *Suchman Tamás* privatizációs miniszter ugyanis nem kente el a dolgot, hanem, ahogy mondani szokták, még rátett egy lapáttal. A kezében van néhány dokumentum, mutatta, amely szerint Zsíros Géza 1994-ben bruttó 9 millió

(Folytatás a 3. oldalon)

Abcúg Kassai?

A mezőhegyesi képviselő-testület zárt üléssel, a fogorvosi állásra beérkezett pályázatok elbírálásával kezdte kedden a munkát: a három jelentkező közül egy sem találtatott alkalmasnak. A helyi rendőrség tevékenysége az esti órákban került napirendre, a városellátó szervezet átalakításának koncepcióját viszont nem tárgyalták, mert *Badics András* képviselő munkahelyi elfoglaltságai miatt nem készült el az anyaggal. Badics András — társával, Kovács Józsefnével együtt — még egy „meglepetést" tartogatott erre az estére: *Kassai Béla* polgármestert lemondásra szólította fel. Kovácsné közös beadványukat azonnal átadta a helyi újság munkatársának. (A lap főszerkesztője a katonatiszt-képviselő-polgármesterjelölt Badics András.)

Kovács bácsi igazsága

Jeles kollegánk, aki több mint négy és fél évtizede gyakorolja a szakmát, a minap a televízió reggeli hírműsorában négy pontban sorolta fel, mivel foglalkoznak a mai magyar lapok. Politikával, gazdasággal, bűnüggyel és sporttal. Lényegében három-négy évtizeddel ezelőtt is jórészt ugyanezekkel foglalkoztak az újságok, némi arányeltolódással. Példával is érzékeltette: midőn annak idején bevonult, katonaládája újságokkal volt kibélelve, amit társai azon nyomban elkértek tőle. Élvezettel kiolvasták, visszaadták, és akkor is csak neki tűnt fel, hogy két évvel azelőtti lapok voltak.

Igen ám, de van egy bökkenő — tette hozzá kollegánk. Az újságok ugyan döntően az említett témakörökkel foglalkoztak, de mellettük jócskán akadt más is. Mint mondta, sok-sok olvasnivaló. Arról, hogyan él Kiss, miről mit gondol Nagy, miként járt a szomszédék Julcsája, keser-édes történet az ismert (vagy ismeretlen) szerelmi háromszögről, a sarki fűszeres csődjéről, egyszóval: az életről. Kiszínezve, vagy fekete-fehéren, de mindenképpen érdeklődésre számot tartva.

S hogy miről jutott eszembe mindez? Kovács bácsiról, aki a minap benn járt a szerkesztőségben, és elmondta, nagyon örül, hogy annyi minden van az újságban, de egy kicsit *olvasni* is szeretne már. Nem arról, mit mondott az egyik, mit a másik tótumfaktum, ki cseszte el végül is ezt az országot — úgyse találják meg —, még csak nem is arról, hogyan lehetne helyrehozni, mert abban sem fognak megegyezni. Kovács bácsi arról szeretne olvasni, mit mondott, mit gondol a hozzá hasonló ember, kihez forduljon ügyes-bajos dolgaival, mire hol talál megoldást, ki ad neki tanácsot, ha bajba kerül. Azután jöhet politika, bűnügy meg egyéb, sőt, még azt is elolvassa, hogy járt a szomszédék Julcsája. Mert okulni sohasem a politikából lehet, hanem az életből.

Gyanítom, Kovács bácsinak igaza van.

Seleszt Ferenc

MIKROHULLÁMÚ SÜTŐ BEVEZETŐ ÁRON

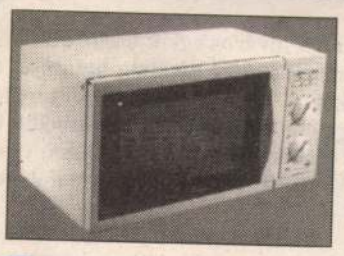

✦ *könnyen kezelhető*
✦ *20 literes űrtartalom*
✦ *forgótányéros kivitel*

Bevezető ár: 19 990 Ft

50 % előleggel 4 havi részletre, valamint

20 % előleggel teljes kínálatunk megvásárolható 6, 12, 18 havi részletre is.

ELEKTROHÁZ Békéscsaba, Baross u. 10.
ELEKTRO CITY Gyula, Városház u. 12.
Békéscsaba, Andrássy út 24.

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8—18 óráig, szombaton 8—13 óráig.

Hétfőn összeül a hatpárti médiabizottság

Munkában a képviselők

Nagyüzem volt tegnap a Parlamentben és a képviselői irodaházban: csaknem valamennyi országgyűlési bizottság tárgyalt a plénum elé kerülő törvénytervezetekről és egyéb előterjesztésekről.

A *kulturális és sajtóbizottság* tanácskozásán hosszú vita alakult ki a testület mellett létrehozandó hatpárti médiabizottságról, az életre hívásával kapcsolatos teendőkről.

Mint ismeretes, a hatpárti tárgyalásokat követően *Horn Gyula* miniszterelnök kezdeményezte a megalakítását, azzal a céllal, hogy elősegítse a rádiózásról és televíziózásról szóló törvény konszenzusos kidolgozását és elfogadását. A médiabizottságban a hat parlamenti párt tagjain kívül felkért szakértők is helyet kapnak.

Az új testület jövő hétfőn a Parlamentben tartja meg alakuló ülését. A kisgazdák képviselője jelezte, hogy pártja részt kíván venni a rádió-tévé törvény kidolgozásában.

A *költségvetési bizottság* egyebek között a vámtarifa-törvényjavaslatot valamint a vámjogról szóló tervezetet vitatta meg. Az elgondolások szerint a vámfizetéseknél megmaradna az azonnali vámszedés rendszere, s jövőre megszüntetik a külföldről apportként érkező termékek vámmentességét.

A *mezőgazdasági bizottság* napirendjén a Magyar Állatorvosi Kamaráról szóló törvényjavaslat szerepelt. A készülő jogszabály kimondja majd, hogy a kamara – hasonlóan az Agrár Kamarához és a hegyközségekhez – olyan szakmai érdek-képviseleti szervezet lesz, amely közigazgatási feladatokat is ellát.

Górcső alatt az új jogszabályok

Egyetértés a koalícióban az önkormányzatok támogatásáról

Az önkormányzati csődtörvényről, a lakástörvény módosításáról, valamint az önkormányzatok címzett és céltámogatásáról esett szó az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának szerdai ülésén. A tanácskozáson Kuncze Gábor belügyminiszter is jelent volt – tájékoztatta az újságírókat Lamperth Mónika, a frakció helyettes vezetője.

A koalíciós partnerek között – mint mondta – nincs vita az önkormányzatok 430 milliárd forintos költségvetését illetően. Ez az összeg elegendő ahhoz, hogy az önkormányzatok biztonságosan gazdálkodhassanak.

A sajtótájékoztatón beszámoltak arról, hogy az önkormányzati csődtörvényjavaslatot már csak a Pénzügyminisztériumnak és a Belügyminisztériumnak kell egyeztetnie egymással, és az előterjesztés hamarosan a kormány elé kerülhet. Ez szabályozza a jövőben a csődbe menő helyhatóságokkal szemben követendő eljárás rendjét. Ha megszületik a jogszabály, attól kezdve az állam nem vállal majd felelősséget az önkormányzatok teljes eladósodásáért.

A lakástörvény módosítása egyebek közt lehetővé teszi majd, hogy rendezzék a házmesteri lakásokkal kapcsolatos problémákat.

Az önkormányzatok címzett és céltámogatásáról szóló javaslattal kapcsolatban elhangzott, hogy a szocialisták a jövőben is szükségesnek tartják a rendszer fenntartását. A törvény tavalyi módosításának köszönhetően az idén két-három milliárd forinttal többet oszthatnak szét a pályázó önkormányzatok között.

Kérdésekre válaszolva Lamperth Mónika elmondta, hogy *Szekeres Imre*, a képviselőcsoport vezetője, tájékoztatta a frakciót a Koalíciós Egyeztető Tanács keddi üléséről, valamint a belügyminiszter és a miniszterelnök szerdán folytatott négyszemközti megbeszéléséről. A frakcióvezető-helyettes az elhangzottakról bővebbet nem árult el. Személyes véleményeként úgy fogalmazott, hogy az utóbbi időszak fejleményei mindkét koalíciós pártnak, illetve frakciónak károkat okoztak.

Ugrásszerűen megnőtt a „kereslet" Isten szolgái iránt

Öt templomnak van egy papja

A keresztény ige hirdetése, az egyházi oktatás fejlesztése mellett a szociális területen is egyre jobban szeretné kiterjeszteni tevékenységét a katolikus egyház – hangzott el azon a szerdai sajtótájékoztatón, amelyen az újjáválasztott katolikus püspöki kar vezetői beszéltek terveikről.

Különösen vidéken, a kisebb településeken okoz gondot a paphiány. Szerkesztőségünk kérdésére *Seregély István*, egri érsek, a katolikus püspöki kar ismételten megválasztott elnöke elmondta: az elmúlt negyven esztendő károrait most igyekeznek helyrehozni, de lehet hogy ehhez is újabb negyven évre lesz szükség.

Paskai László bíboros, budapest–esztergomi érsek hozzáfűzte: az utóbbi évek politikai változásai, a vallásszabadság kiteljesedése óta ugrásszerűen megnőtt a papok iránti „kereslet". Erősödött a városok elszívó hatása, a hívőkkel együtt Isten szolgái is elhagyták a kisebb falvakat.

Jelenleg országos átlagban egy paphoz négy-öt templom tartozik. **(n. zs.)**



Újra járni tanulnak a sebesült afgánok. A szovjet megszállás, majd a polgárháború másfél évtizede alatt emberek tízezrei haltak meg vagy szenvedtek sérülést aknarobbanás miatt. FOTÓ: FEB/REUTER

Kárfelmérés október végéig

Hogyan juthatnak valamilyen támogatáshoz, károsodáshoz az elemi károk, főképp az aszály sújtotta mezőgazdasági termelők?

A sokakat érintő kérdést *Rusznák Miklós* kereszténydemokrata képviselő tette föl a parlamentben a földművelésügyi tárca vezetőinek. *Kis Zoltán* államtitkár elmondta: jelentős aszálykárokkal kell számolni, elsősorban az Alföldön. 35–40 milliárd forintot is elérhet a veszteség, amelynek ellentételezésére nem képes a költségvetés.

Az idén 200 milliós katasztrófaalapot hoztak létre a nem biztosítható károk enyhítésére. A felmérést – tekintettel a kukorica és a napraforgó betakarítására – október 31-ig végzik el, de már bizonyos, hogy csak a veszteségek kis hányadát tudják pótolni.

A kormány a korábbi aszályokra fölvett hitelek visszafizetési határidejét december 31-re halasztotta. Szóba jöhet a hitelek átütemezése, illetve bizonyos hitelkamatok és hitelek elengedése is.

s. á.

Gál Zoltán Bonnban tárgyal

Bonnban tárgyal szerda óta Gál Zoltán, az Országgyűlés elnöke. A politikus megbeszélést folytatott Rita Süssmuth asszonnyal, a német törvényhozás, a Bundestag elnökével és Klaus Kinkel külügyminiszterrel.

Soros György aggódik

Nagyon nyugtalanítónak nevezte a kelet-európai országok jövőjét Soros György pénzügyi szakember az Il Sole 24 Ore című olasz gazdasági napilapnak adott interjújában. „Nem vesztettem el ugyan a reményt, de nagyon riasztónak tartom azokat a vezetőket, akik ideológiaként használják a nacionalizmust, és kapcsolatokat építenek ki a felemelkedőben lévő új, nagy gazdasági érdekcsoportokkal. Ebből a keverékből születik a fasizmus" – mondta.

A Skoda fejezi be a mohi művet

Végérvényesen eldőlt, hogy a szlovákiai Mohiban épülő atomerőművet nem nyugati technikával és pénzügyi támogatással fejezik be, hanem orosz mérnökök segítségével – tájékoztatta a beruházásban érdekelt Bayernwerk AG német energiaipari vállalatot Vladimír Meciar. A szlovák kormányfő közölte, hogy a létesítmény még épülő reaktorait a Skoda cseh gépipari konszern fogja befejezni. Megfigyelők attól tartanak, hogy az így elkészülő atomerőmű nem fog megfelelni a korszerű biztonsági követelményeknek.

Merénylet Oleg Lobov ellen

Ismeretlen tettesek robbantásos merényletet hajtottak végre szerdán reggel Groznijban Oleg Lobov, csecsenföldi elnöki megbízott, az orosz nemzetbiztonsági tanács titkára ellen. Lobovnak, illetve a kíséretében lévő Moszkva-barát csecsen vezetés két tagjának nem esett bántódása. A robbanás akkor történt, amikor a politikusokat szállító gépkocsikonvoj a grozniji repülőtérről a csecsen fővárosba tartott. Az orosz nemzetbiztonsági tanács feltételezése szerint egy közeli hídon helyezték el a pokolgépet.

Izrael lezárta a Gázai övezetet

Izrael meghatározatlan időre lezárta a Gázai övezetet – közölte Jeruzsálemben az izraeli hadsereg. Az intézkedés okáról nem adtak tájékoztatást. Az egyiptomi Tabában szerdán ismét tárgyalóasztalhoz ült Jasszer Arafat, a PFSZ vezetője és Simon Peresz izraeli külügyminiszter, hogy megállapodjanak a palesztin önigazgatás ciszjordániai kiterjesztéséről.

Negyvenöt készítmény kerül le október 1-jétől a közgyógyellátási igazolványra térítésmentesen kiváltható patikaszerek listájáról. Hatályba lép az a rendelkezés is, miszerint teljes egészében megszűnik azoknak a gyógyszereknek a támogatása, amelyek recept nélkül is beszerezhetők, de vényre kiváltva eddig 40, illetve 70 százalékos támogatást élveztek. Ez a rendelkezés mintegy száz készítményt érint.

Összesen negyedmilliárd forint támogatást nyújt a kormány a saját gazdálkodási hibájából tartósan fizetésképtelenné vált Nágocs (Somogy), Bakonszeg (Hajdú), Bátor (Szabolcs) és Szerencs (Borsod) önkormányzatának. A rendkívüli segítség rendeltetése, hogy addig is biztosítsa a fizetésképtelenné vált önkormányzatok működési feltételeit, amíg a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló törvény megszületik.

Egyetért a Világbank szakértője a művelődési és közoktatási tárca elképzelésével, amely a feladatokkal arányos normatív finanszírozási rendszer bevezetését szorgalmazza a közoktatásban. Egyúttal a szervezet felajánlotta segítségét az intenzív pedagógusátképzési programhoz, illetve a Nemzeti alaptanterv költségvetési támogatásához.

A mezőgazdaság mélyrepülése, amely évek óta tartott, az idén véget ért – állapította meg Lakos László földművelésügyi miniszter a nemzetközi gazdanapok tegnapi bábolnai megnyitóján. Az ágazat az év első hat hónapjában 13 százalékkal többet termelt, mint tavaly ugyanebben az időszakban, s egyidejűleg csökkent az élelmiszerexport.

A Mol Rt.-t csak pénzügyi befektetőknek szabad eladni – összegezte a Fidesz–Magyar Polgári Párt véleményét a párt szerdai elnökségi ülését követően Orbán Viktor elnök. Az pedig végképp elfogadhatatlan lenne – mondta Orbán –, ha a Mol Rt.-t az oroszok privatizálnák, mert ez nagyban veszélyeztetné a nemzet függetlenségét is.

Elégedetlen az Autonómok Szakszervezete és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) az országos érdekegyeztetéssel. Ezért a két szakszervezeti szövetség szükségesnek tartja az érdekegyeztetés egész rendszerének korszerűsítését. Fontos, hogy határozottabban jelenjenek meg a versenyszféra, a közalkalmazotti, illetve a közüzemi, közszolgáltatási területeken dolgozók érdekei.

Távirányítású bombával tették el láb alól az áldozatot?

Robbantásos merénylet Pesten

Kedden este 8 óra 10 perckor a főváros egyik legsűrűbben lakott negyedében, a VIII. kerületi Práter utcában hatalmas detonáció rázta meg a környéket. A 73-as számú ház előtt történt robbanás következtében egy ember meghalt. Körülbelül 150 méteres körzetben betörtek a földszinti lakások ablakai és egy magyar rendszámú 600-as Mercedes súlyosan megrongálódott.

(Tudósítónktól)

A helyszínre érkezett tűzoltók első feltételezése szerint gázrobbanás történt: a gépkocsi nekiütközve a ház falának egy vezetéket megsértett, s a kiömlő gáz belobbant. A későbbiekben azonban a vizsgálat más következtetéseket valószínűsített. A szakértők szerint ugyanis csaknem bizonyos, hogy szándékos robbantás történt.

Mint a rendőrség illetékesei lapunknak elmondták: a detonáció akkor következett be, amikor a 73-as számú ház előtt egy 30 éves arab származású férfi – aki nem ismeretlen a rendőrség előtt – be akart szállni a Mercedesébe. A robbanás nyomán repedt meg a gázvezeték. Az arab férfi valószínűleg merénylet áldozata lett.

A házfalakat, a járdát, az úttestet is átvizsgálják, hogy kiderítsék, milyen szerkezet okozta a bűncselekményt. Nem kizárt, hogy a pénzváltási ügyletekkel foglalkozó áldozat életét távirányítású bomba oltotta ki.

*

A világszerte sok áldozatot követelő robbantásos merényletek sajnos már nálunk sem tartoznak a legritkább bűncselekmények kategóriájába. Az elmúlt hat évben – 1989 februárja óta, a keddi esettel együtt – 11 ilyen bűntettet jegyeztek föl a rendőrségi fekete krónikák.

Közülük kilencnek a főváros volt a helyszíne, egy-egy pedig Szegeden, illetve Balatonlellén történt. A merényletek 2 emberéletet követeltek és 9 személyi sérülést okoztak.

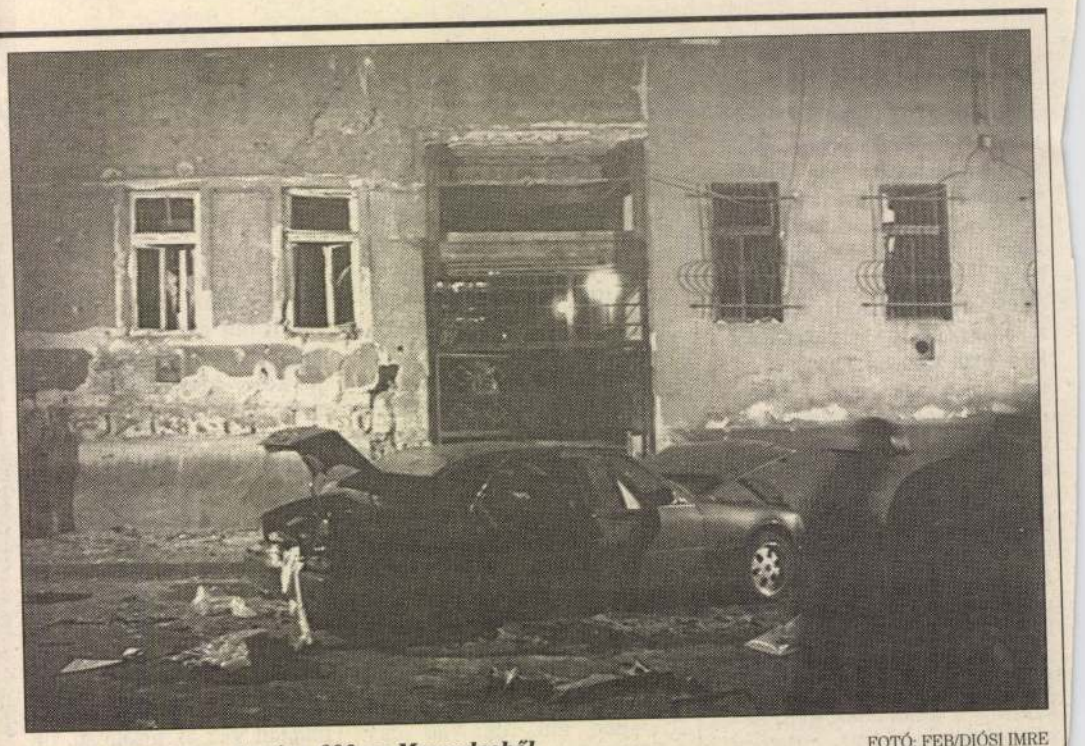

Ennyi maradt az elegáns 600-as Mercedesből FOTÓ: FEB/DIÓSI IMRE

Krónika

Fogadóóra. Tóth Károly országgyűlési képviselő (MSZP) fogadóórát tart szeptember 22-én, pénteken 14.00—15.30-ig Békéscsabán az MSZP megyei irodáján (Szabadság tér 11—17., félemelet).

Meghalt Baka István. A József Attila-, Babits- és Graves-díjas költő, író, műfordító hosszú szenvedés után 47 éves korában hunyt el Szegeden. Temetéséről később intézkednek.

Hallásvizsgáló. Korszerű hallásvizsgáló állomást adott át tegnap Mezőberényben, az egészségügyi központban dr. Borbényi Olivér megyei fül-orr-gége főorvos. A térségben egyedülálló műszerezettség jelentősége, hogy a betegeknek a vizsgálatokra ezután nem kell Békéscsabára, Gyulára utazni. A megvalósulást mindenekelőtt a népjóléti minisztériumi pályázaton elnyert 900 ezer forint tette lehetővé.

A Turul vendége. Király B. Izabella, a Magyar Érdek Pártja alapítója a békéscsabai Turul könyvesbolt vendége ma 14 órakor. A politikus pártja programját ismerteti, majd könyvbemutatót tartanak.

Könyvtár. A medgyesegyházi könyvtárban jelenleg 17 560 darab könyv található. Ebből szakdokumentum 7755, szépirodalom 6828, gyermek- és ifjúsági irodalom 2977 darab. Az idén könyv- és folyóiratbeszerzésre 260 ezer forint volt az előirányzat, amelyhez az önkormányzat — a tavalyi költségvetés pénzmaradványából — plusz 100 ezer forint támogatást nyújtott. A könyvek mellett közel 20-féle napi- és hetilapból válogathatnak olvasnivalót a látogatók.

Esős koccanások. A tegnapi eső meghozta „eredményét" az utakon is. Békéscsabán tegnap a kora délutáni órákban — feltehetően a csapadéktól csúszóssá vált út volt a „bűnös" — a Kékmacska előtt, illetve a Szarvasi út—Péki utca kereszteződésben személygépkocsik ütköztek. Személyi sérülés egyik balesetben sem történt.

Szotyolának sem jó. A kunágotai Bercsényi Tsz-be riasztották tegnap a mezőkovácsházi tűzoltókat, mert a gazdaság Bábolna II-es terményszárítójában körülbelül egy tonna napraforgómag égett. A berendezés szárítás közben gyulladt meg, a tűz keletkezési okát és a kár értékét szakértők vizsgálják.

Új szignál a könyvtárban

Könyvtárkiadványok szerkesztői tanácskoztak tegnap Szanazugban a jubiláló megyei könyvtár szervezésében. A nap többi része a megyeszékhelyi könyvtárban a gyerekeké és a muzsikáé volt.

Alsó tagozatosok táncházát vezette Kurtucz Borbála. Délután hirdették ki a zeneszerző verseny eredményét. A beküldött 12 zenei pályázatból a négy legjobbat értékelték rangsor felállítása nélkül. A szakmai zsüri Hlacs Pál, Tolnai László (Hárfa jelige) és Berta István zenei szignálját díjazta, míg a könyvtárosok az Aspiration Zenekar pályázata mellett döntöttek. Az évtizedfordulótól kezdődően a fenti művek felhasználásával újabb zenei szignál szólal majd meg a könyvtár különböző rendezvényein.

Ma izgalmasnak ígérkezik a diákpolgármesterek, Vozár János és Köles Márk beszélgetése a város vezetőivel a fiatalság gondjairól, a továbbtanulás lehetőségeiről. Este 19 órakor kezdődik Kántor Zsolt, a Tevan Kiadó főszerkesztője, költő vezetésével a kiadó és a megyei könyvtár szervezésében a Békés megyei alkotók irodalmi estje.

B. Zs.



A 24 óra a könyvtárban című kiállítást maguk a megyei könyvtárban dolgozók rendezték, így minden egység témafeldolgozásában a könyvtárosok egyénisége is tükröződik

FOTÓ: KOVÁCS ERZSÉBET

Horn marad, ha az MSZP úgy akarja

Az SZDSZ Békés Megyei Területi Irodája tegnapra sajtótájékoztatót hirdetett a megyeszékhelyen. A két házigazda, *dr. Kis Zoltán* országgyűlési képviselő, a Földművelésügyi Minisztérium politikai államtitkára és *dr. Sarkadiné dr. Lukovics Éva* országgyűlési képviselő elmondta, hogy inkább sajtóbeszélgetésnek, háttértájékoztatónak tekintenék az alkalmat. Ennek megfelelően kötetlenebb lett a légkör, ugyanakkor ezzel arányosan megnőtt a nyilvánosságra nem hozandó vélemények aránya is.

Arról viszont beszámolhatunk, hogy az SZDSZ-t bizonyos mértékig aggasztja, hogy az MSZP egyes tagjai igyekeznek elmosni a törvényhozói és kormányzati munka közötti — a hatalommegosztás elvéből fakadó — választóvonalat. A párt az esedékes Horn—Kuncze találkozót (negatív kimenete esetén) az utolsó esélynek tekintik a koalíció egyben tartására. A két párt véleménye alapvetően a közös célok megvalósításának eléréséhez szükséges eszközök megválasztásában tér el — hangoztatták. Ezért is lehetséges, hogy a koalíció esetleges felbomlása után — ha az utódkormány a közös programban leírtak mentén politizálna — is élvezhetné a szabaddemokraták támogatását. Egy esetleges miniszterelnökváltásra vonatkozó kérdésre azt válaszolták: az SZDSZ-ben ilyesmiről szó sem esik, azt a szocialisták belügyének tekintik.

A külföldiek magyarországi földtulajdon-szerzésével kapcsolatban leszögezték: változtatni kellene a jelenlegi illegális ügyleteknek kedvező állapotokon, elvben nem ellenzik a külföldiek esetleges, törvényes vásárlásait, de ennek megteremtését az SZDSZ sem tűzi zászlajára. (Érzékelik, hogy e kérdés alkalmat ad demagóg politikai akciók megvalósítására.)

K. A. J.

Csendesen szólni az ember igazáért

„Művésszé alakulásomban fatalista lettem, de a felkészülést nem bíztam a véletlenre, megszállott szorgalommal készültem a tanulmányok sokaságával, hogy önmagam számára is igazoljam a mesterség tudását. Meggyőződésem, hogy csak a biztos szakmai tudás ad hitelt a művészetnek, és a művészet alázatos szolgálatára tanítottam tanítványaimat is. Így tanultam meg a képek közt járni a világban. Így mutattak járható utat a szülőföld mezsgyéi és határozta meg festői létemet magyar sorsom. A népművészet tiszta színés formavilága, az Alföld sajátos atmoszférája lett meghatározója képteremtő logikámnak. Az öröm, ami képeimből árad a kiállítások falán, meg kell, hogy győzze a szemlélőt: csendesen is lehet az ember igazáért szólni. Az ember igaza a küzdelmek szépsége, a harmónia, a béke" — vallja munkásságáról Ezüst György.

A békéscsabai származású festőművész ezúttal a Békési Galériában tesz tanúbizonyságot „az ember igaza" mellett.

— Ezüst György egyszerre klasszikus és modern festő — fogalmazott a tegnapi tárlatmegnyitón Banner Zoltán művészettörténész. — Az emlékek és az értelmezhetőség örök értékei tiszteletében műveli az összes modern irányzatot.

Cs. R.

Vége a keresztapaságnak?

(Folytatás az 1. oldalról)

200 ezer forintot vett fel a Békési Gabona Rt.-től, s az összeg mintegy felének jogossága és erkölcsössége megkérdőjelezhető. Ebben van három olyan tétel is, amelyet a kérdező nem említett: bruttó 2 millió célprémium és hasonló kifizetések, amit mások mellett saját maguknak utalványoztak a vállalat vezetői az elvégzett vizsgálat alapján. Azonban nemcsak Zsíros Géza volt kisgazda képviselőt terhelik etikailag és jogilag felróható cselekmények (pénzfelvételek), hanem vezetőtársait is, egyúttal az igazgatóság és a felügyelőbizottság felelőssége is kiemelendő. Mindez egyébként másoknak is kellő figyelmeztetés kell hogy legyen.

Az interpelláló képviselő konkrét kérdéseire is válaszolt a miniszter. A kormány az ilyen jellegű cselekmények visszaszorítására minden jogi eszközt fel fog használni a jövőben is. Nagyon fontos e téren, hogy hatékony ellenőrzési munka legyen, amely visszamenőleg is ellenőrzi az egyes privatizációkat és a megfelelő állami szervek felé megteszi a javaslatokat. A prémium és az egyéb kifizetések megállapításában közreműködők köre részben azonos azzal a vezetői körrel, amely haszonélvezője volt mindezeknek a visszaéléseknek, de megerősítette Suchman Tamás a felügyelőbizottság felelősségét is. Mindezek pontos megállapítása az ügyészség és a bíróság dolga lesz. A miniszter bízik abban, hogy sor fog kerülni a felelősség jogerős, bírói megállapítására, törvényes büntetés kiszabására, az anyagi károkozás megtérítésére.

Homoki János nem fogadta el a választ, mert szerinte a kiskirályok a privatizáció leple alatt szabadon osztogatják a javakat egymás között, s ez jelenleg is tart. Az Országgyűlés ellenben nagy többséggel elfogadta azt.

Simonffy Ágnes

Hulladékkezelőt avattak Kunágotán

Kunágotán a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, valamint az érintett szakhatóságok képviselőinek jelenlétében tegnap délelőtt megtörtént az új szemétlelep műszaki átadása.

Az építkezésről *Pápai Zoltán* polgármester elmondta, hogy a gyulai KÖVIZIG mérnöki iroda által 1991-ben készített tervek alapján készült a hulladékkezelő. A beruházásra a saját erőforrások mellett a Környezetvédelmi Alaptól 5 millió forintot nyertek. A kivitelezési versenytárgyalásra 11 pályázó jelentkezett, majd a Körösi Vízgazdálkodási Társulattal kötöttek szerződést. A megvalósítást 3 évre ütemezték 1995-ös befejezéssel. A műszaki ellenőrzést a Békés Megyei Környezet- és Természetvédelmi Kft. végezte. A munkához jelentős segítséget adott a helyi Bercsényi Mezőgazdasági Szövetkezet.



A 0,8 hektáros terület a terepszint felett 1 méter magasságig szigetelt, és később a pénzügyi lehetőségekhez mérten bővíthető

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

Elsőként földmunkákat végeztek, majd elkészült a szigetelés, a kezelőépület, a kutak, a villamos hálózat és a véderdő telepítése. Az idei évre a külső utak, a kerítés és tereprendezés maradt. A szemle és a hivatalos műszaki átadás után a telep fogadóképes, szilárd hulladék, valamint állati hulla szakszerű elhelyezésére lesz alkalmas.

H. M.

A környezetvédelemért

Környezetvédelmi információs napot tartott tegnap Gyulán a Körös-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség. Tizenkét vállalat, vállalkozás mutatta be környezetvédelmi tevékenységét. A felügyelőség munkatársai előadásokat tartottak a veszélyes hulladékok keletkezéséről és kezeléséről, a felszíni vizek minőségéről és az új vízminősítési rendszerről, a levegőtisztaságvédelem időszerű kérdéseiről, valamint a felügyelőség laboratóriumának munkájáról. *Farkas József, Harangi János, Vágó Julia* és *Schlechta Antal* előadási előtt *Nadabán János*, a felügyelőség igazgatója mutatta be intézménye tevékenységét. Szó esett a környezetvédelmi klub szolgáltatásairól, életéről is.

A program második felében került sor a vállalatok, vállalkozások bemutatkozására, ezzel párhuzamosan, másik helyszínen ingyenes szaktanácsadás folyt, illetve konzultáció zajlott a környezetvédelem jogi és szakmai kérdéseiről.

Bot és tükör a gyakorláshoz

(Folytatás az 1. oldalról)

— A hőskor felidézéséhez a főváros példáját kell említenünk, ahol először alakult ki olyan forgalomsűrűség, amelyhez rendőri irányítás kellett. A klasszikus forgalomirányítás az 50-es évek második felétől alakult ki, de az igazi a 60-as évtized volt. Ezt a tudományt olyan szintre emeltük, hogy Európában mi voltunk a minta! A mi rendőreinket vitték Tokióba, Prágába, Bécsbe bemutatót tartani. A külföldiek pedig sorra filmezték az Európának igencsak tetsző magyar stílust.

A fiatalokat kérdezve először az orosházi *Kiss Rozáliához* fordulunk (ő zászlósi rendfokozattal az orosházi kapitányság közlekedési osztályának megelőzési előadója), aki mindenekelőtt elmondja: a gyakorláshoz bot, tükör, egyenruha kell. Apropó! Tetszik-e az egyenruhája? Fontos-e a smink, kell-e fogyókúráznia a rendőrhölgynek, akire muszáj, hogy rávesse tekintetét a közlekedő?

— Az egyenruha tetszik, az anyaga viszont nem! Természetesen nagyon fontos, hogy jó benyomást keltsek az emberekben. Mindig kisminkelem magam, még a körmömet is kifestem, bár azt senki nem látja. De még a fehér kesztyű alatt is rendben kell lennem! A testsúlyommal nincs baj, soha életemben nem fogyókúráztam. Egyébként a versenyre felkértek, és egy pillanatra sem fordult meg a fejemben, hogy nemet mondjak. Szeretem a munkámat, az egyenruhámat, büszke vagyok, hogy viselhetem.

Szabó György zászlós, a BRFK közlekedésrendészeti főosztályának rendőre — szintén versenyző lesz — megerősít bennünket, a kereszteződésben együtt kell élni a forgalommal, a rendőr nem lehet kívülálló:

— Mindenkivel személy szerint kapcsolatba kell lépnem. Aki hirtelen nem érti, miről van szó, ha beszéd nélkül is, de meg kell magyaráznom neki, mit tegyen. Fontos, hogy a karjelzéseim nagyon pontosak legyenek.

Oláh Sándor zászlós (megyei rendőr-főkapitányság közlekedési osztálya, forgalomellenőrzési alosztály) kiegészíti az elhangzottakat:

— Nagy hibát követ el a rendőr, ha leáll a közlekedőkkel veszekedni. Nemrégiben volt egy esetem, amikor egy autós durván pocskondiázott, csak azért, mert nem értette a karjelzésemet. Ilyenkor, de főleg baleset veszélynél meg kell állítani a forgalmat, és minél gyorsabban rendet kell csinálni. Visszaszólni nem lehet, de sokszor egy pillantás beszédesebb minden kimondott gondolatnál.

Hosszasan beszélgettünk még a páros forgalomirányításról, amelyet ugyan a KRESZ nem szabályoz, de a széles, bonyolult útkereszteződésekben szükséges. Oláh Sándor a budapesti tapasztalataiból emelte ki, milyen nehéz a hivatalos delegációk — például évekkel ezelőtt Bush amerikai elnök és kísérete — számára biztosítani a szabad utat, vagy reggeltől estig irányítani a forgalmat, amely nemcsak a közlekedést segíti, hanem neveli is az embereket.

László Erzsébet

Kisebbségben a kisebbség

Egy időben tartotta ülését a békéscsabai és az országos szlovák kisebbségi önkormányzat, ezért maradt „kisebbségben a kisebbség" a megyeszékhelyen. Az országos testületben ugyanis három békéscsabai szlovák önkormányzati képviselő is helyet kapott, így a városházán tegnap *Vozár Márton* önkormányzati elnök vezetésével nem ülést, hanem tájékoztatót tartottak az elmúlt időszak munkájáról.

Vozár Márton kifejtette véleményét a szlovákságot érintő, lapunkban nemrégiben megjelent olvasói levélváltásról, s elmondta, az önkormányzat állásfoglalást készít az üggyel kapcsolatban. Az elmúlt hetekben történteket összefoglalva elmondta, nemrégiben Szlovákiában és Lengyelországban jártak, s vendéglátóik körében sehol nem tapasztaltak ellenszenvet. Arra törekszenek, hogy a szervezetek között kialakult baráti kapcsolatot átültessék a politikába. Megemlítette, hogy a szlovák kortárs galéria ügyében nincsenek messze a megállapodástól, így az együtt megvalósulhat a Jankay-hagyaték elhelyezésével. Az aktuális kérdések között felvetődött egy fő- vagy részfoglalkozású újságíró foglalkoztatása, aki folyamatosan ellátná a sajtót a kisebbségi önkormányzat, illetve a szlovákság híreivel.

L. E.

„MINDENKI A MAGA MÓDJÁN ÁLMODJA MEG AZ ÉLETÉT."
(France)

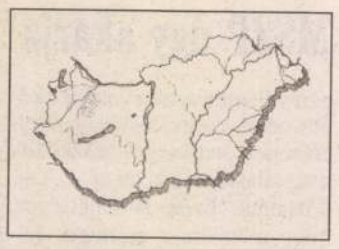

Ingyenes hirdetés. Alfred Fögen, a németországi Ditzingen főpolgármestere felajánlotta a gyulaiaknak, hogy a testvérváros vállalkozói ingyenesen hirdethetnek az ottani újságban. A hirdetések feladásának az a rendje, hogy a hirdetőnek fel kell keresnie a gyulai városháza polgármesteri titkárságát.

Elszállítják. Szeghalom város is csatlakozott a takarítási világnaphoz. Ebből az alkalomból szeptember 22-én, pénteken reggel 7 órától 17 óráig a polgármesteri hivatal saját gépkocsijaival, illetve a helyi fuvarozók, vállalkozók bevonásával ingyen szállítja a lakosság által összegyűjtött szemetet.

A temetők rendjéért. A közeljövőben a gyulai polgármesteri hivatal munkatársai megszemlélik a város temetőit. Megállapításaik alapján a temetők rendezettségének, tisztán tartásának javításáról az egyházi temetők fenntartóival még októberben tárgyalásokat kezdenek, illetve saját területükön megteszik a szükséges intézkedéseket.

Bolti betörés. A hét elején Békésen ismeretlen tettes, vagy tettesek a hátsó ajtó lefeszítése, valamint az eladótér rácsának lefűrészelése útján betörtek a VII. kerületi, tanyasi boltba. A tolvajok mintegy 50 ezer forint értékű édességet, kávét, dohányárut, üdítőt vittek magukkal, valamint leszerelték a mosogató hidegmelegvizes keverőcsapját, ami természetesen a zsákmány része.

Kudarc nélkül az iskolába



Derűs percek a kardoskúti óvodában

FOTÓ: KOVÁCS ERZSÉBET

A kardoskúti óvodába az idei tanévben 46 kisgyerek iratkozott be. Pusztaközpontról kilenc óvodás jár az intézménybe.

Az óvodai nevelő-oktató munka a „Kudarc nélkül az iskolában" programmal egészül ki. Az óvónők igyekeznek biztosítani minden gyermek optimális fejlődését egyéni fejlesztéssel. Az önismeretet és a társ megismerését drámajátékok segítségével erősítik, így magabiztosabb, határozottabb fellépésű, önállóbban gondolkodó gyerekek kerülhetnek ki az óvodából. Három évvel ezelőtt a szalmával való ismerkedést szép és fejlesztő játéknak könyvelték el a kardoskúti oviban. Ma már nem csak játék ez a kicsik számára, tevékenységükkel kiléptek az intézmény falai közül, területi és országos versenyre kerültek munkáik.

A Budapesti Árutőzsde hírei

Megtörtént az 1996. évi új búzára az első kötés, július: 15 800 Ft/t, augusztus: 16 000 Ft/t, lehet kezdeni az eladást, aztán a vetést. Ez évi határidők, meg a 96. tavasziak limitet emelkedtek, március: 21 500 Ft/t. A kukorica minden határidőben „hosz", július: 18 550 Ft/t. A napraforgó-áresés megállt. A sertés tovább „hosz" 96. december: 226 Ft/kg.

Hó	Elszámoló ár	Vételi ajánlati ársáv	Eladási	Üzletkötés
Kukorica Ft/t				
Október	13 950	13 500—14 150	13 900—14 150	13 900—14 150
November	14 750	14 150—14 750	-	-
Búza Ft/t				
Október	17 600	17 300—17 600	-	-
December	19 100	18 300—19 100	19 100	19 100
Napraforgó Ft/t				
Október	34 800	34 000—34 800	34 500—34 800	34 500—34 800
EU vágósertés I., Ft/kg				
Október	206,00	202,00—206,00	206,00	206,00
November	205,00	201,00—205,00	-	-
EU vágósertés II., Ft/kg				
Október	210,00	209,00—210,00	210,00—213,00	210,00
November	212,00	208,00—212,00	212,00	212,00

Ballai Pál
BÁT-tőzsdetag

A nagytakarítások napja

Szeptember 23-a, szombat a takarítás világnapja. Az első ilyen napot Ausztráliában, Sydneyben rendezték meg, ahol egy vitorláshajó kapitánya — látván, hogy a tengerek és az óceánok áramlatai mennyi szemetet szállítanak — felhívással fordult szülővárosa lakóihoz, hogy tisztítsák meg környezetüket. Az akció olyan sikeres volt, hogy az ENSZ ezt a napot takarítási világnappá nevezte ki.

1995-ben Magyarországon a Magyar Tájfutó Szövetség és a Magyar Turista Egyesület indította el a szemétszedési akciót. A Körös—Maros-vidéki Természetvédelmi Igazgatóság a következőkkel fordul a lakossághoz:

Mot mi is megmutathatjuk, hogy közös erővel és összefogással milyen nagyszerű eredményeket lehet elérni! Útjaink, ligeteink, vizeink és városaink szebbekké válhatnak, ha segítünk rajtuk, Aki részt vesz az akcióban, műanyag flakont, konzerves dobozt és papírhalmokat összeszedve az biztosan nem fogja ugyanezeket eldobálni, tehát minél többen veszünk részt az akcióban, annál kevesebb lesz a jövőben a szemetelők száma. És mi szükséges egy ilyen naphoz? Zsák, amibe a szemét kerül, teherautó, ami segít az elszállításban, néhány vezető, aki megszervezi az útvonalat, és sok-sok dolgos kéz.

A Körös—Maros-vidéki Természetvédelmi Igazgatóság kéri a megye lakóit, hogy akár egyénileg, akár szervezetten kapcsolódjanak be az akcióba. Keressék meg a polgármestereket, közterület-fenntartókat, szövetkezeteket, üzemeket és kérjenek támogatást, egy teherautó vagy egy szemeteszsák is nagy segítség lehet.

Bízzunk benne, hogy vasárnapra kisüt a Nap, jó érzéssel sétálhatunk a tiszta utcákon, parkokban, túrázhatunk a tiszta erdőkben, hiszen mi tettük ilyenné.

Takarékoskodunk-e valóban a közpénzekkel?

Mi a fontosabb a pénzügyi kormányzatnak, a fényes palota vagy a szülőotthon? — fordult kérdésével a minisztérium képviselőjéhez kedden *Pallag László* Békés megyei országgyűlési képviselő (FKGP). Békés város ügyeiről esett szó, képviselőnk szembeállította a szülőotthon tervezett bezárását az OTP-fiók 120 millióba kerülő átköltözésével. A megszorítások miért csak az állampolgárokra vonatkoznak? A pénzügyi kormányzat szándékosan huny-e szemet a társadalombiztosítás 3,4 milliárdos székháza, az új banképületek, a biztosítók palotái felett?

Akar László, a Pénzügyminisztérium államtitkára egyetértett azzal a gondolattal, hogy a közpénzekkel valóban minden területen takarékoskodnunk kell. Ezért ha az ésszerűség úgy kívánja, hogy a szülőotthonokat visszafejlesszük, és inkább a kórházakban biztosítsunk lehetőséget jobb körülmények közötti szülésekre, akkor ezt meg kell tenni. Ami az OTP-t illeti, bizony az állami bankoknál is történnek létszámleépítések, takarékossági intézkedések. De a kormánytól nem várható el, hogy az egyes pénzintézetek ügyleteit részleteiben ismerje és figyelemmel kísérje. A tb-palota ma már egy adottság, amely akkor is áll, ha utólag kritizáljuk a felépítését. A pénzügyi kormányzatnak az a célja, hogy a takarékosságot kiegyenlítetten érvényesítse, legközelebb a költségvetés tárgyalásakor lesz mód ennek az elvnek a gyakorlati alkalmazására.

S. Á.

Újkígyósi bulik az első buszig

A fiatalok közösségi életének felpezsdítése a célja annak a vállalkozásnak, melynek keretében szombatonként élő rock- és blueszenei koncerteket, programokat rendeznek az újkígyósi Petőfi Sándor Művelődési Házban. Kovalcsik Pál Zoltánt, a művelődési ház vezetőjét és a szervezők — az Ifjú Mormoták Klubja — részéről Kádi Csabát kérdeztük a részletekről.

— Elsősorban az újkígyósi és a környékbeli fiataloknak próbálunk lendületes, jó bulikat kínálni — kezdték. — Ismert együtteseket hívtunk és hívunk meg, így elsőként szeptember 23-án, szombaton 20 órakor a budapesti Carmen lép fel — előzenekar a szolnoki alternatív csapat; a Lokalizált Műhibák — jövő szombaton pedig a Beatrice koncertezik. A későbbiekben jön például a Sonja és a Sápadtarcúak, a Coda is. Újkígyóson már sorozatban nagy sikert arattak a Csúszó—Mászó Rocktalálkozók, ahol amatőr rockegyüttesek mutatkoztak be. Ezt a hagyományt megőrizzük, a következő találkozót novemberre tervezzük. Azzal a bevett szokással sem szakítunk, hogy a bulik a hajnali első busz indulásáig tartanak, a koncertek után például a rajongók, érdeklődők kötetlenül beszélgethetnek az előadókkal.

Ny. L.

Nehogy kifusson az időből,

már most válassza ki **LADA** vagy **SAMARA** gépkocsiját jelentős **árkedvezmény** igénybevétele érdekében!

Az időtartam meghatározott, a készlet korlátozott!

Keressen bennünket:
AFIT Kft., Gyula, Csabai út 9.
Telefon: (66) 463-062.
(1443)

A Békéscsabai Regionális Munkaerőfejlesztő és Képző Központ továbbtanulni szándékozók részére

1995. októberétől
felvételi előkészítőt indít
MAGYAR ÉS TÖRTÉNELEM

tárgyakból Tábor Lajos középiskolai tanár vezetésével.

BRMKK

Kérjen bővebb felvilágosítást a BRMKK Információs és Marketing Osztályán, Békéscsaba, Kétegyházi út 1. sz. alatt, illetve a (66) 445-040-es telefonszámon.
(1444)

Az észak-erdélyi magyarság örömünnepe (III.)

Ötvenöt esztendeje augusztus 30-án Bécsben, a Belvedere-palota Arany-termében *gróf Csáky István* magyar külügyminiszter és *Manoilescu* román külügyminiszter aláírta azt a döntőbírósági ítéletet, amelynek alapján 43 591 négyzetkilométernyi terület, s mintegy kétmillió lakos került Magyarországhoz. A magyar csapatok 1940. szeptember 5-én kezdték meg az észak-erdélyi bevonulást. Az eseményre ezzel a sorozattal emlékezünk.

A magyar kultúrához több szállal kötődő Nagyváradot az észak-erdélyi visszacsatolás folyamatának másnapján, 1940. szeptember 6-án érte el a magyar uralom. A virágokkal ékesített honvédcsapatot fehér lován (amelyre a vasútállomásnál szállt át) érkező Horthy Miklós vezette be. Ám a nagyváradi ünnepséget némi feszültség előzte meg. A Sebes-Körös-parti város idős magyarjai még ma is jól emlékeznek arra: 1940-ben még a magyarok bevonulása előtt, amikor honvédeink még mozdulatlanul álltak az összeomlásra ítélt trianoni határon, a Reuter-iroda angol hírügynökség azzal árasztotta el a világot, hogy „a Nagyváradra bevonuló magyar csapatoknak az ellenséges érzületű lakossággal szemben fegyverüket kellett használniuk". A feszültséget tovább fokozta az a tény is, hogy az Ártánd és Bors közötti országutat a románok több helyen hatalmas vasúti sínekkel és betontömbökkel torlaszolták el, melyeket a magyarok sokszor csak robbantással tudtak megsemmisíteni. Mindezek ellenére a visszaemlékezések és a korabeli híradások is azt bizonyítják: Nagyváradon, a Szent László téren százezernyi ember ünnepelte a Magyarországhoz való visszacsatolást. Horthy Miklóst, *Bartha Károly* honvédelmi minisztert, *Jány Gusztáv* altábornagyot, a második hadsereg törzskarának parancsnokát meghatóan szép lelkesedés fogadta.

Nagyváradon stílusos, szép századeleji épületek között sétáltunk. Egykor Ady Endre, Juhász Gyula ballaghatott arra. A két nagy költő létezése ma csupán emlékezés, akárcsak a „Pece-parti Párizsban" a magyar uralom.

A Bocskai István alapította Nagyszalonta szintén 1940. szeptember 6-án került magyar kézre. A korabeli sajtó így írt az eseménnyel kapcsolatban: „Nagyszalonta visszatérése szintén különös örömöt jelent minden magyar számára. A magyar szó és a magyar költészet legnagyobb művészének neve: Arany Jánosé forrt össze ezzel a színtiszta magyar várossal, ahol most is kegyelettel gondozzák a helység nagy hírnevű jegyzőjének múzeumát. Különös iróniája a sorsnak, az elmúlt hetekben — amint erről a lapok is megemlékeztek — Arany János kései hivatali utódja, Nagyszalonta román jegyzője volt az, aki a leghangosabban tiltakozott az ősi terület visszaadása ellen. Hol van már ez a tiltakozó? Elfújta a szél..."

Egy hetvenöt év körüli bácsi — aki elmondása szerint szegről-végről rokona Arany Jánosnak — készséggel mesél az 1940—44 közötti boldog magyar időről. Nagyszalonta déli határában, a bécsi döntés előtt két tanyájuk volt. Az új határ a két tanya közé esett, s ők természetesen a magyarországit választották.

— Bárcsak egy tanyáért most is országhatárt módosíthatnék — jegyezte meg némi keserűséggel.

Kulcsár Ferenc őrvezető 1940. szeptember 6-ával kapcsolatban naplójába ezeket írta: „Végre egy tiszta magyar községhez (Hosszúmező) közeledtünk. Itt már futottak elébünk a magyar lányok és fiúk, s azt kiabálták: «Éljen a Magyar Hadsereg!» Bent a községben a lakosság nótaszóval, itallal és ennivalóval várt bennünket. Ebéd után indultunk tovább. Sorasszó, Csárda községeken keresztül délután négykor érkeztünk Máramarosszigetre. Onnan megállás nélkül továbbmentünk. Este hat óra tájban értük el Farkasrétet, ahol megpihentünk, majd tovább mentünk dél-kelet irányban."

(Folytatjuk)

Magyari Barna

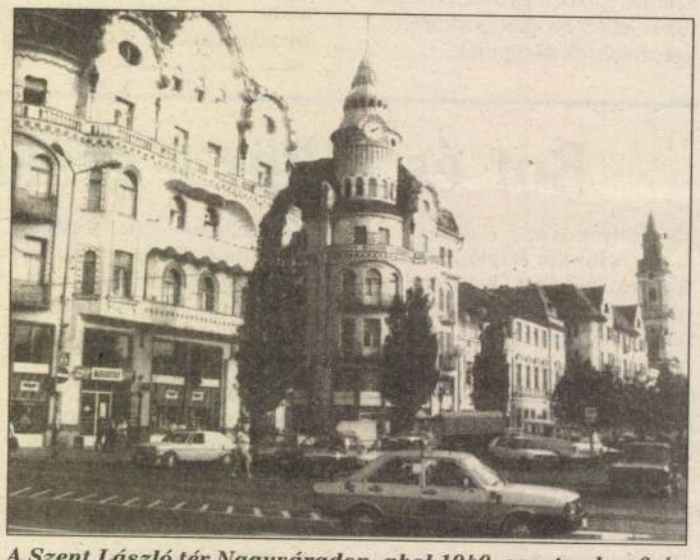

A Szent László tér Nagyváradon, ahol 1940. szeptember 6-án hatalmas ünnepséggel köszöntötték az anyaországhoz való visszatérést

FOTÓ: SZŐKE MARGIT

den eszközzel védeni kell a lakosság érdekeit!

– Amit nagyon sérelmesnek tartok: a jogalkalmazás továbbra is egy irányba történik! Az államigazgatási eljárási törvény mind az eljáró hatóság, mind az ügyfelek kötelességeit rögzíti. Az önkormányzat jogalkalmazó és jogalkotó is, rendeleteket készít. Ennek ellenére nem egyszer előfordult, hogy még a saját rendeletében kötelező érvényű passzusokat is figyelmen kívül hagyja! Ugyanakkor az állampolgárra rótt kötelezettségeket kemények érvényesíti! Említhetném például a lakbérrendelettel kapcsolatos ügyet. Én azzal a magyarázattal, hogy „néha a jogszerűtlen is lehet jogszerű" nem nagyon tudok mit kezdeni... Szerencsére a hivatali dolgozók túlnyomó többsége tisztességes, jól végzi a munkáját. A legtöbbet az építés-igazgatás területét szoktam ostorozni, ahol még mindig sok az érthetetlen ügy. Már többször elmondtam: az önkormányzatnak jogot kellene adni, hogy gátat szabhasson az engedély nélküli építkezéseknek! Mindenféle bírósági eljárás nélkül, azonnal le kellene bontani az így felépült monstrumokat! Persze hibásak a nem megfelelő jogszabályok is, ami sajnos a korrupciót is segítheti. Ettől függetlenül azt örömmel kijelenthetem, hogy a hivatal munkatársainak nyolcvan százalékával sikerült jó kapcsolatot kialakítanom. Ez is a jó képviselői munka alapja.

– Indul-e az őszi választásokon?

– Mindenképpen szeretnék, és ebben megerősít, hogy a választókörzetemben élők – csakúgy mint négy éve – aláírásokat gyűjtenek az érdekemben. Azt most még nem tudom megmondani, hogy pártom engem jelöl-e, de ha nem, akkor függetlenként feltétlenül vállalom a megmérettetést.

S. Cs.

Terék Attila (Köztársaság Párt)



– Milyen benyomásokat, tapasztalatokat szerzett a négy éves testületi munka során?

– Először voltam önkormányzati képviselő, ami nagyon érdekes és tanulságos volt, sok tapasztalatot szereztem. Úgy érzem a ciklus végén, hogy a képviselőket a lakosság jó érzékkel és szerencsésen válogatta össze – a kivételes emberekkel jó volt együtt dolgozni. Kár, hogy a politikai hovatartozás befolyásolja és meghatározza az együttműködés lehetőségét, de a demokráciában úgy látszik, ezzel együtt kell élnünk. Sokkal több rejlene a személyekben és a testület egészében is, ha nem lennének ilyen politikai ellentétek, ami szinte kötelező jellegű és nagyon sokszor sajnálatos is. A demokrácia szigorú sajátossága a négy éves ciklus is. Ez az időtartam pont arra elég, hogy felvérteződjön az ember, megszerezze az alapokat, de a szakmai munkát, a taktikát lehet, hogy a második-harmadik ciklusban százszor jobban tudná végezni, a képviselői munkában akkor tudna igazán otthonosan mozogni. Látom ezt azokon a társaimon, akik az első ciklusban is képviselők voltak és akik olyan dolgokat tudnak, melyeket mi – akik még csak az első ciklusban vagyunk – bizony még nem tudunk. A négy évet egyébként mindenképpen eredményesnek tekintem, mind a testület, mind a Polgármesteri Hivatal munkáját, mind a kerület fejlődését értve ez alatt.

– Több bizottságban is „megfordult" a négy év alatt, gazdag tapasztalatai lehetnek e területekről.

– Elkezdtem a munkát a Közellátási és Közbiztonsági Bizottság elnökeként, majd a Pénzügyi Bizottság elnöki teendőit vettem át. Ezen kívül tagja vagyok a Jogi és Ügyrendi, valamint a Városrendezési és Városépítési Bizottságnak is. Azt komolyan mondhatom: egyik bizottság munkája sem volt „sétagalopp".

– Elnökként tán közvetlenebbül a Pénzügyi Bizottságot érzem magaménak. Senki előtt nem vitás, hogy fővárosi, vagy országos átlagban is irigylésre méltó, messze jó anyagi körülményeink voltak, annak ellenére, hogy voltak anyagi gondjaink – ezek mindig is lesznek. Ma nagyon nehéz egy éves költségvetést előre elkészíteni, csatázni a fővárossal, a többi kerülettel akkor, amikor valahol mindenkinek igaza van. Teljes igazság talán nincs is, sőt, talán sosem lesz. Egy külső, kevésbé ellátott kerületnek mindig más az igénye. De kerületen belül is feszültségek vannak, az igények mindig magasabbak, akár ágazatokról van szó, akár egy ágazaton belül. Ha az egyiknek kicsit többet adsz, a másiknak kevesebb jut. Ez egy hálátlan és nehéz dolog, de a munka összességében gördülékenyen folyt. A Városrendezési Bizottsággal kapcsolatban elég csak a MOM-ot megemlítenem, ami két éve szinte minden alkalommal téma, csiszolódunk, szenvedünk vele. Óriási a felelősség, óriási érdekek csatáznak! A lakossági elvárásokat is figyelembe kell venni úgy, hogy a beruházó egy igazi kapitalista, nagytőkét befektető nagyvállalat – ezek bizony nem könnyű dolgok. Az Ügyrendi és Jogi Bizottság pedig hivatalból ügyel és vigyáz az egész képviselő-testület szabályos működésére.

– A fentiek tükrében is, milyen tervekkel néz a helyhatósági választások utáni időszakra?

– Tanulóidőszaknak tekintem az elmúlt négy évet, ezért azt tervezem, valószínűleg indulni fogok a következő ciklusban, de most még korai lenne felelősséggel nyilatkoznom erről.

J. J.

Dr. Tóth János (MSZP)



Dr. Tóth János ügyvéd az MSZP képviselő csoportjában négy éve önkormányzati képviselő.

– Hogyan értékeli az elmúlt négy év képviselő-testületi munkáját és ezen belül saját tevékenységét?

– Úgy érzem, nagyon szűk keretek közé szorult a tevékenységem. Ez a mi képviselőcsoportunkra és a teljes ellenzékre érvényes. Kialakult egy olyan munkastílus, amely a képviselő-testület egészének működését formálissá tette. Napirendre csak a törvényi minimum tárgykörei kerültek, ami nem jogszabályellenes, csak erős hiányérzetet kelt az emberben. Igazából nem lehetett rálátásom, hogy az érdemi ügyek hol dőltek el, sokszor volt olyan érzésem, hogy „a" hivatal maga döntött szűk körben. Jogászi munkámnál fogva eléggé ismerem más önkormányzati testületek működését, ezért vagyok kritikus ezzel az önkormányzattal szemben. Úgy gondolom, hogy a valódi demokrácia mindennapi színtere nem a parlament, hanem éppen a helyi képviselő-testület. Összehasonlítva azzal, hogy az „országos demokrácia" eseményeiről mennyi információhoz juthatnak az emberek, helyi szinten ez elenyésző, még akkor is, ha a kerületi sajtó megteszi a maga erőfeszítéseit.

– Köszönjük az elismerést, s most itt az alkalom, hogy közhírré tegyük: Önnek képviselőként mit sikerült megvalósítania?

– Amit talán eredményként könyvelhetek el, az a lakossággal való kapcsolattartás. Kiss János altábornagy utcai székházunkban telefonos ügyeleti rendszer van, s amikor megkerestek, általában tudtam tanácsot adni a kerület bármely polgárának. Jóleső érzés volt, hogy a telefonálók később fogadóóráimon is felkerestek konkrét megoldási javaslatokért a legkülönfélébb ügyekben. Mindezt kutyakötelességemnek érzem, de többre számítottam. Olyan elképzeléseim voltak a testületi munkáról, hogy a képviselő-testület ki fogja használni, igénybe veszi azokat a személyes képességeket és lehetőségeket, amelyekkel tagjai rendelkeznek – függetlenül attól, hogy melyik párthoz tartoznak! Ebben sajnos tévedtem.

– Melyik bizottság tagja volt az elmúlt négy évben?

– A Közellátási és Közrendi Bizottságban dolgoztam. Ez szép hagyományokra utaló elnevezés, csakhogy a mi munkánkat behatárolták a szűkös források, amelyekkel például a rendőrség vagy a polgárőrség szolgálatát támogatni tudtuk. A közellátás pedig egyre kevésbé önkormányzati kompetencia, a magánosítás, a piaci viszonyok hatásai közismertek. A hatósági jogkörök fokozatosan átkerülnek a Szakmai Kamarákhoz, tehát a közellátás fogalmának új tartalmat kellene adni. Véleményem szerint több információval kellett volna ellátni a kerület lakosságát és a vállalkozókat, de ez nem vált a bizottság munkájának gerincévé.

– Indul az őszi választáson?

– Nem voltam és most sem leszek egyéni jelölt, de ha az MSZP megmérettetésén ismét megfelelek, akkor szívesen vállalom a további munkát. Jó lenne, ha az MSZP növelhetné részesedését a kerületi politikai és közéletben, mert meggyőződésem szerint olyan embereket tömörít, akik felelősen és önös érdek nélkül dolgoznak ezért a városrészért. Amennyiben a következő ciklusra is bizalmat kapok, arra fogok törekedni, hogy képviselő-testületi társaimmal – tartozzanak bármely párthoz – a jó célú, közös ügyek érdekében minél eredményesebben működjünk együtt.

H. G.

Vásárhelyi Tamás (MDF)



– Már a második ciklusban veszek részt a képviselő-testület munkájában, de nem kívánom a két időszakot összehasonlítani, mert szerintem ennek nincs értelme. Mindenesetre úgy érzem, hogy a jelenlegi testület összefogott, a szakmai munka és azon belül is a valóban fontos kérdések kerülnek előtérbe. Az összefogottságnak egyik bizonyítéka, hogy már nem nyúlnak éjszakába az ülések. A testület összetétele jónak mondható, az ellenzék amennyire lehetett, próbált konstruktív lenni. Úgy érzem – bár akadtak kevésbé sikerült dolgok – összességében nem lehetett sok panasz a testületre.

– Mennyire segítette a Polgármesteri Hivatal a képviselők munkáját?

– A hivatalt nagyon nehéz megítélnem, mert képviselőként másként látok dolgokat, mint a választópolgárok. Úgy látom, ők talán kezdenek nem hivatalként tekinteni az épületre, s szerintem ez az elnevezés is hibás. Az önkormányzat egyfajta szolgáltatást nyújt, s ebbe az irányba kell továbbra is haladni. A hivatal és a polgárok között partneri kapcsolatnak kell lenni. Sokat segíthet ebben az ügyfélszolgálat, ahol tapasztalataim szerint felgyorsult az ügyintézés. Azok az irodák, melyekkel közvetlen napi kapcsolatban állok – az oktatás terén, a szociális területen – úgy érzem kellően támogattak. Próbálták megoldani azokat az ügyeket, melyeket lehetett; ha például törvény szerint nem járhat egy rászorulónak segély, más módon, saját hatáskörben igyekeztünk segíteni. A Jogi és Ügyrendi Bizottság tagjaként a jegyzővel és közvetlen apparátusával is együtt dolgoztam, így nyugodtan mondhatom: a törvényesség nagyon fontos szempont volt az önkormányzat munkájában.

Természetesen a Közigazgatási Hivatal nem mindennel értett egyet, de a jegyző mindig meg tudta indokolni a testületi döntéseket törvényességi szempontból is.

– Saját képviselői munkájával elégedett?

– Magamat mindig nagyon nehéz értékelni. Az biztos, hogy a képviselőség az ember nagyon sok idejét elveszi. Nem csak a testületi, illetve a bizottsági ülésekre gondolok, hanem az egyéni ügyekkel való foglalkozásokra is. Ha hozzám fordultak, lehetőség szerint nem próbáltam hatalmi szóval elintézni – a szó rossz értelmében – az ügyeket, inkább abban segítettem, kihez lehet fordulni a megoldásban.

– Miként tervezi: vállalja harmadszor is a megmérettetést?

– Még mindig nem döntöttem el véglegesen, indulok-e a következő választáson. Ha a képviselői munkát az ember komolyan csinálja, rengeteg időt vesz el. Én főállásban egy kis tervező céget vezetek, emellett négy gyermek édesapja vagyok, az ő nevelésükkel is foglalkozni kell és szeretnék is. Mivel azonban megkeresett a Polgári Szövetség, hogy vállaljam a harmadszori képviselőséget, így ezek alapján valószínű, hogy mégis elindulok harmadszor is.

S. Cs.

Vető István (MDF)

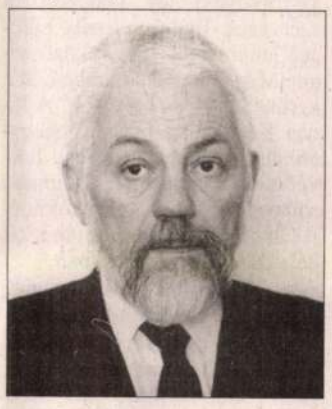

Vető István villamosmérnök, szervező szakmérnök, az informatika, a szervezés területén dolgozik.

– Mint tapasztalt képviselő, aki már az előző ciklusban is tevékenykedett, miként értékeli az elmúlt négy év önkormányzati munkáját?

– Ami talán a legfontosabb, hogy jelentősen javult a gazdálkodás színvonala. Ennek köszönhető, hogy önkormányzatunk a kerület működésének fenntartása és javítása mellett a költségvetési kiadások visszaszorításával is növelni tudta pénzügyi stabilitását, megteremtette hosszú távú stabil gazdálkodásának alapjait. Ezt mutatja az 1997. évi kiadásoknak a '94. éviekéhez mért szintje, amely mindössze 19%-os növekedést mutat, holott csak az infláció ez időszak alatti (átlagosan hozzávetőleg 23%-os évenként!) növekedése ennél lényegesen magasabb kiadási növekményt indokolhatott volna. Ennek az eredménynek azért is nagy a jelentősége mert egy olyan időszakban született, amikor az állami források visszafogása az önkormányzatok hatékony önálló működését pénzügyileg sok helyen veszélyeztette.

– A vége felé járó 2. négyéves ciklus átgondolt gazdálkodása adott biztos alapot önkormányzatunknak új egészségügyi, szociális, sport intézményeink létrehozására, amelyek eredménnyel törekszenek kerületünk lakóinak jobb szolgálatára. Ez a gazdálkodás tette lehetővé rendőrségünk közalapítványi támogatását, ami hozzájárult a kerületi közbiztonságnak a fenntartásához és javításához (!) az ismert országos viszonyok között.

– A polgármesteri hivatal vezetése és munkatársai a jó gazdálkodás eredményeit számos területen érezhetővé tették és – bízom abban, hogy ezt elsősorban kerületünk lakói tapasztalják így – jelentősen javították a hivatal működését is az első négy éves önkormányzati ciklus hivatali működéséhez mérten.

– Ön a Kulturális és Közoktatási Bizottság elnöke. Milyen eredményekről tud beszámolni ezen a fontos területen?

– Önkormányzatunk e négyéves ciklus során mindig kiemelten kezelte a kerületi közoktatás és nevelés feladatkörét. Erőinek igen jelentős részét (az éves költségvetés mintegy 40%-át) fordította a kerületi közoktatás és nevelés fenntartására és fejlesztésére, erőihez mérten jó eredménnyel kompenzálva kerületünkben az előző kormány rendkívüli megszorító intézkedéseit. A közoktatást előtérbe helyező szemléletnek megfelelően bizottságunk jelentős szerepet játszott abban, hogy elsőként készült el és került elfogadásra az önkormányzat középtávú tervei közül a kerület közoktatási koncepciója a múlt év során. Ez a koncepció élő anyag! A '98. évi költségvetés a koncepcióban rögzített – a kerület oktatási intézményeinek vezetői által is támogatott – finanszírozási elveknek megfelelő forrásokat tartalmaz intézményenként. Megtettük az első gyakorlati lépést az intézményvezetők bérezési mozgásterének növelésére, hogy intézményük minél eredményesebb működését a pedagógusok kiemelkedő teljesítményeinek differenciált anyagi ösztönzésével is segíthessék. Fontos eredményünk a Pannónia Sacra Általános Iskola egyházi fenntartásba adása. Nagyon örülök annak, hogy a Kós Károly Általános Iskola műemlék jellegű épületének több lépcsős belső, külső rekonstrukciója – amely több száz millió Ft-os kiadást jelent – nehéz pénzügyi feltételeink mellett is a végéhez közeledik.

– Hogyan értékeli képviselői munkájának környezetvédelemmel foglalkozó részét?

– A Környezetvédelmi Bizottság tagjaként fontos és elismerő visszajelzésnek tartom, hogy az ez év januári kerületi közvélemény-kutatás szerint kerületünk területrendezési feladatainak megoldását tartják a polgárok az önkormányzat egyik legsikeresebb tevékenységének. Úgy vélem, hogy a rendezési tervek alapos elemzésével, jobbítási javaslataival ehhez az eredményhez bizottságunk tagjai is hozzájárultak. Számomra külön örömteli új eredmény körzetemben a Trencséni utca eddig kiépítetlen szakaszán a csatornaszemek, az útszegély kiépítése és az úttest újra bitumenezése, ami – bízom benne, hogy az itt lakók megelégedésére – szintén környezetünk védelmét, a biztonságosabb közlekedést és parkolást szolgálja.

– Hogyan tervezi további közéleti tevékenységét?

– Az MDF tagjaként készséggel vállalom a FIDESZ–MDF szövetségen alapuló polgári összefogás keretében a további helyi képviselői munkát. Örömmel vállalom – ennek megfelelően – körzetemben egyéni helyi képviselőjelöltként az október 18-i helyhatósági választásokon az újbóli indulást. Bízom benne, hogy körzetem lakóinak jelentős többsége – értékelve munkámat – ismét megválaszt helyi képviselőjének és folytathatom munkámat a körzet polgárainak érdekében, a kerületi közoktatásért és közművelődésért, kerületi környezetünk jobbításáért, lélekben és testben egészségesebb, biztonságosabb életünk érdekében.

H. G.

Wildner Gábor (KDNP)



– Talán a legnagyobb tapasztalattal bíró képviselőt és alpolgármestert kérdezem az elmúlt időszakról.

– Nemcsak az elmúlt négy évre, hanem az előző ciklusra is van rálátásom, sőt viszonyítási alappal rendelkezem, mivel tanácstag is voltam a korábbi rendszerben. Fantasztikus a különbség 1990 óta. Egy jó folyamat aktív részesei vagyunk. '90-től kezdődően természetesen nem vindikálhatjuk kizárólag a magunk munkájának e jó folyamatot, mert a tanácshoz képest egy általános kommunikációs javulás történik a polgárok és az önkormányzat között. Érzésem szerint nagyon sok jót tettünk, és a javuló folyamat velünk együtt elfogadott lett. Akárki fogja majd csinálni utánunk, kénytelen lesz nem lendületből, hanem ésszel, érvek alapján, megfontolva ugyanezt a folyamatot folytatni. Mindkét ciklusban érezhető volt, hogy a politikai és az önkormányzati munka, illetve az önkormányzati munka politizáltsága némi zavarokat is kelt. Igazán egészséges együttműködés egy kormányzati ciklus alatt akkor lesz, ha azonos kormányzó oldal, fővárosi vezetés és kerületi vezetés lesz. Az önkormányzati munkának ugyan csekély hányada politikai kérdés, a nagy többsége nem politikai kérdés! És harcosan annak vagyok a szószólója, hogy ne legyen politikai ügy. Annál a csekély résznél, ami politikai jellegű, egy politikai eredményt akar felmutatni a testület vezetése, és ezt csak együtt lehet a nagyobb régióval, jelen esetben a fővárossal. És ezt nem kerestük az elmúlt időszakokban. Nem volt meg az egység, általában ellenünk dolgozott a főváros, hiszen nem lett volna érdeke, hogy politikai érdemeket szerezzen a vele nem azonos oldalon álló önkormányzattal. De ugyanez igaz visszafelé is. Szükséges lenne a választásokon ilyen módon eredményt elérni. Én harcolok érte.

– Milyen eredmények részesének érzi magát?

– A megfogható eredmények sorában nem tudok teljes körű lenni. Akár a szociálpolitika, az egészségügy, a beruházások, a városrendezés terén nagyon sok olyan javuló tendencia van, aminek úgy érzem, a részese vagyok – természetesen az előforduló hibákban is vállalom a részemet. Az európai képben, amit kialakítunk, láthatóak a jegyek: a közterületeken, a homlokzatok alakulásán. Eljutottunk arra a bölcs lépésre, hogy képesek vagyunk a vagyonunkból, lehetőségeinkből (ami igazán nem bő, hanem elég szűkös) közterületen szobrot állítani. És ebből sem egy „vackot", hanem egy míves szobrot, ami már idegenforgalmat vonz. Ez egy nagyon nagy dolog! Hogy lakóövezeteket alakítunk ki – ez is egy hosszú folyamat eredménye. Ebből az lesz majd érezhető, hogy polgáraink jobban sajátjuknak érezhetik a saját kis övezetüket – ez a lokálpatrióta erőt is megsokszorozza.

– Önt kritikus alkatnak ismerem. Biztos, hogy tartogat az interjú számára megoldatlan feladatot is.

– Van egy nagy feladatunk. Anomália, hogy a testületnek az a három embere, aki itt dolgozik a hivatalban, megpróbálja a nagy, és mégis jobban dolgozó Polgármesteri Hivatalt abba az irányba terelni, hogy az önkormányzat érdekei legyenek az elsődlegesek. Ehhez az eszközeink igen csekélyek, jószerint csak az emberi kapcsolatokra szorítkozhatunk. Amikor erős kontrolt automatizmusként építenénk be, rögtön visszahőköl a hivatal. Szinte érthetetlen számomra, hogy többszöri nekifutásra szinte ingyen felajánlja a FŐTAXI, hogy minden közterületi változást összegyűjt a diszpécserszolgálata és naponta faxon elküldi számunkra. Hogy kidőlt egy fa, egy villanyoszlop, beszakadt egy út. Rengeteg ilyen nyűgünk van. A hivatal vezetése azonnal megbénítja: szó sem lehet róla! Miért?! Fehéren-feketén kiderül, hogy a hivatal eszközei is csekélyek ahhoz, hogy ezeket mind el tudja hárítani időben. Képtelen megoldani minden ilyen feladatot, hiszen sem az anyagi bázisa nem elégséges, de jószerével a szervezeti formája sem alkalmas ehhez. Nincs a házban igazi városüzemeltetés, és ez nagyon zavar. Régi vágyam, hogy ez kialakuljon, de mindig felmerül valami akadály. Én azért biztos vagyok benne, hogy előbb-utóbb ki fog alakulni.

– Ilyen múlt után nyilván van jövőképe. Beavatna a terveibe?

– Szeretném, ha az elkezdett jó folyamatok szüreténél is ott lehetnék és tovább indíthassak újabb folyamatokat. Ennek a módja most még nem teljesen kristálytiszta.

J. J.

Dicsőné Helmly Mária elnök
(Német Kisebbségi Önkormányzat)



– Milyen emlékei maradtak kisebbségi önkormányzatuk indulásáról?

– Az első időkben mindenki a sötétben tapogatózott, hiszen teljesen új dologról volt szó. Mint mindenütt, itt is akadtak olyanok, akik igyekeztek a lehetőséget meglovagolni, akik azt hitték, hogy közigazgatási jogokat kaphatnak. Egy év telt el, amíg kialakultak az együttműködési csatornák, letisztultak a folyamatok, hiszen itt messze nincs szó hatalomról. Mi nem vagyunk közigazgatási szakemberek, nincs apparátusunk, itt másról van szó.

– Kérem, avassa be az olvasókat munkájukba.

– Maguktól adódtak, fokozatosan, közösen gondolkodva ébredtünk rá, milyen céljaink lehetnek. Itt van például a svábhegyi Pünkösdi Búcsú, melynek komoly hagyományai voltak annak idején, és amiről a mai generáció csak a nagyszülőktől hallhatott élményeket. Már az első évben folytattuk ezt a hagyományt. Akkor még két napos volt, ma már három napos – akkor csak egy büfékocsi volt, ma már sátor. Nagyon jól sikerült az idei, a harmadik, de lehet ezt még jobban is csinálni.

Az első évben fogalmazódott meg az is, hogy segítenünk, támogatnunk kell az itt élt, vagy még ma is itt élő idős embereket, akik valaha nehéz napokat éltek át a kitelepítések idején. Nehéz volt felkutatni őket, de megtartottuk a Jókai Klubban az Idősek karácsonyát. Kis ajándékkal is kedveskedtünk nekik: olyan ajándékkal, amiről tudtuk, hogy nem veszik meg maguknak, mert nem tehetik meg. Az akkor még elsős német gimnazisták adtak műsort, melynek végén a fények kihunytak és a gyerekek, kezükben egy szál gyertyával, közösen a vendégekkel németül és magyarul is elénekelték a Csendes éjt, majd átadták az ajándékokat. Igen megható volt… Ebből az ünnepségből is hagyomány lett. Éppen ennek kapcsán gondolkodtunk el azon, hogy mivel ezek az emberek ennyire elszakadtak egymástól, még most, a 24. órában össze kellene gyűjteni a fényképeket, iratokat és valahogy rögzíteni azt, hogy mi is volt a hegyen. Ebből született meg a Gyökeret vertek a svábok című emlékező képeskönyv, melyet azután 1996-ban, több támogató segítségével sikerült megjelentetnünk.

Meg kell említenem az Eötvös úti, a víztorony előtti fakereszt történetét. A hagyomány szerint egy sváb fuvaros emeltette abból az alkalomból, hogy azon a helyen a kocsija alá bújva élt túl egy ítéletidőszerű jégesőt, melynek több halálos áldozata is volt annak idején. Úgy éreztük, hogy ez is a régmúlt egyik emléke, ezért felújítottuk a svábok kitelepítésének 40. évfordulójára. A kereszt köré egy kis jelképes kerítést is terveztünk, de arra akkor már nem futotta a pénzünkből. Talán még ebben a ciklusban pótolni tudjuk. A „felső-Dianában", a Jókai Mór általános iskolában beindult az első német nemzetiségi osztály. Idén szeptemberben már a harmadik első osztály indul. Sikeres a munkájuk, mely a fiatal, nagyon lelkes pedagógusoknak köszönhető. Állandó a kapcsolatunk velük, segítjük a munkájukat. Az elsősök már kétszer kiutazhattak az osztrák szafari-parkba, ennek költségeit mi fedeztük, a nagy önkormányzat pedig a buszt biztosította. A Jókai Mór iskolát kiemelten támogatjuk, de ezen kívül a kerület többi iskolájának is segítséget nyújtunk alkalmanként, ha például nyelvgyakorlás céljából ausztriai vagy német utat szerveznek a diákoknak.

– A német kisebbség szerencsés helyzetben van, hiszen van már saját székhelye.

– Amikor a helyiség igénye felmerült, úgy gondoltuk, hogy senki ne átkozzon bennünket, mert egy műemlékházból esetleg kiteszne valakit – akit amúgy is kitettek volna, de ne miattunk! Ezért kértük a Költő u. 1/A. épületet. Iszonyatosan romos állapotok voltak és az volt a „szerencsénk", hogy éppen az állapota miatt senki nem merte rátenni a kezét. A képviselő-testülettől megkaptuk használatba, 1996-ban elindult a tervezés, majd a rekonstrukció. Mi magunk is bekapcsolódtunk, és tényleges társadalmi munkával segítettük az építkezést, konténerszámra hordtuk el a sittet és szemetet. Tavaly decemberben volt a felső rész műszaki átadása, csodálatosan szép lett. Egyszerű, nem kihívó, de a régi pompájában áll az épület. A pince most készült el, az is igen hangulatos. Néhány hete értesültem róla, hogy egy német magánalapítványtól, a Hermann Neumann Alapítványtól kapunk pénzt a berendezéséhez, ugyanis elfogadták pályázatunkat. Még a mandátumunk lejárta előtt berendezzük és szeretnénk az ünnepélyes megnyitót is megtartani. Sok tervünk van a jövőre nézve. Alapelvünk, hogy az ősöktől kapott erkölcsi tartás alapján egy olyan magatartásformát honosítunk meg, hogy kulturált formában, de igenis szórakozzanak az emberek, üljenek le és beszélgessenek egymással. A kultúra most következik majd, hogy van helyünk. Nyelvoktatást akarunk beindítani, tánccsoportot alakítunk, művészeti csoportokat hívunk meg és még sorolhatnám.

– Minden elképzelését sikerült megvalósítani?

– A Jókai Mór iskolában vagy száz éve óvoda is működött. Ezt az előző testület egyszerűen megszüntette, ami nem hiba volt, hanem bűn! Ugyanakkor fent, a Normafánál lévő két óvodában nincs gyerek, mert sokan nem tudják megközelíteni télen. Normális dolog ez? Nem lenne egyszerűbb egy helyre vinni a gyerekeket? A helyi lakosság is fel van háborodva. Ezt saját kudarcomnak is érzem és harcolni fogok azért, hogy ismét legyen óvoda a Diana utcában az iskolaépületben.

– Talán meg sem kellene kérdeznem: ismét indul a választáson?

– Mint kisebbségi elnököt befogadtak, jól éreztem magam. Voltak persze olyan, engem nem érintő alkalmak is, amikor felálltam és elmentem… Sokat gondolkodtam, hogy folytassam-e. De most hagyjam veszendőbe, amit sikerült elérnünk? Nem mondom, hogy elégedett vagyok, de büszke vagyok az eredményekre. Újra indulni fogok.

J. J.

Ezüst György elnök
(Szlovák Kisebbségi Önkormányzat)

– A kisebbségi önkormányzatok első időszakukat élték ebben a ciklusban. Milyen emlékei maradtak az „indulásról", milyen célokat tűztek maguk elé?

– A kisebbségi önkormányzatok megvalósulása nemzetközileg is jelentős, korszakalkotó eseménynek mondható, az ilyen típusú szerveződés európai szinten is ritka. Ennek a jelentősége még akkor is nagy, ha csak a saját, belső ügyeikben van döntési lehetőségük, a „nagy" önkormányzatok munkájában pedig csak tanácskozási joggal vehetnek részt. A dolog másik oldala a működés alapfeltétele, az anyagi bázis kérdése. A kisebbségi önkormányzatok léte gyakorlatilag a nagy önkormányzatok jóindulatán múlik. Ott ugyanis, ahol ezt a nagy önkormányzatok nem akarták, vagy nem tudták támogatni, nehezen halad a munka, hiszen csupán az állami támogatás nem elegendő a működtetéshez. A kisebbségi önkormányzatok közel a fele bizony ilyen mostoha körülmények közé kényszerült. Mi a XII. kerületben kivételezetten jó körülmények között dogozhattunk, mert a nagy önkormányzat a legmesszebbmenőkig támogatta a munkánkat mind anyagi, mind erkölcsi vonatkozásban.

Már a kezdetek kezdetén megfogalmaztuk, hogy pártsemlegesen szeretnénk a munkánkat végezni, ami konkrétan a szlovák kultúra értékeinek átmentését és ápolását jelenti. Magyar állampolgároknak valljuk magunkat, akik származásukból adódóan fölvállalják a szülők, nagyszülők és a még korábbi generációk hagyományait, kultúráját. A magyar kultúra részeseinek valljuk magunkat, hiszen a nemzetiségi kultúrák összetevői a magyar kultúrának. Legkorábban az 1700-as évekből származtunk Magyarországra és tökéletesen beilleszkedtünk a magyar társadalomba. Egyes területeken megőriztük a nyelvünket, de mivel szórványokban telepedtünk le, a csoportok beolvadtak a magyar közösségekbe és a kétnyelvűség lett a domináns.

– Ha mérleget kellene vonni, a Szlovák Kisebbségi Önkormányzat milyen eredményeket ért el ebben a négy évben?

– Nemcsak a kerületben élő, viszonylag kevés számú szlovák kisebbséghez tartozó polgár számára, hanem az egész kerületi polgárság, vagy még szélesebb kör számára szerettünk volna kulturális értékeket teremteni. Úgy gondolom, sikeres volt a munkánk. Évente két komolyabb, nagy rendezvényt tartottunk általában: a volt MOM kultúrházban megrendezett nagy műsorra, és a Jókai Klubban a szlovák szüretre, irodalmi ankétokra gondolok. A saját szakterületemről is szólva – festőművész vagyok – évente több, nagy sikerű képzőművészeti kiállítást sikerült megvalósítani. Békéscsabán létrehoztam a legjelesebb szlovák festők munkáit bemutató, több, mint 70 képből álló „ajándék galériát", ami vándorol, Budapestre is felhoztuk ezt az anyagot. Pozsonyban, a Magyar Intézetben kisebbségi festők munkáit állítottuk ki és még sorolhatnám, hiszen igen jó a kapcsolatom a Magyarországon és Szlovákiában élő művészekkel. Próbálkoztunk testvérvárosi kapcsolat kialakításával is (Besztercebányáról van szó), bár ez még nem járt sikerrel, a szervezés elakadt – úgy tűnik, ott ezt nem tartják olyan eseménynek, mint amilyen jelentőségét mi látjuk. Minden rendezvényünk két nyelvű volt: szlovákul és magyarul is szóltunk, tehát mindenki számára érthetően.

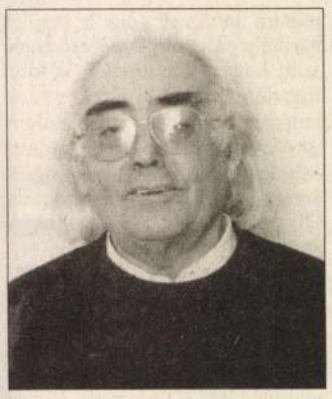

– Milyen érzés volt a XII. kerületi Önkormányzattal együtt dolgozni?

– Hangsúlyoznom kell, hogy a lehető legjobb, baráti kapcsolat alakult ki közöttünk. A legjobb példa erre: mi indítványoztuk, hogy a négy kisebbségnek legyen közös rendezvénye is (ez lett a Nemzetiségek Karácsonya), az Önkormányzat példamutatóan támogatta ezt a kezdeményezést és igen nívós műsorokat kapott a kerület. Ez saját erőből nem lett volna lehetséges.

Mint képzőművész, csak ebben a kerületben tudtam elképzelni, hogy e területen is dolgozzam. Úgy érzem, személyemet és magát a kisebbségi gondolkodásunkat is elfogadták. Talán az elején volt tapasztalható kis merevség, ami az újdonságból fakadt, azután feloldódott mindenki és teljes jogú partnerként kezeltek bennünket.

– A következő ciklusban milyen tervei vannak?

– Úgy gondolom, a jövőben csak a festészettel, a munkámmal szeretnék foglalkozni. Amit vállalok, azt teljes intenzitással szeretem végezni, és két lovat megülni nehéz… Amit ezzel kapcsolatosan megvalósítani szerettem volna, azt úgy érzem sikerült. A következő ciklusban egy olyan elnökre lenne szükség, aki más szemszögből is látja a dolgokat és így lehet majd hasznára az ügynek.

J. J.

Skrapits Lajos elnök
(Horvát Kisebbségi Önkormányzat)



– Milyen tapasztalatai, emlékei maradtak a kisebbségi önkormányzatok alakulásának idejéről?

– Járatlan utakon kellett elindulnunk – nem volt előzményük a kisebbségi önkormányzatoknak. A helyzet is sajátos: vidéken, a nemzetiségi falvakban jól definiált közösségek élnek, melyeket könnyebb összefogni. Itt a kerületekben szétszórtan élnek a kisebbségek, így nehezebb a szervezés. Ennek ellenére sikerült létrehozni a horvát közösséget. Meg is lepődtek többen: itt a kerületben élnek horvátok? A János Kórházban és a svábhegyi szanatóriumokban volt egy horvát kolónia (apácák, ápolónők, műtősök). Az én szülőfalumból is hat család származott ide a két háború közötti időszakban.

– Jellemző a kötődés pont az egészségügyi intézményekhez?

– Igen. Azokban az időkben több horvát nemzetiségű fiatal, illetve aktív dolgozó helyezkedett el az egészségügy területén, laktak a kórházak, szanatóriumok szolgálati lakásaiban, majd jöttek a testvérek, az unokatestvérek… így alakultak ki ezek a közösségek a főváros területén.

– A kisebbségi önkormányzatok híressé váltak az elmúlt négy év során sikeres rendezvényekről. Önök mivel büszkélkedhetnek?

– 1995 óta minden évben horvát kulturális estet rendeztünk. Ennek során egy horvát nyelvű színdarabot adtak elő a szentpéterfai kultúregyüttes tagjai – veretes horvát fordításban. Kétszer rendeztünk Kisebbségek Karácsonyát a MOM művelődési házban, ahová pl. a bécsi Horvát Akadémiai Klub énekkarát is meghívtuk. Megjelentettünk egy horvát verseskötetet a kerületben. A Szent László napi búcsún a misén horvát énekkar szerepelt. Részt vettünk országos horvát napokon, sőt közmeghallgatást is tartottunk könyvbemutatóval egybekötve. Ezen kívül támogattuk a hagyományőrző együtteseket, három ösztöndíjasunk pedig a zuglói horvát iskolában és gimnáziumban tanul. A horvát egyházközösséget és a horvát színházat is támogatjuk anyagilag, szerény lehetőségeinkhez képest. Ebben az évben, november 6-án állítják fel a Horvát Gimnázium parkjában Knézich Károly aradi vértanú szobrát, aki horvát származású volt. A szobor költségeihez a mi önkormányzatunk is hozzájárult. Végül is egy gazdag programot valósítottunk meg – elég nehéz körülmények között. A kerületi önkormányzat igen nagylelkű erkölcsi és anyagi támogatásban részesített bennünket. Nélkülük ilyen eredményekről nem számolhatnék be.

– Bizonyára vannak még meg nem valósult elképzeléseik.

– Tervezzük egy 50-60 énekből álló horvát énekeskönyv kiadását, mely eddig meg nem jelent dalokat gyűjtene össze, melyeket a nyugati országrész horvát falvaiban talán még ma is énekelnek. Ez a válogatás egyébként 20 évi gyűjtőmunka eredménye. Szeretnénk még, ha mind a négy önkormányzatnak lenne egy „kisebbségi háza", vagy kultúrterme, klubja, ahol programokat tudnánk szervezni, találkozókat lehetne tartani.

– Ön már régóta elkötelezettje a kisebbségek ügyének, van viszonyítási alapja. Hol állunk kisebbségi politikánkkal?

– Április 30. és május 3. között Varsóban én képviseltem az Országos Horvát Önkormányzatot a Nemzetközi Kisebbségi Konferencián, ahol Szlovákia, Románia, Magyarország, Lengyelország és Bulgária kisebbségei vettek részt. A rendezvény nagyon tanulságos volt. A más országok képviselőitől hallottak alapján a mi nemzetiségi kapcsolataink tekinthetők a legjobbaknak.

– Hogyan tudtak a XII. kerület Önkormányzatával együtt dolgozni?

– Új élmény volt számomra az önkormányzati munka, bár sokféle ülésen részt vettem az életem során. Nagyon sokat tanultam, sokat megismertem a kerületből – pedig több, mint 30 éve élek itt, de a kerület napi gondjait nem érzékeli az ember. Most, a négy év után magam előtt látom a helyeket a konkrét ügyek kapcsán, valóban sokat gazdagodtam a kerület megismerésében.

– További tervei?

– Ha lehetőségem nyílik rá, szívesen folytatom a megkezdett munkát. További fényképes, írásos dokumentumok is várnak feldolgozásra, melyek szintén részei a kerület történelmének.

J. J.

Zachariás Klára elnök
(Örmény Kisebbségi Önkormányzat)



– Milyen várakozással, tervekkel indultak első négy évük elé?

– Mint minden új dolog, ez is nagy reményeket ébresztett bennünk. Én magam az előző ciklusban, a „nagyobbsági" önkormányzatban már dolgoztam, a környezetvédelem és a szociális tevékenység területén. A sok gondom-bajom után szinte üdítőnek gondoltam, hogy most csak a kultúrával, a hagyományokkal, egyfajta új identitáskereséssel kell majd foglalkoznom, ebben talán nagyobb sikereket érhetek el. Persze itt is sorozatban értek a csalódások: nem volt kidolgozva a jogszabályi háttér, a nagy önkormányzat (talán kicsit jogos) értetlenkedése, hiszen őket is váratlanul érte ez az új feladat. Talán a legsúlyosabb és máig is megoldatlan probléma a helyiség (amit a törvény egyébként biztosított volna) hiánya. Nincs, ahol összejöhetnénk. A Virányosi Közösségi Házban szoktuk tartani a rendezvényeinket, de ott is csak vendégek lehetünk. A kerületben 150 család van, akiknek biztonsággal tudom az örmény eredetét. Persze nem minden család jár el hozzánk, de ha kevesebb is, az a rokonokkal, barátokkal komoly számot jelentene és valóban pezsgő klubéletet lehetett volna kialakítani. Nyilván jelentős költség egy ilyen helyiséget fenntartani, de még abba is beleegyeztünk volna, ha a három kicsi kisebbség (szlovák, horvát és örmény) kapott volna egy közös helyiséget. Más kerületben volt erre példa, ami bánt és sok tekintetben visszavetette a munkánkat. Még a fogadóóránkat sem tudtuk megfelelő helyen tartani, az önkormányzat alagsorában a folyosóra kényszerültünk ki. Ez sok esetben még a látogatóinknak is szemet szúrt, rosszul érezték magukat. Az Önkormányzat ugyanakkor számos dologban segített is, melynek eredményeként a kisebbségi napokat már hagyománynak lehet tekinteni, bevonultunk a kerület köztudatába.

– Bizonyára akadtak sikereik is… Én hallottam róluk!

– Szép és kellemes élményeink is voltak. A virányosi teázgató délutánokon a résztvevők jól érezték magukat. Bensőséges hangulatú szombat délutánok teltek el. Ha valami aktualitás adódott (pl. 56-os program filmvetítéssel, vagy húsvéti népi játék) akkor is arra törekedtünk, hogy „otthon" érezzék magukat vendégeink, hiszen sok közülük erdélyi.

– Erdélyi örményekről van szó?

– Igen. Örményországból két „csapat" származott el. 300 évvel ezelőtt Moldvában, majd Erdélyben telepedett le nagyobbik részük. A későbbiek – kisebb létszámban – a század elején, 1915-25 között voltak kénytelenek szülőföldjüket elhagyni. Ez utóbbi örmények a közel-kelet országaiban telepedtek le, majd ezt követően vándoroltak hozzánk. Végül ez a két csoport alkotja a mai örmény nemzetiséget nálunk. A kultúrában és a magyarsághoz való viszonyban is van némi különbség a két „hullám" között. Van, aki a korábbi örményeket tekinti „igaziaknak", van, ki az utóbb érkezőket, akik még a nyelvet is bírják. Az erdélyiek jobban beilleszkedtek a magyarságba az idők során, míg az újak a nyelvtudásuk birtokában könnyebben teremtenek kapcsolatot a világ más táján élő örményekkel. Nehéz lenne igazságot tenni! Én azt a szemléletet képviselem, hogy a különbözőségek helyett az azonosságokat keressük.

– Melyek a jellegzetes örmény tradíciók?

– Az örmények – a többi nemzetiséggel szemben – új „társaság", akiknek nincsenek még hagyományaik itthon. Elsődlegesen vallásuk adja identitásukat, mely egy különös, archaikus, Gregorián dallamokra épülő szertartás. Ez egy ősi, apostoli keresztény vallásforma, aminek a szertartásformái még a 300-as években rögződtek. Egy örmény mise két – két és fél órás, szorosan kötődik a tradíciókhoz. Magyarországon egyetlen örmény templom van Budapesten az Orlay utcában – nagy élmény lehet a kívülállónak is egy ilyen szertartás. Másik pillére identitástudatunknak a híres konyhaművészetünk. Több alkalommal tartottunk gasztronómiai bemutatót, melynek szintén nagy sikere volt.

– Szólna terveikről?

– Szerettem volna olyan összejöveteleket is tartani, ahol az örmény zene és tánc gyökeret verhetne itthon. Ez még egy friss kezdeményezés. Mivel élő zenét eddig még nem sikerült szereznünk, az igazi táncház sem indulhatott be. Ez a jövő feladata lesz. Nagyon jó a kapcsolatunk Csíkszeredával és Csíkszépvízzel, ahol hallatlanul jelentős és kultúrájában is magas fokú örmény közösség élt, illetve élnek utódaik. Ide szervezünk utazásokat és kölcsönös programokat. Fő attrakciónk egy Csíkszépvíz örmény közösségéről szóló könyv megjelentetése volt tavaly decemberben. Tervezzük egy dokumentumfilm forgatását (Erdélyben és Örményországban) is, melyre vannak esélyeink.

– Ősszel indul a választásokon?

– Mivel elég szívósnak tartom magam, és amit elkezdtem, azt szeretném folytatni, és ha lenne egy hely, ahová meghívhatom azokat, akik örménynek érzik magukat, nekibuzdulnék újra.

J. J.

Dr. Udvardy-Nagy István, a kerület polgármestere szeptember 6-i számunkban nyilatkozik az elmúlt négy év munkájáról

Szülőföldem: Biharország

Debrecenben Adyra, Biharugrán Szabó Pálra emlékeztek

Szülőföldem: Biharország címmel rendezte meg a Magyar Irodalomtörténeti Társaság április 2-án és 3-án soros vándorgyűlését. Az első napon a tudományos tanácskozás színhelye Debrecen volt: a '60-as években lerombolt Kölcsey-ház helyén emelt Kölcsey Művelődési Központban gyűltek össze az érdeklődők.

Az ünnepélyes megnyitó után a társaság elnöke, *Kovács Sándor Iván* átadta az 1993. évi közművelődési díjat, a Toldy-díjat a megyeszerte jól ismert múzeumigazgatónak, dr. Szabó Ferencnek. Ezután a társaság Hajdú-Bihar megyei tagozatának megalakítására került sor, mely utolsóként alakult meg az országban, sorrendben a tizenhatodikként. Ezzel a Magyar Irodalomtörténeti Társaság létrehozta a maga külön „irodalmi respublicáját": tagjává fogadott mindenkit, aki a magyar irodalom ügye iránt elkötelezettséget érez ma Magyarországon.

A péntek délutáni előadások közül az első, Görömbei Andrásné *Ady-képünk és az újabb szakirodalom* címmel arról szólt, hogy az Ady-recepció kulcskérdése a XX. századi magyar irodalomnak. A szakkritikák tükrében mára világossá vált, hogy a sokunk által tankönyvként ismert és használt Király-monográfia sok tekintetben inkább gátolja, mintsem segíti Ady életművének tárgyilagos megítélését. Király István rendkívüli tudósi felkészültséggel és műelemző készséggel megírt négykötetes monográfiájának az a legfőbb hibája, hogy a szerző Révaitól átvette a forradalmiság marxi eszméjét, Lukácstól pedig a realizmus eszményt. Ezért az Ady-életmű így erősen ideológiai megvilágítást kapott, a versértelmezések ebből következően sok esetben erőszakoltak. Éppen ezért szükség van egy új, hiteles Ady-kép megrajzolására, mely Ady művészi nagyságát, zsenialitását meggyőzően bizonyítja. Ehhez a legszükségesebb előmunkálatok már el is készültek, szintézisükre azonban még várnunk kell. Hasonló volt a végkicsengése a másik két előadásnak is. Kulcsár-Szabó Ernő a modernségről, Gróh Gáspár pedig a népi irodalomról szólva sürgette egy új, hiteles és korrekt irodalomelméleti mű megszületését. Indokaik is megegyeztek: a marxista irodalomtörténet-írás éppen a 30-as évekről, eme irányzatok első nagy korszakáról alkotta a legegyoldalúbb képet, főként azzal, hogy ideológiai szempontok alapján értelmezte mindkettőt. Az előadók itt is a Révai—Lukács—Király-szemlélet egyoldalú érvényesülésében vélték megtalálni e jelenség okát. Hasonlóképpen hiányos képpel rendelkezünk a magyar avantgardról is, ez csendült ki Deréky Pál előadásából, amely a valóságban sokkal gazdagabb és színesebb annál, mint ahogyan a köztudatban él.

A konferencia első napját Bakó Endre *Nadányi Zoltánról*, Lakner Lajos *Sinka Istvánról* és Szabó Ferenc *Hegyesi Jánosról* szóló előadása zárta. Igaz, a játékos kedvű szervezők esti programként még kitaláltak egy vetélkedőt is a résztvevők számára, ami abból állt, hogy a megadott tizenhét tiszántúli és ugyanannyi dunántúli helységnevet — nagy költőink szellemes kísérleteihez hasonlóan — versbe kellett szedni.

A konferencia második napján a bihari tájjal ismerkedtek a résztvevők, és a 100 éve született Szabó Pálra emlékeztek Biharugrán.

SOMI ÉVA

Régi idők sztorija

Markos Gyurika esete Karády Katalinnal

Újra, ki tudja hányadszor hódít a '40-es évek búgó hangú, vonzó sztárja, Karády Katalin. Ma már azonban kevesen vannak, akik elmondhatják magukról, hogy személyesen is ismerték a különös kisugárzású, bálványozott színésznőt. A kevés szerencsés közé tartozik a kitűnő humorista, *Markos György*, aki abban az értelemben is unikumnak számít, hogy férfiú létére csöppet sem rajongott Karádyért. Mentségére szóljon, hogy alig három éves volt megismerkedésük idején. Aki pedig a találkozást létrehozta: a papa, Alfonzó volt.



„Ne kérdezd, ki voltam!"

Az r-betű kimondásával még hadilábon álló Gyujika — máig is kideríthetetlen okból — egyszerűen nem vett tudomást a művésznőről: átnézett rajta, s hiába volt Karády minden igyekezete, megmukkanni sem volt hajlandó. Mosoly, simogatás, csokoládé — semmi sem törte meg hallgatását. *Kazal László*, a színészvilág nagy mókamestere elhatározta, hogy segít megoldani a makacs Gyurika nyelvét: időt, fáradságot nem kímélve tanítgatni kezdte a kislegényt, hogy mit válaszoljon, ha Karády megszólítja. A különórák nem voltak hiábavalók, Gyuri pompásan megtanulta a mondókát. A „premierre" nem kellett sokáig várni: egy színházi előadás szünetében összetalálkozott a pöttöm Markos a nagy Karádyval.

— *Szervusz, kisfiú* — mosolygott rá a művésznő.

Semmi válasz.

— *Nem is köszönsz?* — folytatta az ostromot.

Semmi válasz.

— *Nem ismersz... nem tudod ki vagyok?*

Ez hatott, Gyurika végre válaszolt.

— *Nem ismejlek. De azt tudom, hogy te egy jossz színésznő vagy...*

Óriási hahota fogadta a választ, csak ketten őrizték meg „komolyságukat". Karády — és a poént „valahonnan már ismerő" Kazal...

— SZOMA —

FERENCZY EUROPRESS

Békési siker a Kortárs Festészeti Tárlaton

Nagydíjas „Őszi Köröspart"

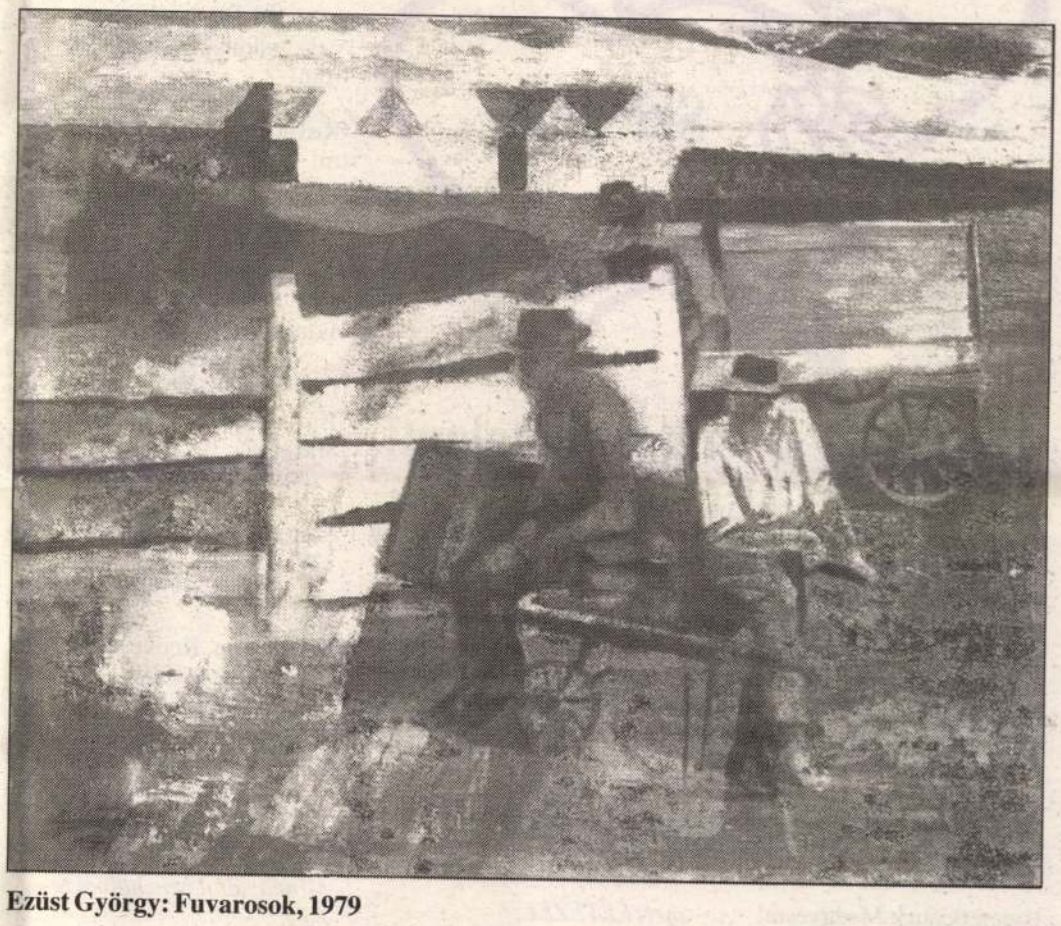

Ezüst György: Fuvarosok, 1979

Szombaton délelőtt művészeti ünnep volt a budapesti Lónyai utcában, a Bizományi Kereskedőház és Záloghitel Rt. új aukciós házában, illetve kiállítási termében. Az európai mércével mérten is csodálatosan szép bemutatócsarnokban, Fekete György helyettes államtitkár jelenlétében megnyitották a Kortárs Festészeti Tárlatot „Magyar táj magyar ecsettel" címmel. Csaknem ötven hazai képzőművész szebbnél-szebb, értékesebbnél-értékesebb festményeit helyezték a paravánokra, köztük a Békés megyéből elszármazott Ezüst György festőművész és a ma is Békésszentandráson élő alkotó, Munkácsy-díjas, érdemes művész Lóránt János két-két alkotását.

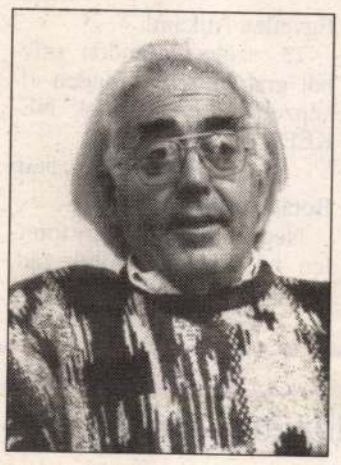

Ezüst György elszármazott megyénkből

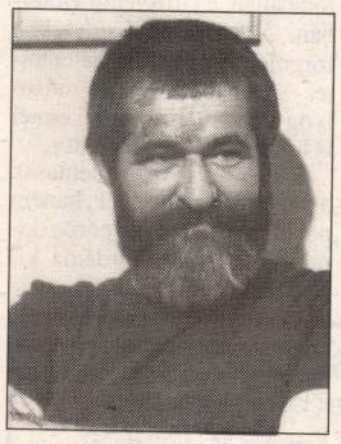

Lóránt János Békésszentandráson él

A meghívott művészeket és műértőket elsőként Csatlós Péter, a BÁV Rt. vezérigazgatója köszöntötte a Mária Terézia által 220 éve megalapított pesti „bizi" új művészeti csarnokában, majd — a helyettes államtitkár megnyitóját követően — rangos pénzdíjakat nyújtottak át a kiemelkedően szép és értékes munkákért. Legteljesebb örömünkre elsőként a békésszentandrási Lóránt Jánost szólították, aki ezen a kiállításon „Közelgő tavasz a Mátrában" és az „Őszi Köröspart" című akvarelljeivel mutatkozott be a műértő fővárosi művészetbarátoknak. Az ötvenöt éves alkotóművész a Kereskedelmi és Hitelbank Rt. nagydíját kapta meg a résztvevők vastapsától kísérve.

Villáminterjút kértünk tőle lapunk számára, s ebben a rövid beszélgetésben elmondotta, hogy 1956—1959 között a szegedi tanárképző főiskolán tanult, rajzmestere Vinkler László volt. Kaporvári és salgótarjáni oktató-nevelő évek után egy kis mátrai faluban élt, dolgozott, festett éveken át, majd családjával együtt visszatért szülőfalujába, Békésszentandrásra. 1962 óta számos hazai és külföldi, egyéni és csoportos kiállításon szerepeltek művei: Japánban, Indiában, Kubában, Kanadában, Amerikában, Angliában, Franciaországban, Olaszországban, az NSZK-ban, Spanyolországban, Finnországban éppúgy megfordult, mint Kaposváron, Békéscsabán, Gyulán, Szegeden, Budapesten, Miskolcon, s egy alkalommal már szülőfalujában is.

A kitüntetett művésznek az elsők között gratulált a régi művészbarát, a SZOT-díjas, békéscsabai születésű és hosszú éveken át a békési megyeszékhelyen tanító, alkotó Ezüst György, aki ezúttal a „Lovak a Dunakanyarban" és a „Téli hajnal" című olajfestményével nevezett be az aukcióra. Végtelenül örült a békési művésztárs sikerének és további szorgos munkálkodásra biztatta Lóránt Jánost. A fővárosban élő Ezüst György villáminterjújában gratulált a BÁV Rt. nemes kezdeményezéséhez, a kortárs festészek meghívásához, a Budapesti Tavaszi Fesztivál keretébe illeszthető, nagysikerűnek ígérkező vállalkozáshoz. Az rt. művészetpártoló igyekezete, Wein Miklós tárlatszervező tevékenysége nyomán jelentős segítséget és publicitást kaphatnak mindazok, akik napjainkban a magyar piktura jelesei.

PALLAG J. RÓBERT



Lóránt János: Szalmahordó ember, 1991

CENTRUM-HÉTFŐ:

Női hosszú ujjú hálóingek, szintetikus töltetű, karton huzatú paplanok, ágyneműk
40% engedménnyel.
Plüss bútorszövetek
30% engedménnyel.
Amíg a készlet tart!

CSABACENTRUM KFT BÉKÉSCSABA

A Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet közgazdasági osztálya

tervező-elemző főmunkatárs munkakörbe pályázatot hirdet.

Felvétel: Számviteli Főiskola vagy felsőfokú KÁLÁSZ végzettség plusz költségvetési gyakorlat. *Érdeklődni* a (66) 441-411/201-es telefonszámon a közgazdasági osztályvezetőnél lehet.

Katica KISÁRUHÁZ

(Békéscsaba, Andrássy út 29—33., a volt Ezermester bolt helyén).

Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy áruházunk hétfőtől non-stop nyitvatartással üzemel!

Ajánlataink:
— topper margarin 93 helyett 78 Ft
— márkás italok árengedménnyel
— hidegkonyhai készítmények
— 4 féle hamburger és még sok más áru kapható.



Mondd el az elmondhatalant!

Amikor megláttad, megbizseregtél, de szólni nem mertél... Amikor megcsalt, sikítani volt kedved, de mondani nem akartad... Amikor lelépett — csak úgy, se szó, se beszéd — annyira szeretted volna megbeszélni, de...

Ugye benned is vannak ki nem mondott gondolatok, elégszer le nem írt szép szavak?

Ne tétovázz! Írd le azt, amit úgy érzel, elmondhatatlan, és mi e lap hasábjain tudatjuk — ország-világ szeme láttára — a nagy Ő-vel, a kedvessel, a baráttal... (A névnapi üdvözleteket nincs módunkban közölni.)

A levelezőlapra ne feledd ráírni: Szívküldi.

Címünk: Békés Megyei Hírlap, Békéscsaba, Munkácsy utca 4. Beérkezési határidő: szerda dél.

Ismeretlennek Medgyesre!

Láttam, örültél annak a pillantnak, amikor észrevetted arcomon a fájdalmat, mert te mással voltál.

EGY LÁNY

Macim!

Ha nem lennél,
nem volna tavasz, nyár,
ősz , tél, csak idő.
De így minden napnak
varázsa van,
mert LÉTEZEL.

CICÁD

Egyetlen Atikám!

23. születésnapodon szívből gratulálok és minden elképzelhető jót kívánok NEKED!

A TE NYUSZIKÁD

Botás A. Eleken!

Negyedéve már, hogy töretlen hűséggel gondolok rád, egyre jobban tetszel nekem!

„CSIPKERÓZSIKA"

Jósti!

Ne feledd, szerettelek, szeretlek, szeretni foglak!

„CICABABA"

Okoska!

Mindig mondod, butuska vagyok. De hogy miért, azt nem tudom. Válaszod ide várom!

A TE BUTUSKÁD

Kovács Attilának Lökösházára!

16. születésnapod alkalmából nagyon sok boldogságot, jó egészséget és boldog kamaszkort kíván egy lány:

KEVERMESRŐL

Édeském!

Nagyon hiányzol!

KOCHAM CIEBIE

Egy helyes békéssámsoni srácnak!

Amióta összevesztünk, nem tudlak elfelejteni, még mindig szeretlek. Nagyon hiányzol egy

KARDOSKÚTI LÁNYNAK

Halacskám, Kedvesem!

„Vetted észre? mily hosszan merengtem
S milyen áhitattal szemeden?
Áhitattal függtem rajta, mint a haldokló szent a feszületen.
S te valóban megváltóm lehetnél,
Mindazáltal nem halnál te meg:
Holt, hideg fán nem függnél... ölelned
kéne érző, égő keblemet..."

(APRÓ) OROSZLÁN

„Tradicionális"!

Ha olvasod e pár sort, tudni fogod, hogy én vagyok. Szeretlek! Boldog szülinapot!

KÉKSZEMŰ

Kuckó Mackó!

Szeretlek!

CSICSI

N. Attilának!

A Ki mit tudon megtetszettél. Szeretném, ha írnál választ.

N. ANIKÓ

Édes Józsim!

„Ne higgy annak, ki rád nevet,
Ki esküvel bizonyítja, hogy szeret.
De annak se, ki könnyet ejt,
Mert ki könnyet ejt, könnyen felejt.
De aki szemedbe néz némán,
Az, ki szeret téged igazán."
Boldog születésnapot kívánok neked!

MENYASSZONYOD: INCI

Egyetlen Nyuszikám!

Az a 21-edike a mozi előtt számomra a felejthetetlen boldogság kapuját nyitotta meg. Hogy együtt vagyunk, nem véletlen, hisz sorsunk azonos. Bármi is lesz közöttünk, az életem nélküled teljes szomorúság és egyhangúság lenne. Bízom benne, hogy továbbra is gyönyörű perceket élünk át. Remélem, soha nem válunk el egymástól! Nagyon szeretlek!

A TE ANYÓCÁD

Egy bonanzás lánynak Lökösházára!

Remélem, hogy még mindig szereted a Banzait?! Nagyon várom már a május 8-át! Ne feledd, mit ígértem!

LEGJOBB BARÁTNŐD

Boszora!

Találkozunk még! (Hol és mikor, üzenj!)

DETTÓ

Puccos!

Emlékszel, ott Verőcemaroson, a faházban és a hegyoldalon. A kisvasútra meg a fákra, s a teraszon a tesókámra.

S hazafelé a hajón pihentél vállalom.

De sajnos elszállt az a nyár, s vele együtt te is már.

FÜLBABA

Keresem azt a szőkés hajú, kollégista fiút, aki április elsején fehér, mintás pólóban volt a Narancsban 2 fiúval és egy Emese nevű lánnyal. 11 óra körül elmentek, addig egymás mögött táncoltunk. Amúgy egy helyen ebédelünk. Kérem, írjon a Szívküldibe, mert találkozni szeretnék vele!

A FEKETE KABÁTOS LÁNY

Bikucim!

Szeretlek!

KICSID

Jankát és Pistit esküvőjük alkalmából ezzel az idézettel köszöntjük:

„Te az enyim, én a Tied,
Nekünk áll a világ!
Magas a nap fejünk fölött,
Messze földet belát.
De ameddig szeme elhat,
Nem lát nálunk boldogabbat."

A KOVÁCS ÉS A GYULAI SZERETŐ SZÜLŐK

Kedves J. K.!

Én örökké visszavárlak! Ha egyszer mégis úgy érzed, hogy a zsákutcának — amit szíved ellenére választottál — vége, nincs tovább, akkor jöjj vissza hozzám! Várlak, mert nem tudlak elfelejteni soha!

EGY ÖSSZETÖRT SZÍV

Legjobb barátnőm!

Mi van veled mostanában? Olyan furcsa vagy! Kérlek válaszolj! Nem akarlak elveszíteni!

A LELKI LEVELESLÁDÁD

Bonzi!

Remélem, megtartod a bulit?! Sok puszit a bonanzás arcodra!

AKI NEM TUDJA LEÍRNI A NEVEDET

Gyönyörű Madzag!

Ha néha visszaűznek téged hozzám a régi, szép emlékek, csak jöjj és sírd ki magad!
Ha rossz lesz hozzád az a másik, a két szemed ha könnyben ázik, én megvígasztallak.
Örökké te maradsz nekem a szerelem. Imádlak

OROSZLÁN

Egy bodzási srácnak!

Ne haragudj rám a szombati történtek miatt. Én még mindig szeretlek! Megértem, amit mondtál!

VÁROM VÁLASZODAT LEVÉLBEN!

K. Tamás Mezőkovácsházán!

Remélem, emlékszel rám, én egy göndör hajú lány vagyok zöld pulóverben és fekete sztreccs nadrágban. Aláírást is kértem tőled a színjátszótalálkozón. Szeretnék veled levelezni! Jelentkezz! (Címem a szerkesztőségben.)

JELIGE: „CRAZY"

Drága Anyucink!

Nagyon jó egészséget és boldogságot kívánunk. Köszönünk mindent, a sok szeretetet és a figyelmes nevelést.

SZERETŐ GYERMEKEID: KRISZTINA ÉS TIBOR

Drága Egyetlenem!

Szeresd, kit szerethetsz, de hűtlen sose légy! Úgy érzem, hogy immár elválaszthatatlanok vagyunk. Tiszta szívemből SZERETLEK! S te is szeress nagyon, vagy csak úgy ahogy ÉN. Szükségünk van egymásra!

TÖRPIKÉD, ANIKÓ

Domokos Istvánnak Békésre!

Születésnapján erőt, egészséget és hosszú életet kíván:

FELESÉGE, ZSÓFI; LÁNYA, JULI; VEJE; ÉS KÉT UNOKÁJA, HENRIETTEA, JULIKA

Királyi orvos „ötcsillagos" rendelőben

George Pinkernek hívják, s ő az az orvos, aki a kék vér nyomását méri rendelőjében. Legrangosabb páciensei ugyanis különböző királyi családok hölgytagjai.

A jól öltözött, őszhajú úriember Erzsébet királynőtől kezdve Lady Diig kezeli az előkelőségeket. Hogy állandóan elérhető legyen, ugyanakkor többi betegéről se kelljen lemondania, berendeztek neki egy „ötcsillagos" rendelőt London legelőkelőbb szállodájában, a Grosvenor Hotelban. A brit királyi udvarban forgolódók egyike keijelentette: „Megállás nélkül mosolyog a kezeltjeire, s ami ennél is fontosabb, kiváló doktor."

Páciensei azonban nemcsak a brit királyi fennségek, hanem például Annamária görög királynő és Noor, Jordánia királynője is.

KAZÉP—SiTBiztonságtechnikai Korlátolt Felelősségű Társaság,
5900 Orosháza, Csorvási u. 68. 5901, pf.: 257.
Tel./fax: (68) 11-446. Tel.: (68) 12-811. Telex: 83-581.

HATÁSOS ÉS MEGBÍZHATÓ NYOMÁSVÉDELEM!

Nagy pontosságú biztonsági szelepekkel és egyéb kiegészítő tartozékaival állunk rendelkezésükre, melyek sokoldalúan alkalmazhatók a nehéz- és könnyűiparban, erőművekben, valamint mezőgazdasági üzemekben és mindenütt, ahol biztonságos nyomásvédelemre van szükség.
Rugóterhelésű, sarok biztonsági szelepek, közvetlen terheléssel, vagy segédvezérléssel NA 15, NNY 16-tól NA 300, NNY 420-ig.
A szelepek készülnek teljes és részleges emelkedésű kivitelben, karimás, hegesztett, valamint menetes 1/2"—1/4" csatlakozással.
Szürkeöntvénytől a saválló kivitelig, igény szerint.

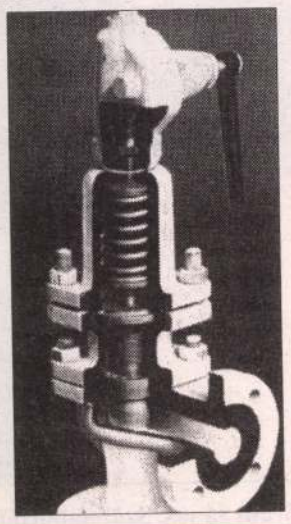

A világszerte ismert **nyugatnémet BOPP & REUTHER cég,** valamint **a B & R licence alapján gyártott lengyel biztonsági szelepek** magyarországi vevőszolgálatát, képviseletét, Magyarországon működő temékeinek szervizelését, felújítását, nyitónyomásának beállítását, rugócseréjét, alkatrészellátását, műbizonylatolását és ezek beszerzését a KAZÉP-SiT Kft. végzi. Rendelkezünk konszignációs raktárral, ahonnan azonnal vagy igen rövid határidővel tudunk kiszolgálni.

FAGGATÓRA



Faragó Laura népi hangulatú, harmónikus öltözékét sokan megnézték a gyulai népdalversenyen.

— Milyen öltözködési stílust követ?

— Egy az egyben eredeti népviseletet nem hordok, hiszen az éneklésem se teljesen a „tiszta forrás". Arra törekszem, hogy a ruhám népi is legyen, modern és előnyös. A fekete szoknyát a Váci utcában vettem egy butikban, a hímzett fekete mellényt a Fehérvári úti piacon egy székinénitől, a kék inget pedig San Francisco-ban kaptam.

— Az utcán mit néz meg először egy férfin?

— Hogy milyen magas, tekintettel arra, hogy nem vagyok alacsony termetű... És talán a haját, ápolt-e?

— Sok időt tölt a fürdőszobában?

— Nem különösebben, reggel és este... De nagy súlyt fektetek arra, hogy a smink minden este gondosan le legyen mosva. Az arcfestékek — a színpadi emberek mindig használják — valóban nagyon ártanak a bőrnek.

— Milyen tulajdonságot becsül másokban?

— Az őszinteséget! Belepusztulok, ha rosszat kell mondanom, ezért nagyon tisztelem azokat, akik ezt udvarias formában másoknak szemébe mondják.

— Mikor érezte először, hogy nő?

— Azt hiszem, erre az ember megérik és nem biztos, hogy túl korán. Egy lengyel közmondással válaszolok: az élet 40 éves korban kezdődik... Egy női öntudatos élmény is ehhez köthető.

— Kinek a bőrébe bújna legszívesebben?

— Valami tiszta emberébe, akinek ráadásul nagy felelőssége sincs... Sz. M.

Mr. Basinger

Alec Baldwin, vagyis eredeti nevén Alexander Rae Baldwin tekintélyes sikerfilmlistát és ellenállhatatlan kék szempárt mondhat magáénak. De manapság a velőtrázó hollywoodi szexbomba „oldalbordájaként" szinte kizárólag Mr. Basingerként említődik. (Főleg azóta, hogy a *Fogd a nőt és fuss* című közös opusban négyszer mondtak egymásnak boldogító igent.) De hiába aratott a *Vadászat a Vörös Októberre* főszerepében *Sean Connery* oldalán a filmmel együtt világszerte hatalmas sikert, a Paramount stúdió vezetői gondolkodás nélkül lecserélték, s az általa alakított CIA-ügynököt a folytatásban, a *Hazafias Játékok*ban már *Harrison Ford* alakítja. Irigyei persze (s mennyien vannak!) azt remélik, hogy az egész Basinger-románc csak *Előjáték egy csókhoz*, ahogyan azt legújabb filmjének címe is sugallja. A szellemes történetben egy ifjú és boldog férjet játszik (ezúttal a kedves *Meg Ryan* oldalán), akit az esküvő után kísérteties meglepetés ér.

Ha Ámor nyila tini szívet talál...

A bakfis és kamasz szív könnyű célpontja Ámor nyilainak. Az elsöprő erejű tiniszerelem pedig fontos állomás: jelzi, hogy gyermekünk életében megjelent a legnagyobb és legősibb ösztön, a szexualitás, a maga pszichológiai és biológiai jegyeivel együtt.

A testiség ébredése önmagában is válságos, nehéz szakasz, szerelemmel tetézve méginkább az. A serdülő bizonyos értelemben védtelen: felfokozódik érzékenysége, nem tud mit kezdeni önmagával és a külvilággal. Hangulata, magatartása szélsőséges, kiszámíthatatlan. Szinte lehetetlen prognosztizálni, hogy melyikük hogyan éli meg az első szerelmet.

A passzív, bátortalan bakfisok, kamaszok igyekeznek palástolni érzelmeiket. Nagy titkukat nemigen osztják meg szüleikkel, gyakran még szívük választottjával sem. Talán éppen ez utóbbi ok miatt hódítás, látványos siker aránylag ritkán adatik számukra.

Közeli rokonaik az álmodozó, titkos imádó típusú tinik, akiknek szíve ünnepelt sztárokért, híresség ekért lángol. Sokszor versben, zenében, imádottjuk utánzásában élik át az első szerelmet. Számukra egy autogramm, egy „tőle" származó fotó, emléktárgy, egyéb apróság is maga a boldog beteljesülés.

A harcos, agresszív típusúaknak — akik között talán több a lány, mint a fiú — a szerelem rögös útjai kevesebb buktatót tartogatnak. Tudnak és akarnak küzdeni a sikerért, a kudarc sem szegi kedvüket, sőt...

Tudnunk kell, hogy a tinédzser szerelem érzelmi viharaitól a legjobb szülői, pedagógusi szándék sem óvhatja meg gyermekeinket. Könnyebb megfogalmazni, hogy e kritikus szakaszban mit ne tegyünk, mint azt, hogy mit igen. Ne tekintsük például tragédiának, hogy a lángolás idején háttérbe szorul a tanulás, egy-két tantárgyból romlanak a jegyek. Ne próbálkozzunk prédikációkkal, kijózanító, lebeszélő manőverekkel — könnyen ellenkező hatást érünk el vele. (A felvilágosító, komoly beszélgetés természetesen más kategória!) Visszás és felesleges a leskelődés, a napló, a „tőle" érkező vagy „hozzá" íródó levél elolvasása. Serdülőink szemében az effajta titoksértés — érthetően — megbocsáthatatlan bűn. Kétes értékű módszer a szabadidő eltöltésének számonkérése is, mert szinte belekényszeríti lányunkat, fiunkat a füllentésbe vagy súlyosabb vállfajába, a hazudozásba.

És mielőtt a fülig szerelmes tini „kalandja" miatt nagyon felháborodnánk, idézzük fel saját tizenéves hasonló élményünket. Mielőtt pedig hátrakötöznénk a „taknyos" sarkát, jusson eszünkbe: ez a bakfis vagy kamasz bizony átlépte a felnőtté válás küszöbét.

DR. KECSMÁR ILONA
FEB

EZÜST GYÖRGY

A Visual Art Hyatt SzalonGaléria, Bp., V. Roosevelt tér 2.
szeretettel meghívja Önt és Barátait

Ezüst György

festőművész kiállításának megnyitójára
és az azt követő Verniszázs Party®-ra.

You and your partner are kindly invited by **György Ezüst**
and Hyatt Regency Hotel Gallery & Artist Club for
a vernissage party on the 6th of July 2001, friday 7 pm.

Meghívóját kérjük hozza magával! • Megjelenés: elegáns, üzleti öltözékben

Nyomda: Korinna Print 1212 Csepel, Szebeni utca 12. Telefon: 277 0694
Tipo: Dobos Dorottya T.: 20 973 6554

Demeter Aromaterápia
EGERVIN®
NETKAPU www.netkapu.hu

Megnyitó: 2001. július 6., péntek 19 óra
Rendezés: **Klacsmann Péter** galériavezető
A kiállítást megnyitja: **dr. Mitnyan György** polgármester
dr. Egri Mária művészettörténész
Zene: **Szabó Tamás** szájharmónika, **Nemes István** billentyű
A kiállítás 2001. július 6-tól 2001. augusztus 9-ig
a **Hyatt Regency Hotel** galéria szintjén tekinthető meg.

HYATT SZALONGALÉRIA **1051 Budapest, Roosevelt tér 2.**
Infotel: Klacsmann Péter 06 30 211 5212

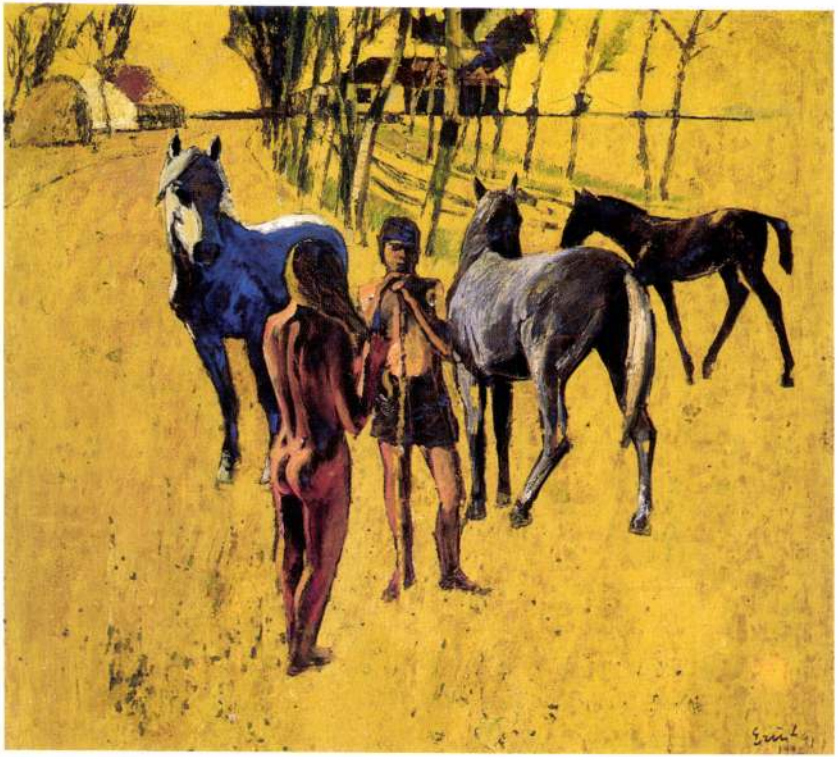

EZÜST

VISUAL ART

HYATT GALÉRIA

GALÉRIÁK

EZÜST GYÖRGY FESTŐ MŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

1961. MÁJUS—JÚNIUS BÉKÉSCSABA—DEBRECEN

Ochmacher Anna
dotársnőnek tisztelettel
és köszönettel a Bevezetőért

Ernst György

BEVEZETŐ

Különös öröm egy tehetség elindulásánál bábáskodni, hiszen a szó szoros értelmében új élet indul, a művészet nagy családjába ifjú jövevény érkezik. Hangja máris erős, telt, ami az életrevalóság legfőbb bizonyítéka.

Ezüst György munkássága nem ismeretlen szűkebb pátriájában, nem egy csoportkiállításon jelentkezett színes, eleven képeivel s biztonságos rajzaival. Ám ez a mostani jelentkezése merőben eltérő az eddigiektől, mert fejlődésében, egymásutániságában, de egymás mellett sorakoztatja fel képeit s eddigi munkásságának ez az összefoglalása jelentős megállapításokra készteti a szemlélőt. Az első legfontosabb kicsengése a kiállításnak, hogy ez a művészet egészséges folytatása, továbbfejlesztése az alföldi festészet nagy hagyományainak. Ez nemcsak témaválasztás kérdése, — bár természetesen nem vonhatja ki magát a művész környezete mély hatása alól, s a környezet nem a tanyák, a földek s azok népe csupán. Döntően az a művészet is, ami ebből s innen sarjadt, Munkácsytól, Kosztán, Tornyain, Fényesen át Holló Lászlóig, az Alföld csodálatos mágnese, amely ha térbeli elszakadást talán meg is enged, szívbélit semmiképpen. Munkácsy Düsseldorfban és Párizsban is a haza gondját festette, a békéscsabai emberek típussá nőtt alakjain keresztül.

Ezüst György roppant fiatal, s ezért, ha élményanyaga sokrétű is, még a líránál tart. De nem kevés ez, mert ha egy művész már az érzelmein átszűrt világot toimácsolja, a legjobb úton van. Az emberhez és tájhoz fűződő kapcsolata a festőre elsősorban kötelező vizuális, tehát látási megrendülés, vagyis a látvány és az általa felkeltett érzelem azonnal és egyidejűleg hat. Ez pedig kihat művészi módszerére is, a gyors, „alla prima", úgynevezett egy ülésre készült friss, jegyzetszerű munkáira és a lassan érlelt, soká dajkált képekre egyaránt. A frissességben, a gyors reagálásában önmagához, fiatalságához hű, s a gonddal, hosszan formált képek átgondolt rendszerében kompoziciós érzéke nyilatkozik meg. Ám a leggyorsabb felvetésben is zárt egységet teremt s különösen áll ez a tájkivágásokra s a figurákkal benépesített kompozicióra. A Békési kút rálátásos befoglalása, a Disznóölés hatásos térviszonylata sajátos szemléletre vall s ez utóbbinak varázslatos téli-este hangulata pompás színérzékét dícséri.

Mind festményeiben, mind rajzaiban az őt körülvevő világ elevensége lüktet s figyelemreméltó kvalitása a fiatal művésznek, hogy a vászonra transzponált valóság nem hül ki keze között, nem dermed festékké, papírrá. Emberábrázolása az önarcképeken keresztül megszerzett, önismeretén át elért jellemfeltárása. A Szavaló lány kissé árnyékban tartott feje s az előtérbe hozott, hangsúlyos két kéz a versi dikciót festői dikcióra fordítja. A gondolati elem átváltozott képi elemmé s a szín-forma többletével szuggerál.

Ezüst György festői nyelve még nem egységes, de a kutatás egészséges folyamat s nem is volna biztató, ha már készen, kialakulva állna elénk. Mikor végignézünk egy-egy nagy klasszikus mesterünk életművén — hivatkozhatom itt a legutóbb rendezett Fényes Adolf, vagy Vaszary János emlékkiállításokra —, világossá válik, hogy a kor és a társadalom változásai hogyan változtattak festői formákat és, hogy a művész mindenkor a legérzékenyebb jelző műszere az élet fordulatainak, értve ez alatt a nagy-egészen belül saját személyes életének fordulatait. A fejlődőben levő fiatal számára pedig egyenesen kötelező, hogy a mesterség biztonságos elsajátítása mellett, keresse az önmagát, s ezzel együtt korát leginkább kifejező művészi formákat. Az objektív világ a művészetben a művészi szubjektumon keresztül szólal s ez a szubjektum egyben része, kiiktathatatlan része az objektív valóságnak. Mindaz, ami körülötte van, általa is van, még akkor is, ha tudatától függetlenül létező. De abban a pillanatban, ahogy művészi ábrázolására vállalkozik, újra teremti, a saját maga által felállított összefüggésbe kerekíti, s a mű visszahat a művészre s a nézőre egyaránt. Ez a csodálatos kölcsönhatás a művészet legnagyobb ereje, ez, amely által formálódik a művész kezében a mű és formálja a mű az embert. Vajon nem leszünk-e jobbak és tisztábbak a szép zenétől? Békevágyunkat tettre lobbanthatja Beethoven IX. szimfóniájának örömtétele! S hát Petőfi és József Attila nem adtak-e nagy eszményeket koruknak s korunknak? S az elnyomás korának művészete, a nagy

történelmi festészet nem adott-e erőt a nemzeti függetlenség gondolatának őrzésére?

A festészet — sajátos kifejezési eszközökkel — ma is ugyanezt célozza, és ha egy fiatal művész képein a mindennapok apró hőstettei jelennek meg, az is lelkesítő a maga módján, de minden körülmények között. A festő figyeli az életet és festi, képét kiállítja, a néző nézeget s megindul az a csodálatos folyamat, amelyben aki ad, az is kap. s aki kap, sokat nyújt. Ez az a viszony, amelyben mindenki nyer. Magukra ismernek a mindennapok hősei, a dolgozó emberek s ráismernek környezetükre, melynek szépségét ott, a vásznon látják meg igazán, a művészi sűrítés által.

Ezüst György művészetének több olyan vonása van, amely megegyezik a szocialista realizmus ismérveivel. Témáját mindenkor a valóságból meríti, formái közérthetően tolmácsolják a tartalmat s ez a tartalom új életünket idézi: az alakuló falut, a szépülő várost, a közösségi élet felé haladó embert. Keresi és gyakran meg is találja a tipikust, ami nem statisztikai átlag, hanem az adott társadalom jellegzetességének hordozója.

Ezen az első önálló kiállításán máris sokat beváltott a hozzáfűzött reményekből s ez további biztatás mindnyájunknak.

Oelmacher Anna

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Tere-fere az előadás szünetében
(110x140 cm, olaj)
2. Beszélgető munkások
(70x90 cm, olaj)
3. Lovak a vízparton
(70x90 cm, olaj)
4. Tehénvásár 1
(90x120 cm, olaj)
5. Tehénvásár 2
(70x90 cm, olaj)
6. Ifjú kubikosok
(60x95 cm, olaj)
7. Női portrait
(60x70 cm, olaj)
8. Osi
(40x72 cm, olaj)
9. Emőke
(45x51 cm, olaj)
10. Disznóölés 1
(60x70 cm, olaj)
11. Disznóölés 2
(49x41 cm, olaj)
12. Utca Vácon
(55x75 cm, olaj)
13. Nagyapa
(70x90 cm, olaj)
14. Feleség portraitja
(41x56 cm, olaj)
15. Fekvő akt
(84x57 cm, olaj)
16. Hátakt
(68x52 cm, olaj)
17. Ülőakt
(33x51 cm, olaj)
18. Belépés előtt
(120x110 cm, olaj)
19. Téli táj
(60x76 cm, olaj)
20. Békési kút
(70x90 cm, olaj)
21. Szavaló lány
(63x47 cm, olaj)
22. Kis utca
(61x47 cm, olaj)

23. Beszélgetők
(36x50 cm, olaj)

24. Strandolók
(40x50 cm, olaj)

25. Barátnők
(32x42 cm, olaj)

26. Kút
(60x71 cm, olaj)

27. Vörösház
(69x43 cm, olaj)

28. Piaci bódé
(56x60 cm, olaj)

29. Magnóhallgató
(49x40 cm, olaj)

30. Szilvásvárad
(61x47 cm, olaj)

31. Legeltetés
(62x53 cm, olaj)

32. Flóra
(50x43 cm, olaj)

33. Hazafelé
(50x70 cm, olaj)

34. Vasárnap délelőtt
(55x50 cm, olaj)

35. Tökszedők
(72x72 cm, olaj)

36. Kocsi mellett
(49x40 cm, olaj)

37. Kapirgálók
(36x50 cm, olaj)

38. M. I. portraitja
(40x70 cm, olaj)

39. Pihenő
(70x90 cm, olaj)

40. Önarckép
(30x40 cm, olaj)

41. Köszörűs
(50x60 cm, olaj)

42. Táj
(70x60 cm, olaj)

43. Merengő
(43x45 cm, olaj)

GRAFIKÁK

1. Tehénvásár (monotipia) (30x50 cm)
2. Fiúfej (szén) (31x21 cm)
3. Éva (monotipia) (39x26 cm)
4. Női fej (szén) (22x31 cm)
5. Kislányfej (aquarel) (20x32 cm)
6. Önarckép (aquarel) (26x37 cm)
7. Lovak a vízparton (aquarel) (51x27 cm)
8. Tyúkok (szén) (38x29 cm)
9. Strandon (quasche) (45x54 cm)
10. Moló (quasche) (56x40 cm)
11. Nyári vendéglő (quasche) (33x27 cm)
12. Vásár (monotipia) (19x28 cm)
13. Táj tehenekkel (aquarel) (23x28 cm)
14. Fuvarosok (aquarel) (37x26 cm)
15. Táj fákkal (aquarel) (38x23 cm)
15. Rajz Eger (ceruza) (38x29 cm)
17. Vázlat (szén) (40x60 cm)
18. Vázlat (szén) (60x70 cm)
19. Utca napsütésben (quasche) (31x29 cm)
20. Csónakban (quasche) (33x22 cm)
21. Balatonföldvár (quasche) (26x32 cm)
22. Fasor (aquarel) (30x52 cm)

23. Falusi kút (quasche)
(37x26 cm)

24. Séta (quasche)
(46x30 cm)

25. Festők a szabadban (quasche)
(31x33 cm)

26. Havas táj (quasche)
(26x38 cm)

27. Fehér fal (aquarel)
(26x32 cm)

28. Koncert (monotipia)
(22x15 cm)

29. Fiúfej (quasche)
(24x15 cm)

30. Egri piac (quasche)
(36x30 cm)

31. Tehenes táj (aquarel)
27x38 cm)

EMŐKE

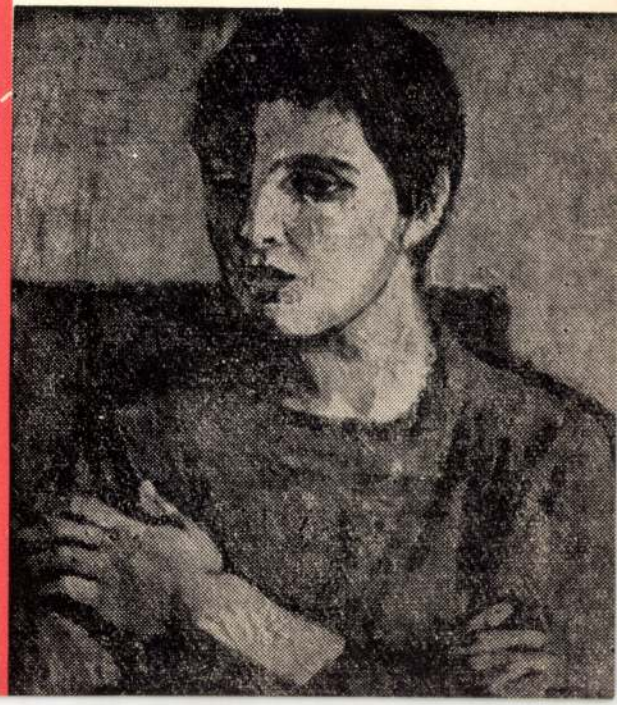

TEHÉNVÁSÁR



BÉKÉSI KÚT

MERENGŐ



LOVAK A VÍZPARTON



ÚJ HÁZAK TÉLEN

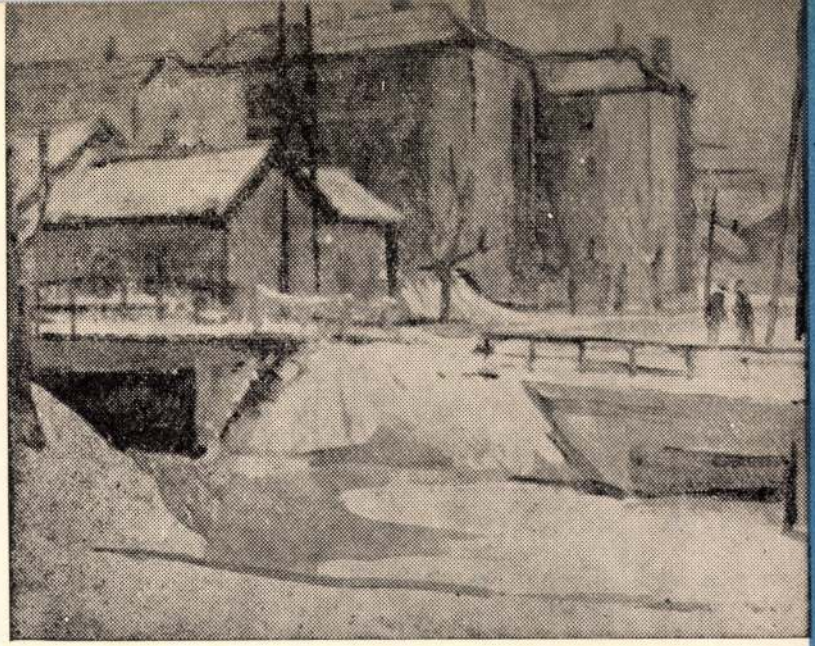

NŐI FEJ

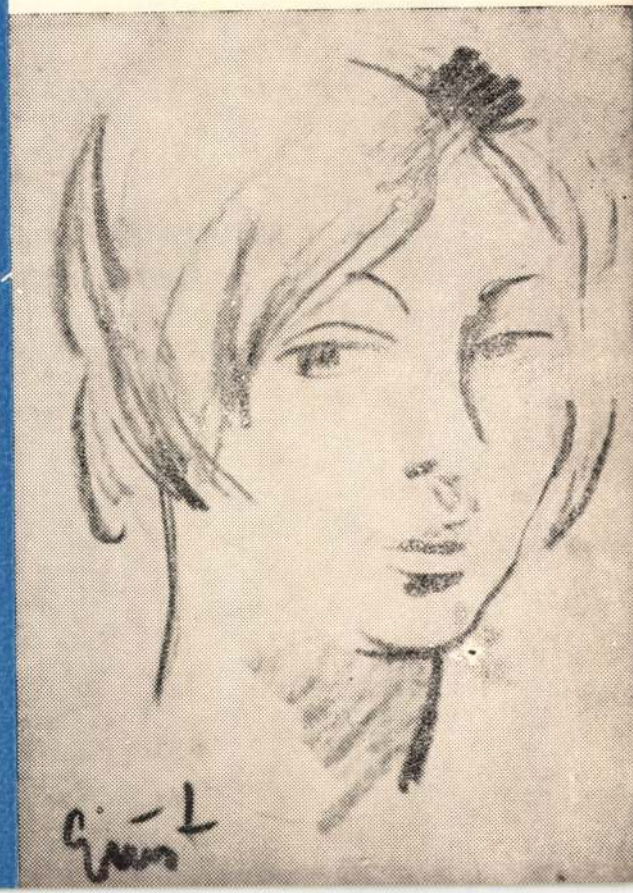

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT A KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP ZSÜRIJE
JAKUBA JÁNOS (MUNKÁCSY DÍJAS)
ÉS
VARGA NÁNDOR LAJOS
FESTŐMŰVÉSZEK BÍRÁLTÁK

BÉKÉS MEGYEI NYOMDAIPARI VÁLLALAT, GYULA 1217

Kedves Elvtársnő!

A kiállítás megnyitása után, mint a vízből felbukkanó végre levegőhöz jutok, és igyekszem leróni tartozásom beszámolni kedves fáradozásának sorsáról.
A kiállítás igen szép sikerrel nyílt /kb 200 ember volt a megnyitón/
Még vásárlás is történt.
Így együtt az anyag ügyes rendezéssel igen jól hat és a képek talán egymást is kiegészítik és segítik.
Lóval mindenkinek nagy meglepetést okozott /talán még nekem is/
A katalógusnak is nagy sikere volt és különösen azzal, hogy nemzetközi tekintély írta a bevezetőt. /mely különben az újságban is megjelent/
Igazán örülök szerencsémnek, hogy sikerült oly időpontban találkoznunk melyben nagyon elősegíthettel

a kiállítás sikerét.

Igyekszem majd alkalmat keresni, hogy személyesen is megköszönjem szívességét és elmézést kérek, hogy csak most küldöm a hírt az előző sorsáról

Tisztelettel üdvözli

Ernst György

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 SZEP 30

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

— EZÜST GYÖRGY *festőművész a békéscsabai Jókai Színház klubja részére hatméteres festményt készít, mely a színészi pálya egyes mozzanatait ábrázolja.*

1961

[illegible]

ig. 66/441 649

fik. 441 - 730

Klus 443 864

Ezüst György

Megbízást kapott Ezüst György, hogy a Lőrőhár utcai Ganz Villamossági Művek étterme részére figurális pannóját készítse el.

210-1150/1182 hétfő

—: Körtéri munkák.
Művészet, 1978. július - 45. lap.

Hazai Tükör

IRODALMI DÍJAK

Fordítói irodalmi díjakat adtak át az Európa Könyvkiadóban. A Wessely László-díjat az idén V. Detre Zsuzsának, Gy. Horváth Lászlónak ítélték oda. Az elismeréseket Gerencsér Zsigmond, az Európa Könyvkiadó irodalmi vezetője adta át.





EZUST GYÖRGY FESTMÉNYEI

A budapesti Csók Galériában kiállítás nyílt az alföldi hagyományokat követő Ezüst György festőművész alkotásaiból. A tárlatot Lakatos Ernő, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője nyitotta meg.



MOLDOVÁN STEFÁNIA MELINDÁJA

Moldován Stefánia nevezetes szerepeivel találkoztunk a képernyőn. Elsősorban a leghiresebbel: Melindával. Moldován Stefánia csaknem harminc évig énekelte, játszotta e nagyszerű szerepet. Képünkön Simándy Józseffel.



BAJOMI LÁZÁR ENDRE

Idén már nem számolhatunk vele a karácsonyi szám tervének összeállításakor. Szomorú érzés ez, hiszen jó egy évtizeden át szerepelt ott a neve minden ünnepi tartalomjegyzékben. Állandó munkatársunk volt, nemcsak ünnepek idején, hanem a hétköznapokon is. Jelenlétét ott éreztük akkor is, amikor fizikailag távol volt. A francia nyelv és szellem őreként viselkedett, magunkon éreztük a tekintetét, valahányszor leírtunk a lapban egy francia nevet vagy kifejezést. Gyarlóságainkat kérlelhetetlenül megglosszázta vagy feddő, gunyoros levélben mutatott rá az elkövetett hibákra. Kicsit talán igazságtalanok vagyunk, hogy most ez jut eszünkbe? Hiszen juthatna az is, hogy ő mesélte el az Új Tükör olvasóinak: a nagyhatalmú Clemenceau-nak magyar volt a menye, és késői éveiben egyáltalán nem viseltetett iránt unk ellenséges érzésekkel. Tőle tudjuk, milyen hősi szerepet vállaltak a magyar önkéntesek a háborúban, majd a francia ellenállásban, és még hosszan folytathatnánk okos, szellemes írásainak fölemlegetését. Enciklopédikus tudásánál talán csak haláláig tartó filológusi ügybuzgalma volt nagyobb. Halálával a tökéletesség harcias lovagja távozott a magyar szellemi életből.

Köröspataki Kiss Sándor



BORDÁS DEZSŐ BÚCSÚJA

A Párizsi élet legutóbbi előadásán búcsúzott a színpadtól a nyugalomba vonult Bordás Dezső. A népszerű énekes Szegeden kezdte pályáját, majd a hetvenes évek derekán a Déryné Színházhoz szerződött és többek között a Szerelmi bájital, a Sevillai borbély, a Háry János, a Hoffmann meséi és a Bajazzók nevezetes szerepeivel járta az országot. Képünkön a Párizsi életben Zöld Ildikóval.



USZKÁRDÍJAS LETTEM

Ezzel a címel rendezték meg a Fészek Klubban az ismert karikaturista, Kallus László és barátai estéjét. Képünkön Kallus és Koltai Róbert.

ZÁSZLÓT KAPOTT AZ ISKOLA

A budapesti Hunfalvy János Közgazdasági Szakközépiskolában száz esztendővel ezelőtt érettségiztek először növendékek. A centenárium alkalmából ünnepséget rendeztek a Corvin téren, ahol Veress Péter külkereskedelmi miniszter avatta fel az iskola új zászlaját.



ARANY GÁBOR, KELETI ÉVA
ILOVSZKI BÉLA (MTI FOTÓ), ÉS SÁFÁR TIBOR
MÜLLER LÁSZLÓ, FELVÉTELEI

Lelki-Tükör

Nagyon fog fájni?

Amikor közeledik a szülés ideje, a nők többsége szorongva gondol arra, hogy a szülés mennyire lesz fájdalmas, és egészséges lesz-e a gyermek. A szülés fájdalmas dolog, de a gyermekek többsége egészséges.

Életünk minden jelensége tanulás útján épül személyiségünkbe. Már a csecsemő jó hatásfokú szopása is tanulás eredménye, melyben az anya segít a helyes reflextevékenység kialakításában. A tanulás lényege, hogy az új információ a hasonló, korábbi ismeretek képzettársítási láncolatába illeszkedik. Ez a beépülési folyamat gyakorlás következménye.

A nőnek két igen fontos élményhez nincs megfelelő, hasonló képzettársítási mintája: az első orgazmushoz és az első szüléshez. A nemi kielégülést egy régi orvosi tankönyv a tüsszentéshez hasonlítja. Az első szülést pedig sokan hasonlítják ma is az erős menstruációs görcsökhöz. Ahogyan a tüsszentés is halvány, pontatlan és erőltetett példa, úgy a menstruációs görcs sem valódi „előtanulmány" a szülés tágulási szakaszában átélt méhösszehúzódások okozta fájdalomhoz.

Igen sok írás jelent meg — főleg az ötvenes években — a fájdalom nélküli szülésről. Ezeket a tanulmányokat azonban többnyire férfiak írták. Ahogyan férfi soha nem élhet át női orgazmust, úgy nem élhette át soha — a legjobb, leggyakorlottabb szülészorvos sem — a szülés igazi élményét.

A szülési fájdalom — minden ellenkező híreszteléssel szemben — semmilyen más érzéshez nem hasonlítható. Sok nőt láttam szülni, magam is szültem, éppen ezért nem állítottam soha, hogy a szülés nem fájdalmas történés. Amit tenni lehet — a művi fájdalomcsillapításon kívül —, az az, hogy a terhes anyát meg kell tanítani a szülés alatti helyes magatartásra és ezzel a szülési fájdalom könnyebb elviselésére. Ez lehetséges és sikeres vállalkozás.

Napjainkban kezdődött meg egy országos mozgalom a szülési fájdalom csökkentésére, jobb elviseléséhez célszerű viselkedésmódok megtanítására. Különböző intézményekben indultak és indulnak törekvések arra, hogy a szülő nőt testi-lelki felkészítéssel támogassák már a terhesség idején és segítsék a szülés időtartama alatt. Az eredmények máris biztatóak. Jobb tempójú, azaz gyorsabban lezajló tágulási szakaszt lehet elérni azoknál, akik részint tudják, hogy mi történik a szülés folyamata alatt, részint megtanulják azokat a magatartásformákat, amelyekkel nemcsak gyorsabban, de könnyebben is eljut a szülő nő a céihoz.

Legfontosabb a szülés *pszichés elvállalása.* Ez furcsán hangzik talán, de mégis erről van szó. Amikor az első igazi, erőteljes méhösszehúzódás jelentkezik, a legtöbb szülő anya megrémül az addig ismeretlen jellegű fájdalomtól. Minden ismeretlen szorongást kelt az emberben. Ebben az esetben nincs menekvés a fájdalmat keltő helyzetből. Nincs más választás, mint ismerkedni, sőt barátkozni az ismeretlennel, s ezáltal „megszelídíteni" azt.

Persze az a cél, hogy ez az ismeretség minél rövidebb ideig tartson. Természeti törvény, hogy az idő az intenzitással fordítva arányos. Minél erőteljesebbek a méhösszehúzódások, annál gyorsabb a tágulási szakasz, és közelebbi a szülés. A megoldás a fájdalom elvállalása és rövid — alig egyperces — időtartamainak jó elviselése.

Az elviselés módja a figyelemnek mint lelki jelenségnek tulajdonságaira épülhet. Az egyik ilyen tulajdonsága a figyelemnek az, hogy nem osztható, a másik pedig, hogy fluktuál, hullámzik. Az ingerforrás magára irányítja, de ez az akarat által módosítható; a figyelem elterelhető.

Ha az ember a rádióban valamilyen prózai szöveget hallgat, és közben újságot is akar olvasni, meggyőződhet róla, hogy egyszerre ez a két intellektuálisan azonos rangú cselekvés nem oldható meg. Innen egy mondat, onnan egy mondat, a figyelem ugrándozása következtében megragadhat ugyan, de a két szöveg teljesen nem fogható fel.

Erre alapítva: amikor kezdődik a méhösszehúzódás okozta fájdalom, tanácsos a figyelmet valami másra terelni. Legcélszerűbb az előkészítés alatt megtanult légzési technikára koncentrálni. Ennek kettős haszna van: részint biztosítja a jó oxigénellátást, részint eltereli a figyelmet a fájdalom átéléséről. Amire nem figyelünk, kevésbé érint bennünket. Így enyhül a fájdalomérzet, és egyben jó ritmusú, gyors szülés várható. Szülés után pedig, amikor az anya teljes szívvel-lélekkel gyermeke felé fordul, az átélt fájdalom emlékké szelídül. Cseppként olvad bele az anyaság boldogságának tengerébe.

DR. LUX ELVIRA

Pihenőnapon

Elmélkedés a nyeregben



Az egész világot foglalkoztatja az AIDS. Engem is. Valami belső erő arra ösztönöz, hogy nemcsak regisztrálam és feltárom az emberiség némely gondját, hanem meg is akarom oldani. Legyenek azok technikai vagy tőlem távolabb álló irodalmi, filozófiai kérdések. Egy közös szál köti csak össze a témáimat: hogy kapcsolatban állnak személyemmel. Az autózás-motorozás veszélyeiről is azért írok, mert hetvenöt évem ellenére még mindig motorozom, sőt kunsztokat is csinálok. Sokan láthatták a tévében, amint felugrottam 60 éves óriás BMW-m nyergére, és felálltam a robogó instabil gépen. A forgalomban is motorozom a kezdő és az agresszív autósok között, tehát engem is érhet baleset. Ezzel analóg (nem más) módon az AIDS is reális veszély számomra. Mivel e téren már nem csinálok kunsztokat, a tévében nem szerepeltem. Talán majd a leg-műsorban — mint legidősebb — mutatom be ezt a produkciómat a motorozással és egyebekkel. Már látom is magamat tündökölni a képernyőn no meg Rózsa Györgyöt, amint örömujjongással számolja teljesítményemet, miként legutóbb a fekvőtámaszokat végző versenyzőét. Ezzel javulna valamelyest idős korosztályunk Czeizel doktor által szégyellnivalónak tartott heti 0.8-as átlaga, és közelebb kerülnénk az amerikai férfiak 1,8-es közepeséhez.

A fiatalabb korosztály az előzőekből képet kaphatott, hogy még meddig élvezheti a motorozás és az élet ennél is kellemesebb örömét. A magam megnyugtatására szeretett nagyapámra szoktam gondolni, akit — noha miként én, ő is monogám hajlamú volt — nyolcvanéves korában a falu húszéves szépén kapták rajta. Nagyapám esküdözött a nagyanyámnak, hogy most csalta meg először és utoljára, mert nem akart úgy meghalni, hogy egyszer életében — ha öregen is — ne tegye magáévá a falu szépét. A családi háborút főleg az okozta, hogy sokba került neki, pontosabban a családnak, a kaland. Lehet, hogy nagyapámtól örököltem hajlamaimat — sőt, mint Czeizel doktor szorgalmas hallgatója, bizton állítom, hogy — a vágy a szép nő után a génjeimbe van programozva. E biológiai hatást mind nehezebben küzdöm le e magamra erőszakolt már-már monomániával. Miként még ma is nyúlok a cigaretta után, ha rám jön a kísértés, pedig már harminc éve leszoktam róla.

A szexről viszont nem is akartam lemondani, hisz nem éreztem ártalmas hatását. Ennek alapján Czeizel doktor megállapítását, miszerint: férfiaink az ártalmas dohányzásról és alkoholfogyasztásról nem tudnak lemondani, viszont a jó hatású és nagyobb élvezetet jelentő szexről igen, én honfitársaim lustaságának tulajdonítom. Hisz a szex ellen nem is fejtenek ki propagandát, sőt, kedvet csinálnak hozzá. Ellentétben az ötvenes évekkel, amikor még a saját — szebbnél szebb — titkárnőimhez sem mertem hozzányúlni, mert féltem, hogy megbélyegeznek a szocialista erkölcs nevében. Méghozzá azok, akik... de szerencsére elmúltak már azok az idők, és ma már nem kötik be a nyomtató ló száját...

Most nem lelki terrorral terelgetnek bennünket a monoszex felé, hanem az AIDS-szel rémítenek. Nálam már kisebb a veszély, hisz személyem külsőleg nem vonzza annyira a veszély forrásait, mint egykor. Hiába öltözöm fiatalosan és veszek fel mindenféle feltűnést keltő hacukákat. Elmaradt honleányaink — Czeizel doktorral ellentétben — ezt nem korszerűnek, hanem feltűnési viszketegségnek tartják. Tízéves autóm sem leányálom. Friss sportsikerekkel sem büszkélkedhetem, amiről a nők egyéb teljesítményre is következtetnek. Mégis pislákol bennem a nagyapámtól örökölt vágy, amely bármikor fellobbanthat, ha nem is olyan lánggal, mint egykor.

A *Tisztességes asszony* című karcolatban megírtam, hogy vágyam teljesülése csak azon múlott, hogy a hölgy — noha 1960-ban született — mégis úriasszonyhoz méltó, ezerforintos díjazást kért. Nekem pedig csak ötszáz lapult a zsebemben. Egy tisztességes úriasszonnyal pedig nem alkudozhatott az olyan közismert elvtárs, mint én (voltam). Azóta öregebb lettem, de a génjeimbe kódolt vágyak még hatnak. Ezt bizonyítja az állandóan emelkedő, jelenleg négyezer forint dugipénzem. Majd a havi nyugdíjam, mivel a cserearányok romlása folytán, utolsó információim szerint, ennyi kell egy feslett szocialista úrilány dugdíjazására. Az övéké ugyanis az idő függvényében nagyobb, az enyém viszont kisebb lesz. Szerencsére, a kemény... valutához nem ragaszkodnak. Mi, hetven fölöttiek, talán engedményt is kapunk. Nem a szociális helyzetünk miatt — miként a BKV-nál fizetni sem kell —, hisz privát szolgáltatótól ilyet nem kívánhatunk, hanem azért, mert mégiscsak kevésbé vesszük igénybe a szóban, pontosabban a közhasználatban forgó hölgyet, mint a fiatalabbak. Jelenleg tehát, elvileg, erkölcsileg és anyagilag is rendben lenne minden... Most meg itt ez az AIDS, ami ellen egyelőre csak egy védekezés létezik, amit nem szeretnek a férfiak a cicoma felszerelése miatt. Én attól tartok — és ennek már a gondolata is kudarcot eredményezhet (és ez esetben egy nem megfelelő gondolat valóban a tett halála) — a cicomázás alatt elveszíthetem a lelki, és ennek következtében a testi, pontosabban a testrészi egyensúlyomat. E feltárás hatására született meg a legújabb találmányom, az önhordó cicoma. Ez, miként az oldalkerekek a gyerekbiciklit, nem engedik eldőlni... Az már magától értetődő, hogy ezzel bárki, bármilyen testi és lelki állapotban képes biciklizni.

SURÁNYI ENDRE

Uj Tükör, XXIV.évf. 21.sz. 1987

EZÜST GYÖRGY

1021



Ezüst György: Tanyán

hát orkánkabát ...

— Huligánok! — kiabált az asszony.

A férfi tanácstalanul nézett ránk. — Wa

— Hello — mondta Tomasz —, hogy m

— Ezek magyarok — mondta az asszor

A férfi összeráncolta a szemöldökét, és

— Mit akarnak a feleségemtől?

— Megkértük neje őnagyságát, hogy

zasért a papucsot. Nagyon tetszik neki

— Nekünk meg a lány tetszik nag

— Rendőrt kellene hívni — mondta az

— Van nálad kisszótár? — kérdezte Tomasz. —

„üzér", vagy „feketéző"? Ha nincs benne, a „síboló" is

— Add oda neki — mondta a férfi.

— De Béla ... — az asszony hüppögni kezdett —, száz zlotyért ...

— Add csak oda ... — mondta a férfi, és hunyorított —, majd behozzuk.

— Persze, hogy behozzák. Ügyes emberek maguk.

— Meg szépek is — toldotta meg Tomasz.

A férfi arca megtelt vérrel, és Tomasz elé lépett:

— Idefigyeljen ...

A lány a kezembe adta az aranysarukat, és el akart menni. Megfogtam a karját: — Sto zloty! Sto!

A lány hitetlenkedve nézett minket. Megveregettem a férfi vállát: — A barátom! Ami! Freund!

A lány a férfire nézett.

— Mondja már neki, hogy „tak"!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
TISZATÁJ
1967

Szeretettel meghívjuk

Ezüst György

festőművész

kiállításának

1995. október 16-án 18 órakor tartandó megnyitására

A kiállítást dr. Náray Péter nagykövet úr,
a Magyar Köztársaság genfi állandó ENSZ képviselője
nyitja meg, a művész jelenlétében

A kiállítás színhelye:

A Világkereskedelmi Szervezet (WTO) székházának
Salle des pas perdus terme
154, rue de Lausanne, Genève

A kiállítás október 16 és 27 között tekinthető meg

Nous avons le plaisir de vous inviter
au vernissage de l'exposition de l'artiste hongrois

György Ezüst

(huiles)

qui aura lieu le 16 octobre 1995
de 18 á 21 heures

L'exposition sera ouverte par
Peter Náray Ambassadeur,
Représentant permanent de la Mission de la Hongrie

auprès de l'Office des Nations Unies
en présence de l'artiste

OMC/WTO, Salle des pas perdus
154, rue de Lausanne, Genève

L'exposition se tiendra du 16 au 27 octobre

ERÜST György

EZÜST György

Meghívó

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA
tisztelettel meghívja

EZÜST GYÖRGY
festőművész

kiállításának megnyitására
a
SZOLNOKI GALÉRIÁBA
(Koltói A.u. 2)
1992. december 6-án 11 órára

A kiállítást megnyitja:

FALUDY GYÖRGY
író

A kiállítás megtekinthető:
hétfő kivételével naponta 9-17 óráig
1993. január 31-ig

Ezüst György. Festőművész 2.) Folytatás.

Rákis Zoltán: Nemzedéki kötődések. Ezüst Györgyről és Ezüst Zoltánról.

Ezüst György: Fuvarosok, vegyes technika, 73 × 90 cm, 1985



Művészet, 1988. okt., 52-old.

KIÁLLÍTÁS

Nemzedéki kötődések

Ezüst Györgyről és Ezüst Zoltánról



Ezust Gyorgy: Tóth Menyhért, vegyes technika, 90 × 80 cm, 1986

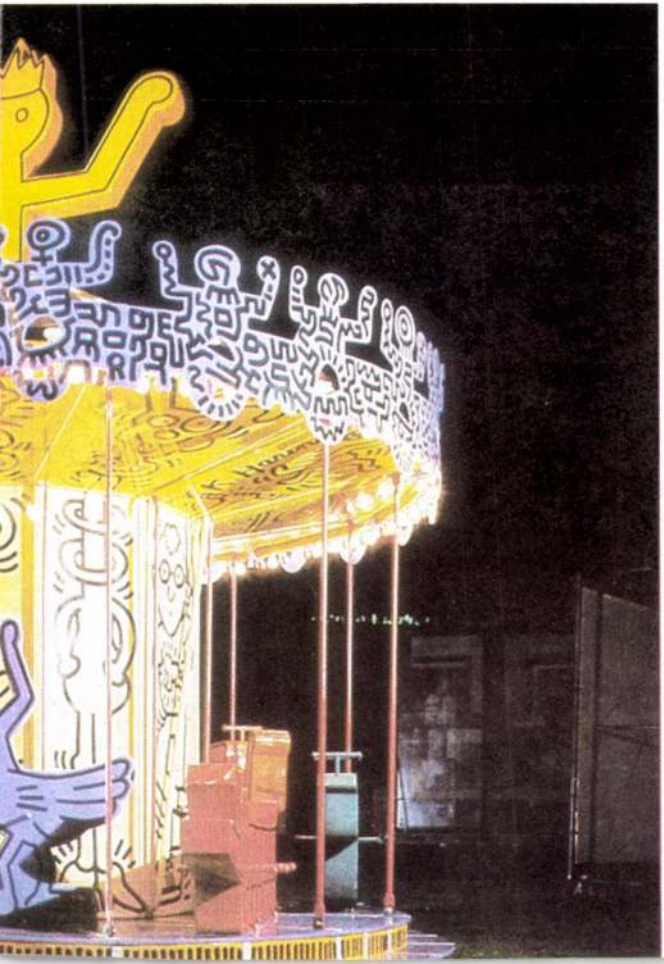

szakad a tér, olyan perspektivikus mélységek jelennek meg, amelyek eleddig kevésbé voltak jellemzőek Ezüstre. Ahol a gondollati tisztázottság már a festés megkezdése előtt kialakult, nem jelent gondot az alakok elhelyezése. Ahol viszont nincs megérlelve a szándék, vagyis ötletszinten kezd hozzá a festő a mű elkészítéséhez, ott az eredmény még várat magára, bármennyire kedves és közelálló témához nyúlt is az alkotó. (Régi disznótorok emléke.)

Ezüst György eddigi oeuvre-jében különösen fontos az elmúlt esztendő termése. Bár nem cövekelt le egyetlen irányzat, egyetlen stílus mellett sem, erősségét változatosságában kell keresnünk. Ezüst festészete most van forrpontján. Tulajdonképpen most dől el, hogyan és miként tud felülemelkedni pályája szakaszosságán. Azaz, mennyire képes mederbe terelni gondolatait, hogyan tudja lenyesegetni a felfrissültnek vélt, ám inkább visszahúzónak tűnő kitekintéseket. Munkásságában az elmúlt évtől egyfajta sűrűsödés követhető nyomon. Remélhetően már a közeljövőben több olyan kiváló műről számolhatunk be, mint az Egy nap változásai (1977.), vagy a már említett Homokbánya. Ehhez azonban az összefogottságnak olyan példáját kell produkálnia, amelyhez erőt, kitartást, gerjedelmet csak saját magából meríthet.

SÁRHELYI JENŐ

HAJDÚ MIHÁLY ERKEL-DÍJAS BÉKÉSCSABAI ZENESZERZŐ 70 ÉVES*

Békéscsaba zenét szerető közönsége ma este azért gyűlt össze, hogy az egykor városunkból útnak induló Hajdú Mihály Erkel-díjas zeneszerzőt 70. születésnapja alkalmából műveiből rendezett szerzői est keretében köszöntse, tiszteletét nyilvánítsa.

Csak keveseknek adatik meg a sorstól az a kegy, hogy az ember és a vállalt szerep életművének egységét adja. Ilyen kivételes sors és életút jutott Hajdú Mihálynak osztályrészül.

Még csak 12 éves, amikor a városi zeneiskola év végi vizsgájáról a Békés megyei Közlöny tudósít, megemlítve Hajdú Mihály nevét, mint a legjobb zongoristáét.

Pedig a zongorázás java csak ezután következett. Ugyanis a következő évben Békéscsabán telepedett le Benke Antalné Pataky Anna zongoraművésznő – volt Bartók-tanítvány –, aki 1929-ig jelentős előadóművészi és zenepedagógiai munkát végzett. A hálás tanítvány – Hajdú Mihály – így emlékezik meg volt tanáráról:

*Elhangzott 1979. március 28-án a Megyei Művelődési Központban.

„Áldott jó Annus néni! Mennyi türelemmel, páratlan pedagógiai érzékkel, szeretettel kísérelte meg a lehetetlent. Mindent úgyszólván elölről kezdve indított el a helyes irányba."

A 44 ezer lelket számláló alföldi város valóban haladó értelmisége 1913-ban létrehozta az Aurora zenei, irodalmi és képzőművészeti kört, hogy 37 éven át kultúrát terjesszen a zsírjába fulladni készülő városban. A fiatal Hajdú Mihály itt hallja hegedülni Szigeti Józsefet és Telmányi Emilt. Itt hallja zongorázni Dohnányi Ernőt és Bartók Bélát. A város muzsikáló értelmiségéből és a legjobb hivatásos muzsikusokból 7 kamarazenei társulás jön létre, de a Waldbauer-kvartett is gyakori vendég. Az énekesek közül Basilides Mária a leggyakoribb.

Hazai élményekkel telítve és dr. Südy Ernő ajánlásával jelentkezett a Zeneakadémián Kodály Zoltán zeneszerzés tanszakára, amelyhez hamarosan a zongora főtanszakot is felveszi. Érdemes egy pillanatra elidőzni a következő sorrenden: Liszt Ferenc tanítványa Thoman István, Thoman István tanítványa Bartók Béla, Bartók Béla tanítványa Benke Antalné Pataky Anna, kinek Hajdú Mihály lesz a tanítványa.

Budapestre érve úgy érzi, hogy hátrányos helyzetben van a fővárosban élő évfolyamtársaihoz képest, s ezért két kézzel ragadja meg a főváros kínálta zenei lehetőségeket.

Esténként az Operaházban az akadémistáknak létesített páholyban szorong, vagy az akadémiai orgonakarzaton, és szívja magába századunk legjobbjainak művészetét. Ismét hallja zongorázni Dohnányi Ernőt, Bartók Bélát, de megismerheti Emil Sauer, Wilhelm Backhaus, Edwin Fischer, Walter Gieseking, Alfréd Cortot és Wladimir Horowitz művészetét. Látja dirigálni Richard Strausst, Otto Klemperert, Erich Kleibert és Sergio Failonit.

Ez volt este, az élménygyűjtés idején, de ezt nappal kemény munka előzte meg. Kodály osztályába kerülni kitüntetés számba ment. A Mester megkívánta, hogy zeneszerzés mellett „hacsak nem akarnak majd éhenhalni – mondotta – valami mást is végezzenek." Így került Hajdú Mihály a zongora főtanszakra. Kodály több ízben mondotta mintegy panaszkodva növendékeinek: „A zene jelentheti valaki számára a hivatást, de manapság sajnos, ez nem pálya."

De a világmegváltó terveket kovácsoló ifjú titánokat ez nem rettentette vissza. Igaz, Hajdú Mihálynak csakhamar önerejére kell támaszkodnia, hisz odahaza még 4 testvére ellátatlan. A kettős diploma birtokában járja a pályakezdők rögös útját. Tanít zongorát és korrepetál, az asztalfiókban pedig lassan felgyülemlenek a kompozíciók. Ezek a menekülést jelentik a fenyegető mából. Az egyre élesedő nemzetközi háborús helyzetben sok tehetséges tanulótársa elkallódott, mások emigráltak.

A sors azonban meghozta az újrakezdés lehetőségét. A rossz álomból Kodály riasztó szavai ébresztették: „Újult erővel kell dolgozni, a többi magától jön".

Az ország szellemi újjáépítéséből a magyar zeneművészet is kivette a részét. Hajdú Mihályra rengeteg társadalmi munka várt. Betölti a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola Szakszervezeti Bizottságának elnöki tisztét, tagja lesz a Magyar Zeneművészek Szövetségének, beválasztják az elnökségbe, megbízzák a zeneszerzői szakosztály vezetésével, s az Országos Zenepedagógiai Szakosztály elnöke lesz. Ma már lemérhetők azok az eredmények, amelyeket a magyar zeneművészet és zenepedagógia a felszabadulás óta elért, s ezekben vezető, irányító szerepe volt Hajdú Mihálynak.

EZÜST György

Új Auróra 1979/2

MOLNÁR ZSOLT

EZÜST GYÖRGY KÉPEI*

Alföld-képünkhöz nehéz hozzátenni valamit. Legalábbis ahhoz, amit ma festészetünk általában megörökít. A szokványos (és begyakorolt) megidézés – síkság, tanyák, jegenyék, lovak, kerítés – kezeslábasba bújtatott romantika. Illúziókat táplál úgy, hogy közben nyugalmat őriz, továbblépés helyett pedig mozdíthatatlanságot áraszt. Eszköztárában nosztalgikus, mentalitásában idestova százéves. Olyan képzelet szülötte, amely a kocsizörgést összetéveszti a szél zúgásával, a birka lábnyomát az autógumi bordázatáéval. A félrecsapott és átértékelt gyakorlat lehetett egykor ilyen: paradicsomi optimizmus fakasztója, népismereti dolgozatok hamis ihletője.

Ma már nem vitatéma, hogy az elődök – Tornyai, Koszta, Kohán és a többiek – *jussa* hol és miként dukált. De az már igen, hogy a megszaladó idő hová vezetett. Aligha az eredettel van a baj, mint inkább azzal az Alföld-képpel, ami az utóbbi két évtizedben személytelenné vált és elsekélyesedett, s amin túljutni sokkalta nehezebb vállalkozás, mint – mondjuk – lebontani az összes tanyát. Újabban ugyanis olyan konzerváló (nevezhetjük dagerrotípnak is) szemlélet lett az uralkodó – az a fajta kétes hagyományőrzés –, amely inkább helyet ad az egykori népélet reminiszcenciáinak, mintsem hogy feltételezze részvételünket mai világképünk tudatos és józan alakításában.

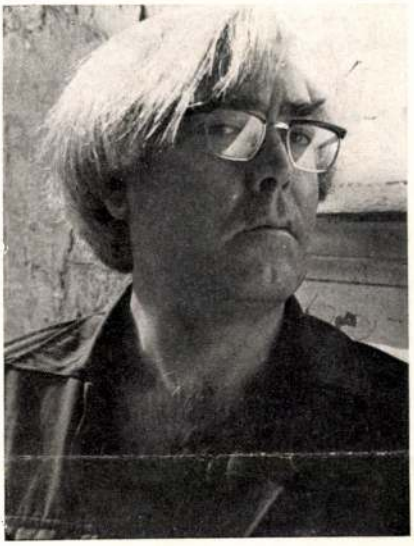

Ezüst György képei is ezt a kettősséget hordozzák magukban. Ezüstöt gyakran megkísérti a visszapillantás kacérkodó gondolata. Hogy fessen – értsd: manuálisan érezze a festés örömét –, fenntartás nélkül vállalja (olykor szertelenül) a látvány megidézését, holott az csak a téma elindítójaként érdemelne figyelmet (Kerítés – 1976.; Elhagyott tanya ikonja – 1976.; Kis fasor – 1978.), nem pedig annak központi magjaként. Ez a dekoratív „tájmásolás" (megidézése az Alföld díszleteinek) is hozzátartozik munkásságához, de legkevésbé a fajsúlyos műveket jellemzi. Ezüst akkor erőtlenedik el, amikor nem magára figyel, nem a benne munkál-

*A művész 1979. évi januári békéscsabai kiállításáról.

kodó élmények, nem a benne robbanó katarzisok határozzák meg ecsetmozgását, hanem másra pillant, amikor képi világának megfogalmazásában megcirógatja Vásárhely szele. Festészete ilyenkor ösztönössé válik, elvész a részletező aprólékosságban. Képei zsúfoltak lesznek, színei elhagyják eredendő fényüket – így karakterüket is, már nem jellemeznek, olyan felvonuláshoz hasonlítanak, ahol minden masszának tűnik; motívumai a sokat akarástól, a megidézés lázas lehetőségétől egymást gyengítik.

Tévednénk, ha azt állítanánk, hogy Ezüst nem táplál illúziókat. A látvány úgy él képein, ahogy ő is jelen van műveiben. Ha csak tájat fest, ezek a tájak megadóak, rásimulnak a farostra. Kimetszett és kimerevített jelenként bújtatja keretbe a fákat (Zivatar – 1978.), s közben latyakos földet, szitáló esőfüggönyt idéző ecsetvonásokkal kelt impressziót. Úgy tűnik, ilyenkor a szavak mestereit megszégyenítő elszántsággal akarja egyetlen képbe sűríteni mindazt, amit az Alföldről tud. Egészében minden a helyén van, filmen sem lehetne különbül megrendezni. Még azt is ráfoghatjuk, hogy hatásos, csakhogy a láttatás, a már témát jelentő természeti jelenség megidézése több emberi hozzállást, megérzést igényelne. Mindenekelőtt érzelmeken alapuló feszültségeket, amelyek végül is egy-egy műalkotás viszonyítási pontjait jelentik.

Ezüst festészete akkor mozdul ki nyugalmából, amikor nem a táj lelkületét keresi, hagyja, hogy az felszívódjon a paraszti élet kellékeiben. Amikor nem a látott (megélt) vidék topográfiai ismereteinek a felmondása a cél, hanem azoknak az azonosságoknak a felderítése, amelyek nem leltári címkével ellátott motívumként válnak közismertté, és az eddig megszokottól eltérően új tartalmakat képesek megfogalmazni.

A tárgyak, tanyák, házak szerkezetességének a felfedezése és feldolgozása – az utóbbi három évben – száműzte a tájábrázolás „együttőhelyes" könnyedségét, alaposabb körüljárásra késztette a festőt. (Elhagyott tanya – 1976; Nyár – 1976.) Bár ezekről a képekről hiányzik az ember, Ezüst kortársai nélkül is megsejtet valamit abból a világból, ahonnan végül is élményanyagát meríti. Formarendszere zárt – akárcsak a tanyák udvara, előadásmódja feszes – mint a tanyasiak magatartása. Egyértelművé viszont akkor válik, amikor képes elszakítani magát az építészileg meghatározott szemlélettől, levetkőzi a készen kapott tárgyak ritmusát, azaz új szituációkat tud teremteni. (Gödrök – 1978.; Homokbánya – 1978.)

A Homokbánya fordulópontot, ha úgy tetszik, lényeges továbblépést jelentett Ezüst munkásságában. Az a cselekedtető szándék ugyanis, ami a Krumpliszedők (1978) háromalakos kompozíciójában, a Vasárnap a tanyán (1978) ugyancsak háromfigurás paraszt-gráciáiban megjelenik, még a népi életképektől kölcsönvett jelenetek megidézését szolgálja. De már érződik rajtuk az átvezetés, az akkumulálódás igénye. A festő nemcsak szemlélődő tanúként festi le nevét az elkészült képekre, hanem testi mivoltukban vállalja is őket. De nem ezt tette korábban is? Meglehet, de míg a korábbi művek mindössze tényeket regisztráltak, azaz a helyszíni tudósításon alig léptek túl, az újabb művekben természet, ember, munka, játék, szenvedély, szenvedés, múlt és jelen egyszerre fogalmazódik meg. (Madárárus – 1978.; Ringlispíl – 1977.; Régi disznótorok emléke – 1978.) S ezzel együtt nemcsak a formák, hanem a kompozíciós készség gazdagodását is észre kell vennünk. A horizontvonal egyre gyakrabban elkerül a szemmagasságból, a táblaképek síkját nem egyszólamú csendéletek töltik meg. Fel-



Ernst

Fk.: Tóth Pál István

EZÜST GYÖRGY 1935-ben született Békéscsabán. Tanulmányait Budapesten kezdte meg 1953-ban a Képzőművészeti Főiskolán – a Tanárképző főiskolán diplomát kapott Egerben 1957-ben, majd 1971-ben a Képzőművészeti Főiskolán is. 1959 óta rendszeres kiállító országos tárlatokon. Műveit hazai és külföldi köz- és magángyűjtemények őrzik.

Művészeti díjak:

1962. Munkácsy Mihály Emlékplakett (Alföldi Tárlat); 1963. Szeged Város Díja; 1967. Medgyessy Ferenc Plakett, Debrecen, I. Országos Tárlat; 1971. Békéscsaba, Városi Tanács Különdíj; 1976. Nagymaros Plakett; 1980. Honvédelmi Minisztérium Különdíj; 1981. Hatvan Országos Portrait Biennálé, Bronz Diploma; 1986. SZOT-díj

Kiállításai:

1961. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1951. Debrecen, Medgyessy Ferenc Múzeum
1962. Szeged, Móra Ferenc Múzeum
1963. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1969. Zrenjanin (Jugoszlávia), Mala Galerija
1970. Pozsony–Nyitra–Eperjes (Csehszlovákia)
1972. Budapest, Mednyánszky Terem
1974. Budapest, Eötvös Klub
1975. Nógrád, Művelődési Otthon
1976. Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola
1976. Oroszlány, Városi Tanács
1976. Debrecen, Mezőgazdasági Egyetem Aula
1977. Szolnok, Volán
1978. Budapest, József Attila Színház
1979. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1979. Pécs, Képcsarnok, Ferenczy Terem
1979. Szolnok, Városi Tanács
1980. Dabas
1980. Merano, Kuperion Galeria (Italia)
1981. Kner Nyomda, Békéscsaba
1982. Szombathely
1982. La Valetta, National Museum Of Fine Arts
1982. Merano, Kuperion Galeria (Italia)
1983. Hagen (NSZK)
1984. MOM Művelődési Központ, Budapest
1985. Pannonia Zentrum Pamhangen, Ausztria
1986. T.O.T. Budapest
1986. Thermal Hotel, Budapest
1987. Köln, Cyty Treff (NSZK)
1987. Budapest, Csók István Galéria
1988. Davos Club Hotel (Svájc)
1988. Kiskunhalas, Művelődési Központ
1988. Budapest, Ballantines Club
1988. Székesfehérvár
1988. Budapest, Gerbeaud
1988. CUBA Havanna Santiago De CUBA

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

EZÜST GYÖRGY
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1989. NOVEMBER 9-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. LŐKÖS ZOLTÁN
VASÁRNAPI HÍREK FŐSZERKESZTŐJE

MEGTEKINTHETŐ
1989. NOVEMBER 9–18.

MUNKÁCSY MIHÁLY TEREM
BÉKÉSCSABA
TANÁCSKÖZTÁRSASÁG U. 29/33.

Ezüst György

Gazdanapok Bábolnán

(Folytatás az 1. oldalról)

A gazdanapokra 183 vállalat jelentkezett kiállítóként – reprezentálva a tágabb értelemben vett agrárágazatot – a genetikai alapok előállításától kezdve egészen a feldolgozó, kereskedő, finanszírozási és lízing cégekig.

A bábolnai vállalatcsoport tagjaként részt vesz a gazdanapokon a Békéscsabai Baromfifeldolgozó Részvénytársaság, melynek kereskedelmi igazgatója, *Ruck János* a gazdanapok jelentőségét többek között abban látja, hogy módjuk lesz a több mint 100 nagy vevőkörük képviselőivel személyes találkozóra, és mint élelmiszer-kiállítóknak lehetőségük nyílik termékeik mind szélesebb körű megismertetésére úgy hazai, mint külföldi partnerek körében.

A Békéscsabai Baromfifeldolgozó Rt. – mint Békés megye egyik legnagyobb vállalata – 1400 főt foglalkoztat és évi 6,5 milliárdos árbevételt produkál, meghívta a bábolnai napokra a megye országgyűlési képviselőit, valamint az agrár vertikumban érdekelt érdekképviseleti, önkormányzati szervek képviselőit és a partnerkör számos résztvevőit azért is, hogy a Bábolna Rt. a Békés megyei térséggel kapcsolatos távlati elképzeléseiről képet adjon.

Rendőrségi hírek

Tegnap Békéscsabán olajsütővel a hóna alatt távozott az ismeretlen betörő a Reviczky utca egyik lakóházából.

A Lencsési úti lakótelepen a József Attila Általános Iskola tetején lévő szellőzőberendezést s a villámhárítót rongálta meg ismeretlen tettes, az anyagi kár meghaladja a húszezer forintot.

Betörtek a kétsopronyi szövetkezet növényvédőszer-raktárába. A szövetkezet vezetése – miután többször betörtek a raktárba – elővigyázatosságból már nem ott tartotta a szereket. Így a betörőknek meg hal-

NAGYSZÉNÁS

Támogatás a továbbtanulóknak

K. Gy.

Ünnepélyes hangulatban kezdte meg hétfői ülését a nagyszénási képviselő-testület, ugyanis napirend előtt adták át a „Nagyszénási továbbtanuló gyermekekért" Alapítvány idei ösztöndíjait. Az idén heten részesültek támogatásban, olyanok, akik a jó tanulás mellett valami másban is kiemelkedőt nyújtottak – jelentette ki *Fődi András*, a kuratórium tagja, *Nagy Norbert* és *Soós Edit*, míg az egyetemisták és főiskolások közül *Nagy Hajnalka, Baranyai Anikó* és *Kunstár Tünde* kapott támogatást.

Fődi András elmondta, hogy az alapítvány tőkéje jelenleg egymillió-százezer forint, ennek idei hozadéka 220 ezer forint. A fennmaradó összeg a kuratórium döntése alapján a törzstőkébe kerül, 19 ezer forint pedig a tartalékalapban marad. A kura-

EZÜST György

Békés Megyei Lap

rás-tól Zsadány-ig

SZARVAS

Testületi ülés

T. L.

Szeptember 20-án, szerdán 13 órától tartja a szarvasi önkormányzat következő testületi ülését a városháza nagytermében.

Szó lesz többek között a munkanélküliség alakulásáról, a külterületi ivóvízvezeték-hálózat fejlesztéséről, az egészségügyi és szociális ellátás helyzetéről. Beszámol a képviselőknek a nagycsaládosok, valamint a mozgáskorlátozottak egyesülete és a nyugdíjasok érdekvédelmi egyesülete is.

BÉKÉS

Ezüst György tárlata

Vincze Károly

A Jantyik Mátyás Múzeum „Békési Galériájában" (Békés, Széchenyi tér 4.) szeptember 20-án 17 órakor *Banner Zoltán* nyitja meg az *Ezüst Görgy* festőművész képeiből rendezett kiállítást. A tárlatot október 31-éig tekintheti meg a közönség, naponta 10-től 18 óráig.

Heti hírügyeleteseink, Bod Péter és Oravszki Ferenc a 442–244-es telefonon várják hívásaikat.

Anyakönyv

BÉKÉS

Házasságkötések:
Szerencsi Julianna és Szalkai Imre, Ábrahám Anita és Balog Tibor Róbert.

Születések:
Farkas Ernő és Botos Noémi leánya Noémi, Herbert Ferenc és Zsibrita Mária leánya Kitti, Braun György és Szekeres Erzsébet leánya Adél (Békéscsaba), Nyeste Gyula és Komlósi Erzsébet leánya Rebeka (Mezőberény), Gazda Mihály és Papp Edit fia Mihály Bálint (Mezőberény).

Halálesetek:
Tar Ferenc (1937), Kovács László (1930), Szabó Istvánné Domokos Zsuzsanna (1923), Szabó Sándorné Nagy Anna (1911).

SARKAD

Házasságkötések:
Linder Zsuzsanna és Szabó Sándor, Székely Erika (Kötegyán) és Pallag László (Kötegyán), Szabó Ildikó (Sarkad) és Lantyik Tibor (Geszt).

Halálesetek:
Sprok Károly (1926), Tóth Ferenc (1967).

M.D.Y.

Ezüst György
festő

A szegedi Képcsarnok Vállalat
helyiségében volt tárlata.

– Kiállításol
Művészet, 1967. április – 47 kép

Fizpelő 1993/1

BAE
BUDAPEST ART EXPO

A Budapest Art Expo Alapítvány immár harmadszor rendezi meg nemzetközi kortárs művészeti vásárát. Az elmúlt évek kiállításainak sajátos arculata volt.

Az első 1991-ben az indulás izgalmától vibrált, a városszéli raktárhelyiség rusztikus, ugyanakkor inspiratív hangulata a rendezvény experimentális jellegét erősítette. A cél világos volt. Budapesten olyan színvonalas művészeti centrumot létrehozni, ahova szívesen jönnek kiállítani kortárs művészek a környező országokból. Romániából, Jugoszláviából, Lengyelországból, a volt Szovjetunió területéről számos művész érkezett.

Az első év sikereként könyvelhettük el, hogy meghívást kaptunk a Los Angeles-i ART LA '91 művészeti vásárra.

Az 1992-es vásáron már a bontakozó műkereskedelem legfiatalabb tagjai, a kortárs művészeti magángalériák is részt vettek közel száz művész képviseletében. Az expo a belváros egy patinás egyetemének reprezentatív aulájában került megrendezésre, ezzel is elősegítve a nagyobb publicitást.

Az idei, harmadik művészeti vásár szintén újszerű. Állandó támogatónk, a Tavaszi Fesztivál mellett a HUNGEXPO Rt. készségesen ajánlkozott a vásár közös megrendezésére. Így a vásár színhelye ezúttal a Budapesti Nemzetközi Vásárközpont területén lesz. Tematikájában is bővül a rendezvény. A képzőművészet mellett fotó- és videóművészet és egyéb vizuális médiumok szereplésére is lehetőséget kínálunk.

Újdonság az is, hogy együtt jelennek meg az alkotók és a művészeti eszközöket gyártó cégek, a művészek számára szolgáltatásokat kínáló vállalkozások. Helyet kapnak továbbá a művészeti folyóiratok és kiadók is.

HUNGEXPO EXHIBITIONS

BUDAPEST HUNGARY

BUDAPEST ART EXPO

3. Nemzetközi Művészeti Kiállítás és Vásár
1993. március 18—21.
Budapesti Nemzetközi Vásárközpont
Budapest X., Albertirsai út 10. 1101
A kiállítás védnökei:
Bryan Montgomery
az Andry Montgomery Ltd. elnöke
dr. Marschall Miklós
Budapest főváros főolgármester-helyettese
Klenjánszky Tamás
a Budapesti Tavaszi Fesztivál igazgatója
Bővebb információ:
Budapest Art Expo
Tel./fax: 149-4436
Hungexpo Rt.
Tel.: 263-6000, 263-6093
Fax: 263-6092
Nyitrai Zsuzsanna

HUNGEXPO EXHIBITIONS TOURIST STUDIO

BÁV RT

Mi megkeressük Önnek a legmagasabb árat kínáló vevőt!

Aukcióinkra folyamatosan felvásárolunk:
— neves külföldi és magyar festők műveit
— régiség jellegű és különleges ékszereket, órákat
— különleges üveg, porcelán, ezüst dísztárgyat, szobrokat
— régiség jellegű bútorokat, szőnyegeket, fegyvereket

FELVEVŐHELYEINK:

Festmény, műtárgy:
Bp. V., Bécsi u. 3. Tel.: 117-2548
V., Kossuth L. u. 1. Tel.: 118-0433
V., Néphadsereg u., 21. Tel.: 131-0513
illetve valamennyi műtárgyfelvevőhelyen.

Ékszerek:
Bp. V., Párisi u. 2. Tel.: 118-6217
Bp. VIII., Thököly út 14. Tel.: 112-5014
V., Andrássy u. 43. Tel.: 142-9143
illetve valamennyi ékszerfelvevőhelyen.

Szőnyeg:
Bp. V., Ferenciek tere 5. Tel.: 118-3733

Bútor-címfelvétel
Bp. IX., Kinizsi u. 12. Tel.: 117-6307

Februári aukció:

Ékszer: február 18.
V., Bécsi u. 1–3.

Bizományi Kereskedőház és Záloghitel Rt.

BÁV Rt.

EZÜST György

Tiszta és igazmondó

Sikeres évet zárt 1992-ben Ezüst György. Ő volt az első magyar festő az Európa Palotában Strasbourgban. A kiállításról az Európa Tanács főtitkárasszonya is elismerően írt a katalógus bevezetőjében. Strasbourg még egy Ezüst-kiállításnak is helyszíne volt 1992 áprilisában.

Helsinkiben a Magyar Intézet adott otthont képeinek. Január végén zárul a Szolnoki Galériában rendezett több, mint 90 képből álló gyűjteményes kiállítása. Faludy György megnyitó szavai szerint neki „legjobban Ezüst képeinek pontosan kigondolt, tiszta és igazmondó kompozíciója tetszik, így például az Önarckép nagyapám udvarában című kép hat alakjának határozottsága és felséges nyugalma, ahogy együtt ülnek az udvarban, az országos járművel balfelől az üres téli udvaron, ahonnét a század hisztériája végleg kiszorult. Az Ettretati szirtek című festmény előtt ugyanezt érzem: a habzó tenger és a vadívű szikla mellett a kiterített, hat vagy hét csónak várakozó nyugalmát és a festőt a viharos ég alatt, aki teljes nyugalommal és biztonsággal áll palettája előtt. Egy másik kedvencem a Beszélgetés, ahol három férfi gubbaszt a vízparton, teljesen meztelen, fiatal nővel mögöttük. A férfiak fel vannak öltözve. Kettő egymással beszélget, csak a harmadik vet egy pillantást a nőre, amikor cigarettáját megszívja. Mind e képek mögött legendát, mondát, történetet képzelek magamnak. Csak úgy, mint a Vízparti jelenet fiatal, meztelen lányáról, aki háttal a nézőnek ül a parton. Szemben velünk szép, nyugodt, fehér ló áll a vízben. A ló mögött vagy tizenöt magányos, magas nádszál és aztán a víz kékje, ahogy átmegy a távolság vagy az ég ezüstjébe. Ez is üzenet rólunk vagy közelmúltunkról a jövőnek. És még egy pillanatra szeretnék — ha már Sütő András remek, hármas arképéről nincs időm beszélni — egy szót szólni. Ezüst kedvenceiről, a lovakról, a lovakról a Téli udvaron, a Csűr mögötti lovakról, de mindenekelőtt a Tavasz lovairól a fű transzcendens zöldjével és a téli, fekete lovakról — ahogy már egy ezred távlatából üzennek nekünk és a jövőnek.

Sok mindenért szeretem Ezüst György képeit, de legfőképpen két okból. Először, mert modern, vagyis utat talált a valóság vesztette festői világból a valóságba, abba a valóságba, mely több látomást érzel, több fantáziát és víziót ad, mint a figurálatlan szerkesztés labirintusának bármelyik kicsavart szöglete. És szeretem Ezüst képeit, mert visszaadja nekünk azt, amit évtizedek óta és nagy általában elvettek tőlünk a festők: a szépséget."

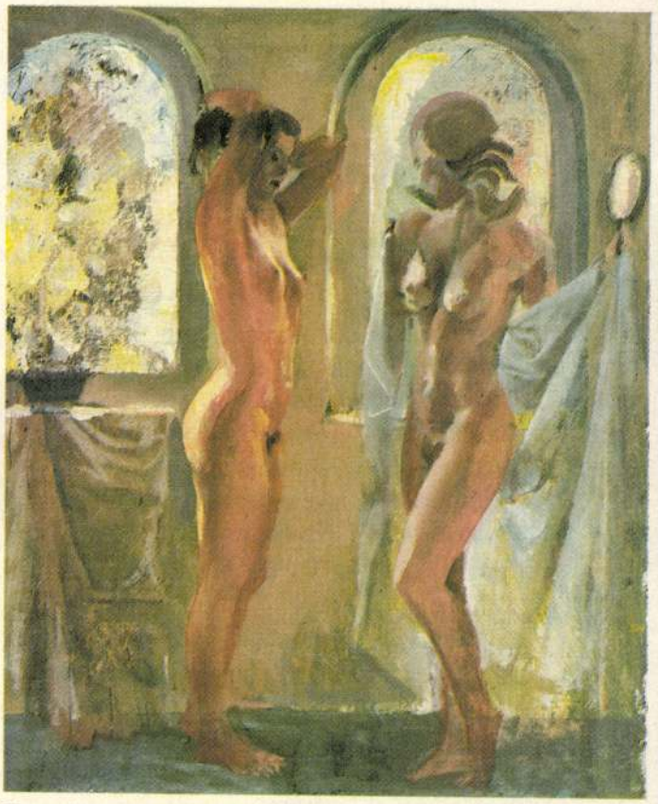

Ezüst Gy.: Múzsák – A Vasárnapi Hírekkel közös tárlatunkon

MÚZEUMOK NYILVÁNOSSÁG NÉLKÜL

Süketek párbeszéde

A műtárgypiac és a múzeumok kapcsolatáról, a lehetőségekről és a lehetetlenségekről beszélgettünk Dr. Darkó Jenővel, az Iparművészeti Múzeum Nyilvántartási Osztályának vezetőjével

A műtárgypiac szereplői a magángyűjtők, tulajdonosok, befektetők, a kereskedők, aukcionáló cégek, alapítványok, közgyűjtemények és az állami érdek megtestesítője a szakminisztérium. Optimális esetben szervezett piacon cserélnek gazdát a tárgyak, a résztvevők folyamatosan informálnak és informálódnak, szakmai, érdekképviseleti szövetségekbe, szervezetekbe tömörülve érvényesítik érdekeiket. Mai átalakuló világunkban pillanatnyilag a „süketek párbeszéde" az egyetlen kommunikációs csatorna. A gazdaság nem meghatározó, de igen fontos szeletéről van szó, ahol a kulturális, egyetemes értékeket megtestesítő tárgyak forgalma zajlik. Mivel a műtárgypiac forgalmáról nem készül megbízható statisztika, becslésre vagyunk kénytelenek hagyatkozni. 1992-ben a nyilvános árveréseken mintegy 250 millió forint volt a gazdát cserélt tárgyak leütési ára. Ha a másfél tucat aukcionáló cég átlagos járulékát 15 százaléknak vesszük, akkor 30 millió forint forgalmat hozott ez az üzletág számukra. Ha erre a piacra is érvényes a jéghegy-effektus és a 250 millió forint csupán egytizede ezen cégek esetében az összforgalomnak, akkor 2,5 milliárd forinttal lehet számolni. A gomba módra szaporodó magánkereskedők, akiknek túlnyomó többsége használtcikk-kereskedői engedéllyel rendelkezik, forgalmáról még közelítő becslés sem áll rendelkezésre. Részükről folyamatos a panasz, hogy a kereslet szűkül, a felhozatal gyenge, a forgalom csökken, mégis az utóbbi három évben csupán a Falk Miksa (Néphadsereg) utcában nyolc vállalkozó nyitott boltot. A gyűjtők egymás közti csereberéjének, adásvételének szintén nincs nyoma, mint ahogy a nepperek, viszonteladók törvénytelen működésének forgalmi értéket sem lehet tudni. A rablott, lopott műtárgyak értékesítését és csempészését sem lehet nyomon követni.

Darkó Jenő szerint a műgyűjtés és a tezaurálás közé nem tehető egyenlőségjel. Az egészségesen működő műtárgypiacnak értékteremtő, orientáló és szűrő szerepe van. A közgyűjteménynek autentikus, valamennyi résztvevő által elfogadott értékmeghatározó szerepet kellene vállalniuk. Amíg ez a kör nem tölti be ezt a szerepet (és pillanatnyilag úgy tűnik, nem is nagyon akarja), nem beszélhetünk egészségesen működő műtárgypiacról. A műtárgyak mindenkori mozgása a pillanatnyi történelmi és gazdasági helyzet által meghatározott. Társadalmi osztályok, csoportok erősödnek meg és buknak el, a tárgyak gazdát cserélnek, egyes kezekben felhalmozódnak, majd szétszóródnak. Ma leszögezhető, hogy a műtárgypiacot meghatározó jogi háttér diszfunkcionális. Az 1981-ben kelt XIX. Tvr. (és a mai muzeológus generáció ebben nőtt fel) működési zavarok forrása. Részben ennek hatására a közgyűjteményekben sok teljesen értéktelen tárgy halmozódott fel e kulturpolitika következményeként, más gyűjtemények pedig hiányosak. Az 1963-as IX. Tvr.-ben szabályozott védettségi klauzulát hol szigorúbban, hol engedékenyebben hajtották végre a múzeumok munkatársai. Ez a szabályozás még monopolizált állami kereskedelmet feltételezett. Azóta a helyzet gyökeresen megváltozott, a liberalizáció itt is megtette hatását. Darkó Jenő így értékeli az utóbbi néhány év fejleményeit — a kereskedelem nem kétpólusú, hanem igen áttételes és ezáltal átláthatatlan. Az egyes tárgyak több kézen át gazdát cserélve egyre drágábbak és drágábbak lesznek, teljesen függetlenül attól, hogy mi az értékük. Már 1989-ben megalakult a Pulszky Társaság Magyar Múzeumi Egyesület, melynek alelnöke Darkó Jenő. Az egyesület a hazánkban működő múzeumi szakemberek egyharmadát tömöríti; célja a szakma összefogása és érdekeinek érvényesítése a magyar műtárgyvagyon védelmében, az Európában kialakult műtárgy-kereskedelmi normák figyelembevételével. A társaságnak módjában volt véleményezni a készült múzeumi törvénytervezetet. A társaság javasolta egy szakmai kollégium létrehozását a közgyűjteményi főosztály mellett. Szükség lenne a kereskedők kamarai szerveződésére, a működési szabályok megalkotására. A gyűjtők különböző szervezeteinek megalakulásával bezárulhatna a kör; az érdekeltek elkezdhetnék a párbeszédet.

BERÉNYI PÉTER

Ezüst György Hegyvidék

kerítését is ebben az esztendőben akarjuk elkezdeni. Végre megszűnhetne az az állandó veszélyforrás, hogy a gyermekek kiszaladgálnak az úttestre. A kerítés biztonságot adna, a kutyák sem zavarnák a nyugalmat. Sőt, ha a későbbiekben lehetőség lesz rá, szeretnénk megoldani éjszakára a játszóterek bezárását is. A volt Főkert Faiskola helyén a Városmajorban egy máltai típusú játszótér kialakítását tervezzük, melynek lényege, hogy folyamatos felnőtt felügyelet lenne a területen. A II. kerülettel közösen kialakítandó tér a szabadidő hasznosabb eltöltésére adna alternatívát a nagyobb gyermekeknek, fiataloknak, s egyben pihenőhelyként is szolgálhat. A tanulmányterv már elkészült, remélem idén megvalósul. Természetesen emellett a további parkok fenntartási munkálatait sem hanyagoljuk el, ezek folyamatosan zajlanak majd.

– Az autósokat és a tömegközlekedési járatokon utazókat is érintő és érdeklő, állandóan napirenden lévő téma az utak állapota. Milyen fejlesztéseket terveznek az idén?

– Több utcát is szeretnénk felújítani. Közülük kiemelném a Hollósy Simon utcát, amely már amúgy is leromlott állapotban volt, és a Németvölgyi úti csatornaépítés miatt tovább rosszabbodott, mivel szinte minden autós ezt az utat választotta kerülőként. A korábbi években a park rekonstrukciója már elkészült, most az út következik. A Költő úton több támfalomlás is történt az utóbbi időben. Követendő példaként említeném, hogy az egyik esetben sikerült az ott lakókkal megegyezni, s az önkormányzat, illetve ők ötven-ötven százalékban viselték a helyreállítási költséget. Belátták, hogy közös érdekünk a rendbehozás. A Denevér úton is komoly felújítási munkák kezdődnek, ott egy veszélyes partfal okoz gondot. Kisebb beavatkozások további utcákban, utakon is várhatók.

– Az utóbbi időszakban több olvasónk is panaszolta, hogy a környezetükben rongálást, műemléképületek elhordását tapasztalta. Egy ilyen esetről a Mátyás király úton mi is írtunk. A felújítások, építkezések mellett figyel-e az önkormányzat arra, hogy a meglévő értékek ne pusztuljanak el?

Légifotó a kerületről

– Természetesen igyekszünk mindent megtenni, bár azt tudni kell, hogy az engedély nélkül építkezők, a rongálók mindig előnyben vannak velünk szemben. A lakosság szerepe nagyon jelentős, a jószándékú segítség rendkívül fontos. Ha bárki ilyesmit észlel, a zöldszámunkon vagy az ügyfélszolgálaton nyugodtan bejelentheti, egészen bizonyos, hogy kivizsgáljuk az ügyet. Igaz ez a fakivágásokra is, hiszen a nemrég elfogadott új szabályozás értelmében már nem lehet jelentős mértékben engedély nélkül csökkenteni a fák zöldfelületét a kerületben. Idén légifotó készül a fővárosról, amelynek kerületünkre vonatkozó kiértékelését megrendeljük majd. A szakértők a jelenleg rendelkezésünkre álló ingatlanlistával hasonlítják majd össze a

Ezüst György 65 éves

Születésnapi tárlat a Kortárs Galériában



FOTÓ: JANZSÓ TAMÁS

Ezüst György, dr. Egri Mária és dr. Mitnyan György

Amikor pár hónappal ezelőtt a Mátyás király úti műteremben jártam, már nagy volt a készülődés. Festékek, ecsetek mindenfelé, az ajtó mellett néhány befejezett alkotás, az állványon pedig egy félbehagyott. Ezt követően jött a megmérettetés, amikor mindenki láthatta, hogy vajon mi is került ki ebből a bizonyos „boszorkánykonyhából". Előbb a Németvölgyi Általános Iskolában fiával, *Ezüst Zoltánnal* állított ki, majd április utolsó napjaiban megnyílt az önálló, születésnapi tárlat. A bensőséges hangulatú köszöntésre családtagok, barátok és néhány csodáló jött el a Városmajor utcai kiállítóterembe. Ahogy a tárlat címe és az alkalom is sugallta, e bemutató elsősorban visszatekintés volt. *Ezüst György* alföldi ember. E tény számára egész művészetében meghatározó. A tanyák világa, a síkság végtelenje még a „legvadabb" konstruktivista, kubista és avantgárd munkáin is megjelenik. Kedvenc témája a ló. Egy 1981-ben készült interjúban mondta, hogy számára a ló táltos, harcos, a férfias erő jelképe, és nem utolsósorban az emberhez legközelebb álló, végtelenül harmonikus állat. Gyökereihez való ragaszkodását jól mutatják szüleiről és rokonairól készített alkotásai. Az Önarckép egy régi családi fotón című művén például úgy festi meg a kopott, fekete-fehér fényképet, hogy saját alakját egy másik rokon helyébe a folyamatosság jelzéseként színesben ábrázolja. Barátairól, példaképeiről számos portrét készített. Külön érdekes a mostani tárlaton is szerepelt *Tóth Menyhértről* alkotott műve, melynek fehér háttere kísértetiesen emlékeztet a nagy festőóriás színvilágára. Ezüst György kísérletező művész. Stílusok és technikák tekintetében egyaránt folyamatosan keresi az újat. Ezekből az utóbbi időben készült munkáiból a Hegyvidéki Kortárs Galéria kisebbik helyiségében láthattunk ízelítőt. Több képén megjelent a tavalyi napfogyatkozás. A május 13-án zárult kiállítást *dr. Mitnyan György* polgármester és az 1998-ban kiadott Ezüst-album szerzője, *dr. Egri Mária* művészettörténész méltatása, valamint *Gál Márta* gyönyörű csembalójátéka nyitotta meg. Úgy gondolom, hogy valamennyi szépet szerető ember nevében kívánhatunk további erőt, egészséget a 65 éves Ezüst György festőművésznek, a Hegyvidéki Nemzetközi Művésztelep megálmodójának ahhoz, hogy alkotásaival még sokáig szerezzen örömet valamennyiünknek.

J. T.

Őszi táj

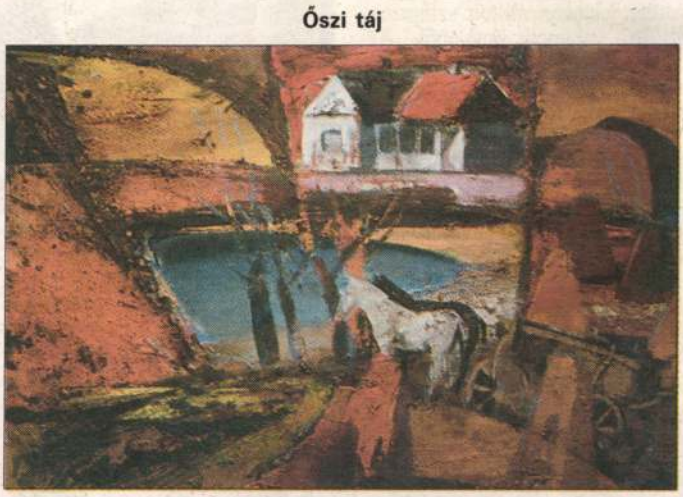



Sárosi Mátyás Zsolt: A nagyenyedi két fűzfa

Vetélkedő és kiállítás, koszorúzás Jókai Mór születésének 175. évfordulóján

A XIX. század közepétől a pesti polgárság egyre szélesebb rétege ismerte fel a budai hegyvidék csodálatos fekvésének előnyeit. Kezdetben csupán kirándulásokat tettek a hatalmas erdőségekben, majd egyre többen nyaralókat, villákat építettek. Az újdonsült lakók között sok író, színész, festő és tudós található. E jeles társaságból kiemelkedik *Jókai Mór*, ő 1853-ban költözött a Svábhegyre. Most, hogy a nagy mesemondó születésének 175. évfordulóját ünnepeljük, a kerületi önkormányzat az Országos Jókai Emlékbizottsággal együttműködve az alkalomhoz méltóan számos rendezvénnyel készült. Közülük különösen figyelemre érdemesek azok, melyeket az ifjúság részére szerveztek.

Először az író nevét viselő budapesti iskolák már hagyományos irodalmi vetélkedőjére került sor. Az idei szellemi erőpróbára idén Jókai A jövő század regénye c. művéről írott dolgozattal jelentkezhettek a tanulók. Ezután Jókai Mórnak ma emlékszobaként berendezett egykori Költő utcai lakhelyén a nagy mesemondóval kapcsolatos ismereteikről kellett számot adniuk. A vetélkedő zárásaként valamennyi csoport egy 7 perces jelenetet állított színpadra az író valamely művéből. Az évente elnyerhető vándordíjat idén a házigazda Jókai Mór Általános Iskola kapta meg.

Ezt követően a résztvevő oktatási intézmények növendékei a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Líceum diákjaival kiegészülve koszorút helyeztek el a neves író Eötvös úti szobránál. Az ünnepségen *dr. Mitnyan György* polgármester Jókai életének és munkásságának tükrében mutatta be a hajdani Svábhegyet. Az író szobránál tartott megemlékezés után a jelenlévők levonultak a kerületi Művelődési Központ kupolatermébe, ahol „Toll és ecset" címmel gyermekrajz kiállítás nyílt. A tárlaton szereplő alkotások arra a pályázatra készültek, melynek célja, hogy a mai fiatalság értelmezésében mutassa be a híres író hőseit és tájait. A Kárpát-medence 34 településének 51 iskolájából érkezett mintegy 300 mű mind mennyiségében, mind minőségében felülmúlta az előzetes várakozásokat. Külön öröm az erdélyi, felvidéki és délvidéki diákok színvonalas részvétele. A május 26-ig látható tárlat szervező munkájáért külön köszö-



Dr. Mitnyan György polgármester a legszebb rajzot készítő iskolákat jutalmazza



A sepsiszentgyörgyiek az Erdély aranykorából adtak elő egy jelenetet



Ernst György
festő

M.D.K.

Mokos József tanítványa volt

Hivek
Művészet, 1961. december – 41.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ezüst György
NÉPSZABADSÁG
1965 FEB 18

1021

Egy békéscsabai műteremben

Íme, néhány adat az alig harminc esztendős fiatalember életéből. 1957-ben fejezte be tanulmányait az Egri Pedagógiai Főiskolán, visszatért szülővárosába, Békéscsabára. Még abban az évben részt vett festményeivel a megye képzőművészeti tárlatán. Egy-két év múlva már önálló kiállításra elegendő anyaga gyűlt össze. Ezt a kiállítást nemcsak Békéscsabán, hanem Szegeden és Debrecenben is bemutatták. Nemsokára elnyeri a Békés megyei Tanács által alapított Munkácsy-emlékplakettet, később több pályázaton díjat nyer. A kritika hamar felfigyel rá. Dicsérik biztos rajztudását, színkultúráját, komponáló erejét, alkotásainak valósághűségét, közérthetőségét, témaválasztását, még aránylag nyers, félig érett műveiben is a tehetségről tanúskodó lendületet, a sajátos látásmód biztos jegyeit. Nagyon fiatal volt akkor is, amikor felfedezték, akkor is, amikor újra felfedezték.

Mindezt egy modern békéscsabai lakóház padlásterében tudom meg, pontosabban az itt levő műteremben. Mert *Ezüst Györgynek*, a fiatal festőművésznek *műtermet építtetett tavaly a tanács hatvanezer forintért.* A ferde tető ablakain át télen-nyáron fénnyel telik meg a helyiség. Alatta két emelettel található a művész otthona: mert *lakást is kapott*, ugyanebben a házban. Úgy látszik, Békéscsaba példamutató módon törekszik arra, hogy művészei valóban otthonra leljenek a városban, ahol Munkácsy Mihály asztalosinas volt egykor.

És hogy Ezüst György a szülőföldjén *valóban otthonra lelt*, azt nem személyi igazolványának adatai, hanem képei bizonyítják. E képeken környezetének, az Alföld, a Viharsarok világának, népének élete, sok jellemző vonása nyer művészi kifejezést. Mutatja például a sok tanulmány nyomán készített *Disznóölés* című képét, amely érett árnyaltságával lep meg. S a műterem sarkaiban (továbbá megyei és városi középületekben és a múzeumban) mind több olyan műve található, mely önmaga tehetségéhez s a magyar piktúra jeles alföldi hagyományaihoz egyaránt méltó.

S ha igaz — mert igaz —, hogy Hódmezővásárhely, Szolnok, Debrecen, Nagybánya, Szentes és általában az Alföld nem csupán jelentős tehetségek születésének és kibontakozásának, hanem közülük jó néhány elkallódásának is színtere volt, akkor csak örülni lehet annak a folyamatnak, amelyre ma nálunk — mint Ezüst György egyik kritikusa írta — „a kultúra, a művészet ésszerű, egészséges dekoncentrációja" jellemző.

Lehet és valószínű, hogy Ezüst György és más vidéki művészek is hátrányos helyzetben vannak, ha a megrendelések elosztásáról van szó. Lehet és valószínű, hogy országos kiállítások anyagából könyebben kimaradnak, mint azok, akik helyileg is, ismeretségben is közelebb állnak e kiállítások zsűrijéhez és rendezőségéhez. Az élet mégis Ezüst Györgyöt igazolja, aki Egerből Békéscsabára és nem a fővárosba ment, mert — mint mondta — *„dolgozni akartam és nem azt, hogy a joggal vagy jogtalanul panaszkodókból eggyel több legyen"*. Az élet igazolta döntésének helyességét. A saját élete, a saját eredményei. Mert nagyon kevés fővárosi művész érezheti olyan mértékben, mint ő, *a mű s a közönség közvetlen kapcsolatának inspiráló erejét*, kevesen kapnak az alkotómunkához akár a munkakörülmények megteremtésében is annyi segítséget, mint ő Békéscsabán, ahol a párt- és állami szervek felismerték: a művészetet és a művészeket támogatni fontos és hasznos *politikai tett.*

S ez a tett is „kamatozik". Például úgy, hogy Ezüst György rajztanári munkája mellett naponként átlagosan 10—12 órát dolgozik a műteremben, *s készül első fővárosi kiállítására* . . .

Cserhalmi Imre

...felszereltsége magas színvonalú, Budapesten valamennyi ... állt a betétes és hiteligé... felek rendelkezésére.

Ma reggel óta parkolási dí... az Erzsébet-híd pesti hídfőjé...

(Tudósítónktól.)

A Fővárosi Tanácsnál kapott ...ájékoztatás szerint — a legutób...i végrehajtó bizottsági határo...at értelmében — ma reggeltől bevezetik a parkolási díjakat az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél levő összes parkírozási helyen.

A személygépkocsik két órán át, a tehergépkocsik és az autóbuszok egy órán át, a motorkerékpárok és a robogók négy órán át tartózkodhatnak ezeken a parkolóhelyeken az alaptarifa lefizetése ellenében: minden megkezdett órás — illetve két- és négyórás — parkolásért egy forintot kell fizetni a helyszínen a Fővárosi Közüzemi Díjbeszedő Vállalat dolgozóinak. A parkolási díj fizetése alól kizárólag a mentő-, tűzoltó-, közmű- és rokkantkocsik mentesek, tehát az állami gépkocsik után is le kell róni a díjat. A parkolási díjat a reggel 8 és este 22 óra között, fenti helyen tartózkodó gépkocsik után kell fizetni.

Sorrendben legközelebb a Vörösmarty téren, majd az Engels téren épülő autóparkoló helyen, május 1—szeptember 30 között a Margitszigeten, ezenkívül az ipari és a mezőgazdasági vásárokon, valamint a Népstadion rendezvényein is folyamatosan bevezetik a parkolási díjakat.

...OPERA

...LUXUS

...AFESTÉK

...ett kefét a dobozban található ... néhányszor végighúzzuk, szempillát tövétől kiindulva, ...befestjük és száradni hagyjuk. ... a szempillaszálakat a kefével hogy az egyes szálak külön... módon a készítmény bársonyú, hosszú szempillát biztosít.

...unióból érkező ...



A magyar—szovjet egyezmény ha... ságának záloga. A szovjet hadsereg é... verbarátságának és kiváló együttmű... Varsói Szerződés főparancsnokságának ... területén lefolytatott közös hadgyakor... laton készült.

1905 FEB

1021



Ezüst György Leányfej

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

7

...harsarok

békésmegyei munkás- és parasztujság

DEMOKRATIKUS NAPILAP

...lgozó tüntetése
...k ellen Gyulán

...formáló pillana

...: kapjanak több fizetést! — Napközi a Rok...
...alános lehet-e az általános iskola? —

...ha- | lométereket gyalogolni. Gyerekei | nem: az általáno...

1964 NOV 1
1021



Ezüst György

Leány a vízparton

RT * SPORT

u megyei nokságról

ahogy en-
et minden
rt ne vár-
portban is?
nem be-
megcsap-
ez iránt a
ánt? Vagy
szűkösebb-
ött? Egyik
aló elfer-
kkal tud-
bebizonyí-
gességében
indult, és
őszakában

nál társadalmi munkás irányítja az edzéseket (!), továbbá egy kézen összeszámolható azon oktatók száma, akik aktív munkát fejtenek ki megyénk kézilabdasportjának előbbre viteléért. Mindennek betetőzése, hogy a szövetség edzőbizottsága nem képes az edzőket továbbképzésre összehívni, mert azok még Csicsmányi Árpád szövetségi kapitány szakmai továbbképzőjén és élménybeszámolóján sem voltak hajlandók — többen — megjelenni. Persze az igazsághoz tartozik az is, hogy az EB sem foglalkozik az üggyel elég határozottan, mert nincs tudomásunk arról, hogy ezért valakit

Magyar Ifjúság
SAJTÓSZLÓ
Budapest, V., Sándor u. 17.
Telefon: 188-307
BÉKÉSM PUJSÁG

FILMHIR

Robinson



1021



Ezüst György *Építkezés*

Magyar Hírdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965. április 4.

CSALÁ

Lakásfestés — házil

A tavasz érkezésével egyidőben napirendre kerül a lakás rendbehozása, kifestése is. Aki ügyes és vállalkozó szellemű, olcsón és szakszerűen elvégezheti e munkát.

Ecsetek

A falfestés összes művelete megoldható háromféle ecsettel, ezért vásároljunk korong-, marok- és vonalzóecsetet. Az elsővel az egyenletes, nagy falfelületeket, a másodikkal a sarkokat és beugró helyeket, a harmadikkal pedig a mennyezet és oldalfalak elválasztó vonalait szokták festeni.

Ezt használat előtt 1—2 óráig hideg vízben áztassuk.

A szín fehérsége 1—2 dkg ultramarin hozzákeverésével fokozható. Ha 10 dkg orsóolajat vagy étolajat adunk hozzá, javul a mész kenhetősége.

A meszelést — miután a falakat alaposan lesepertük — korongecsettel vagy olcsóbb meszelővel is végezhetjük.

Enyves falfestés

Ha a falfelület repedezett, felhólyagosodott, a régi festékréteget le[illegible]

gát vagy bal[illegible]
rünk hozzá. Zö[illegible]
vagy cementzö[illegible]
junk. A kék s[illegible]
marinkék, a v[illegible]
bor-, lakk-, t[illegible]
vel érhetjük e[illegible]
nyalatot ad a[illegible]
lata.

Az oldat [illegible]
szükséges eny[illegible]
adni. 40 dkg e[illegible]
liter vízben. Á[illegible]
ben langyosan[illegible]
oldathoz. Ezu[illegible]
függőleges e[illegible]
sünk. A mintá[illegible]

Ezüst György, festő MDK

Alig harminc éves. 1957-ben fejezte be tanulmányait Egerben a Ped. főiskolán s visszatért szülővárosába, Békéscsabára. Ott a tanács műtermet építtetett a fiatal művésznek. Komolyan veszi tanulmányait (Disznóölés c. képe.) Kiállított több alföldi városban, most készül budapesti tárlatára.

Szerhalmi Imre: Egy békéscsabai műtermben 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. febr. 18.

1965 APR

Ezüst György olaszországi képeiből

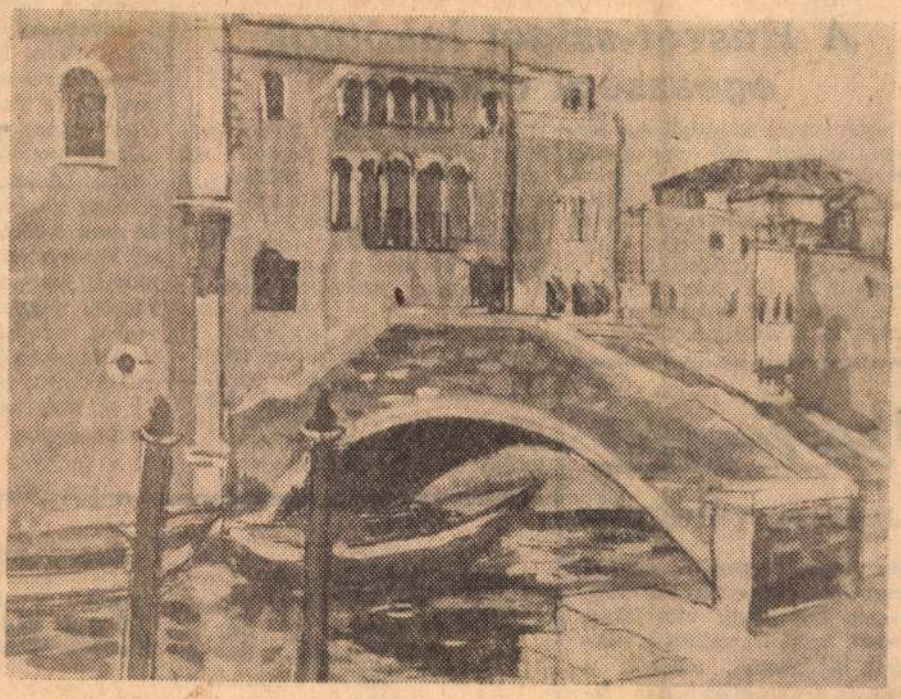

Velence



Olasz táj

az öntözőtelep építésének sorsát. Erre meghívták a legérdekeltebb felet, a szövetkezet elnökét, Kovács Istvánt, de ő az egymillió forint beruházás iránt annyira sem érdeklődött, hogy a tervtárgyaláson részt vegyen. A bizottság en-

millió forint hosszúlejáratú hitelt ráerőszakolták.

Az ö... elnök ... Élővíz- ... csabát- ... póstele...

millió f...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

A Húsvét-sziget l... egészségi állap...

Harmincnyolc orvosból és természettudósból álló nemzetközi csoport vizsgálta meg a Csendes-óceáni Húsvét-sziget 949 bennszülött lakójának egészségi állapotát. Az expedíciót, az Egészségügyi Világszervezet megbízásából a montreali McGill Egyetem szervezte. Különösen érdekelte a tudósokat az a körülmény, hogy az 1722-ben fel... geten még s... rákos megbet... szigetet bekap... mai civilizáció vérkeringésébe — ami a nemzetközi repülőtér megépülése nyomán rövidesen megtörténik — a tudomány számára értékelni akarják az óttani lakosság életkörülményeiből és átöröklési tényezőiből adódó egészségi állapotát. Ezidáig a sziget egyetlen kapcsolata a külvilággal annyi volt, hogy egy évben egyszer Chiléből hajó érkezett a szigetre különféle árukkal megrakodva.

... Ahhoz, hogy ... holdas öntözőtele... szerűen kihasznál... dő csak a főcsato... ni. Néhány embe... módját jobban ho... zítgatni a gazdasá... véshez, a tagság ... továbbnöveléséhez ... millió forint harm... Ez az itteni gazd... lajdonképpeni érd...

Széljegyzet

Embere válogatja

Hogy nem tegnap, de nem is tegnapelőtt felejtették a sarkadi Kossuth Tsz egyik táblájában az ekét, arról leginkább a vakrozsda tanúskodik, amelyik a kerék és a kormánylemez fényességét, immár féketére marta. Valamelyik traktoros még az ősszel leakaszthatta gépéről s ott felejtette.

Helyenként, mint itt is, veszélyes szokássá kezd válni a trehányság. Ősz óta sajnos senki sem kereste ezt a szerszámot. Még csak az évvégi leltárnál sem tették szóvá, hogy hiányzik. Kié hát tulajdonképpen? — vetette fel Povázsai Gábor, a megyei tanács mezőgazdasági osztályának agrármérnöke a minap, a sarkadi járás tsz elnökeinek, főagronómusainak értekezletén. Senki sem vállalta, hogy az elhagyott eke az ő gazdaságáé. Egy főagronómus azonban szégyenpírtól fátyolozott arccal felállt és gyors léptekkel elhagyta a helyiséget. Mindez délután 16 órakor történt. Egy-két óra múlva már csak az eke kihűlt helye bizonyította: célba találtak a szavak.

De miért kellett ezért külön szólni, amikor a legtermészetesebb, hogy az ember munkaeszközeit nem hagyja el. Vagy ez természetellenes? Embere válogatja. —sik.

22.

Egyik borongós délelőttön, amikor Kicsi Biri éppen a napiparancsot osztotta ki Kérésznek, meg a kisbírónak, Molnár Anti lélekszakadva berontott az elnök szobájába.

— Ölik az embereket, agyonverik a közbiztonságiakat mind egy szálig — lihegte, s leroskadt egy székre.

— Micsoda? Micsoda? — hördült fel az elnök és értelmesebb beszédre szólította fel a „százados"-t.

— Megálljanak, kerüljenek a kezem közé, kitaposom a belüket — tajtékzott Molnár, és hadarta, mondta, hogy milyen veszedelelemből szabadult. Biriék kétszer is elmondatták vele, amíg nagynehezen ki tudták bogozni ,mi is történt.

Tegnap este azt a parancsot kapták Biritől, hogy látogassák meg a Felső-véget, mert onnan nem adtak még be semmit a gazdák, hiába kapták meg a beszolgáltatási felszólítást. Márpedig ez a beadás-megtagadás nagyon elevenükbe vágott mindnyájuknak, akik Kicsi Birit szolgálták, hiszen ebből kapták a zsoldot. Erélyesen utána kellett hát nézni a dolognak.

Ezért vonult ki Molnár hatodmagával és egy stráfszekérrel ma reggel a Felső-végre. Még

Gerő Jánc...

Kicsi

alig világosodo... dultak. Kettes... felé a házakh... rész „ezredes"... mindnyájukat,... ták a „szöveg"...

Molnár An... génnyel, Süke... be, ott kezdté... Azt hitték, kön... öreg emberrel,... nagyon tévedt... nafia pár na... haza Szolnok... fogoly dolgoz... sénél. Ezzel... kezdődött a b... hallotta, ho... menten muta... vozásra szólít... reggeli látoga...

Na, de ők s... gukat. Odaáll... legényt, és ... lesz, ha okv... a géppisztoly... maradjon ves... zik, hogy tud... sem?

Meg is vizs...

Erdős György festő

Szolnokon kiállítás nyílt a művésztelep vendégművészeinek munkáiból. — Szerepelnek a művész művei.

Egri Mária: A művésztelep vendégművészei.
Szolnok Megyei Néplap, 1974. okt. 29.

Ezüst György festőművész

Komárnóban (Komárom) tegnap a Dunamenti Múzeumban nyitatták meg tárlatát, közösen négy szlovák származású békéscsabai festőművésszel.

(-a-): Békéscsabai művészek kiállítása.
Új Szó, 1972. jún. 17.

Ezüst György festőművész

a Dunamenti Múzeumban készülő kiállításon fognak művei szerepelni. A népi hagyományt őrző tárgyak és más folklórelemek főszerepet kapnak képein.

-szem-: Békéscsabai festőművészek a Dunamenti Múzeumban.

Uj Szó, 1972. sém. 15.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ernst György

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

1967 MÁR 16

1071

Ezüst György kiállítása Szegeden

A Békéscsabán élő és alkotó fiatal festőművész képei láthatók ezekben a hetekben a Képcsarnok Vállalat szegedi kiállítótermében. A tárlatlátogató közönség jól ismeri Ezüst György nevét, hiszen munkái rendszeresen szerepelnek a különböző kiállításokon, s munkásságáról többször írt már elismerően a sajtó is.

A most bemutatott képein főképp csendéletek, tájképek, városábrázolások láthatók, ez utóbbiak többnyire a tiszántúli tájat idézik, de emellett több vásznán Jugoszláviában tett utazásának képpé vált emlékei is feltűnnek.

Ezüst György szemlélődő típusú festő, s ezt a szemlélődést a festői tárgyak iránt érzett szeretet lírája szinezi át.

Képeiről szólva feltétlenül meg kell említeni a Disznóölés és az Apám című alkotásait, amelyek igen jó példái mind munkamódszerének, mind szemléleti módjának, de a Két fűzfa és a Kettősportré című képei is hasonlóképp a legjava „terméséhez" tartoznak.

Örömmel látjuk Szegeden Ezüst György kiállítását, rokonszenves, tehetséges alkotót ismertünk meg a fiatal festőművészben.

A. L.

ő bizotts

mozgalom segíti a sz
szövetkezeti paraszt
alakítását, a gazd
eredményességét. T
szövetkezeteink büszk
csekedhetnek, hiszen
szágos termelési versenyben 1965-ben négy vándorzászló és négy oklevél jelezte tevékenységüket.

Dr. Paczuk István hangsúlyozta, hogy a szövetkezeti parasztságra, mint a munkásparaszt szövetség egyik pillérére a párt és a kormány mindig támaszkodhat. A parasztság többsége támogatja a munkásosztály politikáját, *valóban szövetségesét látja a munkásosztályban, elismeri annak vezető szerepét.*

...az országos termésátlagot. *Az utóbbi három évben 65 szövetkezeti gazdaság ért el búzából tíz mázsa fölötti termést.* Más terményekből is hasonló eredményekkel dicsekedhetnk a szövetkezeti nagyüzemek. Ugyanakkor növekedett a szövetkezetek állatállománya is. Miután azonban az újonnan belépő tsz-tagok gyengébb tenyészértékű állatokat vittek a közösbe, a tsz-ek a minőségi cserét állami hitelből a tenyészállat-akció útján ol-



Fk.: Tóth Pál István



Ernst

EZÜST GYÖRGY 1935-ben született Békéscsabán. Tanulmányait Budapesten kezdte meg 1953-ban a Képzőművészeti Főiskolán – a Tanárképző főiskolán diplomát kapott Egerben 1957-ben, majd 1971-ben a Képzőművészeti Főiskolán is. 1959 óta rendszeres kiállító országos tárlatokon. Műveit hazai és külföldi köz- és magángyűjtemények őrzik.

Művészeti díjak:

1962. Munkácsy Mihály Emlékplakett (Alföldi Tárlat); 1963. Szeged Város Díja; 1967. Medgyessy Ferenc Plakett, Debrecen, I. Országos Tárlat; 1971. Békéscsaba, Városi Tanács Különdíj; 1976. Nagymaros Plakett; 1980. Honvédelmi Minisztérium Különdíj; 1981. Hatvan Országos Portrait Biennálé, Bronz Diploma; 1986. SZOT-díj

Kiállításai:

1961. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1951. Debrecen, Medgyessy Ferenc Múzeum
1962. Szeged, Móra Ferenc Múzeum
1963. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1969. Zrenjanin (Jugoszlávia), Mala Galerija
1970. Pozsony–Nyitra–Eperjes (Csehszlovákia)
1972. Budapest, Mednyánszky Terem
1974. Budapest, Eötvös Klub
1975. Nógrád, Művelődési Otthon
1976. Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola
1976. Oroszlány, Városi Tanács
1976. Debrecen, Mezőgazdasági Egyetem Aula
1977. Szolnok, Volán
1978. Budapest, József Attila Színház
1979. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1979. Pécs, Képcsarnok, Ferenczy Terem
1979. Szolnok, Városi Tanács
1980. Dabas
1980. Merano, Kuperion Galeria (Italia)
1981. Kner Nyomda, Békéscsaba
1982. Szombathely
1982. La Valetta, National Museum Of Fine Arts
1982. Merano, Kuperion Galeria (Italia)
1983. Hagen (NSZK)
1984. MOM Művelődési Központ, Budapest
1985. Pannonia Zentrum Pamhangen, Ausztria
1986. T.O.T, Budapest
1986. Thermal Hotel, Budapest
1987. Köln, Cyty Treff (NSZK)
1987. Budapest, Csók István Galéria
1988. Davos Club Hotel (Svájc)
1988. Kiskunhalas, Művelődési Központ
1988. Budapest, Ballantines Club
1988. Székesfehérvár
1988. Budapest, Gerbeaud
1988. CUBA Havanna Santiago De CUBA

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

EZÜST GYÖRGY
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1989. NOVEMBER 9-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. LŐKÖS ZOLTÁN
VASÁRNAPI HÍREK FŐSZERKESZTŐJE

MEGTEKINTHETŐ
1989. NOVEMBER 9–18.

MUNKÁCSY MIHÁLY TEREM
BÉKÉSCSABA
TANÁCSKÖZTÁRSASÁG U. 29/33.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1967 JAN 7

— Kiállítás nyílik vasárnap délelőtt fél 12-kor Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban Ezüst György, Gyezi János, Lőrincz Vitus, Szikra Zoltán, Thuróczi Zoltán és Vincze László festőművészek képeiből.

1983/MAR 29

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Ezüst György

1983 MÁR 29

— Ezüst György festőművész alkotásaiból rendez kiállítást a Képesarnok Vállalat a Kárász utcai kiállítóteremben. A tárlatot ma délután 5 órakor Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1967 JAN 14.

EK

1021

– **A békéscsabai Munkácsy Mihály** Múzeumban egy hete megnyílt képzőművészeti kiállításon január 15-én, vasárnap délelőtt 11 órától tárlatvezetést tart Ezüst György festőművész.

– **Tanácstagi fogadóórát** tart Bé-

Délkeleti csopo

1. forduló, március 12: Kiskunhalas
MEDOSZ—Szalvai SE, Orosházi Kini-
zsi—Mezőhegyesi Kinizsi, Kiskunfél-
Honvéd—Makói Vasas, Sze-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁR 6

Erdélyi

MAGYAR NEMZET

népségeinek programsorozatában mutatja be a televízió.

#

Ezüst György festőművész kiállítását pénteken Szegeden nyitotta meg Pogány Ö. Gábor, a budapesti Nemzeti Galéria főigazgatója.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

MDK.

MDK.

Ezüst György

Gond c.képe

Müvészet 1967 juni.p.41.

MDK.

Rzüst György

Cond c.képe

Müvészet 1967 juni.p.41.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni.p.43.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási kritika

Művészet 1967 juni.p.43.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási hir

Népszabadság 1967 juli.11.

MDK.

Ezüst György

Kiállítási hír

Népszabadság 1967 juli.11.

Ezüst György

A pedagógusok bajai művésztelepének évadzáró kiállitásán sikerrel szerepelt. 1961.

Domonkos Imre : A Pedagógus Szakszervezet nyári művésztelepeiről
Rajztanitás 1961. V. sz. 30.l.

MDK. M

Ezüst György

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1967 jan.p.62.

Ezüst György MDK

A /békéscsabai/ Gutenberg utca 3. sz. alatti műbteremben dolgozik.

Párzsa Jánossal alapitója a kis kollektivának. Egerben szerzett rajztanári diplómát.
"Nagyapám "
"Mütermi látogatás"

Sass Ervin: Müteremlátogatás tehetséges, fiatal csabai szobrászoknál és festőknél.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási hir

Szocialista Müvezetért 1967 ápr.

Ezüst György MDK

"Edit szavalja Dante Francescáját"

Merre tart megyénk festészete? Mizó Mihály válasza Lipták Pálnak.

Békésmegyei Népujság. 1958. dec. 11.

H.D.K.

Ernst György
festő

Békés megyei művészek új klubjában kiállítottak művei.

Hírek
Művészet 1962. február – 43 l.

Ezüst Györty MDK

Békéscsabai művész
szerepelt a kiállitáson.

Dr. Tóth Ervin: A tiszántuli képzőművészek II;
vándorkiállitásáról.
HAJDU-BIHARI NAPLO, 1958. aug. 24.

MDK

Ernst György
festő

A Megyei Tanács V. B. a Munkácsy
Emlékérmével tüntette ki.

Oelmacher Anna: Kései, de nem elkésett gondolatok ....
Művészet, 1962. szeptember — 36 lap

M. D. K.

EZÜST György festő

Falusi életrén

Dutka Mária. A Fiatalok Studiója
nak 3. kiállítása
Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l.

HDK

Erüst György festő

Szerepelt a Dél-alföldi Képzőművészek Kiállításán, Szegeden. Elnyerte Szeged város fejenként 3000 forintos képzőművészeti tiszteletdíját.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi Képzőművészek Kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.

Ernst György
festő

M.D.K.

Tisztelet díjat nyert

Szelesi Zoltán: Képzőművészeti napok Szegeden
Művészet, 1961. október — 43 l.

M.D.K.

Ezüst György
festő

Ostrovszkij: Az acéltmegedzik
c. művének illusztrációiért a
második díjat nyerte

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április - 41 l.

M.D.K.

Ezüst György festő

„Utca napsütésben" + (repro)

Erdős Kamill: Békésmegyei festőművészek kiállítása Orosházán
Művészet, 1961. április – 36 l.

mak

Ezüst György

rajza: Tanulmány
(reprodukció)

Tiszatáj 1962 2. sz 5. l.

mdk.

Ernst György

művei a tárlaton

Szelesi Zoltán: A 3. Szegedi Nyári Tárlat

Tiszatáj, 1962. 8. sz. 6. l.

Ezüst György, festő 7 Oh

A békéscsabai festőművész első kiállítása
május 21-én nyílik meg a Munkácsy M.
Múzeumban. A piatal művész 60 olajfestmé-
nyét s grafikáját állítják ki.

—: Hír 8. p

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. máj. 19.

mak

Czúst György

békéscsabai művész 1961 őszén 30 (db.) képpel szerepelt a debreceni tárlaton.

M. Gy: Jegyzetek két tárlatról

Alföld 1962 1. sz 85 l

mdk.

Ezüst György bekéscsabai művész

kiahitása „magán hordozza az alföldi piktura jegyeit"

„Piaci bodé" „Kút" c. olajfestményei

„Falusi út" „Békési út" „Tökszedők"

„Fehértáj" kis akvarelje „dinamikus forültségű"

Tott Ervin: „A kiáhitások tükrében.

Alföld 1961. 5. sz 69-70 l

MDK

Ezüst György grafikus

Békéscsabai művész. A parasztság mindennapi életét, a közös útra való térést ábrázolja festményein. Tehénvásár, Belépés előtt c. művei szerepeltek a Hajdú-Bihar megyei képzőművészeti munkacsoport 1960. évi őszi tárlatán. Először szerepel [redacted] Debrecenben.

Kürti Katalin: A tárlaton szereplő művek szemléje.

Alföld, Debrecen, 1960. 6. sz. 71. l.

Ezüst György
grafikus

M.D.K.

A Békés megyei művészek VI.
Grafikai kiállításán részt vett.

– 42 l.
Művészet, 1961. január. – 1 szám.

MDK

Erüst György (képzőművész)

Tájképei és Éva c. [redacted] monotípiái szerepeltek a Békés megyei képzőművészek Szarvason rendezett grafikai kiállításán.

Tenyeri István: Grafikai kiállítás Szarvason.

Tiszatáj, Szeged, 1960. november. 6. l.

Ezüst György
festő

M.D.K

A „Beszélgető munkások", „Népitáncos"
c. művei, Lovak a visparton (repro)

Erdős Kamill.
~~Kowalowszky Maria~~: IV. Alföldi képzőművészeti kiállítás Békéscsabán
Művészet, 1961. augusztus. — 42 l.

Ezüst György
festő

M.D.K.

Békéscsabán volt kiállítása.

Hirek.
Műrészet, 1961. augusztus. — 44l.

M.D.K.

Ernst György
festő

Méltatás — Tehénvásár (repro)

Oelmacher Anna: Ernst György képei.
Művészet, 1961. október — 29 l.

MDK

Ezüst György (festő)

Fiatal békéscsabai tanár-művész. Műterme a Furst Sándor utca 15.-ben van. Egyik képének témája: az előadás szünetében. Művei: Beszélgető munkások, Ifjú kubikosok; paraszttémájuak: Pihenő, Mustra a tehénvásárban.

Virágh Ferenc: Műterem. Ezüst György.

Tiszatáj, Szeged, 1961. május. 11. l.

Ezüst György

szerepelt a kiállításon.

Szelesi Zoltán: A IV. Szegedi Nyári Tárlat.
Keletmagyarország. 1963. aug. 4. 6. lap.

Ernst György

Szerepel a „Parasztidet" c.

táslaton Szarvason

N. N: Képrőmű vészet. kiá hitassok
Békésen és Szarvason

Békés-megyei Mézrijság 1970 X. 17.

Ezüst György MDK

szerepelt az ápr. 7-én megnyilt kiállitáson.

"Téli táj"

Kovanecz Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállitás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság 1963. ápr. 21.

154
~~110~~
8
62

MDK

Ezüst György

szerepelt a kiállitáson.

Kelet-németországi városképei.

--: November hetedika tiszteletére kiállitást rendeznek a 4 Békés megyei képzőművészek. Békés Megyei Népujság. 1962. okt. 21.

MDK

Ezüst György

Szerepelt a Nov. 7.-e tiszteletére
Békéscsabán megnyilt kiállitáson.

"Utca"

"Fető az utcán"

"Fiu portré"

Kovanecz Ilona: A Békés megyei képzőművészek
IX. kiállitása.

Békésmegyei Népujság. 1962. nov. 25.

mdk

Ezüst György

kiállitása (IX 10 – IX 24.)

Béres A. Jelentés a Déri Muzeum 1960-1961 évi
munkájáról

Déri Muzeum Évkönyve 1962 Debrecen.

17. l

M.D.K

Ernst György
festő

A csabai tárlaton bemutatta műveit

B. Supka Magdolna: A békéscsabai VII. Alföldi képzőművészeti kiállítás

Művészet, 1963. szeptember – 46 lap

1021

Megjelent
Csoór István novelláskötete

Csoór István, a Gyulán élő író az alakuló paraszti világ hiteles krónikása. Mostani elbeszéléskötete Galagonyagally címmel — két 1943-ban megjelent regénye után — egy élményekben gazdag életút legfrissebb termése.

A kötet 18 novellát tartalmaz, és a Magyar Írók Szövetsége délmagyarországi csoportjának gondozásában a Magvető Könyvkiadó jelentette meg.

Az ízléses és szép nyomdai munkával készült novelláskötet borítórajzát Ezüst György festőművész tervezte.

Georgetown (TASZSZ)

Brindley Bann, a Népi Halad
Párt elnöke, miniszterelnö
lyettes csütörtökön nyilatl
adott azzal kapcsolatban, h
angol kormány nem eng
Brit-Gua
mati ké
leges bi
Az albizo
rozat alap
gálnia a
Bann kij
kormány el
Guayanát. A
tése az

perialista erők és hely
ik zavartalanul fol
tevékenységüket,
hogy brit-guay
ko
sé
A
z
k

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

mak.

Ezüst György

Téli táj, Éva e. művei reprodukciók.

Dér Endre: Ezüst György kiállításáról.

Tiszatáj 1962. 8. sz 15. l.

MDK

Ezüst György (festő)

Festményei mellett említve: rajzai, monotípiái. A vidéki képzőművészek problémáiról beszél.

(Vázlat-a repr.)

Virágh Ferenc: Műterem. Ezüst György.

Tiszatáj, Szeged 1961. május. 11.1.

MDK

Ernst György [festő]

Vázlat-a repr.

(képaláírás)

Tiszatáj, Szeged, 1961. augusztus
4. l.

Kürt György [ ] MDK

Szerepel a Békés megyei képzőművészek Békéscsabán megnyílt tárlatán.

—: Kulturális hírek 8

NÉPSZABADSÁG Kn. 1965. jún. 13.

Ezüst György MDK

békésgsabai festő

"Téli táj" c. olajfestményével

Kádár Márta: Békés megyei festőművészek a szegedi nyári tárlaton.
Békés Megyei Népujság. 1963 aug. 4.

Ezüst György

MDK

"Téli táj"

Kádár Márta: Békés megyei festőművészek a szegedi nyári tárlaton.
Békés Megyei Népujság. 1963 aug. 4.

Ezüst György

1. Csendélet	olj	90x73
2. Tehérvásár	—"—	75x110
3. Öregek	—"—	40x80

Csabai Festők Jubileumi Kiállítása

Békéscsaba 1968

Ezüst
György

1021 1970 JAN 2



A gyulai XII. Alföldi tárlat egyik képe, Ezüst György alkotása: „A csabai piac". A tanácsok 1969-ben is a kiállítások sorának megrendezésével pártolták a művészi alkotómunkát, népszerűsítették az alkotásokat.

TANÁCSOK LAPJA
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Ünnep ... *sorok a n*... *amely hus*... *25-re virr*... *rácsonyi* ... *meg a bé*... *lást. Már* ... *duló ünne*... *tudomást* ... *sikereiről.* ... *éves ipari* ... *venéves város, a húszéves megyeszékhely harmincnyolcezer lakosú, a vendéget magasépületekkel, új üzemcsarnokokkal köszöntő, nemzetközileg ismert, márkás nevű ipari központtá fejlődött. A jószerencse sem sajnálta tőle mosolyát, még ha nem is hatolt be minden zegébe-zugába.*

... k a ... gait, ... ZIM) ... enöt- ... ma- ... itésű ... árta- ... áluk ... tanácsülés is. A ketezerötszáz dolgozót foglalkoztató gyáregység különben — bár az elmúlt esztendőben a kereskedelem elmaradt, majd kapkodó rendelései folytán nem dolgozott olyan sikeresen, mint az előzőben — az utóbbi időben új csarnokkal gyarapodott és épül a még nagyobb: azaz nagyszabású rekonstrukció szinhelye. Amint *Dianovszki Gyula* igazgató mon-

Ezüst György

Ezüst György kiállítóink közötti megjelenése a másik komoly nyeresége és reménysége Békés megye képzőművészetének. Talán ő megyénk legkönnyedebb rajzkészségű alkotója, aki mégsem feledkezik meg arról, hogy egy képzőművész annyira festő, amennyire képes a színek formanyelvén kifejezni és meglátni a valóságot. Ezüst képének kifinomult, tudatos színkultúrája kapja meg a szemlélőt. A színeknek nemcsak egyéni hatását hasznosítja, hanem a többi szín társaságában elnyert funkcióját is számításba veszi. Aktjának rózsaszíne életszerűvé válik a hűvös háttér előtt.

Mesterségbeli tudását azonban többre becsüljük szemléletmódjánál, életfelfogásánál. Tartalmilag igényesebb feladatok megoldására is képesnek látjuk a fiatal festőt. Szemléletében itt-ott felbukkan a kispolgári elem, ami szükségszerűen a naturalizmus határaihoz taszítja stílusát. Nagyapám című képe rejt ilyen veszélyeket.

Majális-a egyik legfestőibb megoldású alkotása az 1957-es esztendőnek.

Dr. Kátai Ferenc:
Békés megyei Népszavy 1957. XI. 7

EZÜST GYÖRGY

1935-ben született Békéscsabán.

Tanulmányait Budapesten kezdte meg 1953-ban a Képzőművészeti Főiskolán – tanárképző főiskolán diplomát kapott Egerben, majd 1971-ben a Képzőművészeti Főiskolán is. 1959 óta rendszeres kiállító országos tárlatokon.

Művészeti díjai: 1962. Munkácsy-emlékplakett (Alföldi Tárlat), 1963. Szeged Város Díja, 1967. Medgyessy Ferenc-plakett (Debrecen), 1976. Nagymaros-plakett, 1980. Honvédelmi Minisztérium Különdíja.

1. ADRIA	olaj, vászon,	50x60 cm
2. LOVAK	olaj, farost,	84x122 cm

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1982 DEC 31

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1021



Ezüst György: Festő az utcán (olaj)

...ajt gaz
ninimum 5 ho
ert így mindj
t okoz a közös

kisiparos:

kapacitás nélk
mre építgethe
cializmust...

kereskedő:

b goromba elad
kereskedelemben.
valamiből nekem
kell...

— Megérthető művészetet...

O. K. I.

1963. évi munkáinkhoz

okat alkalmazunk

akban fagyszabadságon lévő ácsokat is foglalkoz-
érezés: darabbér. Jelentkezni a békéscsabai vasúti
felüljáró munkahelyen lehet.

Hídépítő Vállalat

81235

Erős György 1021



Nyolcadikosok klubja Jaminában

Decemberben alakult, s azóta már hat foglalkozást tartott a békéscsabai V. sz. általános iskolában a nyolcadikosok klubja. A jaminai tanulók, akármilyen jó is a buszközlekedés, kicsit távol vannak az úttörőháztól, így aztán a tanárok nagy örömmel fogadták és segítették annak idején és most is a 13—14 éves diákoknak azt a törekvését, hogy kéthetenként rendszeres klubfoglalkozást tarthassanak.

A klub vezetősége az osztályfőnökkel és Róta Pál tanárral közösen állította össze a programot. Gyakra hívnak meg iskolán kívüli előadókat, s mint Győrky Magdolna titkár elmondotta, a szervezést és rendezést maguk a diákok végzik. Ez segít olyan foglalkozások összeállításában, amely valóban érdekli a fiatalokat, másrészt önállóságra, kezdeményezőkészségre nevel.

A nyolcadikosok klubjának fő érdeme, hogy a legváltozatosabb témákról hallhatnak és vitázhatnak a klubtagok. Volt már szó a pályaválasztásról, a viselkedésről és illemről, a KISZ-életről és a KISZ-tagságra való felkészülésről, sőt még a világűr meghódításáról is. Még ebben az évben vendégül látják Ezüst György festőművészt és a Jókai Színház néhány művészét.

A legutóbbi foglalkozást, időszerűen Békéscsaba 250 éves jubileumának jegyében tartották. *Dr. Tábori György* múzeumigazgató volt a klub előadója. A rövid, színes kis ismertetést a kérdések megválaszolása követte. A nyolcadikosok megtudták, hogy ezt a városrészt miért hívják Jaminának és bepillanthattak a jubileumi ünnepségekre készülő város régi és új történetébe.

A kötött program után előkerültek a sakkok és társasjátékok, forogni kezdett a hanglemez a sztereolemezjátszó korongján, megélénkült a terem, mindenki szórakozott és kedvenc elfoglaltságát űzte. Alkalmi kis csoportok szerveződtek egy-egy sarokban, két tánc közti szünetben szó esett erről-arról, iskoláról, továbbtanulásról, kedvenc énekesekről. Aztán újra táncoltak, a nyitott ablakokon betódult a kellemes áprilisi levegő; közvetlen, baráti volt a hangulat.

A jaminai nyolcadikosok otthonra találtak a klubban, a szülők és a pedagógusok nagy örömére. Jól érzik itt magukat a lányok és fiúk, amint ők mondták, „ez olyan jó, nekünk való kis gyülekezet". A tanév végére olyan foglalkozást szerveznek, amelyen búcsút vesznek az iskolától és egymástól a nyolcadikosok, de meghívják a hetedikeseket is, hogy jövőre újra meginduljon és fogadja tagjait a nyolcadikosok klubja.

Brackó István



Kiszely Jancsi és Gondos Andris állandó látogatója a klubnak.



Szól a zene, táncolnak a nyolcadikosok. **(Fotó: Demény Gyula)**

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP
Magyar Hírlapterjesztő
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

T A



Mezőberény ifjú polgárai.
Fotó: Esztergály Keve

Terv, amely a r… barátság

Az MSZBT megyei elnöksége legutóbbi ülésén fogadta el ez évi munkatervét.

A munkaprogramról már hírt adtunk lapunkban, most az általános lehetőségekről számolunk be. Ez azt a célt kívánja szolgálni, hogy megyénk lakossága egységes állásfoglalásával, tetteivel bizonyítsa: felelősséget érzünk, felelősséget vállalunk a magyar—szovjet barátság ápolásával az emberiség jövőjéért. Azokat a terveket, eseményeket ismertetjük, amelyekből városokban és falvakban tenykedő aktívák ihletet merítenek munkájukhoz. Az országos elnökség május hónapban hazánkban, valamint a Szovjetunióban rendez örmény, illetve magyar kulturális napokat. Április 22-én, Lenin születésének évfordulójáról előadások, ünnepi estek keretében emlékeznek meg.

Az is… programban,… tot indítanak meg… jetunióba — és onnan… 320 szovjet turistacsopor… zik. A korábbi gyakorlatoknak és igényeknek megfelelően, baráti találkozókat szerveznek az üzemekben, intézményekben, községekben és termelőszövetkezetekben. Arra törekszenek, hogy a szovjet turisták kívánságuknak megfelelően találkozhassanak a magyar dolgozókkal. Ott szerepel a tervben a Szovjetunióban tanuló ösztöndíjasokkal való találkozás. Az iskolán kívüli orosz nyelvoktatás fejlesztése érdekében is hathatós felvilágosító munkát fejtenek ki.

Az is a tennivalók közé tartozik az idén, hogy megünnepeljük az 1918-as polgári demokratikus forradalom 50. évfordulóját és megkezdjük előkészületeinket a magyar munkásmozgalom közelgő félévszázados jubileumaira. Helyet kapott a programban a testvér szovjet nép nemzeti ünnepeit köszöntő rendezvények és a két nép közötti barátságot elmélyítő összejövetelek sorozata.

…tlan hajú férfi portréja

…ént bizonyos rakoncátlan hajú, …nevető szemű ifjú parasztlegény …lakította nagy-nagy ambícióval. …Varnyú Sándornak hívták. Maga …s tanyán lakott a kereki határ…ban. Nem tudott mit kezdeni a …elkében burjánzó szép energiák…tal, inkább csak hitte, sem mint …udatosan tudta, hogy tenni kell …valamit. Ez a hit vit…e Thália öntevékeny, ön…etlen „papjai" közé. Az első ko…oly fordulatot a katonaévek …ozták. A fiatalember 1950-ben …onult be — az alakulatánál lett … DISZ — az akkori ifjúsági szö…etség — tagja.

Mondják, a katonaélet nemsak a testet edzi, a lélek férfias …eménységét csiszolja, hanem az …fjú emberek szellemi horizontját …s tágítja. Nyilván a fegyveres …lakulatnál szerzett élményeknek, …zászlóalj-politikai iskolán kapott …mereteknek is részük van abban, hogy Varnyú Sándor leszerelése után a kereki DISZ-szervezet megalapítója és titkára lett. Megválasztották az itteni termelőszövetkezet elnökévé is. A következő esztendőben veszik fel a pártba, első megbízatása: önálló pártszervezetet létrehozni ezen a minlenféle központtól távol eső helyen.

Egyszerre felmérhetetlenül sok gond, tennivaló, nehéz problémák szakadnak a még alig-alig tapasztalt fiatal politikai munkás vállaira. Varnyú Sándornak azonban az …dott erőt, hogy az övéi között …s az övéiért dolgozott. Nem …oltak ismeretlenek előtte sem a végtelen határ, sem a kemény munka, sem a csendes beszédű …mberek. Az ellenforradalom …tán került a mezőberényi Előre …Tsz-be, később egy évre mezőgazdasági iskolára küldik Debrecenbe és 64 elejétől egyfolytában a gazdaság függetlenített pártitkára.

Mint a pártszervezet első embere, azzal kezdte, hogy átnézte a …gyűlések, vezetőségi ülések korábbi jegyzőkönyveit. Rájöttem: nem volt helyes az a módszer, hogy megtárgyaltunk mi mindent, mégsem lehetett számítani hathatós javulásra, mert nem rögzítettük pontos határozatban teendőinket." Az is gyakori hiba volt, hogy aprólékosan meghányták-vetették a gazdasági feladatok időszerű tennivalóit — beleavatkozván az agronómus vagy az elnök dolgába —, ugyanakkor a legfontosabb elvi kérdések fölött elsiklottak. A felismerést tett követte. A vezetőség egyre aktívabb, alkalmasabb emberekkel bővült, szigorúan számonkérték a határozatok megvalósítását. Az általános nemzetközi vagy éppen belpolitikai kérdések mellett helyet kapott a pártépítés, a pártfegyelem legtöbb helyi problémája is az összejöveteleken.

Az 1966-os esztendő a pártcsoportok újjászervezésének és megerősítésének időszakát jelentette. A pártcsoportok öntevékenysége hamarosan abban is megnyilvánult, hogy olyan gazdasági hiányosságokra hívták fel a figyelmet, amelyek a tsz vezetőségének hathatós intézkedéseit követelték. Ez nem is maradt el.

A közelmúltban is volt éppen elég tennivalója a pártszervezetnek — és a párttitkárnak. Az új gazdasági mechanizmusra való felkészülés csakúgy, mint a tsztörvény megértetése az ő feladatuk volt. Nemcsak a gyűléseket, brigádösszejöveteleket használták fel a dolgok tisztázására. A párttitkár soha nem sajnálta kezébe venni a szerszám nyelét, kapálás közben aztán „na, gyújtsunk rá, emberek", leülnek früstökölni a dűlő végére, ilyenkor igen alkalmasan lehetséges szót érteni egymással.

A nevető szemű ember haja most is rakoncátlan, csak éppen hogy mozgékony arcán mélyítette el a barázdákat a múló idő. Mosolyogva emlékszik vissza egy régi-régi történetre, amikor kiskatona korában bizonyos színdarabban szovjet tábornokot alakított, s az előadás szünetében — valódi tábornoki uniformisban — végigsétált a főutcán. Néhány magas rangú katonatiszttel találkozott, akik feszes tisztelgést, majdhogynem vigyázzmenetet, vágtak ki előtte. Mikor kiderült a turpisság, megkapta az illő eligazítást. Miért idézem ezt a kedves kis élményt? Valahogy Varnyú Sándor egyéniségének, emberségének a kulcsát vélem látni benne. Rendíthetetlen vállalkozókedv, valami „belevaló" vidámság, a mozgalmas élet, a körülötte dolgozó tevékenykedő emberek végtelen szeretete.

A párttikár órájára néz: valami problémával várják a kereki KISZ-szervezet fitaljai, s még fel kell készülni a marxista—leninista esti egyetem következő konzultációjára. Elég késő lesz, mire hazaér. Amiből kiderül, hogy nemcsak párttitkárnak, de párttikár-feleségnek lenni sem könnyű.

Ez azonban már nem fér bele Varnyú Sándor portréjába — újabb írást kívánna...

Vajda János

Élelmiszerbolt és ruházati áruház épül Mezőberényben

A küldöttgyűlés elismerően mondott véleményt az fmsz 1967. évi munkájáról. Helyeslésre talált a gázcseretelep létesítése, a maradék- és a kölcsönzőbolt megnyitása. Egyetértés fogadta azt is, hogy a múlt évi eredmények alapján 23 munkanapnak megfelelő nyereségrészesedést kapjanak a szövetkezet dolgozói. Aranyi Gyula, az igazgatóság elnöke köszönetét, fejezte ki az fmsz egész kollektívájának azért a mintegy 15 ezer forint értékű társadalmi munkáért, melyet tavaly végeztek. Különösen a műszaki, a ruházati, a csemege- és a játékbolt, valamint a szikvíz- és cukrászüzem, továbbá a daráló dolgozói értek el kiemelkedő eredményt a társadalmi munkában.

Örömmel hallgatták a küldöttek és fogadták el az igazgatóságnak azt a bejelentését, hogy a szövetkezet az OTP-vel kooperálva, a tanácsháza szomszédságában 1600 négyzetméter alapterületen élelmiszerboltot és ruházati áruházat épít. A többszintes lakóház építését a tervek szerint ez év utolsó negyedévében kezdik el. A boltok átadására előreláthatóan 1969 második felében kerül sor.

B. I.

Véletlen

A Békés megyei telefonkönyv 17—18. oldalán szerepel Gyula, a 27. oldalán pedig Szeghalom. A telefonkönyvből megtudhatjuk, hogy többek között itt is, ott is (ilyen sorendben) van ügyészség, ügyvédi munkaközösség és vágóhíd.

Azt az analfabéták (ha egyáltalán akadnak még ilyenek) is tudják, hogy az ügyészség és az ügyvédi munkaközösség között van vagy lehet valami kapcsolat. De miért következik mindjárt utánuk a vágóhíd? Milyen titok lappanghat e mögött? Vagy talán ez csupán az alfabétikus sorrend szívderítő véletlenje?

—or

Ezüst György

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

1970 JÚN 12

— A Csehszlovák Kultúra meghívására Pozsonyban rendez kiállítást két békéscsabai festőművész, Ezüst György és Lipták Pál.

— Hétvégi üdülőtelepet je

1968 MÁJ 26
1021

Ezüst György



Ezüst György Rita és Gyuri

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A Budape

azc
központi telephelyére

esztergályos, marós, lakatos, motorszerelő, hegesztő, asztalos szakmunkásokat, mérő- és szabályozó körök üzembe helyezéséhez technikusokat, kazánkezelőket, férfi segédmunkásokat.

Külszolgálati munkakörbe

műszer- és technológiai szerelési munkahelyekre csőszerelő, központifűtés-szerelő, hegesztő, villanyszerelő szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat.

A vidéki munkahelyeken 5 napos munkahét, munkásszállás és étkezés van.

Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályán:

Budapest, XVIII., Gyömrői út 79—83. 405

2 db használt „EMPOR"

1021

Ezüst György



EZÜST GYÖRGY: LEÁNY HALLAL

Az előfizetett lapok sorrendjének alakulása a következő:

Dél-Magyarország		Nők Lapja
Szabad Föld		Képes Újság
Népszabadság	illetve:	Ifjúsági Maga
Népszava		Ország-Világ
		Magyar Ifjús
		Ludas Matyi
		Képes Sport

1968 AUG
TISZATÁJ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Az olvasott könyvek között első helyen a romantikus
vetően a történelmi, majd a háborús és kalandregények
latkoztak úgy, hogy családjukban mai magyar szerzők m
gazdasági szakkönyvek olvasásáról csak egy családban ka

Anélkül, hogy bemutatnánk valamennyi eredményünke
a tanya közötti összefüggéseket és elvárásokat szeretnénk
a része kétségtelenül a legérdekesebb volt, hiszen itt vet
települési formának a jövője, úgy, ahogy azt maguk a
megítélik. Ebben a vonatkozásban nem lehet közömbös a
a legközvetlenebb részesei a tanya által nyújtott és ny
életmódnak, akik egész életüket eleve hátrányosabb — ez természetesen
kérdése is — helyzetben élték, illetve élik le.

Tíz személy, a megkérdezetteknek 16%-a nyilatkozott úgy, hogy nem lakik szívesen tanyán, a többiek egyöntetűen úgy vélekedtek, hogy ők ezt már megszokták, életüket másutt el sem tudnák képzelni. A kapott válaszok alapján a különféle motivációk hatására a következő típusokat lehet differenciálni:

de
1. később majd el akar költözni
2. annyi pénze nincs, hogy elmenjen

↑
Szívesen lakik tanyán,
↓

mert
1. jók a kapcsolatai
2. jövőt lát még benne
3. megszokta
4. megélhetést biztosít
5. nincs szakmája, amivel falun vagy városon boldogulhatna
6. az út mellett még sokáig lesz jövője a tanyának

Ezüst György festő
1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

Európából nézni ezt a tájat

Elhangzott Ezüst György tárlatának megnyitóján a Képcsarnok békéscsabai bemutatótermében



Biharugra

Őszinte szeretettel köszöntöm az ünnepség résztvevőit. Örömmel vállalkoztam rá, hogy megnyissam ezt a kiállítást, mert Ezüst György művészi törekvéseinek régóta híve vagyok. Külön megtiszteltetésnek érzem megbízatásomat azért is, mert újabb alkalmam nyílik, hogy kalapot emeljek Békéscsaba művészetpártoló vezetői és lakosai előtt, amiért helyet adtak ennek a jelentős kulturális eseménynek. Személyesen szerettem volna ehhez a példaszerű gesztushoz gratulálni, de másfajta és elháríthatatlan elfoglaltságom ezt lehetetlenné tette. Ezért valamennyi jelenlevő elnézését kérve, pusztán egy-két gondolatomat juttatom el Önökhöz, azokat, amelyek a kiállítás képei láttán ébredtek bennem.

Azzal kezdem, hogy nem vagyok a képzőművészet avatott szakértője. Egy társművészet irányából, az irodalom felől figyelem Ezüst György gerincropogtató, konok küzdelmeit, amelyeket azért folytat, hogy csupán a színek és formák változatai révén, szóval a képzőművészet eszközeivel elmondja, amit a világról tud, mégpedig — úgy mondja el, ahogyan kívüle senki más nem tudja. Mert minden igaz művésznek ez a legfontosabb törekvése. És nemcsak küzdelmeit látom, hanem eredményeit is. Felhívom például a figyelmüket egy itt látható képre, amely a *Biharugra* címet viseli. Föltéteszem, hogy ez a táj valamennyi jelenlevő számára ismerős, aminthogy ismerős és kedves az én számomra is, hiszen milliószor gyönyörködtem már benne a saját szememmel. Most azonban Ezüst György szemeivel nézhetem, azaz: ő láttatja velem és — csoda történik. Ugyanaz a táj ez — és mégsem ugyanaz! Én például még soha nem láttam ilyen messzire, soha nem tudtam tekintetemmel ebből a tájból egyszerre ennyit felölelni. Máris kaptam tehát valami pluszt a festészettől, máris gazdagodtam Ezüst György művészi láttatása révén. Azután, ha én állok meg a tájban, mindig sokkal nagyobb eget látok, mint amit a képen láthatok, egyszerűen azért, mert a közönséges emberi szemnek olyan a berendezése, hogy a látóhatár szélén szükségszerűen nagyobb szeletet kell látnunk az égből. A művész azonban nemcsak egy biológiailag determinált szemmel lát, hanem idegeivel és tudatával is néz. Felülbírálja az emberi szem természetes képességeit és tudatosan a földi látnivalókra préseli tekintetünket, mert itt, ebben az esetben több és fontosabb közölnivalója van a földről, mint az égről. S a képet nézve én is részesévé lehetek ennek az így létrejövő, különleges látványélménynek. További sosem látott csoda számomra, hogy a kép jobb oldalára festett fű olyan, mint, ha lángolna. Amióta ezt a képet megnéztem, azóta elhiszem, hogy a láng nemcsak piros lehet, hanem fűzöld is, és elhiszem, hogy a biharugrai halastó mezsgyéje zölden tud lángolni. Elhiszem, mert a művészi szuggesztivitás el tudja hitetni velem, hogy a világ nemcsak olyan, amilyennek én látom, hanem sokkal több színű, több formájú és gazdagabb.

Nem azért beszéltem erről a képről ilyen hosszan, mert a többi festményhez képest különlegesnek érzem a rangját, hanem csupán azért, hogy konkrét példán érzékeltessem az élményt, amit Ezüst György újabbkori festészete általában kínál. Az itt felsorolt erényeket szinte valamennyi más képen kimutathatnám a spanyol, az olasz vagy az északi tájakat ábrázoló vásznakon. A technikai fejlődése éppúgy mindenütt jelen van, mint a képi látásmód és gondolkodásmód fejlődése. A fóliakísérletek, a művelődés, az európai utazások egyaránt hozzájárultak ahhoz, hogy Ezüst György a korábbinál magasabb színvonalon adja elő vallomását a világról, az emberi létezésről, és szűkebb pátriájáról, éppen erről a magyar tájról.

Erről a tájról eddig is sok képet festett már, olyanokat, amelyek hitelesek voltak és maradandó művészi élménnyel gazdagítottak. Ennek a kiállításnak a képei láttán most azt gondolom: Ezüst György művészi fejlődésének egyik leginkább figyelemre érdemes vonása, hogy a magyar életet nemcsak helyből tudja most már látni, hanem megtanulta Európából nézni is, és a festészet lehetőségei révén hozzásegít bennünket is, hogy több irányból lássuk és jobban megértsük önmagunkat.

Tudom, hogy Ezüst György szívesen látott vendég Békéscsabán, egykori otthonában, mégis élek a lehetőséggel és ismét, ez alkalomból is a jelenlevők és valamennyi művészetszerető csabai lakos rokonszenvébe ajánlom.

Csák Gyula

Békésmegyei Népújság
1974 MÁJ. 26
MAGYAR HIRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Részleges termelői á
1975. januá

Interjú dr. Csikós Nagy Béla á
az Országos Anyag- és Árhivatal e

KÉRDÉS: — Magyarország gazdasága annyira külkereskedelem-érzékeny, hogy joggal állíthatjuk: nálunk a nemzetközi versenyképesség méri a különböző ágazatok hatékonyságát. Vagyis végső soron a világpiac ítélete dönti el, melyek azok a termékeink, amelyek valóban elérik a kívánt színvonalat. Ennek az „ítéletnek" pedig az árak a közvetítői: rajtuk keresztül értesülnek a vállalatok termékeik kedvező vagy kedvezőtlen fogadtatásáról. Úgy tűnik, elsősorban ez a tény teszi szükségessé, hogy meghatározott körben nálunk is sor kerüljön a termelői árrendezésre.

VÁLASZ: — Valóban, itt arról van szó, hogy amióta napirendre tűztük a magyar gazdaság struktúrájának hatékonyságot szem előtt tartó átalakítását, azóta árrendszerünknek is egyre torzításmentesebben kell ellátnia ezt a közvetítői feladatot. Ez pedig sok esetben azt jelenti, hogy belföldi termelői áraink nem szabad túlzottan elszakadniuk a külkereskedelmi áraktól, különben a jelzőrendszer hamis és helytelenül orientálja a vállalatokat döntéseik meghozatalában.

KÉRDÉS: — Mennyiben tér el a most elhatározott termelői árrendezés a korábbiaktól?

VÁLASZ: — Elsősorban abban látom a különbséget, hogy ezúttal nem „nagytakarítást" hajtunk végre, vagyis nem általános, minden ágazatra kiterjedő rendezésről van szó. Ezúttal kifejezetten az a célunk, hogy a tőkés importból származó nyersanyagok kalkulációját reálisabbá tegyük a vállalatok számára és ennek alapján az exporttermékekről készített árkalkuláció is megalapozottá, igazzá váljon. Ez feltétlenül szükséges, hiszen köztudott, milyen hatalmas mérvű áremelkedés következett be az utóbbi néhány évben a világpiacon. Az olajról már felesleges szót ejteni, ez annyira közismert. De talán kevesebben tudják, hogy a fémek, vegyi-alapanyagok, és a textilipari, bőripari alapanyagok esetében is „ár-robbanás" következett be: egy-két év alatt megkétszereződtek, megháromszorozódtak az árak. Ennek terheit költségvetésünk nyilvánvalóan nem tudná időtlen időkig átvállalni — ahogyan ezt eddig tettük. De ez nem is lenne célszerű, pontosan az árak jelzőrendszer-szerepe miatt. Erről a szerepről nem szabad lemondanunk, hiszen a vállalatok csakis reális alapanyag-árak mellett tudnak reális késztermék-árakat kialakítani.

— Itt azonban szeretném azonnal hozzátenni, hogy továbbra sem célunk a tőkés árarányok teljes, maradéktalan tükrözése, hiszen legfontosabb piacunk a KGST, ahol köztudottan nem kell tartanunk a tőkés országokéhoz hasonló inflációs, spekulációs jelenségektől. Az 1975-ös árrendezésnél pontosan abból indultunk ki, hogy mérlegeltük a tőkés országokból importált nyersanyagoknak a belföldi felhasználásban játszott súlyát. Tehát csakis azokban az esetekben döntöttünk az árrendezés mellett, ha valamilyen alapanyagot ezekből az országokból importálunk.

KÉRDÉS: — A Minisztertanács határozata szerint az ipari termelői árszint emelkedésének részbeni ellensúlyozása érdekében csökkenteni kell az eszközlekötési járulékot. Vajon nem jár ez azzal a veszéllyel, hogy néhány vállalat indokolatlanul nagyobb nyereségre tesz majd szert?

VÁLASZ: — mindent megteszünk annak érdekében, hogy termelői árszintünk ne növekedjék a tervezettnél jobban. Éppen ezért nagyon szigorúan kijelöljük azoknak a vállalatoknak a körét, ahol a nyersanyagáremelkedés továbbgyűrűztethető. Ez mindenekelőtt a ruházati ipart, a vegyipart, valamint a szállítóipart érinti. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy az 1975. évi árrendezésbe bevont anyagárak emelése valamennyi termelési ágban emeli a termelési költségeket, mégis, arra a következtetésre jutottunk, hogy az árszínvonal stabilitásának érdekében, az említett három ágazaton kívül, csak kivételes esetekben kapcsoljuk összsze az anyagárak emelését az árrendezéssel. Miről is van tehát szó? Egy három fázisból álló intézkedés-sorozatról. Az első fázisban meghatározzuk az új anyagárakat. A második fázisban mérjük fel az anyagár-változásoknak a feldolgozóipari termékek költségére gyakorolt hatását, s az említett három ágazatban megállapítjuk a továbbgyűrűztetések mértékét. Végül, a harmadik fázisban elszámoljuk az iparági eredményeket: adókat, szubvenciókat, dotációkat rendezünk azokban az iparágakban, ahol — mivel nem engedélyeztük számukra a továbbgyűrűztetést — az anyagár emelkedése hátrányos helyzetet teremtett.

KÉRDÉS: — A fogyasztói árakat mennyiben érinti az 1975. évi árrendezés?

VÁLASZ: — Mint köztudott, nálunk a termelői árak és a fo- árak két eltérő árrend- lkotnak, mivel más-más lések alapján alakítjuk fogyasztói árakat a párt vonal-politikája határoz- míg a termelői áraknál megfontolások érvényeamelyekről már szóltam. Ezzel összhangban a termelői árrendezésnél is figyelmen kívül hagytuk azokat a termékeket, amelyeket lakossági fogyasztásra hozunk be külföldről, noha ezek — például a cukor, — ipari nyersanyagként is hasznosulnak. Tehát például a cukrot az élelmiszeripar továbbra is kedvezményes áron kapja és eszerint kalkulálhatja termékeinek árát is.

KÉRDÉS: — Sokan úgy ítélik meg a tőkés világpiacon végbement példátlan mérvű áremelkedést, mint átmeneti jelenséget, amely hamarosan normalizálódik, s az árak ismét az eredeti színvonalra süllyednek. Ön szerint várható ez a normalizálódás?

VÁLASZ: — Nehéz kérdés. Ez az „átmeneti jelenség" ugyanis már évek óta tart. Ennek ellenére én úgy ítélem meg, hogy előbb-utóbb valóban „megnyugszanak" az árak. Arra azonban nem lehet számítani, hogy az eredeti színvonalra térnek vissza. A jelenlegi helyzet létrejöttében nagy szerepe volt a spekulációnak is, tehát nem minden termék ár-alakulása tükröz valódi értelemben vett gazdasági szükségszerűséget. Azonban azt is világosan kell látnunk, hogy a tőkés világpiacon nemcsak spekulatív inflációról, általános árszínvonal-emelkedésről van szó.

— Az általános áremelkedés közepette strukturális okokból végbemegy az árarányok átrendeződése is: elsősorban az anyagok drágulnak a késztermékkel szemben, és a különböző anyagok egymáshoz viszonyított értéke is megváltozik. A fejlődő országok iparosodása és a számukra igazságtalan eddigi cserearány megváltoztatására irányuló törekvésük tartós hatást gyakorol az árviszonyokra. Ez pedig nyilvánvalóan megnehezíti a gazdasági növekedést azokban az iparilag fejlett országokban, amelyek erősen ráutaltak az importált anyagokra.

— Ezeknek az országoknak az esetében az egyedüli megoldás az, hogy fokozniuk kell termékeik minőségét és versenyképességét, mert csakis ezen a módon ellensúlyozhatják azt a veszteséget, amit az importanyagok drágulása jelent számukra. Hazánk ezen országok közé tartozik. Eddigi gazdaságpolitikánk — és különösen külkereskedelem-politikánk — jelentős sikereként könyvelhetjük el azt a tényt, hogy mind ez ideig sikerrel oldottuk meg ezt a feladatot. Külkereskedelmi cserearányunk 1968 óta mintegy 10 százalékkal javult. Azonban a jövőben is elsőrendű követelmény számunkra, hogy fokozzuk a munka termelékenységét, javítsuk a termékek minőségét és versenyképességét, mert ez a záloga annak, hogy ez a sikeres politika továbbfolytatódjék. Jó minőségű, bárhol értékesíthető exportárualap bővítésével a következő években is vissza tudjuk hárítani a tőkés piacokra azt a hátrányt, amit számunkra az import drágulása jelent.

Forgács Katalin

. ÉS
EGYSÉGE
ti
ásokat
battonyai
elektroműszerész
sivezetőket
t.
telepünkön.
74354

A Gyulai Kertészeti és Városgazdálkodási Vállalat
férfi
segédmunkásokat
keres felvételre.
Jelentkezni: a vállalat telepén, Gyula, Sándorhegy 2.
134882

Jugoszláv művészek kiállítása Békéscsabán

1021

Ezüst György



Január 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban nyílt meg a belgrádi festőművészek Április csoportjának kiállítása, melyet Dér László megyei múzeum-igazgató bevezető szavai után Ezüst György festőművész mutatott be az érdeklődőknek. Az öt kiállító művész — Zivorad Milosevic, Trajko Medenica, Slavko Szasa Misic, Bozidar Kovacevic és Bosko Ilacevic — mintegy három tucatnyi képe rövid, de sokszínű betekintést enged déli szomszédunk fővárosának jelenlegi képzőművészetébe.

Örvendetes, hogy a Brigádélet mostani száma két Békés megyei esemény képes bemutatását is tartalmazza. Reméljük, hogy a békéscsabai és az orosházi híranyag a továbbiakban gyarapszik a népszerű lap idei számaiban.

Dömény Ferenc

— Nem? Idenézz! Kisasszony!

— Parancsoljon, uram.

— Kérek három konyakot.

— Igenis. Önnek dupla konyakot?

— Ugyan, dehogy. Egyet, természetesen Önnek, vagy whiskyt iszik?

— Ó, köszönöm... Tessék, édes uram.

— Biztos éjfélig dolgozik, kisasszony? De kár. Pedig az új Mercedesemet direkt magának találták ki. Nagyon menne a hajához.

— Dehogy éjfélig dolgozom. Nyolckor már a kijáratnál vagyok — mondta jelentőségteljesen.

— Na mit szólsz? Visszajövünk a babáért?

— Nahát! Te aztán

...levelét írás témájára ter... vissza a lap. Néhány hónappal ezelőtt jelent meg a cikk a Szegedi Textilművekről, ahol valóságos örökösödési háború dúlt, s közben nőtt a selejt, sokasodtak az emberi problémák, vezetési gondok. Most „Hány fecske kell" címmel arról ír a lap, hogy mennyiben változott a helyzet az új igazgató beiktatása óta, s mi a véleménye a kollektívának, mit kívánnak tenni a vezetők. A gondok, problémák még közel sem oldódtak meg mind, de ha egy fecske nem is csinál nyarat — itt, a Textilművekben már sok „fecske" akad, akik a helyes irányba igyekeznek terelni a fejlődést.

Családok közötti perpatvarról, véressé vált családi háborúról szól „A gyűlölet ára" című írás, amely a Veszprém

foglalkozik Péccsel. „A Ja-

Apróhirdetések

Moszkvics-utalvány 1970-re visszaigazolt, színválasztással eladó. Mezőmegyer. Zöldségbolt. Érdeklődni: de. 10, du. 15—18 óráig. 166845

Központban levő egyszobás, fürdőszobás KIK-lakásomat elcserélném bérházi kétszobásra. Békéscsaba, Munkácsy u. 15. 166842

Budapesti 1 szobás [illegible]

1971 JAN 5

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓFIGYELŐ
LAPOSAN HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., Ipoly út 4/
Telefon: 138-048, 337-748, 343-726

Tsz-dolgozókat

téli hónapokra

fizikai munkára felveszünk

Békéscsaba, Sertéshizlaló Vállalat I.- és II-es telepe

1021



Ezüst György: Lovas fehér lóval

1981 MÁJ. 7.
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
MHSZ SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAGYVILÁ

Új elnök Argentínában

Csak a krupié változott...

Március utolsó napjaiban iktatták be az új argentin elnököt: Roberto Viola nyugalmazott tábornokot, aki Jorge Rafael Videlát, tábornoktársát és régi barátját váltotta fel Buenos Aires „Rózsaszínű Palotájában". Újabb négy évre katonaelnök áll tehát Latin-Amerika második legnagyobb államának élén.

„Nemzetmentő szándék"

A katonai hatalomátvételkor felfüggesztett politikai pártok egyre erélyesebben sürgetik a hadsereget, hogy vonuljon vissza a kaszárnyákba, s állítsa helyre az országban a polgári szabadságjogokat. Egyre vékonyabb az a támogató réteg, amely szívesen látja a katonákat az ország élén. Ennek ellenére ma még eléggé homályos, mikor fejezik be a tábornokok a „nemzeti újjászervezés"-t, s mikor látják elérkezettnek az időt a visszavonulásra. A junta ugyanis



Ezüst György festőművész

vezényletével az [illegible]

△ *Ezüst György festőművész kiállítása a debreceni Medgyessy Teremben szeptember 11-től tekinthető meg.*

Népszabadság, 1986. IX. 9

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ernst Gyön

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965. JUL 2.

Képzőművészeti tárlatok Gyulán

1021

Megyénk jeles képzőművészeinek nagy sikerű békéscsabai tárlata után Gyulán is megtekinthetik az érdeklődők *Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália, Lipták Pál* festőművészek kollektív kiállítását. Ma délután 3 órakor ünnepélyes keretek között az Erkel Ferenc Múzeum termeiben *Székely Jánosné*, Gyula város tanácsa művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg a kollektív kiállítást.

Július 4-én délután 4 órai kezdettel az I. dél-alföldi kiállítás megnyitására kerül sor a gyulai várban. A Magyar Képzőművészek Szövetsége Délmagyarországi Területi Szervezete és a gyulai Erkel Ferenc Múzeum képzőművészeti kiállítását *Enyedi G. Sándor*, a városi tanács elnöke nyitja meg. Az alföldi képzőművészet legjelesebb alkotásainak tárlata igen nagy érdeklődésre tarthat számot.

281

IPARI KISIPA

OSSÁG ÉS KÖZÜLETEK SZO
KERÉKPÁR-TULAJDONOSOK
TJÜK KEDVES ÜGYFELEINK
ORKERÉKPÁR-JAVÍTÓ RÉSZ

UTÓSZERVIZ TEL

TÜK ÁT, AHOL TOVÁBBRA IS MINDENFÉLE GARANCIÁLIS É
SI MUNKÁT RÖVID HATÁRIDŐRE VÁLLALUNK.

GYORS, PONTOS
TELEFON: 507.

VAS-, FÉMIPARI KTSZ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ernst György

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 JUN 6

Miniatűr-tárlat Békéscsabán

1021

A megyében élő művészek közül Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália és Lipták Pál festőművészek legújabb munkáiból közös kiállítást rendeznek a Képcsarnok Vállalat békéscsabai fióküzletében. A kiállítás anyagát a Képző- és Iparművészeti Lektorátus Bíráló Bizottsága válogatta össze a bemutatott számos olaj, tempera, akvarell képekből és tusrajzokból.

Ünnepélyes nyitás június 11-én, pénteken délután 5 órakor lesz Békéscsaba, Tanácsköztársaság u. 10. szám alatti képcsarnok bolt helyiségében.

b festett **rekamié** osháza. Tompa Mi- a 9 szám alatt. 44694

t malac eladó. Vár u. 22. 81737

használt kis Lehel rény eladó. Megte- Gyula, Szegedi án u. 14. 81738

rab nyolchetes ma- 5. Békéscsaba, Ve- utca 10. 90113

mély_ és sport kocsi eladó. Béke- ranklin 37. 90100

tizán u. 44.

Háromszobás sarokl adó, Felerészben is. csaba, Szarvasi út 2

Békéscsaba, Fényes számú tanya eladó, mellett.

Orosháza, Községpo számú ház olcsón, sü azonnal beköltözhető adó.

Orosháza, Október 6 17 számú ház eladó nal beköltözhető.

Eladó 2 szoba, összk tos ház sok mellé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1966 OKT 7.
BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

— **A TIT művészeti klubja** október 10-en, hétfőn este 7 órától tartja évadnyitó ülését a békéscsabai Értelmiségi Klubban. A jelenlevők megtekintik Mizó Mihály kamarakiállítását. Megnyitó beszédet Ezüst György festőművész mond.



Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 MÁJ 31.

1021

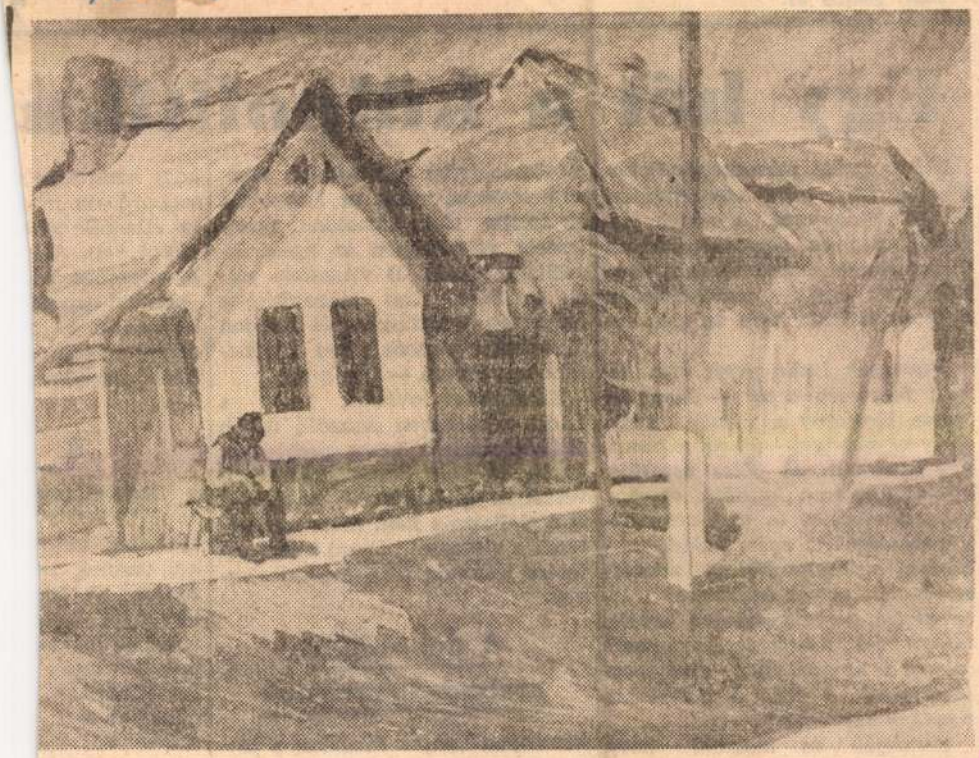

Ezüst György: Öreg házak Gyulán (olaj)

Egy hét a külpolitiká

Nehru indiai miniszterelnök halálának híre mély megrendülést keltett világszerte. A népek barátságának, az elnyomott népek felszabadulási harcának és a világ békéjének egyik legjelentősebb harcosa távozott vele az élők sorából.

„Nemcsak India népét érte súlyos veszteség azzal — hangsúlyozta Hruscsov a szerdai rádió és tv-beszédében —, *hogy elhunyt egy tapasztalt és bölcs vezetője, aki állhatatosan küzdött országa függetlenségéért és nemzeti megújhodásáért. Az egész haladó emberiség gyászolja Nehru miniszterelnököt, azt az embert, aki élete utolsó percéig minden erejét, államférfiúi tehetségét és tapasztalatát a humanizmus magasztos ideáljainak, a béke és a haladás ügyének szentelte."*

Reméljük és hisszük, hogy mindaz, amit Nehru alkotott, tovább él majd hazájában, s bárkit is választ meg az Indiai Kongresszus Párt értekezlete a nagy hazafi utódjává, az híven megőrzi Nehru politikai hagyatékát, az e

let összehívása előbb-utóbb elkerülhetetlenné válik és Laosz-ban az április 19-i jobboldali puccs (amely voltaképpen az egész feszültség kiváltója) visszafelé sült el. A Patet Lao megerősítette helyzetét, Washington és London álláspontja viszont mind nehezebben védhető — írja a lap.

Kétségtelen továbbá, hogy a Laosz kérdésében összeülő újabb értekezletnek a laoszi problémán kívül, és vele összefüggésben, a veszélyes dél-vietnami helyzettel is foglalkoznia kell, mert ismeretesek a vietnami háború kiterjesztésére irányuló USA kalandortervek.

A dél-arábiai szabadságharcosok

keményen tartják magukat a túlerővel rohamozó brit csapatokkal szemben. Az angol csapatok nagy garral bejelentett „döntő rohama" erőteljes ágyútűz, védelmező ködfüggöny, sugárhajtású repülőgépek rakétafegyverzetének támog

hogy amíg nem s
ságharcosok mo
az ellenzék vél
molni kell. Azt
el szeretnék ke
„büntető-expedí
talanabbul és r
dással figyelő
ENSZ elé vigy
dést.

A
ellenforr

amerikai buzd
ket tesznek ak
zására. A hé
látványos sajt
lentették új eg
megalakítását,
lye Miamiban,
dőhelyén lesz.
színhelyéül az
az amerikai fő
Ezzel is kifeje
tatni, hogy
Egyesült Állam
segítségére szá
ikaiak már

1964 FEB 23

KÖRÖST

1024 KULTURALIS MELLE

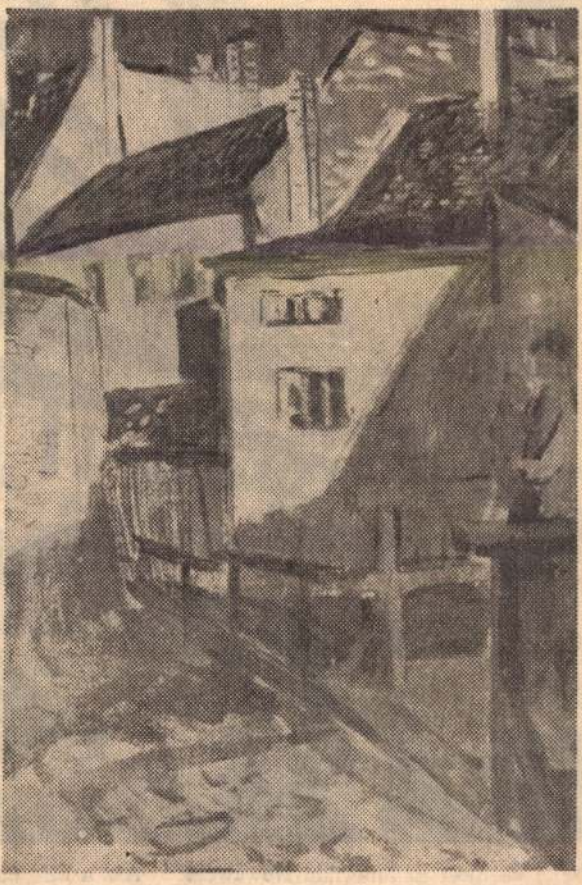

Ezüst György: Napfényes házak (olaj)

BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

hia? És mien p... ?

nyek a Newsweek has

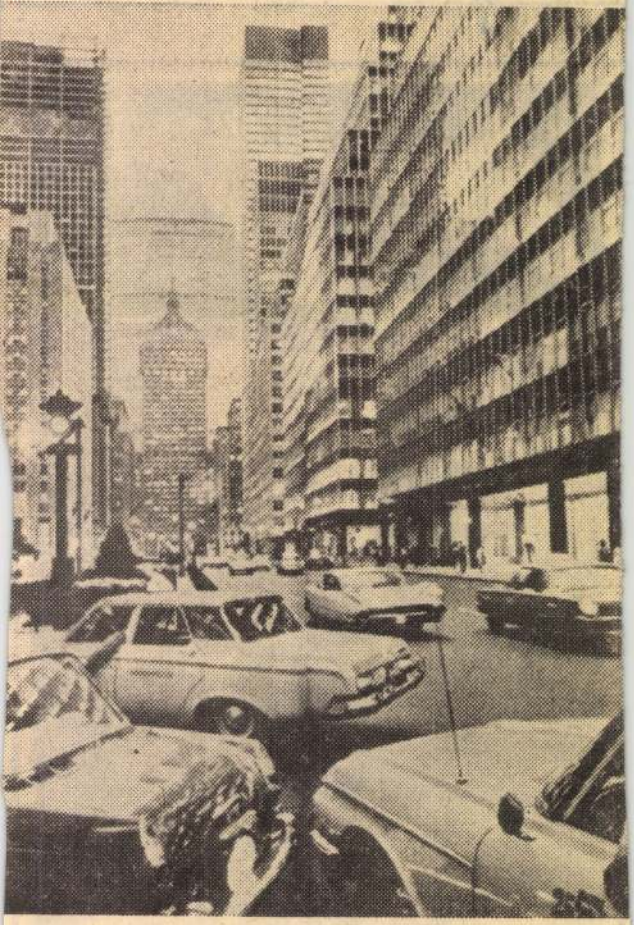

lla- És most az amerikai Newsweek Aki a Life cím
yes megdöbbentő képriportban szá- rikai magazin
ál- mol be arról, hogy ebben az az Egyesült Álla

1965 JUN 13

1021

Vasárnap

Tavaszi tárlat Békéscsabán a Képcsarnokban

Pénteken délután ünnepélyes keretek között, sok érdeklődő jelenlétében nyitotta meg Beck Zoltán, a Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum munkatársa a Képcsarnok Vállalat békéscsabai termeiben Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália és Lipták Pál festőművészek kiállítását.

Rövid megnyitójában méltatta a művészek eddigi eredményeit s azt az utat, amelyet bejártak művészi kifejezésmódjuk minél hangulatosabb, egyéni megfogalmazásáért.

Megjelent a megnyitón dr. Árus Tibor, a megyei tanács vb-titkára, Mizó Mihály, a Pedagógus Szakszervezet megyei titkára, Végh Andor, a megyei pártbizottság munkatársa, ismerősök, barátok, a képzőművészetek pártolói, s a megnyitó után a művészek tárlatvezetésével megtekintették a kiállítást.



Dr. Árus Tiborné, a Képcsarnok Vállalat boltjának vezetője, Koszta Rozália festőművész, Beck Zoltán, a múzeum munkatársa és Hajdik Antal festőművész a megnyitón.



A késő esti órákig számos érdeklődő tekintette meg a tárlatot, s írta be nevét a vendégkönyvbe.

(Fotó: **Kocziszky László**)

1965. június 13.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

A rad

Talán egy hónapja ... a füzesgyarmati Vö... Termelőszövetkezetben ... radarszolgálat. A fiat... felkesen kezdtek a munkához, s most ... a ...ljuk, a KISZ-fiatalok továbbra is ötleteikkel, javaslataikkal segítik a termelőszövetkezet munkáját.

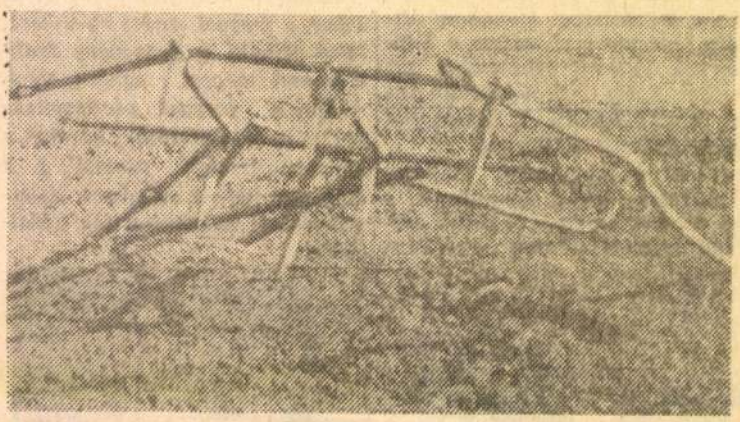

Ez a borona ott fekszik Füzesgyarmat határában. Otthagyták. Búsan várja, hogy tulajdonosai majd érte jönnek és pihenőhelyére szállítják.



Több ezer forintba kerül a szalmakazlazó. Ez már több éve itt áll kihasználatlanul. Bizonyára nemcsak a fiatalok vették észre, hanem mások is. És talán azt is megérjük, hogy ezen a nyáron még használják is.

(Fotó: Kovácsovics)

vannak. Ez érezteti is hatását a Közös Piac tagországainak fejlődési ütemében. Olaszországban erőteljesen, Franciaországban kevésbé erőteljesen csökken, s a hatok többi országaiban szintén lassul az ...

A Szovjetunióban 1958 és 1964 között az ipari össztermelés évente 9,3 százalékkal emelkedett, míg az Egyesült Államokban 3,9 százalékkal. Egy főre számítva a Szov...

1972. VI. 16. Kossuth 21,06 /11/RJ

Láttuk - hallottuk

Ezüst György festőművész tárlatát, a budapesti Mednyánszky teremben rendezték meg.

Fekete Judit kritikája következik.

- A művész bemutatkozása csak a fővárosban első, hiszen vidéki tárlatokon gyakran találkozhattunk festményeivel. Képeivel díjat nyert az alföldi festők gyűjteményes kiállításán. Festői pályája szabályosan indult. A Pedagógiai Főiskolán tanult, majd beiratkozott a Képzőművészeti

Ezüst György festőművész

Főiskolára és rajztanári oklevelet szerzett. Festői ambicióit eddig mindig is össze tudta egyeztetni nevelői pályájával, előbb Békéscsabán, egy esztendeje pedig a fővárosban tanit. Azok közé a képzőművészek közé tartozik, akik tisztában vannak vele, hogy képességeikre, vizuális kulturájukra a mütermen kivül is szükség van és nemcsak müvészként, hanem népmüvelőként is kiveszik részüket egy-egy város kulturális életének a feladataiból.Festészete szélsőségektől mentes. Egységes világot mutat. Ábrázolásmódját, kifejezőeszközeit nem divatos áramlatok szerint válogatja. Arra törekszik, hogy a látványból született kép mindenki számára érthető maradjon. Festészetében igy mindvégig kövekezthető távolság marad az élmény és a kép, a müvész és a közönség között. Festészetének ihletője a vidéki táj. Apró házakat, falusi utcákat fest, tanyák világitanak a láthatár szélén, fáradt lovak és falusi emberek baktatnak képein. A témát a korábbi környezete,szükebb világa kinálta. Bękéscsaba és Eger, a vidéki ember léte, mozgása, otthonossága a tájban. Ezt az élményvilágot hozta magával a fővárosba is, a Mednyánszky-teremben megrendezett kiállitására is.Csakhogy az élmények ma már többnyire emlékké szürkültek, megszünt a közvetlen hatás és a festő maga is érzi, hogy a fővárosi környezetben született képek már nem azt a friss élményanyagot, benyomást tükrözik

tükrözik, amit korábbi festményei. Talán ez az oka, hogy témáit már nem csupán a szinekre, a kép szerkezetére bizza, és itt-ott csillogó fóliacsikokkal pótolja azt, amit az élmény üresen hagyott. Képeit továbbra is hagyományosan épiti, az ábrázolást, a perspektivikus látványt nem cseréli fel jelzésekre, szines fóliát vagy a fehérnél is vakitóbb ezüst dekorativ eszközeit nem először látjuk a fesztéssetben. Vannak előzményei itthon is, külföldön is. Vannak visszavezethető hagyományai is, uj viszont Ezüst György festészetében, hogy ő, a korábbi példáktól eltérően, nem tekinti önálló anyagnak a fóliát és ugy használja, ugyanugy, mint palettájának bármelyik más szinét.Sőt, helyenként még rá is fest. A festék réteg alól, csak itt-ott csillogtatja elő a piros vagy zöld papirt. Olyanok ezek a csillogó foltok a perspektivikusan ábrázolt tájban, mintha megszakadt volna az anyag, a vászon, kilyukadt volna a táj és a szakadozott részeken átüt egy idegen világ, idegen anyag, idegen hatása. SZines fólia hátteret ragaszt csendéletei mögé is és aranyszinbe foglalja az ikrek protréját. Ezeknek a népmüvészeti tájakból összeállitott csendéleteknek a tükrös sziv parkigletésü portrénak hangulatához már jobban illik a fólia diszités.Kifejez valamit a vásárok hangulatából, a

a vásári édességek, látványosságok csillogásából. De ez a hatás kevés ahhoz, hogy a most látott kísérleteket folytatással biztassa.

Művészetkritikai műsorunkat hallották.

Szerkeszti: Vajda Ferenc.

Ezüst György

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 MÁJ 11

1021



Ezüst György: Fuvarosok

pedig
rommilliót.



Egy 1972-es felvétel: Juan és Isabel Perón. A volt államelnököt nemrég ítélték korrupciós vádakkal 8 évi börtönre. Isabel az 1976-os puccs óta háziőrizetben volt

(Fotó: AP — MTI — KS)

Ezüst György

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 MÁJ 1

1021



Ezüst György: Páris almája

Ezüst György



Ezüst György festőművész kiállítását csütörtökön Lakatos Ernő, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője nyitotta meg a Csók István Galériában. A tárlat május 27-ig tekinthető meg.

értekezlete

ték el a terrorizmust

miniszterelnökkel

renciájukra Moszkvában kerüljön sor.

A nemzetközi értekezlet résztvevői kinyilvánították, hogy bármely olyan lépést támogatnak, amely a nukleáris háború fenyegetése ellen, a tartós béke megőrzésére, a biztonságra, a népek kölcsönösen előnyös békés együttműködésére irányul. Kifejezték mély meggyőződésüket, hogy a jog megalkotásának és alkalmazásának középpontjában egyaránt az ember áll, és hogy az igazságszolgáltatás legalapvetőbb célja az állampolgárok jogainak és érdekeinek védelme. Elítélték egyes államoknak azt a törekvé-

elnökhelyettese adta át a népköztársaság címerével ékesített lobogót *Marton* István községi tanácselnöknek.

A kormány megvitatja

Átfogó vizsgálat

A balatoni üdülőkörzet fejlesztésével kapcsolatos intézkedések végrehajtásának utóvizsgálati programját vitatta meg és fogadta el tegnapi ülésén a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság.

A júniusban kezdődő vizsgálat azt kívánta felmérni, hogy a KNEB-vizsgálatok nyomán hozott *kormányhatározatokat és helyi döntéseket* hogyan hajtották végre, és azok meghozták-e a remélt változásokat. A júniusban kezdődő utóvizsgálat arra tö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 16

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

P. I.

Látogatott a megyei festők vándorkiállítása Nagyszénáson

Megyénk festőművészeinek s a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumnak azt a törekvését, hogy a falu lakosai is ismerkedjenek meg a modern festőművészettel — siker koronázza. A két hete tartó nagyszénási vándorkiállítás látogatottsága is bizonyítéka ennek. Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália, Lipták Pál és a többi megyei festő húsz műve — portrék, élet- és tájképek — a mai festészetből adnak ízelítőt. A tárlatot egy hét múlva bontják, hogy egy másik községben nyithassák meg, bizonyítva: az esztétikai nevelés egyik igen hasznos formája a vizuális szemléltetés.

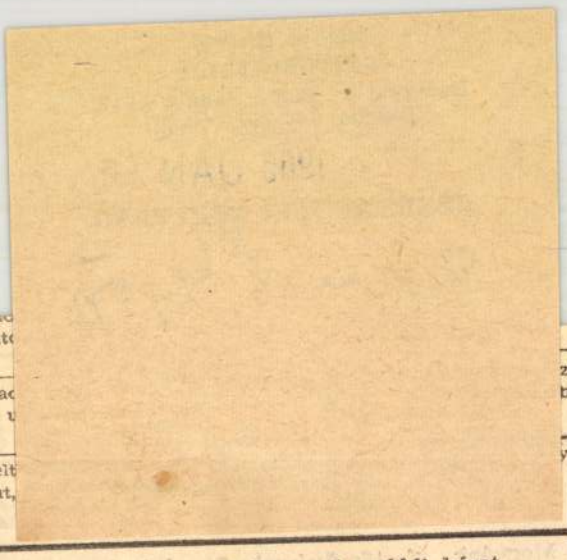

és ebédlőbútor eladó
késcsaba, Klapka utc

Két darab hízó elad
késcsaba, IV., Reök u

120 tojásos csirkekelt
eladó. Füzesgyarmat,
Péter utca 8.

a korszerű családi házat
személyautóval, garázzsal;
a 12 napos, 2 személyes
egyiptomi társasutazást;

Négy forintért megszerezheti

! Tsz-tago

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 AUG 15

1021.



Ezüst György *Rita és Gyuri*



Eltévedt gyermeke

Boldogság, ha az új élet megérkezik. Egy parányi, törékeny, magatehetetlen emberke. De mi lesz vele, milyen felnőtté válik? Hosszú az út, s mi, akik magunk is szülők vagyunk vagy azok leszünk, vajon mennyit teszünk azért, hogy az általunk világra hozott gyenge palánta a helyes vagy a rossz felé fejlődjék?

Hatalmas vörösteglás épület. Talán nincs öt éve sem, hogy felépült. Az utca felőli oldalán sárga panellemezek takarják a járókelők kíváncsiskodó tekintete elől az intézet belső életét. A bejárat fölött ovál alakú zománctábla: „Fiatalkorú és Gyermekvédelmi Osztály". Nagy a forgalom. Szülők, akik talán még nem későn, rádöbbentek mulasztásaikra, kéde anyja jobban szerette a bort, mint a gyermekeit. Csavargott, szórakozóhelyekre járt. Januárban javító-nevelő intézetbe helyezték be. Onnan szökött meg a minap. Nevetve meséli, miként fűrészelték el a rácsokat, és hogyan ugrottak ki az első emeleti ablakon. „Jaj, de izgalmas volt." Ahogy mesél, csúnya, elrajzolt arcában kigyulladnak a szemei. Valami romantikus lobogástól piros lesz az arca, aztán elhallgat.

— Kit szeretsz?

— Anyát.

— Mégis mindig megszöktél tőle.

— Igen, mert ütött.

— De te mégis szereted?

— Akkor részeg volt.

féltsenek minke
got vetek, vizet
gyok én. Bírom
engedjenek Jós
befogadtak min
onnan el engem
talmi oldalán"
ra azonban kise
gam, mint ez a
aki tudja, mit
akár az egész vi
Még egy kérdés
lasszal. Azért h
mekvédelem, m
mint kiderült —
a rendőrséget.

P. Gábor. Ma
Idén betölti a 18
rül a gyermekvé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1021

1965. augusztus 5.

MŰTEREMBEN



Ezüst György festőművész nyári élményeit, vázlatait dolgozza fel műtermében. Új képeivel az őszi tárlatra készül.

(Fotó: Demény)

FILMHÍRADÓ

Kórterem

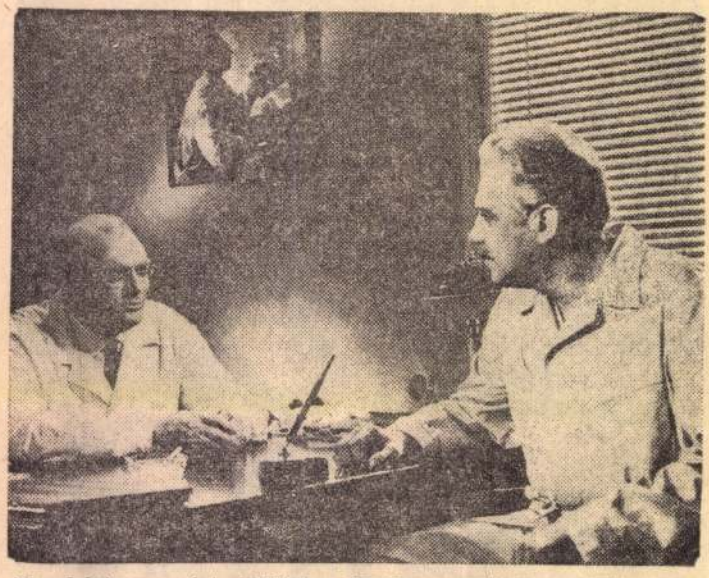

Egy kórterem zárt, különös világába vezeti el a nézőt ez az új, izgalmas, művészi élményt ígérő szovjet film. (Bemutatja az orosházi Partizán filmszínház augusztus 5—6-ig.)

A tv műsora

augusztus 5-én, csütörtökön

10.00 Magazin. A Tv-híradó mel_éklete (ism.). 10.20 Számadás a elkiismerettel. Magyarul beszélő lengyel film (ism.). (14 éven felülieknek!) 11.50 Párizsi dallamok. Francia sanzonösszeállítás (ism.).

1021

A Köznevelés Galériája

Ezüst György

A művészetében uralkodó alföld-témák gyermek- és ifjúkora élményvilágából táplálkoznak. Az Alföld élménye oly erős, olyan kitéphetetlen gyökerű, hogy még az európai utazások inspirálta képeire is — spanyol, olasz, francia, jugoszláv tájakra és városokra, az Alpokra és a tengerre, a mediterránumra — a puszta látomása nyomta rá bélyegét. Vásznain megelevednek békési arcok, tárgyak és jelenségek, a csabai piac, templom, zsilip és a cotori öböl, Avignon és a dobozi híd, Velence és a jellegzetes alföldi tornácos házak, a Montmartre és a mívesen faragott békési parasztkapuk, régi bútorok, szántóföldek és pusztuló tanyák, lovak és szekerek, a mezei munka, ünnepek és hétköznapok. Ecsetét a Szabadság-hegyen is — ahol lakik — a békési táj és ember, a szűkebb családi környezet kimeríthetetlen élményanyagot nyújtó emlékképei vezetik, városi műtermében is a vidéket festi, álmodja újjá. 1935-ben született Békéscsabán, Jakuba János növendékeként 1957-ben végezte el az egri Pedagógiai Főiskola rajztanárképző tagozatát. 1971-ig szülővárosa egyik általános iskolájában tanított rajzot, majd a fővárosba költözött, s a Toldi Ferenc Gimnázium tanára lett. Első önálló kiállítására 1961-ben a békéscsabai Munkácsy teremben került sor, azóta bemutatkozott képeivel Budapest, Debrecen, Szeged, Szolnok, Nógrád, Oroszlány, Pozsony, Nyitra, Eperjes és a jugoszláviai Zrenjanin tárlatlátogató közönségének. Művészetéért megkapta a Munkácsy és Medgyessy emlékérmet, díjat nyert a Fiatalok Stúdiója grafikai pályázatán, a szegedi, a békéscsabai és a nagymarosi tárlaton. Ecsetkezeléséről, színhasználatáról írta Pogány Ö. Gábor egy kritikájában: „a pályakezdés kissé borongós hangulatából, mérlegelő töprengéséből mintha a játékosságig vezetne ez a felszabadult ecsetkezelés, foszforeszkáló fényből anélkül, hogy a képépítés szerkezetes rendjét feloldaná."



Biharugrai halászat



Rita — Gyuri



Teregetés

TANTÁRGYUNK TUDOMÁN



150 éve
pította a b
hamburgi ál
szegyűjtött
Brehm"-ben,
művében tette

1979 FEB 1 6
KÖZNEVELÉS
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

A rendszer a „természettudo forradalomban"

Az újkori természettudományos műveltség kifejlődését elbeszélő s elemző híres művében *A. R. Hall* afféle előkészítő szerepet tulajdonított a növény- s állatrendszertanoknak; úgy gondolta, hogy a XVII. század végétől a XIX. század elejéig—közepéig megjelenő rendszerezési kísérletek, illetőleg rendszerek azáltal, hogy úgy ahogy rendberakták az időközben módfelett fölgyülemlett s régebben legföljebb részleges csoportosításokra korlátozódó növény- és állatleírásokat, megteremtették a „darwini forradalom" alapját, amivel azután végre az élet vizsgálata is elérkezett — utolsóként a modern természettudomány nagy ágai közül — a „természettudományos forradalom" küszöbére, s ebben az új és immár szemléletében is „egzakt" biológiában azután a taxonómia s általában a régi típusú „természetvizsgálat" is elfoglalhatta a maga szerény, de nélkülözhetetlen helyét. „A regényírónak — summázta véleményét Hall — nem kell lexikográfusnak lennie, de a szótárak lényeges alapjai minden jó irodalomnak."

Rendszerek és természetes szelekció

Mindig tudatában voltak a történészek a természetes szelekció rendszertani vonatkozásainak, hiszen máig „evolucionista" alapon íródik minden valamirevaló növény- vagy állatrendszer, s maga a természetes rendszer fogalma és lehetősége is elválaszthatatlanul *Darwin* elméletéhez kötődött. Egyszerűen elképzelhetetlen az élővilág másféle természetes beosztása, mint a fajfejlődésen alapuló, s ezen semmiféle történeti vagy mikrofilológiai kutatás nem tud s nem is akar változtatni. Darwin megjelent műveinek, kéziratainak, könyvbejegyzéseinek tüzetes összevetéséből azonban egyrészt az derült ki, hogy a természetes szelekció (Darwin maga az „evolúció" szót még nem használta) elméletének megszületése s első alakja egészen másként függött a nagy föld körüli Beagle-expedíció megfigyeléseitől, mint ahogyan azt addig az *Önéletrajz* alapján hitték, másrészt pedig az, hogy az elmélet megfogalmazásában igen nagy, mondhatni döntő szerep jutott filozófiai, illetve „általános kulturális" hatásoknak, olykor — és épp a kulcsfogalmak esetében — tán nagyobb, mint az oly sokszor emlegetett rendszertani és állattenyésztői tapasztalatoknak.

Darwin, amint *Mea Allan* gyönyörűen dokumentált monográfiájában (*Darwin and his flowers*, London, 1977.) hangsúlyozza, nem „befejezett naturalistaként" került a Beagle-re, hanem mint olyasvalaki, aki „legalkalmasabb a Természethistóriában észreveendő bármilyen újság gyűjtésére, megfigyelésére és följegyzésére". Legalábbis így jellemezte őt ajánlólevelében professzora, *John Stevens Henslow*, akinek botanikai szemináriumain a fiatal Darwin — noha akkor éppen teológiát hallgatot a Cambridge-i egyetemen — kitűnt érdeklődésével, sőt néhány szerényebb (s részben régebbi) fölfedezésével. A „naturalista", magyarul „természetvizsgáló" akkoriban földrajzban, földtanban, növénytanban, állattanban többé-kevésbé járatos egyént jelentett, noha persze nem szükségképpen értett mindenhez egyformán jól. Maga Henslow is geológiát tanított, mielőtt a botanika professzora lett, az ifjú Darwin pedig — ugyancsak Henslow ajánlására — egy ideig asszisztensként dolgozott

geológiai t
...el. A természetvi
... szellemi spektrumál
szervesen hozzátartoztak
földtudományok; az ifjú D
win — s minden korabeli
turalista — nagy mintaké
Alexander von Humboldt
egész Kozmoszt valamif
időben „történő" hatalmas,
emberre szabott „földra
ként" képzelte el. Ezzel
alapvetően „földtudomány
képzettséggel és törekvés
indult útnak a Beagle ifjú t
mészetvizsgálója, s nem c
pán *Sir Charles Lyell Pr*
ciples-ének annyiszor emle
tett első kötetével a pogg
szában. S amerre csak j
legelőször mindenfelé geol
tanikus és zoogeográfus sze
mel nézett körül. Növényfa
kat számlált, kereste a fa
arányait, növénytársulásol
látott meg, követte képzel
ben a növények vándorlás
s az egymástól erős teng
áramlásokkal elválasztott G
lapagosz-szigetek szigetenk
jellegzetes helyi flóráját
faunáját valósággal a mai p
pulációs biológia követelm
nyeinek megfelelő szigo
szempontok szerint vizsgá
és értékelte. A fajok földra
eloszlásának sok új ténye
különlegessége, a termés
„ökonómiájának" új felfogá
egyfajta cönológia előtti cön
lógiai látás nyitotta föl a fi
tal Darwin szemét a fajfejl
dés hatalmas panorámájá
csak aztán később ezt a val
di populációs biológiai szem
letet egyre jobban háttér
szorította s átalakította az
lattenyésztésből kölcsönz
szelekciós matefora, azonb
ez utóbbiból kiindulva — é
velt *Camille Limoges* kön
vecskéjében (*La sélection n*
turelle. Étude sur la premiè
constitution d'un concept, P
ris, 1970.) — Darwin elmél
te épp leglényegesebb von
saiban valójában meg sem ér
hető. *A fajok eredetének* er

Magyar
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ernst Gyorgy

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965. Július 6.

1021

Három alföldi múzeum kiállítása Gyulán

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Délmagyarországi Területi Szervezete, a Békés, Csongrád megyei és Szeged városi tanács művelődésügyi osztályai, valamint az Erkel Ferenc, a Móra Ferenc és a Tornyai János múzeumok igazgatóságai első ízben Gyulán rendezték meg a dél-alföldi tárlatot, amelyet vasárnap délután *Enyedi G. Sándor* Gyula város tanácsának vb-elnöke nyitott meg a gyulai várban.

Hangsúlyozta, hogy a vidék mennyire igényli a képzőművészeti alkotások népszerűsítését, a kiállításokat, de igénylik azok a művészek is, akik vállalva a vidéki élettel járó művészeti nehézségeket, az esetleges magukra hagyatottságot, alkotnak, dolgoznak éppen a vidékért, a faluért, művészi megfogalmazással adva hangot a fejlődésnek, az előrehaladásnak, a törekvéseknek.

A megnyitót sokan meghallgatták, többek között teljes számban megjelentek a IV. Nyári Eszperantó Egyetem hallgatói is, akik a beszéd elhangzása után alaposan szemügyre vették a különböző felfogású művészek alkotásait.

Az ódon várban kiemelkedően helyezték el fehér fal háttérrel a legkülönbözőbb alkotásokat, amelyeknek talán együttes értéke — nem akarunk a kritika elé vágni, de meg kell mondani — az, hogy mai életünkkel, mai emberekkel foglalkoznak, s képet adnak a művészek látásmódjáról, alkotókészségéről.

Éppen ezért jó és dicsérendő, hogy a Dózsa-sorozat linóképeit egy teljesen külön teremben, mintegy beköszöntőként állították ki, ezzel adva apropót az értékes kiállítás megrendezésének, hisz a gyulai várban most minden Dózsát és korát idézi.

A három múzeum kiállítói között ott találjuk a megyeieket is, akiket *Ezüst György, Koszta Rozália, Lipták Pál, Miklós István, Bazsali Ferenc, Alexin Andor, Fülöp Erzsébet és Kohán György* képviselt.

(A)



SPORT • SPORT

Az orosházi birkózók sikere Ausztriában

Július végén megyénkben szerepel az osztrák birkózó válogatott

Mint azt már korábban hírül adtuk, az Orosházi Spartacus felnőtt birkózó csapata a hazai bajnokságon való sikeres szereplése után június 23-án egyhetes ausztriai túrára indult. Az együttes 24-én érkezett Salzburgba, ahol az osztrák birkózó szövetség képviselői fogadták őket. Az első mérkőzésre Ausztria válogatottja ellen szintén Salzburgban került sor, ahol a Spartacus együttese imponáló 5,5:2,5 arányú győzelmet aratott. Radics másfél perc alatt tussal győzött, Birki 2 percen belül fektette két vállra osztrák ellenfelét, Farkas pontozással nyert, Szenvedi döntetlenül mérkőzött a hazaiak legjobb versenyzőjével, Bröznerrel, Horváth pontozásos vereséget szenvedett, Szakács és Fábián pedig döntetlen eredményt ért el. Az ezúttal nehézsúlyban indított Botond újabb pontozásos győzelmet aratott. Szenvedi kétvállas győzelmet ért el, Horváth döntetlenül végzett, Szakács pontozásos vereséget szenvedett, Botond „saját", félnehézsúlyú csoportjában három perc alatt tussal nyert, Fábián szintén kétvállas győzelmet aratott.

Elmondható tehát, hogy az orosházi birkózók a hagyományokhoz méltóan szerepeltek idegenben is, hiszen olyan együttest győztek le, amelynek négy tagja részt vett Tokióban az olimpiai játékokon is. Amint J. Kollmann, a szövetség osztrák képviselője elmondta, együttesük egy kiforrásban levő csapat, amely néhány esztendő múlva már nagyobb játékerőt képviselhet. Az osztrák szakember elismeréssel szólt az Ausztriában működő magyar edzők munkájáról is, akiknek keze nyoma meglátszik az osztrák csapaton. A sportbarátság [illegible]

EZÜST György

Új szignál a könyvtárban



Könyvtárkiadványok szerkesztői tanácskoztak tegnap a megyei könyvtár szervezésében. (3. oldal)

TVR EXTRA

Heti rádió-, tv-műsor

Kudarc nélkül az i

A kardoskúti óvodában biztosítani minden gyer lis fejlődését. (4. oldal)

ALAPÍTVA: 1945-BEN

A HAZA MINDEN ELŐTT

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

KÖZÉLETI NAPILAP

1995. SZEPTEMBER 21., CSÜTÖRTÖK ÁRA: 23,50 FORINT (2,50 FORINT ÁFÁVAL) L. ÉVFOLYAM 222. SZÁM

Hírek

Helytörténet. 1848—49 hőseire emlékeztek tegnap Battonyán azzal a kiállítással, amelyet *dr. Szabó Ferenc* nyitott meg a Népek Barátsága Könyvtárban. A megyei múzeumi szervezet igazgatója kiemelte: a forradalom és szabadságharc helyi tényeinek feltárásában nagy szerep jutott két helytörténésznek, Silló Józsefnek és dr. Takács Lászlónak. Sokak számára az újdonság erejével hatott a megnyitóbeszédnek az a része, amelyben dr. Szabó a Battonyán eltemetett újságíró-politikusról, Verhovay Gyuláról szólott.

Kossuth-szobor. Régi — akár történelminek is mondható — adósságát teljesíti Gyula városa, amikor október 19-én, a Kossuth téren (a nemrégen még [illegible]ként" ismert helyen) fel-



Csendesen szólni az ember igazáért. Tegnap nyílt meg Ezüst György békéscsabai származású festőművész tárlata a Békési Galériában. A felvételen a festő és Banner Zoltán művészettörténész. (Tudósításunk a 3. oldalon) FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

Forgalomirányítók országos ver

Bot és tükör a

A közlekedési rendőr mesterségéhez ma is hozzátartozik a karos forgalomirányítás. Furcsán hangzik a kijelentés, hiszen ha csak a megyeszékhelyen végigtekintünk a Bartók Béla úton, megszámlálhatatlan jelzőlámpa sorakozik a közlekedők feje fölött. Vannak azonban helyzetek, amikor a legkorszerűbb lámpa sem helyettesítheti a rendőrt az útkereszteződésben. Mint például mostanában, hiszen Békéscsabán egyre sűrűbben találkozhatunk forgalomirányító rendőrökkel. Ők valamennyien a Közlekedési Rendőrök Karos Forgalomirányító Versenyének országos döntőjére készülnek, amely szeptember 28—29-én

médiabizottság

a képviselők

Parlamentben tartja meg alakuló ülését. A kisgazdák képviselője jelezte, hogy pártja részt kíván venni a rádió-tévé törvény kidolgozásában.

A *költségvetési bizottság* egyebek között a vámtarifa-törvényjavaslatot valamint a vámjogról szóló tervezetet vitatta meg. Az elgondolások szerint a vámfizetéseknél megmaradna az azonnali vámszedés rendszere, s jövőre megszüntetik a külföldről apportként érkező termékek vámmentességét.

A *mezőgazdasági bizottság* napirendjén a Magyar Állatorvosi Kamaráról szóló törvényjavaslat szerepelt. A készülő jogszabály kimondja majd, hogy a kamara – hasonlóan az Agrár Kamarához és a hegyközségekhez – olyan szakmai érdek-képviseleti szervezet lesz, amely közigazgatási feladatokat is ellát.

Górcső alatt az új jogszabályok

Egyetértés a koalícióban az önkormányzatok támogatásáról

Az önkormányzati csődtörvényről, a lakástörvény módosításáról, valamint az önkormányzatok címzett és céltámogatásáról esett szó az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának szerdai ülésén. A tanácskozáson Kuncze Gábor belügyminiszter is jelent volt – tájékoztatta az újságírókat Lamperth Mónika, a frakció helyettes vezetője.

A koalíciós partnerek között – mint mondta – nincs vita az önkormányzatok 430 milliárd forintos költségvetését illetően. Ez az összeg elegendő ahhoz, hogy az önkormányzatok biztonságosan gazdálkodhassanak.

A sajtótájékoztatón beszámoltak arról, hogy az önkormányzati csődtörvényjavaslatot már csak a Pénzügyminisztériumnak és a Belügyminisztériumnak kell egyeztetnie egymással, és az előterjesztés hamarosan a kormány elé kerülhet. Ez szabályozza a jövőben a csődbe menő helyhatóságokkal szemben követendő eljárás rendjét. Ha megszületik a jogszabály, attól kezdve az állam nem vállal majd felelősséget az önkormányzatok teljes eladósodásáért.

A lakástörvény módosítása egyebek közt lehetővé teszi majd, hogy rendezzék a házmesteri lakásokkal kapcsolatos problémákat.

Az önkormányzatok címzett és céltámogatásáról szóló javaslattal kapcsolatban elhangzott, hogy a szocialisták a jövőben is szükségesnek tartják a rendszer fenntartását. A törvény tavalyi módosításának köszönhetően az idén két-három milliárd forinttal többet oszthatnak szét a pályázó önkormányzatok között.

Kérdésekre válaszolva Lamperth Mónika elmondta, hogy *Szekeres Imre*, a képviselőcsoport vezetője, tájékoztatta a frakciót a Koalíciós Egyeztető Tanács keddi üléséről, valamint a belügyminiszter és a miniszterelnök szerdán folytatott négyszemközti megbeszéléséről. A frakcióvezető-helyettes az elhangzottakról bővebbet nem árult el. Személyes véleményeként úgy fogalmazott, hogy az utóbbi időszak fejleményei mindkét koalíciós pártnak, illetve frakciónak károkat okoztak.

Negyvenöt készítmény kerül le október 1-jétől a közgyógyellátási igazolványra térítésmentesen kiváltható patikaszerek listájáról. Hatályba lép az a rendelkezés is, miszerint teljes egészében megszűnik azoknak a gyógyszereknek a támogatása, amelyek recept nélkül is beszerezhetők, de vényre kiváltva eddig 40, illetve 70 százalékos támogatást élveztek. Ez a rendelkezés mintegy száz készítményt érint.

Összesen negyedmilliárd forint támogatást nyújt a kormány a saját gazdálkodási hibájából tartósan fizetésképtelenné vált Nágocs (Somogy), Bakonszeg (Hajdú), Bátor (Szabolcs) és Szerencs (Borsod) önkormányzatának. A rendkívüli segítség rendeltetése, hogy addig is biztosítsa a fizetésképtelenné vált önkormányzatok működési feltételeit, amíg a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló törvény megszületik.

Egyetért a Világbank szakértője a művelődési és közoktatási tárca elképzelésével, amely a feladatokkal arányos normatív finanszírozási rendszer bevezetését szorgalmazza a közoktatásban. Egyúttal a szervezet felajánlotta segítségét az intenzív pedagógusátképzési programhoz, illetve a Nemzeti alaptanterv költségvetési támogatásához.

A mezőgazdaság mélyrepülése, amely évek óta tartott, az idén véget ért – állapította meg Lakos László földművelésügyi minisz[illegible]



Ugrásszerűen megnőtt a „kereslet" Isten szolgái iránt

Öt templomnak van egy papja

A keresztény ige hirdetése, az egyházi oktatás fejlesztése mellett a szociális területen is egyre jobban szeretné kiterjeszteni tevékenységét a katolikus egyház – hangzott el azon a szerdai sajtótájékoztatón, amelyen az újjáválasztott katolikus püspöki kar vezetői beszéltek terveikről.

Különösen vidéken, a kisebb településeken okoz gondot a paphiány. Szerkesztőségünk kérdésére *Seregély István*, egri érsek, a katolikus püspöki kar elmondta: az elmúlt negyven esztendő károrait most igyekeznek helyrehozni, de lehet hogy ehhez is újabb negyven évre lesz szükség.

pest–esztergomi érsek hozzáfűzte: az utóbbi évek politikai változásai, a vallásszabadság kiteljesedése óta ugrásszerűen megnőtt a papok iránti „kereslet". Erősödött a városok elszívó hatása, a hívőkkel együtt Isten szolgái is elhagyták a kisebb falvakat.

Jelenleg országos átlagban egy [illegible] templom

Csendesen szólni az ember igazáért

„Művésszé alakulásomban fatalista lettem, de a felkészülést nem bíztam a véletlenre, megszállott szorgalommal készültem a tanulmányok sokaságával, hogy önmagam számára is igazoljam a mesterség tudását. Meggyőződésem, hogy csak a biztos szakmai tudás ad hitelt a művészetnek, és a művészet alázatos szolgálatára tanítottam tanítványaimat is. Így tanultam meg a képek közt járni a világban. Így mutattak járható utat a szülőföld mezsgyéi és határozta meg festői létemet magyar sorsom. A népművészet tiszta színés formavilága, az Alföld sajátos atmoszférája lett meghatározója képteremtő logikámnak. Az öröm, ami képeimből árad a kiállítások falán, meg kell, hogy győzze a szemlélőt: csendesen is lehet az ember igazáért szólni. Az ember igaza a küzdelmek szépsége, a harmónia, a béke" — vallja munkásságáról Ezüst György.

A békéscsabai származású festőművész ezúttal a Békési Galériában tesz tanúbizonyságot „az ember igaza" mellett.

— Ezüst György egyszerre klasszikus és modern festő — fogalmazott a tegnapi tárlatmegnyitón Banner Zoltán művészettörténész. — Az emlékek és az értelmezhetőség örök értékei tiszteletében műveli az összes modern irányzatot.

Cs. R.

Békés Megyei Hírlap

Az önismeretet és a társ megismerését drámajátékok segítségével erősítik, így magabiztosabb, határozottabb fellépésű, önállóbban gondolkodó gyerekek kerülhetnek ki az óvodából. Három

téknak könyvelték el a kardoskúti oviban. Ma már nem csak játék ez a kicsik számára, tevékenységükkel kiléptek az intézmény falai közül, területi és országos versenyre kerültek munkáik.

ytakarítások napja

következőkkel fordul a lakossághoz:

Mot mi is megmutathatjuk, hogy közös erővel és összefogással milyen nagyszerű eredményeket lehet elérni! Útjaink, ligeteink, vizeink és városaink szebbekké válhatnak, ha segítünk rajtuk. Aki részt vesz az akcióban, műanyag flakont, konzerves do-

vezető, aki megszervezi az útvonalat, és sok-sok dolgos kéz.

A Körös—Maros-vidéki Természetvédelmi Igazgatóság kéri a megye lakóit, hogy akár egyénileg, akár szervezetten kapcsolódjanak be az akcióba. Keressék meg a polgármestereket, közterület-fenntartókat, szövetkezeteket, üzemeket és

Takarékoskod a közpé

Mi a fontosabb a pénzügyi kormányzatnak, a fényes palota vagy a szülőotthon? — fordult kérdésével a miniszterium képviselőjéhez kedden *Pallag László* Békés megyei országgyűlési képviselő (FKGP). Békés város ügyeiről esett szó, képviselőnk szembeállította a szülőotthon tervezett bezárását az OTP-fiók 120 millióba kerülő átköltözésével. A megszorítások miért csak az állampolgárokra vonatkoz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 JUN 29.
1021
Kedd

Jegyzetek egy kiállításról

— Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália, Lipták Pál kiállítása Békéscsabán —

Modern vonalú bútorok, kovácsoltvas állólámpa osztják meg a teret. Az asztalokon, polcokon kisplasztikák, ötvösművek sorakoznak, rafinált égetésű padlóvázában virág, csurgatott díszű hamutartóban félig égett cigaretta... Az ide-oda csapongó tekintet aligha képes eggyé komponálni a látványt: egy-egy tárgyon megpihen a szem, majd továbbsiklik. A rendezés nem emel ki egyes darabokat, didaktikai szempontjai nincsenek: ki-ki maga választja ki a neki tetszőt, a praktikum diktálta szükségeset.

A szelektálás lehetősége eleve izgalmassá teszi a szemlélődést. A látogatóban az az érzés bújkál, hogy a tárgyak egymással mérkőznek: észreveszi-e őket. Kiállítás, ahol a látogató aktivitását is bekalkulálja a rendezés? Aligha lehetne egyértelműen válaszolni, hisz a Képcsarnok Vállalat eredendően kereskedelmi intézmény, hivatását viszont csak úgy töltheti be, ha egyúttal kiállítóhely is. Különös kiállítás: az egyes alkotások több szempontból is megméretnek.

Négy Békés megyei festőművész — Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália és Lipták Pál — ebben a környezetben állította ki újabb festményeit, grafikáit. A szabad falfelületekre — mintegy kiegészítendő a folyamatos kiállítást — gondos válogatásban és elrendezésben képek kerültek. Érdemes eljátszogatni a gondolattal: vajon tud-e önálló életet élni az ilyen kiállítás? Az erre-arra szökdelő tekintet egységben látja-e azt, ami rendezői szándék szerint együvé tartozik?

A képcsarnok alkalmi bemutatóit az utóbbi kérdésekre kikívánkozó igenlő válasz avatja jelentőssé. Bemegyek, s mind értelmileg, mind érzelmileg függetlenítem magam az egyéb látnivalótól, mert a kiállító művészek rákényszerítenek: a képekre figyeljek, most azok a főszereplők. Ehhez az kell, hogy ne dekorációt, semmitmondó szobadíszt lássak a falakon, hanem bekerüljek a művészet vonzásába.

Kiállítóinkat nem szükséges bemutatni. Megyei — s szélesebb kitekintésű — tárlatokon, egyéni kiállításokon gyakran találkozhattunk velük. A megyei képzőművészet legrangosabb képviselői közé tartoznak, munkásságuk évről évre kellemes meglepetésekkel szolgál. Kivívott rangjuk alapján joggal remélhetjük, hogy bemutatkozásuk ezúttal is a különleges élmény erejével hat.

Mostani kollekciójuk nem jogosít fel összefoglaló számvetésre, szerény ízelítő akar lenni sokrétű művészi tevékenységükből. Ezüst György olaszországi útiélményeit és szülőföldjének szeretetét oldja írává, s töprengő lényegre töréssel fogalmazza képpé egy ifjú lány karakterét. Hajdik Antal sommás felületekben láttatja a dunántúli városok, falvak napsütötte házait, s olykor elidőz az emberi intellektus szépségénél, hogy saját magát is premier plánba állítsa Koszta Rozália gyermeklányok: vívódó kamaszok öntörvényű világát idézi, az önmagába zárult lélek titkát vallatja, s a nyár derűjét oldja játékos akvarellekbe. Lipták Pál konstruktív vonalakkal, fekete—fehér felületekkel jellemzi a német tengerpart köd ülte vidékét, falvak és városok tárgyainak fény-árnyék játékát.

Nem korszakzáró, összegező alkalom a mostani, fölösleges tehát komolykodó számvetést készíteni arról, mit és mennyit adott jelen kiállításunk eddig kialakult ítéletünkhöz. Művészetük most más szempontból is megméretett: megannyi iparművészeti alkotás feleselt mondandójukkal. S kiállták a próbát. A négy művész főszereplője lett a képcsarnok „permanens" kiállításának. Az avatatlan látogató is töprengésre kényszerül: a képek rabul ejtik. S ez minden dicsérő szónál jobban bizonyítja, hogy a kellemes meglepetés ezúttal sem maradt el.

Szilágyi Miklós

A M
Munkáspár
1965.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága június 25-én ülést tartott. Az ülésen részt vettek a Központi Revíziós Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság elnökei is.

A Központi Bizottság munkája megkezdése előtt kegyelettel emlékezett meg a közelmúltban elhunyt Prieszol József, Kossa István, Szakasits Árpád elvtársakról, a Központi Bizottság tagjairól és Bacos István elvtársról, a Központi Bizottság póttagjáról, a forradalmi munkásmozgalom sok évtizedes harcaiban szerzett elévülhetetlen érdemeikről.

Az ülés napirendjén elsőnek Nyers Rezső elvtársnak, a Központi Bizottság titkárának jelentése szerepelt A Központi Bizottság 1964 decemberi határozatának végrehajtásáról címmel.

A Központi Bizottság a beszámolót egyhangúlag tudomásul vette és megállapította: a Központi Bizottság decemberi határozatát a dolgozók messzemenő egyetértéssel fogadták. A határozatot követő kormányintézkedések, a kommunisták, a szakemberek, a dolgozók mindennapi erőfeszítései kezdik meghozni gyümölcsüket. A határozat végrehajtásában komoly kezdeti eredmények vannak. Az éves tervcélok további erőfeszítéssel elérhetők, a javasolt és elhatározott módszerek célravezetők.

A munkaerő mozgása jobban megfelel a népgazdasági érdekeknek, mint korábban. Csupán a mezőgazdaságon kívüli ágazatokban foglalkoztatottak számának növekedése az 1964. évinek csupán egyötöde volt. A munkafegyelem számos területen megszilárdult, a „kapun belüli munkanélküliség" azonban még korántsem szűnt meg mindenütt, ugyanakkor néhány szakmában növekszik a munkaerőhiány.

Jelentős eredmény, hogy az állami iparban az év első öt hónapjában a termelés emelkedésének 80 százaléka származott a termelékenység növeléséből.

A vállalatok ez évre átgondoltabb, reálisabb műszaki fejlesztési és költségcsökkentési terveket készítettek, de helyenként a tervek megvalósításában nem elég következetesek. A gazdaságosság

évben tovább bővült. Az export nagyobb a tavalyinál, de fokozni kell minden exportra szállító vállalatnál az erőfeszítéseket a tervezett ütem betartásáért. A belkereskedelmi forgalom és a lakosság fogyasztása tervszerűen növekszik. A közellátás szintje általában biztosított, egyes húsárúkból azonban az ellátás nem kielégítő.

A mezőgazdaság anyagi-műszaki ellátását javítottuk; több műtrágyát, növényvédőszert kapott a tavalyinál. Az importgépek, traktorok, kombájnok zavartalanul és időben érkeznek külföldről, az importált alkatrészekből 70—80 százalékkal nagyobb készlet van a tavalyinál. A hazai gyártású alkatrészekből az ellátás javult, de még nem kielégítő. A Központi Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy a tavaszi munkák eltolódása miatt az aratási időszakban nagy munkatorlódás várható. A termelőszövetkezetektől és az állami gazdaságoktól különleges erőfeszítést, az állami és tanácsi szervektől pedig nagyfokú segítséget igényel a betakarítási munka jó végrehajtása.

A decemberi határozatban helyet kaptak egy évre szóló intézkedések, meg több évre szóló, hosszú lejáratú feladatok. A Központi Bizottság fontosnak tartja, hogy a párttagság és a közvélemény világosan megkülönböztesse a rövid időre szóló feladatokat a hosszú távú feladatoktól. A szocialista gazdálkodásnak nem egy évre szóló, hanem állandó feladata a termelés minden ágában a minőségi követelmények és a takarékos gazdálkodás elvének érvényesítése.

Jelentős károkat okozott és növelte feladatainkat az idén az állatállományt érintő súlyos száj- és körömfájás, a nagyarányú, tar-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György
TISZATÁJ

1962 AUG

1021

Ezüst György kiállításáról

Az utóbbi két-három esztendőben örvendetesen megjavult Dél-Magyarország városainak kulturális együttműködése. Ennek egyik jelentős stációja a fiatal békéscsabai festőművész, Ezüst György szegedi kiállítása.

Békés megye kiváló talaja a képzőművészetek virágzásának. Mintha a gyermekkorát Békés megyében töltő Munkácsy — örök időkre alkalmas atmoszférát teremtett volna ehhez a képburjánzáshoz. Napjainkban is jó képességű, fiatal művészgárda munkálkodik a megyében. Lipták Pál, Koszta Rozália, Hajdik Antal sikerei jelzik e gárda életrevalóságát — s nem utolsósorban Ezüst Györgyé.

Ezüstnek minden oka megvolna az elbizakodottságra: innen van még a harmincon, s az idén Munkácsy-plakettel tüntették ki — a tavalyi nyári Dél-alföldi kiállításon Szeged város díját nyerte el —, s íme, Debrecen után a másik nagy alföldi kulturális centrumban, Szegeden is kiállíthatta műveit. Mégis, Ezüsttől — épp önálló kiállításának képei bizonyítják — távol áll az elbizakodásra való hajlam. Tudja, hogy az igazi művész a legkevésbé sem néz át arisztokratikus gőggel embertársai feje fölött, sőt, épp az Emberért hozza létre alkotásait, s elsősorban az Emberről vall. Ezüst műveinek legfeltűnőbb jegye épp az *emberközelség*. Korszerű művi eszközökkel szólnak a modern emberhez, a közösségi emberhez — a szocializmus emberéhez.

A művek másik jelentős erénye a kompozíciós készség. Képei *tudatos gonddal*, frappánsan *szerkesztették*, anélkül, hogy ez a kétségtelen tudatosság — mesterkéltséggé torzulna. Épp e tudatos szerkesztésből eredően tiszta, világos a képek mondanivalója — a bonyolultabb igazságokat is közérthetően hordozzák. Szinte valamenynyiről egy fiatal, szabad lélek életigenlése sugárzik, vidámság s életszeretet ragyog a színeken anélkül, hogy ez szokványossá merevednék.

Derűs, friss képeinek világos koncepciója, összefogottsága, a felületes szemlélő számára szinte kínálja a feltételezést, hogy ez a fiatal művész — túlságosan könnyen alkot, nem küzd meg anyagával, nem ismeri az alkotómunka öngyötrő momentumait.

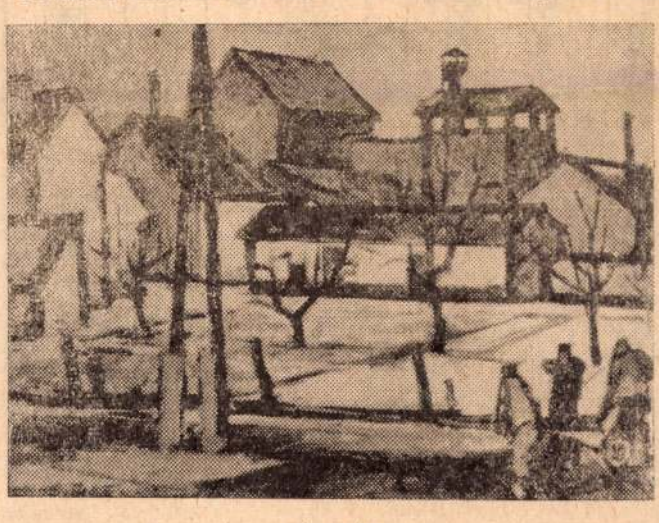

TÉLI TÁJ

Egyik-másik képén valóban érezni kiérleletlenséget, azonban a Női portré rafináltan merész ecsetkezelése, színharmóniája, a Téli táj pompás komponáltsága, nyugalmat sugárzó színei, a Csendnek az emberi lélek és a környező világ csendjének ez a bámulatosan sikerült megjelenítése — nagyfokú tudatosságot dokumentál. Arra utal, hogy a művész a könnyed kézzel odavetett szín-hangulatot valószínűen hosszú ideig melengeti, formálgatja magában, hogy aztán — az ihlet mámorában — gyors, biztonságos kézzel summázza vászonra.

A kiállítás képei ennek ellenére sem mutatnak egyenletes szintet. Fiatal emberről van szó, aki a kísérletezés útjain nem mentes a buktatóktól. Talán épp az a legfőbb veszedelme piktúrájának, ami jelenleg erényének látszik: hogy ti. óvakodik kilépni onnan, ahol igazán otthonosan s biztonságosan mozog, a jellegzetesen kisvárosi atmoszférából. Ez nem csupán előnyös magatartás bizonyos tekintetben, hanem — épp ebből következően, s jobbára áttételesen — már mostani képein is kísért a beszűkülés veszélye. Dicséretes, arányérzékre valló tény, hogy nem igyekszik túlkiabálni saját hangerejét, hogy nagyon tisztában van azzal, mire képes jelenleg, s meddig szabad mennie témában s a míves eszközök megválasztásában. Ugyanakkor azonban a jövőben művészetének gazdagodását is jelentősen akadályozhatja a bátortalanság.



ÉVA

Talán nem árt felhívni figyelmét erre is, ennek a rokonszenves fiatal művésznek, aki máris elébünk tárt néhány olyan alkotást, melyek országos mércével mérve is jelentős rangot biztosítanak számára.

Dér Endre



SZŐKE GYŐZŐ: ALFÖLDI HÁZAK

MŰVÉSZEK

ABADTÉRI JÁTÉKOK TÖRTÉNETÉBŐL...

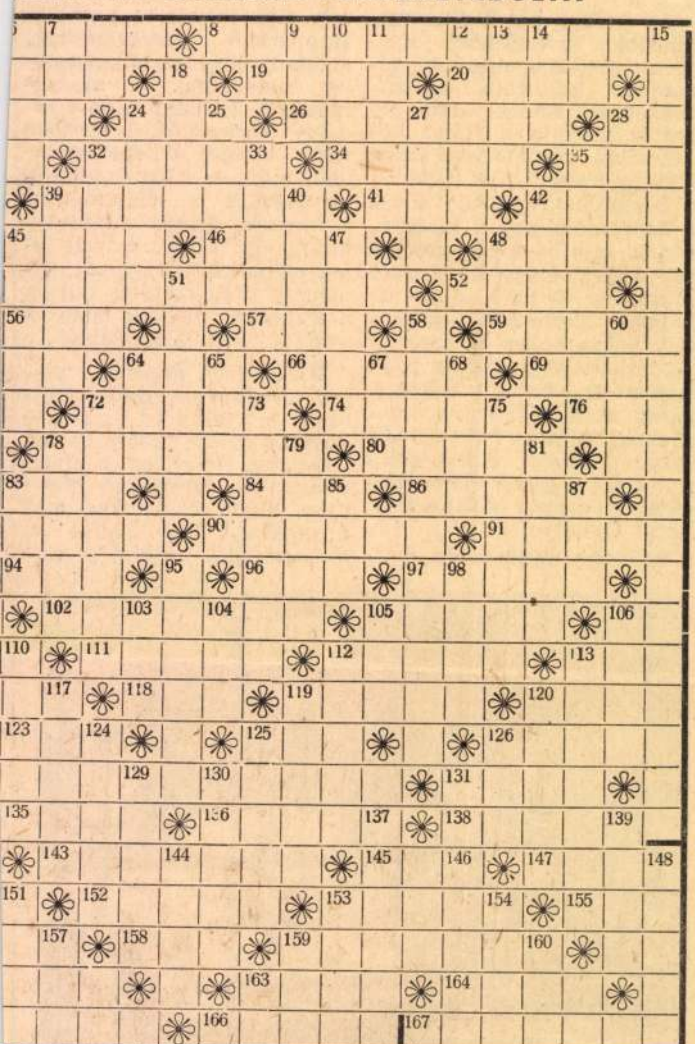

kálás. 62. A hírvivő istennő a római mitológiában. 63. Félig nyerni. 64. Francia sziget. 65. EIT. 67. Néma dalom. 68. Kötőszó. 71. Világító test. 72. A megritkult. 73. Debreceni professzor műnyelve. 75. A fizika egyik ága. 77. Panasz. 78. Német női név. 79. Odanéz. 81. A részek viszonya. 82. Zsiradék. 83. Német udvar. 85. Edény. 87. Olasz három. 93. L.: 20. vízsz. 95. **Népszerű művésznőnk, 1935-ben a Glaucosban szerepelt.** 98. Becézett női név. 99. Római iratok. 101. Oliva közepe. 103. **Ókori nép.** 104. Becézett angol férfinév. 105. Arany belseje. 106. Megkeveredett súgó. 108. **1938-ban a függ. 3.-ban szerepelt neves operaénekes.** 110. Őről. 112. A hét törpe egyike. 113. **A függ. 3. rendezője volt.** 115. Idejut. 117. Mondagyűjtemény latin neve. 119. Leereszkedik. 120. Shakespeare-hős. 122. Pusztít. 124. A kendertörő. 125. Padozat. 126. Testrész. 129. Szükség. 130. Összevissza húzol. 133. Orosz gyerekek. 134. Havonta ismétlődő. 137. Zöld tér. 139. Hindu istennő. 141. Írónk (i=y). 142. Tejtermék. 144. **A szabadtéri játékok gondolatámak felvetője, többszörös rendezője.** 145. Mocsár (ék. hiba). 146. Hajdú megyei községbe való. 148. **A függ. 3. zeneszerzője.** 150. Leszúr — fordítva. 151. Eső után van, végén fölös 1 betűvel. 153. Halászszerszám. 154. Angol posta (+'). 156. Kevert kád. 157. Jó — németül. 159. Kecs. 160. NSI.

Beküldendők: a vastagbetűs meghatározások.

Beküldési határidő: augusztus 16.

Előző számunk nyertesei: Szabó Katalin kiskundorozsmai, Vecsey Tibor jászberényi, Dunay Klára szegedi, Nyári Józsefné hódmezővásárhelyi, Katona Jánosné tiszafüredi, Pórházi Éva garai, Uatinczky István szegedi és Hegedűs Ilona hódmezővásárhelyi megfejtőink.

...ányosan nincs...

éret« mel-

nem írtuk de működött láthatatlan rádiófelvevő, édeslányom gondját, ba-gja. Hol ez, került a pos-zai üdvözlet-s meg volt a világ attól liától, hogy gszebb lánya úságban az k közé repül-

n egy idő-yobb kiadá-iatt nehezen apám is be-t. Abban a n megírták, mondanom a ható üdvöz-A többiekét éltük, s két még előt-t ebédjeggyel nek, a reggé-rát pedig az ruha, cérna-miegymás szolgáltatta ... nytelen sors ... zégyelltem is én ettem a csomagból ségesebb na-nost meg, a bb ínségben dom vissza-Azon tana-hogy a nésznőknek a derékbősé-ol lehet a orgonát lop-egeden, vagy uhin-sugárút mikor vala-lított a szo-

i! A portára! a fene teke-ilyenkor? — tápászkodtam fel kelservesen.

— Biztosan az a fekete srác, akinek tegnapelőtt nekiszaladtál az utcán — ingerkedett Ili.

Kelletlenül ballagtam lefelé, találgatni sem volt kedvem. A portánál egyenruhás ember állt..., olyan postás kinézetű... Igazán megijedtem: ilyenkor csak expresszt hoznak ki, nagy ég, csak nincs valami baj..., apám beteg!...

— Expresszcsomag. Tessék aláírni! — nyújtotta felém a postás a tintaceruzát.

— Nekem? — képedtem el, a címzést fürkészve. — Tényleg nekem... De hát... jaj, nincs egy forintunk se, hogy kiváltsuk! — Mennyit kell fizetni? — kérdeztem szorongva.

— Semmit. Kézbesítés fizetve.

Rohantam fel, de az ajtó előtt megtorpantam. Megnéztem még egyszer: nincs tévedés? Név, cím, feladó stimmel. Fújtattam egy kicsit, aztán benyitottam:

— Valami csomag...

Lélegzetvisszafojtva, perceket húzva, hanyag nemtörődömséggel bontogattam, míg három szempár bámulta unottan a fal mintázatát.

Egy papír..., egy doboz..., egy levél...

»Édes nagylányom! Tudod, hogy most sokat küldeni nem tudok, de főztem ma egy kis krumplis tésztát, gondoltam, ha most is úgy szereted, mint itthon, hátha jólesik. Fogyasszátok egészséggel. Jól vagyunk, apád is. Vigyázz magadra! Csókolunk sokszor. Ne haragudj, ezért a tésztáért, jövő hónapban megint a régi csomagot küldöm. Anyád.«

Nem sírtam, nem nevettem, csak csuklottam egy kicsit, aztán dadogtam:

— Gyerekek, édesanyám üzeni, krumplis tésztát küldött, egészségünkre kívánja...

Amikor a lábosban párolgó, rózsaszínű tésztát felhoztam a gázról, köré ültünk, Icu beleütötte a villáját hősi mozdulattal, hogy: — Mentve a haza! — akkor engedett fel bennem a csuklás.

Percek alatt üres lett a lábos, a lányok cuppanósan megcsókoltak, még zsíros szájjal:

— Add át édesanyádnak! Isteni volt! Ilyen tésztát nem ettem karácsony óta!

Este a lányok boszszúsan küldtek spiritiszta szeánszra, mert állandóan azt magyaráztam, hogy akármilyen távolról meg lehet érezni, ha baja van annak, akit szeretünk. Azt hitték, pesti szerelmemre gondolok. Én mégis meg vagyok győződve róla, hogy igazam volt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁJ 12

MAGYAR HÍRLAP

Ezüst György, festő

1021

Ezüst György kiállítása

A vértesi napok megindítása alkalmából idén *Ezüst György* festményeinek a bemutatásával kezdődött a képzőművészeti program. Ezüst György néhány esztendeje Budán, a Szabadság-hegyen dolgozik, korábban hosszú időn át Békéscsabán élt. Most kiállított művei között is hangsúlyozott helyet foglalnak el az alföldi témák; ifjúságának, eszmélkedésének az évei, évtizedei maradandó nyomot hagytak észjárásában, élményanyagában, s ezért érthető, hogy új munkafeltételei mellett se következett be éles fordulat pályáján. Az oroszlányi tanácsházán látható harminc kép mégiscsak új szakaszt jelöl művészetében, mert a festő ezúttal élénkebb színekkel, összetettebben értelmezett tárgykörrel jelentkezett a nyilvánosság előtt.

Ha valaki Ezüst György festészetét ismert stíluskategóriákkal kívánta volna jellemezni, mindenekelőtt a mértanias szerkezetességet kellett említenie. Ezzel a konstruktív eljárással ábrázolta a békési tanyákat, a Körösök vidékét, számolt be az átalakuló mezővárosok, a falusi életforma helyi sajátosságairól, tipikus embereiről, mindennapi életéről. Újabban nagyjából ugyanezek a motívumok foglalkoztatják, de mintha zaklatottabban, indulatosabban oldaná meg a festői megnyilatkozással járó feladatokat. Régebben volt a hangvételében valamiféle tárgyilagosság, amit nagyvonalúan, gazdaságosan sűrített megfigyelések, a tartózkodóan feljegyzett látványok egyszerű előadásmódjával, a színhasználat fegyelmezettségével lehetne magyarázni. A vértesi fesztiválon szereplő festményei viszont meleg árnyalatokból, mozgalmas foltokból álltak össze. Ezüst György színei a közelmúltban kigyúltak, kompozíciói bonyolultabbak lettek, a világ látható jelenségeit társult képzetekkel gazdagítják, a művész emlékeit jelképekké fejlesztik. A pályakezdés kissé borongós hangulatából, mérlegelő töprengéséből mintha a játékosságig vezetne ez a felszabadult ecsetkezelés, foszforeszkáló fénybőség, anélkül, hogy a képépítés szerkezetes rendjét feloldaná. Bizonyosnak vehető, hogy Ezüst György kifejezőkészsége árnyaltabbá válik: további munkássága élvezetes változatosságot ígér. Ennek a biztosítékai teszik tárlatát fontos állomássá életműve kibontakoztatásának a menetében. Kiállítása — a lényeges alkotói problémákat illetően — folytatása az előzményeknek, de egyúttal azt is tanúsítja, hogy Ezüst György — egyéni hajlamait követve — a festői megjelenítés új lehetőségeinek a kikísérletezésére is érez magában elegendő erőt.

Pogány Ö. Gábor

ebbnek kell lennie, mint
rábbi generációk.

A kongresszus vitájába
szenvedélyes hangvételű
üléseken, vagy a kongress
egészítő fórumokon és vita
a fiatalok éppen ezért arr
tották a legnagyobb gond
a hétköznapi helytállás
hetetlen témakörében m
mazzák önmaguk legfon
feladatait. S miközben erről
széltek, nemcsak egymás
mondtak megszívlelendő gondo
tokat, hanem a már említett ge
nerációknak is, akik majd később
szeretnék jó kezekben tudni a
több mint három évtizede felsza-
badult ország számtalan örökség-
gét.

életörömről és felelősségről tanács-
kodó kongresszus lesz a téma.

Új tettek élményei előtt.

BÁLINT B. ANDRÁS

Hatvan

Békegyűlés — kubai vendégekkel

Hatvanban tegnap megnyitották a béke és barátság hónap Heves megyei rendezvénysorozatát. A cukor- és konzervgyár tanácstermében rendezett békegyűlésen *Sebestyén Nándorné*, az Országos Béketanács főtitkára emlékezett meg a fasizmus felett aratott győzelem évfordulójáról, s méltatta korunk békemozgalmának jelentőségét.

A nagygyűlésen részt vett a hazánkban tartózkodó kubai békedelgeáció *dr. Sara Pasoval Canosa*, a kubai Béke és Népek Szuverenitása mozgalom titkárságának tagja vezetésével. Felszólalt *Arauimedes Poveda Godines*, a kubai delegáció tagja.

A hatvani békegyűlésen Sebestyén Nándorné átadta az Országos Béketanács kitüntető jelvényét *dr. Bartos Imrének*, a Hazafias Népfront Hatvan városi bizottsága elnökének a békemozgalomban kifejtett több évtizedes kiemelkedő munkásságának elismeréseként.

1021

Vendégségben Ezüst Györgynél

A modern Körös parti bérház padlásterében kialakított kitűnő műtermében fogad. Egyike a keveseknek, akik alkotó energiájukat műteremgondokkal nem nehezítve, szinte akadálytalanul kiélhetik. Újabban falusi tárgyú képeket fest, a parasztság élete, munkája érdekli elsősorban.

Ez évi tervei gazdagok. A Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége Pozsonyban kívánja bemutatni műveit, s szó van arról, hogy Kassán is rendez kiállítást. Békéscsabán a nyári hónapokban lép a közönség elé önálló tárlattal, és részt vesz a már hagyományos területi tárlaton is, melyet sorrendben Hódmezővásárhelyen, Szegeden és Gyulán nyitnak meg.



A művész portréja.

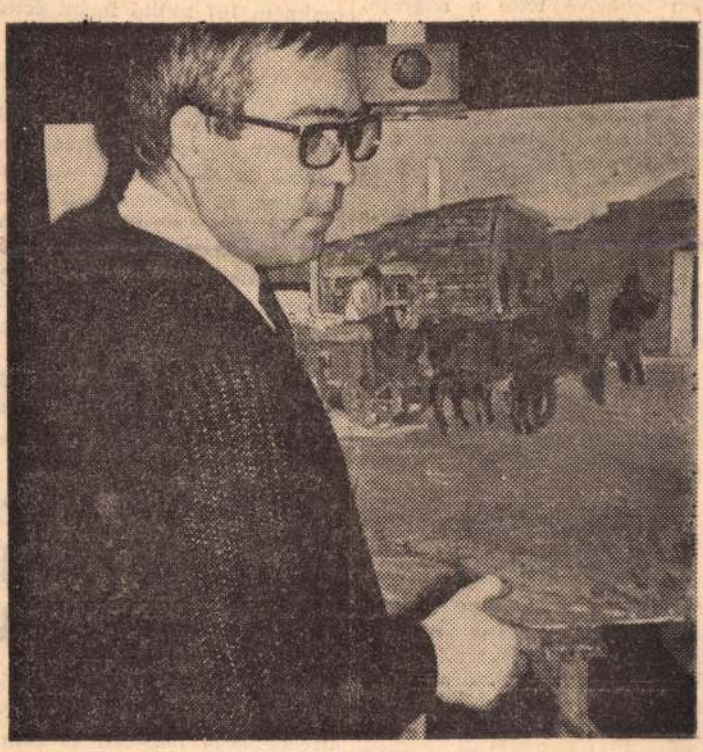

Munka közben; egy az új képek közül.



Családi körben, gyermekeivel.

1966 FEB 6

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A „csirkegy

Hetven éve ke

A címben szereplő két kifejezés sokakat talán mosolyra késztet, hiszen bizonyos értelemben vett nonszensz voltukhoz nem férhet kétség. Az elnevezéseket az orosháziak adták a baromfifeldolgozó iparáról nevezetes városuknak, szimbolizálva azt, hogy mennyire magukénak érzik, és hogy mennyire büszkék erre. Néhány évtizeddel ezelőtt a „csirkegyár" kifejezés még a kezdetlegességet jelentette, a „dollárgyár" elnevezés azonban már egy magasabb színvonalú, nagyobb volumenű iparágat fémjelez.

A két kifejezés születése között pedig eltelt egy emberöltő...

Két olasz szerencsét próbál

— Arivederci, Itália... — így búcsúztak a napsütötte olasz hontól hetven esztendővel ezelőtt Bartolo Bernardinelli és Filippi Sylvio kereskedők, hogy átvegyék az Orosházán 1896-ban egy olaszországi vállalat fióküzemeként alakult baromfifelvásárló vezetését. A két azzuri nagy lehetőséget, jó üzletet látott, s ebben nem is csalódott, hiszen az ország egykori legnagyobb falujának határa — elsősorban természeti adottságai alapján — a lakosság szükségletének kielégítése mellett, valóban lehetővé tette a nagyobb arányú baromfitenyésztést, a feldolgozást és a felesleg áruba bocsátását.

A korabeli adatok szerint 1910 táján már 200 ember dolgozott az üzemben, s a naponta felvásárolt baromfi mennyisége elérte a 12—14 ezer darabot. A nagy mennyiségű áru feldolgozásának biztosítására két fagyasztóhelyiséggel, egy tárolóval és egy előhűtővel ellátott, hét vagon befogadóképességű hűtőházat is építettek, de ez rövidesen kevésnek bizonyult, a vállalkozók azonban inkább a nagyobb hasznot keresték, mintsem megfelelő beruházásokat eszközöltek volna.

„Rövid úton a csillagokig"

Az egykori Bernardinelli irodaépület egyik kis szobájában ülünk Berta József személyzeti vezetővel, aki az elmúlt évben még rendszeresen megjelenő Üzemi Hírlap hasábjain beszámolt a baromfiipar kialakulásáról, s most a hiteles adatok alapján olyan beszédes számok kerülnek elő, amelyek, ha túlzottan is ugyan, de igazolni látszanak az idézett latin közmondást.

— A nagyarányú fejlődésre jellemző, hogy 1957-ben 208 vagon volt az üzem vágott baromfi termelése, ez 1964-ben csaknem megháromszorozódott, 559 vagon árut állítottunk elő — mondja a személyzeti vezető, s az említett két évszám között eltelt időben tett fejlődés elősegítőit elénk tárja. — Már közvetlenül az államosítás után is több millió forint értékű korszerűsítést hajtottak végeljárásokat vezettek be, amelyek magyarázatul szolgálhatnak az előbbi adatra. A felvásárlási tevékenység növekedésének bizonyítására elegendő az is, hogy 1957-ben 23, 1964-ben 46 millió tojást vásároltunk fel, s a tavalyi programot 5,4 millió darabbal túlteljesítettük. Ezekkel az eredményekkel Orosháza második legnagyobb volumenű üzemévé léptünk elő.

Made in Hungary

A többszöri átszervezés és névváltozás után ma a Baromfiipari Országos Vállalat orosházi gyáregysége cím alatt szereplő üzem büszkesége és egyben reménysége is az 1963-ban átvett vágóhíd, ahol az elmúlt évben megkezdődött a húsüzem kialakítása és az új áruféleségek feldolgozása.

— Az üzemünk tevékenységéből adódó igen magas forintértékű exportfeladataink megvalósításában az új húsüzemnek igen nagy szerepe van — vélekedik Duray László igazgató. — A nagyobb arányú termeléshez szükséges feltételek egy részének kialakítása már befejeződött, s ennek is tulajdonítható, hogy tavaly csaknem 167 millió forint értékű árut exportáltunk.

A nemrégiben megtartott műszaki konferenciára összeállított anyagból kitűnik, hogy a húsüzemben tavaly az egalizált libazsírból az 1964. évi 28 vagonnal szemben 61 vagonnyit állítottak elő, tíz vagon pácolt, füstölt libamell és 553 mázsa tömbhús került a piacra. Az itt készült gyártmányok nagy részét pedig a következő címkével látták el: „Made in Hungary".

— Ezek az eredmények valóban biztatóak, ugyanakkor hús-

Hatszázezer forii
1965. évi tervét a K
megyei ki

A Kisipari Exportra Termeltet Iroda Békés—Csongrád megya kirendeltsége 1965-ben 49 kisipa rost foglalkoztatott és az éves ter vét csaknem 600 ezer forintta túlteljesítette.

Dr. Balázs Andrásnak, a kiren deltség vezetőjének tájékoztatás szerint az importpótló termékel értéke elérte a 2 és fél millió, közvetett exporté pedig az 1 milli 100 ezer forintot. Ezenkívül a ké megye kisiparosai a KETI-központtal kötött szerződés alapjár másfél millió forint értéket ter meltek exportra.

Közvetlen exportra vállfák zsebkések, ollók, játékok készül tek, közvetett exportra pedig fő-

Előnyös *Hasznos*

LIBÁRA,
KACSÁRA,
PULYKÁRA

KÖSSÖN SZERZŐDÉST

A FÖLDMŰVESSZÖVETKEZETTEL.
Liba után darabonként 15 kg,
pulyka után 5 kg takarmányjuttatási
ELŐLEG. 42

Ezüst György és Lipták Pál kiállítása Pozsonyban

A közelmúltban nyílt meg Ezüst György és Lipták Pál kiállítása Pozsonyban, a **„Matica slovenska"** képzőművészeti osztályának kiállítás-sorozata keretében. A tárlatot megnyitó **Viera Bartkova** festőművésznő méltatta a kölcsönös megismerés és találkozás jelentőségét.

A kiállítás alkalmával a pozsonyi **„Práca"** című lap munkatársa, **Juraj Fuchs** interjút készített Ezüst Györggyel. Az interjút — mely a lap 1970. június 26-i számában jelent meg — magyar fordításban kulturális mellékletünkben is közreadjuk.

„A tavalyi kiállítás után két szlovák származású békéscsabai festő alkotásait láthatjuk: Ezüst Györgyét és Lipták Pálét, akiknek a képeit a „Matice" képzőművészeti osztálya rendezésében állítják ki Pozsonyban. Viszonzása ez a „Zivot"-csoport kiállításának, mely Békéscsabán volt. A kiállításon megjelent Ezüst György, kit nyilatkozatra kértünk.

— Milyen programot, irányzatot képvisel?

— Követői vagyunk az alföldi tradíciónak, azoknak a mestereknek nyomdokain lépkedünk, akik ebben a környezetben dolgoztak, természetesen tovább fejlesztjük, új színekkel gazdagítjuk és modernebbül fejezzük ki a témát. A hagyományokból példaként etikai és esztétikai magatartásuk fontos számunkra, Tornyai, Koszta, Rudnay néphez közel álló problémái, hiszen az ő munkásságuk összefonódott a nép gondjával, bánatával.

— Milyen technikával dolgozik és mi inspirálja képeit?

— Témáim portrék, figurális kompozíciók, tájképek. A nép életével kapcsolatosak. A technika? Nagyon jó, hogy ezt kérdezi, bár a legfontosabb a tartalom. Lipták temperával fest hagyományos módon, balladisztikus hangvétellel, én új anyagot használok, fóliákra dolgozom, ami új lehetőséget biztosít a táj karakterének, jellegének kifejezésében. Például az aranyfólia színe ábrázolja a napot, az életörömöt, az állandóságot. Közös tulajdonságunk a líra. Lipták szélsőségesebb, az enyém konstruktívabb a kifejezés érdekében".



Az Ezüst—Lipták kiállítás részlete.

Békésmegyei Népújság 1970 VII. 26

nek titkára és Kerék István, a dombegyházi Petőfi Tsz elnöke. Román részről a nagyiratosi tanács elnöke, valamint a község párttitkára és a kollektíva elnöke, az aradi körzeti határőrség parancsnok-helyettese vett részt a találkozón.

A senki földjén tartott megbeszélésen megállapodtak a két község vezetői abban, hogy augusztus 20-án a Petőfi Termelőszövetkezet sportköre és kultúrcsoportja látogat el romániai szomszédjaihoz, a Nagyiratosi Kollektíva dolgozói pedig szeptember 5—6-án visszanozzák a látogatást.

tyit tekinti példaképének, „mert ő háromszor visszavert, ha igaztalanul bántották". Valaki a község tsz-ének gépészét ajándékozta meg rajongásával, mert ő mindig kitalál valamit, amivel a tsz-nek használ, ő meg az újításból tornyos házat épített" Megrökönyödésre alkalmat adó választ mindössze két gyermek vetett papírra. Az egyik ezt: „Az én példám Gubacsi Ferenc bátyám, ő negyvennyolcezret nyert a lottón, nem is dolgozik egy éve". A másik hasonló válasz: „Én Onassishoz szeretnék hasonlítani, aki szegény liftesfiú létére (jaj, mikor volt az!? — a szerk. megjegyzése) felesé-

sohasem volt. M
sok és a mé
sem mérik ös
Egyszerűen az
sok minden a
Közismert tény,
százezrei rajong
OMEGA-együtte
nek a fiatalokn
sző töredéke sz
tes tagjává lenn
vedek, ha azt
ezer OMEGA-hí
lebb, ha egy ak
pének tekinti L
vagy Benkőt, a
példaképet kere
mérések tucatja
ről — az élet f
teinek szereplői
a maga emberé
cselekszik, min
kisfia, akkor
munkában, gond
állni képes en
előtt tiszteleg.

Lemondás

színes egyénis
Nevetséges! Mel
élete volt olyan
si, mint az emb
vet adó Barna
vagy a világűr
Gagariné volt?
Korunk — eg
azért gyönyörű,
mutatja föl az
nek olyan pél
hasonlókért azel
dokba kellett vi
példaképet kere
Kortársaink sok
te mitológiai m
s a tömegkomm
zök rögtön gond
ról, hogy teljes
egész világ tudj
így, mert az em
szebb álmainak
hoz egyszerre
gyelmezett, okos
dolgozó emberm
tánokra, akik a
tásnak utat törn
pok sűrűjébe. I
tosabb példánál
ezrek munkája,
pasztalata teste
óriás repülőgép
kisebb falu lak
felelő utastöme
világrészből a
az ELSŐ pilóta
ja: „Bízom a
kész vagyok rep
Sok mindenb
idők folyamán.
hogy az esemé
megfricskáz ben

---

vonaton nagy magyar—olasz barátkozás kezdődött. A diplomáciai nyelv; a kéz, láb volt, — a mutogatást időnként kiegészítettük egy-egy a szótárból kivakart szóval. Már majdnem aláírtuk a nemzetközi barátsági egyezményt is, amikor gyanútlanul megkínáltuk olasz útitársainkat valódi, jóféle csabai kolbásszal. Valamiért egymás után hagyták el a fülkét, és amikor visszajöttek, üveg volt a kezükben, és beszéd helyett ásványvízzel hűtőgették a szájukat.

***

Keresztülrobogtunk az Arno folyón is, amelyre nagyon kíváncsi voltam a firenzei árvíz óta. Hát kérem: a mi Kettős-Körösünknek olyan másodunokaöccse lehetne. Nagy szerényen úgy folydogál medrében, mintha az akkori felmérhetetlen károkhoz semmi köze nem lenne.

***

Róma, Termini pályaudvar. Órási méretek, elképesztő autótenger hömpölyög. És amit soha nem hittem volna: hihetetlen mennyiségű — főleg papír — hulladék mindenfelé. Jámborul azon tűnődtem, hogyan tüntetik el reggelre ezt a papírözönt. A mi Budapestünk Rómához képest kristálytisztaságú! Az is eszembe jutott, hogy a békési MÉH-telep vezetője, Liszai Jóska barátunk ennyi papír begyűjtéséért még talán Állami-díjas is lenne.

***

Reggelre még inkább nőtt, mint fogyott a papíróceán. Egyetlen olyan teherautót láttam, amelyre két ember feldobált a papírhulladék vastagából, de ez csak annyit ért, mintha a tengerből pohárral meregetnék a vizet.

***

Térképpel, útikönyvvel felszerelve nyakunkba szedtük az Örök Várost, de nem messzire jutottunk. Rómát is elérte a sztrájkhullám, a tüntetésre gyülekező dolgozók miatt óriási forgalmi dugó keletkezett. Minden irányból özönlött a nép a Termini-pályaudvar közelében levő szép szökőkutas térre, a Piazza del Cinquecento-ra. Rengeteg feliratos tábla alatt, szájukban fütyülővel, éktelen sípolással vonultak a sztrájkolók, rá sem hederítve a kivezényelt karhatalomra. Órákig nem lehetett hallani semmit a fütyüléstől.

***

Kerestünk magunknak egy csendesebb helyet: a városi köztemetőbe mentünk. Sehol egy maréknyi föld, az utak aszfaltozva, minden egyéb csupa márvány. Nem hiszem, hogy van a világon még egy olyan hely, ahol a carrarai márvány olyan tömegben volna jelen, mint itt. Szobrok, síremlékek, kripták, de csak márványból. Csupa véletlenségből Garibaldi tábornok nemesen egyszerű síremléke is elébünk került és tisztelettel adózhattunk a nagy olasz szabadsághős emlékének.

(Folytatjuk)

Ó. Kovács István

Ezüst György festőművész 1021 őszi tárlata elé

November 5-én, délután 6 órakor nyílik meg Ezüst György festőművész őszi tárlata Békéscsabán, a Tanácsköztársaság úti Képcsarnok-boltban. Ezüst György mögött — fiatal kora ellenére — már tekintélyes művészi múlt áll. Az utóbbi évek során alkotásai az országban rendezett tárlatok, kiállítások sokaságán szerepeltek. Munkásságát fémjelző díjak közül legjelentősebb az 1962-ben kapott Munkácsy-plakett.



Ezüst György: Önarckép.

A november 5-én megnyíló képcsarnoki tárlatának anyaga a művésztelepeken szerzett élményeit tükrözi, de nem határolódik el eddigi tevékenységétől, hanem egészében szervesen illeszkedik alkotó életének összképébe. A felvonultatott képek témái közt a szűkebb pátria, Békéscsaba, Gyula hangulati elemei az uralkodók, de emellett láttatja az egész ország arculatát. Több tájképe születésének színhelye például Sopron, Veszprém, Eger. A kiállításon néhány portré is szerepel, igazolva a művész ilyen irányú tehetségét, alkotókedvét.

A Képcsarnok-boltban, ahol már annyi ismert megyei képzőművész és a siker útján még csak elinduló tehetség kapott méltó teret a bemutatkozáshoz, Ezüst György jelen munkásságát érdembe megmutató tárlatot láthat majd a művészetet szerető csabai közönség.

H. R.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

szerzőjénél, mert tüze
akarják tenni a fáska
1964. április 15-ig áte
vonulási épületből. E
nyel kapcsolatban ker
emberség kérdése és
is: „...az ingatlank
lat igazgatója, Mazár
tóber 14-én kelt le
kérte őket, hogy a fáskamrat a
besítéstől számított egy nap alatt
ürítsék ki, mert arra a városi ta-
nács kivitelező részlege felvonulás
céljából igény tart. Írta ezt anél-
kül, hogy megkérdezte volna az
igazgató Fodorékat: el tudják-e
rakni valahová a tüzelőjüket?"

A cikk egyéb megállapításaira nem akarok kitérni, az idézett résszel kapcsolatban viszont ki kell jelentenem: a felvonulási épü-

Akkor én
felvonulási épületet valóban ki kell üríteni, de Fodorék tüzelőjét nem lehet a szabad ég alá kidobálni és sürgősen gondoskodunk tüzelőjének tárolására alkalmas helyiségről, s amíg ez elkészül, addig a tüzelő maradhat ott, ahol van.

Mazán András
a Békéscsabai Ingatlankezelő
Vállalat igazgatója

Kardoskúton csaknem 800-an fizetnek elő heti- és napilapra

A 2060 lakosú Kardoskúton hétszázkilencvenen fizetnek elő heti- és napilapokra, ezenfelül naponta száz lapot adnak el a községben. Legtöbben az Orosházi Hírlapot, illetve a Békés megyei Népújságot olvassák. Százötvenöt az előfizetők száma, ötvenen pedig rendszeresen megvásárolják a lapot.

A kézbesítők közül legeredményesebben Törőcsik Lajos dolgozik, aki több mint tíz éve juttatja el naponta az újságot az olvasókhoz. Madarász Pál mindössze három hónapja került a postához, de a tanyavilág lakossága őt is megszerette, mert pontosan, lelkiismeretesen látja el feladatát.

Magdika vallomása...

Magdika egyik délután a szokásosnál nagyobb örömmel, élénkebben rohant haza a napköziből. Sovány kis arcocskája szinte gömbölyűbbnek látszott a boldogságtól. Apró kezecskéivel átölelte édesanyja nyakát s gyorsan elújságolta: hetes lett a napköziben. Megmagyarázta azt is: egy hétig segít teríteni, mosogatni, törölgetni, s máris hozzálátott, hogy a világoskék karszalagot kimossa, kivasalja.

Magdika és édesanyja igen jó barátnők, esténként beszámolnak egymásnak a nap apró eseményeiről. Hét végén érdekes vallomásba kezdett a kislány, amint a napköziből hazatért:

— Hát tudod anyukám, azért nem egészen helyes, hogy a napköziben a gyerekekre bízzák a mosogatást, törölgetést.

— ?...

— A gyerek, ugye mégiscsak gyerek. Kicsi a keze, könnyen kiesik belőle a vizes, síkos edény. Aztán hamar megtörténik a baj. Képzeld, ma H. Pannika mosogatott. Egyszer csak egy tányér a meleg vízben kétfelé vált, fele jobbra, fele balra úszott. Azt meg kell ám fizetni!... Az pedig 2,90 forint. T. Bandi két csészét tört el, az csaknem öt forint. Az egyik kisfiúnak meg egy levesestál esett ki a kezéből, az 11,60 forint.

Anyuka éppen válaszolni akart, hogy ugyebár felnőttekkel is előfordul ilyesmi, de Magdika hirtelen eléállt, csodálkozó, szép szemeit anyjára szegezte s gyorsan, szinte hadarva vallotta:

— És el is felejtettem mondani neked, hogy tegnap én is eltörtem egy tányért, az annyi mint 2,90 forint...

Ary Róza

Egész Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 OKT 22

DÉL-MAGYARORSZÁG

— DR. SZELESI ZOLTÁN, az ismert szegedi művészettörténész nyitotta meg vasárnap délben a gyulai várban a Békés megyei őszi tárlatot. A kiállítást Ezüst György, Hajdik Antal és Koszta Rozália festőművészek rendezték.

A színvonalas irodalmi est
befejező részében a Szegedi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1963 SZEP - 1.

KISALFÖLD

1963. szeptember 1. vasárnap

1021

Termékeny nyár

Jegyzetek egy kiállításról

A soproni képzőművészeti munkacsoport vezetősége nagyszabású kiállítást rendezett, amelyen bemutatták a soproni nyári művésztelep termésének színe-javát. A két nagy termet betöltő kiállítási anyag azt bizonyítja, hogy hasznosan töltötték idejüket az ország különböző részéből Sopronba sereglett festőművészek. A vásznakon, kartonlapokon a soproni utcák, híres soproni házak elevenednek meg. A tárlaton többféle művészeti irányzattal, stílustörekvéssel találkozunk: naturalista, kubista, impresszionista és realista alkotások vallanak festőink valóságlátásáról.

Érdekes megfigyelni, mi vonzotta egyénenként is a festőket Sopronban, mit akartak megörökíteni ebből a patinás, középkori hangulatú városból. Szinte valamennyien megfestették az Ikva-partot, a Fő közt, a tűztornyot, a barokk épületeket, a szűk sikátorokat, udvarházakat. *Buczkó Géza* legszebb alkotása a „*Hegyi utca*" című kompozíciója. Merész színkombinációi jellemzi *Ujhelyi Gábor* Ház című alkotását. *Kováts Margit Domboldal* című alkotása egyszerű művészi eszközökkel adja vissza a délutáni hangulatot. *Szerdahelyi Sándor* a hideg kék színekkel kombinál, mértani idomokra bontja a formákat. *Ebergényi Amadil* képei egyéni színlátásról tanúskodnak. A kiállítás egyik legszebb darabja *Major József* „*Viz mellett*" című alkotása. Szép kompozíció *Tóvári Tóth István* Munkácsi-díjas győri festőművész *Bánfalva* című képe. Drámai ereje van az alkotásnak, s ezt a sötét és a világos színek ellentétével érte el a művész. *Agárdi Gábor* Fertő című képe levegős, derűs színeivel kápja meg a szemlélőt. *Ezüst György* Munkácsy-érmes festőművész már nemcsak a tájat, a várost nézi, hanem az ember és a táj kapcsolatát is. Ezt bizonyítja *Kerítés mellett* című képe. *Mikli Ferenc* egyik legmodernebb művészi törekvésű festő a kiállítók között. A *Szerelmesek* c. kompozíciója meleg színekkel, pár ecsetvonással hűen adja vissza két ember nemes kapcsolatát. *Lakatos József* mozaikszerű *Fertőrákos* — a figyelmet keltő alkotás. *Sebestyén Ferenc* alkotásaiból különösen a „*Ctkiámenes lány II*" tetszett. Szenvedélyesen felfokozott színekkel, modern felfogásban alkotta képét. *Dobrosláv Lajos* Munkácsy-díjas alkotásai mesteri kézre vallanak. Panorámaszerű képei nemesen idealizált alkotások, üde hatást keltenek. *Juhász Klára, Karcagi Endre, Török Tivadarné, Tankovits E., Zimányi Ernő, Patay Éva, Anyos Imre, Cs Szabó Lajos, Papp Albert, Pataky Tibor, Balázs Kálmán* alkotásait láthatjuk még az említetteken kívül.

Vannak egyenetlensége. ennek a kiállításnak. Mindenek előtt azt vártuk volna eltől a kiállítástól, hogy Sopron mai életéből is adjon ízelítőt. A tárlatot így is dicséret illeti, szép színfolt megyénk képzőművészeti életében.

(h. i.)

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETI

Kisalföld

GYŐR, 1963. SZEPTEMBER 1
VASÁRNAP

AZ MSZMP ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

Szeptemberi csengőszó

A majdnem három hónapon át üresen kongó iskolai tantermekbe visszatér az élet, a kis és nagy diákok népes csapata. Ezernyi élményt, ezer örömet nyújtott a vakáció diákjainknak. Az általános iskola felső tagozatosai, de különösen a középiskolák tanulóinak nagy része bekapcsolódott nehány hétre a termelő munkába. Sok diák ifjúsági építőtáborban tevékenykedett, más részük üzemi gyakorlaton vett részt, ismét mások a mezőgazdasági munkában segítkeztek. Népgazdaságunknak sem közömbös a diákok nyári munkája, mégis az igazi értéke az emberformáló erőben rejtőzik. Az iskola és az élet kapcsolatát a nyári gyakorlatok teszik még teljesebbé.

Még pár nap, és szélesre tárulnak az iskolakapuk, megszólalnak az órára hívó csengők. Tanárnak és diák-

gimnáziumban étkezést kapjanak a diákok, a bejárás megkönnyítésére nem egy helyen módosították az autóbuszok menetrendjét. A tanulók másnapi nyugodt felkészüléséhez tanulószobát, tanári felügyeletet biztosítanak mindenütt. Később bentlakásos kollégiumokat is létrehoznak. Már tervezik az egyenruhákat, jelvényeket, hogy külsőségeiben se maradjon el a falusi gimnázium diákja a városi mögött.

Megyénk a legjobb úton halad, hogy nemsokára megvalósuljon az általános iskolát végzett fiatalok teljes középiskolai beiskolázása. Az idei tanévben egyetlen gimnáziumba, szakközépiskolába jelentkező fiatal kérelmét sem utasították el. Akik a megfelelő eredményt elér-

A tartal

„A városi szolgála

Három hét m

1969 SEP 5

1021

Békéscsabai festő zrenjanini kiállítása elé...

Közismert Zrenjanin és Békéscsaba testvérvárosi kapcsolata. A sportolók, színészek, bábosok, festők, orvosok, mérnökök és közgazdászok, valamint a két város társadalmi-politikai vezetői már nemegyszer találkoztak, ismerkedtek és tapasztalatot cseréltek. A két hasonló város gazdasági, művelődési élete mind szorosabbá fűződik.

Az idén a közművelődés ápolói adtak egymásnak találkozót Békéscsabán, és most készülnek Zrenjaninban a „visszavágóra", ahogy a minapi beszélgetésen említette a községi szkupstina társadalomszolgáltatási tanácsának elnöke, dr. Bodó Antal, amikor Békéscsaba festőművészét, **Ezüst Györgyöt** és nejét fogadta.

Ezüst György, aki Jakuba János növendékeként végezte el az egri Pedagógiai Főiskolát, harmincnégy éves békéscsabai festőművész, az écskai művésztelep vendége volt néhány napig. Különben az écskai „éca" szerint, ahogy mondta, ő a megszervezője a békéscsabai művésztelepnek. Kérdésünkre, hogy milyen élményekkel távozik az écskai művésztelepről, a következőket mondta: „E rövid idő alatt inkább csak élménygyűjtésre volt lehetőség. Mondhatom, hogy roppant kedves és előzékeny fogadtatásban részesültem. Wanyek Tivadaron és Zdravko Mandićen kívül új ismerősöket, barátokat találtam. Maga a művésztelep számomra egy külön fejezet a művészek életében. A vörös kastély környezete, hangulata a művészi alkotómunka legjobb lehetőségeit biztosítja. Komplex jellege egyedülálló, hiszen itt nemcsak a képzőművészek, hanem a zenei műfajok ápolói, művészettörténészek, költők, írók adhatnak egymásnak találkát, folytathatnak eszmecserét. Külön örülök annak, hogy a telep tizennégy éves történelmi múltjának tapasztalatait hasznosíthatom a békéscsabai művésztelep megalakításában. Számomra ez nagy jelentőséggel bír, hiszen a tapasztalatokat átültettük, és most már közös kapcsolatokat teremthetünk."

Ezüst György tízéves munkálkodása alatt kétszer állított ki Békéscsabán, majd Szegeden és Debrecenben. Tanulmányutakat tett Párizsban és Olaszországban. Megkapta a Munkácsy-, Medgyessy-emlékérmet, díjat nyert a Fiatalok S diója grafikai pályázatán, a szegedi tárlaton. Zrenjaninban a „Békéscsabai hét" alkalmával nyílik meg tárlata. Az utóbbi évek művészi alkotásaival szerepel a kiállításon, összesen 26 képpel.

Mi a témaköre, és mit vár a kiállítástól — volt a következő kérdésünk:

„Témaköröm a falu, tanyavilág, népi motívumok, azzal a céllal, hogy a néphez való kapcsolatot még jobban kifejlesszem. Ezért az alföldi festők közé sorolnak, de én megkísérlem a tradicionális kifejezési hangulatot a korszerű fejlődés formájává alakítani. Úgy érzem, hogy ez a zrenjanini kiállítás is pozitívan fog hatni rám, mivel nemcsak a saját környezetemnek véleményét fogom hallani, s ez számomra a legfontosabb."

A magyar festőművész ki állítása szeptember 21-én nyílik meg a Kisképtárban, és itt mutatkozik be Zrenjanin művészetkedvelő közönségének. HEGYI József

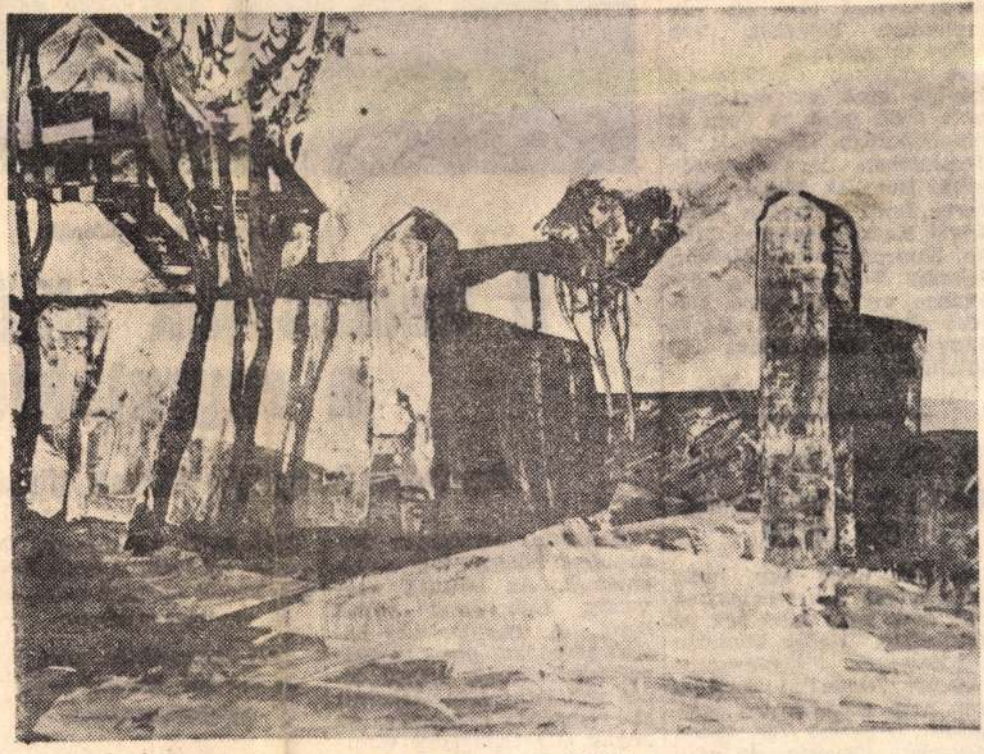

Ezüst György: Nyitott kapu

nepelni

alapszervezete

ügyi munkások stb. Még ilyen összetételben is megvan az elvtársak között a megértés és a feladatok iránti kollektív felelősség és viszonyulás.

A KSZ 50 éves megalakulásának tiszteletére szervezett jubileumi gyűlés, a KSZ II. alapszervezetének igazi seregszemléje volt. Az alapszervezet 1945 óta becsületesen helytállt. Van miért ünnepelnie.

A gyűlésen díszoklevelet kaptak azok az elvtársak, akik több mint 20 éven át önfeláldozóan dolgoztak. A Temerinben tevékenykedők közül **Benedek Mihály, Koperec Imre, Slobodan Milaković, Kasza Magdolna, Mirko Santrač, Sokol Matejić, Djordje Vujanović**, az időközben más helységbe költöző elvtársak közül: **Kasza János**, és **Toma János** kap jutalmat.

Nm.

A köd és a hűvös idő elvitte az uborkatermés egy részét

A több mint egy hétig tartó hűvös idő, valamint a köd, igen nagy kárt tett az uborkában. Szedés kezdetén a péterrévei földművesszövetkezet felvásárló osztálya igen szép eredményre számított. Legalább 200 vagon átvételét tervezte, de csak 130 vagonnal tudott átvenni, ugyanis az időjárás következtében nagyon megcsappant a felvásárlásra kerülő mennyiség. Azelőtt naponta 5—6 vagonnal, most viszont mindössze egy-két tonnát szállítanak a termelők.

S. O.



Búcsúznak a katonák

A kanizsaiak elbúcsúztak a regrutáktól

Bensőséges ünnepség a kanizsai ifjúsági otthonban

Kanizsán bensőséges ünnepségen búcsúztak el a regrutáktól. Az Ifjúsági Szövetség otthonában jöttek össze. A nagyterembe belépő fiatalokat piros szegfűvel köszöntötték. Jóleső érzés volt látni őket. Arcukon ott ragyogott a mosoly. Az anyák elérzékenyedve törölgették könnyeiket, az apák büszke tekintettel néztek rájuk.

Pista bácsi, aki szótlanul állodogált, meghatottan mondta:

— Ha az én időmben ilyen szép fogadtatásban részesítettek volna, tíz évig a hadseregben szolgáltam volna. Hálószobát, zuhanyozót, étermet sohasem láttunk. Lócán feküdt akkor a baka, és a hideg szél elől pokrócba bújt.

— Ne sajnáld, asszony a fiunkat, hisz jobb helye lesz neki, mint itthon — vigasztalta feleségét.

A regrutáktól **LÉKÓ Lajos**, az Ifjúsági Szövetség községi választmányának elnöke búcsúzott. Örömmel állapította meg, hogy ifjaink az utóbbi években figyelemmel kísérik politikai életünk alakulását, társadalmunk fejlődését. Ezenkívül arra törekszenek, hogy hasznos tagjai legyenek társadalmunknak.

K. M.

Új igazgatója van a tordai földművesszövetkezetnek

A tordai földművesszövetkezet munkaközössége a közelmúltban megtartott ülésén elfogadta az igazgató bizottság és a munkástanács határozatát a szövetkezet igazgatójának felmentéséről, és az új igazgató kinevezéséről. **DVORÁK Mihály** agronómus lett az új igazgató.

D. L.

A hasznosat összekötötték a jóval

Topolyán elkészült az első tízemeletes épület. Néhány nap múlva az első lakók már beköltözhetnek

MAGYAR SZÓ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György

DÉLMAGYARORSZÁG
1962 JUL 8

1021

MEGKAPÓ ELEVENSÉG, TÉMA- ÉS SZÍNGAZDAGSÁG

Fiatal békéscsabai festő kiállítása Szegeden

Ezüst György, a fiatal békéscsabai festőművésznek alkotásaiból első ízben rendezett kiállítást Horváth Mihály utcai képtárában a Móra Ferenc Múzeum. Több mint hatvan mű (olaj, akvarell, tempera, monotypia, ceruza- és szénrajz, quasche, tuslavírozás és kerámia) szerepel ezen a tárlaton, amely téma- és színgazdagságával rögtön magával ragadja a látogató figyelmét.

Megkapó Ezüst György fő erőssége, a portré-festés, a kitűnő arc- és lélekismeret. Számos női fej tanúskodik erről. Külön-külön tanulmánynak is beillik valamennyi. Az örök nő sejtelmes szépsége tárulkozik ki a kék színbe ölelt Éva című képből. S ennek a monotypiának ott van ikerpárja, egy ugyancsak Éva címet viselő akvarell. A két arc egyazon lélek két tükre, mint ahogy a Klári, a Judit, a Babi, a Vali, a Kendős lány, a Feleségem, a Merengő és a Flóra című képek is külön belső világukkal élnek, s szinte eleve meghatározzák, hogy milyen festői stílust és kifejezési formát kívánnak maguknak a modernség és a korszerűség jegyében.

Az élet egyszerű dolgait a teljességre törekvés igényével megkapó elevenséggel tükrözi figurális alkotásaiban is a fiatal békéscsabai festőművész. A Fuvarosok, a Beszélgetők, a Kubikosok, a Vásár, az Egri piac, a Lovak a vízparton és a Békési kút című képek az életből szinte csak ellesett pillanatok tükördarabjai, mégis sokatmondóak hangulatteremtő erejükkel.



Csellós

Ezüst György leginkább a kisvárosi élet festője. Ezt az életet viszont olyan jól ismeri, hogy szinte semmi sem kerüli el a figyelmét. Nála az Öreg konflis épp olyan hihető valóság, mint kínálkozó téma, akár a Tópart, a Faluvége, a Téli táj, vagy a Napsütéses utca a maga költőiségével. Témakörét viszont bővíthetné Ezüst György a nagyvárosi élet levegőjével, hiszen a pillanatok elleséséhez és közérthető kifejezéséhez, tolmácsolásához nagyszerűen ért, hogy szinte semmi sem marad nála meglátatlan. Bizonyítja ezt ihletett tuslavírozás-sorozata, amelyet mint illusztrációt Osztrovszkij: Az acélt megedzik című könyvéhez készített.

Ezüst György festészete

tartják, aki a munkában nem példamutató, a termelésben nem igyekszik legalább annyit, vagy többet adni, pontosabban, fegyelmezetten, nagyobb előrelátással és felelősséggel dolgozni, mint a többiek, nem nyerheti el a szép címet. Ezt nemcsak vallják, hanem eszerint is cselekednek. A ruhagyári Szputnyik-brigád tagjai speciálgépeket terveznek és készítenek. A régi szakemberek is megemelik a kalapot e szép teljesítmény láttán. A DÉLROST Tyitov-brigádja tervezője és építője volt a szegvári üzem korszerűsítésének. Munkájuk nyomán

dor művezető, Bárdos Éva, a minőségi ellenőrző osztály, Horváth Zs. Mária, a stoppoló üzemrész vezetője, ha nem is választott tagjai a brigádoknak, de velük együtt éreznek, munkájukat segítik. Most is velük együtt beszélik meg a következő lépést, amikor már azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy versenyt kezdeményezzenek a szocialista üzemrész cím elnyeréséért.

A vállalások teljesítése közben kemény munkával birkóznak a brigádtagok, küzdenek a konok nyersanyaggal, gépekkel, szerszámokkal és a változékony emberi természettel. Így jutnak közelebb a szebb termelési eredményekhez, a hibátlan emberhez, a szocialista cím elnyeréséhez, s így akarnak feljebb lépni a szocialista brigádmozgalom lépcsőjén.

A néhány szó, társadalmi munka már ismert a hétköznapok gyorsuló forgatagában. Igaz, vannak, akik többféleképpen értelmezik. Az egyik ember fásítást vagy parképítést lát benne, a másiknak a munkaidő utáni pluszmunkát jelenti. A szocialista brigádoknak pedig odaadó, életbevágó, sokrétű, fontos tevékenységet, életszükségletet.

Erről is »beszélnek« a naplók lapjai. S amikor számot vetnek tevékenységükkisebb csoportjai fogtak össze. Ma már ismerjük, hogy a Szegedi Kenderfonógyárban, a textilművekben már egész műszakok, üzemrészek dolgozói tűzték ki a szocialista üzemrész cím elnyerését.

Ismét tapasztalható néhol kis »sietség«. Mintha azon vetélkednének az üzemek, hol lesz előbb szocialista munka műhelye. Nem helyes a türelmetlenkedés, mert ahhoz, hogy a szocialista munka üzemrésze létre jöjjön, el kell érni bizonyos műszaki, gazdasági színvonalat. Jól szervezett, valóban szocialista munkafeltételeket kell biztosítani és természetesen még magasabbrendű célokat kell kitűzni. Például a világszínvonal elérését, a gyártástechnológia tökéletesítését, az üzemrészek vagy vállalatok közötti kooperáció megjavítását.

S ahhoz, hogy valóban a szocialista üzemrész címért versenyezhessenek valahol, szükség van a dolgozók, a műszaki és adminisztratív dolgozók igazán összehangolt, együttes erőkifejtésére. Ne hamarkodjuk el a dolgot, csak ott tűzzék ki az újabb lépcsőfok, a magasabb

...a érkezett ...kongresszuson ...gyar küldöttség

...epélyesen fogadták

- Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság póttagja, dr. *Ortutay Gyula*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, valamint politikai, gazdasági és kulturális életünk számos más kiválósága, egyházi vezetők, művészek, tudósok és a főváros lakosságának több száz képviselője. *Ott volt a búcsúztatáson V. A. Guszev, a szovjet nagykövetség tanácsosa is.*

A küldöttség szombaton délután a menetrendszerű IL—18 típusú repülőgépen megérkezett Moszkvába. *A küldöttséget a szovjet főváros seremetyevói repülőterén*

1962 JUN 27

1021

Keresetlen beszélgetés Ezüst György csabai festőművésszel, munkásságáról

— Hová, hová?..

Ezekkel a szavakkal kezdődik az utcai találkozás, s már indul is az egy irányba haladók élénk beszélgetése. A szokványos kérdésre, hogy — Mi újság?", Ezüst György a tőle megszokott szerény modorban egy érdekes hírrel hozakodik elő: — Július 24-én, vasárnap nyílt Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum képtárában önálló kiállítása. Életében ez már a harmadik. Az első Békéscsabán, a második Debrecenben volt. A mostani lenne a folytatásuk. Zömmel teljesen új anyagot vonultat fel.

A hír valóban érdekes, de érdekes a szereplője is. Beszélgetésünk során megtudjuk, hogy a festő tősgyökeres csabai. Ennek különösebb jelentősége nincs ugyan, a továbbiakból azonban kiderül majd, hogy érdemes volt feljegyezni.

— Régen kezdtem a festést, de igazán tulajdonképpen azóta piktorolok — mondja —, mióta festőiskolát végeztem. Akkor fogtam fel mélyebben a képzőművészet, a festészet emberformáló értelmét, azt, hogy művészi eszközökkel is szólhatunk egymáshoz,

előre is segíthetjük egymást

Amíg az első két kiállításomon arra tettem le a garast, hogy a szocialista realizmus jegyében elmondom azt, amit az ember a világról felfog s lírai eszközökkel tolmácsolni tud róla, a harmadiknál már ott tartok, hogy ennek sokoldalú kifejezési formáit keresem, a mi modern, lüktető életünk magával ragadó ábrázolására. Régi módon ezt már nem lehet. Nyilván nem forma-játékokra törekszem. Naturalista alapból absztrahálok. Úgy érzem, ily módon mindjobban sikerül majd kifejeznem azt ami a témák tartalmi mondanivalójának valójában megfelel.

Ezüst György a csabai IX. számú iskola rajztanára éspedig „fél-fizetéssel", ami azt jelenti, hogy minisztériumi engedéllyel hetente 12 órát tanít, a többi idejét a festészetnek szentelheti.

Tanít ő nemcsak iskolásokat, hanem a csabai Építők művelődési otthonának rajzszakköreit és három megye olyan pedagógusait, akik a rajz-szakot levelező úton végzik el. Ezenkívül olyasmit is tudunk róla, amiről — említett szerénysége miatt — nem beszél, de ami nélkül portréja hiányos lenne. Békéscsabán több ízben részesült már pályadíjban, Debrecenben pedig a felszabadulási pályázaton 1960-ban a második lett. A következő évben Szeged város díját nyerte el az ottani Dél-magyarországi Képzőművészeti Kiállításon. Budapesten, a fiatal képzőművészek stúdiójától kétszer kapott grafikai díjat, legutóbb Csabán, a Tiszántúli Képzőművészeti Kiállításon, Munkácsy Mihály emlékéremmel jutalmazták művészetét. Részvevője a IX. Országos Képzőművészeti Kiállításnak. Minderről elfelejt beszélni. ellenben megtudjuk tőle, hogy miért említette „tősgyökeres" csabaiságát. Igy mondja el:

— Megfordultam művésztelepeken, Baján, Balatonfüreden. Nagyon jó a hatásuk.

Az új élményektől felfrissül az ember,

s a festőtársakkal való vita pedig szakmai, művészi látását teszi még tisztábbá. Azonban elmondhatom, hogy akárhová is kerülök, például a Dunántúlra, mindig „visszajátszik" bennem az alföldi, közvetlenebbül a csabai táj és környezet. Mi, idevalósiak valahogy csabai szemmel látunk mindent, miként a dunántúliak vagy az ország más részén lakók az övékével a mi életünket. Ezek azonban olyan tradicionális vonások a festőben, melyek nemhogy ártanának, hanem még eredetibbé, maibbá, színesebbé teszik szocialista-realista pikturánkat. Stílusjegy ez, mely a tartalmi mondanivalót egyéni foglalatba helyezi. Aztán itt van egy másik dolog. Mi, mármint azok a festők, akik nem vagyunk nagyvárosok lakói, mintha közelebb éreznénk magunkhoz az életet. Nem akarok hazabeszélni. Éltem én Pesten, ma is gyakran ellátogatok oda. Sok festő barátom lakik fenn. Nagyrészük műterem-pikturát űz — és ezt nem is tagadják. Kinéznek az ablakon és így.., Ha az inspirációt fel is veszik az utcán, az üzemekben, a vázlatozás, tervezés, alkotás a műteremben történik. Pedig mennyi zsúfolt élményanyag érhető ott el akár 70 filléres átszállójeggyel is!

Nyomban lecsapunk a közhelyes, mégis fontos kérdéssel:

— Tervei?

— Szeretnék kimenni a tsz-be festeni

— Mi az akadálya?

— Semmi. Ki is megyek. Persze, addig sem tétlenkedem. Nagyon foglalkoztat megint egyik kedvenc kompozícióm: „Beszélgetés munkásokkal".

— Mikor fog hozzá?

— Már kétszer megfestettem. De elégedetlen vagyok vele. Jobban, még jobban akarom.

És mintha azzal is elégedetlen lenne, hogy vele foglalkozunk, róla beszélünk, hirtelen másról, más valakiről beszél:

— Ismerek egy igen tehetséges iparművész gyereket! Pesten él, de innen, Csabáról indult el. Francziszky Ferenc a neve. Ő is ott lesz Szegeden. Hét-nyolc ötvösremekével mutatkozik be...

Igy mondja: „iparművész gyerek". Kedves nagyoskodás ez Ezüst György részéről, akinek a neve Ezüst ugyan, de haja még hollófekete. Milyen is lehetne egy „festőművész gyereké".

Új Rezső

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Meglesz-e a tervezett jövedelem a mezőberényi Aranykalász Tsz-ben?

Egy kisebb munkacsapatra való ember gyűlt össze Kürtiné, a tsz elnökének irodájában. Domjánné, akit itt is, és máshol is egyszerűen Ancikának szólítanak, a bank képviselője. Derék asszony. Agrár-egyetemet végzett. Volt gyakorlati munkán, majd a bankhoz került. Szövetkezeteket patronál. Berénybe betegágyból érkezett. Estéről estére belázasodik. Üdülni volt Visegrádon, s onnan hozta a megfázást. De ő erősebb nála, s lábon dacol vele. Kürtinét nem kell különösebben bemutatni, hiszen mint tsz-elnökasszonyt, sokan ismerik. Ott van a főagronómus, Vécsei Dániel is. Középtermetű, a sok gondtól, problémától megacélosodott, szúrós szemű, élénk észjárású, beszédes ember. Muzslai János, a főkönyvelő, nagy szaktudású fiatalember. Fejből „dobálja" a számlaszámokat, a tervezett és az eddig felhasznált költségeket, akár kőműves a téglát. Az ő fejében lényegül a 4300 holdas gazdaság számszaki része. A rezdüléseket is felfogja. Bökfi Lajos elvtárs, a párttitkár, a sasszemű gazda az ötödik, és az újságíró.

Kézbe kerül a termelési terv és a kis munkacsapat elindul a búza-, az árpa-, a kukorica-, a cukorrépa-, a napraforgó-, a borsó-, a bükköny- és a ciroktáblákon át a növénytermesztés várható bevétele elé.

— A búzák elég jók — kezdi az agronómus. — A januári fejtrágyázás meghozta a várva-várt eredményt. Az aszályos idő ellenére a hazai búza 8—8,5, a külföldi 13—14 mázsa termést ígér a gazdaság átlagában.

— Ne szerénykedj! — vág közbe az elnökasszony —, hiszen olyan a búzánk, hogy a járásban nincs párja.

Vita keletkezik.

Az agronómus nem enged korábbi kijelentéséből, viszont állítja: az eladásra tervezett kétezer mázsa búzát beszállítják az államnak, még akkor is, ha a biztonsági tartalékra tervezett mennyiséget és a szociális alap egy részét pénzre cserélik. A tagok kenyérgabona-szükségletét munkaegységenként három kilójával osztják fel, ezzel mintegy előnyt, több gabonát biztosítanak a rendszeresen és jól dolgozóknak. Aki pedig nem dolgozik, saját mulasztása miatt nem járul hozzá a szövetkezet erősítéséhez, egy deka búzát sem kap.

A bükköny egy része kifagyott — folytatódik a felmérés. Másik részét pedig a szárazság csigázta meg. Emiatt 14 ezer forint kiesést vetnek papírra. Rosszul kelt a szudáni fű is. Száz mázsa terméskiesést vesznek számba. A cirokhoz fűzött remények 50 ezer forint híjával válnak valóra — ahogyan most a határ mutatja. — Viszont a borsó jó. A tervezett nyolc mázsa helyett kilencet várnak (maguk között még ennél is gazdagabb termésről beszélnek és lehet, hogy meg is lesz). Ez az egyedüli növény, amely a tervezett bevétel fölötti eredménnyel kecsegtet. Ötvennyolcezer forint terven felüli bevételre számolnak.

Amíg a növénytermesztés eredményeit, hiányosságait összefoglalják, addig a tehenészetben, a sertéstelepen, a juhászatban, a baromfiudvarban is dolgoznak. Kövessük őket. Leadnak 140 hízott marhát, 20 vemhes üszőt. A jó gondozás révén a tervezett takarmány jobb értékesülését és a minőség kedvezőbb alakulását szeretnék elérni, ami nem kevesebb, mint 126 ezer forint többletbevételt hozna a szövetkezetnek. A hízottsertés-terv teljesítését a pillanatnyi helyzet alapján bizonytalannak mondhatjuk. Az 1200 darabos évi tervből eddig 182-t adtak le. Jelenleg 768 sertést hizlalnak. Még 250-re kell szerződést kötni, de csak ötvenet tudnak a tsz falkájából összeszedni. Nincs más hátra, 200-at meg kell vásárolni. (A sertéstenyésztésben beállt visszaesést valami különös betegséggel indokolják. Egy hónapnál hosszabb időn át az aujeszki tombolt.)

A tehenészetben terv szerint megy a munka

A kiesést és a terven felüli bevételeket szembeállítva, az állattenyésztés 44 ezer forint plusz bevétellel kecsegtet. Ahhoz azonban, hogy ez valóra válhasson, kétmillió forint értékű sertést kell az év hátralévő részében eladni, és ez egy kicsit sok. Bárcsak meg tudnának e feladattal birkózni, jól járna a szövetkezet meg a népgazdaság is.

A segédüzemágak és egyéb bevételek, kiadások csaknem egyensúlyban vannak — állapítják meg. Végül mindent egybevetve, a növénytermesztést, az állattenyésztést, a segédüzemágakat, a 31,83 forintra tervezett munkaegységrészesedés a mostoha időjárás ellenére 30,13 forintot mutat. A terv és a pillanatnyilag kialakult kép mutatja ezt. Ez az eltérés lényegében a lelkiismeretes munkával, takarékossággal, a tervezett termelési költségek csökkentésével megszüntethető.

Már elmenőben vagyunk, amikor Muzslai Jánost kérdezem:

— Hasznos volt-e az ellenőrzés? Segít-e az ilyesfajta munka a szövetkezeten?

— Feltétlen. Az ilyen átfogó ellenőrzés nemcsak a könyvelés számára, hanem a gyakorlati gazdáknak is sokat segít. Megismerhetik, mit tettek eddig és mit kell ezután tenniök, hogy a tervszerűséget a termelésben és a pénzbevételi tervek teljesítésében tartani tudják.

Ancikának tíz szövetkezete van

desanyja

Összehúzza a szemét, s a jóságos csillogás egy pillanatra borult lesz. Értem most már. Hogyne értené. Minden szeretetét a gyári fiatalokra pazarolja. Nincsenek otthon vetélytársaik, akik ellopnák tőle a gondokat, senki sem szorítja ki a szívéből őket.

Látom, amikor bejött a KISZ-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György festőművész

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1969 MÁR 2

1024

Fiatal festők első kiállítása



Pénteken délután, a békéscsabai Jókai Színház előcsarnokában Ezüst György festőművész nyitotta meg a Csabai Stúdió fiatal tagjainak első önálló kiállítását. Képünkön balról jobbra: Lonovics László, Molnár György, Ezüst György, Gubis Mihály és Fekete Júlia.

(Fotó: Demény)

Az általános, valamint a szakosító és levezető hallgatók pótvizsga esetén 30,— Ft pótvizsgadíjat kötelesek fizetni.

A Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem hallgatóit a Munkaügyi Minisztérium 15/1967. (KI. 18.). MüM. sz. rendelet alapján tanulmányi szabadság illeti meg.

Az esti egyetem általános és szakosító tagozataira pártonkívüliek is kérhetik felvételüket. A tanév minden szakon szeptember 1-től június 30-ig tart.

MSZMP Békés megyei Oktatási Igazgatósága.

...nak nyilatkozata ...vjet jegyzékről

...nyugatnémet katonai tevékenység folyik. A nyilatkozat szerint a szovjet jegyzéknek ez a megállapítása alap nélkül való.

A nyilatkozat végezetül hangoztatja, hogy a három kormány „nem kívánja feszültség kialakulását" és megerősíti „azt az elhatározását, hogy fenntartja a városba jutás szabadságát". (MTI)

Ilyen értelemben a DNFF-tá... madás katonai és politikai meg... mozdulás egyaránt. Párizsban ... tárgyalóasztal mellett az amer... kai küldöttek arról beszélte... hogy a DNFF „kimerült" és a h... ború megoldását a harcok csö...

Katonai puccs Szíriában

Bejrút

Damaszkuszi politikai körökből származó nem hivatalos értesülés szerint — amelyet a Damaszkuszból Bejrútba érkezők is megerősítettek — pénteken Hafez Asszad, hadügyminiszter átvette a hatalmat Nureddin Atasszi elnöktől. A bejelentések szerint a megdöntött államfő háziőrizetben van. Ugyancsak letartóztatták Atasszi rendszerének erős emberét, Szalah El-Dzadid-ot, a Baath-párt szíriai főtitkárhelyettesét.

A hadügyminiszter a hatalomátvételt a hadsereg vezetőségének átszervezésével készítette elő. A hírek szerint február 24-én az Asszadot támogató katonai egységek ellenőrzésük alá vették a rádió- és televízióadót, valamint a lapok szerkesztőségét. Csakis ezzel magyarázható, hogy a sajtó egyetlen szót sem közölt a vértelen puccsról vagy annak előkészületeiről. A jelentések szerint Damaszkuszban pénteken semmi jele nem volt katonai tevékenységnek. Asszad ugyanakkor utasította a hadsereg összes egységét, hogy csak a közvetlenül tőle kapott parancsokat teljesítse. A jelentések szerint a szíriai hadsereg, egyetlen egység kivételével, lojális Asszad-dal.

A hatalmat átvevő hadügyminiszter damaszkuszi megbízható források szerint, hamarosan új kormányt alakít. Valószínűnek látszik, hogy a puccs első hivatalos bejelentése az új kormány listájának közzététele lesz.

A hatalomátvétel okait elemző első kommentárok megállapítják, hogy a puccs a Baath-párton belül a párt polgári és katonai szárnya között régen zajló vita eredménye. (MTI)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 SEP. 29

Békésmegyei Népújság

Ezüst György
1021 festőművész

Grafikai kiállítás a csabai Munkácsy teremben



Csütörtökön délután a Képcsarnok Vállalat békéscsabai Munkácsy Mihály termében *Ezüst György* festőművész nyitotta meg az országos grafikai hét alkalmából megrendezett tárlatot. A tárlaton 28 művész rézkarca, metszete, linója szerepel. A bemutatott grafikákat október 3-ig lehet megtekinteni, de az alkotásokat később is megvásárolhatják az érdeklődők.

Felvételünk a megnyitón készült, középen Ezüst György festőművész.

(Fotó: Demény Gyula)

Hírlapter

Az egyik reggel 8 óra
már 5 órakor kezdték a
kát Békéscsabán a posta városi hírlaposztályának irányító dolgozói. A postaépület ablakainak vasrácsait mázolták társadalmi munkában. Hadd legyen szebb a környezetük!

Tulajdonképpen 67-en tartoznak az osztályhoz, köztük a hírlapkézbesítők, a nyolc árushely (pavilon, bolt) dolgozói, valamint a külterületi kezelők és az irányítók. Az utóbbiak idősebbjei még 1964-ben alakították meg a Valentyina Tyereskova brigádot, amely azóta évről évre kiérdemelte a szocialista címet. Háromszor kapta meg a bronz, kétszer pedig az ezüst fokozatot.

A megalakuláskor Békefi Istvánnét, amikor pedig ő 1968-ban nyugdíjba ment, Kopcsák Gyulát választották meg brigádvezetőnek. Közben más személyi változás is történt és most hét nő és három férfi dolgozik a brigádban. Az osztályvezető Gellért Zsigmondné, aki ugyancsak brigádtag.

●

Mi a hírlaposztály feladata?

Lényegében a város lakosságának az újságokkal, folyóiratok-

...nek, ami az egész brigád megbecsüléséül is szolgál.

— Jól érzi tehát magát?

— Ha nagyon megfeszített a munka, nálunk akkor is nyugalom van. És segítjük egymást.

Az újítási mozgalomban való részvétel ugyancsak feladata a brigádnak. Ebben az évben négy újítási javaslat beadását vállalták és hármat már teljesítettek. Az érdem pedig Gellért Zsigmondnéé, aki 18 éve osztályvezető és nagy tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy kellően tudja elbírálni, min érdemes változtatni. Az ő egyik — már elfogadott — újítása egy áttekinthető kimutatás a hírlapárus-elszámolásról.

●

Az osztályvezető Szabó Idát tartja a „jobb kezének". Így jellemzi őt:

— Szakmailag élenjáró, dolgos, lelkiismeretes. Minden vonatkozásban helyettesíteni tud.

Az egész osztály munkáját áttekinteni nem könnyű dolog. Előfordulnak hibák. Olykor például több a remittenda (eladatlan példány) a megengedettnél. De ki tudja mindig egészen pontosan kiszámítani, hogy egy-egy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 26

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Ezüst György festő

1031

Ezüst György az E-galériában

Ezüst Györgyöt ifjúsága Békéscsabához köti, tanulóéveinek Eger városa adott friss benyomásokat. Ezután a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait. De, Eger és Budapest után is megmaradt „alföldi" festőnek, a szó nemes értelmében.

Önálló formanyelvét, új anyag, és új technika segítségével igyekezett megszerezni. Mivel a békési táj és ember, a szűkebb családi környezet, erős élménysugárzása a fővárosban sem szünt meg, ebben a formában folytatta formai kutatásait, a korábban elkezdett dekoratív technika tökéletesítésére, a kifejezés fokozására.

Az érthetőség-; mondanivalójának alapfeltétele. A színes fóliák értelemszerűen, a látvány elemeinek kiemelése céljából, kerültek a kompozícióba. A tisztán dekoratív képépítés jellemzi munkáját. Az új anyag — a fólia — szervesen, tartalmat hordozóan él képein. Ezüst különös erénye, a hagyományos téma és a korszerű technika ellentmondás nélküli felhasználása. Legtalálóbban D. Fehér Zsuzsa művészettörténész jellemzi: „A művész felfedezésének számító technikája a színek szokatlan fényerejével, s e fény hatására átalakuló új valóságélménnyel ajándékozza meg a nézőt, az egykori látványok emlékét ünnepi csengéssel, lényeget kiemelő megfigyelésekkel teliti." — SCHL —

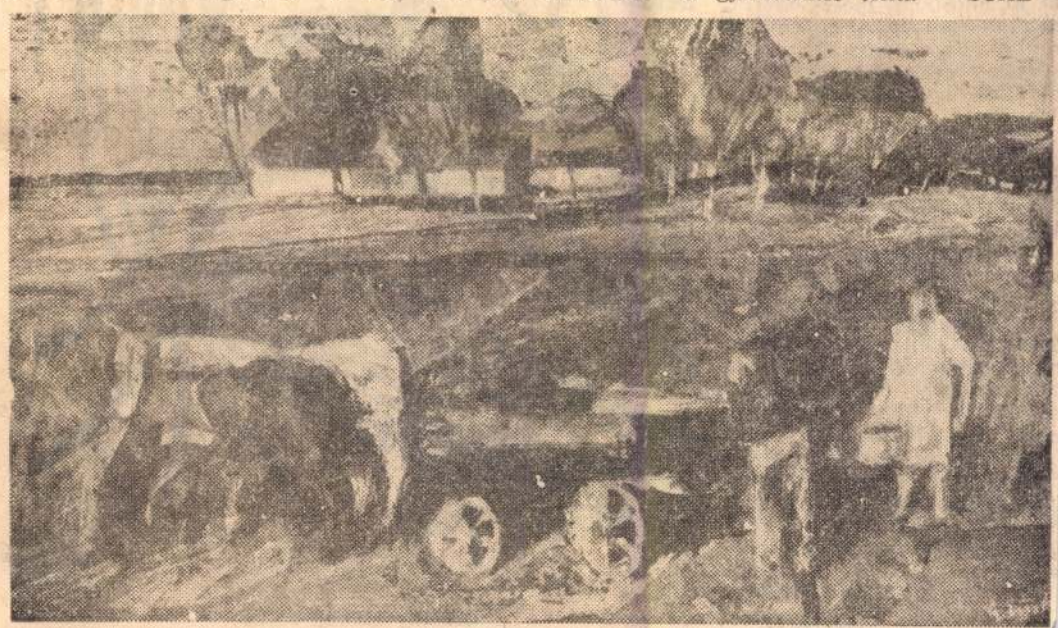

nek az idősebbeknél az egyetemi éveikre, problémáikra, és ennek megfelelően viselkednek. Mások szerint éppen ők azok, akik az egyetemen „elszenvedett sérelmeikért" rajtunk akarnak boszszút állni. Azt hiszem, mindkét vélemény alátámasztására lehet példákat sorakoztatni.

Kérdés az is, hogy mi vajon mennyire igényeljük azt, hogy bennünket neveljenek, formáljanak? Mindenki fordult már oktatóihoz személyes problémával, melyre részletes, kielégítő választ kapott. Mégsem fogadható el az az álláspont, mely szerint nekünk kell kérni a nevelésünket. Nem vagyunk még kész emberek. Az egyetemen eltöltött öt év alatt sok minden ragad ránk a szakmán kívül is. A jó pedagógus pedig éppen arra hivatott, hogy felismerje, kit merre és milyen mértékben lehet irányítani.

Hallottam olyan véleményt, mely szerint az egyetemen mindent megfizetnek, csak a nevelőmunkát nem. Anyagi ösztönzés kellene? Véleményem szerint ezt a problémát pénzzel nem lehet megoldani. Sokszor hallottuk, hogy nincs hivatástudatunk. Azt hiszem, hogy jó néhány oktató szintén nélkülözi a hivatástudatot. Nem a vegyészmérnöki tudományra gondolok, hanem a pedagógus hivatására.

Péter Mária
(IV. évf.)



Kürthy Hanna rajza

Ezüst György, festőművész

1021

1980.XI.5.
Déli krónika

- A Hadtörténeti Múzeumban mától képzőművészeti pályázat díjnyertes alkotásainak bemutatásához várják a látogatókat.

Hősiesség, bátorság, helytállás, fegyelem. A katonaéletet, a katonai magatartást ugyancsak konkrétan kifejező fogalmak, de vajon ezek művészi ábrázolása is csak és csakis realista, mondhatni naturalista módon mintegy katonás fegyelmezettséggel történhet.
A kérdésre a hazánk szolgálatában cimü kiállitás után kaphatunk választ mégpedig azt hogy egy MIG 21-es elfogó vadászgép sem a szögecsek világosan látható számától lesz élethü, hanem sokkal inkább a hangsebességnél is gyorsabb mozgás kimerevetésétől, dinamizmusának vásznon rögzitett erejétől. Egyszóval a müvészi megjelenitésben bátran biznak a közönség elvonatkoztató kézségében, mint például a Légierő cimü kép alkotója, aki 90x120 centi éteres farostlemezre montirozta a légijárművek és harceszközök egész kavalkádját.
Persze sokkal nehezebb lenne például egy diszszemlét stilizáltan ábrázolni. Ezért is készülhetett talán Ezüst György képe realista stilusban, de már már a fotorealizmus határát suroló Fehér László Pajss 79 cimü alkotása, amelynek katona alakjai elmosódott fényképre elmlékeztettnek, szinei azonban kétséget kizáróan igazolják, hogy palettáról származnak.
A szorosan vett katonai élet abrázolásán kivül helyt kapnak az egy hónapig nyitva tartó kiállitáson az ürrepülés, pontosabban az első szovjet-magyar ürpároat megörökitő alkotások is. Csakugy mint néphadseregünk katonáinak mindennapi élet nehéz pillanataiban például az árvizvédelemben nyujtott segitsége és végül két kis plasztikáról, melyek közül az egyik relief plasztikus anyagban fehér márványon ábrázolja Tartsai Vilmos százados portréját, másik pedig az Ég és Föld között cimü egészen ujszerüen tökéletes térhatással jelenit meg egy ejtőernyőst.
Pintér Antalt hallották.

1970 JUN 5

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ezüst György

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Békéscsaba

1071

Csabai festők kiállítása Pozsonyban

Jelentős kulturális eseménynek ígérkezik a június 14-én Pozsonyban megnyíló Ezüst György és Lipták Pál békéscsabai festőművészek műveinek kollektív kiállítása. A Csehszlovák Kultúra támogatásával megrendezett tárlaton ötven alkotást mutatnak be.

Bérezés: kollektív szerző

Jelentkezés: a konfekció

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

A CSEHSZLOVÁK KULTURA meghívására Pozsonyban rendez kiállítást két békéscsabai festőművész Ezüst György és Lipták Pál.

A PUSZTÁN NEVELKE-

Ecüst György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1970 JUN 12

(Füzér József karikatúrája)

A CSEHSZLOVÁK KULTÚRA meghívására Pozsonyban rendez kiállítást két békéscsabai festőművész, Ezüst György és Lipták Pál. Vasárnap, június 14-én nyílik a tárlat.

meg a k
vekedett
látni, h
az ehhe
nisztériu
nek töb
ki szín
nál és

Ernst Ern



George EZÜST was born in 1935 in Békéscsaba, southern part of the Great Plain called "Thunder Corner". He graduated in the Teachers' Training College of Eger and later in the Budapest Academy of Fine Arts.
He has been participating constrantly at the national exhibitions since 1959, and member of the Hungarian Artists' Federation (fine arts).
His act is determined by his motherland: the infinite Great Plain, the cottage houses, strict peasant lives and the world of their horses.
Not only the land of this territory is rich but its folklore, too. Munkácsy grow up, and Bartók also collected here some folksongs. The most characteristic school of hungarian fine arts: the "Great Plain School" was born here, too.
Ezüst follows this tradition outlooking Europe. His painting are rich in human content even if no human being is showed on theim, but can see a deserted cottage house or church. Complexity of nature and man expressed in a picturesque way. That is why the personality and painting of Eszüst is so complex that we cannot define in one sentence, nor range among some schools. „Faithfulness in a hundred way." — quoting Ady.

Ákos Koczogh

Awards:
1962 Munkácsy Plaque (Békéscsaba)
1963 Prize of Town Szeged
1967 Medgyessy Ferenc Plaquet (Debrecen)
1971 Prize of Town Békéscsaba
1976 Nagymaros Plaquet
1980 Prize of Ministry of Defence (Budapest)
1982 Diplom of Portrait-painting (Hatvan)
1986 Prize of SZOT
He held 33 exhibitions of his own, among others in Yugoslavia, Czechoslovakia, Italia, Malta, West-Germany and Austria.

festőművész

EZÜST GYÖRGY 1935-ben született Békéscsabán. Tanulmányait Budapesten kezdte meg 1953-ban a Képzőművészeti Főiskolán – a tanárképző főiskolán diplomát kapott Egerben 1957-ben, majd 1971-ben a Képzőművészeti Főiskolán is. 1959 óta rendszeres kiállító országos tárlatokon. Műveit hazai és külföldi köz- és magángyűjtemények őrzik.
Művészeti díjak:
1962 Munkácsy Mihály Emlékplakett (Alföldi Tárlat)
1963 Szeged Város Díja
1967 Medgyessy Ferenc Plakett, Debrecen, I. Országos Tárlat
1971 Békéscsaba, Városi Tanács Különdíj
1976 Nagymaros Plakett
1980 Honvédelmi Minisztérium Különdíj
1981 Hatvan Országos Portrait Biennálé, Bronz Diploma
1986 SZOT-díj

Kiállításai:
1961 Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1961 Debrecen, Medgyessy Ferenc Múzeum
1962 Szeged, Móra Ferenc Múzeum
1963 Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1969 Zrenjanin (Jugoszlávia), Mala Galerija
1970 Pozsony–Nyitra–Eperjes (Csehszlovákia)
1972 Budapest, Mednyánszky Terem
1974 Budapest, Eötvös Klub
1975 Nógrád, Művelődési Otthon
1976 Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola
1976 Oroszlány, Városi Tanács
1976 Debrecen, Mezőgazdasági Egyetem Aula
1977 Szolnok, Volán
1978 Budapest, József Attila Színház
1979 Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
1979 Pécs, Képcsarnok, Ferenczy Terem
1979 Szolnok, Városi Tanács
1980 Dabas
1980 Merano, Kuperion Galeria (Italia)
1981 Kner Nyomda, Békéscsaba
1982 Szombathely
1982 La Valetta, National Museum Of Fine Arts
1982 Merano, Kuperion Galeria (Italia)
1983 Hagen (NSZK)
1984 MOM Művelődési Központ, Budapest
1985 Pannonia Zentrum Pamhangen, Ausztria
1986 T.O.T. Budapest
1986 Thermal Hotel, Budapest
1987 Köln, Cyty Treff (NSZK)
1987 Budapest, Csók István Galéria
1988 Davos Club Hotel (Svájc)
1988 Kiskunhalas, Művelődési Központ
1988 Budapest, Ballantines Club

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

EZÜST GYÖRGY

SZOT-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1988. DECEMBER 15-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. HANTOS JÁNOS
A MAGYAR VÖRÖSKERESZT FŐTITKÁRA

MEGTEKINTHETŐ
1988. DECEMBER 15–23.

BENCZÚR GYULA TEREM
NYÍREGYHÁZA, DÓZSA GYÖRGY ÚT 3.

Összegezve: a 3. évfolyamába lépő, még fiatal *Békési Élet* már eddig is sikeresen teljesítette hivatását. A 250 éves Békéscsaba és egész Békés megye joggal lehet büszke erre a külsőségeiben is szép, ízléses kivitelű antológiára.

VÖRÖS LÁSZLÓ

Három, Csabáról indult művész

EZÜST GYÖRGY

Ahogyan Ezüst György nem köznapi, padlástérből kialakított, hangulatos műtermében — egy izmos, de vaskosan is harmonikus vonalú fatönk, néhány népi cseréptányér s köcsög társaságában — elnézegetem a nagyméretű olajképeket: az „Apám" címűt, a széken pihenő, gondbarázdált homlokú, gondolkodó arcú munkásalakot, a „Tanyán" című festmény ugyancsak töprengő kendős asszonyát — magam is elmerengek. Gyerekkorom jellegzetes képei jutnak eszembe, hisz az ismerős figurák, a számomra is roppant otthonos atmoszféra egész sor személyes vonatkozású alakot, eseményt asszociál bennem... Én elszakadtam a szűkebb pátria szeretett tájaitól, embereitől — Ezüst mindmáig híven közöttük él.

Gyerekkorom óta sok minden olyannak maradt a Viharsarokban — mind a táj, mind az ember vonatkozásában —, amilyennek én megismerhettem: a félig falu vidéki város, Békéscsaba arculata s a környék képe nyilván lassúbb ütemben módosul, mint akár a tudati világ, akár a gazdasági struktúra, akár a társadalom szférái. Ezért a levegős határ, a nyári fényben remegő fehér falú házacskák, a sárdegeszben süllyedező utcák, a hajnali párába vont disznóólők mind-mind felkerülnek a fürkésző szemű festő képeire. Szeretettel s együttérzéssel megformáltan, nemes patriotizmustól fűtött ecsetkezeléssel. Ám ugyanoly művészi hevülettel s rokonszenvvel formálódnak vászonra a varázslatos gyorsasággal változó városkép modern jellegzetességei is: az eleve kubisztikus vonulatú új lakóépületek, s a *mai* Csaba lakói — a hetyke tekintetű, büszke tartású, dús hajú fiatalok, a korszerű fri-

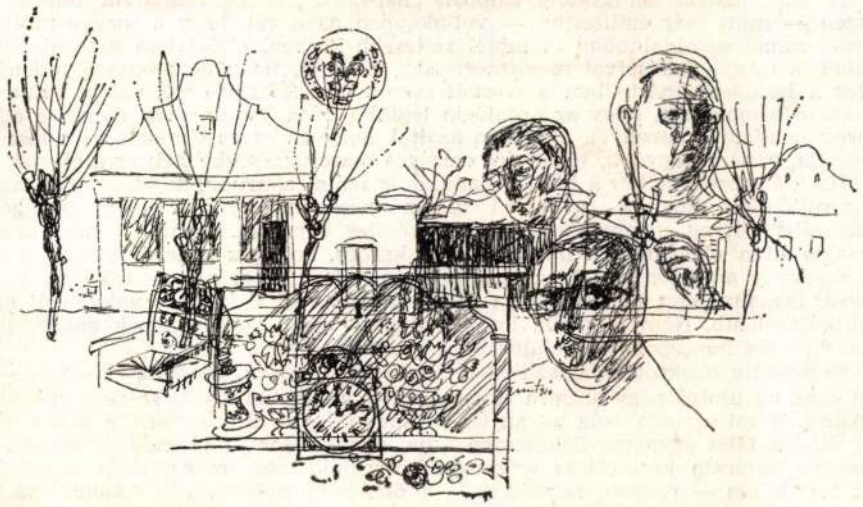

EZÜST GYÖRGY: ÖNARCKÉPES KOMPOZICIÓ

magas szinten adnak hírt legkorszerűbb csomagolóanyag-nyomtató tipográfiánk életéről és gondjairól, igazolván, hogy Békés a frissebb tradícióknak is jó őrzője: ápolja és fejleszti a Kner és Tevan nyomda igényes hagyományait. Külön értéke a kiadványnak egy pazar, nagyalakú színes betét, Gerrit Adraensz Berckheyde (1638—1698) Heidelbergről készült festményének reprodukciója.

Korántsem „üzemi lap" tehát a *Tipografika*. Megérdemelné a szélesebb körű terjesztést — s a tartalomjegyzéket is, ami furcsamód a *Bibliotheca Bekesiensis* I. kötetéből ugyancsak hiányzik.

KOVÁCS SÁNDOR IVÁN

JEGYZETEK A „BÉKÉSI ÉLET"-RŐL

Tudományos és kulturális életünknek a nyilvánosság előtt mindeddig kellőképpen nem megbecsült, valójában azonban szinte felbecsülhetetlen jelentőségű fórumai a megyei időszakos folyóiratok, antológiák. Magától értetődő, hogy az egyes megyék jellegének, hagyományainak, adottságainak — tehát objektív és szubjektív tényezőknek — megfelelően sok tekintetben eltérő arculatúak és színvonalúak ezek a kiadványok. Annyiban azonban egységesek, hogy alapvető feladatuk és hatásuk azonos: a megyei tudományos és kulturális potenciál teljesebb kiaknázása, ill. a megye népének művelése a szó legjobb értelmében vett patriotizmuson keresztül. Ezeknek a nemes hivatást teljesítő kiadványoknak sorában — a színvonalat tekintve — az élvonalba tartozik az 1966-tól megjelenő *Békési Élet* is.

„Népszerű tudományos és kulturális antológia" — olvashatjuk a lap „műfajának" megjelölését. A megjegyzések sorát éppen ezért azzal kell kezdeni, hogy a tartalom jórészt fedi is ezt a jelleget, főleg ami a népszerű tudományosságot illeti.

Közismert, hogy Békés megye a helytörténet kutatásának komoly hagyományaival rendelkezik, egyike ezen a téren legkimagaslóbb eredményeket elért megyéinknek. Érthető tehát, és feltétlenül erény, hogy a változatos, sokszínű tematikán belül a helytörténeti tanulmányok jelentik a domináló jegyet, a lap arculatának meghatározó tényezőjét. Ugyanígy a megye sajátosságaiból adódik, hogy emellett a néprajzi írások, valamint a mezőgazdaság helyzetét, eredményeit, problémáit elemző tanulmányok kapnak még nagy helyet benne.

A tanulmányok hangvétele valóban „népszerű", és ez rendkívül fontos dolog. Hiszen — mint már említettük — voltaképpen az a cél, hogy a megye múltját és jelenét minél sokoldalúbban és minél szélesebb körben, elsősorban a legilletékesebbekkel, a megye lakosaival megismertessék, anélkül, hogy az alapvető tudományos jelleg a legkisebb mértékben is csorbát szenvedjen. S hogy erről valóban nincs szó, annak jó bizonyítéka, hogy az antológia legtöbb írása, tanulmánya messzire elkerüli a provincializmus veszélyét, főképpen azáltal, hogy az egyes témákat nem leszűkítve vizsgálja, hanem nagyobb, többnyire országos összefüggésekbe helyezve elemzi.

Ha a dicséret mellett a bírálat hangján is szólni akarunk, mindenekelőtt azt kell megemlítenünk, hogy a „népszerű tudományos" mellett már jóval gyengébb a „kulturális" anyag, mennyiségileg és minőségileg egyaránt. Az utolsó négy szám elolvasása után elkerülhetetlenül adódik a kérdés, hogy ez a terület miért szerepel ilyen sovány eredményekkel az antológiában, miért nincs pl. elemző cikk a Békés megyei irodalmi élet helyzetéről, a Békéscsabai Jókai Színház munkájáról, műsorpolitikájáról stb. Nem hinnénk, hogy szubjektív akadályai lennének ennek, inkább a szerkesztési koncepció egyoldalúságára gyanakszunk.

Szubjektív okokról már csak azért sem lehet beszélni, mert az antológia — megint csak az utolsó négy számra hivatkozva — népes, kiterjedt szerzőgárdával rendelkezik. Némi egyoldalúság ugyan itt is tapasztalható, amennyiben a Békés megyei szerzők kb. felét egymaga Békéscsaba adja, ugyanakkor dicsérendő eredmény, hogy a megye határain kívülről is számosan közreműködnek az antológia munkájában. (Az már külön — részben személyes — öröm, hogy milyen szép számmal szerepelnek olyanok, akik a szegedi egyetemeken tanultak, végeztek.)

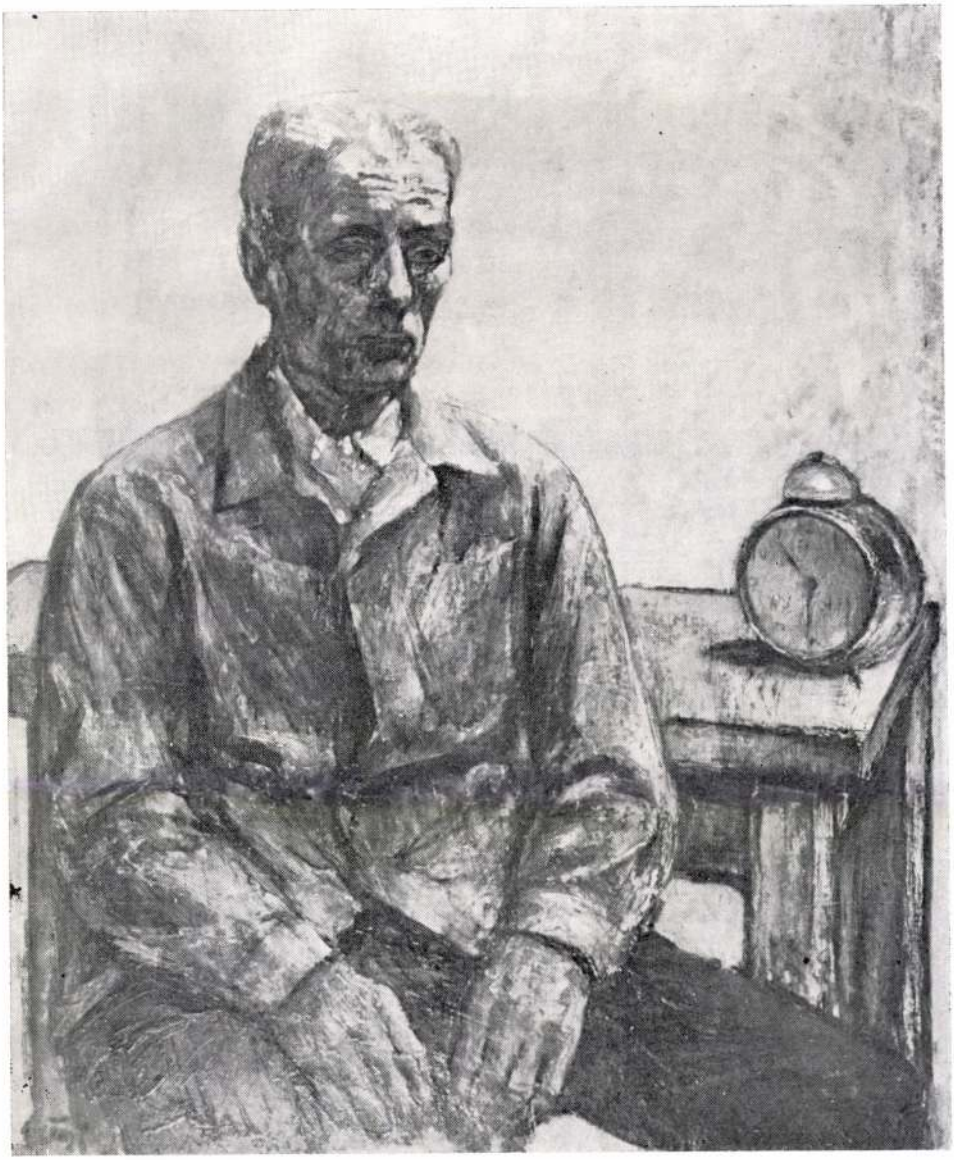

EZÜST GYÖRGY: APÁM



CS. PATAJ MIHALY: CSENDÉLET

zurában pompázó, viruló szépségű leányok — a vidéki város újjáteremtői. A város feszültségekkel terhes, „kétarcú" — s ez a „kétarcúság" foghatóan tükröződik Ezüst alkotásain. Fakturálisan, a kivitelezés *módját* illetően viszont egyre „egykezűbb", az egyéniség vonásait mindinkább kirajzolóbb ez a piktúra.

— Ez talán onnan ered — vág hangosan is elmondott gondolataimba —, hogy mesteremül végül is a Természetet választottam, nagy „T"-vel. A körülölelő táj szépsége, a hajdani tanyák és a mai lakóházak szigorú rendje, s főként a tájat formáló, a természet egészébe harmonikusan beleillő, annak arculatát szorgos munkálkodással alakító, alkotó *Ember* mindig elsőrenden érdekelt, mégis, tán napjainkra döbbentem rá tudatosan, hogy azt kell festenem, amit látok és érzek, hisz egy életre gazdagon elegendő inspirációhoz juttat.

— Eleinte, diákkorodat követően emlékezetem szerint sokat kísérleteztél kubisztikus megoldásokkal.

— Igen, de a kubizmussal történő kacérkodás eredményeit sosem tudtam a magam számára meggyőzőekké tenni, mert úgy éreztem, nem harmonizálnak igazi bensőmmel. Ezért elhatároztam, hogy megmaradok annál a szemléletnél és formálásmódnál, melyet egyesek divatos szóval „konzekvens"-nek neveznek manapság. Persze, meggyőződésem, hogy az igazi művészetre egyetlen szemléletmód uniformisát sem lehet ráhúzni a *kizárólagosság* merevségével. Az a lényeges, hogy a művész *őszinte átéléssel* valljon legközvetlenebb élményeiről, frissen, az elődöktől tanulva ugyan, mégis eredetien, megosztva a szépségadta gyönyörűségeket embertársaival.

— Úgy tudom, időd lényeges részét kitölti a tanárkodás.

— Heti 12 órámat szívesen töltöm tanítással, a gyerekek között. Ezenfelül felnőtt képzőművészeti szakkört is vezetek, foglalkozom levelező főiskolásokkal, s gyakran vállalok ismeretterjesztő jellegű esztétikai, műtörténeti előadásokat. Olykor elkeserít, hogy az ilyenféle feladatokat egyes szakmabeliek degradálónak minősítik, s a megjelölést, hogy „... rajztanár", olykor gunyoros szájízzel rakják a „festőművész" szó mögé. Pedig én mindig, gyerekkortól rajztanárnak *is* készültem, nem csupán művésznek. Apám — aki ács — építészmérnököt szándékozott faragni belőlem, mintegy „feljebbemelkedésként", de hát *így* sikerült...

Így sikerült, de nem is sikerült oly rosszul: az 1935-ben született Ezüst György 1957 óta vesz részt rendszeresen megyei és országos tárlatokon (csakúgy mint kiemelkedő csabai művésztársai: *Lipták* Pál, *Miklós* István, *Gaburek* Károly és a többiek). Önálló kiállítását két ízben is megrendezték Szegeden — legutóbb 1967-ben —, s Békéscsabán és Debrecenben. Szegeden és Debrecenben városi díjakat nyert, a Debreceni I. országos Tárlaton, valamint az Alföldi kiállításon, Békéscsabán pedig emlékplakettekkel tüntették ki, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tárlatán grafikai díjjal.

Sokat utazik: bejárta Lengyelország, Csehszlovákia, az NDK, Ausztria, Románia, a Szovjetunió, Bulgária, Jugoszlávia, Olaszország sok megkapó táját, számtalan műemlékkel ismerkedhetett meg, gazdagítva képességeit. Ám legszívesebben Békéscsaba és a Körösök vidékén barangol.

S talán neki van igaza.

D. E.

CS. PATAJ MIHÁLY

A jelenleg Szegeden munkálkodó képzőművészek közül csupán egynekkettőnek a nevével találkozunk a Zádor Anna—Genthon István-féle, 1967-ben kiadott Művészeti Lexikonban. Csabai Pataj Mihály közéjük tartozik. A reá vonatkozó életrajzi adatokból megtudható, hogy 1947-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula növendékeként.

Azt viszont már nem a lexikonból, hanem Pataj főiskolástársaitól tudom, hogy nem csupán egyik növendéke volt a hajdani magyar Alföld illusztris vászonramentőjének, a romantikusan, meseszerűségükben is realisztikus, népi ihletésű festmények rangos sorát megteremtő, világhírű mesternek — hanem „kedves Miska fia" —, egyik szeretett tanítványa, akinek eljövendő munkálkodásához komoly reményeket fűzött Rudnay.

A mester reménye nem volt alaptalan. Tanítványa mindmáig a töprengő, öngyötrő, eredményeiért keményen megküzdő művész jellegzetes jegyeit hordozza. Az egykori csabai parasztfiú alkatilag is ellentétek hordozója: nagy csontú, robusztusz alakja, parasztosan szegletes, tempós mozdulatai — hevülékenyen dinamikus, szenvedélyes, lírai merengésre és indulatos nekizúdulásra egyként hajlamos, szókimondó jellemet rejtenek.

Típusosan mai művész, valóban „dialektikus" alkat: mintha viharsarki pór-őseinek urat sápasztó, perzselő indulata folyvást egy világlátott, pallérozott, csiszolt intellektussal kelne birokra benne.

Az ellentétes belső tendenciák közül a főiskolát követően, 11—12 esztendős szarvasi tanárkodása idején mintha a lírai jellegűek ejtenék rabul elsődlegesen. S ez természetes is. A vízparti kisváros a természettel, az elemekkel viaskodó parasztsággal, a messzi távlatú, merengésre késztő szántóföldekkel, a víziélettel való közvetlen kapcsolatot nyújtja az érzékenyen reagáló művész számára. Ennek megfelelően elsősorban aquarellekben iparkodik kifejezni magát, s viszonyulásait az őt körülvevő miliőhöz. A Körös-vidék tanyavilága, a melegbarna, végtelenbe nyúló szántóföldek, a földre lógó, csapadékterhes őszi fellegek, az esőverte szárkúpok, villogó falú istállók — mind-mind felkerülnek rajzlapjaira, s széles, lendületes ecsetkezeléssel komponált, líraian realista alkotásokként állnak egyűvé.

Később a puhán lírai hangvétel drámaivá mélyül-sötétül — elsősorban az új környezet, Szeged, s a Tisza-part varázsos hatása expresszívebb megoldásokra készteti. Ennek eredményeként jön létre az 1962-ben Budapesten, a Derkovits-teremben megrendezett önálló kiállítás, melynek végső konklúziója a művész számára is tapasztalhatóan az, hogy az alapvetően természetelvű, anyaggyűjtő jellegű aquarellfestészetet immár gazdagon kiaknázta — s jöhet az „olajjal" való küzdelem — nem is csupán a technika elmélyítése, hanem sokkal inkább a szellem szféráiba történő emelkedés, a lélek régióinak mind szenvedélyesebb kutatása tekintetében.

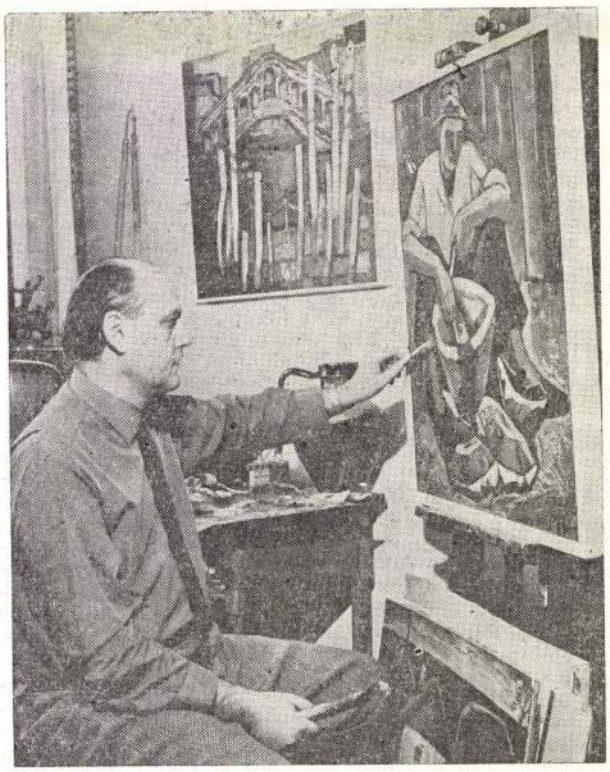

Még az aquarellek hosszú sorát megelőző periódusban — de persze közben is — igen eredményes fametsző tevékenységet folytat. A fa- és linómetszés technikájával a főiskolai évek alatt — Varga Nándor grafikai osztályának szorgos látogatójaként — barátkozik meg, s a keményen, markánsan tálaló fa- és linómetszés művelete legalább oly intenzíven vonzza, mint a lágy hangvételű művekre ösztönző vízfestés. S nem eredménytelen e vonzalom: bravúros manuális megmunkálásról árulkodó Őzike, Bivalyok, Napraforgótisztító, Halász, Tutajosok című képei méltán hívják fel rá az avatottak figyelmét az I. és IX. Országos kiállításokon, az Ernst Múzeum falain, az I. Miskolci Grafikai Biennalén és egyebütt.

A grafika „tézise" és az aquarell „antitézise" alkalmasnak bizonyult arra, hogy tapasztalatokkal — élet- és mesterségi ismeretekkel — felvértezetten a „szintézist" iparkodjék megteremteni a Szegedre költözött Pataj Mihály, művészete minőségi ugrásaként, imponáló összegezésként. Ismeretei birtokában egyre bátrabban nyúl a dolgok felülete mögötti összefüggések kutatására késztő, a színkontrasztok tudatos alkalmazásával a valóság jegyeit logikai rendszer szerint, építkezően válogató és átlényegítő, fegyelemmel szerkeszthető olajképi megoldásokhoz.

Az 1964-ben sorra kerülő, a Képcsarnok szegedi kiállító termében nyílt önálló kiállítás képein domináns még a lírai alapállás,

azonban mind a honi ihletésű képeken, mind a francia- és olaszországi tanulmányutak inspirációját érzékeltető műveken elő-elősüt már a logikai képszerkesztésre utaló törekvés számos jegye — egy összefogott, dekoratív, az előzőeknél rendszerezőbb képi világ előhírnökeként. (Lásd: Dömötör torony, Tengeri vitorlások, Halászbárkák a Tiszán, Rialtó csendélettel, Szajnapart.)

Az ösztönöket pallérozó, logikai jellegű képépítés azonban igazi diadalát a Tanárképző Főiskola rajztanszéke III. kiállításán, 1967 őszén „üli" Pataj képein: a collage- és olajtechnika ötvözését alkalmazó Olajkutak I. és Olajkutak II., a Munkásnők, a Vihar előtt, a Kazlak karámmal c. gouache-kompozíciók, az Alföldi táj s az Itt tanya volt c. olajképek pregnáns, fogható bizonyítékai annak az imponáló művészi megújhodásnak, melynek érzékelhető jelét már a szegediek 1967-es, Nemzeti Galéria-beli tárlatán is felfedezhette a nem csak nézni, hanem látni is képes tárlatlátogató — elsősorban a Falusi házak, a Tiszahíd, s a Bánk bán-próba c. alkotásokon. Legújabb, az olajképek technikáját hasznosító fametszetei, valamint a vegyestechnikát a metszetek és aquarell szintézisének jegyében alkalmazó, nagyméretű művei, freskói arra engednek következtetni, hogy művészünk jelenleg egy éretten summázó, az intellektusnak vezetőszerepet engedő, de az érzelmek gazdagságát, az emberi viszonyulások melegségét is szóhoz juttató, izgalmas koloritú periódust él át.

Nyilvánvaló, hogy egy új periódus mindig valaminek a lezárását jelenti. Ugyanakkor azonban valami újnak a kezdetét is, hiszen az igazi piktúra fejlődésének spirálmozgása nem ismer megállást. Nem ismerhet az egykori csabai parasztfiúé, Cs. Pataj Mihályé se'; művészünk vérbeli alkotó, aki az önkifejezés próbás, de szépségekkel sem fukarkodó útján az új eredményeket élet-halál kérdésnek tekinti. Legújabb műveinek tanúsága szerint nem csupán nem *akar*, hanem nem is *fog* az elért stáción — sikereiben fürödve — sokáig időzni. Töretlen alkotókedve, szívós következetessége egyre előrébb lendíti.

DÉR ENDRE

SCHÉNER MIHÁLY

Született 1923, Medgyesegyházán. Iskoláit a békéscsabai ev. gimnáziumban végezte. 1942—47 a budapesti Képzőművészeti Főiskola növendéke. 1957-ig rajztanár. Első kiállítása: 1962, a Csók Galériában, Budapesten. Majd: 1963. és 1965. London; 1964. Párizs; 1965. Stockholm.

Keskeny filmszalagot tart a világosság elé: a budai hegyek felől beáradó fény tüzes kékeket és zöldeket, rouaulti pirosakat, kármint csillogtat meg az apró mezőnyökön, mintha drágakövekkel kirakott nyakláncot emelnénk a magasba. A filmkockákon kirajzolódnak az összefonódó, figurális motívumok, legtöbbször elefántcsontfehéren, nyújtottan — Schéner sorra mondja a címeket: *„Parasztok"*, *„Ivók"*, *„Bohócok"*, *„Madáreregetők"*, *„Paprikagyűjtő nő"*, karjában cinóber-lángok; *„Csendélet babával"*, mely letört karjával az előtérben áll, s hirtelen a Gustave Geffroy íróasztalára állított, félbemetszett Vénuszszobrot juttatja eszembe (Cézanne), — *„Két öregasszony"*, kis gerendás menynyezetű, kék szobában, melynek képe a festő emlékében él...

Elhallgat.

— Ez a periódusom nem jön többé vissza... A képeket pedig mind felvásárolta egy londoni galériatulajdonos, Estoric, aki látta 1962-ben első kiállításomat a Csók Galériában. A gyűjteménybe a zsennyei intérieur-ök is beletartoztak. Fentieket ugyancsak Zsennyén festettem, 1963 október-november-decemberében...

*

Fenti eseményekre két egymást érő külföldi utazás következik: *Schéner 1963-ban fél évet tölt Londonban, Párizsban, 1964/65-ben pedig egy teljes évet újból Franciaországban és Stockholmban.* Az eddig haza miliőben sikerre vitt színelszakadás, mesterének, a Rudnay-iskolának, sötétebb, romantikusabb atmoszférájától, Franciaországban — a Côte d'Azurön — elemi erővel kiragyog, mert — mint mondotta — „a felbontott spektrum-színeken, ragyogó pirosokon, kékeken és sárgákon keresztül mindig a fehérség fele vágyódott"...

Valahogy így bukkan fel töprengő képzeletében a „mézeskalácshuszár" figurája, mégpedig Stockholmban. Azonnal nekilát az év-

százados kis vásárfiának vízióvá való átkomponálásához. Tucatnyi *„Mézeskalácshuszár"* újból Stockholmban marad, de Schéner makacsul hazahozza a témát, 8—9 kép már itt elevenedik meg, a budai műteremben. A megelevenedés alatt a figura — természetesen — csupán síkszerű motiváltságát tartja meg, ez is széthull, szétterjeng — némely képen valósággal szétrongyolódik —, az expresszivitás fortyogó katlanában Schéner kifőzi rajtuk a „csontfehér" színeket; a huszár villogó piros csizmája, csákója, szétdobálódik egymástól, mint hajszálon összefüggő részletek, puhára főtt csontok, de így tartják össze a képiséget, azaz a színek és dimenziók mozgalmas ritmusába torlódó egészet.

Természetelvűségből átváltani szférikusabb világra, mely alatt egyaránt értődik az emlékképek szublimációja, a vizuális összefüggéseknek modern eszközökkel való kikristályosítása, szubsztanciák képi megjelenítése, melyeknek felderítése, kitermelése világméretű kutatásokban folyik, magának a művészetnek kínzó lemondása az idillikus, természetszerinti, empirikus megfogalmazásokról, s *áttérés a színekbe és dimenziókba illeszthető képletekre*, — lemondás az „önkitárulkozásokról" — s áttérés a kozmosz kicsiny, mikroszkópikus, apránkénti megjelenítésére —, nemcsak önkínzó, hanem a művészt gyakran közönségileg cserbenhagyó feladat...

Első — immár nem kísérletként, mert azon a „Mézeskalácshuszár-ciklussal" átesett Schéner —, de új hangként váratlan sorozat jelentkezik: *„Pásztorok, betyárok, pandúrok"*, 1967 augusztusában. *„Szárazfa"*-hangok a Balaton csendjében. Egyenletes alkotások, nem túl nagyméretűek, melyeken elsősorban visszakéredzkedik mesterének, Rudnaynak, szegénységet éreztető, suta okkerszíne (*„Nagybábonyi utca"*, 1930), valamilyen szublimált árnyalatban, ehhez sápadt velőszürkék és elefántcsontfehér, egész kevés keserűbíborral. A színek alatt azonban korántsem plasztikus alakok rajzolódnak ki, hanem a finoman metszett, egymásba simuló kis mezőnyökön csak mintegy felsejlik a síkszerű, két dimenziónális figurális-megfogalmazás: a csoportok, figurák összeállnak, majd újból szélválnak, a kevéssel mondott arcok lunatikus megvilágításban felderengnek, majd ismét eltűnnek, subák, ingek egy-egy éke kirajzolódik, de újból visszafodrozódik a drámaiatlanul, érzelemtelenül ott toporgó tömegbe. Térjünk át a kép megfogalmazására: „a drámaiság itt monolitikus" — magyarázza Schéner; a három-négy szín kicsiny Memnon-oszlopok suta zümmögését, ritmikáját adja — emlékeztethetnének a múzeumokba befogadott múmiatekercsek, leplek dohányszín sápadtságára (sőt James Ensor „Színház" c. képén is hasonló atmoszférában faragcsálódnak bele a fejek, figurák a kompozícióba), de mindezen túlnő a magyar folklór spanyolviasszal rajzolt, zalai és somogyi „szellemeinek", bakonyi romantikájának visszalopakodása a művész fojtott viaskodásában. A vonallal ritmizáló, a műbe mintegy neuraszténiás rendet, harmóniát belevivő művészekhez, Miróhoz, Kandinszkyhez, Celichez stb. hasonlóan, de mégis sajátságosan magyar világot hozott létre Schéner ezen a cikluson, mely — mint mondottuk — színével, atmoszférájával nem rokontalan a Rudnay-féle mondai levegőtől és hagyománytól sem („Menekülők", 1917, „Lakoma", 1925, „Köszöntő", „Szekerek", 1930), de már óhatatlanul a képiség elvontabb rendű megfogalmazásának bűvkörébe került.



Barcsay Jenő és Major Máté Schéner Mihály (balról) műtermében

*

A fejlődés nem mindig jár együtt bombasztikus gesztusokkal, elmaradnak a kiemelkedő állomások, mint olyan menetben, mely észrevétlen fűzi egyik lépését a másikba.

Már a technikánál, az ecsetvonást ecsetvonással takaró, igen óvatosan fogalmazó, rejtett és messze hangokra neszelő figyelemnél fogva, adódott végre *„az élővilág konstrukciójának"* megjelenítése Schéner vásznain, mellyel egy-

ben végérvényesen összefűződött a modern európai, félig-intellektuális áramkörrel: Boccionitól egészen Tanguy, Massonig, sőt inkább a szobrászok, Arp, Krıcke, Pevsner világával, az élen mindig Miróval (szül. 1893), de tulajdonképpen maga előtt hajtva a tachizmust, a tisztán absztraktot.

Ezeken a farost lemezeken réteg rétegre halmozódik, mindegyik megtartva a maga értelmi, kompozicionális kiterjedését, mígnem az utolsó felület — legtöbbször leheletnyi finom, szürkés osztrigaszín — lefedi az összest, mintegy leszűkíti a kompozíciót. Metafizikailag: befele haladás a külvilágból. Biológiailag a rétegek lebontása, kihámozása: a fehér datura-világ felmetszése, „Gyümölcsök" lehántása, „Kezek" romantikus feltérképezése, „térszituációk" a végső fokon... A legutolsó közülük, „Fedett felületek alatti gondolatdiszparáció" — már éppen valami „megfoghatatlannak", biológiailag-kémiailag „nyüzsgő" képletnek kiszűrése a világegyetemből a festő palettáján, cinóberkármin felvillanása gondosan kitenyésztett szürkéken, agytekervénybeli okkereken, nem feledkezve el a négy dimenzionális megoldásról sem...

*

Kis kiállítás zajlott le a közelmúltban, melyen Schénernek hat képe szerepelt, többek között a fapikkelyekből összeállított *„Mediterrán felület"*, élénkpirossal, kékben, valamint a sugaras lécekkel körülhatárolt, esztergályozott csigákból, kockákból és hengerekből megszerkesztett nagy kompozíció: *„Additív elemek és formaismétlés"*.

A XX. század művészete természetes türelmetlenséggel nyúl ki minden jónak látott eszköz után, mellyel magának is, az utókornak is megkonstruálhatja azt a bonyolult világképet, melyben valóságérzetének ki kellett tárulnia a kozmosz felé, elvonatkoztatott fogalmainak pedig, a tudomány jóvoltából, a felfedezések szakadatlan súlya alatt, meg kellett jelennie, desztillálódnia kellett, emlékképeivel, távoli sugallataival vegyesen, a valóság képernyőjén...

Schéner művészete is ilyen folytonos desztilláció: de éppen mert az, csillogása bensőséges, szemérmes, gondolatvilága régóta rá-nyöppent a szüntelen alakítható, alakuló, megjeleníthető impulzusokra, melyekből nem mindig könnyen elfogadható és megemészthető formában bukkannak ki ciklusai... Fejlődése nyilvánvalólag ezentúl is az *expresszivitáshoz* fog kapcsolódni, minden úton-módon megtartva a festői és plasztikai törvényeket, hatásokat — így mozgalmas, tág keretben készítik elő Schéner egész oeuvre-jére érvényes, később összegezhető ítéletünket.

BOZÓKY MÁRIA

EGY SZÁL SZOBRÁSZ CSABÁN

MLADONYICZKY BÉLA

Nehezen oldodó, nyugtalan szemű s mozdulatú, hallgatagnak tetsző ifjú ember az egyetlen csabai szobrász, az 1935-ben Békésszentandráson született Mladonyiczky Béla.

Eléggé lassan ered meg a nyelve akkor is, amikor már az „új" gimnázium raktárhelyiségéből alakított szobrász-műteremben üldögélünk, s műveit nézegetjük. Aprócska érméktől a nagyméretű gipsz-aktig igen sok alkotás zsúfolódott össze ebben a nem éppen tágas helyiségben, melyet csaknem a sajátjának mondhat a törökös bajszú fiatal tanár-művész. Nagy a zsúfoltság — mégsem panaszkodik Mladonyiczky Béla: tapasztalhatóan tisztelik-szeretik Csabán; a város vezetői is kivételes szeretettel nyilatkoznak egyszem szobrászukról. Békésről, a szomszédból hozták át az új gimnázium tanárául, s nem csalódtak benne: fáradhatatlan pedagógustevékenysége, szinte egész napos tanári munkája mellett bámulatra méltó energiával sorjázza újabb és újabb alkotásait: finom vonalú, nemesfából faragott torzókat, özön plakettet, áhítatos szépségű, poétikus márványkompozíciókat.

Ahogyan az utóbbit szemléljük, megélénkül a hallgatagnak mutatkozó művész. Szinte lázas sietséggel magyarázza:

— A márvány anyagának bűvöletében élek. Régi, tán már el is koptatott közhely, hogy szobrot csak az anyag öntörvényeinek megfelelően lehet alkotni. Nos, a márvány vonatkozásában fokozottan érvényes e megállapítás. Ha nagyníha márványt faraghatok, úgy érzem, e nemes anyag szinte szuggerálja a nemes formát, az egyedül lehetségeset s szinte parancsolóan hatá-

rozza meg vésőm útját, kalapácsom ívét...

Jó ívben lendül az a bizonyos kalapács, ígéretesen dolgozik a véső. Különösen a kisplasztikák vonatkozásában biztatóak az eddigi eredmények. Kulich Gyula portréja még a precizitás, az élethűség jegyében fogant, Szegedi Kiss István békési prédikátor pufókságában is markáns plakettje s a szeretettel alakított leánykafej azonban már biztonságosan rugaszkodik el a nyers látványtól, s imponálóan emelkedik a *művészi elvonatkoztatás szféráiba*, annak bizonyítékául, hogy Pátzay Pál és Szabó Iván tanítványa egyre teljesebben lel sajátos benső világa, érzései és indulatai karakterisztikus megjelenítésének titkaira.

Ebben [illegible] van segítségé[illegible]ros is, Békéscsaba, ahonnan mártíromságot szenvedett édesapja indult, az egykori illegális, kommunista sejt tagja. A jubiláló város szerető gondossággal veszi körül Mladonyiczky Bélát, s valóban atyjává iparkodik lenni — a fiatal művész korán elvesztett édesapja helyett.

D. E.



MLADONYICZKY BÉLA: KROKI

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 VIII 2.
ÚJ SZÓ

1021

Békéscsabai festők képei

Ezüst György és *Lipták Pál* az „intergeneráció" alkotócsoporttal együttműködve a Gorkij utcai tárlati helyiségben mutatják be az utóbbi években keletkezett műveik kisebb válogatását.

A 34 esztendős Ezüst György az egri Pedagógiai Főiskolán a néhány évvel ezelőtt Bratislavában kiállító Jakuba János festőművész tanítványa volt. Ezüst 10 esztendei keresés és kísérletezés után rátalált a maga útjára. S most fáradhatatlan energiával és kedvvel tanít, küzd meg az egyéni és a közösség mindennapi problémáival. Rendületlenül ragaszkodik palettájához, ecsetjéhez. Gyarapodó képei, grafikái több vidéki város kiállításán szokta szerepelni. Munkácsi és Medgyesi érmekkel tüntették ki. Festményei az Alföld képzetét keltik fel bennünk. A határtalannak tűnő síkságot, a napégette talajból kinövő falvakat, az embereket, a higgadt tempójú életet érzeteik. Vegyes technikával, olajfestékkel, kollázzsal alakított képeinek koloritja erőteljes, a színek hatását csillámló aranynyal, ezüsttel fokozza, s a formákat sötét kontúrok közé zárja. Tudjuk, hogy: „A festőnek figyelnie kell a természetre, de nem szabad azt összetévesztenie a piktúrával". Mérlegel, s válogat. A falu lelkét idézi a szélesre tárt kapujú parasztudvar, a fehérre meszelt kis házak, a létrás szekér s az előfogott türelmes, barna lovacskák, meg a tarka hetipiac s a dekoratív csendéletek. A szobabelsőket a népi képzelet és ízlés formálta tulipános ládák, a virágdíszes mázas tálak s korsók élénkítik. Majd töprengő arckifejezésű mai fiatal lányok tűnnek fel képein, akik már túlnéznek a falu határán. Tanulmányútjai révén Ezüst György látóköre is tágul. Az idegen ország idegen tájait is érzéssel veti vászonra. Áttetsző kék és fekete színek között ível a híres Avignoni-híd, s foszforeszkáló árnyalatok közül emelkedik ki Velence.

Lipták Pálnak más a szemlélete, más az alkotómódszere. Nem ragad bele a kisváros szürkeségébe. Az ifjúkori élmények — mint általában —, az ő esetében is döntők és sorsformálók voltak. A válságos történeti és társadalmi időszakok festői az expresszionizmus stíluskategóriáját vélték az adequát kifejezési módnak a lelkük mélyéről feltörő szenvedélyek, s a szellemi tartalmak materializálására. Az érzékeny és tehetséges Lipták Pál is komor villanásokkal, zaklatott formákkal, szakadozott, mozgalmas vonalakkal fejezi ki kavargó indulatait, mondanivalóját. De drámai feszültségű vásznainak még sincs kétségbeesett kicsengése. Szabad ecsetkezelésű, visszafogott színű temperáinak (Este a tarlón, Pásztor teheneivel, s a gyakran feltűnő Lovasok) alakjai olykor gunyoros fintorral, vagy megbékélt, humoros mosollyal fogadják az élet furcsaságait.

BÁRKÁNY JENŐNÉ

...sztőségi asztal

arra, hogy *a zsákokon 45 kg van feltüntetve, a telep embere nem engedett az 50 kg-ból* s így Gábor Miklós — mert az őrölt mészre szüksége van — mi mást tehetett, *mint kifizette a négy zsák, az építőanyag-telep embere szerint két métermázsa őrölt mész árát, a 105400 sz. szállítólevél szerint 78 koronát.*

Gábor Miklós hazaszállította a meszet, de egyáltalán nem nyugodott bele abba, hogy a 45 kg mióta és miért 50 kg? Éppen ezért *otthon lemért 10 zsák őrölt meszet* és a legnagyobb megdöbbenésére a 10 zsák súlya a következő volt: *42, 43, 43, 4g,5, 41, 42, 43, 42, 41, 43 kg.* Vagyis csupán ennél a 10 zsáknál a hivatalosan feltüntetett mennyiségből is 22,50 kg *te, hogy a žiranyi üzem súlyban és az árban nem a zsákokra feltüntetett 45 kg-hoz igazodik és azt számlázza, hanem a tényleges súlyt s az annak megfelelő árat.*

Következik a harmadik kérdés: *egy vagon* őrölt mészről volt szó (ami több mint 100 métermázsa), s ez azt jelenti, hogy abból *sok ember vásárolt*, s éppen ezért a kérdés: *vajon a Jednota komáromi építőanyag-telepe minden vásárlójának visszatérítette-e a különbözetet*, vagy csupán Gábor Miklósnak, akinek volt merszе nemcsak szóvá tenni az ügyet, hanem ennek érdekében a leghatározottabban fellépni?

Joggal tételezhetjük fel, hogy a Jednota komáromi építőanyag-telepén az őrölt mészpor

hogy akadnak még egyes állami szervek — ez esetben a *Galántai Járási Nemzeti Bizottság egészségügyi szakosztálya* —, melyek úgy vélik, hogy a törvényes előírások alól kibújhatnak. Miről is van szó? *Kucsera Ottóné vásárúti (Trhové Mýto)* olvasónk még április végén szerkesztőségünknek küldött levelében megírta, hogy *Nádszegről (galántai járás) Vásárútra (dunaszerdahelyi járás) költöztek át.* Kétnyuk van, az egyik k... múlt, a másik 10 hónapos. ... mészetes, hogy miután átköltöztek, kérte a nádszegi egészségügyi nővértől a gyerekek nyilvántartási lapját — melyeken a többi között fel van tüntetve, hogy mikor és mi ellen kaptak oltást —, de a nővér

Ezüst György

— Kerámiastúdiót nyitott a Belvárosban az Épületkerámiaipari Vállalat termékeinek állandó bemutatására. A Harisközi stúdióban pénteken sajtótájékoztatón ismertették a tárlat anyagát. A stúdió Ezüst György, SZOT-díjas festőművész és Würtz Ádám, Munkácsy-díjas grafikus tűzzománc kerámiaképeit mutatja be.

Magyar Nemzet 1986. XII. 13.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Ezüst György
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1963 AUG 1
1021



Ezüst György

Olasz kiköt

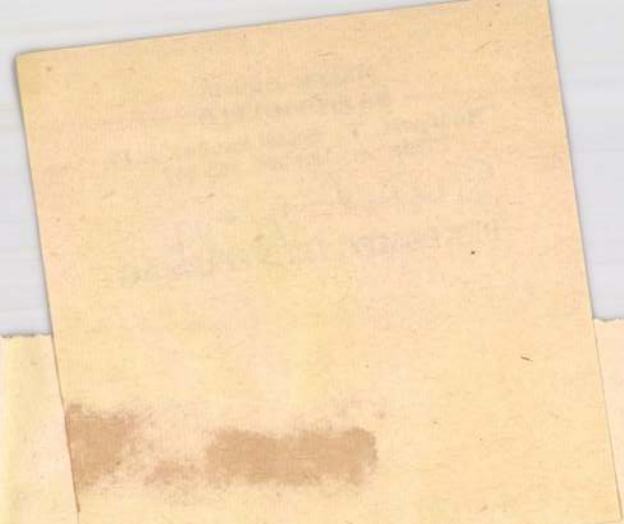

gött?

at körül

lkül el sem kép-
versenynyilvá-
és, erkölcsi ösz-
s *min* publikál-
ait, népszerűsí-
kat, akkor hiá-
gáltatás is. Te-
üggnek, a szak-
gazdasági ve-
a ebben a kér-
gyan a gazda-
kszervezetre.

dolgozók

mégis készül-
táblák. A II-es
e telepvezető
en fel is állít-
Varga elvtárs

gozók a terme-
tudatosí-

Jellemzésminta

A napokban arról beszélt egyik ismerősöm, hogy milyen nehéz és kényes dolog őszinte írásos véleményt adni adott esetben. — Teszem azt — mondta — az egyik sok hibával bíró barátom el akar menni másik vállalathoz dolgozni. Írásos jellemzést kér tőlem. Mit tegyek? Megírjam őszintén? Nem veszik fel. Elhallgassam? Az elvtelen dolog. Humánusnak is, őszintének is, barátnak és vezetőnek lenni egyszerre nagyon nehéz. Mondd, te mit tennél? — szegezte nekem a kérdést. Akkor azt mondtam: — Én őszinte lennék a jellemzésben a vállalat és az egyén érdekében. — Kösz! — mondta gúnyosan és otthagyott. Azután arra gondoltam, hogy segíteni kellett volna neki. De hogyan? Most utólag ajánlok neki egy jellemzési formát. Például:

X Vállalat igazgatójának.

Kérésére mellékelten megküldöm Kovács István munkavállalónk jellemzését. Kérem igazgató elvtársat, hogy az első sort és az azt követő minden második sort olvassa össze. Ez adja meg a nevezett igazi jellemzését.

Kovács kartárs a vállalatunk volt számviteli vezetője
kifogástalan, jó munkaerő volt. Nem igaz, hogy ő
lusta, nehézkes, szűk látókörű a munkájában.
Az viszont igaz, hogy munka után gyakran túlórázott.
Sokszor túlórázott a nevezett, mivel
túl volt terhelve munkával és igy túlóra nélkül
képtelen volt elvégezni a feladatát nyolc óra alatt.
Munkatársaival udvarias volt, csak kérni tudott.
Gyakran előfordult, hogy felelőtlen, hanyag munkája miatt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György
TISZATÁJ

1967 MÁJ

1021

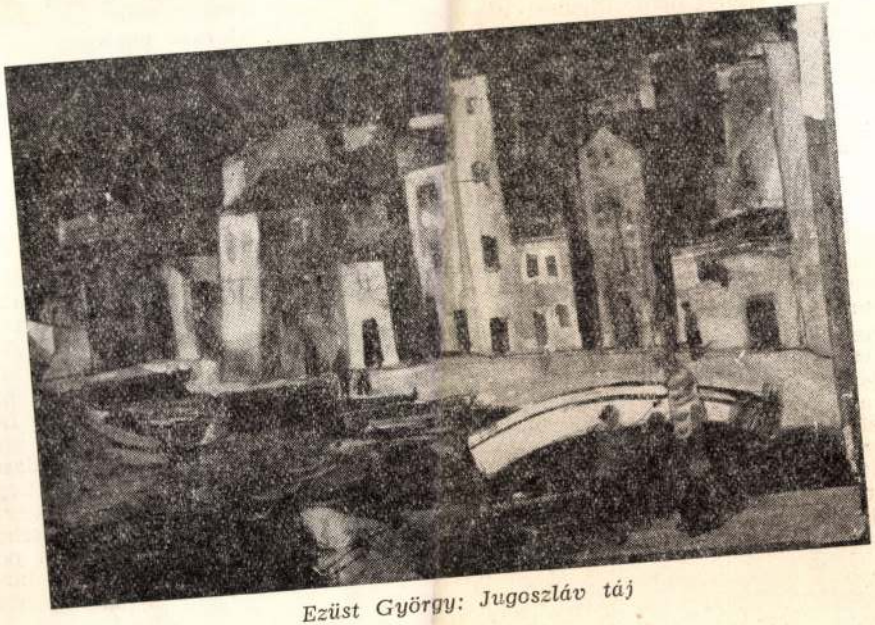

Ezüst György: Jugoszláv táj

Azonban az első évek után megkezdődik
ják, hogy a liberális célkitűzések megvalósítása egyre k
berális szólamai, intézkedései újra bizonyos reményel
1921—22-ben már ellenzéki álláspontot foglalnak el, bír
régi ellenzéki 48-as, sőt 49-es szellemet élesztgetik, de
ébredőkkel szemben Bethlent támogatják. 1923 áprilisába
vényhatósági bizottság támogatásáról biztosítja Bethlen
vitában, ellenzékiségét hangoztatja, de „mivel Bethlen s
ról jövő felfordulással", ő is megszavazza a határozati ja

1922-ben megkezdik a korábbi ellenzéki Justh-pár
Kossuth-párt újjászervezését. (Országosan gróf Batthyány
ellenzéki októbrista programmal.) Az 1922 májusi országgyülési
Nyékit, a korábbi nemzetgyűlési képviselőt indítják, most már ellenzéki program-
mal. Az 1918—19-es ellenforradalmi kormánybiztos, majd polgármester Petrovics
György, a kisgazdapárt jelöltje azonban győzelmet arat. Igaz, csak mérsékelt több-
séggel. Petrovics 3167, Nyéki 2940 szavazatot kap. (9000-rel kevesebb a választásra
jogosultak száma, mint 1920-ban!) Petrovics győzelme elsősorban annak tudható
be, hogy az ellenforradalmi rendszer megvonta a szavazati jogot azoktól a mun-
kás- és szegényparaszt-tömegektől, amelyek az ellenzéki Nyékire szavaztak volna,
s emellett még nyílt szavazást vezetett be — csendőrterrorral.

Ekkorra Espersiték ellenzéki politikai tevékenysége mind határozottabbá vá-
lik. A fő tüzet az ellenforradalom szélsőségei, a fajvédők és különítményesek, az
ébredők ellen irányítják, de a kormányt is erőteljesen bírálják. Könyves Kolonics
a tanácsköztársasági vezetők, vöröskatonák bírósági pereiben már kommunistáknak
is védőügyvédül szegődik. Egyenességüket bizonyítja, hogy az ellenforradalom lég-
körének hallatlan nyomása ellenére egyre kevesebb a Tanácsköztársaságot vagy
a kommunista eszméket bíráló megnyilvánulásuk.

Az ellenforradalom első éveinek eltelte után kezdik felismerni, hogy nép-
ellenes rendszer épült ki Magyarországon. Espersit a Makói Reggeli Újság 1923.
április 1-i (húsvéti) számában megállapítja: „azok a hatalmas intézmények, ame-
lyek a helyesen berendezett államot alkotják, hiányzanak." „Hiányzik a gazdasági
szabadság, a közszabadság béklyóba van kötve." A közéleti tisztaságot, „a nepo-
tizmus, a klikk- és különítményuralom" megszüntetését követeli, s azt, hogy a
műveltséget, a tudást tegyék mindenkinek hozzáférhetővé. Egy másik cikkében,
amelyet az októberi forradalom ötödik évfordulójára írt, védelmébe veszi a pol-
gári demokratikus forradalom célkitűzéseit. Hangsúlyozza: „Tisza halála nem bizo-
nyítja, hogy igaza volt. Az októberi forradalom elbukása pedig azt nem, hogy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1967. MÁJ 1 8.

— **Holnap délután hat órakor** nyitják meg Ezüst György festőművész kiállítását az orosházi Szántó Kovács János Múzeumban. Ebből az alkalomból a Liszt Ferenc Állami Zeneiskola tanárai múzeumi hangversenyt adnak. A hangversenyt Kovács József, a zeneiskola igazgatója nyitja meg, tárlatvezető Garai József gimnáziumi tanár lesz.

A Nyugati csoport állása

1. Endrőd	8	8	—	—	26:5	16
2. Bcs. Építők	8	7	—	1	29:2	14
3. Szarvasi MEDOSZ	8	7	—	1	28:3	14
4. Bcs. Vasas	8	5	2	1	17:7	12
5. Oh. Határőr	8	4	1	3	17:7	9
6. Szentetornya						

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Ézsiás István

1967 ÁPR 30.

1021



A festő
Ézsiás István rajza

csének mértékében
lényeges módosulást.
pedig, hogy mikor, mine
gyobb az értéke az ál
illetve a maga képére
kított istenség szemébe
mindenkor az adott tört
mi. — gazdasági körü
nyek alakították ki, hat
ták meg.

AZ ÚGYNEVEZETT „KERESZTJÁRÁS" EREDETE is ősibb, mint a kereszténységé. Az antik Rómában május 29-én ünnepelték az Amborváliát, amikor is a gaz-

... meg hozzá kell számítani az aszutermést, ami 100 mázsa volt. Ebből 6 puttonyos aszut készíthetünk. A bor cukorfoka 17—23 magyar fok volt. Új metszési és művelődési módokat vezettünk be a múlt évben: a bakművelésről áttértünk az ala-

tikai műtétek

ofesszor, az orvostudományok doktora a párizsi és lipcsei előadásairól

ótolni. *A homlokon lévő agy bőrhiányt a hajas fejbőrből vett lebennyel pótolatjuk. Mikor a lebeny már danőtt, akkor sebészi szőrltávolítást kell végeznünk.* lyenkor a bőr felső rétegét efejtjük, amikor is a szőrtüzők a zsírrétegből előreállak. Ezeket a szőrtüszőket távolítjuk, hogy úgy mondm belülről leborotváljuk, s bőrt helyére visszatesszük.

gek sérülése folytán bekövetkező szükületet egy más eljárás szerint 3 hét alatt gyógyítom meg de a franciák a heges gégeszükületnél alkalmazott eljárásomat használják ennél a megbetegedésnél is.

— Vázoltam a különböző légzést, nyelést, beszédet gátló elváltozások plasztikus megoldásának módját. Elmondottam egy esetet Lipcsében. *Egy 9 éves gyermek-*

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1962 JUN 24

Ezüst György kiállítása

1021

Szegeden ma nyílik meg Ezüst György festőművész kiállítása. Alkotásaival számos csoportkiállításon szerepelt, Békéscsaba után Debrecenben rendezték meg önálló kiállítását, míg Szegeden az I. Dél-magyarországi Kiállításon városi díjjal tüntették ki. Ugyanebben az évben Békéscsabán megrendezett Alföldi kiállításon Munkácsy emlékéremmel jutalmazták.

...uras, a megyei tanács vb mű...

...ra szomjasan
...a tekint!"
(L. Martinov)

...mi
...1-
...u-
...az
...nt
...us
...r-
...és
...ek
...k

életünkben előre mutat, nem utolsósorban azok az önzetlen, jövőbe látó, sokszor hangtalanul és névtelenül dolgozó nevelők, ifjúsági vezetők, akik már tudják, hogy a kezük alatt formálódó ifjúság lesz nagyszerű jövőnk beteljesedésének letétemé-

...nyese. Bizonyosan tudjuk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György

DÉLMAGYARORSZÁG

1962 JUN 23

1021

EZÜST GYÖRGY KIÁLLÍTÁSA

Ezüst György békéscsabai festőművész több mint harminc alkotásából, akvarellekből, monotypiákból, kerámiákból, tusrajzokból rendez kiállítást a Horváth Mihály utcai képtárban a Móra Ferenc Múzeum. Ezüst György munkásságának jelentősége túlnőtt már Békés megye határán. Békéscsaba és Debrecen után most Szegeden mutatja be önálló kiállítását. Nevét jól ismerjük már korábbról, amikor az első dél-magyarországi képzőművészeti kiállításon városi díjjal tüntették ki egyik alkotásáért. Ezüst György kiállítását vasárnap déli 12 órakor nyitja meg Szelei Zoltán műtörténész és Dér Endre író.

tudtuk azt is, hogy röntgenkészülékük rövidesen átalakítják. A berendezés szeptembertől kezdve már 70x70 milliméteres felvételeket készít a mostani 31x31 mm-es helyett. A nagyobb méret megkönnyíti majd az orvo-

Ezüst György



Ezüst György: Téli táj
Paysage d'hiver – Зимний пейзаж

Müvelyes 1962 Tavasz

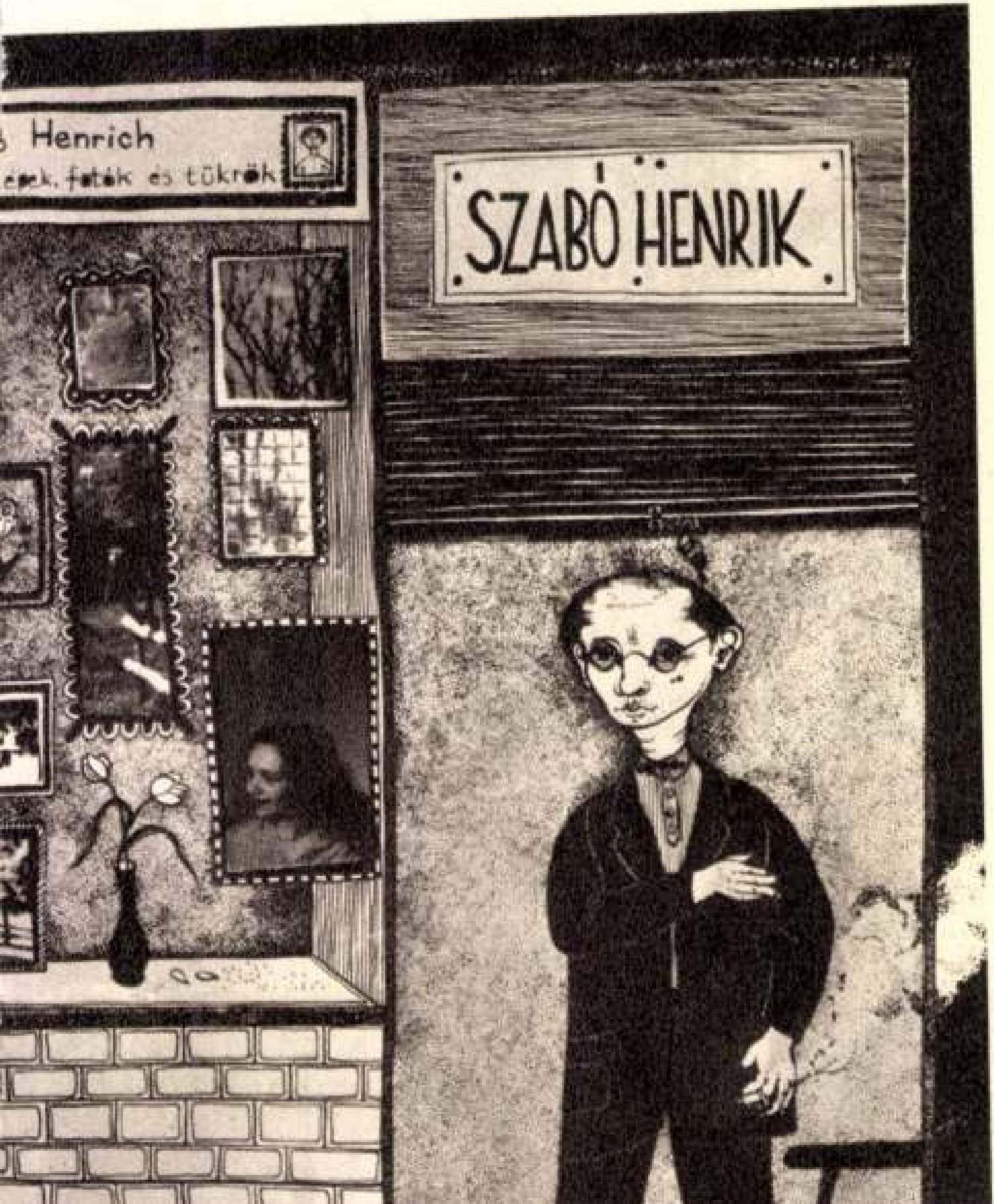
Henrich
SZABÓ HENRIK

Erdélyi György, festőművész

Békés Megyei Népújság, 1980. okt. 19. 9. old.

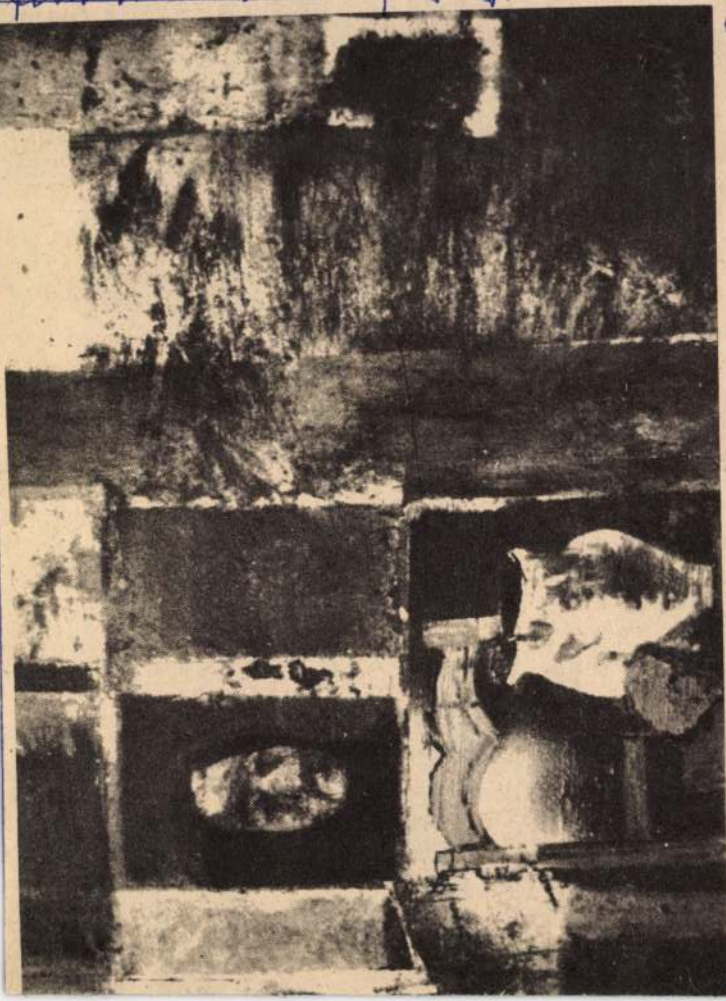

Erdélyi György: Nagyanyám

lentkeztek.

Az új irányvonal végrehajtása bizonyos nehézségekkel járt, ami széles körű vitákat és bírálatokat váltott ki. Voltak, akik a tervelőirányzatok „ömlesztett" teljesítéséhez ragaszkodtak, szemben a konkrét termékfajták szerinti tervteljesítéssel, mások a minél több gyártmány kibocsátását szorgalmazták a minél jobb gyártmánnyal szemben. Határozottan elítélendők azok a gazdasági vezetők, akik a kérdéseket parancsolgatással oldják meg, amikor a párt a hangsúlyt a termelés és a közügyek irányításának további demokratizálására helyezi.

Időben öt esztendőt visszapillantva, látjuk, hogy a gazdaság és a demokrácia egymást kölcsönösen gazdagítva fejlődött.

1976-ban hagyták jóvá az ötéves tervet, amelynek fő paramétereit a párt határozbelüli munkaverseny eredményei alapján az anyagi és erkölcsi elismerésre.

A legutóbbi öt év eredményei ismertek. A nemzeti jövedelem 1980-ban az ötéves terv záróévében — előzetes adatok szerint — mintegy 21 százalékkal, az ipari terme-

építkezések terü
bá aránytalansá
koznak a mező
ahol még lassan
termés függését
viszonyoktól.

Fj

politikai

Afganisztán nagy lépése

A naptár nógatás

Elkészült az 1359. évi terv — jelentették be Afganisztánban. Nem, semmi tévedés: az afgán naptár enynyit mutat. A szociális és gazdasági fejlesztési terv 1980—81-re szól. A lényege: az idén a bruttó nemzeti terméknek kilencmilliárd afgánival, azaz 6,5 százalék-

házásban nem ér
százalékot. Most
terhét az állami
lalja. A cél? Az i
lés 11,6 százalékk
villanyenergia-ter
millió kilowattórá
gáztermelés 240
rel, a cementgy
tonnával, a pam

Ezü

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Ezüst György,
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1980 SEP 14

1021

NÉPÚJSÁG

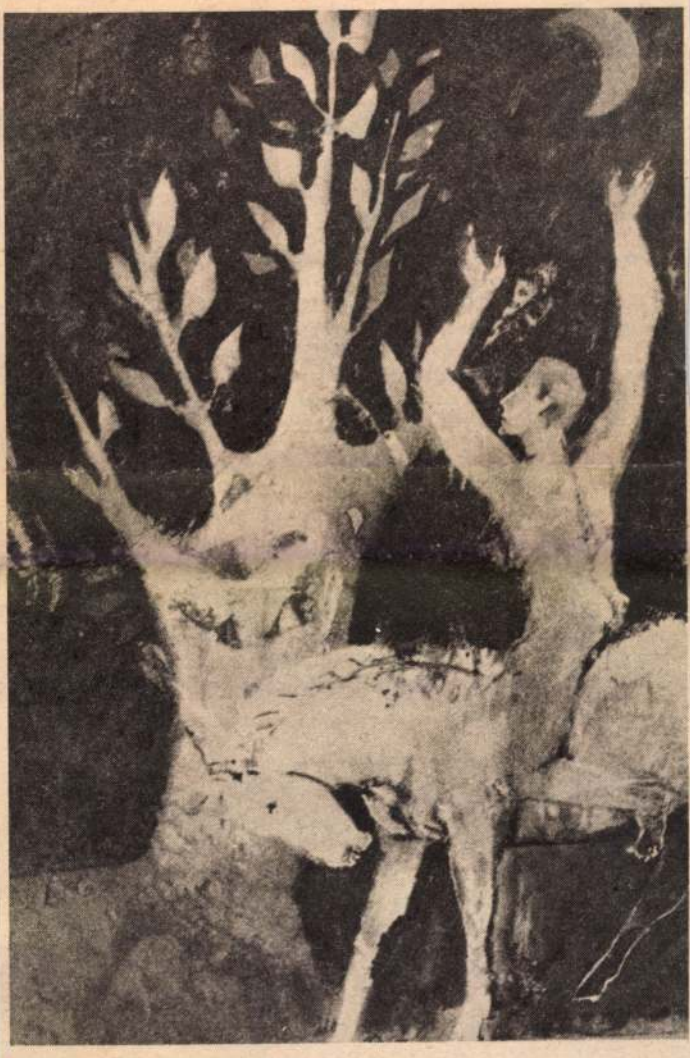

Ezüst György: Életfa

NÉPÚ

Mérle
műve
megyénkben

Elérkeztünk néhány hónap híján az V. ötéves terv végéhez. A közvetlen jövő, a VI. ötéves terv tervezése előtt társadalmunk, népgazdaságunk minden területén mérleget vonnak az elmúlt 5 esztendő eredményeiről, hibáiról. S e számvetéskor maguk a számok beszélnek kérlelhetetlen szigorúsággal a teljesített munkáról. Bizonyítva: reálisanterveztünk-e, s hogy elképzeléseinket sikerült-e valóra váltani.

Megyénk 5. ötéves tervi művelődési beruházásairól is elkészült az összegzés. A számok, eredmények mögött meghúzódó realitáshoz tartozik az is, hogy megyénk oktatásügyének a felszabadulás óta súlyos örökséggel kell megküzdenie. Hiszen a sok-sok szétszórt, elavult iskolaépület, osztályterem, óv szinte erőnket tünk — a told kat építeni. S szomorú tény! helyzetet: ha f gi biztosan ki

Az elavult i mellett pedig ként jelentkez iskolás korú g szerű megnöve különösen a n ban, s néhány viselhetőség ha általános iskol

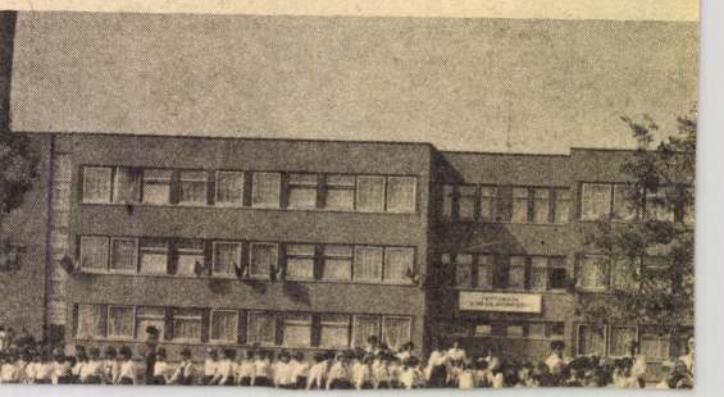

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Ezüst György
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 SEP 14

1021

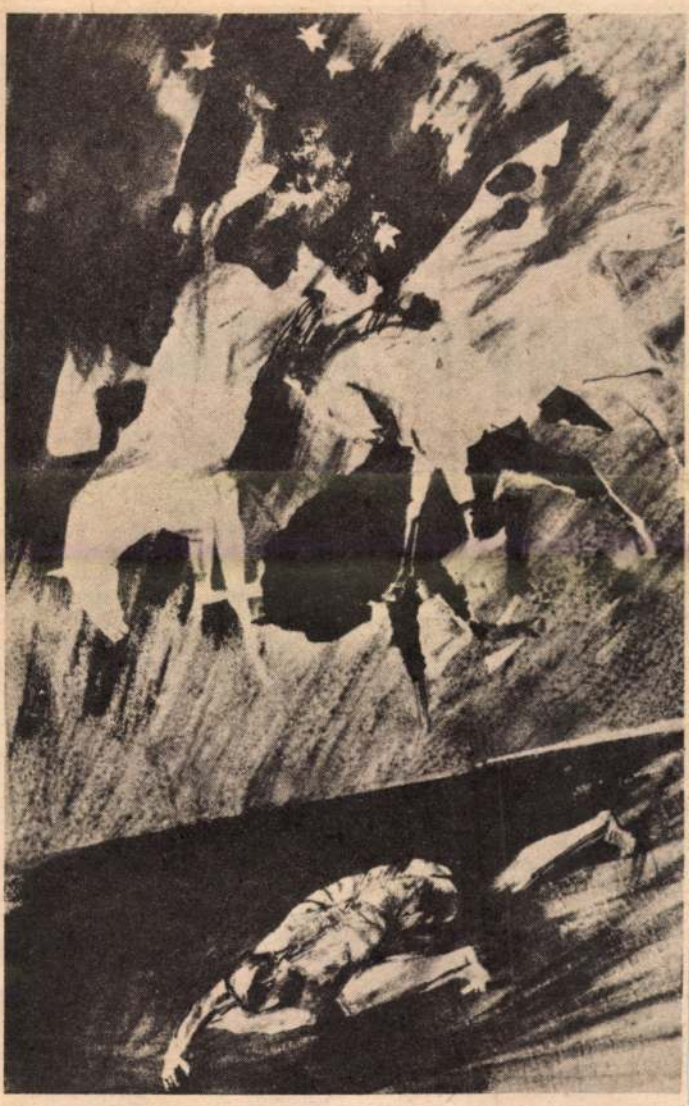

Ezüst György: Hulló Pegazusok

Ba

Kijev—Tbiliszi—Ashabad

Magyar gazdaság

Negyedik alkalommal rendez magyar gazdasági napokat a Szovjetunióban a Magyar Kereskedelmi Kamara, valamint a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége. Az idén őszszel sorra kerülő rendezvényeknek három köztársasági főváros ad otthont: a tervek szerint Kijevben október 14—17., Tbilisziben október 21—24., Ashabadban pedig október 28—31. között lesznek a gazdasági napok.

Az első ilyen jellegű rendezvénysorozatot 1973-ban tartották a Szovjetunióban. Akkor Moszkva, Novoszibirszk és Taskent volt a színhely. A második esetben Irkutszkot és Bakut keresték fel a magyar szakemberek. Harmadik alkalommal — 1978-ban — Alma-Ata és Minszk adott otthont a rendezvénynek.

A magyar gazdasági napok mostani célja: újabb lehetőségek feltárása a szocialista integráción belül a magyar—

tematikáját. Az előzetes tervek szerint Kijevben 21, Tbilisziben 14 és Ashabadban 14 előadás hangzik majd el. Ezek foglalkoznak a távközlés, a gumi-, a járműipar, az olaj- és földgázipar, a hűtőgépgyártás, a műtrágyagyártás, a mezőgazdaság, a tej- és a húsipar terén elért magyar eredményekkel, tapasztalatokkal.

A felsorolás is érzékelteti, hogy a KGST-n belüli kooperációs és szakosítási törekvéseknek megfelelően, azzal egyezően néhány téma többször is napirendre kerül. Ilyen például a Tyler licenc alapján gyártott áruházi hűtőberendezéseket ismertető előadás, amelyet a korábbi rendezvények színhelyén megkülönböztetett figyelemmel kísértek a meghívott szakemberek. Hasonló ismétlődő téma az autóbuszgyártás fejlesztése is. Többször szerepelt már a magyar gazdasági napok témái között a számítógépek sokoldalú felhasználásában elért eredmé-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Ezüst György,
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 SEP 14

1021

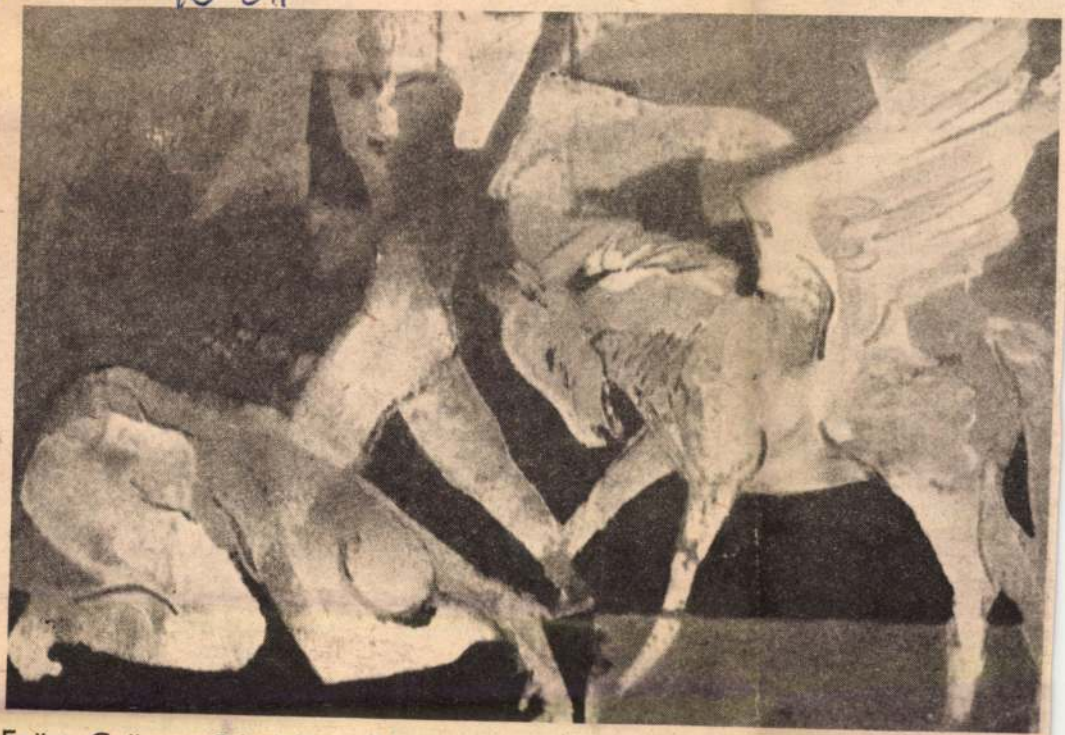

Ezüst György: Rátalálás a Pegazusra

Még ebben a hónapban újabb 96-ot adnak át a tulajdonosoknak. Ha év végéig elkészül a vállalat által megígért 300 otthon, akkor ez egyben rekordot is jelent a lakásépítésben".

❋

Zrenjaninban egyedül a Fórum könyvesbolt foglalkozik magyar nyelvű általános iskolai tankönyvek árusításával. Az üzlet vezetőinek tájékoztatása szerint még soha sem volt ilyen jó az ellátás, mint ebben az évben. Ugyanis valamennyi könyv kapható, és ez vonatkozik a kötelező olvasmányokra is. A Centroduvan könyvesboltban szerb nyelvű tankönyveket lehet vásárolni. A szülők szintén itt szerezhetik be az óvodások matematikakönyveit. Ami a tanszereket, táskákat és iskolaköpenyeket illeti, bő választékot kínálnak a város áruházai.

—y—n

[illegible] megállapítása is, a hatékonyságának szempontjából.

E megfigyelések [illegible] huzamosan Viktor [illegible] és Pham Tuan szám[illegible] ri kutatást is végze[illegible] rizáció", „Terminát[illegible] moszféra", „K[illegible] Ezek az űrfelvétel[illegible] nyújtanak azoknak [illegible] lásoknak a „kis[illegible] amelyeket a légkör[illegible] fényképezésnél. A biológiai kutatások terén a legérdekesebb az azolla nevű páfrányfajtával végzett kísérlet volt. Ez sajátos „nitrogéngyár"; a páfrány gyökereiben élő, mikroszkopikus nagyságú moszatok ugyanis felszívják a légkörből a nitrogént. Akárcsak a lóhere vagy a hüvelyesek, az azolla is alkalmas más növényfélék terméshozamának növelésére; ezenkívül gyorsan szaporodik. Ez felkelti a biológusok érdeklődését, mivel a zárt életfenntartó rendszerek fontos összetevője lehet a jövőben. A Szaljut űrállomásokon már nagy mennyiségű [illegible] legenység ezt a kísérletet SPEKTR—15 bolgár műszerrel és az NDK-beli jénai Karl Zeiss cég Pentacon és Practica fényképezőgépeivel végezte el. A Terminator, Atmoszféra, Kontraszt elnevezésű kísérletsorozat keretében a Föld légkörét kutatták. Az Imitátor és a Halong űrkísérletek során a Krisztall berendezés hőmérsékleti profiljának változását vizsgálták a villanymelegítő kamrában, és a földi viszonyok között egymással nehezen egyesülő anyagokat olvasztottak össze. A légkör felső rétegeit és az északi fény jelenségét is kutatták. **(BUDAPRESS—APN)**

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 337-748, 340-726

Ezüst György
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 SEP 14

1021



Ezüst György: Téli táj

A szinten tartáshoz sem elég

S még egy fontos dolgot meg kell említenem! Békés megyében az egy tanulócsoportra jutó kiadást tekintve 9,6 millió forint lemaradás mutatkozik az országos átlaghoz képest. De hadd említsem meg büszkén, hogy az általános iskolai diákotthoni ellátottságunk — a szeghalmi, a békéscsabai és békési intézmények felépülésével — országosan is a legjobbak közé emelkedett.

— Hogyan alakult a gyógypeadgógiai, s a nevelőotthoni helyzet?

— A gyógypedagógiai intézeti helyekre jutó kiadásaink az országos átlag alatt vannak, annak 84,3 százaléka. Sok az elavult épület. A nevelőotthonok hálózatában pedig a legfontosabb tennivaló Gyulán, egy új gyermek- és ifjúságvédő intézet megépítése lesz minisztériumi beruházásból a VI. ötéves tervben.



A szeghalmi általános is

— A tervidőszak v
középiskolai oktatásunk jellemző mutatói lényegében elérték az országos vidéki átlagot. Az ötéves terv elején átadtunk Békéscsabán egy 288 személyes középiskolai kollégiumot, s ugyancsak a megyeszékhelyen egy 8 tantermes egészségügyi szakközépiskolát. Terven felül tárcaberuházásként pedig várhatóan 1981-ben átadjuk Gyulán az új, 8+4 tantermes román nemzetiségi általános iskolát és gimnáziumot.

— Térjünk át befejezésként a művelődésügy egy másik területére, a közművelődésre. A közvélemény örömmel vette tudomásul, hogy végre hozzákezdtek említeni, hogy mindegyiknél biztosan támaszkodhattunk az adott települések társadalmi segítségére, összefogására.

— Végezetül néhány gondolat a jövőről...

— A hatodik ötéves tervben tovább szeretnénk folytatni az előrelépést és bízunk abban, hogy fejlesztési lehetőségeink anyagi megalapozottsága az elmúlt tervidőszaknál is kedvezőbben fog alakulni. S a jövőben is számítani fogunk az oktatás és közművelődés intézményhálózatának fejlesztésében megyénk üzemeire, vállalataira, intézményeire és a lakosság áldozatos segítségnyújtására.

B. Sajti Emese

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JAN 21

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Ezüst György
festőművész

1021

NÉPÚJSÁG



Ezüst György: Vasárnap a tanyán

NDK

Tudással és szeretettel

A nyolcéves Dorit Köthen egy kedves, szőke kislány. Életében először járt a tengerparton. De ami még fontosabb: hosszú idő óta először történt meg, hogy több héten keresztül együtt lehetett a szüleivel és Falkkal, kétéves kisöccsével. Dorit ugyanis beteg. Egyike annak a több mint hatvan gyermeknek, akik krónikus veseelégtelenségben szenvednek. A kis betegek veséje nem dolgozik, nem tisztítja vérüket, ezért hetenként háromszor művesét kapcsolnak rájuk. A több órás kezelés nagy megterhelést jelent a gyermekeknek. Néha szédülnek, máskor a fejük vagy a hasuk fáj. Rendszerint megijednek a művese bekapcsolásától is, mert az némi fájdalommal jár.

Dr. Dévaux, a berlini Charité Kórház gyermekgyógyászatának főorvosa három év óta nyaranta rendszeresen



Az egyik kis páciensre rákapcsolják a művesét

(Fotó: ADN/ZB — KS)

MSZMP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JAN 21

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Ezüst György
festőművész

102

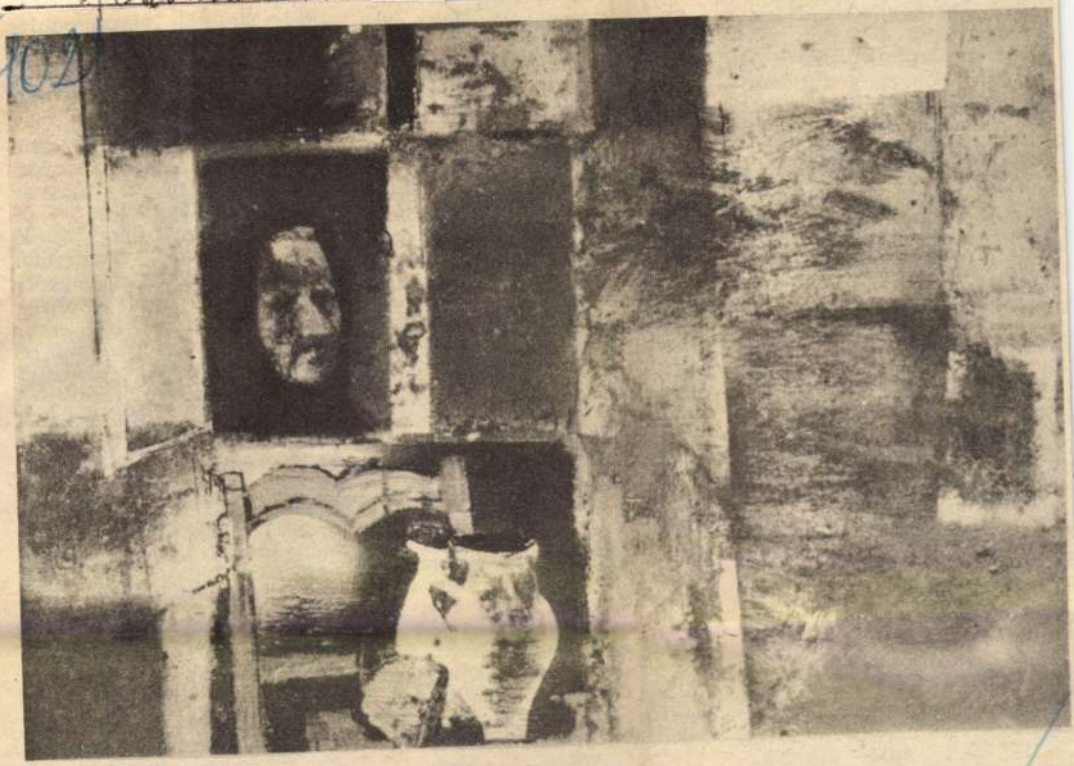

Ezüst György: Nagyanyám

E sorban szinte ismeretlenül szerénykedik Barátos Endre neve. Nővérén kívül kevesen ismerik még a somogyi tájon is, pedig költővé érésének, szellemi kibontakozásának tizenkét esztendeje e tájhoz kötődik.

Szülőföldjén, Békés megyében, még szűkebb pátriájában, Mezőhegyesen talán senki sem hallott róla. Pedig Vallomás című versében így ír:

„Magyar állampolgár
[vagyok,
Születtem Mezőhegyesen,
december hó hatodikán
időre és törvényesen . . .”

Valóban, a mezőhegyesi anyakönyv 1913. december 8-án felvett, 399. számú bejegyzése őrzi Bruder Endre (Barátos Endre) születési adatait. Apja az első világháború elején bevonult, orosz fogságba esett és csak 1918-ban került haza. Édesanyja még az évben meghalt. Az alig ötéves kisfiút apjának a testvére, Bruder Ignác békéscsabai vaskereskedő neveli egy rövid ideig.

1920-ban apját áthelyezték a kaposvári MIR üzembe. A fiatal félárva gyer-

lamató az alábbi
mása is magáról: „Né
ási írnivágyás tört
Ilyenkor szeretnék írn
dent: verset, novell
gényt, drámát.”

A pécsi egyetem bö
karán ismerkedett r
kötött örök barátságot
res Sándorral és Tata
dorral. Weöres Sánd
rátságukról így ír:
pécsi egyetemen, bölcs
ron ismerkedtem meg
olasz—magyar szakos
Hamarosan összebarátkoztunk, hárman: Tatay Sándor, Bruder Endre, meg én. . . . Sokat jártuk együtt a pécsi utcákat, a mecseki erdőket . . . Többnyire irodalomról, költészetről beszélgettünk . . .”

Illyés Gyula a verseit így értékelte: „Versei értékesek, de az érték még úgy van bennük, mint az ércben a fém: csillog, de nem jön ki tökéletesen. Azt hiszem, fejlődésének útját tanulással, elmélyedéssel meggyorsíthatná. Próbálja átvenni József Attila költészetét a hatás elkerülésével persze — költészetünket ő vitte arra a legmagasabb csúcsra,

ból. Csak a magyar mártír írók antológiájának első kötete („S két szék között a hallgatás” Bp. 1970. Magvető, 1. köt. 118—120 l.) emlékezik róla egy rövid életrajzzal és egy verssel, és Markovits Györgyi az Elsüllyedt költészet c. tanulmányában. (Irodalomtörténeti Közlemények. 72. 1968. 696—697. l.)

Weöres Sándor a Magyar Csillag (1944. 238. l.) tömör, szép nekrológgal vett búcsút egykori barátjától.

Születésének 65. évfordulója alkalmából az emlékezés mécsesét tápláljuk mi szülőföldjén, Mezőhegyesen.

Balogh György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JAN 21

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Ezüst György.
Festőművész

1021



Ezüst György: Nyár

Táblák a

tartozik,
évek kö
jötte.

Rendez
mását ke
nyáron r
szélesek
sok a fa
terület.
rata mel
riumi emléktábla, amelyet 1948-ban helyeztek el, de ott van a község felszabadulási évfordulóját megörökítő emléktábla is. Fákkal körülvett kis épület a községháza. Bent vidáman duruzsol a tűz az olajkályhákban. Kint az előtérben egy férfi és egy asszony hajol a kis asztal fölé. Egy íven rubrikákat töltenek ki figyelmesen. Állatkísérő lap. Van baj vele, különösen azoknak, akik először töltenek ki ilyen okmányt. Belépünk az egyik ajtón, a tanácselnököt keressük. — Nincs bent — mondják —, de a vb-titkárnő itt van.

— Varga Mihályné vagyok — mutatkozik be a fiatalasszony, és beljebb tessékel az irodájába.

— Nálunk aztán még a legkritikusabb szemű asszony sem mondhatja, hogy nem valósult meg a nőpolitika —



Varga Mihályné vb-titkár: egyre többen építenek új házat

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JAN 2 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Ezüst György festőművész

1021



Ezüst György: Régi disznótorok emléke

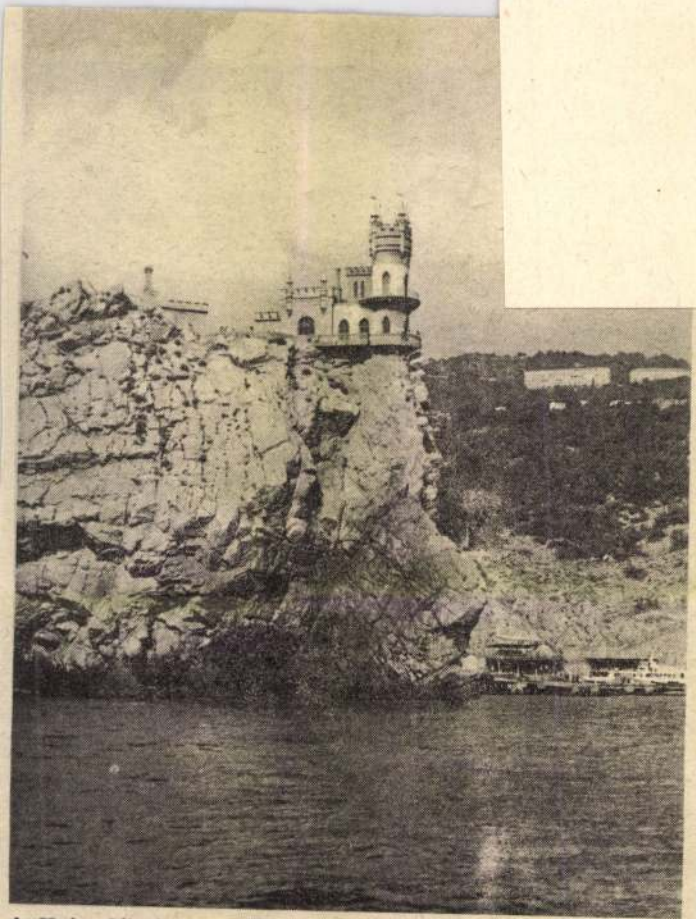

A Krím-félsziget egyik világhírű üdülője Jalta. Felvételünk nyarat idéző pillanat a sokak által megcsodált Fecskefészek kilátóról, a tengerparton

kenték be és ezt farudak, valamint támpillérek tartották. A helyiséget kandalló típusú tűzhellyel fűtötték. Az élelmiszert agyagedényekben tárolták. Az ősnövénytannal foglalkozó szakemberek megvizsgálták ezek tartalmát, majd megállapították, hogy a telepesek kölest, rizst, búzát és hajdinát termesztettek. Ellátták magukat görög- és sárgadinnyemagokkal, valamint aszalt sárgabarackkal is. Őseink tehát dinnyetermesztéssel és kertészettel foglalkoztak. A földeket kis csatornákból öntözték, amelyek a vizet az Arisza mellékfolyójánál és holtágainál fekvő vízgyűjtőkből kapták.

A kok mardani ásatások arra engednek következtetni, hogy a régi időkben a földművelés Kazahsztánban magas színvonalat ért el. (Pravda)

Fordította:
Bukovinszky István

MOLNÁR ZSOLT

EZÜST GYÖRGY KÉPEI*

Alföld-képünkhöz nehéz hozzátenni valamit. Legalábbis ahhoz, amit ma festészetünk általában megörökít. A szokványos (és begyakorolt) megidézés – síkság, tanyák, jegenyék, lovak, kerítés – kezeslábasba bújtatott romantika. Illúziókat táplál úgy, hogy közben nyugalmat őriz, továbblépés helyett pedig mozdíthatatlanságot áraszt. Eszköztárában nosztalgikus, mentalitásában idestova százéves. Olyan képzelet szülötte, amely a kocsizörgést összetéveszti a szél zúgásával, a birka lábnyomát az autógumi bordázatáéval. A félrecsapott és átértékelt gyakorlat lehetett egykor ilyen: paradicsomi optimizmus fakasztója, népismereti dolgozatok hamis ihletője.

Ma már nem vitatéma, hogy az elődök – Tornyai, Koszta, Kohán és a többiek – *jussa* hol és miként dukált. De az már igen, hogy a megszaladó idő hová vezetett. Aligha az eredettel van a baj, mint inkább azzal az Alföld-képpel, ami az utóbbi két évtizedben személytelenné vált és elsekélyesedett, s amin túljutni sokkalta nehezebb vállalkozás, mint – mondjuk – lebontani az összes tanyát. Újabban ugyanis olyan konzerváló (nevezhetjük dagerrotípnak is) szemlélet lett az uralkodó – az a fajta kétes hagyományőrzés –, amely inkább helyet ad az egykori népélet reminiszcenciáinak, mintsem hogy feltételezze részvételünket mai világképünk tudatos és józan alakításában.



Ezüst György képei is ezt a kettősséget hordozzák magukban. Ezüstöt gyakran megkísérti a visszapillantás kacérkodó gondolata. Hogy fessen – értsd: manuálisan érezze a festés örömét –, fenntartás nélkül vállalja (olykor szertelenül) a látvány megidézését, holott az csak a téma elindítójaként érdemelne figyelmet (Kerítés – 1976.; Elhagyott tanya ikonja – 1976.; Kis fasor – 1978.), nem pedig annak központi magjaként. Ez a dekoratív „tájmásolás" (megidézése az Alföld díszleteinek) is hozzátartozik munkásságához, de legkevésbé a fajsúlyos műveket jellemzi. Ezüst akkor erőtlenedik el, amikor nem magára figyel, nem a benne munkál-

*A művész 1979. évi januári békéscsabai kiállításáról.

földet, szitáló esőfüggönyt idéző ecsetvonásokkal kelt impressziót. Úgy tűnik, ilyenkor a szavak mestereit megszégyenítő elszántsággal akarja egyetlen képbe sűríteni mindazt, amit az Alföldről tud. Egészében minden a helyén van, filmen sem lehetne különbül megrendezni. Még azt is ráfoghatjuk, hogy hatásos, csakhogy a láttatás, a már témát jelentő természeti jelenség megidézése több emberi hozzállást, megérzést igényelne. Mindenekelőtt érzelmeken alapuló feszültségeket, amelyek végül is egy-egy műalkotás viszonyítási pontjait jelentik.

Ezüst festészete akkor mozdul ki nyugalmából, amikor nem a táj lelkületét keresi, hagyja, hogy az felszívódjon a paraszti élet kellékeiben. Amikor nem a látott (megélt) vidék topográfiai ismereteinek a felmondása a cél, hanem azoknak az azonosságoknak a felderítése, amelyek nem leltári címkével ellátott motívumként válnak közismertté, és az eddig megszokottól eltérően új tartalmakat képesek megfogalmazni.

Ezüst munkásságában. Az a cselekedtető szándék ugyanis, ami a Krumpliszedők (1978) háromalakos kompozíciójában, a Vasárnap a tanyán (1978) ugyancsak háromfigurás paraszt-gráciáiban megjelenik, még a népi életképektől kölcsönvett jelenetek megidézését szolgálja. De már érződik rajtuk az átvezetés, az akkumulálódás igénye. A festő nemcsak szemlélődő tanúként festi le nevét az elkészült képekre, hanem testi mivoltukban vállalja is őket. De nem ezt tette korábban is? Meglehet, de míg a korábbi művek mindössze tényeket regisztráltak, azaz a helyszíni tudósításon alig léptek túl, az újabb művekben természet, ember, munka, játék, szenvedély, szenvedés, múlt és jelen egyszerre fogalmazódik meg. (Madárárus – 1978.; Ringlispíl – 1977.; Régi disznótorok emléke – 1978.) S ezzel együtt nemcsak a formák, hanem a kompozíciós készség gazdagodását is észre kell vennünk. A horizontvonal egyre gyakrabban elkerül a szemmagasságból, a táblaképek síkját nem egyszólamú csendéletek töltik meg. Fel-

Ezüst György festő 2

szakad a tér, olyan perspektivikus mélységek jelennek meg, amelyek eleddig kevésbé voltak jellemzőek Ezüstre. Ahol a gondolati tisztázottság már a festés megkezdése előtt kialakult, nem jelent gondot az alakok elhelyezése. Ahol viszont nincs megérlelve a szándék, vagyis ötletszinten kezd hozzá a festő a mű elkészítéséhez, ott az eredmény még várat magára, bármennyire kedves és közelálló témához nyúlt is az alkotó. (Régi disznótorok emléke.)

Ezüst György eddigi oeuvre-jében különösen fontos az elmúlt esztendő termése. Bár nem cövekelt le egyetlen irányzat, egyetlen stílus mellett sem, erősségét változatosságában kell keresnünk. Ezüst festészete most van forrpontján. Tulajdonképpen most dől el, hogyan és miként tud felülemelkedni pályája szakaszosságán. Azaz, mennyire képes mederbe terelni gondolatait, hogyan tudja lenyesegetni a felfrissültnek vélt, ám inkább visszahúzónak tűnő kitekintéseket. Munkásságában az elmúlt évtől egyfajta sűrűsödés követhető nyomon. Remélhetően már a közeljövőben több olyan kiváló műről számolhatunk be, mint az Egy nap változásai (1977.), vagy a már említett Homokbánya. Ehhez azonban az összefogottságnak olyan példáját kell produkálnia, amelyhez erőt, kitartást, gerjedelmet csak saját magából meríthet.

Kr 149.

149.o.

Új Auróra, Békéscsaba, 1979. 2.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 JUL 13.
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
Ezüst György
festőművész

1021



Ezüst György: Ringlispil

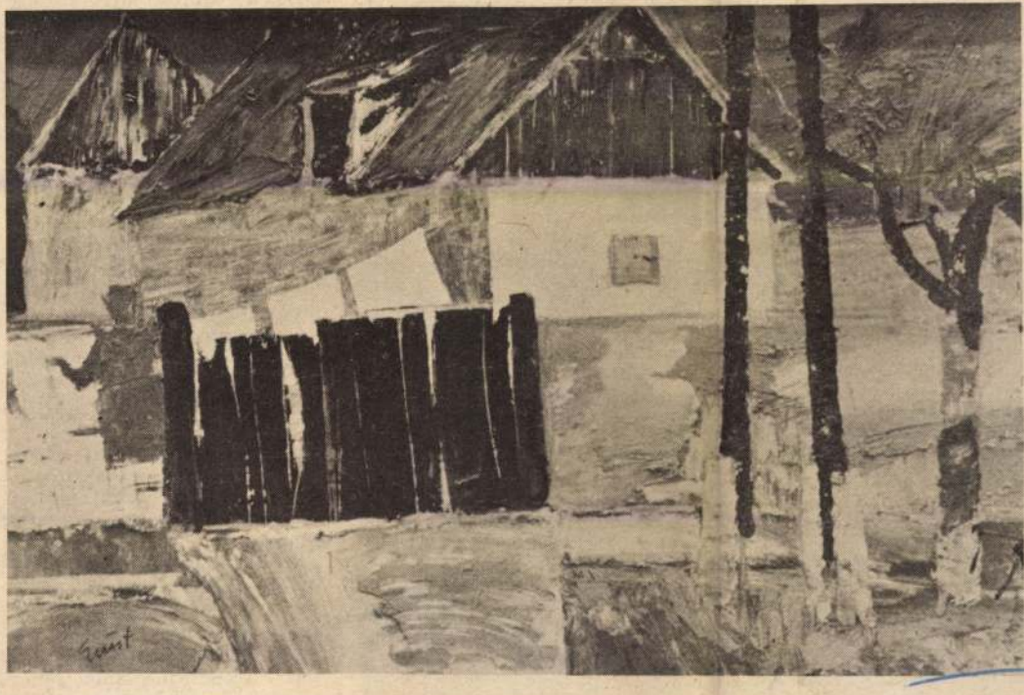

Ezüst György: Teregetés

Barátaink életéből

A leninizmus

A béke és az alkotás ideológiája

A kommunisták célja változatlanul az, hogy a nemzetközi kapcsolatokban az erkölcs és az igazság egyszerű törvényei, továbbá a békére és az államok közötti együttműködésre irányuló törekvés váljék uralkodó szabállyá. Az emberiség legjobbjai fáradhatatlanul dolgoztak azon, hogy megtalálják az utat ehhez a célhoz, s nemzedékek küzdöttek szenvedélyesen azért, hogy közelebb hozzák e célkitűzések megvalósítását. Lenin hívta fel elsőként a figyelmet arra, hogy az imperializmus a modern tudomány és technika vívmányait mindinkább a háború szolgálatába állítja, és arra a következtetésre jutott, hogy a háború bizonyos időszakban a társadalmi lét feltételeinek pusztulásához vezethet. Ő egységes feladatnak tekintette a háborús veszély elhárítását és a társadalmi viszonyok demokratikus átalakítását. Közvetlenül az Októberi Forradalom előtt írta, hogy a munkásosztály a hatalom birtokában folytathat valódi békepolitikát. Végezetül pedig Lenin és a leninisták dolgozták ki azt a konkrét külpolitikai irányvonalat, amelynek célja: valamennyi állam békés egymás mellett élése, függetlenül attól, hogy mely társadalmi rendszerhez tartozik.

A szovjet állam — nyomban megalakulása után — kertelés nélkül kijelentette, hogy minden országgal békében kíván élni, minden erejét a kommunista építés feladatainak megoldására mozgósítja. A Szovjetuniónak ez az álláspontja ma is. A szovjet emberek azonban soha nem titkolták rokonszenvüket azon népek iránt, amelyek nemzeti és társadalmi felszabadulásukért küzdenek, és változatlanul támogatják őket ebben a harcban.

A Szovjetunióban tehát, a béke és a békés egymás mellett élés problémáját mind elméletileg, mind gyakorlatilag a szocializmus, a nemzeti felszabadulás és a demokrácia problémakörével szoros összefüggésben vizsgálják. A társadalmi haladás és a demokrácia intézményeinek szilárdítása, a tömegérdekeket képviselő kormányok létrejötte a nemzeti-felszabadító forradalom és a független, fejlődő államok megalakulása — békés helyzetet kíván.

A szovjet állam, amely kezdetben mind gazdaságilag, mind katonailag gyenge volt, ma hatalmas és legyőzhetetlen hatalom. Kezdetben egyedül állt szemben a tőkés világgal, ma a szocialista közösség családjában, változatlanul követve a lenini irányvonalat, aktív és céltudatos harcot vív a békéért. És ez a harc nem volt könnyű. Ám minden elfogulatlan embernek el kell ismernie, hogy a szovjet külpolitika minden bonyolult helyzetben, minden kritikus szakaszban elvhű, következetes és folyamatos volt. Szovjet-Oroszország 1917-ben kilépett az imperialista háborúból és ezáltal mintegy „megelőlegezte" az első világháború befejeződését. Nem rúgta fel ezeket az eszméket a külföldi intervenció és gazdasági blokád idején sem. A szovjet nép ezeknek az eszméknek a jegyében hősiesen helytállt a második világháborúban és a világot megmentette a fasizmustól. A Szovjetunió, ezekhez az eszményekhez igazodva, keményen szembeszegült a reakció agresszív erőivel, a hidegháborús években.

Ezek az események képezik a jelenlegi szovjet külpolitika megingathatatlan alapját ma is. Leonyid Brezsnyev, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa külpolitikai feladatait meghatározva, a közelmúltban arról beszélt, hogy a szovjet államhatalom legfelsőbb szerve a párt külpolitikájának lenini elveihez igazodva, tovább munkálkodik az egyetemes

Mongóliai képek

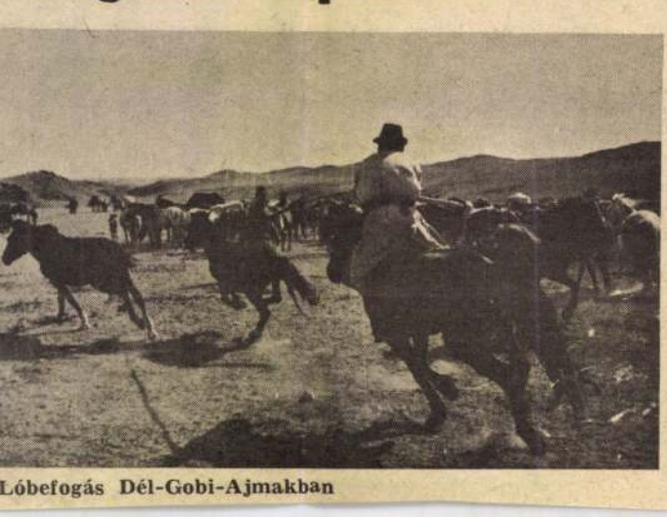

Lóbefogás Dél-Gobi-Ajmakban

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1980 FEB 4

1021

Február 7-én rendezi újabb összejövetelét Békéscsabán a művészeti klub

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat békéscsabai Értelmiségi Klubjában rendezi minden hónap első hétfőjén összejöveteleit a megyei művészeti klub. Februári találkozójukra ezúttal 7-én, hétfőn este fél 8 órakor kerül sor. Az összejövetelen Ezüst György grafikai kamara-kiállítását dr. Krupa András, a TIT megyei titkára nyitja meg, a kiállított műveket a művész mutatja be.

A művészeti klub tanácsa több érdekes eseményt tervez a tavaszi klubestekre is.

a korszerű családi házat
személyautóval, garázzsal.

egy részében van. Azért csak egy részében, mert az orosházi és a mezőkovácsházi járás az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság területéhez tartozik. Az a géprengeteg, amely a szivattyútelepeken beépített és hordozható formában készen áll, másodpercenként 200 köbméter víz továbbítására alkalmas. Ez a vízmennyiség fele annak, mint amennyit a Fehér-, a Fekete- és a Sebes-Körös másodpercenként hoz. A védőtölcsések között több milliárd köbméter víz elfér, itt tehát bőven

is, me
víz gy

—

A

560 000 beiratkozott olvasót tartanak nyilván. s 1965-ben több mint 9 millió példányt kölcsönöztek az üzemek, vállalatok, hivatalok dolgozóinak. A könyvkedvelők tábora azonban ennél jóval szélesebb, mintegy 200 000 fizikai munkás

Ezüst György

EZÜST GYÖRGY FESTŐMŰVÉSZ, az „Alföld festője", először állított ki a Dunántúlon: az alföldi embereket és tájakat ábrázoló legutóbbi képeiből csütörtökön nyílt tárlat Pécsett.

Magyar Hirlap 1979/51/8

EZÜST GYÖRGY festő
Békéscsaba, 1935

1972-ben szerzett rajztanári diplomát a Képzőművészeti Főiskolán. Tanulmányuton Lengyelországban, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Ausztriában és Olaszországban járt. Csoportos bemutatók mellett önálló tárlatai voltak Békéscsabán (1961, 1965, 1974), Debrecenben (1961), Szegeden (1962, 1967), és Budapesten a Mednyánszky Teremben (1972). A Munkácsy-plakett (1964) és a Medgyessy-plakett (1967) kitüntetettje; a Szegedi Nyári Tárlat (1963) dijnyertese. - Biztos rajztudású és szinkulturáju festő, az alföldi piktura szellemiségének folytatója. Felfedezéseit spekuláció nélkül rögziti, a tárgytól független megfontolások nem teszik görcsössé stilusát. Akár a Békés megyei tanyavilág életéről szól, akár utazásainak állit emléket, avagy lelkiállapotot elemez, a személyes érzelmek vezetik képformálását.

Művészéletrajzok 1975

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1960 FEB 27

1021



Tavaszi táj

Ezüst György

1966. február 27.

Ismeretterjesztés az Endrődi Földművesszövetkezetnél

(Tudósítónktól)

Az Endrődi Fmsz üzemágvezetője, Tímár Gáspár adott tájékoztatást arról, hogy milyen ismeretterjesztési munkát végeznek a földművesszövetkezetnél.

— Előadássorozatban vagyunk éppen — válaszolta —, amelynek lebonyolításáról szerződést kötöttünk a TIT-tel. Most szervezzük a harmadik előadást. Gondoskodtunk arról, hogy a témák lehetőleg olyan gondolatokkal foglalkozzanak, amelyek érdeklik a lakosságot. Ezért szerepel többek között a tervben a zártkertek jelentőségéről, a család és közösség ellátásáról szóló előadás. Nyilvánvaló, hogy az előadás folyamán az érdeklődők megismerkednek a házi- és a zártkertekben folyó termeléssel, a telepítéssel, a metszéssel, a zöldségtermesztéssel, az állati és gombakártevők elleni védekezéssel.

Ezután elmondotta, hogy segítik a háztáji baromfitenyésztést is a szervezett előadásokkal, ahol a jövedelmezőségről, a különböző baromfifajtákról, a takarmányozásról, a tojástermelésről kapnak tájékoztatást az előadáson részt vevők. Bőségesen foglalkozik a tematika a víziszárnyasok tenyésztésével, vágógalambokkal, a nyúltenyésztéssel is.

Sz. K.

Botrány az „Élő színház" előadásán

Velencében botr...

Harom... a l...

A legutóbb... amelyen a 8. ... nyei vettek rész... zetben vásárol... közül összesen ... gyes találatot ... hármat megyé... vényt Kiss Sán... tüntetésével k... falváról. Két ... nosáról eddig ... tud. A nyertes... ma: 5 358 476, ...

Tessék újra ... haza a szelvé... Hisz a nyeren... ként 203 eze... megéri?

Hat nyer...

Ezüst György
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1966 APR 10.

Fafaragók, ha találkoznak

A fafaragásban kedvüket lelő Békés megyeiek közül néhányan múlt év októberében arra kérték a megyei tanács művelődésügyi osztályát, hogy segítse összehozni őket egy olyan kis közösségbe, melyben időnként megbeszélgethetnék szorgalmatoskodásuk problémáit. A pártfogásra két szerv útján azután ez év januárjában, Békéscsabán, a Balassi Művelődési Otthonban létrejött az első találkozás. Ezen az alakulógyűlésfélén a fafaragók világában már ismert Vágó Ferenc gépkocsivezetőt tették meg ügyvezetőnek. Egyébként neki, aki az újabb „divatban" a gallyfaragásban is otthonos, tizenkét munkája szerepel pesti kiállításon, április 4-én pedig a fővárosi zsüri által kiválasztott 32 faragványa került a szarvasi járási művelődési házban a közönség elé. Ő úgy tudja, hogy a somogyin kívül a Békés megyei a második fafaragó munkaközösség az országban.

A közelmúltban volt a második összejövetelük a munkaközösséget végleg patronáló csabai Balassi Művelődési Otthonban. Akadt köztük diák, pincér, tsztag, tanár, asztalos, traktoros egyaránt. Mindegyikük hozott magával szatyrot, táskát vagy zsákocskát, benne néhány féltve őrzött faragványt. Jelen volt Varga István, a megyei tanács művelődésügyi osztályának a munkatársa, Horváth László, a megyei népművelési tanácsadó vezetője és Ezüst György festőművész.

Az összejövetelen dr. Dömötör János, a hódmezővásárhelyi múzeum igazgatója beszélt a népművészet lényegéről és mindarról, ami ezzel kapcsolatban a jelenlévőket érdekelheti.

— Kell-e ma már ilyen művészet bárkinek is? — kérdezte az előadó, majd kijelentette, hogy nem érthet egyet a kezdés előtt vetített „Pásztorművészet" című színes kisfilm végkövetkeztetésével, miszerint „a régieknek kellett, mert nekik az volt a szép, de a maiaknak már más a szép." Szerinte a modern építészet és lakáskultúra nagyon is igényli a népi egyszerűséget. A korszerűségben fogant népművészeti tárgyak élénkítik a szobát. Iránt uk a külföld érdeklődése is nagy. Az iparművészet versenye szinte serkenti ezt a tevékenységet; például a népi bútordíszítés újraéled.

Az előadó a továbbiakban részletesen elemezte és érdekes példákkal támasztotta alá a népművészet amatőr és ugyanakkor közösségi jellegét. Felhívta a figyelmet a népművészet célszerűségi törvényére, arra, hogy művelői lakóházat, ruhát, használati tárgyat csak díszítettek, de öncélúan sohasem művészkedtek.

Ezután előkerültek a táskákból, zsákocskákból a faragványok: az egy esztendeje farigcsáló Kelemen József asztalos stilizált gémjei, kócsagjai, Tűhegyi Mihály kunágotai földműves hegedűje, az Orosházáról jött Székács Pál intarziát csomagolt elő, Kőrösi Mihály gyulavári asztalos szabad perceiben unaloműzésből gitárfejet ügyeskedett művészi mintázatúvá, így kapva kedvet a faragáshoz. Botyánszky János szabadkígyósi traktoros rokkantsága miatt keresett nyugtató időtöltést és erre lelt. Változatos színű, mintájú üvegkötésekkel remekel. A pincérségből négy évtized után nyugdíjba vonult. Csányi Dániel művészi szipkák faragásába fogott. A gyomai diák, a 17 éves Kovács Béla egy szobrocskájával és faragott pásztorbotjával szerzett belépőjegyet a kis munkaközösségbe, míg a legidősebbek közé tartozó Kiss István nyugdíjas tanár, aki Gyuláról érkezett, a legváltozatosabb anyaggal rukkolt elő.

Honvéd György, aki talicskázókat és egyéb egykori kubikosélményeit, továbbá ismerőseinek portréit és néhány karikatúrafigurát faragott fába, ilyeneket hozott el bemutatásra, mindnyájuknak adott hangot, mikor közölte, hogy zsüri és közönség elé vágyik, hogy megtudhassa; csak saját maga vagy mások gyönyörűségére is farag.

A művelődésügyi osztály képviselői bejelentették, hogy tapasztalatszerzés céljából a munkaközösség érdekében népművészeti múzeumok látogatását szervezik meg.

H. R.

A munkában lelkesek az emberek. Elsők akartak lenni, céljukat elérték. Séner András, Griecs Pál és a többi géphez értő ember hozta igazán emberközelbe Csernus Ferencet: együtt nőtt a gazdasággal, a követelményekkel. A munkában fáradhatatlan, szolgálat- és áldozatkész a napnak bármelyik órájában. Határozott egyéniség. Mások említették, hogy a mezőgazdaságban alkalmazható új módszerek, ésszerűsítések, újítások híve.

Néhány héttel ezelőtt a lengyel gyártmányú forgókorongos műtrágyaszóró gumiszalagja tönkrement. Elette a műtrágya. Már úgy volt, hogy a gépet szalaghiány miatt félreállítják. Csernus Ferenc a gumiszalag hibás részét levágta, fölé gurtnit szerelt, s a gép dolgozhatott tovább. A gabona tavaszi fejtrágyázását a nagy teljesítményű műtrágyaszóróval oldották meg. Különben elmaradtak volna a munkával.

Csernus Ferenc az üzemegység gépműhelyében a mindenes szerepét tölti be: irányít és dolgozik. Egy öreg esztergapad mellett találtuk, amikor ott jártunk, valamilyen alkatrészt forgácsolt.

— A gazdaság vezetői egy olyan szerkezetet dolgoztak ki, amelyik a kukorica vetésével egyidőben a sorra adagolja a gyomirtó vegyszert is. Ehhez készítek alkat-

szövetkezeti küldöttköz
szót kért:

— A küldöttgyűlés
gratulálok ifjú Bozó J
abból az alkalomból, hog
nisztertanácstól átvette
ka Érdemrend aranyfok
tüntetést! — A küld
felharsanó tapssal helye
Bozó József pedig a
pillanattól meghatódva így mondott köszönetet:

— A kitüntetést a szövetkezet egészének munkájáért kaptam. Vagyis a Munka Érdemrend aranyfokozatában benne van minden egyes tsz-gazda több éves következetes munkája.

És ifjú Bozó József bizonyítja, hogy ez így van.

— Egymagam nem sokra mentem volna ezelőtt hat évvel, amikor Újkígyóson a nagyüzemi gazdálkodás szerveződött. Akkor a tsz tiszta vagyona nem érte el a négymillió forintot sem, ma viszont 40 milliós tiszta vagyonnal rendelkezünk.

Az érv tovább hangzik. — Az újkígyósi Aranykalász Tsz termésátlagai 1960-hoz képest lényegesen növekedtek. Búzából 9, őszi árpából 6,7, kukoricából — szemes — 13,6, cukorrépából csaknem 100, lucernából 16,6 mázsával termett több holdanként 1965-ben, mint 1960-ban. A má-

osztályteremben néhány asztal, egymástól távol, a súgóhatáron túl őszbecsavarodott fejű férfiak ülnek. Velük szemben a bizottság. Az egyik vizsgázó valamiben megreked. Az iskola igazgatója, Timkó Béla egy kiegészítő kérdéssel segít. Egy szőke asszonyka a vizsgabizottság termébe invitál. Az ajtónál azonban földhöz ragadt lábbal állunk. Nem jó dolog ilyenkor odabenn hallgatózni, zavarjuk a felelőt, a vizsgára készülőt. Nem mentünk be.

Nagy Ferenc igazgatóhelyettes szobájában váltottunk szót a Timkó Béla igazgatót ért elismerésről. Németh Józsefné említette, hogy Timkó Bélát munkáját szerető, hivatásának élő emberként ismerte meg. Állhatatosan küzd az iskola és a tangazdaság céljaiért. Sokszor a nevelőtestületben úgy ítéljük meg a helyzetet, hogy ez vagy az az úgy számunkra elveszett. Tulajdonképpen a küzdelem csak akkor kezdődött igazgatónk és az illetékes szervek között. Az iskola előtt négy új ikerlakás áll. Szolgálati épület, tanárok lakják. Ezeket is Timkó Béla „kaparta" ki. Addig kilincselt, érvelt, bizonyított, míg végül is felépültek az új tanári lakások.

— Ha valaki megérdemelte az elismerést, akkor Timkó Béla igen — mondotta Nagy Ferenc. — Nem tudom, milyen szív hajthatja ezt a Bélát, de hogy fáradhatatlan, az biztos.

Az iskola tulajdonképpen mezőgazdasági technikum rendeltetésű. Itt azonban ennél több van. A levelező hallgatók, a kihelyezett osztályok szervezését, istápolását, a mezőgazdasági szakmunkásképzés segítését is feladatuknak tartják. De a különféle szakmai továbbképzésének legtöbb esetben ez az iskola adott vagy ad szállást, olykor pedagógust is. A munka rengetegében a Timkó Béla vezette iskola jól eligazítja az érdeklődőket, közben önmaga is termi. Ami a délelőtti előadásokon elhangzik, mindazt délután a gyakorlati életben láthatják, ta-

1021

Képzőművészeti kiállítás nyílik Békéscsabán

A Képcsarnok Vállalat rendezésében ma délután 5 órakor Beck Zoltán, a békéscsabai múzeum munkatársa ünnepélyes keretek között nyitja meg Ezüst György, Hajdik Antal, Koszta Rozália és Lipták Pál festőművészek tárlatát a Képcsarnok Vállalat békéscsabai galériájában.

Az érdeklődők a művészek legújabb munkáival találkozhatnak ezen a kiállításon, amelyen a gazdag hazai anyag — önarcképek, portrék, csendéletek, tájképek — mellett lengyelországi, olaszországi és németországi tanulmányutakon készült útirajzokat, vázlatokat, kompozíciókat állítanak ki a festőművészek.

BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG
1965 JUN 17
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

napja az lesz, hogy vajon
gyan tudjuk biztosítani a
vízellátást és hogyan tudjuk
tosítani a szennyvízelvez
Ha ezt megoldottuk, akkor nem
elképzelhetetlen községein
sem az emeletes építkezés. I
utóbb napirendre kell tűzn
mert elkészült rendezési t
megvalósítása csak így képz
el.

Közös összefogá

Bizonyára sok községü
tudják, hogy a korábbi év
megyénkben évente mintegy
12 művelődési otthon épült
ez a szám egyre jobban cs
hiszen egyre kevesebb közs
van, amely ne rendelkezne



Ezüst György

Portré

A héten csütörtökön a KPM Tanácsi
nak uta
minden
számlál
tól este
lom-szá
kok —
logosok
sok, au
késcsab
53 hely
számlál
lapok
műfajtá
így nye
az Ütü
küldték
14-én
rést, s
is segí
egység
alakítá

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓHIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ulői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970. JUN 2 8

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Zöldoltási bemutató

Ma délelőtt 10 órakor előadással egybekötött zöldoltási bemutatót tart Füri József, az Országos Szőlészeti Kutató Intézet munkatársa, Reich Rudolf kertjében Békéscsabán, a Berényi u. 28. szám alatt.

termést. Ennek
kapacitás jobb kiha
néhány konzvergyártó
vanitól, a nagykörösit
kecskemétitől is átve
mesborsót. Ez a beseg
a testvérvállalatoknak
a zöldborsó gyorsan
a csabaiak gondján i

Ám, nemcsak nek
az elmúlt hetek és
az elkövetkezők fejt

III. ötéves tervben is bekövetkezett: öt esztendőre összesen a

feladat lesz a követl
ben.

1966 APR 27

1021

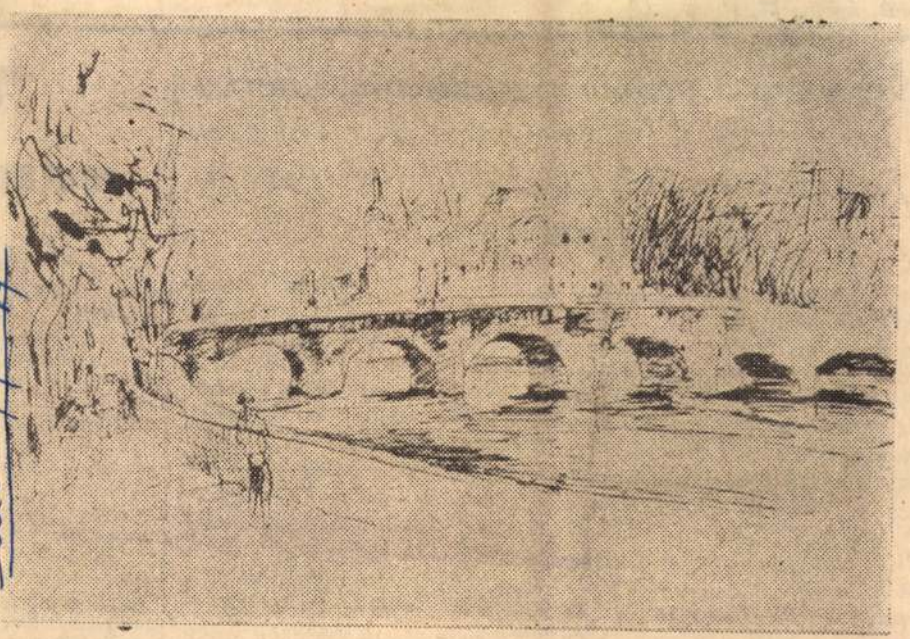

Ezüst György

Szajnapart

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Megjelent a primőr p

—Békéscsabán kevés, Orosházán sok árut hoztak a tsz-ek —Drágult a sárgarépa és a petrezselyem ára

Bár a hideg tavasz miatt sokat késtek a primőrök, a piacokon most már mégiscsak megjelentek nagyobb mennyiségben is. Békéscsabán a szokásosnál lényegesen nagyobb volt a legutóbbi hetipiac. Különösen tojásból hoztak sokat a termelők, összesen 14 szer 540 darabot, s ez lenyomta az árakat is, 1—1,10 forintért adták darabját. A primőr-félékből is jó volt a felhozatal, különösen salátából. Összesen 12 ezer 630 fejet hoztak a termelők, átlagosan 2,50—3 forintért adták. Zöldpaprikából 6 kilogramm érkezett, darabja 2—3 forint, retekből 3075 csomó, melyet 2,50-ért adtak csomónként. Zöldhagyma szerepük. Annál nagyobb volt az orosházi piacon a felhozatal a termelőszövetkezetek részéről. A piac irányítója és árszabályozója, a Dózsa Tsz volt, melynek korszerű pavilonjában friss árut kínáltak, mégpedig elfogadható áron. Ez a szövetkezet már paradicsomot és uborkát is hozott az orosházi piacra, valamint zöldpaprikát. A paradicsom kilóját 30, az uborkáét 60 forintért adta, a paprika darabját pedig 2,50-ért.

Szarvason a naposcsibék voltak keresettek, s ezek ára a korábbihoz képest csökkent. A naposcsibe darabját 5—6, a kisliba darabját pedig 24—26 forintért adták. A primőr itt is igen kapós

N
nem

A pedagógiai f
mek zsúfoltsága,
megismétlődő túlj
dagógusi pálya
igazolja. Míg a
okoz gondot a ne
töltése (sőt, soks
utasítaniuk a jele
dók panaszkodik:
nya van. Az oko
községek, kisebb
nálta élet- és
nyekben kell ker
vonzza a fiatalol
jó munkahely, a
giak, a szórakoz
Tudja-e biztosítan
tal szakemberek
terület"? Sajnos,
értelműen igen a
rosi, községi taná
szervek segítségé
tettek: az újabb
sok biztosítása, a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 OKT. 24.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

Ezüst György kiállítása — reprodukciós hetek a Képcsarnok Vállalat békéscsabai bemutatótermében

November 5-én, kedden megnyílik a Képcsarnok Vállalat békéscsabai bemutatótermében Ezüst György, békéscsabai festőművész önálló kiállítása. (Ezüst György már több önálló tárlattal szerepelt a megyében, s annak határain túl is, például Debrecenben.) A kiállítás két hétig tart.

November végén a Képcsarnok Vállalat összes bemutatótermében — így a békéscsabaiban is — reprodukciós heteket rendez, melynek keretében kiállítják a neves magyar és külföldi, régi és modern festőművészek híres alkotásainak reprodukcióit.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

— mondja Lőcsei Mihály zenetanár, aki 16 éve tanít zenét Mezőhegyesen, és vezeti a kultúrotthon országos hírű úttörőzenekarát. Jónás Gyurka hetedik osztályos tanuló már harmadik éve tanul harmonikázni. Kedvenc hangszere ez, és kétévi tanulás után egészen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 NOV 14

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Ezüst György

1021

Ezüst György tárlatán a Képcsarnok-boltban



Sok látogatója van Ezüst György festőművész miniatűr tárlatának, melyet a békéscsabai Képcsarnok-boltban rendezett be.
(Foto: Kocziszky)

...lvetek lesz minálunk, te is úg

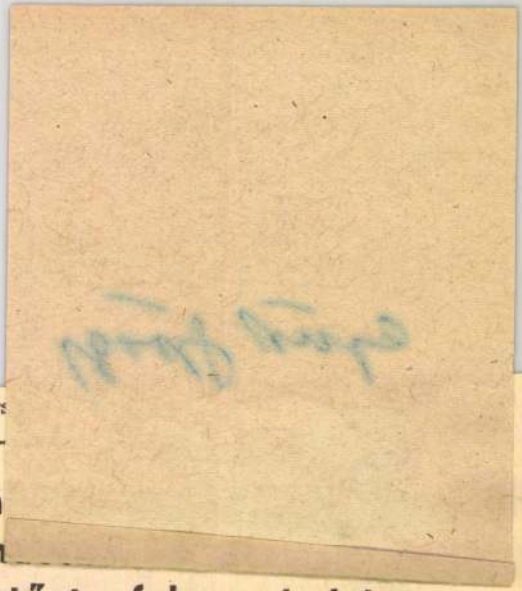

renc agrármérnök, a kors

Ön
közlekedésren
ismeretterjesztő tanfolyam indul

A KPM Autóközlekedési Tanintézete egyhónapos időtartamú, úgynevezett önköltséges közlekedésrendészeti és műszaki ismeretterjesztő tanfolyamot indít az egész országban, így Orosházán is. A hallgatók hetenként három alkalommal — kívánság szerinti időpontban — összesen 30 órás előadást kapnak közlekedésrendészetből és 20 órát pedig műszaki elméleti alapismeretből. A tanfolyamnak az Alföld-szálló épületében lévő közlekedési oktatóteremben lesz a színhelye.

Por és sár

— Békés! Kossuth tér! Végállomás! — kiáltott a csinos kalauznő és önműködően kinyílt az autóbusz ajtaja.

„Lám-lám! — gondoltam —, mégiscsak különb ez a busz. A kisvasúti kocsiknak mindig rosszak voltak az ajtói. Ha ki akarnyitni az ...

ra és vettem egy porálarcot. Az első hazafelé tartó kocsira ugyan nem fértem fel, de a következőn már annál kulturáltabban tolongtam Békés felé.

ki, mert láttam, hogy megismert. — „Dehogy, kérem! Elmerülök a sárban." Nekem viszont ki kellett szállnom, s elmerültem. Szerencsére csak bokáig. Ettől függetlenül nagyon kulturáltan hazaszotyogtam.

Közben összetalál-

Megnyílt Ezüst György festőművész tárlata a békéscsabai Képcsarnok-boltban

1971

Ezüst György békéscsabai festőművész negyedik önálló tárlatát nyitották meg kedden délután 5 órakor Békéscsabán, a Képcsarnok Vállalat boltjában. A miniatűr tárlaton a művész 26 legújabb alkotását mutatja be. A képek legnagyobb részt Békéscsaba és a megye életét tükrözik, néhány képe azonban soproni és egri útjainak emlékét idézi.

Az ünnepélyes megnyitón Püski Gábor, a megyei tanács művelődésügyi osztálya népművelési csoportjának vezetője méltatta Ezüst György munkásságát. A miniatűr kiállítást már a megnyitó napján sokan megtekintették.

ra György, a Békés m
daipari Vállalat igazg
kezett meg a Nagy O
cialista Forradalomról

Ezután elismeréssel
a telep dolgozóinak
munkájáról, mert
vidéki napilap címért
országos versenyben a B
Népújság az első hel
dú-Bihar megyei Naplo
helyezést érte el.

Az oklevél átadása után a telepen dolgozó kollektíva nevében *Tóth Béla* pártbizalmi elmondotta: ezután is legjobb tudásuk szerint dolgoznak, s remélik, hogy az itt készülő megyei lap typographiailag a jövőben is a legszebbek között lesz.

Újkígyóson szerdán avatták a nagyszabású társadalmi összefogással újjáalakított Petőfi Művelődési Otthont. Az intézmény korszerűsítésére száznégyezer forintot költöttek, s csaknem ugyanannyi értékű társadalmi munkát végeztek a falu fiataljai. (MTI)

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1963 NOV 7
Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 FEB 2

1021



Ezüst György: BESZÉLGETŐK...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyűr Sorga

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964. február 2.

Étienne Fajon a francia elnökválasztásról

Párizs

Étienne Fajon, a Francia KP Politikai Bizottságának tagja pénteken Arrasban beszédet mondott. Kiemelte, a francia demokratikus erők összefogása egy közös program alapján a jelen legfontosabb kérdése az országban.

A közös feladat a személyi uralom megszüntetése és egy valóban demokratikus rendszer megteremtése — hangsúlyozta Fajon.

Majd leszögezte a Francia KP álláspontját az elnökválasztás kérdésében. Helyeseljük — mondotta —, hogy a demokratikus erők megfelelő időpontban közös jelöltet állítsanak. A jelölt kiválasztása és az általa képviselt program kidolgozása nem lehet egyetlen párt ügye, hanem a demokratikus pártok összességének feladata. (MTI)

Lengyelországb a felszabadulás ünne nyilvánították 196

Varsó

Pénteken ünnepi ülésre ült öszössze a Lengyel Nemzeti Egységfront országos bizottsága, amelyen megjelentek *Wladyslaw Gomulka* és *Józef Cyrankiewicz* vezetésével a párt és a kormány vezetői. Az ünnepi beszédet *Aleksander Zavadzki*, a Lengyel Államtanács elnöke tartotta.

Zawadzki beszédének bevezetőjében megállapította, hogy 1964 a felszabadulás 20. évfordulója, a lengyel állam ezeréves megalakulása 1959-ben megkezdődött hatéves ünnepségeinek fénypontja.

Az elmúlt hú
lengyel törté
legdöntőbb ko

Ma, a húszé
visszatekintve
mondotta Zaw
Szovjetunió se
nép hatalmas
hozta eredmén
földesúri, kap
nyolás alatt ny
ból a hatéves
romjai után m
cialista országo

Az ünnepi ül
gyel néphez sz
gadtak el. A

W63 DEC 24

1021

MŰTEREMSAROKBÓL





Ezüst György: Éva (monotipia)

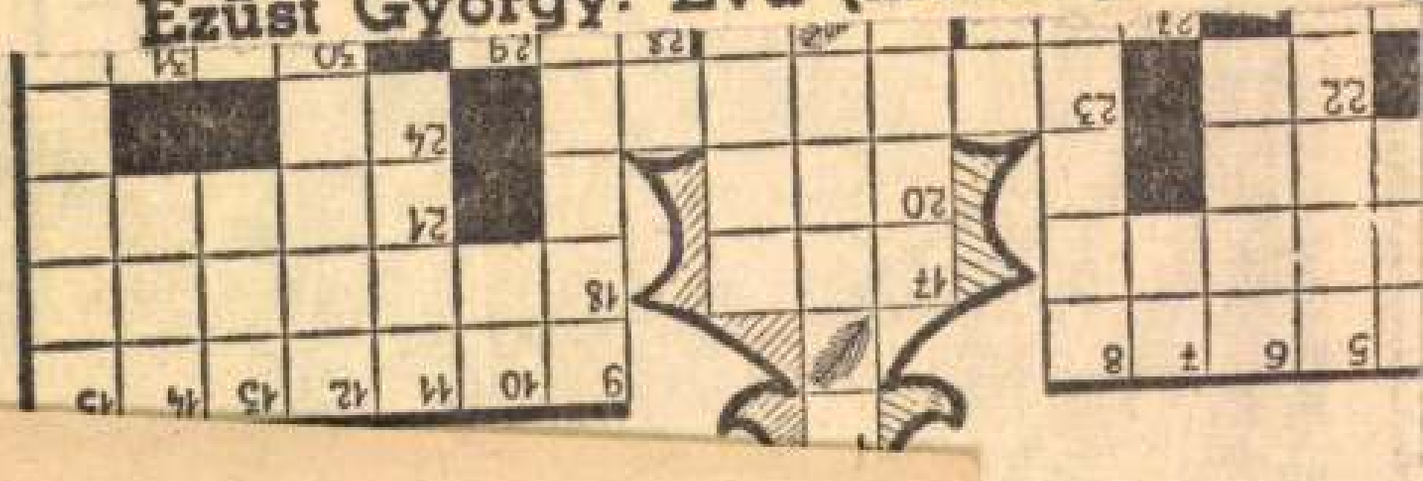

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ezüst György

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

DEC 21

1021

Emlékezetes esemény volt



Néhány héttel ezelőtt nyílt meg Ezüst György festőművész miniatűr kiállítása Békéscsabán, a Képcsarnok Vállalat boltjában. Az ünnepélyes megnyitón nagy sikert aratott Fejes Antal, a csabai zeneiskola tanára csellószólójával.

munkahelyeken egyes [illegible]
ból szükségtelen készletek keletkezzenek, másutt pedig anyaghiány miatt vontatottá váljon a munka.

A mellékelt ábrák mutatják, hogy a hibák ellenére szövetkezeti építőiparunk az 5 éves terv eddig eltelt három esztendejében a számára meghatározott irányban fejlődött. Ha azonban az 1963-ban jelentkező hiányosságokból jól vonják le a tanulságokat mindenütt, akkor jövőre meggyorsulhat a fejlődés üteme, s az 1964-es tervévet nemcsak teljesíteni, hanem túlteljesíteni is képes lesz a szövetkezeti építőipar.

Karasz György

nkaerőigénye

vezető 1 fő, engedélyező 1 fő, csatorn. üzemvezető 1 fő. Jelentkezés személyesen vagy írásban a vállalat központjában, Békés, Berényi út 33. 6342

Magas- és mélyépítő, továbbá általános mérnököket keresünk szegedi munkahellyel. Jelentkezést írásban az eddigi tevékenység és fizetési igény megjelölésével. Szeged, postafiók 2-re kérünk. 91229

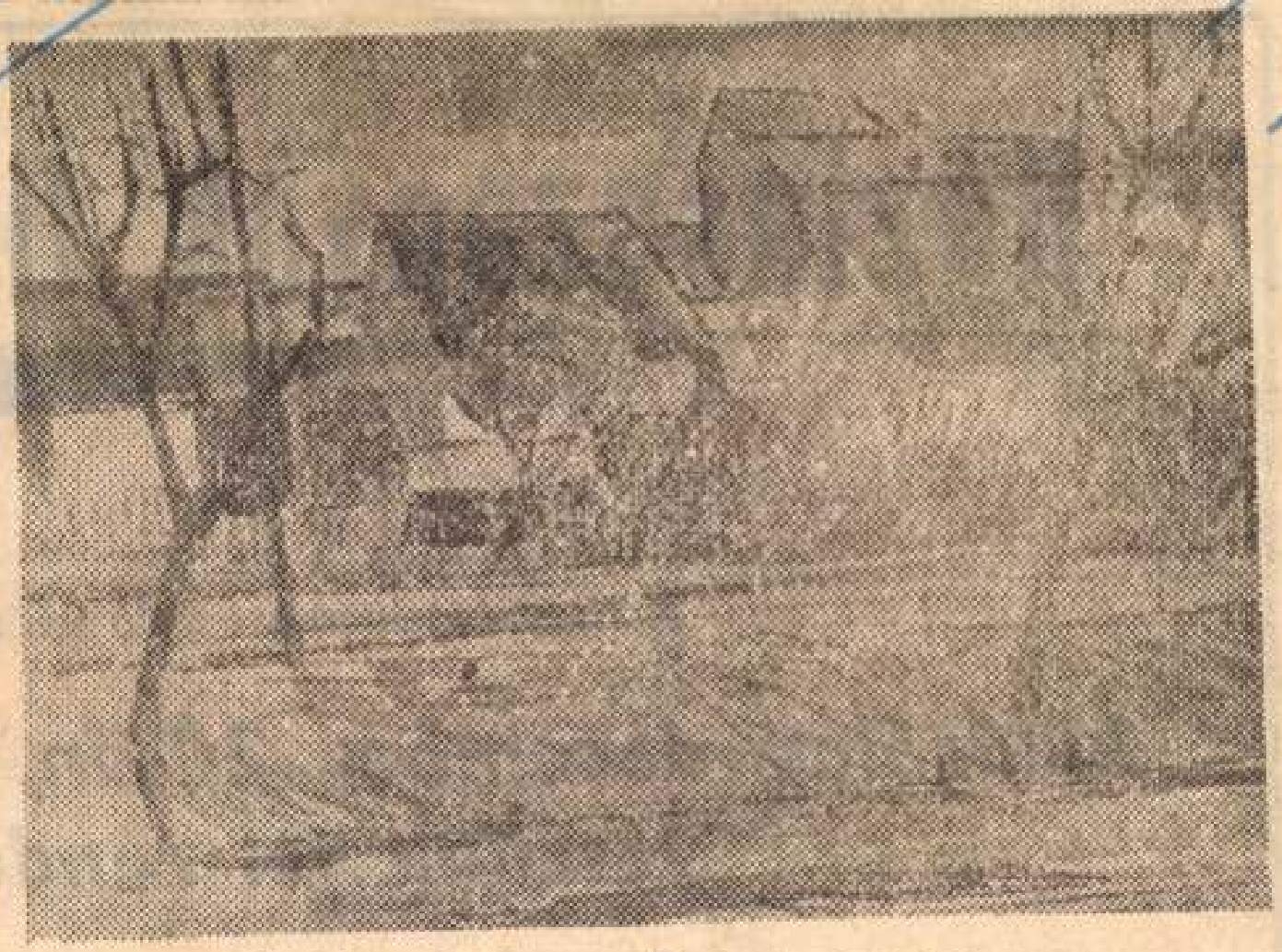

1021

Ezüst György: Patak partján

vezet nyol

1963 DEC 15.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 32.
Telefon: 188-296, 188-307

kizc

veszünk fel rende

Ezüst György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
1970 JUN 14

1021



Ezüst György — Csendélet

Ünnepi me

(Folytatás az 1 oldalról)

kihatottak a Társaság tevékenységére is.

1950. decemberében rendezték meg a Magyar—Szovjet Társaság I. Kongresszusát. Az a tény, hogy ezt a kongresszust első kongresszusnak nyilvánították, ugyancsak azt mutatja, hogy a Társaság kifejezetten hangsúlyozni kívánta megváltozott jellegét. Ismeretes, hogy a kongresszuson a Társaság elnökévé Erdei Ferencet választották. 1949-től 1956-ig nagyjából azonos programmal, azonos módszerekkel dolgozott a Magyar—Szovjet Társaság. A közbeeső időben számos szocialista brigád vette fel Társaságunk nevét. Több helyen ének- és táncegyüttesek, színjátszó csoportok alakultak — köztük mint legjobbak a Békéscsabán, Szarvason, Dévaványán, Vésztőn és másutt, akik társadalmi ünnepek, évfordulók

és sikeresen kialakította munkájának több új, az eddiginél hatékonyabb módszerét.

A Társaság tevékenységének s ezzel együtt a magyar—szovjet barátság egész ügyének újabb fejlődést adott az a tény, hogy 1965 óta a Társaság szoros együttműködést alakított ki a Hazafias Népfronttal. Az MSZBT 1966 januárjában megtartott IV. kongresszusa meghatározta a Társaság mai feladatait. Erre vonatkozóan Vichnál Pál a következőket mondotta:

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság tevékenysége arra irányul, hogy megmutassa azt a harcot, amelyet a Szovjetunió folytat a békéért és a nemzetközi munkásmozgalom egységéért, az önzetlen támogatást, amelyet a szovjet nép nyújt a gyengén fejlett országoknak, a szabadságukért és a nemzeti

magyar és a szo
ságának a két
csöző együttmű
repét.

Nem kíván
mindazt a segí
szonzásul a Szo
tunk gazdasági
leten. De

**nem mulasz
köszönetün**

az elnökség ne
kat sújtó árví
adott szovjet
géért. Gondjai
mindenütt ragy
jet—magyar ba
te be beszédét

Ezt követ
társaság megye
éves magyar-
ság mozgalom
mából aranyk

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÖ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ezüst György

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1970 OKT 20

— KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS. A békési járás képzőművészeinek kiállítása október 11-én nyílt meg Mezőberényben, a Petőfi Művelődési Házban. A kiállítást Ezüst György festőművész nyitotta meg, s azóta az alkotások sok érdeklődőt vonzottak és megérdemelt sikert arattak.

Kedves lemezeim. 20.36 Népdalok Bartók gyűjtéséből. 20.59 Esti beszélgetés. 21.29 Táncdalok. 22.20 Európa és a világ — Belgrádból. II. rész. 22.30 Telemann: A szerencse — szólókantáta. 22.40 Konzultáció.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

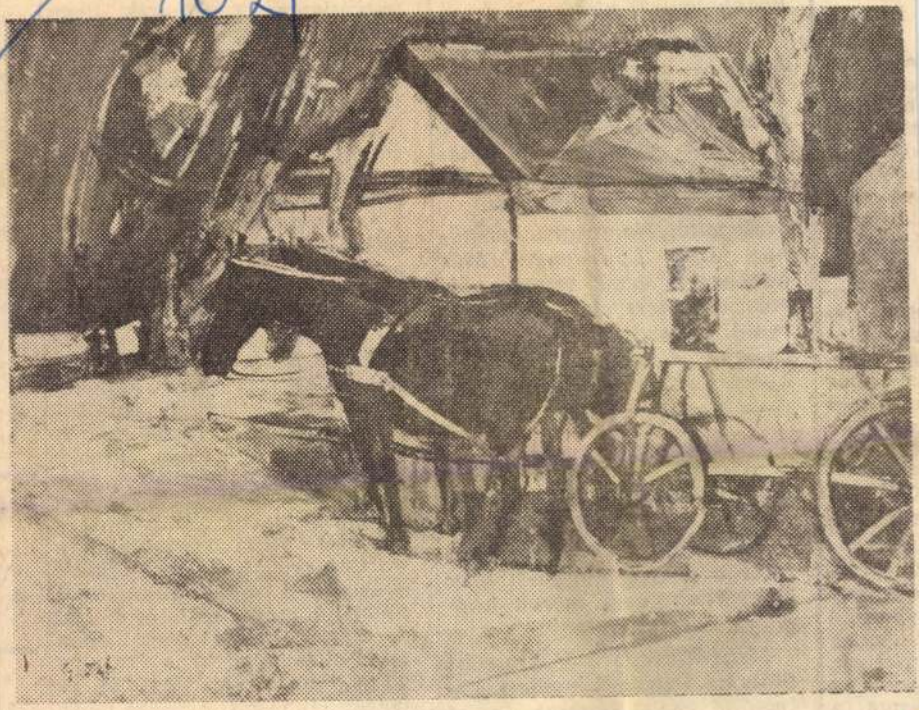

Ezüst György

Tanyaudvar

szonyság közé szo
kodok levegő után.

— Csak a kocsi
fiatalosan — szól a
Abból a kuckóból é
nyen biztatnám az
Ha csak nem ha
gam lapjával ketté
dok jobban összeh

Megálló. Na, vég
höz jutok. Egy fe
biztosan a busz te
másznak, mert ide be nem fér
senki. Tévedtem. Úgy
dagasztják a hátamat, mint
kenyértésztát a teknőben.

— Ne haragudjék, uram.

— ?

— Nem egy kényelmes viselet a könyöke az oldalamban.

Feloldódnak a kedélyek. Pont a szúrós könyökű orra előtt állok, nem merek hangosan nevetni.

Megérkeztem. Végre itt ülök az íróasztal mellett. Milyen jó itt. Biztosan ezért mondják, hogy a munkahely a második otthonunk.

Jelinek Lajos

VESZT Vállalatnak — bizományi szerződés alapján — eladásra. Hegedűs és Polgár szerződést kötöttek a vállalat képviselőjével: Király János kereskedelmi ügyintézővel. A szűrőberendezések darabonkénti ára 77 ezer forint és a szerződésben kikötik, hogyha a vállalat 1969. június 20-ig nem tudja eladni, azt a tsz köteles visszavenni, és a felvett pénzt visszautalni a vállalatnak. A meghatározott ideig csak 4 berendezést sikerült eladni, 9 megmaradt. Igen ám, de a tsz a kapott pénzt közben másra használta fel, s így nem tudta visszafizetni. Hegedűs és Polgár felutazott Pestre, hogy „megkenjék" a kereket és felkeresték Királyt, megkérték: intézze el, hogy a megmaradt szűrőberendezéseket ne kelljen

BÉKÉS
A MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG É

Alkotmány napi tárlat



Szerdán délután szépszámú érdeklődő előtt nyílt meg Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban az Ezüst György legújabb alkotásait bemutató kiállítás, melyet Petrovszki István, a Békés megyei pártbizottság osztályvezetője nyitott meg.

A kiállított 45 kép az összegezés igényével vall az alkotó környezetéről, az alföldi tájról, az itt élő emberekről, és franciaországi, valamint jugoszláv utazásainak állít emléket.

A megnyitót követő baráti be-



Fent: Petrovszki István megnyitó beszédét mondja. Mellette Ezüst György festőművész és Vass István muzeológus. Lent: a kiállítás egy részlete. Fotó: Demény

szélgetések során a látogatók és a művészbarátok elismerően nyilatkoztak a tárlaton bemutatott képekről, a témák és kifejezésmódok újszerűségéről, a sajátosan egyéni elrendezésről.

A szeptember 4-ig nyitva tartó kiállítást már az első napon mintegy 300-an tekintették meg

sport SPORT

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
1969 AUG 22
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

...s Körversenyt ...pata nyerte

Bp. Postás 31:54,58, 3. Győr 32:07.46.

A Békéscsabai Előre versenyzői — akik megyénket képviselték a körversenyen — a várakozásnak megfelelő teljesítményt nyújtottak, azonban a csapatversenyben nem tudtak helyezést elérni, mivel egyik versenyzőjük megsérült.



Körverseny résztvevői a csa... ság téren.

Kupa döntőjében ...gyulai csapat

Kat... és a csabai sp... lányai országos...

Alkotmányunk ünnepén rend... ték meg Budapesten és Duna... városban a sportiskolások országos bajnokságát. A területi versenyek legjobbjai — közöttük a Békéscsabai Városi Sportiskola 1954—55-ben született versenyzői — vettek részt az országos döntőn, három sportágban.

A tornászok a Játékcsarnokban versenyeztek. A lányok csapatversenyét mind a két évjáratban a Bp. Spartacus nyerte. A második helyen — nem kis örömünkre — a Békéscsabai Városi Sportiskola együttese végzett.

Az 1954-ben született atlétalányok versenyén is született csabai siker. *Katona Ica* a 300 méteres síkfutásban szerezte meg a bajnoki címet.

Hatalmas sikert arattak a csabai kézilabdás lányok. Az 1954-ben születettek hármas-döntőjében a *Bánfi Anna, Hajdú Kata-* ... *Erzsébet, Bozó Éva, Trucz Ágnes, Liker Dóra, Sziszák Margit, Tóth Klára, Csapó Magda, Kuba Klára, Gyeraj Éva* összetételű együttes első lett.

Első mérkőzésükön *Trucz* és *Bozó* góljaival 2:1 arányban győzték le az FTC csapatát. A Dunaújvárosi Kohász sportiskolásai ellen 5:5 arányú döntetlent értek el úgy, hogy az ellenfél már 4:2-re vezetett a második félidő végén. A remeklő hajrázó csabai együttes góljait Bozó (3), Csapó és Sziszák szerezte. A torna harmadik mérkőzésén a Dunaújváros és az FTC 6:6-ot játszott. *A körmérkőzés végeredménye:* 1. Békéscsabai Városi Sportiskola 3, 2. Dunaújvárosi Kohász Sportiskola 2, 3. FTC Sportiskola 1 ponttal.

Sportiskolásaink teljesítményének részletes elemzésére a közeljövőben még visszatérünk.

Színpompás volt a megyei MEDOSZ-spartakiád

Alkotmányunk ünnepén Gyulán rendezték meg a MEDOSZ szakszervezeti sportolók megyei döntőit. Már korán reggel a megye legkülönbözőbb helyeiről állami gazdaságok, erdőgazdaságok, gépjavító állomások legjobb sportolóit autóbuszokon, személygép... indították útnak Gyulára. A ...

1. Kiss (Gyulai MEDOSZ) 86 p, 2. Bányai (Gyulai Gépjavító) 84, 3. Mastala (Erdőgazdaság) 82 p. *Csapatban:* 1. Gyulai Gépjavító 391 p, 2. Erdőgazdaság 321 p.

Lovasverseny. 1000 m síkverseny. Kezdők: 1. Bendermann (Gyulai Mun... Rokkenfeller nevű lován, ...

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 2

Ezüst György

NÉPÚJSÁG

Eger

1021

[illegible]

BELGRÁD:

„Békéscsabai hetet" rendeznek szeptember 20-tól 30-ig a jugoszláviai Nagybecskereken, a két testvérváros közötti megállapodás értelmében. Az ünnepi napokon kiállítást rendeznek Békéscsaba életéről, Ezüst György festő műveiből — és fellép több békéscsabai művészcsoport is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1959 [illegible] 27

LUDOVÉ NOVINY
Budapest

Priateľské styky

Sotva sa skončili v Békéscsabe Týždne zrenjanninskej kultúry mesto sa už pripravuje na ďalšie veľké podujatia. V septembri totiž v juhoslovanskom Zrenjanine — v bratskom meste Békéscsaby — budú usporiadané Békéscsabianske kultúrne dni.

Rad podujatí sa začne 1. septembra veľkolepou výstavou „Život Békéscsaby". Materiál výstavy oboznámi divákov s hospodárskymi výsledkami dnešnej Békéscsaby a 25-ročným vývojom kultúrneho a sociálneho stavu mesta. Po tomto sa otvorí druhá výstava z diel békéscsabianskeho maliara Györgya Ezüsta v zrenjaninskej Mladej galérii.

Súčasne s výstavami sa začne aj kultúrny program, v rámci ktorého známy tanečný súbor Balassiho oboznámi obyvateľov bratského mesta s tanečnou kultúrou Békésskej župy.

Békéscsaba myslela aj na najmladšiu generáciu. Bábkový súbor „Napsugár" na viacerých predstaveniach predvedie rozprávkové hry, dorastujúcu mládež bude zabávať zase vynikajúci tanečný orchester Békéscsaby Sygma a členovia klubu spoločenského tanca.



dbávať ani výrobu v záhumien-
stevníčky z okolia hlavného mesta
dapeštianske trhy značné množ-
koch dopestovaných zelenín a ovo-
ku teta Kata Szuhaiová z Csömöru
hová z Cinkoty predávajú hrušky
a rajčiny

1961 NOV 12

Hasznos időtöltés vagy elhivatottság?

1021

A színhely

utcára néző, közepesnél nagyobb terem Békéscsabán, a Balassi Művelődési Házban. Tágasnak is lehetne mondani, ha a festői rendetlenségben elhelyezett állványok, rajztáblák, ülőbakok és hatalmas mértani testek nem keltenék a zsúfoltság látszatát. Egy hosszú asztalon, a fal mellett, csillogó márvány-szoborfejek sorakoznak; komor Beethoven, az erőtől duzzadó Caesar és egy mosolygós gyermekarc. A falakon körben, egyforma fehér keretben képek függenek; tollrajzok, leheletfinom akravellek, dinamikus szénrajzok. Derékmagasságtól egészen a mennyezetig takarják a falat, mint egy hatalmas, sokszínű szőnyeg. A szem nem pihenhet meg, ide-oda ugrál a tekintet a képek színes mozaikjain. Többségükben, ma már országos hírű művészek fiatalkori alkotásai, abból az időből, amikor még 16—17 évesen az első komoly lépéseket tették a piktúrában, mint a képzőművészeti kör tagjai. Ezüst György határozott vonalvezetésű munkásalakja, Gaburek Károly markáns portréi, Romvári Etelka finomművű rajzai jelzik — egyebek mellett — azt a határkövet, ahonnan ez a tiszteletre méltó, lelkes kezdeményezés elindult. Egyben az ő munkásságuk, művészeti sikereik állítják magasra a mércét a Balassi képzőművészeti körének jelenlegi tagjai előtt.

A mester

Mokos József, idős ember, maga is jónevű festőművész. Huszonegy éve alakult a kör, 15 év óta irányítja a foglalkozásokat. Középmagas, erőteljes férfi. Bal kezének kisujját állandóan behajlítva tartja, keze már szinte hozzáidomult a palettához. Arca feltűnően barna, idejének nagy részét a szabadban tölti, természet után fest. Életét megosztja saját képei és tanítványai között. Nagy tehetségű oktatónak tartják, és ő tudatában is van ennek a hasznos k[illegible]ességének. Joggal lehet büszke [illegible] módszereire. Eddig a [illegible] mint félszáz, [illegible] fel

mert festőművész, grafikus köszönheti sikereit a képzőművészeti körnek és főként Józsi bácsinak. S a volt tanítványok hálásak. Ha erre járnak, benéznek a Mesterhez tanácsot kérni, köszönetet mondani.

Nyílik, csukódik a műterem ajtaja. Sorra érkeznek a lányok és fiúk.

A tanítványok

fiatalok, általános iskolások, gimnazisták. Önként, szívesen jönnek ide. A rekeszekre osztott szekrényekből előveszik a rajztáblákat, fehér papírt feszítenek rá, kezdődik az oktatás. Szétszórtan helyezkednek el, a leginkább hintalóhoz hasonlítható rajzszékeken. Ketten-hárman kapnak egy-egy közös feladatot. Nincs ceremónia, közvetlen, szinte családias a légkör. Kozéki Marcella és Négyesi Edit egy bonyolult hengerformát mintáz. Két ujjuk közé fogott ceruzával bemérik az arányokat, előredőlnek és határozott, szinte egymást fedő ceruzavonásokkal felvázolják a határvonalakat. Körösztös Évának „hálásabb" feladat jut: egy ágaskodó kis lovasfigurát rajzol, megfeledkezve szinte minden másról. Nyelvét picit kidugja, amikor a kusza ceruzanyomokból végre kirajzolódik az állat kontúrja. Évi egyike a legfiatalobb tagoknak. 14 éves múlt, imád rajzolni. Gimnáziumba jár és tanár szeretne lenni. A kör (mert ők csak így nevezik egymás között) olyan előképzést nyújt a továbbtanuláshoz, amely már fél sikernek számít. Amikor terveiről faggatom, nevetve állítja, hogy ő „született zseni", hiszen rajzolni is hamarabb tanult meg, mint beszélni... A műterem másik végében Horváth Zsuzsi és Zahorán Marika dolgozik. Élő modell után, egyik társukról készítenek portrét. A fehér papíron lassan kirajzolódnak az ismert vonások. A Mester mögöttük áll, tanácsot ad, s ha szükséges, kiigazítja a rajzot. Úgy magyarázza meg a helyes megoldást, hogy közben rámutat azokra a buktatókra is, amelyeknél akaratlanul is téved a kevésbé gyakorlott kéz, az arányokat még nem pontosan felmérni tudó tekintet.

A produkció

Lassan mindenütt elkészülnek a rajzok. Megelevenedik a szoba. Az eddig suttogóra fogott hangok felerősödnek, az ifjú művészjelöltek s csak a kedvtelésből rajzolgató fitalok visszaváltoznak vidám, magabiztos lányokká és fiúkká... Rögtönzött kiállítást rendeznek az napi munkájukból elismeréssel vagy fejcsóválva kritizálják egymás rajzait. Ők is tudják, hogy ezek a képek még nem művészi alkotások, nem keretezni való remekek; de szükséges állomásai az igazi festészethez vezető útnak. Ezek a lányok és fiúk nemcsak hasznos időtöltésül űzik a rajzolás nehéz, de csodálatos mesterségét, hanem többségük már igazi elhivatottságot érez a művészet iránt. Szorgalom és türelem — mondja búcsúzóul tanítványainak a Mester, ki tudja hányadszor már...

Lassan kiürül a műterem. Helyére kerül az utolsó rajztábla, megpihennek végre a fürge ceruzák is. Csend lesz, csak a Mester húz még egy utolsó, javító vonást egyik tanítványa képén.

Brackó István

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A Képcsarnok Vállalat és a Népújság közös rejtvénye

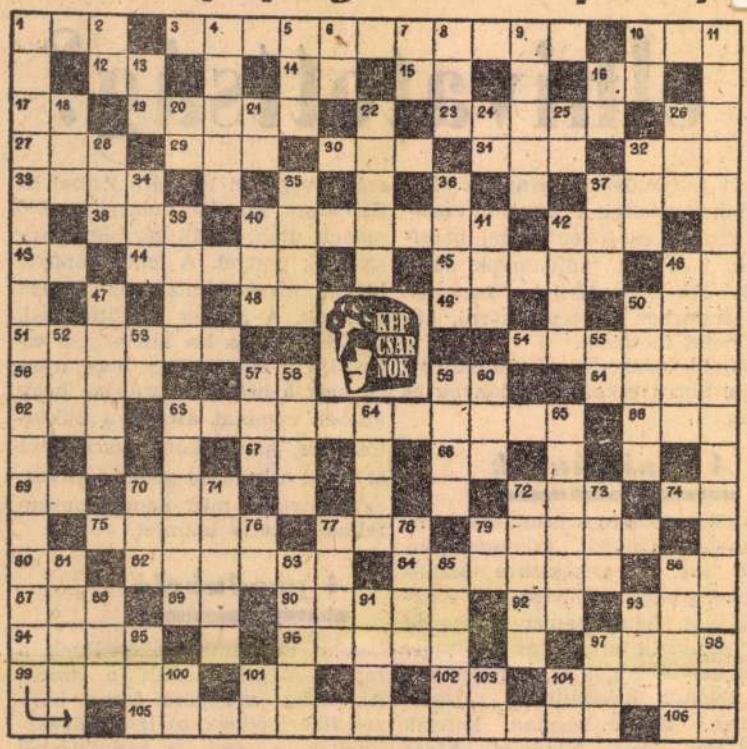

Vízszintes: 1. Béke oroszul. 3. Kossuth-díjas szobrászművész. 10. Török katonai méltóság. 12. Zamat. 14. Közel-keleti állam gépkocsijelzése. 15. Nátrium vegyjele. 16. Szovjet repülőgéptípus. 17. Nemzeti Bajnokság. 19. Pihenéshez ez is szükséges. 23. Nem vályogház. 26. Mássalhangzó kiejtve. 27. Apaállat. 29. Kislány beceneve. 30. Kárpátaljai folyó. 31. Evőeszköz. 32. A húr is ebből készül. 33. Apad ellentéte. 37. Munka után . . . megy. 38. Sérülés. 40. Sokszorosított grafika. 42. A versben csendül. 43. Baráti ország gépkocsijelzése. 44. Magyarságba beolvadt rokon nép. 45. Pest megyei község (+'). 46. Utóvizsga rövidítve. 48. Mészáros Ede. 49. Nem ág. 50. Régi férfinév (ék. hib.). 51. Közép-európai nép. 54. Nyári lakhely névelővel. 56. Tejterméket. 57. AO. 59. Arató Károly. 61. Tengerészüdvözlés. 62. Ertesülés. 63. Budavár bevétele című kép festője. 66. ITÁ. 67. Előd. 68. Csontokat köti össze. 69. Háziállat. 70. TLP. 72. Németül jó. 74. Durva megszólítás. 75. Erdei állat. 77. Romániai folyó. 79. Népszerű operettszínész. 80. Nem tegnap. 82. Közel-keleti államférfi (egy kockába kettős betű). 84. Pravoszláv szentképek. 86. Knock-out. 87. Község a sümegi járásban. 89. Népköztársasági Kupa. 90. Ütközet. 92. Teke másrászművész) és a vízszintes 105 (festőművésznő) egy-egy alkotását megfejtőink megtalálják a Képcsarnok Vállalat békéscsabai bemutatótermében. Megfejtésként e két alkotás címét kell beküldeni és mellékelni a Békés megyei Népújságból kivágott keresztrejtvényt is, mert enélkül a pályázat érvénytelen. A megfejtést legkésőbb november 21-ig kell eljuttatni a Képcsarnok Vállalat békéscsabai boltja címére postán (Békéscsaba, Tanácsköztársaság útja 10), vagy személyesen bedobni a jelzett határidőig a boltban elhelyezett rejtvényurnába.

A pályázat eredményhirdetése november 26-án lesz a Békés megyei Népújságban. Ünnepélyes díjkiosztás november 27-én, délután 5 órakor, a Képcsarnok Vállalat békéscsabai bemutatótermében.

A TIT Békés megyei szervezetének Művészeti Klubja 1967. november 13-án a békéscsabai Értelmiségi Klub helyiségében ankétot rendez, melyen *Szilágyi János*, a Művelődésügyi Minisztérium színházi osztályának főelőadója tart előadást „Szovjet dráma — szovjet színház" címmel.

Tanácskozik a MTESZ megyei szervezetének elnöksége

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége megyei szervezetének elnöksége november 16-án, csütörtökön délután két órakor tartja e havi ülését Békéscsabán, a KISZÖV székházában. A tanácskozáson értékelik a Magyar Kémikusok Egyesülete és a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület megyei csoportjának eddigi munkáját. Ezután megvitatják a mérnök-, közgazdász- és technikus-felmérésről összeállított informatív jelentést.

Gyulai és békéscsabai fiatalok közös szavalóversenye

A Gyulai Ápolónőképző Intézet, a harisnyagyár és a békéscsabai honvédség KISZ-alapszervezete a napokban együttes szavalóversenyt rendezett. A fiatalok orosz és szovjet költők — többek között Puskin, Jevtusenko — verseit adták elő. Babér a gyulaiak számára termett, megosztva első lett Marozsán Erzsébet (Ápolónőképző) és Gyöngyösi Erzsébet (Harisnyagyár).

nem azért mondom...

Talpa ávaló

A hólyaghurutból egykettőre kifejlődhet akár a garathurut is! Legutóbb a tv-ben a világ nyomorgó gyermekei javára rendezett nemzetközi gálaesten láttam a művésznő mezítelen talpát. Lévén nyirkos ősz, megrémültem a gondolattól: mi lesz a gyermekekkel, ha az, aki őértük énekel, ennyire nem vigyáz — a garatjára?

Borúlát...



Ezüst György: Gyász

SAUTÖFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1965



Grain And

A SZERENCSE

Három hónapot tölthetek Nizza közelében, a csodálatos Vence-ban, valódi pálma- és narancsfák szomszédságában, megejtő hegyek gyűrűjében — ez már önmagában is olyan pimasz szerencse, hogy csak rossz lelkiismerettel említem meg: hiszen fájdítom vele a tisztelt olvasó szívét. Így hát arról a még képtelenebb szerencséről számolok be, mely ideutazásom közben ért: ezzel talán nem váltok ki terméketlen sóvárgásokat.

Újvidéki író-barátom, Bányai János és felesége elvittek a kocsijukon Velencéig; de mivel ismerték már a vízivárost, egy nap múlva Firenzében gördültek a csomagjaimmal együtt. Megbeszéltük, hogy én másnap követem őket, autóstoppal, este tízkor találkozunk az Arno partján, az Uffizi-palota mögött. Ha nem volnék ott — mert az országúton nincs menetrend —, akkor a randevú a következő estére marad. A biztonság kedvéért egy firenzei hotelcímet is kaptam.

Velencében minden a legnagyobb rendben ment. Megtekintettem a világ legkövérebb és legmagabiztosabb galambjait a Szent Márk téren, madárként szökdécsel-

képeket láttam. Képzel
és a felesége egymást k
fagyva. Azután — ó jaj
kofferem is, romokban,
vinyak összetört, ráfolyt
ruháimra, eláztatta a sz
bi látomás persze szé
hogy merek én aggódni
kom miatt, amikor baráta
Én még csak meg tudok
napig farmerben és úsz
ők mit kezdjenek, ha
maradtak?

Éjjel fél tizenkettőkor
adott hotelcímre, de itt
tak Bányaiékról. Helye
jugoszlávot ajánlottak fe
tudtam használni. A fire
ságra egy órakor érkezte
tam egy tisztet, aki k
szél franciául, mint én
nyosan. Mihelyt megért
eltünt, majd öt perc múl
hírrel, hogy a hotelok b
ilyen emberek nem érke
Jöjjek másnap. Kétségbe
ráztam, hogy másnap lejá

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁJ 24

Népszava

Ezüst György festő-

művész

— Csütörtökön Békéscsabán, a Képcsarnok Munkácsy bemutatótermében megnyitották Ezüst György festőművész kiállítását. A tárlaton a művész legutóbbi másfél évben alkotott negyven olajfestménye látható.

1021

szob-

cös, majd központifűtés-

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 MÁR 17.

és egy tanynak adott életet.

— A MŰALKOTÁS és a giccs címmel Ezüst György festőművész tart előadást március 22-én, hétfőn délután 2 órától Szeghalmon, a TIT művészeti szakcsoportjának előadói konferenciáján.

		3	2	1	363:161	5
. Sarkadi	Kinizsi	3	1	2	125:151	4
	PMG	2	1	1	106: 73	3

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 Máj. 2

Békésmegyei Népújság

Ezüst György festő

1021

Ezüst György kiállítása Békéscsabán

Május 23-án, csütörtökön délután 5 órakor nyílik meg a békéscsabai születésű, és sokáig itt alkotó *Ezüst György* festőművész kiállítása a Képcsarnok „Munkácsy Mihály" bemutatótermében.

A kiállításon a művész legújabb képei szerepelnek. Megnyitót *Csák Gyula* író mond.

pillanata

Az elődöknek mindig akadtak követőik és sokan vannak ma is olyanok, akik szabad idejüket feláldozva vesznek részt az emberi életek, javak mentésében. Valamennyien önként és szívesen vállalták és vállalják ezt a nem is kis fáradságot, törődést jelentő munkát.

Ezekben a hetekben országszerte zajlanak az önkéntes tűzoltók nagy seregszemléi, a versenyek, amelyeken számot

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 25

Ezüst György festőművész

Békésmegyei Népújság

— KIÁLLÍTÁS. Az országos grafikai hét keretében szeptember 26-án, csütörtökön délután 5 órakor nyitja meg Ezüst György festőművész Békéscsabán a Képcsarnok Vállalat Munkácsy Mihály bemutatótermében azt a grafikai kiállítást, amelyet október 5-ig tekinthetnek meg az érdeklődők.

1021

— MAGYAR NÓTA — CI-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1969 FEB

Ezüst György

1021



EZÜST GYÖRGY RAJZA



Kissé aláhangoltan, eres kezét megadón lógatva üldögél előttem Vincze András festő és grafikus — műteremnek berendezett lakószobájában. Pedig nyers őszinteségű, nyújtott alakokkal benépesített, expresszív hevületű metszetei, a pusztítás esztelensége ellen lázító grafikái, síkrafeszítettségükkel erőteljes *gondolatiságot* kifejezni képes monotípiái jelentős sikert arattak a szegedi képzőművészek nagy, reprezentatív tárlatán, a Galériában. Monumentálissá nőttetett halott katonája, humánumot hirdető, aprólékosan míves „száraz" vízfestményei, a falusi kocsma hangulatát érzékeltető grafikái, a kapálgató parasztasszonyokat, a munkába görnyedő kőműveseket, esett városszéli félvagányokat, csavargókat s verdett gúnyájú, munkába görbedt kétkezieket gyengéd szeretettel műbementő küzdelme kivívta immár számára az országos figyelmet is — most valahogyan mégsem tudja áttörni szorongásait az életöröm, a kicsi dolgok, az élet meghitt jelenségei tapasztaltán érzett boldogság, mely át-átsüt régebbi olajképei vidámabb színein. Miből fakad e levertség? Elsősorban tán abban kereshető oka, hogy Vincze még lábadozik; hosszas csontbajának lidérce még eléggé a közeli múltból kísért.

A másik, az elmúlt évek küzdelmeiben gyökeredző probléma, mely jó ideje nehezedik már a művész vállára: a kenyérgond. Vincze megpróbálta a lehetetlent: a „provinciában" pusztán a művészetből megélni — élete minden percét az alkotással összefüggő feladatokra koncentrálva. Évekig példás szorgalommal járta az országot, hetekig a legpuritánabb módon húzva meg ma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 MÁJ 27
Ezüst György
Film-Színház-Muzsika

1021

Kiállítás

A József Attila Színház »*Szünetben — kiállítás*«-sorozatában az új Moliere-bemutató alkalmával egy hónapon keresztül *Ezüst György* tizennyolc festményével ismerkedhetnek meg a nézők. Ezek a frissen készült művek az 1977-78-as évek terméséből valók, az Alföld világát, a Békés megyében született mester gyermekkori élményeit tükrözik.

Néhány esztendővel ezelőtt a *Gyulai Várjátékok* Dózsa-előadása ihlette meg — drámai erejű, színgazdag festmény őrzi emlékét a *Békéscsabai Színházban.* A *Klub* részére készített kétszer hatméteres *pannón* tizenkét allegorikus figura, így többek közt Hamlet, Arlekin, különböző baletttek szimbolikus alakjai szerepelnek.



van, mint amennyit a

tett — hogyan fogo
felelni a képnek,
ki-ki önmagában
tott a kedvelt hősr
játszottam, és most
zönség számára
szőke, göndör hajú
csi a szeme, mint

Beszélt Wajdáról „filmapjának" neve beszélt arról, mit jelent mai figurákat játszani. — Ezek a szerepek természetesen nehezebbek, mint a történelmi alakok ábrázolása, mert az emberek saját tapasztalataik alapján tudják megítélni, amit látnak.

És nagy taps között ezekkel a szavakkal fejezte be a beszélgetést: — *Ha ma megnézem korábbi filmjeimet — 14 év alatt mintegy harminc készült —, mintha nem magamat nézném, hanem valaki mást, egy kis féltékenységgel és keserűséggel.* Lehet, hogy ez már az öregedés jele?

kapta a Cybulski-díjat. 1971-ben a moszkvai fesztiválon a Nyírfaligetért a legjobb színészi alakítás díjával tüntették ki. 1974-ben a lengyel filmek első fesztiválján Gdanskban a színészek díját kapta az Özönvízben nyújtott alakításáért, és ugyanabban az évben tüntették ki az Állami-díjjal.

Ennyi a múlt és a jelen. A jövő pedig bizonyára számos nagy Olbrychski-alakítást tartogat még. Kedvenc, minden filmje esemény — ugyan kinek jutna eszébe ma már bárkihez hasonlítani?

Ezüst György festő

1976. V. 2. 10.33. Petőfi V;

- Láttuk, hallottuk

- És most Pogány Ödön GÁbor irását olvassuk fel Ezüst GYörgy kiállitásáról.

- A Vértesi napok megnyitása alkalmából idén Ezüst György festményeinek bemutatásával kezdődött a képzőművészeti program. Ezüst GYörgy néhány esztendeje Budán dolgozik, korábban hosszú időn át Békéscsabán élt. Most kiállitott művei között is hangsúlyozott helyet foglalnak el az alföldi témák. Ifjuságának, eszmélkedésének az évei, évtizedei, maradandó nyomot hagytak észjárásában, élményanyagában és ezért érthető, hogy új munkafeltételei mellett sem következett be éles fordulat, pályáján. Az oroszlányi tanácsházán látható 30 kép, mégiscsak új szakaszt jelöl művészetében, mert a festő ezuttal élénkebb szinekkel , összetettebben értelmezett tárgykörrel jelentkezett a nyilvánosság előtt. Ha valaki Ezüst György művészetét ismert stiluskategóriákkal kívánta volna jellemezni, mindenek előtt a mértani szerkezetességet kellett emlitenie. Ezzel a konstruktiv eljárással, ábrázolta a békési tanyákat, a Körösök vidékét, számolt be az átalakuló mezővárosok a falusi életforma helyi sajátosságairól, tipikus embereiről, mindennapi életéről. Ujabban nagyjából ugyanezek a motivumok foglalkoztatják, de mintha zaklatottabban, indulatosabban oldaná meg a festői megnyilatkozással járó feladatokat. Régebben volt a hangvételében, valamiféle tárgyilagosság, amit a nagyvonaluan, gazdaságosan süritett megfigyelések a tartózkodóan feljegyzett látványok egyszerü előadásmódjával, a szinhasználat fegyelmezetlenségével lehetne magyarázni. A vértesi fesztiválon szereplő festményei viszont meleg árnyalatokból , mozgalmas foltokból álltak össze. A pályakezdés kissé borongó hangulatából, mérlegelő töprengéséből, minthaa a játékosságig vezetne ez a felszabadult ecsetkezelés, foszforeszkáló fényből anélkül, hogy a képépités szerkezetes rendjét, feloldaná. Bizonyosnak vehető, hogy Ezüst György kifejezőkészsége, árnyaltabbá válik. To-

vábbi munkássága élvezetes változatosságot igér. Ennek a biztosi-
tékai teszik tárlatát pontos állomssá, életmüve kibontakozásá-
nak a menetében.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁJ 14

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Ezüst György festő-

EZÜST GYÖRGY festőművész kiállítását május 15-én 11 órakor nyitják meg a Debreceni Agrártudományi Egyetem aulájában. A kiállítás május 24-ig tekinthető meg.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1972 JUN 12

Az időtlenség színe

EZÜST GYÖRGY FESTÉSZETÉRŐL

Ezüst György fiatal festőművész munkái az alföldi tárlatokon és országos kiállításokon rendszeresen szerepelnek. A Munkácsy és Medgyessy emlékplakettet, a szegedi nyári tárlat díját és a Fiatalok Studiójának grafikai díját kapta. Számos külföldi tárlat után most először rendeztek kiállítást képeiből a fővárosban a Mednyánszky-teremben.

— Rajztanár lévén, a tanítás mennyiben befolyásolja művészi munkáját?

ALFÖLDI TÁJ

— A tanítás konstruktívabb gondolkodásra késztet, hiszen megmagyarázni valamilyen formát vagy szerkezetet csak a legtisztább közlés formájában lehetséges. S amikor az ember tanít, természetesen saját maga is tanul, hiszen az oktatás a kölcsönösségen alapszik.

— Képeinek meghatározó élménye az alföldi táj...

— Békéscsabán születtem és csak nemrég költöztem fel Pestre, de most még inkább békéscsabainak érzem magam. Ha az ember éveken át ott él és festeget egy tájon, elmegy a tárgyak, dolgok mellett. Csak amikor eltávolodik, akkor vesz észre sok mindent. Sokáig csak az Alföld sík, nyugodt, színes világa élt bennem, amikor Jugoszláviában és Franciaországban jártam, a tengerparti hegyek kopár, sziklás rögeiben is az Alföld szikár, kukoricagórékkal telt vidékét láttam. Az Adria fekete-kéksége számomra az Alföld tiszta síkságát jelentette. És amikor festettem, szinte észre sem vettem, hogy az idegen tájba is az Alföldet mintáztam.

ARANY A NAPTÁRON

— Képeinek érces-fémes színei szinte az ikonok arany tündöklésére emlékeztetnek.

— A kategórikus színeket egyrészt a népművészet láttatta meg velem. Sokáig figyeltem a népművészek munkáját, milyen élesen csengő színekkel dolgoznak. Eleinte megpróbáltam egy-egy színnel, például szürkével összehangolni a különböző színű tárgyakat. Sokáig gondolkoztam hogyan tudom megvalósítani képeimen az alföldi búzatábla szemhunyorítóan erős arany sárgáját. Nálunk, Békéscsabán környékén, minden családnak volt egy szinte egész életre szóló kalendáriuma, egyfajta gót énekeskönyv ez, tranaszcius, melybe minden család beírja saját történetét. Az ilyen könyveknek arany fedele volt, amelynek formáját és színhatását képeimben háttérként és keretként használom. És valóban, az ikonfestészet döbbentett rá arra, hogy az arany szín a végtelenséget és időtlenséget képes megragadni. Másrészt az élesfémes színek különös hatása, megmozgatják a szemet: nem hagyják közömbösnek a szemlélőt.

(kócsag)

érs

járásá
meleg légtömeg
donságai olyanok, amelyek kedvezőek a záporok, zivatarok kialakulására. E két hatás egyesített következménye:

a Dunántúlon ma már több helyen számíthatunk záporokra, zivatarokra

és a nappali legmagasabb hőmérséklet ezeken a területeken már néhány fokkal alacsonyabb lesz az eddigieknél.

mbázták
DK-t

tok támogatására 13 alkalommal vetették be az amerikai légierőt.

harmin
államfője, illetve miniszterelnöke; a többiek alelnökeiket, illetve külügyminisztereiket küldik Rabatba.

Ma reggel már tizenöt államfő és négy miniszterelnök tartózkodott a marokkói fővárosban, ahol tegnap este befejezte munkáját az AESZ miniszteri tanácsa.

A külügyminiszterek tizenhét napirendi pontot, illetve határozati javaslatot készítették elő a csúcsszintű tanácskozáshoz.

Javaslat született az afrikai gyarmatok mielőbbi felszámolására és Portugália legteljesebb kiközösítésére. Ennek értelmében az AESZ-tagországok

sem szárazföldi és tengeri útjaikat, sem légiterüket nem bocsátanák a Portugália felé tartó, illetve a portugál gyar-

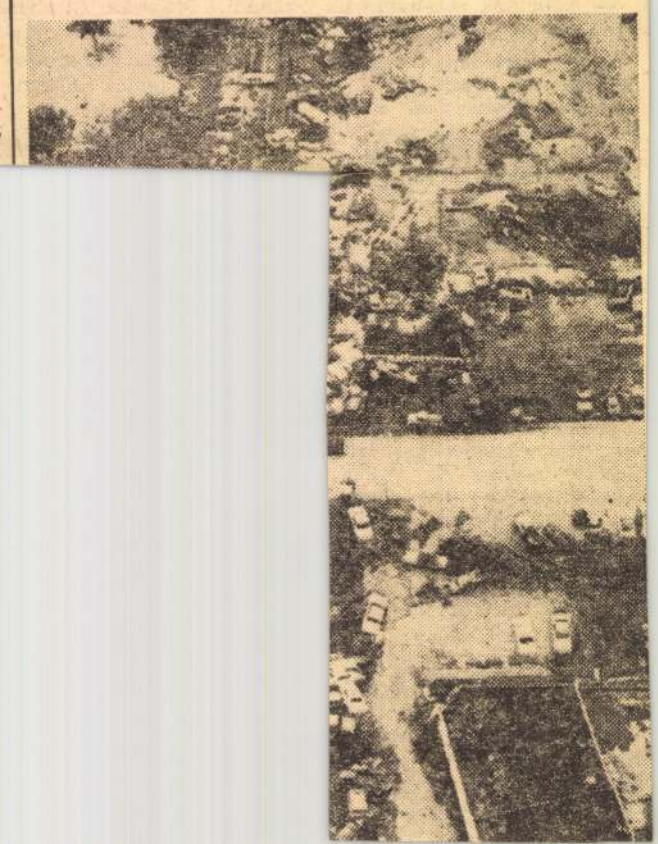

1021

Ezüst György



Ezüst György

Kapu

Tudományos-kisbibliográfiája

Van-e élet a Földön kívül? tezik-e értelmes társadalom a rendszer határain túl? Milyen kokat rejt a Venus sűrű tal ja?

Az űrkutatás fellendülésév biológia és a technika tudomá nak fejlődésével egyenes a ban nőtt meg az emberek k csisága, érdeklődése, megisr a jövő, a világűr vagy akár az örök élet titkait. Ezért nőtt meg az úgynevezett fantasztikus regények száma is, amely mint műfaj alkalom és lehetőség az író számára, hogy formát adjon az ismeretlenről alkotott formátlan képzeletünket.

gyalja az erről a ... jelent művek jelentőségét és általános művek, kalandos-fantasztikus művek, utópisztikus művek, illetőleg szatirikus-fantasztikus művek csoportosításban, jegyzetekkel, tartalmi ismertetésekkel ellátva tájékoztatja az olvasókat.

és ebből az össz ségei 500 ezer laltak magukra. lyét is és remé évben már áta tésének.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba
1969 AUG 10

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 NOV 28

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

A festő szemével Párizsban

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat művészeti klubja december 2-án, hétfőn este fél 6 órakor tartja következő összejövetelét, melyen ezúttal *Ezüst György* békéscsabai festőművész tart élménybeszámolót *„A festő szemével Párizsban”* címmel.

A művészeti klub alkalmával tart összejövetelt a Békés megyei Írók Köre is és megvitatják a készülő antológia ügyét.

edzéskihagyás — jelentősen hiányt mutatkozott, de most a küzdeniakarással a szívvel is baj volt. Egy-két versenyző viszont sokat javult formájában.

Az orosházi csapat azonban vereséget szenvedett és sajnos kénytelen volt elbúcsúzni egy esztendőre az NB II-től. Az ellenfél technikailag és állóképesség szempontjából — jobb volt. Sokat jelentett az is, hogy a miskolciak szerepeltettek néhány NB I-et is megjárt ökölvívót. A mérkőzésvezetés egy nagy hibától eltekintve jó volt.

Ezúttal nem sikerült a feljutás. Az Üveggyár csapatában azonban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG

— KÉPZŐMŰVÉSZETI STÚDIÓ. Szombaton délután a VÁM és Pénzügyőrség kultúrtermében tartja foglalkozását a Békéscsabai Képzőművészeti Stúdió Ezüst György festőművész vezetésével.

Ezüst György

1960 AUG 20

1021

Szí

Ezüst György önálló tárlata Békéscsabán

„Az alföld-élmény — e földrajzi egységen belül is — változó ízekkel és színekkel gazdagítja a magyar pikturát. Az Alföldön élő festők egy-egy vidék táji karakterének, történelmének legfinomabb árnyalatait is érzékeltetik, azt a közeget, amely az embereket formálta, s amely körülményeiket, kultúrájukat, életük feltételeit meghatározza. A kortársi művészetben megjelenő locale couleur és a helyi jellegzetességek ábrázolása, a mással össze nem téveszthető stílus kimunkálása sokoldalú elemző módszernek eredményeként kap esztétikai-társadalmi minősítést" — foglalja össze D. Fehér Zsuzsa művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa az e tájon élő és alkotó művészek helyét és szerepét a mai magyar képzőművészetben.



Ezüst György: Avignon

Az „Ezüst György kiállítása elé" írt sorok a 34 éves művész alkotói pályafutását, eredményeit összegezik: „Nincs könnyű dolga a fiatal festőnek, aki művészeti kibontakozását szorosan összeköti szűkebb pátriájának szolgálatával" — állapítja meg D. Fehér Zsuzsa. Emeljünk ki még egy részletet ismertetőjéből: „Az Egri Pedagógiai Főiskolán végzett Jakuba János növendékeként. Tanítani, családról gondoskodni és közben szinte szünet nélkül felfokozott alkotói indulatban dolgozni a mesterség kemény próbáját jelenti. Aki még mindezen felül népművelő is akar lenni, és a vidék kulturális fejlődéséből is igyekszik kivenni részét, annak bizony meg kell tanulni a versenyfutás különös formáját. Ezüst György a fáradhatatlanság ritka tulajdonságával megáldva nem egész tíz esztendő alatt a pályakezdés mozgalmas éveit élte át. Kétszer állította ki műveit Békéscsabán, majd Szegeden és Debrecenben is, megkapta a Munkácsy és Medgyessy emlékérmet, díjat nyert a Fiatalok Stúdiója grafikai pályázatán, a szegedi tárlaton, tanulmányutakat tesz a szomszédos országokban, járt Párizsban és Itáliában. A közös tárlatoknak is állandó szereplője.

Festményei túljutottak a technikai kísérletezés bátortalanabb szakaszán, s az összegezés igényével szólnak környezetéről. „...Akár a Békés megyei tanyavilág életéről szól, akár utazásainak állít emléket, akár lelkiállapotot elemez, az érzelmek vezetik. A mindig túlfűtött, mozgásokkal és cselekvésekkel teli atmoszférát megnyugtató derűvel képes megtölteni. Színei merészek, s a sötét-világos ellentétnél megszokott pasztózus ecsetjárás ezeknek a keveretlen, tüzes színeknek új értelmet ad."

A művész legújabb alkotásait, 45 festményét bemutató kiállítást augusztus 20-án délután fél 5 órakor Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban Petrovszki István, a megyei pártbizottság osztályvezetője nyitja meg.

A tárlat anyagából válogatott 25 kép a szeptember 21-én Zrenjaninban nyíló kiállításon is szerepel, ahol a Békéscsabai Kulturális Hetek alkalmával a Mala Galerija-ban mutatkozik be műveivel.

1969. augusztus

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZTÖ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

A megyei

Po
— Ku
—

Keleti csoport

Vésztői FSK—Gyulai VOLÁN 0:0, Vésztő, 250 néző. Vezette: Csáki. **Vésztő:** Soós I, — Herter, Nagy I, Szabó, Nagy II, Máté, Szajkó, Nagy III. Edző: Nagy Károly. **Gyula:** Győri — Gyulai, Sal, Szabó, Kiss, Molnár, Nagy, Kádár, Császár, Szalai,, Gácsi. Edző: Bakó Lajos. A lelkes, szervezetten védekező és harcosan támadó vésztői csapat közelebb állt a győzelemhez. A játékvezető néhány téves ítélete veszélyeztette a találkozó sportszerűségét. **Jók:** az egész hazai csapat, ill. Sal.

Dévaványa—Bucsa 3:1 (2:0), Dévaványa, 300 néző. V: Loss. **Dévaványa:** Papp — Kiss, Berta, Kecse, Bodor, Kisari, Vass, Sotus, Halasi, Bogya, Bere. Edző: Kecse Ferenc. **Bucsa:** Nagy — Kovács, Koveka, Ali, Nagy, Keller, Földesi, Szatmári, Kecse, Tóth, Szebeni. Edző: Szebeni István. A hazai csapat, ha az első félidőben a helyzeteit kihasználja, akár nagyobb arányban is nyerhetett volna. **G:** Vass, Bogya, Bodor, ill. Szatmári. **Jók:** Vass, Halasi, Kecse, Kisari, ill. Ali, Keller, Szatmári.

Okányi TSZSK—Füzesgyarmati SK 2:1 (2:1), Okány, 150 néző. V: Gulyás. **Okány:** Balogh — Horváth, Pesti, Irázi I., Simon, Kónya, Baráth, Hégely, Irázi II., Kovács, Papp. Edző: Gög István. **Füzesgyarmat:** Bajnok — Illés (Egri), Tóth II., Hajdú, Rácz, Herceg, Sári, Tóth I., Latyák, Mészáros, Dobos. Edző: Szentesi Sándor. Küzdelmes mérkőzésen a többet támadó hazai együttes ilyen arányban is megérdemelten győzött. **Kiállítva:** Latyák. **G:** Kónya, Irázi II. (11-esből), ill. Dobos. **Jók:** Kónya, Papp, Irázi II., ill. Dobos, Tóth II.

Békési Vasas—Sarkadi MEDOSZ 5:1 (2:1), Sarkad, 100 néző. V: Puskás. **Békés:** Kiss — Kecskeméti, Kocsor, Óri, Bihari, Farkas, Balogh, Lipusz, Gúti, Tuska, Méhes. Edző: Sipos András. **Sarkad:** Szabó — Kovács, Sajti I., Csizmadia, Sajti II., Nagy, Peer, Debreczeni, Matika, Germán, Sinka. Edző: Fábián Tibor. Alacsony színvonalú mérkőzés. **G:** Gúti (3), Méhes, Tuska, ill, Sajti II. **Jók:** Kiss, Gúti, Tuska, Méhes, ill. Sajti II., Csizmadia, Sajti I.

Békési MEDOSZ—Köröstarcsa 2:1 (0:1), Köröstarcsa, 100 néző. V: Szarvas P. **Békés:** Pataki — Megyesi, Nagy, Kovács, Juhos, Csepregi, Lestyán, Mihalik, Kiss, Cinanó A., Cinanó B. Edző: Perdi József. **Köröstarcsa:** Juhos — Győri, Tóth, Baksa, Liszkay, Török, Vértes, Takács, Nagy, Petneházi, Marti. Edző: Tóth János. Igen gyenge mérkőzésen megérdemelten győztek a vendégek. **G:** Lestyán, Kiss, ill. Vértes. **Jók:** Nagy, Cinanó A., Cinanó B., ill. Tóth, Liszkay, Vértes.

További eredmény: Gyulavári—Mezőberényi MEDOSZ 3:1.

Ifjúságiak; Dévaványa—Bucsa 3:1, Okány—Füzesgyarmat 1:2, Köröstarcsa—Békési MEDOSZ 2:2, Sarkadi MEDOSZ—Békési Vasas 0:6, Vésztő—Gyulai VOLÁN 1:3, Gyulavári—Mezőberényi MEDOSZ 7:0.

KELETI CSOPORT

1. Gyulai VOLÁN	12	10	2	—	41: 4	22
2. Gyulavári	12	7	3	2	25:15	17
3. Dévaványa	12	7	1	4	24:15	15
4. Békési Vasas	12	5	2	5	21:17	12
5. Mezőberényi M.	12	5	2	5	15:16	12
6. Békési MEDOSZ	12	4	3	5	18:20	11
7. Vésztő	12	4	3	5	18:21	11
8. Füzesgyarmat	12	3	4	5	20:15	10
9. Sarkadi MEDOSZ	12	4	2	6	16:23	10
10. Köröstarcsa	12	5	—	7	13:28	10
11. Bucsa	12	3	2	7	11:20	8
12. Okány	12	2	2	8	9:37	6

IFJÚSÁGIAK

1. Békési Vasas	12	10	1	1	42: 6	21
2. Gyulavári	12	9	—	3	68:17	18
3. Dévaványa	12	9	—	3	40:11	18
4. Gyulai VOLÁN	12	7	2	3	37:14	16
5. Füzesgyarmat	12	6	1	5	22:23	13
6. Sarkadi MEDOSZ	12	6	1	5	21:25	13
7. Bucsa	12	6	—	6	31:39	12
8. Békési MEDOSZ	12	3	2	7	18:29	8
9. Mezőberényi M	12	4	—	8	17:34	8
Okány	12	4	—	8	14:28	8
11. Köröstarcsa	12	2	1	9	15:64	5
12. Vésztő	12	2	—	10	17:52	4

Déli csoport

Tótkomlós—Újkígyós 1:0 (1:0), Tótkomlós, 250 néző. V: Ancsin. **Tótkomlós:** Varjú — Leginszki, Poljak, Vámos, Osztreluczki I., Bugyinszki, Osztreluczki II, Karasz, Gyuros, Paulik, Magna. Edző: Majoros János. **Újkígyós:** Ecker — Harangozó, Gedó, Bánfi, Harangozó II., Beken, Jambrik, Sódár I., Bacsa, Gazsó, Sódár II. Edző: Csatlós György. A mérkőzést a 40. percben Gedó öngólja döntötte el. A pontosztozkodás reálisabb lett volna. A játékvezetői hármas kitűnően működött. **Jók:** Leginszki, Poljak, Karasz, ill. Harangozó, Gazsó, Bánfi.

Medgyesbodzás—Kunágota 2:0 (1:0), Kunágota, 150 néző. V: Léval. **Medgyesbodzás:** Flender II — Kocsis, Holecz, Kelemen, Popp, Flender I., Lenti, Szabó, Bohus, Sebők, Asztalos. Edző: Papp Lajos. **Kunágota:** Fodor I. — Bíró, Kovács I., Fodor II., Mellák, Kóczán, Kovács II., Márkus, Multyán, Tóth, Varga. Edző: Szilágyi János. Alacsony színvonalú, csapkodó mérkőzésen szünetig a vendégek nagy fölényben játszottak. Fordulás után a hazalak kezdeményeztek többet, ennek ellenére a vendégek értek el gólt. **G:** Sebők (2). **Jók:** Sebők, Flender I., Holecz, Asztalos, a hazalak közül senkit sem lehet kiemelni.

Lökösháza—Végegyháza 3:2 (1:1), Lökösháza, 200 néző. V: Walfisch. **Lökösháza:** — Sulyok — Brant, Ho-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ezüst György

MAGYAR NEMZET

Budapest

1969 AUG 2

— **„Békéscsabai hetet"** rendeznek szeptember 20-tól 30-ig a jugoszláviai Nagybecskereken. A két testvérváros közötti megállapodás értelmében az ünnepi napokon kiállítást rendeznek Békéscsaba életéről, Ezüst György festő műveiből, és fellép több békéscsabai művészcsoport is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Erkel György

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1972 MÁR 5

Műsorkalauz

A tatabányai Erkel Ferenc zeneiskola tanárainak hangversenye, Tatabánya, Megyei könyvtár, március 6-án, hétfőn, 18 órakor.

Bodor Tibor az esztergomi művelődési központ irodalmi klubjában, március 6-án 18 órakor.

Tóth Miklós: Jaj, a mama! című háromfelvonásos zenés vígjátéka; Esztergom, művelődési központ, március 6-án, 19 órakor.

Pergolesi: Az urhatnám szolgáló, közreműködik a Budapesti Fúvósötös (Jeney Zoltán, Szeszler Tibor, Meizl Ferenc, Medveczky András, Hara László), Alföldi Mária és Bordás György (ének); Tatabánya, Népház, az általános iskolás bérleti sorozat 4. előadása, március 9-én, 11.30-kor; Tata, Megyei Művelődési Központ, ifjúsági hangversenybérlet, március 9-én, 14 órakor; Esztergom, művelődési központ, általános iskolás bérleti előadás, március 10-én, 11 órakor.

A Magyar Hárfatrió hangversenye; az Országos Filharmónia 6. bérleti előadása, Tatabánya, Népház, március 9-én, 19 órakor.

A nő. Békés Itala előadóestje; Tata, Megyei Művelődési Központ. „Esti találkozó" — Irodalmi bérlet előadása, március 10-én, 19 órakor.

Ki mit tud? Komárom megyei döntő; Tata, Megyei Művelődési Központ, március 12-én, 15 órakor.

KIÁLLÍTÁSOK:

Ezüst György, Jakuba János, Luzsicza Lajos, Ruzicskai György kiállítása a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének rendezésében; Oroszlány, a városi tanács kiállítóterme, nyitva március 6—14-én.

A tatai amatőr képzőművész szakkör kiállítása; Tata, Megyei Művelődési Központ, nyitva: március 12—26 között.

Otthonában k

A hosszú téli szünet után a Dorog is megkezdi küzdelmét a bajnoki pontokért, mégpedig egyik testvércsapata, a Várpalotai Bányász ellen.

A nyitó mérkőzést sok-sok edzés, szorgalmas, kemény munka előzte meg. A csapat valamennyi tagja derekasan kivette részét ebből a munkából. Az ősszel jól összeszokott gárda azonban nem léphet most pályára, mert egy szerencsétlen véletlen folytán két sérült is van: a törzstagok közül Berecz és Kiss. Emiatt vasárnap változik a csapat hátsó alakzata. A veterán Csőri lesz a balhátvéd, míg Lahó ezúttal a beállós szerepkörét tölti majd be.

aegerszegen

Ezüst György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

1969 DEC 14

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1021



Zsilipnél

Ezüst György

nem vallhatja be, hogy
nekik nincs közös szobá-
juk.

A bridzsparti jól sike-
rült. A főnök és felesége
el van ragadtatva Bar-
czelonaytól és annak fe-
leségétől, illetve a hölgy-
től, akit annak tartanak.
Igen, meg is kell ígérni-
ük, hogy ez a véletlen
hozta kapcsolat nem sza-
kad meg, odahaza, Pes-
ten okvetlenül ellátogat-
nak a főnökékhez.

Barczelonay azt remé-
li, hogy a fogadkozás fe-
ledésbe merül. De nem
így történik. Alig két
hét múlva a főnök a fo-
lyosón megszólítja beosz-
tottját:

— Szombat estére ok-
vetlenül várunk benne-
tekct...

Mit lehet tenni? Bar-
czelonay szombat este
beállít a feleség-dublőz-
gása, zel. A visszahívás ve-

egyeznek
közelebb
ben látják
főnökéket.
történik, á
lonay legn
ségbeesésér
addigra m
megkedveli
párt", hogy
a rendszere
hoz.

Nem kis
barátunknal
zi feleségét
mindenüvé magával
vitt) csak és kizárólag e
napokon felcserélje az
álfeleséggel, s nejét
ugyanezeken az estéken
visszatartsa a társadalmi
élettől.

Közben jó sok idő te-
lik el, egy esztendő,
vagy talán annál is
több, Barczelonay már
régen szakított ezzel az
üggyel, sőt az ifjú hölgy

vartan rebegi:

— Engedjék meg... a
...fe-fe-leségem...

A főnökék egymásra
néznek, hűvösen biccen-
tenek és továbbállnak.

A főnök: „Azt hiszi,
hogy hülyék vagyunk..."

A felesége: „Micsoda
alak! Ezzel az öreg nő-
vel csalja a csinos kis
feleségét...!"

—novo—

1021



Csütörtökön nyílt meg Békéscsabán, a Munkácsy Mihály teremben Ezüst György festőművész kiállítása. A békéscsabai születésű művész alkotásait október 27-ig láthatják az érdeklődők

Fotó: Veress Erzsi

értéke több m
rint. A rés
többen voltak
nek sem gyer



Jól halad az aláfalazás

1983 OKT 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyöngyös

EZÜST

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Ezüst György

1963 JUN 30
1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

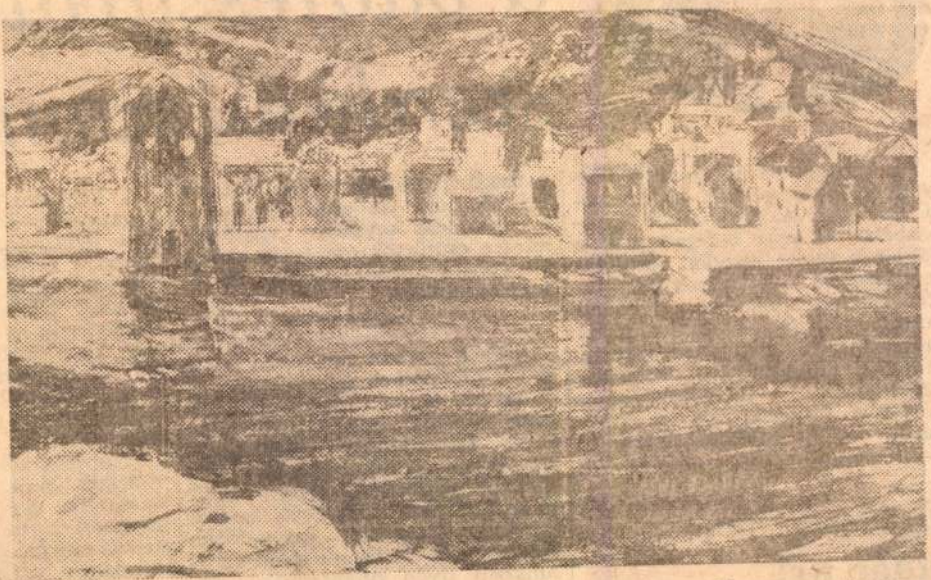

Ezüst György

Tengerparti város



Pillanatképek a bábfesztivál szerdától szom

Ma gördül fel utoljára a függöny a Békéscsabai I. Nemzetközi Bábfesztiválon a Jókai Színházban, ma este befejeződnek a bábjáték szinte minden formáját reprezentáló látványos bemutatók. Helyükre kerülnek a bábfigurák; csomagok, hatalmas ládák indulnak a békéscsabai seregszemle hamar népszerűvé lett sztárjaival haza, hét ország tizegynéhány városába. Ma este már az is kiderül, melyik együttes nyerte el a fesztivál nagydíját, és biztosra vehető, hogy az eredményhirdetés sem lesz kevésbé izgalmas, mint a csütörtök óta tartó magas színvonalú produkciókat felvonultató műsor.

FESZTIVÁLVÁROS

A Békéscsabán rendezett eddigi két bábjátékos napok sikeréért és az egy híján húszéves fennállását ünneplő békéscsabai Napsugár Bábegyüttes kiemelkedő színvonalú tevékenységéért az UNIMA nemzetközi rangra emelte a fesztivált, s ez évtől kezdve minden második esztendőben rendszeresen tartanak majd városunkban ilyen nagyszabású seregszemlét. Az I. Nemzetközi Bábfesztivál ideje alatt szinte megváltozott a 250 éves jubileumát ünneplő város képe. Szem

A kaposvári
Végszóra vagy
nére gyulladnak
lámpájú reflekt
cseppek című
játsszák el, a
szinte izzik a l
lába alatt. Felk
Nap és a Hold.
rúdra erősített
lassan, félkör ív
fölé. Aztán az
mozgalmas, sokb
vetkezik. Halk
latszanak, gyors
koppannak az
mokat mozgató
színpadon, ninc
ges szó, egyetle
dulat.
A színpad há
ben a jelenésr
sokféle ar

Egészségére, tanár úr!

Négy kékköpenyes kislány jó kívánságát pecsételte ezzel a felemelt egy-egy korsó sör. Igen, semmi

1021



Ezüst György: Csellós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 JAN. 5.

...Burma békeszerető külpolitikáj... olyan...

gyümölcsözően fejlőd... old...

Wal... meg...

A ... Közp... nepi ... met ...

kulásának 45. évfordulója alkalmából.

Walter Ulbricht, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára, a Német Demokratikus Köztársaság Államtanácsának elnöke az ülésen elhangzott beszámolójában hangsúlyozta, hogy a Német Kommunista Párt megalakítása Karl Liebknecht és Rosa Luxemburg vezetésével fordulópontot jelentett a német munkásmozgalom történetében.

Amikor megemlékezünk a Német Kommunista Párt megalakulásának 45. évfordulójáról — hang...

Walter Ulbricht a to... megállapította, hogy ... osztály hősiessége tere... a Német Demokratiku... ságot. A szocializmus... építő NKP megterem... lett volna lehetőség a... perializmus legyőzés... szerepet betöltő szovje... essége nélkül.

A jelenlegi nemzetk... ről szólva Walter Ulb... zölte a nemzetközi fes... hítésére irányuló béke... jet politikát. Osztjuk... elvtársnak azt az ... hogy az 1964-ben meg...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1021



Ezüst György

Tanyán (olaj)



(Somogyiné felv.)

Szegeden megkezdték a Bécsi körút és a Hunyadi János sugárút sarkán épült nyolc emeletes szövetkezeti ház műszaki átadását. A Csongrád megyei Építőipari Vállalat kivitelezésében készült házban 32, egyenként 2,5 szobás összkomfortos lakás van, amelybe tulajdonosaik szeptemberben beköltözhetnek.

félévi húzását.

Hétfőn délelőtt az I. békekölcsön 86 400 kötvényére 24 millió forintot sorsolnak ki. A keddi húzáson az V. békekölcsön 330 550 kötvényére 47 millió, a VI. békekölcsön 489 600 kötvényére 69,8 millió forint jut. A három kölcsönből összesen 906 ezer 550 kötvényre több mint 140 millió forintot sorsolnak ki. A nyertes kötvények beváltása szeptember 11-én kezdődik.

Ezüst György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 NOV 17

BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG

RAJZOLJUNK. A békéscsabai Megyei Művelődési Ház gyermekklubjában november 17-én, ma délelőtt nagyszabású rajzversenyt rendeznek. Az ifjú művészjelöltek színes krétával csomagolópapíron örökítik meg elképzeléseiket. A rajzokat Ezüst György festőművész zsürizi.

1021

...bő, Szent
... villa sa-
...va, Sze-
.../a házak,
...ó áron el-

Bérházi lakást vennék. „Sürgős" jeligére a békéscsabai hirdetőbe.

Garázs kiadó. Békéscsaba, Kulich Gyula Lakótelep V/2.

1968 DEC 31
1021

EZÜST GYÖRGY



Ezüst György Montmartre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Megyé ek

A most búcsúzó sportév kétségtelenül a XIX. nyári olimpia éve volt, fantasztikus teljesítményekkel, tíz magyar aranyéremmel. Az olimpia fénye sok más sporteseményt elhomályosított, de a nagy felkészülés, a forró mexicói napok, az ünneplés ideje alatt ezrek és ezrek készültek sportáguk versenyére és küzdöttek az elsőségért. Köztük ott találtuk Békés megye sportolóit is, akik közül most azok névsorát tesszük közzé, akik az országos bajnokságokon, a vidékbajnokság valamennyi osztályában, az I—III. helyen végeztek.

Nézzük, kikre lehettünk a legbüszkébbek — a sportágak sorrendjében —az 1968-as évben.

MOTORSPORT. A ranglistát ők vezetik, hiszen megyénk két országos bajnokot adott. *Gyepes Barnabás* (Gyulai Gépjavító) és *Vidó László* (Gyulai Gépjavító) a legjobb magyar salakmotorosnak bizonyult kategóriájában. *Gyepes Barnabás* képviselte hazánkat a világbajnokság elődöntőjében.

Hursán Mári

és *B. Kun* tért haza e bronzéremmel.

A férfiaknál *Steigerwald*

februári száma

Címlapján *Zombori* László szép festményének másolatával megjelent a *Tiszatáj* februári száma. Mint megszoktuk: ez a szám is bőven ad olvasnivalót. Bizonyára nagy érdeklődést kelt majd az az összeállítás, amely a *kárpát-ukrajnai* magyar írók, költők műveiből ad bő válogatást, s amely a Szovjetunióban élő magyar tollforgatók portréit is felvillantja. A *Kilátó* rovat válogatását — stílusosan — a Hódmezővásárhelyen bemutatott kárpát-ukrajnai tárlat méltatása, valamint az itt járt képzőművészekkel készített interjú egészíti ki.

A folyóirat új számának *kritikai* rovata is példamutatóan foglalkozik a határainkon túl megjelent magyar nyelvű könyvekkel. Csehszlovákiai, romániai, jugoszláviai és szovjetunióbeli magyar írók, költők köteteit elemzik a kritikusok.

A többi rovat sem mondható szegényesnek. Verset többek között *Demény* Ottótól, *Veress* Miklóstól, *Simai* Mihálytól olvashatunk, novellával pedig *Kulcsár* István és *Nagy Faddi* Éva jelentkezett. A *Forrás* rovat két fiatal novellistát, *Anóka* Esztert és *Temesi* Ferencet mutatja be.

Illusztrációival *Ezüst György Glück* Gavriló, *Lieber* Éva, *Medveczky* Miklós, Mihajlo *Fedir*, *Miklós* István, *Pataky* Sándor, *Sepa* Anton, *Süle* István, *Szvida* Vaszili, *Vincze* András és a már említett Zombori László gazdagítja a februári számot, amelyhez az 1968-as évfolyam *Reguly* Ernő összeállította tartalommutatóját is csatolták.

ÉZÜST GYÖRGY

Megjelent a Tiszatáj!

Újszeged, Bérkert
Telefon: 15-934.
Alsóváros, Szabad
szolgáltatóház.
Telefon: 11-742.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉL
MAGYARORSZÁG

yelem

TANÁCSI ÉPÍTŐ

erződéskötésre előjegyzés

, központifűtés-szerelő, villanyszerelő, [illegible]
állványozó, cserépkályhás, épületlakatos, kőműves, mű-
-műanyagburkoló, tetőfedő-vasbetonszerelő, szobafestő-
s, üvegező, épületasztalos, útburkoló (aszfaltozó), be-
rtó), építőipari gépész, építőipari gépszerelő szakmákra.
iskolai végzettséggel, vagy érettségivel rövidített tanu-
az általános iskolák által kiadandó jelentkezési lappal:
köztársaság tér 59. sz. alatti központunkban.
nai úti főépítés-vezetőségünkön.
17.,
J. u. 11. és
yi u. 4. sz. alatti építésvezetőségeinken.
osítunk, a szakma elsajátítását garantáljuk. x

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LUDOVE
NOVINY

1968 DEC 12

Budapest, 12. dec. 1968

Ludové noviny

V békéscsabianskom ateliéri Györgya Ezüsta

Ateliér v manzardke. Na poličkách, stoloch, ba i na dlážke spústa krčahov, rôznych predmetov ľudového umenia, farebné debny a staré hodiny. V strede ateliéra obrovský stôl, na ňom rôzne farebné papiere, farby, štetce, v kúte maliarsky stojan, na ňom ešte nedokončený obraz.



György Ezüst pri práci v ateliéri

Taký je ateliér Györgya Ezüsta v Békéscsabe na ulici Felsőkörös sor. Dostal ho od mestskej rady, je to symbol uznania a zároveň aj gestom, ktoré zanemená, že veľa čakajú od neho.

*

Dlhé roky ho už poznám a predsa nie dostatočne.

Tvorí vlastnou metódou, vytvára vlastný štýl. Niekedy nepočuť o ňom nič, ako keby ani nič netvoril. Toto ticho znamená v procese jeho tvorby najtrápnejšie mesiace. Zápasí sám so sebou, jeho terajšie „ja" je v rozpore s umelcom, akým by sa chcel stať.

*

Nepíšem, kedy sa narodil, len to, že v Békéscsabe. Je rodákom toho mesta, v ktorom békésski Maďari žijú spolu zo severu sem sa prestahovanými Slovákmi v dobrom i zlom už 250 rokov.

Svoje štúdiá skončil v Egeri na Pedagogickej vysokej škole. Toto musíme poznamenať, lebo z tohto starého, historického mesta sa vrátil do svojho rodiska, kde ho čakali rodičia, čabianske ulice, jedinečná príroda, čo všetko podľa môjho názoru je pre umenie Györgya Ezüsta nepostrádateľné.

— Keď som prišiel domov, vystavil som svoje diela na tzv. Dolnozemskej výstave, pozdejšie som usporiadal vlastnú výstavu, — hovorí.

O týchto mladých umelcoch vtedy okolo r. 1960, keď začínali svoju umeleckú dráhu, známy kritik Kamill Erdős v časopise „Művészet" písal nasledujúce: „Čo láka týchto mladých umelcov sem? — o tom hovoria ich obrazy. Nenapodobňuju formálne dolnozemských majstrov, každý z nich má svojský štýl." Bolo to prvé, veľké uznanie.

— Je pravda, pokračuje umelec, — že pred ôsmimi — desiatimi rokmi samostatne sme sa začali učiť maľovať. Vysoká škola nám dala len určité základy. K tomu, aby človek niečo dosiahol, vedie ťažká, trápna a dlhá cesta. Prv som mal kubistické predstavy, potom som sa vrátil k dolnozemskému realistickému vnímaniu a znázorňovaniu skutočnosti. Ale vtedy to už nebolo v móde.

On však vytrval pri tom. Zostal verný svojmu rozhodnutiu aj vtedy, keď sa jeho tvorba iným ukazovala frázovitá, nudná, zastaralá.

*

Pochodil pol Európy. Bulharsko, Rumunsko, Československo, Sovietsky zväz, NDR, NSR, Taliansko, Juhosláviu, Poľsko, Francúzsko.

— Veľa chcem vidieť, veľa sa pohybovať, pozerať výstavy. Tie pomáhajú vo vytváraní názoru človeka, — hovorí. — Izolácia pre umelca je tragédiou.

V Paríži bol tohto leta. V Modernom múzeu videl elitu dnešného umenia. Paríž pôsobil obrovskou silou aj na jeho umenie.

Vytvára dekoratívnejšie, náladovnejšie, ale pritom abstraktnejšie maľby. Tradície dolnozemského umenia ho oduševňujú, ale už sa ich natoľko nepridržiava ako doteraz, nezotrváva už len pri svete sálašov.

Najnovšie vytvára ohnivé koláže.

*

V svojom ateliéri má zriedkavú súkromnú zbierku ľudového umenia. Krčahy, maľované taniere, čabianske tulipánové debny, petrolejové lampy a rôzne iné predmety starých sedliackych domácností.

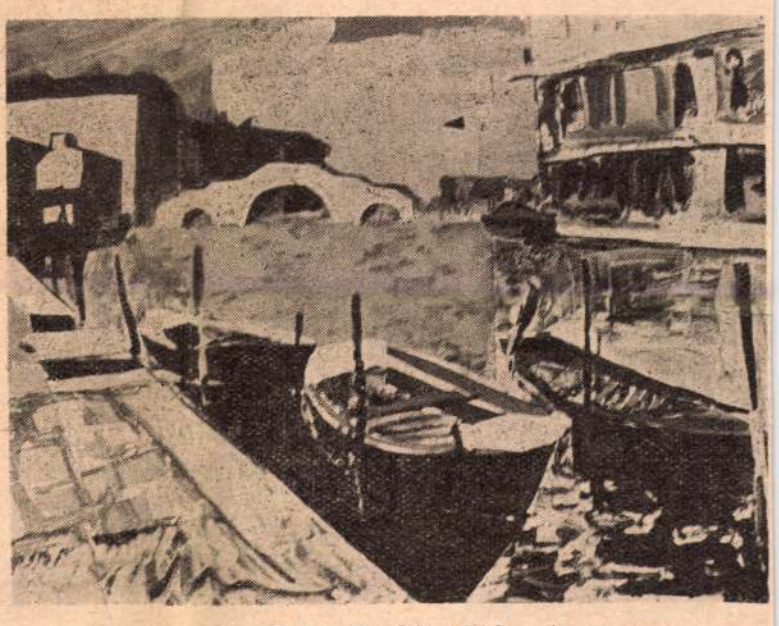

Gy. Ezüst: Benátky (Velence)

— Ľudové umenie je aj mojím prameňom. Farby tohto umenia, jednoduché formy, jeho úprimnosť umelec musí používať aj pri svojej tvorbe, — vysvetľuje. — Dlhé roky žijú vo mne modré farby čabianskych sedliackych nábytkov. Táto ultramarínová modrosť je aj na mojich obrazoch.

*

György Ezüst je pedagógom v békéscsabianskej všeobecnej škole č. IX. Nepreháňam, ak tvrdím, že ho deti majú veľmi rady. To je už tajomstvom umelca-pedagóga.

— Mojím cieľom je, aby žiak sám si obľúbil kreslenie a maľovanie. Keď ho k tomu donucujem, jeho kresba nebude úprimná. Nech maľuje slobodne, bez akýchkoľvek donucujúcich momentov, len vtedy nájde v tejto práci obľubu a dostane sa k vedomému spoznaniu zákonitostí.

Cítim, že to čo som napísal o Györgyovi Ezüstovi, je jediným príjemne zvučiacim akordom o človekovi, ktorý chce svetu niečo dať, lebo jeho neuhasiteľnou túžbou je, aby to urobil.

Ervin Sass



Gy. Ezüst: Zátišie so svinskou hlavou

íčky tiež potvrdzujú vývoj občanov v kladnom smere. V omto roku knižnica má 211 tálych čitateľov. Z toho polorica je mládež, ale nesmieme zabúdať, že knihy, ktoré si vypožičiavajú mladí, čítavajú doma i dospelí. V knižnici je 1 900 zväzkov kníh. Slovenských je málo, do 77 zväzkov. Obecná rada ročne poskytuje na zakúpenie kníh 2 000 forintov, ktoré Margita Poprádiová vždy použije. Pri nákupe kníh sa snaží knižnicu obohacovať predovšetkým knihami, ktoré miestni gymnazisti, keďže v obci čoraz viac detí študuje v stredných školách, potrebujú pri povinnom čítaní. Totiž aj gymnazisti k povinnému čítaniu si zaobstarávajú knihy z obecnej knižnice.

Margita Poprádiová nerada hovorí o sebe, najmä o svojich zásluhách, no s tým väčšou oddanosťou a obetavosťou sa venuje svojim tohoročným zvýšeným úlohám, aby pilisszentlászlóvske dietky nadobudli čím viac znalosti a nezaostali za neprítomnosti odborného učiteľa slovenčiny Dombaiho ani vo vyučovaní svojej materčiny.



Pletené svetre obyčajne sušíme po vypraní rozložené na uteráku alebo osuške. To však trvá dlhšie. Veľmi dobre a rýchlo ich sušíme, keď ich zavesíme na dve staršie pančuchy, ktoré sme zviazali a prevliekli cez rukávy a štipcami zachytili na šnúre.

Trocha kozmetiky

*** Vlasy bez lesku prekefujeme pri otvorenom okne kartáčom, prevlečeným kúskom nylonovej pančuchy, opäť dostanú svoj lesk a prirodzenú ľahkosť.**

*** Rukám dodáme hodvábnu hebkosť, ak si ich budeme pravidelne natierať mastným krémom. Doprajme im aj trochu masáže. Ľahkými krúživými pohybmi vtierajme krém do špičky každého prsta až ku koreňom.**

*** Husia koža na rukách nepôsobí príjemným dojmom, ani na nohách. Postihnuté miesta denne masírujme jemným kartáčom do červena. Nakoniec vtierame dobrý lanolinový krém, zmiešaný s kvapkami citrónovej šťavy, alebo šťavy z uhoriek.**

Stretnutie sovietskych a československých predstaviteľov strany v Kyjeve

7. a 8. decembra sa stretli v hlavnom meste Ukrajiny v Kyjeve predstavitelia Komunistickej strany Sovietskeho zväzu a Komunistickej strany Československa. Na stretnutí zo sovietskej strany boli prítomní: hlavný tajomník ÚV KSSZ Leonid Brežnev, člen Politbyra KSSZ a predseda Rady ministrov ZSSR Alexej Kosygin, člen Politbyra a predseda Prezídia Najvyššieho sovietu Nikolaj Podgornij, člen Politbyra, prvý tajomník ÚV Komunistickej strany Ukrajiny Pjotr Šelest, kandidát Politbyra, predseda Rady ministov Ukrajiny Vladimír Ščerbickij, tajomník ÚV Konstantin Katušev, člen ÚV, prvý námestník sovietskeho ministra zahraničných vecí Vasilij Kuznecov.

Z československej strany boli prítomní: prvý tajomník ÚV KSČŠ Alexander Dubček, prezident Československej socialistickej republiky, člen Predsedníctva ÚV KSČS Ludvík Svoboda, predseda vlády, člen Predsedníctva ÚV Oldřich Černík, prvý tajomník ÚV Komunistickej strany Slovenska, člen Predsedníctva ÚV KSČS dr. Gustáv Husák, predseda českej kancelárie ÚV Komunistickej strany Československa, člen Predsedníctva ÚV KSČS Lubomír Štrougal.

Rokujúce strany si vymenili názory o ďalšom rozvíjaní spolupráce medzi Komunistickou stranou Sovietskeho zväzu a Komunistickou stranou Československa ako i medzi Sovietskym zväzom a Československom, a diskutovali aj o iných otázkach zaujímajúcich obe strany.

Rokovania prebiehali v úprimnom ovzduší, v súdružskom a priateľskom duchu. Československá delegácia sa 8. decembra vrátila domov.

Sovietske hlavné mesto o kyjevských poradách

V politických kruhoch v hlavnom meste ZSSR s veľkým záujmom sledovali sovietsko—československé rokovania na najvyššej úrovni.

Hoci úradné komuniké o rokovaniach je stručné, v Moskve zdôrazňujú, že v danej chvíli už samotné stretnutie a širokú výmenu názorov medzi predstaviteľmi dvoch štátov a strán treba považovať za veľmi významné, lebo je znakom nielen postupnej konsolidácie sovietsko—československých vzťahov, ale aj ich radostného zlepšenia.

Stretnutie sa uskutočnilo medzi dvoma plenárnymi zasadaniami ÚV KSČS. Novembrovou plenárkou, ako sa o tom viackrát vyjadrila aj sovietska tlač, sa začal ten bezpodmienečne potrebný očisťovací a s ním i diferencujúci proces, bez ktorého je aktívne vystúpenie strany medzi ideologicky značne pomútenými masami nepredstaviteľné.

Čas, ktorý uplynul po plenárnom zasadaní, stačil k tomu, aby sa mohol posúdiť skutočný účinok a výsledok plenárky. Pondeľňajšia Pravda v tomto vzťahu pripomína, ako hodnotil prácu po plenárke predseda českej kancelárie ÚV KSČS súdruh Štrougal na porade tajomníkov straníckych výborov českého územia. Noviny vyzdvihujú: „Len niekoľko krajských straníckych organizácií začali zapájať široké masy straníkov pri presadzovaní záverov novembrového pléna v každodennom živote, cestou vypracovania konkrétnych plánov vlastnej politickej práce."

Na kyjevských pohovoroch nešlo však iba o otázky vyplývajúce z novembrového pléna, ale sa hovorilo aj o problémoch, ktoré budú ústrednou otázkou porád decembrového plenárneho zasadania. Ako je známe, decembrové zasadanie chce venovať veľkú pozornosť ekonomickým otázkam so zreteľom na ťažkosti, ktoré sa nie v poslednom rade prejavujú ako následky neusporiadanej politickej sitácie, neistoty a protikladov. Sovietsky zväz ako najväčší ekonomický partner Československa môže veľmi účinne prispieť k čím skoršiemu prekonaniu týchto ťažkostí, k zabezpečeniu nerušeného socialistického budovania v Československu.

Saigonská delegácia v Paríži kladie prekážky rokovaniam

V nedeľu došla do Paríža juhovietnamská delegácia za vedenia viceprezidenta, generála Nguyen cao Ky, ktorá sa zúčastní na mierových rokovaniach vietnamskej otázky.

Na parížskom letisku viceprezident Ky mal krátke prehlásenie, v ktorom dokazoval svoju ochotu riešiť vietnamskú otázku cestou rokovaní, no popritom zdôraznil, že nie je ochotný poskytnúť žiadne ústupky.

Averell Harriman, vedúci americkej delegácie zúčastňujúcej sa na parížskych rokovaniach, a viceprezident Nguyen cao Ky, poradca saigonskej delegácie v nedeľu mali hodinový rozhovor. Na rozhovor Harrimana odprevadil aj jeho zástupca, veľvyslanec Cyrus Vance.

Saigonský režim — ako je známe — ešte vždy sa pridržiava formuly „dvoch táborov", aby takýmto spôsobom sa vyhnul uznať úplnú rovnoprávnosť delegácii Frontu národného oslobodenia južného Vietnamu.

Posledne Američania navrhovali na konferencii postaviť naproti sebe dva stoly, čo v zásade i v praxi vlastne si protirečí s dohodou vzťahujúcou sa na štvorstranné rokovanie.

Americká delegácia tohto týždňa by chcela znovu rokovať s delegáciou Vietnamskej demokratickej republiky o tejto otázke. Je nádej, že ešte tohto týždňa dôjde k prvému zasadaniu štyroch delegácií.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
udapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1968 JUL 14

1021 Ernst Nora

3

Megnyílt Gyulán a IV. Délalföldi Tárlat

A Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Magyarországi Szervezete, valamint a Békés megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya közös rendezésében pénteken, július 12-én este 6 órakor nyitották meg Gyulán a IV. Délalföldi Tárlatot. A kiállításon a dél-magyarországi szervezet tagjainak Szegeden és Hódmezővásárhelyen már bemutatott műveit láthatták az érdeklődők a Harisnyagyár Jókai Művelődési Otthonában berendezve.

Megnyitó szavakat *Petrovszki István*, a megyei pártbizottság osztályvezetője mondott, hangsúlyozva a képzőművészeti kultúra terjesztésének jelentőségét.

A tárlaton a Békés megyében élő képzőművészek közül *Ezüst György, Koszta Rozália, Lipták Pál, Alexin Andor és Mladoniyiczky Béla* szerepel. A kiállításon láthatjuk a nemrég elhunyt orosházi festőművész, *Bazsali Ferenc* több festményét és grafikáját is.

ő gatyában

mentét és Békés megyét. Végtelen dús legelőkre emlékszik, sok jó kenyeres pajtásra és — csaknem könnyes áhítattal — hűséges szamarakra, kutyákra.

— Volt nekem egy szamaram,



Július 16-ig lehet beküldeni a polgári védelmi rejtvénypályázat megfejtéseit

A nyolc sorozatból álló polgári védelmi rejtvénypályázat utolsó rejtvényét július 6-i számunkban közöltük, helyszűke miatt egy nappal később, mint a megadott időpont. Ezért a július 15-ére megjelölt beküldési határidőt ugyancsak egy nappal meghosszabbítottuk, vagyis a megfejtéseket július 16-ig lehet beküldeni szerkesztőségünkbe, a rejtvényszelvényekkel együtt.

Ugyancsak közöljük a meg-

1021

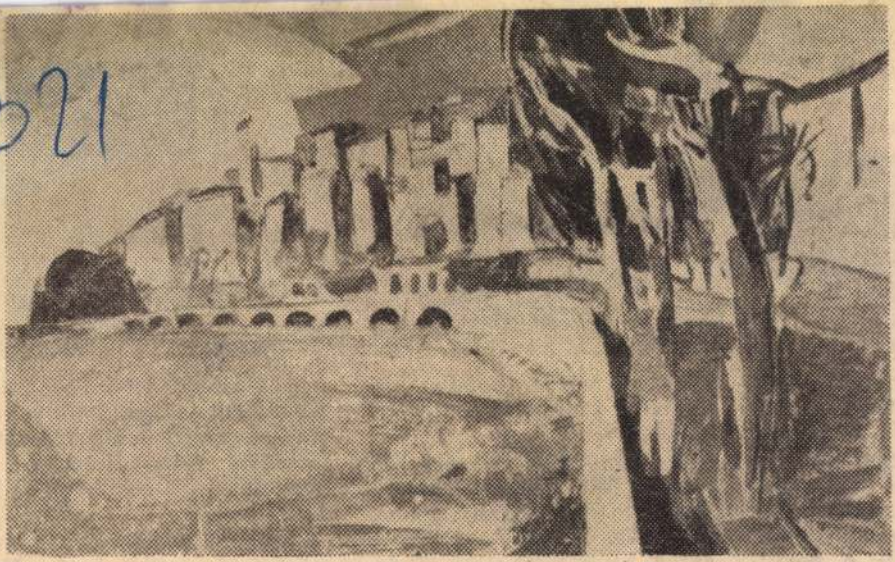

Ezüst György

Francia tengerpart

Ezüst György

1969 DEC 1 -

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ztendő utolsó, nyertesek névsorát p
lyázatát kezd- január 1-i számunl
nk december zük közzé.
számában. A A „Szíveszter '6
is egy óriás 1 darab 2500 forint
lesz, melynek utalvány, a Centr
on át, decem- ajándéka. Tovább
ük. A bekül- darab Etüd táskarad
ember 24-e, a rab női divattáska, 1 kilo- pu

Ezüst György
Sikerrel zárult a szlovák nemzetiségi képzőművészek első országos kiállítása. A Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége Oroszlányban, Tatán rendezte meg a tárlatot, amelyen Ezüst György festményeit is bemutatták.

Magyar Hírlap 1972/169 8 old.

Ezüst György

1974. ápr.-ban a békéscsabai Munkácsy Múzeumban rendezett XVII. alföldi tárlaton részt vett.

Népszava, 1974. ápr. 26. 102 láf. 96 sz. 4p.

Ezüst György

1974. máj. 23-án Békéscsabán, a Képcsarnok Munkácsy bemutatótermében kiállítása nyílt.

Népszava, 1974. máj. 24. 102 évf. 119 sz. 6 p.

Küst György, festő

A békéscsabai tárlaton szerepel.
(Munkák c. olajkollázza)

Dér Endre: Gondolatok a XVI. Alföldi és a
IX. Délalföldi Tárlat ürügyén
85–86.

TISZATÁJ, Szeged. 1973. július XXVII/7.

Ezüst György

festőművész kiállitás V-23-án nyitották meg Békéscsabán. A tárlaton a művésznek a legutóbbi másfél évben alkotott negyven olajfestménye látható.

Magyar Hirlap 1974/141/8.

Ernst György

Részletes a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965 – 1974.

Szüst György, festő

Kiállítása nyílik meg a Medgyaszay Teremben jún. 2-án.

– Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 1.

Ezüst György (festő)

A békéscsabai Munkácsy Múzeumban megnyílt Alföldi Tárlaton részt vett. 1975-ben.

Népszava, 1975. ápr. 25. 103. erf. 96 sz. 6 p.

Ezüst György

Kérettem a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X/
1965–1974.

Ezüst György

festőművész kiállitása. Szeged, Képcsarnok Vállalat.
- Ism: A.L. Csongrád Megyei Hirlap, 1967.márc.16.
- Kulka Eszter, Dél-Magyarország, 1967.márc.4. -
Pogány Ö.Gábor, Művészet, 1967.8.évf.6.sz.42-43.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107.l./

90. l.

Ezüst György

1. Csendélet régi órával temp. 70×100

2. Udvarban temp. 70×100

Szegedi nyári tárlat

Ernst György

Az árvízkárosultak javára ajánlotta fel egy műve árát

Képaukció az árvízkárosultakért
Békéstmegyei Nejmegy Szeg Békéscsaba
1970. jún. 7.

MDK

Ezüst György

Hazafelé, o.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely,
Szeged, Gyula, Szentes

Ernst György festő

Békésszabán él. 1969-ben
Jugoszláviában nyílik kiállítása

Sass Ervin: Szilveszteri beszélgetés

Békésmegyei Népnyiság 1968 XII. 31 5 old.

Ernst György

Leány halál /szepró/

Tiszatáj 1968 VIII. m. 730 old.

Ernst György -2-

Díjat nyert a debreceni I. orsz. Tárlaton és az Alföldi kiállításon. A fiatalok Studiója kiállításán grafikai díjat, Bihás szabán emlékplakettet kapott.
Járt a nacionalista országban, és Ausztriában, Olaszmágban

D. E.: Ernst György

Tiszatáj 1968 Ü.m. 416 old.

Ernst György

Tanyán c. műve (eml.)
szerepel a III. délalföldi
Tárlatban

Szabó Endre: Reménytvesztve-
reménykedve

Tiszatáj 1967 VII n. 647 old.

Ernst György

Szerepel a békésmegyei grafikai kiállításon Gyulán

Kilányi Miklós: Békésmegyei grafikai kiállítás

Tiszadáj 1967 I. s. 61 old.

Ernst György (1935-)

Békésvsabán él.

Apám (szepkő)

Önakcképes kompozíció (szajz, szepkő)

1957 óta rendszeresen kiállít.

Önálló kiállításai voltak Szegeden,

Békésvsabán, Debreceenben

D. E.: Ernst György

Tiszatáj 1968 V.n. 416 old.

MDK.

Ezüst György

Pályadijat nyert

Szocialista Müvészetért 1967 szept.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási hir

Népszabadság 1967 aug.8.

MTAK.

Ezüst György

Kritika

Tiszatáj 1967 7.p.647.

Ernst György

szerepelt az I. debreceni nyári táborban.

Hajdú-Bihar megyei Nn. 1967. aug. 12.

MDK

Ezüst György

olaj:

Kertem

9. szegedi nyári tárlat, Móra F. Muz.
1968. aug.

Ernst György

Szerepelt a Gyulai Várban rendezett megyei
őszi tárlaton.

Tiszadaj 1964. dec.

M.D.K.

Ernst György, festő (békéscsabai)

„Kapálók" és „Tehénvásár" c. képeit állította ki az I. Debreceni Orsz. Nyári Tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII.évf. 10. sz. 79. old.

Ezüst György

Szerepel a II. Délalföldi Tárlaton:

Dömötör János: II. Délalföldi Tárlat

Tiszatáj, 1963. VII. 57. 553. l.

Ezüst György grafikus

Szerepel békéscsabán a grafikai tárlaton.

— : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 13.

Ezüst György

(Békéscsaba)

udvarom, olaj, 65 x 83

leányfej zöld " 52 x 45

korsóval, (Reprodukálva)

Alföldi Tárlat, Gyula 1966

Kat. bev. Csoór István 1966

Ernst György

Lányfej zöld korsóval (c. műve/eml.)

Szerepel a IX. Alföldi Tárlaton Gyulán

Gádorosi Vass István: IX. Alföldi Tárlat

Tiszatáj 1966 VI. n. 458 old.

Erüst György

Kiállítását Szegeden, Pogány Ö Gábor nyitotta meg.

Magyar Nemzet, 1967. III. 4.

Ernst György

Tanyán (versek)

Tiszatáj 1967 VIII. sz. 740 old.

Ezüst György

Az oroszlányi városi tanács és a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége közösen rendezte meg négy szlovák származású festő kiállítását, akik Békéscsabán születtek. Képei szerepelnek a kiállításon. „Gendélet régi órával" (repr.)

W.V: Oroszlányi tárlat.

Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1972. máj. 19.

Ezüst György festőművész

Junius 2.-án nyitják meg a művész kiállitását a Mednyánszky Teremben, -közli a kulturális eseményekről szóló rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 27.
XVI. évf. 22. sz. 2. lap.

Ezüst György, festő

A Medvyánszky Teremben nyílt meg tárlata.

—: Hallottuk 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 6.

Ezüst György

Művei kiállításokon szerepeltek

Tatabányán, Oroszlányban, Komárnoban

és Nyitrán

Magyar Nemzet 1972 június 18

11. old.

Ezüst György festőművész

Tatabányán a Puskin Művelődési Házban bemutatják a már Orosz-lányban kiállított-nég művésszel együtt - alkotásait. a kiállítást máj. 30-án nyitják meg.

Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1942. máj. 27.

Ezüst György festőművész

az Alföldön született, ott töltötte fiatalságát, s oda tért vissza tanulmányainak befejezése után az Egri Pedagógiai Főiskoláról. Kiállítása nyílt a Medunyánszky-Teremben

Magyar Nemzet 1972 június 6
4. old.

Ernst György festő

Békéscsabai művek.

Komáromban állít ki.

—: Békési táj Komáromban

2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 16.

Ezüst György festőművész.

Komarnóban nyílik meg ma kiállítása, négy magyar festőművésszel közösen. Békéscsabai születésű művész. Többször rendeztek négyen közös kiállítást, legutóbb Oroszlányban és Tatabányán. A művésznek Pozsonyban és Eperjesen volt önálló tárlata.

A Komarnói kiállítás után Nyitrán lesz kiállítása.

Esti Hírlap, 1972. jún. 16.

Ernst György festőművész

Jún. 14-én a szlovákiai Komáromban nyitották meg Ernst György festőművész tárlatát, melyen művei szerepelnek.

Békés Megyei Népújság, 1942. jún. 23

Ezüst György festőművész

a Mednyánszky-teremben jún. 2.-
án nyílik meg kiállítása.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1972. máj. 27.

Krüst György festőművész

· a Vértesi Napok ünnepségsorozata alkalmából megrendezett magyarországi nemzetiségi festőművészek kiállításán művei szerepelnek.

-ez-: Neppenauer látogatója volt a Vértesi Napoknak.

Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1942. jún. 9.

M.D.K.

Ezüst György
festő

„Csendélet"
(repro)

Kovács Gyula: Csabai festők jubileumi kiállítása
Műveszet, 1969 március – 47 lap

M.D.K.

Ezüst György
festő

Egyik-kepén békéscsabai népi
vonathozási tárgyakat mu-
tat be. Másik műve a „Tehén-
vásár" ami a kiállításon
szerepel

Kovács Gyula: Csabai festők jubileumi kiállítása
Műveszet, 1969. március – 47 lap

Ezüst György

Szerepel az Alföldi Táblaton

Ö. L.: Szerepelnek az Alföldi Táblaton

Délmagyarország 1969 IV. 10.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Erdélyi György

Oroszlámyban, márc. 14-ig van nyitva tárlata, négy művével képviseli a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének szekcióját.

Munkatárs

Dolgozók Lapja (Kassa) 1942. márc. 12.

Ernst György

Békésvaban él

Képzőművészeti szakkörvezető

Évente megfordul Tokajban

Varga Imre: Tízezer művészetbarát
nagyon vezetője

Szonalista Művészetért 1969 VIII. sz.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ezüst György

A múlt év őszén a Mezőgazdasági Muzeumban nyílt meg a „Mezőgazdaság a képzőművészetben" c. kiállítás, melyen a halászatot is ábrázolták. — A művész a biharugrai halászok természetleírását adja a hallal viselős vízfelület és a maskáns férfiak mozdulatában. (enlitve).

Sosonci Miklós: Képek, szobrok a halászatról

Halászat, 1976. dec.

Ezüst György

A "kiállitási naptár" 1972. VI. 2-17-re ki-
állitását jelzi. /Budapest, Mednyánszky Terem/

Mügyüjtő; 1972/2 .

Ernst György

nevo emlitve

Művészettörténeti értesitő 1972

305, 314, 320 old.

Ecsúst György
festő

Békéscsabán a Munkácsy Mihály
Teremben május 23-án nyílt
meg Ecsúst György festőművész ki-
állítása.

— Kiállítási naptár.
Budapest, 1974. május – 48 lap.

Ezüst György
festő

A Békéscsabai kiállítóterem első kiállítója a helybeli születésű Ezüst György. A művész 1971-ig Békéscsabán élt és alkotott.

—: Kiállítási naptár.

Művészet, 1974. május – 48 lap.

Ernest György
festő

A művész 1957-ben szerzett rajztanári oklevelet az egri Tanítóképző Főiskolán, majd 1972-ben elvégezte a képzőművészeti Főiskola rendkívüli tagozatát.

—: Kiállítási naptár.

Művészet, 1974. május – 48 lap.

Ernst György
festő

Első önálló kiállítása 1972-ben volt Budapesten. Itt azokat a képeket mutatta be a művén, amelyek fólia holláris technikával készültek.

—: Kiállítási napló.

Művészet, 1974. május – 48 lap.

Ezvist György
festő

Békéscsabai kiállításán a művész
negyedszer képet állít ki az 1973–
1974 és terméséből. Sommel tájképet,
mikány csendéletet, portrét és figurális
kompozíciót.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május – 48 cap.

Ezüst György
festő

A művész rendszeresen szerepel országos kiállításokon. Számos hazai és külföldi szereplés után kilencedik önálló kiállítása a béhés csabai.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1974. május – 48 lap.

Ezüst György
festő

A kiállítási anyaga Csabához kötődik. Az eddigi alföldi tájakat, most már dombokkal is motiválja a műtén.

— Kiállítási napló.

Művészet, 1974 május – 48 lap.

Ezüst György

Békéscsabán 1935-ben született. Festő.

Tanulmányai: Paedagógiai Kollegium, Eger. Képzőművészeti Főiskola Budapest.

Számos önálló kiállítása volt.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
82 l.

Ernst György

Szerepel a T.T. békésvarbai Klubjának diabemutatóján

N.N.: Tárlatvezetés szines diával

Békésmegyei Hétnyisóg 1969 V.1.

Ezüst György festőművész

a Mednyánszky-Terembén megnyílt képeinek bemutatója.

Esti Hírlap, 1972. jún. 6.

Ernst Gyárfás festőművész.

Tatabányán négy festőművésznek közösen nyílt meg kiállítása.

Műsorkalauz.

Dalgyárak Lapja, Tatabánya, 1942. jún. 4

Czüst György, festőművész

A Szolnok megyei képzőművészek Téli Tárlatán szerepelnek a művész művei, illetve egy képe.

Egri Mária: Téli Tárlat '76.
Szolnok Megyei Néplap, 1976. dec. 11.

Ernüst György festő

a VI. nagymarosi nyári tárlat aug. 20.-án nyílt meg, melyen szerepel műve.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1945. aug. 26.

Ezüst György, festő

Kiállítási kalendárium, vidéken:

Pécsen rendezik meg a művész kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

Ezüst György Sestő

„Magyar tájak" c. kiállítás nyílt meg a Nemzeti Galériában, melyen szerepelnek művei „Talicskások" c. (említve)

S. E.: Magyar tájak – a Nemzeti Galériában.

Békésmegyei Népújság, 1945. jan. 26.

Ezüst György festőművész.

A pesti Mednyánszky-teremben nyílt meg jún. 2.-án kiállítása. Békéscsabán, majd Egerben élő festőnek ez az első fővárosi tárlata. Kompozíciói, tájképei, csendéletei szerepelnek.

Tárlatkalauz.

1972. V. 30. 17.44 D. |11|

Ernst György

Raja (repor.)

Tiszatáj, 1969. febr. 164. old.

Ezüst György festőművész

A békéscsabai Képcsarnok kiállitó termeiben rendezett kiállitásának megnyitója május 23.-án lesz,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 18.
XVIII. évf. 2o. sz. 2. lap.

MDK

Ernst György, festő

A békéscsabai Ernst György nek nagy sikere volt a gyulai kiállításán.

– : Képzőművészeti tárlat a gyulai vár lovagtermében 7

NÉPSZABADSÁG B p. 1967. jú[illegible] 11.

MDK

Ezüst György

Kiállitási kritika

Művészet 1968 7.p.36.



ZETVÉDELMI HIVATAL
GYETEM TÉR 5.
: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

M.D.K

Ernst György
festő

A békéscsabai Muzeumban lévő
tárlaton vett részt.

—: A Békés magyar képzőművészek.
Magyar Nemzet, 1969. okt. 5,

Ernst György
festő

M. D. K.

„Csabai piac": című művével
versenyel.

D. J.: A XII. alföldi Tárlat
megnyílt, 1969. július - 17. lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

EZÜST GYÖRGY

MŰVEI KIÁLLITVA ARADON.

ENL.: „CSABAI UTCA"

DUNAECZ LÁSZLÓ: BÉKÉS MEGYE KÉPZŐMŰVÉSZEINEK ARADI TÁRLATA.

BÉKÉS MEGYEI NÉPLAP, 1970. OKT. 11

EZÜST GYÖRGY

„SAIN TROPEZ" C. KÉPE (EML). A BÉKÉS MEGYEI MŰVÉSZEK GRAFIKÁINAK GYŰJTEMÉNYÉBEN, GYULÁN.

BÉKÉS MEGYEI NÉPSZAVA, 1970. OKT. 24.

Ernst György

Említve

Békés megyei képzőművészet ...
Békés megyei Népújság, 1970. aug. 25.

Ernst György

Az árvízkárosultaknak ajánlotta fel egy művének árát.

Képoukció a Munkácsy Mihály Múzeum-ban

Békés megyi Népújság, Békéscsaba 1970. jún. 12.

Ezüst György

Jugoszlávia táj (kiepkó)

Tiszatáj 1967 V.n. 492 old. ~~[illegible]~~

Ernst György

Csabai piac c. képe (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Dömötör János: A XII. Alföldi Tárlat

Kőrösfáj 1969. IV. 27

Ernst György

Népi táncosok; Békéscsabai utca; Tehénvásár c. műve (e.m.) szerepel a békéscsabai múzeum tárlatán

B. M.: Huszonötév képzőművészet

Békéscsabai Népujság 1970 I. 9

Ezüst György

Leányportré olaj 65 x 40

Délalföldi Tárlat 1969. V.

M.D.K

Ernst György
festő

A népéletképből modern
képi szerkezetet formál.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
Művészet, 1965. augusztus – 45 kep.

Ernst György
festő

M.D.K

Csendéletei vel szemben a tárlaton.

Szilágyi Miklós: VIII. Alföldi tárlat Gyulán
Művészet, 1965. aug – 44 kap.

Ernst György

Tárlata a békéscsabai Munkás Színházban került megrendezésre.

Szocialista Művészetért 1966. ápr. 11.

Ezüst György, Jestő

MDK

Meghívásra Pozsonyban állít ki.

–: Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 12.

MDK

Ezüst György

Szerepelt a Tájak-Emberek c. kiállitáson a győri művésznokben.

"Kubikosok"

Borbáth Sándor: Tájak-emberek.
KISALFÖLD 1964 jan. 22.

Erdős György festőművész

a XIV. alföldi tárlaton a városi tanács külön-
díját kapta művéért.

Békési Megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. ápr. 6.

Erüst György festőművész

a Városi Tanács külön díját nyerte az idei XIV. alföldi Tárlaton, a gyermekeiről festett kettős portréjáért és tájképeiért.

dr. Bodnár Éva: a XIV. alföldi Tárlat Békéscsabán.

Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. máj. 9.

Ezüst György

MDK

Szerepelt a Magyar Képzőművészek Szövetsége Békés megye munkacsoportjának megyei Őszi Tárlatán.

--: Megyei Őszi Tárlat.

BÉKÉS MEGYEI NÉPUJSÁG 1963 okt. 27.

Ezüst György

MDK

Szerepelt a Békés megyei képzőművészek XI. kiállitásán.

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG 1964 okt. 17.

MDK

Ezüst György

szerepelt a tárlaton.

"Ikrek", "Tehénvásár"

Dankó Imre: A VII. Alföldi tárlat Gyulán.
ALFÖLD 1964 jun. 569-570.lap.

Ezüst György MDK

Szerepelt az ápr. 4én megnyilt VII. alföldi tárlaton a gyulai várban.

Dijat nyert
"Épitkezés"
"Tehánvásár"

Cserhalmi Imre: Tél a tavaszban.
TISZATÁJ 1964 máj. -

Ezüst György

D.E.: Ezüst György. - Tiszatáj, 1968.5.sz.416-417.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz149-182.l.

159. l.

Erüst György (Békés megye)

Műve szerepelt a VII. Délalföldi Tárlaton.

Ábácz László: a VII. Délalföldi Tárlat.

Délmagyarország, 1971. máj. 11. (Szeged)

Ezüst György

Szerepel a Békésmegyei
Tárlaton Békéscsabán

N.N.: Kiállítás a Munkácsy
Mihály Múzeumban

Békésmegyei Népjiság 1971 X.10

Ezüst György

Munkácsy érmes

MDK

Szerepelt a soproni nyári művésztelep természet bemutató kiállításon.

"Kerités mellett"

(h.i.) Termékeny nyár.(Jegyzetek egy kiállitásról.) KISALFÖLD 1963. szept. 1.

M.D.K.

Ezüst György
festő

„Beszélgető munkásság" című
kompozícióját mutatta be a
kiállításon

Szelesi Loltán: A Békés megyei tárlat gyulán
Művészet, 1964. április – 36. lap

Ernst György

Szerepel a Békés Megyei Grafikai Kiállitásan Gyulán

Bede Anna: A Békés Megyei Graf. Kiáll. megnyitója

Tisztatáj 1967 XII. n. 1211 old.

Ernst György

Békéscsabai festő 2000 ft-os díjat nyert „Belépés előt" c. festményével a Hajdu Bihar megyei tanács felnakodulási pályázatán (1960)

A képzőművészetben Debrecenben, 1961.

6 / oldal

Ernst György [festő]

MDk

A Tisza-táj fiatal festői, grafikusai
közé tartozik.

– Kérdések és válaszok a szegedi Tisza-tájról
8. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. jún. 8.

Ezüst György

békéscsabai festő

MDK

Szerepelt a III. Szegedi Nyári Tárlaton.

"Disznőölés "

Kádár Márta: Békés megyei sikerek Szegeden.

Békés Megyei Népujság. 1962. jul. 29.

Ernst György

Részletes a Dél-alföldi Tárlaton

Arácz László: Képzőművészeti napló

Délmagyarország, Szeged 1970. máj. 12.

Ezüst György

Festőművész. Gyulai, az Erkel Ferenc múzeumban nyílt kiállítása.

említve.

Nemzeti, 1965 júl. 3. 2. l.

MDK.

Ezüst György

Kiállitásának hiradása

Szocialista Müvészetért 1966 márc.

M.D.K.

Ezüst György

"Gyász" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 30.
XIII. évf. 35. sz. 3. lap

Ernst György
festő

Tanulmányutakat tett a Szovjetunióban, Párizsban, Olaszországban.

D. Fehér Ursula: Ernst György képeiről
Művészet, 1970. március - 41 lap.

Ernst György

Neve említve.

Békésmegyei Népújság 1966. jún. 24.

Ezüst György

festő

1. „Nyitott kapu" (1970)

D. Fehér Zsuzsa: Ezüst György képeiről

Művészet, 1970. március – 4 l. kép.

Ernst György
festő

Megkapta a Munkácsy és Mednyánszky emlékérmet, díjat nyert a Fiatalok Stúdiója grafikai pályázatában, a szegedi tárlaton.

© Fehér Zsuzsa Ernst György képéről
Művészet, 1970. március – 41 kép

Ezüst György, festő

„Sorsforduló" címmel a Heves megyei képzőművészeti pályázat anyagából kiállítást rendeztek a tél folyamán Egerben, Hatvanban és Gyöngyösön, melyen szerepelt a művész műve.

Chikán Bálint: Tárlat a Nagy Október jegyében. Heves i Szemle, 1978. márc. 9. old.

Ezüst György festő

Kiállítása a Képcsarnok pécsi bemutató-
termében 1979. III. 1- 15

- Katalógus a könyvtárban -

Erdei György, festő
kiállítási kalendáriuma,
Vidéken:

A művész műveinek kiállítását
Pécsett rendezték meg

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4,

Ernst György, festő

l: Tajó János

Dömötör János: Egy képzőművész szakmai negyedszázada 123-127
Új Auróra, Békéscsaba, 1982. aug. 1982/2

Ezüst György, festőművész

a Vörösmarty-téri Csontváry teremben rendezték meg „Az erdők világa '83" c. nagy tárlatot. –
Itt van a békéscsabai, – most már pesti Ezüst György „Őzek az erdőben" c. képe, mozgalmas, sikerült alkotás. (említve).

Sass Ervin: Az erdők világa '83
Békés Megyei Népújság, 1983. febr. 26.

mak

Ernst György

rajza: Nagyon faj

Tiszafaj, 1962 12. sz 1. l

mdk

Ezüst György

„A Város Perenén" c. művének reprodukciója

Tiszatáj 1 sz. 1963 címlap.

Ezüst György MDK

szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A III. / Sze-gedi Nyári Tárlat.

Tiszatáj. 1962. aug.

M.D.K

Ezüst György
festő

Olaszországi utazásának
élményeit mutatja be. A
„Tengerpart" ismert műve.

Szilágyi Miklós: Békés megyei „Őszi Tárlat" Gyulán
Művészet, 1965. február – 45 lap

MDK.

Ezüst György

Kiállitásának hiradása

Békésmegyei Népujság 1965 szept.19.

MEK

Ezüst György

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.4o.

Ezüst György
/Békéscsaba/

„Belépés előtt" c. képét a felszabadulás 15. évfordulójára rendezett pályázaton 2000-Ft-tal jutalmazták.

A képzőművészetek Debrecenben 1961.Debrecen 61. l.
/szerk.Bőgel József/

MDK

Ezüst György

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1967 dec.p.1211

M.D.K.

Ernst György
festő

Békéscsabán rendezett kiállítást.

—: Hírek
Művészet, 1964. január - 47 lap.

M.D.K

Ernst György
grafikus

„Portré" (1970)

A belső címlapon
Művészet, 1968. január.

EZÜST György

Faludy György:

Tiszat és igazmondó. = Műkinsc Figyelő, 1993,1.

XI.ill.

Műemlékvédelem, 28, 1984, 1. 57.

144. **Zádor Anna**

ÁBRAHÁM Kálmán: [Zádor Anna köszöntése születésnapján]. = Műemlékvédelem, 28, 1984, 2. 148.

DERCSÉNYI Dezső: Zádor Anna köszöntése. = Magyar Hírlap, január 25. 6.

R.Gy. [RÓZSA Gyula] = Zádor Anna nyolcvanéves. = Népszabadság, 1984. január 24. 7.

S.M. [SÁRVÁRI Márta] = Zádor Anna köszöntése. = Magyar Nemzet, 1984. január 24. 7.

SZABOLCSI Hedvig: Zádor Anna köszöntése. = Ars Hungarica, 12, 1984, 1. 7-9.

SZÉKELY András: Zádor Anna nyolcvanéves. = Új Tükör, 1984. január 22. 43.

VAS István: Levél 1944-ből. = Magyar Nemzet, 1984. október 13. 9.

ZÁDOR Anna tudományos munkásságának bibliográfiája, 1974-1983. Összeáll. Szabó Péter. = Ars Hungarica, 12, 1984, 1. 9-10.

145. **Zolnay László**

SZÉKELY György: Zolnay László 1916-1985. = Budapest Régiségei, 25 (1984) 1-3., ill.

A művészettörténet társtudományai

146. Ankerl, Guy: Experimental sociology of architecture. Paris ; New York : Mouton, 1983 **rec.** BONTA János = Magyar Építőművészet, 1984, 1. II - III.

147. KARDOS Lajos: Tárgy és árnyék : Tanulmányok a színlátás pszichológiai kutatása köréből. Bp. : Akadémiai, 1984 253 p., ill.

148. KÁRPÁTI Andrea: A műelemző készségek kutatásának és fejlesztésének problémái. = Múzeumi Közlemények, 1984, 2. 81-92.

Ezüst György
festő

M.D.Y

A művész Bekés csabán munkál-
kodik. Képein ce hónycző-
tájat természeti szépségeivel,
ipari centrumokat sebzárol

Pogány Ö. Gabor: Ezüst György Tartalta Szegeden
Művészet, 1967. junius - 42 lap.

M.D.K.

Ezüst György
festő

Embrábrázolása a hagyomá-
nyokhoz mű. — „Gond"
(repro)

Pogány Ö. Gábor: Ezüst György tárlata Szegeden.
Művészet, 1967. junius — 42 lap.

Ezüst György
festő-

M.D.K.

Szegeden rendezett tárlatot a
művész; — „Gond" (repro)

Pogány Ö. Gábor: Ezüst György tárlata Szegeden.
Művészet, 1967. junius - 42 lap.

M.P.K

Ernst György
festő

Békéscsabán munkálkodik,
témái környezetéből vannak.
Ismeri a festő-felelősségét,
önként teljesíti társadalmi
kötelezettségeit.

Pogány Ö. Gábor: Ernst György kiállítása Szegeden
Művészet, 1967. június – 42 lap

Ernst György
festő

Az egri Pedagógiai Főiskolán
végrett Jakuba Janos növendéke-
ként.

D Fehér Ismerse: Ernst György képhűvel
Művészet, 1970. mindenes - 41 kep

Ernst György
festő

Kétszer alkotta ki művét Békés-
Csabán majd Szegeden és Debre-
cenben is szerepelt.

D. Fehér Ismerse: Ernst György képeiről
művészet, 1970. Március - 4 l lap

Ezüst György
festő

A közös tárlatok állandó szereplője.

1969-ben rendezett gyűjteményes kiállítása csaban és a jugoszláviai Vajdaságban aj módszereit mutatták be.

D. Fehér Ivanka: Ezüst György képeiről
Művészet, 1970. szeptember - 41 kép

Ezüst György

Rajza Lepl.

Tiszatáj, dec. 1969. II. 167.

1) Ezüst György
festő

Kiállítása volt a Békéscsabai Múzeumban.
„Viharsarki" festő.
Jakuba János tanítványa volt.
Vissza-visszatérő témái: „Disznóölés", a „Tanyák".
Újabb portréi: „Kislány lámpával", „Vízparton", „Pirska" /fára festve/.
Balogh Ferenc: Ezüst György kiállítása a Békéscsabai Múzeumban.
Tiszatáj, Szeged 1970. I. 67.

Ezüst György

A Mednyánszky teremben rendezett kiállitáson
mutatják be müveit.
Szabó György: "Ablakok" cimmel ir több kiálli
tásról, közöttük müvészéről is, megemlitve
a Hazatérő csorda c. képét, melynek sem szel-
lemét, sem hangulatát nem találja eredetinek,
kivéve a teheneket, hátukon "igazi aranyfüst"
csillogásával. Másik tájképén ezüst papirból
készült bárányfelhők usznak, egy harmadikon z
zöld, vagy kék ragasztványok diszelegnek.
Megemliti még "Bánsági táj" c. képét is az
előbbiekhez hasonló, kemény birálattal.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 24.
XVI. évf. 26. sz. 12. lap.

Ezüst György

„Portré" Repr.

„Az avignoni híd" Repr.

„Nyitott kapu" —"

Balogh Ferenc: Ezüst György kiállítása a B.-pakai múzeumi
Tiszatáj, Szeged 1970. I. Limlap, 66-67. bán.

EZÜST Gyö gy

Gyémánt László, Váby Lajos kiáll.

Bp., Art Expo 93 keretében, BNV D. pavilon

is,m. LOSONCI Miklós: Dzsesszes képek. =
Vasárnapi Hirek,1993.március 21. 9.

MDK.

Ezüst György

Békéscsabai kiállitásának hirdetése

Békésmegyei Népujság 1965 máj.26.lap -

MDK.

Ezüst György, festő

Fiatal festőművész, rajztanár. Vidéken, de külföldön is többször kiállított már, s több díj nyertese. Most a Medvyánszky nyílt meg tárlata. Az ismertetés írója megszólaltatja magát a művészt. Tehát saját szavaikból alakul ki rövid életrajza és festői törekvéseinek története. (Mórsag): Az időtlenség színe 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. gún. 12.

2] Ezüst György
festő

Ezüst művei: „Zsilipnél", „Tanyaudvaron", „Ugoszlév falu", „Csabai templom", „Piac a templom előtt", „Avignon", „Dobozi hídnál", „Tanyán", „Nyitott kapu", „Disznóölés", „Kapálók", „Beszélgetés", „Tanyaudvar", „Tengerpart", „Velence".

Balogh Ferenc: Ezüst György kiállítása a Békéscsabai Múzeumban
Tiszatáj, Szeged 1970. I. 67.

Ernst György

Vendégségben Ernst Györgynél. — Békés Megyei Népújság. 1966. febr. 6.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284. l./

257. l.

Ernst György

festőművész kiállítása. Békéscsaba, Értelmiségi Klub – Ism. Vass István Békés Megyei Négyjszág, 1966. ápr. 17.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

266. l.

MDK.

Ezüst György

Kiállitásának hirdetése 1

Szocialista Müvészetért 1965 julius, lap 5.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. 86o lap

Ezüst György

Kiállítás a Karinthyban

Népszava 1986. XII. 15.

MDK

Ezüst György

Emőke, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 13.l.

MDK

Ezüst György, Gyula

Disznóölés, of.

6. Miskolci orcz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

776

Ernst György

Szerepelt a II. dél-alföldi tárlaton.

Békésmegyei Népújság 1966. jul. 8.

Ezüst György
festő

M.D.K

A gyulai tárlaton részt vett.

Szilágyi Miklós: A IX. Alföldi Tárlat Gyulán.
Művészet, 1966. augusztus – 46 lap

MDK.

Ezüst György

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1966 máj.7.

MDK.

Ezüst György

Kiállitási kritika

Müvészet 1966.8. lap 45.

MŰK.

Rudas Gyögy

Kiállítási kritika

Művészet 1960. 8. lap 45.

Ernst György
festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton:

d.j.: A II. Délalföldi Tárlat
Művészet, 1966-szeptember - 34 kap

M.D.K.

Erőss György, festő

„Zöld korsós lány" és „Udvaron" c. két képével vett részt a gyulai IK. Alföldi tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII. évf. 7. sz. 77 old.

MDK

Ezüst György festő, Békéscsaba

Dél-alföldi képzőm. kiáll. szegedi Móra F.Muz.
1961.jul.

Ezüst György M.N.K.

Ola szországi utazásának élmények mutatta be.

Müvei a kiállitáson

Tengerpart

Szilágyi Miklós: Békés mgyei Őszi tárla Gyulán

Művészet 1965. febr.

Ezüst György

A Békéscsabai festő „Ikrek", „Tehénváró" c. képei a VII. Alföldi Tárlaton.

említve.

Alföld, 1964 6. sz. 570. l.

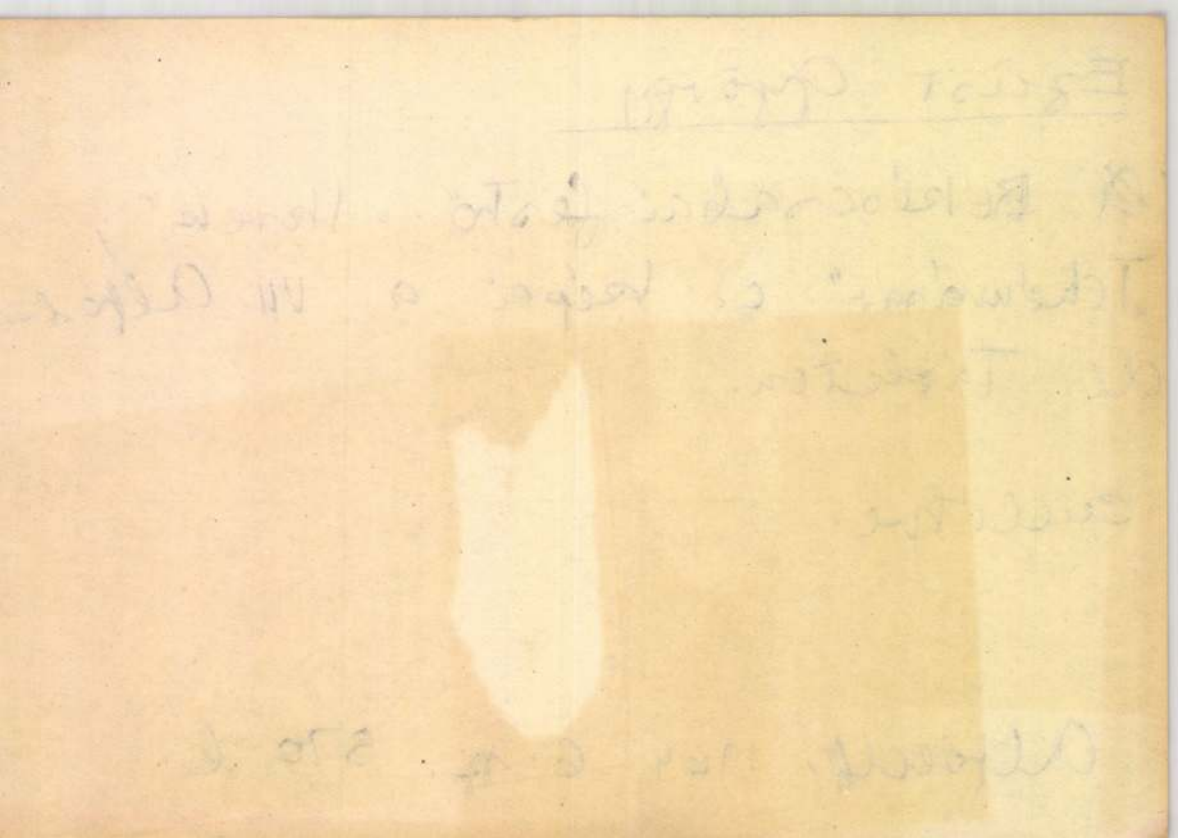

Ezüst György

Visszaemlékezése Debrecenben

Dr. Bíró J. Jelentés a Déri M.
1961. évi munkájáról

A debreceni Déri M. évkönyve 1960/61.
17. l.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Ernst György

VI. országos tájfestészeti biennále Hatvanban

Heves megye 1985/1

Szűcs György festőművész

SzOT díjat kapott

Népszabadság, 1986. V. 1

Ezüst Gyöngy

SZOT díj 1986

Magyar Vincent 1986. V. 1.

Ernst György

→ Baliga Kornél

MŰVÉSZET 1985/8/58

EZÜST GYÖRGY

Elnyerte a békéscsabai Tanács
díját a XIV. Alföldi Tárlaton.

Délmagyarországi 1971. ápr. 6.

Ezüst György

Békés megyei festőművész - rajztanár 1962-ben a Területi Bizottság által adományozott tárgyjutalomban részesült.

Pálffy Zoltán:Eredmények, gondok, tervek

Rajztanitás 1963. I. sz. 10.1.

Ezüst György, Jestő

Megemlíve.

Akácz László: A VI. Délalföldi Tárlat 794-796.

Tiszatáj, Szeged. 1970. augusztus XXIV/8.

Ezüst György MDK

Emöke, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Ernst György festő

A békésmelni Ernst György festőművész nyolcezer ft-os díjat kapott.

– Megnyílt képzőművészeti tárlat Debrecenben 7.

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. aug. 8

H.D.K.

Ezüst György
grafikus

A kiállításon bemutatta jugoszláviai tájképeit, „Ligeti bácsit" ábrázoló portréját.

B. Szepka Magdolna: Békés megyei grafikai kiállítás
Művészet, 1967. augusztus - 44 kap.

M.D.K.

Ernst György
festő

Portréit mutatta be a tárlaton.

Kovács Imre: A II. Alföldi Tárlat Békéscsabán
Művészet 1968. július - 35 lap.

Ézs Ézsiás István MDK

A képzőművészeti pályázaton pénzjutalomban (200-600 frt) részesültek közt volt.

--: A Jankovics Lajos Kulturális Szemle - alkotásra ösztönöz.
NAPLO/Veszprém/ 1962. okt 18.

8

MDK

Ézsiás István

szerepelt a Jankovics Lajos kulturális szemle pályázatának anyagából szeptember végén rendezett kiállitáson a veszprémi Bakonyi Muzeumban.

"Pesti utca" "Gyár"

Koncz István: A művészet "hinterlandja".

Napló

M.D.K.

Érsiás István
grafikus

„Kompozíció" c. művet
„mutatta be.

Érsiné Takács Margit: A Veszprém megyei képtő művészek
Művészet, 1969. junius – 46 lap.

Érsiás István

„Vasút" és „Liget" c. képe (emi.)
szerepel az alábbi tárlaton

Csekhát József: Pápai képzőművészek
kiállítása

Napló 1969 VI. 17

Érsiás István

Szerepel az Ajka várossá nyilvánítása
10. évfordulójára kiadott
pályázatban

(b.o.): Képek-sűrűtőben

Veszprémi Napló 1969 II 10.

Ézsiás István MDK

Résztvett a tárlaton.

Dr. Vajkai Aurél: A Jankovics Lajos Kulturális Szemle pályázatára beérkezett müvek kiállitása a Bakonyi Muzeumban.

NAPLO/Veszprém/. 1962. szept. 1. 2. lap.

MDK.

Ésaiás István

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.27.lap -

Ernst és István

Említve

Balogh Elemér: XII. őszi tárlat
Napló, 1970. nov. 14. 9. l.

Ersiás István

Két grafikája szerepel

a pápai kép. mův. szakkör táslatán

(Bodó): Húsz év terméséből

Napló 1969 X. 15

Ézsiás István

Erdő" tus 60×80

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Érsiás István

Fémfeldolgozó c. műve (eml.)

Szerepel a XI. őszi tárlaton a Bakonyi kiszeumban

Csaba kiszé: kép mékány gondolat
őszi tárlatunkról

Napló 1969 XI. 16

Ézsiás István

a „Stúdió Verzprém" kiállításon „Majális" – a c. műre szerepel. (emlétve)

Napló, 1971. ápr. 14.

Ézsiás István festőművész

A veszprémi XIII. őszi tárlaton műveiért díjat nyert.

Napló, Veszprém, 1971. nov. 7.

ÉZSIÁS ISTVÁN

„Augusztus" c. műve szerepel a „Visszhang" című folyóiratban. (eml.)

Veszprémi Napló. 1971. ápr. 10.

Ersiás István

Szerepel a Veszprém megyei és a pápai városi könyvtárban vendarati kiállításon

N.N.: Ifjú festők, grafikusok fotósok

Napló 1971 IV-6

Ezsiás Éva

Ezsvás István

A „Studió Veszprém" tagja:
kerepelt a csoport kiállításán

N.N: A vidéken alkotó fiatal
művészek helyzete

Napló 1971 III-11

Ersek István

Festményeinek kiállítása
Veszprémben, a Bakony Múzeumban
nyílik meg.

Magyar Nemzet 1973 június 23
4. old.

Ersaiás Anikó

Pasztelekkel szerepel a KLTE Képzőművészeti kövének kiállításán

Egyetemi Élet 1969 III. 1

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

NAPLÓ

Érsiás István

1971 NOV 28

102,1

Vasárnap kiállítás, kedden előadás a megyei könyvtárban

Veszprémben, az Eötvös Károly megyei könyvtár földszinti termében ad helyet ismét a KISZ képzőművészeti csoport tagjai alkotásainak bemutatására. A *Studió Veszprém* három művésze, illetve: *Ézsiás István, Kulcsár Ágnes és Szepsi Szücs Levente* képeiből rendezett kiállítást november 28-án délelőtt 11 órakor nyitja meg *Szelényi Pál*, a megyei tanács művészeti előadója.

Kedden újabb felolvasó színpadi előadást tartanak a könyvtár klubjában. *Schwajda György: Ne játssz a piatnikkal* és *Ebert Tibor: Mikrodrámák* című művét *Siklós Olga*, a Petőfi Színház dramaturgja rendezi. Bevezetőt mondanak a szerzők. Közreműködnek a színház művészei: *Dobos Ildikó, Dobránszky Zoltán, Gönd Klára* és *Tóth Titusz*.

Vasúti szállítás esetén az ár a megrendelő vasútállomásáig bérmentve értendő. Ha a megrendelő saját szállítóeszközével fuvarozza el a műtrágyát, úgy fuvarköltség címén tonnánként 60 forintot térítünk. Az átvételhez bélyegző szükséges.

Fizetés határidős (10 napos) inkasszórendszerben, 5000 forint érték alatti vásárlásnál készpénzzel, vagy fizetési utalvánnyal.

A megrendelésben kérjük feltüntetni

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ézsiás István

NAPLÓ

Veszprém

1970 JUN 14

1021

Ézsiás István:

TIHANY

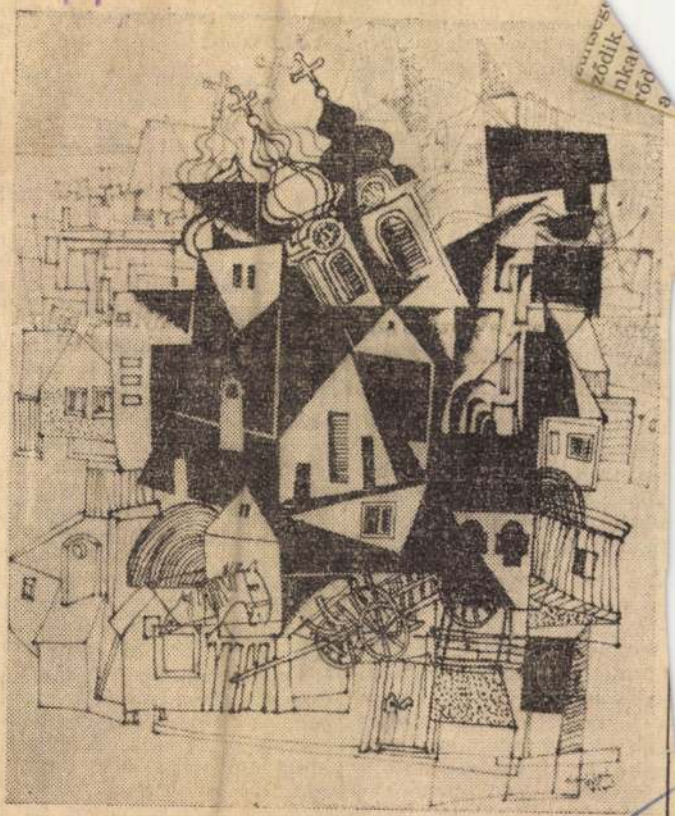

Ez még a népszámlálás

…lt.

…, de ez jövedelmük-
Az még kevésbé, hogy
…társaik továbbképzésével
…nek. Végső soron etikai
rutinból tanító pedagógus
a gyerek előtt? *Folytonos*
…net leginkább küzdeni az el-
s másként aligha, mint a
„háztájik" rovására.
…körüket is kevéssé gyakorol-
…k, jóformán csak a felsőbb
…ára indítanak vizsgálatot in-
…sek, felkészülés hiánya, né-
…tb. miatt. S ha megrovás is
…ndben zajlik le a fegyelmi.
…em tudhatják meg, így köny-
…zni a kisebb hibákat.
…t tetten érni egy sor olyan
…ajándékok elfogadása, netán
…vételezés, különösen a szü-
…helyzetétől függő megkülön-
…télyét rombolja azzal is a
…uban gyűjtött néprajzi tár-
…tulajdonának tekinti.

…érdemes példákat — 60 éves
csapatvezetőtől ifjú újí-
– összehasonlíthatatlanul na-
találunk, mint elítélendőket
…l, míg alkalmatlanság miatt
…pedagógust. A 70—80 képesí-
— kiket az alacsony fizetés-
…agógushiány miatt szükséges
…igyekszik képességét bizonyí-
fogyatékosságai ellenére –
…énk egész pedagógus társa-
…guknak állítanak egyre ma-
…mércét.

Raffai István

— Milyen
sokat látot

— Moszk
két világhír
tuffe és a
napjából k
mindkettő
szeri és m
kifejezetten
sok, sikerül
néznem, s *a*
ban a Figa
szintén nagyon tetszett. Láttam még Moszkvában *Maeterlinck A kék madár* című játékát, ez gyerekeknek szóló előadás volt elkápráztató technikai csodákkal, és egy új szovjet drámát, a *Marijá*t, ez műnek is, előadásnak is elég gyenge. *Leningrádban* elsősorban *Tovsztonogov színházának előadásai jelentettek nagy élményt. O'Neill Boldogtalan Hold, Gorkij Kispolgárok, Rozov A futópályán, ezek nagyszerűek voltak, de az egész út legemlékezetesebb előadása a Viharos alkonyat felújítása volt.* A Viharos alkonyatot nálunk is ismerik, és mindenki úgy tudja, hogy helyszín, idő és drámai helyzet szempontjából szabályos, hagyományos dráma ez. Tovsztonovék azonban mintha egy

…t
színházakat, az, hogy *technikailag valamennyien tökéletesen el vannak látva, tisztán, nem elhanyagoltak, a közönségnek maximális kényelmet biztosítanak.*

— A legendás hírű szovjet színházi közönségről mi a véleménye?

— Moszkvában is, Leningrádban is viszonylag kevesebb színház van, mint mondjuk Budapesten. *De a színházak általában nagyobbak.* A Puskin Színház például ezerhatszázas nézőterével nagyobb, mint a mi Operaházunk, de Rajkin színházába is befér egyszerre ötszáz néző. *Bérletezés nincs a jegyekért mindig sorba kell állni*, volt úgy, hogy mi is csak pótszékről nézhettünk meg egy-egy előadást, *az előadások mindig zsúfolt ház*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Ézsiás István

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1965 SZEP 26

1021

1965. szeptember 26.

Fiata festők képei

Három fiatal kiállítását hírdetik Pápán a plakátok. *Ézsiás István, Horváth Lajos* és *Takó János* neve már nem ismeretlen. Különböző kiállításokon szereplő munkáik figyelmet keltettek.

Fiatalok, kevéssel túl, vagy innen huszadik évükön. A kiállításon azokat a műveiket láthatjuk, melyekben az önálló megfogalmazás, az egyéni gondolat kifejezésének igénye már túlnő az elemző természettudományon. Több képük egyenesen összefoglaló, tömör megfogalmazású. Rajzosak, gyakran húznak erős kontúrokat a formák köré, akkor is, amikor a pontosabb, megválasztottabb formaadás helyénvalóbb lenne. Színeikben sok a lobogás, erő. Megnyugtató és örvendetes, hogy nyomát sem látjuk holmi igénytelen festegetésnek, szokványos, giccses dilettáns megoldásoknak. Öntevékenyen, a városban működő képzőművészeti szakkör tanulási lehetőségeit kihasználva jutottak el erre a szintre.

Végezetül érdemes megjegyezni annak a néhány képnek a címét, amelyek művészi alkotásként is helytállhatnak: *Takó János:* Csupasz fák, Tapolcapart, *Horváth Lajos:* Napraforgók, Gyárudvar, *Ézsiás István:* Pályaudvar, Csendélet.

— H. L. —



Mi lesz

A beépíte

A vállalati b

A vállalati belső ellen
dó önkontrollnak is. Azon
ső szerv vizsgálja időnké
dásának módját, rendjét,
belülről is állandóan kut

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 NOV 18

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Ézsiás István

1021

Nádas

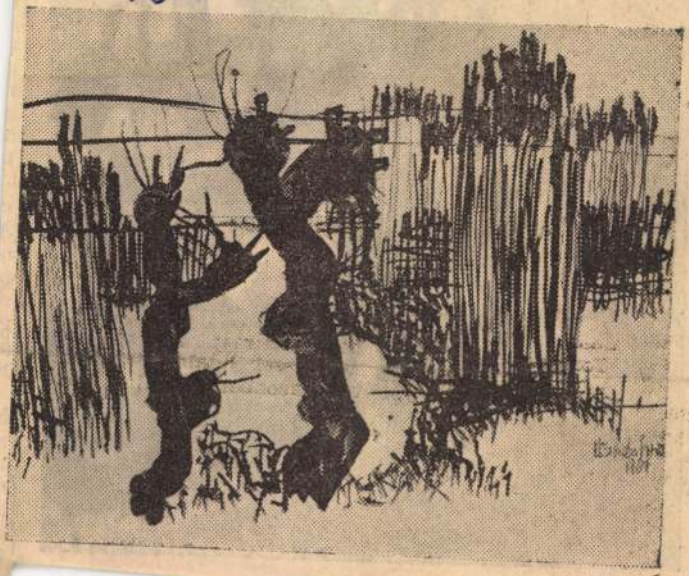

Ézsiás István tusrajza

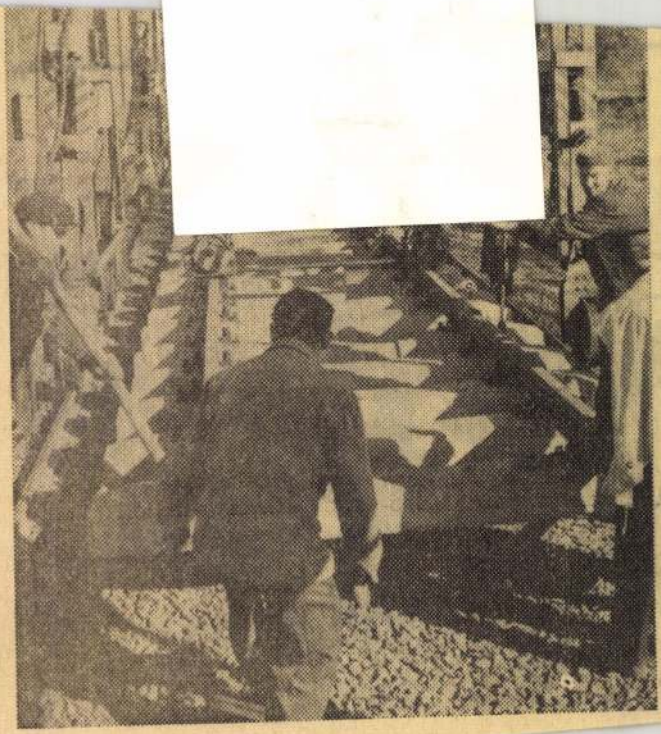

GÉPESÍTETT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 5

Napló Veszprém

Ézsiás István

1021 –



Ézsiás István: Téli erdő (grafika)

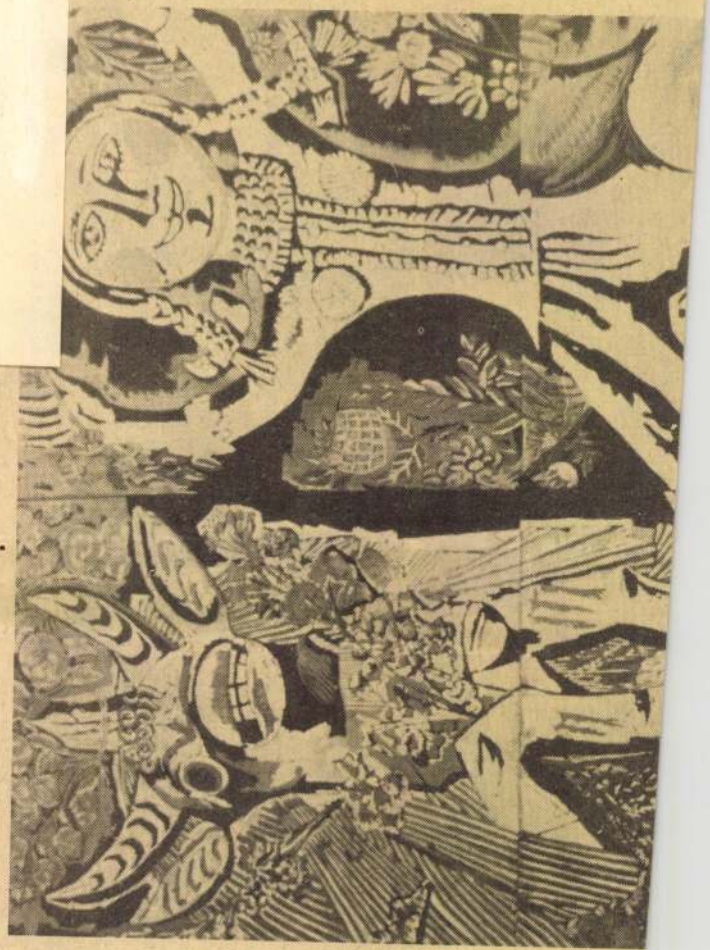

Ézsiás István

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

10 MÁJ 1

NAPLÓ

Veszprém

Kék szemem volt [illegible]

1021



TÁNCOLÓ NŐK
(Ézsiás István tűsrajza)

elalvás mindig réme volt a
vezetőknek. Francia mérnö-
kök most olyan elektronikai
riasztó berendezést szerkesz-
tettek, amelynek működése
az elektromos ellenállás vál-
tozásán alapul. A berende-
zés a vezető izomzatának el-
ernyedésére reagál.

A volánra kisméretű de-
tektort szerelnek. Ehhez két
vezeték tartozik, az egyik a
gépkocsi alvázra van letes-
telve, a másik a műszerfal

az un. kolposzkóppal, kitűnő-
en vizsgálható.

**— Hogyan játszódik le az ala-
pos rákszűrés?**

— Az orvos először is meg-
tekinti az egész bőrfelszint.
Utána a látható nyálkahár-
tyák (száj, garat) következ-
nek. Az emlők megvizsgálása
után a has áttapintása, majd
a külső nemiszervek és a
végbélnyílás vizsgálata kö-
vetkezik. A belső nemiszer-
vek és a végbél tapintással
történő vizsgálata zárja a

ÉZSIÁS István

Kommentár

Itthon és Burgenlandban

S.S.S.S.

Angol idegenforgalmi magazin került a kezembe, amelyben többek között az alábbiakat olvastam: „Adj négy „S"-t a turistának, biztos lehetsz, megelégszik vele." A szerző magyarázatot is ad a négy „S"-ről: *sea, sun, sand, sex (tenger, nap, homok, szex).* Megállapítottam, hogy az angol elmélet vonatkozhat a hazánkba látogató turistákra is. Tengerünk a Balaton, ahol napfény, homok bőségesen található. A szexért pedig hazánkban már nem kell messze menni. A Budapest–Bécs nemzetközi főútvonal győri szakaszán Impéria késői utódai nem kis számban várják a vendégeket. A négyből az első három S-sel hogyan gazdálkodunk? Arról sokat lehetne beszélni.

A napokban néhány napot Burgenlandban töltöttem a Fertő tó mentén: Mörbischben, *Ruston* és *Oggauban. Mörbisch* szépséges víziszínpadán megtekintettem hazánkfia, Lehár Ferenc világhíres nagyoperettjét, a Víg özvegyet. Azt is figyeltem, hogyan csalogatják a burgenlandiak a világ minden tájáról Ausztriába érkezőket. A négy S-ből az első három itt is adott, amit jobban kihasználnak, mint mi. Az osztrákok számára az idegenforgalom tekintetében a Fertő tó jelenti Burgenland legnagyobb kincsét, amelyet a bécsiek tengerének is neveznek. Azt mondják: a turisták, akik már megunták Ausztria magas hegyeit, sík vidékre vágynak, a Fertő tó partjára jönnek. Közülük egyre többen eddig hazánkban nyaraltak. A Fertő tó vizén az idelátogató téli és nyári sportot űzhet, a „pusztán" lovagolhat. Mörbisch július, augusztus hónapokban az operett fővárosa, ezáltal Burgenland bekapcsolódhat az ausztriai fesztiválok sorába.

Van mit tanulniuk itt azon hazánkfiainak, akik vendéglátással és idegenforgalommal foglalkoznak. Mörbischben tavaly ilyenkor még mindössze egy tóparti szálloda várta a vendégeket. Igaz, majdnem minden házon olvasható: zimmer frei. Az idegenforgalmi szakemberek megállapították, hogy a turisták nagy része szívesebben lakik hotelben. Július első napjaiban adták át Mörbischben a kedves, hangulatos, családias Amália Hotelt. Onnan három kilométernyire, Ruszton, ahol eddig már több szálló üzemelt, nemrégiben nyílt meg a 46 szobájában 100 személynek kényelmes szállást nyújtó Drescher-Sport Hotel úszómedencével, szaunával, szoláriummal. Frau Gruber, a ruszti idegenforgalom egyik kiválósága elmondta, hogy télen-nyáron nyitva tartanak. Az ünnepi játékokra Mörbischbe érkezők közül, ha mindössze ötvenen kívánnak télen visszajönni, már megérte a téli üzemeltetés.

A Víg özvegy előadása éjjel előtt néhány perccel ért véget. Osztrák kollégáimnak eszükbe sem jutott, hogy a késő éji órán nem tudnak vacsorázni. Mörbisch minden étterme zsúfolásig telve volt. Onnan három kilométerre, Ruszton, az egyébként este 10 órakor záró 240 személyt egyszerre kényelmesen befogadó híres étterem, az Alte Schmiede természetes, hogy nyitva várta a vendégeket, akik jöttek is szép számmal. Az étlapon szereplő 40 féle étel mindegyikét ajánlották. Mellékesen jegyzem meg, hogy a 240 személyt mindössze négy magyar felszolgáló látja el gyorsan, pontosan, udvariasan. A számla géppel készül. Átverés nincs.

Az említett három helység majdnem mindegyik szórakozóhelyén magyaros mentében hattagú cigánybanda húzza a magyar nótákat és a talpalávalót. Szórólapokon és programokban *„mulatsagra"* invitálják a vendégeket, természetesen gulyáspartival, borkóstolóval fűszerezve. Az egykori DDR polgárainak nosztalgiatúrát ajánlanak. Elhajókáznak velük a Fertő tó azon pontjára, ahol a vasfüggöny húzódott, ahol közülük sokan érkeztek a szabad világba. A hajó Fertőrákosra is elviszi az utasokat, ahol ugyancsak sokan várakoztak arra a bizonyos napra. Ilmitzet és környékét pannon tájként hirdetik cigányzenével, gémeskúttal, lovasbemutatóval, gulyával és ugyancsak „mulatsaggal". Oggau Ruszt, Mörbisch majdnem minden második házában saját termésű bort kínálnak palackozva is. Közülük is kiemelkedik a burgenlandi vörös nedűje. Az országút menti szőlőkben úgynevezett borutak vannak, amelyek pincéiben néhány schillingért bárki kóstolhatja, vásárolhatja a bort. Tapasztalataimból mindössze néhányat vetettem papírra. Érdemes elgondolkoznunk rajta.

I. B.

Riport

Csalók „csapolták meg" a Soproni Sörgyárat

Néha (el)úszik az Ászok

Bűnözőktől semmit sem lehet behajtani

Komora József vállalkozónak adta ki magát, de valójában csaló volt. A martfűi sörgyár és a szentendrei Márka Kft. mellett áldozatai között volt a *Soproni Sörgyár* is, ahol jelenleg több mint kétmilliós számla vár rá. Kertesi Attila, egy másik, több társsal dolgozó bűnöző, hamis cégbejegyzéssel és bélyegzővel rendelt több fuvar sört az alpokaljai gyárból – rendezetlen számlája meghaladja a hárommillió forintot. A sikeres akción felbuzdulva egy társ is csatlakozott hozzá. Az együtt „lebonyolított" ügylet eredményeként a gyár több, mint kétmilliót perel hiába. És mindez csak a jéghegy csúcsa, a csalások miatt megindult büntetőeljárások töredéke. A Soproni Sörgyár az elmúlt néhány évben súlyos tíz-, sőt talán százmilliókat vesztett az emberi tisztességtelenség, vagy a megrendelők csődje miatt. Hiba lenne azonban azt hinni, hogy mindez csak a soproni cég problémája, vagy hogy annak munkatársai felelőtlenül mérték volna a sört boldog-boldogtalannak. Jelenségről, általános problémáról van szó, mely egyformán sújtja az ország összes jól menő gyárát, de leginkább az élelmiszert előállító cégeket, hiszen a termék romlandó volta miatt itt van szükség a leggyorsabb értékesítésre. Ha a behajthatatlan követelések nagyságát nézzük, az ország hét sörgyára közül három vagy négy is megelőzi a soproni gyárat. Hogy mégis annak vezetőit kérdeztük a problémáról, annak csupán az az oka, hogy olvasóink a megye vállalataira kíváncsiak elsősorban.

Nincs könnyű dolga az újságírónak, amikor egy piacról élő vállalatot manapság a gondjairól faggat. Az egyre élesedő verseny miatt minden cég csak a szépről és jóról szeretne beszélni. Kezdetben a Soproni Sörgyár vezetői sem örültek faggatózásunknak, rövid egyeztetés után azonban (a lapunkkal való régi jó kapcsolat jegyében) úgy döntöttek: a nyilvánosság előtt beszélnek a közelmúlt egyik legnagyobb problémájáról, melyet napjainkban egyre jobban sikerül kordában tartani.

– A gyárnak 650–700 adóssal szemben van követelése. Per az ügyek közel egyharmadából lesz – tudtuk meg *Rataticsné Dr. Herczku Zsuzsannától* a cég jogi képviselőjétől. – A tartozások összege változó, van aki huszonötezerrel, de akad olyan is, aki kilencmillióval adós. Rendőrségi ügy talán húsz esetből lett. A vizsgálatok lassúak, egy-két éves ügyek még mindig nyomozati szakaszban vannak. Sok esetben az sem hoz megoldást, ha megnyerjük a pert. Gyakran kapjuk azt a választ, hogy az adós vállalkozó, letiltható jövedelme nincs. Az ingatlan elárvereztetéséhez sok esetben az OTP nem járul hozzá, ha a tulajdonos „neki" is tartozik. A bűnözőktől semmit sem lehet behajtani, gyakran a rajtuk lévő ruha az egyetlen tulajdonuk. Mások elmenekülnek az adósság elől, az országban végig üldözzük őket, de nincs semmijük – ilyenkor a végrehajtás szünetel...

– Korjelenségről van szó. A probléma 1990-ig ismeretlen volt számunkra, egészen addig a bélyegző elég biztosíték volt arra, hogy a vevő valóban fizetni fog. A gond 1990-91-ben kezdődött. Sorra alakultak a vállalkozások, melyek közül sok csődbe ment, és feltűntek a szélhámosok is. Eltartott egy darabig, mire rájöttünk, hogy a bélyegzőnek nem lehet többé hinni – fejtette ki dr. Herczeg Kálmán, kereskedelmi igazgatóhelyettes. – Nem volt könnyű az átállás az évtizedek alatt megszokott bizalomról a bizalmatlanságra. Annak eldöntése, hogy ki a csaló, korántsem olyan egyszerű, mint a krimikben. Lehet kiváló üzletember is kopasz, vagy sebhelyes arcú, és a kifogástalanul öltözött úriember is lehet csaló.

– Előfordult, hogy a „vevő" már a hatodik szállítmányt vette fel, ugyanakkor még az elsőt sem fizette ki. Hogyan történhetett ez?

– A megrendelőket a kirendeltségeinken szolgáljuk ki, és régebben a számviteli rendszerünk nem volt elég fejlett. A központból lassan ért vissza az információ, így a dolgozónk nem tudhatta, hogy a vevő kifizette-e már a néhány héttel korábbi szállítmányt, és jóhiszeműen kiadta az újabbat. Nem tapasztaltunk azonban szándékos összejátszást, még komoly mulasztást sem. Kiemelve egyes ügyeket, persze találtunk olyan szállítmányt, amit már nem kellett volna kiadni, de minden esetet egyedileg kell elbírálni. Ma már minden kirendeltség folyószámláját helyben, számítógépen tartják nyilván, a dolgozó azonnal látja, melyik szállítmány árával adós a megrendelő.

– A számítógépes rendszeren kívül hogyan védekeznek még?

– A vállalkozói engedély és a telephely ellenőrzésével a szélsőséges esetek többségét már ki lehet szűrni, de ezzel is óvatosan kell bánnunk. Egyrészt azért, mert a vevőink túlnyomó része tisztességes üzletember, és felesleges őket megbántani. Ha valaki megsértődik, lehet hogy átmegy a konkurenciához, és mi esetleg egy kiváló vevőt veszítünk el. Másrészt az új vevő teljes leinformálása többe kerül, mint ha minden századik esetben becsapnak bennünket, és az információk a gyors változások miatt sokszor nem is kellően pontosak. Tavaly ősztől az új vevők kezdetben csak készpénz ellenében vehetik át a szállítmányokat, és csak néhány hónap után (ha megbízhatóságukról meggyőződtünk), fizethetnek számlán. Előfordult, hogy nagyobb fizetéselmaradás után az újabb szállítmányokat csak készpénzre kaphatta meg a régi vevő is. A pénz kezelése ugyanakkor lassítja a kereskedést, és itt is óvatosaknak kell lennünk a konkurencia miatt. Lehet, hogy más gyárnál számlán fizethet a kuncsaft.

– A konkurens sörgyárak között van információcsere? Figyelmeztetik egymást a notórius csalókra?

– Létezik az információcsere, de nem minden vállalattal működik egyformán jól. Volt már azonban példa arra, hogy néhány személyre különösen felhívták a figyelmünket...

– A kifizetetlen szállítmányok mennyire érintik érzékenyen a vállalat költségvetését? – kérdeztük *Nagy István* gazdasági igazgatóhelyettest.

– Szerencsés helyzetben vagyunk, mert sok vevőnk van, és ezeknek töredéke megy csak tönkre, a szélhámosok száma pedig még kisebb. Ha hatezer megrendelő közé óvatosságunk ellenére beférkőzik néhány csaló, azt egy erőnyben menő vállalat még el tudja viselni.

– Mekkora a szélhámosok és a csődök által okozott kár?

– A vállalatnak kétmilliárd forintot jóval meghaladó nettó árbevétele van évente, ebből 1-2 százalék veszik el ilyen ügyek miatt. Roppant kellemetlen ez is, de még nem megrendítő. A csalók és szélhámosok kiszűrésében az utóbbi két évben nagyot léptünk előre. A készpénzes fizetés bevezetése nagymértékben csökkentette a gazdasági rizikót, az újonnan keletkező kritikus ügyek száma jelentősen lecsökkent. Igyekszünk azt tenni, amit a rendőrség és a vállalat tulajdonosa is joggal vár tőlünk: udvariasan, kellően rugalmasan, de az elvárható óvatossággal viselkedünk vevőinkkel.

Mészáros Gábor

Színes

Blődli? – Nem biztos!

Mit fütyül a feketerigó?

Kedvenc madaraim közé artoznak a sárga csőrű fekerigók. Ha találkozom velük agy hallom őket, egy-két perig mindig elnézegetem őket uzgó kukackeresésük közen, vagy visszafütyölgetek ekik.

Így volt ez nemrégiben is, mikor a hévízi szanatórium odálatos parkjában elfütyöszgettünk egymással, mert feketerigó „barátom" szívén fogadta a kis füttyös csegést. Meg is állt mellettem y idősebb osztrák asszony, yelt bennünket, majd megrdezte tőlem: „Mit mond?" kezével a faágon „ücsörgő" adárra mutatva.

– Ez titok – válaszoltam, s ta is azt hiszem, hogy ezek az intelligens kis madakkal nagyon megértjük egyst.

Szinte hihetetlen, de megtént, hogy kora tavasszal yőri Rába Hotel előtti kis k még csupasz ágú fájáról azafelé mentemben – rám rörészett egy fekete kis baom. Tóninak neveztem el. szafütyöltem neki, s közk elkezdődött a kommuálás. Egyelőre eltitkoltam, y miről csevegtünk, de t egy hete aztán, amikor vedik emeleti – túl zajos – sunk kis balkonján üldöm, egyszer csak a velünk ben levő ház két emeletnagasabb tetejéről rám entett a Tóni. Mutatta is magát a lemenő napfényben. Visszajeleztem neki, s erre egy újabb füttysorozattal tudomásomra hozta, hogy most már nem kell tovább titkolóznunk, mondjam el nyugodtan, mi nem tetszik neki itt a Baross út környékén.

Nohát, akkor jöjjenek csak feketerigó barátom: a Tóni panaszai.

– Miért engeditek itt, a belváros szívében neveletlen fiatalok idegrepesztő motorozását?

– Miért nem lehet megértetni a fiatal lányokkal és fiúkkal, hogy az igen szépen rendezett megyeháza előtti tér frissen festett padjai ülésre valók, nem pedig a piszkos cipőtalpak tartására, a támlák tetején üldögélők részére. Jó lenne, ha az illetékes szülők és pedagógusok ezt is tudatosítanák gyermekeik körében.

– Miért nem lehet gátat vetni a Baross úton egyre jobban elharapódzó kerékpározásnak. Kinek kellene itt intézkedni?

– Miért nem engedélyezték, hogy a Rába Szállodával szemben – az Árpád úton – található nagy – lombos fákkal teli – udvaron egy kerti vendéglő működjön, hisz ilyen alig található a belvárosban s milyen őrültség, hogy a város ezen egyik legforgalmasabb helyére terveznek föld alatti parkírozóhelyet?

– Miért nem körültekintőbbek városotok vezetői, hisz egyik oldalon Baross Gáborra emlékeztek, míg hátuk mögött ott a tábla: Lenin út 30., sőt 32., de kissé tovább haladva Lenin út 8. is van.

– Miért adták fel reményüket a Baross úton sétáló nyugdíjasok vagy a termálvízre vágyók, hogy valaha lesz még szép termálfürdője egész évben a városnak? Hova lett a fejlesztésre fordítandó több mint 100 millió forint?

– Miért nem találnak valamit ki az illetékesek a nagy testű kollégáim – a galambok – ellen, akik a város közepén összerondítják a legszebben felújított épületeket, a házak falait és balkonjait, s így a madarak ellenségeivé teszik a legjobb embereket is?

Ennyi volt a „bögyiben" egyszerre. A válaszomat nem várta meg, hirtelen tovasuhant a lombos fákkal teli Bisinger sétány felé, hogy nyugovóra térjen, mert ő már reggel 4 órakor újra fütyörészget. Így szokta meg!

Válaszolnom kell majd neki. Remélem, hamarosan újra találkozunk egy szép, nyugodt környezetben, ahol aztán és is megmondom neki:

„Jó, jó igazad van megjegyzéseiddel, de azt is látnod kell, mennyi minden fejlődés és szép is van a Baross úton."

„Egyre szebb üzletek nyílnak, egyre csinosabbak bennük a mutatós bolti ruhákban az eladók, és egyre több köztük az udvarias, megnyerő modorú. Van, ahol a hidegebb időben kis kalapot is kapnak majd a hölgyek."

„A Baross út egyre lombosodik, a fiatal fák jól érzik magukat a sok ember között is."

„Kedvező hatása van a piaci versenynek is, s aki jól bírja lábával, az sok forintot takaríthat meg az olcsóbban árusító üzletek felkeresésével."

„Az is öröm, hogy békésen sétálgatnak a Baross úton a jó húsban levő galambok. Direkt élvezik, ha kis gyerekekkel játszhatnak, nem repülnek el. Az is jó, hogy felfalják az utcán elég gyakori hulladékokat, csak az a baj, hogy nincs még elkülönített közös WC-jük, hogy ürülékük oda ejtenék."

„Kedvesek a sokat csicsergő szürke verebek, a szálloda elé néha belátogató feketerigók, s ha már „madaras" Győrről beszélünk, örömmel vettük észre, hogy a Rába mellett a vízen úszkáló hattyúk és kacsák, sirályok társaságát újabban egy igazi gólya is gazdagítja. Állítólag a Szigetközből érkezett, gondolván, hogy itt előbb talál békákat, mint a régi kiszáradt lipóti tó partján.

Egyelőre csak ennyit, kedves Tónikám!

Pálkövi Gyula

Tárlat

Kortársunk, a szobrász

Gondolatok az Ézsiás-művekről



István térplasztikája.

Ma már legenda övezi a hajdani *Rába Szimpozion* győri „csapatjátékát". Munkálkodásukat együtt kísérte megértő támogatás és tartózkodó ellenszenv. A jeles társaság tagjai mára – műveik révén – múzeumi rangra emelkedtek. A többség következetes maradt az összekötő eszméhez, mások látványos metamorfózison estek át. S saját halottjuk is van *Csiky Tibor* személyében.

Ézsiás István életében különös jelentősége van e csoportosulásnak. Művészi törekvései gyökeres fordulatot vettek a Fajó Jánossal, Haraszty Istvánnal, Nádler Istvánnal közös alkotómunka hatására. Választott mestere, Csiky Tibor elszántságával, tartásával különösen megragadta a társak közül, s életre szóló példával látta el. Az *A. Tóth Sándor* körében kapott indítás jó alapnak bizonyult, és e két eredőből bontakozott ki saját, a kor szellemiségével párbeszédbe sodródó művészete.

Csiky, Nádler, Bohus, Fajó művei állandó kiállításon láthatók a Szombathelyi Képtárban. A társul szegődött s fogadott *Ézsiás* mintegy félszáz alkotása nagyon otthonosan érezte magát e környezetben. A kostruktivizmus eszméjét sugárzó-közvetítő szobrok, reliefek, szerkezetek eleven kölcsönhatásba kerültek a háttérben elvegyülő munkákkal. S a győri művésztelep későbbi tagjai – Móder Rezső, Horváth László, Várnagy Ildikó – plasztikáival. Tárlata – nem először – foghatóan bizonyította egykori döntésének helyességét. Festőnek készülődve idejében ráébredt, hogy feszítő erői számára nem elég tér a vászon, a papír síkja. A tér és az idő meghódítására tört, a formák új rendjét kutatva, a monumentalitás csúcsai felé igyekezve. A szobrászat mellett döntött, a kor technikai hátterét és formakincsét, anyagválasztékát szerves egységbe rendező konstruktivizmus hívéül szegődött.

A tárlat látogatóinak egyike találóan közelítette meg Ézsiás szobrainak lényegét. Röviden kifejtette: *„E művészetben rejtőző szellemi és esztétikai értékek birtoklása eleve feltételez némi jártasságot a műszaki tudományokban, az ipari anyagok ismeretében, a megmunkálási technikák sokféleségében és az ábrázoló geometriában."* Közben két [illegible] kockából komponált, alig tagolt hasábot vizsgálgatott, amely könnyed mértani feladatot ültet át anyagba, s általa emeli művészi rangra a szűkszavú tárgyat. Hasonló felfogást, fegyelmezettséget tükröz az alumíniumhasábokból alakított térforma is. A tárlat anyaga jól elkülöníthetően rajzolja meg Ézsiás egyes periódusait.

A folyamat – érzékelhetően – az egyszerűségtől a szövevényesebb, a megbomló harmónia felé halad. Lehetséges, hogy az érett férfikor felé igyekvő ember imigyen vet számot környezete, s önnön élete változásaival, a tisztaság, a rend, az egyensúly illúziójával. Szaporodtak az alkotóelemek, a szögletességet, kerekséget átlók, metsződések, áttörések, az egyszólamúságot a dinamizmus váltja fel. A diszharmóniát egy elütő szín, alakzat, vagy idegenül viselkedő anyag erősíti fel. A precíz megmunkálás háttérbe kerül. A szobrokon a maga brutalitásában válik uralkodóvá a talált anyag, a szeszélyes alakzatokat életre hívó vashulladék – csődarabok, idomvasak, elhajított gépalkatrészek, meg a hegesztési varrat – a maga kopottságával, rozsdájával. Hihetetlen leleménnyel építi ezeket új konstellációba.

Ézsiás egy korábbi korszakában bensőséges szimbiózisban élt a faanyaggal. A bakonyi faragótábor – ezt most újraszervezi, -éleszti, – a természet közelségével, a feloldó csend békéjével ajándékozta meg. A természetpusztulás réme ismét irányváltásra kényszerítette művészi munkájában (is). Még ugyan fémekből, de mind több organikus elem jelenik meg művein. Csírája már megbújt a Kapcsolat című kisplasztikában, vagy az ívekből, spirálból szerkesztett sárga szobrán. Újabb reliefjein azonban egyértelműen a természetkereső szándék érhető nyomon. Így ad választ az erdőpusztulásra, tájrombolásra, gigantomán természetgyilkosságokra, szót emelve az életért.

Itt tart most Ézsiás István, a szobrász. Ötvenéves. Tisztes életmű van már mögötte. Hosszú ideje cselekvő részese, szervezője, alkotója e régió művészeti életének. Legjobb munkái azonban beépülnek a kortárs magyar művészetbe. Szombathelyi kiállítása ennek egyik bizonyítéka.

Salamon Nándor

Zene

Hullámtörés

A zongora Paganinije

Ahogy a szilveszter a be nem tartott ígéretek elhangzásának hagyományos ideje, úgy a nyár a rendszerezésé. A szabadság lehetőséget ad félbehagyott beszélgetések befejezésére, a rohanásban tűrhetőnek ítélt, de bosszantó hibák kijavítására, kijavíttatására, felgyűlt és feleslegesnek találtatott holmik végleges kidobására. S persze az év közben későbbre félretett könyvek és kazetták felkutatására, alapos szemrevételezésére. Így e kulturális rovat is tartozásai törlesztésébe kezdhet.

Az egyik ilyennek véletlen apropót szolgáltatott egy vasárnap esti koncert a Bartók rádióban. A jelenkori jazz-zongoristák egyik legkiválóbbjának koncertrészletét hallgathatták meg az érdeklődők. *Keith Jarrett* már többször járt Magyarországon, így nem ismeretlen az improvizatív zene szerelmeseinek. Ez az 1945-ben született zenész az amerikai jazz briliáns tehetsége *Charles Lloyd* zenekarában szerezte világhírnevét. A kvartettet az tette nevezetessé, hogy egyetlen stílusnak sem hódolt be, de mindet tudta játszani a main stream-től a free-ig. Meginvitálta együttesébe a jazzfenomén *Miles Davis* is, akit azóta is tisztelettel emleget, de Jarrett már a maga választotta úton akar elindulni.

Kiváló komponista. Megpróbálkozik még a szimfonikus zenével is, de nem ez az ő világa. Pedig a billentyűsök az összetettebb komponálás mesterei. Még a könnyedebb műfajokban is. Tessék egyszer figyelmesen meghallgatni a *Jan Hammer* komponálta kísérőzenét a Miami Vice közben!

Külön bekezdést érdemelnek szólózongorás koncertjei. Aki hallotta őt így játszani, talán egyetért velem, olyasmi ez, mint mikor valaki magányosan üldögél a tengerparton, s a kisebb-nagyobb hullámok gyors egymásutánban becsapódnak és elcsitulnak a lábánál. S a gondolatai már-is valahol messze járnak. A hullámok pedig lefröcskölik, körbeölelik s jönnek végelátthatatlanul. Jarret úgy is komponálja meg ezeket, hogy magával ragadja hallgatóit a dallamhullámok játékaiba, hogy elkápráztassa, otthagyja és megkeresse hallgatóját. Játszik velünk és értünk.

A most hallható koncerten egy másik tehetségéből adott ízelítőt. Hiszen a kisegyüttesben, combóban való játékának is vannak rajongói, s nem is véletlenül. Ebben is egyéni úton indult el, igaz társai sem akárkik voltak, elég *Charlie Haden, Dewey Redman, Jan Garbarek* nevét említenem a műfaj kedvelőinek. Az ilyen kvalitású muzsikusoknál természetesen szó sincs rögzített vázakon nyugvó kíséretről, nem szólózó és kísérőzenészeket hallunk, hanem egymáshoz alkalmazkodó párhuzamos improvizációkat. Ez az, amit nem lehet megtanulni.

Ez a jazz.

A koncertet hat éve rögzítették az Egyesült Államokban *Gary Peacock* bőgőjátékával és a régi baráttal, Jack de Johnette-tel a doboknál. Míg a három kompozíciót játszották, felmerült bennem, milyen jó lenne Győrben is hallani néha legalább a magyar jazz kiválóságait.

Aztán eszembe jutott, hogy a múlkoriban egy étterem azzal hirdette magát, hogy a hétvégeken náluk élő jazz szól. És hirtelen nagyon megéheztem.

Iván Csaba

Törő István

Tanuld túllépni

Ráolvasással döntenek,
kik utat jelölnek neked,
elődeid vesztése benned,
és hányszor kell, ó, hegyre menned,
hogy völgyet láthass és csodát,
szétterülni a fény porát;
a szívek nyíló katakombák,
titkuk bagóért odaadják
annak, ki létedre ráigér
s törvénnyel harcol a semmiért –
elődeid vesztése...hol van
a mindentudó ebben a birokban?
csak ül és pecsenyét pirít,
fényes piacról álmodik,
bekeni mocsok-oltalom,
és párzó állatként rohan,
ha kölcsönt kap és kölcsönt ád,
kijárva minden iskolát
hiszi, már győzött, s vigyorog,
pedig nyakán ott a hurok,
jön az idő és fojtogat,
tanuld túllépni álmodat!

Szemle

Maglócán született

Fintorgó ablakok

Máté Imre irodalmi paródiái

FREUD egyik, a vicc tudattalanhoz való viszonyát elemző esszéjében idéz (többek között) egy nagyon találó mondatot Kuno Fischer német filozófustól: *„A vicc játékos ítélet"*. Ha ezt a tömör megállapítást mai helyzetünkre próbálnánk ráigazítani, valahogy így szólna: kevesen játszanak, sokan viccelnek, rengetegen ítélkeznek. Persze, mindez irodalmi életünkre értendő, megfelelő felhangokkal. Régóta hiányzik az a játékos humor, amely a századelőn, szellemes eleganciával egyszerre volt tartalmas és szórakoztató is. Sőt, megkockáztatom a kifejezést: tárgyilagos. Így nem véletlen, hogy mikor Karinthy Frigyes irodalomtörténetnek, stílusiskolának számító paródiagyűjteményét a kortársak kézbe vették, a legenda szerint nem az sértődött meg, aki benne szerepelt, hanem aki kimaradt, vagyis akit a szerző még ilyenfajta ítéletben sem minősített.

Ahogy hét évtizeddel ezelőtt Karinthy, úgy a játékos, humorra érzékeny nyugati magyar költőutód, „ez a *hansági Rimbaud, ez a besenyő Kakukk Marci", Máté Imre* (aki egyébként *Maglócán született*), „széles jókedvében... 51 Nyugaton élő és alkotó magyar költőt parodizál". Kötetének al-, néha főcíme: Így írtok künn. A mű, ahogy annak idején Karinthyé is, az írói személyiség védelmében született. Előszóként olvasandó „útbaigazításában" (az '56 óta) müncheni szerző írja: kötete a benne szereplőkről „szatirikus utánérzést, átélést" tartalmaz.

Az előbb idézett kritikusa, *Ribánszky László* állapítja meg még: „akin nevetünk, azt egy kicsit már szeretjük is, még inkább azt, aki megnevettet bennünket". Ez a tétel már csak azért is nagyon igaz, hisz empátia, beleélés nélkül ilyen módon szólni szerzőkről lehetetlen volna. Máté Imre csak arról ír, akit így vagy úgy, de szeret. Az „átélt" szerzőtárs soraiban az órára és a tükörbe nézhet.

Kötetének „álcimét" Major-Zala Lajos Svájcban élő költőnek Csonton virág című könyvétől kölcsönözte. Így lett e szatíragyűjtemény *„Csonton kutya"*-ként bejegyezve a nyugati magyar irodalom történetébe.

A kötet egyik legrokonszenvesebb jellemzője, hogy válogatását csak egy meghatározó szempont, *az érték* irányította, hisz művében az ismertebb alkotóktól kezdve a kevésbé ismertekig keresztmetszetet ad a Lajtán túli költészet teréséből.

Hosszú ideig „figyeli", olvassa „áldozatát". Fel- és kiismer stílusában minden jellegzetes „mozdulatot". A kiválasztott művek nyomán létrejött új alkotásnak, a paródiának sohasem az a célja, hogy „jól elbánjon" a megcélzott költőtárssal, hanem hogy tiszteljen „a mű és művész előtt". Ez a tisztelgés egyben figyelemfelkeltő gesztus is az olvasó felé (ezért kár a hazai írók kisfiús panasza), hisz a nyugati határon túl, Máté Imre sajnos nagyon igaz megállapítása szerint: *„magyar olvasókultúra ez idő szerint még elismerésre méltó mértékben nincsen"*.

Ezért fontos ezen a csonton ez a kutya, hisz meglelt finom falatait inkább majszolja, aki kezébe veszi, mint bárkinek bármely, az élet kínjaiból született, veretes verseskötetét. Máté Imre azzal, hogy a nyugati magyar irodalom 51 költőjének stílusát, sajátos jellemzőit tollára (nyelvére) vette, nem kisebbet alkotott, mint egy biztonsággal fellapozható karakterlexikont, amiben tudós irodalomtörténész és halandó olvasó is egyaránt ablakot talál az írói lélek „titkai felé.

Persze az irodalmi mélysé[gek] illetve magasságok mel[lett] nem szabad megfeledkez[ni] arról a huncut, gyakra[n] vérbő humorról sem, amely szerző kritikusi ismeretei[t] felteszi az igazán különös k[o]ronát. Talán bizonyítani tuc[ja] ezt néhány kiragadotta[n] idézett cím is: *Költözzünk k[i]ezös lakásba Uram!* (Békés Ge[rt]lért), *Döbbenet gatyaváltó közben* (Csepelyi Rudolf), *Vé[r] asszonyok fara* (Fáy Feren[c]), *A bambát fektessétek ágyba* (Kemenes Géfin László), *Me[g] fejetlen teve* (Horváth Elemé[r]), *Nyakizmán Tökül unokája* (M[a]té Imre, önmagához sem v[a]kegyes), *Béka a hon horg[o]* (Tollas Tibor).

Máté Imre, amikor majd [e]évtizeddel ezelőtt, 1984-b[en] kiadta szatíragyűjtemény[ét] olyan könyvvel ajándéko[zta] meg az egyetemes magyar [i]dalmat, amely nem párat[lan] ugyan, de méltó elődjéh[ez] Karinthy Frigyes „örökí[tő]" művéhez. Remélhetőleg az[t a] világban" a hiányt, mula[sz]tást pótlandó hamarosan [meg]juthat majd a honi érde[klő]dők kezébe is!

Gülch Cs

PUBLIKÁCIÓK

A művész első jelentős önálló kiállításának meghívója

A balatonfüredi Városi Művelődési Ház tisztelettel meghívja

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész
kiállításának megnyitójára
1986. augusztus 25-én délután 6 órára
a balatonfüredi Balaton Galériában
A kiállítást megnyitja:

FÁBIÁN LÁSZLÓ

író, kritikus

A kiállítás szeptember 22-ig
nettó kivetelével naponta 10-18 óráig
tekinthető meg

PhV

A
BARTÓK '32 GALÉRIA
1111 BUDAPEST, BARTOK BELA UT 32.

MEGHÍVJA ÖNT
1984. IV. 11. 16 ó.

MEDITÁCIÓ III.
C. KIÁLLÍTÁSRA

BUDAHELYI TIBOR
CSIKY TIBOR
ÉZSIÁS ISTVÁN
HERITESZ GÁBOR
HORVÁTH LÁSZLÓ
KÉRI ÁDÁM
KLICSU LAJOS
NÁDLER ISTVÁN
NAGY GÁBOR MIHÁLY
NEMES FERENC

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
FRANK JÁNOS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:
CSIKY TIBOR
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

A Csiky Tibor által szervezett „Meditáció" kiállításokon való szereplés jelentős szakmai orientációt jelentett számára

Ézsiás Istvánnak
aki ez ejjelt
is nappá változtatta,
szeretettel
Amengo tot.
1969
Tibor

„mi a hazaszeretet a figurális vagy
nem figurális művenetben" —
az vásos-varrottas megjelenése a
rajzban nekem is egy tökéletes válasz —
Köszönöm Amengo tot.
Ézsiás „próféta"

ÉZSIÁS ISTVÁN

foltok egymáshoz való – feszültséget teremtő – viszonya csak megerősíti „ideologikus" vélekedésünket.

Evvel szemben a *Velence I–III.* (2000) attól gyönyörű, hogy a művész különböző nézőpontokból kínálja az eseményeket. Persze a legnagyobb „történés" egy ilyesfajta képen a mozgó – fényhullámokkal igencsak megélénkített – víztükör. Hubert Riffnek van türelme és csaknem érzéki módon láttató ereje, hogy a három lapot külön-külön is jellegzetessé tegye. Az elsőn, messziről, egy lagúnát szemben látunk; és rajta nem a történelmi városrekvizitumok (falak, a kis kőhíd stb.) érdekesek, hanem a kék-fehér sávokban tükröződő vízfelület. A második akvarellen már – a képkivágásnak köszönhetően – közelebb van hozzánk az egyik palota fala, élénkebbé válik a rajta és a vízen (a maga zöldes jellegű hullámzásával ez utóbbin különösen) szikrázó árnyjáték. A triptichon harmadik darabja meg attól izgalmas, hogy palotájával és a gondolák kikötésére szolgáló facölöppel (rúddal) együtt közelebb jött hozzánk a lagúna. Mintha belépett volna a szobánkba. S a barna-kék faoszlop meg, korunkbeli, ám a közlekedést szolgáló tárgyként (ezt sugallja az előtérben való sokkoló megjelenése) erőszakkal beépül a történelmi falakba. Attól, hogy megnőtt – ezt fölöttébb erősíti a grafikus nézőpontja –, még kikerülhetetlenebbé, iszonytatóbbá vált. Szépsége ellenére.

S a föntiekhez hasonló intenzitású az a három vízfestmény is, amelyeken a nő, pontosabban: a rafinált fénymozgásokkal s árnyékokkal megélénkített női test a főszereplő. A *Fél öt után tíz perccel* (2001) hátulról ábrázolt női aktja – az időpont megjelölése, sejtelmesen, valaminő megnevezetlen történésre emlékeztet – egyszerűen csak szép. S e jegyben él a szecessziós hajzuhatagával némiképp Botticelli halhatatlan alakjára utaló *Vénuszocska* (2000) is, akinek derűs alakját a *fényrács* és *fénysatu* szorítóba fogja. A fényre szomjas szemet itt nem csupán az akt megvilágítása, hanem a kihívó pózban *pihenő* érzéki test is vonzza. De hatásában mindkét fönt említett akvarellen túltesz – amelyet az *eldöntetlenség* csak erősít – az egyidejűleg szakrális és e világi sugallatú *Rózsakenyér* (2001), ez a bravúros akt-torzó. Az akvarelljein a befogadóban keltett érzelmi hatást pontos részletszépségekkel csak növelő Hubert Riff ezen a lapján a nagyvonalú foltok kontrasztjával él. Ahogyan a *barna* kenyérre, a rózsaillatú női testre átlósan rávetíti fénysugarát (ami csaknem egy hullámzó drapéria érzetét kelti), egyúttal meg is szabadítja azt a kötöttségektől. Ebben a *megvilágító* gesztusban a leleményen túl – mesterségbeli tudás ide vagy oda – benne van az egész alkotó átszellemült lénye.

A csend képzete – képben és szoborban. Matzon Ákos és Ézsiás István művei a szigetszentmiklósi Városi Galériában. A meghívó mindkét alkotót *képzőművésznek* titulálja, ezzel egyúttal utal a pontos megnevezés nehézségére is. Hiszen Matzon Ákos festőművész éppúgy otthonos a relief készítésében, mint a térplasztika tudora, Ézsiás István. A szigetszentmiklósi tárlat főként attól izgalmas, hogy látjuk a művészi kifejezési mód tekintetében két rokon alkat – mindkettő a konstruktivizmusra esküszik – önálló karakterét; az életműveiket meghatározó azon jegyeket, a kép és a szobor szerkezetében nagyon is jól kimutatható *egyéni* kvalitásokat, amelyek kiemelik őket a látszólag ezt az irányzatot – hagyományt – követők népes hadából.

A fénytől ittasult szem – főképp ha a vízfelületen megcsillanva észlelheti eme különleges természeti jelenséget – szinte tobzódik a látványból szerencsés esetben látomássá emelt variációkban. Ám a „víztükröt" mint fényvillódzást, hogy még nagyobb legyen a megdöbbenésünk, a művész gyakran a szilárd tárgyakra is átviszi. Ettől lesz eleven – pontosabban: a fém (ezüst) tálon és az üvegvázán (kelyhen) visszatükröződő gyümölcsszem és levél rajzolatától még érzékibb – a *Csokor, ribizlivel* (2001) című csendélet. És – mutatis mutandis – ehhez hasonló kaland változtatja a szemünkben káprázattá a *Fény az erdőben* (2001) zöldessárga mezőjébe sötétzöld-fekete kottajegyekként papírra vitt (a szinkópás építkezés ritmusát szimbolizáló) fákat.

Hubert Riff amikor kirándul a természetbe – motívumkeresésének tudatosságához kétség nem fér –, akarva-akaratlan (megint csak zenei példánál maradva) Debussy érzéki hangzásvilágát és színértékét csalogatja a vizes papírra. A *Pipacsok* (2001) – talán éppen Vincze László kézzel merített papírján – mi más volna, ha nem a szétfolyó, szétfutó, a halovány pirosaknak így is lebegést adó *sejtelmesség*. Olyan érzelemleltár, amelynek zöldessárga tónusa csak kiemeli a vadvirág romantikától sem ment – bár színvilágában egy kissé megtépázott – fenségét.

S egy kis megengedéssel ehhez a nyílt érzelemnyilvánításhoz sorolhatók azok a grafikák is, amelyek a hideg és meleg színek összeütközéseiben – a kéket meglágyító sárgák-barnák sugallta kontrasztban – sűrítik össze a humanizált (emberivé tett) természet évszakváltozáson messze túlmutató tulajdonságait: a *fönt* és a *lent* egybetartozását, a külön-világok jelrendszerében is megnyilvánuló hűséget stb. (*Nyomok a hóban*, 2000; *A gát télen*, 2001). Ha van a zöld „enyészetben" a víz sodrásának dinamikáját is megjelenítő, „rendezetlenségében" ugyancsak esztétikumot reveláló rend – csaknem az absztrakt felé közelítve a vízfestményt –, akkor *A Sorgues medrében* (2000) az. Pedig a víz alatti növények kuszasága elsőbben valaminő organikus létre utal, és csak nagy áttételekkel érhetjük el a színében is többfokozatú zöld – mondjuk így – megnyugvást hozó kristályszerkezetét.

Hubert Riff fölfokozott szépségeszményével – mert a festőművész technikailag birtokolja az akvarell kifejező lágyságát, és esküszik a túlontúl szép szemkápráztató jelenlétének a fontosságára – néha egy kissé *édeskés* tájakra viszi a hagyományt csak a mesterember szintjén megragadó, illetve nosztalgikus (magyar) történelemfölidézéssel csupán a külsőségekig jutó ábrázolást. Ezeknél a grafikáinál még azok is jobbak – például a néprajzi ihletettségű *Paprika* (2001), de még inkább a *Citrom, zöld üvegekkel* (2001) című leheletfinom csendélet –, amelyekben a *láttatás* ugyan nem növekszik *látomássá*, ám nagyon is meggyőzően, a témából következő – látványerejű – biztonsággal közvetítik egyfajta, tárgyi valóságában hiteles szokásvilág nélkülözhetetlenségét.

Miért tetszik nekem annyira a *Pulykakakasok* (2001), a kiállítás talán egyik legmegrázóbb – mert a rút az esztétikumban ugyancsak „szépségfaktor" –, leghatásosabb darabja? Mert a háziállatok, legalábbis a nézővel szemben lévő három pulyka vörös tokája, „forradalmi" lebernyege – Franciaországban vagyunk –, úgyis mint totem-szimbólum, akarva-akaratlan épp az akvarellen jobbra, nekünk háttal álló, „semleges" pózban tetszelgő állat (feje alig látszik) csöndes ellenszegülésével együtt érték, vagy nem érték. A kép szerkezetén belüli fehér

Habár a „népes" had időről időre megfogyatkozni látszik. Miért? Mert sokkal könnyebb egyetlen – szoborként tetszelgő – meghajlított drótszállal vagy a vászonra odalöttyintett – a kép illúzióját keltő – festékkel „eredményt" elérni (magasan díjazza is ezeket az „alkotásokat" a külföldi, jobbára pénz mozgatta műkereskedelem), mint időigényes, sok munkát és még nagyobb fegyelmezettséget követelő művekkel. Melyeket a mérnöki precizitás mellett a kézművesekre jellemző műgond, az anyag szeretete stb. igencsak unikummá tesz. Az ihlet ideje itt – az anyag fizikailag ellenáll – kitolódik. Szerencsés esetben az *építkezés* – a kép- és szoborépítés – egész idejére. Mert a tiszta formák – színek, szögletek, élek, sarkok – szinte zenei (vagy legalább ilyesféle harmóniát követelő) építkezést sugallnak.

A kompozíció szigorúan mértani, ám néha (például a *hullámzással*) csaknem érzékinek ható rendezettsége, az artisztikusan megválogatott szín- és formavilág, a – főképp Matzon Ákosnál – sorozatot eredményező, a motívumok variálásával új és új képegészt létrehozó kifejezőerő – mind-mind sajátja ezen műveknek. Kép és szobor egyként a csend képzetét kelti bennünk (igaz, hogy Ézsiás színezett, falra is akasztható térplasztikája némelykor az orosz forradalmi avantgárdra utaló *üvöltő csendét*), mintha különleges súlyuk volna a gondolkodást növelő, eme hűvös tárgyszerűségükben is izzó teremtményeknek. A festőművészt és a szobrászművészt megihletők – ~~művészetüket~~ aktivizáló – hagyományvilágot (a Bauhaus, az orosz – Tatlin, Liszickij – és a magyar – Kassáktól és Moholy Nagytól egészen Csikyig és Konokig húzódó – konstruktivista stb. avantgárdot) nem szükséges föltétlen megidéznünk ahhoz, hogy lássuk, milyen művek elkészítésére ösztönzött, s nem utolsósorban hová fejlődött Matzon ~~Ákos és~~ Ézsiás István teremtő ihlete. A szigetszentmiklósi kollekció – életművükből egy-egy szigorú válogatás – arra kiváltképp megfelelő, hogy újólag rögzítődjék bennünk: egyéni arculatú művészetük nem csupán a kortárs magyar képzőművészetnek szerves része, hanem együtt lélegzik a (sajnos gyakran divathóbortban – posztavantgárd – szenvedő) modern külföldi áramlatokkal is.

Matzon Ákos képteremtő fantáziája – ahogyan lángoló, de sokszor vissza is fogott érzelmeit megszabályozza, és evvel a kötöttséggel útjára engedi – bátran merít a becses családi hagyományból (Madách mint távoli rokon filozofikus és a szobrászművésznek is kitűnő édesapa tömbszerűségében is poétikus életművéből-figuráiból), ugyanakkor a XX. századi, nyomaiban a rajzállványon lévő pauszpapír-ábrázolat szerkezetét őrző alkotások, leginkább a Konok Tamás nevével fémjelzett vonulat „hűvös" eleganciájából úgyszintén. Ez a *tartalmi* és *formai* telítettség, amelyben a bibliai ihletettségű világmagyarázat valaminő, az ellenerőket – a támadást jelző megannyi veszélyt – egyensúlyban tartó plasztikai bölcsességgel elegyedik, az egymásra festett, rétegzett színt és a reliefszerű, hol a horizontális, hol a vertikális mentén rendeződő kiemelkedéseket-süllyedéseket a visszanyert harmónia szimbólumaként fogja magában.

Körök, négyzetek pozitívja-negatívja, *vonalárkok* valamiket elválasztó, valamiket lezáró véglegessége éppúgy fölfedezhető eme különleges *léttérképeken*, mint a stilizált testnek a valóságosnál többet mutató szenvedésélménye. Ama klasszikus, a mitológiai súlyától csak még elementárisabbnak tűnő *keresztha-lál* a modern ember drámájaként jelenik meg a *Korpusz I–III.* (2002), eme különleges „triptichon" ikonográfiából jól ismert pózának rajzolatában. Matzon

nem didaktikusan közli, csak sejteti, hogy a kereszt függőleges és vízszintes szára a kiszenvedett test részeinek tapadásával, illetve a fehér-fekete-fehér körök mint megannyi glória ellégiesítésével a fókusznál – paradox – központibb helyzetbe kerül, ezáltal megnő a „képi" tudósítás drámája. Még az is gazdagodik, aki eme szépség befogadásakor figyelmen kívül hagyja – mert sem érzéke, sem tudása nincs az ilyesféle átszellemítéshez – a képmező említett történéseit. Hát még aki érzi is a mögöttes tartalmak súlyát, csak annak lesz igazán megrázó a három variációban kifejlő teljesség, egyfajta *sorsmotívum* kínzó jelenléte.

Az építésznek sem utolsó festőművész – akár fekete téglalapok, „pálcikák" ritmusában különleges tér érzetét keltve (*Apokrif I–IV.* – 2000/2001), akár *Kalligramok* ecsetírásában a tudat alatti véletlennek áldozva – újra és újra kísérletet tesz az egyszerre valóságos és csupán a képzeletben létező „csillagatlasz" megérzékítésére. Hogy evvel a játékkal egyértelműen – legalábbis főbb vonásaiban – a kozmosz bonyolultságára utal, mint valaminő, a bensőben lezajló drámát hitelesítő *kemény igazságra*, az csak természetes. Viszont magyarázhatatlan – vagy csak nehezen leírható – képvilága, reliefjeinek (fa játékkocka darabjaiból épített domborműveinek) plasztikai mozgást reveláló izgalmas felülete (*Hullámok – Rapülők* – 1998) a napnál világosabban figyelmezteti a nézőt. A kép önmagában szép – hozzásegít ehhez a szín és a forma, a motívumvilág és a szerkezetnek feszültséget adó arányok megteremtése stb. –, ezért szemet-szívet megmozgató, jelentéssel sem bíró (mert absztrakt) látványához nem szükséges „értelmet" találni. Az értelem épp megmagyarázhatatlanságában van: az ezer oldalról is emóciót keltő, zártan-nyílt rejtélyességében.

Ézsiás István szobrai és a falból igencsak kiálló, több anyagréteget egymásra építő színgazdag reliefje (*Dekonstrukció*) szintén talányos voltuknál fogva izgalmasak. Jobbára fémből (kevésszer fából és műanyagból) készült műtárgyak, amelyek – említettem már – a magyar és nemzetközi konstruktivizmusból mint hagyományból nőttek ki, de oly eleven egyéni látásmódról, anyag- és formaalakító képességről tanúskodnak, hogy érdemes közelebbről is megvizsgálnunk: hegesztett, egymáshoz csavarozott és illesztett részegységeik (fából faragott, acélból öntött és formára vágott, lyuggatott lemezből palásttá kerekedő testjeik) mi által közvetítik az esztétikumot. Nem mozgó-működő mobilok, mint Haraszty István teremtményei (embergépei), és mégis – stabil voltukban is – a mozgás illúzióját keltik. Egyszer stilizált szárnyként funkcionáló színes karjaikkal – a *Hommage à Moholy Nagy* (2001) című artisztikus rakétakilövő mint kávéfőző-világítótorony „szárnycsapásai" innen erednek –, másszor nyugodt terpeszkedésükkel (*Csiky Tibor emlékére* – 1989) vagy éppen a stabilitás folytán bennük rejlő energiával, mintha azonnal robbannának (*Ipari object* – 1985; *Páros plasztika* – 1992). Egyiküknek-másikuknak a humor nevetőizmai sugallnak bizonyos, a néző által a gyakorlatban ki is próbálható ingamozgást – *Kultikus edény* (2000) –, amely egy, a paláston átszúrt rézcső ide-oda való forgatásával libegő helyzetbe hozza a belső hengerpalástot.

Ézsiás lehet, hogy játékos szellem – nyilván van ebben a témában az említett *posztmodern* edénynél jobb, hatásosabb mobil szobra is –, de engem inkább súlyos műtárgyai ragadtak meg. Pontosabban *komor méltóságuk*, amelyek – jóllehet semmi közük sincsen a hagyományos szobrászi technikákhoz, a

kőfaragáshoz és a fémöntéshez – a térbe helyezett plasztika tömeg voltából, a körbejárható *test* szikla-nyugodtságából (Brâncuşi) erednek. Ebbe a csoportba sorolható a feketére és fehérre festett, hornyai folytán egymásba illeszthető két idom (*Páros plasztika* – 1992), de még inkább az egyszerűségében is tüneményes *Ipari object* (1985) is. Ez utóbbinál a fekete és kék színű hornyok – a fémes acélt meglágyítani igyekvő, színezett *folyamok* – nem szabdalják szét a monumentumot, sokkal inkább – anélkül, hogy kilendítenék statikájából – dekorativitást kölcsönöznek a méreteinél hatalmasabbnak látszó konstruktív szobornak. Lehet, hogy – korábbi kiállításon láttuk – ez a tömör henger a talpáról a palástjára fordítva (mi több, belehelyezve az itt önálló szoborként funkcionáló *Rába* [1985] acéllemezből hajlított palástjába) a szemlére bocsátottnál érdekesebb látványt nyújt, de külön-külön szerepeltetve ugyancsak jellegzetes darabok. (A hengerpalástot feszítő idomacél – *Kilowatt* [1990] – ennek a kettősségnek a terméke.)

A feketére színezett anyagból (acéllemezből) kimetszett forma mint *hiány* a három „világkerékből" épített *Plasztika IV.* (1990) a térben egymástól eltolt *ablakok* imitált *űrmélységével* kap igazán hangsúlyt. Megfejtésre vár, hogy a különböző szobor-építmények – legyenek szerkezetüknél fogva komorak vagy játékosak – miként adják vissza, akár egyetlen sugallattal, az anyag filozófiáját. Alighanem a művész transzponálóképességében van az erő; abban, ahogyan különféle technikai műveletekkel a fát az acélt, a horganyt stb. megbontja, egyúttal beszélővé is teszi. Nem véletlen, hogy a Csiky Tibor szobrászművész vagy a Kluge Ferenc (*A manufaktúrától a kis gyárig* – 2002) emlékére készített konstrukciók már-már anyagaikon átsejlő jellemtulajdonságokat is hordoznak.

Monotípialáz. Püspöky István grafikái az Antenna Hungária Rt. galériájában. Aki a megannyi kísérletezés után az alkotói fantáziát bizonyos véletlenszerűséggel megtoldó *monotípiát* választja önkifejezési formának, az – akár bevallja maga előtt, akár nem – nyughatatlan lelkének, a háborgást vagy megcsendesedést pszichikai erővé – lendületté – tevő fölfokozott létállapotnak áldoz. Püspöky Istvánnak, a középnemzedék karakteres grafikusának kellett ez a *robbanás*: a bizonytalanságban is a bizonyosságot keresni, egy libegő falevélben is megtalálni a viharos tengeren a hajót ugyancsak biztosan röpítő vitorlát. Hiszen az egyszer (színes grafika esetében többször) nyomott lap nem csupán a kiszámíthatatlan kaland, a kéz biztos útját sajátságos lelkülettel fűszerező *monotípialáz* terméke, hanem a grafikai rendezettségé is.

Ez utóbbinak köszönhető, hogy az életpálya eme szakasza, az 1997-tel kezdődő öt-hat év a művész karakterjegyeit nem kis mértékben dúsította. A korábbi – Kondor Béla *corpus*aira nyíltan utaló – *megfeszítettség-élmény*, amitől a rézkarcok olyannyira átszellemültté váltak, mára egy kissé oldódott; pontosabban a hangsúlyok másra tevődtek át. Egy szóval sem mondom, hogy súlytalanabb volna az Átrium Galéria tárlatán látható monotípia-világ – nem beszélve a reneszánsz jegyében formálódó modern komputergrafika-sorozat és az írókával rajzolt kerámiatálak szín- és formavilágának kísérletező komolyságáról –, mint a más technikával készült grafikák kollekciója. Csakhogy Püspöky tragikus látásmódra hajló – furcsa a szó itt – *boldogságélménye* úgy rétegződött át, hogy megvillannak benne a pillanat színezte ihlet új képet előhívó módozatai.

EZSIÁS ISTVÁN

Egy kissé artisztikusabban fogalmazva: a *szem bársonya* nem csupán fölfedez, fölfed, átvilágít, hanem különleges befogadóként, sokszor szinte az elérzékenyülés határáig menve, magába oldja a legváratlanabb látványt is.

Fáradtság, a magába fordulás, magába zárkózás stációi kellettek ahhoz, hogy egy külföldi út – egy céltalannak tetsző éjszakai bolyongás – nyomán váratlanul kinyíljék a lélek is? Ha azt mondom, hogy a gyakran kedvét vesztő grafikus *készült* erre a találkozásra, keveset mondtam. Akarva-akaratlan hívta – sőt bizonytalan lélekállapotát megcáfolván követelte – a bensőjét ugyancsak megforgató, sokkoló élményt. Akárcsak valamely fölajzott költőnél, alkotáslélektani rejtély, hogy miért *ott*, miért *abban* a pillanatban látta meg a grafikus azt a furcsa *fényjelet*, ami őt olyannyira fölzaklatta. Brüsszel éjszakai Püspökynek ezentúl már mindig egyetlen lámpást fognak jelenteni: a kivilágított, kicsiny kirakatban a Grál dárdájánál (Wagner) fényesebben lüktető, repülőgép formájú kalitkát, *szabadrab* madarával.

A váratlanság eme tökélyével (1997-et írtunk) természetesen a példakép: Kondor Béla repülőmodelljei, az angyalszárnyak révén is ördögi alkotmányok ugyancsak megidéztettek. S nem kevésbé az alkotó művészre – az igazi művészre – jellemző létállapot: az ezernyi béklyó és pányva ellenére is a szárnyalás képessége. Tehát Püspöky – sokszor önmagára rótt – menekülés- és szenvedélyélményéből a *szabadrabbá* váló bölcs megértő, s ugyanakkor a lét értelmetlenségei (leginkább a halál) ellen lázadó „oldottabb" magatartásformája lett. A karcolt vonalháló a jól ismert motívumokkal (az emberi arccal, a madárral, a szárnnyal, a csikóval, az ördögfejjel s megint és megint csak a korpuszszal) s nem kevésbé a gesztus értékű, hol kígyóvá, hol gerinccé, hol töviskoszorúvá váló ecsetnyommal olyan nehezen leírható – valójában csak grafika voltában releváns – létérzületet fejez ki, amely szimbólumrendszerében gyakran a Bibliára és a mitológia ma is kozmikusnak tetsző jelképegyüttesére utal vissza, ám egészében a korunk szakadékai közt vergődő embert jeleníti meg.

Az izgékony, állandóan *rajzolásra kész* kéz futamait úgy végzi a lecsiszolt fémlemezen – egyszer a fölemelkedés s egyúttal *vörös* becsapódás (*Szárnyak XXI.* – 1997), másszor a lapot két részre bontván a jelek mitopoétikus hangsúlyában a világegész illúzióját keltve (*Hal és madár* – 1997) –, hogy látva látni: a szín és forma kontrasztjával feszültséget teremtve miként lesz eme grafikai világ szerves része a műveltségélmény. Jó, ha megjegyezzük, Papagénónak, a madarakkal jókedvűen csilingelő Mozart-figurának és a brüsszeli éjszaka sötétjében önmagát kereső vándornak, Püspökynek mást és mást jelent a *kalitka*. Az egyiknek önfeledt, a párja keresésében meg is valósuló boldogságot, a másiknak pedig a kínzó látomások (levertség, kiúttalanság stb.) ellenére kiküzdött – szerencsésen meglelt – *poétikai létet*, amelynek hatásait természetes nem csupán a művész fogja kamatoztatni.

Innen nézve érzékelhető csak igazán a grafikák érettsége, vonalhálóiknak hol egyszerűsítő (részleteiben, motívumaiban is jelképerejű), hol a szerkezet feszültségét több technikai fogással (a folthatás és vonalháló egymásracsúsztatásával, a színek – vörös és fekete – jól megválasztott kontrasztjával) biztosító *telítettsége*. Ily gazdag grafikai lapokat, amelyeken együtt van ihlet és tudás, látomás és tapasztalat, bátor stilizálóképesség és a nyomtatás véletlenszerűségéből eredő s az összhatást növelő többlet, mostanában alig láthatni. Ez sok



ELSIÁS ISTVÁN

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Ézsiás István, festő-képzőművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1982 JUN 3

Ézsiás István kiállítása – avagy permanens szellemi izgalmak az FMS-ben

1021

A különböző művészeti ágak legtehetségesebb képviselőiből 1980-ban szerveződött FMS – azaz: Fiatalok Művészeti Stúdiója – működése e rövid ideje alatt már nem egy programmal bizonyította létjogosultságát. Ezek sorában külön figyelmet érdemelnek az immár folyamatosnak tekinthető, s egyre markánsabban körvonalazható koncepció köré épülő képzőművészeti kiállítások, melyeken FMS-tagok és meghívott művészek felváltva szerepelnek. A sajátos hangulatú Kisgalériában ezúttal a Stúdió egyik tagjának, a már több mint egy évtizede önálló és csoportos kiállításokon rendszeresen szereplő *Ézsiás Istvánnak* a munkái láthatók.

Napjainkban nemcsak a képzőművészet, de az irodalom, a zene és egyéb társművészetek a hagyományos formákban rejlő összes lehetőségek felélésével, maximális kihasználtságuk folytán egyre intenzívebben fordulnak új utak felkutatása felé, melyek mind korszerűbben, mind adekvátabban fejezik ki a felgyorsult kor, a változó társadalom állandó mozgásait. Eközben természetszerűleg egyre hangsúlyosabb szerepet kap az anyag, a matéria és annak megmunkálási módja.

Nem hagyományos értelemben vett szobrok, amiket itt látunk, megnevezésükre tán pontosabb megjelölés az „objekt" – tárgyiasult tudat, az anyag újszerű megmunkálásával a lehetséges tér, a szellem szabadságának sajátos hitelesítése. Ézsiás egyben az építészet előtti tisztelgésnek is tekinti a kiállítást – egy-egy alkotással idézi a legjelentősebb, legfontosabbnak tartott mesterek szellemét, ahol is megkerülhetetlen fogalomként tolakszik elő a konstruktivizmus, mint legjellemzőbb alkotói elv. A leglényegesebb helyet tán Walter Gropius, a Bauhaus alapítója foglalja el e sorban, kinek újszerű funkcionalizmusa immár elválaszthatatlanul éled újjá az itt bemutatott tárgyakban. De Ézsiás világának jó megközelítésére szolgál a többi megidézett művész is: *Alekszanr Rodcsenko*, szovjet szobrász és fotóművész, aki a Bauhausra is nagy hatással volt, *Alvar AAlto* finn építész és iparművész, vagy épp *Amerigo Tot*. Tehát egyfajta progresszív, nyitott szuverén szellemiség, mely a mértani szerkezetek alkalmazásával, az anyagba történő minimális beavatkozással, a kompoziciós készlet elemeinek variálásával izgalmasan kísérletezik az anyag és a fénystruktúrák változtatható viszonyával. Anyagiságában, megmunkálásában is praktikus művészet ez, mintegy az iparszerű termelés esztétizálása, a legkorszerűbb, leghaladóbb szellemiséggel elegyítve, mely őséül vállal mindent, ami előremutató jelleggel bír a művészetben. Az anyag többszöri kiemelése nem véletlen: egymás mellett szerepel itt az egyik legkonvencionálisabb megmunkálható közeg, a fa, és a mindenképpen ipari technológiával történő alakítást kívánó ötvözött alumínium. A sajátos, friss szintézisre világít rá Ézsiás hitvallása: „Azok a képző- és iparművészek, akik hagyományos és új anyagokból a modern kor autentikus tapasztalataival alkotnak – általában a tárgykultúra örökségét nem kerülhetik meg."



A kiállítás egy részlete.

A kiállítás vár minden olyan érdeklődőt, akik a művészet területén különösen fogékonyak a nem öncélú, a szó nemes értelmében vett szellemi izgalmakra – akik szeretnének szinkronban maradni a korral.

Bezzeg János

ÁLLÁST KÍNÁL

Tanár–közgazdász házaspár Dunántúlra állást változtatna lakásmegoldással. „Balatonközel" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

Gombáspuszta.

Alsóőrs és Lovas között Kővestetőn 107 n.-öl telek eladó. Érdeklődni: Veszprém, Tüzér u. 14. szám alatt Szóka Ferencnél.

szabadrendelkezésű lakást relnék egy évre. Levelet: „ nius 15-től" jeligére a Ves rém megyei Lapkiadó Válla hoz, Veszprém, Szabadság 15.

A rádió és

KOSSUTH RÁDIÓ

8.27: Nótacsokor 9.20: Irodalmi évfordulónaptár 9.44: A Kertész utcai Állami Zeneiskola zenekara játszik, vezényel Kutasi Margit 10.05: A kincses sziget. R. L. Stevenson regénye rádióra alkalmazva. Az ostrom 10.33: Melis György dalfelvételeiből 11.18: Weiner: Változatok egy magyar népdalra 11.24: Ketyeg a taxióra. Riport 11.39: Szép remények. Folytatásos rádiójáték Charles Dickens regényéből 12.45: Filmtükörkép 13.00: Örökzöld dallamok 13.50: A borsodi bányamunkásság zenei élete 14.14: Dávid Gyula műveiből 15.05: Délutáni népi muzsika 15.28: Csiribiri 16.00: Üdvözlet az olvasónak! III. rész 17.05: Olvastam valahol... Károlyi Mihály 1918–1919-es „plattformjáról" 17.25: Maurice André trombitán játszik 17.31: Bellini: Trombitaverseny 17.41: Francia Hangjátékok Szemléje. Tíz óra egy halott lány életéből 18.15: Hol volt, hol nem volt... 19.15: Talabér Erzsébet és Szalay László nótákat énekel 19.47: A „Névtelen újság". Dokumentumműsor 20.17: Új operalemezeinkből. Közben: 21.08: A bűvös kocka.... Az OKI és az OÉTI kutatóival beszélget Patay László 21.28: Az operaközvetítés folytatása 22.20: Tíz perc külpolitika 22.30: Az operaközvetítés folytatása 23.19: Haydn-művek 0.10: Tolcsvay László táncdalaiból

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Keszthelyi Pál furulyázik, Mihály Sebestyén citerázik 8.20: Tíz perc külpolitika 8.35: Napközben 10.00: Zenedélelőtt 10.08: A Mantovani zenekar játszik 10.17: Kunszentmiklósi „törökös" 10.22: A Goombay Dance Band felvételeiből 10.45: Láttuk, hallottuk 11.03: Felix Slovácek szakszofonozik 11.10: Louis Prima és Kelly Smith énekel 11.15: Liszt: XIV. magyar rapszódia 11.35: Csak fiataloknak! 12.35: A népművészet mestereinek felvételeiből 13.00: Kapcsoljuk a győri körzeti stúdiót. „Autógyár" Veszprémben 13.30: Éneklő Ifjúság 14.00: Szórakoztató antikvárium 16.06: Timmy-Tom. Idegen ötletből írta Kerényi Mária és Vadász Gyula 16.35: Idősebbek hullámhosszán 17.30: Tanár úr kérem... 18.35: Hétvégi panoráma 19.55: Slágerlista 20.35: Hívja a 33-43-22-es telefonszámot! 22.00: Népdalkörök pódiuma 22.25: Popzene a Fülöp-szigetekről 23.20: Magyar művészek operettfelvételeiből

III. MŰSOR

9.00: Nagy mesterek kamarazenéjéből 10.10: Madrigálok 10.30: Clark Terry All Stars együttese játszik. (Részletek az 1981. pori dzsesszfesztivál műsorából) 11.15: Szimfonikus zene 13.07: Kamaramuzsika 14.00: Töltsön egy órát kedvenceivel 15.05: Operaegyüttesek 16.00: Zenei lexikon „folia" 16.20: Pongrácz Géza: Kuruc csizmák nyomán 16.30: Képek és jelképek 17.00: Popzene sztereóban 18.00: Zenekari muzsika 19.05: Fellegi Ádám zongorahangversenye a Pesti Vigadó hangversenytermében 20.25: Kilátó. A Rádió világirodalmi folyóirata 21.10: Fiataloknak! 22.00: Napjaink zenéje

MAGYAR TELEVÍZIÓ

9.00: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) (színes) 9.05: Iskolatévé. Környezetismeret (ált. isk. 1. oszt.). Kutya meleg! (ism.) (színes) 11.05: Kamera. A film mint művészet (ism.) (színes) 16.25: Hírek 16.30: A román kori festészet. Francia képzőművészeti kisfilm Reklám 16.50: Csak gyerekekne állítás: 1. A kis gólya és a ma jet bábfilm (ism.) 2. Tizenkét h vák rajzfilm (ism.) 17.25: Rekl sport 18.00: Mark Aarons tévé ből. Riportfilm 18.20: Pedagógu 5 napos tanítási kísérlet tapc Reklám. 19.05: Idősebbek is el torna (színes) 19.10: Esti mes adó (színes) 20.00: A főzőcske műsor vendége: Siegfried Rauc A hét műtárgya. Derkovits Gyu lád (színes) 21.00: Hírháttér. N nyek közérdekű kérdéseikről 21.5 Edda Együttes közreműködésé egyetem klubjából (színes) 22. (színes)

II. MŰSOR

17.45: Sorstársak. A pécsi körz litációs fóruma (ism.) 18.05: U A mi képernyőnk. A pécsi kör nyelvű nemzetiségi műsora 18.2 talok otthonteremtése 19.30: 20.00: Zsendülő szerelem. M francia film (színes) 21.35: Tv- 21.55: Reklám 22.00: Pannóni közi súlyemelőverseny közvetít (színes)

MOSZKVAI TV I. PROG

6.00: Időnk 6.55: Koncert 7.4 Hosszú út a düneken – tévé Hírek 12.50: Dokumentumfilm Koncert 15.00: Sakk-iskola 1 és a vadlovacska – tévéfilm lizmusról 16.45: Ma a világ

Ézsiás István szobrai Győrött

Ézsiás István szobrászművész, akinek munkái egyszerre emlékeztetnek a holland Rietveld konstruktivista házaira-bútoraira meg egy kocsirakomány véletlenszerűen felpakolt vasanyagra, és mégis messziről felismerhetően egyéniek, most két győri kiállítóhelyen is bepillantást enged negyedszázados alkotómunkájába. A Napóleon-házi Műcsarnokban nagyobb, a Városi Művészeti Múzeum mesterien felújított Magyar Ispita épületében pedig kisebb plasztikái láthatók július 2-ig. A kettős retrospektív tárlat olyan művészt mutat be, akinek következetességét, a hatvanas évek eszményeihez való szilárd kötődését az időközben fellépő áramlatok csak még becsesebbé avatják.

Mire gondolok? A Csiky Tibor-féle geometrikus szobrászathoz, felületképzéshez váltig ragaszkodó Ézsiás a modernizmusnak azt a válfaját műveli, amely a háborúkban, propagandisztikus-misztikus hazugságokban lejáratódott Európát egy ideális formanyelvvel óhajtotta kivezetni a sehová sem vezető zsákutcából: a látványfestészet és -szobrászat „békanyálas" (Vajda Lajos kifejezése) világábrázolásából. Ideális formanyelvet említettem. Nos, mindenfajta geometrikus valóságábrázolás sajátossága az idealizálás. Hiszen, ha a henger a síkkal egy adott pillanatban egyetlen egyenes vonalban érintkezik, a valóságban hiába keressük e tétel igazolását: a szekérkerék az úttal sohasem érintkezik egyetlen egyenes vonalban.

A hatvanas-hetvenes évek magyar konstruktivizmusa két okból is folytatható hagyomány, akármit sugallnak is az időközben fellépett, csak rendetlenségükben és komolytalanságukban következetes áramlatok vagy a legújabb sajtótámadások.

Először is, mára teljességgel világos, hogy művészileg-esztétikailag teljes értékű eszköztárról, a valóságot tartósan „lefedő" világlátásról, a klasszikus kiérlelődésig eljuttatható és oda legtöbbször el is jutó formakultúráról van szó. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy mondjuk a szobrászat Henry Moore-i organikusságának vagy Brancusi-féle tépettségének nincs helye a modernizmus napja alatt.

Másodszor, a modernizmus mai folytatóit morálisan is a régiekkel színleg szakító, őket azonban kizsákmányoló posztmodernek fölé emeli az a minden mozdulatukból kisütő gesztus, amely visszamenőlegesen is igazságot szolgáltat a modernizmus úttörőinek, akiket gumibotokkal és tarkólövésekkel térítettek el totalitárius cenzoraik attól, hogy teljes, lezárt életműveket hagyjanak hátra.

Ézsiás István ettől még rossz szobrász is lehetne. Sokoldalúsága azonban mindazt tartalmazza, amit az imént elmondtam, és ennél többet is tartalmaz. Mert lehetetlen nem felfigyelni arra a változatos szintaxisra, amelyben a modern elődök lexikáját (szókincsét) alkalmazza: rugalmasan, leleményesen, feladathoz szabottan. Márványon kívül minden anyagban otthonos; még elhasznált kőművesszerszámokat (hóbnikat, kartecsniket) is a hűvös súrlófényben feltündöklő konstrukciókká dolgoz össze. Legszebbek elegáns, cső-, lemez- és zártszelvénydarabokból összerótt, lemart és mattra festett konstrukciói, de kivájt acél- és alumíniumtömbjei is szíven ütik a nézőt zömök dinamizmusukkal.

A dunántúli városokban (Veszprémben, Pápán, Pécsett és Győrött) sokat működő Ézsiás István, aki szimpóziumok, művésztáborok szervezésében is fáradhatatlan, most felsőbb grádicsra hágott eddigi munkásságát összegezve. Biztos kezű, éles látású, harmonikus művész. Méltó tiszteletünkre.

Hernádi Miklós

Solymosi Frigyes
akadémikus, egyetemi tanár

rogancia?

az átlátszó manipulációs trükknek a latba vetése, mely szerint a NAT korrekciója intézményesen szétzilálná az iskolarendszert. Holott a korrekció értelme pontosan az, hogy az iskolarendszer egységének és főként társadalmi átjárhatóságának lehetőségét megőrizzék, és ezáltal a társadalmi esélyeket javító tudásszerzést elvileg hozzáférhetővé tegyék mindenki számára.

Az igazi kérdés valóban az, hogy a következő években milyen hatalmi döntések várhatók a közoktatásban. Folytatódik-e az anyagi erőforrások elmúlt négy esztendőt jellemző drasztikus kivonása, a pedagógusok egzisztenciális megnyomorítása, avagy a tanári társadalom számára is újraéled a remény az értelmiségi életfeltételek eléréséhez? Vajon véget ér-e a következő esztendőkben az az áldatlan időszak, amikor az oktatáspolitikai történéseket pártemberek rögtönzései, ideológiai rögeszmék és a társadalom túlnyomó többsége számára mérhetetlenül hátrányos döntések határozták meg? Az elmúlt négy esztendőben mindezt bőségesen tapasztalhattuk.

A válasz valóban az új kormányzó elit kezében van. A magam részéről – Horn Gáborral ellentétben – nem abban bízom, hogy az új kormányzat megint csak becsapja választóit, és hátat fordít az általa meghirdetett céloknak. Nem tartom elképzelhetetlennek, hogy ezúttal valami nálunk szokatlan történik: az új oktatási kormányzat társadalmi elkötelezettségről, hozzáértésről és alkalmasságról tesz tanúbizonyságot. Ez esetben bizonyosan nem kell újabb iskolaháborútól tartani.

Gazsó Ferenc
szociológus

légszennyezés mértéke valamikor 1986. május elején.

Miért hát a nagy hallgatás, a cinkos összekacsintás, a politika, a felügyelet, a PM, az állami tulajdonosok, számos máskor nagyhangú média, nem egy, az etikai értékek védelmét magának vindikáló értelmiségi néma cinkossága?

A kulcsszó: Igori. A Rejtő-regényből megismert légionáriusparadicsom, ami büntetőtelep helyett a légionáriusok álmát valósítja meg. Igori csupa csillogás és ragyogás, ahol a pénz láthatóan számolatlanul folyik (Milyen érdekes: a Postabank által finanszírozott Három testőr filmben az Igoriban ingyen zsoldot osztó káplár Princz Gábor maga!) és szivárog el rejtett csatornákon, láthatatlanul. Kit érdekel, hogy Pittmann fél Afrikát ellopta, miközben a maradék fillérekből Igorit, a földi paradicsomot megteremtette a légionáriusok számára?

A Postabank-birodalom az állami pénzekből a piac jelszavával kiűzettek földi paradicsoma. Színvonalas színházi előadások soha létre nem jöhettek volna, mert a támogatásukra már nincs állami pénz, de létrejönnek, mert támogatójuk a Postabank. Egyetemeken, főiskolákon új kezdeményezések, új műhelyek, új kollégiumok el sem indulhattak volna, mert az egyetemek fejlesztésére nincs állami pénz, de elindulhatnak, sikereket érhetnek el, mert támogatja őket a Postabank. CD-k soha meg nem születnének, tévéműsorok el nem indulnának, újságok finanszírozás híján elhalnának, pártok működésképtelenné válnának, mert nincs fenntartásukra állami pénz, de megszületnek, elindulnak, fennmaradnak, működnek, mert van Postabank. Ha megszűnik a Princz-birodalom, akkor egy tőkevesztett bank nem fogja a bankméretekben vett fillérekből az „értékeket tovább menteni", az utolsó előtti nagy mecénás is eltűnik a színről.

És mégis: a „bizalom és a becsület" nem azt kívánná, hogy Igori hazug paradicsoma a semmibe bukjon?

Kiraly Julia

BORSOSHÁZ
PINCEGALÉRIA

XANTUS J. MÚZEUM
GYŐR

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész
kiállítása





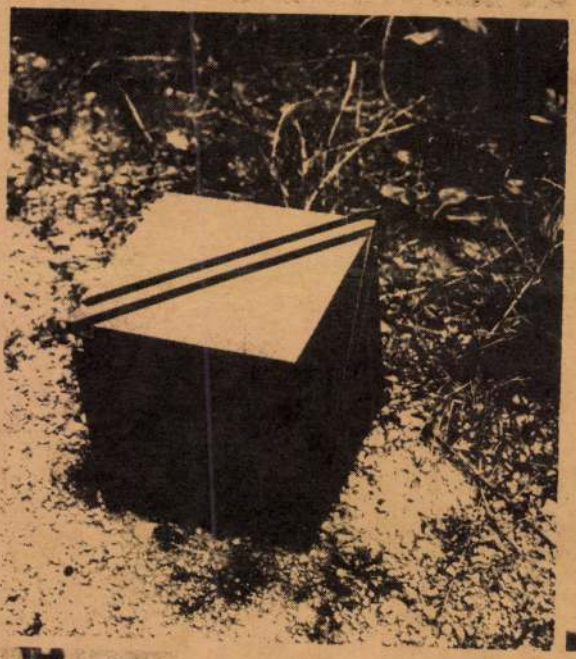





„mi a hasznevétet a figurális vagy nem figurális művenetben" — az írásos-varrottas megjelenése a rajzban nekem is egy tökéletes válasz —

Kőszörűn Ézsiás „prófétának" Amrigo tot.

- he is an experimenting artist that takes the possibilities offered by sculptural materials one after the other. This is so, not because he han't met the possibility, which exclusivenessly meets his ideas, yet, but because his creative interest is aroused by materials of every kind and also by the enigmatic challenge residing in alloyage of materials, which can result new ideas and sculptural solutions.
Whatever content filling István Ézsiás's macrocosmic sculptures have - could they be either micromolecular structures referring to world of intimity or just the opposite or contructions reminding us of gigantic superstructures - they in every case make stronger in viewers the involuntarx feeling of breaking free from the room bordered by by close walls.
These sculptures must stand on public squares, in perspective opening vistas...

Tibor Almási
historian

ISTVÁN ÉZSIÁS, Bildhauer
Győr, Rákóczi u. 25.

Er besitz den Abschluss der Hochschule für bildende Künste.
Zur Zeit lebt und arbeitet er in Győr.
Gründungsmitglied und einer der Organisatoren der Győrer Künstlerniederlassung.

Ausstellungen:
1981 Budapest "Kunststpff in der bildenden Kunst" J Galerie
1981 Ajka, Stadtisches Kulturzentrum Künstler in der Industrie
1983 Veszprém, FMS Galerie
1983 Tata, Ausstellung Sommergarten der Plastiken
1983 Pécs, Landesbiennale der Kleinplastiken
1983 Pápa, Galerie Burgschloss
1983 Budapest, Kunsthalle - Hungexpo; I. Symposium der Bildhauerei
1983 J Galerie, Budapest "Ordnung"
1984 Nyíregyháza, András-Jósa-Museum
1984 Budapest, Galerie Bartók 32. "Meditation"
1984 Győr, János-Xantus-Museum
1984 Englisch-ungarische Ausstellung für Medaillien und Kleinplastiken
London Goldsmits Hall, Wolverhampton Art Gallery
Oxford, Christ Churc, Gateshead Shipéley Art Gallery
1984 Sopron, Landesbiennale für Medaillen
1985 Pécs, Biennale für Kleinplastiken
1985 Veszprém, Galerie des Bakon y-Werkes
1986 Balatonfüred, Balaton-Galerie
1987 Pécs, Biennale für Kleinplastiken
1987 Pápa, Museum für Blaudruck
1987 Sopron, Landesbiennale für Medaillen
1988 Győr, Jubilaumsausstellung der Künstlerniederlassung
1988 Eger, "Meditation V."
1988 Holland - OOST - Europese Kunst - Hedendaagse
1988 Hollandia "Burg Tussen West en Ost"
1989 Győr, Galerie der Stadtbibliothek
1989 Ausstellung der Künstlerniederlassung, Kunsthalle
1989 "Meditation VI." - Győr, Kunsthalle
199o. Kunsthalle Győr, "KRACHHH"
Ausstellung zeitgenössischer Künstler

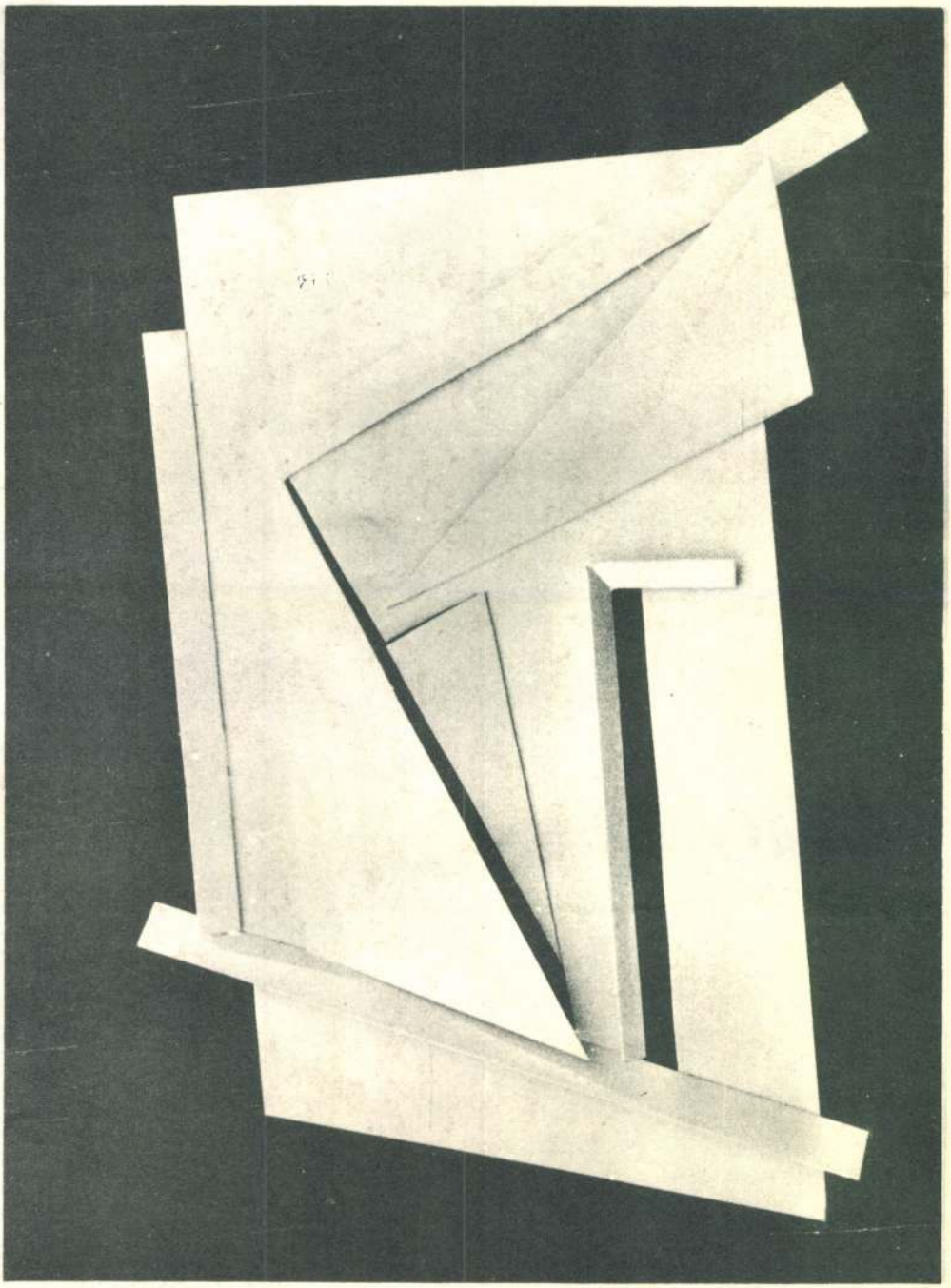

ÉZSIÁS ISTVÁN

• **Ézsiás István** szobrászművész Hommage à Moholy-Nagy című kiállítása szombattól látható a veszprémi Laczkó Dezső múzeum kiállítótermében. *(mh)*

Magyar Hírlap 2003. jún. 19.

Apja mozdonyvezető volt. Gimnáziumba járt
helyi fényképésznél tanult, aztán külföldre ment,
végezte.Nappal tanult, éjszaka meg elefántcsontra
. 14 éves kora óta fényképezett. Tanult festeni,
filmgyártásban. (Újvidéken és Epinalban
a fronton szolgált 17 hónapon keresztül,
sült meg. A Piavétól Oroszországig vezetett az
termét 1919-ben nyitotta, a neves fotográfus Kiss
Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 1. 1919- 1925),
5-től, annak második emeletére költözött. Itt
néter hosszú északi oldalán végig üvegfal állt.
műtermét, ekkor költözött át Farkas fotóműterem
n alá. Az 50-es években be kellett lépnie
as-harmincas évekre esik fotóművészeti
ásra küldött brómolaj nyomatú képet, ezekkel több
telek mellett, finom tájképeket is fényképezett,
mes fényképészként is nevet szerzett magának.
en IV. Károly és Zita királyné, Habsburg Ottó
helyi püspök, a környék arisztokráciája, az
agjai. Almásy László utazó fotóinak
t.A fényképész szakosztály és a
s az Iparos Kör előljárója, a Magyar
a Cserkészegylet előadója, a Sabaria
város tíz leggazdagabb polgára közé tartozott.
graphie für Alle, a Photofreund c. lapokban.

Pesti Hírlap 1990.

ÉZSIÁS ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA GYŐRBEN

ALMÁSI TIBOR

Győrben, a káptalan-dombi Borsos Miklós Múzeum pincehelyiségeiben nyitotta meg kapuit a város legújabb képzőművészeti bemutatóterme, az M-Galéria, amely a hely szellemében méltóan, elsősorban az igényes szobrász, de iparművészeti alkotások patrónusává, népszerűsítőjévé is szeretne válni a jövőben.

Az M-Galéria első tárlatának vendégművésze a győri szobrász *Ézsiás István*, aki a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után hosszabb ideig a veszprémi múzeum restaurátoraként dolgozott, majd a győri nemzetközi művésztelep egyik aktív résztvevője, szervezője lett. A művész a játékos ember tipikus példája, aki képes felfedezni bármilyen tárgyban azokat az egyszerű formákat, amelyek önnön létükben vagy éppen más tárgyakkal való asszociációjuk révén egészen különös tartalmi hangsúlyt kapnak. Hogy ez a játékosság tudatosan vállalt célszerűség, vagy csupán valahonnan a mélyrétegből magának utat törő ösztön, az tulajdonképpen lényegtelen az alkotói folyamat és az eredmény szempontjából. Ugyanakkor, és ez ettől el nem választható, hogy kísérletező művész is, aki azonban nem azért járja körül a szobrászati matériák felkínálta lehetőségeket, mert még nem akadt rá arra az egyetlenre, amely kizárólagossággal képviselheti elképzeléseit, hanem azért, mert alkotó fantáziáját megmozgatják mindenfajta olyan anyag és az anyagok ötvözésében rejlő tanyos kihívások is, amelyek új ötleteket és szobrászati megoldásokat szülhetnek.

Mostani, nagyobb lélegzetű kiállításán Ézsiás utóbbi évtizedének reprezentatív alkotásait gyűjtötte egybe, ami egyfajta keresztmetszetét is adja eddigi művészeti törekvéseinek.

A bemutatott művek tükrében nyilvánvalónak látszik az, hogy számára döntő indíttatást jelentett a századelő konstruktivizmusának társadalmi és művészeti szemlélete. Ebben nem kis szerepe volt a hatvanas-hetvenes évekbeli festő- és szobrászművészetben érvényesülő új geometria- és új konstruktivizmus-irányzatoknak, a kortárs *Csiky Tibor, Nádler István, Hencze Tamás, Budahelyi Tibor* és a hozzájuk hasonló nézeteket képviselő alkotóközösségnek.

Ézsiás sajátos tartalmi töltéssel felruházott művei a hagyomány és korszerűség korlátai között keresik szuverén helyüket. A hetvenes évektől figyelme mindinkább áttevődött a mikromolekuláris struktúrákról a makrokozmikus felépítmények irányába. A világegyetem törvényszerűségeit tetten érni akaró szándék egyaránt benne feszül rideg fém- és humánusabb léptékű faszobraiban.

Ami közös bennük az az, hogy szinte kivétel nélkül mindegyik kikívánkozik a szűk falak korlátolta térből; közte reken, távlatokat nyitó perspektívában lenne méltó helyük.

Ézsiás arra a kérdésre keresi a választ, amit *Walter Gropius* így tesz fel: „Minden alkotómunka téralkotásra törekszik. Ám mi a tér, hogyan ragadhatjuk meg és hogyan hozhatjuk létre? A végtelen teret ugyan átéljük a mindenséghez való tartozásunk folytán, de teret csak véges eszközökkel tudunk alkotni."



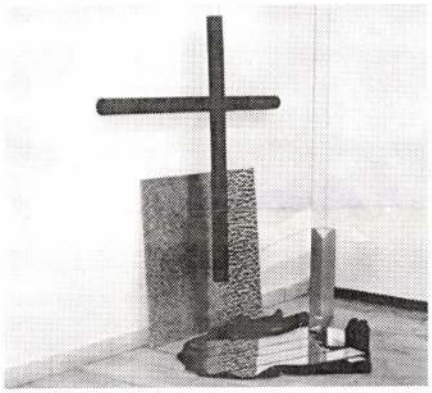

Városi Galéria, Győr
In Memorian Csiky Tibor

Szivárvány 1992. március

Újkonstruktivista kiállítás Győrben



alkalmazásával ér el monumentális hatást, vannak olyanok (Csepregi Sándor, Csépányi Tibor, Ézsiás István, Budahelyi Tibor) akik a felület-modulációinak változatosságából, a fém, a fa természetes megjelenési formáinak megterséges átalakításával teremtenek új tartalmat, látványt hordozó műveket, de olyanok is (Herltesz Gábor, H. Tóth Tamás), akik az anyag külső szerkezetiségét, bonyolult ám mégis stabil belső strukturállis felépítését rangosítják katartikus értékű alkotásokká.

Akár összességében, akár egyenként nézzük, ítéljük meg e tárlat művelt, úgy vélem, hogy az utóbbi idő egyik legrangosabb bemutatójának tanúi, részesei lehetnek mindazok, akik megtekintik az április 3-ig a Baross úti Műcsarnokban nyitva tartó kiállítást.

Almási Tibor

PUBLIKÁCIÓK

PUBLIKÁCIÓK

Az 1992-ben újraindított „Bakonyi Műhely" Bio-ART művészeti programmal a művésztelep vezetősége

ÉZSIÁS István

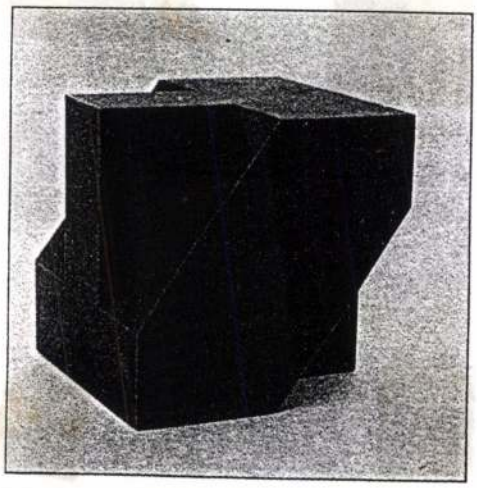

DUISBURGER

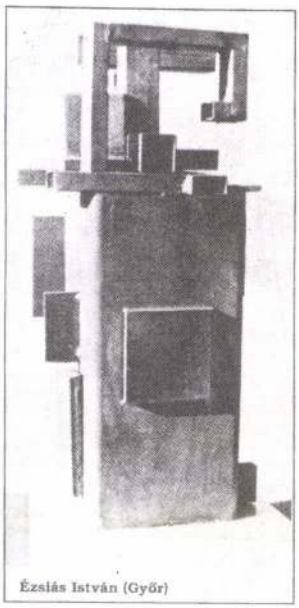

Ézsiás István (Győr)

Európa egyik legrangosabb kortárs művészeti centrumában, a duisburgi *Wilhelm Lehnbruck Múzeumban* nagyszabású nemzetközi képzőművészeti kiállítást és szimpóziumot nyitott meg a város polgármestere, *Joseph Krings*.

Magyarországról a győri Ézsiás István nyolc alkotását állították ki. A külföldi meghívottakat külön atelierben mutatták be. A kiállítást a *Duisburger Secession* gondozta: előadások hangzottak el a bemutatkozó nemzetek és városok kultúrájáról. A rendezők alapgondolata a természet–idő–tecnika–ember konfrontációja, valamint a művészet identitása volt. Felvételeink Duisburgban készültek.

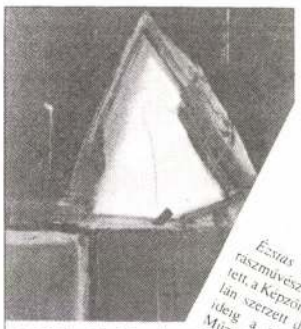

J. Müller (Duisburg)

SECESSI

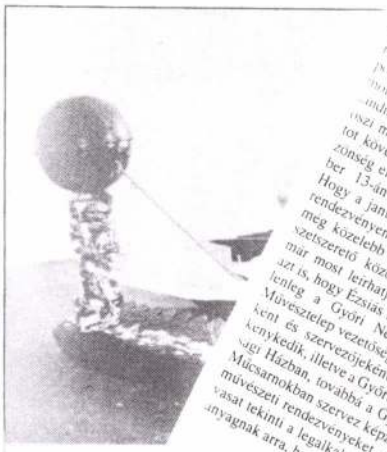

G. M. Shirmer (Du

GYŐRBŐL DUISBURGBA

KITÖRÉS



Ézsiás István győri szobrászművész – Vinaron született, a Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát, hosszú ideig a veszprémi Bakonyi Múzeumban dolgozott, pályáján segítette *A. Tót Sándor* pápai festőművész, de sokat jelentett neki *Amerigo Tot* barátsága és irányítása is – Duisburgba, Győr testvérvárosába készül, ahol egy nemzetközi kisplasztikai kiállításon – a világ tizenhat városából hívtak meg alkotókat – szerepel nyolc munkájával.

Köztük van a képünkön látható *Kitörés*.

Ha úgy tetszik, ez újabb kitörés. Nyugat felé a szobrászművésznek – Olaszország, pontosabban a nápolyi Capodimonte Galéria, Anglia és Holland után –, aki a legutóbbi öszi mosonmagyaróvári tárlatot követően lép a német közönség elé társaival a december 13-án nyíló kiállításon. Hogy a január végéig látható rendezvényen a kisplasztika még közelebb kerül a művészetszerető közönséghez, azt már most leírhatjuk, amiként azt is, hogy Ézsiás István – jelenleg a Győri Nemzetközi Művésztelep vezetőségi tagjaként és szervezőjeként tevékenykedik, illetve a Győri Ifjúsági Házban, továbbá a Győri Műcsarnokban szervez képzőművészeti rendezvényeket – a vasat tekinti a legalkalmasabb anyagnak arra, hogy mondanivalóját a világ felé közvetítse.

A vas indítja tehetségének újabb és újabb megmérettetésére. A Kitörés a kisebb méret ellenére is teljes térélményt nyújt, akárcsak a többi mű, amelyek szintén a természetet, a társadalmat és a művészetet igyekeznek összekapcsolni. Hogy mindezt hogyan sikerül fölismerni a látogatóknak, hogy mennyire lesz sikeres a duisburgi tárlat, arról a gyszobrászművész személyes tapasztalatait elmondhatja, meghívták, készül a megnyitára, a kiállításra, amely nem egyszerűen a kisplasztika rangját emeli, de bizonyára művészek közti alkotói barátságokat, egymás teljesebb felvállalását is erősíti majd.

J.

Fotó: SZ. I

Új Hírek 1992. november

MEGHÍVÓ

A nyíregyházi Városi Galéria
valamint a
„Tókuckó" Üdülő és Továbbképző Intézmény
tisztelettel meghívja Önt

1999. június 11-én
(pénteken) 15 órától

A
23. SÓSTÓI NEMZETKÖZI ÉREMMŰVÉSZETI ÉS KISPLASZTIKAI ALKOTÓTELEP ZÁRÓKIÁLLÍTÁSÁRA

A tárlatot megnyitja:

DR. NÉMETH PÉTER
A Jósa András Múzeum
főigazgatója

Az alkotótelep résztvevői:

ALBRECHT Júlia	Magyarország
CYRÁNSKI Mária	Magyarország
ÉZSIÁS István	Magyarország
MY'SKO, Emmanuil	Ukrajna
PATRICHE, Razvan	Románia
PERGER László Gyula	Magyarország
RÁCZ Edit	Magyarország
SABO, Ladislav	Szlovákia
SZŐCS Zoltán	Románia
SZÖLLŐSSY Enikő	Magyarország

*

A kiállítás megtekinthető 1999. augusztus 30-ig
- hétfő kivételével - naponta 9-17 óráig
Városi Galéria * Nyíregyháza, Selyem u. 12.

Európa-szoborpark

Ézsiás István

Meghívó

A Kispesti Vigadó Galéria meghívja Önt és kedves családját

„Európa -Szoborpark" Kispesten

Válogatás a Kőkapui Nemzetközi Művésztelep anyagából

című kiállítás megnyitójára 2004. augusztus 26-án 17-órára.

A kiállítást megnyitja: Wehner Tibor művészettörténész

A kiállítás helyszíne: Kispesti Vigadó Galéria és kertje 1191 Budapest, Fő u. 20.
Megközelíthető: a 3-as metró Határ úti megállójától az 50-es villamossal 4. megálló vagy a 42-es villamossal az Ady E. út felől.

Az Európa Szoborpark alkotói:

Arnal, Luis (F);	Bányász Éva;	Boros Tamás;	Cardenas, Solano (F);	Cecere, Saverio (I);	Csóti Gábor;
Ézsiás István;	Herera, Octavio (F);	Galgóczy György;	Horváth László;	Kazinczy János Árpád;	Kilar, Stephan (F);
Kiss László László;	Lantos Ferenc;	Lipcsei György (SK);	Márkus Péter;	Nemes Ferenc;	Nem's, Judith (F);
Rodriguez, Martha (F);	Simó Enikő (Ro);	Szlaukó László;	Tirnován Ari Vid;	Várnagy Ildikó;	Zalavári József

Az Európa Szoborpark tárlatának vendégművészei:

Barabás Márton; Csurgai Ferenc; Dargai Lajos; Gaál Tamás; Harasztÿ István; Lugossy László; Nikmond Beáta; Lugossy Mária

A kiállítás kurátorai: Ézsiás István szobrász, Muha Mária kulturális menedzser és Rózsa Zsuzsa művészet-szervező

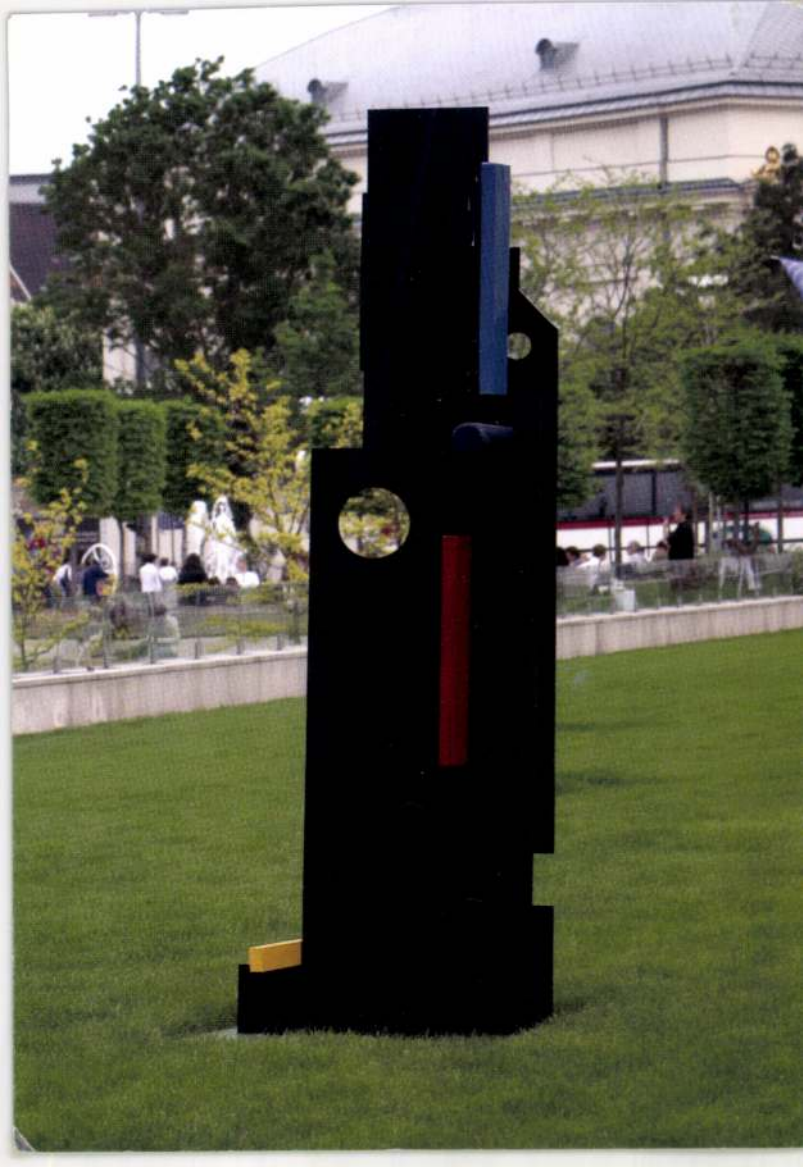

Ézsiás István
2004 Budapest
Erzsébet tér
Kortárs szoborkiállítás



MAGYAR SZOBRÁSZ TÁRSASÁG
ALAPÍTVA 1994

BUDAPEST 12 04

Kedves Zsuzsi! Sikeres Boldog Ej Entendőt kívánok!

Ézsiás István: EORÓPA - KAPU Színes acélszobor

MAGYARORSZÁG
≈048
FORINT

MTA-MKI
Baráczy Zsuzsanna

tud. m.
~~Fotótár vez~~

Budapest
1250
Bp. I, PF. 27

Ézsiás István Budapest 1118 Hommona u.12/D
E-mail: ezsiasi@freestart.hu

BOROS TAMÁS

ÉZSIÁS ISTVÁN

A Scheffer Galéria és
a Congress Park Hotel Flamenco
meghívja Önt és Barátait

Boros Tamás

és

Ézsiás István

kiállításának megnyitójára
2004. augusztus 23-án
hétfőn délután 5 órára

a Congress Park Hotel Flamencoba
(Budapest, XI., Tas vezér u. 7.)

A kiállítást megnyitja:
Kozák Csaba
művészeti író

BOROS TAMÁS

A kiállítás megnyitásával egybekötve
Boros Tamás könyvének bemutatója, amely
képzőművészetének rövid áttekintése.
A könyv az ArtMozaik kortárs képzőművészeti
sorozat első köteteként jelent meg.

A kiállítás 2004. október 22-ig tekinthető meg.

SCHEFFER
GALÉRIA

CONGRESS PARK HOTEL FLAMENCO
BUDAPEST

2004
AUGUSZTUS 23
OKTÓBER 22

MEGHÍVÓ
INVITATION

Ézsiás István

Boros Tamás festő (Sátoraljaújhely, 1959.)

Mestere Fajó János.
1978-tól Budapesten él. 1979-92 között részt vesz a Pesti Műhely munkájában, ahol szerigráfiai alkotásokat és mappákat nyomtat (V. Vasarely, N. Schöffer, Max Bill, Kassák, Fajó János és a Józsefvárosi Galéria mappái, nyomatai). 1979-88 között segíti a Józsefvárosi Galéria tevékenységét. 2000-től Szerencsen a „Nemzetközi Iskola és Művésztelep" grafika és digitáltechnika szekció vezető tanára.
Konkrét formaképző művész, aki formai megvalósításában elsősorban a szimmetrikus alakzatokhoz ragaszkodik. Színei kontrasztosak, harsogók, vibrálók. Kutatja festői gondolata kifejezését papírra ceruzával, tussal, temperával – fára és vászonra olajjal.

Alkotásai hazai és külföldi köz- és magángyűjteményekben is megtalálhatóak.

Egyéni kiállítások (válogatás):
1978 – Sátoraljaújhely, Művelődési Központ Kiállítóterme; 1980 – Miskolc, Nehézipari Műszaki Egyetem; 1980 – Budapest, Műszaki Egyetem, Galéria 11; 1983 – Budapest, Vasas Minigaléria; 1984 – Budapest, FMK; 1986 – Budapest, Lila Iskola Galéria; 1986 – Tatabánya, Kernstok Terem; 1989 – Budapest, FMK; 1990 – Korea, Seoul, Yon Gallery; 1990 – Szovjetunió, Senej, State University of Art; 2000 – Budapest, md studio galéria, MEGA CENTER; 2001 – Budapest, Galéria 21; 2002 – Sátoraljaújhely, Kazinczy Múzeum – „Retrospektív"; 2002 – Pécs, Pécsi Kisgaléria; 2003 – Budapest, Csepel Galéria

Csoportos kiállítások (válogatás):
1980 – Budapest, J. Galéria, Síkburkolatok; 1980 – Budapest, J. Galéria, Képeslap; 1980 – Budapest, Csepel Galéria; 1980 – Italy, La Biennale Di Venecia; 1982 – Budapest, J. Galéria, Az ékszer; 1983 – Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat, Objekt-II.; 1983 – Budapest, Csepel Galéria, Objekt-III.; 1984 – Budapest, Műcsarnok, Országos Képzőművészeti Kiállítás; 1986 – Budapest, Hotel Hilton, Művészet MA I.; 1986 – Budapest, J. Galéria, hommage à max bill; 1989-91 – Basel, Kunstmesse; 1995 – Budapest, Kassák Múzeum, Free Geometry; 1999 – Budapest, Kévés Stúdió Galéria; 2003 – Párizs, Insitut Hongrois, La Medaille; 2003 – Budapest, MEO-Art Fair, Új Konkrétok; 2004 – Italy, Caserta, Universo Esprit de Geometrie



Boros Tamás: Fonódás II. – 1989
olaj-formázott fa, 152 x 15,5 cm
Szöllősi-Nagy – Nemes gyűjtemény, Párizs

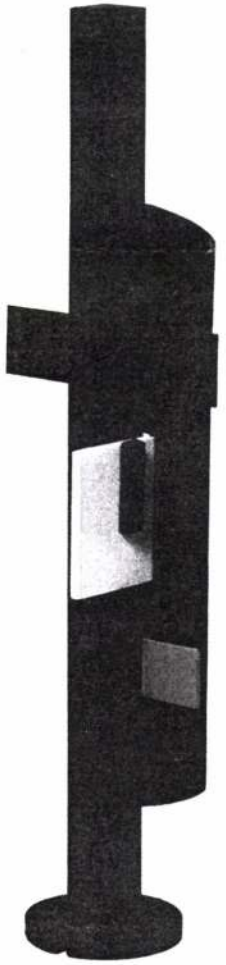

Ézsiás István: MADI plasztrika – 2002
festett vas és fa, 100 x 35 cm

Ézsiás István szobrász (Vinár, 1943.)

Mesterei: A. Tóth Sándor, Amerigo Tot, Csiky Tibor
Több magyarországi szimpózium és művésztelep szervezésében, vezetésében vett részt. 1999-től az általa alapított Kőkapui Nemzetközi Művésztelep és a Művészeti Műhely Kőkapu Alapítvány vezetője. 1997-ben létrehozta Győrben a Nemzetköz Művésztelep szoborparkját, 2003-ban Kőkapun az Európa-szoborparkot.
„Plasztikai gondolkodásában, konstruktív, neogeometrikus absztrakt művein komoly szerepet kapnak a színek. Anyaghasználatában dominálnak a fémek, de az anyagot (fa, fém, műanyag, zománc, porcelán) elsősorban mint kísérleti médiumot használja."

Művei hazai és külföldi köz- és magángyűjteményekben is megtalálhatóak.

Egyéni kiállítások (válogatás):
1974 – Nápoly, Gallery Capodimonte; 1980 – Veszprém, MMK Galéria; 1986 – Balatonfüred, Balaton Galéria; 1992 – Duisburg, Wilhelmlehnbruck; 1993 – Szombathelyi Képtár – Kortárs Galéria; 1993 – Párizs, Claude Dorval Gallery; 1995 – Pápa, Somogyi Galéria; 1998 – Brassó, Museul de Arta; 1998 – Budapest, Bank Center Galéria; 1998 – Hajdúszo-boszló, Nemzetközi Modern Múzeum; 1999 – Veszprém, Művészetek Háza; 2002 – Budapest, Kortárs Alkotók Stúdiója; 2003 – Veszprém, Laczkó Dezső Múzeum; 2003 – Sátoraljaújhely, Kazinczy Múzeum; 2004 – Balassagyarmat, Horváth E. Galéria

Csoportos kiállítások (válogatás):
1981 – London, Goldsmits Hall, The Modern Hungarian Medals; 1990 – Paks, Kortárs Képtár, Meditáció VIII.; 1994 – Győr, Műcsarnok, Holland-Magyar Új Konstruktívok; 1995 – Győr, International Art MADI Fesztivál; 1996 – Zaragosa, Madrid, Centro de exposiciones Congresos; 2000 – Nápoly, Movimento Arte MADI Citta di portici; 2003 – Rio de La Plata, Argentina, Museo de Contenporano, Latinamericano; 2003 – Milano, L'arte construisce l'europa, Arte Structura; 2004 – Kecskemét, Kortárs Magyar Szobrászat; 2004 – Miskolci Galéria, Kőkapui Nemzetközi Művésztelep és Európa-szoborpark kiállítása; 2004 – Párizs, Maison Latinamerica, Geometrikus művészet 3 nemzedéke

Ézsiás István

A ZEMPLÉNI MŰVÉSZETI NAPOK
keretében a
Lawotta-ház Galéria,
tisztelettel meghívja Önt és barátait

Bányász Éva fest-ő és
Ézsiás István szobrász

MA-DI-MŰ 2000

című kiállítására

Megnyitó:
2000. augusztus 19. • 15 óra.

Megnyitja:
Géger Melinda
művészettörténész

Megtekinthető:
2000. szeptember 20-ig.
Hétfőtől péntekig 10-16 óráig.
Sátoraljaújhely, Lawotta-ház,
Kazinczy utca 20.



Ézsiás István • Plasztika

ÉZSIÁS ISTVÁN

M E G H Í V Ó

Ketten a Kazinczy utca 20-ban, 200 művet állítunk ki a 2000-dik esztendőben. Játék számokkal, formákkal, színekkel, geometrikus struktúrákkal, természeti törvényszerűségekkel, érzésekkel és logikával, szimbólikus gondolatokkal. Az üstökös, a napfogyatkozás, a bolygók eggyüttállása, az égi geometria csodálatos játékai, most az évezred végén sok varázslatos élménnyel örvendeztettek meg bennünket. „Szobadimenzióban" apróbb örömforrás egy mű geometrikus rendje, belső logikájának szépsége, színeinek egyensúlyteremtő ereje, szellemes, még nem látott formakapcsolatának látványa, az ősidők óta bennünk élő geometrikus jelrendszer megidézése és újak létrejötte. Ezek az alkotások is azon elvek alapján építkeznek, amelyek az emberiséget évezredek óta rabulejtik, a szövevényes és többsíkú geometrikus rendszerek, a különböző mértékek, csak a beavatottak által ismert rejtélyes, egy-egy közösséget több száz évig is megtartó rendezőelvek szerint. Ez idéződik meg két műfajban, 20 napig, a Lawotta-ház Galériában. (éva-mária)

Lawotta-ház Galéria

Pár mondat a munkám és a műveim kettősségéről. A tűztől, korongtól, agyagtól, mázól távol papírból, textilből, fűből, fából, fémből, teából, kakaóból, koromból, műanyagból a hajamból és minden kezemügyébe került anyagból készítettem játékot, ékszert, gombot, tárggyá hajtott levelezőlapot, tojástartót, konyhatárgyat. 1979-től a Fajó János vezette Pesti Műhelyben dolgozhattam és a Józsefvárosi Galéria kiadványait terveztem. 1984-ben a Fiatal Iparművészek-, 1986-ban a Művészeti Alap tervezőgrafikus tagja lettem. Azóta leginkább arculattervezéssel foglalkozom, és bár szeretem a behatárolt feladatok kihívását, egyre nagyobb szükségem van a felmerült, de nem használt gondolataim a "mellék termékek" szabad megvalósítására. Ezért 1988-tól rendszeresen készítek képgrafikát, festményt, plasztikát. Eleinte az emblematikus tervezés szerint jöttek létre a formázott kartonképeim, grafikáim. Később sokféle páros gondolati elv alapján. 1993-ban alapítótagja és kurátora lettem a MADI Múzeum Alapítványnak és tervezője a MADI Press művészeti folyóiratnak. Most 2000-ben 44 évesen, a mindig párosával készülő képeim közül a 44x44 cm-es képpárokat, a kétméteres párváriációimat, a kettősséget, négyességet kifejező műveket válogattam a kiállításra. Ezek szabad formájú MADI* művek.

*(Mozgás, Absztrakció, Dimenzió, Izváncsi)

design: bányász

BÁNYÁSZ ÉVA

grafikus,
festő

Születésem óta a kettő, a kettősség, ráadásul az ellentmondásos, ellentétes kettősség bűvöletében élek. *(Mint mindenki!)* A két szembe úszó hal jegyében születtem 20+20+20 évvel anyám, nagyanyám és dédanyám születése után a XX. században, xx kromoszómával, kétszer kettedikén. Szerencsére két szemmel, füllel, kézzel, lábbal stb... Gyerekkoromban két ellentmondásos tartalmú és hangzású névre hallgattam, főleg, amikor nagyanyám szigorúan szólított : „ Éva Mária ide kell, hogy gyere." *(Mentem.)* Először füllel-lábbal próbálkoztam pályát választani, aztán a szemmel-kézzel mellett döntöttem, de hogy a lábtechnikám is használatba maradjon keramikusnak tanultam. 20 évesen, nem a családi hagyományok tisztelete miatt, csak a sorsomnak engedelmeskedve megszültem a nagyobbik lánykámat, majd 2 év múlva a kisebbiket. Persze vannak kettősségek, amelyeket jobb ha homály fed, de egyet ebből az intímebb szférából is elárulok. Szerény ruhatáram szembetűnő jellegzetessége, a két azonos fazonú, fekete vagy fehér öltözék, annyi különbséggel, hogy az egyik kicsit viseltesebb mint a másik.

ÉZSIÁS ISTVÁN

(1943. Vinár)
szobrászművész

1118 Budapest, Homonna u.12.

Végzettsége:
Képzőművészeti Egyetem, Budapest

• A művész ifjúkori éveinek mestere A. Tóth Sándor, a Párizsból hazatért művész és pedagógus volt. Csaknem két évtizedig a Veszprémi Múzeum munkatársa volt.
(Veszprém megyéért arany-, Veszprém városáért ezüst fokozatot, valamint Minisztériumi kitüntetést kapott.)
• Több magyarországi művésztelep és szimpózium szervezésében vett részt.
(Győr-Rába Művek, Ajka-Aluminium, Bakonyi Műhely, Tokaji Művésztelep, Veszprémi FMS, Zalaegerszeg)
• 1985-1998-ig a győri Műcsarnok és a PSVMK Art Galéria vezetője, valamint 1990-től a Győri Nemzetközi Művésztelep titkára, majd 1993-tól vezetője volt.
(Művésztelepi Nívódíjakat, 1991-ben Győr Kultúrájáért ezüstérmet, 1994-ben a M.K.I.Szövetség díját, 1996-ban a Nemzeti Kulturális Alap díját (Nagyatád), 1998-ban Győr város Jubileumi ezüstérmét kapta.)
• Jelenleg Budapesten él és a párizsi központú Nemzetközi MADI művészcsoport kurátora és a Művészeti Műhely Kőkapu Alapítvány elnöke.
(2000-ben Veszprémi Tavaszi Tárlat, Nívódíj)

Rendszeresen részt vesz
MADI kiállításokon és rendezvényeken
a Magyar Szobrász Társaság kiállításain
a Pécsi Kisplasztikai Biennálén
a Soproni Érembiennálén
a Nagyatádi Faszobrászati
Kiállításon

Egyéni kiállításai 1990-től:

1990 Borsos Múzeum M-Galéria, Győr
1992 Szombathelyi Képtár
1992 Wilhelm Lehnbruck Muzeum, Duisburg
1992 Novohradske Múzeum, Lucenec (Szlovákia)
1993 Galéria Molen, Hengelo (Hollandia)
1994 Claude Dorval Galéria MADI, Párizs
1995 Német Nagykövetség, Budapest
(Ézsiás-Matzon)
1995 Zichy Galéria, Győr (Ézsiás-Saxon)
1996 Körmendi Galéria, Bp. (Ézsiás-Matzon)
1998 N. Modern Múzeum, Hajdúszoboszló
1998 Brasow Arte-Contemporan Modern (R)
1998 Parti Galéria, Pécs
1998 Városi Művészeti Múzeum, Győr
1998 Csikász Galéria, Veszprém
1998 OTP Bank Galéria, Budapest
1999 Zemplén Galéria, Sátoraljaújhely
1999 Magyar Tudományos Akadémia, Bp.
2000 Akadémia Galéria MTA , Győr
2000 Paksi Modern Képtár

Fontosabb köztéri munkái:

• Tatabánya - Bányászati Múzeum
• Pápa - Színház park
• Szombathely - Iseum
• Győr - Nemzetközi szoborpark
• Sátoraljaújhely - Kazinczy Múzeum
• Hajdúszoboszló - Modern Múzeum
• Győr - Városi Könyvtár, ártium

Fotók és plasztikák

Természet képbe, szoborba zárva

Belépve a Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ Art Galériájába, *Eördögh Szilveszter* fotográfiái vezetik körbe a látogatót. Képei az érintetlenség látszatát, illúzióját keltve harmóniát sugárzóan dokumentálják a természet nagyszerűségét. A pillanatnyi benyomásoktól vezérelt látásmód, a bennünket körülvevő természeti környezet egy-egy jellemző szeletének megragadásával a világ forgásának ősi rendjét, a tavaszból nyárba, az őszből télbe érkezést örökítette meg. Az általánosban az egyedit, a megismételhetetlent keresve az ábrázolás festőiségét helyezte előtérbe. Az ember és alkotásai csak néhol kapnak helyet, de mégis érzékelhető néhol nyomasztó, néhol áldásos jelenléte úgy, hogy nemléte is hiányérzetet kelt, felvetve a kérdést: milyen lehetne mindez nélkülünk?



Szlankó László és László Bandy plasztikái.

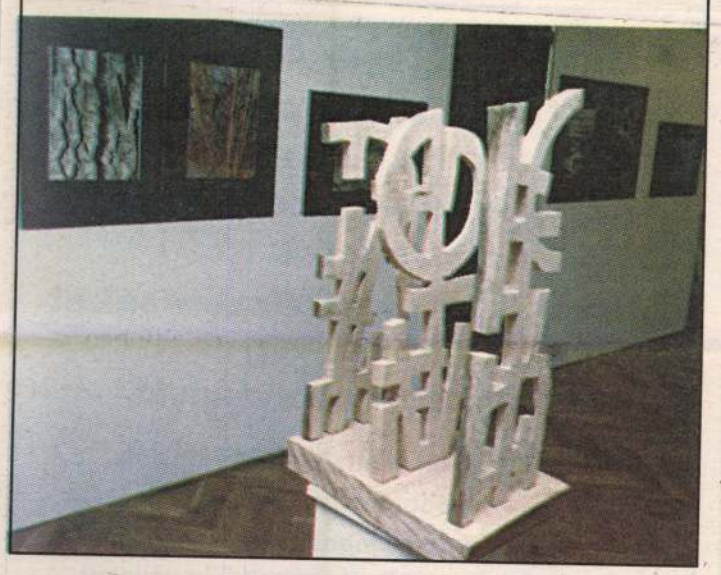

Társulva e gondolatkörhöz, a Bakony Csoport hubertlaki nyári ifjúsági művészeti táborában készült plasztikák érzékeltetik – a fotókiállítással párhuzamban és kiegészítve azt – a természet, az ember, a környezet viszonyát, a pusztulásáért, jövőjéért érzett aggodalom megfogalmazásával. A természetes anyagból, fából készült alkotások rejtjeles ősiségükkel földi jelenlétünk és ténykedésünk problémáit feszegetik, megmaradásunk létkérdéseként a természetes esztétikum megőrzését, pusztulásuk újraálmodásának szükségszerűségét helyezve előtérbe.

(Eördögh Szilveszter fotográfiái, valamint *Dienes István, Ézsiás István, László Bandy* és *Szlankó László* plasztikái november 3-ig tekinthetők meg Győrött, az ifjúsági ház Art Galériájában.)

KESZEI L. ANDRÁS
Fotó: SZ. Ö.



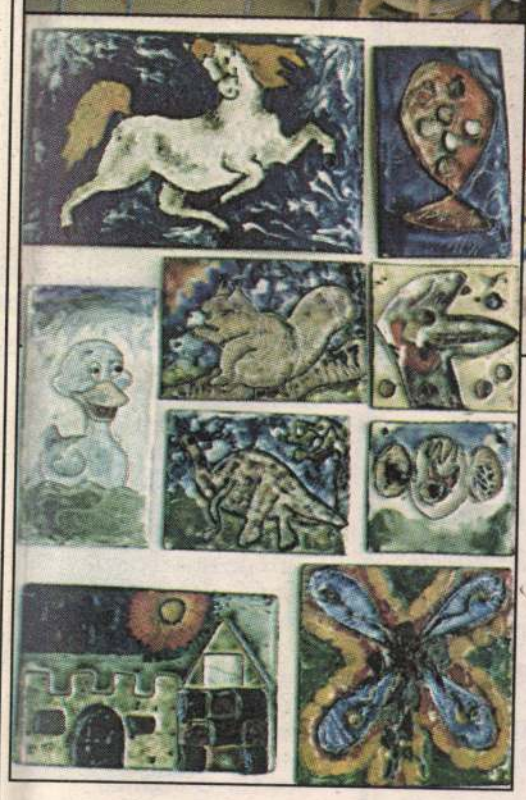

A lelkesedés nagy, a pénz kevés

Tűzzománc szakkör Pannonhalmán

Néhány éve ismét reneszánszát éli egy már-már elfeledett iparművészeti ág, a tűzzománc, mely utolsó három évezredünk művészeti és kulturális örökségének szerves része.

A pannonhalmi Radnóti Miklós Általános Iskolában *Kovács Péter* szaktanár vezetésével második éve működik tűzzománc szakkör, heti két órában. A technikát a kisiskolások is elsajátíthatják, hiszen nincs szükség rendkívüli adottságokhoz ahhoz, hogy a színes zománcport rézlemezre szitálják, majd kemencében nyolcszáz fokon kiégessék.

– A dolog azért nem ilyen egyszerű – mondja a szakkörvezető. – A zománcozás empirikus ismereteken alapszik, gyakorlati tapasztalatok határozzák meg a munkát. Mikor a tanítóképzőbe jártam, csak hallomásból ismertem ezt a technikát, és bizony az első darabok nem mindig sikerültek.

A gyerekek különféle tűzzománctechnikákat ötvöznek munkáikban. Van aki gyöngyökből, üvegekből építi fel, mások festik vagy lapított rézdróttal rakják ki a formát. A szakkört sokan választják szabadidős tevékenységként, hisz az eredmény minden esetben látványos.

– Egy ilyen költséges szakkörre hogyan tudják az anyagi feltételeket megteremteni?

– Tavaly pályázat révén jutottunk tűzzománckemencéhez, és grafikai présgéphez. Szerencsére a szülők is sokat segítenek, rézlemezt például még egyszer sem kellett vennünk. Amire igazán büszke vagyok, hogy a fiúknak is felkeltette az érdeklődését ez a szakkör, ma már ők is lelkesen járnak a foglalkozásokra. Van úgy, hogy annyi gyerek jön, hogy két részre kell venni a csoportot.

– Ebben az iskolában mindig is magas szintű rajzoktatás folyt, több tagozatos osztályt is indítottak. A diákok érdeklődésén túl, minden adott a színvonalas munkához?

– Az iskola anyagi lehetőségei behatároltak. Nem tudnak felvenni még egy rajzos kollégát, az én keretembe pedig nem fér bele az a magas óraszám, amit a tagozatnak biztosítani kellene. Régen a felső tagozatban is tudtunk rajz tagozatos osztályokat indítani, ma már csak az alsóban van. A szakköri forma az, amely a tanórákon kívül többletet adhat a gyerekeknek rajzból.

W. K.
Fotó: SZÜK ÖDÖN

Gyermekképzőművészek tárlata

November közepéig látható a ménfőcsanaki Bezerédj-kastély aulájában az a kiállítás, amely az intézmény gyermekképzőművész-körének idei munkáiból ad válogatást. *Horváthné Kupai Éva* irányításával – aki maga is a csanaki művésztelep tagja – 15 gyermek ismerkedik rendszeresen a képzőművészetekkel. Alkotnak, tárlatra járnak, nyaranta pedig egyhetes alkotótáborban bővítik tudásukat a különböző technikákban. Most kiállított műveik is méltán örvendenek nagy látogatottságnak, s bizonyítják, hogy a megyei gyermekrajzpályázaton való részvételükért méltán kaptak elismerő oklevelet. A festészetben járatos felnőttek számára is élményt jelent az ifjú alkotók sajátos látásmódja, színvilága.

F. L.

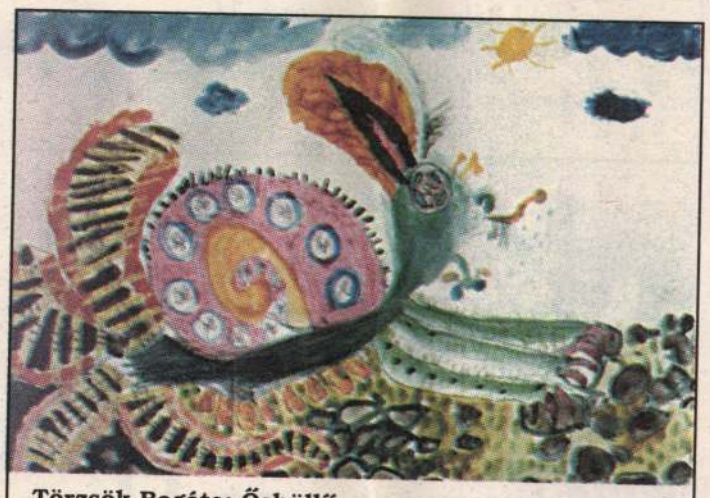

Törzsök Bogáta: Őshüllő

Megjelent a Hazánk

A Hazánk napokban megjelent hetedik száma ismét egy sor érdekességet kínál az irodalom és kultúra kedvelőinek.

Nemzeti ünnepünkre Balogh Elemér emlékezik írásában: „...Szemébe nézek tizennyolc éves önmagamnak, s ő már örökre megváltoztathatatlan, lobogó tekintettel visszanéz rám a fényképről. – Forradalom csak egyszer volt – hajtogatom konokul. Nem tudom, megérti-e."

E számban folytatódik Gerencsér Miklós írása, a Bocsánatkérés Batthyány Lajostól címmel. Fodor András, Simon Lajos, Locsmándi László, Szóládi Tibor, Veress Miklós versein túl olvashatják Keresztury Dezsőnek a Hazánk kérdéseire adott válaszait. A „Gyermekvilág"-ban Verebics Petra, a Somogy megyei Pedagógiai Intézet környezetvédelmi mesepályázatán első díjat nyert kedves írása olvasható Az elvarázsolt város címmel. Az „Anyaföld" oldalain Viczán Antal novellája egy mátrabeli vadászkalandról, az első szarvasbika elejtésének történetéről mesél.

Magyarok nyugati fogságban. E gondolatkörben „Elindultam szép hazámbul", és „Különleges utazás" címen Pintér László és Göcsei Imre adja közre visszaemlékezéseit.

A honismeret, hagyomány témakört felölelő oldalakon „Ne bántsd a magyart" címmel a Hazánk 1956. november 4-én megjelent vezércikke olvasható Bertalan Lajos tollából. Major István, győri születésű tüzér hadnagy: Honvédelményeim című emlékiratáról Tóth László ír. Batthyány Lajos szobrairól Varsányi Péter István, Eötvös Károly és a bakonyi-balatoni táj kapcsolatáról Sebő József tájékoztatja az olvasót. A „Szemle" Bertók László, Csepelyi Rudolf, Vass Z. Zsolt, Porubszky Ildikó, Medgyaszay István könyveibe enged bepillantást.

A Hazánk hetedik számát Lakatos József festőművész képei díszítik.

K. L. A.

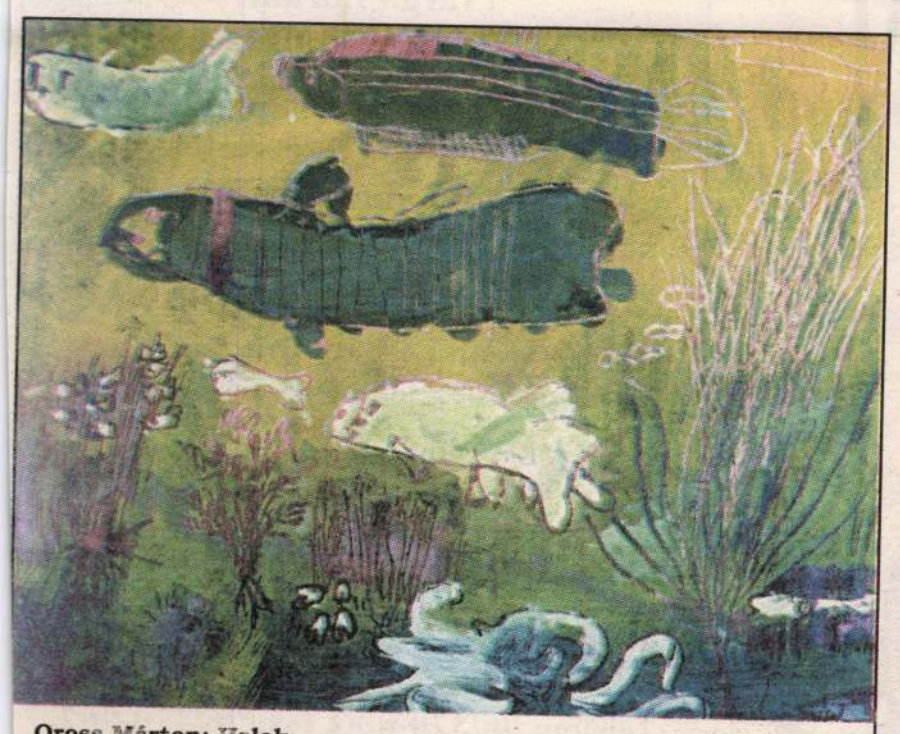

Oross Márton: Halak



Valastyán Ágnes: Bohóc

RCD Holding, a Dutch company involved in manufacturing and commercial activities in the international metal trade is planning to open a subsidiary in Hungary (vicinity of Győr).

The future Hungarian subsidiary will be occupied in activities relating to the subcontracting of sheet metal products (up to 3 mm).

This will concern the following productions disciplines:

* *CNC punching*
* *CNC bending*
* *stamping/pressing*
* *welding*
* *cutting*

For this new activity we are looking for an:

TECHNICAL PLANT MANAGER

Job requirements:

* *ability to supervise approx. 10 machine operators and welders*
* *knowledge of above mentioned production disciplines at secondary/tertiary level*
* *good command of the English and/or German language*

During the start-up stage, the succesful candidate will work in the Netherlands for 2–3 months.

We offer a responsible position in a dynamic organization.

The conditions of employment and salary will be in accordance with the nature of the position.
If interested, please submit within 14 days a letter of application in English or German to:

RCD Holding B. V.
Morgen 20
NL–6942 LD DIDAM
THE NETHERLANDS

(81525/1/1H)

Ne bántsd az alvó tigrist!

Részeg atyafiak látogattak az egyik éjszaka a novoszibirszki állatkertbe. Az amuri tigris ketrecénél kettőjüknek inába szállt a bátorsága, amikor a legszebb álmából felvert ragadozó mérgesen morogva közelített a rácshoz. Harmadik társuk nem volt elég gyors és a keze bánta: a nagymacska elkapta.

Az eseményhez riasztott igazgató egymás után lövöldözte gázpisztollyal az állat pofáját, de mire az elengedte az áldozatát, a kéz végleg az állat gyomrába vándorolt.

Az utóbbi időben egyébként gyakorta lepték meg az állatkertet hívatlan látogatók.

– Rendszeresen látogatnak bennünket a tolvajok és a szadisták – mondja munkatársunknak Rosztyiszlav Silo igazgató, aki Oroszországot képviseli az Európai Állatkertek Szövetségében. – Arra sincsenek tekintettel, hogy nálunk található a világ egyik legnagyobb nagymacskagyűjteménye...

(AN-Hírpanoráma)

Olasz korrupciós ügy – vatikáni falak

A milánói törvényszéken csütörtökön megkezdődött az első nagyszabású korrupciós per, amelyben azonban a hajdani hatalmasságok egyelőre csak tanúként szerepelnek. A vádlott *Sergio Cusani*, a Szocialista Párthoz közel álló üzletember, aki különben kulcsszerepet játszott a legnagyobb korrupciós botrányban, az Enimont-ügyben.

A Cusani elleni vád formálisan a könyvelés meghamisítása és a pártok finanszírozásáról szóló törvény megsértése. A Craxihoz közel álló üzletember hajtotta fel pénzügyi manipulációk révén azt a 150 milliárd lírányi (10 milliárd Ft) csúszópénzt, amellyel a Montedison magán vegyipari konszern kente meg 1990/91. fordulóján a vezető pártpolitikusokat annak érdekében, hogy súlyosabb károk nélkül szállhasson ki az ENI állami vegyipari konszernnel kötött, kudarcba fulladt házasságból.

Olaszország második legnagyobb magán és második legnagyobb állami vállalatának házassága az eddig felszínre került legjelentősebb korrupciós ügyet szülte. A botrányba keveredett mind az öt hajdani kormányzó párt vezetője, legfőképpen pedig *Bettino Craxi*, a Szocialista Párt egykori főtitkára, aki a csúszópénz felét kapta. A mostani perben azonban a pártvezetőket csak tanúként hallgatják ki, a közvélemény számára azonban még így is sokkoló élmény, mert az ország hajdani mindenható vezetőiről van szó.

Az óriási összegű kenőpénz egytizedének sikerült a nyomára bukkanni, a többinek a sorsát azonban – egyelőre – a Vatikán falai fedik el. A nyomozás eddigi eredményei szerint a korrupciós összeg oroszlánrészét, 90 milliárd lirát alkotó állami értékpapírokat, a Vatikán bankja, az IOR váltotta készpénzre az olasz jegybanknál és közvetítette a megvesztegetett politikusoknak. (A Szentszék maximális együttműködést ígért az ügy tisztázásához.)

Az ügyészség nagy jelentőséget tulajdonít a Cusani elleni pernek, mivel az ENI és a Montedison volt vezérigazgatóinak öngyilkossága után talán ő az egyetlen, aki ismeri a teljes igazságot és aki a legmagasabb kapcsolódási pontot jelenti a korrupt politikusok és az üzleti világ között.

Noha korábban azt ígérték, hogy a legfelső vezető réteg elleni perek sorozatát a legszélesebb nyilvánosság előtt folytatják le – még élő televízióközvetítésről is szó volt –, a Cusani-per korlátozott nyilvánosság előtt zajlik, az újságírók csak jegyzetelhetnek, fényképfelvételt pedig nem készíthetnek. Egyetlen tévékamerát engedtek elhelyezni a tárgyalóteremben, ezen egyenlően osztozkodnak az állami és a magántelevíziós csatornák. (MTI)

Internationaler Konzern
sucht deutschsprachige
Büroorganisations- assistentin.
Bedingungen: Selbständiges Denken, Reisebereitschaft, Führerschein, Schreibmaschinen- kenntnisse.
Bieten: Gute Entlohnung, gutes Arbeitsklima, gute Aufstiegmöglichkeiten.
Nachfrage/Telefon: 96/316-891, 10–14 Uhr. (81305/2/1H)

GRAND IMPERIAL RT

Bábolnai székhelyű Mezőgazdasági és Kereskedelmi Részvénytársaságunk gyakorlattal rendelkező, külkereskedelemben jártas, felsőfokú közgazdasági végzettséggel

KÖZGAZDASÁGI IGAZGATÓT

keres.

Saját gépkocsi használata szükséges.
Angol és/vagy német nyelv ismerete előnyt jelent.
Fizetés: megegyezés szerint.
Jelentkezés: személyesen, vagy telefonon az alábbi címen:
2943 Bábolna, Mészáros u. 34.
Tel.: 34/369-731, 369-733, 369-735, 369-700, 369-750, 369-407.
(80670/2/1H)

Nemzetközi kereskedelmi kft.
keres Magyarország egész területére
kereskedelmi üzletkötőket,
valamint
kereskedelmi asszisztenseket
(kisegítőket)
vállalkozói igazolvánnyal.
Betanulási idő alatt: alapbér + jutalék.
Később: magas jutalék!
Kezdéskor autó és jogosítvány szükséges.
Eredményes munkavégzés esetén vállalati gépkocsit biztosítunk.
Jelentkezés: előzetes időpontegyeztetés miatt a 96/316-891-es telefonon.
(81298/2/1H)

A megoldás: PC–TRADE


Hiba



Kapcsolat...



A megoldás


Siker!

Egy hibás számítógép mérhetetlen károkat tud okozni egy vállalkozásban.... Ugye ezt Ön sem szeretné?
A PC–TRADE KFT. a megbízhatóság jegyében dolgozik Önnek és vállalkozásának. Számíthat ránk!

*** Teljes körű szervizszolgáltatás.**
*** Számítógépek, kellékek eladása.**
*** Megbízható szoftverek kivitelezése.**

H+H

PC–TRADE KFT.
H–9024 Győr, Rét u. 5. Pf.: 502.
Telefon: 96/326-047.
Tel./fax: 96/317-701.
Rádiótelefon: 60/370-455.

(79219/6/3H)

PC–TRADE – Garancia a minőségben.



PAX HOTEL PANNONHALMA

Az öttevényi Napsugár étterem vezetői (Varga Lóránt, Szabó János, Edvi László) 1993. október 15-től üzemeltetésre átvették a pannonhalmi Pax Hotelt, éttermét és bárját.

Az étlap színvonala hasonló a Napsugáréhoz (házias ételek olcsó árakon).

A háromcsillagos Pax Hotel szobáit felújították, de kétcsillagos áron (2800 forint reggelivel) várják az üzemeltetők vendégeiket és barátaikat.

Telefon: 96/370-006, fax: 96/370-007.
(80925/5/1H)

ÉZSIÁS btván szakáin

„Magunknak neveltük őket”

Végeztek a fiatal tiszthelyettesek

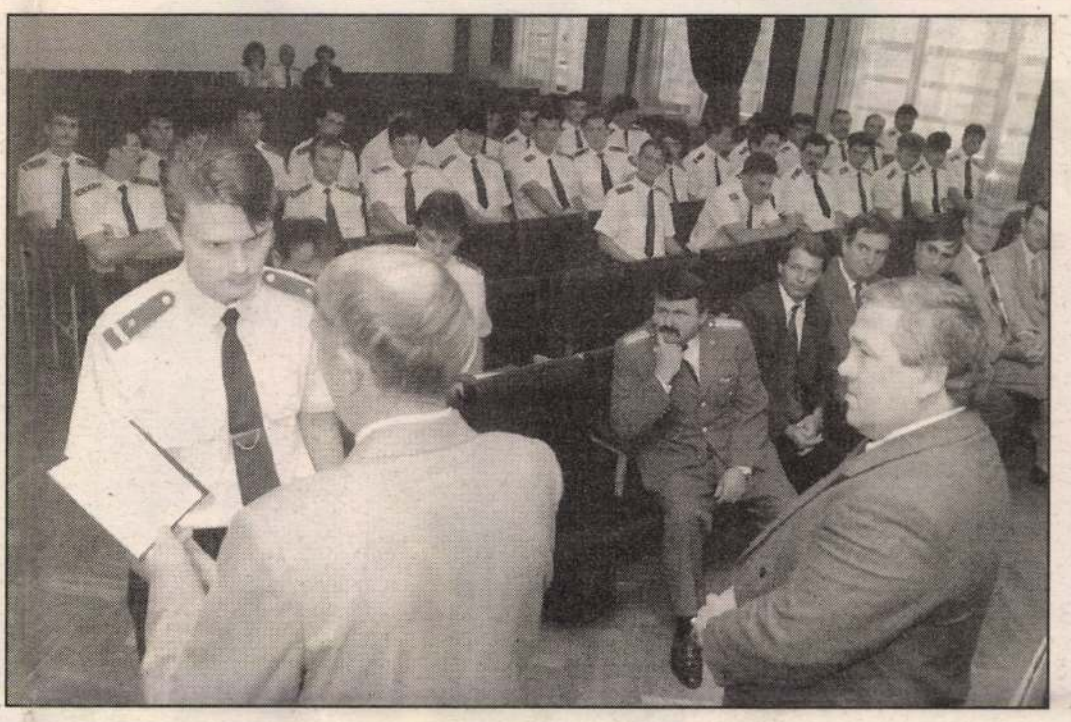

Különleges, gyakorlatilag válságkezelő megoldásként a Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság tavaly ősszel saját költségvetése terhére elindította a Szombathelyi Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola győri kihelyezett tagozatát. Az osztályban tanuló 36 diák már az utolsó vizsgákon is túljutott. Préts Sándor őrnagyot, a főkapitányság közbiztonsági osztályának vezetőjét, és egyben az iskola tanárát az elmúlt egy év tapasztalatairól kérdeztük.

– Az osztály indítását az tette szükségessé, hogy a létszámfejlesztéssel felvett fiatal rendőröknek csak egy részét tudtuk beiskolázni a már működő intézményekben. A többiek képzetlenek maradtak volna, ha mi magunk nem találunk valamilyen megoldást. Előnyös volt az is, hogy a helyben tanuló kollégák a családjuk körében maradtak, állomáshelyükön végezték a gyakorlatokat, és olyan tartalékot képeztek, melyre kiemelt feladatok esetén számíthattunk – mondta el lapunknak Préts őrnagy.

– Különböző alapképzettségű, általános műveltségű srácok kerültek egy osztályba. A kezdet nagyon nehéz volt nekik is, és nekünk is, hiszen a különböző előadásokon és az általános iskolákban néha tartott osztályfőnöki órákon kívül a főkapitányság tisztjei sem tanítottak még. A fő célunk az volt, hogy olyan szinten sajátíttassuk el velük a szükséges szakmai elméleti anyagot, hogy azt a későbbiekben megfelelően ötvözhessék a gyakorlattal. Alapfogalmakkal kellett tisztába jönniük, az alakiság, a fegyverhasználat és az intézkedések miként je mellett, többek között meg kellett tanulniuk a rendőri jogi nyelvezetet is. Érezhető volt, hogy régen jártak már iskolába, de ahogy teltek a napok, egyre jobban megszokták a rendszeres tanulást. Ebben sokat segített, hogy kellő szigorral, röpdolgozatokkal állandóan számon kértük a korábban elhangzottakat. Az akaratukkal nem volt gond, a fiúk fokozatosan belejöttek a tanulásba. Év közben a saját állomáshelyükön tapasztalt kollégák mellett gyakorlatra voltak beosztva. Állandó ellenőrzésekkel figyeltük a fejlődésüket – hozták a tőlük elvárt formát.

– Nem elfogult a tanítványaival szemben?

– Az Országos Szakfelügyelői Bizottság tagjaként van összehasonlítási alapom. A mi kihelyezett osztályunk az egyik legerősebb iskola volt. Nagyon jó, felkészült állományt bocsátottunk ki. Magunknak neveltük őket, meggyőződésem, hogy ilyen jó rendőröket máshonnan nem kaptunk volna. Olyanokká váltak, amilyenekké formálni szerettük volna őket. Munkánkban nagy segítséget kaptunk a Béry Balogh Ádám Katonai Kollégium vezetésétől. Ők fogadták be ugyanis a tiszthelyettesi osztályt, és ezen túl ideális helyet és feltételeket biztosítottak az összes foglalkozásunkhoz.

– Hogyan tovább? Idén indul a következő osztály?

– A létszám meglenne hozzá, csak az anyagiakat nem tudja előteremteni a főkapitányság. A magasabb képzést akarjuk inkább megadni rendőreinknek: novemberben levelező tagozaton zászlósképző indul. Itt az alapképzettséggel, érettségivel rendelkező rendőrök kaphatják meg a körzeti megbízotti, járőrvezetői és közlekedési helyszínelői beosztáshoz szükséges ismereteket.

Színjelesért zászlósi váll-lap

AZ ERDÉSZETTŐL AZ EGYENRUHÁIG



Barta Ákos Sopronban, az erdészeti szakközépiskolában szerzett kerületvezető erdészi képesítést, mégsem lett erdész. A fákhoz mindössze annyi köze volt, hogy érettségi után 10 hónapig egy erdészetben motorfűrészes-brigád vezetőjeként dolgozott.

– Gyakorlatilag favágó voltam, és hamarosan rájöttem, hogy így nincs sok jövőm – mondja Ákos. – Váltani kellett, és én az Országos Mentőszolgálatot választottam. Hat évig dolgoztam ápolóként, a végén már az esetkocsin. Ez elég nagy dolog volt ahhoz képest, hogy képesítésem nem volt. Amikor megtudtam, hogy jelentkezni lehet a Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság közlekedési osztályára, nem sokat haboztam. A baleseti színhelyeken dolgoztam már együtt rendőrökkel és tetszett a munkájuk. Bár a családban senki sem volt „egyenruhás”, örömmel vágtam bele, mert úgy éreztem, itt jobbak lesznek a lehetőségek, mint a mentőszolgálatnál. 1992 február elejétől dolgozom a forgalom-ellenőrző alosztálynál, és még az év szeptemberében beiskoláztak a Szombathelyi Rendőrtiszthelyettes-képző Iskola győri kihelyezett tagozatára.

Ákos – mint mondja – ezúttal „kicsit odafigyelt” tanulmányaira, és ennek meg is lett az eredménye: színjelessel végzett. Az elismerés sem maradt el, soron kívül zászlóssá léptették elő.

– Megpróbáltam kihozni magamból, amit csak lehetett, és úgy látszik, ez sikerült is. Nagy könnyebbség volt, hogy csak a tanulással kellett foglalkoznunk, és mellette rendszeresen kaptuk a fizetésünket. A legjobb az volt, hogy újra közösségbe kerültünk, felnőttfejjel egy kicsit ismét diákok lehettünk.

Ákos jelenleg az iskolában tanult elméletet a gyakorlattal hasonlítja össze. Eddigi tapasztalatai szerint jelentős a különbség, a gyakorlatban ugyanis szinte semmi sincs úgy, mint ahogy az a könyvekben meg vagyon írva. Lényegesnek tartja azonban a rendőrség új keletű nyíltságát. Mint mondja, az utcákon ma már nem a korábbi „fakabátok” sétálnak, mindannyian igyekeznek megtalálni az állampolgárokkal a megfelelő hangnemet.

– Ha büntetünk is, mosolyogva tesszük, hiszen az állampolgár nem bennünket sértett meg, hanem a jogszabályokat, mondja Barta Ákos, akivel néhány év múlva talán már rendőrtisztként találkozhatunk, hiszen mi sem természetesebb számára, minthogy szeretné elvégezni a zászlósi és a rendőrtiszti főiskolát is.

„A követelmény engem is meglepett”

Bencés diákból közlekedési rendőr

A 28 éves, pannonhalmi *Akaró Ferenc* az apátság közelségében lévő iskolában járta ki az általános nyolc osztályát. Szüleitől vallásos nevelést kapott, jóban volt a helyi plébánossal is, és még a tanulmányi eredménye is kiemelkedő volt. Nem csoda, ha ilyen indíttatás után a nagy hírű Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban szerette volna folytatni tanulmányait. Az álom teljesült is, az ötszörös túljelentkezés ellenére bejutott az elit iskolába. Kezdetben megfordult a fejében az is, hogy esetleg pap válik belőle, a negyedik év végére azonban világossá vált: inkább világi hivatást szeretne – az egyik mezőgazdasági főiskolára adta be a jelentkezését. A kemény gimnáziumi évek megtették a magukét, a felvételihez szükséges pontszámot könnyedén elérte, helyhiány miatt (!) azonban mégsem vették fel.

– Valamit csinálni kellett a következő felvételiig, ezért a Vagongyárba, a motor gyáregységbe mentem el dolgozni – gondol vissza Ferenc, aki betanított munkásként dolgozott egy évet, mert kellett a pénz a családnak. – A következő évben Mosonmagyaróvárra jelentkeztem, az agrártudományi egyetemre. Csak estire vettek volna fel, és a gyári három műszak miatt elutasítottak. Ez volt az utolsó próbálkozásom, maradtam a Vagongyárnál. Szakmát szerettem volna tanulni, de hamarosan családfenntartó lettem, ekkor elmentem gépkocsivezetőnek – nagy szükség volt ugyanis a pénzre.

Ferenc ilyen előzmények után találkozott a rendőrségi hirdetéssel, és örömmel olvasta, hogy jelentkezhet közlekedési járőrnek. Öröme érthető volt, az általános iskolában ugyanis már találkozott a „szakmával”: közlekedési kisjárőr volt. A felvétel után nem sokkal a tiszthelyettesi iskolára került, ahol az alapvető tudnivalókat sajátíthatta el.



– Az iskola jó volt, ezúttal felnőttésszel, tapaszta ltabban ülhettem a padba. A gimnáziumban megszoktam a szigort, és erre szükség is volt: feletteseink, akik egyben tanáraink voltak, komoly követelményeket állítottak elénk. Családosan nehéz volt tanulni, a hároméves kislányom és a másfél éves kisfiam mellett sokszor csak éjszaka tudtam időt szakítani.

Ez azonban nem látszott meg Ferenc teljesítményén, hiszen egyetlen négyessel fejezte be tanulmányait. Jelenleg a forgalom-ellenőrző alosztálynál törzsőrmesterként teljesít szolgálatot, és természetesen, amint lehet szeretné elvégezni a rendőrtiszti főiskolát is.

Negyedszázad az igazgatói székben

Három plusz egy a tudásért

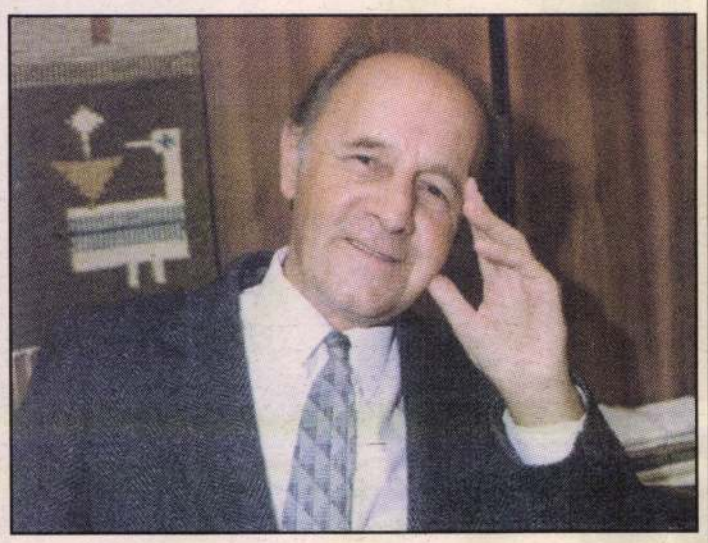

– Megéri még, hogy valóban koncertterem lesz a zsinagóga.

– Én nem vagyok ennyire optimista.

Németh Gusztáv tankszékvezető tanár urat akartam megörvendeztetni eme sejtésemmel a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zeneiskolai Tanárképző Intézet győri tagozatán, mivel biztató mozgolódást találtunk idejövet a zsinagóga körül. A téma azért is aktuális, mert amikor Németh Gusztáv hatvankettőben belépett a konzervatóriumba, majd megélte a szakközépiskola és a főiskola szétválását, tanúja lett az építkezésnek, még erősen élt a remény, hogy valóban koncertterme lesz a főiskolának a zsinagóga valamelyik szárnya. Azóta eltelt huszonöt év az igazgatói székben, amit az Akadémia karnagyi szakán szerzett diplomával is kiérdemelt, s mint igazgató búcsúzott a főiskolától, nyolcvanhétben. Azaz mindössze papírmunkát, némi adminisztrációt jelentett ez a búcsú, mert maradt az épület falai között mint kinevezett tanár, az elméleti tanszék vezetője napjainkig is. Ruganyos járás, derű, ez minden, ami hozza, viszi a diákokhoz, a kollégákhoz.

Van, aki lassan öregszik. Ez attól van, mondja, hogy most csinálom igazán azt, amit eddig nem tehettem.

Számos ok késztethet bennünket erre a beszélgetésre, közülük az egyik, hogy az első év az idei, amikor már a hallgatók és a tanárok is úgy indultak, hogy nem három, hanem négy év a főiskola. Öröm ez avagy bosszúság, ad-e avagy ront-e a felkészülésben?

– A négyévi képzés mindenképpen előny, örömmel fogadtuk. Szét lehet húzni a tárgyakat, alaposabb munkát végezhetünk. Eddig például a korokat össze kellett sűríteni. S a hangszeres képzésben is nagy előny a nyolcszemeszteres oktatás, s a tanárképzésben egyszerűen szükséglet, mivel a művész-tanárképzésben többletfeladatot kell vállalnunk.

– Hogyan tervezték, milyen lesz a negyedik év?

– Erősen gyakorlati jellegű, elképzelésünk szerint a hangszerrel való intenzívebb foglalkozást jelenti majd.

– Mostanság nem éppen fogadókész a város a zenei események iránt, legalábbis nem annyira, mint az elvárható volna. Jelent ez esetleg gondot a végzősök elhelyezkedésénél?

– Valóban van ilyen Nyugatra ajánlkozó hullám, de ez divat kérdése, s nem utolsósorban a megalapozott szakmai tudást is bizonyítja. A visszajelzések szerint minden hallgatónk sínen van, zökkenők nélkül, sőt, hadd említsem meg, hogy a Győri Filharmonikus Zenekar hetven százaléka a főiskola diákja volt. Erről az alapvető dolgunkról, hogy alapos felkészítést adjunk, a jövőben sem mondhatunk le, ehhez pedig a legjobbkor jött az időbeli segítség, a négyévi képzésidő.

– Ha nincs főiskola, ha nem szólnak az orgonák, úgy tudom, most nagyon divatos hangszer lett, akkor mivel telik az a mégiscsak nyugdíj?

– Kertészkedem. Mindig is a Szigetköz imádója voltam, hát természetes, hogy ott vásároltam telket. De a legszebb részen, ami nekem Cikolasziget. Onnét hajtott be tegnap is a zápor.

– S a koncertterem... Végleg lemondott róla?

– Ha csak ezen múlna! Tudnék benne újra hinni!

G. Szabó M.
Fotó: SZÜK Ö.

Elmegy az „A" betű nyaralni

A logopédiai osztály első hónapja

„Hová küldjük nyaralni az „A" betűt?" – kérdezi Erzsi tanító néni. A válasz egybehangzó: „Menjen a Balatonra!" Nincs senkinek ellenvetése, lekerül a tábláról a magánhangzó szájképe. Néhány napig nem jöhet magyarórára, nehogy a Ranschburg-féle homogén gátlás megnehezítse a következő betű tanulását.

A megyeszékhelyen szeptemberben először indítottak logopédiai első osztályt Győrött, az *Ady Endre Általános Iskolában*. A kilenc fiú közül előzőleg többen a már három éve működő Attila utcai logopédiai óvodába jártak, ahonnan szakértői bizottság támogatta speciális osztályba kerülésüket. Az Ady-iskola vállalta a logopédiai osztály megszervezését, a városi önkormányzat oktatási, kulturális és sportbizottsága engedélyezte, a művelődési osztály a tárgyi és személyi feltételek megteremtésében segített.



Dr. Nemes Józsefné gyógypedagógus a logopédiai szobában tanít.

Dr. Komjáthi Ferencné osztálytanító a hagyományos tanterv szerint tanítja a kicsiket. Az olvasás- és írásoktatás Meixner Ildikó, külföldön is elismert logopédus, dyslexia prevenciós módszere alapján történik, melynek az olvasási zavar megelőzése a célja. A feladatok kezdettől figyelembe veszik a tanulás során kialakuló dyslexiás tüneteket, azokat megelőzik, enyhítik. A dyslexiaveszélyeztetett gyerekek nyelvi fejlettsége az átlagosnál alacsonyabb szintű. Emiatt hosszas nyelvi fejlesztésre, a beszédmozgások megfigyelésére és tudatosítására nagy szükségük van.

A tanítónő munkáját *dr. Nemes Józsefné* gyógypedagógus segíti, aki megfigyeli a gyermekek tanórai munkáját, majd a negyedik órától a logopédiai szobában egyénenként foglalkozik velük, segítve a helyes hangképzést. A gyerekek nagy létszámú osztályba nem tudnának beilleszkedni, de ez a kiscsoportos forma lehetőséget ad nekik, hogy néhány év múlva átkerüljenek normál osztályokba. A pedagógusok nagy szeretettel és empátiával foglalkoznak a gyerekekkel. Magatartászavarukat engedékenységgel és nem szigorral, fáradékonyságukat fegyelmezés helyett játékkal oldják fel.

– Ön szerint – néhány hét tapasztalata alapján – eredményes a logopédiai osztály működése? – kérdezem dr. Nemes Józsefnét.

– Az eredmények itt nem egyik napról a másikra születnek, de az is siker számunkra, hogy a gyerekek szívesen jönnek iskolába, várják az egyéni foglalkozásokat. Nem szabad elfelejteni, hogy ők nem fogyatékosok, az intelligenciahányados értéke náluk száz fölött van. A dyslexia sok esetben dysgráfiával (írástanulási nehézség) párosul, ezért szükséges a késleltetett írástanulás. Az egyéni foglalkozásokon hangképzésfejlesztő és -javító gyakorlatokat végzünk, a tanórai betűtanulást megelőzve.

A kilenc kisgyerek örömmel tanul. Igaz, hogy néha lemásznak a pad alá, közbekiabálnak a tanító néninek, de csillogó szemmel figyelik a bábokat, ugatnak a szőrmekutyával, betűkre „vadásznak" a táblán és elégedetten nevetnek mikor a plüssmaci megismétli nagy gonddal kiejtett szavaikat. Ebben az osztályban sikerélményhez jutnak, mert a tanító nénik türelme és szeretete kifogyhatatlan.

WERNER F
Fotó: SZ. Ö

Művészet és természet

Szeptember végéig volt látható a pápai Esterházy-kastély földszinti kamaratermében az a tárlat, amely a bakonyi művésztelep idei alkotásait mutatja be a nagyközönségnek. Ez a kiállítás adta az alkalmat arra, hogy a telep vezetőjével, *Ézsiás István győri szobrász művésszel* felidézzük ennek múltját és betekintést kapjunk jelenébe, jövőjébe is.

– A bakonyi művésztelepnek, ha jól tudom, régi hagyományai vannak. Néhány szóban foglald össze a korábbi évek ottani tevékenységét.

– A művésztelep 1981-ben indult először fafaragótáborként Hubertlakon. A telep akkori fő célkitűzése a hagyományőrzés, a környék néprajzi értékeinek, tárgyi kultúrájának felelevenítése és továbbépítése, valamint ennek a modern környezetbe való integrálása volt.

Az abban az időszakban tőlünk nyugatra indult „zöldhullám" olyan művészközösségeket hozott létre, kovácsolt egybe, amelyek a nagyipari termelésben hitevesztett alkotókat az egyre inkább feledésbe merülő kézművesség újrafelfedezésére ösztönözte. Erre a szükségszerűségre éreztünk mi is rá Budahelyi Tiborral, Nádler Tiborral, Horváth Lászlóval, Kolozs Barnabással, Dobány Sándorral. A kezdetben kimondottan hazai képzőművészekhez később építészek, majd pedig külföldi – romániai, németországi és norvégiai – alkotók is csatlakoztak. Később, mivel a művésztelepi munka elcsúszott a népi tárgykészítés és játékkészítés irányába, az alapító művészek egy része megvált a teleptől.

– Többéves kihagyás után, átértékelt tartalommal és célokkal újraszerveztétek a telepi munkát. Mik ezek az új célok?

– Az első és legfontosabb cél az volt, hogy a felhalmozott szellemi és tárgyi értékeket ne hagyjuk elkallódni. Erre különösebb késztetést akkor kaptunk, amikor Győrben megrendeztük a „Természetmítoszok a képzőművészetben" című kiállítássorozatot. A szervezés és a gyakorlati munka során egy meghatározó szempont az volt, hogy az ország e jellegzetes közép-európai vidékét, kultúrtáját – a már meglévő művészeti, néprajzi, mesterségbeli és fafeldolgozó hagyományait kiaknázva – az 1996-os világkiállítás egyik regionális programjává tudjuk majd rangosítani. Végül, de nem utolsósorban a célok megfogalmazásakor azt a lényegbevágó szempontot tartottuk szem előtt, hogy a biológiai és ökológiai válságra igen érzékenyen reagáló hazai és külföldi alkotók napjainkban újraértékelik a civilizációs magatartásokat, valamint a kultúra és a művészet szerepét, helyét, természeti környezetükhöz való viszonyukat.

– Ezek szerint nem véletlen, hogy az idei művésztelep központi gondolata a bioartprogram megvalósítása volt.

– Hadd mondjak csak annyit erre, hogy ennek érdekében szerveztük a művésztelep keretén belül az ifjúsági művészeti tábort is.

– Kik voltak a tábor résztvevői és kik azok a művészek, akik bekapcsolódtak a művésztelep munkájába?

– Elsősorban azokat a kollégákat vontam be a munkába – Szlaukó László iparművész, László Bandy grafikusművész, Dienes Attila és Lugosi László szobrászművészek –, akiknek már eddigi munkásságukban, ars poetikájukban is látható, érzékelhető formában tárgyiasult a természethez fűződő humán viszony. Az ifjúsági tábor résztvevői képzőművészeti szakköri tagok, elsőéves főiskolai hallgatók és környezetvédelemmel foglalkozó fiatalok voltak.

– A mai szűkös anyagi világban hogyan sikerült előteremteni a fenntartáshoz, működtetéshez szükséges eszközöket, anyagi feltételeket?

– Nemes és hasznos célok felkarolására mindig akad támogató. Nagy segítséget kaptunk az Ugodi Erdészeti Központtól, a Pápai Játékfesztivál Irodától, a győri Petőfi Sándor Művelődési Központtól és a Százhalombattai Művelődési Központtól. Volt, aki a munkához szükséges anyagok biztosításával, mások pénzügyi segítséggel járultak hozzá a művésztelep tevékenységéhez.

– Köszönöm a beszélgetést és további jó munkát kívánok az elkövetkező években is.

Almási Tibor



Ézsiás István: Hommage és Kenzo Tange.



A Tisza manapság nemcsak egy magyar folyó, hanem a Tisza Bútoripari és Kereskedelmi Részvénytársaság néven ismertté vált csongrádi bútorgyár neve is. Innen kerülnek forgalmazásra a Tisza konyhabútorok, melyek alacsony áron magas funkcionális és esztétikai igényeket elégítenek ki országszerte. A konyhabútorokat sokoldalú felhasználhatóság és a forgalmazási mód sokszínűsége jellemzi. A Tisza Bútoripari és Kereskedelmi Részvénytársaság a hamisítatlan magyar ízekhez házgyári, elemes és beépíthető konyhabútorokat ajánl új lakások berendezéséhez, régi konyhák felújításához, vidéki vendégfogadók, faházak valamint vállalati teakonyhák ízléses és olcsó bebútorozásához.

TISZA BÚTORIPARI ÉS KERESKEDELMI RT.

Cím:
6640 Csongrád, Fő u. 61.
Tel.: 63-381-366 Fax.: 63-381-024

Mintaboltok:
1149 Budapest, Várna u. 10. Tel.: 1-163-2575
6640 Csongrád, Fő u. 59. Tel.: 63-381-366
720 Szeged, Arany J. u. 17. Tel.: 62-312-829

A MAGYAR MINŐSÉG ÚJABB ÁLLOMÁSA: TISZA KONYHABÚTOROK

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ersias István, festő-képzőművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1984 JUL 7

1021



HÁROM FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZ — Ersias István, Horváth László

— Az erőmettel
szólt közbe Leng
Az ellenőrzések
győződhettünk ar
vezetőink kellőer
tékot, labdaközel
mérkőzéseken, íg
meg tudnak ítélr
volt a bírók ta
nye? Ugy értéke
tó! A síp meste
helytálltak. Ter
tak tévedések is,
mondhatom, hogy az eredményt befolyásoló hibák ezúttal is elmaradtak.

— Legjobb játékvezetőink dicséretes teljesítményt nyújtottak az NB I-ben, az NB II-ben és a területi bajnokságban is — mondta jogos büszkeséggel Nagy Miklós. — NB I-es játékvezetőnk, **Király László,** a tavaszi idényt 4,6-es átlagosztályzattal zárta! A területi bajnokságban ugyancsak ennyi volt az átlagosztályzata **Heckman Jánosnak,** aki teljesítménye révén ősztől helyet kap az NB II-es keretben. A területi bajnokságban működő nyolc bírónk is elismerésre méltóan fújta a sípot, sok-sok dicséretet kaptak az ellenőrökt



A tesztfeladatlapokat Lengváry csoportja figyeli, ki, hogyan vála

környéki válogatott—Levelek találkozók szikrázóan kemény játékot hoztak, a sárga lapok mellett bizony a piros is előkerült. A baktaiak egyébként 2:0-ra győztek, míg a vajaiak 1:1-es eredményt követően 11-es rúgásokkal jutottak a döntőbe, 7:6 arányban bizonyultak jobbnak.

és Némes Ferenc — bemutatkozó kiállítását nyitottak meg julius 6-án péntéken, a nyíregyházi Jósa András Múzeumban. A kiállítók a hetvenes években indultak el pályájukon, a neoavantgard művészeti hagyományok ápolása fűzi össze alkotásaikat. A közös tárlatot szeptemberig kereshetik fel az érdeklődők. Felvételünkön: részlet a nyíregyházi múzeum új kiállításából. (JL. felv.)

ÉZSIÁS István

Ézsiás István, Horváth László, Nemes Ferenc
Kiállítása Nyíregyháza, Jósa András Múzeum,
1984. VII. 6. – IX. 9. / [bev. László Péter]. – ; rend.
[Heritesz Gábor]. – Nyíregyháza: JA Múz., 1984
[8] p. ill. (A JA Múz. képzőművészeti katalogusai;
46. sz.).

Horváth László
Nemes Ferenc

2000 ESTEK A

MCMXCI



A MŰCSARNOK és a 2000 Ir
irodalmi és társadalmi szalor
előtt, a bevett időpontban, a
megszokott helyen, a Merlir
fent, az első emeleten.)

Penn meglett, Szilágyi megbocsátott, Sorc
fontosabb hírei. Mert az, hogy a Kultuszm
ra is támogat minket, legyen légyen bármi

Szilágyi János György, úgy tűnik, má
ra tavaszán, a 2000 egyik leendő lelkes szerk
tást — elhatolt múzeumbeli szentélyéig, hog

Penn András, akit oly kitartóan keresti
pokon keresztül halogattuk kiváló írásának
York kávéházban. Öltönyös volt, mérsékelt
hittük, egyetlen íróbarátunkkal sem, és nem
neki Magyarországon. Teheránban él. Fogó
konzul. A rádióban hallotta magát dícsérni,

Ézsiás István



Ézsiás István: Téli erdő

Magyar Nemzet
1985. XII. 31.

ÉZSIÁS István

"Ézsiás István érmeiben is örök utkereső marad (Robert Mendel I-III.)"

SALAMON Hándor: Mérlegen az 5. Országos Érembiennálé. = Uj Forrás, 1986.1.sz. 56.p.

Ézsiás István, festő-képzőművész

Eljöttek Hubertlakra, a Bakonyba a fafaragó szobrászok. Ézsiás István képzőművész a tábor vezetője. A népi fafaragástól a legmodernebb törekvésekig, minden irányzat megtalálható, nálunk, – mondja. A tábor fő műve mindenképpen a Huszárokelőpusztára szánt hatalmas méretű bakonyi kapu, mely Ézsiás István tervei alapján, több ember keze munkáját dicséri. Tájba illő, egyszerű, szép alkotás. (emlitte).

Hajba Ferenc: Fafaragók életfája.

Napló (Veszprém), 1981. aug. 18., 5-ik old.

Ézsiás István, szobrászművész

kiállít a győri Műcsarnokban
12 más szobrászművésszel
együtt
(ezek Lugossy Mária szob-
rászművésznél)

Kisalföld 1978. XI. 21.

ÉZSIÁS István

MN
1999.
okt. 8

ÉZSAIÁS ISTVÁN szobrászművész kiállítása ma délután négy órától látogatható a Magyar Tudományos Akadémia Galériájában (Budapest V., Roosevelt tér 9.).

azonban sohasem volt még és nem is lehet vé
majd megállapítja, hogy az etikum soha ne
rehabilitálja a „tragédiás terheket". A kritikát ki
melyben kijelenti: „A konstruktivizmus, vagy
életen: ideológiai légvár, utópia, fikció. S
determinánsok ezerarcú valósága. Még az is
társadalmi egység képes lesz-e ennek a szédítő,

Csak egyetérthetünk Fritz Kuhrral[16], aki

---

[12] *Vö.: „Mert az európai jövőnek kollektív felsőbbrendű e a jövendő művészet (1922).* MA, *Wien, 1922. jan. 1., 26–*

[13] *Kállai: Kassák Lajos. (1921) MA, Wien, 1921. nov. 15., S.*

[14] *Kállai: Korrektúrát. (A de Stijl figyelmébe). (1923)* MA, *V*

[15] *Kállai Ernő: Ideológiák alkonya. (1925)* 325, *1925, ápr*

[16] *A bauhaus-növendék Fritz Kuhr Kállainak írt levelei f egyre inkább ellehetetlenülő művészeti életnek. Az ezid 1943-ban műtermében semmisült meg egy gyújtóbomba művészi elszigeteltségről, magányról, rossz anyagi és l Németországban élt művészeti kritikusnak. A nem teoretikusaként számontartott Kállai berlini szerepéről mi*

Ersányás István

Ajka város 10 éves jubileumára írt
pályázaton nyertes

Reffai István: Ajka felfedezése
Napló, Veszprém 1969. dec. 7.

Ézsiás István, festő

● KIÁLLÍTÁSOK. Hegyeshalmi László és Ézsiás István festőművészek kiállítását ma délelőtt nyitották meg Balatonfüreden, a Balatoni Galériában.

-:o Kiállítások

12

Esti Hírlap, Bp. 1980 máj. 3.

Ersaiás István

A „Studió Veszprém" Liánitásán szerepel Pápán

N.N: A Studió Veszprém – a pápai könyvtárban

Napló 1971 III. 16



István Ézsiás / "Spiraal" / "Csigavonal" / 1990
Geschilderd staal / Ø45 x 120 cm

VÁR U. 17. VESZPRÉM

A veszprémi Művészetek Háza
tisztelettel meghívja
1998 október 3-án,
szombaton 11 órára

ÉZSIÁS ISTVÁN
szobrászművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

Megnyitja:
WEHNER TIBOR
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető
1998 okt. 3 - nov. 15
naponta 10.00 - 18.00 óráig

CSIKÁSZ GALÉRIA

VESZPRÉM 24. 9. 98 ÁLLÍTÁS

MAGYARORSZÁG
≈024
FORINT

Lóska Lajos
nővérhettőrtnek

1025 Budapest
Felhőzoldmáli
u. 61

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1998. május 18-án (hétfőn) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér 7-9. Bank Center épület)

Ézsiás István
szobrászművész
kiállításának megnyitására
A kiállítást megnyitja:
Dr. Kéry Sándor az OTP Bank Rt. ügyvezető igazgatója
és Kozák Csaba kurátor a Műcsarnok munkatársa

A kiállítás megtekinthető: május 18-tól - május 31-ig
naponta 10-től 18 óráig, szombaton és vasárnap is.

Ézsiás István szobrászművész Vináron született /born in Vinár/. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát /graduated at the Academy of FINE Arts, Budapest/. A művészpályára A. Tóth Sándor pápai festőművész irányította /he was inspired by A. Tóth Sándor painter-artist/. Szobrászpályája elején nagyon sok segítséget kapott Amerigo Tot szobrászművésztől (Róma 1974-75), Csiki Tibortól a modern európai plasztikáról (Tokaj-Győr), /at the beginnings he was aided and supported by Amerigo Tot and Csiki Tibor/

Kiállítások / Exhibitions /:

1978. Rába Symposion-Győr, 1980. Műszaki Egyetem-Bp., 1982.Balaton Galéria-Baltonfüred, 1983. Hungexpo Szobrászat-Műcsarnok Bp., 1984. Rend-Rendszer - J.Galéria Bp., Magyar érem és kisplasztika-London Goldsmits Hall, 1985 Országos Kisplasztikai Biennálé-Pécs, 1987. Érembiennálé-Sopron, 1991. Kelet-Nyugat találkozások-Műcsarnok Győr, 1991-92. Duisburg-Wilhelm Lehnbruck Múzeum, 1993. Szombathelyi Képtár-Szombathely, Hollandia-Hengelo Galéia-Molen, 1994. „Formázott"-Kassák Múzeum Bp., Párizs-Claude-Dorval Galéria, MADI-kiállítás Meobeuge (Franciaország), Kisszobor '94-Vigadó Galéria Bp., 1995. Mai magyar szobrászat-Műcsarnok Bp., Körmendi Galéria (Matzon Ákossal)-Bp., Német Nagykövetség (Matzon Ákossal)-Bp., 1996. Konstruktívok-Nagyatád-Győr, Országos faszobrászati kiállítás-Nagyatád, MADI-kiállítás-Saragosa-Spanyolország, 1997. Vizivárosi Galéria-Bp., Livres Objekt-Győr, PSVMK Szoborfesztivál Győr, 1998. Brassói Művészeti Múzeum-Brassó (Románia), Nemzetközi Modern Múzeum-Hajdúszoboszló, Parti Galéria-Pécs.


OTP
BANK
GALÉRIA

A Nagyatádi Művelődési Ház
és Nemzetközi Faszobrász Alkotótelep
tisztelettel meghívja Önt az

5. ORSZÁGOS
FASZOBRÁSZATI KIÁLLÍTÁS

ünnepélyes megnyitására a
Nagyatádi Városi Múzeumba
(Széchenyi tér 2.)

A megnyitó programja:
1996. október 19-én 16 órakor
megnyitót mond
LÓSKA LAJOS
művészettörténész

❖

díjak átadása

❖

A megnyitón közreműködnek
a Nagyatádi Zeneiskola növendékei

Tisztelettel várjuk a megnyitót követő kötetlen
beszélgetésre és a
Középeurópa Fényműhely
1996-os nagyatádi kurzusának
beszámoló kiállítására a Művelődési Házba

AZ 5. ORSZÁGOS FASZOBRÁSZATI KIÁLLÍTÁS DÍJAZOTTJAI:

DIENES ATTILA
Művelődési és Közoktatási Minisztérium díja

❖

ÉZSIÁS ISTVÁN
Nemzeti Kulturális Alap díja

❖

CSONTOS LÁSZLÓ
Nagyatád Város Önkormányzatának díja

❖

NEMES FERENC
Nagyatádi Művelődési Ház és Nemzetközi
Faszobrász Alkotótelep díja

❖

VARGA GÉZA FERENC
Somogy megye Közgyűlésének díja

A kiállítás rendezői ezúton is kifejezik
köszönetüket a díjfelajánlóknak.

KIÁLLÍTÓK:

BERÉNYI ISTVÁN, BERTALAN GÁBOR,
BLASKÓ SÁNDOR, BUDAHELYI TIBOR,
CSONTOS LÁSZLÓ, DEÁK ZOLTÁN,
DIENES ATTILA, DROZSNYIK ISTVÁN,
ERDŐS JÁNOS, ÉZSIÁS ISTVÁN,
FEKETE GÉZA, GALGÓCZY GYÖRGY,
GYŐRI LÁSZLÓ, HARASZTY ISTVÁN,
HERITESZ GÁBOR, HÜBER ANDRÁS,
HUBER JÓZSEF, JÓSZAY ZSOLT,
KATONA ZSUZSA, LÓRÁNT ZSUZSA,
MATINLAURI SAKARI, „nagámi",
NEMES FERENC, NIKMOND BEÁTA,
OROSZ PÉTER, RÁTHGÉBER ATTILA,
SZÉRI -VARGA GÉZA, IFJ. SZLÁVICS LÁSZLÓ,
SZTRÁKOS LÁSZLÓ, TIHANYI VIKTOR,
TILLESS BÉLA, TIRNOVÁN ARI-VID,
VARGA GÉZA FERENC, WEEBER KLÁRA,
ZÁHORZIK NÁNDOR

A KIÁLLÍTÁS LÉTREJÖTTÉT TÁMOGATTÁK:

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

❖

ANTAL ASZTALOS VÁLLALKOZÁS NAGYATÁD

❖

INTERFORG BT. NAGYATÁD

❖

MANUFAKTURA KFT. NAGYATÁD

❖

NAGYATÁDI NYOMDA KFT.

❖

SOMOGY MEGYEI ERDÉSZETI ÉS FAIPARI RT.
NAGYATÁDI ERDÉSZETE

❖

VARJAS ÜZLETHÁZ NAGYATÁD

Nagyatádi Nyomda Kft.



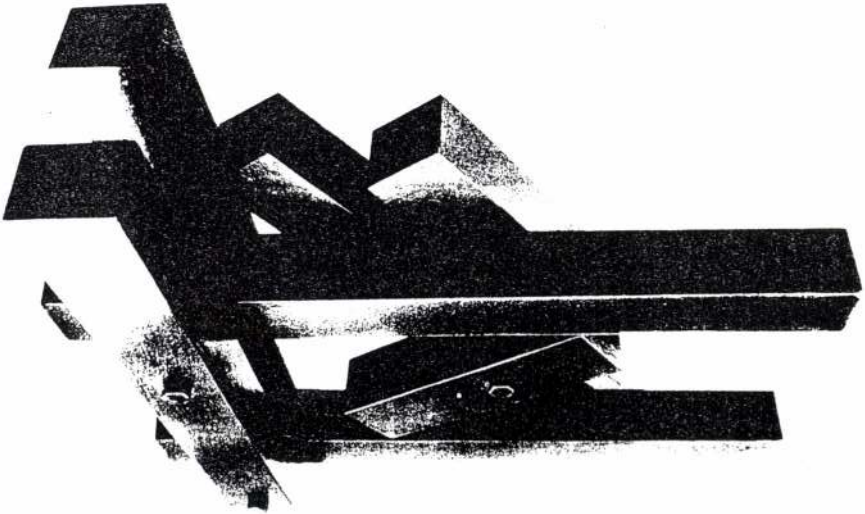

ÉZSIAS István

Az

Ö	K	O	L	L	É	G	I	U	M
A	R	T	G	A	L	É	R	I	A

1035 Budapest, Szél utca 11-13.

Tisztelettel
meghívja önt és barátait

Ézsiás István
szobrászművész

kiállításának megnyitójára
1998. március 5. 18 óra

Megnyitja:
Szlaukó László képzőművész

A kiállítás megtekinthető
1998. márc. 5-30-ig naponta 10-19 óráig

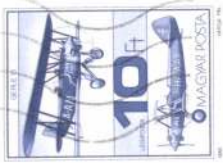



Lozba Lajos

Budapest

Felső zöldmáli-ut 61-65
A' Lépcs

1025

- ZSIÁS ISTVÁN

- T. Kiss Eszter tűzzomácaï június 5-ig láthatók **Berettyóújfaluban,** az Ovigalériaban (Radnóti u. 2.).
- Gonda Zoltán festőművész A fény születése című kiállítása június 5-ig látható **Debrecenben,** a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán.
- Soltész Péter és Soltész Péterné ungvári festőművész házaspár festményeinek kiállítása június 7-ig látogatható a **nyíracsádi** művelődési házban.
- Deák Zsolt Németországban élő festőművész kiállítását június 8-ig lehet megtekinteni **Debrecenben,** a Medgyessy Teremben.
- A ~~Cívis Nemzetközi~~ Művésztelep kiállítása június 10-ig tekinthető meg **Hajdúszoboszlon,** ~~a Szoboszlói Galériában.~~
- Ézsiás István szobrászművész kiállítása június 10-ig látható **Hajdúszoboszlón,** a Nemzetközi Modern Múzeumban.
- Szávoszt Katalin budapesti porcelánművész Nők kertje című kiállítása június 12-ig tekinthető meg a **püspökladányi** művelődési központ Ladányi Galériájában.
- Palotai Erzsébet festőművész és Subicz István grafikusművész közös kiállítása június 19-ig látható **Debrecenben,** a Brassai-galériában (Víztorony u. 3.).
- Tóth István fotóművész tárlata június 20-ig látogatható **Debrecenben,** a Multi Fotó Galériában.
- Brúgós Gyula festőművész tárlata június 21-ig tekinthető meg Debrecenben, a Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Középiskola galériájában (Füredi u. 69.).
- Joó Miklósné Súrin Jolán Színek és fények című kiállítása június 25-ig látható **Debrecenben,** a Fókusz Könyváruházban (Hunyadi u. 8–10.).

Hajdú-Bihari Napló
1998. 06. 02.

ÉZSIÁS István

91 2. 19–21
12. 39

Új Művészet

ERSAA'S btrach

PSVMK.VK.soksz.89.

ÉZSIÁS István szobrász



MEGHÍVÓ

A kiállítást megnyitja:

Salamon Nándor,
a Szombathelyi Képtár Igazgatója

A kiállítás nyitva:

1989. április 12 - május 5-ig
hétfőtől péntekig 14-18 óráig

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR (Herman Ottó u. 22.)
tisztelettel meghívja

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész és

SELÉNYI KÁROLY

festőművész

kiállításának megnyitására 1989. április 11-én,
kedden 17 órára.

Ézsiás István

Ézsiás István tárlata Veszprémben
nyílik meg.

.-.: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973. március - 46.oldal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ézsiás István

1973 ÁPR 20

Napló Veszprém

1021



Ézsiás István: Kompozíció

lönböző állat
gyel és jugos
kerámiák, né
gyak kapható
KOMFORT
mintegy 8
több árut sze
eddig. A máj
lásokra, ünn
jálisokra például 25 ezer lég-
gömbbel többet vehetnek,
mint tavaly.

— O. S. —

...ában. Ilyen körülmények k
megyei szinten is *képviseleti*
tett emelni a helyi tanácsok
egész megye fejlesztésének sze
ordinálását, vagyis a központ
Mindez azt is jelenti, hogy m

É

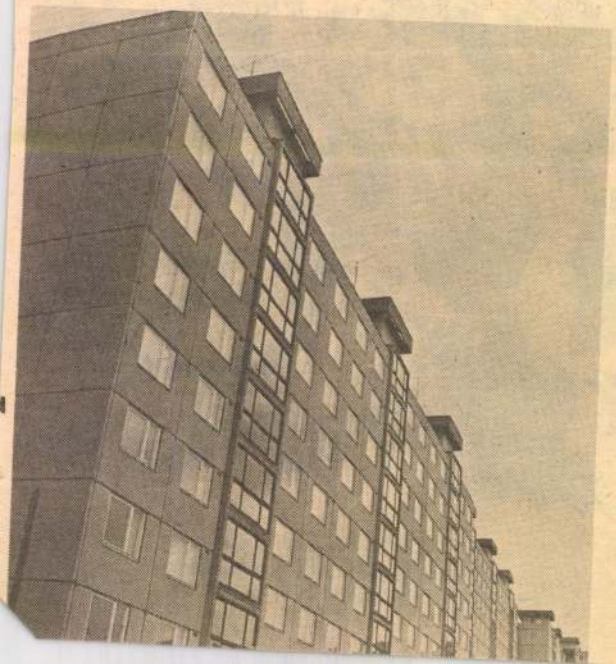

Három
Veszprém
lakótelep
tervben,
távlati te
ezer laká
messzire,
zeli hóna
tendőnél.
mint tíz
vállalat —



Ezsaiás István

Téli erdő I. rézk.

6. Balatoni Nyári Tárlat

Ersiás István

Résztvesz a Miállításon
(A Katalógust ld. Bányai Erzsébetnél)

XIII. Veszprémi Őszi Tárlat
1971. nov.

Ézsiás István, festőművész

Balatonfüreden, a Balatoni Galéria három Veszprém megyei alkotó munkaival nyitotta meg kapuit az idén. Ézsiás István, Hegyeshalmi László és Németh Ákos a Fiatal alkotók Klubjának tagjai. A kis csoport most vállalkozott egy olyan közös bemutatkozásra, ahol az avantgarde egyes törekvéseit képviselve, egymást kiegészítve, segítve mutatják be saját művészi stjukat. – Ézsiás István színes megoldásokkal is kísérletezik. A – deség-es minimalarthoz hasonló munkái sokféle megoldásúak. Kutat, keresgél, de még elég bizonytalanul. A fekete-fehér kompozíciója a legjobban megoldott. A geometrikus alapforma belső bomolgatása, ez az, amit Ézsiás fegyelmezetten, gondolatilag is megoldott.

Veszeli Lajos: Három fiatal művész együttes bemutatkozása.

Napló (Veszprém), 1980. máj. 30.

/1021



■ Ézsiás István: Olasz város

Sokszínűség, formagazdagság

Kiállítás a képtárban



■ Kováts Gábor: Vízpart

Megyénk egyelőre ugyancsak szerény s valójában alig létező irodalmi életéről mostanában megélénkült eszmecserék közben példaként gyakran történik hivatkozás az országosan is figyelemre méltó helyi képzőművészetre, egyre gazdagabb, egyre szélesebb horizontú képzőművészeti életére. A hivatkozás jogos. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról, hogy megyénk jelenlegi, valóban színvonalas képzőművészete, képzőművészeti élete nem egyszerű adottság, hanem azt sokak apró munkával, s ami talán a legfontosabb, széles társadalmi összefogással (pályázatok, üzemi ösztöndíjak, műteremlakások fiatal művészeknek) kellett kialakítani. Ma még nem tudható, lesz-e a megyében a képzőművészetihez hasonlóan figyelemre méltó és valóban értékes irodalmi élet, ha úgy tetszik irodalmi közélet. Az azonban már most bizonyos, ha lesz, akkor csakis széles társadalmi összefogással teremthető meg.

Minderre a Xantus János Múzeum képtárában a napokban megnyílt győri művésztelep 8. kiállítása nyújt példázatos bizonyságot. Aki a művésztelep eddigi sorsát akárcsak felületesen is figyelemmel kísérte, tudja jól, hogy — különösen kezdetben — sok kételkedés kísérte létét, számos nehézséggel kellett megküzdenie. A szervezők lelkes munkája, a megye ipari és mezőgazdasági nagyüzemeinek művészetpártoló segítsége nyomán azonban a győri művésztelep az évek múlásával egyre népszerűbb lett az ország legkülönbözőbb vidékeiről nyaranként Győrbe látogató és itt alkotó művészek körében, évenkénti kiállításai pedig ma már képzőművészeti életünk szerves részét képezik.

A mostani — február 27-ig látható — kiállítás az eddigi tárlatokat, a bemutatásra kerülő művek száma és esztétikai színvonala tekintetében egyaránt felülmúlja. Nem véletlen, hogy a művésztelep tárlatára ezúttal nem a műcsarnokban került sor, mert annak egyetlen termében a beküldött nagyszámú alkotást nem lehetett volna bemutatni. A számbeli gyarapodás tehát ilyen egyszerű külsődleges tényezőkön mérve is szembetűnő, fontosabb ennél a korábbiaknál magasabb színvonal és esztétikai értékgazdagság.

A kiállítás a látogatót a témák, a műfajok és a művészi törekvések sokszínűségével, az alkotói látásmódok frisseségével, korszerű formagazdagsággal, helyenként a merész kísérletezés szellemével ragadja meg. A bemutatásra kerülő műveket az ábrázolás és a kifejezés, a színek és a formák új lehetőségeinek keresése jellemzi: az alkotók nem egyszerűen az ábrázolt valóságrészletek bemutatására törekszenek, hanem arra, hogy a nézőben érzelmi, gondolati folyamatokat indítsanak meg műveikkel.

A képalkotás eszköztárának egyre szuverénebb kezelése jellemzi a két fiatal művész. *Babos Ágnes* (Győr) és *Hatos Csaba* (Szombathely) alkotásait. Őket ők ketten kapták meg Győr [illegible] város Tanácsa [illegible] Szá[illegible] 1965 sportrészlet elado elado

bos Ágnes művészi fejlődése okoz örömet, hiszen méltóképpen jelzi, hogy a tárlaton művekkel jelen levő többi fiatal győri képzőművészhez *(Benkő Marianna, Farsang Sándor* és *Kovács Gábor)* hasonlóan Győrött olyan otthonra talált, amely művészi lehetőségeinek tartalmas elmélyítésében segíti. Babos akvarelljei és tusrajzai a színek és a vonalak dinamikájával tűnnek ki, keresetlen eszközökkel teljes esztétikai világ felkeltésére képesek.

Várnai Valéria (Szombathely) látásmódja leginkább költőinek nevezhető. Pasztell képein elomló színekkel, finom átmenetekkel a valóság és költőiség megragadó egységét teremti meg (Kastély, Műterem). Hozzá hasonló lírai látásmód jellemzi *Nagy Emerencia* (Ajka) tusrajzait (Nyár emlékei, Virágok, Virágzás I.) és *Fülöp Lajos* (Veszprém) akvarelljeit (Faluvége). *Marosfalvi Antal* (Szombathely) olajképei az alkotó bizonyos szürrealista törekvéseiről vallanak. (Két hétköznap között, Sziget). *Misch Ádám* (Budapest) gobelinjén és képein a színek és formák viszonyrendszerével a gyermekkor és az emlékek távoli világát idézi fel (Gobelin, Játék). Lemezdomborításai Bohus Zoltán és Fajó János térplasztikáihoz, Lux Antal műtárgyaihoz és Haraszti István (mindannyian budapestiek) kinetikus szobrához (Globus) hasonlóan elsőrangúan nem művészi hatásokra törekszenek, hanem sajátos formavilágukkal meghatározottan a mozgó külső és belső terek volumenjeinek és síkjainak oldalra, mozgalmasabbá tételére.

Az örvendetesen magas művészi színvonalú tárlatot [illegible]ht említett művészek alkotásain kívül *Ézsiás István*, *Kutasi Ágnes* (Veszprém), *Farkas István* (Bp.-Rákosszentmihály), *Füzi Rezső* (Győr), *Piroska A. Kováts* és *Kovács Gábor* (Ajka), *Martinek József* (Tolna), *Vieweg* és *Klaus* [illegible]lann (NDK), *M. Heim* [illegible] *Ugocsai Antal* (Budapest) és *Simon Béla* (Pécs) teszik teljessé marad[illegible] élménnyé.

K. A.

[illegible] 16 00 [illegible]son [illegible] Fert [illegible]enyi [illegible]etávi[illegible] [illegible]va [illegible]örös [illegible]. IV.

KISALFÖLD
1971 FEB 2 0
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 11
Telefon: 138-068, 387-148, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

A GySEV Igazgatósága

az 5/1972. Bk. M. sz. rendelet alapján

PÁLYÁZATOT HIRDET

a 3. sz. csornai vasúti vendéglő

ÜZLETVEZETŐI

ÉS HELYETTESI

munkakörének betöltésére.

Fizetés a GySEV kollektív szerződése szerint.

Pályázatok benyújtása és tájékoztatás a feltételekről:
GySEV Igazgatóság,
idegenforgalmi és vendéglátó osztály,
9401. Sopron, Mátyás király u. 19.
Telefon: 12-077.

Pézsmabőrt

felemelt áron vásárolunk:

I. 117,— Ft
II. 108,— Ft
III. 99,— Ft
IV. 54,— Ft
V. 13,— Ft

BIVIMPEX, Győr-Nádorváros, Lehel u. 16.

A győri Új Kalász Tsz

traktorvezetőket vesz fel

újvárosi és szabadhegyi munkahelyre.

JELENTKEZNI LEHET: a tsz központi irodájában, Győr, Sági u. 19. szám alatt.

HIVATALSEGÉDET FELVESZÜNK,

földszinti, nagyméretű szoba-konyhás lakásunkban. Hasonló cserelakás szükséges.

ENGELS F. ÁLT. ISKOLA, Győr, Engels tér 21.

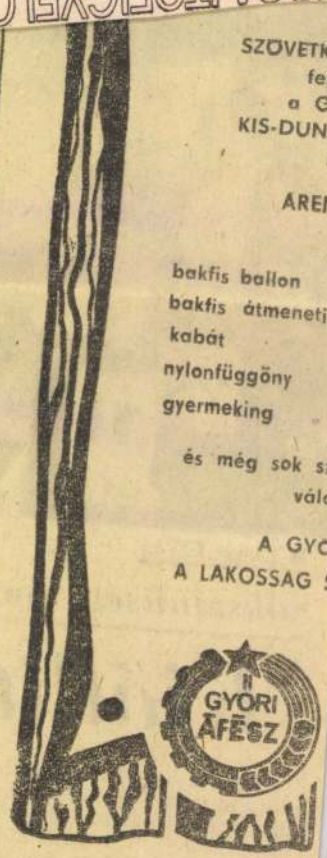

SZÖVETKEZE
februá
a GYŐ
KIS-DUNA Á
50—

ARENGE
ré
bakfis ballon
bakfis átmeneti
kabát
nylonfüggöny
gyermeking

és még sok szá
válog

A GYŐ
A LAKOSSÁG S

A Sarródi „Haladás" Termel
5 éves gyakorlattal

AGRÁRMÉRNÖ
növénytermesztési
és állattenyésztési

Továbbá

FELVÉTELT HIRDET
mg-i gépszere
munkakörre.

JELENTKEZÉS a tsz

A Győri Baromfi

FELVESZ

portai és öltözői munk
valamint
lakatos szakmunkások

Jelentkezés: Győ

ADÁS-VÉTEL

Lucernaszéna kb 50 q eladó. 300 Ft/q egység szerint. Páll, Kossuth u. 92.

Kilencéves, 9 hónapos vemhes, 22 literes tehén eladó. Kajárpéc (Kispéc), Kertalja 9.

Új, ötszemélyes, bőrüléses motorcsónak, 500 cm³, 35 LE-s motorral, 30 000 Ft-ért eladó. Földi János, 3531 Miskolc, Csillag u. 9.

1979-ig műszaki vizsgával 250-es Jáwa motorkerékpár eladó. Mosonmagyaróvár, Gábor Áron u. 7.

Az 1972-ben és azóta végzett faipari mérnökök valétakorsót igényelhetnek a soproni egyetem vételtájékoztatójától. Lukács Béla.

S—100-as Skoda 1980-ig műszaki vizsgázott eladó. Sopron, Telefon: 149-49.

Karácsonyfatelep létesítéséhez 10—15 cm-es, államilag ellenőrzött, iskolázott szúrfenyőcsemete (Glauca) százanként 350 Ft-ért, postai utánvéttel kapható. Díjmentes, szakszerű csomagolás, szaktanácsadás. Németh, 9444. Fertőszentmiklós, Petőházi u. 1.

Törzskönyves félvér, 5 éves anyakanca, 9 hónapos vemhes, sodrott 14 éves anyakanca, 20 hónapos félvér kancacsikó, gazdasági felszerelés eladó. Horváth testvérek, Ács, Szabadság

Egyéves kuvaszszuka eladó. Ménfőcsanak, Koltói Anna u. 32., László József.

Moszkvics 401-es generálozott, 402-es motorral, olcsón eladó. Praiznerné, Győr, Alkotmány u. 8.

MIA-motor, vetőgép, szecskavágó eladó. Győr, Stadion u. 3., fszt. 2., Nagy.

1022-es olajkályha 200 literes hordóval eladó. Sopron, Zárányi u. 44.

Igásló és kétéves herélt csikó eladó. Erdeklődni lehet: egész nap, Fertőszentmiklós, Szent István u. szám alatt.

Háromhónos fajtiszta kuvasz kölyökök eladók. Opel Kapitän tott motorral résznek is Győr, Kert 68/a.

Trabantot v os Polski-F vennék. Győ megyeri u. Fajkusz.

Most 601-es Trab Győr, Told kás: Győr u. 8.

Két önt diátor (1 eladó. E du. 5 utá Lajos, Gy u. 17.

CS-es W adó. Fert lós. Kossu

IL-es f 128-as ela Ságvári u.

Skoda 1 Dunaszige 20.

Naposcsibe mindennap kapható. Győr-Révfalu, Damjanich u. 8.

Gyönyörű ír-szetter kutyakölykök eladók, többszörös fajta- és nemzetközi győztes szülőktől. Érdeklődni lehet: mindennap 15 órától, Sopron, Felső Lövér u. 70., Tarnai, telefon: 16-384.

1/4 ütős „Westmeiszter" asztali óra, kiváló állapotban eladó 5000 Ft-ért. Megtekinthető Győr, Aradi vt. u. 13., órás bolt.

IT-s Wartburg de Luxe és Trabant Speciál eladó. Győr, Nádor tér 27/c, földszint 4.

Jó állapotban levő, sötétkék, csehszlovák mély gyermekkocsi

Apróhird

Soproni Lövérekben kétszoba, étkezős öröklakás kp + OTP-átvállalással, évvégi beköltözéssel eladó. Cseresznyesor 53., dr. Németh, telefon: 162-65, du. 5 óra után.

Sopronban, Cseresznyesor 53. szám alatt kétszobás, étkezőfülkés öröklakás eladó, kp + OTP-átvállalással. Fekete, fszt. 1., egész nap.

Alsólövéri, 4 szobás, kertes családi ház eladó. Keresünk másfél vagy kétszobás házat, házrészt első emeletig. „Cserelehetőség" jeligére a Kisalföld Szerkesztőségébe, Sopron, Előkapu 11.

250 négyszög

Győri, negyedik emeleti, háromszoba + hálófülkés, erkélyes, távfűtéses öröklakás eladó. Tímár, Győr, Mónus Illés u. 35.

Sopronban modern új háromszoba-összkomfortos öröklakás (kp + OTP) eladó, vagy székesfehérvári hasonlóra, nagyobbra cserélhető. „Sürgős, garázslehetőség, 488189" jeligére a soproni Hirdetőbe.

Sopronban kétszoba-komfortos családi ház, állattartási lehetőséggel eladó. „Május beköltözés, 488188" jeligére a soproni Hirdetőbe.

Sopronban, Rosengarten dűlőben 390 négyszögöl szőlő, kisebb épülettel vi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 158-068, 387-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1975 AUG 30

1021
Ézsiás István



Ézsiás István:
Bakonyi falu

Felmérés az amatőr kórusok körében

Rendkívül fontos vizsgálathoz kezdett hozzá ez év elején a veszprémi Dimitrov művelődési központ tudományos kutatócsoportja. Hivatásos népművelők bevonásával, kérdőívek és beszélgetések módszerével a megye amatőr énekkarainak tagságáról készítettek *szociológiai felmérést*. Tudomásunk szerint hasonló az országban még nem készült, pedig a növekvő szabad idővel az emberek életében mind nagyobb szerepet kap az amatőr művészeti mozgalom.

Vajon juthat-e a csoport olyan eredményekre amelyek segíthetik a kórusmozgalom fejlődését? Melyek az eddigi tapasztalatok? Ezekről a kérdésekről beszélgetünk *Szelényi Pál* tudományos munkatárssal, a felmérés vezetőjével.

A válaszadáshoz hatalmas ...sziét hív segítségül.

...Mintegy *350 embert* a pápai Türr Gimnázium és a veszprémi közgazdasági technikum együttesei lényegében az egész megye kórusmozgalmát reprezentálják.

— *Hogyan fogadta a tagság a felmérést, a kérdéseket, amelyek nemegyszer személyes jellegűek voltak?*

Látszik, hogy kényes kérdéshez értünk. Itt talán nem is a kérdőívek igazítanak el, hanem a felmérők személyes tapasztalatai.

— Így van. Meg kell mondanom, hogy *ahány kórus, annyi féle volt a reagálás.* A kisebb énekkarok, falusi együttesek megtiszteltetésnek tekintették, mások esetleg időlopásnak. (Sajnos, a felmérés oroszlánrésze a tavaszutóra esett, s nevesebb együtteseinknél valóban ilyenkor jön a munka dandárja.) S természetesen *nagyon kritikusak voltak* mindenütt.

— *Alaptalanul?*

igény az egy... munkához, a... muzsikáláshoz... az emberek... lóban olyan... amiért érdem... ni a felmérők...

— *Lesz-e a munkának folytatása?*

— Mint említettem, még a mostani értékelést sem fejeztük be, mert az anyag hatalmas, számítógépet pedig nem lehet ehhez használni. Néhány év múlva azonban *szeretnénk az egészet megismételni*, hogy lássuk a kórusmozgalmon belüli mozgásokat, változásokat.

Czingráber János

könyvesboltban lehet majd tankönyveket kapni, melyeknek címjegyzékét az iskolák tudomására hozták.

A szakközépiskolai könyvekhez a kijelölt könyvesboltokban lehet hozzájutni. A késve megjelenő általános iskolai, illetve középiskolai tankönyveket a könyvterjesztők haladéktalanul eljuttatják az iskolákhoz, illetve a könyvesboltokhoz.

Televízió

Jóra haitó, szelíd konokság

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 21

Napló (Veszprém)

Ézsiás István

1021



Ézsiás István: Téli Bakony

mbat

elléklete

fakadnak

Bár e témában is útkereső *javaslatokat vártunk*, az aktívaülés résztvevői *adósok maradtak* ezzel. Az eredmé-

Pályára előké

Két olyan ifjúsági kör is te
Pápán, amely a nevelőnek kés
iskolásokat tömöríti. Az egyikb
István ifikörbe a városi közép
másikba, *a pedagógiai-lélektan*
a járásból érkezett pápai kö
járnak. A „Bocsor" a pedagógus
házban, a szakkör az ifjúsági
ködik.

Gazdag a műsor mindegyikben
is, másikban is mintegy félszáza
kednek. Ismerkednek azzal a pá
lyikhez nagy kedvet éreznek, ar
lasztani szeretnék. Előadásokat
a legkülönbözőbb iskolai, nevelé
s így gyarapíthatják ismerete
élethivatásukról. Ami többek
sem árt, mert nemcsak a könn

Ézsiás István

„Emlék yülőfatemből" tusrajz 61x66 cm

„Csopaki yölődomb" olaj 120x90 cm

XVI. Veszprém megyei Őszi Tárlat

Veszprém, Bakony Muzeum 1974.

Ézsiás István (Veszprém), festőművész

A győri művésztelepre évek óta meg-
hívást kap Kovács Gábor ajkai,
Ézsiás István veszprémi festőművész.

Nádor István: Győri Művésztelep, 77.
Napló (Veszprém), 1977. aug. 13.

Érsiás István

„Színes Kukorica" olaj 69 x 95 cm

XVIII. Veszprém megyei őszi tárlat Veszprém 1976

Balogi Museum

TV1

5.40 Falutévé – munkaügyi tippel
6.00 A Reggel
8.30 Közjáték
8.35–
12.05 Napközi
Benne:
9.00 A csapat
Angol filmsorozat gyerekeknek
10.00 La Sept
Svéd tévéfilmsorozat
10.50 Kösszép
Kellene egy lány
11.20 Játék
11.35 Baba-ház
12.00 Hírek
12.05 Képújság
16.00 Délutáni egyenleg
16.10 Újdonságok
16.40 Képújság
16.45 Parnasszus
17.00 Northwood
Kanadai tévéfilmsor.
17.30 IS
Tornyok és kilátók
Tekintetek
17.55 KultúrFelelős
18.15 Pénzvilág
18.25 Napközi
18.45 Jó éjszakát kíván a Disney!
19.00 A simlis és a szende
Amerikai krimisor.
A vasálarcos hölgy
20.00 Híradó
20.25 Olympique Marseille–Glasgow Rangers
Labdarúgó Bajnokok Ligája mérkőzés
Közvetítés Marseilleből
21.15 Telesport
22.20 Világ-példa-tár
IndoNézetek
23.10 AKTuális
23.30 Közjáték (ism.)
23.35 Út a csúcsra
Összefoglaló a kupamérkőzésekről
0.25 Híradó
0.30 BBC-híradó

-2-

6.00–
10.00 Napkelte
10.00 Műsorismertetés
10.05 Szünidei matiné
A kis herceg
10.40 Az óriáskaktuszok világa
NSZK ismeretterjesztő film
11.25 Burleszk buli
11.40 Energia-kábítószer
15.20 Műsorismertetés
15.25 Testestől, lelkestől
NSZK tévéfilmsorozat (ism.)
16.10 Betűpárbaj
16.35 Rinaldo Rinaldini
17.00 Híradó – Időjárás
17.05 Együtt a Földért
Környezet- és természetvédelmi ifjúsági magazin
17.25 Denver, az utolsó dinoszaurusz
17.50 Elektor kalandor
18.00 Híradó
18.10 Regionális híradó
18.25 Műsorajánlat
– Időjárás
18.30 Telesport
19.04 Teresa, a tolvaj
Olasz film
Feliratos!
21.00 Kánon
21.30 Újhódospusztától New Yorkig
Beszélgetés Antonia Lavanne-nal
22.00 Esti egyenleg
22.20 Időjárás
22.25 Napzárta előtt...
Egészségügyi világnap
22.45 IV. Budapesti Nemzetközi Kórusverseny

OSZTRÁK 1

9.00: Hírek / Hooperman felügyelő (ism.) – **9.30**: Knoff-Hoff-show (ism.) – **10.15**: Tudományos magazin (ism.) – **10.30**: Mr. North (film) – **12.10**: Külföldi tudósítások (ism.) – **13.00**: Hírek – **13.10**: Az aztékok kincse (német film) – **14.45**: A Meier család (sor.) – **15.05**: Ewoks (sor.) – **15.30**: Bábjáték – **15.50**: Szédületes kölyök (sor.) – **16.20**: Egyszer volt... – **16.30**: Ding-dong – **17.00**: Minihírek – **17.10**: Wurlitzer – **18.00**: Hírek – **18.10**: Rólunk van szó – **18.30**: Barátok (sor.) – **19.30**: Híradó – **20.00**: Sport – **20.15**: Borotvaélen (sor.) – **22.00**: Alaszka (am. sor.) – **22.45**: Nézeteltérés (am. film) – **0.20**: Hírek – **0.25**: A gyerekek királya (film)

OSZTRÁK 2

16.45: Lipcse – **17.00**: Pályaválasztás – **17.30**: Országok és emberek – **18.00**: Hooperman felügyelő (sor.) – **18.30**: Gaudimax – **19.00**: Tartományi élet – **19.30**: Híradó – **20.00**: Kulturális magazin – **20.15**: Tohuvabohu – **20.45**: Hogy vagy? – **21.15**: Osztrákok Mexikóban – **22.00**: Híradó – **22.30**: Sport – **24.00**: Jazz – **0.45**: Hírek

RTL PLUS

6.00: Híradó – **7.00**: Halló, Európa – jó reggelt, Németország! – **9.00**: A Főnök (am. sor.) Szökési kísérlet – **10.00**: Gazdag és szép (am. sor.) – **10.30**: Forró nyeremény – **11.00**: Rizikó – **11.30**: Családi párbaj – **12.00**: Magazin – **12.30**: A Springfield-sztori (am. sor.) – **13.20**: Kalifornia klán (am. sor.) – **14.10**: Baleseti osztály (am. sor.) Fantom – **15.00**: Gyilkosság a hobbija (am. sor.) Gyilkos viszontlátás – **16.00**: Beszélgetés – **17.00**: Ki itt a főnök? (am.sor.) Kelly szökésben – **17.30**: Borzasztó kedves család (am. sor.) Az új kor hőse – **18.00**: Fiatalok magazinja – **18.45**: Híradó – **19.15**: Robbanékony – **19.45**: Jó idők, rossz idők (német sor.) – **20.15**: Égő város (film) – **22.15**: Tévétükör – **22.45**: Sípszó – **23.15**: Gottschalk-show – **24.00**: Alaszka (am. sor.) Kihaló fajta – **1.05**: Borzasztó kedves család (ism.) – **1.45**: Ki itt a főnök? (ism.) – **2.15**: A Főnök (ism.) – **3.10**: Beszélgetés (ism.) – **4.10**: Robbanékony (ism.) – **4.35**: Gyilkosság a hobbija (ism.) – **5.30**: Gazdag és szép (ism.)

SAT 1

10.00: A hindu síremlék (német film) – **11.35**: Szomszédok (ism.) – **12.00**: Szerencsekerék (ism.) – **12.40**: Népzenei slágerek (ism.) – **13.30**: Fiatal és nyugtalan (am. sor.) Jack esélye – **14.20**: Szomszédok (ausztrál sor.) Csalás – **14.50**: Kaliforniai nap alatt (am. sor.) Sokkoló álom – **15.45**: A bosszúállók (sor.) A robot – **16.45**: 5x5 – **17.20**: Mindent vagy semmit – **18.30**: Sport – **18.45**: Hírek – **19.00**: Szív az adu – **19.30**: Szerencsekerék – **20.15**: Esküvő Immenhofban (német film) – **22.00**: Beszélgetés – **23.25**: A profik (angol sor.) Az idő ellen – **0.20**: A bosszúállók (ism.) – **1.15**: Akut (ism.)

PRO 7

4.50: A madárijesztő és Mrs King (ism.) – **5.35**: Barátom, Ben (am. sor.) Hurrikán – **6.00**: Rajzfilmek (ism.) – **7.50**: Parker Lewis (ism.) – **8.20**: Harttól Hartig (ism.) – **9.15**: Víz alatt (am. film) – **11.10**: San Francisco utcáin (ism.) – **12.10**: Bill Cosby-show (ism.) – **12.45**: "Colt" a biztonság kedvéért (am. sor.) Szállodai tolvajok – **13.35**: Skalpvadászok (ism.) – **15.20**: Harttól Hartig (am. sor.) A portré – **16.15**: Rajzfilmek – **18.05**: Parker Lewis (am. sor.) Az egyetlen – **18.30**: Bill Cosby-show (am. sor.) 48 órás csoda – **19.00**: San Francisco utcáin (am. sor.) Az egyszarvú – **20.00**: Híradó – **20.15**: Matlock – A számkivetett (am. krimisor.) – **22.05**: Jake és McCabe (am. sor.) Finom hölgyek – **23.00**: Az állatok napja (film) – **0.45**: Hírek – **0.55**: Törött jelvények (ism.) – **1.45**: Hírek – **1.55**: A marseille-i kapcsolat (ism.) – **3.30**: Hírek – **3.40**: Harry Fox esetei (ism.)

EUROSPORT

10.00: Tenisz – **12.00**: Labdarúgás – **14.00**: Tenisz – **15.30**: Kerékpársport – **17.00**: Tenisz – **19.00**: Szörfösök magazinja – **19.30**: Eurosport-hírek – **20.00**: Kosárlabda – **22.00**: Gokart – **23.00**: Labdarúgás

Horoszkóp



KOS: Minél keményebb egy dió, annál nagyobb élvezettel lát hozzá feltöréséhez. Szereti rohammal letörni az ellenállást, de ma inkább lustálkodjon.



BIKA: Munkájában sikeres, kapcsolatai gyümölcsözőek. Használja ki ezt a sikerszériát, mert már nem tart sokáig. Kössön egy nagy üzletet!



IKREK: Ma rossz napja lesz, semmi sem úgy sikerül, ahogyan reggel eltervezte. Munkahelyén elmarad a feladataival, ezért összevész a kollégáival.



RÁK: Sok a munkája, nehezen bírja, ráadásul még a szerelmi élete sem kielégítő. Legjobb lenne, ha szabadságot venne ki, és kipihenné magát.



OROSZLÁN: Rossz a közérzete, teljesen elhanyagolja magát. Talán a sok cigaretta és az alkohol teszi, de az is lehet, hogy csak a vitaminhiány.



SZŰZ: Kösse össze a kellemest a hasznossal, hivatali útjára vigye magával a kedvesét is. Ha kellemesen töltötték a napot, maradjanak együtt este is.



MÉRLEG: A csend sokszor jót tesz a fáradt idegeknek, de önnek erre most nincs szüksége. Inkább vesse bele magát a nagybetűs életbe.



SKORPIÓ: Nagy elhatározások előtt áll. Kérje ki a partnere vagy szülei tanácsát mielőtt véglegesen döntene. Ez olyan lépés, ami visszafordíthatatlan.



NYILAS: Kezdje a napot levélírással vagy telefonálással. Adásra és vételre is kedvező lesz a nap, de vigyázzon az érdekeire, ne legyen nagyvonalú.



BAK: Nagyon hasznos ismerettségeket köt. Ma jó eséllyel indul vetélkedőn vagy versenyen. Legyen talpraesett és vigyázzon a nyelvére.



VÍZÖNTŐ: Kiegyensúlyozott, nyitott, figyelmes és türelmes. Tele van alkotóerővel, és ezt kamatoztatni is tudja a munkahelyén.



HALAK: Valósággal újjászületett, ehhez talán az időjárás is hozzájárult. Meg talán még valami... Csak nem beleszerelmesedett valakibe?

OSZTRÁK 1

9.00: Hírek / Hooperman felügyelő (ism.) – **9.30**: Knoff-Hoff-show (ism.) – **10.15**: Tudományos magazin (ism.) – **10.30**: Mr. North (film) – **12.10**: Külföldi tudósítások (ism.) – **13.00**: Hírek – **13.10**: Az aztékok kincse (német film) – **14.45**: A Meier család (sor.) – **15.05**: Ewoks (sor.) – **15.30**: Bábjáték – **15.50**: Szédületes kölyök (sor.) – **16.20**: Egyszer volt... – **16.30**: Ding-dong – **17.00**: Minihírek – **17.10**: Wurlitzer – **18.00**: Hírek – **18.10**: Rólunk van szó – **18.30**: Barátok (sor.) – **19.30**: Híradó – **20.00**: Sport – **20.15**: Borotvaélen (sor.) – **22.00**: Alaszka (am. sor.) – **22.45**: Nézeteltérés (am. film) – **0.20**: Hírek – **0.25**: A gyerekek királya (film)

OSZTRÁK 2

16.45: Lipcse – **17.00**: Pályaválasztás – **17.30**: Országok és emberek – **18.00**: Hooperman felügyelő (sor.) – **18.30**: Gaudimax – **19.00**: Tartományi élet – **19.30**: Híradó – **20.00**: Kulturális magazin – **20.15**: Tohuvabohu – **20.45**: Hogy vagy? – **21.15**: Osztrákok Mexikóban – **22.00**: Híradó – **22.30**: Sport – **24.00**: Jazz – **0.45**: Hírek

RTL PLUS

6.00: Híradó – **7.00**: Halló, Európa – jó reggelt, Németország! – **9.00**: A Főnök (am. sor.) Szökési kísérlet – **10.00**: Gazdag és szép (am. sor.) – **10.30**: Forró nyeremény – **11.00**: Rizikó – **11.30**: Családi párbaj – **12.00**: Magazin – **12.30**: A Springfield-sztori (am. sor.) – **13.20**: Kalifornia klán (am. sor.) – **14.10**: Baleseti osztály (am. sor.) Fantom – **15.00**: Gyilkosság a hobbija (am. sor.) Gyilkos viszontlátás – **16.00**: Beszélgetés – **17.00**: Ki itt a főnök? (am.sor.) Kelly szökésben – **17.30**: Borzasztó kedves család (am. sor.) Az új kor hőse – **18.00**: Fiatalok magazinja – **18.45**: Híradó – **19.15**: Robbanékony – **19.45**: Jó idők, rossz idők (német sor.) – **20.15**: Égő város (film) – **22.15**: Tévétükör – **22.45**: Sípszó – **23.15**: Gottschalk-show – **24.00**: Alaszka (am. sor.) Kihaló fajta – **1.05**: Borzasztó kedves család (ism.) – **1.45**: Ki itt a főnök? (ism.) – **2.15**: A Főnök (ism.) – **3.10**: Beszélgetés (ism.) – **4.10**: Robbanékony (ism.) – **4.35**: Gyilkosság a hobbija (ism.) – **5.30**: Gazdag és szép (ism.)

SAT 1

10.00: A hindu síremlék (német film) – **11.35**: Szomszédok (ism.) – **12.00**: Szerencsekerék (ism.) – **12.40**: Népzenei slágerek (ism.) – **13.30**: Fiatal és nyugtalan (am. sor.) Jack esélye – **14.20**: Szomszédok (ausztrál sor.) Csalás – **14.50**: Kaliforniai nap alatt (am. sor.) Sokkoló álom – **15.45**: A bosszúállók (sor.) A robot – **16.45**: 5x5 – **17.20**: Mindent vagy semmit – **18.30**: Sport – **18.45**: Hírek – **19.00**: Szív az adu – **19.30**: Szerencsekerék – **20.15**: Esküvő Immenhofban (német film) – **22.00**: Beszélgetés – **23.25**: A profik (angol sor.) Az idő ellen – **0.20**: A bosszúállók (ism.) – **1.15**: Akut (ism.)

PRO 7

4.50: A madárijesztő és Mrs King (ism.) – **5.35**: Barátom, Ben (am. sor.) Hurrikán – **6.00**: Rajzfilmek (ism.) – **7.50**: Parker Lewis (ism.) – **8.20**: Harttól Hartig (ism.) – **9.15**: Víz alatt (am. film) – **11.10**: San Francisco utcáin (ism.) – **12.10**: Bill Cosby-show (ism.) – **12.45**: "Colt" a biztonság kedvéért (am. sor.) Szállodai tolvajok – **13.35**: Skalpvadászok (ism.) – **15.20**: Harttól Hartig (am. sor.) A portré – **16.15**: Rajzfilmek – **18.05**: Parker Lewis (am. sor.) Az egyetlen – **18.30**: Bill Cosby-show (am. sor.) 48 órás csoda – **19.00**: San Francisco utcáin (am. sor.) Az egyszarvú – **20.00**: Híradó – **20.15**: Matlock – A számkivetett (am. krimisor.) – **22.05**: Jake és McCabe (am. sor.) Finom hölgyek – **23.00**: Az állatok napja (film) – **0.45**: Hírek – **0.55**: Törött jelvények (ism.) – **1.45**: Hírek – **1.55**: A marseille-i kapcsolat (ism.) – **3.30**: Hírek – **3.40**: Harry Fox esetei (ism.)

EUROSPORT

10.00: Tenisz – **12.00**: Labdarúgás – **14.00**: Tenisz – **15.30**: Kerékpársport – **17.00**: Tenisz – **19.00**: Szörfösök magazinja – **19.30**: Eurosport-hírek – **20.00**: Kosárlabda – **22.00**: Gokart – **23.00**: Labdarúgás

MAI AJÁNLATUNK

SZÍNHÁZ

Győri Nemzeti Színház (12-044) 19 óra: A kőszívű ember fiai.

Sopron, Petőfi Színház (38-888) 19 óra: Amíg összeszoknak – Löszl-bérlet.

GYEREKEKNEK

Győr, *Gyermekek Háza* 10 óra: Gyöngyfűzés.

Kovács Margit Művelődési Központ (28-033) 10 óra: Játszóház – gyöngyfűzés, zenehallgatás.

FILMKLUB

Sopron, *Liszt Ferenc Művelődési Ház* (14-170) Liszt Filmklub 19 óra: Gyilkos Nyomozás (ausztrál bűnügy film).

A simlis és a szende

TV1 19.00



Hőseinket ezúttal elcsúfított arcú nő bízza meg, hogy kutassák fel azt a férfit, aki tönkretette. A nyomozás arra is fényt derít, hogy a különös ügy indítéka nem is gyűlölet volt. Képünkön a Maddie Hayest alakító Cybill Shepherd.

Köszöntelek klematisszel

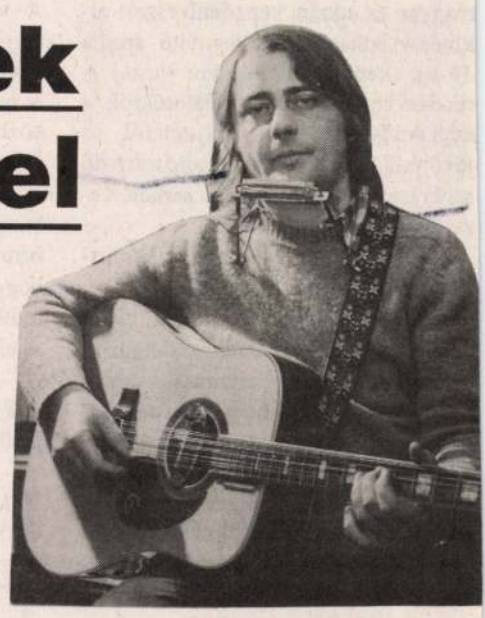

A hír egyszerű: költészet napjához közeledve április 8-án a győri Petőfi Sándor Városi Művelődési Központban T. Porubszky Ildikó költői estje lesz este 6 órakor. De ki ez a költő, akiről alig tudunk, pedig itt lakik, abban a városban, ahol lépten-nyomon könyvárusokba botlik az ember, ahol országos hírű irodalmi, művészeti folyóirat jelenik meg? Mégis kevesen ismerik nevét, verseit, amelyekben benne van élet és halál, személyes tapasztalatból, egészen kézzelfoghatóan. "Megéltem a lebomlás borzalmát, /megéltem a halál előtt a halál/ utáni állapot köztes,/ egyidőbeni pontját, /a Párkák sztrájkját!" – írja meg saját sorsát, amivel tisztában van, s talán épp ezért kapaszkodik az életbe a versek által. Számon kér elfeledett érzelmeket: "hová tűntek /kapás, locsolós,/ öregasszonyok?/ bűnbánat követei,/ bűnbocsánat esdeklői/ akik hittetek/ a szeretet erejében,/ a könyörgésben,/ a bűnök/ megbocsáthatóságában,/ a Krisztusban!"

Két kötete jelent meg T. Porubszky Ildikónak – saját kiadásában: Köszöntelek klematisszel, A kitartás izzásában. Szerkeszti a Zsarát című időszakos művészeti kiadványt, most költői estjére várja az érző, verset szerető embertársakat, azokat, akik időnként nyugalomra vágynak, akik békét akarnak. Van nekik miért végighallgatni a két előadó – P. Nagy Gabi és Hőgye Attila – valamint a meghívott vendég, Dinnyés József tolmácsolásában elhangzó verseket. Rohanó, érzelemszegény világunkban helyet kell találni a lélek számára.

A cinkos-ság halasztva



A Magyar Mozgókép Alapítvány játékfilm támogatásokat elbíráló kuratóriuma elutasította *Makk Károly* forgatókönyvét, melyet *Konrád György A cinkos* című regényéből készített. A filmes szakemberek ajánlották a neves rendezőnek, hogy pályázzon a mozgókép alapítvány másik kuratóriumának történelmi dokumentumfilmes pályázatára.

Minderre Makk Károly, – akinek filmjével tulajdonképpen a majdani gyártó, a Dialóg Filmstúdió pályázott – úgy reagált, hogy ő aztán nem küldözgeti ide-oda a forgatókönyvét. Még akkor sem, ha *A cinkos* megfilmesítéséhez szükséges összeg kétharmada külföldi szponzorok jóvoltából a rendelkezésére áll.

Teresa, a tolvaj

TV2 19.05

Teresa Numa, a keménykezű halászember sokadik gyermeke, aki nem adja meg magát a sorsának. A kockázatos, de a szabad életet választja a mindennapos megalkuvás helyett. Teresa: Monica Vitti.

Győri Kábeltévé

HTV '30 Kft. műsora

21.00 Kozmikus látogatók
USA sci-fi

Műcsarnoki látomások

A jövő emberének kell az absztrakció

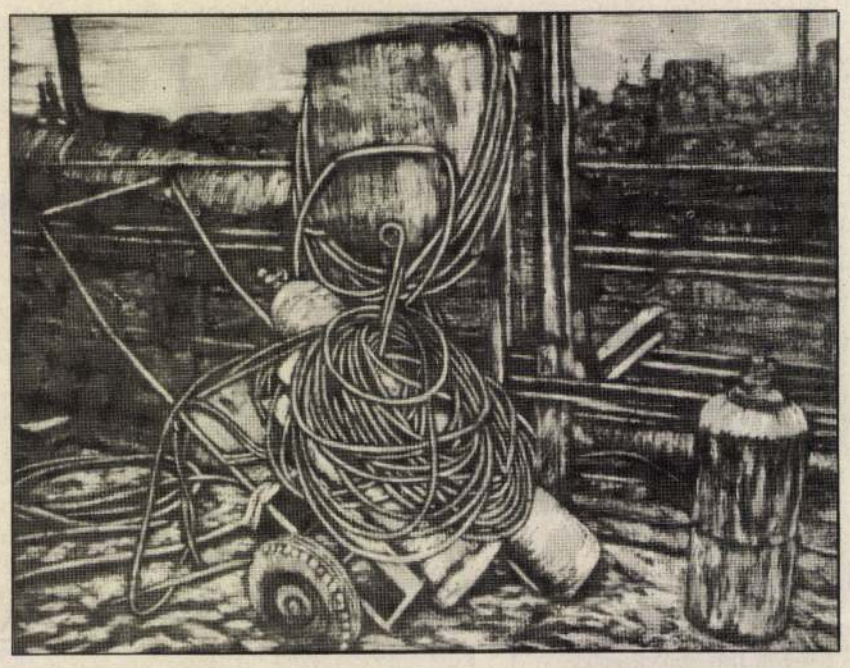

A Miskolci Galéria és a budapesti Árkád Galéria után a Győri Műcsarnok is fogadja azt a csoportkiállítást, melyen ausztrál, indiai, magyar és ukrán képzőművészek alkotásai láthatók. A megnyitó április 13-án, kedden 17 órakor lesz. A rendezvény kapcsán a kiállítókról, a képzőművészet mai helyzetéről és jövőjéről beszélgettünk Ézsiás István szobrászművésszel, a Műcsarnok vezetőjével.

– Mit kell tudnunk az "Új tudatosság" című kiállítás alkotóiról?

– A régi rendszerben sok olyan tehetséges képzőművész dolgozott hazánkban, kiknek alkotásait egy s más oknál fogva nem tartották érdemesnek bemutatásra. A rendszerváltás után megindultak olyan spontán polgári önszerveződések, melyek az addig mellőzött művészeket fogták össze. Ennek eredményeként 1992-ben Ausztráliában a magyar főkonzul megnyithatta azt a kiállítást, amelyen azok a feljövő és pályájuk közepén lévő magyar alkotók is szerepeltek, akiket nem állítottak ki azelőtt.

– Milyen alkotásokat mutatnak be?

– Festményeket, grafikákat, szobrokat, textilmunkákat és litográfiákat, indiai művész nagyméretű batikját.

– Stílusukat tekintve hová sorolhatók?

– Ők a jelenkori művészet képviselői. Nonfiguratív, absztrakt vagy szürrealista stílusban alkotnak. Nem kell nagyon félni a művektől, sok, az átlagember számára is érthető, értelmezhető alkotás látható majd.

– Nem túl nagy ez a helyiség. Elfér majd mindegyik munka?

– Sajnos, nem. Húsz-harminc festménynek a raktárban kell maradnia. Azon felül, hogy örökös gondunk a helyszűke, ráadásul még nem is a miénk a terem.

– Hát kié?

– Az Állami Vagyonügynökségé. A városi művelődési központ csak bérli. Már régóta szerettük volna megvenni, és három évvel ezelőtt kaptunk is ígéretet arra, hogy megkapjuk. Időközben másoknak is megfájdult rá a foguk – mondanom sem kell, üzleti célokra –, és az ÁVÜ elkezdett vacillálni. Az, hogy még nem tettek lapátra bennünket, csak annak köszönhető, hogy az itt lakók tiltakoztak a terem művészeti célokon kívüli felhasználása ellen.

– Amikor ide felbóklásztam, nem az volt az érzésem, hogy kiállítóterembe jövök...

– Ez megint hatalmas gondunk. Nincs megfelelő kiállítóhelyiség Győrben, szükségből költöztünk ide. Valamikor pártiroda volt, én festettem le fehérre, hogy valamiképp kinézzen. Méretei ellenére még csakcsak használható lenne céljainkra, de a szűk, sötét és piszkos lépcsőházon, ami idáig vezet, nincs módomban változtatni. Ez szinte balkáni állapot. Ide komoly porta és cégér kellene, hogy a külföldi látogatók ne forduljanak vissza az ajtóból. Helyette sok esetben az itt lakók bohém életének nyomai – vagy az éjszaka megkönnyebbülni ide betérők ürüléke – fogadják az embert.

– Az önkormányzat nem tesz semmit?

– Annak ellenére, hogy a város arculatának és presztízsének kialakításában nagy szerepe volna a Műcsarnoknak, ráadásul potenciális pénzforrásnak tekinthető, mostohagyermekek vagyunk.

– Miből tartják el magukat?

– Ha csak a költségvetés reánk eső részére számítanánk, akkor éhen pusztulnánk. Kénytelenek vagyunk a piaci törvények szerint működni, tehát olyan kiállításokat szervezni, amelyek komoly bevételeket jelentenek. Ilyen volt a nemrégiben nagy sikert aratott lézer-hologram bemutató.

– Az absztrakt művek bizonyára nem vonzzák ennyire a látogatókat...

– Ez kétségtelen, de azokra is gondolni kell, akik ezt szeretik. A vizuális nyelv sajátságos, van aki az absztrakció szavait érti és szomjazza.

– Milyen a látogatottsága az elvont alkotásoknak?

– Azt gondolom, tűrhető. Nálunk még nem fordult olyan elő, mint az Árkád Galériában Pesten, hogy a két hétig tartó kiállításra összesen nyolc vendég volt kíváncsi. Szerintem a jövőben egyre többen igénylik ezt a fajta művészetet.

– Miért ilyen optimista?

– A polgári közízlés ma még igen sekélyes, mivel a polgárság is csak most van kialakulóban. Győr vidéki, provinciális kisváros, kulturális kommunikációjában a legnagyobb szerepet még a sznobság játssza. További gátló tény a napi taposás a harácsolásért, vagy a létminimum eléréséért. Nem marad az embereknek idejük az értékekre való odafigyelésre. Az újgazdagok közül sokan, akik megtehetnék, hogy odafigyeljenek, támogassák a művészeteket, szokásaikkal lumpenproletárok maradtak. Ez jellemző napjainkra, ami annyira rossz, hogy ezután csak valami jobb jöhet.

Körmöczi Tamás

Elrabolták a karikaturista hamvait

Nemrég elraboltak Japánban egy urnát, amely Hasegawa Macsiko, a híres karikaturista hamvait tartalmazza és a rablók nagy összegű váltságdíjat követeltek – közölte a napokban a tokiói rendőrség.

Hasegawa családja a múlt héten levelet kapott, amelynek írója "több tízmillió jen (több százezer dollár) váltságdíjat" követel az urna visszaszolgáltatása fejében.

A tavaly, 72 éves korában elhunyt karikaturista hamvait tartalmazó urnát annak idején egy Tokió környéki temetőben, a család sírboltjában helyezték el.

A váltságdíjat követelő levél írója közölte a családdal, hogy "amint a pénzt összegyűjtötték, tegyenek közzé hirdetést az újságokban".





(repülés sorozat: a Feltaláló)

Az Antenna Hungária Rt.

Szeretettel meghívja Önt

és kedves családját

Ezüst Gy. Zoltán

grafikusművész

Kiállításának ünnepélyes megnyitására

az Antenna Hungária Rt.

Átrium Galériájába

1999 április 12. 11 órakkor.

A kiállítást megnyitja:

Környei László

Közoktatási Helyettes államtitkár
Oktatási minisztérium

(1119 Budapest, Petzvál J. utca 31-33.)

Kiállító művészek:

Aknay János
Bacskai Béla
Bak Imre
Balázs István
Bartha Sándor
Bartl József
Bartusz György
Baska József
Bikácsy Daniela
Birkás István
Bukta Imre
Csáji Attila
Csikszentmihályi Róbert
Darázs Rozália
Deim Pál
Dúdor István
Dús László
El Kazovszkij
Ezüst György
Ferdics Béla
Ferdics Gábor
Fodor Kata
Fóth Ernő
Földi Péter
Gaál József
Gály Katalin
Gerzson Pál
Gyarmathy Tihamér
Gyémánt László
Halász Károly
Horvat Bugnariu, Ioan
Ilku Maron József
Jakobovits Miklós
Jakoby Gyula
Kárpáti Tamás
Kerekes Gyöngyi (Gyöngy)
Király Ferenc
Kis Sándor Lajos
Klimó Károly
Kocsis Imre
Konkoly Gyula
Konok Tamás
Kovač, Daniel
Kovač, Koraljka
Kovács Éva
Kovács Tamás
Kováts Albert
Kuti Dénes
Lakner László
Lengyel Károly
Lipcsey György
Losonczky István
Löffler Béla
Lőrincz Zsuzsa
Lux Antal
Luzsica Lajos
Mazzag István
Miklósi Dénes
M. Novák András
Nádler István
Nagy Csaba
Nagy János
Paizs László
Pinczehelyi Sándor
Rónay Péter
Simon Endre
Simsay Ildikó
Szabados Árpád
Szabó Gyula
Szabó Ottó
Szamadám György
Szemethy Imre
Szentpétery Ádám
Szily Géza
Szirtes János
Szotyori László
Tenk László
Tornay Endre András
Tscheligi Lajos
Újházi Péter
Váli Dezső
Vargha Mihály
Vecsési Sándor
Viczeffy László

Ezüst György

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Tisztelettel meghívja Önt és barátait

az OLOF PALME HÁZBA
(Budapest XIV., Olof Palme sétány 1.)

2000. augusztus 10-én 17 órára

a dunaszerdahelyi (Szlovák Köztársaság) Kortárs Magyar Galéria anyagából válogatott kiállítás megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
MAKOVECZ IMRE
Kossuth- és Ybl díjas építőművész,
Dunaszerdahely díszpolgára

Köszöntőt mond:
PÁZMÁNY PÉTER
a Kortárs Magyar Galéria Alapítvány Kuratóriumának elnöke, Dunaszerdahely város polgármestere

A kiállítást rendezte:
POGÁNY GÁBOR
művészettörténész



A kiállítás támogatói:
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
"Le Club" Kft.

Megtekinthető:
2000. augusztus 27-ig, minden nap 10-18 óra között.

MT Reklámiroda

MEGHÍVÓ

1995. április 26-án délelőtt 11 órakor nyílik

ÉZSIÁS ISTVÁN szobrász, MAGÉN ISTVÁN, MATZON ÁKOS, PASQUALETTI ZSÓFIA,

TUZSON-BERCZELI PÉTER és VÁSÁRHELYI ANTAL festőművész

Változatok a rendre

című csoportkiállítása
a Nyugat Irodalmi Múzeum, Haris Galéria
XII. Városmajor u. 48/b alatti termeiben.
Megnyitja: Wehner Tibor műkritikus
Rendezte: Hernádi Miklós

Megtekinthető: 1995. április 26. és május 14. 10^{00}-18^{00} között.

A kiállított művek megvásárolhatók!

Haris GALÉRIA

Változatok rendre

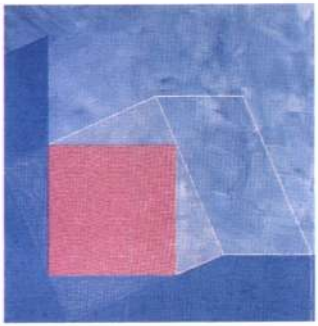

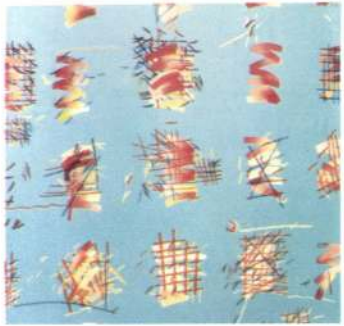





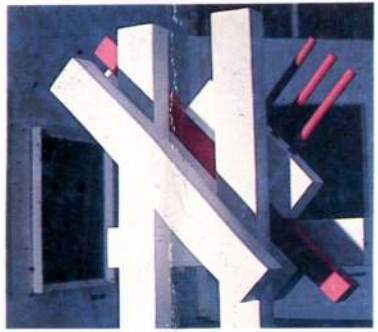



MDK.

Ézsaiás István

Kiállitási kritika

Napló /Veszprém/ 1965 szept.26.

MDK.

Ézsiás István

A veszpérmi tárlaton szerepelt

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.4. lap -

MDK.

Ézsaiás István

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 nov.11.lap 4.

ESŐBEN

(Ézsiás István rajza)



Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 SZEP 9

NAPLÓ (Veszprém)

maskodtunk.

Törlésünket követően
Borzavárral játszott egy
mérkőzést. Győzött és
kupát. Pedig annak a n
kedésben győztesnél len

Bakonyi Építők II.
játékosai

ségek — eredn

— KÖZEL KÉTEZER FORINT tiszta bevétele származott a búcsúbái rendezéséből az alsóőrsi sportkörnek. Az összeget felszerelés-kiegészítésre fordítják.

— A TARTALÉKCSAPATOK SZEREPELTETÉSE évek óta mindig sok zavart okozott a devecseri járási labdarúgó bajnokságban. A múlt évben az Ajkai SE és Nyirád II. csapatával volt sok baj. Idén már az első forduló után visszalépett az Ajkai Bányász II. és az Ajkai Építők együttese — különösebb indok nélkül. Ez bizony nem szolgálja a bajnokság érdekeit, és az említett sportkörök számára is gyen-

Sopron, 16. V: Kázár. V. Vasas: Bakó — Németh, Magyar, Farkas — Katzer, Gallai — Nagy, Bobák, Aspirány, Palotás, Répási (Retz).

Sportműsor

HÉTFŐ:

Sakk. Csillagszerző verseny, Veszprém, SZMT székház, 9 és 17.

KEDD

Kézilabda. Megyei I. o. férfi: V. Haladás P.—Pápai Textiles, Veszprém, 17, Glatz. Előtte a női csapatok, 16.

SZERDA

Kézilabda. Megyei I. o. női: V. Ha-


ÉZSIÁS
ISTVÁN
K.A.S. GALÉRIA


Ami megérist

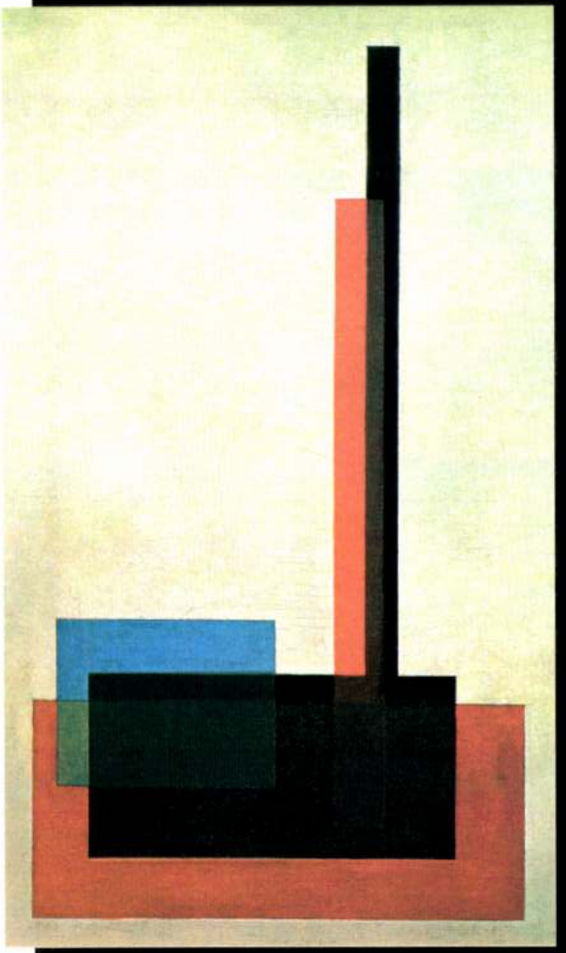

Moholy-Nagy László • C VIII.1922



A művésztelepre meghívott művészek és művészeti szakemberek:

BÁNYÁSZ (H) • BOLIVAR (F) • BUCSKÓ (H) • CECERE (I) • GALL (H)
ÉZSIÁS (H) • FROMENT (F) • HERCZEGH (H) • LAPEYRÉRE (F)
MARAFKÓ (H) • MARZON (H) • MASCIA (I) • PINNA (I)
Dr. TÓTH Gábor (H) • Dr. MEZEI Ottó művészettörténész (H)
Dr. REHCNITZER János akadémikus, MTA (H)
Iveta KACHEREVA igazgató (Novohradcke Múzeum, Szlovákia)
Veronica BODEA • Enikő SIMO (Muzeul de Arta Brassow, R)

Az 1999. év díjazottja TŐKEY PÉTER (H)

A rendezvény fő támogatója: KŐKAPU Kft., MUHA JÓZSEF

Támogatók : • Soros Alapítvány • Észak Erdő Rt. Pálháza
• Hollóházi Porcelán Rt. • B&D Consulting Kft.
• Fafémtek Bt. • Kraftszer Kft. • Oremus Kft.
• Sárospataki Kerámia Manufaktúra Kft.
• Kraftszer Kft. • Magyar Symposion Társaság

A szervezésben és a NEMZETKÖZI MADI MÚZEUM kiállításának létrehozásában közreműködtek:

ÉZSIÁS ISTVÁN elnök (Művészeti Műhely Kőkapu Alapítvány)
MUHA MÁRIA kulturális menedzser (M. M. Kőkapu Alapítvány)
DÁRDAI ZSUZSA és SAXON SZÁSZ JÁNOS (MADI Alapítvány)

Üdvözlettel ÉZSIÁS ISTVÁN az alapítvány elnöke, MADI kurátor

Budapest, 2000. július 30.

design: bányász

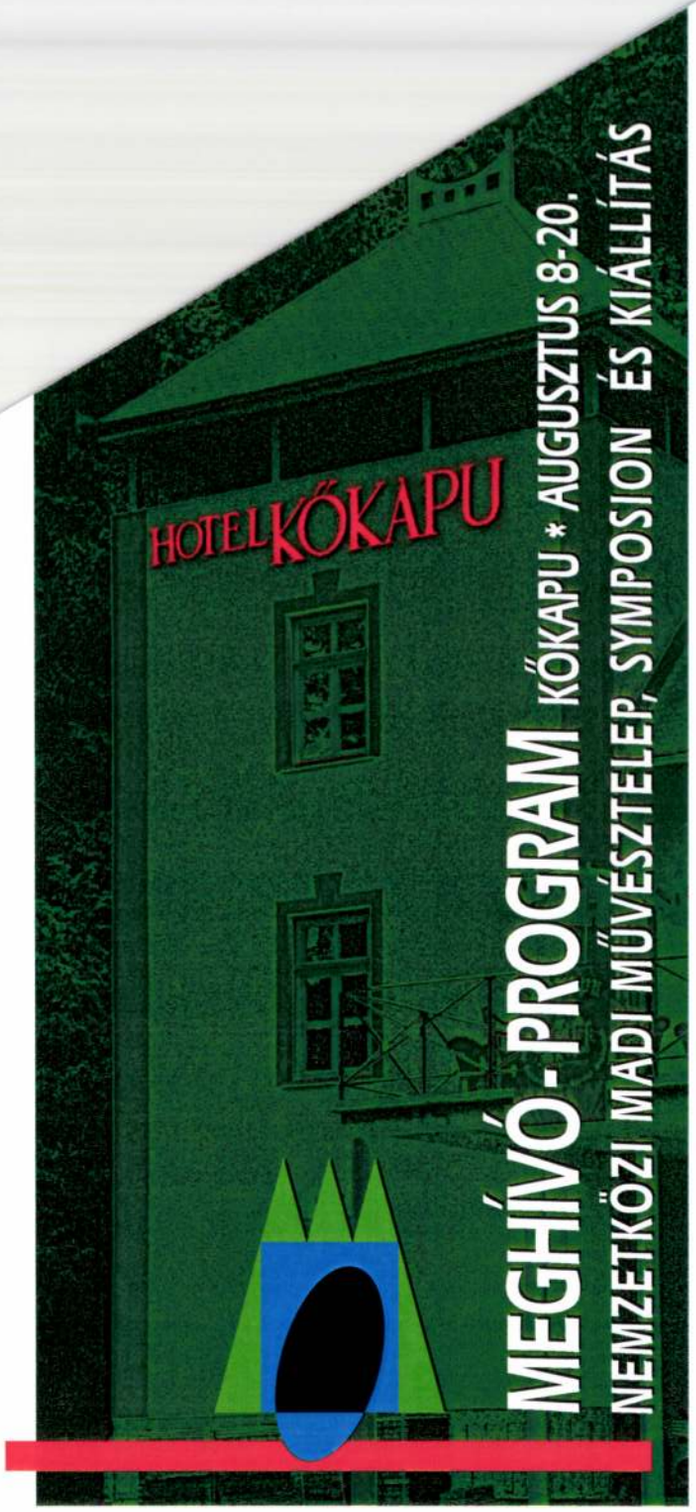

MEGHÍVÓ - PROGRAM

KŐKAPU * AUGUSZTUS 8-20.

NEMZETKÖZI MADI MŰVÉSZTELEP, SYMPOSION ÉS KIÁLLÍTÁS

A Művészeti Műhely Kőkapu Alapítvány és a
Nemzetközi MADI Múzeum Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt a

NEMZETKÖZI MADI MŰVÉSZTELEP ÉS SYMPOSION PROGRAMJAIRA 2000. augusztus 8-20 között

SYMPOSION PROGRAM:
A MADI művésztelep utolsó két napján előadásokra kerül sor

„SZABAD GEOMETRIA AZ EZREDFORDULÓN"

címmel, jeles magyar és külföldi (francia, olasz, szlovák, román) művészettörténészek, kulturális szakemberek és művészek közreműködésével.

Előadások: **2000. augusztus 19. * 10.00 - 13.00 óra**
2000. augusztus 20. * 10.00 - 17.00 óra
Helyszín: Kőkapu, KÁROLYI VADÁSZKASTÉLY, szalon.

Témák:
* Moholy-Nagy László és Péri László szellemi öröksége.
* Kassák Lajos munkássága.
* Geometria és a MADI mozgalom a kortárs művészetben. (Carmelo Arden Quin munkássága)
* Modern művészet, mint innovációs lehetőség az EURO-régióban.

*

BÁNYÁSZ Éva festő
és ÉZSIÁS István szobrász
„MA-DI-MŰ 2000" című kiállítása

Megnyitja: **GÉGER Melinda** művészettörténész
Megnyitó: 2000. augusztus 19. * 15.00 óra
Helyszín: Lawotta-ház Galéria, Sátoraljaújhely, Kazinczy utca 20.

*

VÁLOGATÁS A NEMZETKÖZI MADI MÚZEUM ANYAGÁBÓL
a kőkapui Kortárs Képzőművészeti Képtár avatása és a
NEMZETKÖZI MADI MŰVÉSZTELEP ZÁRÓ KIÁLLÍTÁSA

Megnyitja: **Dr. CSÁK Máté**
MUOSZ építész és képzőművész osztályvezető és
HERNÁDI Miklós író
Megnyitó: 2000. augusztus 20. * 17.00 óra
Helyszín: Hotel KŐKAPU, TORONY KÉPTÁR

A kiállított művek alkotói:
ARDEN QUIN (U,F) • BÁNYÁSZ (H) • BOLIVAR (U,F) • BRANCHAIT (F) • BUCSKÓ (H) • CECERE (I) • FRANGI (F) • FROMENT (F) • ÉZSIÁS (H) • FAJÓ (H) • HAÁSZ (H) • HERCZEG (H) • HERRERA (U,F) • HORVÁTH (H) • GALL (H) • JOLÁTHY (H) • MARAFKÓ (H) • MATZON (H) • NEMES (H) • NICOLATO (I) • SAXON - SZÁSZ (H) • USNER (USA) •

*

EGYÉB PROGRAMOK:
A BAUHAUS aktuális tanulságai és a geometria *
MADI és művészettörténeti előzményei *
Francia - magyar művészeti kapcsolatok *
Mouvement - **A**bstraktion - **D**imension - **I**nvention (**MADI**) *



Carmelo Arden Quin

Dolinay Tamás:

EGGYEL TÖBBEN

Az anya utolsót jajdult
S pihent
Vastag könyvként
Nyíltak — csukódtak
Az alveolusok

A nővér kézbe vette
Felé mutatta
A hónapokig bújtatott
Törékeny csillagot



TÁNCOS II.

Ézsiás Anikó (KLTE) műve

1969 APR 2 0
EGYETEMI ÉLET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

löttség egyik tagja a
kyläi egyetemi újság
kesztője. A vendége
etemi Élet szerkesz
e is ellátogattak,
szerkesztésről cse
asztalatot.

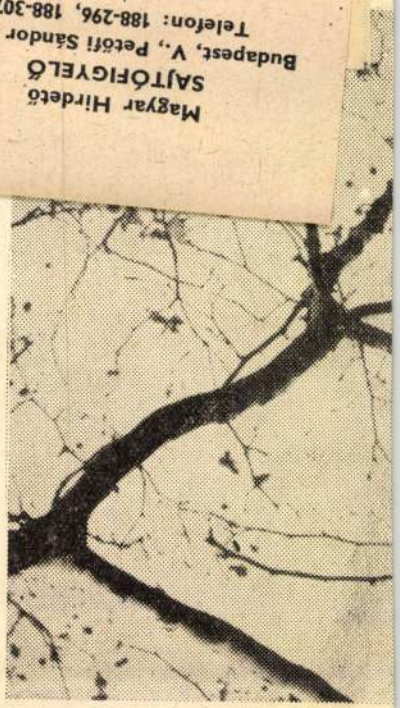

'-hoz

ti 32—24 óra tantervi el-
re jutna is idő — ez szor-
kérdése. Itt követi el a
zélyes hibát: nem hiszi el,
a hanyagság is lehet, és
tünteti fel a bukottakat.
„D"-vizsgát sikeresen le-
szintén nyilatkozik, ami-
az előző bukásokat meg-
n tanult. Feltételezi, hogy
istól tartva nyilatkoznak
t egy a fontos: csöndben
. Ez már meghaladja azo-
nelyeken belül én a kér-
m. Nem rám tartozik an-
y ez hogyan egyeztethető
tikával, de az rám is tar-
következményekkel járhat
ilyen, kritika nélküli fel-
gyanis nem egyéb hangu-
nellett, akik a szocialista
otta, a mi diákéveinkben
ámogatással nem voltak
hangulatkeltés azok ellen,
tva, kénytelenek voltak e
„kimerült" hallgatókat
„csalódást" okozni, őket

ellett volna azt is venni,
n-négy tagból álló vizsga-
yhangú elégtelen osztály-
amit, ha elfogadjuk, hogy
lelkiismerete. Naivitás az-
ezek a hallgatók a felvé-
ott úgyanis nemcsak ké-
pontokat. Az sem bírál-
vizsgán, hogy ki hogyan
képességeit, ki hogyan él
állósággal, a számára biz-
kel. Sajnos, a napi sajtó,
k is keveset foglalkoznak
ndenért a tanárok, a szü-
iatalokat felmentjük min-
mintha önnevelési köte-
lenne.
re van ítélve a cikkíró-

A felvételizők

A megyei művelődési osztály ösztönzésére Cseke Gábor középiskolai szakfelügyelő irányításával a megyében működő középiskolai matematika szakos tanárok az agrártudományi főiskolán április 12-én megbeszélést tartottak az egyetemre készülő ifjúság felvételi követelményeiről, az új rendszer tapasztalatairól, a mun-

kás-pá
téséről
A K
re adj
András
középi
múlt
tapasz
tanáro
gyelők

6000 helyett 9

Az Egyetemi Élet 1968. október 8-i számában pályázatot hirdetett tanulmány, elbeszélés, vers és riport írására, összesen 6000 forint jutalommal. A háromtagú bíráló bizottság — Bényei József, a Hajdú-Bihari Napló rovatvezetője, Fülöp László, a KLTE tanár-

segédj
EÉ sz
művel
ítélt j
A r
Lászl
írása
jat ny
Az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ézsiás Anikó

EGYETEMI ÉLET

1968 SEP 24

Csillag Anikó

1021



VÁZLAT

(Ézsiás Anikó pasztellje)

kor, ha eg
len tehera
pár, villam
hangjával
zönség köz
tér ez az
játszótér e
az előadás
a mű olyl
re meghal,
éppen szóló szereplő nem „áll rá" jobban a mikrofonra. És, sajnos, nem áll rá...

De sebaj! A közönség, ahogyan láttam, főleg egyetemistákból, gimnazistákból verbuválódott. Ők bizonyá-

nészt, de a közönséget is zavarja a sok üres szék, széksor. Egymás mellett szorosan ülve felmelegszünk, lélekben persze, még forró tea nélkül is.

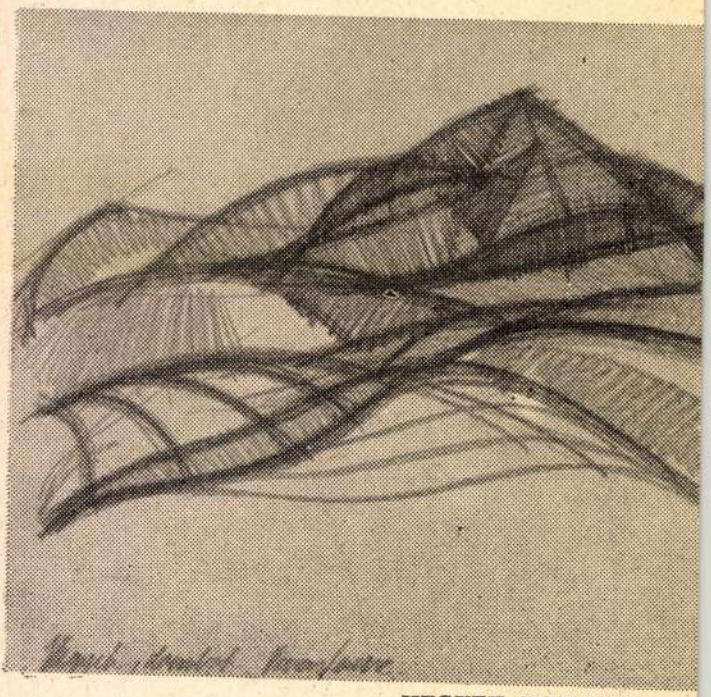

HEGYEK, DOMBOK

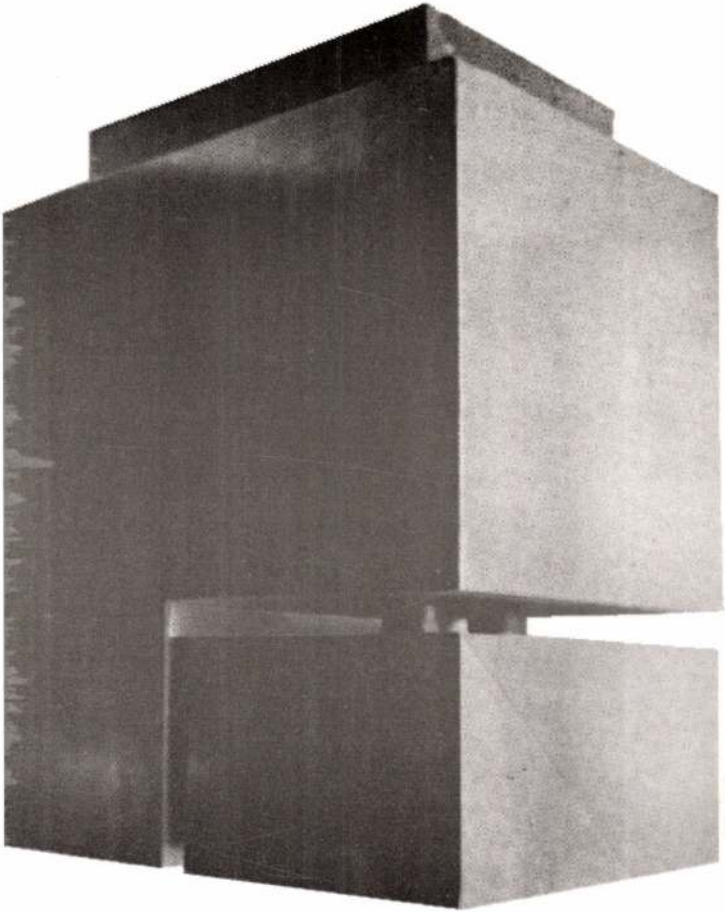

A
Szombathelyi Képtár
tisztelettel meghívja

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrászművész
kiállításának
megnyitására

1993. június 4-én, 17.00 órára

A tárlatot megnyitja:
PÉNTEK IMRE
költő

A kiállítás megtekinthető: június 4–július 4-ig

Fk.: Dr. Gráfik Imre

H-9700 Szombathely, Rákóczi F. u. 12. Tel.: 313-074

A VESZPRÉMI BAKONYI MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

ÉZSIÁS ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA,

1973. JÚNIUS 24-ÉN, VASÁRNAP 11 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

GYIMESI ANDRÁS

A KIÁLLÍTÁS JÚNIUS 24 - JÚLIUS 15 KÖZÖTT TEKINTHETŐ MEG



Dr. Németh Lajos

1148 Budapest XIV
Bánki Donát u. 73

Nyomtatvány

BAKONYI MÚZEUM
8201 Veszprém
Lenin-liget 5.


OTP
BANK
GALÉRIA

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1998. május 18-án (hétfőn) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér 7-9. Bank Center épület)

Ézsiás István
szobrászművész
kiállításának megnyitására
A kiállítást megnyitja:
Dr. Kéry Sándor az OTP Bank Rt. ügyvezető igazgatója
és Kozák Csaba kurátor a Műcsarnok munkatársa

A kiállítás megtekinthető: május 18-tól - május 31-ig
naponta 10-től 18 óráig, szombaton és vasárnap is.

1979.XI.13.Televizió 2.MÜSOR 21.2o
TV Hiradó

1021

-Ezüst György festőművész kiállitására kaptunk meghivást. A helyszin azonban kötetlen, szokatlan, egyik nagy hazai gyárunk az Orion klubterme, a munkahelyek tőszomszédságában. Igy aztán kevesen mennek el az ajtó előtt anélkül, hogy be ne térjenek néhány percre. Érdeklődés, kiváncsiság, netán a müvészet iránti igény hozza őket ide. Halljunk néhányat a vélemények közül.

- Megmondom őszintén csak ebédelésből jöttünk, de ebéd után vagyunk és van még egy kis szünet és azért jöttünk be megnézni.

- A maga nemében egészen ujszerü. A festő ugylátom paraszt származásu és hát ez témáiban is erősen érezhető a festményeken, például a körhinta is olyan családi diszmotoroknak az emléke.

- A festőművészről, hogyha nem is tudnám, hogyaz Alföld szülötte, a képeiről rögtön rá lehet jönni arra, hogy kapcsolatban áll az Alfölddel és főleg a faluval, mert a képein nagyon jól kitünik ez.

- Ön például ismeri a falut.

- Igen én is vidékről, az Alföldről jöttem.

- Ahogy ránézek talán származását akarja firtatni, hogy ugy mondjam, mert mindenhol táj, paraszti élet, paraszti szemléletből közelit.

- És mit mond ez magának, közel áll ez magához.

- Nem, mert én nem vagyok paraszti származásu, munkás származásu vagyok,

- Ebédidőbe mindekőinek van 5-lo perce ahhoz, hogy megnézze, megbarátkozzon, megismerje megismerkedjen a modern alkotásokkal. Én nagyon hasznosnak találom.

- A gyár müvelődési bizottsága nem először rendezett ilyen házi kiállitást, s ugy tünik az ötlet követésre méltó. Hiszen igy lehetőség nyilik a müvészet kostolgatására, amiből később majd tartós érdeklődés, sőt igény alakulhat ki a müvészi élmény iránt. S végeredményben az Orionéhoz hasonló kezdeményezések szolgálják igazán a munkás müvelődés ügyét.

1021

TÉKA
72.V.25.

A következő két hét képzőművészeti ujdonságainak aránylag gyér listája máris jelzi, hogy ebben a műfajban is közeleg a nyári holtidény. A felsorolás rövidsége azonban nem jelenti, hogy nem rangos tárlatokra invitáljuk Önöket. Külföldi sikerei után feltehetően a hazai közönség elismerését is kivívják Ezüst György festőművész fémlemez kisérletei, amelyet a budapesti Mednyánszki teremben junius 2-től láthatunk. Május 26-án nyilik Győrött és junius 10-ig tart Czene Béla festőművész uj kiállitása.

Svábi Lajos festőművész junius 1-én nyiló tárlatának a Műcsarnok ad otthont. A tőle bemutatott első képünk cime Odüsszeusz volt. Az expresszionista paradicsomban, egy nagy verseny győztese, Jákob, és utoljára a kör négyszögesitése.

- Jakab Eszter festőművésznő első önálló kiállitása május 26-án nyilik a Ferencváros-i Pince klubban a IX.ker.Mester u.5.sz.alatt. Kedves Jakab Eszter mi történt addig magával ?

A most következő két hét képzőművészeti ujdonságai-
nak arányban gyér listája mirin jelzi, hogy ebben a műfajban
is küzdeg a nyári hőtidény. A felsorolás rövidsége azonban
nem jelenti, hogy szem rangos tárlatokra inintáljuk önöket.
Kulfüldi sikerei után felhatatlan a Hanai közönség elismerését
is kivtyák Szüst György festőművész fémlemez kisérletei, a-
melyet a budapesti Medvánszki terembe junius 2-től láthatunk.
Május 26-án nyilik Győrött és junius 10-ig tart Csene Déle
festőművész uj kiállitása.

Svábi Lajos festőművész junius 1-én nyiló tárlatának a Műcsar-
nok ad otthont. A tőle bemutatott első képünk cime Odüsszeusz
volt. Az expresszionista paradicsomban, egy nagy vereny gyöz-
tese, Jákob, és uto jára a kir négyszögesitése.

- Jakab Szeter festőművészvelső önálló kiállitása május 26-án
nyilik a Ferencvárosi Mintaklubban a IX.ker.Mester u.5.sz.a-
latt. Szavas Jakab Szeter az történt addig magával ?

102

TÉKA

72.0.27

1968-ban végeztem el a képzőművészeti főiskolát, ezt követően a fiatal művészek studijójának 10 éves jubileumi kiállitásán szerepeltem a Műcsarnokban

- Tehát mégiscsak kiállitott, ugy tudom Derkovits dijat is kapott

- 1971-ben kaptam Derkovits dijat

- Ahogy elnéztem a képeit nagyon sok minden megragadott, főleg érzelmileg.

- Igen

- És ez nem is véletlen ?

- Hát ez a célom tulajdonképpen, hogy az emberek érzelmeire hassak, mert ugy érzem, hogy nagyon is, hogy érzelmileg ellaposodó világot élünk.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1021

1969. szeptember 10.

Ősforrásom: a népművészet

A maga útját járja. Néha látványosan, más időszakokban mintha semmi sem történne vele és körülötte, mintha nem alkotna semmit. Ezek a csendesebb korszakok az alkotás folyamatának izgalmas hónapjai. Amikor a művész intenzíven találkozik önmagával, azzal, aki addig volt, és birokra kel benne az, aki lenni szeretne, amerre tovább lépni megmásíthatatlan indítékot érez.

Ezeket a nehéz hónapokat számolgattuk össze Ezüst Györggyel kíváncsian, mint amikor egy pillanatra megáll az ember, és visszanéz az útra, amerről jött.

●

Békéscsabai, ez azért mégis lényeges. Annak a városnak a szülötte, ahol a békési magyarok és a felsőországból levándorolt szlovákok közös jóban és közös rosszban élnek 250 éve.

Egerben végzett a főiskolán. Ezt is csak azért kell ideírnom, hogy az emocionális színek még pompásabban elevenedjenek életre: Egerből jött vissza a szülővárosába. Egerből, a hősi múlt szinte misztikussá emelt városából, ahova Gárdonyi húzódott el történelmet érezni és írni, ahonnan Bródy Sándor, az „egri földi munkás" indult a halhatatlanságba, ahol ha nem is alakult ki sajátos festőiskola, de minden a művész ecsetjére, krétájára ajánlja magát — onnan hívta vissza a város, a szülők, a csabai utcák mész szagú házsorai, az utánozhatatlan tájhangulat.

„Amikor hazajöttem, azonnal kiállítást csináltam, javarészt az egri termésből. Az akkor induló Alföldi Tárlatokon is szerepeltem."

A helyzet az volt, foglalja össze a 8—10 év előtti kort, hogy önállóan kellett megtanulni festeni. A főiskola alapmotivációt ad, de ahhoz, hogy onnan elérjen az ember valahová, gyötrelmes, nehéz az út. Először kubisztikus elképzeléseim voltak. Azt hiszem, soha nem is vettem komolyan. Ami visszahozott Csabára, az volt erősebb. Visszatértem a reális alföldi szemlélethez, de amikor én ehhez visszatértem, és ahogyan visszatértem, akkor már nem az volt a divat.

●

A divatról alapos kiselőadást tart. Ebben félreérthetetlen a művészi világítás, a szándék, mely benne munkál, amióta csak fest.

Legyen az ember hű önmagához, még akkor is, ha kifelé frázis, közhely, unalmas. Pedig hű lenni önmagunkhoz, sokszor tantuluszi kín. Csábít a tudat, a divatos széljárás, a „most ez megy, erre harapnak a sznobok és — nevet — az antisznobok is".

Szeretem betartani a folyamatosságot, mondja többször is, és mindig annyit adni magamból, mint amennyi bennem van. Ez a művészi fejlődés igazi útja. Persze vissza is vet néha, de soha nem bánom.

●

Bejárta fél Európát: Bulgária, Románia, Szovjetunió, Csehszlovákia, NDK, NSZK, Olaszország, Jugoszlávia, Lengyelország, Franciaország.

„Látni akarok. Sokat mozogni, tárlatokat nézni. Ezek érlelik az ember szemléletét. A beszűkülés, a nem látok túl a kis provincián: a művész végét jelentené. Máshol is megfordulni. Párizsban vázlatokat skiccelni: lehet, hogy furcsa, de az otthon még mélyebb szeretetet érleli."

Párizsban 68 nyarán járt. A Modern Múzeumban a modern művészet krémjét láthatta.

„Dekoratívabb, hangulatosabb, elvontabb pikturát akarok kiépíteni. Az alföldi hagyományok inspirálják az embert, de azt hiszem, ezután már nem ragaszkodom annyira a tanyák világához."

Közben megjegyzi: „A népművészet az én ősforrásom is. A népművészet színeit, egyszerű formavilágát, őszinteségét hasznosítani kell. Évekig éltek bennem a csabai bútorok, ultramarintkékei a képeimen is jelen voltak."

●

Tanít a csabai IX-es számú iskolában. Nem túlzás, hogy a gyerekek szeretik.

Ez már a művész-pedagógus titka.

„Az a célom, hogy a gyerek magától jöjjön rá a dolgokra, kedvelje meg a rajzolást-festést. Ha direkt hatok rá, félrehúzódik, amit papírra vet, nem lesz őszinte. Fessen felszabadultan, úgy, hogy öröme teljék benne, és így jusson el a törvényszerűségek tudatos felismeréséig."

Aztán újra a művészet:

„Szeptember 21-én önálló tárlatom nyílik Zrenjaninban. Az ottani „Békéscsabai Napok" egyik eseménye lesz. Nagyon készülök. Megtiszteltetés, ugye, és nem is akármilyen."

Beszámolunk róla, ott leszünk huszonegyedikén a zrenjanini „Mala Galerijában".

Sass Ervin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

repe
ádióban



gy János, a megyei tanács el-porter: Petress István.

úttörőház udvarán állt. A csabai gárda, Petress Istvánnal együtt a ház vendége volt. Szarvasról és Orosházáról légkábelen jött a hang, ha nem is mindig tisztán. Battonyáról pedig ... nos, a battonyaiak — ennyi kulisszatitkot igazán elárulhatunk olvasóinknak — ugyancsak az úttörőházban üldögéltek. A felvételt külön próba nem előzte meg, csak egy eligazító megbeszélést tartottak a helyszínen a vezető riporterek. Így aztán, amikor forgott már a magnó, valóban rögtönözni kellett. Persze, az óvatosabbak jegyzeteket készítettek, s így aztán az elhangzó néhány „keresettlen szó" valójában egy fél éjszaka gyötrelmes termése volt. Ebből a szempontból legnehezebb helyzetben Nagy János, a megyei tanács elnökhelyettese volt. Az interpelláló fiatalok kérdéseire promt-választ kellett adnia, s a rádióhallgatók a tanúi, hogy a nem is egyszerű kérdésekre adott feleletek minden esetben „ültek".

Az adásban elhangzott megyénk jó néhány aktuális problémája is; így a KISZ-lakásépítésről, az orosházi iskolák helyzetéről, a tanyai fiatalok gondjairól, a battonyai autóbuszváró építéséről, a fiatalok elhelyezkedési gondjairól kérdeztek, illetve kaptak feleletet az interpellálók. Persze a humor sem hiányzott. Mint mazsolát a kalácsban, úgy szórták el bölcsességeiket a diákhumoristák. (Néhány

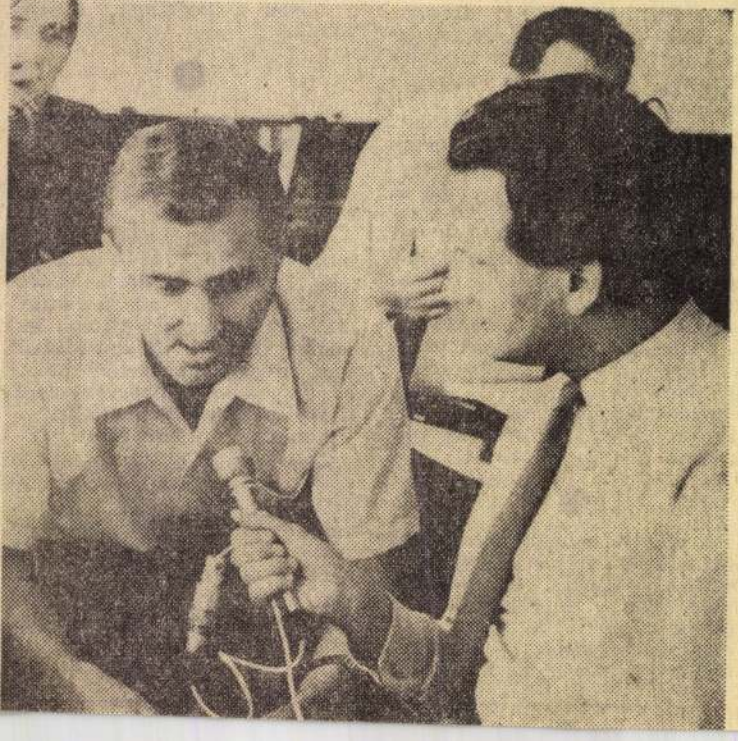



Molnár Farkas: Emberiség



harmadában. Tehát ők már nem reprodukálásra, hanem önálló alkotói invencióik kiélésére használták a kőrajzolást. A szecesszió szellemében így megszületett a modern alkalmazott grafika. A népszerűvé igazán ekkor váló plakátművészet, az „utcai freskó" – ahogy akkor nevezték – terén is kitűnően alkalmazták. Vaszary János, vagy Ferenczy Károly neve mellett a kötetből több olyan alkotóval is megismerkedhetünk, akik nyomdászként indultak és nagy technikai ismereteikkel hozzájárultak a modern magyar színes litográfia felvirágzásához. Ilyen volt Helbing Ferenc változatos grafikusi munkássága, vagy Barta Ernőtől Zichy Istvánig sorolhatnánk a méltánytalanul elfelejtett grafikus-festők sorát.

A kötetből egy új kultúrtörténet panoráma bontakozik ki. Megtudjuk, hogy voltak századunk elején is igazi menedzser cégek, mint a Könyves Kálmán Rt. Ők kérték fel a művészeket és adtak közre 1903-ban egy jelentős magyar litográfia sorozatot, azzal a céllal, hogy a beözönlő hitvány külföldi művek helyett nemes műalkotásokat terjeszthessenek a felnövő polgári középosztály, a kispénzű, de már kulturálisan igényesebb rétegek felé. Sajnos ez akkor is utópia volt. Sokkal jobban vették a kor kedvelt festőjének, a kerületünkben dolgozott Glatz Oszkárnak kőrajzait, mint az újítókét. Igen népszerűek voltak a hagyományos, realisztikus ábrázolások. Münchenből eredt ez a konvencionális szemlélet, melyet azonban az 1920-as években végleg kiszorított egy korszerűbb látás- és kifejezésmód.

Az I. világháborúban a harctéri témákat litografált mappákban közvetítették az itthoniak felé a sajtóhadiszállás megrendelésére, s eladásukból karitatív célokra gyűjtöttek. Itt a dokumentatív, néha propaganda jelleg dominált a művészi felett. De a mappák a háborút követő gazdasági válság időszakában továbbra is, szinte egyetlen művészi eladható portékaként népszerűek voltak. Itthon véletlenszerű megjelenésük mellett kiemelkedő művészettörténeti fontosságúak a Bécsben, Berlinben, Weimárban, Párizsban stb. készített magyar művészi sorozatok.

Kerületünkben a Lejtő úton és környékén emelt épületeiről ismert Molnár Farkas készített egy remek „Itália" mappát pécsi művésztársával Stefán Henrikkel közösen Németországban és terjesztette itthon. Moholy-Nagy László legújabb tér, forma, mozgás kísérleteinek publikálására használta a könyomatot. Mások nosztalgikus, boldogságot (Molnár Farkas: Emberiség, 1922) vagy biblikus témákban szenvedést (Perlrott Csaba Vilmos: Siratás, 1922) megjelenítő litográfiákban szóltak a kor problémáiról a közönséghez. Tihanyi Lajos jeles művészek sorát: Ady, Bölöni, Márai litografálta. Czóbel a köznapi életről expresszív vonalritmusú képekkel került be a legjobb európai művészeket közreadó mappákba Németországban.

Molnár Farkas: San Miniato

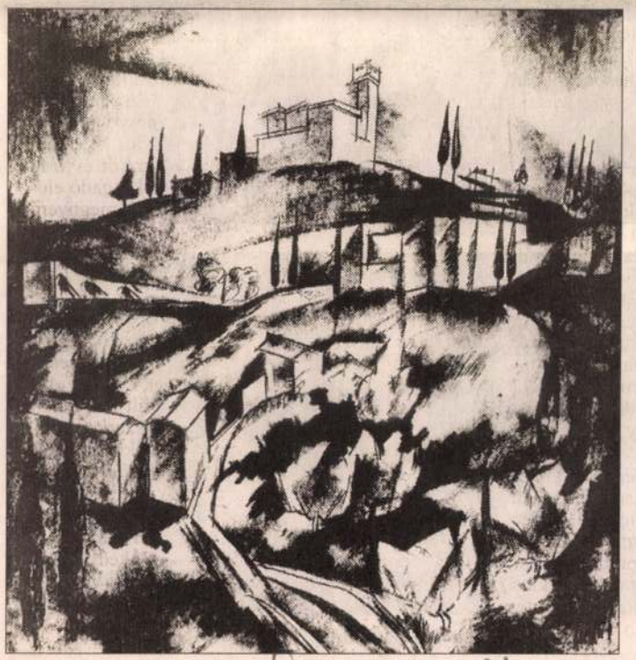

Ugyancsak most került egy kerületi művész, Márffy Ödön teljes sorozata a nyilvánosság elé, melyben önmaga, Csinszka és a párizsi élmények világát elevenítette meg kézzel színezett könyomatain. Természetesen illusztrációk is születtek, így ugyancsak Márffytól a Jelenések könyvének nyomán, de legtöbben Ady verseitől ihletve alkották nagyméretű albumaikat, melyek ma már ritka és felbecsülhetetlen bibliofil ritkaságnak számítanak. A nagyváradi, pozsonyi, kassai elszakadt magyar művészeti központokban különösen virágzott a litografálás. E sorozatok az emberbe vetett töretlen hitről vallottak, monumentális, klasszicizáló formanyelven. Ezeket sem ismerték eddig.

Ezért érdemes kézbevenni a „Modern magyar litográfia 1890–1930" című kötetet. Az érdekes tanulmányokat kísérő gazdag képanyagot (125 fekete, 24 színes reprodukció) nézegetve kultúrtörténetünk egy új aspektusát fedezhetjük fel. Ez a mai digitalizált képterjesztés korában már történelem, noha grafikusművészeink némelyike elkötelezetten foglalkozik ma is e technikával, amiről először tudunk meg többet ebből a szép könyvből.

b.





Gyilkos tó

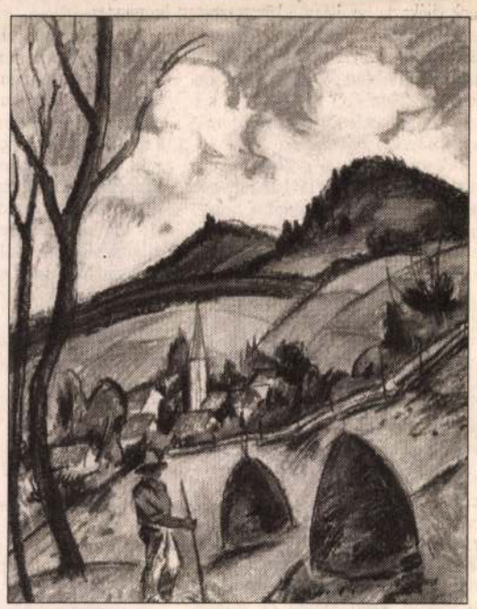

Szénát csináló

Schrammel Imre kerámiai

A kerületünkben lakó neves keramikusművész, *Schrammel Imre* kiállításának a Tölgyfa Galéria adott otthont. Mint megtudtuk, a közeljövőben az Iparművészeti Főiskola művésztanárai önálló kiállításokon mutatják be alkotásaikat, s a kiállítássorozat indításánál az egyetem rektora járt elől jó példával. Mivel a sorozatnak pedagógiai célja is van, Schrammel Imre maga vezette be kiállítását. Beszédének summázata:

A művésztanároknak műveikkel is be kell mutatniuk hitvallásukat, mert ez szóban nem mindig fejezhető ki. Mesteremberként őrizhetnék műhelytitkaikat, pedagógusként azonban meg kell jelölniük azokat az irányokat, amerre a hallgatók utat törhetnek. Ezért a műhelykiállításoknak is megvan a létjogosultsága.

A kiállításon a művész munkásságára oly jellemző samottszobrokat láthattunk, mintegy kontrasztképpen azonban megismerkedhettünk új porcelánfiguráival is. Látható, hogy a művész invenciója töretlen. Egy herendi ismertetőben ez olvasható: „Korunk egyik legjelentősebb magyar keramikus művésze, Schrammel Imre felfedezve a porcelánban rejtőző, még kiaknázatlan lehetőségeket, olyan figuracsalád megalkotásába kezdett, amely újszerűségével, merész ötleteivel a herendi manufaktúra figuragyártásában teljesen új irányt mutat."

(Kérész)

Közlekedés a XIX. század végén

„A budapesti közlekedés kezdetei" címmel nyílt meg a főváros egyesítésének 125. évfordulója alkalmából a Közlekedési Múzeum új kiállítása A most megnyitott kiállítás – amely szervesen kapcsolódik a Múzeum „A Városi Közlekedés Története" kiállításához – a budapesti közösségi közlekedés kezdeteitől vezeti végig a látogatót. A belépőt a 19. század utolsó harmadának mozgalmas utcaképe fogadja, ahol ott áll az egykori patkolóműhely – istálló, előtte a máig megőrzött, egyetlen, eredeti pesti omnibusz. A gőzüzemű fogaskerekű vasút modellje mögött a Svábhegy panorámája látszik, míg nagy kőrakások előtt az útkövező munkás robotos, kemény munkával rakja a kockakövek ezreit.

A kiállítás dokumentumok, fotók, tervrajzok, eredeti tárgyak, modellek stb. segítségével mutatja be azt a változást, ami a városegyesítést követő alig több mint negyed század alatt a közösségi közlekedés fejlődésében végbement.

A kiállítás dokumentációs része felidézi a nagyszabású, a főváros közlekedése szempontjából jelentős alkotásokat, mint pl. a Ferenc József (Szabadság)-híd, az Erzsébet híd, vagy az európai kontinensen elsőként megindult földalatti vasút.

mányok elvégzése után nemcsak nótáztam, hanem népdalokat is énekeltem, s emellett a Budapest Székesfőváros felsőbb zeneiskoláját is elvégeztem. Állásom mellett a művészi pályán nyugdíjazásomig megmaradtam.

– Ezt követően repertoárja milyen irányban bővült?

– Természetesen a képesítések megszerzése is nagy távlatokat sejtetett. Megadatott számomra, hogy operetteket és olasz dalokat énekelhettem. Ekkortájt ért életem első sikere, amikor a Santa Luciát és a Sorrentói emléket énekeltem a rádióban. Hazaérkezve telefonom megszólalt: „maga Józsi remek tenor" – Bajor Gizi hangja volt. Nem akartam hinni a fülemnek, hogy e gratuláció nekem szól. A titkos számot visszahívva szereztem bizonyosságot ennek realitásáról.

Egyre többet és többet szerepelésre nem könnyű válaszolnom. Nem sokkal utána, amikor az otthonba kerültem, házon belül felkértek a szereplésre. A felkérés módjában találtam némi kifogásolni valót a kompetenciát és a műfaj jellegét illetően, ugyanis… – de mit is magyarázzam. Ön is tudja – a művészet közkincs, annak képviselői felelősek önmaguk és a közönség (hallgatóság) előtt, az elvárt színvonal biztosításáért. Ez az elv kis közösségben sem sérülhet dilettánsi közreműködéssel.

Majd ha a tiszta művészi előadásmód garantált, akkor ez a diszharmónia feloldható.

– Szabadszállással összefüggésben – ahonnét elindult – tudjuk van mondanivalója.

– Lehet, hogy dicsekvésnek hat, de Petőfi Sándor is itt járt iskolába. József Attilát is ismertem. Inkább bátyámmal volt barátságban, de én – jelenlétében nyitották meg 1998. december 18-án a Csörsz utcai Művelődési Központban *Ezüst Zoltán festő- és grafikusművész* kiállítását. Az ünnepi beszédet *Pokorni Zoltán* oktatási miniszter, a XII. kerület országgyűlési képviselője tartotta. Elmondta, hogy régi ismeretség fűzi össze a művésszel, hiszen több évig együtt tanítottak a Toldy Ferenc Gimnáziumban. A képek láttán Novalist idézte, miszerint: „a festő tulajdonképpen a szemével fest. Művészete abban áll, hogy szabályosan és szépen lát." Mint mondotta: „Ezüst Zoltán képeit látva úgy gondolom, hogy ez a gondolat folytatható. A művész úr szabályosan és szépen látja a világot, de nem ezt ábrázolja." A miniszter valóságos művészettörténeti előadás keretében méltatta Ezüst Zoltán alkotásait. A művész által lefestett világ nem mentes a

„…Ünnep legyen a szem számára

színpadiasságtól, az alapvető nagy mítoszoktól, a reneszánsz formáktól, az Ikarosz mítosztól. Véleménye szerint éppen ezeken keresztül kíván szebbet és tökéletesebbet mutatni. Kerületünk országgyűlési képviselője beszédét egy Delacroix idézettel fejezte be: „A kép első kötelessége: Ünnep legyen a szem számára". Reményét fejezte ki, hogy a tárlat látogatóinak is ezt fogja jelenteni. A megnyitót az Allegro kamarazenekar hangulatos reneszánsz muzsikája zárta. Az ünnepség után a művésszel beszélgettünk.

– Mióta foglalkozol festészettel?

– Édesapámmal Ezüst Györggyel elég gyakran jártunk művésztelepekre, és még egész kicsi voltam, amikor egyszer egy ilyen alkalommal Szolnokon töltöttünk pár szép hetet. Ott volt egy hatalmas műterem, és miközben ő festett, nekem is beállított egy-két csendéletet, és én ezeket lerajzoltam. Mikor véget ért a művésztelep átnéztük ezeket a rajzokat, és úgy nézett ki, mintha nekem ez menne. Utána beiratkoztam egy képzőművész körbe, s onnan már egyenes volt az út.

– Iskoláidat hol végezted?

– Gimnáziumi tanulmányaim alatt a Ferenczy István Képzőművész körbe jártam. Utána fölvettek a Magyar Képzőművészeti Főiskolára, ahol nagyon jó mesterek társaságában eltöltöttem hat évet.

– Műveidet melyik stílusba sorolod?

– Úgy gondolom, hogy az én munkáim szürreális indíttatásúak. Tulajdonképpen az álmaimat, vízióimat, gondolataimat próbálom megfogalmazni képi formában.

– A kiállításon látható néhány olyan alkotás, melyekhez egy gipsz szobor is tartozik. Mondanál ezekről pár szót?

– A festmények mellett úgy gondoltam, hogy egy komplexebb alkotás jöhet létre akkor, ha a kép, ami egy két dimenziós felület, kiegészül egy úgymond három dimenziós szoborral, és a kettőt össze tudom kötni.

– Milyen a viszonyod a kerülettel?

– Békéscsabáról származunk, de kb. 8 éves voltam, amikor fölköltöztünk Pestre, ide a XII. kerületbe. Ez a környezet azóta abszolút meghatározza az életemet. Nagy sétákat teszek fönn a hegyen, rengeteget sportolok. Kihasználom a Hegyvidék összes lehetőségét. Ez egy rendkívül gondolatébresztő, és inspiratív környezet. Ezért is nagyon örülök, hogy a XII. kerület most lehetőséget adott, hogy itt kiállíthassak.

– Mik a terveid a közelebbi és távolabbi jövőre?

– Mindenképpen folytatni szeretném az elkezdett utat. Rengeteg tanulnivalóm van.

Kép és szöveg: *Janzsó Tamás*

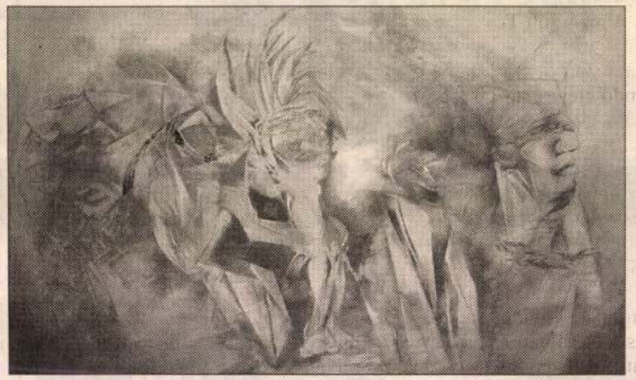



Pokorni Zoltán ünnepi megnyitója

A muzsika csodái

Különös találkozásnak lehetett tanúja egy hideg november végi estén a Városmajori templomban összegyűlt szép számú és lelkes közönség. Két híres-neves együttes adott közös hangversenyt, ami még önmagában nem lenne rendkívüli, hiszen gyakoriak az ilyesfajta izgalmas társulások egy-egy koncert erejéig, de a szóban forgó hangverseny ugyancsak bizarrnak tűnt a szórólapok első olvasatakor.

Mert nemcsak arra ütötte fel a fejét az ember, hogy egy amatőr együttes ugyanazon koncerten lép fel egy hivatásos kórussal – a kategóriák persze csak papírforma szerinti státusokat jelölnek – hanem a savát-borsát az adta, hogy a két szereplő történetesen egy leánykar és egy férfikar volt. És hogy még csavarosabb legyen a dolog, mindkét kórust külön-külön és egyszerre is egy fiatal hölgy dirigálta.

A bő egy óra alatt a legszkeptikusabb hallgatók is átadhatták magukat a varázslatnak, ami létrejött az Angelica leánykar és a Honvéd Férfikar hangversenyén Gráf Zsuzsa vezényletével. Mert hiszen ki másról lenne szó, mint a kerület dédelgetett kedvencéről.

A zenei pontosság és a művészi ihletettség tökéletes ötvözetét hozta létre a fiatal karnagynő a művek interpretálása során. Az Angelica leánykar élén immár tíz esztendeje áll, ő maga alapította a kórust, a Városmajori Gimnázium diákjaiból, de visszajárnak a volt növendékek, a régi kórustagok, hogy „gazdagítsák, sűrítsék", a hangzást. A kórusra nemcsak az alma mater, a kerület, vagy akár Budapest, de az egész ország büszke lehet, hiszen számos kórusverseny első díját hozták haza, legutóbb Spanyolországból…

A rosszkedvű koratéli estén szívet-lelket melengető látvány volt, amint éneklő angyalokként vonult fel a lépcsőkre a leánykar – kedves játék a lehetőségekkel –, hogy aztán a megszokott szigorú rendben folytassa koncertjét. Kristálytiszta ének, gyönyörűen megformált zenei ívek, hajlékony, fényes hangok. Meglepett minket a hangzás érett, nőikarokat is megszégyenítő tömörsége.

Az est tulajdonképpeni „vendége" a Honvéd Férfikar is friss kitüntetéssel büszkélkedhet. Tavasszal kapták meg a Bartók Béla Pásztori Ditta díjat, amely a hivatásos együttesek legmagasabb elismerése. A Honvéd Férfikar a magyar zenei élet egyik pillére, mint egyetlen hivatásos férfikarunk, a maga nemében kuriózum, Európában és a tengeren túl is hatalmas sikerekkel a háta mögött. Legutóbb Mexikó több városában és nem utolsósorban a híres-neves Cervantino Fesztiválon szerzett dicsőséget a magyar zenének és a magyar éneknek.

Ezúttal a Városmajori templomban szólaltattak meg két Magyarországon eddig nem hallott művet: Rheinberger Miséjét és Orbán György Mundi renovatioját. Az utóbbi nőikari letétben már elhangzott éppen Gráf Zsuzsa és az Angelica előadásában, de a férfikari változat újdonságként szerepelt. A lichtensteini származású Rheinberger romantikus zeneszerző Magyarországon szinte egyáltalán nem ismert, miséjének megszólaltatása zenei csemege, kultúrtörténeti érdekesség.

A karnagynő vezényletével a férfikar a megszokott erőteljes és precíz hangvételen felül ezúttal finom, bensőséges színekkel gazdagította előadását, árnyalt dinamikával, átéléssel megszólaltatott zenét hallhattunk. A lágyabb, pasztelebb megoldások létrejötte Gráf Zsuzsa interpretációjának köszönhető, no meg a kórus átlagon felüli képességeinek, bizonyítva, hogy számukra nincs lehetetlen, ha énekről van szó.

A fiatal karnagynő tehetségével, zenei tudásával, művészi érzékenységével meghódította a férfikart, amely vezetésével varázslatosan muzsikált a saját és a közönség örömére.

Mert a zene öröm. A művészet öröm.

Elmondhatjuk, hogy a két kórus találkozása és őszinte csodálata egymás iránt, minden előítéletet elsöpörve hivatásos és nem hivatásos művészek között, csupán az együtt muzsikálás örömének átengedve magukat, ritka pillanatoknak számítanak manapság.

Hiszen életünket szüntelenül átszövik a számítgatások, a taktikázások, a képmutatások mindez egy kényszerű nem tudni hova-miért rohanás automatizmusába szorítva.

Igen, ritkák azok a pillanatok, amelyek képesek kioldani a feszültségeket, amelyekben meg lehet pihenni, amelyek egy korszak visszás öntörvényeiből képesek kiemelni az embert és visszaadni egy megállított perc erejéig önmagának. Szükségünk van békére, szépségre, akármennyi időre is, hogy aztán megújultan tudjuk folytatni tennivalóinkat

Angliában, a templomokban szinte minden délben hallgathatunk valamilyen hangversenyt, aki arra jár, megmerítkezhet áhítatban, vagy ha tetszik művészetben. Jó lenne nálunk is több ilyen alkalom, mint amilyen a Városmajori koncert volt. Köszönet érte a XII. kerületi Önkormányzatnak, a Honvéd Együttesnek és természetesen Zoltán atyának, a templom plébánosának.

A társadalom neurózisait nehéz gyógyítani. Mégis hiszem, hogy a tiszta humánum, a művészet, az önfeledt muzsikálás egy-egy csepp gyógyír lehet. Meg kellene próbálni.

Ennek szellemében kívánok a kedves olvasóknak az új évben sok ugyanilyen koncertet.

Hedry Mária

Ezüst Zoltán grafikusművész 1. folytatás.
Ezüst Zoltán: Nemzedéki kötődések. Ezüst György és Ezüst Zoltánról

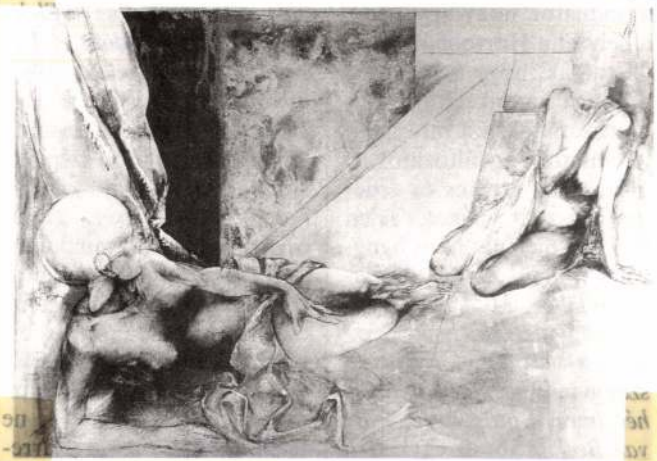

Ezüst Zoltán: Cím nélkül, vegyes technika, 70 × 100 cm, 1987
(fotók Sulyok Miklós)

Művészet, 1988. okt., 53-old.

2021 Exner Lajos



Az Országház részére készít faragott bútorokat, lakberendezési tárgyakat a Pécsi Faipari Ktsz. Az újgót stílusú művészien faragott bútordarabok a nándorfehérvári előterembe kerülnek, emellett a különböző helyiségek felújításához kilenc faragott nagy ajtót készítenek, a nagyterembe pedig egy 90 cm átmérőjű faragott népköztársasági címer készül. A 250 ezer forint értékű munkával március végére készülnek el. A képen: Exner Lajos faszobrász a címert faragja.

✦ BÉ
sody, a
rendező
szenved
bécsi k
éves v

✦ VA
kosainal
fordulój
népszap
244 000
vekedés
százalél
rosokb

✦ L
arany
1969
font
és a
font
viseltek.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
SZOMBATHELY
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

✦ **VARSO: „A lengyel művészet ezer éve" címmel nagyszabású kiállítás nyílt Londonban. A Trybuna Ludu kiemeli, hogy az angol fővárosban a második világháború befejezése óta ez a szocialista országok legnagyobbszabású kulturális rendezvénye.**

✦ ALGIR: Algéria 1970-ben 1.3 milliárd dollárnak megfelelő összeget fordít beruházásokra, vagyis körülbelül 100 millió dollárral többet, mint 1969-ben.

✦ **BUENOS AIRES: Az argentin kormány január 1-én pénzreformot léptetett életbe. A reform értelmében száz eddigi peso ér egy új pesót. Az argentin pénznemnek a dollárhoz viszonyított árfolyama az eddigi 350 pesóról 3,5 pesóra változik.**

miniszter [illegible] kezletén bejelentette, hogy országa tízmillió dollár összegű kölcsönt ajánlott fel a Fülöp-szigeteknek.

✦ **DAMASZKUSZ: A Szíriai Arab Köztársaság 1971 és 1975 között, harmadik ötéves terve idején ötmilliárd szíriai fontot fordít az ország további gazdasági fejlődését szolgáló legfontosabb tervlétesítmények — az Eufráteszen épülő duzzasztógát, a kőolaj termelés, a vasútépítés és a műtrágyagyártás — finanszírozására.**

✦ *WASHINGTON: A nemzetközi valuta alapnál az új év elkövetkeztével 3.5 milliárd dollár értékű különleges hitellehívási jog áll rendelkezésre a tagállamok kö-*

ÉZSIÁS István szobrai

köztársasági elnök Hszianban

Göncz Árpád feszített ogramú, 48 órás pekingi tózkodás után pénteken a délután a 34 millió la- sú Senhszi tartomány árosába, Hszianba ér- ett.

Századokkal korábban a gat-Ázsiába induló híres vemút kiindulópontjának nító, mintegy 5 millió lako- áros manapság a Kínát több két évezreddel ezelőtt elő- egyesítő császár temetke- helyén feltárt terrakotta orhadseregéről világhíres. agyar köztársasági elnök ör azt a hatalmas csarnokot te fel, ahol a császár sírját szoborhadsereg látható, ynek néhány figurája Bu- sten is vendégeskedett. ora este a magyar államfőt reste a tartomány kor- yzója. Göncz Árpád nem sztotta el kifejezni csodá- azért a gondosságért, yel ezt a méltán híres leletet k. A már korábbi eszmecse- l megszokott rendkívül ud- s beszélgetésen vendéglá- al áttekintették országaik gióik helyzetét, a magyar latok és a tartomány cégei tti együttműködés lehető- t.

öncz Árpád szombaton el a kínai vendéglátók által lkezésére bocsátott külön- őgéppel a kínai gazdasági m egyik szimbólumának ító városba, Kantonba re- Kora délután befejezve los látogatását a Kínai öztársaságban, Indonéziá- zik. (MTI)

Leégett hálókocsi

péntekre virradó éjszaka ssel az indulás után kigyul- a Budapest–Athén között kedő Hellas expressz utol- gonja, a hálókocsi, amely- szerencsére utas nem tar- odott.

z égő hálókocsit a Ferenc- si pályaudvaron lekapcsol- és a tűzoltók gyorsan el- ták. Az anyagi kár mintegy illió forintra tehető. A pá- ramtalanítása miatt az oltás n a vasúti forgalom szüne- A tűz keletkezésének okát g egyértelműen nem sike- megállapítani, de feltételez- , hogy szándékos gyújtoga- örtént. (MTI)

Horn találkozója a nyugdíjasokkal

***Horn Gyula* hangsúlyozta: nyugdíjasbarát ez a kormány, s mindent megtesz azért, hogy a nyugdíjasok helyzete ne romoljon tovább, járandóságuk reálértéke ne csökkenjen – nyilatkozta az *Mihalovics Ervin*, a Nyugdíjasok Országos Kamarájának ügyvivője pénteken, miután a kamara képviselői megbeszélést folytattak a miniszterelnökkel.**

A találkozót a nyugdíjaskamara kezdeményezte. Az ügyvivő elmondta, hogy a tanácskozáson felvetették: a kormány vonja be a szociális-gazdasági megállapodás folyamatába a kamarát is. Ezenkívül jelezték, szeretnék, ha a nyugdíjbiztosítási önkormányzat mellett az egészségbiztosítási önkormányzatban és az ÉT-ben is kapnának érdekérvényesítési lehetőséget.

A találkozón Horn Gyula leszögezte, hogy a kormányzat keresi az értékvesztett nyugdíjak kompenzálási lehetőségét, valamint az energiaáremelések ellentételezésének módját a legrászorultabb nyugdíjasrétegeknél.

Mihalovics Ervin végül azt is elmondta, megállapodtak a miniszterelnökkel abban, hogy közösen lépnek fel annak érdekében, hogy ne tudják szembefordítani a nyugdíjasok, a munkavállalók és az ifjúság különböző rétegeit.

(MTI)

Az egyszerűségtől a bomló harmóniáig

Ézsiás István kiállítása Pápán



– Általában kilógok a művészettörténészek által kitalált skatulyákból. Nem vagyok annyira ortodox, hogy bármelyik irányzat ismérveinek is megfeleljek. Mindig kiborítom egy kicsit a lisztet és a saját autonómiámat próbálom építeni – vallotta *Ézsiás István* szobrászművész *(képünk)* tegnap este Pápán, a Somogyi Galériában rendezett tárlatán.

A rendhagyó kiállítást rendhagyó módon nyitották meg a szervezők, ugyanis a hivatalos formaságokat ezúttal a pápai televízió élő interjúja helyettesítette. Így kapott lehetőséget a pápai kötődésű művész az önvallomásra.

A tárlat egyébként a művészi folyamatot ábrázolja, azt a folyamatosságot, amely az egyszerűségtől a szövevényesebb, a megbomló harmónia felé halad.

– A kiállított szobrokban a maga brutalitásában válik uralkodóvá a talált anyag, a szeszélyes alakzatokat életre hívó vashulladék a maga kopottságával, rozsdájával – írta róla művészetének szakavatott ismerője, *Salamon Nándor*.

Ézsiás István kiállítását október másodikáig láthatják az érdeklődők.

– n –
Fotó: Áfrány

A többlet 60 milliárd

Ráhajtottak a dunántúli vámosok

Igen szemrevaló a Vám- és Pénzügyőrség idei első félévi teljesítménye: 60 milliárd Ft-tal több vámot, illetéket és adót szedtek be mint az előző év azonos időszakában, annak ellenére, hogy a vámelőírások nem szigorodtak, sőt liberalizálódtak.

Az importnövekedés valamint a forint leértékelése hajtotta malmukra a vizet. Ha így megy tovább, akkor az idén az állami költségvetés egyötödét biztosítja az Országos Vám- és Pénzügyőrség.

A szervezeten belül a Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Veszprém megyei parancsnokságnak sincs miért szerénykednie. Az elmúlt heti alapos munkájuknak köszönhetően 13 esetben jártak el vám-, illetve devizajogszabály megsértése miatt.

A jogsértő cselekmények során több mint 20 millió Ft értékű árut, illetve fizetőeszközt foglaltak le.

A lefoglalt áruk döntő többségét személygépkocsik és különféle műszaki cikkek, édességek tették ki. Döntő többségben hamis számlát nyújtottak be az áruk értékének igazolására, de hellyel-közzel előfordul még a klasszikus csempészet is, mármint az, amikor elrejtik az árut a gépkocsiban.

Jelentős számban próbálkoznak a fizetőeszközök illegális kivitelével is.

b-c

NAPRÓL NAPRA

Beszédre készülve

A szeptember 27-ei miniszterelnöki beszéddel kapcsolatban, szemléletbeli kérdésekről beszélgettek a miniszterelnökkel – tájékoztatta a sajtó képviselőit *Szabó Iván*, az MDF frakcióvezetője *Horn Gyulával* folytatott megbeszéléséről. A tárgyaláson Horn Gyula arról biztosította, hogy nem áll szándékában a beszédében személyekre lebontott felelősséget megállapítani.

Növekvő bérek

Az első fél évben a bérek 8–9 százalékkal növekedtek, ám a lakosság a többletpénzt nem költötte el, a magas kamatoknak köszönhetően bankokban, értékpapírokban kötötte le. Így a lakossági megtakarítások összege hét hónap alatt 184 milliárd forinttal emelkedett.

Takarékos évforduló lesz

A kormány takarékosan, maradandó értékek létrehozásával kívánja megünnepelni a honfoglalás 1100. évfordulóját – jelentette ki *Török András*, a Művelődési Minisztérium helyettes államtitkára sajtótájékoztatón. Állami pénzből mindössze két-három kiemelt eseményt támogatnak, a többi rendezvényt megpályáztatják.

Új MÁV-vezérek

Lotz Károly közlekedési miniszter beiktatta hivatalába *Kálnoki Kis Sándort*, a *MÁV Rt. elnökét és Rigó Zoltán*, vezérigazgatót. Ezzel az eddig miniszteri biztosként a MÁV élén tevékenykedő *Berényi János* megbízatása lejárt.

A KDNP nem statisztál

A KDNP nem akar statisztálni a médiahajón, ezért nem vesz részt ezen a rendezvényen, ha a program szervezői nem változtatnak a meghívottak és a megvitatandó témák körén. *Giczy György* alelnök szerint a médiahajó programja nem közéleti fórum, hanem jóindulatú fogalmazással szociálliberális találkozó lesz.

Medgyessy bankja

Az ÁV Rt. előterjesztése alapján *Medgyessy Pétert* megbízták a Magyar Befektetési és Fejlesztési Bank Rt. elnök-vezérigazgatói posztjának betöltésével. Érdemei elismerése mellett felmentették *Takácsy Gyula* volt elnököt és *Bányai Miklós* vezérigazgatót.

Pótköltségvetésről

Az Országgyűlés a jövő héten megkezdi a pótköltségvetés tárgyalását, de még csak a pénzügyminiszteri expozé hangzik el, mert a frakciók időt kértek az előterjesztés tanulmányozására. Erről *Gál Zoltán* házelnök számolt be sajtótájékoztatóján. Szó volt arról is, hogy van olyan ellenzéki honatya, aki egymaga négy órát beszélt az eddigi 58 plenáris munkaórából.

(MTI)

Városlőd: felborult egy kamion

Városlődnél a 8-as úton tegnap este hét óra tájban előzés közben árokba csúszott egy kamion. A balesetnek két sérültje van.

A borszörcsöki és a 8-as út kereszteződésénél tegnap reggel kilenc órakor személygépkocsijával kerékpárost gázolt egy német állampolgár.

A súlyos sérülést szenvedett 60 éves borszörcsöki asszony kerékpárján szabálytalanul közlekedve nem adta meg az elsőbbséget az arra haladó személygépkocsinak.

A tegnap esti vihar következtében Balatonfűzfőn a Bartók utcában rádőlt egy házra egy hatvanéves hársfa. A fűzfői tűzoltók motorfűrésszel siettek a helyszínre. A tetőn lévő cserepek negyven százaléka összetört.

Berhidai napok '94





Tegnap délután a veszprémi fúvósok és marsallbotjukat pörgető mazsorett lányok invitálták az iskola melletti térre a berhidaiakat. Először *Lajosfalvi József* polgármester köszöntötte az ünneplőket, majd rövid kultúrműsor és a sörsátor meglátogatása után a Királyszentistváni Karc-kör, a Berhidai Nyugdíjas Klub és a helyi Mozgáskorlátozottak Egyesületének grafikáit és kézimunkáit tekinthették meg a faluház kiállítótermében.

Az este a komolyzenéé volt. A katolikus templomban a Vox Castellana Énekegyüttes és *Nyírő Gábor* orgonaművész tette emlékezetessé a Berhidai falunap megnyitóját.

– KM –



Képzett képviselők, hatékony önkormányzat

Távtanulási program a jelölteknek

Hiánypótló, széles ismereteket nyújtó, jól elsajátítható, a közigazgatási szempontokat figyelembevevő oktatóanyagnak minősítették a szaklektorok azt a programcsomagot, amelyet tegnap délelőtt sajtótájéloztatón mutattak be a megyeházán.

Az Önkormányzati Akadémia és a Fővárosi Oktatástechnológiai Központ (FOK) munkatársai által kidolgozott távtanulási program azon felismerés eredményeként született meg, hogy bár önkormányzataink működőképesek, a tisztségviselőknek – beleértve a képviselőket is – van mit tanulniuk. A választások közeledtével fontos, hogy a közszereplésre készülődők jó szándékuk mellé megfelelő szakismereteket, háttérinformációkat és tapasztalatokat is szerezzenek –mondta *Gulyás Jenő István*, a FOK pedagógiai tanácsadó menedzsere. Ezt követően *Szász Attila* tanár, a képzési hálózat vezető szaktutora mutatta be a tankönyveket, munkafüzeteket, hang- és videokazettákat tartalmazó csomagot, amely éppen összeállításánál fogva teszi lehetővé az *egyéni* és *kötetlen* távtanulást.

Az oktatási program másik sajátossága a tutori rendszer. A tutor nem jogász és nem közgazdász, hanem olyan, szigorú pedagógiai rostán kiválasztott segítő, aki a tanulót élő lelkiismeretként kíséri végig az indulástól a tananyag befejezéséig. A sajtótájékoztatón *Ringné Müller Anikóval*, megyénk egyik szaktutorával is megismerkedhettek a jelenlévők.

Az érdeklődőknek felvilágosítással szolgál a TIT Veszprém megyei Vajda Péter Egyesülete (8200 Veszprém, Bajcsy-Zs. u. 15., tel.: 88/423-233) vagy az Extra V. S. O. P. munkatársai (8200 Veszprém, Thököly u. 5., tel.: 88/406-333). **– sbe –**

Simon Istvánra emlékeztek Ajkarendeke

Mirza új rajongói

Csonkig koptak a színes ceruzák tegnap délelőtt a kisiskoláskezekben: az ajkarendeki általános iskolások nagy igyekezettel rajzolták névadójuk, *Simon István* legismertebb figuráját, Mirzát, a kiscsikót. Először rendezték meg a költő születésnapján ezt a tanítási szünettel együtt járó, vidámra, de egyben tartalmasra is szervezett közösségi alkalmat.

Ajkarendeken német nemzetiségiként működik a Simon István Általános Iskola. Tizenöt pedagógus dolgozik a 239 gyerekkel külön gondot fordítva az alsósok nyelvtanítására, akik heti négy-öt órában sajátítják el a második nyelvet. 1991 óta már volt idejük belakni az akkor átadott tornatermet, amelynek műszaki színvonala, külcsíne élesen elüt a régi iskolaépület-együttes többi tagjától.

A tizenegy tanulócsoport bizony alaposan kinőtte a házat, holott még a pedagógus-szolgálatilakás hajdani szobáiból is tanteremmel vigasztalják magukat, ennek remé segíti őket a mindennapi nel ségek elviselésében.

A tegnapi ünnepen pe nyomát sem lelhettük a gond nak, annál inkább az ötletes nek, találékonyságnak, g mekszeretetnek.

A rövid reggeli közös n emlékezést követően szaba választott foglalatosságok kínálta magát: énekeltek, al tak, múzeumot, könyvtárat gattak a gyerekek, s mi osztályból két-két jutalm tanuló elmehetett az igaz bácsival, *Wéber Lászlóva* zsiba, emlékházat, sírem koszorúzni, s a költő csa nak tagjával találkozni.

Tizenegy órakor azután összegyűltek, s egymásna mutatták frissen született seiket, rajzaikat, elénekelt paraszti életet idéző, újo tanult dalaikat. A sikeres p ram jövőre nem csupán r dukálódik majd, hanem új tekkel bővül. Bizonyosan a is tetszeni fog.

Korróziós károk

Becslések szerint évente 35–40 milliárd forintnyi – a nemzeti össztermék 4,5 százalékának megfelelő nagyságrendű – veszteséget okoz a magyar gazdaságnak, vállalkozásoknak a korrózió.

A rozsda elleni küzdelemben a felszámolt veszprémi Nehézvegyipari Kutató Intézet évtizedeken át vezető szerepet vállalt. Rendszeresen szakmai konferenciákon tekintették át a szakterület új tudományos eredményeit, problémáit. Néhány éve immár az ugyancsak veszprémi Nevikorr Kft. foglalkozik mind a korrózióvédelmi kutatásokkal, mind a szakmai programok hazai szervezésével.

Az ősszel újabb korróziós konferenciát rendeznek. A balatonfüredi Hotel Uniban sorra kerülő előadássorozaton és szakmai bemutatón *dr. Horváth Márton* ügyvezető szerint a korábbinál nagyobb számú érdeklődő, több mint 100 résztvevő jelezte részvételi szándékát.

A Vekorr egyébként az olyan – elsősorban nem direkt korróziós – szakértői vizsgálatokban, elemzésekben is részt vesz, mint például az olajszőkítés.

A minap hoztak egy acéltartálymintát az Alföldről, amely minden valószínűség szerint egy általában bortárolásra használt, de ezúttal savas szőkítésnél alkalmazott tartályból származik. A sav lyukat rágott a berendezésbe!

Egyébként a Vekorr végezte a Primagáz – botrányos fuvarozású – budapesti telepbővítésére országon át szállított óriástartályának katódos korrózióvédelmét is.

(bráz)

Pungor Ernő távozik

A miniszterelnök a felmentés iránti kérelmem szeptember 13-án fogadta el. Felmentés iránti kérelmemet az motiválta, hogy szakmailag nem tudok egyetérteni *Pál László* ipari miniszter új kutatás-fejlesztési koncepciójával – mondta *Pungor Ernő* akadémikus, az OMFB elnöke pénteken az MTI-nek az elnöki tisztségből való távozásának okáról.

Pungor Ernő szeptember harmincadikán távozik az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöki tisztségéből.

Vállalkozók Várpalotáért

Vetélkedő a családok évéber

A háromszáz palotai vállalkozóból már százhatvan tagot –és így kedvezményadót – regisztráltak a Városvédő Vállalkozók Klubjában, a helyi csoport most egy családi vetélkedőt szervez az októberben megrendezésre kerülő Várpalotai napok idejére.

Néhány éve alakult a VVK országos hálózata, melynek lényege: a tagok, valamint azok, akik megvásárolják az egy, illetve négy évre szóló, egyéni vagy céges VVK-kártyát, kedvezménnyel vásárolhatnak a klubhoz csatlakozó üzletekben. Az alapszabály értelmében azokon a településeken, ahol már legalább ötven személy csatlakozott a VVK-hoz, a kártyavásárlások hasznából hangsúlyozottan közösségépítő, közösségfejlesztő céllal létre lehet hozni a helyi alapítványt.

A palotai alapítvány most egy családi vetélkedő szervezését, lebonyolítását s díjazását vállalta. Kisebb-nagyobb érdeklődés mellett ezt a versenyt az előző években is megre téket, most szeretnének mennyi oktatási intézmén vonni, iskolánként legalá 3–5 tagú család részvéte A múltban a legértékese nyerhető díj például eg kumulátor volt, az idén a helyezett egy tízezer forin kű VVK-kártyát kap ajánd Az október 16-án, vasárna után 15 órakor kezdődő já vetélkedőről részletes fe gosítás a városi sportcsa ban kérhető.

A várpalotai városvédő lalkozók az októberi re vénysorozat zárásakor nyú át az alapítványi támogatás A kétszázezer forintból ha ezret kap a Gyermek és Ifj Ház Cserregő néptánccsop harmincezret a 8. Számú Ó a iskolára való felkészítést tő eszközök vásárlására, sz harmincezret a Pétfürdői Ó a kicsik úszásoktatásáh nyolcvanezer forintot a 9. mú Általános Iskola számít pek beszerzéséhez.

Elfogták a szurkálókat

A szegedi rendőrök lakossági bejelentés alapján fogták el azt a két fiatalembert, akik szerdán hajnalban nyakon szúrtak egy taxist – tájékoztatták az újságírókat pénteken a Szegedi Városi Rendőrkapitányságon.

A 22 éves szegedi *Zsigovics József* és testvére, a 18 éves *Zsolt* beismerték tettüket.

Elmondásuk alapján csak meg akarták ijeszteni a gépkocsivezetőt, hogy elvehessék az autóját.

Azt tervezték, hogy illegálisan lépik át a határt, s jelentkeznek az idegenlégióba. Útlevelük ugyanis nem volt. (MTI)

Jól szerepelt a BNV-n a Balaton Bútorgyár

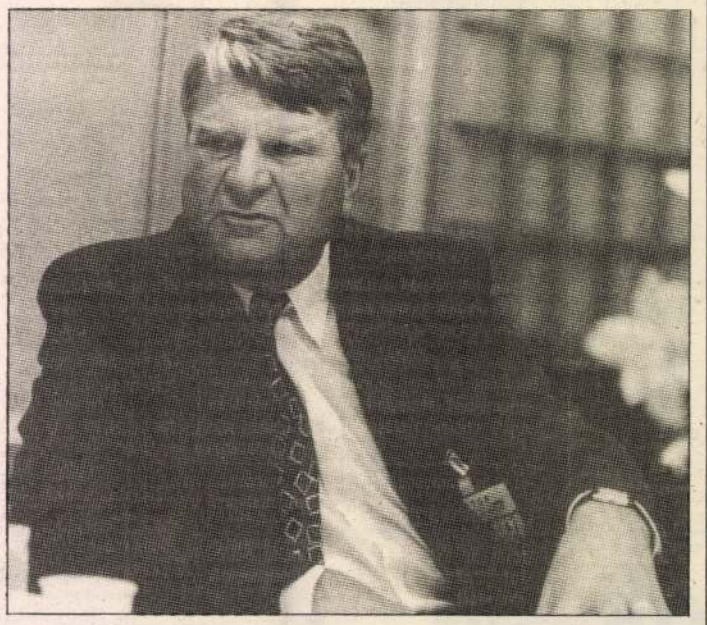

Vasárnap zárja kapuit az őszi Budapesti Nemzetközi Vásár. A kiállítás egyik legjelentősebb veszprémi vonatkozású híre, hogy *Kormos Ernő (képünkön)*, a Balaton Bútorgyár Rt. vezérigazgatója az ipari és kereskedelmi minisztertől oklevelet vehetett át az ipari formatervezési tevékenységet segítő színvonalas munkájáért és a formatervezési pályázaton való rendszeres és sikeres részvételéért.

Természetesen az igazi megmérettetés a vásárlók érdeklődése és véleménye. Nagy sikere volt az étkezőgarnitúrák mellett az irodai székeknek és a gazdag színvilágú gyermekszobabútoroknak is.

–K–



Értesítjük a tisztelt fogyasztókat, hogy hálózati berendezéseink karbantartása miatt az alább közölt helyeken és időpontban

ÁRAMSZÜNETET TARTUNK

szeptember 19-én, 13–16 óráig Balatonfűzfő község területén, kivéve a Bartók B., Aradi és József A. utcát

Kérjük szíves megértésüket

Édász Rt. kirendeltsége (106336/1H)

FODRÁSZOK!

Fodrászbemutatóra

várja önöket az olasz Rising cég szeptember 18-án, 11 órától Veszprémben, a Hemo kamaratermében

(106218/1H)

Felmentik-e Klapka Györgyöt

A vádirat tételei 1992-ben majd hárommilliárd(!) forintra rúgtak. A neves német–magyar állampolgárságú üzletembert egyebek közt deviza- és adócsalás, csempészés és hatóság megtévesztése bűncselekmények alapos gyanújával állították bíróság elé.

– Másfél év alatt alaposan összezsugorodott a vádirat. Tizenkilenc megye adószakértőiből alakult bizottság vizsgálta hónapokon át a cégeimet – a német hatóságok bevonásával –, de nem találtak semmit – nyilatkozta *Klapka György*. – Ugyanígy elesett a devizagazdálkodás szabályainak megsértése vád is. Maradt tehát a csempés igaz, ez esetben közel kétm árd forintos kárértékről van A tárgyalássorozat 1992 t vette kezdetét, eddig harn alkalommal jelentem meg a gyar bíróság előtt. Német ú velemmel bármikor elhagy tam volna az országot, ha n lettem volna biztos az ártat ságomban. A tanúk, a szaké és a bírák nekem adtak iga mindkét fellebbviteli fokon mentettek. Csak az ügyész ki az eredeti álláspontja mel de elképzelhetetlennek tart hogy elítéljenek. Kártérítést vetelek majd, milliárdos na ságrendben.

Sáringer Kár

Egyetemisták képei előtt

Akik látták a Kossuth Lajos Tudományegyetem képzőművészeti körének tavalyi, első kiállítását, azoknak nem meglepetés a mostani. Figyelemre méltó alkotások érdeklődést keltő alkotóival találkoztunk akkor, öröm tehát a viszontlátás. Ezúttal a kör három legtehetségesebb tagja jelentkezett. Műveikből kirajzolódik változásában is mind határozottabbá váló alkotói arcélük.

Hármójuk közül Ézsiás Anikó a legeredetibb egyéniség. Lírai alkat, a szavakra nem váltható halk hangulatok kifejezője. Nonfiguratív pasztelljeit mindenekelőtt a színgazdagság jellemzi. Ezek a képek megragadnak tiszta árnyalataikkal, lágy vonalvezetésükkel: egymásba bóduló kékek kavargása a „Keringő", hűtlen álmok marasztalása a „Mátyásmadár". Legzártabb képe a „Színvázlat", amely puha sárgásbarnás színeivel és szigorú, a konstruktivitást idéző geometriai formáival ellenpontozódik. Műveiben ott érezzük azt, amivel manapság oly ritkán találkozunk: a harmóniát. Megállásra tudja kényszeríteni a szökevény időt, intim mikrovilágba rejteni a végtelen méreteit. A „Kagylók"-ban ott zubog-kavarog megannyi élőlényével a tenger, a „Folyondár" kusza szövevényeiben az egész növényi vegetáció burjánzik. Kedvelt kifejezésformája a pasztell, ám legújabb munkái, a monotípiaszerű „Don Quijote" és „Húsvét előtt" arról tanúskodnak, hogy mondanivalójához mindig új formát keres.

Ha Ézsiás Anikó csupafény képeiről a rend és derű árad, akkor Nagy Edit monotípiái ennek ellenkezőit sugallják. Félelem és bizonytalanság az alapvető életérzés, ami tábláit átitatja. A sötétség uralkodik rajtuk, alig lopódzik rájuk fény. Az „Ítélet ideje" tekintetet is összetörő disszharmóniájával, a „Bizonytalanság" belső remegésével, a „Fátyol a víztükrön" élettelenségével döbbenetet kelt. Ézsiás Anikó meleg színei és törékeny kompozíciói az átélt élményt közvetítik, Nagy Edit majdnem embertelen víziói mögött minden bizonnyal szekunder élmény munkál: kegyetlen világa Franz Kafka reménytelenségét idézi. Erős hatás lehet az, amely húszegynéhány évesen remek képpel tudja megfogalmaztatni a „Számold meg napjaid" imperatívuszát. S mégis, éppen ez a mű ígéri a tehetség jegyeivel, napfényes égtájak felfedezését.

Vasas Ferenc először állít ki a kör tagjaként. Festményeinek és rézkarcainak egy része még a tanítómesterek hatását hordozza: Tihanyi önarcképének átirata vagy a Picasso-bikafej erre jó példa. Rézkarcaiban hagyományos témákat dolgoz fel: „Kezek", „Ikarusz". Vasas Ferenc legjobb művei az olajfestmények, ezeken érvényesíti igazán rajzkészségét és kompozícióérzékét. A „Dante-fej" szuggesztív és dekoratív egyben, a „Kendős aszszony" színkontrasztjai nagyszerűek, a „Csendélet" nyugodt méltóságával tűnik ki. Vasas számára legtöbbet a látható-érzékelhető világ jelent, és ennek ábrázolására legalkalmasabbnak a „Vörös falak" vagy a „Fák" című képeken megtalált út látszik.

A kiállítók valamennyien a Kossuth Egyetem hallgatói — amatőr művészek. Műveik mostani bemutatója szép siker. Oda kell figyelni rájuk, mert kiállított anyaguk és lemérhető fejlődésük komoly művészi eredmények kibontakozását ígéri.

Kőhalmi Ferenc

FIGYELEM!

Permetezéshez, víztárolásra stb. most vásárolhat 30 Ft-os olcsó áron 100 literes

barellhordókat

a Hajdú—Szabolcs megyei MÉH Vállalat elárusító helyein:

Külső vásártér 3. sz., Belsőfatéri haszonvas telep, Mátyás király u. 49., Tengerész u. 6., Mikepércsi út 50., Balaton utca 11., Kunhalom u. 5., Bellegelő 210. (Kondoros.)

Az új belépő dolgozó a kollektív szerződés szerint ... gosult nyereségrészesedé... megfelelő nyereségrészese...

JELENTKEZÉS:

DEBRECENI ÉP...

DEBRECEN, IRINYI U. ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

ALBÉRLET

Külön bejáratú bútorozott szoba házaspárnak kiadó. Monti ezredes u. 19.

Bútorozott szoba konyha használattal kiadó. Lándzsa u. 3.

Rendes dolgozó nőt szobatársnak azonnalra vagy elsejére felveszek. Honvéd u. 6., 4. ajtó.

Két albérlőt felveszek, nem igényest. Acél u. 14.

INGATLA...

100 négyszögöl ... ket vennék kis konyhával, „Si... jeligére a kiadóba.

Hajdúszoboszlón, fürdő mellett víkendtelkek eladók. Érdeklődni Kun Béla u. 26.

Hajdúbagoson 405 négyszögöl szőlő eladó. Érdeklődni Hajdúszoboszló, Kun Béla u. 26. szám.

Egy Komár robogó eladó. Kossuth u. 45., 4. ajtó.

... jeligére a kiadóba.

ÁLLÁS

Két beteg mellé gondozót keresek. Gyöngyösi u. 8., fszt. Pethőék.

16 hónapos kisfiam mellé gyermekszerető nőt keresek. Jelentkezés délután 2 órától. Dr. Dezső, Dobsina u. 18., II. em.

... Csengő u. 5., fszt. 12. Hajnal utcából nyílik.

Kombináltszekrény, toalett-tükör olcsón eladó. Megtekinthető délután 3 óra után. Április 4. útja 20.

Kétszemélyes rekamié, fotelek, dohányzóasztal, kombináltszekrény eladó. Péterfia u. 42., balra.

Vállalunk közületek, tsz-ek részére

sátorponyvák, gépkocsi-

Felvonószerelő

ipari tanulókat vesz fel a Gép- és Felvonószerelő Vállalat.

JELENTKEZHETNEK:

Termelőszövetkezetek figyelem!

A Felsőnyomási Állami Gazdaság Telekgerendás, telefon: Telekgerendás 1., hizlalásra al-

1021 Ézsiás Anikó

IRODALOM, MŰVÉSZET

HÁROM FIATAL KIÁLLÍTÁSA

Írta: Julow Viktor

Alig egy éve alakult meg a KLTE KISZ-szervezetének képzőművészeti köre, és máris második kiállításával jelentkezik. Nem túl korán-e? — kérdezzük a mai tárlat-inflációban, amely mögött gyakran nincs ott a folyamatos erőfeszítés, annál inkább a reprezentációs hajlam. Mégis, végighaladva ezen a kiállításon, az az érzés kerekedik felül az emberben, hogy okvetlenül megérdemli legalábbis a belső, egyetemi szintű nyilvánosságot.

A kört vezető Tilles Béla művészi tekintélyén, egyéniségén múlott ez elsősorban, s amit külön kiemelnék: nem rigorózus iskolának fogja fel az amatőr kör tevékenységét, hanem már kezdetben utat enged — és ezzel kedvet serkent — az egyéni hajlamoknak.

Ézsiás Anikónál

absztrakt törekvések mutatkoznak. Ízlése megóvja a szertelenségektől ezen a veszélyes területen. A színharmóniák és finom tónuskülönbségek iránti érzéke és jó komponáló készsége különösen pasztellképein figyelemre méltó. A *Keringő* valóban perdülő idomai hatásosan közvetítenek egyszerre mozgási és muzikális élményt. A *Napóleon* kis méretben is katasztrófát fölidéző vörös kavargása, a háromszögletű kalapok és a gránátoskucsma végsőkig leegyszerűsített, mégis felismerhető korra utalásaival: a mondanivaló végső sűrítésének példája. A *Húsvét előtt* a hímes tojás motívumainak felhasználásával és zárt formáinak spirálisszerű szétnyitásával ötletes megoldás, meggyőző kifejezése a naívan örök-emberi ünnepvárásnak, s érv a népművészeti ihletésnek az absztrakt művészetben való felhasználhatósága mellett. *Don Quijote* című lapján azonban az alak teljes szétoldása a téma felismerhetetlenségig való absztrahálásához és jelentés nélküli formajátékhoz vezet. Kiállított képei többségén *(Mátyásmadár, Hab, Kagylók* stb.) a valóságos látványra való halvány utalás alig több a címadás ürügyénél. Bár fiatalos, friss élet- és szépségigénylés van bennük, alig többek tetszetős, dekoratív mintáknál.

Nagy Editnek

a szürrealizmushoz kapcsolódó fekete-fehér grafikái eddigi erényeit mutatják: atmoszférateremtő és expresszív készséget, tudatosságot a szerkesztésben *(Rom, Számláld meg napjaid). Téma- és hangulat*készlete azonban továbbra is szűkös. Nyomasztó, groteszkül kísérteties világa van, memento mori életérzése. Nem vonjuk kétségbe az ilyen hangulatok jogát a művészetben, de kizárólagosságuk Nagy Editnél az akartság, majdhogynem modorosság gyanúját kelti. Nem hihető, hogy fiatal embernek csak ennyiből állna az élményköre.

Vasas Ferenc

a konstruktivizmushoz áll legközelebb, de az ő munkái mutatják a három kiállító közül a legnagyobb változatosságot témákban, felfogásokban, technikákban. A maga hangját még nem találta meg, de keresésében ígéret van. Érdekesen egyesít majdnem-naturalisztikus városképi részletet szigorúan geometrikus, mozgalmas konstruktivista jellegű kompozícióival *(Avas),* bár másik hasonló kompozíciójában ez a dinamikusság már töredezettséggé fokozódik *(Miskolci tűzfalak). Bika* című metszete erőteljességével, jó lényegkiemelésével hat. *Ikarusz* című grafikájának a síró fő alakot szinte bebörtönző, erősen zárt szerkesztése a gondolatiságot közvetítő, valóban tartalmas forma példája. A *Március* a még csupasz fákat a fénybe markoló sóvár kezekként ábrázoló festői metafórája megkapó, bár (nem tudni, véletlen egybetalálkozásról van-e szó) Velényi Rudolf egy hasonló kompozíciójára emlékeztet. A színekkel is tud bánni, mint a *Napraforgók* kiegyensúlyozott, mégis drámai hatású kék-sárga ellentétezése, a *Virágok* merész kontrasztjai mutatják. Nem használja ki azonban mindenütt ezt a képességét.

Több irányban való tájékozódására mutat az is, hogy a kiállítók közül egyedül kísérli meg a festészet korábbi hagyományainak beolvasztását a modern törekvésekbe. Ennek még nem teljes sikerű eredménye a *Homo homini lupus* kettőse, amelynek első darabján a Megfeszített középkori ábrázolásának korszerű átköltésével próbálkozik, bár kissé keresetten. Második darabján a férfiakt primitívkedő elrajzolása — amely kiszolgáltatottságot, emberi elesettséget fejezne ki — esetlenséggé sikerült csupán. De ugyanez a törekvés vezet el a *Dantéhez.* A középkori festészetből megidézett arany háttér, amelynek sugárzását a melléje tett világító sárga sáv még intenzívebbé teszi, erős kontraszttal emeli ki a komor-túlvilági kékekben megfestett fejet. Az arcél közismert markánsságának kiaknázása, tovább-jellegzetesítése mértanias leegyszerűsítéseivel kősziklává keményíti a Dante-profilt. A belső erőtszilárdságot, a zseni méreteit s a költő transzcendens utazásának túlvilági sugárzását egyaránt kifejezi ez a kép. A kiállítás legjobb darabja.

PORTRÉ
Jakab Adél (KLTE) mű



Gulyás Imre:

RITMUSOK ÉS UTAK

Házak homloka feszül a szélben
fázós csöpp ma a város
émelyegve száll a köd
rossz oszlopok között
festékes lányok alkudoznak
éjütött ficsúrral
mi lenne jobb
barack avagy gin
nekik mindegy
honnét jön a kenyérszag
miért szellőztet a boltos oly soká
míg száll a köd
s tartok valahová

Kormány Pál:

1969 APR 29
EGYETEMI ÉLET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

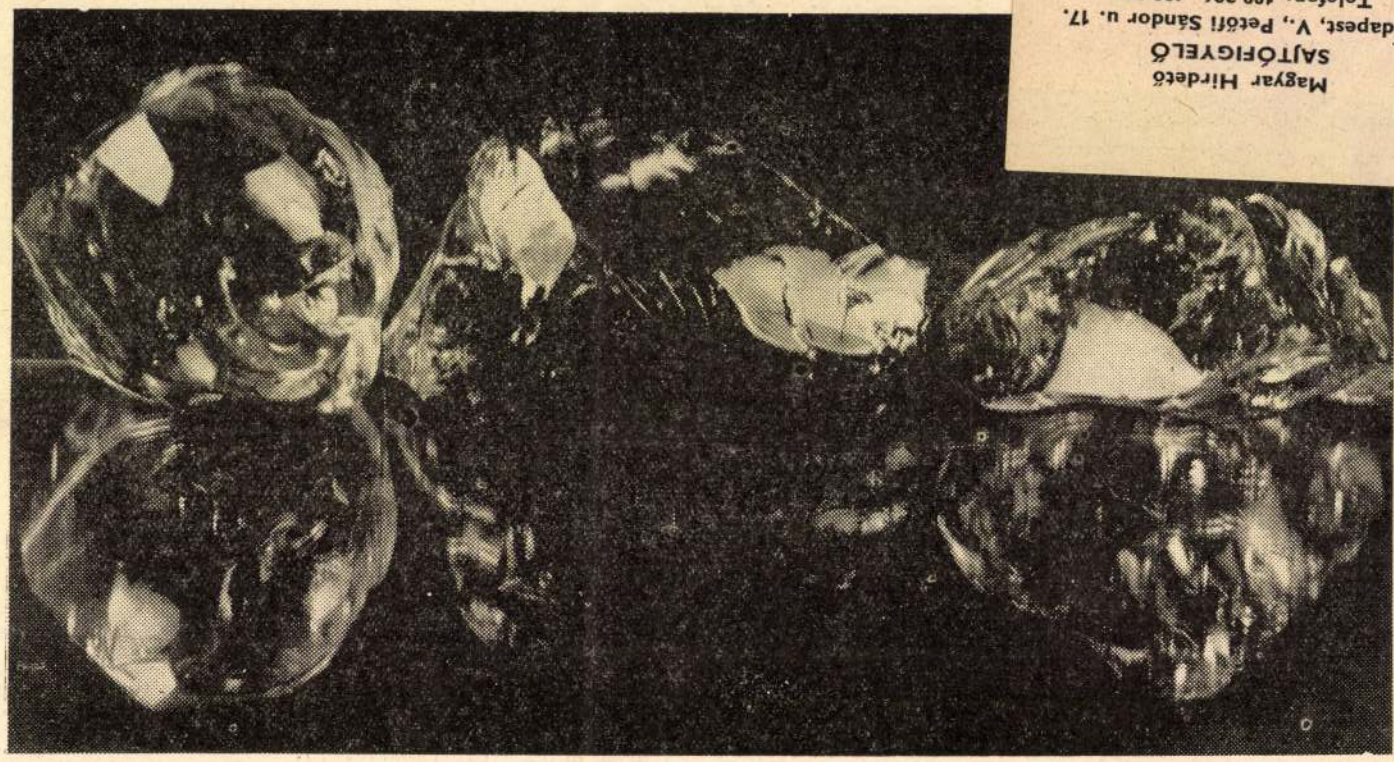

Egyedül vagy önállóan?

esség
sség
endeletről)
a DOTE kollégiumainak

születik, az egyetemi demokratiz-
rektorhelyettes elvtárs a II. ország-
elhangzott vitaindítójában ezt így

kel hallgatóink általában tisztában
nem teljesítik 100 százalékosan, úgy
hogy ma a jogok gyakorlására, a
ell megtanítani egyetemi hallga-
b szükség van, mert megítélésünk
almi önigazgatási tudata ma még
KISZ-vezetőségi tagok se tudják,
bele lehet és kell is szólniuk, és
zt eredményesen befolyásolhatják...
ányzati vezetők előszeretettel han-
kus szellemben, a tagsággal közö-
amikor eljutottak hozzánk az új
írei, vezetők és egyszerű tagok,
olyan feladat elé kerülünk, amely
nondott demokratizmusunkat. Érez-
ost is, hogy a próba követelményei-
tudunk, ha erre idejében, folyama-
ülünk, és ugyanakkor felkészítjük
gok és kötelességek szabta teendők
nra a választ: felelősség.
ynevezett kísérleti intézmény, meg-
zsgaidőszakban az ösztöndíj-rende-
tározat: a félévi vizsgák lezáródása
közöljük: mi lenne helyzete az új
n. A besorolást az I—V. évfolyam
. A szociális kategóriák megállapí-
sorolást most nem végeztünk.
iális kategória szempontjából így

forintig	154 fő	38,3 %
forintig	204 fő	50,75%
forintig	39 fő	9,7 %
forintig	5 fő	1,25%

díj megállapításakor a három ösz-
fferenciáltunk, hanem a középará-

agnál	150 forint
agnál	300 forint
agnál	500 forint

ztése után egyhangú volt a hallga-
rgonnal élve: a mindenét, tanulni

A klasszikus algebra: logikus,tiszta formula-építmény, kevés cirkalmazó elem, józan szerkezet, kezes képletek.

A geometria: ismerős-otthonos memória-torna, variációk egy sémára, házisütetű ötletekkel jóllakatható feladatok.

Az analízis?

H. V. V. elsőéves mat-fizes:

— A középiskolából még a szemléletét sem hozzuk magunkkal.

G. É. elsőéves fizikus:

— Nekem a gimnázium semmi alapot nem adott hozzá.

B. K. O. elsőéves mat-ábrázolós:

— Nagyon nehéz volt. Valójában csak második utóvizsgára értettem meg.

Ez az analízis:

idegen fogalmak, idegen vi-
szonyok, idegen törvények
dom meg, hogyan tanulnak. Jegyzetelési módszer. Tanulási módszer. Akadémikusan — legalábbis nagyképűen — cseng az elsőéves füleknek. Jegyzetelnek vagy nem jegyzetelnek, tanulnak avagy nem tanulnak. Ezt a két végletet ismerik. (Ketten kerek-perec ki is jelentették, hogy nem tanultak vagy nem eleget.) A „hogyan"-ba később kóstolnak, később jönnek bele. Többnyire saját kárukon. Végig kell gyötörni, rágni, emészteni mindenkinek öt-tíz vizsgát, amíg vérévé válik az egyetemi tanulási stílus? Ez a gyakorlat, ez csak természetes. Természetes?

G. É.

— A Dunántúlról jöttem. Albérletben laktam, olyan körülmények között, hogy lehetetlen volt tanulni. Nagyon egyedül voltam. A kollégisták össze tudnak jönni. De mi?
ment.) Előbb-utóbb a gyengébbek is sínre állnak. Addig? Tanulni nem lehet tanítani? No jó, de ki csinálja?

Dr. Makai Imre, az oktató:

— Az, hogy precízen adok elő, nem pozitívum, hanem követelmény. Igyekszem megvalósítani, hogy az előadás ne csak precíz, hanem ugyanakkor súlypontozott legyen. A részletesség — olykor már a nevetségességig — ez esetben szintén szükséges, mert nincs jegyzetük, nem várhatom el a hallgatóktól, hogy önmaguk dolgozzák ki a bizonyításokat. Igaz, hogy az áttekinthetőség és a részletesség veszélyeztetheti egymást. E két malom között őrlődik minden oktató, aki komolyan veszi az előadást. Hogy milyen módszerrel tanulnak, azt magam se tudom lemérni a vizsgán. Azt már inkább, hogyan nem tanulnak. Ami segítséget a föl-
rűen az ábrázolósok is megkérték.

Lajkó Károly:

— Sajnos, ez úgy látszik, nem elég. És nem jönnek rendszeresen kérni, pedig én szívesen vállalom. Kipróbáltuk azt is, hogy hallgató vezesse a korrepetálást. Hirdetőtáblán közzétettük, de nem jöttek el. Szervezettebben kellene megoldani.

Tavalyelőtt

az új kollégiumban laktak az elsőévesek. Lajkó Károly nevelőtanárként heti nyolc-tíz órában korrepetálta őket. Jóval kisebb volt a bukásarány. Nem lehetne, nem kellene ezt a Kun Béla kollégiumban is megszervezni? A szervezett, rendszeres konzultációt még fontosabbá teszi az új tanterv. A heti 26 órából tíz-tíz jut az elsőévesek egy-egy szaktárgyára. Gyökeresen új tervezé-

Ézsiás Anikó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1021

1970 MÁR 17



Ézsiás Anikó: **DON QUIJOTE**

JOBB MA EGY VERÉB, MINT HOLNAP EGY TÛZOK

A folyosókon szerte csikktömeg, itt-ott koncentrálva a szeméttartó, hamutál köré. Azért nem beléje, mert így még felvehető, elszívható. Bizonyára így is egymás állandó (sajnos) pénzzavarain akarunk segíteni.

Vagy tán inkább dekoratív szándékból tesszük? Modernül esztétikus, op-artidéző látvány a szürke köveken elpetyegtetett fehér. E dilemma eldöntéséhez kérdőíveket fogunk közrebocsátani.

KÉT LEGYET EGY CSAPÁSRA

Első légy: Kis boltocska a koliban. Kellett. Megcsinálták. Takaros kis társalgóval — nagyon kellett. Azóta többnyire kong. Az ürességtől. De van.

Második légy: A látogatók fogadását célszerűbb bonyolítani a tanuló-háló csendéletében. Nem kis bosszúságára szobatársainknak. Büfé és bosszantás — már csak az alliteráció kedvéért is megérte a költségeket.

GYAKORLAT TESZI A

rezonálásából. Az épp soro levő hangerő gyakorló f gyelmébe ajánljuk: A mer tők és tűzoltók száma a t lefonkönyv első oldalán t lálható.

HAJRÁ FIÚK!

A konvencionális szelle eltűnőben van. Az ágya alá. A szeméttel együt Fiaink ugyanis söprögetne de nem holmi maradi mó don. Forradalmi lendülette egyetlen rendhagyó mozdu lattal, paff! az ágy alá. Eze tett elméleti jelentőség mellett gyakorlati megfon tolások eredménye is: eddi gelé könnyelmű módon ki használatlanul hagytuk a ágy alatti térségeket. Ezt a elmaradást íme sikerült le küzdeni.

ADDIG JÁR A KORSÓ A KÚTRA...

Erdekes kísérletsorozato folytatnak az emeleti főzőhelyiségekben. Az ottan vízcsapoknak van egy fenemód különös tulajdonsága. ha szilárd anyag kerül beléjük, eldugulnak. A hallgatók azt szeretnék kideríteni hogy mi az a legkisebb mennyiség, amellyel optimális idő alatt tocsogóvá alakítható a konyha. A mai vízállás szerint a kísérletek

1969 APR 15.

Ézsiás
Anikó / 102 /

TÁNCOS I.
Ézsiás Anikó (KLTE) műve

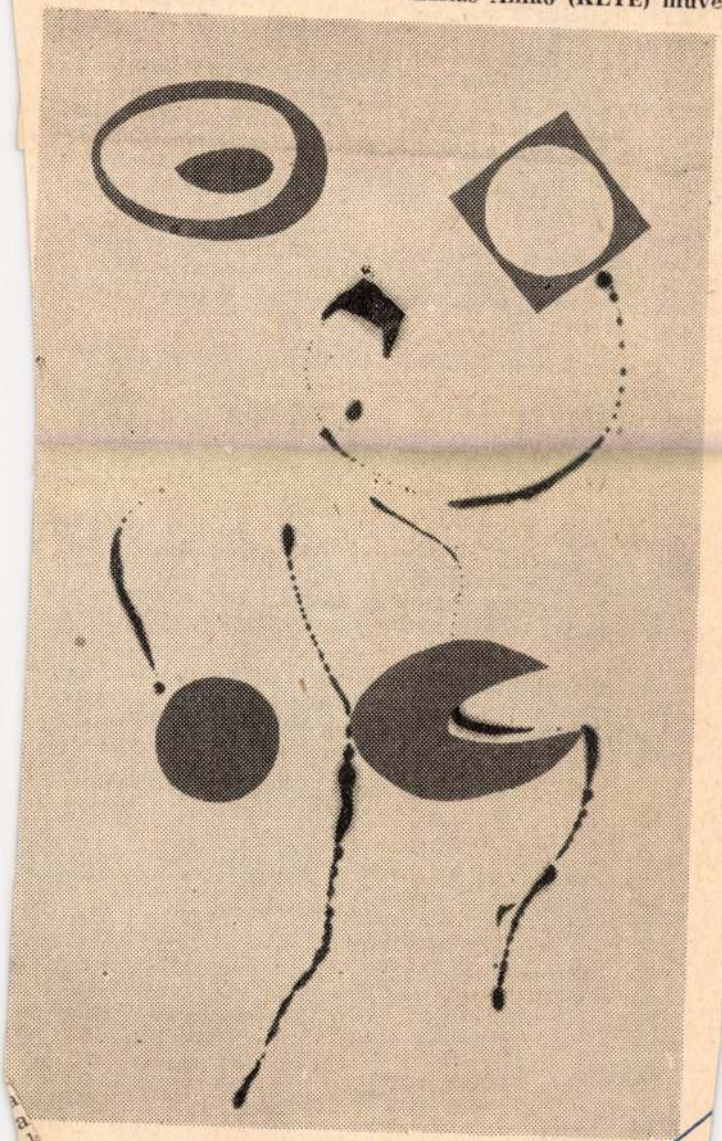

EGYETEMI ÉLET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SZOTE-

Akik március 2
„Kettőtől hatig" cí
hettek tanúi, amely
zajlott le. Az egyet
Tamás, Kolozsvári
Kurys Tivadar riporteri képességeiről adott tanúbizonyságot.

Versenyzőink elismerésre méltóan szerepeltek, mert a jól felkészült ellenféllel szemben sikerült megszerezniök az elsőséget. A zsüri három pesti orvostanhallgatóból állott, tehát pártatlan volt.

A megadott riporttémák úgyszólván dióhéjban összefoglalták városunk és egyetemünk életének főbb motívumait. A feladat elég nehéz volt, mert Debrecen kulturális életéről, fejlődéséről, az egyetemisták társadalmi-közéleti tevékenységéről, városunk sportéletéről és egy szabadon választott vidám témáról másfél perces riportban kellett beszámolni.

Az egyetemünket képviselő fiúk a megadott témákban tájékozottak voltak, és azokat minden rádióhallgató számára egyszerű, közérthető nyelven adták elő. A riportok nemcsak a jelen eredményeire mutattak rá, hanem bemutatták azt a fejlődést is, ami városunkban végbement az utóbbi években.

Az ellenfél Szeged életét mutatta be riportjaiban, mégpedig olyan sikeresen, hogy csak nehezen tudtuk megszerezni az elsőséget. Az eredményt javunkra az utolsó riport döntötte el.

Szeverényi Mihály

ÚJ IDŐPONT

Április 2-a helyett április 16-án nyílik meg a KLTE második emeletén a képzőművészeti kör tagjainak kiállítása. Mint a kulturális titkár közölte, két oka van az időpont-változtatásnak: a tavaszi szünet idejére — az egyetemista nézők távollétében — célszerűtlen lett volna kiállítani

„Táncos tutaj

Alig győztük várakozás
az Universitas '68 megjel
nését. A „diák-költők" -
még sehova nem tartozók -
már tavaly igazolták, hog
érdemes odafigyelni rájul
bár csak próbálgatják, m
regetik erejüket, hangjuk
Számos tehetséges fiatal v
közöttük, s az antológia

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Ézsiás Anikó

EGYETEMISTÁK KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA

1021

Április 16-án, szerdán délelőtt tizenegy órakor nyílik meg a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem képzőművészeti körének második kiállítása. A kör alig másfél éve alakult. Tagjai valamennyien egyetemisták, és az elmúlt év novemberében sikerrel mutatkoztak be alkotásaikkal. A mostani kiállításon csak három egyetemista alkotó jelentkezik: Ézsiás Anikó különös hangulatú, nonfiguratív pasztelljeivel, Nagy Edit érdekes monotípiáival és az először kiállító Vasas Ferenc rézkarcaival, ceruzarajzaival. A Kossuth Egyetem képzőművészeti köre három tagjának kiállítását Szuromi Lajos adjunktus, a magyar intézet oktatója nyitja meg.

ában dekányi eltérés nélkül vágja a karajt, a combot, a sonkát s abból a darabból, amelyikből a kedves vevő óhajtja. (Néha négy combot akaszt le egymás után, míg végül a kedves vevő mégis az elsőből kér.) Tudom, hogy súlyos érszűkület van a lábában. S a jó öreg mégsem áll meg, csak az arcán látni néha, hogy fáj, nagyon fáj a lába. Le kellene ülnie csak egy-két percre. Nem lehet. Újabb vásárló, újabb igény. A vásárlók sora végtelen kígyóként kúszik feléje.

— Pista! — harsan a fiatal boltvezető hangja —, gyorsan ki-

Ézsiás Anikó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1084
1970 MÁR 17

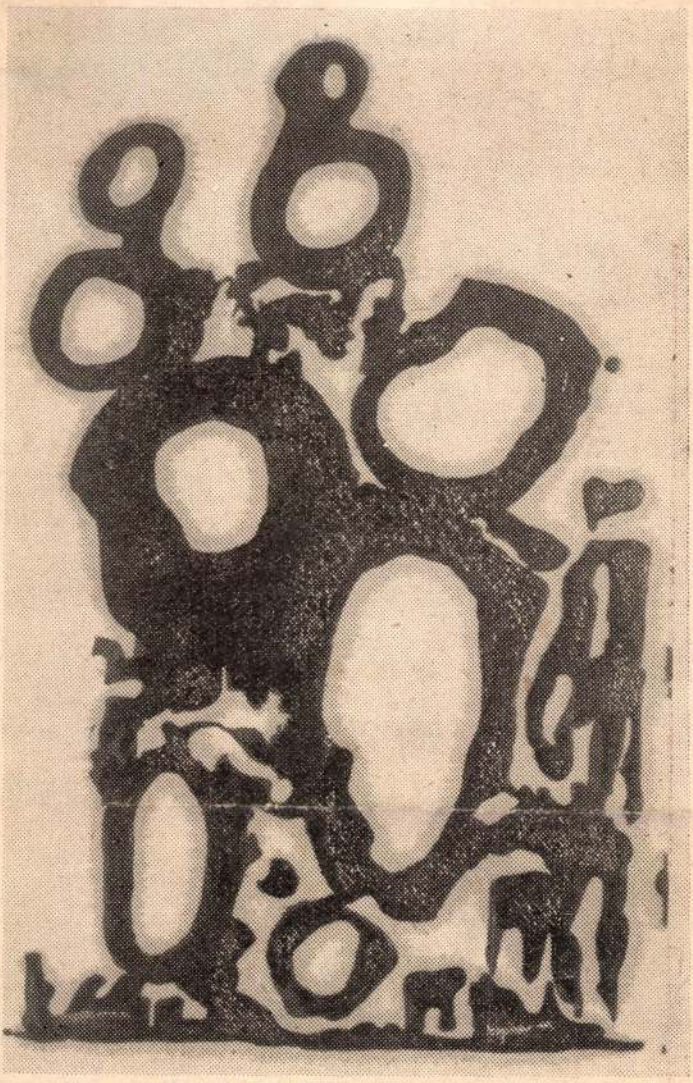

Ézsiás Anikó: DON QUIJOTE

Lapszemle

Hogyan vált a 68 májusában még demokratikus francia diákszervezet novemberre antidemokratikussá? Miért erősödik a széthúzás, a frakciózás? Miért nem fizetik ki a nyolcvan frank szállásdíjat a francia diákok? Kik szavazták meg a sztrájkot? Az ezerötszáz kollégistából jelen levő hetven ember kinek az érdekeit képviseli? Mi lesz Margot-val a kommunista parasztlány-intellektuellel és a többiekkel, a tíz százaléknyi munkás-paraszt származású hallgatóval? Miért nincs tartós kapcsolat az UNEF és az FKP között? Visszavonul-e Anne-Marie az összehasonlító neolatin nyelvészet kevesebb problémát, biztosabb megélhetést jelentő „biztonságába"? És hogyan reagálnak minderre a pesti diákok?

Válaszok helyett a kérdéseken meditáló, vitatkozó írást olvashatunk Zsámboki Mária tollából „Jegyzetek a gyermekbetegségekről" címmel a Kritika februári számában.

A Felsőoktatási Szemle késői megjelenése miatt még mindig februári adósságunk a szemlében megjelent cikkek közül dr. Szentágothai Jánosnak, a budapesti orvosegyetem egyetemi tanárának tanulmányára felhívni a figyelmet. „Reform, vagy az oktatás forradalma?" címmel javaslatokat tesz az integrált orvosképzésre.

„A vertikálisan integrált oktatás előnyei oly nyilvánvalóak, és ez oly kétségtelenül a jövő fejlődés útja, hogy ennek bizonygatására itt felesleges kitérnünk. Általános jellegű érvelésnél úgy érzem, többet fog mondani, ha itt egy bármennyire is nyers és előzetes, de mégis konkrét elképzelést adunk arról, miképpen lehetne egy újonnan építendő elméleti tömb keretében egyelőre évi 100 általános orvostanhallgató részére integrált oktatást biztosítani."

„Úgy kell... a jövőben megszervezni az oktatást, hogy minden, az orvos számára lényeges jelenségre vagy problémára vonatkozóan közvetlenül nyújtsuk a szintézis élményét." „... itt nincs külön biofizika, biokémia, biológia, cytológia stb., hanem kizárólag egységes és folyamatos programszerű foglalkozás, az alapvető és az orvosi gondolkodás szempontjából fontos életjelenségekkel."

„Mint látjuk, ehhez az oktatási formához nem tanszékek szükségesek, hanem kisebb, önálló oktató- és kutatócsoportok..." „...a klasszikus horizontális (tanszéki) szervezeti struktúra a teoretikus szakmában is fennmaradna, de elveszítené merev, tanszéki sovinizmushoz és feudalizmushoz vezető kereteit, amelyeknek nálunk nem csupán maradványai vannak, hanem nagyonis életképes »virágai«."

A Felsőoktatási Szemle szerkesztősége e cikket vitára bocsátotta.

—nay

GÖ TÜKÖR

JOBB MA EGY VERÉB, MINT HOLNAP EGY TŰZOK

A folyosókon szerte csikktömeg, itt-ott koncentrálva a szeméttartó, hamutál köré. Azért nem beléje, mert így még felvehető, elszívható. Bizonyára így is egymás állandó (sajnos) pénzzavarain akarunk segíteni.

Vagy tán inkább dekoratív szándékból tesszük? Modernül esztétikus, op-art-idéző látvány a szürke köveken elpetyegtetett fehér. E dilemma eldöntéséhez kérdőíveket fogunk közrebocsátani.

KÉT LEGYET EGY CSAPÁSRA

Első légy: Kis boltocska a koliban. Kellett. Megcsinálták. Takaros kis társalgóval — nagyon kellett. Azóta többnyire kong. Az ürességtől. De van.

Második légy: A látogatók fogadását célszerűbb bonyolítani a tanuló-háló csendéletében. Nem kis bosszúságára szobatársainknak. Büfé és bosszantás — már csak az alliteráció kedvéért is megérte a költségeket.

GYAKORLAT TESZI A MESTERT

Pedagógusok leszünk. Lényeges momentum lesz a beszédkészség és a hangerő munkánk során. A kollégium remek hely az előgyakorlatokra. Legtanulságosabb fázisok: éjfél körül és után. Ezen időpontokban ugyanis a hatás és következmény jól érzékelhető: — olykor kézzelfoghatóan és a szomszéd szobák viszontrezonálásából. Az épp soron levő hangerő gyakorló figyelmébe ajánljuk: A mentők és tűzoltók száma a telefonkönyv első oldalán található.

HAJRÁ FIÚK!

A konvencionális szellem eltűnőben van. Az ágyak alá. A szeméttel együtt. Fiaink ugyanis söprögetnek, de nem holmi maradi módon. Forradalmi lendülettel, egyetlen rendhagyó mozdulattal, paff! az ágy alá. Ezen tett elméleti jelentősége mellett gyakorlati megfontolások eredménye is: eddigelé könnyelmű módon kihasználatlanul hagytuk az ágy alatti térségeket. Ezt az elmaradást íme sikerült leküzdeni.

ADDIG JÁR A KORSÓ A KÚTRA...

Erdekes kísérletsorozatot folytatnak az emeleti főzőhelyiségekben. Az ottani vízcsapoknak van egy fenemód különös tulajdonsága: ha szilárd anyag kerül beléjük, eldugulnak. A hallgatók azt szeretnék kideríteni, hogy mi az a legkisebb mennyiség, amellyel optimális idő alatt tocsogóvá alakítható a konyha. A mai vízállás szerint a kísérletek már a befejezéshez közelednek. Az eredmény megközelíti a tökélyt.

AKI AZ ÁLLATOKAT SZERETI, ROSSZ EMBER NEM LEHET

A harmadik emelet 2. szobában a koránkelő énekesmadár és a díszhalak nem mindig élvezik a szobalakók jóindulatát. Sőt, egynémely durva lelkű hallgató a halakat repülni, a madárkát

NEM IS OLYAN VIDÁM PARK



APRÓHIRDETÉSEK

INGATLAN

Két újonnan berendezett tanári szobám egyikének 2×5 méteres déli szárnyát leválasztással albérletbe kiadom. Ajánlatokat „A világ újrafelosztása, KLTE, Kémia II." jeligére a kiadóba.

ÁLLÁS

üveget, mikrofilmes puskasorozatot, magolásserkentő tablettákat szállít Kis Huba kárpitos kisiparos, Debrecen, Gurgula u. 32/b.

96-os mellbőségű, szőke, bukott diáklány nyelvi és általános korrepetálását vállalom, Nyápicz Hugó tan. seg.

Magnetofonos automata

képzelések precíz megvalósításával. Példaadó az a színgazdagság, képi kompozíció, amely zománcképeit jellemzi. Ugyanakkor kissé félve és maliciózusan jegyzem meg, Simon Miklós még sem festményeivel, sem tűzzománcaival nem szerepelt önálló reprezentatív szegedi kiállítással. Úgy látszik, nem tartozik, nem tartozott a divatos festők közé, vagy talán mecénásai fogytak el, de úgy, hogy eddig még senki sem emelt szót az érdekében.

Simon Miklós művészete nemesebb és érettebb annál, hogy most keseregni kéne. Portréi élményszámba mennek, rajzkészsége töretlen és hiteles, festészete itt a szomszédban, Szeged határában most termi legszebb műveit. Szeretetükbe ajánlom Simon Miklós művészetét.

Ha az ember néhány percig elidőzik a festő utcai kapuja előtt, nem hagyhatja figyelmen kívül a táblát: Tápéi Tűzzománc Tanoda. Egy olyan civilszerveződés ez, amely nyaranta otthont ad a Kárpátaljáról, Erdélyből és a Vajdaságból érkező felnőtt és diák csoportoknak. Az egyhetes kurzusok igazi táborozást jelentenek a vendégfogadó házban, miközben megismerkednek a falu nevezetességeivel és azokkal az előadókkal, akiket Simon Miklós és tűzzománcos felesége, Barkos Bea Asszony az udvarukba csábít. Isten áldja meg jó szokásukat!

(Elhangzott az algyői Faluházban május 14-én.)

KATONA JUDIT

Ima a fény istenéhez

Ömlik a búzák meleg vére,
könny folyik árvák kenyerére,
a tarló koszorúval ékes:
gyorsan issza a verítéket.

Fény istene, védd meg a földet,
enyhítsd éhét ez éhezőknek!
Gép iramlik a mag szívének,
porrá zúzódik az élet.

Esők szárnya erős, hatalmas,
az éhezők élni akarnak:
vedd el kínját a gyermekeknek,
teljenek búzatárlók, vermek.

Nincsen számadó. Nép a gazda:
kenyere sül piros-magasra,
naptól gyötört föld méhe hordta:
legyen megáldott minden morzsa!

Köszöntjük a 60. születésnapját a napokban ünneplő szegedi költőt.

Körtvélyessy Magdáról

1974-ben az akkor létezett Műgyüjtő című lapban Szíj Rezső ismertette szerény kis gyűjteményemet s ebből többek között kiemelte az akkor még szokatlan nonfiguratív alkotásokat? Gadányi, Gyarmathy, Illés Árpád, Kandó Gyula és Kassák műveit, továbbá Körtvélyessy Magdát, Monostori Moller Pált és Rafael Győzőt. Körtvélyessy absztrakt festményét reprodukálta is – az persze azóta is birtokomban van s büszke vagyok rá. Mint ahogy büszke lehet a művésznő, akinek munkásságát már jóval előbb s azóta is figyelemmel kisértem-kisérem.

Annyi szépet s jót írtak már róla, hogy nehéz nem ismétlésbe bocsátkozni, én azonban komisz lévén, még kifogásaimat sem hallgatnám el. Ám azt e hajdani cikk és reprodukció kapcsán is ki kell emelnem, hogy máig is legtöbbre becsülöm Körtvélyessy műveinek absztrakt kvalitásait: tehát a formák-színek sajátos szembeszegülését s egymást nekifeszülve történő kiegyensúlyozását. Rengeteg képe van, ezek általában ábrázolnak is, ám a belső feszültség ér bennük a legtöbbet, az amit absztrakt kvalitásnak mondottam. Néha többet is fest a kelleténél. Mert azt a nyugodt alföldi tájról származott, de szinte az egész világot bebarangoló művésznőt mindig **belső nyugtalanság hajtja**, s ez a nyugtalanság olykor átcsap az alkotás szükségszerű fegyelmén, a feszültség megjelenik, de nem mindig talál feloldozást. Ám baj-e ez egy olyan korban, melyre egészében a fel nem oldott feszültségek a jellemzők?

Igenám, de a feszültség kifejezésében is rendnek kell lennie, Körtvélyessy Magda törekszik is erre, de nem mindig tudja ezt a rendet megteremteni, mégpedig azért mert a benyomások kiváltotta túláradó értelem kitör, eget kér, s ez ég úgy lesz zivataros, hogy nem lesz belőle termékenyítő eső. Persze nyugalom van a virágokban, s a természet más apró tárgyaiban – de nem az óriási természeti látványokban vagy nagyvárosokban. Ezek izgatottsága: a modern ember izgalma…

Mindezt még régebbi művei kapcsán állapítottam meg, de a közelmúltban bemutatott új anyaga láttán sem mondhatok mást. Ne akarjon mindent megfesteni, fegyelmezze kétségkívül meglévő tehetségét. Ne akarjon mindent ábrázolni, mégkevésbé „tüneményes" természeti látványokat (pl. vízesést), még kevésbé „ideális" női figurákat, hanem fessen virágokat vagy legyen teljesen absztrakt. Mindez feltűnik az új anyagban is, amit ezért tudok úgy dicsérni, hogy a jövőre nézve többet várjunk Tőle. És az a több itt kevesebb, levegősebb, elvontabb képek révén valósul meg, mint legjava alkotásaiban eddig is.

Kristó Nagy István

Salamon Nándor

Hódolat a kékfestőknek

Új szoborcsoporttal gazdagodott Pápa. Ézsiás István szobrászművész a kékfestők emlékére ajándékozta modern kompozícióját az ipartörténetileg egyedülálló Kékfestő Múzeumnak. A hajdani Kluge-ház udvarán látható alkotás szinte kultikus jegyekkel ruházza fel hangulatos környezetét. E pillanattól itt emlékezhetünk egy hajdan virágzó mesterség szorgos művelőire, a vegyszeres kádak között sürgölődő, raffináltan célszerű szerkezeteket, eszközöket használó, működtető iparosokra, segédlegényekre. S nem utoljára a szép mintafákat készítő, dúcfaragó vándorlegényekre.

A *Hódolat a kékfestőknek* gondolatvilágának ez csupán az egyik rétege. A főhajtásban benne rejlik az a szándék, hogy a hat részből álló acélkonstrukcióba sűrítette – ha tetszik, tárgyiasította – az alkotó személyes kötődését a városhoz, múzeumhoz, hajdani helyi mestereihez, mai művészbarátaihoz. Erős szálak ezek!

A család, a gyermekkor, az első lépések a művész életforma felé, a biztató tanárok – Kalmár Anna, Hénel Gusztáv és A. Tóth Sándor – feledhetetlen nyomokat hagytak lelkében. Munkái között tartja számon a kékfestő múzeum első kiállításán végzetteket. Lehet, hogy már akkor megragadta e mesterség tárgykultúrájának izgalmas formavilága? – A mozsarak, kádak, festéktörők, üstök, mángorlók, mintafák motívumzuhogása a kevésbé empatikus látogató képzeletét is megragadja, nemhogy az érzékeny művészemberét! Az elraktározott emlékek most, sajátos művészi formában, Ézsiás kimunkált eszközei segítségével véglegesen megragadhatóvá váltak.

Olvasgatva Domonkos Ottó alapmunkáját – A magyarországi kékfestés című monográfiáját –, nézegetve a szoborcsoportot, még egy párhuzamot találtam. A céh-szabályok, meg a kékfestésre jellemző titokzatosság kötelezően előírta a vándorlást. A dúcfaragók meg eleve ezt az életformát követték. Munkájuk feltétele volt bizonyos rajzkészség, némi művész véna, formaérzékenység, ráadásul a kékfestést is meg kellett tanulják.

Nos, Ézsiás életútja mintha leképezné a dúcfaragók viszonylag szabad életformáját. A folytonos mozgás, helyváltoztatás életelemévé vált az évtizedek során. Rajzkészsége adott volt. Festett is egy ideig, de a megcsinált forma jobban izgatta. Konstruktív felfogása – talán A. Tóth Sándor hatása ez? – jól illeszkedett a hetvenes évek irányzatához, amelyet az ipari formák, anyagok térhódítása, beépülése jellemzett a szobrászművészetbe. Kibontakozását segítették hazai „vándorlásai" Pápától Veszprémen át Győrig, Budapestig, meg a külföldi tanulmányutak. Gazdag tapasztalatait a művészeti élet számos területén hasznosította. Alkotótáborokat vezetett, művésztelepeket szervezett (Hubertlak, Győr, Kőkapu).

Kapcsolatai távoli földrészekig terjednek. Kiállításainak se szeri, se száma, itthon és külföldön. Szóval: méltó utóda ő a vándorló, mesterré avatott céhlegényeknek. Ötödik szobra Pápán ismét a hazatérést is szimbolizálja.

„Hódoló" szobra túllép bizonyos „emlékmű"-tradíciókon, mégsem szorul elrugaszkodó értelmezésre. Aki megtekinti a múzeumot, tanulmányozza berendezéseit, rácsodálkozik az eszközök formagazdagságára, a nyomódúcok szépségére, rögtön felismeri: a művész áttételesen e formákból építette föl figuráit. Az ipari műemlék szinte sugallja az acél idomvasak, lemezek, megmunkálási folyamatok alkalmazását. A talapzatokra hegesztett, különböző profilú üreges és szögvas darabok mintegy vázát alkotják a nyomódúcokat leképező áttört, szerelt lapokból szerkesztett testeknek. Ezek a „vasdúcok" még jobban hangsúlyozzák az Ézsiás-művekre jellemző mértanias rendet. A kék és fekete festés, a nyomóélek színezése még fokozza a műhelyek hangulatával való kapcsolatot. Aligha okoz gondot ezek után a jelképiség felismerése.

Az Ézsiás-szobor nem az emberi test formáinak leképezésére törekszik. Az épített környezet, a felkínált motívumok, az ipari anyagok és technológiák társításával a „kékfestők" és „kékfestés" szimbólumait szerkesztette meg, helyezte egymás mellé. A múzeum látogatói minden bizonnyal katartikus élményként őrzik meg találkozásukat a hajdani mesterek szellemét sugárzó új szoborral.



Ézsiás István: Hódolat a kékfestőknek c. szoborcsoport



1985 Råba [illegible]
[illegible]

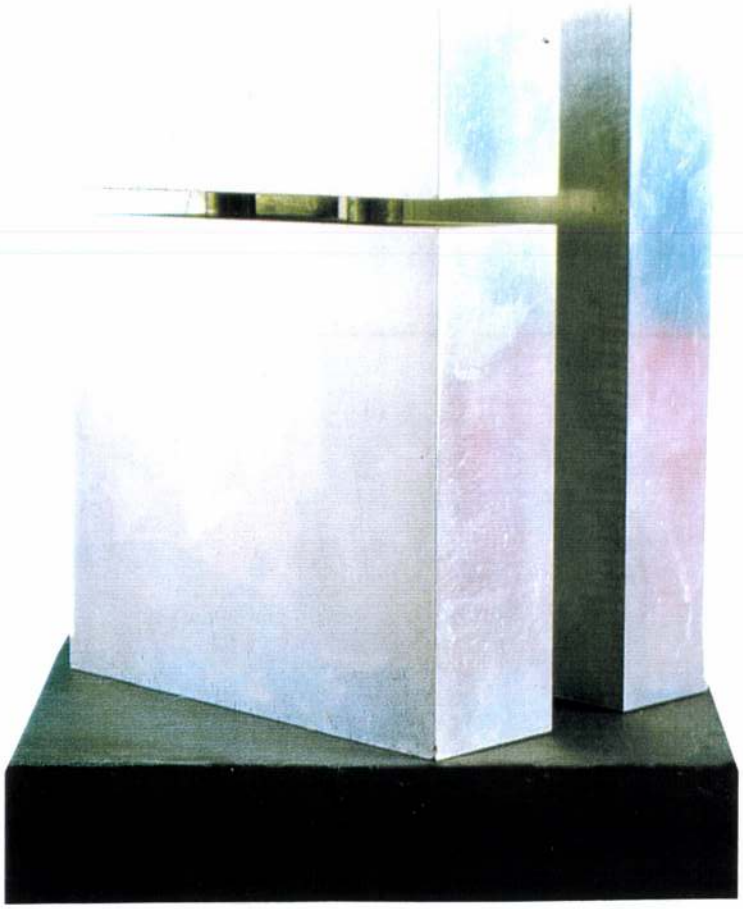

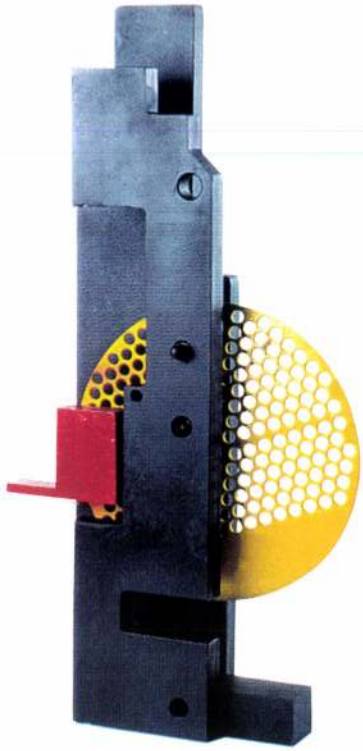

Homage a Gropius





Napoli – MADI

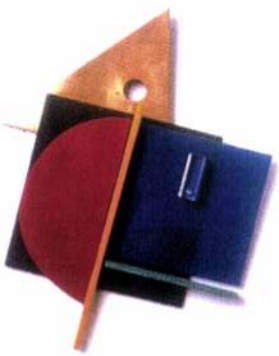



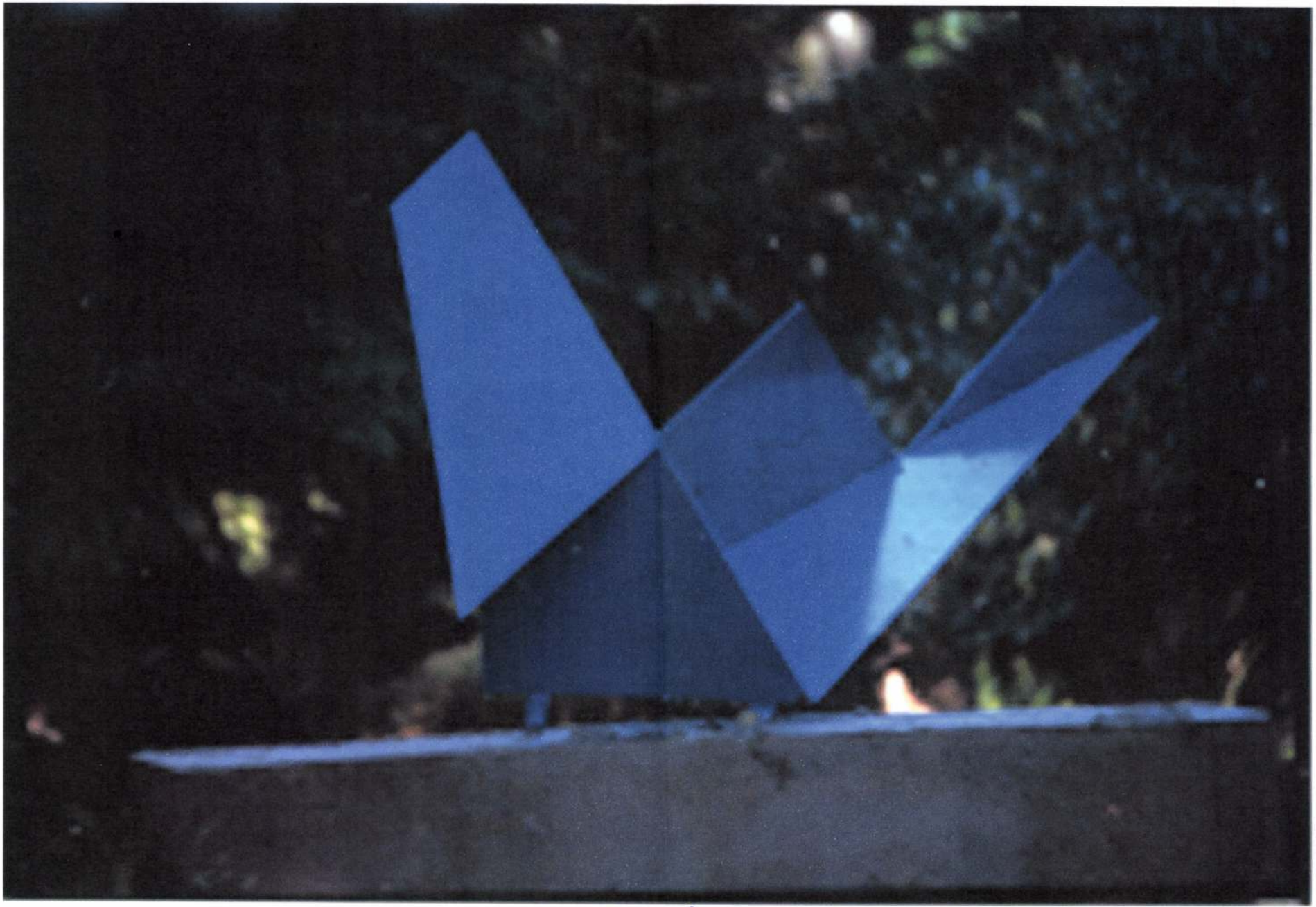

1985-ben készült lemezplasztika
Egy alkalomnak Heresi Mív-körpontban (Csiky Tibor szervente)
a kiállítást

TÉZSIÁS ISTVÁN

Ézsiás Anikó

cikke

Ézsiás Anikó: Vecsey Imre vándorútja és munkássága /1820-1878/. - Éptud, 1971 /III/, 4.sz. 419-437.l.

Érsics Aladár

Grafikái az egyetemi klubban.

Kiállítás az egyetemi klubban
Délmagyarország, Szeged 1970 ápr. 28.

Eyse/Eise/ L./Lorentz/,asztaloslegény
--- ----

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Lahr,Breisgau:"Eise/Eyse/ L." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Evkönyve

Evsenkölbl Lőrinc,kőfaragómester

Soproni mester.Conti Lipót Antal nála inaskodott. Öt év után.1726-ban szabadúlt fel.Akkor vándorolván végleg Pe ten telepedett le.177?-ban hált meg. Evsenkölbl jónevü mester volt Sopronban. 70.old

Juhász István: Soproni születésü Kőfaragó müve Kecskeméten 68.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XX.évf.1966 Sopron

Ezekel, Hannes

centum pater
exactor [civitatis]
XVII.4.

Kolozsvári asztalosok
1. l.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Ezer József

okl. építési Tolna

szül. 1902 -

1932 ápr. 22-től

a Fővárosi Mérnöki Kamara

tagja.

MMÉE kör 1932.

112. l.

Ezüst Gergely, festő

Elemezve: Rita és Gyuri c. olaj, kollázs-képe.

És: Békéscsaba 1970-ben alapított különdíját kapta.

Vékés Margit: XIV. Alföldi Tárlat

781-782,

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Ernst Gergely, festő

Békéscsabán nyílt meg
kiállítása május 23-án.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. május 24.

Ézsiás Kovács József
és Székelyhidi Attila fiatal t
Békés megyei festők A gyulai Dürer
teremben mutatkoztak be tegnap.

Fesztiválok, tárlatok országszerte.

Magyar Hirlap 1973/70 6 old

Ézsiás Kovács József

Ez évben vásárolt a békéscsabai múzeum a művész alkotásaiból.

R.J.: A csabai múzeum és a képzőművészet. Békés m. Népújság, 1973. okt. 17.

Ézsiás Pálné

Buffola Józseffel közösen tervezett modern szállodai szoba-berendezésére (Bpesti Bútoripari Vállalat) „Legszebb Termék" díjat kapott. Fotója a 29. l.-on.

Botka Zoltán: Bútoripar. — Ipari Művészet, 1967. 3. sz., 26. l.

ÉYÁS KOVÁCS József festő

BANNER Zoltán: Az egész látóhatár :
A 35. Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj, 1989.1.sz. 76.p.

[Kisregény, elbeszélések.] Bp. 1966, Magvető. 240 p. 20 cm.

256/288
BIRKÁS Endre: Kő és homok. [Regény.] Bp. 1961, Magvető. 233 p. 19 cm.

257/291
BIRKÁS Endre: "Mondd, még meddig kell élni?" [Kisregény.] Bp. (1971), Magvető. 157 p. 17 cm.

258/286
BIRKÁS Endre: Vakvágány. [Regény.] Bp. 1963, Magvető. 281 p. 20 cm.

259/281
BIRÓ Lajos: Tavaszi ünnep. Dráma. Bp. 1913, Singer-Wolfner.

Evelyn John, német orvos,
Endrei Walter: „Peste" levegő.

A 15. században német orvos figyelmeztetett a kőszén füstjének ártalmára, John Evelyn pedig 1661-ben „fumifugiumot," füstemésztőt szabadalmaztatott a káros részecskék lefogására. Ő írta le az örök értékű szavakat: „A levegő egy nagy tál, melyből minden lélegzetvételkor étkezünk: tisztán kell tartanunk."

Budapest folyóirat, 1988., 10., 10-old.

M.D.K.

Esztergomi Katalin

"Baba" cimmel rajz. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 18.
XIII. évf. 3. sz. 7. lap

Ettel J./Johannes/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Menningen,Sxh Schwaben:Ettel J." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Euchörn G./Geronimuss/,asztalo legény

Győrben 1674-1699 között ~~mxm~~ megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Hasfurt,Francken
Euchörn G." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüves égé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz Évkönyve

Ensinger kőfaragócsalád

Épületrészleten, emlékkövön és pecséten egyaránt különösen gyakran fordul elő kőfaragójegyük cimerpajzsba foglalva.

Marosi Ernő: Tanulmányok a kassai Szent Erzsébet templom középkori építéstörténetéhez.
/Művtört.Ért., 1969. 1. sz., p. 1-45./

p. 29.

Ezüst Zoltán, grafikusművész 2.) Folytatás.

Lőkös Zoltán: Nemzedéki kötődések. Ezüst György-ről a Ezüst Zoltánról,

„Alhambra", rézkarc, 25×34 cm, 1988. (repr.)

Művészet, 1988. okt., 53-old.

EZÜST Zoltán

Cs. TÓTH János: Tájak és mítoszok képi nyelve. [bemélgetés] = Bárka, 1998/3. 119-123. ill

. = Művészet, 28, 1987, 8. 60-61. ill.

Petőfi Irodalmi Múzeum, 1987. A kiáll.
. Bp., 1987 50 p., ill. {tm "Ladányi

vészek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.
aúj-Zemplén Megyei Közművelődési
R, F, G {tm "Dobrik István 772:"}

Castiel] Budapest, Fiatal Művészek
án Bálint] = Művészet, 28, 1987, 5. 57-

ria gyűjteményéből. > 197.

Bp., Képcsarnok Vállalat Csontváry-
bor = Új Forrás, 19, 1987, 3. 60-62.

nössische bildende Kunst aus Ungarn,
is 18. München, Galerie der Künstler,
klós Kádár, Éva Gelencsér. Bp., 1987 79
987, 9. 83-93. {tm "Gelencsér Éva
"Sík Csaba 775:"}

anai IRWIN-csoportról.] = Új Symposion,
, Želimir 776:"}

Ezsiás István

veszprémi festőművész kiállítása vasárnap a veszprémi Bakony Múzeumba megnyílt.

Magyar Ifirlap 1973/173 8 old.

Ersiás István

Téli erdő II. tus, 49×68

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Ézsiás István

Keszthelyen, julius hóban rendezett Balatoni Nyári Tárlaton szerepelt „Téli erdő" c. műve. (említve)

D. I.: Képzőművészet.
Vigilia, Budapest, 1972. szept. 634 old.

Ézsiás István, festő

Kiállítása nyílik meg
Veszprémben.

=: □ Ézsiás István 2,

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jun. 23.

ÉZSIÁS ISTVÁN

szobrász

A művésznek két nagyobb méretü szobra és egy sgraffittója készült Győrben. 1971-ben a Veszprém megyei Őszi Tárlat nivó-díját kapta.

Összeállította: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képző-művészei.

MŰVÉSZET, 1980. február - 17.lap.

Ézsiás István.

A Keszthelyen rendezett Balatoni Nyári Tárlaton „Téli erdő" c. tusrajza szerepelt. (említve).

Balogh Elemér: Jegyzetek a Balatoni Nyári Tárlatról.
Napló (Veszprém), 1972. jul. 29.

ÉZSIÁS István szobrai

6. 60-61. p: ill. Újkonstruktivista kiállítás 1991

10. 23. p. ill. + 25. p. Tulsi Képtár

Új Művészet 1992

okán a képi kultúra e századi nyelvezetével sz
gyományosan toleránsabb a miénknél, sőt ha
zem le, amelynek képi kultúrája nyilvánvalól
van az emberek mindennapi kommunikációj
megkommunikációjában, mint nálunk. Jugos
gyarként egy olyan közegből indult el mifelé
kulturális hierarchiánk koreográfiája szerint m
pen vidékinek, tehát másodlagosnak számít a
szent központ, Budapest gravitációs erejéh
Ezek a faltörő kosok erejével és elszántságáv
rontó tehetséges bugrisok szép központunkb
rint a kocsmaasztalon vagy öngyilkosságukat
a boncasztalon kiterítve végzik, és reményük
nézvést, hogy egy kóbor varrógép vagy eserny
csint. Fokozza a Máriás beilleszkedését akad
hézségeket, hogy tulajdonképpen költő, am
szent foglalkozásnak számít, és csak kivételes
méltányolható terepe a hülyeség vagy hülyés
pedig akár Máriás műveinek címeit rakom egy
akár a különböző anyagokhoz és hatáselem
viszonyát vizsgálom, az nem abban az értele
zuális és ösztönös, ahogy az a legkülönfélébb
fajsúlyú képzőművészek esetében megszok
olyan önmagozó fogalmi fantomképekkel o
cesszusokra akadok, ami a szavakkal, hangok
ciókkal dolgozókat jellemzi. Máriás Béla hall
sőt hallja azt is, amit láttatni akar. Ezért erős

ÉZSIÁS ISTVÁN
szobrász

Jelentősebb szereplései:
Bakonyi Muzeum 1971, Győr, Műcsarnok 1978.
Győr, Xantus Muzeum Képtára 1977.
Budapest Józsefvárosi Galéria 1979.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1980.február - 17.lap.

Ézsiás István

Téli erdő I. tus 64×43

6. Balatoni Nyári Tárlat

Ézsiás István

A keszthelyi múzeumban megrendezett Balaton Nyári Tárlat-on (július hó) „Téli erdő" című munkájával vett részt.

D. I.: Képzőművészet

Vigilia 1972/9 634 old.

Ézsiás István, festő

fiatal festőművész. Veszprémben nyílt meg kiállítása.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 26.

Érsek István

Téli erdő I. repr.

6. Balatoni nyári tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

ÉZSIÁS ISTVÁN
szobrász

1943-ban Vináron született Éliás István. A Képzőművészeti Főiskolán 1978-ban szerzett diplomát. Jelenleg kiállitás-rendező, ipari technológiávalkészit plasztikákat. 1965 óta szerepel megyei és országos kiállitásokon.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képző-
művészei.
MŰVÉSZET, 1980. február - 17. lap.

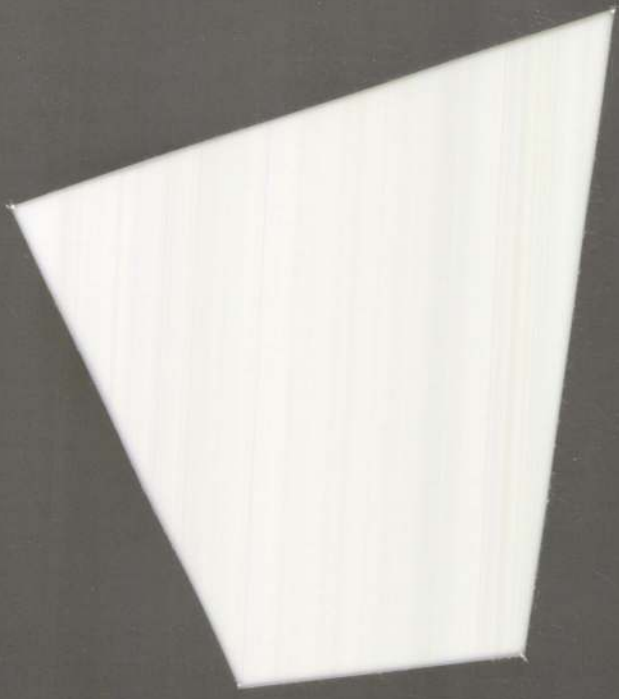

ÉZSIÁS

ÉZSIÁS

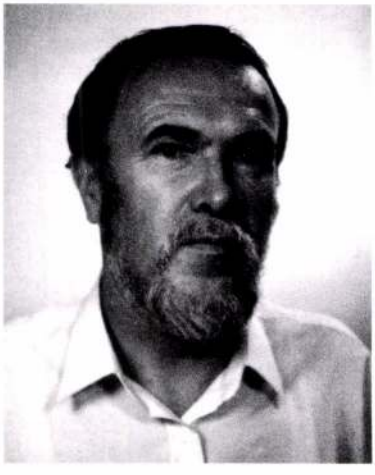

Ézsiás István
1943-ban született, Vináron.
A Magyar Képzőművészeti
Főiskolán végezte tanulmányait.

Born in Vinár (Hungary) in 1943.
Studied at the Hungarian Academy of Fine Arts.
Individual exhibitionsi







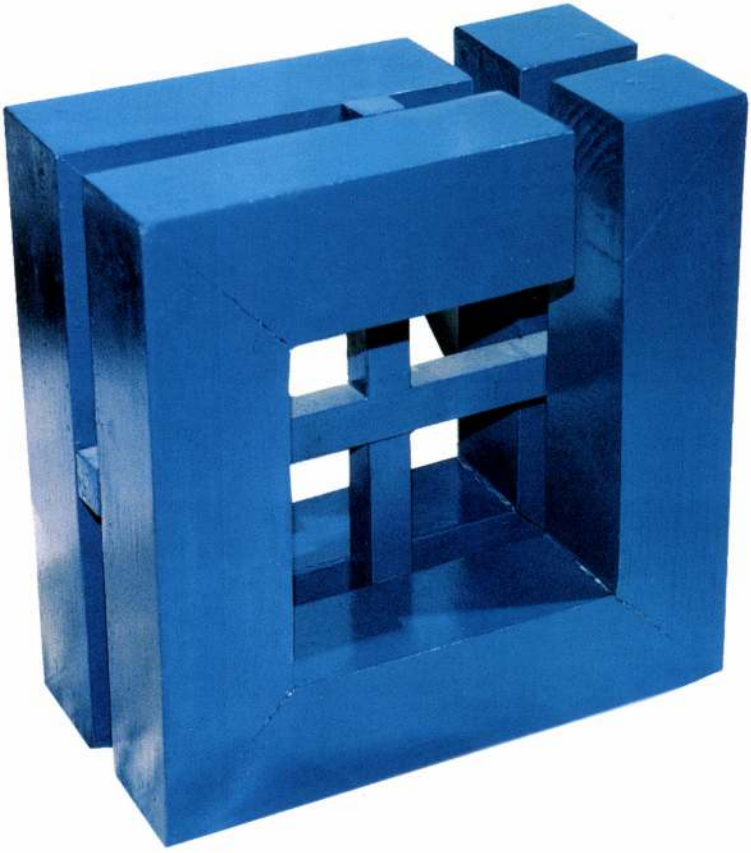

Egy 1973-as keltezésű, belső használatra készült, cenzurális célzatú feljegyzés, – amely Ézsiás István veszprémi alkotó első, bemutatkozó kiállításának korabeli tanúsítványaként maradt fenn – a fiatal művész olajképeiről és rajzairól rögzített általánosságokba és érdektelenségekbe vesző megállapításokat. A Bakony Múzeumban megnyílt tárlaton – a korabeli sajtó tudósítása szerint – negyvenégy képet ajánlhatott az érdeklődők figyelmébe Gyimesi András, a helyi pártiskola filozófia tanszékének tanára, aki egyúttal megragadta az alkalmat, hogy a balatoni művészet fejlődésének lehetőségeit is ecsetelje. Eme vernissage óta pontosan huszonöt esztendő telt el – s hogy gyökeres változások közepette, azt számos tényező illusztrálja. Már 1993-ban, a művész ötvenedik születésnapján rendezett szombathelyi életmű-kiállítás kapcsán is kényszerűen konstatálhattuk, hogy Ézsiás nem fiatal alkotó, hanem immár a középgeneráció művésze s így öt év elmúltával lassan „az idősebb nemzedék tagja" meghatározással kell megbarátkoznunk személyével, művészi egyéniségével, munkásságával kapcsolatban. A változásokról tanúskodik az is, hogy e művész már régen nem veszprémi illetőségű (ahol egyébiránt már nem „Bakonyi" a múzeum) – hiszen hosszú győri alkotószakaszt tudhat a háta mögött –, s évtizedek óta nem készülnek műhelyében olajképek és rajzok sem, hanem kizárólagosan kis- és középméretű plasztikák, konstrukciók. A körülmények megváltozásának ékes bizonysága az is, hogy napjainkban a megnyitóbeszéd prezentálására nem kérhető fel „a" pártiskola tanára, aki valószínűleg nem kérdezné meg, s adná közre a helyi lapban a kiállítást népszerűsítő riportjában kérdését, mint negyedszázaddal ezelőtt: „A szocialista kultúrforradalom mai helyzetében hogyan ítéled meg a képzőművészet helyét, szerepét?"

Ugyanezen helyi lap, a Napló (Veszprém) egyik, tíz évvel később megjelent száma – ismét az idő múlására kell figyelmeztetnünk – már arról adott híradást, hogy „két neoavantgardista művész, Ézsiás István és Juhász Gyula alkotásaiból nyílt tárlat a pápai Kastély kiállítótermében". A két művészről megnyitójában Szíj Béla művészettörténész elmondta, hogy „...ők a képző- és iparművészet, valamint a modern gépipar adta lehetőségeket használják fel, ötvözik tudatosan. Kerülik az esetlegességet, a mértani formák szigorú rendjét tartják szem előtt". Néhány évvel később, az 1986-os veszprémi önálló tárlat katalógusában – majd a szombathelyi, visszapillantó kiállítás kiadványában is – olvasható az egyre erőteljesebbé váló Ézsiás-munkásságot árnyaltan,

pontosan meghatározó, alábbi jellemzés: „Pályája alakulására sorsdöntő hatásúnak bizonyult, hogy megismerkedett a klasszikus konstruktivizmussal, illetve a hatvanas évek progresszív irányzataival. A század tízes-húszas éveinek európai művészete, illetve a századelő orosz képzőművészetében megszülető konstruktivizmus: Malevics, Tatlin, Rodcsenko, valamint a Bauhaus hatása fontos tanulságok és művészetét megalapozó elveket jelentenek a mai napig is számára. A magyar képzőművészetben politikai progresszióval párosuló konstruktivizmus alapjai, Kassák és köre, illetve Moholy Nagy László, Kepes György majd a felszabadulás után Korniss Dezső munkássága és az Európai Iskola példaképül szolgáltak számára. Ézsiás ezen időszakának jellegzetes alkotása a Győri Városi Művészeti Múzeum tulajdonában lévő, 1976-ban készült MADI-kisplasztikája, címe: Homage à Liszickij. Erős kötődését e művészettörténeti korszakhoz nem titkolja, a haladó hagyományok tisztelete és az avantgarde egész művészetét átszövi."

E fentebbi leírásban, felsorolásban nem szerepel egy nagyon fontos név és munkásság megnevezése: Csiky Tiboré. Ézsiás e kitűnő, a modern magyar művészetben úttörő jelentőségű életművet építő, iskolateremtő mester vonzáskörében vált a geometrikus absztrakt, struktúra-elvű, konstruktív szellemiségű szobrászat elkötelezett hívévé, egyszersmind a hagyományos plasztikai konvencióktól és metódusoktól eltávolodó, a térben szabadon megtestesített autonóm kifejezések művészévé. A hetvenes évek második felétől kibontakozó plasztikai munkásság állomásai pontosan nyomon követhetők a győri Rába Symposionok, a budapesti Csiky Tibor-kör Meditáció-kiállításainak, a pécsi kisplasztikai biennálék, a nagyatádi faszobrászati tárlatok és a soproni érembiennálék anyagának vizsgálatával: Ézsiás rendszeresen szerepelt, szerepel e seregszemléken műveivel, amelyeket aztán összegyűjtve két-három évente budapesti és vidéki városokban bemutatott önálló kollekciók formájában is közönség elé tárt, illetve tár. E számbavétellel azt is jelezni kívántuk, hogy a neoavantgarde alkotók a hetvenes évek tiltásokkal, tűrésekkel és gyanakvásokkal jellemzett időszaka után fokozatosan teret kaphattak – a rendszer és kultúrpolitikájának szinte észrevétlen végelgyengülésével párhuzamosan – a hivatalos művészeti fórumokon is. Ám a kiállítási szereplések felsorolásával egyúttal azt is reprezentálni szándékoztunk, hogy Ézsiás műhelyében olyan munkák születtek és születnek, amelyek felölelik a szobrászati műnemek, ágazatok sokrétű rendszerét: művei között kisplasztikák, kiállítótermi közegbe komponált plasztikák; körbejárható szobrok és domborművek, falra illesztett kompozíciók és érmek is szerepelnek, valamint olyan, szabad térbe helyezhető magyméretű alkotások, amelyek megrende-

lői igény nélkül, az alkotótelepi mozgalom viszonylag nyílt keretei között realizálódtak.

Ézsiás István elveti a hagyományos szobrászat anyaghasználatát és megmunkálásmódját, technikáját; nem alkalmaz bronzot, nem farag követ, nem önt, nem mintáz, hanem konstruál: szerkeszt és épít, összeilleszt, összeszerel, geometrikus jellegű elemeket ipari eljárásokkal egymáshoz rögzít. Művein élesek a test-találkozások, hangsúlyosak és világos kontúrokkal kiemeltek a határolósíkok, hangsúlyozottak az élek — inkább az élességek, a keménységek világa ez, mint a lágyságoké, a puhaságoké –, alig-alig jelenik meg íves, homorú vagy domború felület, tömb; egy-egy apró gömb, henger üde színfoltként bontja meg az egyenesekből, metszésekből, szögekből, szögletességekből épülő rendszert. Ézsiás fémekből (vas, acél, alumínium, ón) alakított (hegesztett, forrasztott, köszörült, mart, fúrt, esztergályozott) és fából megformált (fűrészelt, csapolt, ragasztott), épített konstrukciói elvont téri történések, konfliktusok színterei: ahol téri kapcsolatok szerveződnek, találkozások, illuzionisztikus és valóságos testáthatások jönnek létre, ahol talált tárgyak kerülhetnek kollázs-elemként beépítésre. E szobrászati világban fontos jellemző a test és a sík, a tömeg és a metszetszerű lap – a súlyosság és a légies könnyedség – kompozicionális szintézisének megteremtése, a zártságok és nyitottságok váltakozása, s ugyancsak hangsúlyos szerepet kap e szobrokon a felületet fedő festékréteg: a szín, a színesség is, vagy plexi elemek alkalmazása esetén a tűnékenységekbe vesző áttetszőség.

Játékos összecsapások, dekoratív formarendek, a formai tisztaság, a cizelláltságot elvető rusztikusság, illuzionisztikus elmozdulások, egyensúlyok és egyensúly-megbillenések, elferdülő tengelyek, ismétlődések és variációk, változatosságokban játszó ritmusképletek és áttételekkel vezérelt arányrendszerek, bonyolulttá szabdalt, pulzáló, intenzív erőterek, kimeríthetetlenül gazdag tárgy-világ: aspektusok, keretek, dimenziók, amelyek Ézsiás István két és fél évtizedes szobrászi működésének termését megközelítve felvetődnek, amelyek viszonylagos pontossággal megjelölhetők. Ám a leírási, értelmezési igyekezetünket kissé megzavarja, hogy a hideg-rideg formarend, a kőkemény szabályosságok, az elidegenítő ipari módszerek, a durva felületek alatt, valahol a mélyebb rétegekben – ahol a jelentéseket játékosan átszínezik az amóciók – lágy, lírai szólamok indukálódnak, s a logikus rend meglelésének vágya az illúziók tartományába száműzetik. Zsákmányunk az elevenségekben, a csillapíthatatlanságokban, a kimeríthetetlen gazdagságokban tobzódó szobrászat marad.

Wehner Tibor

Ein Vermerk aus dem Jahre 1973 für den internen Gebrauch mit Zensurabsichten, der als Zeitzeugnis der Erstausstellung des Veszprémer Künstlers István Ézsiás erhalten geblieben ist, macht Feststellungen über die Ölgemälde und Zeichnungen des jungen Malers, die sich in Eintönigkeit und Banalitäten verlieren. Laut damaligen Presseberichten durfte András Gyimesi, Professor für Philosophie am Lehrstuhl der regionalen Parteihochschule, in der Kunstausstellung des Bakony-Museums die Aufmerksamkeit der Interessenten auf vierundvierzig Werke richten, und auch gleichzeitig die Gelegenheit wahrnehmen, die Möglichkeiten der Entwicklung der Kunst um den Balaton darzustellen. Seit dieser Vernissage sind nun genau fünfundzwanzig Jahre vergangen, Jahre mit grundlegenden Veränderungen, was auch durch zahlreiche Fakten illustriert werden kann. Schon 1993, zum fünfzigsten Geburtstag des Künstlers, mußten wir im Zusammenhang mit seiner Lebenswerkausstellung in der Stadt Szombathely nolens volens feststellen, daß István Ézsiás kein junger Künstler mehr ist, sondern indessen schon zur mittleren Generation der Künstler gehört; und so müssen wir uns nun nach fünf Jahren hinsichtlich seiner Persönlichkeit, seiner künstlerischen Autorität und seinem Werk langsam mit der Bezeichnung "Angehöriger der älteren Generation" anfreunden. Zu den Veränderungen gehört auch, daß der Künstler schon längst nicht mehr in Veszprém beheimatet ist (und das Museum übrigens auch nicht mehr "Bakony" heißt), denn er hat eine lange Schaffensperiode in Győr hinter sich und seit Jahrzehnten entstehen in seinem Atelier keine Ölgemälde mehr und auch keine Zeichnungen, sondern ausschließlich Kleinplastiken und Plastiken und Objekte mittlerer Größe. Ein elementarer Beweis für die veränderten Gegebenheiten besteht auch darin, daß man heutzutage für eine Eröffnungsrede nicht einfach "den Professor der Parteihochschule" engagieren kann, wie vor einem Vierteljahrhundert, und er höchstwahrscheinlich folgende, die Ausstellung popularisierende Frage nicht stellen und in der regionalen Zeitung veröffentlichen würde: "Wie beurteilst du die Rolle und Stellung der bildenden Kunst in der heutigen Lage der sozialistischen Kulturrevolution?"

In einer zehn Jahre später erschienenen Ausgabe des gleichen regionalen Blatts, des Veszprémer "Napló" (Journal) - nur um erneut auf die verstreichende Zeit aufmerksam zu machen - wurde schon darüber berichtet, daß mit den Werken zweier neo-avantgardistischer

Künstler, István Ézsiás und Gyula Juhász, im Schloßmuseum Pápa eine Kunstausstellung eröffnet wurde. Bei der Eröffnung äußerte sich der Kunsthistoriker Béla Szíj folgendermaßen über die beiden Künstler: "... sie wenden die Möglichkeiten der bildenden und angewandten Kunst sowie die der Maschinenindustrie bewußt an und verbinden sie miteinander. Sie vermeiden Zufälligkeiten und halten sich die strenge Ordnung der geometrischen Formen vor Augen." Einige Jahre später, im Katalog der autonomen Kunstausstellung Veszprém von 1986 - und später auch in den Ausgaben der rückblickenden Ausstellung von Szombathely - ist in nuanciertem, aber treffendem Stil über das immer markanter werdende Schaffen von Ézsiás folgende Charakteristik zu lesen: "Für seine Laufbahn war es von schicksalsbestimmender Wirkung, daß er Bekanntschaft mit dem klassischen Konstruktivismus beziehungsweise mit den progressiven Richtungen der sechziger Jahre gemacht hat. Die Auswirkungen der europäischen Kunst der ersten drei Jahrzehnte unseres Jahrhunderts, beziehungsweise des sich entwickelnden Konstruktivismus des beginnenden Jahrhunderts in der russischen bildenden Kunst durch Malewitsch, Tatlin, Rodschenko sowie des Bauhauses stellen für ihn bis heute wichtige Lehrsätze dar und verkörpern für ihn auch grundlegende Prinzipien seiner Kunst. In der ungarischen bildenden Kunst waren die Gestalten des mit politischer Progression gepaarten Konstruktivismus, wie Kassák und seine Umgebung, beziehungsweise László Moholy Nagy, György Kepes und später nach dem Krieg die Werke von Dezső Korniss und die Europäische Schule Vorbilder für ihn. Ein charakteristisches Werk Ézsiás' aus dieser Zeit ist die 1976 entstandene und sich jetzt im Eigentum des Kunstmuseums der Stadt Győr befindliche MADI-Kleinplastik mit dem Titel "Homage r' Liszickij". Seine starke Bindung zu dieser kunsthistorischen Epoche verheimlicht er nicht; seine ganze Kunst wird von seiner Achtung vor den fortschrittlichen Traditionen und der Avantgarde bestimmt."

Aus oben zitierter Beschreibung und Aufzählung fehlt ein sehr wichtiger Name und das dazugehörige Lebenswerk: das von Tibor Csiky. Ézsiás wurde im Magnetfeld dieses ausgezeichneten Meisters der modernen ungarischen Kunst mit bahnbrechendem Lebenswerk, das Schule machte, zu einem verbundenen Vertreter der geometrisch-abstrakten, auf Strukturprinzipien beruhenden Bildhauerkunst mit konstruktivem Geist. Er nahm ein für allemal Abstand von den traditionellen plastischen Konventionen und Methoden und wurde zu einem Künstler, der den autonomen Stil im Raum frei verkörperte. Wenn wir das Material der Rába-Symposien, der Budapester Meditations-

Ausstellungen des Tibor Csiky-Kreises, der Biennalen für Kleinplastiken in Pécs, der Kunstausstellungen für Holzbildhauerei in Nagyatád und der Plakettenbiennalen in Sopron untersuchen, sind die einzelnen Perioden der plastischen Werke aus der zweiten Hälfte der siebziger Jahre exakt verfolgbar: Ézsiás war auf diesen Paraden mit seinen Werken regelmäßig vertreten, die er dann gemeinsam aller zwei bis drei Jahre auch in Form einer ungebundenen Kollektion auf Budapester oder regionalen Ausstellungen dem Publikum vorgestellt hat und noch vorstellt. Mit dieser Würdigung wollten wir auch signalisieren, daß die neo-avantgardistischen Künstler nach der Zeit der Verbote, des Duldens und des Argwohns in den siebziger Jahren parallel zum kaum wahrnehmbaren Verfall des Systems und ihrer Kulturpolitik langsam auch einen Platz auf offiziellen Künstlerforen einnehmen konnten. Mit der Aufzählung der Ausstellungsteilnahmen hatten wir aber auch gleichzeitig die Absicht, darzulegen, daß im Atelier von Ézsiás solche Werke geschaffen wurden und noch entstehen, die das vielschichtige System der bildhauerischen Kunstgattungen und Zweige umfassen: unter seinen Werken sind Kleinplastiken, in die Umgebung der Ausstellungshalle komponierte Plastiken, von allen Seiten zugängliche Skulpturen und Reliefs, Wandkompositionen und ebenfalls Plaketten zu finden sowie auch größere Schöpfungen, die im Freien aufgestellt werden können und die ohne Auftragsbestellung, im verhältnismäßig offenen Rahmen der Künstlerkolonienbewegung realisiert wurden.

Auch István Ézsiás lehnt die Materialverwendung, Bearbeitungsmethoden und Techniken der traditionellen Bildhauerkunst ab; er verwendet keine Bronze, bearbeitet kein Gestein, gießt nicht, modelliert nicht, sondern konstruiert: er entwirft und baut, setzt zusammen, montiert und verbindet Elemente geometrischen Charakters mit industriellen Verfahren miteinander. In seinen Werken ist das Aufeinandertreffen der Körper stark betont, die Grenzebenen akzentuiert und mit hellen Konturen hervorgehoben, die Kanten sind sehr deutlich - es ist eher eine Welt der Kantigkeit und Härte, als die von Sanftheit und Geschmeidigkeit - es gibt kaum gekrümmte, gewölbte oder vertiefte Oberflächen oder Blöcke; das aus Geraden, Querschnitten, Winkeln und Kantigkeiten bestehende System wird hier und da von einem belebenden Farbtupfer einer kleinen Kugel oder eines Zylinders unterbrochen. Die aus Metall (Eisen, Stahl, Aluminium, Zinn) geformten (geschweißten, gelöteten, geschliffenen, gefrästen, gebohrten, gedrehten) und aus Holz hergestellten (gesägten, gedübelten, geklebten) und zusammengebauten Konstruktionen von Ézsiás sind

Schauplätze abstrakter Geschehnisse und Konflikte, auf denen Raumverbindungen zustande kommen, Begegnungen und illusionistische und tatsächliche Körpereinwirkungen entstehen, und wo auch Fundgegenstände als Kollageelemente eingebaut werden können. In dieser Welt der Bildhauerkunst sind das Erschaffen einer kompositionellen Synthese von Körper und Ebene, von Masse und querschnittartiger Fläche - also von Gewicht und ätherischer Leichtigkeit - und der Wechsel von Abgeschlossenheit und Offenheit wichtige Charakteristika; gleichzeitig kommt auch der bedeckenden Farbschicht an diesen Werken eine unterstreichende Rolle zu: in ihrer Farberscheinung und auch ihrer Farbigkeit, oder bei Anwendung von Plexielementen in der Durchsichtigkeit, die in eine gewisse Flüchtigkeit übergeht.

Spielerische Auseinandersetzungen, dekorative Formensysteme, eine und Ziseliertheiten verwerfende Rustizität, illusionistische Ortsveränderungen, Aufhebungen des Gleichgewichts, Verschieben der Achsen, Wiederholungen und Variationen, in Vielfältigkeit spielende Rhythmusformeln und mit Übersetzungen gesteuerte Proportionalitästechniken, schwierig gestaltete, pulsierende und intensive Kraftfelder, eine unerschöpflich vielfältige Welt der Gegenstände: das sind annähernd diejenigen Aspekte, Rahmen und Dimensionen, die in István Ézsiás' Werk seiner Bildhauerkunst von zweieinhalb Jahrzehnten aufgeworfen werden und die mit relativer Genauigkeit zu bezeichnen sind. Unsere Bemühungen zu einer Beschreibung und Interpretation wurden ein wenig dadurch beeinträchtigt, daß hinter dem kühl-schroffen Formensystem, den strengen Regelmäßigkeiten und den befremdenden Industriemethoden irgendwo unter der rauhen Oberfläche in tieferen Regionen - in denen die Bedeutungen durch die Emotionen in ein mildherziges Licht geraten - weiche, lyrische Stimmen induziert werden und der Wunsch nach dem Entdecken von logischer Ordnung in den Bereich der Illusionen verbannt wird. Unsere Beute bleibt also eine sich in Lebhaftigkeiten, Unersättlichkeiten und unerschöpflicher Vielfalt tummelnde Bildhauerkunst.

TIBOR WEHNER

A confidential commentary made for censorship reasons in 1973, which is a contemporary record of István Ézsiás's first exhibition, describes the young Veszprém artist's oil paintings and drawings in uninterestingly generalising terms. According to the press reports of the time, the exhibition of 41 pictures was opened in the Bakony Museum by András Gyimesi, lecturer of the department of philosophy of the local party school, who did not miss the opportunity to discourse on the artistic development of the Balaton region. Exactly 25 years have gone by since that vernissage, which period undoubtedly saw considerable changes. In 1993, on his 50th birthday-retrospective in Szombathely, we realised that Ézsiás was not a young artist any more, but a mature one; and after another five years, we must come to terms with him - as an individual and an artist - and his works irreversibly inviting references such as 'of the older generation'. The change is also indicated by the artist having moved from Veszprém (where, incidentally, Bakony Museum has also been rechristened): he has spent a long creative period in the city of Győr. Interestingly, no painting or drawing has left his studio for decades: he entirely switched to small- and medium-size sculptures and constructions. Moreover, the change in the circumstances is also apparent in that one could no longer ask the lecturer of the party school to deliver the opening speech, and the person would certainly not ask the question 'What is your opinion of the state and role of art in the current state of the socialist cultural revolution?' and have it published in an interview for the local newspaper.

Ten years later, the same local newspaper - remember: times are changing - reported that 'an exhibition of two neo-avant-garde artists, István Ézsiás and Gyula Juhász, has been opened in the Kastély (Castle) Museum of Pápa'. Art historian Béla Szíj said of the two artists in his opening address: '... they consciously integrate the elements of fine and applied arts with the methods offered by modern manufacturing industry. They tend to avoid eventuality, and seek a precise order of geometric forms instead'. Some years later, in the catalogue of his 1986 Veszprém exhibition, and also in the publication of the Szombathely retrospective, readers already encountered a more refined and more accurate assessment of Ézsiás' increasingly marked work: 'His ways as an artist changed course sharply when he got acquainted with classic constructivism and the progressive trends of the 1960's. The European art of the 1910's and 20's and constructivism

coming to life in contemporary Russian art (Malevich, Tatlin, Rodchenko) as well as Bauhaus, all provided him with such foundations on which his art has been based ever since. In Hungarian art, his ideals included the politically progressive representatives of constructivism: Kassák and his circle, László Moholy Nagy, György Kepes, and, after 1945, Dezső Korniss, as well as the European School. A typical Ézsiás creation of this period is his MADI small sculpture titled 'Homage à Lisitsky' (1976), owned by the City Art Museum of Győr. The artist does not attempt to conceal his strong ties to this period in the history of art; his respect for progressive traditions and the avant-garde has penetrated his entire art.'

The name of a very important person, Tibor Csiky, has been left out from the above list. It was in the gravity of this pre-eminent, pioneering master of Hungarian art, who created a school of his own, that Ézsiás came to be a devoted follower of a geometrically abstract, structure- and construction-minded sculptor, an artist free from traditional concepts and methods, using space as a medium of expression in an autonomous way. From the second half of the 1970's, the Rába Symposions of Győr, the Meditation exhibitions of the Budapest Tibor Csiky-circle, the small sculpture biennials of Pécs, the wooden sculpture exhibitions of Nagyatád, as well as the coin biennials of Sopron have represented clearly identifiable stages of Ézsiás' development as a sculptor; he has regularly participated in these exhibitions, while he also puts on show collections of his novel works in every two-three years. By mentioning this, we meant equally to highlight that after the era of the 1970's, full of interdiction, suspicion, and sometimes tolerance, representatives of the neo-avant-garde were gradually allowed to infiltrate into official art forums as the regime and its cultural politics progressed towards their end at a barely noticeable pace. Another intention guiding us was to demonstrate that Ézsiás' works have included every genre and class known in the art of sculpture: small sculpture, compositions for show-room environments, all-around sculptures, reliefs, on-wall compositions, coins, as well as large-size outdoor works, accomplished free from the constraint exercised by demand, in the relatively open environment of so-called 'creative workshops'.

István Ézsiás is one of those who reject traditional materials and techniques of sculpture; he does not use bronze, does not carve stone, and neither casts, nor moulds: he constructs! He builds, fits and fixes, puts together geometric elements with industrial methods... His work features sharp body encounters, carefully contoured, clear-cut planes and distinct edges; instead of soft and tender motifs, his is a world of sharp-

ness and solidity. Curved surfaces or masses are rare; tiny globes or cylinders colourfully break the system of straight lines, intersections and angles here and there... Ézsiás' constructions are made of metal (iron, steel, aluminium and tin) processed (welded, soldered, rubbed, milled, drilled or turned) and wood formed (sawed, joined or glued) to host abstract spatial action and conflicts, to embody a realm in which spatial connections and interaction are organised, and encounters, real and illusory effects of the body are generated, ad hoc objects are encased like collage elements. The essence of this kind of sculpture is a compositional synthesis of body and plane, mass and cross-section, weight and lightweight, a rhythm of closeness and openness, the covering colours of paint, and - if plexi-glass is used - fading transparency.

To describe the two-and-a-half-decade career of Ézsiás as a sculptor, we could resort to such notions as 'playful combats', 'decorative patterns', 'rusticity' (instead of sophistication) and 'elaborateness'; 'illusory shifts', 'balance and a lack of balance', 'deviating axes', 'recurrences and variations', 'rhythmic patterns abundant in varieties', 'systems of proportions controlled by transitions', 'pulsing, intensive fields of force shaped in hectic patterns', 'an infinitely rich store of objects: aspects, frameworks and dimensions'... Our endeavour to analyse and classify is, however, somewhat derailed by the revelation that beneath the rigid formal patterns, the stone-hard symmetries, the alienating industrial methods and rude surfaces, where emotions benevolently re-colour meanings, soft, lyric layers are being induced and the quest for a logical order is confined to the realm of illusions. Our prize is a sculpture full of vividness, ingenuousness, and inexhaustible richness.

BY TIBOR WEHNER

Une note datée de 1973, faite pour utilisation interne et portant un message censorial - qui nous reste comme l'attestation de la première exposition débutante d'István Ézsiás, créateur de Veszprém - a fixé des constatations se perdant dans des généralités et désintéressements sur les toiles d'huile et dessins du jeune artiste. Selon le reportage de la presse de l'époque, lors de l'exposition ouverte au Musée Bakony, András Gyimesi, professeur de la faculté de philosophie de l'école locale du parti pouvait soumettre à l'attention des visiteurs quarante-quatre tableaux et a saisi l'occasion de dépeindre les possibilités de développement de l'art de la région de Balaton. Depuis ce vernissage vingt-cinq ans se sont passés exactement, pleins de changements fondamentaux comme le prouvent plusieurs faits. En 1993, nous étions déjà amenés à constater - à propos de l'exposition rétrospective organisée à Szombathely à l'occasion du cinquantième anniversaire de l'artiste - qu'Ézsiás n'était plus un jeune créateur, mais bien un artiste appartenant à la génération moyenne; et maintenant, cinq ans plus tard, nous devons petit à petit nous habituer à la définition "membre de la génération de nos aînés" concernant sa personne, son individualité et son activité artistique. Le fait que cet artiste n'est plus, depuis bien longtemps, ressortissant de Veszprém (où d'ailleurs le musée ne s'appelle plus Bakony), témoigne également des changements - car il a derrière soi une longue période de création artistique passée à Győr - et il ne fait plus, depuis des décennies, de toiles d'huile, ni de dessins dans son atelier, mais exclusivement des plastiques et constructions de taille petite et moyenne. Une autre preuve parée du changement des circonstances c'est qu'aujourd'hui on ne pourrait plus inviter à la présentation du discours inaugural le professeur de l'école du parti, qui probablement ne publierait plus dans le journal local son reportage faisant la publicité à l'exposition et n'y poserait plus sa question comme il l'a fait il y a une quart de siècle: "Dans la situation actuelle de la révolution culturelle socialiste, comment juges-tu la place et le role des beaux-arts?"

Un des numéros paru dix ans plus tard du méme journal local, Napló («Journal») édité à Veszprém) - nous devons encore une fois rappeler la fuite du temps - nous a déjà instruit de "l'ouverture d'une exposition au Musée Palais (Kastély Múzeum) à Pápa faite des ouvrages de deux artistes néo-avantgardistes, István Ézsiás et Gyula Juhász". Dans son discours d'ouverture Béla Szíj, historien de l'art, a dit à propos des deux artistes: "ils utilisent et allient consciemment les possibilités offertes par

les beaux-arts, les arts décoratifs, ainsi que par l'industrie mécanique. Ils évitent l'éventualité et préfèrent l'ordre rigoureux des formes géométriques." Quelques ans plus tard, dans le catalogue de l'exposition autonome organisée à Veszprém en 1986 - puis dans la publication de l'exposition rétrospective de Szombathely - l'on pouvait lire le portrait précis suivant définissant dans ses nuances les oeuvres d'Ézsiás: "Le fait qu'il a connu le constructivisme classique ainsi que les tendances progressives des années soixante s'est avéré une influence décisive à l'évolution de sa carrière. L'art européen des années dix et vingt du siècle, ainsi que le constructivisme naissant dans les beaux-arts de la Russie du début du siècle - l'influence de Malevitch, Tatlin, Rodtchenko - , ainsi que celle du Bauhaus sont des enseignements importants et représentent pour lui des principes qui fondent son art. L'oeuvre des figures du constructivisme hongrois - accompagné d'un progressisme politique - de Kassák et son cercle, ainsi que celui de László Moholy Nagy, György Kepes, puis - après la libération - celui de Dezső Korniss et de l'Ecole Européenne ont servi de modèle pour l'artiste. L'une des créations caractéristiques de cette période d'Ézsiás est la petite plastique faite en 1976 et détenue par le Musée des Beaux-Arts de la ville de Győr, dont le titre est: 'Hommage à Lisitsky'. Il ne cache pas son attachement fort à cette période de l'histoire d'art. Le respect des traditions progressives et de l'avant-garde tissent tout son art."

La description et l'énumération ci-dessus ne mentionnent ni le nom, ni l'art d'une personnalité très importante: celle de Tibor Csiky. C'était dans la sphère d'attraction de ce maître ayant construit dans l'art moderne hongrois une oeuvre ouvrant une nouvelle voie et créant une nouvelle école qu' Ézsiás est devenu un adepte engagé de la sculpture géométrique-abstraite, structuraliste et pleine d'esprit constructif, et une fois pour toute l'artiste s'éloignant des conventions et méthodes de l'art plastique traditionnel, l'artiste des expressions autonomes matérialisées librement dans l'espace. Les étapes d'un oeuvre d'art plastique se déployant à partir de la deuxième moitié des années soixante-dix peuvent etre suivies avec précision si nous examinons les oeuvres présentées aux Symposiums Rába de Győr, aux expositions Méditation du cercle Tibor Csiky a Budapest, aux biennales de petites plastiques à Pécs, aux expositions de sculpture en bois à Nagyatád et aux biennales de médailles à Sopron: Ézsiás participe régulièrement à ces revues avec ses oeuvres qui, une fois rassemblées tous les deux ou trois ans, sont présentées au public sous forme de collections autonomes exposées à Budapest et dans des villes de la province. Avec ce recensement nous souhaitions signaler également qu'après la période caractérisée par

des interdictions, tolérances et soupçons des années soixante-dix, les créateurs néo-avantgardistes pouvaient progressivement gagner du terrain - parallèlement à l'épuisement quasi-imperceptible du régime et de sa politique culturelle - aux forums artistiques officiels aussi. En énumérant les apparitions aux expositions, nous souhaitions en même temps présenter que l'atelier d'Ézsiás a donné et continue à donner naissance à telles oeuvres qui embrassent le systeme multiple des genres et branches sculpturaux: nous retrouvons parmi ses oeuvres des petites plastiques, des plastiques composées dans le contexte d'une salle d'exposition; des sculptures et reliefs contournables, des compositions accrochées au mur, des médailles, ainsi que des créations de grande taille pouvant être placées dans un espace libre et qui ont été réalisées sans les exigences d'un auteur de la commande et dans les cadres relativement ouverts du mouvement des colonies de création.

István Ézsiás est de ceux qui rejettent l'utilisation des matières, le mode de façonnage et les techniques de la sculpture traditionnelle; il n'utilise pas de bronze, ni ne taille dans la pierre, ni ne moule, ni ne modèle, mais il construit: il combine et batit, il rattache et assemble, en appliquant des méthodes industrielles il fixe l'un contre l'autre des éléments ayant un caractère géométrique. Sur ses oeuvres, les rencontres corps à corps sont aiguisées, les surfaces limitantes sont prononcées et relevées de contours clairs, les arêtes sont accentuées; c'est plus le monde de la précision et de la dureté que celui de la mollesse et de la morbidesse - il n'y a guère de surface ou de bloc arqué, concave ou rebondi; quelques petites sphères où quelques cylindres rompent, comme une touche fraiche, le systeme s'édifiant de lignes droites, intersections, angles et formes angulaires. Les constructions faites en métaux (fer, acier, aluminium, zinc - soudé, brasé, meulé, décapé, percé, tourné), taillées dans le bois (scié, mortaisé, collé) où édifiées sont des scenes d'actions spatiales abstraites et de conflits: où des relations spatiales s'organisent, ou des rencontres et des interférences corporelles illusoires et réelles se créent, ou des objets trouvés peuvent être intégrés dans l'oeuvre comme éléments d'un collage. Un caractéristique important de ce monde sculptural est l'établissement de la synthese compositrice du corps et du plan, de la masse et de la planche tranchée - de la lourdeur et de la légereté aérienne, ainsi que l'alternance des fermetures et ouvertures. La couche de peinture couvrant les surfaces a également un rÙle important sur ces sculptures: la couleur et le coloris, ou en cas d'utilisation des éléments en Plexiglas, la translucidité se perdant dans la fugacité.

Des accrochages ludiques, des ordres formels décoratifs, de la rustic-

ité rejetant les subtilités et ciselures, des déplacements, équilibres et ruptures d'équilibre illusoires, des axes déviants, des répétitions et variations, des formules de rythmes tirant sur les diversités, des systemes proportionnels gérés par des transferts, des champs de forces découpés en complexe, pulsatifs et intensifs, un monde objectal inépuisablement riche: aspects, cadres, dimensions qui se posent et sont susceptibles d'être désignés avec une précision relative, en approchant des fruits de l'activité sculpturale de vingt-cinq ans d'István Ézsiás. Mais notre zele à décrire et a interpréter se trouve un peu gené par le fait que derrière l'ordre formel froid et rigoureux, derriere les régularités dures, les méthodes industrielles aliénatrices et sous les surfaces grossières, donc quelque part dans les couches profondes - où les émotions recolorent d'une maniere bénéfique les significations - des parties douces et lyriques s'induisent et le désir de retrouver l'ordre logique est proscrit dans le domaine des illusions. Notre proie restera une sculpture qui s'enivre des vitalités, des inapaisements et des richesses inépuisables.

PAR TIBOR WEHNER

Kortársunk, a szobrász
Gondolatok az Ézsiás-művekről

(Kisalföld július 24.)

Ma már legenda övezi a hajdani Rába Szimpozion győri „csapatjátékát". Munkálkodásukat együtt kísérte megértő támogatás és tartózkodó ellenszenv. A jeles társaság tagjai mára – műveik révén – múzeumi rangra emelkedtek. A többség következetes maradt az összekötő eszméhez, mások látványos metamorfózison estek át. Saját halottjuk is van Csiky Tibor személyében.

Ézsiás István életében különös jelentősége van e csoportosulásnak. Művészi törekvései gyökeres fordulatot vettek a Fajó Jánossal, Haraszty Istvánnal, Nádler Istvánnal közös alkotómunka hatására. Választott mestere, Csiky Tibor elszántságával, tartásával különösen megragadta a társak közül, s életre szóló példával látta el. Az A. Tóth Sándor körében kapott indítás jó alapnak bizonyult, és e két eredőből bontakozott ki saját, a kor szellemiségével párbeszédbe sodródó művészete.

Csiky, Nádler, Bohus, Fajó művei állandó kiállításon láthatók a Szombathelyi Képtárban. A társul szegődött s fogadott Ézsiás mintegy félszáz alkotása nagyon otthonosan érezte magát e környezetben. A konstruktivizmus eszméjét sugárzó-közvetítő szobrok, reliefek, szerkezetek eleven kölcsönhatásba kerültek a háttérben elvegyülő munkákkal. S a győri művésztelep későbbi tagjai – Móder Rezső, Horváth László, Várnagy Ildikó – plasztikáival. Tárlata – nem először – foghatóan bizonyította egykori döntésének helyességét. Festőnek készülődve idejében ráébredt, hogy feszítő erői számára nem elég tér a vászon, a papír síkja. A tér és az idő meghódítására tört, a formák új rendjét kutatva, a monumentalitás csúcsai felé igyekezve. A szobrászat mellett döntött, a kor technikai hátterét és formakincsét, anyagválasztékát szerves egységbe rendező konstruktivizmus hívéül szegődött.

A tárlat látogatóinak egyike találóan közelítette meg Ézsiás szobrainak lényegét.

Röviden kifejtette: „E művészetben rejtőző szellemi és esztétikai értékek birtoklása eleve feltételez némi jártasságot a műszaki tudományokban, az ipari anyagok ismeretében, a megmunkálási technikák sokféleségében és az ábrázoló geometriában." Közben két csonkolt kockából komponált, alig tagolt hasábot vizsgálgatott, amely könnyed mértani feladatot ültet át anyagba, s általa emeli művészi rangra a szűkszavú tárgyat. Hasonló felfogást, fegyelmezettséget tükröz az alumíni-

umhasábokból alakított térforma is. A tárlat anyaga jól elkülöníthetően rajzolja meg Ézsiás egyes periódusait.

A folyamat – érzékelhetően – az egyszerűségtől a szövevényesebb, a megbomló harmónia felé halad. Lehetséges, hogy az érett férfikor felé igyekvő ember imigyen vet számot környezete, s önnön élete változásaival, a tisztaság, a rend, az egyensúly illúziójával. Szaporodtak az alkotóelemek, a szögletességet, kerekséget átlók, metsződések, áttörések, az egyszólamúságot a dinamizmus váltja fel. A diszharmóniát egy elütő szín, alakzat, vagy idegenül viselkedő anyag erősíti fel. A precíz megmunkálás háttérbe kerül. A szobrokon a maga brutalitásában válik uralkodóvá a talált anyag, a szeszélyes alakzatokat életre hívó vashulladék – csődarabok, idomvasak, elhajított gépalkatrészek, meg a hegesztési varrat – a maga kopottságával, rozsdájával. Hihetetlen leleménnyel építi ezeket új konstellációba.

Ézsiás egy korábbi korszakában bensőséges szimbiózisban élt a faanyaggal. A bakonyi fafaragótábor – ezt most újraszervezi, éleszti, – a természet közelségével, a feloldó csend békéjével ajándékozta meg. A természetpusztulás réme ismét irányváltásra kényszerítette művészi munkájában (is). Még ugyan fémekből, de mind több organikus elem jelenik meg művein. Csírája már megbújt a Kapcsolat című kisplasztikában, vagy az ívekből, spirálból szerkesztett sárga szobrán. Újabb reliefjein azonban egyértelműen a természetkereső szándék érhető nyomon. Így ad választ az erdőpusztulásra, tájrombolásra, gigantomán természetgyilkosságokra, szót emel az életért.

Itt tart most Ézsiás István, a szobrász. Ötvenéves. Tisztes életmű van már mögötte. Hosszú ideje cselekvő részese, szervezője, alkotója e régió művészi életének. Legjobb munkái azonban beépülnek a kortárs magyar művészetbe. Szombathelyi kiállítása ennek bizonyítéka.

SALAMON NÁNDOR

Kunstausstellung Unser Zeitgenosse, der Bildhauer Gedanken über die Werke von Ézsiás (Abbildung:) Raumplastik von István

(Kisalföld július 24.)

Heute ist das damalige "Zusammenspiel" der Teilnehmer am Rába Symposium in Győr schon von einer Legende umgeben. Ihr Schaffen wurde gleichzeitig von verständnisvoller Unterstützung und mäßiger Antipathie begleitet. Die Mitglieder dieses hervorragenden Kreises haben sich heute aufgrund ihrer Kunstwerke einen Rang in den Museen verdient. Die Mehrheit von ihnen war konsequent und blieb ihren verbindenden Idealen treu und manche von ihnen machten eine bemerkenswerte Metamorphose durch. In der Persönlichkeit Tibor Csikys haben sie auch einen verstorbenen Mitstreiter zu beklagen.

Im Leben von István Ézsiás hat diese Gruppierung eine besondere Bedeutung. Seine künstlerischen Bemühungen erfuhren durch das gemeinsame Schaffen mit János Fajó, István Haraszty und István Nádler einen grundlegenden Wandel. Von seinen Gefährten hat ihn sein auserwählter Meister Tibor Csiky mit seiner Entschlossenheit und Beherrschung besonders beeindruckt und wurde ihm ein Vorbild fürs Leben. Der Beginn im Kreis um A. Sándor Tóth bewies sich als eine gute Grundlage und so entfaltete sich aus diesen zwei Resultierenden seine eigene, im Dialog mit dem Zeitgeist stehende Kunst.

Die Werke von Csiky, Nádler, Bohus und Fajó sind auf einer ständigen Ausstellung in der Galerie von Szombathely zu sehen. Die fast fünfzig Werke des sich ihnen anschließenden und akzeptierten Ézsiás fühlten sich in dieser Umgebung sehr wohl. Die Ideale des Konstruktivismus ausstrahlend und übertragend, traten die Skulpturen, Reliefs und Konstruktionen in eine aktive Wechselwirkung mit den verstreuten Arbeiten im Hintergrund und später auch mit den Plastiken der Mitglieder der Künstlerkolonie in Győr - namentlich Rezső Móder, László Horváth und Ildikó Várnagy. Seine Kunstausstellung hat wieder einmal die Richtigkeit seiner damaligen Entscheidung bestätigt. Als angehender Maler hat er rechtzeitig entdeckt, daß für seine strotzenden Kräfte der Raum auf der Leinwand und die Ebene des Papiers nicht ausreichen. Eine neue Ordnung der Formen erforschend, bemühte er sich um die Eroberung von Zeit und Raum, den Gipfeln der Monumentalität zus-

trebend. Er entschied sich für die Bildhauerei und trat in den Dienst des Konstruktivismus, der den technischen Hintergrund und Formenreichtum der Zeit sowie die Palette des Materials in eine organische Einheit ordnet.

Einer der Besucher der Kunstausstellung kam ziemlich treffend dem Wesen der Skulpturen von Ézsiás sehr nahe. Seine kurze Erklärung: "Der Besitz an solchen in dieser Kunst enthaltenen geistigen und ästhetischen Werten setzt prinzipiell eine gewisse Bewandertheit in den technischen Wissenschaften, der Kenntnis von Industriestoffen, der Vielfältigkeit der Bearbeitungstechniken und in der darstellenden Geometrie voraus." Dabei untersuchte er ein aus zwei Würfelstümpfen komponiertes, kaum gegliedertes Prisma, das eine leichte geometrische Aufgabe materialisiert und dadurch dem wortkargen Gegenstand einen künstlerischen Rang verleiht. Eine ähnliche Auffassung und Disziplin spiegelt auch die Raumplastik aus Aluminiumprismen wider. Gut voneinander unterscheidbar umreißt die Kunstausstellung die einzelnen Schaffensperioden Ézsiás'.

Die Entwicklung verläuft spürbar von der Einfachheit zur Kompliziertheit auf eine sich auflösende Harmonie hinaus. Es ist möglich, daß ein dem reiferen Mannesalter zustrebender Mensch auf diese Art mit den Illusionen seiner Umwelt, den Veränderungen in seinem eigenen Leben, der Reinheit, der Ordnung und des Gleichgewichts abrechnet. Die Bausteine sind zahlreicher geworden, die Eckigkeit und Rundungen werden von Diagonalen, Schnittpunkten und Durchbrüchen ersetzt und die Eintönigkeit geht in Dynamismus über. Die Disharmonie wird durch grelle Farben, Figuren oder durch entfremdende Materialien verstärkt. Die präzise Verarbeitung wird in den Hintergrund gedrängt. Das gefundene Material in seiner eigenen Brutalität, die die kapriziösen Gebilde zum Leben erweckenden Eisenabfälle, Rohrstücke, Profilstahl, verbogenen Maschinenteile und sogar die Schweißnähte mit ihrer Verschlissenheit und dem Rost beherrschen die Kompositionen. Diese Gegenstände werden von ihm unglaublich erfinderisch zu einer neuartigen Konstellation zusammengefügt.

In einer früheren Periode lebte Ézsiás in vertrauter Symbiose mit Holz. Die Schnitzerkolonie im Bakony-Gebirge, die er jetzt neu organisieren und wiederbeleben möchte, schenkte ihm mit ihrer Naturverbundenheit die Friedlichkeit der entspannenden Stille. Das Schreckgespenst des Naturverfalls zwang ihn wieder einmal zu einer Richtungsänderung (auch) in seinem künstlerischen Schaffen. Zwar sind seine Werke noch aus Eisen, es erscheinen jedoch immer mehr organische Elemente darin. Der Keim dazu entwickelte sich schon in der Kleinplastik mit dem Titel

"Verbindung" oder in der gelben Konstruktion aus Bögen und Spiralen. Auf seinen neusten Reliefs ist jedoch eindeutig die natursuchende Absicht zu spüren. Das ist seine Antwort auf die Zerstörung der Wälder und der Natur, auf die gigantomanischen Naturvergewaltigungen und er erhebt seine Stimme für ihr Leben.

So steht es jetzt um István Ézsiás, den Bildhauer. Er ist Fünfzig geworden. Ein ehrbares Lebenswerk hat er schon geschaffen. Seit langer Zeit ist er aktiver Teilnehmer, Organisator und Schöpfer des regionalen Künstlerlebens. Seine besten Arbeiten gliedern sich in die zeitgenössische ungarische Kunst ein. Seine Ausstellung in Szombathely ist ein Zeugnis dafür.

NÁNDOR SALAMON

Our Contemporary, the Sculptor Thoughts about the art of István Ézsiás

(Kisalföld július 24.)

In recent years, there has been a sense of mystery about the „team work" of the former Rába Symposium*. Their activity induced friendly support as well as suspicious antipathy. The members of this outstanding company have meanwhile achieved a high exhibition standard through their oeuvres. The majority showed loyalty to the connecting principles, whereas others went through a spectacular change of style.

In the life of István Ézsiás, this group played a special role. His artistic ambitions were considerably affected by the common experience with János Fajó, István Haraszty and Instván Nádler. His chosen master, Tibor Csiky, who died in 1989, had influenced him with his enthusiasm and consistency and gave him a model for his entire life. The initial encouragement received from Sándor A. Tóth proved a firm foundation, too, and from these two sources István Ézsiás developed his own style, through constant interaction with the era's mentality.

Csiky's, Nádler's, Bohus's and Fajó's works can be seen in a permanent exhibition in the Szombathely Gallery**. The fellow-sculptor Ézsiás's approximately fifty pieces, too, have found this environment very hospitable. His sculptures, reliefs and objects communicating and interpreting the principles of constructivism have vividly interacted with his works in the background and the pieces of Rezső Móder, László Horváth and Ildikó Várnagy, later participants of the Győr Symposium***. His own exhibition justifies his earlier crucial decision; he had initially prepared to be a painter, but he realised in time that the

---

* Rába Symposium: an annual meeting and artists' colony for mainly Hungarian sculptors and painters in the town of Győr in Northwestern Hungary. It was organised in the 1960s and 1970s and sponsored by Rába Factory of Train Carriages (now a factory cooperating with the German Audi Company). (Translator)

**Szombathely, similarly to Győr, is a great cultural centre in Western Hungary. (Translator)

*** Győr Symposium: in some sense the successor of the Rába Symposium, an international artists' colony in Győr for people coming from Finland, the Netherlands, France, Romania, Germany and other foreign countries as well as from Hungary. It is annually organised within the programmes of the Győri Nyár (Győr Summer Festivals) and the exhibitions and other events usually attract considerable interest in – and outside the town and even outside the country. (Translator)

plane of the canvas or the paper would not be sufficient for the expression of his enormous powers. His goal was to conquer space and time, and on the way he was searching for the new order of shapes and the pinnacles of a sense of the monumental. He chose sculpture and became a herald of constructivism, the style uniting the era's technical background, material resources and wealth of forms int oan organic whole.

One of the visitors approached the essence of Ézsiás's sculptures with remarkable insight. „The possession of such mental and aesthetical qualities expressed through these works," he said, „implies a good knowledge of technology, industrial raw materials, a diversity of working techniques and geometry." He was just observing a cuboid composed of two distorted cubes that transforms a simple mathematical problem into matter, giving an artistic value to the otherwise taciturn object. Similar attitude and discipline are reflected through the spatial shapes formed from aluminium cuboids, too. The works of the display illustrate lucidly the phases of Ézsiás's art. The procedure is perceivably heading from utter simplicity towards complexion, where the harmony begins to be disturbed, as we advance in time. Perhaps, this is the way how the man approaching maturity reacts to the changes of his environment and his life, the shaking illusions of purity, order and balance. The parts get more and more complex, the rectangular and circular shapes are attacked by diagonals, cuts and cracks, and monophonic composition is replaced by a dynamic polyphony. Disharmony is enhanced through contrasting colours, strange forms and different materials. The precise treatment is reduced to secondary importance. The sculptures are dominated by the brutality of the metal structures, machine parts, tube pieces and other stained iron objects found at factories that evoke the feel of the irregular and the asymmetrical. These are then organised with incredible creativity into new constructions.

In an earlier period, Ézsiás had been characterised by his close relationship with wood. The Bakony Symposium* presented him with the warmth of nature and the peace of regenerating silence. However, the threat of pollution and the destruction of our environment made him change his orientation once again. Although be is still working with metal, more and more organic elements and motifs appear in his pieces.

---

* Bakony Symposium: Bakony is the name of a group of hills in Western Hungary north of Lake Balaton. The Bakony Symposium used to be a yearly artists' colony in these hills, primarily for Hungarian artists, the activity being most concerned with wood-carving and wood sculpture. Recently, István Ézsiás has been attempting to revive the traditions of this event that broke down several years ago. (Translator)

The roots of this development can be recognised in his small sculpture Kapcsolatok (Connections) or in his Spiral for instance. In his later reliefs one can trace this attitude of searching for nature even more strongly. Thus he opposes the destruction of forests, the damaging of beautiful panoramic sites and man's scandalous offences against nature. He fights for life.

Here is István Ézsiás, the sculptor, today. He is fifty. He already has a decent oeuvre behind him. For a long time he has been an active member and organiser of the region's* artistic life. His best works have reached the heights of good contemporary Hungarian art. His present exhibition in Szombathely proves this perfectly.

NÁNDOR SALAMON

Translated by Boldizsár Fejérvári

Source: Kisalföld (regional daily newspaper of Győr Moson Sopron County), 10th July 1993. Kortársunk, a művész: Article about István Ézsiás's single exhibition in the Szombathely Gallery between 4th June and 4th July 1993.

* István Ézsiás plays a major role in the cultural life of Győr Moson Sopron County, the north-western province of Hungary with Győr as its capital. He organises exhibitions, takes part of artistic programmes and is the executive manager of the Győr Symposium. (Translator)

Notre contemporain, le sculpteur Réflexions sur les oeuvres d'Ézsiás

(Kisalföld július 24.)

Une légende encercle aujourd'hui "l'esprit d'équipe" de l'ancien Symposium Rába à Győr. Leur activité a inspiré à la fois de la sympathie compréhensive et de la répulsion réservée. Les membres de cette compagnie remarquable sont aujourd'hui promus - par leurs oeuvres - au rang des artistes de musée. La plupart d'entre eux sont restés fidèles à l'idée commune, d'autres ont subi une métamorphose spectaculaire. Ils ont déjà leur propre mort, en la personne de Tibor Csiky.

Ce groupement a une importance particulière dans la vie d'István Ézsiás. Sous l'influence de la création faite en commun avec János Fajó, István Haraszty et István Nádler, ses aspirations artistiques ont pris un tour fondamental. Parmi les camarades, son maître élu, Tibor Csiky, l'a particulièrement saisi par sa détermination et son attitude, et lui a montré le chemin pour la vie. Les débuts faits dans le cercle de Sándor A. Tóth se sont avérés une bonne base. De ces deux points de départ s'est déployé son propre art entrant toujours en dialogue avec l'esprit de l'époque.

Les oeuvres de Csiky, Nádler, Bohus et Fajó sont présentés à une exposition permanente dans la Galerie de Szombathely. Ce milieu a fourni un cadre familier aux quelque cinquante créations d'Ézsiás, artiste ayant adhéré au groupement et y étant admis pour compagnon. Les sculptures, reliefs et structures dénotant et diffusant l'idée du constructivisme sont entrés en interaction vive avec les oeuvres se confondant au fond et avec les oeuvres d'art plastique des membres ultérieurs comme Rezső Móder, László Horváth et Ildikó Várnagy. L'exposition d'Ézsiás a fourni - non pour la première fois - la preuve concrète de la pertinence de sa décision d'autrefois. En se préparant à la peinture, il s'est avisé à temps du fait que les méplats de la toile ou du papier ne fournissaient pas suffisamment d'espace pour les forces l'éclatant. En recherchant un nouvel ordre formel et en s'efforçant de regagner les sommets de la monumentalité, il aspirait à la conquête de l'espace et du temps. Il a opté pour la sculpture et est devenu l'adepte du constructivisme synthétisant la technique, la richesse formelle et le choix de matériaux de l'époque.

L'un des visiteurs de l'exposition a saisi avec justesse l'essentiel des sculptures d'Ézsiás. (La possession des valeurs spirituelles et esthé-

tiques se recelant dans cet art suppose a priori une pointe de compétence dans les sciences techniques, dans la connaissance des matériaux industriels, dans la multiplicité des techniques de façonnage et dans la géométrie descriptive.) Ce visiteur était en train d'examiner un parallélépipède peu articulé, composé de deux cubes réséqués. Cette composition matérialise un problème géométrique facile, en élevant l'objet taciturne au rang de l'artistique. La forme spatiale formée de parallélépipèdes en aluminium reflète une conception et discipline similaires. Les objets exposés dessinent bien les différentes périodes d'Ézsiás.

Le processus va - perceptiblement - du simple au complexe, vers l'harmonie dérangée. Il se peut que l'homme avançant vers l'âge viril veuille ainsi tenir compte des changements de sa propre vie, de l'illusion de la pureté, de l'ordre et de l'équilibre. Les éléments constitutifs se multiplient; des diagonales, intersections et ruptures succèdent à la forme angulaire et à la rotondité, le dynamisme alterne avec la monotonie. Une couleur tranchée, une forme disparate ou une matière étrangère renforcent cette dysharmonie. Le façonnage précis passe au second plan. La matière trouvée domine dans sa brutalité les sculptures; des ferrailles éveillant des formes capricieuses, des tronçons de tube, des profilés, des pièces détachées jetées et même la soudure, tous avec leur vétusté et rouille. Ézsiás les incorpore dans une nouvelle constellation avec une incroyable ingéniosité.

Dans une de ses périodes précédentes, Ézsiás vivait en symbiose intime avec le bois. La colonie des sculpteurs en bois de Bakony - qu'il est en train de réorganiser et revivifier - l'a doué de la proximité de la nature, de la paix du silence résolvant. Le cauchemar du dépérissement de la nature l'a contraint de nouveau à changer de direction (également) dans son travail artistique. Quoique toujours en métal, mais de plus en plus d'éléments organiques apparaissent sur ses oeuvres. Le germe s'est déjà caché dans sa petite plastique intitulée (Relation) ou dans sa sculpture jaune construite d'arcs et de spirales. Cependant, sur ses nouveaux reliefs l'on découvre clairement l'intention de la recherche de la nature. Il répond ainsi au dépérissement des forêts, à la destruction des paysages, aux meurtres gigantesques de la nature, en élevant sa voix pour la vie.

István Ézsiás, le sculpteur, en est làactuellement. Il a cinquante ans. Il a derrière lui un oeuvre respectable. Depuis longtemps il est acteur, organisateur et créateur actif de la vie artistique de la région. Ces meilleures oeuvres s'intègrent cependant à l'art contemporain hongrois. Son exposition à Szombathely en fournit la preuve.

PAR NÁNDOR SALAMON

Ézsiás István szobrai Győrött

(Népszabadság június)

Ézsiás István szobrászművész, akinek munkái egyszerre emlékeztetnek a holland Rietveld konstrutivista házaira-bútoraira, meg egy kocsirakomány, véletlenszerűen felpakolt vasanyagra, és mégis messziről felismerhetően egyéniek, most két győri kiállítóhelyen is bepillantást enged negyedszázados alkotómunkájába. A Napóleon-házi Műcsarnokban nagyobb, a Városi Művészeti Múzeum mesterien felújított Magyar Ispita-épületében pedig kisebb plasztikái láthatók július 2-ig. A kettős retrospektív tárlat olyan művészt mutat be, akinek következetességét, a hatvanas évek eszményeihez való szilárd kötődését az időközben fellépett áramlatok csak még becsesebbé avatják.

Mire gondolok? A Csiky Tibor-féle, geometrikus szobrászathoz, felületképzéshez váltig ragaszkodó Ézsiás a modernizmusnak azt a válfaját műveli, amely a háborúkban, propagandisztikus-misztikus hazugságokban lejáratódott. Európát egy ideális formanyelvvel óhajtotta kivezetni a sehová sem vezető zsákutcából: a látványfestészet és -szobrászat „békanyálas" (Vajda Lajos kifejezése) világábrázolásából. Ideális formanyelvet említettem. Nos, mindenfajta geometrikus valóságábrázolás sajátsága az idealizálás. Hiszen ha a henger a síkkal egy adott pillanatban egyetlen egyenes vonalban érintkezik, a valóságban hiába keressük e tétel igazolását: a szekérkerék az úttal sohasem érintkezik egyetlen egyenes vonalban.

A hatvanas-hetvenes évek magyar konstruktivizmusa, amely a Kassák-féle konstruktivizmusra-aktivizmusra tekintett erőforrásként vissza, és formaadásában éppúgy merített a korai orosz avantgardból, mint a holland De Stijl mozgalomból vagy a Bauhausnak elfojtásáig szüntelenül bővülő formakincséből, két okból is folytatható hagyomány, akármit sugallnak is az időközben fellépett, csak rendetlenségükben és komolytalanságukban következetes áramlatok vagy a legújabb sajtótámadások.

Először is, mára teljességgel világos, hogy művészileg-esztétikailag teljes értékű eszköztárról, a valóságot tartósan „lefedő" világlátásról, a klasszikus kiérlelődésig eljuttatható, és oda legtöbbször el is jutó formakultúráról van szó. Ami természetesen nem jelenti azt, hogy mondjuk, a szobrászat Henry Moore-i organikusságának vagy Brancusi-féle tépettségének nincs helye a modernizmus napja alatt.

Másodszor, a modernizmus mai folytatóit morálisan is a régiekkel színleg szakító, őket azonban kizsákmányoló posztmodernek fölé emeli az a minden mozdulatukból kisütő gesztus, amely visszamenőlegesen is igazságot szolgáltat a modernizmus úttörőinek, akiket gumibotokkal és tarkólövésekkel térítettek el totalitárius cenzoraik attól, hogy teljes, lezárt életműveket hagyjanak hátra.

Ézsiás István ettől még rossz szobrász is lehetne. Sokoldalúsága azonban mindazt tartalmazza, amit az imént elmondtam, és ennél többet is tartalmaz. Mert lehetelen nem felfigyelni arra a változatos szintaxisra, amelyben a modern elődök lexikáját (szókincsét) alkalmazza: rugalmasan, leleményesen, feladathoz szabottan. Márványon kívül minden anyagban otthonos; még elhasznált kőművesszerszámokat (hóbnikat, kartecsniket) is a hűvös súrlófényben feltündöklő konstrukciókká dolgoz össze. Legszebbek elegáns, cső-, lemez- és zártszelvénydarabokból összerótt, lemart és mattra festett konstrukciói, de kivájt acél- és aluminiumtömbjei is szíven ütik a nézőt zömök dinamizmusukkal.

A dunántúli városokban (Veszprémben, Pápán, Pécsett és Győrött) sokat működött Ézsiás István, aki szimpóziumok, művésztáborok szervezésében is fáradhatatlan, most felsőbb grádicsra hágott eddigi munkásságát összegezve. Biztos kezű, éles látású, harmonikus művész. Méltó tiszteletünkre.

HERNÁDI MIKLÓS

István Ézsiás' Skulpturen in Győr

(Népszabadság június)

Der Bildhauerkünstler István Ézsiás - dessen Werke gleichzeitig an die Häuser und Möbel des holländischen Konstruktivisten Rietveld, sowie an das ungeordnet aufgeladene Eisenmaterial einer Wagenladung erinnern, und trotzdem schon von weitem an ihrer Individualität zu erkennen sind - läßt jetzt sogar in zwei Győrer Ausstellungen einen Einblick in seine Schöpfungen eines Vierteljahrhunderts gewähren. Bis zum 2. Juli sind in der Kunsthalle des Napoleon-Hauses seine größeren Werke und im kunstvoll restaurierten Ungarischen Hospitalgebäude des Städtischen Kunstmuseum seine Kleinplastiken zu sehen. Die doppelte retrospektive Kunstausstellung stellt einen Künstler vor, dessen Beharrlichkeit und starke Bindung zu den Idealen der sechziger Jahre durch die inzwischen eingetretenen Strömungen nur noch höher geschätzt werden.

Was ich damit meine? Der an die geometrische Bildhauerei und Oberflächengestaltung der Art von Tibor Csiky beharrlich festhaltende Ézsiás geht einer Varietät des Modernismus nach, die in den Kriegen von den propagandistisch-mystischen Lügen um ihr Ansehen gebracht wurde, die Europa mit einer idealen Formensprache aus der ins Nichts führenden Sackgasse leiten wollte: heraus aus der "wasserverpesteten" (Ausdruck von Lajos Vajda) Weltdarstellung der Illusionsmalerei und -bildhauerei. Ich habe eine ideale Formensprache erwähnt. Nun, die Eigenheit jeglicher geometrischer Wirklichkeitsdarstellung ist nun mal die Idealisierung. Denn wenn der Zylinder die Ebene in einem bestimmten Moment in einer einzigen geraden Linie berührt, suchen wir die Bestätigung dieser These in der Wirklichkeit vergebens: das Wagenrad berührt die Straße nie in einer einzigen geraden Linie.

Der ungarische Konstruktivismus der sechziger und siebziger Jahre - der aus der Quelle des Konstruktivismus-Aktivismus von Kassák Kraft schöpft und auf ihn zurückblickt, und in seiner Formgebung sowohl auf die frühe russische Avantgarde, als auch auf die holländische De Stijl Bewegung zurückgreift, oder auf den sich pausenlos vermehrenden Formenreichtum des Bauhauses - ist eine aus zwei Gründen weiterzuführende Tradition, ganz gleich, was auch die inzwischen zum Vorschein gekommenen, und nur in ihrem Durcheinander und ihrer Unausgereiftheit konsequenten Strömungen oder die neusten Presseattacken glauben machen wollen.

Erstens ist schon jetzt deutlich geworden, daß es sich um eine künstlerisch-ästhetisch vollwertige Kunstmit/telsammlung, um eine sich mit

der Wirklichkeit permanent "deckende" Weltanschauung und eine Formenkultur handelt, die es bis zur klassischen Ausgereiftheit bringen kann und es sogar vielfach dazu bringen wird. Was natürlich nicht bedeuten soll, daß zum Beispiel die Organik von Henry Moore's Bildhauerkunst oder die Zerrissenheit in Brancusi's Werken keinen Platz unter der Sonne des Modernismus haben.

Zweitens werden die heutigen Weiterführer des Modernismus auch moralisch über die Postmoderne gestellt, die zwar mit den Vorgängern scheinbar abgeschlossen hat, sie dennoch ausbeutet, und zwar durch eine aus all ihren Bewegungen herausleuchtende Geste, die den Bahnbrechern des Modernismus auch rückwirkend Gerechtigkeit widerfahren läßt, die von ihren totalitären Zensoren mit Gummiknüppeln und Genickschüssen davon abgehalten wurden, ein vollkommenes und abgeschlossenes Lebenswerk zu hinterlassen.

Trotz alledem könnte István Ézsiás auch ein schlechter Bildhauer sein. Seine Vielseitigkeit umfaßt jedoch all das, was ich im Vorausgehenden erwähnt habe und auch noch mehr. Es ist einfach unmöglich, diese mannigfaltige Syntax nicht zu beachten, mit der er die Lexik (den Wortschatz) der modernen Vorgänger anwendet: und zwar flexibel, entdeckungsfreudig und der Aufgabe angepaßt. Außer mit Marmor ist er mit sämtlichen Materialien vertraut; sogar abgenutzte Maurerwerkzeuge (zweigriffiges Streichbrett, Kardätsche) verarbeitet er zu Konstruktionen, die im kühlen Streiflicht sichtbar werden. Am schönsten sind seine zusammengeprägten, abgefrästen und matt bemalten eleganten Konstruktionen aus Rohr-, Blech- und Profilstücken, aber auch seine ausgehöhlten Stahl- und Aluminiumblöcke stehlen sich mit ihrem konzentrierten Dynamismus in das Herz der Besucher.

István Ézsiás hat in den transdanubischen Städten (Veszprém, Pápa, Pécs und Győr) viel gearbeitet und auch bei der Organisation von Symposien und Künstlerdörfern war er unermüdlich; sein bisheriges Schaffen zusammenfassend hat er jetzt die höchste Stufe erklommen. Er ist ein harmonischer Künstler von sicherer Hand und scharfem Blick. Er ist unserer Ehre würdig.

MIKLÓS HERNÁDI





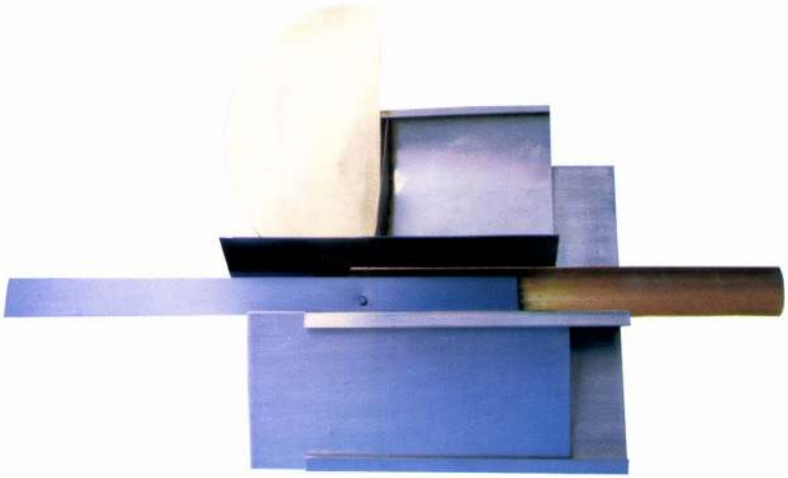

William M. Frej Kortárs Gyűjteménye – New York



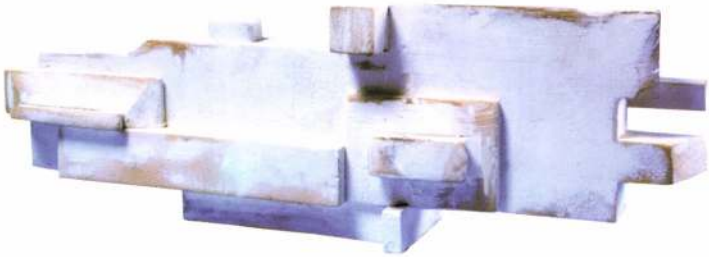



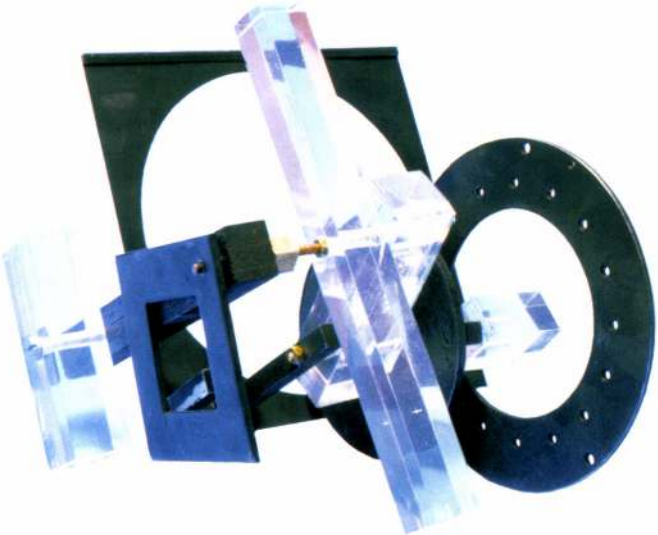



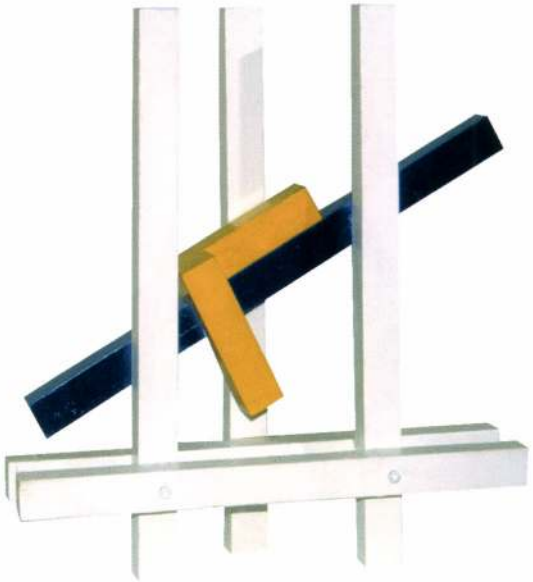

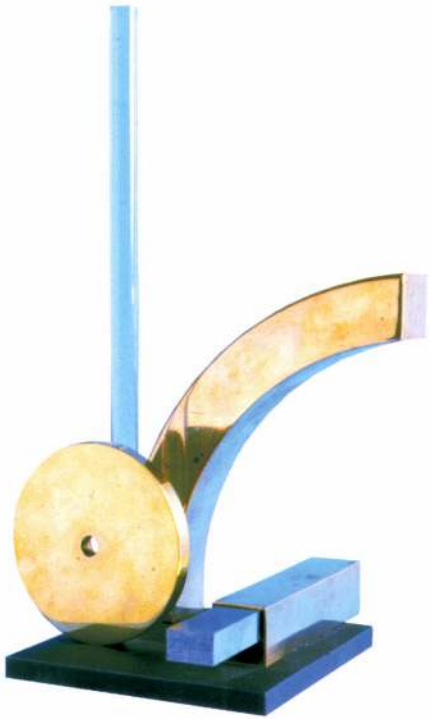

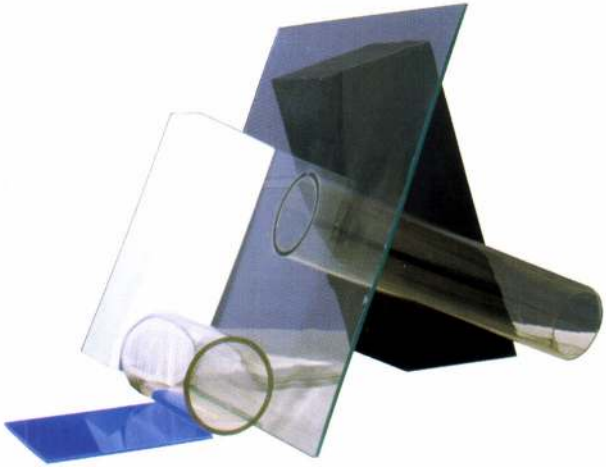

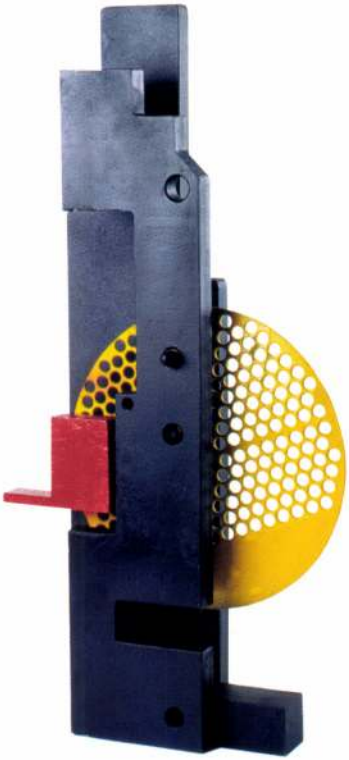

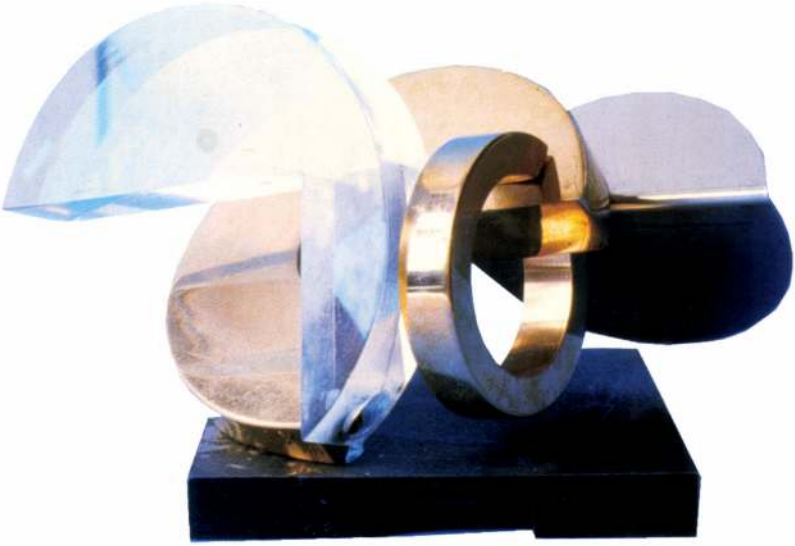

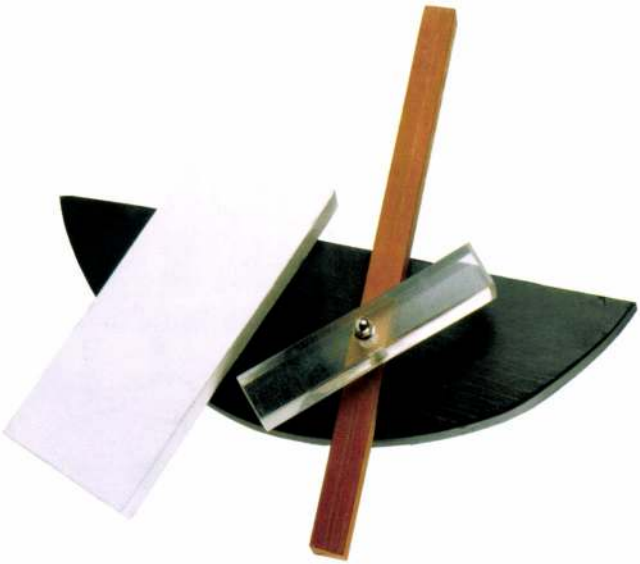

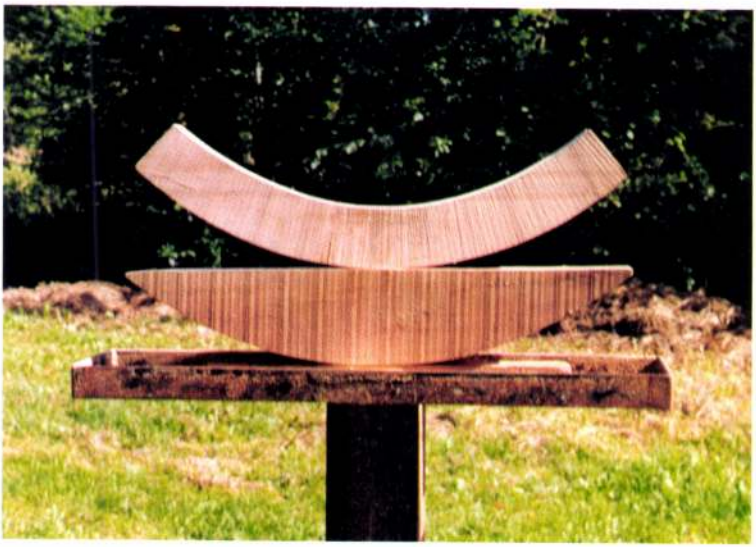

Bakonyi Faszobrász telep – Hubertlak



Nemzetközi Szoborpark Győr PSVMK

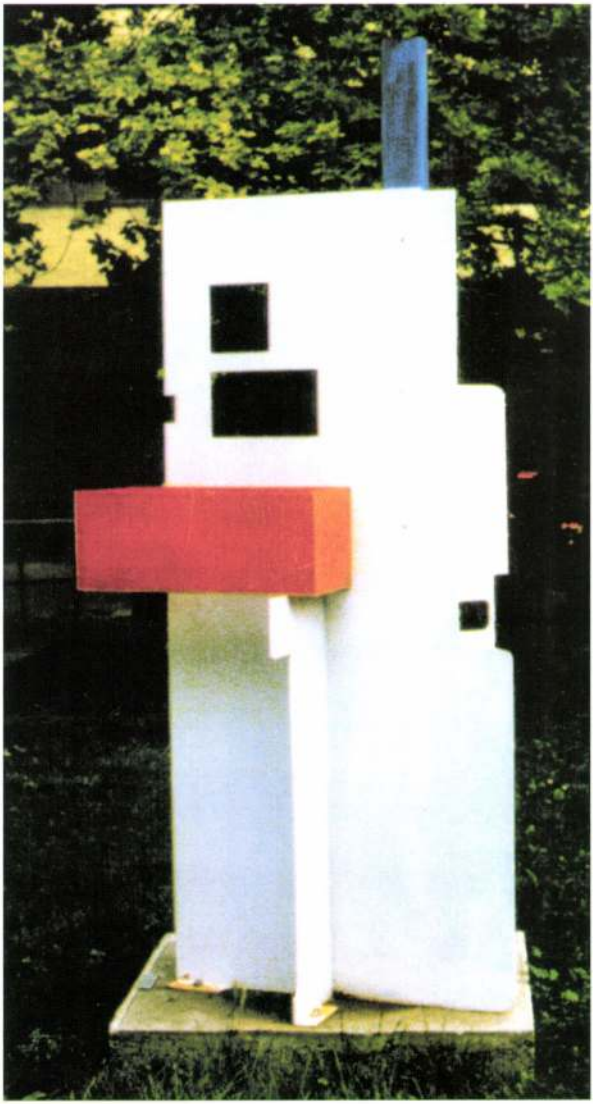

Nemzetközi Szoborpark Győr PSVMK

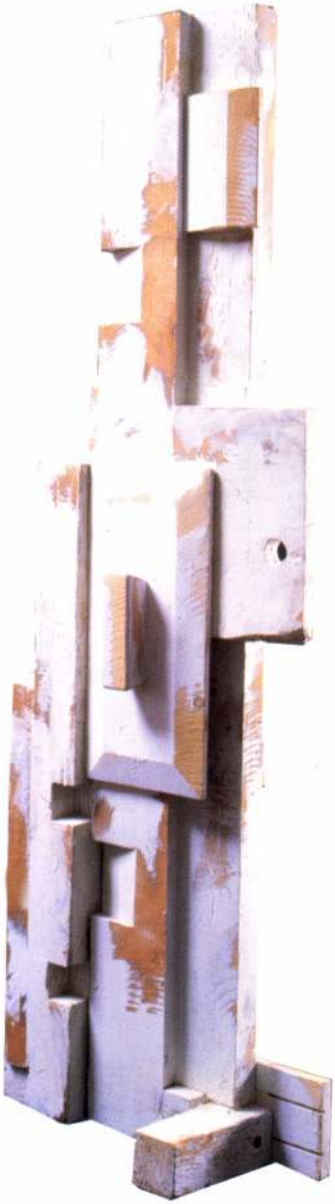

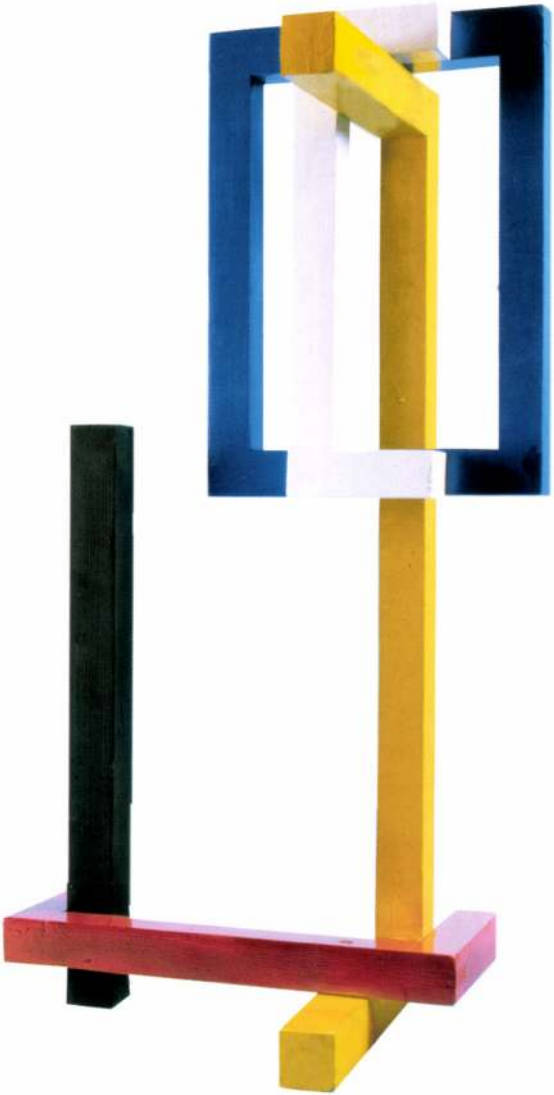

Nemzetközi Modern Múzeum – Hajdúszoboszló

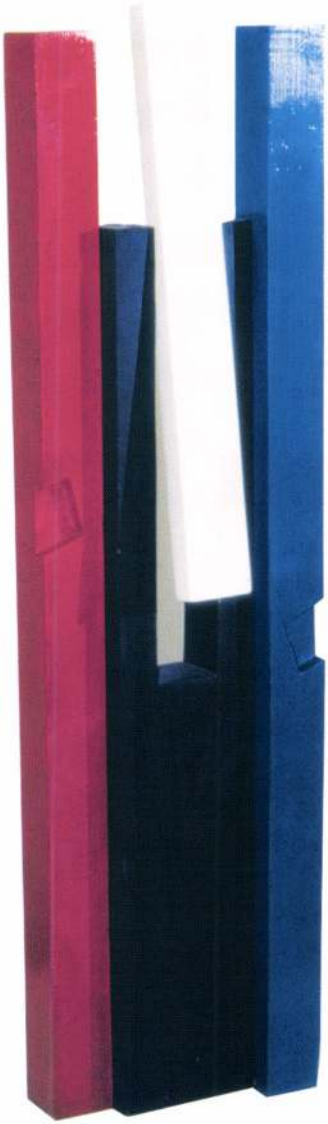

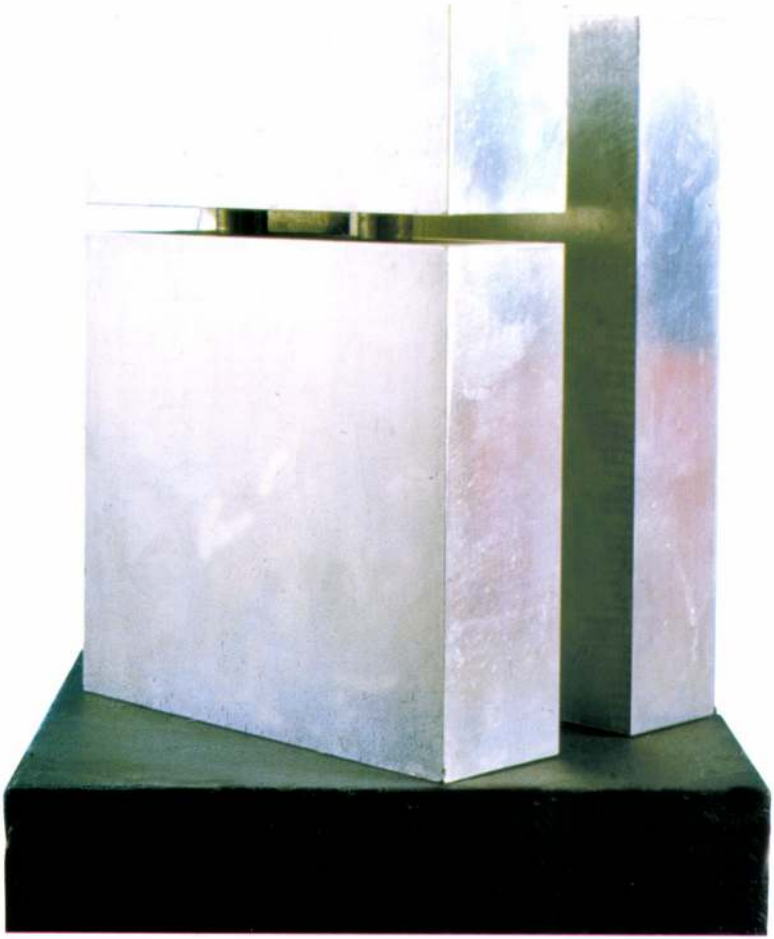

Rába Symposium 1979-80 – Győr



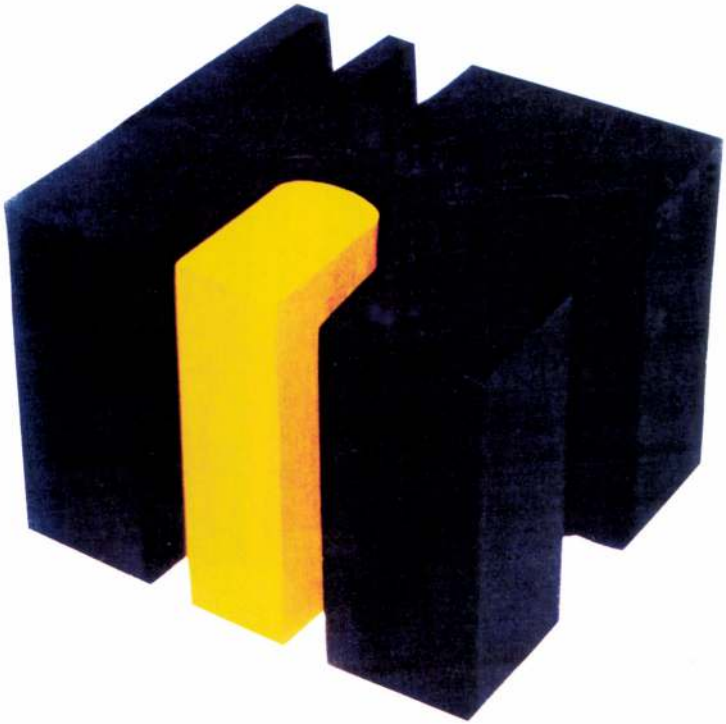

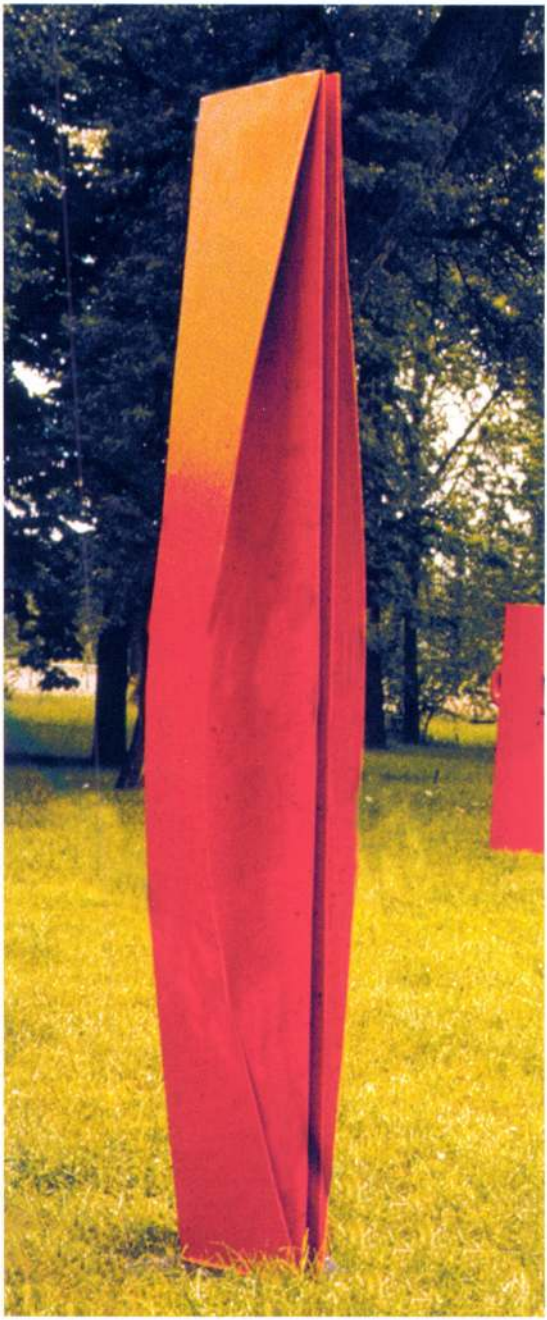

Sculptures by István Ézsiás at Győr

István Ézsiás is a sculptor whose creations are at once reminiscent of the Dutch Rietveld's constructivist houses and furniture and a truckful of iron heaped up on the platform in a total mess. And yet, they carry the distinctive mark of their artist's hands. Two exhibitions presenting Ézsiás' art have now been opened in Győr to help visitors construct a picture of his 25-year career: the Műcsarnok in the Napoleon house hosts an exhibition of the artist's larger-size sculptures, while the Municipal Museum of Art (Városi Művészeti Múzeum) located in Magyar Ispita displays Ézsiás' small-size works until 2 July. This double retrospective focuses on the artist whose staunch behaviour and devotion to the ideals of the sixties appear even more arresting in the light of subsequent trends.

What do I mean by that? Well, Ézsiás is a modernist sculptor who devoted himself to geometric sculpture and surface creation á la Tibor Csiky; who attempted to establish an ideal formal language to guide Europe (marred, in the wake of the wars, by propaganda-driven lies and mysticism) out of the rats' alley, who tried to lead European painting and sculpture out of the constraint to represent a "snotty" (term of Lajos Vajda), showy picture of an underglaze reality. I have mentioned an 'ideal formal language'; now, we have to admit that every geometric presentation of reality operates by means of idealisation - it can easily be conceived that if a cylinder, at one particular moment in time, contacts a plane in the form of a single straight line, in reality we can not find the justification of our thesis: a chariot's wheel will never touch the road in the form of one straight line!

Hungarian constructivist art of the 1960's and 1970's, which reached back to the foundation of the constructivist-activist movement of Kassák and owed its formal inspiration to early Russian avant-garde and the Dutch De Stijl, relied equally on the exceedingly rich storehouse offered by Bauhaus (incessantly expanding until its eventual termination). This constructivist tradition is justified by two reasons - regardless of media attacks and the passing trends of inconsistency and consistent confusion: one is them is the penultimate fact that - aesthetically speaking - a compact set of artistic tools coupled with a philosophy that permanently "covers" reality, and a formal culture aspiring at and most often achieving the classical sense of maturity are at work. This, however,

does not mean that Henry Moore's organic approach or Brancusi's "broken" imagery shall have no room in modernist sculpture.

The second reason is that, from an ethical vantage point, today's followers of the modernist movement also lie far above their post-modern exploiters who pretend to have broken away from the old only to abuse the modern. The gesture that is embodied in all of their motions retroactively makes modernist artists (barred by the violence of their totalitarian censors from leaving complete works onto posterity) veritable pioneers.

Regardless of what has been said, István Ézsiás could still be a bad sculptor. His multiple talents, however, comprise all that I have just described, and more... For we cannot but be amazed by the varied syntax which makes so valuable a use of his predecessors' lexicon - in a flexible, inventive and most suitable manner. Except marble, he demonstrates expert handling of all materials; even old bricklayer's tools, darbies and cuffs are made use of: worked into sparkling constructions that twinkle in brushing rays of cold light. Most beautiful of all are his elegant pipe-, plate- and profile iron-creations, with etched and dull surfaces, but the squat dynamism of his grooved steel and aluminium blocks is equally astounding.

Ézsiás, who has for the most part worked in the Transdanubian towns of Veszprém, Pápa, Pécs and Győr, has been the organiser and staunch supporter of symposia and workshops; he has recently assessed his artistic work thereby granting an even higher form to the artefacts. With firm hands and astute creative imagination, he is an artist in the service of harmony of whom we are duly proud.

BY MIKLÓS HERNÁDI

Les sculptures d'István Ézsiás à Győr

István Ézsiás l'artiste statuaire - dont les ouvrages rappellent aussi bien les maisons-meubles du constructiviste hollandais Rietveld qu'une voiturée de ferrailles entassée accidentellement en amas, et qui sont pourtant individuels à être reconnus à distance - donne un aperçu de son travail créateur de 25 ans dans deux salles d'exposition en même temps à Győr. Dans la Galerie d'Art de la Maison Napoléon sont exposées les grandes plastiques, tandis que le bâtiment Magyar Ispita reconstruit avec grande maîtrise du Musée des Beaux-Arts de la ville abrite les petites plastiques jusqu'au 2 juillet. Cette double exposition rétrospective présente un artiste dont l'esprit conséquent et l'attachement ferme aux idéaux des années soixante sont rendus davantage précieux par les courants ayant apparus entre-temps.

A quoi pense-je? Ézsiás, tenant fermement à la sculpture géométrique et à la configuration de surface de Tibor Csiky, cultive telle branche du modernisme qui souhaitait - par un langage formel idéal - sortir l'Europe compromise dans les guerres et dans les mensonges propagandistes-mystiques de l'impasse n'aboutissant à nulle part: celle de la représentation du monde couverte de "conferve" (expression de Lajos Vajda) pratiquée dans la peinture et sculpture spectaculaires. J'ai bien dit langage formel idéal. C'est que, l'idéalisation est le caractéristique de toute sorte de représentation géométrique de la réalité. Car, si dans un moment donné le cylindre touche le plan en une seule ligne droite, dans la réalité nous rechercherons en vaine la démonstration de cette thèse: la roue d'un chariot ne touchera jamais le chemin en une seule ligne droite.

Le constructivisme hongrois des années soixante et soixante-dix - qui a pris pour son ressource le constructivisme-activisme de Kassák, et qui, dans sa représentation formelle, a aussi bien puisé de l'avant-garde précoce russe que du mouvement hollandais De Stijl ou de la richesse formelle du Bauhaus s'élargissant sans cesse jusqu'à son refoulement - est une tradition pouvant être poursuivie pour deux raisons, quoi qu'ils en suggèrent les courants apparus entre-temps - qui ne sont conséquents que dans leur désordre et dans leur manque de sérieux - ou les attaques de presse récentes.

Tout d'abord, il est tout à fait clair de nos jours qu'il s'agit d'une

panoplie de moyens de pleine valeur du point de vue artistique-esthétique, d'une vision du monde "couvrant" durablement la réalité, d'une culture formelle susceptible d'être poussée jusqu'à la maturité classique et y parvenant dans la plupart des cas. Ce qui ne signifie pas, bien entendu, que par exemple le caractère organique de la sculpture d'Henry Moore ou l'état de déchirement de la sculpture de Brancusi n'ont pas leur place sous le soleil du modernisme.

Deuxièmement, les disciples contemporains du modernisme sont moralement élevés au-dessus des post-modernes (qui, rompant en apparence avec les anciens, cherchent à exploiter les modernistes) par ce geste émanant de tous leurs mouvements qui rend justice rétrospectivement aux pionniers du modernisme que leurs censeurs totalitaires ont fait détourner - par des coups de matraque et par des balles dans la nuque - de ce qu'ils laissent derrière eux des oeuvres complets et achevés.

Avec tout ce qui précède, Ézsiás pourrait être un mauvais sculpteur. Mais sa polyvalence embrasse tous ce que je viens de dire et même plus. Il est impossible de ne pas ouvrir les yeux sur le syntaxe varié dans lequel il applique le lexique des prédécesseurs modernes: ceci avec souplesse, ingéniosité et mesure respectant la taille de la tâche à réaliser. A part le marbre, il s'y connaît dans toute matière; il monte même à partir d'outils de maçon usés (lissoirs et taloches) des compositions resplendissant dans une lumière froide effleurante. Les plus belles sont ses constructions élégantes assemblées de tronçons de tube, de morceaux de plaque et de profils de plomberie, décrochées et peintes en mat, mais le dynamisme massif de ses blocs creusés en acier et en aluminium frappent également en plein coeur le visiteur.

István Ézsiás a beaucoup travaillé dans les villes transdanubiennes (à Veszprém, Pápa, Pécs et Győr). Infatigable également dans l'organisation des symposiums et colonies d'art, il vient de passer à un grade supérieur en résumant ses oeuvres jusqu'à présent. C'est un artiste qui a la main sure, qui est clairvoyant et harmonique. Il mérite notre dévouement.

PAR MIKLÓS HERNÁDI

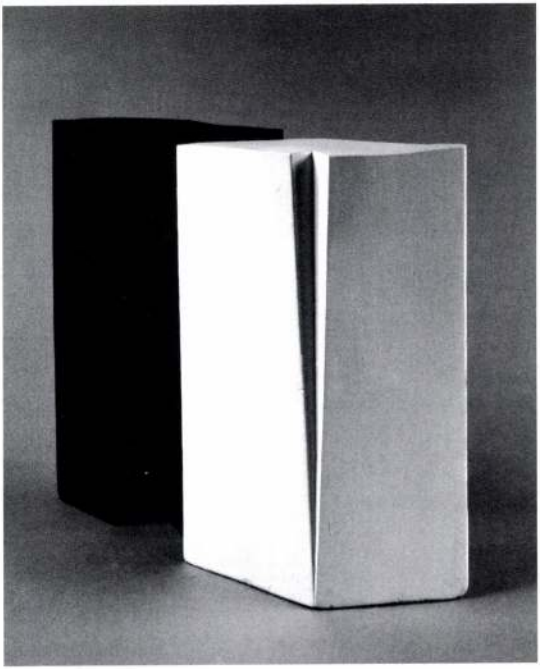



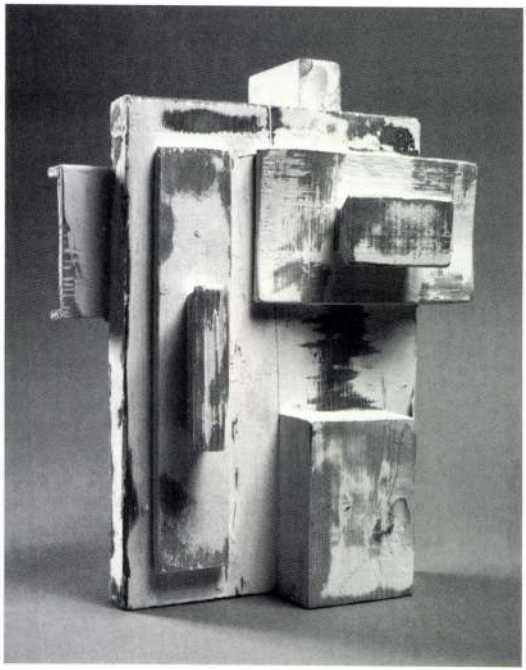

Xantus János Múzeum – Győr

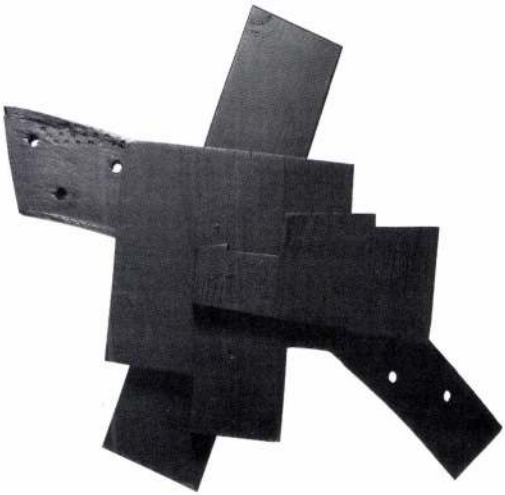



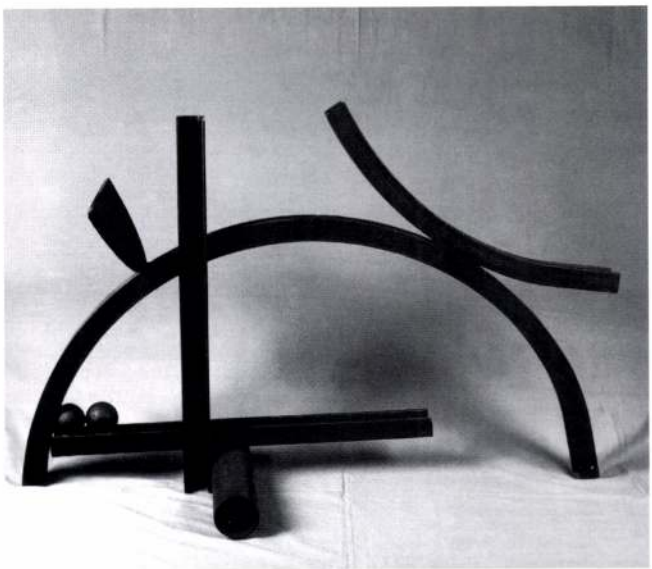

Körmendi Galéria – Budapest

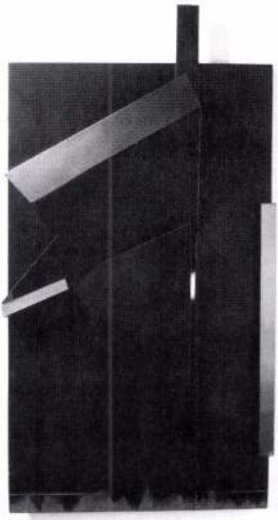

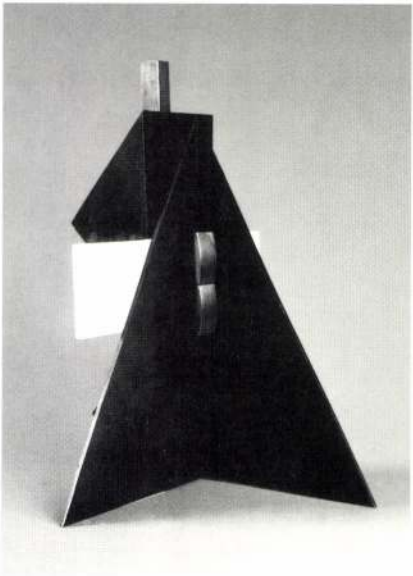

Kovácsné Koch Éva – Győr

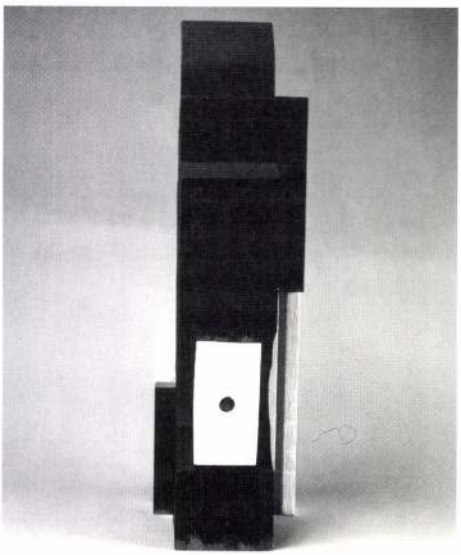

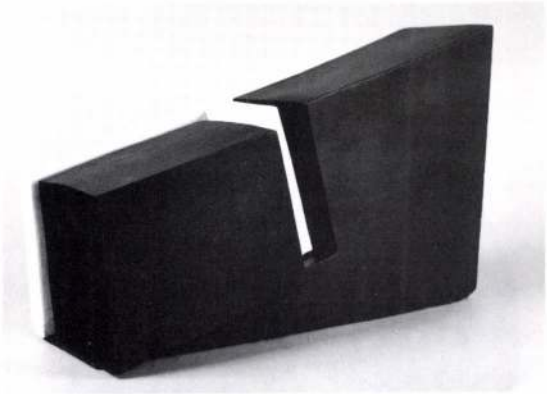

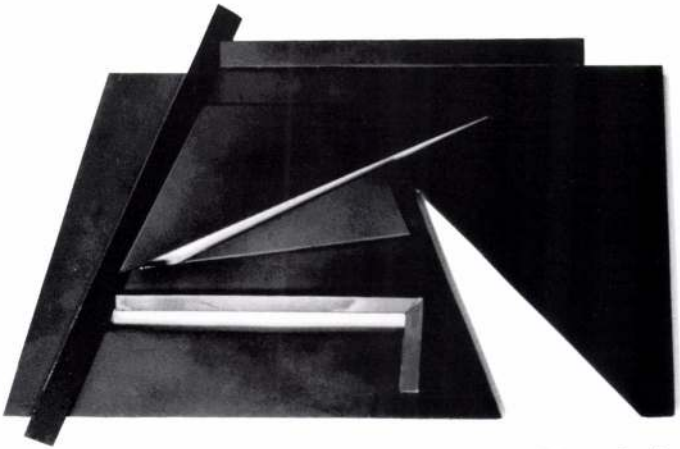

Rosta Csaba építész – Győr

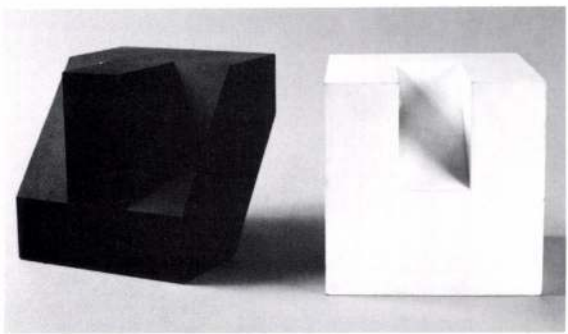



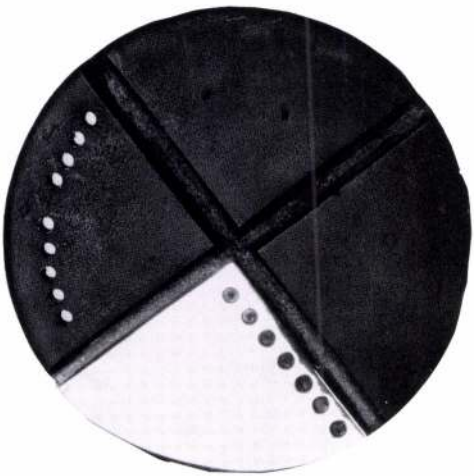

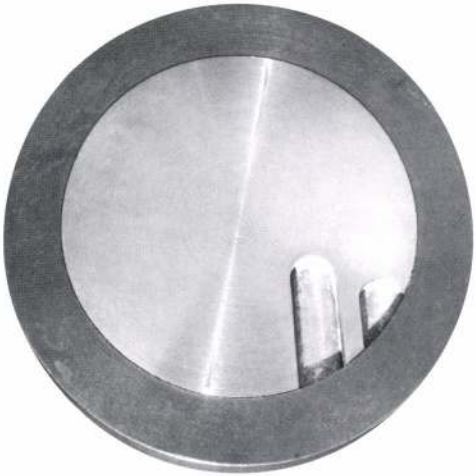

Magyar Érem és Kisplasztika London Goldsmits Hall

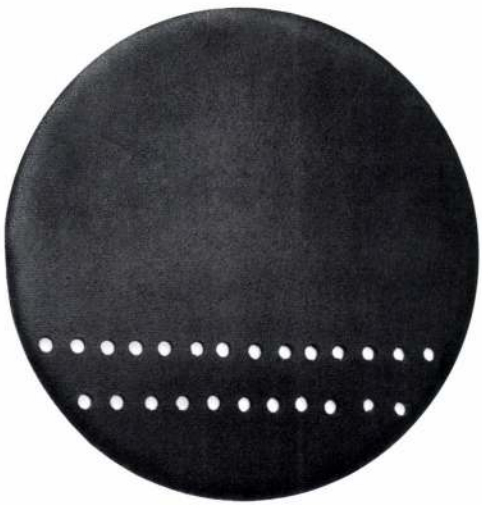

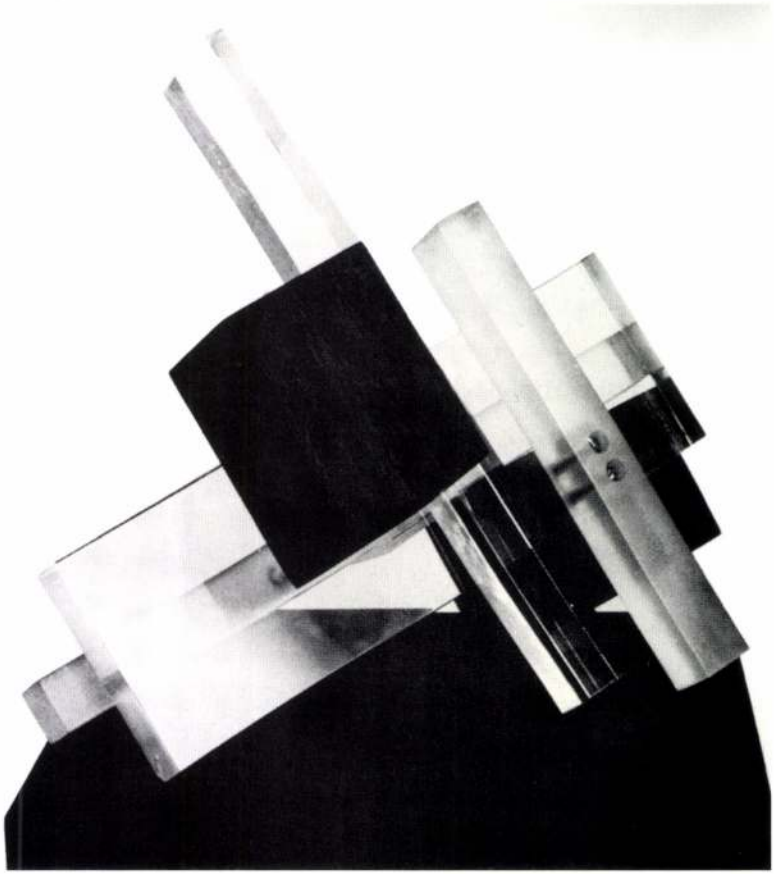

Almási Tibor gyűjteménye Győr

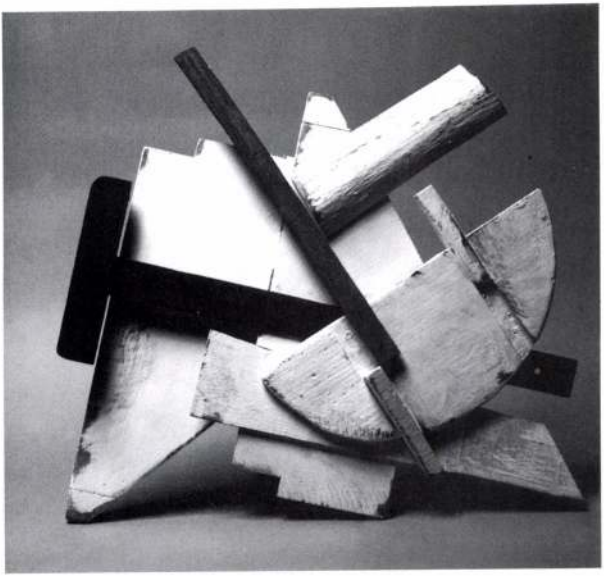

William M. Frej Kortárs Gyűjteménye New York







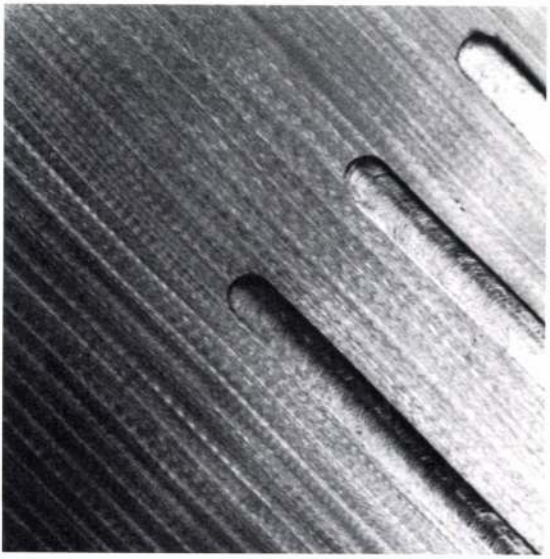

Krómacél-érem Rába Symposion – Győr

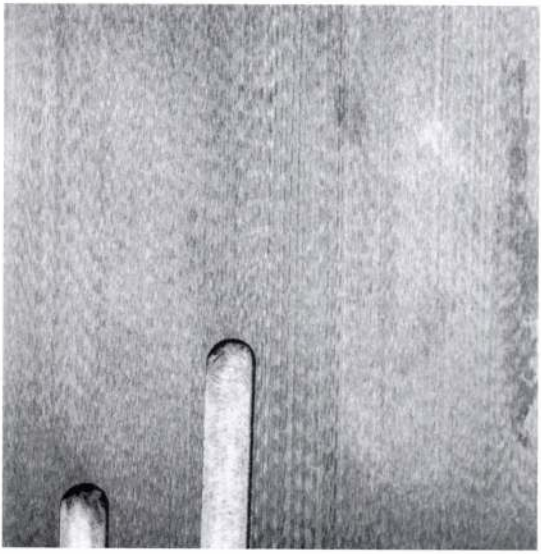

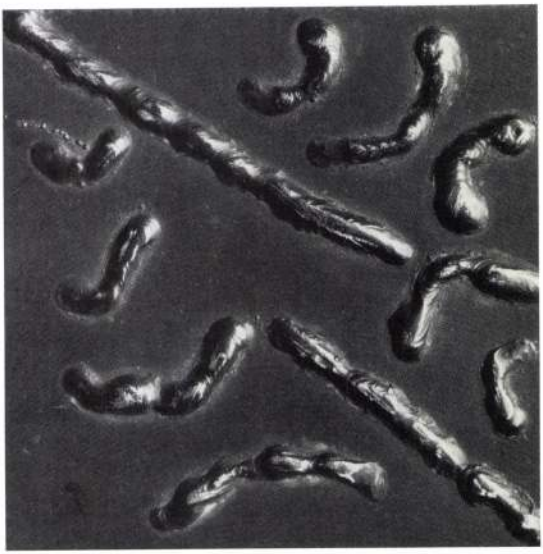

Fej vagy írás-éremkiállítás – Budapest

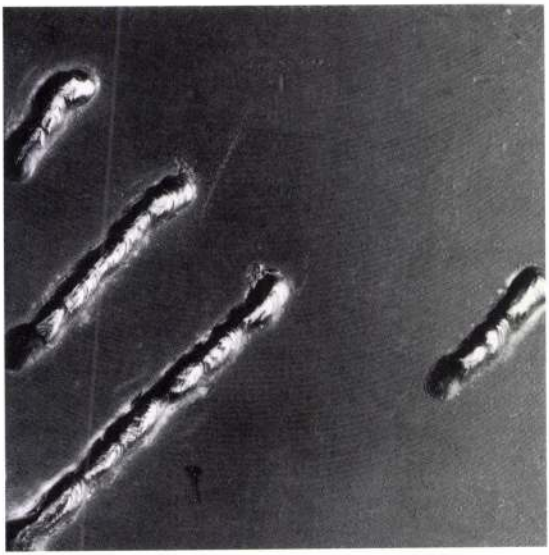

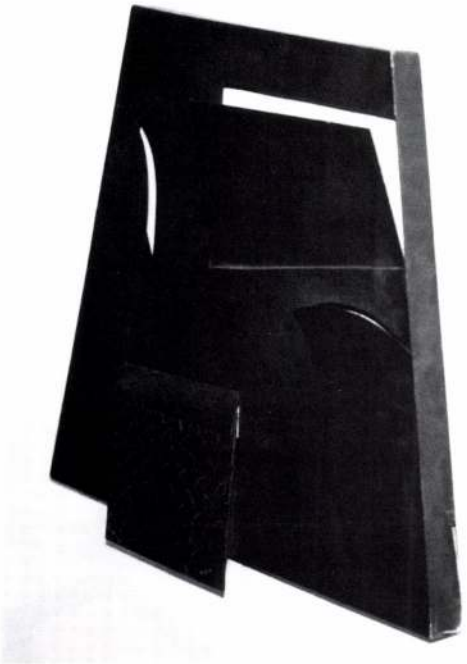

Kortárs Művészeti Képtár – Paks

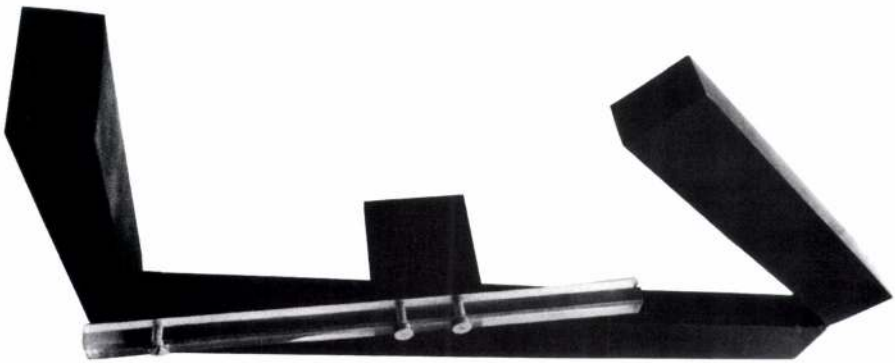

Matzon Ákos gyűjteménye – Solymár



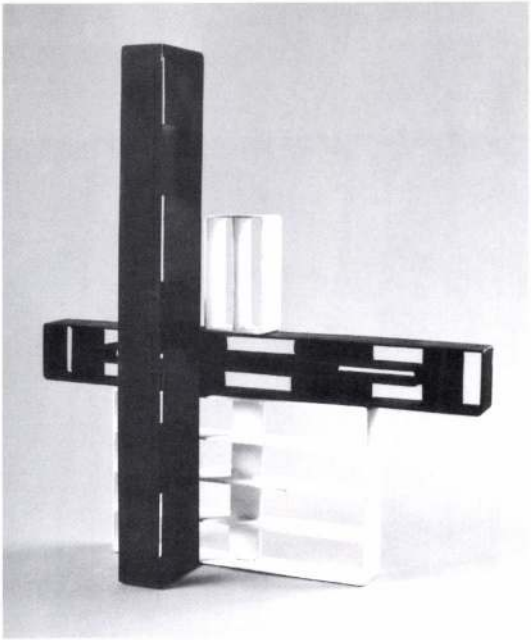



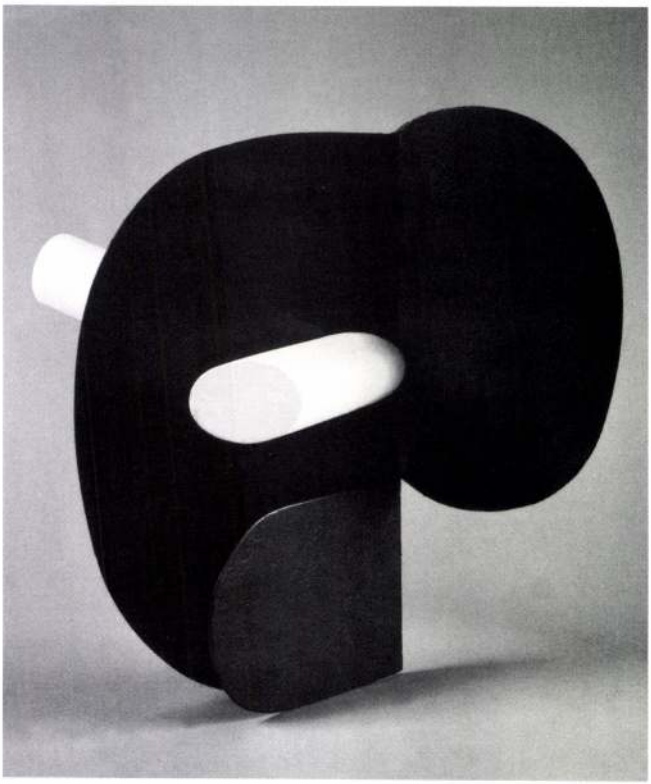

Szlaukó László gyűjteménye – Budapest

Fontosabb közszereplései és munkái:

- Veszprém Fiatalok Művészeti Stúdiója Galéria – szervezése
- Óceánia és Afrika kiállítás (installáció) – Tihany
- Költészet és a Balaton (installáció és rendezés) – Tihany
- A sármelléki asszony – etnográfiai kiállítás (installáció) – Keszthely (Miniszteri kitüntetés)
- Állandó természettudományi kiállítás (installáció) – Zirc – Bakonyi Természettudományi Múzeum
- Győri Művésztelep – Rába Symposion – alapító művészként
- Kelet–Nyugat kapcsolatok kiállítás rendezése – Győr Műcsarnok
- Collegium Hungaricum Bécs – Győr művészete kiállítás
- Természetmítoszok a képzőművészetben – Győri Műcsarnok
- Első magyarországi MADI kiállítás szervezése – Győri Műcsarnok
- Moholy-Nagy emlékkiállítás rendezése – Győri Műcsarnok
- Nemzetközi Szoborpark megalkotása – PSVMK – Győr (zöldövezet)
- Román– cserekiállítás Brassó – Győr

Művei állandó múzeumi kiállításokon és gyűjteményekben

Budapest – Magyar Nemzeti Galéria
Pécs – Modern Magyar Képtár
Paks – Modern Képtár
Dunaújváros – Kortárs Művészeti Intézet
Szombathely – Szombathelyi Képtár
Győr – Xantus J. Múzeum – Képtár
Győr – Városi Könyvtár,
Győr – Nemzetközi Művésztelep gyűjteménye
Győr – Városi Művészeti Múzeum
Franciaország – Meobeuge ART-MADI Múzeum
Duisburg – Gerhard Loseman
Győr – Nemzetközi MADI-Múzeum Alapítvány
Hedendagse – Zevenar – Oost-Europese Kunst
Zalaegerszegi Kortárs Gyűjtemény

Köztéri munkák

Szoborpark – Győr
Petőfi S. Városi Műv. Központ – Győr
Szombathelyi Képtár-park
Pápa – Színház-park
Móder-park – Dunaújváros
Zeneművészeti Főiskola – Győr
Nemzetközi Modern Múzeum – park – Hajdúszoboszló
Szabadtéri Bányászati Múzeum – park – Tatabánya
Magyar Tudományos Akadémia Regionális Központ – Győr

Magángyűjteményekben

Rehnitzer gyűjtemény	– Győr
Körmendi Galéria	– Budapest
Vass László Gyűjtemény	– Budapest
HR Karsten	– Hengelo (Hollandia)
Almási-gyűjtemény	– Győr
Matzon-gyűjtemény	– Solymár
Dobány-gyűjtemény	– Pécs
Hernádi Miklós gyűjtemény	– Budapest
Dr. Horváth György	– Győr
Dr. Tóth Gábor	– Budapest
Dr. Németh László	– Győr
Rosta Csaba építész	– Győr
Nyári Piroska	– Győr
Dr. Vörös Imre	– Budapest

William M. Frej Kortárs Gyűjteménye New York
(US Agency for International Development)

Művészeti díjak

1980	Művésztelepi díj, Győr
1984	Veszprém megyéért arany fokozat
1985	Veszprém városért ezüst fokozat
	Miniszteri kitüntetés (Veszprém)
1988	Nemzetközi Művésztelep Nívódíj, Győr
1991	Győr Városért
	Győr Kultúrájáért (ezüst érem)
1994	Magyar Képző- és Iparművészeti Szövetség
	Nívódíj
1996	Nemzeti Kulturális Alap díja
1998	Győr Város Jubileumi ezüstérem

Fontosabb önálló kiállítások

1973	Bakonyi Múzeum – Veszprém
1974	Capodimonte Galéria – Nápoly
1976	Könyvtár Galéria – Veszprém (Kulcsár Ágnessel)
1977	"Műhely" – Nemzeti Galéria – Budapest
1979	Eötvös K. Galéria – Veszprém
1980	Műszaki Egyetem E-Galéria – Budapest
	M. M. K. Galéria – Veszprém
1981	F. M. S. Galéria – Veszprém
1982	Nyári Szoborkert – Tata
1983	Várkastély Galéria – Pápa
1984	Jósa András Múzeum – Nyíregyháza
1985	Bakony Művek Galéria – Veszprém
1986	Balaton Galéria – Balatonfüred
1987	Kékfestő Múzeum – Pápa
1988	Műszaki Egyetem R-Galéria – Budapest
1989	Városi Galéria – Győr
1990	Borsos Múzeum M-Galéria – Győr
	Bezerédj Kastélypark – Ménfőcsanak
1992	Szombathelyi Képtár – Szombathely
	Novohradske Múzeum – Lucenec (Losonc, Szlovákia)
1992-93	Wilhelm Lehnbruck Múzeum – Duisburg
1993	Galeria Molen – Hengelo-Hollandia
1994	Somogyi Galéria – Pápa
1994	Győri Műcsarnok – Győr
	Art Expo – Budapest
1995	Német Nagykövetség – Budapest (Matzon Ákossal)
	Zichy Galéria – Győr (Szász Jánossal)
1996	Körmendi Galéria – Budapest
1998	Brassói Művészeti Múzeum – Románia
	Nemzetközi Modern Múzeum – Hajdúszoboszló
	OTP Bank Galéria – Budapest
	ÖKO-ART Galéria – Budapest (Szlaukó)
	Parti Galéria – Pécs
	Győri Nyár Fesztivál – Városi Művészeti Múzeum – Győr
	PSVMK Műcsarnok – Győr
	Művészetekháza (Tűztorony) – Veszprém
	Csikász Imre Galéria – Veszprém

Fontosabb kollektív kiállítások

1978 Rába Symposion – Műcsarnok – Győr
1979 Multipli – Józsefvárosi Kiállítóterem – Budapest
Jubileumi kiállítás – Xantus J. Múzeum Képtára – Győr
G. D. Galéria (Hegyeshalmi Lászlóval, Németh Ákossal) – Veszprém
1980 Műszaki Egyetem Galériája – Budapest
IH Galéria (Dobány Sándorral, Budahelyi Tiborral, Kazimour Antallal) – Székesfehérvár
Balatoni Galéria (Németh Ákossal, Hegyeshalmi Lászlóval) – B. füred
1981 Aluminium – Ajka (Csiky Tibor–Nádler István–Heritesz Gábor)
Műanyag a képzőművészetben –Józsefvárosi Kiállítóterem – Budapest
1982 Balaton Galéria – Balatonfüred
Juhász Gyula ötvössel – Pápai Városi Képtár
1983 Hungexpo Szobrászat I. – Műcsarnok, Budapest
Országos Kisplasztikai Biennálé – Pécs
1984 Rend-Rendszer – J. Galéria – Budapest
Meditáció III. (Frank János) – Bartók 32 Galéria – Budapest
Új szerzemények – Xantus J. Múzeum – Győr
Wolverhampton – London
Magyar Érem és kisplasztika – London – Goldsmits Hall
Christ Church – Oxford
Schipley Art Gallery – Gateshead
1985 Országos Kisplasztikai Biennálé – Pécs
Érembiennálé – Sopron
1987 Érembiennálé – Sopron
Országos Kisplasztikai Biennálé – Pécs
1988 Meditáció IV. – Eger
Meditáció V. – Bartók 32 Galéria – Budapest
Burg Tussen West en Ost – Hedendagse (Hollandia)
1989 Meditáció VII. – Műcsarnok – Győr
Érembiennálé – Sopron
Országos Kisplasztikai Biennálé – Pécs
1990 Meditáció VIII. – Paks
1991 Kelet-nyugat találkozások – Műcsarnok – Győr
1991-92 Duisburg – Wilhelm Lehnbruck Múzeum
1992 Faszobrászati Biennálé – Nagyatád
13/'92 – Műcsarnok – Győr
1993 Győri Művészek – Collegium Hungaricum – Bécs,
Nemzeti Színház – Győr
Szombathelyi Képtár – Szombathely
Géb-Art Kiállítás – Zalaegerszegi Művésztelep
Érembiennálé – Sopron
Országos Kisplasztikai Biennálé –Pécs

Hollandia – Hengelo – Galéria Molen
MADI kiállítás –Műcsarnok – Győr
Instrumentus – Intercisa Múzeum – Dunaújváros
Tavaszi Fesztivál – Művészetek Háza – Veszprém
1994 "Formázott" Kassák Múzeum – Budapest
Párizs – Claude Dorval Galéria
MADI-kiállítás, Meobeuge (Franciaország
Kisszobor '94 – Vigadó Galéria – Budapest
Faszobrászati Kiállítás – Nagyatád
Új szerzemények – Szombathelyi Képtár
Szlovák – Magyar Üveg és Kisplasztika – Vár Art
Galéria – Győr
Megyei Tárlat'94 (M. K. I. Szövetség díja)
– Xantus J. Múzeum – Győr
1995 Mai magyar szobrászat – Műcsarnok – Budapest
Körmendi Galéria (Matzon Ákossal) – Budapest
Német Nagykövetség (Matzon Ákossal) – Budapest
Nemzetközi MADI Fesztivál és kiállítás – Győr
Istrumentum – Győr, Dunaújváros,
Budapest – Vigadó Galéria
– Szombathelyi Képtár
Rendváltozatok – Haris Galéria – Budapest
1996 Konstruktívok – Nagyatád – Győr
Országos faszobrászati kiállítás – Győr
Claude Dorval Galéria – Párizs (Ézsiás–Matzon–Saxon,
MADI)
MADI-kiállítás – Saragosa (Spanyolország)
Figura–Forma–Fantázia – Budapest – Vilnius
"An overwiev of the recent decades of Hungarian art
1997 Vízivárosi Galéria – Budapest
Livres Objekt – Győr
PSVMK Szoborfesztivál – Győr
Kortárs Művészeti Fesztivál – Dunaújváros
Ernst Múzeum – Budapest – Vass L. Gyűjtemény
Győri Művészek – Brassói Múzeum (Románia)
Bálványok és idomok – Jazz Galéria – Budapest
Határesetek – Budapest Galéria
Érembiennálé – Sopron
Országos Kisplasztikai Biennálé – Pécs
Kollage Biennálé – Hajdúszoboszló
1998 HUNGARO-MADI – Losonci Múzeum (Szlovákia)
Magyar Kisszobor – Bukarest (Románia)
CHEFS D'OUVRES – Műcsarnok – Győr
(Körmendi Galéria – Budapest)

Fontosabb publikációk, cikkek, méltatások az elmúlt évtizedből

1982 Napló – Veszprém (június 3.)
Berreg János: Ézsiás István kiállítása avagy permanens szellemi izgalmak a FMS-ben
1986 Napló – Veszprém (szeptember 6.)
Veszeli Lajos: Ézsiás a kortárs művész
1990 Pesti Hírlap (szeptember 11.)
Almási Tibor: Ézsiás kiállítás Győrött
1991 Új Művészet /2.
Almási Tibor: A konstruktivizmus nyomvonalán
1991 Új Művészet /12.
Lóska Lajos művészettörténész cikke
1991 Kisalföld – Győr július
Ézsiás István: ...kiállítás – Győri Nyár
1991 Kisalföld – Kultúra november 18.
Burkus Zoltán: A motívum magánya
1992 Kisalföld – Művelődés november 20.
Jó József: A kitörés
1992 Új Művészet március 6.
Kostyil László művészettörténész c.
1993 Kisalföld július 24.
Salamon Nándor Szombathelyi Képtár igazgató:
Kortársunk a szobrász
1994 Balkon 94/2
Varga Koppány: Formázott – Art Madi
1994 Napló szeptember 10.
Heitler László: Minimal program
1994 Új Művészet (7–8)
Kisszobor Bp. Vigadó Galéria
1994 Győr – Városi Újság (5)
1995 Élet és Irodalom május 19.
Wehner Tibor: Rend - változatok
1996 Magyar Hírlap június 26.
Vadas József: A mérta visszatérése
1996 Élet és Irodalom (május)
Frank János: Vass Múzeum
1996 Népszava (március 11.)
1996 Új Művészet 96/8
Bokár András
1996 Új Művészet
1996 Figura – Forma – Fantázia (augusztus)
An overview of the recent decades of Hungarian art Bp – Vilnius

1997 Revü D'art – Paris J. Kadar 97/1 45
Internationale des Livres Objets
1997 Symposion – Bp. – Művésztelepek
1997 Új Művészet VIII/3
Lóska Lajos: Faszobrászat
1997 Brassói Lapok:
Csutak Levente: A közlekedés követe
1997 Demokrata Bp. (június)
Csizmadia Gertrúd: Ézsiás a szobrász
1997 Új Művészet (augusztus)
1998 Pesti Műsor (május)
Ézsiás szobrok
1998 Szókimondó – Hajdúszoboszló (május)
Veronica Bodea Tatulea (Brassói Múzeum)
1998 Bank – Magazin (május)
A Budapesti Ézsiás kiállításról
1998 Új Művészet (május)
P. Szabó Ernő: Jubileum Győrben
1998 Népszabadság (június 18.)
Hernádi Miklós: Ézsiás István szobrai Győrött
1998 Kortárs Magyar Művészet
Körmendi Galéria kötete
1998 Britisch Museum of Art Kiadvány (április)
The Modern Hungarian Medal (Wehner Tibor)
1998 Győr-Kisalföld Győri Nyár Kulturális Fesztivál
Ézsiás kiállításáról
1998 Vass László gyűjteménye – Kostruktív művészek Magyarországon

Publikációk , Rádió, TV

Rádióriport: Győri Rádió 1996. július
BMC Rádió 1997. június

Televízióriport:
1993 Városi Televízió Pápa
1994 Győri TV
1995 Városi Televízió Győr
1996 Nagyatádi Körzeti Stúdió
ITT ARTUNK – Duna Televízió
1997 Moholy-Nagy évforduló kapcsán – MTV 2
Revita Stúdió Győr – MTV Múzsa
Városi Televízió Győr
1998 Román Televízió – a Brassói Múzeum-beli önálló kiállításról
Hajdúsági Körzeti Stúdió – Nemzetközi Modern Múzeum kiállítás
Regionális Televízió – Szombathely

A kiállítások és a katalógus támogatói

Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal
Nemzeti Kulturális Alap Budapest
Városi Művészeti Múzeum Győr
OTP Bank Galéria Budapest
Győr-Moson-Sopron Megyei OTP Győr
Kraftszer Kft. Budapest
Művészetek Háza Veszprém
Magyar Tudományos Akadémia Regionális Központja
Nemzetközi Művészeti Múzeum és Szoborpark Hajdúszoboszló
Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ Győr
Rosta Csaba építész Győr
Bodnár Stúdió Győr
VÁR-ART Galéria Győr

Katalógust összeállította:
MUHA Mária
kulturális manager

Fordítások: Intercontact Kft., Bp.
Fejérvári Boldizsár Győr

Cím – Adresse Ézsiás István Győr – Budapest
Telefon: 06-20-9744-850.

Fotó: Sepszi Szűcs levente – Budapest
Szabó Béla – Győr
Nagy István – Győr

Felelős kiadó: PSVMK Kovácsné Koch Éva ig. – Győr
Kiadvány készült: Bodnár Stúdió Kft. – Győr
Nyomás: Prospektus GM. Nyomda – Veszprém

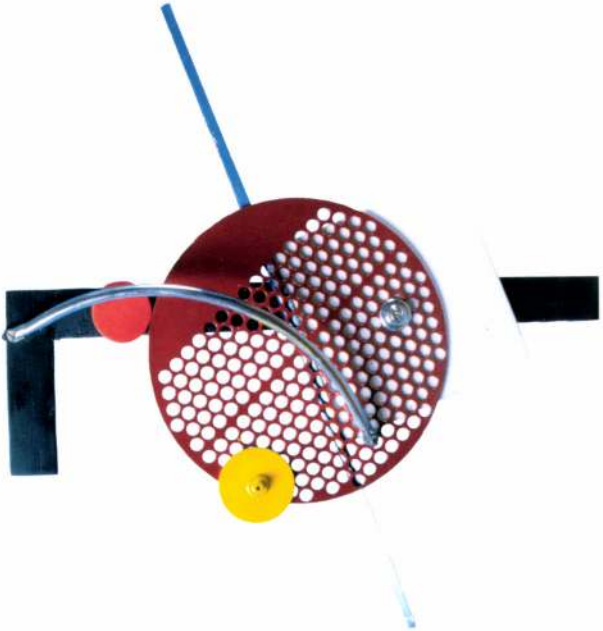

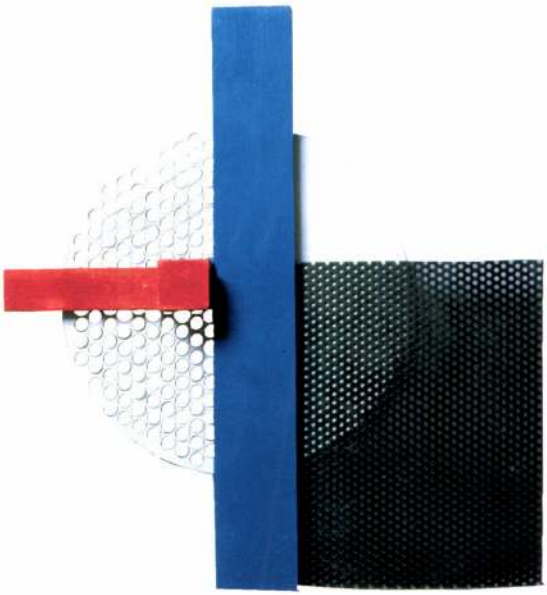

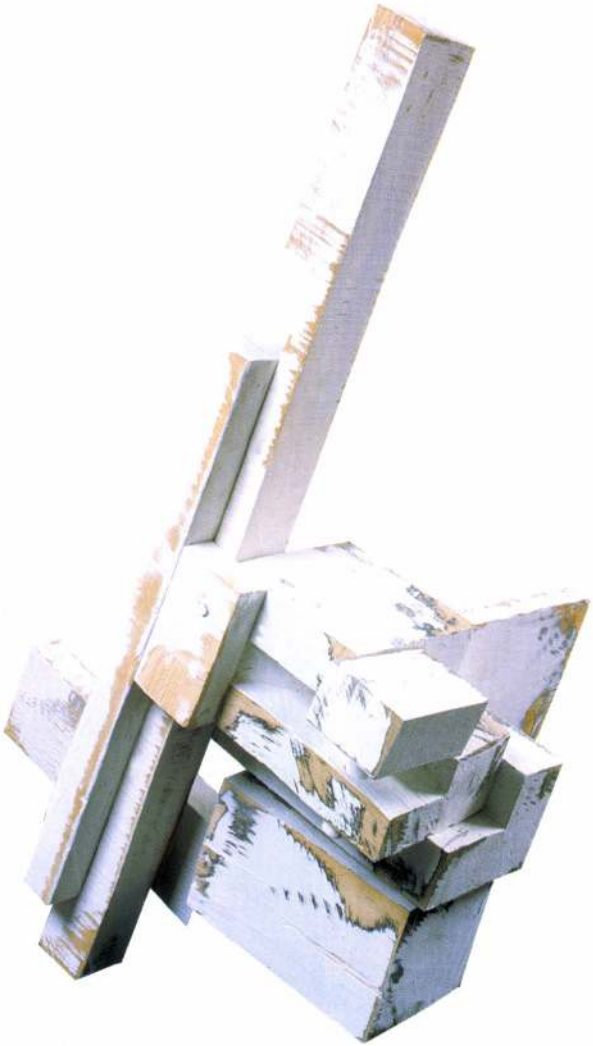

Körmendi Galéria Budapest





Maubeuge Franciaország. Nemzetközi MADI Múzeum



MTA Regionális Kutatási Központ Győr

Ézsiás István szobrászművész jubileumi tárlatai 1998

Brassó Művészeti Múzeum Brasov, Románia	április 9.–május 5.
Nemzetközi Modern Múzeum Hajdúszoboszló	május 8.–június 10.
OTP Bank Galéria Budapest	május 18.–május 31.
Parti Galéria Pécs	május 10.–június 6.
Városi Művészeti Múzeum Városi Képtár és Galéria Győr	június 5.–július 12.
Tűztorony Veszprém	június 8.–november 15.
Csikász Galéria Veszprém	október 3.–november 15.

Önéletrajz

1943-ban születtem Magyarországon, Vináron. Gyermekkorom meghatározó élménye volt a Szeged környéki tanyavilág, ahová a háború alatt költöztünk.

Első játékaimat magam készítettem fából, napraforgó és kukoricaszárból, talált tárgyakból; repülőket, különféle szerkezeteket, majd iskoláskoromban hajómodelleket, rádiókat kreáltam.

A rajzolás, festés mellett a vonós hangszerek érdekeltek, illetve az irodalom és a színjátszás. Mélyebb kapcsolatba a Dunántúlra költözésünk után, Pápán kerültem a művészetekkel. Kéglyné Kalmár Anna, a Müncheni Akadémián végzett tanárom szerettette meg velem a pasztellt, az olaj és akvarell festést.

Gazdag zenei, képzőművészeti és irodalmi élet volt akkoriban Pápán. Az A. Tóth Sándor festőművész vezette képzőművészkörben dolgoztam több éven át. A mester személyisége, Párizsban festett kubista képei és bábjai rendkívüli hatást tettek rám.

A. Tóth Sándor ismertette meg sok akkori diákkal – így velem is – a gótika, reneszánsz és klasszikus művészet nagy mestereit és műveit: az „Ecole de Paris" és a francia impresszionizmus mestereit, de a német expresszionizmus és az orosz avantgard korszakalkotó mestereit is. A. Tóth Sándor ajánlásával kerültem a művész pályára és a Veszprémi Bakonyi Múzeumba.

Életem és pályakezdésem egyik legtartalmasabb időszakát köszönhetem Éri Istvánnak, a Veszprémi Megyei Múzeum egykori igazgatójának: a kiállítás rendezéseket Tihanyban, tanulmányutakat Olaszországba, s akkori munkám elismeréseként első miniszteri kitüntetésemet.

A múzeumi pályámat követő küzdelmes periódushoz talán a mindig autonóm létezésért harcoló magatartásom, „lázadásaim" vezettek. Ebben az időszakban szerveztük barátaimmal a veszprémi FMS stúdiót. Pár évig rendkívül aktívan dolgoztunk. A Párizsi Magyar Műhellyel, az Újvidéki Új Symposionnal és sok fiatal hazai és határon-kívüli ellenzéki avantgard csoporttal tartottunk kapcsolatot.

Miután Veszprémben eléggé lehetetlen helyzetbe kerültünk (az FMS-t feloszlatták) szinte menekültem a Bakonyba. Hubertlakon faszobrász művésztelepet hoztunk létre ottani barátaimmal, melyet 4–5 évig vezettem. Ebből a Huszárokelőpusztai szoborpark maradt fent máig. 1991-92-ben ÖKO-ART művésztáborokat szerveztem ezen a helyen.

Életem következő időszaka a Győri Nemzetközi Művésztelephez kötődik, melynek 1991-től vagyok a vezetője, valamint a PSVMK Győri Műcsarnok művészeti előadója.

Az 1998 szeptemberi MADI fesztivál a jövendő Győri Nemzetközi MADI Múzeum előkészítése, amelyben mint a MADI alapítvány egyik kurátora és kiállítóművésze veszek részt.